

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๒

**แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง
เล่มที่ ๒**

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เล่มที่ ๒

ISBN 978-616-7248-54-7

พิมพ์ครั้งแรก : มีนาคม ๒๕๕๔

จำนวนพิมพ์ ๑,๕๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย : สำนักงานศาลปกครอง

อาคารศาลปกครอง เลขที่ ๑๒๐ หมู่ ๓ ถนนแจ้งวัฒนะ

แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๑๑๑๑ ต่อ ๑๐๖๑๖ และ ๑๐๖๐๗

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๙๔๕

<http://www.admincourt.go.th>

พิมพ์ที่ บริษัท ประชาชน จำกัด ๓๕ ซอยพิพัฒนา ถนนสีลม บางรัก กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

โทร. ๐ ๒๖๓๖ ๖๕๕๐ - ๘, ๐ ๒๒๓๔-๒๐๖๒, ๐ ๒๒๓๕ ๐๓๘๙ โทรสาร ๐ ๒๒๓๘ ๑๐๗๔

คำนำ

ตามที่สำนักงานศาลปกครองได้รวบรวมคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองที่น่าสนใจตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๔ จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๒ บางส่วน มาจัดทำเป็นหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเพื่อเผยแพร่สำหรับตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง และบุคคลทั่วไปเนื่องในโอกาสครบรอบ ๙ ปี ของการจัดตั้งศาลปกครอง เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ ซึ่งได้รับความสนใจและนำไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย นั้น และเพื่อให้ข้อมูลของหนังสือดังกล่าวมีความสมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ สำนักงานศาลปกครองจึงได้ปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองดังกล่าว โดยจัดทำเป็นหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเล่มที่ ๒ ซึ่งเป็นการรวบรวมคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครองที่น่าสนใจ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในส่วนที่ยังไม่ได้นำเสนอในหนังสือเล่มแรก จนถึง พ.ศ. ๒๕๕๓ บางส่วน (คำวินิจฉัยที่ศาลปกครองอ่านแล้วภายในวันที่ ๓๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓) ทั้งนี้ หนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเล่มที่ ๒ ยังคงเค้าโครงการนำเสนอตามหนังสือเล่มแรกเป็นหลัก โดยจะเพิ่มเติมรายละเอียดเนื้อหาคำวินิจฉัยที่มีประเด็นใหม่ในหัวข้อตามเค้าโครงเดิม ส่วนคำวินิจฉัยที่ไม่มีประเด็นใหม่แต่มีการวินิจฉัยในแนวทางเดิมจะเพิ่มเติมหมายเลขคดีแดงต่อท้ายเลขคำวินิจฉัยที่เคยลงไว้ในหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเล่มแรก สำหรับหัวข้อตามเค้าโครงเดิมที่ไม่มีข้อมูลคำวินิจฉัยเพิ่มเติมจะระบุไว้ว่า “ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม” อย่างไรก็ตาม บางหัวข้อเป็นกรณีที่ไม่สามารถจัดอยู่ในกลุ่มหัวข้อตามเค้าโครงเดิมได้จึงจำเป็นต้องเพิ่มเติมหัวข้อขึ้นใหม่จากเค้าโครงเดิม ทั้งนี้ เพื่อความสะดวกของผู้อ่านในการใช้ศึกษาประกอบควบคู่กันกับหนังสือเล่มแรก

ผมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารรวมแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเล่มที่ ๒ นี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรมทางปกครอง หน่วยงานทางปกครอง เจ้าหน้าที่ของรัฐ ตลอดจนประชาชนทั่วไป ขอขอบคุณคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง และผู้เกี่ยวข้องที่เป็นธุระในการจัดพิมพ์เอกสารทางวิชาการเล่มนี้

(ดร.หัตถุณี วิฑิตวิริกุล)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

๙ มีนาคม ๒๕๕๔

ภาค ๑

ภาคทั่วไป

บทที่ ๑	โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง	๑
	๑. โครงสร้างของศาลปกครอง	๑
	๒. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒
	๓. หลักทั่วไปของวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒
บทที่ ๒	“หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒	๓
	๑. หน่วยงานทางปกครอง	๓
	๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง	๓
	๑.๑.๑ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม	๓
	๑.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓
	๑.๑.๓ รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา	๓
	๑.๑.๔ หน่วยงานอื่นของรัฐ	๕
	๑.๑.๕ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง	๕
	๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง	๗
	๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๘
	๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๘
	๒.๑.๑ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคลหรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง	๘
	๒.๑.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล	๑๐
	๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐

บทที่ ๓	อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๑๑
๑.	ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๑๑
๑.๑	การใช้อำนาจในการออกกฎ	๑๑
๑.๑.๑	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะเป็นการออก “กฎ”	๑๑
๑.๑.๒	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช่ลักษณะของการออก “กฎ”	๑๗
๑.๒	การใช้อำนาจในการออกคำสั่ง	๑๙
๑.๒.๑	คำสั่งทางปกครอง	๑๙
๑)	คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำสั่งต่าง ๆ”	๑๙
๒)	คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “หนังสือต่าง ๆ”	๒๓
๓)	คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “มติของสภาหรือคณะกรรมการ” (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕
๔)	คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุญาต”	๒๕
๕)	คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุมัติ” (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕
๖)	คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การวินิจฉัยอุทธรณ์” (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๕
๗)	คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “ประกาศ”	๒๖
๑.๒.๒	คำสั่งทางปกครองทั่วไป	๒๖
๑.๒.๓	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการฟ้องโต้แย้งคำสั่งที่พิพาทเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด	๒๘

๑.๒.๔ กรณีที่ “ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง”	๓๓
๑) กระบวนการภายในฝ่ายปกครอง	๓๓
๒) มาตรการภายในของฝ่ายปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๕
๓) การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เกี่ยวกับที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๕
๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคัดค้านการรังวัดที่ดิน ของเอกชน	๓๕
๕) ข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของ หน่วยงานของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖
๖) การใช้สิทธิตามสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖
๗) กรณีอื่นๆ	๓๖
๑.๓ การใช้อำนาจกระทำการอื่นใด	๓๗
๑.๔ การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือ การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๔๒
๑.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๔๒
๑.๔.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ การละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๕๔
๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่	๕๕
๑.๕.๑ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจ ตามกฎหมาย	๕๕
๑.๕.๒ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๘
๑.๕.๓ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่ง	๕๘
๑.๕.๔ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๖๐

(๔)

- ๑.๕.๕ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิด
ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) โดยไม่ได้ระบุว่า
เป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด ๖๔
- ๑.๕.๖ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ
การกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓)
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๖๖
- ๑.๖ สัญญาทางปกครอง ๖๗
- ๑.๖.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง ๖๗
- ๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ๖๗
- ๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
เนื่องจากมีลักษณะเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ฯ
ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ ๗๐
- ๓) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง
มากกว่าหนึ่งลักษณะสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๑
- ๔) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่นๆ ๗๑
- ๑.๖.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ๗๓
- แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ๗๓
- ๑) สัญญาค้ำประกันสัญญาทางปกครอง
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๓
- ๒) การรับสภาพความรับผิดชอบในหนี้ที่เกิดจาก
สัญญาทางปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๓
- ๓) สัญญารับดูแลรักษาทรัพย์สินจำนำตามสัญญาจำนำ
เพื่อประกันหนี้เงินกู้ยืม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๓
- ๑.๖.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ๗๓
- ๑) สัญญาจ้างแรงงานพนักงานรัฐวิสาหกิจ
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๓
- ๒) สัญญาจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ต้อนรับของกรุงเทพมหานคร
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๓
- ๓) สัญญากู้ยืม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๗๓
- ๔) สัญญาซื้อขาย ๗๓

๕) สัญญาเช่า/ให้เช่า	๗๕
๖) สัญญาอื่นๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่า ไม่ใช่สัญญาทางปกครอง	๗๕
๑.๗ การกระทำอย่างอื่นที่เป็นความรับผิดชอบของรัฐ	๗๖
๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖
๒) กรณีฟ้องเรียกเงินค่าทดแทนจากการรอนสิทธิ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖
๓) กรณีหน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกให้ชำระราชการ คืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖
๔) กรณีฟ้องขอให้จ่ายเงินรางวัลนำจับ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖
๑.๘ การกระทำในกรณีอื่นๆ	๗๖
๑.๘.๑ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคล ต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖
๑.๘.๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐ ในบางกรณีต่อศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖
๒. ข้อพิพาทเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครอง	๗๗
๒.๑ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่เป็นกรกระทำทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๗๗
๒.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร	๗๗
๒.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมาย ว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๗

(๖)

๒.๑.๓	การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษ	๗๗
๑)	การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๗
๒)	การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน	๗๘
๓)	การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร	๘๑
๔)	การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๔
๕)	การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลล้มละลาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๔
๒.๒	การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง	๘๔
๒.๒.๑	การกระทำทางรัฐบาล	๘๔
๑)	ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ	๘๔
๒)	ความสัมพันธ์กับรัฐสภา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๕
๓)	งานทางนโยบาย	๘๕
๔)	การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร	๘๖
๒.๒.๒	กระบวนการทางนิติบัญญัติ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖
๒.๒.๓	การพิพากษาของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา	๘๖
๒.๒.๔	การดำเนินกิจการทางศาสนาและการปกครองสงฆ์	๙๐
๑)	การดำเนินกิจการทางศาสนา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๐
๒)	การปกครองสงฆ์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑
๒.๒.๕	กระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๙๑
๑)	การออกหมายเรียก	๙๑
๒)	การจับกุม	๙๑
๓)	การปรับ	๙๔

๔) การปล่อยชั่วคราว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕
๕) การสอบสวนและการเสนอความเห็น	๙๕
๖) การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน	๙๖
๒.๒.๖ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง	๙๙
๒.๒.๗ การปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป	๑๐๐
๑) การรักษาพยาบาล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
๒) การขับรถ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
๓) การปิดกั้นลำน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
๔) การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐
๕) การดูแลรักษาต้นไม้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
๖) การแจ้งความร้องทุกข์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
๗) การขุดลอกทางน้ำนอกเขตชลประทาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
๘) การหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ตามคำขอ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑
๙) การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร	๑๐๑
๑๐) การติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์	๑๐๒
๒.๒.๘ การเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง	๑๐๒
๒.๒.๙ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการรักษา ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑	๑๐๙
๒.๒.๑๐ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบริหารราชการ ในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๘	๑๐๙
๒.๒.๑๑ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัท บริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๕๔	๑๑๐
๒.๒.๑๒ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ	๑๑๐
๓. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครอง กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาหรือ มีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน	๑๑๒
๓.๑ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหา เกี่ยวพันกัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๑๒

๓.๒ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายประเด็น เกี่ยวพันกัน	๑๑๒
๓.๒.๑ กรณีที่ประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ ของศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง	๑๑๒
๓.๒.๒ กรณีที่ประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจ ของศาลปกครองสูงสุด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๑๓

บทที่ ๔ เจื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง	๑๑๕
๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง	๑๑๕
๑.๑ ผู้เสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย	๑๑๕
๑.๑.๑ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ	๑๑๕
๑) เหตุแห่งการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้	๑๑๕
(๑) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ ออกกฎ	๑๑๕
(๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ ออกคำสั่ง	๑๒๑
(๓) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ กระทำอื่น	๑๔๒
(๔) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ ละเลยต่อหน้าที่	๑๔๗
(๕) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๕๔
(๖) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการ กระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่	๑๕๔
(๗) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากสัญญา ทางปกครอง	๑๕๙

- (๘) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการกระทำที่เป็นความรับผิดชอบอื่น ๑๖๒
- (๙) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการกระทำในกรณีอื่นๆ ๑๖๕
- ๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ๑๖๖
- (๑) หน่วยงานทางปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๖๖
- (๒) ประชาชนผู้ถูกกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจรัฐ ๑๖๖
- (๓) คณะบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๖๗
- (๔) ชุมชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๖๗
- ๑.๑.๒ กรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการฟ้องคดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๖๘
- ๑.๒ การขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับ ๑๖๘
- ๑.๒.๑ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล ๑๖๘
- ๑) กรณีที่หน่วยงานทางปกครองสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้เอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๖๘
- ๒) กรณีที่มีผลบังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๑๖๘
- ๓) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว ๑๖๘
- ๑.๒.๒ กรณีที่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล ๑๗๖
- ๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่กำหนดค่าบังคับได้ ๑๗๖
- (๑) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้เพิกถอนกฎ คำสั่ง หรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน ๑๗๖
- (๒) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด ๑๗๗

(๓) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้ ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้ กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ	๑๗๘
(๔) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้ ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๗๙
(๕) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้ บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๗๙
๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจ กำหนดค่าบังคับได้	๑๗๙
๒. ความสามารถในการฟ้องคดีปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๘๖
๓. ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี	๑๘๗
๓.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอน หรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ที่ต้องดำเนินการก่อนฟ้องคดี	๑๘๗
๓.๑.๑ กรณีที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด	๑๘๗
๓.๑.๒ กรณีที่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนตามที่ กฎหมายกำหนดแล้ว	๑๙๐
๓.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อน หรือเสียหายก่อนฟ้องคดี	๑๙๑
๓.๒.๑ กรณียื่นฟ้องภายในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์	๑๙๑
๓.๒.๒ กรณียื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา	๑๙๔
๓.๒.๓ กรณีดำเนินการผิดจากขั้นตอนหรือวิธีการตามที่ กฎหมายกำหนด	๑๙๘
๓.๒.๔ กรณียื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอน หรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ก่อนฟ้องคดี	๑๙๙

๓.๓	กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี	๒๑๐
๓.๓.๑	กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๑๐
๓.๓.๒	กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ	๒๑๐
๓.๓.๓	กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป	๒๑๒
๓.๓.๔	กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ	๒๑๓
๔.	ระยะเวลาการฟ้องคดี	๒๑๔
๔.๑	ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎคำสั่ง และสั่งห้ามการกระทำ	๒๑๔
๔.๑.๑	กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ	๒๑๔
๔.๑.๒	กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง	๒๑๙
๔.๑.๓	กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป	๒๓๑
๔.๑.๔	กรณีฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน	๒๓๒
๔.๑.๕	ระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น	๒๓๓
๔.๒	ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร	๒๓๓
๔.๓	ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น	๒๓๙
๔.๓.๑	การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	๒๓๙
๔.๓.๒	การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น	๒๔๕
๔.๔	ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๒๔๖
๔.๔.๑	การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้าง	๒๔๖
๔.๔.๒	การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๔๘
๔.๔.๓	การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา	๒๔๘

๔.๔.๔ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ สัญญาซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน	๒๕๙
๔.๔.๕ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญา กู้ยืมเงิน	๒๖๐
๔.๔.๖ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญา รับฝากเก็บข้าวเปลือก แปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และจัดจำหน่ายข้าวสาร	๒๖๒
๔.๔.๗ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับ ข้อตกลงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๓
๔.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาล เพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำการหนึ่งอย่างใด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๓
๔.๖ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้อง การใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๓
๔.๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้น ก่อนศาลปกครองเปิดทำการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๓
๔.๘ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีออกไป	๒๖๓
๔.๘.๑ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐	๒๖๓
๔.๘.๒ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๖
๔.๘.๓ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการฟ้องคดี ปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๖
๔.๘.๔ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพหนี้	๒๖๖
๔.๘.๕ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพ ความรับผิด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๘

๔.๙	ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครอง ประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล	๒๖๘
๔.๙.๑	การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๘
๔.๙.๒	การฟ้องคดีเกี่ยวกับสถานะของบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๖๘
๔.๑๐	ระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม หรือมีเหตุจำเป็นอื่น	๒๖๘
๔.๑๐.๑	การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม	๒๖๘
๔.๑๐.๒	กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น	๒๗๑
๔.๑๐.๓	การเป็นที่สุดของคำสั่งรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้น กำหนดเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๗๔
๕.	ค่าธรรมเนียมศาล	๒๗๔
๕.๑	การชำระค่าธรรมเนียมศาลกรณีผู้ฟ้องคดีหลายคน ร่วมกันยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียว	๒๗๕
๕.๒	การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาล ไม่ครบถ้วน (มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง)	๒๗๖
๕.๓	การสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่ม (ข้อ ๓๔ วรรคสี่) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๗๖
๕.๔	การคืนค่าธรรมเนียมศาล (ข้อ ๓๘)	๒๗๖
๕.๕	การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๔๕/๑ ประกอบกับ ข้อ ๔๑/๑ ถึงข้อ ๔๑/๖)	๒๗๗
๖.	ฟ้องช้อน ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ	๒๗๙
๖.๑	ฟ้องช้อน (ข้อ ๓๖)	๒๗๙
๖.๒	ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ (ข้อ ๙๖) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๘๓
๖.๓	ฟ้องซ้ำ (ข้อ ๙๗)	๒๘๓

บทที่ ๕ วิธีพิจารณาคดีปกครอง	๒๘๙
๑. บททั่วไป	๒๘๙
๑.๑ หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ข้อ ๕)	๒๘๙
๑.๑.๑ หลักผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้อหรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๘๙
๑.๑.๒ หลักเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๘๙
๑.๑.๓ หลักการดำเนินวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคู่กรณีไม่เสียค่าใช้จ่าย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๘๙
๑.๑.๔ หลักคำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม	๒๘๙
๑.๑.๕ หลักศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจทางปกครองแทนหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙๐
๑.๑.๖ การชั่งน้ำหนักประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙๐
๑.๑.๗ แบบคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙๐
๑.๑.๘ หลักศาลที่มีอำนาจบังคับคดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙๐
๑.๑.๙ หลักศาลต้องพิพากษาคดีตรงตามคำขอ	๒๙๐
๑.๑.๑๐ หลักการฟังความสองฝ่าย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙๒
๑.๑.๑๑ หลักการพิจารณาคดีระบบไต่สวน	๒๙๓
๑.๒ การยื่นหรือขยายระยะเวลา (ข้อ ๖)	๒๙๕
๑.๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลา	๒๙๕
๑.๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองอนุญาตให้ขยายระยะเวลา	๒๙๕
๑.๓ การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ (ข้อ ๗)	๒๙๖
๑.๓.๑ กรณีที่ศาลเห็นเอง	๒๙๖
๑.๓.๒ กรณีคู่กรณีมีคำขอ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙๗
๑.๔ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล (ข้อ ๑๓)	๒๙๗
๑.๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร	๒๙๗
๑.๕.๑ การแจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ข้อ ๑๕)	๒๙๗
๑.๕.๒ กรณีที่ไม่พบผู้รับ (ข้อ ๑๖ วรรคสอง) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙๗

๒. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น	๒๙๘
๒.๑ อำนาจตุลาการศาลปกครองคนเดี่ยว (มาตรา ๖๑)	๒๙๘
๒.๒ การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง	๒๙๘
๒.๒.๑ การส่งสำเนาคำฟ้อง (ข้อ ๓๓) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๒๙๘
๒.๒.๒ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง (มาตรา ๔๕ ประกอบกับข้อ ๓๗)	๒๙๘
๑) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้	๒๙๘
๒) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๐
๓) เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๐
๒.๒.๓ การส่งคำฟ้องไปศาลปกครองสูงสุด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๑
๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริง	๓๐๑
๒.๓.๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม	๓๐๑
๑) คำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติม	๓๐๑
๒) คำให้การและคำฟ้องแย้ง (ข้อ ๔๓ - ข้อ ๔๖) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๕
๓) คำคัดค้านคำให้การ (ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘)	๓๐๕
๔) คำให้การเพิ่มเติม (ข้อ ๔๙) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๐๗
๒.๓.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล (ข้อ ๕๐ - ข้อ ๕๙)	๓๐๗
๒.๔ การแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง)	๓๐๘
๒.๕ การรับฟังพยานหลักฐาน (ข้อ ๖๔ - ข้อ ๖๘)	๓๐๙
๒.๖ วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา	๓๑๐
๒.๖.๑ การทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครอง (ข้อ ๖๙ - ข้อ ๗๔)	๓๑๐
๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ	๓๑๐
๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลาการบังคับ	๓๑๓

๒.๖.๒ การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (ข้อ ๗๕ - ข้อ ๗๗)	๓๑๙
๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ	๓๑๙
๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว	๓๒๑
๒.๖.๓ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา (ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖)	๓๒๘
๒.๖.๔ การขอให้ระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราว (ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๒๘
๒.๖.๕ คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษากรณีอื่นๆ	๓๒๘
๒.๗ การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดีและการถอนคำฟ้อง	๓๓๒
๒.๗.๑ การร้องสอด (ข้อ ๗๘)	๓๓๒
๑) กรณีศาลเรียกเข้ามาเอง	๓๓๒
๒) กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำร้องสอด	๓๓๒
๓) กรณีคู่กรณีมีคำขอ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๓๕
๔) ผลของการเข้ามาในคดีโดยการร้องสอด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๓๕
๒.๗.๒ การรวมคดี (ข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๓๕
๒.๗.๓ การแยกคดี (ข้อ ๗๙ วรรคสอง) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๓๕
๒.๗.๔ การโอนคดี (ข้อ ๘๐) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๓๕
๒.๗.๕ การถอนคำฟ้อง (ข้อ ๘๒)	๓๓๕
๒.๘ การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี	๓๓๖
๒.๘.๑ การนั่งพิจารณาคดี (ข้อ ๘๓ - ข้อ ๘๗)	๓๓๖
๒.๘.๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง	๓๓๗
๑) ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน (ข้อ ๘๒)	๓๓๗
๒) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดหลงเล็กน้อย (ข้อ ๘๕) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๔๖

๒.๙ การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความมรณะ (มาตรา ๕๓)	๓๔๖
๒.๑๐ การขออนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ (มาตรา ๖๒)	๓๔๖
๒.๑๑ การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่ง ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ (มาตรา ๗๕)	๓๔๗
๑) ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง ชี้ขาดคดีปกครองใหม่	๓๔๗
๒) กรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่ง ชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๔๘
๓) กรณีที่ไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดี หรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่	๓๔๘
๒.๑๒ การคัดค้านตุลาการ (มาตรา ๖๓)	๓๕๖
๓. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด	๓๕๗
๓.๑ คดีฟ้องตรงต่อศาลปกครองสูงสุด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๕๗
๓.๒ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	๓๕๗
๓.๒.๑ ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น	๓๕๗
๓.๒.๒ ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา	๓๕๘
๓.๒.๓ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์	๓๖๑
๓.๒.๔ แบบและเนื้อหาของอุทธรณ์	๓๖๖
๑) คำอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๖๖
๒) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมาย กำหนด (ข้อ ๑๐๑)	๓๖๖
๓) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)	๓๗๓
๓.๒.๕ การตรวจอุทธรณ์	๓๗๔
๑) คำอุทธรณ์ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน	๓๗๔
๒) การชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์	๓๗๖
๓) คำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่น โดยผิดระเบียบ	๓๗๖

๓.๒.๖ การย่อนสำนวน (ข้อ ๑๑๒)	๓๗๙
๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำพิพากษา ของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่	๓๗๙
๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่	๓๘๙
๓.๒.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น มาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)	๓๙๐
๓.๓ คดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	๓๙๑
๓.๓.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น	๓๙๑
๓.๓.๒ ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๓๙๒
๓.๓.๓ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์	๓๙๔
๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนด ให้เป็นที่สุด (ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง)	๓๙๔
๒) คำสั่งระหว่างพิจารณา (ข้อ ๑๐๐ วรรคสอง)	๓๙๕
๓.๓.๔ แบบและเนื้อหาของคำร้องอุทธรณ์	๓๙๖
๑) คำร้องอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๓๙๖
๒) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่ กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)	๓๙๖
๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)	๓๙๙
๓.๓.๕ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง	๔๐๐
๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน	๔๐๑
๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมาย หรือยื่นโดยผิดระเบียบ	๔๐๒
๓.๓.๖ การย่อนสำนวน (ข้อ ๑๑๒)	๔๐๓
๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่ง ของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่	๔๐๓

(๑๙)

- ๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม) ๔๐๘
- ๓.๓.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖) ๔๐๘

ภาค ๒

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเฉพาะเรื่อง

บทที่ ๑ การนำหลักกฎหมายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาปรับใช้	
กบคดีปกครอง	๔๑๓
๑. หลักความเสมอภาค (การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)	๔๑๓
๑.๑ การมีมติให้สิทธิพิเศษในการติดตั้งและให้บริการ	
เลขหมายโทรศัพท์แก่หน่วยงานภาครัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๓
๑.๒ การออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาเขียนนิทานนิพนธ์	
เป็นภาษาอังกฤษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๓
๑.๓ การอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร	
เพื่อการลงทุนเป็นกรณีพิเศษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๓
๑.๔ การรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเป็นข้าราชการอัยการ	
ในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๓
๑.๕ การมีมติให้ส่วนราชการถือปฏิบัติเกี่ยวกับการบรรจุ	
ผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเกียรตินิยมทุกสาขาวิชา	
เข้ารับราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๓
๑.๖ การจ่ายเงินเพิ่มพิเศษแก่พนักงานรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงาน	
ในตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๓
๑.๗ การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อทดสอบผู้ที่ประสงค์จะประกอบ	
วิชาชีพนายความ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๑๔
๑.๘ การมีมติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี	
เป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	๔๑๔
๑.๙ การตราพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษลดโทษ	
ให้นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุด	
ในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดน้อยกว่านักโทษเด็ดขาด	
ซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานอื่น	๔๑๗
๑.๑๐ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการ	
ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ	๔๒๑
๒. หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๓

๓. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล	๔๒๓
๓.๑ การประกาศกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือก เป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๓
๓.๒ การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือ ทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๓
๓.๓ การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุน ที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๔
๓.๔ การออกคำสั่งให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๔
๓.๕ การออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร	๔๒๔
๔. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน	๔๒๘
๔.๑ การออกประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๘
๔.๒ การขอประทานบัตรเหมืองแร่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๒๘
๕. หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจน ของกฎหมาย	๔๒๘
๖. หลักความได้สัดส่วน	๔๓๔
บทที่ ๒ คดีปกครองเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	๔๓๙
๑. กรณีเกี่ยวกับการรับรองสิทธิชุมชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม	๔๓๙
๒.๑ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนทำการขุดเจาะสำรวจถ้ำ ในเขตอุทยานแห่งชาติ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๙
๒.๒ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนประกอบกิจการซึ่งมีผลกระทบต่อ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๙
๒.๓ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๙
๒.๔ การพิจารณาออกคำสั่งให้เอกชนหยุดกระทำการอันก่อให้เกิด ความเสียหายแก่รัฐ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๓๙
๒.๕ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนจัดทำประทานบัตรเหมืองแร่	๔๓๙
๒.๖ การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำ EIA	๔๔๓

๓. กรณีเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐในการออกมาตรการทางกฎหมาย	๔๕๒
๓.๑ การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุน ที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๒
๓.๒ การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือ ทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๒
๓.๓ การออกประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๒
๔. กรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ	๔๕๒
๕. กรณีเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายของบุคคล	๔๕๓
๕.๑ การดำเนินการกำจัดขยะโดยใช้ที่ดินตำบลราชาเทวะเป็นที่ฝังกลบ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๓
๕.๒ การรั่วไหลของสารกัมมันตรังสี โคบอลต์-๖๐ ของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๓
บทที่ ๓ คดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค	๔๕๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการห้ามขายสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตราย หรือก่อให้เกิดผลเสียหายต่อผู้บริโภค (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๕
๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขทะเบียนตำรับยา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๕
๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของสำนักงาน คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๕
๔. กรณีเกี่ยวกับการควบคุมการแพร่กระจายของมะละกอ ตัดต่อสารพันธุกรรม (GMOs) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๕
บทที่ ๔ คดีปกครองเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง	๔๕๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร	๔๕๗
๑.๑ การขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร	๔๕๗
๑.๑.๑ การขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารบนที่งอก นอกเขตโฉนดที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๗
๑.๑.๒ การขอรับใบอนุญาตดัดแปลงอาคารเพื่อติดตั้งถังเก็บก๊าซ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๕๗
๑.๑.๓ การขออนุญาตก่อสร้างอาคารในที่ดินของบุคคลอื่น	๔๕๗

๑.๒ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต หรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต เกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร	๔๖๐
๑.๒.๑ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร และต่อเติมอาคาร	๔๖๐
๑.๒.๒ การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๑
๑.๒.๓ การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตดัดแปลงอาคาร	๔๗๑
๑.๓ การดำเนินการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนกฎหมาย	๔๗๓
๑.๓.๑ การออกคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารที่ก่อสร้าง ฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายซ้ำกันหลายครั้ง โดยมิได้มีการบังคับการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๗๓
๑.๓.๒ การจัดให้มีการรื้อถอนอาคารโดยเจ้าพนักงานท้องถิ่น	๔๗๓
๑.๓.๓ การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ไม่สามารถ แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้	๔๗๗
๑.๓.๔ การออกคำสั่งแก้ไขอาคารโดยรื้อถอนอาคารบางส่วน	๔๗๘
๑.๓.๕ การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างในที่ดิน สาธารณประโยชน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๘๔
๑.๓.๖ การออกคำสั่งระงับการใช้อาคารเพื่อกิจการ พาณิชย์กรรม เนื่องจากเปิดใช้ก่อนผ่านการตรวจสอบ จากเจ้าพนักงานท้องถิ่น	๔๘๔
๑.๓.๗ การออกคำสั่งรื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็ก	๔๘๖
๑.๓.๘ การไม่ดำเนินการกับเจ้าของอาคารที่ไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร	๔๘๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการผังเมือง	๔๙๔
๒.๑ การจัดทำผังเมืองรวม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๔
๒.๒ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ สถานีบริการก๊าซและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๔

๒.๓ การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารในระหว่างที่กฎกระทรวง เกี่ยวกับผังเมืองรวมหมดอายุบังคับใช้	๔๙๔
๒.๔ การก่อสร้างอาคารที่ขัดกับผังเมืองรวม	๔๙๕
บทที่ ๕ คดีปกครองเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม	๔๙๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๗
๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะขององค์การโทรศัพท์ แห่งประเทศไทย (ทศท.) ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๗
บทที่ ๖ คดีปกครองเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์	๔๙๙
๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกระจายเสียง และกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)	๔๙๙
๑.๑ การดำเนินการสรรหา กสช. โดยกรรมการสรรหา ที่ถูกกล่าวหาเกี่ยวกับความไม่เป็นกลาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๙
๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการสรรหา กสช. และผู้เข้ารับการสรรหาอันอาจเป็นเหตุให้การสรรหา กสช. มีความไม่เป็นกลาง องค์ประกอบของคณะกรรมการ สรรหา กสช. และคุณสมบัติของบุคคลที่สมควรได้รับการ เสนอรายชื่อเป็น กสช. (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๙
๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเข้าร่วมงาน และดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๔๙๙
บทที่ ๗ คดีปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของรัฐวิสาหกิจ	๕๐๑
๑. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะของการไฟฟ้าฝ่ายผลิต แห่งประเทศไทย ไปเป็น บริษัท กฟผ จำกัด (มหาชน) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๑
๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะของการปิโตรเลียม แห่งประเทศไทย ไปเป็น บริษัท ปตท จำกัด (มหาชน) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๑

๓. กรณีเกี่ยวกับการยุบเลิกองค์การฟอกหนัง	๕๐๑
บทที่ ๘ คติปกครองเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร	๕๐๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผลค้างจ่ายหุ้นสามัญของบริษัทเงินทุน หลักทรัพย์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๕
๒. กรณีเกี่ยวกับการขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๕
๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาค่าขอขึ้นทะเบียนเป็น เจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์	๕๐๕
บทที่ ๙ คติปกครองเกี่ยวกับการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม	๕๐๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงกำหนดให้วัสดุใดเป็นเทพ หรือวัสดุโทรทัศน์ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทพ และวิทยุโทรทัศน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๗
๒. กรณีเกี่ยวกับการชำระเงินรายได้ให้แก่กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ตามระเบียบคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๗
๓. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการอ้อย และน้ำตาลทรายฯ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๗
๔. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนประกาศของสำนักงาน คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๗
๕. กรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ดวงตราสัญลักษณ์ข้าวไทย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๐๗
บทที่ ๑๐ คติปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุข	๕๑๑
๑. กรณีเกี่ยวกับการจัดให้มีสิ่งสาธารณสุข	๕๑๑
๑.๑ การกำหนดจุดก่อสร้างสะพาน	๕๑๑
๑.๒ การกำหนดจุดก่อสร้างบันไดทางขึ้น – ลงอุโมงค์คนเดินลอดถนน บริเวณทางเท้าสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๒
๑.๓ การก่อสร้างบ่อพักน้ำทิ้ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๒
๑.๔ การกำหนดหรือยกเลิกจุดผ่อนผันให้ขายหรือจำหน่ายสินค้า บนทางสาธารณะ	๕๑๓

๑.๕ การก่อสร้างท่อระบายน้ำทิ้ง	๕๑๕
๒. กรณีเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและดูแลสิ่งสาธารณูปโภค	๕๑๖
๒.๑ การบำรุงรักษาคุณภาพน้ำให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๖
๒.๒ การปรับสภาพคุณภาพน้ำให้อยู่ในสภาพเดิม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๖
๓. กรณีเกี่ยวกับการให้บริการสิ่งสาธารณูปโภค	๕๑๖
๓.๑ การให้บริการไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๖
๓.๒ การให้บริการโทรทัศนระบบบอกรับเป็นสมาชิก (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๖
บทที่ ๑๑ คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย	๕๑๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการใช้สิทธิรับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๗
๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขทะเบียนตำรับยา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๗
๓. กรณีเกี่ยวกับการจ่ายรางวัลสินบนนำจับในคดีจับกุม ผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๗
๔. กรณีเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ	๕๑๗
๔.๑ การออกประกาศกำหนดจุดผ่อนผันให้ขายหรือจำหน่ายสินค้า ในที่หรือทางสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๗
๔.๒ ถนนหรือสถานสาธารณะที่ควรอนุญาตหรือผ่อนผัน ให้เป็นที่จำหน่ายสินค้าได้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๗
๔.๓ การออกใบอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๗
๔.๔ การที่ผู้ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ ไม่สามารถเข้าไปจำหน่ายสินค้าในที่ที่ตนได้รับอนุญาตได้ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๗
๔.๕ การจับกุมผู้ค้าแผงลอยที่นำสินค้ามาวางขาย ในบริเวณทางสาธารณะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๘
๕. กรณีเกี่ยวกับการต่อใบอนุญาตให้ค้าของเก่า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๘
๖. สัญญาให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ประกันตน ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๑๘
๗. กรณีเกี่ยวกับการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์	๕๑๘

บทที่ ๑๒ คดีปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ	๕๒๑
๑. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการ	๕๒๑
๑.๑ การออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัติ สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙	๕๒๑
๑.๒ การออกใบรับรองมาตรฐานสถานประกอบการหมวดเพื่อสุขภาพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน	๕๒๔
๒.๑ การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน ในเขตต้องห้ามตามกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๔
๒.๒ การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ หรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๔
๓. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน	๕๒๔
๓.๑ การประกอบกิจการอยู่ซ่อมรถยนต์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๔
๓.๒ การประกอบกิจการฆ่าและชำแหละสุกร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๔
๓.๓ การประกอบกิจการประเภทสะสมวัตถุหรือสิ่งของ ที่ซำรุด ใช้งานแล้ว หรือเหลือใช้	๕๒๔
๔. กรณีเกี่ยวกับการจัดระเบียบการประกอบกิจการตลาดนัด ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๖
๕. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ	๕๒๗
๕.๑ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๒๗
๕.๒ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรม	๕๒๗
๕.๓ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายทอดตลาด หรือค้าของเก่า	๕๓๐
๖. กรณีเกี่ยวกับการดูแลสัตว์เลี้ยง	๕๓๒
๗. กรณีเกี่ยวกับการไม่ดำเนินการออกคำสั่งระงับ เหตุเดือดร้อนรำคาญ	๕๓๔

บทที่ ๑๓ คดีปกครองเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง	๕๓๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการมีคำสั่งให้นายทะเบียนขนส่งจังหวัด ชะลอการดำเนินการจดทะเบียนรถยนต์ ตามมติของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๓๗
๒. กรณีเกี่ยวกับการกำหนดเส้นทางเดินรถทับซ้อนกัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๓๗
๓. กรณีเกี่ยวกับการสั่งเปลี่ยนแปลงเส้นทางเดินรถโดยสารในเหตุฉุกเฉิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๓๗
๔. กรณีเกี่ยวกับการตีแผนป้ายโฆษณาปิดบังบริเวณ กระจกหน้าต่างตู้รถไฟโดยสาร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๓๗
๕. กรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมดูแล การบูรณะและปรับปรุงทางหลวง	๕๓๗
บทที่ ๑๔ คดีปกครองเกี่ยวกับที่ดิน	๕๔๑
๑. กรณีเกี่ยวกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน	๕๔๑
๑.๑ การดำเนินการออกโฉนดที่ดินเมื่อครบกำหนด ประกาศแจกโฉนดที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๑.๒ การออกกฎกระทรวงห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินในที่เกาะ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๑.๓ การรับรองแนวเขตที่ดินของผู้ปกครองท้องที่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๑.๔ การวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธการออกหนังสือแสดงสิทธิ ในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๑.๕ ระยะเวลาในการดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๔๑
๑.๖ การขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	๕๔๑
๑.๗ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ ผู้ไม่ได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค. ๒)	๕๔๔
๑.๘ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ในเขตป่าชายเลน	๕๔๗

๑.๙ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน สำหรับที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน	๕๔๘
๑.๑๐ การออกคำสั่งแก้ไขหรือยกเลิกใบไต่สวน ที่มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อน	๕๕๐
๒. กรณีเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม	๕๕๒
๒.๑ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนมรดกที่ดิน	๕๕๒
๒.๒ การจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๕๔
๒.๓ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม สำหรับอสังหาริมทรัพย์	๕๕๕
๒.๔ การจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์	๕๕๖
๓. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๕๕๘
๓.๑ การใช้อำนาจในการเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของกรมที่ดิน	๕๕๘
๓.๒ การดำเนินการของเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อเพิกถอน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๒
๓.๓ การขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดิน ที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์	๕๖๒
๓.๔ การดำเนินการเพื่อเพิกถอนโฉนดที่ดิน ที่ออกทับทางสาธารณประโยชน์	๕๖๕
๔. กรณีเกี่ยวกับการออกไปแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๗
๕. กรณีเกี่ยวกับการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน	๕๖๗
๕.๑ การก่อสร้างอาคารปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๖๗
๕.๒ การออกคำสั่งให้ผู้บุกรุกหรือถอนหรือทำลายสิ่งปลูกสร้าง ออกจากที่ดินของรัฐ	๕๖๗
๕.๓ การเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	๕๖๙

๕.๔ การขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อให้ทบวงการเมือง ใช้ประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย	๕๗๒
๕.๕ การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน	๕๗๔
๖. กรณีเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๗๖
๗. กรณีเกี่ยวกับการรังวัดที่ดิน	๕๗๗
๗.๑ การขอเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)	๕๗๗
๗.๒ การขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินที่ได้สละให้เป็น ทางสาธารณประโยชน์	๕๗๙
๘. กรณีเกี่ยวกับการอุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการ	๕๘๒
บทที่ ๑๕ คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด	๕๘๗
๑. คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน	๕๘๗
๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ผู้จัดสรรที่ดิน ดำเนินโครงการจัดสรรที่ดิน	๕๘๗
๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณูปโภคในโครงการ จัดสรรที่ดิน	๕๘๘
๑.๒.๑ การจดทะเบียนขายที่ดินให้แก่บุคคลภายนอก ที่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ประโยชน์ในที่สาธารณูปโภค แตกต่างจากผู้จัดสรรที่ดินกำหนด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๘๘
๑.๒.๒ การออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในที่ดิน ที่ใช้เป็นทางเข้าออกบ้านพักอาศัยและ ที่จอดรถจักรยานยนต์ในโครงการจัดสรรที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๘๘
๑.๒.๓ การก่อสร้างรั้วและอาคารในที่ดินแปลงสาธารณูปโภค ในโครงการจัดสรรที่ดิน	๕๘๘
๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการให้บุคคลภายนอกเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดิน สาธารณูปโภคของโครงการจัดสรรที่ดิน	๕๙๑

๑.๔	กรณีเกี่ยวกับการยื่นคำขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินในที่ดินจัดสรร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๕๙๓
๑.๕	กรณีเกี่ยวกับการเชื่อมถนนสาธารณประโยชน์ในโครงการ จัดสรรที่ดินกับที่ดินของเอกชนรายอื่น	๕๙๔
๑.๕.๑	กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอนุญาตให้มีการรื้อถอน รั้วคอนกรีตของโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อเชื่อมทาง สาธารณประโยชน์ภายในโครงการกับที่ดินของ เอกชนรายอื่น	๕๙๔
๑.๕.๒	กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่รื้อถอนรั้วคอนกรีต ของโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อเชื่อมทาง สาธารณประโยชน์ภายในโครงการกับที่ดิน ของเอกชนรายอื่น	๕๙๖
๒.	คดีปกครองเกี่ยวกับอาคารชุด	๕๙๗
๒.๑	กรณีฟ้องเพิกถอนหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดที่ออกในบริเวณ ทรัพย์สินส่วนกลาง	๕๙๗
๒.๒	กรณีฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนอาคารชุดของ เจ้าพนักงานที่ดินที่รับจดทะเบียนโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า อาคารชุดดังกล่าวได้รับใบอนุญาตให้ใช้อาคารจาก เจ้าพนักงานท้องถิ่น	๕๙๙
๒.๓	กรณีฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการ นิติบุคคลอาคารชุด	๖๐๒
๒.๔	กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการรับจดทะเบียน สิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด	๖๐๔
บทที่ ๑๖ คดีปกครองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง		๖๐๗
๑.	กรณีเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง	๖๐๗
๑.๑	กรณีการแบ่งเขตการเลือกตั้ง	๖๐๗
๑.๒	กรณีการจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง	๖๑๐
๒.	กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง	๖๑๒
๒.๑	การขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๑๒

๒.๒ การขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๑๓
๒.๓ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี	๖๑๓
บทที่ ๑๗ คดีปกครองเกี่ยวกับงานทะเบียน	๖๑๙
๑. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร	๖๑๙
๑.๑ การพิจารณาคำร้องขอมีสัญชาติของบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๑๙
๑.๒ ประกาศให้จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๑๙
๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณานุญาตให้บุคคลเข้ามาในราชอาณาจักร	๖๑๙
๑.๔ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณานุญาตให้คนต่างด้าวประกอบอาชีพในราชอาณาจักร	๖๒๑
๑.๕ กรณีเกี่ยวกับการออกบ้านเลขที่	๖๒๓
๒. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนอาวุธปืน	๖๒๕
๒.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๒๕
๒.๒ การใช้บังคับหนังสือกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๒๕
๓. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท	๖๒๕
๓.๑ การเพิกถอนการจดทะเบียนของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๒๕
๓.๒ การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๒๕
๔. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนการพนัน	๖๒๖
๕. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนสมาคม	๖๒๘

บทที่ ๑๘ คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิด	๖๓๓
๑. กรณีเกี่ยวกับการเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิด	๖๓๓
๑.๑ ความรับผิดชอบอันเกิดจากการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง	๖๓๓
๑.๒ การร่วมรับผิดชอบของผู้บังคับบัญชา และการหักส่วนความรับผิดชอบของหน่วยงานของรัฐ	๖๓๕
๑.๓ ระยะเวลาการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๓๘
๑.๔ การให้โอกาสแก่ผู้กระทำละเมิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน	๖๓๘
๑.๕ การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยไม่เป็นไปตามองค์ประกอบของกฎหมาย	๖๔๒
๑.๖ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินกรณีที่มีการกระทำละเมิดเกิดก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๘ มีผลใช้บังคับ	๖๔๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อบุคคลภายนอก	๖๔๗
๒.๑ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย	๖๔๗
๒.๑.๑ การก่อสร้างและขยายถนนในที่ดินของเอกชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๗
๒.๑.๒ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนซึ่งติดภาระจำนอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๗
๒.๑.๓ การติดตั้งตู้วางจรรยาไฟฟ้า (ตู้จ่ายไฟและความคุมระบบไฟฟ้าท้องถิ่น) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๗
๒.๑.๔ การก่อสร้างสะพานข้ามคลอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๔๗

๒.๑.๕ การประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สิน ของเจ้าพนักงานบังคับคดี	๖๔๗
๒.๑.๖ การก่อสร้างทางพิเศษ	๖๔๙
๒.๑.๗ การปรับปรุงขยายระบบประปา	๖๕๑
๒.๑.๘ การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล แทนตำแหน่งที่ว่าง	๖๕๓
๒.๒ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจาก การออกกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น	๖๕๖
๒.๒.๑ การยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานทางปกครอง	๖๕๖
๒.๒.๒ การส่งจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวสมาชิก ฌาปนกิจสงเคราะห์ช่วยเพื่อนสมาชิกคุรุสภา ในกรณีคู่สมรสถึงแก่กรรม (ช.พ.ส.) (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๖๑
๒.๒.๓ การออกประกาศสอบราคาของหน่วยงาน ทางปกครอง	๖๖๑
๒.๒.๔ การอนุมัติจ้างผู้เสนอราคารายอื่น	๖๖๔
๒.๒.๕ การจดทะเบียนจำนองที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดิน	๖๖๖
๒.๒.๖ การมีคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ้นจากตำแหน่ง	๖๗๐
๒.๒.๗ การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการ	๖๗๓
๒.๒.๘ การออกคำสั่งย้ายข้าราชการ	๖๗๗
๒.๒.๙ การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด	๖๗๙
๒.๒.๑๐ การออกไปแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน	๖๘๒
๒.๒.๑๑ การใช้สิทธิรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับ การรักษาพยาบาล	๖๘๔
๒.๓ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ	๖๘๗
๒.๓.๑ การออกคำสั่งแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๗
๒.๓.๒ การออกไปอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๗

๒.๓.๓ การขยายระยะเวลาตามสัญญาจ้างก่อสร้าง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๖๘๗
๒.๓.๔ การติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณแสดงสิ่งปลูกสร้าง บนผิวจราจร	๖๘๗
๒.๓.๕ การทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง	๖๘๙
๒.๓.๖ การขยายทางหลวงโดยไม่จัดทำท่อระบายน้ำ ในจุดที่เหมาะสม	๖๙๑
๒.๓.๗ กรณีอื่นๆ	๖๙๓
๒.๔ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจาก การปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร	๖๙๔
๒.๔.๑ การพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าของหน้าที่ รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์	๖๙๔
๒.๔.๒ การขอคืนของกลาง	๖๙๘
๒.๔.๓ กรณีอื่นๆ	๖๙๙
บทที่ ๑๙ คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น	๗๐๓
๑. กรณีเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๗๐๓
๑.๑ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน	๗๐๓
๑.๑.๑ การกำหนดค่าทดแทนต้องนำราคาในวันที่ใช้บังคับ พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน มาเป็นเกณฑ์ และต้องพิจารณาเกี่ยวกับสภาพ ทำเล และที่ตั้งของที่ดินแปลงข้างเคียงประกอบด้วย	๗๐๗
๑.๑.๒ การนำราคาซื้อขายที่ดินตามปกติในท้องตลาด มาใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าทดแทน	๗๑๐
๑.๑.๓ การกำหนดค่าทดแทนที่ดินแปลงเดียวกัน โดยแบ่งเป็นโซนตามสภาพและที่ตั้งของที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๑๒
๑.๑.๔ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนภายใต้หลักเกณฑ์ ที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทน กำหนดเพิ่มเติมขึ้น	๗๑๒
๑.๑.๕ การกำหนดค่าทดแทนจากราคาซื้อขายที่ดิน	๗๑๗

๑.๑.๖ การกำหนดค่าทดแทนที่ดินต้องคำนึงถึง ความเสียหายของเจ้าของที่ดินที่ได้รับ จากการถูกเวนคืนด้วย	๗/๒๑
๑.๒ การแจ้งสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์เงินค่าทดแทน ให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนทราบ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗/๒๔
๑.๓ การดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดิน ในบริเวณที่จะเวนคืนในกรณีที่มีการตรา พระราชกฤษฎีกาสองฉบับไม่ต่อเนื่องกัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗/๒๔
๑.๔ การกำหนดค่าทดแทนกรณีที่ดินถูกเวนคืนบางส่วน และส่วนที่เหลือมีราคาลดลง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗/๒๔
๑.๕ การกำหนดค่าทดแทนความเสียหายจากการที่ต้องออกจาก อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗/๒๔
๑.๖ การเวนคืนเพื่อขยายเขตทางบริเวณทางแยกและเพื่อการมองเห็น เพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้เส้นทาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗/๒๔
๑.๗ การชำระดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทน การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๗/๒๔
๑.๘ การขอให้เวนคืนหรือจัดซื้ออสังหาริมทรัพย์ส่วนที่เหลือ เพิ่มเติม	๗/๒๖
๑.๙ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการเข้าครอบครองหรือใช้ อสังหาริมทรัพย์ก่อนการเวนคืนกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน	๗/๒๘
๑.๑๐ การจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน	๗/๓๕
๑.๑๑ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดิน	๗/๓๗
๑.๑๒ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์	๗/๔๑
๒. กรณีเกี่ยวกับการรอนสิทธิ	๗/๔๓
๒.๑ การกำหนดแนวเขตเดินสายไฟฟ้า	๗/๔๓
๒.๑.๑ การออกประกาศกำหนดแนวเขตเดินสายไฟฟ้า และการดำเนินการสำรวจความเห็นของประชาชน ในการกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗/๔๓
๒.๑.๒ การดำเนินการเพื่อกำหนดแนวเขตเดินสายส่งไฟฟ้า และการกำหนดค่าทดแทน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗/๔๓

๒.๒ การพิจารณาค่าทดแทนที่ดิน	๗๔๓
๒.๒.๑ การพิจารณาถึงความเสียหายของที่ดินส่วนที่เหลือจาก การถูกกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้าที่จะมีสิทธิได้รับ ค่าทดแทน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๔๓
๒.๒.๒ หลักเกณฑ์การพิจารณาค่าทดแทน ที่ดินที่ถูกกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้า	๗๔๔
๒.๓ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดิน ที่อยู่นอกเขตเดินสายไฟฟ้า (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๔๗
บทที่ ๒๐ คดีปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ	๗๔๙
๑. กรณีพิพาทในขั้นตอนการจัดทำประกาศจัดซื้อจัดจ้าง	๗๔๙
๑.๑ การกำหนดคุณสมบัติอันเป็นการตัดสิทธิเอกชนในการเข้าเสนอราคา ไว้ล่วงหน้า	๗๔๙
๑.๒ การรวมงาน ๓ ประเภท ไว้ในประกาศสอบราคาคราวเดียวกัน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๖
๑.๓ การกำหนดรายละเอียดและคุณลักษณะของพัสดุที่จะจัดซื้อไว้ใน ประกาศประกวดราคาโดยเพิ่มเติมหรือแตกต่างจากที่กำหนดใน คู่มือผู้ซื้อซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๖
๑.๔ การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิเสนอราคา	๗๕๗
๑.๕ การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้หรือขายเอกสารสอบราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๕๙
๒. กรณีพิพาทในขั้นตอนการเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง	๗๕๙
๓. ข้อพิพาทในขั้นตอนการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคา	๗๖๒
๔. กรณีพิพาทในขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง	๗๖๕
๔.๑ การพิจารณาให้ผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งระบุรายการในใบเสนอราคา ผิดไปจากเงื่อนไขของเอกสารสอบราคาในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญ และไม่ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบแก่ผู้เสนอราคารายอื่น เป็นผู้ชนะการเสนอราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖๕
๔.๒ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งเสนอราคาวัสดุ ไม่ครบถ้วนในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖๕

๔.๓ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งไม่แสดงรายละเอียด ค่าแรงงานในใบแจ้งปริมาณงานอันเป็นสาระสำคัญของ การประกวดราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖๕
๔.๔ การมีคำสั่งอนุมัติจ้างผู้เสนอราคาซึ่งยื่นหนังสือรับรอง การจดทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทปัจจุบันโดยถูกต้อง ตามเงื่อนไขการประกวดราคา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖๕
๔.๕ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งมีคุณสมบัติ ด้านเครื่องจักรและด้านเงินทุนไม่ถูกต้อง ตามเอกสารประกวดราคา	๗๖๖
๕. กรณีพิพาทในขั้นตอนการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง	๗๖๗
๕.๑ การยกเลิกการสอบราคาด้วยเหตุมีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖๗
๕.๒ การมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาในลักษณะที่หน่วยงาน ทางปกครองใช้ดุลพินิจไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกัน กับกรณีที่ผ่านมา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๖๗
๕.๓ การยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่ระบุเหตุผลที่เป็น ข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว	๗๖๗
๕.๔ การยกเลิกการประกวดราคาโดยมิได้มีการแสวงหา พยานหลักฐานเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณา และไม่แจ้งข้อเท็จจริงและให้โอกาสผู้เสนอราคา โต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน	๗๗๓
๖. กรณีพิพาทในขั้นตอนการจัดทำสัญญา	๗๗๕
๗. ข้อพิพาทในขั้นตอนการคืนหลักประกันของ	๗๗๖
๘. ข้อพิพาทในขั้นตอนการสั่งให้เป็นผู้ทำงาน	๗๗๘
๙. ข้อพิพาทในขั้นตอนอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๘๒
บทที่ ๒๑ คดีปกครองเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง	๗๘๓
๑. กรณีเกี่ยวกับสัญญาจ้างก่อสร้าง	๗๘๓
๑.๑ การมีผลผูกพันของสัญญาทางปกครองที่ทำด้วยวาจา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๘๓

๑.๒ การมีผลผูกพันของสัญญาทางปกครองที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วยวาจา	๗๘๓
๑.๒.๑ การแก้ไขสัญญาโดยอยู่ในขอบข่ายทั่วไป	
แห่งวัตถุประสงค์ของสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๘๓
๑.๒.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยมีผลที่ไม่สอดคล้องกับ	
เงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๘๓
๑.๒.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยการขยายระยะเวลา	
การปฏิบัติงานตามสัญญา	๗๘๓
๑.๓ การชำระค่าปรับตามสัญญาจ้างก่อสร้าง	๗๘๖
๑.๓.๑ การกำหนดอัตราค่าปรับ	๗๘๖
๑.๓.๒ การงดหรือลดค่าปรับ	๗๘๙
๑.๓.๓ การไม่งดหรือไม่ลดค่าปรับ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๗๙๘
๑.๓.๔ การหักเงินค่าปรับตามสัญญา	๗๙๘
๑.๓.๕ การคืนเงินค่าปรับ	๘๐๑
๑.๔ การหักเงินหลักประกันสัญญา	๘๐๔
๑.๕ ค่าเสียหายจากการบอกเลิกสัญญาโดยไม่ชอบ	๘๑๐
๑.๕.๑ การบอกเลิกสัญญาโดยอ้างว่าการจัดทำสัญญา	
ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบหรือแนวทางในการ	
จัดทำสัญญาของทางราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๐
๑.๕.๒ การส่งมอบงานจ้างภายหลังจากการบอกเลิกสัญญา	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๐
๑.๕.๓ การบอกเลิกสัญญาโดยที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่าย	
ต่างยังไม่มีสิทธิโดยชอบที่จะบอกเลิกสัญญา	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๐
๑.๕.๔ การบอกเลิกสัญญาโดยใช้เอกสิทธิ์ของ	
หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง	๘๑๐
๑.๖ การสั่งให้ผู้รับจ้างทำงานนอกเหนือจากข้อตกลงในสัญญา	
(ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๒

๑.๗ การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับ ผู้ประกอบอาชีพงานก่อสร้าง	๘๑๒
๑.๗.๑ การขอนิรโทษตามมติคณะรัฐมนตรี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๒
๑.๗.๒ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีผู้ว่าจ้างไม่ปฏิบัติตาม มติคณะรัฐมนตรี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๑๒
๑.๗.๓ การขอรับเงินชดเชยค่าก่อสร้างตามสัญญา แบบปรับราคาได้ (ค่า K) และเงินเพิ่มค่าก่อสร้าง ตามมติคณะรัฐมนตรี	๘๑๒
๑.๘ การขอขยายระยะเวลาตามสัญญา	๘๑๔
๑.๙ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการสั่งให้แก้ไข เปลี่ยนแปลงงานตามสัญญา	๘๒๕
๑.๑๐ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายตามหนังสือโอนสิทธิเรียกร้อง ในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง	๘๒๘
๑.๑๑ การจ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญา	๘๓๓
๒. กรณีเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา	๘๓๖
๒.๑ การมีผลผูกพันของสัญญาทุนการศึกษา	๘๓๖
๒.๒ การกำหนดเบี้ยปรับตามสัญญาทุนการศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๓๗
๒.๓ การขอระงับการชำระคืนทุนการศึกษาและเบี้ยปรับ โดยขอเข้าปฏิบัติราชการชดใช้ทุนแทน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๓๗
๒.๔ ความรับผิดของผู้ค้ำประกันเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา	๘๓๗
๒.๕ การงดหรือลดเบี้ยปรับในสัญญาทุนการศึกษา	๘๔๑
๒.๕.๑ กรณีที่ศาลวินิจฉัยให้งดหรือลดเบี้ยปรับ	๘๔๑
๒.๕.๒ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่เหตุให้งดหรือลดค่าปรับ	๘๔๓
๓. กรณีเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน	๘๔๕
๓.๑ การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการสั่งระงับการทำไม้ ตามสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๔๕
๓.๒ การฟ้องเรียกให้ผู้รับสัมปทานชำระหนี้เนื่องจากไม่ดำเนินการ ปลูกป่าทดแทนตามสัญญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๔๕
๔. กรณีเกี่ยวกับสัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ	๘๔๕

บทที่ ๒๒ คดีปกครองเกี่ยวกับอนุญาตตุลาการ	๘๔๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๔๗
๒. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๔๗
๓. กรณีเกี่ยวกับการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๔๗
บทที่ ๒๓ คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรตามรัฐธรรมนูญ	๘๔๘
๑. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการบริหารบุคลากรขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๔๘
๒. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติมีมติและคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง	๘๔๘
๓. กรณีเกี่ยวกับการเสียดสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่แจ้งเหตุอันสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๕๕
บทที่ ๒๔ คดีปกครองเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา	๘๕๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการคืนทรัพย์สินของกลางในคดีอาญา	๘๕๗
๑.๑ การปฏิเสธไม่คืนทรัพย์สินของกลางให้แก่ผู้มีสิทธิควรได้รับของกลางหรือผู้มีสิทธิได้รับตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๕๗
๑.๒ การปฏิเสธไม่คืนของกลางให้พนักงานสอบสวนเพื่อส่งคืนให้แก่เจ้าของภายหลังจากที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องและให้จัดการเกี่ยวกับของกลางตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๕๗
๑.๓ การมีคำสั่งคืนของกลางให้แก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งนั้นตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	๘๕๗
๑.๔ การคืนทรัพย์สินของกลางล่าช้าเกินสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๕๘
๒. กรณีเกี่ยวกับการดูแลรักษาทรัพย์สินของกลาง	๘๕๘

บทที่ ๒๕ คดีปกครองเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษ	๘๖๓
๑. กรณีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาโทษของคณะกรรมการตรวจสอบ ผู้ซึ่งจะได้รับพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๓
 บทที่ ๒๖ คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ	 ๘๖๕
๑. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านกฎหมาย	๘๖๕
๑.๑ สภานายความ	๘๖๕
๑.๑.๑ การพิจารณาคำกล่าวหากรณีประพฤติผิดมรรยาท ทนายความของประธานกรรมการมรรยาททนายความ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๖๕
๑.๑.๒ การถอนชื่อออกจากทะเบียนทนายความ	๘๖๕
๑.๑.๓ การไม่รับคำกล่าวหาเกี่ยวกับการประพฤติผิด มรรยาททนายความ	๘๖๗
๑.๑.๔ คำสั่งห้ามทำการเป็นทนายความ	๘๖๘
๑.๒ เนติบัณฑิตยสภา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๗๗
๒. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านการแพทย์หรือการสาธารณสุข	๘๗๗
๒.๑ แพทยสภา	๘๗๗
๒.๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดี ด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม	๘๗๗
๒.๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ของแพทย์ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม	๘๘๐
๒.๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ได้รับใบอนุญาต ให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลซึ่งประกอบ วิชาชีพเวชกรรมโดยผิดกฎหมาย	๘๘๒
๒.๒ คณะกรรมการวิชาชีพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๖
๒.๓ คณะกรรมการสถานพยาบาล	๘๘๖
๓. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านวิศวกรรม	๘๙๓

๔. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านอื่นๆ	๘๘๗
๔.๑ สภาวิชาชีพบัญชี	๘๘๗
๔.๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบ เข้าเป็นผู้สอบบัญชีภาษีอากร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๗
๔.๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาพักใบอนุญาต การประกอบวิชาชีพบัญชี (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๗
๔.๒ คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๗
๔.๓ คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๗
บทที่ ๒๗ คดีปกครองเกี่ยวกับการศึกษา	๘๘๘
๑. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๘
๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การสอบคัดเลือกเพื่อรับทุน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๘
๓. กรณีเกี่ยวกับการอนุมัติผู้สอบคัดเลือกเพื่อรับทุน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๘
๔. กรณีเกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการสอบของนักศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๘
๕. กรณีเกี่ยวกับการพ้นสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา	๘๘๘
๕.๑ การถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๘
๕.๒ การมีคำสั่งให้พ้นจากสถานภาพนักศึกษา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๘
๕.๓ การออกคำสั่งให้ออกจากการเป็นนักเรียน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๘๘
๖. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษา ของมหาวิทยาลัย	๘๙๐
๗. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สอบคัดเลือก เข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ	๘๙๓
บทที่ ๒๘ คดีปกครองเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ	๘๙๘
๑. กรณีเกี่ยวกับการขอแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๙๘
๒. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร	๘๙๘
๒.๑ การขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการเช่าที่ราชพัสดุ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๘๙๘

๒.๒ กรณีเกี่ยวกับการขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับ การไต่สวนและการสรุปสำนวน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๐๙
บทที่ ๒๙ คดีปกครองเกี่ยวกับการประมง	๙๑๑
๑. การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุน ที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑๑
๒. การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิด ในฤดูปลาวางไข่ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑๑
บทที่ ๓๐ คดีปกครองเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม	๙๑๓
๑. กรณีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑๓
๒. กรณีเกี่ยวกับการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียน ภาษีมูลค่าเพิ่มของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑๓
๓. กรณีเกี่ยวกับการรับการประเมินภาษีตามแบบแสดงรายการที่ดิน เพื่อชำระภาษีบำรุงท้องที่ซ้ำซ้อน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑๓
๔. กรณีเกี่ยวกับการประกาศยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ ลูกจ้างที่ได้รับเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑๓
๕. กรณีเกี่ยวกับการขอคืนเงินค่าค่าขอ ค่าจดทะเบียน และภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา จากการยกเลิกการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม โอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน	๙๑๓
บทที่ ๓๑ คดีปกครองเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม	๙๑๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑๗
๒. กรณีเกี่ยวกับสัญญาค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญา ของผู้รับอนุญาตจัดหางาน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๑๗
๓. กรณีเกี่ยวกับการหักหลักประกันการทำงานของผู้รับอนุญาตจัดหางาน	๙๑๗
๔. การละเลยไม่ติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของคนงานไทย ในต่างประเทศ	๙๒๐

บทที่ ๓๒ คดีปกครองเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน	๙๒๕
๑. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนกลาง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๕
๒. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนภูมิภาค	๙๒๕
๒.๑ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	๙๒๕
๒.๑.๑ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านอุปสมบทเป็นภิกษุ โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๕
๒.๑.๒ กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิ เลือกตั้งโดยไม่ได้แจ้งเหตุอันสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๕
๒.๑.๓ กรณีผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่มีภูมิลำเนา ตามหลักฐานทะเบียนราษฎรในเขตพื้นที่ที่สมัครรับเลือกตั้ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๕
๒.๒ การพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน	๙๒๖
๒.๒.๑ กรณีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านออกเสียงลงประชามติ เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิดังกล่าวให้ผู้ใหญ่บ้าน ออกจากตำแหน่ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๖
๒.๒.๒ กรณีการโต้แย้งว่าการดำเนินการสอบสวนทางวินัย ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำหนดโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๖
๓. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนท้องถิ่น	๙๒๖
๓.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น	๙๒๖
๓.๑.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๖
๓.๑.๒ การออกข้อบัญญัติเพื่อจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่น ทับซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๖
๓.๑.๓ การตราข้อบัญญัติงบประมาณขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด	๙๒๖

๓.๒ คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น	๙๒๙
๓.๒.๑ กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติเรื่องภูมิสำเนาของ สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๒๙
๓.๒.๒ กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติเรื่องการเสียภาษี ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๓๐
๓.๒.๓ กรณีเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๓๐
๓.๓ การพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น	๙๓๐
๓.๓.๑ กรณีผู้กำกับดูแลใช้อำนาจออกคำสั่งให้สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๓๐
๓.๓.๒ กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสีย ในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น	๙๓๐
๓.๓.๓ กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้มีพฤติกรรม ในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียทางศีลธรรม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๓๔
๓.๓.๔ การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุขาดประชุมสภาติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๓๕
๓.๓.๕ การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุที่ประชุมสภาองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นลงมติไม่ให้ความเห็นชอบ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	๙๓๕
๓.๓.๖ การพ้นจากตำแหน่งกรณีถูกศาลมีคำพิพากษา ให้เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี	๙๓๙
๓.๔ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง	๙๔๑

๓.๕ การประชุมสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๙๔๔
๓.๕.๑ กรณีการแจ้งมติการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๔๔
๓.๕.๒ กรณีการเปิดอภิปรายในที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๔๔
บทที่ ๓๓ คดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ	๙๔๕
๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหาและคัดเลือก	๙๔๕
๑.๑ การใช้ดุลพินิจกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้ารับราชการหรือเข้ารับการคัดเลือกเป็นข้าราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๔๕
๑.๒ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๔๕
๑.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสรรหาบุคลากรภาครัฐ	๙๔๕
๑.๓.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งในส่วนราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๔๕
๑.๓.๒ การกำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเข้ารับราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๔๕
๑.๓.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในส่วนราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๔๕
๑.๔ การดำเนินการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง	๙๔๖
๒. กรณีเกี่ยวกับการย้าย และการส่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่	๙๔๗
๒.๑ การส่งย้ายข้าราชการ	๙๔๗
๒.๒ การส่งให้ข้าราชการไปปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานอื่น (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๔

๓. กรณีเกี่ยวกับการเลื่อนชั้นเงินเดือน	๙๕๔
๓.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงาน เพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๔
๓.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งการประเมินและผลการประเมิน เพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน	๙๕๔
๓.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับของข้าราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๗
๔. กรณีเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ	๙๕๗
๔.๑ การพิจารณาคำขอลกลับเข้ารับราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๗
๔.๒ การใช้ดุลพินิจสั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลกลับเข้ารับราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๗
๕. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๗
๖. กรณีเกี่ยวกับการลงเวลาปฏิบัติราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๕๗
๗. กรณีเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง	๙๕๗
๘. การเลื่อนระดับของข้าราชการ	๙๖๐
๘.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับของข้าราชการ	๙๖๐
๘.๒ การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการเพื่อให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น	๙๖๔
บทที่ ๓๔ คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ	๙๖๗
๑. กรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย	๙๖๗
๑.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย โดยนำกฎหมายอื่นมาบังคับใช้โดยอนุโลม (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๖๗
๑.๒ การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย	๙๖๗
๑.๓ การใช้อำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย	๙๗๒
๒. กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนทางวินัยของ คณะกรรมการสอบสวน	๙๗๕
๒.๑ การแจ้งข้อกล่าวหาและการให้โอกาสแก้ข้อกล่าวหา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๗๕

๒.๒ ระยะเวลาดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๙๗๕
๒.๓ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุน ข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสโต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐาน	๙๗๕
๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษทางวินัย	๙๘๓
๓.๑ การพิจารณาในข้อหากระทำการอันได้ชื่อว่า เป็นการประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง	๙๘๓
๓.๒ การพิจารณาในข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ	๙๘๗
๓.๓ การพิจารณาความผิดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ชี้มูล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๐๖
๓.๔ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการต้องหาคดีอาญา	๑๐๐๖
๓.๕ การลงโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชากรณีไม่ควบคุม การปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑๐
๓.๖ การพิจารณาสั่งการของผู้มีอำนาจ ภายหลังจากสอบสวน ของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยแล้วเสร็จ	๑๐๑๐
๓.๗ การเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๑๕
๓.๘ การสั่งลงโทษทางวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการ	๑๐๑๕
๓.๙ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ด้วยความอุตสาหะเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ ของทางราชการ และประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ	๑๐๒๒
๔. กรณีเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย	๑๐๒๕
๔.๑ การกำหนดความผิดในการลงโทษ กรณีคณะกรรมการสอบสวน ได้ดำเนินการโดยชอบแล้ว (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๒๕
๔.๒ กฎหมายเฉพาะมิได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๒๕

บทที่ ๓๕ คดีปกครองเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑๐๒๗
๑. กรณีเกี่ยวกับค่าเช่าบ้านข้าราชการ	๑๐๒๗
๑.๑ ผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ	๑๐๒๗
๑.๑.๑ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งโอนมาเป็นข้าราชการพลเรือน	๑๐๒๗
๑.๑.๒ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านที่มีอยู่ก่อนที่กฎหมายกำหนด เหตุยกเว้นระงับสิทธิ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๑
๑.๑.๓ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีทางราชการจัดที่พักอาศัย ให้แก่คู่สมรส (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๑
๑.๑.๔ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีมีเคหสถาน เป็นของตนเองหรือคู่สมรส (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๑
๑.๑.๕ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีได้รับคำสั่งให้เดินทางไป ไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๒
๑.๑.๖ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการกรณีข้าราชการเช่าบ้าน ของมารดา (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๒
๑.๑.๗ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการผู้มีสิทธิอยู่ก่อน พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ใช้บังคับ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๒
๑.๒ การเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเพื่อชำระค่าเช่าซื้อบ้าน หรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน	๑๐๓๒
๑.๒.๑ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระ ราคาบ้าน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๒
๑.๒.๒ การจัดที่พักอาศัยให้ภายหลังจากที่ข้าราชการใช้สิทธิ นำหลักฐานการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๒
๑.๒.๓ การนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระ เงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่มาขอเบิกค่าเช่าบ้าน (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๓๒

๑.๒.๔	กรณีข้าราชการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อชำระค่าเช่าซื้อบ้านที่มีได้ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ข้าราชการปฏิบัติราชการ	๑๐๓๒
๑.๒.๕	กรณีใช้สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระราคาบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินเกินหนึ่งหลังของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	๑๐๓๕
๑.๓	การอนุมัติให้ข้าราชการเบิกค่าเช่าบ้านโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ	๑๐๓๘
๒.	กรณีเกี่ยวกับคำรักษาพยาบาล (ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม)	๑๐๔๒
๓.	กรณีเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ	๑๐๔๒
๓.๑	สิทธิในการขอรับเงินบำเหน็จบำนาญ	๑๐๔๒
๓.๒	การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณเงินบำเหน็จบำนาญ	๑๐๔๕
๔.	กรณีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหาร	๑๐๔๘

บทส่งท้าย	การนำหลักการจากคำวินิจฉัยของศาลมาปรับใช้กับการปฏิบัติงานของหน่วยงานทางปกครอง	๑๐๕๑
๑.	คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม	๑๐๕๑
๒.	คำวินิจฉัยเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม	๑๐๕๕

ภาคผนวก

รายชื่อคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง	๑๐๖๑
รายชื่อคณะผู้จัดทำ	๑๐๖๓

ภาค ๑

ภาคทั่วไป

บทที่ ๑

โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง^๑

๑. โครงสร้างของศาลปกครอง

แต่เดิมศาลปกครองในภูมิภาคเปิดทำการแล้วจำนวน ๗ แห่ง ได้แก่ ศาลปกครองเชียงใหม่ ศาลปกครองสงขลา ศาลปกครองนครราชสีมา ศาลปกครองขอนแก่น ศาลปกครองพิษณุโลก ศาลปกครองระยอง และศาลปกครองนครศรีธรรมราช ต่อมาเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๕๓ ศาลปกครองในภูมิภาคได้เปิดทำการเพิ่มเติมขึ้นอีก ๑ แห่ง คือ ศาลปกครองอุดรธานี ทำให้ศาลปกครองในภูมิภาคปัจจุบันมีจำนวน ๘ แห่ง และในขณะเดียวกันก็มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจของศาลปกครองขอนแก่น ศาลปกครองในภูมิภาคจึงมีเขตอำนาจครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ดังนี้

(๑) ศาลปกครองเชียงใหม่ มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดลำปาง และจังหวัดลำพูน และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดน่าน จังหวัดพะเยา จังหวัดแพร่ และจังหวัดอุตรดิตถ์

(๒) ศาลปกครองสงขลา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดตรัง จังหวัดพัทลุง จังหวัดสงขลา และจังหวัดสตูล และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานี และจังหวัดยะลา

(๓) ศาลปกครองนครราชสีมา มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดนครราชสีมา และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดยโสธร จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดอำนาจเจริญ

(๔) ศาลปกครองขอนแก่น มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดมุกดาหาร

(๕) ศาลปกครองพิษณุโลก มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดพิจิตร จังหวัดพิษณุโลก จังหวัดเพชรบูรณ์ และจังหวัดสุโขทัย

(๖) ศาลปกครองระยอง มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง และจังหวัดสระแก้ว

^๑ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ในเอกสารฉบับนี้ หมายถึง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

ระบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ในเอกสารฉบับนี้ หมายถึง ระบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

(๗) ศาลปกครองนครศรีธรรมราช มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดกระบี่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดพังงา จังหวัดภูเก็ต และจังหวัดสุราษฎร์ธานี และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง

(๘) ศาลปกครองอุตรธานี มีเขตอำนาจตลอดท้องที่จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย จังหวัดหนองบัวลำภู และจังหวัดอุดรธานี และมีเขตอำนาจเพิ่มเติมในจังหวัดนครพนม และจังหวัดสกลนคร

๒. อำนาจหน้าที่ของศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. หลักทั่วไปของวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒

“หน่วยงานทางปกครอง” และ “เจ้าหน้าที่ของรัฐ” ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

๑. หน่วยงานทางปกครอง

๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นหน่วยงานทางปกครอง

๑.๑.๑ ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๒/๒๕๕๒)

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นสถาบันในสังกัดของทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งมีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสถานศึกษานั้นโดยเฉพาะ และมีฐานะเป็นกรมตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ อยู่ในวันที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ใช้บังคับ จึงมีฐานะเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อันเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๕/๒๕๕๒ และที่ ๗๐๐/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๑.๑.๒ ราชการส่วนท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ รัฐวิสาหกิจที่ดั่งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา

๑) รัฐวิสาหกิจที่ดั่งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เป็นรัฐวิสาหกิจที่ดั่งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๑/๒๕๔๘ ที่ ๑๔๑/๒๕๕๒ ที่ ๓๗๘/๒๕๕๒ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙/๒๕๕๑ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การไฟฟ้านครหลวง เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๔/๒๕๕๒ และที่ ๗๓๕/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การทำเรือแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๐/๒๕๔๔ ที่ ๒๒๕/๒๕๔๕ ที่ ๓๑๘/๒๕๔๗ ที่ ๓๑๔/๒๕๕๒ และที่ ๖๖๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การกีฬาแห่งประเทศไทย ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๓/๒๕๔๖ ที่ ๓๔/๒๕๔๗ และที่ ๔๕๐/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล มีฐานะเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๑/๒๕๕๒)

ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ จึงมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๕/๒๕๕๒)

นอกจากรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติแล้ว ยังมีรัฐวิสาหกิจบางประเภทที่จัดตั้งขึ้นโดยประกาศของคณะปฏิวัติหรือพระราชกำหนดซึ่งมีค่าบังคับตั้งเช่นพระราชบัญญัติ เช่น

การทางพิเศษแห่งประเทศไทย เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๐ เรื่อง การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙/๒๕๔๖ และที่ ๖๑๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒) รัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ หน่วยงานอื่นของรัฐ

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๙/๒๕๕๒)

๑.๑.๕ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้สภานายความ นายกสภานายความ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ในฐานะสภานายกพิเศษแห่งสภานายความ พิจารณาคำสั่งลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความใหม่ เนื่องจากมีพยานหลักฐานใหม่ นั้น เมื่อสภานายความเป็นนิติบุคคลที่รัฐจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการศึกษาและการประกอบวิชาชีพทนายความ ควบคุมมรรยาทของทนายความ และมีอำนาจหน้าที่จดทะเบียนและออกใบอนุญาตให้เป็นทนายความ รวมทั้งดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของสภานายความ อันเป็นกิจการทางปกครองส่วนหนึ่งของรัฐ และอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม จึงเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครอง อันเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙/๒๕๕๑ และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๕/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นรายย่อยของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ที่ประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีโดยเสียงข้างมากเห็นชอบให้เพิ่มเงินโบนัสให้แก่คณะกรรมการของบริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นมติที่ไม่ชอบ ไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ และไม่เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เรื่อง หลักเกณฑ์การจ่ายโบนัสกรรมการรัฐวิสาหกิจ ลงวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ จึงฟ้องขอให้กระทรวงการคลังปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ และมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น และให้บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ ระวังการดำเนินการใดๆ ในเรื่องเงินโบนัส จนกว่าจะได้นำเข้าที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นต่อไป รวมทั้งขอให้บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ กำหนดสัดส่วนกรรมการใหม่ตามหนังสือหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีสำหรับบริษัทจดทะเบียน นั้น เมื่อปรากฏว่าบริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ เดิมเป็นนิติบุคคลและเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติการทำอากาศยานแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ ต่อมาได้แปรสภาพจากรัฐวิสาหกิจไปเป็น

นิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัด บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ จึงไม่ใช่หน่วยงานทางปกครอง ในฐานะรัฐวิสาหกิจที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม โดยที่บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ ยังคงมีวัตถุประสงค์ในการ ประกอบและส่งเสริมการทำอากาศยานเช่นเดิม ทั้งยังมีอำนาจได้รับยกเว้น มีสิทธิพิเศษ หรือ ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายว่าด้วยการทำอากาศยานแห่งประเทศไทยหรือกฎหมายอื่น ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดอำนาจ สิทธิ และประโยชน์ของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) พ.ศ. ๒๕๔๕ บริษัท ท่าอากาศยานไทยฯ จึงเป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย ให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง และมีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครอง ในการประกอบและส่งเสริมการทำอากาศยาน รวมทั้งการดำเนินกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องหรือต่อเนื่องกับ การประกอบกิจการการทำอากาศยาน อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๓๙๕/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรร้องขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร และสำนักจัดการหนี้ของ เกษตรกรดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีโดยให้ผู้ฟ้องคดีกู้ยืมเงินไปชำระหนี้ของเกษตรกร นั้น เมื่อสำนักจัดการหนี้ของเกษตรกร เป็นหน่วยงานในสังกัดสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร ซึ่งได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการทางปกครองในการส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มของ เกษตรกรในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการแก้ไขปัญหาของเกษตรกร ส่งเสริมและสนับสนุน การฟื้นฟูและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรวมของเกษตรกร พัฒนาความรู้ในด้านเกษตรกรรมหรือกิจกรรม ที่เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่องค์กรเกษตรกร และพัฒนาศักยภาพ ในการพึ่งพาตนเองและเกื้อกูลซึ่งกันและกันระหว่างเกษตรกร ประกอบกับจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้ของเกษตรกร จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ใช้บริการโดยสาธารณไฟฟ้าฟ้องว่า การที่บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) ออกประกาศ เรื่อง เงื่อนไขการออกบัตรโดยสาร โดยข้อ ๖ ของประกาศดังกล่าว กำหนดให้ผู้โดยสารที่ทำเหรียญโดยสารหรือบัตรเติมเงินหายในระหว่าง เดินทางต้องชำระค่าธรรมเนียมให้แก่บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพฯ ก่อนออกจากพื้นที่ชำระเงิน ตามอัตราค่าธรรมเนียมและวิธีการตามที่บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพฯ กำหนด เป็นการกระทำที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากการออกประกาศโดยไม่มีอำนาจตามกฎหมาย ไม่เป็นธรรมและเอาเปรียบ ผู้ใช้บริการ ขอให้ศาลเพิกถอนข้อ ๖ ของประกาศข้างต้น และให้ออกประกาศใหม่ที่เป็นธรรม รวมทั้งให้ บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพฯ คืนเงินค่าธรรมเนียมและชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น โดยที่บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพฯ มิใช่กระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม

ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ แต่เป็นหน่วยงานที่ดำเนินกิจการระบบรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล โดยได้รับสัมปทานจากการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย (รฟม.) ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่สร้างขึ้นโดยพระราชบัญญัติการรถไฟฟ้าขนส่งมวลชนแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๓ กรณีจึงถือได้ว่า บริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพฯ เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินกิจการบริการสาธารณะด้านการขนส่งมวลชนอันเป็นกิจการทางปกครอง จึงเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ เฉพาะแต่ในกรณีที่กระทำการเกี่ยวกับการดำเนินกิจการทางปกครอง ตามที่ได้รับมอบหมายดังกล่าวเท่านั้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๗/๒๕๕๒)

๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นหน่วยงานทางปกครอง

บริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด จดทะเบียนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด โดยมีกระทรวงการคลังถือหุ้นอยู่เกินร้อยละห้าสิบ แม้จะเป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ก็ตาม แต่มิใช่รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายโดยตรง จึงมิใช่หน่วยงานทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๐/๒๕๕๒)

สหกรณ์ออมทรัพย์กรมการพัฒนารัฐวิสาหกิจ จำกัด จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยจดทะเบียน และมีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินกิจการสหกรณ์ตามประเภทของสหกรณ์ที่จดทะเบียนโดยมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่มาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกของสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินการภายใต้ข้อบังคับของสหกรณ์ที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ในการกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติและนายทะเบียนสหกรณ์ เมื่อสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ดังกล่าว ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ซึ่งเป็นไปในเชิงธุรกิจ โดยไม่มีลักษณะเป็นการดำเนินกิจการทางปกครอง จึงไม่มีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๒/๒๕๕๒)

บริษัทซึ่งจดทะเบียนเป็นบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องเป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อบริษัท บริหารสินทรัพย์ กรุงเทพพาณิชย์ จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) จดทะเบียนเป็นบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามพระราชกำหนดดังกล่าว จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด แม้จะมีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐถือหุ้นในบริษัทอยู่เกินร้อยละห้าสิบก็ตาม แต่ก็มิได้เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา อีกทั้งมิได้เป็นหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายให้ใช้อำนาจ

ทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง เนื่องจากการดำเนินกิจการตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ฯ เป็นไปเพื่อการพาณิชย์เท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ใช่หน่วยงานทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๓/๒๕๕๒)

๒. เจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒.๑.๑ ข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง คณะบุคคล หรือผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

๑) ข้าราชการ

ผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นข้าราชการในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๕/๒๕๕๒)

ปลัดกระทรวงการคลัง เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๕/๒๕๕๒)

เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายควบคุมเรือนจำ เป็นข้าราชการ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๓/๒๕๕๒)

เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี เป็นข้าราชการ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๐/๒๕๕๒)

๒) พนักงาน

เมื่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔/๒๕๕๒)

๓) ลูกจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) คณะบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) ผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครอง

เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และมีหน้าที่เป็นผู้ควบคุมดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของสำนักงานฯ ตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๓ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๒/๒๕๕๒)

อุปนายกสภามหาวิทยาลัยมหาสารคามและกรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้ปฏิบัติงานในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๕/๒๕๕๒)

เมื่อมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและรายงานผลต่อคณะกรรมการติดตามผลและประเมินผลการดำเนินการของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ดังนี้ ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๐/๒๕๕๒)

เมื่อนายกองคการบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี เป็นผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานีซึ่งเป็นหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๑/๒๕๕๒)

ผู้อำนวยการไฟฟ้าเขตบางกะปิ เป็นเจ้าหน้าที่ของการไฟฟ้านครหลวง ซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ อันเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานทางปกครองที่ถือเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๔/๒๕๕๒)

๒.๑.๒ คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท คณะกรรมการหรือบุคคลซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล

คณะกรรมการตรวจสอบการพระราชทานอภัยโทษ เป็นคณะกรรมการซึ่งมาตรา ๑๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ บัญญัติให้มีหน้าที่ตรวจสอบผู้ซึ่งจะได้รับพระราชทานอภัยโทษและส่งรายชื่อต่อศาลแห่งท้องที่ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกาดังกล่าวใช้บังคับ เพื่อความสะดวกแก่ศาลแห่งท้องที่นั้นในการพิจารณาออกหมายสั่งปล่อยหรือลดโทษ หรือออกคำสั่งยกเลิกการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ทางปกครองมิใช่อำนาจหน้าที่ทางตุลาการ จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๗/๒๕๕๒)

คณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นคณะกรรมการที่มีอำนาจออกประกาศหรือคำสั่งเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ จึงเป็นคณะกรรมการที่มีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๔/๒๕๔๔ คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๐/๒๕๕๑ และที่ อ.๖๔/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร เป็นคณะกรรมการซึ่งมีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๑/๒๕๕๒)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประธานกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา มีฐานะเป็นบุคคลหรือคณะบุคคลที่มีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๓/๒๕๕๒)

๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓

อำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑.๑ การใช้อำนาจในการออกกฎ

๑.๑.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีลักษณะเป็นการออก “กฎ”

๑) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด

(๑) พระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินให้เป็นอุทยานแห่งชาติ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนแนวเขตที่ดินตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินสุสานหอยเจ็ดสิบห้าล้านปี หาดนพรัตน์ธารา หมู่เกาะพีพี และเกาะใกล้เคียงในท้องที่ตำบลหนองทะเล ตำบลอ่าวนาง ตำบลไสไทย และตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๖ ในส่วนที่ออกทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าคลองโหล๊ะ ป่าคลองปอ และป่าคลองกันตัง ในท้องที่ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา และตำบลบ่อน้ำร้อน ตำบลบางสัก ตำบลเกาะลิบง อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๔ โดยอ้างว่ากรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่ได้ลงลายมือชื่อในแผนที่ดังกล่าว ทำให้ประชาชนผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินในเขตอุทยานแห่งชาติและผู้เกี่ยวข้องไม่มีสิทธิคัดค้านการประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๓/๒๕๕๒)

(๒) กฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) กฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

กฎกระทรวง

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ เฉพาะส่วนที่กำหนดให้หมู่บ้านสถานดินิเวศเป็นโซนสีส้ม โดยผู้ฟ้องคดี เห็นว่ากฎกระทรวงดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นธรรม เนื่องจากผิดวัตถุประสงค์ของ สำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายโดยการออกกฎตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครฯ เป็นกฎกระทรวงที่ต้องผ่าน ความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีก่อนประกาศใช้บังคับเป็นกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาล เพิกถอนกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว เฉพาะส่วนที่กำหนดให้หมู่บ้านสถานดินิเวศเป็นโซนสีส้ม จึงเป็นคำฟ้องที่เกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๔/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการบำนาญฟ้องขอให้ศาลเพิกถอน กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดหลักเกณฑ์การคำนวณบำนาญของผู้กลับเข้ารับราชการใหม่ ตามมาตรา ๓๙ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ในเรื่อง กำหนดวิธีการนับอัตราเงินเดือนย้อนหลังเพื่อหาค่าเฉลี่ยเป็นอัตราเงินเดือนเฉลี่ยหกสิบเดือน และกฎกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากมีผลทำให้ข้าราชการที่มีฐานะเป็นสมาชิกกองทุน บำเหน็จบำนาญข้าราชการและข้าราชการที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนฯ ได้รับเงินบำนาญไม่เท่ากัน นั้น โดยที่กฎกระทรวงเป็นกฎที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติใดพระราชบัญญัติหนึ่ง อาศัยอำนาจตามความในบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินั้นออกมาใช้บังคับโดยความเห็นชอบ ของคณะรัฐมนตรี จึงเป็นคดีพิพาทซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตาม มาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๑/๒๕๕๒)

คำสั่งกระทรวงกลาโหมเกี่ยวกับการปรับใช้อัตราเงินเดือนทหาร

การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ออกคำสั่งกระทรวงกลาโหม (เฉพาะ) ที่ ๗๒/๒๑ เรื่อง การปรับใช้อัตราเงินเดือนทหารตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๑ และอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันออกคำสั่งกระทรวงกลาโหม ที่ ๖/๓๒ เรื่อง การปรับใช้บัญชีอัตราเงินเดือนทหาร บัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๑ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๓๒ คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่คำสั่งดังกล่าวเป็นกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี กรณีฟ้องว่าการนำคำสั่งข้างต้นมาใช้บังคับเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นคำสั่งที่ออกโดยไม่สุจริต และเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกหักเงินเพิ่มการเลื่อนฐานะ (พ.ล.ฐ.) และเงินเพิ่มปรับฐานเงินเดือนของข้าราชการบำนาญ จึงเป็นกรณีโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อันเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๒/๒๕๕๒)

๒) กฎที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

(๑) ประกาศกระทรวง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ข้อบัญญัติท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) ระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) ข้อบังคับ

ข้อบังคับกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินรางวัลเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกฎหมายที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งมีผลบังคับกับเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรเป็นการทั่วไป โดยมีได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ โดยข้อบังคับดังกล่าวกำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดสรรเงินส่วนแบ่งค่าปรับแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรในคดีความผิดเกี่ยวกับการจราจรทางบก ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในตำแหน่งเรียกเงินโดยมุ่งหวังรายได้จากส่วนแบ่งค่าปรับ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยการออกกฎ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๒/๒๕๕๒)

(๕) ประกาศ

กรณีที่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดจันทบุรีอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๒๓ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลื่อนระดับและแต่งตั้งนักบริหารงานเทศบาล ระดับ ๓-๕ ให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น การเลื่อนระดับและแต่งตั้งพนักงานเทศบาลสายงานนักบริหารงาน ระดับ ๕ และตำแหน่งนักบริหารการศึกษาระดับ ๖ว ให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น นั้น ประกาศดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับแก่พนักงานเทศบาลในจังหวัดจันทบุรีเป็นการทั่วไป โดยไม่ได้มุ่งหมายบังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีสภาพเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑/๒๕๕๒)

ประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เรื่องหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการจัดตั้งและจัดการกองทุนรวมอสังหาริมทรัพย์เพื่อแก้ไขปัญหาในระบบสถาบันการเงิน (ฉบับที่ ๙) ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ และประกาศคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ (ฉบับที่ ๑๐) ลงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ มีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปโดยไม่มีผลเฉพาะบุคคลใดบุคคลหนึ่ง จึงเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าประกาศดังกล่าวได้กำหนดอายุโครงการของกองทุนรวมซึ่งมีผลกระทบต่อการประกอบกิจการของกองทุนรวม และต่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ซื้อหน่วยลงทุน ทั้งที่แต่เดิมไม่มีการกำหนดอายุโครงการไว้ เป็นการขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพในการประกอบอาชีพหรือสิทธิ

ในทรัพย์สิน จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกกฎ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๘/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่ากรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ระดับ ๖ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ประเภททั่วไป ระดับตำแหน่งชำนาญงาน ตามประกาศของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เรื่อง การจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและการจัดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญของทุกส่วนราชการเข้าประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว เฉพาะส่วนที่กำหนดประเภทตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และให้มีการกำหนดประเภทตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีทั้งสองใหม่ เป็นตำแหน่งนักวิชาการป่าไม้หรือตำแหน่งนักวิชาการสิ่งแวดล้อมประเภทวิชาการ นั้น โดยที่ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสภาพเป็นกฎที่ใช้บังคับทั่วไปและมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยการออกกฎตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๕/๒๕๕๒ และที่ ๕๘๙/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

ประกาศของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล มีลักษณะเป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงเป็นกฎตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับ มาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๙/๒๕๕๒)

(๖) หนังสือเวียนที่มีลักษณะเป็นกฎ

หนังสือของกรมที่ดิน ที่ มท ๐๕๑๕/ว ๓๔๓๔๓ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ เป็นหนังสือชักชวนความเข้าใจอันเป็นแนวทางปฏิบัติในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ กรณีบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) รับโอนอสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ ผู้จำนอง ผู้จำนำ ผู้ค้ำประกัน และบุคคลซึ่งมีส่วนได้เสียในทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันแทนการจำหน่ายตามมาตรา ๗๖ แห่งพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ อันเป็นกรณีที่มีใช้การบังคับโอนโดยอาศัยอำนาจตามพระราชกำหนดข้างต้น หากแต่เป็น

กรณีที่เจ้าของทรัพย์สินซึ่งเป็นลูกหนี้ยินยอมโอนให้ บสท. บสท. จึงจะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับบอสังหาริมทรัพย์ได้ หนังสือของกรมที่ดินดังกล่าวซึ่งมีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ จึงมีลักษณะเป็นกฎ และเป็นกฎที่มีได้ออกโดยคณะรัฐมนตรีหรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี การที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดจะเชิงเทรา สาขาบางปะกง อาศัยหนังสือของกรมที่ดินดังกล่าวดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสารบัญญัติที่ดินรวมถึงปลูกสร้างในที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปเป็นชื่อ บสท. โดยที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยินยอมจึงมิใช่เรื่องที่ บสท. ใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยฯ ดำเนินการแต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕/๒๕๕๒)

(๗) มติคณะกรรมการหรือมติสภา

เมื่อมติของคณะอนุกรรมการพิจารณาคุณวุฒิสู่สำเร็จการศึกษา ระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ และมติของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และมาตรา ๑๔ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และมีสภาพบังคับให้สถาบันการศึกษาของรัฐต้องกำหนดหลักเกณฑ์ในการเทียบคุณวุฒิของผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาจากต่างประเทศ หรือมีมติใดๆ ให้สอดคล้องกับมติดังกล่าว จึงมีลักษณะเป็นกฎที่ใช้บังคับเป็นการทั่วไปในการเทียบคุณวุฒิอาจารย์ประจำหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอุดมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติข้างต้นโดยอ้างว่ามติดังกล่าวมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขาดความน่าเชื่อถือทางการศึกษา จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๓/๒๕๕๒)

การที่อนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต ๒ มีมติกำหนดหลักเกณฑ์การย้ายผู้บริหารสถานศึกษาใหม่ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการเสียสิทธิในการเข้าสู่ตำแหน่งผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่

ของรัฐออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่ามติของคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่องการนับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งของข้าราชการและพนักงานส่วนท้องถิ่นตำแหน่งบริหารที่กำหนดให้การโอนข้าราชการอื่นมาดำรงตำแหน่งบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล ให้นับระยะเวลาการดำรงตำแหน่งบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเลื่อนระดับให้สูงขึ้นตั้งแต่วันที่ดำรงตำแหน่งในองค์การบริหารส่วนตำบล นั้น เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๘/๒๕๕๒)

๑.๑.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการใช้อำนาจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ใช่ลักษณะของการออก “กฎ”

๑) แนวนโยบายหรือแนวทางในการปฏิบัติงาน

คำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๖๗๔/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ เรื่อง ระเบียบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. ๒๕๕๐ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๕๐๑/ว ๘๘๖ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ เรื่อง หลักการพิจารณาออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน มีลักษณะเป็นแนวทางปฏิบัติให้แก่นายทะเบียนอาวุธปืนประจำท้องที่ที่จะใช้ดุลพินิจในการมีคำสั่งอนุญาตให้บุคคลมีและใช้อาวุธปืนเพื่อพิจารณาว่าบุคคลดังกล่าวจำเป็นต้องใช้อาวุธปืนสำหรับใช้ในการป้องกันตัวหรือทรัพย์สิน หรือในการกีฬาหรือยิงสัตว์ตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืนฯ หรือไม่ โดยมีวัตถุประสงค์ให้นายทะเบียนท้องที่ได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติแบบเดียวกันทุกจังหวัดในการใช้ดุลพินิจออกใบอนุญาตให้บุคคลมีและใช้อาวุธปืนให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คำสั่งและหนังสือฉบับดังกล่าวจึงเป็นแนวปฏิบัติภายในซึ่งมีผลบังคับเพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการอนุญาตมีและใช้อาวุธปืนใช้ดุลพินิจเท่านั้น และไม่มีผลบังคับเป็นการทั่วไปอันจะทำให้มีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๖/๒๕๕๒)

การสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามบันทึกวิทยุสื่อสารในราชการกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๘๐๙.๒/ว ๐๐๖ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๘ เป็นเพียงระเบียบภายในของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นที่วางแนวทางปฏิบัติในการต่อสัญญาจ้างพนักงาน เพื่อป้องกันปัญหาการร้องเรียนและเพื่อความบริสุทธิ์ยุติธรรม และเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและเกิดประโยชน์แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ได้มีสภาพเป็นกฎตามคำนิยามในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๗/๒๕๕๒)

กรณีที่กรมบัญชีกลางกำหนดแนวทางการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ว่า ผู้ที่มีสิทธิเสนอราคาที่ได้รับแจ้งนัดหมาย หากมาไม่ทันการลงทะเบียนจะถูกยึดหลักประกันซอง และได้มีหนังสือแจ้งเวียนถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ปลัดกระทรวง อธิบดี เลขาธิการ ผู้อำนวยการ อธิการบดี องค์กรมหาชน และรัฐวิสาหกิจต่างๆ เพื่อชักจูงทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว จึงเห็นได้ว่ากรณีเป็นการกำหนดขึ้นโดยประสงค์ให้มีผลบังคับเพียงเฉพาะภายในหน่วยงานทางปกครองที่ได้รับแจ้งเท่านั้น มิได้ประสงค์ให้มีผลบังคับเป็นการทั่วไป จึงมิได้มีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นเพียงแนวทางปฏิบัติภายในของฝ่ายปกครองเท่านั้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๔/๒๕๕๒)

๒) การดำเนินการภายในของฝ่ายปกครองก่อนที่จะออกกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การฟ้องเพิกถอนพระราชบัญญัติหรือกฎหมายอื่นที่มีค่าบังคับดังเช่นพระราชบัญญัติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) กรณีที่ไม่ใช่การใช้อำนาจทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การใช้อำนาจในการออกคำสั่ง

๑.๒.๑ คำสั่งทางปกครอง

๑) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “คำสั่งต่าง ๆ”

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีที่นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่มีคำสั่งออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้แก่บริษัท ด. เพื่อประกอบกิจการโรงแรม เป็นกรณีที่นายกเทศมนตรีฯ ใช้อำนาจตามกฎหมายในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับเทศบัญญัติเทศบาลนครเชียงใหม่ เรื่อง การควบคุมกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ พ.ศ. ๒๕๔๙ มีผลทำให้บริษัท ด. สามารถประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้ตามที่ร้องขอ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อมีข้อพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งดังกล่าวเกิดขึ้น กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๒/๒๕๕๒)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับที่ดิน

คำสั่งของนายอำเภอที่ไม่รับคำขอให้จดทะเบียนชื่อของบิดาผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินตาม น.ส. ๓ ก. ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีหาได้เป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินแต่ประการใดไม่ เพราะนายอำเภอมิได้มีสิทธิประการใดในที่ดินพิพาท นอกจากอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้มีในการจดทะเบียน ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของนายอำเภอดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงเป็นการโต้แย้งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่ง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งปฏิเสธไม่จดทะเบียนไถ่ถอนการขายฝาก ที่ดินและคำสั่งปฏิเสธไม่ลงชื่อผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกของนาง พ. ลงในโฉนดที่ดินพิพาท โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๒ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความใน พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ โดยอ้างว่าคำพิพากษาศาลฎีกา ที่ผู้ฟ้องคดีนำมาใช้อ้างประกอบการขอจดทะเบียนมิได้พิพากษาให้ที่ดินพิพาทตกเป็นกรรมสิทธิ์ ของนาง พ. หรือผู้ขอ และมีใช้คำพิพากษาโดยตรงในเรื่องเกี่ยวกับการขายฝากดังกล่าวที่จะ แสดงว่าได้มีการชำระไถ่ถอนการขายฝากแล้วแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เจ้าพนักงาน ที่ดินจดทะเบียนไถ่ถอนการขายฝากและจดทะเบียนลงชื่อผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดก ลงในโฉนดที่ดินพิพาท คำสั่งดังกล่าวของเจ้าพนักงานที่ดินเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือ การกระทำอื่นใด ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินที่ออกโฉนดที่ดิน ให้แก่ผู้ยื่นคำขอ เป็นกรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินใช้อำนาจทางปกครองตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวล กฎหมายที่ดิน สอบสวนเปรียบเทียบอันเป็นคำสั่งทางปกครอง การฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่ง ของเจ้าพนักงานที่ดินดังกล่าว จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้คดีจะมีประเด็นที่ต้องพิจารณาก่อน เกี่ยวกับสิทธิในที่ดินอยู่ด้วยก็ตาม แต่เป็นเพียงประเด็นข้อเท็จจริง ศาลย่อมมีอำนาจที่จะวินิจฉัย ประเด็นข้อเท็จจริงได้เองทั้งสิ้น และไม่มีกฎหมายกำหนดให้คดีที่มีประเด็นเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน หรือทรัพย์สินเป็นคดีที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลยุติธรรม ดังนั้น แม้คดีจะมีประเด็นเกี่ยวกับ สิทธิในที่ดินก็ไม่ทำให้คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอื่นได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๙/๒๕๕๒)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ แห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ ประกอบกับ ข้อ ๑๐ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการ การเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำ จังหวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ออกคำสั่งให้ยกเลิกบัญชีรายชื่อ (เฉพาะจังหวัด) มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดี

พ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๔/๒๕๕๖)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีฟ้องว่าการที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครมีคำสั่งเพิกถอนการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ และข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. เนื่องจากเห็นว่าสัญญาหุ้นส่วนแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าวไม่ได้รับความยินยอมจากผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคน จึงไม่เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๓๒ อีกทั้งไม่ได้ให้อีกโอกาสแก่ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อเท็จจริง รวมทั้งข้อกฎหมายก่อนว่า สัญญาดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นการใช้อำนาจในการเพิกถอนคำสั่งสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๓/๒๕๕๖)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

คำสั่งของปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์ประจำตำแหน่งเพื่อการส่วนตัวมิใช่เพื่อการอย่างอื่นที่จำเป็นและเหมาะสมแก่การดำรงตำแหน่งหน้าที่ในหมู่ข้าราชการและสังคม ไปประสบอุบัติเหตุเป็นเหตุให้รถได้รับความเสียหาย เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๕/๒๕๕๖)

คำสั่งทางปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ มีคำสั่งกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งตามกรอบอัตราที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) กำหนดตามมาตรา ๓๘ ค. (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ แม้คำสั่งดังกล่าวจะไม่มีผลกระทบต่อระดับ

ตำแหน่งและสิทธิของผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่มีใช้ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่ม ดังเช่นที่ผู้ฟ้องคดีเคยดำรงตำแหน่งอยู่แต่เดิม ย่อมมีผลกระทบต่อความก้าวหน้าในการรับราชการ คำสั่งแต่งตั้งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๙-๒๘๐/๒๕๕๒)

การฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดออกจากราชการในส่วนของ การลงวันที่ลงโทษ โดยขอให้แก้ไขวันที่ออกคำสั่งและวันที่มีผลบังคับตามคำสั่ง ย่อมหมายถึง การขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองให้มีข้อความและผลของคำสั่งแตกต่างไปจากคำสั่ง ที่ใช้บังคับอยู่เดิม อันเป็นการขอให้เพิกถอนคำสั่งบางส่วนแล้วให้ใช้ข้อความใหม่แทน กรณีจึงเป็น คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๕๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าคำสั่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตากแดดที่ให้ เลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีครั้งขึ้น และมติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชุมพร ที่เห็นชอบให้มีการเลื่อนขึ้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาล เพิกถอนคำสั่งและมติข้างต้น นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีมีคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้ ผู้ฟ้องคดีในการพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔ ครั้งที่ ๑ โดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี ไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่ง โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๒/๒๕๕๒)

การที่อุตสาหกรรมจังหวัดแพร่มีคำสั่งจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนแทนผู้ฟ้องคดีในตำแหน่งนักวิชาการมาตรฐาน เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายและระเบียบเกี่ยวกับการเงินและการคลังที่กระทรวงการคลังกำหนด จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๒/๒๕๕๒)

คำสั่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าปอที่ให้งดเลิกการเลื่อนระดับผู้ฟ้องคดีจากระดับ ๕ เป็นระดับ ๖ ตามมติของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่ เป็นคำสั่งที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๕/๒๕๕๒)

คำสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการตามมาตราการพัฒนาและบริหารกำลังคนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง มาตราที่ ๑ มาตราการสนับสนุนผู้ประสงค์จะเริ่มอาชีพใหม่นอกกระบบราชการ เป็นคำสั่งที่กระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ทำให้พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๔/๒๕๕๒ และที่ ๖๑๒/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

คำสั่งของอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ที่ไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามคำขอของผู้ฟ้องคดี เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๗/๒๕๕๒)

๒) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “หนังสือต่าง ๆ”

หนังสือของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครที่ปฏิเสธการขอเพิกถอนการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชีของผู้ฟ้องคดี ตามที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้พิจารณาใหม่ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากเพ่งทราบว่าผู้ฟ้องคดียังมีได้จำหน่ายสิทธิตามสัญญาเช่าอาคารของบริษัทที่ได้จดทะเบียนเลิกและเสร็จการชำระบัญชีไว้เพื่อนำเงินมาแบ่งคืนให้แก่ผู้ถือหุ้น เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๗/๒๕๕๒)

หนังสือของอธิบดีกรมการจัดหางานในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางที่แจ้งให้บริษัทซึ่งประกอบกิจการจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศทราบถึงการหักหลักประกันของบริษัท เพื่อคืนเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่คนหางานตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ เป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของบริษัทดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๑/๒๕๕๒)

หนังสือแจ้งว่าใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ของผู้ฟ้องคดีหมดอายุลง และผู้ฟ้องคดีต้องยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตภายในหกสิบวันก่อนใบอนุญาตสิ้นอายุ และหากพ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าวจะต้องขอรับใบอนุญาตใหม่ มีผลเป็นการปฏิเสธไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดี หนังสือฉบับดังกล่าวมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐/๒๕๕๒)

หนังสือของเจ้าพนักงานที่ดินที่แจ้งว่าไม่อาจออกโฉนดที่ดินตามเนื้อที่ที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัด เป็นคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินส่วนที่เกินจากหลักฐาน น.ส. ๓ ก. จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔/๒๕๕๒)

การออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงสำหรับที่ดินแปลงใด เป็นการรับรองสถานะของที่ดินแปลงนั้นว่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๙/๒๕๕๒)

หนังสืออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข) ที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูนออกให้กับผู้ยื่นคำขอ เพื่ออนุญาตให้บุคคลดังกล่าวเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดิน เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน รั้งรับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๑/๒๕๕๒)

หนังสือของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่แจ้งยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศประกวดราคาซื้อระบบสารสนเทศการประชุมคณะรัฐมนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ (CABNET) อันเป็นการสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอ เป็นคำสั่งทางปกครองตามข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๗/๒๕๕๒)

หนังสือของผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างสี่พระยาที่แจ้งระงับการจ่ายเงินวิทยฐานะของผู้ฟ้องคดี มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทำให้ไม่ได้รับเงินวิทยฐานะ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๒/๒๕๕๒)

๓) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “มติของสภาหรือคณะกรรมการ”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุญาต”

การฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกองคการบริหารส่วนตำบลแพรกศรีราชารับต่อใบอนุญาตผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงโดยไม่ต้องดำเนินการขออนุญาตใหม่ และเพิกถอนคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกศรีราชาที่ให้ผู้ฟ้องคดีติดต่อเพื่อขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ ๓ ใหม่ ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องโต้แย้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีปรับปรุงมาตรฐานรถในเส้นทางเดินรถที่ได้รับอนุญาตให้บริการเดินรถของกรมการขนส่งทางบก เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๔/๒๕๕๒)

๕) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การอนุมัติ”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “การวินิจฉัยยุทธธรรม”

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) คำสั่งทางปกครองที่ออกในลักษณะของ “ประกาศ”

ประกาศผลการสอบภาคทฤษฎีของวิชาอายุรศาสตร์ ๒ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น เป็นการแจ้งผลการสอบหรือการวัดผลความรู้หรือความสามารถของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๔/๒๕๕๐ ที่ ๖๑๓/๒๕๕๐ และที่ ๖๐/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

ประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลเมืองยโสธรที่ไม่รับสมัครผู้ฟ้องคดีในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองยโสธร โดยให้เหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิด จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๔๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นการใช้อำนาจทางปกครองออกคำสั่งที่มีผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓/๒๕๕๒)

ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบสัมภาษณ์ในการสอบคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามประกาศกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๑/๒๕๕๒)

๑.๒.๒ คำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๗ กล่าวอ้างว่า คณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเพื่อประเมินผลงานทางวิชาการในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ประกาศหลักเกณฑ์การขอรับการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินผลงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ (ด้านการพยาบาล) ขัดต่อประกาศจังหวัดสุราษฎร์ธานีและหลักเกณฑ์ตามมาตรฐาน อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข จนเป็นเหตุทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติเห็นชอบให้บุคคลอื่นได้รับการคัดเลือกและเสนอผลการคัดเลือกไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณาและมีประกาศรายชื่อผู้ได้รับคัดเลือก อันอนุমানได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่าหลักเกณฑ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น โดยที่ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว เป็นการอาศัยอำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลเป็นการบังคับเป็นการทั่วไป โดยมีได้เจาะจงบุคคล แต่มีความมุ่งหมายให้ใช้บังคับเฉพาะกับกรณีหนึ่งหรือข้อเท็จจริงใดเป็นการเฉพาะเจาะจง คือ ใช้บังคับกับการคัดเลือกบุคคลเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้นในครั้งนี้อย่างเดียว

เท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้บังคับกับการรับสมัครครั้งต่อไปได้อีก ประกาศพิพาทจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ประเภทคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการทั่วไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบการค้าขายในบริเวณหัวหินบาร์ทาร์ สถานีรถไฟหัวหิน ถนนดำเนินเกษม อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้รับความเดือดร้อนจากการที่การรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ออกประกาศเชิญชวนเสนอโครงการพัฒนาที่ดิน พร้อมค่าธรรมเนียมจัดประโยชน์ในที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีบริเวณสถานีหัวหิน (หัวหินบาร์ทาร์) ซึ่งเป็นบริเวณเดียวกับที่ผู้ฟ้องคดีประกอบการค้าขายอยู่ในปัจจุบัน จึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนประกาศเชิญชวนเสนอโครงการข้างต้น และให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ประกอบการค้าอื่น ๆ เป็นผู้เช่าที่ดินบริเวณดังกล่าวต่อไป นั้น เห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศเชิญชวนเสนอโครงการพัฒนาที่ดินพร้อมค่าธรรมเนียมจัดประโยชน์ในที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีบริเวณสถานีหัวหิน (หัวหินบาร์ทาร์) เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้อำนาจในการนำที่ดินรถไฟมาจัดหาประโยชน์ด้วยการให้เอกชนเข้าดำเนินงานในที่ดินดังกล่าว โดยเสียค่าเช่าตอบแทนเป็นรายได้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งนี้ เพื่อความเจริญของกิจการรถไฟและเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชนและความปลอดภัย ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ (๒) มาตรา ๙ (๒) และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๘๔ ซึ่งการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำโครงการพัฒนาที่ดิน พร้อมค่าธรรมเนียมจัดประโยชน์ในที่ดินรถไฟ บริเวณสถานีรถไฟหัวหิน (หัวหินบาร์ทาร์) อันเป็นการจัดประโยชน์ในที่ดินรถไฟ หากจะถือว่าการดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินธุรกิจก็มีใช่เป็นการดำเนินธุรกิจในลักษณะเดียวกับเอกชนทั่วไปที่มุ่งผลประโยชน์และกำไรเชิงพาณิชย์ในกิจการของตน แต่การดำเนินกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เป็นไปเพื่อจัดหาประโยชน์และรายได้มาสนับสนุนกิจการรถไฟ อันเป็นการสนับสนุนการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีให้มีประสิทธิภาพเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชนและความปลอดภัย รวมทั้งยังเป็นการลดภาระของรัฐในการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจการรถไฟของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งการดำเนินการจัดหาประโยชน์และรายได้ในลักษณะเดียวกันนี้ จะเห็นได้จากกรณีที่หน่วยงานทางปกครองให้เอกชนแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยการให้ประทานบัตรทำเหมืองแร่ หรือกรณีที่พนักงานเจ้าหน้าที่อนุญาตให้เอกชนประกอบกิจการขุดดินลูกรังในที่ดินของรัฐและเอกชนที่ต้องเสียค่าตอบแทนเป็นรายปี ซึ่งทั้งสองกรณีดังกล่าวเป็นการนำทรัพย์สินของรัฐหรือของหน่วยงานทางปกครองไปจัดหาประโยชน์และรายได้เพื่อนำมาใช้เป็นงบประมาณในการบริหารงานและการจัดทำบริการสาธารณะของหน่วยงานทางปกครอง อันเป็นกรณีเดียวกันกับที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำที่ดินรถไฟมาจัดหาประโยชน์

ด้วยการให้เอกชนเข้าดำเนินงานในที่ดิน นั้น ซึ่งจะต้องมีการอนุมัติหรืออนุญาตตามหลักเกณฑ์ ขั้นตอนและวิธีการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายและระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดี ดังนั้น การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีในการจัดทำโครงการพัฒนาที่ดิน พร้อมค่าธรรมเนียมจัดประโยชน์ในที่ดินรถไฟ บริเวณสถานีรถไฟหัวหิน (หัวหินบาร์ชาร์) จึงเป็นการจัดหาประโยชน์ในที่ดินรถไฟเพื่อหารายได้ มาสนับสนุนการดำเนินกิจการรถไฟให้มีความเจริญก้าวหน้าเพื่อประโยชน์แห่งรัฐและประชาชน และความปลอดภัยตามอำนาจที่กำหนดไว้ในมาตรา ๙ (๒) และมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติ การรถไฟแห่งประเทศไทย การดำเนินกิจการของผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิใช่เป็นการมุ่งหาผลกำไร ในเชิงพาณิชย์ดังเช่นการจัดหาประโยชน์ในที่ดินของเอกชนทั่วไป แต่เป็นการใช้อำนาจบริหารจัดการที่ดินรถไฟตามขอบวัตถุประสงค์และกิจการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต้องคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐ และประชาชนและความปลอดภัยเป็นสำคัญ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอิสระที่จะใช้ดุลพินิจเข้าทำสัญญากับคู่สัญญาใดได้ดังเช่นกรณีเอกชนกับเอกชนทั่วไป และเนื่องจากประกาศฉบับดังกล่าวเป็น ประกาศเชิญชวนให้เอกชนเข้าเสนอโครงการพัฒนาที่ดิน พร้อมค่าธรรมเนียมจัดประโยชน์ในที่ดิน ของผู้ถูกฟ้องคดีบริเวณสถานีรถไฟหัวหิน (หัวหินบาร์ชาร์) ซึ่งเป็นขั้นตอนก่อนที่จะมีการเข้าทำสัญญา ให้เช่าที่ดินพิพาทที่มีได้กำหนดตัวบุคคลผู้อยู่ในบังคับของประกาศดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ ประกาศฉบับดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไป ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดี ยื่นฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศเชิญชวนเสนอโครงการพัฒนา ที่ดิน พร้อมค่าธรรมเนียมจัดประโยชน์ในที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีบริเวณสถานีหัวหิน (หัวหินบาร์ชาร์) และขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนประกาศฉบับดังกล่าว คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๘/๒๕๕๓)

๑.๒.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าการฟ้องโต้แย้งคำสั่งที่พิพาทเป็นคดีพิพาท ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) โดยไม่ระบุว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งประเภทใด

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราชดำเนินการเดินสำรวจ ออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรโดยรังวัดรुकล้ำเหมืองสาธารณประโยชน์และรुकล้ำเข้าไปในที่ดินของ ผู้ฟ้องคดี ทำให้เนื้อที่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีลดลงจาก น.ส. ๓ เดิม จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหรือแก้ไข โฉนดที่ดินส่วนที่รुकล้ำเหมืองสาธารณประโยชน์ เพื่อให้มีการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีและราษฎร รายดังกล่าวใหม่ นั้น กรณีเป็นการกล่าวหาว่าเจ้าพนักงานที่ดินซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทำการ

รังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง ผลการเลือกตั้งผู้แทนคณาจารย์เพื่อเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าการดำเนินการสรรหาคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ของบริษัท วิศุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนมติของคณะกรรมการสรรหาผู้อำนวยการใหญ่ และมติของคณะกรรมการของบริษัทฯ ที่แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ดังกล่าว รวมทั้งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่แทน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ฟ้องว่าคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาอธิการบดีของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี รวมทั้งกระบวนการสรรหาไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนกระบวนการสรรหาอธิการบดีดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๑/๒๕๕๒)

การที่คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ มีคำสั่งกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีในกรอบตำแหน่งนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๖ว/๗ว อันดับ ท ๗ โดยไม่มีการปิดประกาศคะแนนให้ทราบ อีกทั้งการพิจารณาคะแนนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ ก.ค.ศ. กำหนดและเป็นการเลือกปฏิบัติ จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้อำนวยการเขตสวนหลวงมีคำสั่งลงโทษทางวินัยตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจำนวน ๕% เป็นเวลา ๑ เดือน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวเป็นการฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งลงโทษทางวินัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๖/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าการที่ผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) รับรองผลการคัดเลือกคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับตำบลของตำบลป่าคาย และระดับอำเภอของอำเภอดงแสนดิน เป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง เพราะผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะรับรองผลการคัดเลือกดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับการคัดเลือกให้เป็นประธานกรรมการเครือข่ายระดับตำบลของตำบลป่าคาย และเป็นประธานกรรมการเครือข่ายระดับอำเภอของอำเภอดงแสนดินอยู่เดิม ไม่ได้เป็นคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัดของจังหวัดอุตรดิตถ์ในการคัดเลือกครั้งใหม่จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกกระบวนการคัดเลือกคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองดังกล่าว และให้ยกเลิกการรับรองผลการคัดเลือกดังกล่าวนั้น กรณีเป็นการยื่นฟ้องคดีโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของจังหวัดอุตรดิตถ์เรื่อง จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด จังหวัดอุตรดิตถ์ซึ่งไม่มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นกรรมการเครือข่าย คำฟ้องนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันฯ สายงานส่งเสริมและพัฒนาการวิจัย และอุตสาหกรรมโทรคมนาคมฟ้องว่า การแต่งตั้งนาย ช. ให้ดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันฯ สายงานส่งเสริมการพัฒนาคูแลกร ซึ่งเป็นตำแหน่งระดับเดียวกับตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นกรณีที่มีการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ขอให้ศาลปกครองพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนการแต่งตั้ง (รวมทั้งคำสั่งแต่งตั้ง ถ้ามี) ให้นาย ช. เข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักโทษในเรือนจำกลางจังหวัดกระบี่ฟ้องว่า การที่เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ ๗ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายควบคุมเรือนจำกลางจังหวัดกระบี่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีซึ่งต้องคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางจังหวัดกระบี่ไปคุมขังยังเรือนจำอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ทำให้ผู้ฟ้องคดีและญาติพี่น้องไม่ได้รับความสะดวก

ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีส่งตัวผู้ฟ้องคดีกลับไปคุมขังที่เรือนจำกลางจังหวัดกระบี่ เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่านายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนหัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๑/๒๕๕๒)

การที่ผู้บัญชาการกองบัญชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีประกาศรับสมัครและคัดเลือกข้าราชการตำรวจชั้นประทวนเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้งเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตร พ.ศ. ๒๕๒๒ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ โดยมีข้อกำหนดให้ข้าราชการตำรวจยศตบตำรวจ หรือจำสิบตำรวจที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี (ทุกสาขา) สมัครเข้ารับการคัดเลือกได้เฉพาะในกลุ่มข้าราชการตำรวจตามข้อ ๑.๒.๑ หรือข้อ ๑.๒.๒ เท่านั้น ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการอนสิทธิผู้ฟ้องคดี จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้เพิกถอนข้อความส่วนนี้ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๘/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการทุบทำลายอาคารคณะสังคมศาสตร์บางส่วนเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างอาคารพัฒนานวัตกรรมและบริการความรู้สู่ชุมชนของมหาวิทยาลัย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒยกเลิกการทุบอาคารดังกล่าวในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างอุโมงค์รถใต้ดิน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๘/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ชะลอการปฏิบัติตามคำสั่งของนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ที่มีคำสั่งให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลงอาคารหรือเคลื่อนย้ายอาคาร หรือดำเนินการแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และคำสั่งให้มีการรื้อถอนอาคารตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน

ไว้ก่อนจนกว่าจะมีคำพิพากษาของศาลฎีกาในคดีฟ้องขับไล่ นั้น ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ ดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๘/๒๕๕๒)

การที่ผู้อำนวยการไฟฟ้าเขตบางกะปิ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือปฏิเสธผู้ฟ้องคดีว่า ไม่สามารถต่อกลับเครื่องวัดไฟฟ้าที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำการตัดฝากมิเตอร์ไว้ได้ เนื่องจากเกินกำหนดระยะเวลา ๑ ปี ที่จะขอต่อกลับเครื่องวัดไฟฟ้า ตามข้อ ๔๙ (๓) และ (๔) ของข้อบังคับการไฟฟ้านครหลวง ว่าด้วยการใช้ไฟฟ้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ใช่เป็นกรณีเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจในเชิงพาณิชย์ หากแต่เป็นการใช้อำนาจตามข้อบังคับการไฟฟ้านครหลวง ว่าด้วยการใช้ไฟฟ้าและบริการฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจพิจารณาคำร้องขอต่อกลับเครื่องวัดไฟฟ้าของผู้ฟ้องคดี และนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเรื่องการขอผ่อนผันการต่อกลับเครื่องวัดไฟฟ้าเสนอต่อผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงเพื่อพิจารณานุมัติ อันเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีต้องการให้เพิกถอนคำสั่งของผู้อำนวยการไฟฟ้าเขตบางกะปิและให้ผู้ว่าการการไฟฟ้านครหลวงพิจารณาคำร้องขอต่อกลับเครื่องวัดไฟฟ้าของตนใหม่ กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่ากระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมวัสดุและเทคโนโลยีการผลิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือไม่เป็นธรรมและไม่โปร่งใส ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งสภามหาวิทยาลัยที่แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๖/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่ามหาวิทยาลัยมหาสารคามออกคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทผู้แทนผู้บริหารในกลุ่มคณบดีและผู้แทนคณาจารย์ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้แทนผู้บริหารที่มาจากกลุ่มคณบดีในคณะที่ไม่ได้จัดตั้งขึ้นโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ และมีกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้แทนคณาจารย์ที่เป็นพนักงานมหาวิทยาลัยซึ่งมิใช่ตัวแทนอาจารย์ สภามหาวิทยาลัยมหาสารคามจึงประกอบไปด้วยบุคคลที่มีคุณสมบัติไม่ถูกต้องตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัย และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาอธิการบดี นั้น เมื่อคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสภามหาวิทยาลัยประเภทผู้แทนผู้บริหารในกลุ่มคณบดี

และผู้แทนคณาจารย์ และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาอธิการบดี เป็นคำสั่งที่เกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม แม้การวินิจฉัยว่าคำสั่งพิพาทที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายและจำต้องถูกเพิกถอนหรือไม่ ศาลจำต้องวินิจฉัยให้ได้ความก่อนว่า มาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติการบริหารส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ขัดหรือแย้งกับมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคามฯ หรือไม่ และมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ ที่นิยามคำว่า “พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา” ขัดหรือแย้งกับมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาสารคามฯ หรือไม่ อันเป็นปัญหาเกี่ยวกับการใช้และการตีความกฎหมายที่ว่า เมื่อบทบัญญัติแห่งกฎหมายสองฉบับหรือว่านั้นขึ้นไปซึ่งมีค่าบังคับและตราขึ้นใช้บังคับในเวลาก่อนหลังกัน มีข้อความขัดหรือแย้งกัน บทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับใดมีผลใช้บังคับ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับใดสิ้นผลใช้บังคับไปโดยปริยาย แต่เหตุเพียงเท่านั้นก็ยังไม่เพียงพอที่จะทำให้ถือได้ว่า คดีนี้มีใช้คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่รัฐสภากระทำการตราพระราชบัญญัติการบริหารส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษาฯ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา (ฉบับที่ ๒)ฯ ขึ้นบังคับใช้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๐/๒๕๕๒)

๑.๒.๔ กรณีที่ “ไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง”

๑) กระบวนการภายในฝ่ายปกครอง

(๑) การพิจารณาทางปกครองเพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง

มติที่ประชุมของสภามหาวิทยาลัยนครพนมที่ให้แก้ไขข้อบังคับมหาวิทยาลัยนครพนม ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาซึ่งกรรมการสภามหาวิทยาลัย ประเภทผู้บริหาร พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นเพียงการเตรียมการและการดำเนินการของสภามหาวิทยาลัย เพื่อจัดให้มีข้อบังคับดังกล่าว หากมีผลทางกฎหมายไปกระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลใด บุคคลหนึ่งไม่ จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๐/๒๕๕๒)

การที่นายกเทศมนตรีตำบลควนโดนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี เป็นเพียงขั้นตอนการดำเนินการภายในของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ความจริงก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยและเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองว่าผู้ถูกสอบสวนกระทำผิดวินัยตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ จึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๔/๒๕๕๒)

การดำเนินการของคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคาในการดำเนินการรับและเปิดซองประกวดราคา เป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการเพื่อจัดให้มีการยื่นซองประกวดราคาคัดเลือกจนได้ผลการประกวดราคาและเสนอผลการประกวดดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา และเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการพิจารณาเพื่อมีคำสั่งซื้อหรือสั่งจ้างต่อไป คณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา มิได้เป็นผู้มีอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างที่จะก่อให้เกิดคำสั่งทางปกครองในอันที่จะมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ดังนั้น การดำเนินการพิจารณาและความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวจึงเป็นเพียงการพิจารณาทางปกครองที่เป็นขั้นตอนการเตรียมการและการดำเนินการภายในของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองต่อไป จึงมิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงมิใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๗/๒๕๕๒)

ความเห็นของกระทรวงการคลังเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการพิจารณาทางปกครองเพื่อออกคำสั่งทางปกครองเท่านั้น ยังไม่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลอันจะถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น หนังสือของกรมบัญชีกลางในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลังที่แจ้งผลการพิจารณาตามมติของคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดชอบทางแพ่ง จึงมิใช่คำสั่งทางปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๙/๒๕๕๒ และที่ อ.๓๘๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๒) การตอบข้อหารือภายในหน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) การให้ความเห็นหรือคำแนะนำ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) แนวปฏิบัติของหน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) มาตรการภายในของฝ่ายปกครอง**(๑) การมอบหมายงานของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ใต้บังคับบัญชา**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) การแจ้งเวียนหนังสือต่าง ๆ ที่ไม่มีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่

ของข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) การมีหนังสือแจ้งให้ข้าราชการในสังกัดทราบถึงค่าเสียหายที่ต้องรับผิดชอบจากการละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่และให้ไปติดต่อขอชดใช้ค่าเสียหาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐคัดค้านการรังวัดที่ดินของเอกชน

กรณีพิพาทลักษณะเดียวกันนี้ ในระยะหลังศาลปกครองสูงสุดได้มีแนวทางการวินิจฉัยที่แตกต่างออกไป โดยเห็นว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงให้รับคำฟ้องไว้พิจารณา (รายละเอียดปรากฏตามสรุปย่อคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑/๒๕๕๓ หน้า ๔๑)

๕) ข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) การใช้สิทธิตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) กรณีอื่น ๆ

หนังสือของเจ้าพนักงานที่ดินซึ่งระบุให้ผู้ฟ้องคดีไปพบช่างรังวัดหรือให้ไปพบเจ้าพนักงานที่ดิน เพื่อนำรังวัดตรวจสอบและตัดพื้นที่ส่วนที่นำรังวัดเกินหลักฐาน เป็นหนังสือที่มีนัยเป็นการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบช่างรังวัดเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของที่ดิน ก่อนออกโฉนดที่ดิน มิได้เป็นการปฏิเสธการออกโฉนดที่ดิน หนังสือดังกล่าวไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔/๒๕๕๒)

การที่ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรจังหวัดมหาสารคามมีหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงกรณีและผู้ฟ้องคดีร้องทุกข์ขอให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ที่ร้องเรียนว่า การกระทำของผู้ร้องเรียนยังไม่เป็นความผิดอาญา หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงการแจ้งให้ทราบถึงผลการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงในเรื่องที่มีการร้องทุกข์ มิได้มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๐/๒๕๕๒)

การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งเรียกคืนเงินบำเหน็จจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ นั้น เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดให้อำนาจหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งในลักษณะเช่นนี้ได้ การเรียกคืนเงินบำเหน็จของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐนี้จึงไม่เป็นการกระทำที่อาศัยอำนาจตามกฎหมายที่จะมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ อันจะถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่ก่อให้เกิดผลบังคับขึ้นมาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๗/๒๕๕๒)

ประกาศของบริษัท รถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เรื่อง เงื่อนไขการออกบัตรโดยสาร มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลโดยตรงเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มิได้มีผลใช้บังคับโดยตรงกับผู้โดยสารรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล คงเป็นแต่เพียงข้อกำหนดที่ผู้ให้บริการรับขนคนโดยสาร

โดยทั่วไปกำหนดให้ผู้ให้บริการรถโดยสารของตนปฏิบัติ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความสะดวก และความปลอดภัยในการให้และใช้บริการ ประกาศดังกล่าวจึงมิใช่คำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๗/๒๕๕๒)

๑.๓ การใช้อำนาจกระทำการอื่นใด

กรณีฟ้องว่าเทศบาลนครนครราชสีมาดำเนินการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของเทศบาล โดยนำน้ำจากเขื่อนลำแชะมาผลิตน้ำประปา ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศในลำน้ำแชะ อีกทั้งปริมาณน้ำที่จะปล่อยลงสู่ลำน้ำแชะและลำน้ำมูลดังกล่าว กระทบต่อการอุปโภคบริโภคของผู้ฟ้องคดี ขอให้เทศบาลนครนครราชสีมาระงับการดำเนินการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการข้างต้น กรณีเป็นการโต้แย้งการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานทางปกครอง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกเวนคืนจากการรถไฟแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้รับความเสียหายจากการเวนคืนที่ดินที่ทำให้ที่ดินส่วนที่เหลือจากการถูกเวนคืนไม่มีทางออกสู่ถนนสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงขอเช่าที่ดินบริเวณพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อเปิดทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งปฏิเสธว่าไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเช่าตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำการจดทะเบียนทำสัญญาเช่าที่ดินบริเวณพิพาท นั้น เห็นว่า ข้อพิพาทในคดีนี้มีมูลเหตุสืบเนื่องมาจากการใช้อำนาจเวนคืนที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นการใช้อำนาจมหาชนที่กระทบกระเทือนต่อสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะอนุญาตให้เช่าที่ดินรถไฟหรือไม่ ย่อมเป็นไปตามบทบัญญัติในมาตรา ๖ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๖๔ และมาตรา ๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการรถไฟแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๙๔ ประกอบกับระเบียบต่าง ๆ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งต้องคำนึงถึงประโยชน์ของรัฐและประชาชนและเพื่อความปลอดภัย กรณีจึงเป็นการใช้อำนาจตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ มิใช่เป็นการใช้สิทธิในฐานะเอกชนซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินโดยทั่วไป ดังนั้น ข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีในคดีนี้ จึงเป็นข้อพิพาทอันเนื่องมาจากการใช้อำนาจทางปกครอง ตามมาตรา ๒๒๓ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบ

ด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง และการที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำการจดทะเบียนทำสัญญาเช่าที่ดินบริเวณแนวทางรถไฟก็เป็นการขอให้ศาลแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่เกิดจากการใช้อำนาจเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับได้ ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๗/๒๕๕๓)

นอกจากคดีที่กล่าวข้างต้น ยังมีบางกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยไม่จำแนกเป็นการเฉพาะว่า การกระทำดังกล่าวเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ดังคำวินิจฉัยต่อไปนี้

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครรับจดทะเบียนอาคารชุดและนิติบุคคลอาคารชุด รวมทั้งออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุดซึ่งตั้งอยู่บนลานจอดรถโดยมิได้ตรวจสอบว่าอาคารชุดดังกล่าวก่อสร้างตามแบบที่ขออนุญาตหรือไม่ และมีคำสั่งไม่เพิกถอนหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ห้องชุดที่เป็นพื้นที่ส่วนกลางตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งพักอาศัยในอาคารชุดดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากไม่สามารถใช้พื้นที่ส่วนกลางเป็นที่จอดรถได้ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าคณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ไม่เสนอชื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนและได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์โดยถูกต้องตามขั้นตอนให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ แต่กลับเสนอชื่อบุคคลอื่นและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของมหาวิทยาลัยที่ให้แต่งตั้งผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าการที่มหาวิทยาลัยทั้งสี่สิบเอ็ดแห่งดำเนินการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลางรับนิสิตนักศึกษา โดยนำผลการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (คะแนน GPAX และ GPA) และผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ

ชั้นพื้นฐาน (O-NET) มาพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เป็นหลักเกณฑ์และวิธีการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ยกเลิกการนำคะแนน GPA และคะแนน O-NET ในระบบ ADMISSIONS มาใช้ในการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ฟ้องว่า การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เปิดหลักสูตรดังกล่าวโดยไม่ได้รับการรับรองจากสำนักทบวงศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สภานายความ สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา และสำนักงาน ก.พ. เพื่อรับรองประเมินค่าวิชาชีพในการทำงาน ทำให้หลักสูตรไม่ได้มาตรฐานการศึกษาและการเรียนการสอนไม่มีคุณภาพ และทำให้ผู้ฟ้องคดีหลงเชื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิตที่ดำเนินการเปิดสอนอยู่ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐/๒๕๕๒)

การที่กรมชลประทานได้ทำการสำรวจออกแบบงานก่อสร้างระบบชลประทานกัวลม ๓ ระยะที่ ๑ โดยก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อรับน้ำจากคลองส่งน้ำเดิม ส่งไปให้ประชาชนในท้องที่อำเภอเมืองลำปาง อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง โดยอาศัยเพียงภาพถ่ายดาวเทียมและความสูงต่ำของพื้นที่เป็นสำคัญ ไม่ได้อาศัยหลักทางวิศวกรรม ทำให้แนวคลองส่งน้ำบางตอนคดเคี้ยวไม่ผ่านพื้นที่เกษตรกรรม และผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเกษตรกรไม่ได้รับประโยชน์จากการออกแบบคลองดังกล่าว ขอให้มีการทบทวนโครงการก่อสร้างระบบชลประทานข้างต้นและให้มีการสำรวจแนวเส้นทางคลองชลประทานใหม่เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งประชาชนและเกษตรกรในพื้นที่ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖/๒๕๕๒)

การที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต ๒ มีมติไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านท่ายาง (ประชาสรรค์) ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการประเมินโดยมีคะแนนเป็นลำดับที่ ๑ โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีใช้หลักฐานประกอบการย้ายไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และเห็นว่าผู้ที่ได้รับคะแนนต่ำกว่าผู้ฟ้องคดีสมควรได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าว และให้ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรี เขต ๒ มีมติอนุมัติย้ายผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็น

การออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๗๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสภามหาวิทยาลัยรามคำแหงมีมติเห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการ อำนวยการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง และอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่บทบัญญัติข้อ ๗ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการ สรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๔๑ เปิดโอกาสให้ผู้ที่มิใช่ข้าราชการพลเรือน สถาบันอุดมศึกษาหรือข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่พ้นจากราชการมีสิทธิสมัคร เข้ารับการสรรหาได้ เป็นการขัดหรือแย้งกับมาตรา ๑๘ วรรคหนึ่ง (ข) (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งอธิการบดีฯ ต้องเป็นข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาประเภทผู้บริหารเท่านั้น การออกข้อบังคับดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนข้อบังคับดังกล่าวในส่วนที่เกี่ยวกับ คุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาเป็นอธิการบดี และเพิกถอนมติและคำสั่งพิพาทข้างต้น เป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๙/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องโต้แย้งคำสั่งของผู้อำนวยการเขตบางนาที่ให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคาร รื้อถอนอาคารที่ปลูกสร้างบนที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีเช่าจากบริษัทเอกชน โดยเห็นว่าผู้อำนวยการเขตฯ ไม่มีสิทธิสั่งให้รื้อถอนอาคารทั้งหมด แต่ควรสั่งให้รื้อถอนเฉพาะส่วนที่ต่อเติม จึงขอให้ศาลเพิกถอน คำสั่งให้รื้อถอนอาคารดังกล่าว กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำ อื่นใด ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๙/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานที่ดินจังหวัดยะลา สาขาเบตง ขยายแนวเขตที่ราชพัสดุและ บั๊กหลักเขตทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งจดทะเบียนให้ที่ดินดังกล่าวเป็นที่หลวง จึงขอให้ศาล เพิกถอนการจดทะเบียนที่ดินดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๖/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่านายอำเภอปากพนังและเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครศรีธรรมราช ออก น.ส. ๓ ก. ไม่ถูกต้องตามสภาพที่มีการครอบครองจริง ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีเนื้อที่ลดลง ขอให้ศาลเพิกถอน น.ส. ๓ ก. และโฉนดที่ดินที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกให้แก่เจ้าของที่ดินข้างเคียง และขอให้ออกโฉนดที่ดินใหม่ให้ผู้ถูกต้อง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ เปลี่ยนแปลงกำหนดเวลาการสอบวิชากฎหมายโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีและนักศึกษาคนอื่น ๆ ไม่อาจเตรียมตัวเข้าสอบวิชากฎหมายตามตารางสอบใหม่ได้ ซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษาของผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๖/๒๕๕๒)

การฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง ผลการเลือกตั้งผู้แทนคณาจารย์เพื่อเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าการที่นายอำเภอ องค์การบริหารส่วนตำบล และผู้ใหญ่บ้าน คัดค้านการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดที่ดินทับคลองสาธารณประโยชน์ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนการคัดค้านการรังวัดที่ดินข้างต้น และห้ามไม่ให้มีการคัดค้านการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการคัดค้านการรังวัดที่ดินดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และข้อ ๕ (๒) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ อันเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย การฟ้องโต้แย้งการคัดค้านการรังวัดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดังกล่าวจึงเป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑/๒๕๕๓)

๑.๔ การละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดหรือการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

๑.๔.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กรมทรัพยากรธรณีไม่ต่ออายุประทานบัตรทำเหมืองแร่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และไม่มีการกันเขตพื้นที่การทำเหมืองแร่ตามประทานบัตรของผู้ฟ้องคดีออกจากเขตอนุรักษ์เป็นอุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ขอให้ศาลมีคำสั่งให้กรมทรัพยากรธรณีต่ออายุประทานบัตรของผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๕/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามอ้างว่า นายอำเภอเมืองมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ละเลยต่อหน้าที่ในการกำกับดูแลการบริหารราชการของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยปล่อยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกใบรับแจ้งก่อสร้างอาคารให้กับบริษัท บ. โดยไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มติคณะรัฐมนตรี ตลอดจนระเบียบและประกาศของส่วนราชการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และปล่อยให้บริษัทดังกล่าวดำเนินการก่อสร้างอาคารพิพาทเรื่อยมา โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้ดำเนินการใดๆ เพื่อให้มีการระงับการก่อสร้างหรือเพื่อให้มีการดำเนินการใดๆ ตามกฎหมายกับบริษัทดังกล่าว กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๔/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการค้าในตลาดดวงศรฟ้องว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักการโยธา กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการสำนักงานเขตสายไหม ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย โดยไม่สั่งระงับการก่อสร้างและระงับการออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้บริษัท ข. ไม่จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ กรณีบริษัท ข. ขออนุญาตก่อสร้างอาคารที่จะใช้เป็นห้างค้าปลีกค้าส่งขนาดใหญ่ ไม่ดำเนินการให้บริษัท ข. ปฏิบัติตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร

และไม่สำรวจความเหมาะสมและสั่งให้ห้างค้าปลีกค้าส่งขนาดใหญ่จัดทำแผนการแก้ปัญหาจราจรติดขัดบนถนนสายใหม่ จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมีคำสั่งห้ามใช้อาคารและไม่ออกไปอนุญาตการก่อสร้างอาคารให้แก่บริษัท ช. และให้มีการจัดทำประชาพิจารณ์เกี่ยวกับการเปิดกิจการห้างค้าปลีกค้าส่งขนาดใหญ่ ให้ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารให้เป็นไปตามกฎหมาย และขอให้ศาลมีคำสั่งให้ห้างค้าปลีกค้าส่งขนาดใหญ่จัดทำแผนการแก้ปัญหาจราจรติดขัดบนถนนสายใหม่ กรณีเป็นการฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๕/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องว่าเทศบาลเมืองชลบุรีและสำนักงานการขนส่งทางน้ำซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลทางเรือสาธารณะประโยชน์ละเลยต่อหน้าที่โดยปล่อยให้ราษฎรปลูกสร้างบ้านเรือนทับทางเรือสาธารณะประโยชน์ดังกล่าว เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรรุกกล้าร่องน้ำสาธารณะประโยชน์ นายอำเภอในฐานะผู้ดูแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อขอให้มีการเพิกถอนโฉนดที่ดินส่วนที่รุกกล้าที่สาธารณะตามกฎหมาย หากนายอำเภอซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ผู้ซึ่งได้รับผลกระทบเนื่องจากไม่ได้ใช้ร่องน้ำสาธารณะ ย่อมจะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองกล่าวหาว่านายอำเภอละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณะประโยชน์ อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่านายอำเภอโพธิ์ทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรีตำบลโพธิ์ทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑) ไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างอาคารรุกกล้าทางสาธารณะประโยชน์ที่อยู่ในความดูแลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินด้านที่ติดกับทางสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนและเสียหาย เนื่องจากทางสาธารณะประโยชน์แคบลงจนรถยนต์แล่นผ่านไม่สะดวก กรณีดังกล่าวเป็นการกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าองค์การบริหารส่วนตำบลไร่และนายอำเภอพรธมนานิคมละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์ป่าช้าบ้านคำข่า ปลอมให้วัดอจาโรรังสี (ผู้ร้องสอด) บุกรุกก่อสร้างอาคารสิ่งปลูกสร้างในที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และมีคำขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยระงับการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์ป่าช้าบ้านคำข่าและขับไล่ผู้ร้องสอดออกจากที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าว เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงรายให้ทำการเพิกถอนและเปลี่ยนแปลงชื่อผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินในหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินจากชื่อนาง จ. มาเป็นชื่อผู้ฟ้องคดี เนื่องจากนาง จ. เป็นเพียงตัวแทนของผู้ฟ้องคดีในการซื้อที่ดินแปลงดังกล่าว แต่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่ดำเนินการให้แล้วเสร็จจนระยะเวลาล่วงเลยมานาน จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการเพิกถอนชื่อนาง จ. แล้วใส่ชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดิน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่ากรมที่ดินและสำนักงานที่ดินจังหวัดไม่แจ้งผลการพิจารณาตรวจสอบการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าเป็นโฉนดที่ดินพิพาทออกทับที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มีการพิจารณาตรวจสอบและดำเนินการตามที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทั้งสองไว้ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖/๒๕๕๒)

การที่อธิบดีกรมที่ดินดำเนินการรังวัดแนวเขตที่ดินของประชาชนตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงทับซ้อนแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจขออกเอกสารสิทธิในที่ดินได้ จึงมีหนังสือขอให้อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการแก้ไขแนวเขตที่ดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง แต่อธิบดีกรมที่ดินเพิกเฉยผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิบดีกรมที่ดินสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดิน

ดำเนินการแก้ไขแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว และดำเนินการรังวัดเพื่อออกเอกสารสิทธิในที่ดินทั้งสองแปลงให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าบิดาของผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งของปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยาที่สั่งให้บิดาของผู้ฟ้องคดีสิ้นสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือลงวันเดียวกันต่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยาเพื่อขอรับสิทธิ ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ตกทอดทางมรดกจากนาย ส. ซึ่งเป็นบิดาบุญธรรม แต่ไม่ปรากฏว่าได้มีการดำเนินการใดๆ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดพะเยาดำเนินการจัดที่ดินพิพาทดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย กรณีเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๔/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์โดยการปลูกต้นยูคาลิปตัสไว้แล้ว แต่ได้รับแจ้งจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่า ได้มีการออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข.) ให้แก่นาย ก. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข. ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการเพิกถอนจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข.) กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้รับมอบที่ดินที่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติจากผู้ถือครองที่ดินเดิม ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ขึ้นทะเบียนราษฎรที่อยู่ในชุมชนในพื้นที่ป่า ผู้ฟ้องคดีจึงได้ไปแจ้งการถือครองที่ดินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงที่แจ้งถือครองมาตลอด แต่เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ไม่ได้ดำเนินการใดๆ เพื่อพิสูจน์สิทธิให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว เช่น การตรวจสอบคุณสมบัติ การรังวัดแปลงที่ดิน การถ่ายภาพทางอากาศ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป่าไม้เขตและป่าไม้จังหวัดดำเนินการปักหลักหมุดและถ่ายภาพทางอากาศของที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีแจ้งการทำกินดังกล่าวให้ถูกต้องต่อไป กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๖/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลพินชาติดำเนินการรังวัดกันพื้นที่สาธารณประโยชน์ “หนองลาด” ซึ่งประกาศขึ้นทะเบียนเป็นหนองสาธารณประโยชน์ของตำบลพินชาติ โดยผู้ฟ้องคดียินดีเป็นผู้ชำระค่าธรรมเนียมทั้งหมดในการรังวัดนายอำเภอวังทองได้มอบหมายให้นายกองการการบริหารส่วนตำบลพินชาติเป็นผู้ยื่นคำขอรังวัดและร่วมกับผู้ใหญ่บ้านนำทำการรังวัดจนแล้วเสร็จ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาวังทอง ว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลพินชาติไม่ได้ออกไปร่วมนำทำการรังวัดและไม่ไปลงชื่อนำทำการรังวัดและรับรองแนวเขต ทำให้การรังวัดไม่แล้วเสร็จโดยสมบูรณ์ จึงยังไม่สามารถแจ้งผลการรังวัดให้ผู้ฟ้องคดีทราบได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการรังวัดที่สาธารณประโยชน์หนองลาดภายในเวลาที่ศาลกำหนดให้นายกองการการบริหารส่วนตำบลพินชาติปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายในการดูแลที่สาธารณประโยชน์และให้นายอำเภอวังทองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างในคำร้องอุทธรณ์ว่า ศาลฎีกาได้เคยพิพากษาว่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีออกทับที่ดินสาธารณประโยชน์บางส่วน ต้องดำเนินการแก้ไขโดยกันเขตส่วนที่ทับที่ดินของสาธารณประโยชน์ออกแต่ปัจจุบันก็ยังไม่ปรากฏว่าได้มีการดำเนินการรังวัดอาณาเขตที่ชัดเจนของที่สาธารณประโยชน์หนองลาด ยังผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดินของตน อีกทั้งยังเกิดการอ้างสิทธิระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลพินชาติกับผู้ฟ้องคดีมาโดยตลอด คดีดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ไม่ดำเนินการเพิกถอนหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ก.) ที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ก. ดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดินและสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาพิจารณาดำเนินการสั่งการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๖/๒๕๕๒ ที่ ๖๒๗/๒๕๕๒ ที่ ๖๒๘/๒๕๕๒ ที่ ๖๒๙/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๐/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๑/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๒/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๓/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๔/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๕/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๖/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๗/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๘/๒๕๕๒ และที่ ๖๓๙/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางการเดียวกัน)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งด้วยวาจาต่อเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินว่า ผู้ฟ้องคดีกับพวกมีความประสงค์ขอให้จดทะเบียนภาระจำยอมที่ดินเพื่อให้มีทางเข้าออก โดยผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าการดำเนินการทุกอย่างเป็นไปตามคำขอเรียบร้อยแล้ว แต่ต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีต้องการจะขายที่ดินของตนให้แก่บุคคลอื่นก็พบว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้จดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับถนนในโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยเจ้าหน้าที่อ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ระบุในคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและการสอบสวนสิทธิในที่ดินประเภทภาระจำยอมให้ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบึงกุ่ม ดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับถนนในโฉนดที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดี เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ซื้อที่ดินและเป็นสมาชิกในโครงการจัดสรรได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่อธิบดีกรมที่ดินละเลยต่อหน้าที่ โดยไม่ดำเนินการให้ผู้จัดสรรที่ดินปรับปรุงถนนในโครงการที่ทรุดตัวลงให้คงสภาพเดิม ทำให้เกิดน้ำท่วมขังโครงการจัดสรรที่ผู้ฟ้องคดีพักอาศัยตลอดปี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถประกอบอาชีพและดำเนินกิจกรรมได้ตามปกติ อีกทั้งทรัพย์สินเสียหาย จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้อธิบดีกรมที่ดินดำเนินการตามหน้าที่เพื่อให้ผู้จัดสรรที่ดินปรับปรุงระดับถนนในโครงการให้คงสภาพเดิม นั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ซื้อที่ดินและเป็นสมาชิกในโครงการดังกล่าวประสงค์ฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่

กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด

กรณีฟ้องว่าผู้บัญชาการทหารบกไม่พิจารณาอุทธรณ์ที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ ขอให้ยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งของผู้บัญชาการทหารบกที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิด เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๘/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ พุดจาอุหมิ่น ข่มขู่ และทำร้ายร่างกาย เมื่อผู้ฟ้องคดีแจ้งความร้องทุกข์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นพนักงานสอบสวน กลับละเลยเพิกเฉยไม่ดำเนินการใดๆ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา นั้น กรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครองไม่ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้า โดยไม่สอบสวนดำเนินคดี กับผู้หมิ่นประมาทผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๗/๒๕๕๒)

การสอบสวนของพนักงานสอบสวนในคดีอาญานั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่ ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและระเบียบสำนักงาน ตำรวจแห่งชาติเกี่ยวกับคดีในทางปกครอง ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติให้ศาลยุติธรรมมีอำนาจตรวจสอบ การจับ ขัง จำคุก คั่น การปล่อยชั่วคราว การชั้นสูตร พลิกศพ และการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ตลอดจนการดำเนินการฟ้องคดีของพนักงาน อัยการเท่านั้น ไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบในกรณีพนักงานสอบสวนละเลยหรือล่าช้าในการ ปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้น กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจ ภูธรเปลี่ยน (ผู้ถูกฟ้องคดี) กล่าวโทษพี่สาวของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของบิดาว่าย้ายออก ฉ้อโกงทรัพย์มรดก แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการใดๆ จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำตัว

ที่สาวของผู้ฟ้องคดีมาสอบสวนภายในเจ็ดวันและส่งฟ้องคดีต่อศาล กรณีตามฟ้องจึงเป็นการกล่าวหาว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยหรือล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๐/๒๕๕๒**)

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรบางบัวทองได้รับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้ แต่กลับไม่ดำเนินการสอบสวนจนกระทั่งผู้ต้องหาได้หลบหนีและศาลได้ออกหมายจับผู้ต้องหา ถือเป็นกรณีที่ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร และมีใช่เป็นการดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่เป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการกระทำนอกเหนือหรือมิได้กระทำตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และคำสั่งกรมตำรวจ ที่ ๙๖๐/๒๕๓๗ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๗ เรื่อง มาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งสรุปผลการสอบสวนให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๘/๒๕๕๒**)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์

กรณีฟ้องว่าคณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรและสำนักจัดการหนี้ของเกษตรกรดำเนินการชะลอการขายทอดตลาดที่ดินที่เกษตรกรจำนองไว้กับสถาบันการเงินต่างๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีล่าช้าเกินสมควร เป็นเหตุให้ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีจำนองเป็นประกันการกู้ยืมไว้กับธนาคารถูกนำออกขายทอดตลาด จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐข้างต้นดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีโดยให้ผู้ฟ้องคดีกู้ยืมเงินไปชำระหนี้ของเกษตรกร เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๑/๒๕๕๒**)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

กรณีที่สรรพากรพื้นที่สงขลาปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรในการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มย้อนหลัง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเร่งรัดให้สรรพากรพื้นที่สงขลาดำเนินการพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยเร็ว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีไม่เสนอความเห็นพร้อมด้วยหลักฐานต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้รัฐมนตรีฯ มีคำสั่งให้บุคคลพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรี เนื่องจากครบวาระดำรงตำแหน่งแล้ว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๒)

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อนายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าก้านนปฏิบัติหน้าที่โดยมีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริตและไม่เหมาะสม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายกลับละเลยไม่ดำเนินการตามคำร้องเรียน ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าว เป็นคดีพิพาท ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๘/๒๕๕๒)

การที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาออกประกาศเกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตและประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เนื่องจากประกาศดังกล่าวไม่กำหนดอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการในทุกระดับ ทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำประกาศแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทุมธานี เขต ๒ ใหม่ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตาม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอตามแบบเสนอขอรับการประเมินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ขอเลื่อนวิทยฐานะเป็นครูชำนาญการพิเศษต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต ๑ แต่กรรมการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาบางคนผัดนัดไม่เข้าร่วมประเมิน ทำให้กรรมการที่เหลืออยู่ไม่สามารถให้คะแนนได้ เป็นผลให้การประเมินผลด้านที่ ๑ และด้านที่ ๒ ไม่แล้วเสร็จตามกำหนดเวลา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งผลงานด้านที่ ๓ ต่อไปได้ เป็นกรณีที่คณะกรรมการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐทำการประเมินผลงานของผู้ฟ้องคดีไม่แล้วเสร็จทันเวลาที่กำหนด อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบสมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ตามประกาศสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม เรื่อง รับสมัครคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นพนักงานเพื่อปฏิบัติงานประจำสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๑ และคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกบุคคลของสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ได้เรียกผู้ฟ้องคดีไปสัมภาษณ์เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑ แต่จนถึงวันฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับแจ้งผลการวัดผลความรู้และความสามารถของผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้สถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมแจ้งผลการวัดผลความรู้และความสามารถของผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการศึกษา ระดับ ๗ สังกัดเทศบาลตำบล จังหวัดพิจิตร และเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกและขึ้นบัญชีเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการศึกษา ระดับ ๘ ของกรมการปกครองท้องถิ่น ยื่นคำขอโอน (ย้าย) ไปดำรงตำแหน่งที่เทศบาลเมืองอุทัยธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งว่างอยู่ แต่ได้รับแจ้งว่าไม่สามารถรับโอนได้ เนื่องจากอยู่ระหว่างดำเนินการรับโอนบุคคลอื่นมาดำรงตำแหน่ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) กำหนดไว้ในการสรรหาพนักงานเทศบาลตำบล จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับโอน (ย้าย) ผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งตามคำขอ และให้ช่วยราชการ

ณ สำนักงานเทศบาลตำบลทับคล้อ จนกว่าจะดำเนินการเสร็จตามคำขอ เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดี มีจุดมุ่งหมายที่จะฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๓ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้อง ปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๓/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานเทศบาลตำบลได้จัดทำเอกสารประกอบการ ประเมินบุคคลและผลงานเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นจากระดับ ๕ เป็นระดับ ๖ ซึ่งนายกเทศมนตรีตำบลจะต้องให้ความเห็นและลงชื่อในการประเมินดังกล่าวตามอำนาจหน้าที่ แต่ไม่ได้ดำเนินการใดๆ และไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบความคืบหน้า ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกฯ ให้ความเห็นและลงนามในเอกสารการประเมินดังกล่าว เป็นคดี พิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๒/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการ กองส่งเสริมการบริการท่องเที่ยว ฟ้องโต้แย้งคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและ กีฬาที่แต่งตั้งนางสาว พ. เป็นผู้รักษาการแทนผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และฟ้องโต้แย้ง การกระทำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประธานกรรมการการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีได้รับหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาการแทนผู้ว่าการการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทยแล้วละเลยการปฏิบัติหน้าที่ไม่พิจารณาทบทวนการแต่งตั้งผู้รักษาการแทน ในตำแหน่งดังกล่าว เป็นการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้า เกินสมควร (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๓/๒๕๕๒)

กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่ดำเนินการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดี ให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) และตำแหน่ง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๘ว จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้มีการคำพิพากษาหรือ คำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับ การที่หน่วยงานทางปกครองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

การที่ผู้อำนวยการเขตบางรักมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครูมีพฤติกรรมที่ล่อแหลมกับเด็กนักเรียน แต่จนถึงขณะฟ้องคดีนี้ ไม่ปรากฏว่าผู้อำนวยการเขตบางรักได้ดำเนินการทางวินัยต่อผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายไม่ได้รับการประเมินเพื่อรับเงินวิทยฐานะ เสื่อมเสียชื่อเสียง ไม่ได้รับประโยชน์ จากพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงขอให้ผู้อำนวยการเขตบางรักดำเนินการทางวินัย แก่ผู้ฟ้องคดีให้เสร็จสิ้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ดในฐานะผู้ควบคุมดูแลเทศบาลเมือง ร้อยเอ็ดละเลยหรือล่าช้าในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่จากการที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียน ให้ดำเนินการสอบสวนและลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด และดำเนินการให้นาย บ. นาย น. และนาย พ. พ้นจากตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากบุคคล ดังกล่าวมีมติไม่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นหัวหน้างานทะเบียนราษฎร เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่ เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๖/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ล่าช้า ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิและนายกสภามหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ เร่งรัดการดำเนินการทางวินัยให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ศาลปกครอง กำหนด เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออก ให้ดำเนินคดีกรณีการทุจริตยกยอกเงินกองทุนฯ เห็นว่า พัฒนาการอำเภอเมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑) และประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีพฤติกรรม ส่อไปในทางพยายามช่วยเหลือนาย ฉ. ซึ่งเป็นจำเลยในคดีดังกล่าว จึงได้ร้องเรียนพฤติกรรมของ

ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต่อนายกรัฐมนตรีและขอให้มีการดำเนินการสอบสวน แต่จนถึงวันฟ้องคดีก็ไม่ปรากฏว่ามีความคืบหน้าแต่อย่างใด จึงฟ้องขอให้นายอำเภอเมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เร่งดำเนินการสอบสวนและลงโทษผู้กระทำผิด พร้อมทั้งขอให้ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) อนุมัติเงินเท่ากับที่ถูกยกออกไปให้แก่กองทุนฯ เพื่อใช้เป็นเงินหมุนเวียนช่วงที่คดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๕๒)

๑.๔.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีเอกสารหลักฐานหรือข้อมูลในเบื้องต้นเพียงพอที่เจ้าหน้าที่ของกระทรวงการต่างประเทศ (ผู้ถูกฟ้องคดี) จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่เพื่อให้บุตรทั้งสองของผู้ฟ้องคดีได้กลับประเทศไทย กรณีจึงถือไม่ได้ว่าเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติจัดสรรเงินส่วนแบ่งค่าปรับแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจรในความผิดเกี่ยวกับการจราจร เป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจในตำแหน่งเรียกรับเงินโดยมุงหวังรายได้จากส่วนแบ่งค่าปรับ ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรปฏิบัติหน้าที่ป้องกันมิให้มีผู้กระทำความผิดกฎจราจร สืบตรวจบริเวณที่มีผู้กระทำความผิดกฎจราจรและอุบัติเหตุบ่อยครั้ง พร้อมทั้งดำเนินการแก้ไขเหตุดังกล่าว และขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติหน้าที่โดยซื่อสัตย์สุจริต คำฟ้องดังกล่าวไม่ปรากฏว่ามีกรณีให้เห็นถึงข้อพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันจะถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรหรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรอย่างไร จึงไม่มีกรณีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๒/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้แทนจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลแบบเลขท้าย ๒ ตัว ๓ ตัว และได้เริ่มจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลแบบเลขท้าย ๒ ตัว ๓ ตัวแล้ว ต่อมาสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้ประกาศให้หยุดการจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลแบบเลขท้าย ๒ ตัว ๓ ตัวโดยมิได้บอกกล่าวล่วงหน้า และไม่มีกำหนดเวลาแน่นอนว่าจะเปิดจำหน่ายเมื่อใด ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน ขาดรายได้ และเกิดผลกระทบแก่ครอบครัว ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องทุกข์ต่อสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลแล้วแต่มิได้มีการดำเนินการใดๆ จึงฟ้องขอให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจัดสรรโควตาจำหน่ายสลากกินแบ่งรัฐบาลแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีร้องทุกข์กับสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นการแสดงเจตนาทำนิติกรรมของผู้ฟ้องคดี แต่มิได้มีกฎหมายบังคับให้สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลต้องดำเนินการอย่างไร สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลจึงมีสิทธิตามกฎหมายที่จะรับคำเสนอหรือไม่รับก็ได้ กรณีมีข้อคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๑/๒๕๕๒)

๑.๕ การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่

๑.๕.๑ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

กรณีฟ้องว่าการทางพิเศษแห่งประเทศไทยดำเนินการปรับปรุงถนนเส้นทางรถไฟสายเก่า อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้ถนนแคบลงจากเดิม ๒ ช่องจราจรหรือประมาณ ๙ เมตร เหลือช่องทางจราจรเพียง ๑ ช่องครึ่ง หรือประมาณ ๖ เมตร เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนผู้ใช้ถนนดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงฟ้องขอให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยดำเนินการขยายถนนให้มีความกว้าง ๒ ช่องจราจรเท่าเดิม เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีได้ลงชื่อเป็นพยานในหนังสือมอบอำนาจปลอมเพื่อใช้เป็นหลักฐานว่า นาง อ. มอบอำนาจให้นาย ส. เป็นผู้มิอำนาจโอนกรรมสิทธิ์เรือและได้ดำเนินการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์เรือของนาง อ. ไปเป็นของนาย ส. รวมทั้งได้แจ้งกับผู้ฟ้องคดีว่า นาง ป. มารดาของเด็กหญิง ส. สามารถให้ความยินยอม

ให้เด็กหญิง ส. ทำนิติกรรมขายเรือให้กับผู้ฟ้องคดีได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาลก่อน และได้โอนกรรมสิทธิ์เรือพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้นายทะเบียนเรือประจำเมืองท่าหนองคายดำเนินการยกเลิกนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์เรือดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่าเมืองพัทยาไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารโดยอ้างว่าที่ดินที่ยื่นคำขออยู่ในแนวเขตเวนคืน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีฟ้องว่ากรมราชทัณฑ์มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ต้องขังในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ไปคุมขังที่เรือนจำกลางคลองไผ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมไม่น่าไว้วางใจ สร้างปัญหาในการควบคุม และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมิได้มีพฤติกรรมดังกล่าว และในขณะนั้นผู้ฟ้องคดีกำลังป่วยด้วยโรคเอ็นข้อเข่าซ้ายฉีกขาด ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรดำเนินการตรวจค้น จับกุม และตรวจยึดสินค้าแบบหล่อคอนกรีตและอุปกรณ์จากต่างประเทศของผู้ฟ้องคดี โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ และยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลอาญา แต่ปรากฏว่าสินค้าของกลางในคดีอาญาได้สูญหายไป ในขณะที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกรมศุลกากร เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ฟ้องว่า การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เปิดหลักสูตรดังกล่าวโดยไม่ได้รับการรับรองจากสำนักทบวงศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา สมาทนายความ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และสำนักงาน ก.พ. เพื่อรับรองประเมินค่าวิชาชีพในการทำงาน ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการหลงเชื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องโต้แย้งการไม่แจ้งให้นิสิตทราบถึงขอบเขตวิชาที่สอบและเกณฑ์ที่จะสอบผ่านประมวลความรู้ของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อีกทั้งไม่เคยมีการแจ้งผลการสอบให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยตรง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายโดยต้องพ้นสถานภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษา จึงขอให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชดเชยค่าเสียหาย และขอให้ส่งโจทย์ข้อสอบและสมุดคำตอบของผู้ฟ้องคดีในการสอบประมวลความรู้ประจำภาคการศึกษาที่ ๓ ปีการศึกษา ๒๕๕๗ และในการสอบกลางภาคและปลายภาคของวิชาต่างๆ รวม ๖ วิชา มาส่งมอบให้ศาล เป็นคำขอให้ศาลเรียกพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้ออ้างที่ว่า การจัดสอบประมวลความรู้และการประกาศผลการสอบประมวลความรู้

ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นคดีฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยรับผิดในผลแห่งละเมิดอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องว่าเทศบาลตำบลนากลางได้มีประกาศ ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่าง ต่อมาปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลางเฉพาะส่วนที่มีมติให้นาย ท. และนาย ด. ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง เป็นผลให้การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางตามประกาศดังกล่าวเป็นอันยกเลิกไป ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเลือกตั้ง จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔/๒๕๕๒)

๑.๕.๒ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๓ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกคำสั่ง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานที่ดินได้ออกโฉนดที่ดินแก่นางสาว อ. และนาง ร. ทับทางสาธารณประโยชน์ มีผลให้เขตทางสาธารณประโยชน์ย้ายมารุกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทในส่วนที่ออกทับทางสาธารณประโยชน์ และที่ดินของผู้ฟ้องคดี หรือบังคับให้โอนโฉนดในส่วนที่รุกกล้าเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีคืน และตัดถนนสาธารณะให้ตรงจุดเดิม กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าอธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ที่ผู้ฟ้องคดีรับจำนองไว้เพื่อเป็นหลักประกันเงินกู้ เนื่องจากออกทับที่ดินที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายไม่อาจบังคับคดีเอาที่ดินของลูกหนี้ได้ตามกฎหมาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

การที่อธิบดีกรมสรรพากรมีคำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีซึ่งบริษัท ก. ผู้ค้างภาษีอากร เป็นผู้มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินตามคำพิพากษาของศาลภาษีอากรเป็นการใช้อำนาจอายัดทรัพย์สินตามมาตรา ๑๒ แห่งประมวลรัษฎากร อันเป็นมาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าคำสั่งอายัดดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สินข้างต้นพร้อมทั้งเรียกค่าเสียหาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการออกคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ไม่ใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้เทศบาลเมืองพระประแดงชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีที่นายกเทศมนตรีไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๓/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

การที่หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจุนมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำ ละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและ เจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานสรรพากร ๕ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองสุราษฎร์ธานี และเคยได้รับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ฟ้องว่า สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี ๑ มีคำสั่งระงับการใช้สิทธิเบิกเงินค่าเช่าบ้าน ของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้กรมสรรพากรชดใช้ค่าเช่าบ้านย้อนหลัง พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๐/๒๕๕๒)

๑.๕.๔ การกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ ล่าช้าเกินสมควร

การที่ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กไม่ใช้ความระมัดระวังในการ ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย และตามที่ได้รับมอบหมายจากศาล เป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของกรมพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งมีหน้าที่ทำรายงานความเห็นเกี่ยวกับการขอเบิกจ่ายเงินเสนอ ผู้อำนวยการสถานพินิจเพื่ออนุมัติและลงลายมือชื่อเบิกถอนเงินในใบถอนเงินของธนาคารร่วมกับ ผู้ปกครองของผู้ฟ้องคดี ได้อาศัยโอกาสในหน้าที่ในการกำกับดูแลการเบิกถอนเงิน กระทำการทุจริต ปลอมแปลงใบถอนเงินและทำรายงานเท็จเสนอผู้บังคับบัญชา เบิกถอนและรับเงินของผู้ฟ้องคดี ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัว เป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่อันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเทศบาลนครเชียงใหม่ไม่ติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณใดๆ เพื่อแสดงให้รู้ว่ามีส่วนปลูกสร้างกีดขวางรูกำลังเข้ามาในผิวจราจร เป็นเหตุให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งขับมาในบริเวณดังกล่าวได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้เทศบาลนครเชียงใหม่ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ ๖ ปฏิบัติหน้าที่เวรรักษาการณ ในเวลากลางคืน และเจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ ๖ ปฏิบัติหน้าที่พัศดีเวร เจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมราชทัณฑ์ ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงไม่ระมัดระวังตรวจตราอย่างรอบคอบ เป็นเหตุให้นักโทษชาย ฉ. ลักลอบนำอาวุธมีดเข้าไปในเรือนนอนและแทงทำร้ายร่างกายนักโทษชาย ป. ซึ่งเป็นบิดาโดยชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดีจนเสียชีวิต ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องขาดไร้อุปการะ และได้รับความเสียหาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๙/๒๕๕๒)

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เช่าซื้อรถยนต์ได้ตกลงขายรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่ นาย พ. แต่ในขณะที่ยังไม่มีการส่งมอบการครอบครอง ได้นำรถยนต์คันดังกล่าวไปใช้จนเกิดอุบัติเหตุ ผู้ซื้อรถยนต์จึงได้นำเจ้าพนักงานตำรวจเข้าจับกุมผู้ฟ้องคดีและยึดรถยนต์ไว้เป็นของกลาง ต่อมาศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้อง และคดีถึงที่สุดแล้ว กรณีจึงถือว่ารรถยนต์คันดังกล่าวมิใช่เป็นของกลาง ในคดีที่จะเข้าสู่การพิจารณาคดีของศาล อันเป็นการดำเนินงานตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การที่ผู้ฟ้องคดีไปขอรับรถยนต์ของกลางคืน พนักงานสอบสวน (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหน้าที่ต้องคืนให้เมื่อรถยนต์คันดังกล่าวได้หายไป จึงเป็นกรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจละเลยต่อหน้าที่ปล่อยให้รถยนต์ของกลางในคดีสูญหายไป และเมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนรถยนต์คันดังกล่าวและชดเชยค่าเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘/๒๕๕๒)

การที่พนักงานสอบสวนทำการเปรียบเทียบปรับผู้ต้องหาในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสียหายในคดีดังกล่าว และไม่ทำการสอบสวน ตลอดจนไม่ส่งสำนวนการสอบสวนไปให้พนักงานอัยการ จนคดีขาดอายุความทางอาญา ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการที่ไม่อาจฟ้องเรียกค่าเสียหายจากผู้กระทำผิดได้ ขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชดเชยค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นกรณีที่พนักงานสอบสวนละเลย

ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร อันมีลักษณะเป็นการกระทำนอกเหนือหรือมิได้กระทำตามที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทำสำนวนการสอบสวนของผู้ถูกฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๖/๒๕๕๒)

การฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าในฐานะทายาทโดยธรรมของเจ้าหน้าที่ศุลกากรชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีเจ้าหน้าที่ศุลกากร (ผู้ตาย) ซึ่งมีหน้าที่ตรวจปล่อยและควบคุมการบรรจุสินค้าขาออกร่วมกับนายตรวจศุลกากร ได้ลงลายมือชื่อในใบกำกับตู้คอนเทนเนอร์ว่ามีสินค้าส่งออกจริง ทั้งที่ไม่มีสินค้าบรรจุอยู่ในตู้คอนเทนเนอร์ดังกล่าว อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบคำสั่งของทางราชการ เป็นช่องทางให้ผู้ประกอบการส่งออกทุจริตขอรับเงินชดเชยค่าภาษีอากรจากกรมศุลกากร (ผู้ฟ้องคดี) พฤติการณ์ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าการบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ได้จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ซื้อทอดตลาดและนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มให้แก่กรมสรรพากร ไม่ออกใบเสร็จรับเงินให้กับผู้ซื้อทอดตลาด และไม่ได้ทำสำเนาใบเสร็จรับเงินให้กับผู้ฟ้องคดีไว้เป็นหลักฐาน อันเป็นการไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๘๓/๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลรัษฎากร และหนังสือกรมสรรพากร ที่ กค ๐๘๑๑/พ./๒๓๐๖ ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นเหตุให้สำนักงานสรรพากรพื้นที่นครปฐมมีหนังสือแจ้งการประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มพร้อมเบี้ยปรับและเงินเพิ่มจากผู้ฟ้องคดี และได้หักเงินภาษีที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับคืนและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชำระภาษีมูลค่าเพิ่ม เบี้ยปรับและเงินเพิ่มค้างอีก เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้กรมทรัพยากรน้ำจ่ายเงินบำเหน็จลูกจ้างพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากการตายของบุตรชายผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมิได้หักเงินบำเหน็จของนาย จ. จำนวน ๑๑๑,๘๘๓ บาท ให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครู กรมสามัญศึกษา จำกัด ตามหนังสือยินยอมให้ส่วนราชการหักเงินชำระหนี้บุคคลที่สาม (สหกรณ์) ลงวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๕๐ ของนาย จ. ผู้กู้ อันเป็นการฝ่าฝืนระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกเงินเดือน เงินปี บำเหน็จบำนาญ เงินประจำตำแหน่ง เงินเพิ่ม และเงินอื่นในลักษณะเดียวกัน พ.ศ. ๒๕๕๐ ทำให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ค้ำประกันสัญญาถูกต้องถูกหักเงินเพื่อชำระหนี้เงินกู้ในส่วนที่มีได้หักเงินบำเหน็จดังกล่าว จึงฟ้องขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานชดใช้เงินจำนวนดังกล่าว กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ดำเนินการออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก.) ในเขตที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองและทำประโยชน์ไว้แล้ว ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก. ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการเพิกถอน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๓/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจจากกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกให้ดำเนินคดีกรณีการทุจริตยักยอกเงินกองทุนฯ ฟ้องว่า พัฒนาการอำเภอเมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ไม่อนุวัติการเบิกจ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแพ่งชั้นอุทธรณ์ตามมติของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องไปกู้ยืมเงินมาเป็นค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีดังกล่าว จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

ชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๕๒)

๑.๕.๕ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) โดยไม่ได้ระบุว่าเป็นการกระทำละเมิดจากกรณีใด

กรณีฟ้องว่าการที่คณะกรรมการตรวจสอบการพระราชทานอภัยโทษมีมติวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นนักโทษเด็ดขาดซึ่งอยู่ในข่ายที่จะได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษ ๑ ใน ๖ จากกำหนดโทษ ตามลำดับชั้นนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ตามมาตรา ๑๐ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติดังกล่าว และให้คณะกรรมการตรวจสอบการพระราชทานอภัยโทษมีมติวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นนักโทษเด็ดขาดที่อยู่ในข่ายได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษ ๑ ใน ๒ จากกำหนดโทษตามลำดับชั้นนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือกระทำการอื่นใด และคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๗/๒๕๕๒)

การที่อธิการบดีมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งแต่งตั้ง นาย บ. เป็นผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ โดยไม่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดี และการที่นาย ก. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ไม่ให้ผู้ฟ้องคดีทำการสอนวิชากฎหมายระหว่างประเทศ วิชากฎหมายรัฐธรรมนูญ และแย่งผู้ฟ้องคดีสอนวิชากฎหมายธุรกิจ เป็นการใช้อำนาจทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๘/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบูรณ์ เขต ๓ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันเนื่องมาจากการที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๒/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เข้ารับการศึกษาเพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ของบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ฟ้องว่าการดำเนินการสรรหาคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด คณะกรรมการสรรหาผู้อำนวยการใหญ่และผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพิพาทร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายจากการไม่ได้รับผลประโยชน์ตอบแทนเงินเดือน เงินรางวัล และค่าเสียโอกาสในการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับคะแนนในการคัดเลือกมาเป็นอันดับสอง เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าอาจารย์ในสังกัดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไม่พิจารณาโครงร่างงานวิจัยของผู้ฟ้องคดีและไม่ตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ซึ่งเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ สาขาวิชาประถมศึกษา แผน ข คณะศึกษาศาสตร์ ให้ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากมีความไม่พอใจผู้ฟ้องคดีที่เคยมีหนังสือร้องเรียนไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กรณีที่อาจารย์กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ทั้งยังแนะนำให้ผู้ฟ้องคดีลาออกไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยอื่น ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่ากรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการคลัง ดำเนินการขายโรงงานสุราบางยี่ขัน แห่งที่ ๒ และโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของโรงงานดังกล่าวพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่บริษัท สุราบางยี่ขัน จำกัด โดยมีได้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและประมวลกฎหมายที่ดิน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยสิบสี่คนถูกบริษัท สุรามหาราษฎร จำกัด (มหาชน) มีคำสั่งเลิกจ้างจากการเป็นพนักงานและคนงานโรงงานสุราบางยี่ขันก่อนครบกำหนดเกษียณอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจ

ตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ดำเนินการจ่ายเงินเดือนที่ตกค้างระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีถูกให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนทางวินัย เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๙/๒๕๕๒)

๑.๕.๖ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

กรณีฟ้องว่าองค์การบริหารส่วนตำบลลุดโดนโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลุดโดนละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ กรณีไม่ส่งรายชื่อผู้ฟ้องคดีไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์อนุญาตแต่งตั้งเป็นครูพี่เลี้ยงของศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อองค์การบริหารส่วนตำบลลุดโดนโดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลลุดโดนมิได้มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องส่งรายชื่อผู้ฟ้องคดีไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์แต่อย่างใด กรณีจึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจในสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ใช้กำลังทำร้ายร่างกายและข่มขู่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ขอให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม นั้น แม้ว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจจะเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่การกระทำดังกล่าวของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นการกระทำโดยอาศัยเหตุส่วนตัว มิใช่เป็นการกระทำโดยใช้อำนาจตามกฎหมายในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันจะทำให้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๓/๒๕๕๒)

๑.๖ สัญญาทางปกครอง

๑.๖.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง

๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

(๑) สัญญาสัมปทาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ

สัญญารับทุนการศึกษา

สัญญาการรับนักเรียนทุนของสถานพยาบาลเอกชนเข้าศึกษา ในสถานศึกษาของกระทรวงสาธารณสุข ระหว่างสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขกับสถานพยาบาลเอกชน เป็นสัญญาที่คู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง และมีลักษณะเป็นสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๗/๒๕๕๒)

สัญญาเข้ารับการศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาคกับผู้รับทุน เป็นสัญญาที่ให้ผู้รับทุนเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะ อันเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๒/๒๕๕๒)

สัญญารับทุนอุดหนุนการศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (โครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์) ระหว่างสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย กับผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ โดยมีผู้ผูกฟองคืดที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ กลับมารับราชการตามเวลาที่กำหนดในสัญญาอันเป็นบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๑/๒๕๕๒)

สัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

กรณีที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ตกลงจ้างผู้ผูกฟองคืดตามสัญญาจ้างพนักงานราชการ ในตำแหน่งครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนแก่ประชาชน

หรือชุมชนซึ่งเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๓/๒๕๕๒)

เมื่อสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จัดตั้งขึ้นโดยที่มีวัตถุประสงค์ในการสำรวจศึกษาวิเคราะห์ทางวิชาการต่างๆ เพื่อใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผนนโยบายและจัดทำแผนโครงการและมาตรการต่างๆ ในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีเข้าปฏิบัติภารกิจในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้บรรลุผล ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กับผู้ฟ้องคดีจึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานทางปกครองกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานในสังกัดที่มีขึ้นเพื่อร่วมกันในการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาว่าจ้างผู้ฟ้องคดีจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๙/๒๕๕๒)

บันทึกตกลงจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

การที่ผู้อำนวยการโรงเรียนเขาน้อยได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีอำนาจในการจ้างลูกจ้างชั่วคราวในสถานศึกษา และโดยที่การจัดการศึกษาถือเป็นบริการสาธารณะอย่างหนึ่ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทำบันทึกตกลงจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างชั่วคราว ตำแหน่งครูผู้สอน โรงเรียนวัดเขาน้อย ถือเป็นสัญญาที่มีลักษณะเป็นการจ้างให้ผู้ฟ้องคดีร่วมจัดทำบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๑/๒๕๕๒)

สัญญากู้ยืมเงิน

การที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ตกลงทำสัญญากับสหกรณ์การเกษตรชาวไร่พริกสกลนคร จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งเป็นองค์กรเกษตรกรกู้ยืมเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร โครงการสนับสนุนสินเชื่อในการจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบดูแลการดำเนินการจัดหาปุ๋ยเคมีให้แก่สมาชิกของสหกรณ์ การทำสัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการมอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดหาสินเชื่อให้เกษตรกรไปจัดซื้อปุ๋ยได้ตามความต้องการ อันเป็นการทำสัญญามอบหมายให้ไปจัดทำกิจการทางการเกษตรอันมีลักษณะเพื่อจัดทำบริการสาธารณะโดยตรง สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗/๒๕๕๒)

สัญญาให้บริการทางการแพทย์

เมื่อสำนักงานประกันสังคมเป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงแรงงาน ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองได้ทำสัญญาจ้างให้บริการทางการแพทย์ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ กับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการในนามของโรงพยาบาล สัญญาดังกล่าวมีลักษณะเป็นสัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ โดยเป็นการให้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๗/๒๕๕๒)

สัญญาให้เช่าอาคารหรือสิ่งก่อสร้างเพื่อใช้เป็นสถานที่จอดรถยนต์ และที่พักผู้โดยสาร

สัญญาให้เอกชนเช่าอาคารหรือสิ่งก่อสร้างของสถานี่ขนส่งของเทศบาลตำบล เพื่อใช้เป็นสถานที่จอดรถยนต์และที่พักผู้โดยสาร โดยเอกชนมีสิทธิจัดเก็บค่าจอดรถโดยสารไม่ประจำทางและรถโดยสารประจำทางที่จอดในสถานที่เช่าในอัตราที่เทศบาลตำบลกำหนด และตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยเกี่ยวกับการจัดหาประโยชน์ในทรัพย์สินของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นกรณีที่เทศบาลตำบลมอบให้เอกชนจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลตามมาตรา ๕๐ (๙) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ ประกอบมาตรา ๑๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจและหน้าที่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ดังนั้น สัญญาเช่าอาคารหรือสิ่งก่อสร้างพิพาทจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๔/๒๕๕๒)

(๓) สัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค

(๓.๑) สัญญาจ้างสร้างสิ่งก่อสร้างเพื่อการสาธารณูปโภคโดยตรง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓.๒) สัญญาจ้างก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดทำบริการสาธารณะ

สัญญาจ้างก่อสร้างอุโมงค์ลมทางตั้ง

การที่กองทัพบก (ผู้ฟ้องคดี) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองได้ทำสัญญาจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ทำการก่อสร้างอุโมงค์ลมทางตั้งของหน่วยบัญชาการ

สงครามพิเศษเพื่อใช้ฝึกกำลังพลของผู้ฟ้องคดีในการฝึกการปฏิบัติการแทรกซึมเบื้องสูงของหน่วยบัญชาการสงครามพิเศษเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ป้องกันประเทศอันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๑/๒๕๕๒)

(๓.๓) สัญญาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณูปโภค

สัญญาซื้อขายที่ดินที่จะถูกเวนคืน

สัญญาซื้อขายที่ดินที่จะถูกเวนคืนระหว่างกรมทางหลวงกับเจ้าของที่ดิน เป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง และมีวัตถุประสงค์เพื่อนำที่ดินที่จะถูกเวนคืนไปก่อสร้างขยายทางหลวงแผ่นดิน จึงถือว่าสัญญาซื้อขายที่ดินดังกล่าวเป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค อันมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๑/๒๕๕๐ ที่ ๘๗/๒๕๔๗ ที่ ๕๓๔/๒๕๔๗ ที่ ๕๖๓/๒๕๔๗ ที่ ๖๘๖/๒๕๔๙ ที่ ๔๒๒/๒๕๕๐ และที่ ๓๐/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๔) สัญญาให้แสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครอง เนื่องจากมีลักษณะเป็นไปตามมติของที่ประชุมใหญ่ฯ ครั้งที่ ๖/๒๕๔๔

(๑) กรณีเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากเป็นสัญญาที่ให้เอกชนเข้าดำเนินการหรือเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง

สัญญาจ้างให้เป็นผู้บริหารชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร

สัญญาจ้างที่การเคหะแห่งชาติทำกับผู้ฟ้องคดีให้เป็นผู้บริหารชุมชนโครงการบ้านเอื้ออาทร จำนวน ๗ โครงการ เพื่อดำเนินการบริหารชุมชนในโครงการบ้านเอื้ออาทรให้เป็นชุมชนที่น่าอยู่อาศัย มีความปลอดภัย ควบคุมดูแลระบบไฟฟ้า และน้ำประปา อันเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาจ้างดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการที่หน่วยงานทางปกครองมอบหมายให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดำเนินการหรือร่วมดำเนินการบริการสาธารณะโดยตรง สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๓)

(๒) กรณีเป็นสัญญาทางปกครองเนื่องจากเป็นสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นสัญญาทางปกครองมากกว่าหนึ่งลักษณะสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) แนวคำวินิจฉัยกรณีอื่น ๆ

๔.๑) กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อพิพาทที่เกิดจากข้อตกลงตามประกาศประกวดราคาจ้างถือเป็นข้อพิพาทตามสัญญาทางปกครอง แม้ว่าจะยังไม่มีการทำสัญญาจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒) กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าสัญญาจะเข้าร่วมประมูลงานจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นสัญญาทางปกครอง

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำเสนอตามแบบใบยื่นข้อเสนอการประมูลจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยตกลงยินยอมปฏิบัติตามข้อกำหนดและเงื่อนไขต่างๆ ตามเอกสารการประมูลที่แนบท้ายประกาศประมูลงานจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมะขามสูง และองค์การบริหารส่วนตำบลมะขามสูงได้ตกลงยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมการประมูลงานดังกล่าวได้ นั้น ย่อมถือได้ว่าเกิดเป็นสัญญาในลักษณะที่เรียกว่า สัญญาจะเข้าร่วมประมูลงานจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยที่สัญญาดังกล่าวมีคู่สัญญาฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดีเป็นราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง และเป็นสัญญาที่ผู้ฟ้องคดีตกลงที่จะเข้าประกวดราคาในงานจ้างก่อสร้างถนน ซึ่งเป็นสิ่งสาธารณูปโภคกับผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๕/๒๕๕๒)

๔.๓) กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าสัญญาที่พิพาทเป็นสัญญาทางปกครอง แต่ไม่ได้ระบุว่าเป็นสัญญาทางปกครองประเภทใด

การที่กรมชลประทานทำสัญญาจ้างผู้ผูกฟองคืดที่ ๑ ก่อสร้างงานขุดลอกหนองเชิงอวน ซึ่งเป็นหนองน้ำสาธารณะ เป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๒/๒๕๕๒)

บันทึกข้อตกลงการรับเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนระหว่างกรมทางหลวงชนบท (ผู้ผูกฟองคืด) กับผู้ผูกฟองคืด มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์สาธารณะในการสร้างและขยายถนนตามโครงการก่อสร้างถนนสาย ก. ผังเมืองรวมเมืองสะเดา โดยผู้ผูกฟองคืดซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองใช้อำนาจทางปกครองบังคับซื้อที่ดินจากเอกชน บันทึกข้อตกลงการรับเงินค่าทดแทนการเวนคืนจึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๒/๒๕๕๒)

สัญญารับทุนอุดหนุนการศึกษาโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์ซึ่งอนุญาตให้ข้าราชการไปศึกษาฝึกอบรมหรือปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ เป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๒/๒๕๕๒)

กรณีที่องค์การคลังสินค้ายื่นฟ้องผู้ผูกฟองคืดตามสัญญาฝากเก็บแปรรูป และจัดจำหน่ายข้าว (โครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปรัง ปี ๒๕๔๖) โดยองค์การคลังสินค้าตกลงฝากเก็บ และผู้ผูกฟองคืดตกลงรับฝากเก็บข้าวเปลือกตามโครงการรับจำหน่ายข้าวเปลือกนาปรัง ปี ๒๕๔๖ ไว้ในคลังสินค้าของผู้ผูกฟองคืด หลังจากทำสัญญาดังกล่าวแล้ว องค์การคลังสินค้าได้ฝากข้าวเปลือกไว้กับผู้ผูกฟองคืด และได้มีคำสั่งให้ผู้ผูกฟองคืดสีแปรรูปข้าวเปลือกแล้วส่งมอบข้าวสารไปคลังสินค้ากลางที่ผู้ผูกฟองคืดกำหนด แต่ปรากฏว่าผู้ผูกฟองคืดได้ส่งมอบข้าวสารเข้าเก็บในคลังสินค้าไม่ครบถ้วน และเพิกเฉยไม่ส่งมอบข้าวสารจำนวนดังกล่าวเข้าคลังสินค้ากลาง อันถือได้ว่าผู้ผูกฟองคืดผิดนัดส่งมอบข้าวสารตามสัญญา เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๐/๒๕๕๒)

สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ระหว่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตนครศรีธรรมราช (ผู้ผูกฟองคืด) ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะด้านการศึกษากับผู้ผูกฟองคืด เป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๐/๒๕๕๒)

๑.๖.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๑) สัญญาค้ำประกันสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การรับสภาพความรับผิดชอบในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) สัญญาควบคุมดูแลรักษาทรัพย์สินจำนำตามสัญญาจำนำเพื่อประกันหนี้

เงินกู้ยืม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง

ศาลปกครองวินิจฉัยว่าสัญญาดังต่อไปนี้ ไม่ใช่สัญญาทางปกครอง ได้แก่

๑) สัญญาจ้างแรงงานพนักงานรัฐวิสาหกิจ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) สัญญาจ้างเหมาเจ้าหน้าที่ต้อนรับของกรุงเทพมหานคร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) สัญญากู้ยืม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) สัญญาซื้อขาย

สัญญาซื้อขายครุภัณฑ์ทางการเกษตร

การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาททำสัญญาซื้อขายครุภัณฑ์ทางการเกษตร (ท่อสูบน้ำชนิดเหล็กม้วน) สัญญาซื้อขายดังกล่าวแม้องค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยนาทจะอ้างว่าเป็นผู้มีสิทธิเลือกคู่สัญญาและมีสิทธิบอกเลิกสัญญา หากคู่สัญญาอีกฝ่ายปฏิบัติ

ผิดสัญญาอันเป็นเอกสิทธิ์เหนือก็ตาม แต่สัญญาดังกล่าวก็มีได้กำหนดให้ผู้ผูกฟองคดีเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะโดยตรง จึงมิได้มีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองแต่อย่างใด เป็นเพียงลักษณะทั่วไปของสัญญาที่คู่สัญญาสามารถบอกเลิกสัญญาได้ หากคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติไม่ถูกต้องตามสัญญาหรือไม่ปฏิบัติตามสัญญา สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเช่นเดียวกับสัญญาระหว่างเอกชนกับเอกชน อันเป็นลักษณะของสัญญาทางแพ่งที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕/๒๕๕๒)

สัญญาซื้อขายครุภัณฑ์ทางการศึกษา

แม้สัญญาซื้อขายครุภัณฑ์ระหว่างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีกับผู้ผูกฟองคดี จะมีคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองหรือบุคคลซึ่งกระทำการแทนรัฐก็ตาม แต่สัญญาดังกล่าวมิได้กำหนดให้ผู้ผูกฟองคดีเข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะโดยตรง จึงไม่มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติแต่อย่างใด อีกทั้งข้อกำหนดของสัญญาที่กำหนดในเรื่องการขยายเวลาทำการตามสัญญาหรือของดหรือลดค่าปรับ เป็นข้อกำหนดที่สามารถพบได้โดยทั่วไปในสัญญาซื้อขายระหว่างเอกชนกับเอกชน ไม่ถือว่ามีลักษณะพิเศษที่แสดงถึงเอกสิทธิ์เหนือผู้ผูกฟองคดี สัญญาดังกล่าวจึงมิใช่สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๖/๒๕๕๒)

สัญญาซื้อขายผลไม้ตามโครงการแก้ไขปัญหาหาคาผลไม้ของรัฐ

สัญญาซื้อขายผลไม้ระหว่างกรมการค้าภายใน (ผู้ผูกฟองคดี) กับเอกชนตามโครงการแก้ไขปัญหาหาคาผลไม้ปี ๒๕๔๖ แม้จะมีคู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง แต่สัญญาดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นสัญญาที่ผู้ผูกฟองคดีตกลงให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการบริการสาธารณะที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ผูกฟองคดีแต่อย่างใด และสัญญาดังกล่าวก็มีได้มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน หรือสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือสัญญาแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ หรือสัญญาที่มีข้อกำหนดในสัญญาซึ่งมีลักษณะพิเศษแสดงถึงเอกสิทธิ์ของรัฐ เพื่อให้การใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินการทางปกครองบรรลุผล แต่เป็นสัญญาซื้อขายที่ผู้ผูกฟองคดีและเอกชนซึ่งเป็นคู่สัญญามุ่งผูกพันกันบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค อันเป็นสัญญาทางแพ่งที่มีหน่วยงานทางปกครองเป็นคู่สัญญาเท่านั้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๑/๒๕๕๒)

๕) สัญญาเช่า/ให้เช่า

สัญญาเช่าที่ดินพร้อมห้องแถวระหว่างผู้ฟ้องคดีทั้งสามกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้ว ซึ่งเป็นผู้กระทำการแทนรัฐ แม้จะมีคู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองก็ตาม แต่สัญญาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชำระค่าเช่าเป็นการตอบแทน จึงมีผลเท่ากับว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระแก้วมุ่งผูกพันตนกับคู่สัญญาฝ่ายผู้ฟ้องคดีทั้งสามด้วยใจสมัครบนพื้นฐานแห่งความเสมอภาค สัญญาดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นสัญญาทางแพ่ง มิได้มีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๓/๒๕๕๒)

สัญญาเช่าพื้นที่ตลาดสดเทศบาลตำบลเพื่อวางขายสินค้า แม้จะมีคู่สัญญาเป็นหน่วยงานทางปกครองก็ตาม แต่ลักษณะของสัญญาเช่าดังกล่าวไม่มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เป็นคดีพิพาทอันเกิดจากสัญญาเช่าพื้นที่ขายสินค้า อันเป็นสัญญาเช่าทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๔/๒๕๕๒)

๖) สัญญาอื่น ๆ ที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่สัญญาทางปกครอง

การดำเนินกิจการของบริษัท ไทยเดินเรือทะเล จำกัด ไม่ว่าจะภายในประเทศหรือในต่างประเทศ เป็นการดำเนินกิจการในทางแพ่งที่ไม่ได้ใช้อำนาจทางปกครองแต่อย่างใด บริษัทฯ จึงมิใช่หน่วยงานทางปกครอง หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ใช้อำนาจทางปกครองหรือให้ดำเนินกิจการทางปกครอง ดังนั้น การที่บริษัทฯ ทำสัญญาตัวแทนแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นตัวแทนให้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับธุรกิจของบริษัทฯ สัญญาดังกล่าวจึงมีนิติสัมพันธ์ในทางแพ่ง ไม่ใช่สัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๐/๒๕๕๒)

สัญญาเช่า ลงทุน บริหาร และประกอบการ พื้นที่บริเวณตลาดคลองเตย ระหว่างการทำเรือแห่งประเทศไทยกับผู้ชนะการประมูลโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณตลาดคลองเตย มิได้เป็นสัญญาที่มีลักษณะเป็นสัญญาสัมปทาน สัญญาที่ให้จัดทำบริการสาธารณะ หรือจัดให้มี

สิ่งสาธารณูปโภค หรือแสวงหาประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ จึงไม่ใช่สัญญาทางปกครอง แต่เป็นสัญญาทางแพ่งซึ่งไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๓๑๔/๒๕๕๒)

๑.๗ การกระทำอย่างอื่นที่เป็นความรับผิดชอบของรัฐ

๑) กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีฟ้องเรียกเงินค่าทดแทนจากการรอนสิทธิ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีหน่วยงานทางปกครองฟ้องเรียกให้ชำระราชการคืนเงินที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) กรณีฟ้องขอให้จ่ายเงินรางวัลนำจับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๘ การกระทำในกรณีอื่น ๆ

๑.๘.๑ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๘.๒ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐในบางกรณีต่อศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๑ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นการกระทำทางปกครอง แต่กฎหมายกำหนดให้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๑.๑ การดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

คำสั่งของกองทัพอากาศที่สั่งพักราชการข้าราชการทหาร เป็นการดำเนินการตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการสั่งให้ข้าราชการทหารพักราชการ พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งถือได้ว่าเป็นคำสั่งเพื่อการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร การยื่นฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาได้ตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๓/๒๕๔๗ และที่ ๓๓/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าผู้บัญชาการศูนย์การบินทหารบกมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการทหารอย่างไม่เป็นธรรม กรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ารับเงินเพื่อช่วยเหลือให้พลทหาร ๒ นาย ได้เป็นทหารบริการประจำตัวนายทหารสัญญาบัตร ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งเป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการทางวินัยทหาร กรณีจึงเป็นคดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๔/๒๕๕๒)

๒.๑.๒ การดำเนินการของคณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๓ การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลชั้นฎีกาพิเศษ

๑) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลเยาวชนและครอบครัว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน

การที่ผู้อำนวยการกองการพนักงานฝ่ายทรัพยากรบุคคล การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค มีคำสั่งไม่ปรับวุฒิการศึกษาและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งวิศวกรตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการเปลี่ยนแปลงนิติสัมพันธ์ระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับสภาพการจ้าง กรณีพิพาทดังกล่าวจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างอันเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับการที่นายจ้างไม่ดำเนินการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกันตนและไม่จ่ายค่าจ้างในส่วนที่เหลือให้เมื่อผู้ฟ้องคดีลาออกจากงาน ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือร้องเรียนต่อพนักงานตรวจแรงงาน ต่อมา นายจ้างยอมจ่ายค่าจ้างส่วนที่เหลือพร้อมทั้งยื่นแบบขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนต่อสำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐม ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอตรวจสอบข้อมูลการขึ้นทะเบียนผู้ประกันตนและการส่งเงินสมทบกองทุนของผู้ฟ้องคดี แต่ได้รับการปฏิเสธว่าไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า สำนักงานประกันสังคมจังหวัดนครปฐมปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ กรณีพิพาทจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๔/๒๕๕๒)

แม้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย จะเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งถือเป็นหน่วยงานทางปกครอง และผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานในสังกัดของธนาคารฯ แต่ข้อพิพาทอันเกิดจากการที่ธนาคารฯ ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้ธนาคารฯ ได้รับความเสียหาย มีลักษณะเป็นการกระทำละเมิดฝ่าฝืนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ้างหรือการทำงานซึ่งเป็นสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ อันเป็นข้อพิพาทระหว่างนายจ้างกับลูกจ้างเกี่ยวกับสภาพการจ้าง กรณีจึงเป็นคดีอันเกิดแต่มูลละเมิดระหว่างนายจ้างและลูกจ้างสืบเนื่องจากข้อพิพาทแรงงานหรือเกี่ยวกับการทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานตามมาตรา ๘

วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๕/๒๕๕๒)

การที่ผู้ฟ้องคดีเคยทำงานกับบริษัท ม. ซึ่งเป็นบริษัทเดินเรือระหว่างประเทศ โดยบริษัทได้จัดให้ผู้ฟ้องคดีทำงานในตำแหน่งนายช่างกลที่ ๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่มีใบอนุญาตให้ทำงานในตำแหน่งดังกล่าว อาจมีผลให้ผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามมาตรา ๒๘๒ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องเรียนต่อกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีขอให้ตรวจสอบการกระทำของบริษัท นั้น แม้ว่ากรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีจะมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแล ส่งเสริม พัฒนาระบบการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ ก็ตาม แต่กรณีพิพาทอันเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอให้กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีตรวจสอบเกี่ยวกับสภาพการจ้างระหว่างผู้ฟ้องคดีกับบริษัท ม. ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๗/๒๕๕๒)

เมื่อการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๐๓ โดยผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคมีหน้าที่บริหารกิจการของหน่วยงานและมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานทุกตำแหน่ง การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยเป็นพนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิกายื่นหนังสือต่อผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคขอกลับเข้าทำงานในตำแหน่งเดิมหรือเทียบเท่า แต่ผู้ว่าการฯ มีหนังสือแจ้งว่าไม่อาจยกเลิกคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากงานและรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงานได้ โดยมีคำสั่งไม่รับผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงาน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองมีสิทธิกลับเข้าทำงาน เนื่องจากไม่เคยประพฤติผิดระเบียบหรือผิดกฎหมาย และถูกกั้นแกล้งจากผู้บังคับบัญชา ขอให้คำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงานใหม่ในตำแหน่งเดิมหรือเทียบเท่า จึงมีลักษณะเป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับสภาพการจ้าง อันเกิดจากนิติสัมพันธ์ระหว่างคู่กรณีที่อยู่ในฐานะนายจ้างกับลูกจ้างอันเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๐/๒๕๕๒)

กรณีพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ปลดออก จากงาน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่นิติสัมพันธ์ ระหว่างพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอยู่ในฐานะลูกจ้างกับนายจ้าง ตามพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ ภายใต้ข้อบังคับและระเบียบที่กำหนด ความสัมพันธ์หรือสภาพการจ้างระหว่างกัน ดังนั้น การที่พนักงานของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งปลดออกจากงาน จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงาน ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๘/๒๕๕๒)

กรณีพนักงานของการกีฬาแห่งประเทศไทยฟ้องว่า การที่การกีฬา แห่งประเทศไทยไม่แต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สอบคัดเลือกโอนเปลี่ยนตำแหน่ง และสายงานได้ในลำดับสำรองที่หนึ่งตามประกาศสอบโอนเปลี่ยนตำแหน่งและสายงานฉบับแรก แต่เปิดรับสมัครสอบใหม่แทน เป็นการกระทำที่ไม่ชอบ ขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งบุคคลผู้มีชื่อ ซึ่งเป็นผู้สอบได้ในตำแหน่งเดียวกับผู้ฟ้องคดีตามประกาศสมัครสอบฉบับใหม่ และให้ดำเนินการ บรรจุและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งตามประกาศผลสอบคัดเลือกฉบับแรก เป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่นิติสัมพันธ์ระหว่างการกีฬาแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจ กับพนักงานของการกีฬาแห่งประเทศไทย เป็นนิติสัมพันธ์ตามสัญญาจ้างแรงงาน จึงแตกต่างจาก นิติสัมพันธ์ระหว่างส่วนราชการกับข้าราชการที่อยู่ในสังกัดของส่วนราชการ ซึ่งเป็นนิติสัมพันธ์ ตามกฎหมาย ดังนั้น มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงมีลักษณะเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการสอบคัดเลือก เปลี่ยนตำแหน่งหรือสายงานภายในรัฐวิสาหกิจ จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตาม สัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณา คดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๐/๒๕๕๒)

แม้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยจะเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยประกาศ ของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๐ เรื่อง การทางพิเศษแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่โดยที่ความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยกับการทางพิเศษ

แห่งประเทศไทยมีฐานะเป็นลูกจ้างกับนายจ้าง กรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่การทางพิเศษแห่งประเทศไทยไม่เรียกบรรจุบุคคลที่เคยเป็นพนักงานแต่ได้ลาออก ซึ่งเป็นผู้สอบได้และขึ้นบัญชีไว้เพื่อบรรจุเข้าเป็นพนักงานในตำแหน่งที่สอบคัดเลือกไว้ เนื่องจากบุคคลดังกล่าวมิได้ปฏิบัติงานในสังกัดของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยแล้ว จึงมิได้มีคุณสมบัติตามที่กำหนดในการสอบคัดเลือกว่า จะต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานอยู่ในสังกัดของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ซึ่งการกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวเป็นการกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน อันเป็นสภาพการจ้างตามมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติแรงงานรัฐวิสาหกิจสัมพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓ กรณีดังกล่าวจึงเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๘/๒๕๕๒)

แม้การไฟฟ้านครหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) จะเป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้านครหลวง พ.ศ. ๒๕๐๑ ซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นหน่วยงานทางปกครองตามความหมายในมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และการที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย อันอาจถือได้ว่าเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีในขณะที่มีคำสั่งไล่ออกผู้ฟ้องคดีอยู่นั้นอยู่ในฐานะเป็นนายจ้างกับลูกจ้าง กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามสัญญาจ้างแรงงานหรือข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแรงงานตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๔๔ และที่ ๗๓๕/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๓) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอจดทะเบียนโอนที่ดินที่สำนักงานที่ดิน โดยเจ้าพนักงานที่ดินได้ประเมินราคาที่ดินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ค่าอากร และค่าอากรแสตมป์ ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจการประเมินและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม และค่าภาษีอากร จึงฟ้องขอให้เพิกถอนการประเมินราคาที่ดินและการเรียกเก็บ

ค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ค่าอากร และค่าอากรแสตมป์ พร้อมทั้งให้คืนเงินค่าธรรมเนียมในส่วนที่เรียกเก็บและค่าภาษีอากรแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืนค่าภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙/๒๕๕๒)

การที่กรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งให้เจ้าพนักงานประเมินทำการประเมินและเรียกเก็บค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงอุทธรณ์การประเมินดังกล่าว และขอทุเลาการเสียภาษีอากร แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุมัติให้ทุเลาการเสียภาษีอากร อันเป็นการใช้ดุลพินิจในการดำเนินการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเรียกเก็บค่าภาษีอากร เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔/๒๕๕๒)

กรณีที่ฟ้องว่าคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มย้อนหลังของสรรพากรพื้นที่สงขลา ๒ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าพนักงานตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องที่เกี่ยวเนื่องกับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรโดยวินิจฉัยปฏิเสธคำขอ ถือเป็นกรณอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าหน้าที่ของกรมสรรพากรซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๐/๒๕๕๒)

การที่กรมสรรพากรมีคำสั่งให้อายัดสิทธิเรียกร้องในบัญชีเงินฝากของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีค้างชำระภาษีอากร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งอายัดทรัพย์สินดังกล่าวไม่ถูกต้อง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาปีภาษี ๒๕๔๗ และได้ชำระภาษีโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งอายัดทรัพย์สินและชดใช้ค่าเสียหาย นั้น กรณีตามคำฟ้องอาศัยหลักแห่งข้อหาและคำขอบังคับเป็นเรื่องโต้แย้งเกี่ยวกับคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบกิจการนำเข้าเครื่องจักรผลิตสิ่งทอซึ่งได้รับยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับเครื่องจักรตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ ไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของเจ้าหน้าที่ด่านศุลกากรที่ยกเลิกสิทธิและประโยชน์ในการยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับนำเข้าเครื่องทอผ้าพร้อมอุปกรณ์ครบชุด และคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีชำระเงินภาษีอากรตามแบบแจ้งการประเมินภาษีอากรและให้ชำระเงินเพิ่ม จึงได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อกรมศุลกากร โดยกรมศุลกากรได้พิจารณาแล้วเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายและระเบียบปฏิบัติแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง นั้น มีมูลคดีพิพาทสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยของกรมศุลกากรในเรื่องเกี่ยวกับภาษีอากร กรณีจึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๘/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่มีมติให้ยกคำอุทธรณ์คัดค้านการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะ พร้อมทั้งคำร้องขอขยายกำหนดเวลาการอุทธรณ์การประเมินภาษีของผู้ฟ้องคดี มีมูลกรณีอันสืบเนื่องจากการที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คัดค้านการประเมินภาษีธุรกิจเฉพาะและขอขยายกำหนดเวลาอุทธรณ์ แต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีมติให้ยกคำอุทธรณ์ อันเป็นการดำเนินการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเรียกเก็บภาษีอากร กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๘/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์การประเมินภาษีป้าย เนื่องจากเห็นว่าภาพข้อความและเครื่องหมายที่ผู้ฟ้องคดีเขียนหน้าร้านไม่ใช่ป้ายตามพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ คำสั่งของนายกเทศมนตรีตำบลที่ให้ผู้ฟ้องคดีชำระภาษีป้าย จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่นายกเทศมนตรีตำบลซึ่งเป็นผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติดังกล่าววินิจฉัยยืนยันการแจ้งประเมินข้างต้น อันเป็นการดำเนินการซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินเรียกเก็บภาษีอากร การฟ้องโต้แย้งคำสั่งให้ชำระภาษีป้ายดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากรที่อยู่ในอำนาจ

พิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากรตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากร และวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๕๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าคำสั่งของกรมสรรพสามิตที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลา ในการอุทธรณ์คำวินิจฉัยคำคัดค้านการประเมินภาษีสรรพสามิต เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการโต้แย้งคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือ คณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลภาษีอากร ตามมาตรา ๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. ๒๕๒๘ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ แม้จะปรากฏว่า ในหมายเหตุท้ายคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ได้ระบุให้ผู้ฟ้องคดีสามารถยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเชียงใหม่เพื่อโต้แย้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ดังกล่าวได้ แต่ข้อความดังกล่าวก็ไม่ทำให้ศาลปกครองมีอำนาจที่จะรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙/๒๕๕๓)

๔) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การกระทำทางปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของ ศาลล้มละลาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ไม่อยู่ในอำนาจ พิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

๒.๒.๑ การกระทำทางรัฐบาล

๑) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และ คณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เสนอบันทึกการประชุมคณะกรรมการชาติการเขตแดนร่วม

ไทย-กัมพูชา ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ ซึ่งมีการอ้างถึงบันทึกช่วยจำ (Memorandum of Understanding : MOU) ที่ใช้พื้นฐานกฎหมายที่อ้างอิงแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒๐๐,๐๐๐ อันเป็นแผนที่ที่ประเทศฝรั่งเศสจัดทำฝ่ายเดียว เข้าสู่กระบวนการพิจารณาของรัฐสภา เพื่อให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เป็นการผิดหลักนิติธรรมและขัดต่อรัฐธรรมนูญฯ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ด้านอธิปไตย ดินแดน เศรษฐกิจ และสังคม นั้น เห็นว่า คดีปกครองที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งของศาลปกครองจะต้องเป็นคดีอันมีเหตุแห่งคดีเกิดจากการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเสนอบันทึกการประชุมคณะกรรมการเขตแดนร่วมไทย-กัมพูชา ตามที่คณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบ เพื่อให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๙๐ ของรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าว เป็นการดำเนินกิจการในทางความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอันเกี่ยวข้องกับอาณาเขตไทย ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฯ จึงมิใช่การใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองแต่อย่างใด กรณีจึงมิใช่ข้อพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๗/๒๕๕๓)

๒) ความสัมพันธ์กับรัฐสภา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) งานทางนโยบาย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมรับราชการตำรวจแต่ถูกกลโกงไล่ออกจากราชการ และปัจจุบันถูกคุมขังอยู่ที่เรือนจำ ได้ทราบว่ารัฐบาลมีนโยบายคืนเงินบำเหน็จบำนาญให้แก่ข้าราชการที่ต้องโทษให้ได้รับเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อไม่ให้เป็นภาระซ้ำเติมแก่ผู้กระทำความผิดและต้องโทษ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ตรวจสอบการขอรับเงินบำเหน็จบำนาญดังกล่าว นั้น มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีทราบถึงนโยบายของรัฐบาล และประสงค์จะขอรับเงินบำเหน็จบำนาญ แต่โดยที่การกำหนดนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายมิใช่การใช้อำนาจทางปกครอง กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๘/๒๕๕๒)

๔) การดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร

การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรี เศรษฐกิจเพื่อพิจารณาย้ายเที่ยวบินของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) จากสนามบิน ดอนเมืองไปยังสนามบินสุวรรณภูมิ โดยที่ประชุมมีมติว่า การย้ายเที่ยวบินเป็นเรื่องการตัดสินใจ ทางธุรกิจของบริษัทฯ ซึ่งควรจะเป็นผู้พิจารณาตัดสินใจเรื่องดังกล่าว และให้กระทรวงคมนาคม กลับไปทบทวนจัดทำข้อมูลให้ชัดเจนในเรื่องนโยบาย ข้อดีและข้อเสีย ระหว่างการให้บริการ แบบสนามบินเดี่ยว และสนามบินคู่ พร้อมทั้งให้นำกลับมาเสนอใหม่ นั้น มติของคณะรัฐมนตรี เศรษฐกิจ เป็นการใช้อำนาจทางการบริหารในฐานะเป็นองค์กรสูงสุดในฝ่ายบริหาร เป็นเพียงการ ดำเนินกิจการภายในของฝ่ายบริหาร ไม่ใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของ พระราชกฤษฎีกาหรือกฎที่ออกโดยคณะรัฐมนตรี หรือโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๗/๒๕๕๒)

๒.๒.๒ กระบวนการทางนิติบัญญัติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๓ การพิพากษาของศาลและการบังคับคดีตามคำพิพากษา

การที่จำเลยในคดีแพ่งยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลแพ่ง ขอให้มีการสั่งเพิกถอน การขายทอดตลาดทรัพย์สินพิพาทเนื่องจากการขายทอดตลาดดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดดังกล่าว ย่อมมีผลเสมือนไม่มีการขายทอดตลาด หากผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดได้รับความเสียหายก็ชอบที่จะร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ของกรมบังคับคดีคืนเงินที่ได้ชำระไปในการซื้อที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างพิพาทดังกล่าว การที่ กรมบังคับคดีได้ออนที่ดินให้ผู้ซื้อทรัพย์สินระหว่างที่มีการพิจารณาในศาลอุทธรณ์ เป็นการใช้อำนาจ ในการดำเนินการบังคับคดีให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลแพ่งและศาลอุทธรณ์ หากใช้เป็นการ กระทำที่เป็นการใช้อำนาจในทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองแต่อย่างใด หากการ ดำเนินการทั้งหมดของเจ้าพนักงานบังคับคดีจะไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ต้องไปร้องคัดค้านต่อศาล ที่ออกหมายบังคับคดี จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๗๑/๒๕๕๒)

การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการฐานกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองเชียงใหม่มีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ส่วนคำขออื่นที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหาร หรือสิทธิและสวัสดิการอยู่ในอำนาจการใช้ดุลพินิจภายในฝ่ายปกครอง ศาลไม่สามารถมีคำสั่งบังคับได้ ภายหลังจากองค์การบริหารส่วนตำบลได้ยกเลิกคำสั่งลงโทษไล่ออกจากการ แต่มิได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ มิได้มีคำสั่งเลื่อนตำแหน่งและระดับให้แก่ผู้ฟ้องคดี จากตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป ระดับ ๓ เป็นนักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ ๖ และมีได้จ่ายเงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง เงินอื่นๆ และสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีควรได้รับในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีถูกไล่ออกจากราชการจนถึงวันที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ซึ่งผู้ฟ้องคดี ทราบว่าเรื่องดังกล่าวอยู่ระหว่างการหารือไปยังกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองกลางขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ คดีตามคำฟ้อง ถือเป็นคำร้องขอให้ศาลปกครองกลางบังคับให้มีการปฏิบัติตามผลแห่งคำพิพากษาซึ่งผู้ฟ้องคดี ชอบที่ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองเชียงใหม่ที่เป็นผู้พิจารณาและชี้ขาดตัดสินคดีดังกล่าว จึงยังไม่มี ข้อพิพาทตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๑๘๕/๒๕๕๒)

กรณีศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและ พานิชยนาวีสั่งการให้ผู้ฟ้องคดีขนย้ายหินออกจากที่ชายตลิ่งอันเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน เป็นเหตุให้อธิบดีกรมการขนส่งทางน้ำและพานิชยนาวีมีคำวินิจฉัยสั่งการให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับโอน กรรมสิทธิ์ที่พิพาทจากเจ้าของเดิมขนย้ายหินออกจากที่ชายตลิ่ง การวินิจฉัยสั่งการดังกล่าว เป็นการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลปกครอง มิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครอง หรือกระทำการทางปกครองที่จะเป็นกรณีพิพาทตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๕/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษายืนตามคำพิพากษาของ ศาลเยาวชนและครอบครัว โดยพิพากษาให้แบ่งเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดินโฉนดเลขที่ ๓๔๐๙๖ อันเป็นสินสมรสระหว่างผู้ฟ้องคดีกับภรรยา ซึ่งได้นำไปจำนองไว้ที่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) คนละเท่าๆ กัน แต่เจ้าพนักงานบังคับคดีที่ได้ส่งบัญชีแสดงรายการรับ-จ่ายเงินครั้งที่ ๑ (ปรับปรุง) ให้ผู้ฟ้องคดีตรวจสอบและแถลงคัดค้านตามกฎหมาย ทำบัญชีจ่ายเงินให้แก่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) เจ้าหนี้จำนองฝ่ายเดียว โดยไม่จ่ายเงินให้ผู้ฟ้องคดีกึ่งหนึ่งตามคำพิพากษา และไม่นำดอกเบี้ยเงินฝากซึ่งเป็นเงินที่ได้จากการขายทอดตลาดที่ดินมารวมคำนวณคิดเป็นดอกผล เพื่อนำมาแบ่งจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดี การกระทำของเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายอันเป็นการกระทำละเมิด

ต่อผู้ฟ้องคดี นั้น กรณีพิพาทดังกล่าวมีมูลคดีสืบเนื่องมาจากการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลฎีกาของเจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดของกรมบังคับคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับคดีนั้นได้ตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๗/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นจำเลยในคดีแพ่งฟ้องว่า การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีสำนักงานบังคับคดีจังหวัดกาฬสินธุ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้อำนวยการสำนักงานบังคับคดีจังหวัดกาฬสินธุ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ทำการยึดสิทธิการเช่าอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากทรัพย์สินดังกล่าวมิได้อยู่ภายใต้การบังคับคดี จึงฟ้องขอให้คุ้มครองสิทธิการเช่าอาคารพาณิชย์ดังกล่าวและยกเลิกการขายทอดตลาดสิทธิการเช่าอาคารซึ่งเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น เมื่อมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยทำการยึดสิทธิการเช่าอาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการบังคับคดีของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในคดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรม ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับคดีนั้นได้ตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๕/๒๕๕๒)

การที่เจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดีมีหมายบังคับคดีแจ้งการอายัดสิทธิเรียกร้องเงินในบัญชีเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ของผู้ฟ้องคดีที่ผู้ค้างภาษีอากรมีสิทธิเรียกร้องให้ชำระหนี้เป็นการดำเนินการตามกระบวนการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการบังคับคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลภาษีอากรเพื่อสั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการบังคับคดีทั้งปวงหรือวิธีการบังคับใดๆ โดยเฉพาะหรือมีคำสั่งกำหนดวิธีการอย่างใดตามที่ศาลเห็นสมควรได้ตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือแจ้งการอายัดดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลยุติธรรม ศาลปกครองไม่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีและกรมบังคับคดีดำเนินการยึดทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีเพื่อขายทอดตลาดมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้กรมบังคับคดีชดเชยค่าเสียหายเป็นเงิน ๕๐๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากการดำเนินการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาล ซึ่งกระบวนการในการบังคับคดีแพ่งเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล นั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ภาค ๔ ลักษณะ ๒ ได้บัญญัติไว้โดยเฉพาะแล้ว ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามีกรกระทำใดที่เป็นการฝ่าฝืนต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาลยุติธรรมที่ออกหมายบังคับคดีเพื่อให้มีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขกระบวนการวิธีการบังคับคดี นั้น ตามมาตรา ๒๕๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว คดีนี้จึงไม่เข้าลักษณะเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่กรมบังคับคดี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ร่วมกับธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จัดงานมหกรรมขายทอดตลาดบ้านและที่ดินกรุงเทพมหานคร โดยในการโฆษณาเผยแพร่ไม่มีข้อความใดกำหนดรายละเอียดเงื่อนไขของการกู้สินเชื่อ ทำให้ผู้ประมูลซื้อทรัพย์หลงเชื่อว่าจะต้องได้รับสินเชื่ออย่างแน่นอนโดยไม่ผ่านการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ประมูลก่อน แต่เมื่อมีผู้ประมูลซื้อทรัพย์สินได้กลับมิได้รับสินเชื่อตามที่โฆษณา ทำให้การขายทอดตลาดไม่เสร็จสิ้นและจำนวนหนี้ของผู้ฟ้องคดีไม่ลดลง อีกทั้งการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีคิดดอกเบี้ยผิดนัดชำระหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความผิดพลาดคลาดเคลื่อน ทำให้จำนวนหนี้ของผู้ฟ้องคดีสูงกว่าความเป็นจริง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกถอนการคิดคำนวณดอกเบี้ยและดำเนินการคิดดอกเบี้ยให้ผู้ถูกต้องตามกฎหมาย นั้น เมื่อมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดมหกรรมขายทอดตลาดบ้านและที่ดินกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นการดำเนินการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล อันเป็นขั้นตอนและกระบวนการในทางแพ่งที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ อีกทั้ง การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีคิดคำนวณดอกเบี้ยผิดพลาดทำให้จำนวนหนี้ของผู้ฟ้องคดีสูงกว่าความเป็นจริง เป็นเหตุให้ผู้ถูกศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด นั้น เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามหน้าที่ทั่วไป มิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายอันจะเป็นคดีปกครองที่ศาลปกครองจะพิจารณาพิพากษาได้ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการบังคับคดีและการคิดคำนวณดอกเบี้ยของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการบังคับคดี

เพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลยุติธรรม ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรม ซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งเกี่ยวกับการบังคับคดีนั้นได้ตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองที่จะพิจารณาพิพากษาได้ ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบธุรกิจซื้อ ขาย แลกเปลี่ยนรถยนต์ใช้แล้ว โดยทำสัญญาเช่าที่ดินเป็นระยะเวลา ๓ ปี และตกลงกันว่าจะให้เช่าที่ดินต่อไปเรื่อยๆ ไม่มีกำหนด แต่เมื่อพื้นที่พิพาทมีความเจริญขึ้น จึงมีการบอกเลิกสัญญาเช่าซึ่งเป็นสัญญาเช่าต่างตอบแทนพิเศษ ยิ่งกว่าสัญญาเช่าธรรมดา และขายที่ดินพิพาทให้แก่นายทุนต่างชาติ ต่อมา ได้มีการดำเนินการฟ้องขับไล่ เรียกค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีต่อศาลแพ่ง และได้มีการดำเนินการบังคับคดีโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ติดประกาศขับไล่ในพื้นที่พิพาทและนำหมายศาลไปปิดที่บ้านพักของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการบังคับคดีของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว เป็นการกระทำทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคดียังอยู่ระหว่างอุทธรณ์ฎีกา คดียังไม่ถึงที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงยังไม่มีอำนาจหรือยังไม่มีกรณีที่จะต้องบังคับคดี จึงขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนการบังคับคดี นั้น เมื่อการดำเนินการบังคับคดีของผู้ถูกฟ้องคดีในคดีดังกล่าว เป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ว่าด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าการดำเนินการบังคับคดีของผู้ถูกฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่เมื่อกรณีเป็นกระบวนการบังคับคดีทางแพ่ง เพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องเกี่ยวกับการบังคับคดีนั้นตามมาตรา ๒๙๖ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ข้อพิพาทในคดีนี้ไม่มีลักษณะเป็นคดีปกครองที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๐/๒๕๕๓)

๒.๒.๔ การดำเนินกิจการทางศาสนาและการปกครองสงฆ์

๑) การดำเนินกิจการทางศาสนา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การปกครองสงฆ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๕ กระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑) การออกหมายเรียก

กรณีที่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ออกหมายเรียกตัวและหมายจับกุมตัวผู้ต้องหา เพื่อดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดีในข้อหาบุกรุกที่ดิน ของคู่กรณี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย นั้น การออกหมายเรียกตัวผู้ต้องหาและหมายจับ ในความผิดอาญาที่มีผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษไว้ในฐานบุกรุกทำให้เสียหาย เป็นการดำเนินการ ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นการเฉพาะ ไม่อยู่ในอำนาจของ ศาลปกครองที่จะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งได้ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙/๒๕๕๒)

๒) การจับกุม

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า พนักงานสอบสวนดำเนินการจับกุมและกักขัง ผู้ฟ้องคดีกรณีที่มีผู้นำข้อความอันเป็นเท็จมาแจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิด ฐานทำร้ายร่างกายโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความทุกข์ทรมานทั้งด้าน ร่างกายและจิตใจ เป็นการกล่าวหาว่าพนักงานสอบสวนและผู้ที่เกี่ยวข้องความร้องทุกข์กระทำความผิด ตามที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติไว้และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี มิใช่คดีพิพาท เกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจ ตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดี จึงชอบที่จะต้องร้องทุกข์ต่อเจ้าพนักงานสอบสวนหรือฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจ พิพากษาพิพากษา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๕/๒๕๕๒)

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๙ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจได้ทำการจับกุม ผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีหมายค้นและหมายจับ และคุมขังผู้ฟ้องคดีไว้ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ ได้คุมขังผู้ฟ้องคดีในเรือนจำโดยมิได้ร้องขอให้ศาลออกหมายคุมขังผู้ฟ้องคดี ตามกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับทุกข์ทรมานและเจ็บปวดแสนสาหัส ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดี ชดใช้ค่าเสียหาย นั้น การดำเนินการตรวจค้น จับกุม และขังผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๙ รวมถึงการคุมขังผู้ฟ้องคดีโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ เป็นการดำเนินการของเจ้าพนักงาน ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญากำหนดอำนาจไว้เป็นการเฉพาะ การที่ผู้ฟ้องคดี

อ้างว่าได้รับความเสียหายจากการดำเนินการดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่สืบเนื่องจากการใช้อำนาจในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันอยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๒/๒๕๕๒**)

กรณีที่ฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจได้ร่วมกันแจ้งข้อกล่าวหาและจับกุมผู้ฟ้องคดีในข้อหาความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และได้เบิกความเป็นพยานและนำสืบแสดงพยานหลักฐานประกอบสำนวนคดีอาญาอันเป็นเท็จว่า ผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด เป็นเหตุให้ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดีกับพวก แต่ต่อมา ศาลฎีกามีคำพิพากษายกฟ้องสำหรับผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าว เป็นการกระทำอันเป็นความผิดอาญาในฐานความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลมีคำสั่งลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองตามประมวลกฎหมายอาญา และให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อข้อกล่าวหาตามคำฟ้องเป็นการดำเนินการเพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษของเจ้าพนักงานตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ จึงมิใช่การกระทำทางปกครองที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลแห่งละเมิดที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองนั้น เมื่อมูลเหตุละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ซึ่งเป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คำฟ้องในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมิใช่การฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายปกครองหรือกิจการทางปกครอง แต่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีจึงเป็นคดีพิพาทที่ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๖/๒๕๕๒**)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานจราจร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จับกุมในข้อหาขับรถไม่ไกลขอบทางด้านซ้าย เป็นเหตุให้พนักงานสอบสวน

เปรียบเทียบปรับ ยึดใบอนุญาตขับชีรรถจักรยานยนต์และตัดคะแนนใบอนุญาตขับชีรรถจักรยานยนต์ของผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ได้มีคำสั่งยกคำร้องของผู้ฟ้องคดีในทุกข้อหา ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี และเพิกถอนคำสั่งปรับเงิน คำสั่งตัดคะแนนใบอนุญาตฯ และให้คืนเงินค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการจับกุม ตั้งข้อหา เปรียบเทียบปรับ ยึดใบอนุญาตขับชีรรถจักรยานยนต์ และตัดคะแนนของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนดังกล่าว เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งได้กำหนดโทษจำคุกและโทษปรับอันเป็นโทษทางอาญาไว้ด้วย ดังนั้น การกระทำดังกล่าวของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวน จึงเป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม มิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือเป็นคำสั่งทางปกครองที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อการกระทำของเจ้าพนักงานจราจรและพนักงานสอบสวนเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าว จึงมิใช่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองด้วยเช่นกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔/๒๕๕๓)

กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่สัญญาจะซื้อขายที่ดินพิพาทกับนาย ส. ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีและนาย ส. ได้ตกลงซื้อขายที่ดินและวางมัดจำไว้ โดยจะจ่ายส่วนที่เหลือเมื่อมีการโอนที่ดิน แต่ก็ได้มีการโอนที่ดินดังกล่าวเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่แน่ใจว่าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวได้หรือไม่ แต่ผู้ฟ้องคดีได้เข้าไปครอบครองที่ดินเพื่อพัฒนาเป็นหมู่บ้านจัดสรร โดยยังมีได้ชำระราคาที่ดินส่วนที่เหลือ จึงถูกพนักงานสอบสวนจับกุมตัว ต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ชำระเงินค่าที่ดินครบถ้วนแล้ว แต่โฉนดที่ดินยังคงเป็นชื่อของนาย ส. ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว จึงได้ไปติดต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ส่วนแยกคองหงส์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อขอแก้ไขชื่อในโฉนดที่ดินแต่ได้รับการปฏิเสธ และทำให้ทราบว่าได้มีการขอแบ่งแยกที่ดินแปลงพิพาทออกเป็นหลายแปลง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการจับกุมผู้ฟ้องคดีเป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นการกั่นกั้นทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ประกอบกับผู้ฟ้องคดีได้ชำระราคาที่ดินครบถ้วนตามสัญญาแล้ว แต่ไม่ได้รับโอนที่ดินที่พิพาทแต่อย่างใด จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้โฉนดที่ดินแปลงพิพาทเป็นโมฆะ และให้สถานีตำรวจภูธรหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการที่ผู้ฟ้องคดีเข้าไปยึดถือครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินที่พิพาทเพื่อพัฒนาเป็นหมู่บ้านจัดสรร โดยตัดต้นยางและก่อสร้างถนนก่อนที่จะ

ชำระเงินค่าที่ดินและปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาซื้อขายระหว่าง นาย ส. ผู้ขาย กับผู้ฟ้องคดี ผู้ซื้อ ให้ครบถ้วน กรณีอาจทำให้มีมูลความผิดทางอาญา ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ จับกุมผู้ฟ้องคดี จึงเป็นขั้นตอนการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การลงโทษผู้กระทำความผิดตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติให้อำนาจไว้ เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ทำให้ตนได้รับความเสียหาย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และมีข้อคดีพิพาทตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙/๒๕๕๓)

๓) การปรับ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการค้าขายอะไหล่ อุปกรณ์เครื่องทำความเย็นฟ้องว่า สำนักงานประกันสังคมเขตพื้นที่ ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดฐานไม่ยื่นแบบแจ้งสิ้นสุดความเป็นผู้ประกันตน (สปส. ๖-๐๙) ภายในวันที่สิบห้าของเดือนถัดจากเดือนที่ผู้ประกันตนลาออก ซึ่งเป็นการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๔๔ อันเป็นความผิดตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้พิจารณายกเว้นการเปรียบเทียบปรับ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีเจตนากระทำความผิดและเป็นการกระทำความผิดในครั้งแรก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งว่าไม่สามารถนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อไม่พิจารณาเปรียบเทียบปรับได้ และภายหลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือโต้ตอบในเรื่องดังกล่าวอีกหลายฉบับ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีจำต้องยอมรับสารภาพว่ากระทำความผิดและได้ชำระค่าปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีแล้ว แต่คงเห็นว่าการพิจารณาโทษของผู้ถูกฟ้องคดีไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนข้อ ๑๔ ของระเบียบสำนักงานประกันสังคม ว่าด้วยการดำเนินคดีและการเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. ๒๕๓๗ และให้เพิกถอนการเปรียบเทียบปรับกรณีของผู้ฟ้องคดี โดยให้พิจารณาเปรียบเทียบตามความจริงลดลงน้อยกว่าอัตราหนึ่งในห้า และให้เพิกถอนการเปรียบเทียบปรับผู้ถูกกล่าวหา ๒ ราย นั้น เมื่อการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าปรับอันเนื่องมาจากกระทำความผิดตามข้อหาที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวหา และแจ้งให้ทราบ หากไม่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบจะดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไปเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๘๖ แห่งพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ และหากผู้กระทำผิดชำระค่าปรับตามที่ได้เปรียบเทียบ ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กำหนดไว้ แต่หากไม่ชำระค่าปรับตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีเปรียบเทียบ ให้ดำเนินคดีเพื่อฟ้องร้องผู้กระทำผิดต่อไปตามมาตรา ๑๐๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามขั้นตอนที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประกอบกับพระราชบัญญัติ

ประกันสังคมฯ กำหนดให้อำนาจไว้ นอกจากนี้ พระราชบัญญัติประกันสังคมฯ ได้กำหนดโทษในทางอาญาแก่ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกันสังคมเอาไว้โดยกำหนดให้อำนาจแก่เลขาธิการสำนักงานประกันสังคมหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร และผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายสำหรับความผิดที่เกิดขึ้นในจังหวัดอื่นๆ ทำการเปรียบเทียบปรับได้ ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติการของพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ สำนักงานประกันสังคมจึงได้ออกระเบียบสำนักงานประกันสังคม ว่าด้วยการดำเนินคดีและเปรียบเทียบความผิด พ.ศ. ๒๕๓๗ ขึ้น และโดยที่ระเบียบดังกล่าวได้บัญญัติเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการสอบสวนกรณีที่มีการกระทำความผิดอาญาตามพระราชบัญญัติประกันสังคมฯ เพื่อการรวบรวมพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ปรากฏข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่ากระทำความผิด รวมถึงการเปรียบเทียบปรับผู้กระทำความผิดเท่านั้น ระเบียบดังกล่าวจึงเป็นระเบียบที่ใช้ประกอบการดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำความผิดอาญา เมื่อผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า ข้อ ๑๔ ของระเบียบดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงเป็นคดีพิพาทที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๒/๒๕๕๒)

๔) การปล่อยชั่วคราว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การสอบสวนและการเสนอความเห็น

การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของเรือนจำกลางคลองเปรมที่กระทำละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดี โดยการเปิดผนึกจดหมายลับที่มีถึงผู้ฟ้องคดี ทำให้เอกสารของผู้ฟ้องคดีสูญหาย และยังมีข่มขู่นักโทษที่เขียนหนังสือร้องเรียนให้ผู้ฟ้องคดี คำฟ้องและคำขอตั้งกล่าวมีลักษณะเป็นการร้องทุกข์กล่าวโทษว่าเจ้าหน้าที่กระทำความผิดทางอาญา ซึ่งผู้ฟ้องคดีชอบที่จะร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องต่อศาลยุติธรรมที่มีเขตอำนาจ กรณีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๐/๒๕๕๒)

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าอาวาสถูกกลุ่มบุคคลร้องเรียนว่า ไม่ปฏิบัติตาม สืบทอดพระพุทธศาสนา ทุจริตคอร์รัปชัน ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งได้แจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อผู้ฟ้องคดีว่า การกระทำ ของผู้ร้องเรียนไม่เข้าข่ายเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหนังสือแจ้งผล การสอบสวนข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้เพิกถอนหนังสือ ดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมอบหมายให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรดำเนินการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงตามที่มีการร้องทุกข์ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นขั้นตอนหนึ่งในการดำเนินการของพนักงานสอบสวนตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงมิใช่คดีพิพาทอันเกิดจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้อำนาจในทางปกครองหรือการดำเนินกิจการ ทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานลัทธิพรัย ในสถานที่ราชการในเวลากลางคืน และถูกตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เรื่องที่ถูกกล่าวหาไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริต แห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. หยุดดำเนินการเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาผู้ฟ้องคดี และส่งเรื่องคืนแก่ผู้กำกับตำรวจภูธร จังหวัดปทุมธานี นั้น เมื่อมาตรา ๙๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้กรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ใ้สวนข้อเท็จจริง แล้วมีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลความผิดทางอาญา ให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเอกสารและ ความเห็นไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินคดีอาญา โดยให้ถือว่ารายงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การดำเนินการของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงถือเป็นขั้นตอนหนึ่งในการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษทางอาญา อันเป็นการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๘/๒๕๕๒)

๖) การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน

กรณีฟ้องว่าพนักงานสอบสวนยึดรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีไว้โดยไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่มีรถใช้และรถยนต์ของผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหายหลายประการในระหว่างที่รถถูกยึด ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคืนรถยนต์ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้ร่วมกันหรือแทนกันชำระค่าเสียหาย พร้อมดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นกรณีกล่าวอ้างว่าพนักงานสอบสวนกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

ในการปฏิบัติหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันอยู่ในอำนาจการควบคุมตรวจสอบของศาลยุติธรรม กรณีไม่เข้าเกณฑ์เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๖/๒๕๕๒)

กรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ออกคำสั่งยึดรถยนต์ซึ่งผู้ฟ้องคดีเช่าเข้ามา โดยอ้างว่าเป็นทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด นั้น การใช้อำนาจของเลขาธิการฯ ในการยึดรถยนต์ที่ผู้ฟ้องคดีเช่าเข้ามาเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง ประกอบมาตรา ๑๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งตราขึ้นเพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยกำหนดมาตรการต่าง ๆ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการ ซึ่งรวมถึงการยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้ชั่วคราวเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบทรัพย์สิน อันเป็นขั้นตอนที่นำไปสู่การยื่นคำร้องของพนักงานอัยการต่อศาลยุติธรรมเพื่อให้ศาลไต่สวนและสั่งริบทรัพย์สิน นั้น ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งศาลยุติธรรมมีอำนาจในการตรวจสอบขั้นตอนกระบวนการดังกล่าว เมื่อการดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงไม่ใช่คดีปกครองที่ศาลปกครองจะมีอำนาจพิจารณาพิพากษาได้ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๙/๒๕๕๒)

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติให้เจ้าพนักงานมีอำนาจทำการตรวจค้น จับกุม และยึดทรัพย์สิน ที่มีไว้เป็นความผิดหรือได้ใช้หรือมีไว้เพื่อใช้ในการกระทำความผิด หรือได้มาโดยกระทำความผิด เพื่อเป็นพยานหลักฐานพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือจำเลยในชั้นศาล ตลอดจนอำนาจของพนักงานอัยการในการตรวจสอบสำนวนการสอบสวน และอำนาจศาลไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานตำรวจและเจ้าหน้าที่ป่าไม้ในสังกัดสำนักงานทรัพยากรป่าไม้ที่ ๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และหัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ สบ ๒ (ลำพูนกลาง) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ร่วมกันจับกุมผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ต้องหาโดยกล่าวหาว่ากระทำความผิดตามกฎหมายป่าไม้ และได้ยึดไม้สักท่อน ไม้สักแปรรูป เป็นของกลางนำไปเก็บไว้ยังองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และได้อายัดเครื่องเลื่อยวงเดือนและเครื่องเลื่อยสายพานข้อเหวี่ยงในความครอบครองของผู้ฟ้องคดีไว้ดำเนินคดีด้วย การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดในคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งอยู่ในอำนาจการตรวจสอบของพนักงานอัยการและศาลยุติธรรม และหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเจ้าพนักงานตำรวจและเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ชอบที่จะนำพยานหลักฐานขึ้นต่อสู้ในชั้นสอบสวนและนำสืบพิสูจน์ความบริสุทธิ์ต่อศาลยุติธรรม กรณีพิพาท

เกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่กำหนดไว้เป็นการเฉพาะ มิใช่คดีปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองจะพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๘/๒๕๕๒)

๒.๒.๖ กระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยในชุมชนตลาดคลองเตยได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่การทำเรือแห่งประเทศไทยออกประกาศ เรื่อง การประมูลโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณตลาดคลองเตย เพื่อหาผู้เข้ามาพัฒนาพื้นที่บริเวณตลาดคลองเตยให้ทันสมัย สะอาดและปลอดภัย มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องออกจากพื้นที่ทำการค้า เพราะต้องมีการรื้อถอนตลาดและสิ่งปลูกสร้าง และหากพื้นที่ก่อสร้างดังกล่าวก่อสร้างเสร็จ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจะต้องเสียค่าเช่าที่ในราคาที่สูงขึ้น จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าว นั้น แม้ว่าการทำเรือจะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามบทนิยามของมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่เมื่อมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติการทำเรือแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ ได้กำหนดให้การทำเรือ มีอำนาจกระทำการต่าง ๆ ภายในขอบแห่งวัตถุประสงค์ตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๖ และอำนาจเช่นว่านี้ให้รวมถึงการดำเนินการในเชิงพาณิชย์ ดังนั้น การจัดซื้อ จัดหา เช่า ให้เช่า ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครอง จำหน่าย หรือการดำเนินงานเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์หรืออสังหาริมทรัพย์ของการทำเรือ จึงเป็นการดำเนินการในเชิงพาณิชย์ มิใช่การดำเนินการทางปกครอง กรณีพิพาทข้างต้นจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐/๒๕๕๒ ที่ ๓๑๔/๒๕๕๒ และที่ ๖๔๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อหาตัวบุคคลเพื่อรับผิดชอบทางแพ่ง มิใช่เป็นการใช้อำนาจในลักษณะที่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย จากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ จึงมิใช่การใช้อำนาจในการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าการที่สหกรณ์ออมทรัพย์กรมการพัฒนาชุมชน จำกัด แจกเงิน ขาดสมาชิกภาพสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ หักเงินค่าหุ้นและเงินที่มีสิทธิได้จากกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้สามัญและเงินกู้ฉุกเฉินที่ค้างชำระกับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ และเรียกให้ผู้ค้ำประกันร่วมชำระหนี้ที่เหลือ ด้วยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษทางวินัยให้ออกจากราชการ

เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้คืนสิทธิและระงับการกระทำข้างต้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ นั้น แม้สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยจดทะเบียน และมีฐานะเป็นนิติบุคคล ดำเนินกิจการสหกรณ์ตามประเภทของสหกรณ์ที่จดทะเบียนโดยมีคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ที่มาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกของสหกรณ์เป็นผู้ดำเนินการภายใต้ข้อบังคับของสหกรณ์ที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ของสมาชิกสหกรณ์ อยู่ในกรอการกำกับดูแลของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติและนายทะเบียนสหกรณ์ก็ตาม แต่เมื่อการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ซึ่งเป็นไปในเชิงธุรกิจ ไม่มีลักษณะเป็นการดำเนินกิจการทางปกครอง สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ จึงไม่มีฐานะเป็นหน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น ข้อพิพาทข้างต้นจึงมิใช่คดีปกครองตามมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของกระทรวงสาธารณสุขได้ก่อสร้างสถานอนามัยทับที่ดินแปลงของผู้ฟ้องคดีทั้งแปลง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เมื่อกรณีดังกล่าวเป็นการดำเนินการโดยเข้าใจโดยสุจริตว่าเป็นที่ราชพัสดุที่อยู่ในความดูแลของกรมธนารักษ์ การก่อสร้างอาคารดังกล่าว จึงเป็นการบริหารจัดการทั่วไปเกี่ยวกับทรัพย์สินของหน่วยงานทางราชการ โดยมีได้ใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายต่อเอกชน แม้ต่อมาภายหลังผู้ฟ้องคดีจะได้แย้งเป็นข้อพิพาทว่า กระทรวงสาธารณสุขสร้างอาคารรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ก็เป็นกรณีบุคคลสร้างโรงเรือนรุกล้ำเข้าไปในที่ดินของผู้อื่นโดยสุจริตตามมาตรา ๑๓๑๒ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจตรวจสอบของศาลยุติธรรม กรณีมิใช่คดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๗/๒๕๕๒)

บริษัทซึ่งจดทะเบียนเป็นบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๑ ต้องเป็นบริษัทจำกัดตามมาตรา ๑๖๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือบริษัทมหาชนจำกัดตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด เมื่อบริษัท บริหารสินทรัพย์ กรุงเทพมหานคร จำกัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) จดทะเบียนเป็นบริษัทบริหารสินทรัพย์ตามพระราชกำหนดดังกล่าว จึงมีฐานะเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัด แม้จะมีกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน ซึ่งมีหน่วยงานของรัฐถือหุ้นในบริษัทอยู่เกินร้อยละห้าสิบก็ตาม แต่ก็มีได้เป็นรัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา อีกทั้งมิได้เป็นหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายให้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง เนื่องจากการดำเนินกิจการตามพระราชกำหนดบริษัทบริหารสินทรัพย์ฯ เป็นไปเพื่อการพาณิชย์เท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ใช่หน่วยงานทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น กรณีที่ฟ้องว่า

การซื้อขายที่ดินระหว่างผู้ผูกฟองคตีกับบริษัท ด. จำกัด ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมิใช่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๓/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ผูกฟองคตีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทจังหวัดชลบุรีที่รับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการและอำนาจกรรมการของบริษัท ช. นั้น เมื่อปรากฏว่าบริษัท ช. จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลมีวัตถุประสงค์ในการประกอบกิจการค้าเพื่อแสวงหากำไรและเกี่ยวข้องกับคนจำนวนมาก ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดให้การก่อตั้ง การดำเนินกิจการ ตลอดจนการเลิกกิจการของนิติบุคคลต้องเป็นไปตามขั้นตอน หากมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญก็ต้องนำความไปแจ้งต่อนายทะเบียนเพื่อเป็นการรับรองสิทธิว่านิติบุคคลนั้นเป็นบุคคลตามกฎหมาย และเพื่อเปิดเผยให้บุคคลภายนอกได้รับรู้ถึงสถานะ อำนาจหน้าที่ของกรรมการผู้มีอำนาจกระทำการแทนนิติบุคคลนั้นๆ ซึ่งกระบวนการและขั้นตอนตามกฎหมายนี้เป็นไปเพื่อรับรองสิทธิของนิติบุคคลในทางแพ่งเท่านั้น มิใช่เป็นเรื่องทางปกครอง สถานภาพของผู้ผูกฟองคตีจะเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่จึงต้องเป็นไปตามความประสงค์ของผู้ถือหุ้นของบริษัทเป็นหลักซึ่งเป็นเรื่องทางแพ่ง มิใช่อยู่ที่การรับจดทะเบียนของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท คดีนี้จึงมิใช่ข้อพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๒/๒๕๕๓)

๒.๒.๗ การปฏิบัติหน้าที่ทั่วไป

๑) การรักษาพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) การขับรถ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) การปิดกั้นลำน้ำเพื่อการผลิตไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) การดูแลรักษาที่ราชพัสดุ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕) การดูแลรักษาต้นไม้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖) การแจ้งความร้องทุกข์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗) การขุดลอกทางน้ำนอกเขตชลประทาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๘) การหักเงินบำเหน็จบำนาญเพื่อชำระหนี้ตามคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๙) การปฏิบัติหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสาร

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุของเทศบาลนครปากเกร็ด ฟ้องว่า วันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับเบี้ยยังชีพสำหรับ ๓ เดือน คือ เดือนสิงหาคม เดือนกันยายน และเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ จำนวน ๑,๕๐๐ บาท และได้ลงลายมือชื่อรับเบี้ยยังชีพแล้ว ขณะกำลังจะไปรับประทานอาหาร นางสาว พ. เจ้าหน้าที่ของเทศบาลนครปากเกร็ด ได้มาแย่งเอกสารการรับเบี้ยยังชีพพร้อมทั้งเบี้ยยังชีพดังกล่าวไปจากผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเข้าพบผู้อำนวยการกองสวัสดิการผู้สูงอายุ เทศบาลนครปากเกร็ด เพื่อให้พิจารณาเรื่องดังกล่าว แต่ก็ถูกปฏิเสธที่จะดำเนินเรื่องดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของบุคคลดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเข้าแจ้งความกับเจ้าหน้าที่ตำรวจและนำมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้มีการจ่ายเบี้ยยังชีพตามสิทธิให้แก่ผู้ฟ้องคดีและให้ร่วมกันชดเชยค่าเสียหายให้กับผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามถ้อยคำพยานว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับเบี้ยยังชีพดังกล่าวไปแล้ว นั้น เจ้าหน้าที่เห็นว่าการจ่ายเบี้ยยังชีพสำหรับเดือนตุลาคม ๒๕๕๒ เป็นการจ่ายในรอบปีงบประมาณใหม่และยังไม่ถึงกำหนดเวลา จึงขอเอกสารการขอรับเบี้ยยังชีพพร้อมเบี้ยยังชีพคืนจากผู้ฟ้องคดีตั้งนั้น จึงเห็นว่าการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในเรื่องเกี่ยวกับเอกสารการรับเบี้ยยังชีพดังกล่าวเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่มาติดต่อกับทางราชการ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ธรรมดาทั่วไป และหากข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่าเจ้าหน้าที่ได้แย่งเอกสารไปเป็นความจริง ความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดขึ้นย่อมเป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำผิดในทางอาญา ซึ่งมีได้มีลักษณะเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น ตามมาตรา ๘

วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๕/๒๕๕๓)

๑๐) การติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานธุรการในศาลชั้นต้นจำนวนสองโปรแกรมและได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ ฟ้องว่า สำนักงานศาลยุติธรรม และนาย พ. ใต้กระท่าละเมียด ต่อผู้ฟ้องคดีด้วยการให้ผู้โต้แย้งกับบัญชาติดตั้งโปรแกรมคอมพิวเตอร์ปฏิบัติงานในศาลชั้นต้น อันเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย นั้น เมื่อการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นการปฏิบัติหน้าที่ธรรมดาทั่วไปของเจ้าหน้าที่ของรัฐ มิใช่เป็นการกระทำอันเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย การกระทำดังกล่าวจึงมิใช่การกระทำทางปกครอง และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำข้างต้น กรณีจึงเป็นคดีพิพาทอันเกี่ยวกับการละเมิดลิขสิทธิ์ ข้อพิพาทในคดีนี้จึงมีลักษณะเป็นคดีแพ่งเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลทรัพย์สินทางปัญญา และการค้าระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลทรัพย์สินทางปัญญา มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๘/๒๕๕๒)

๒.๒.๘ การเลือกตั้งและการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อง ฟ้องว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคาย และคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคาย ได้จัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อสรรหานายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านต๋อง ไม่เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งอันอยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๖/๒๕๕๒)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีพบข้อสงสัยการสำเร็จการศึกษาของนาย ร. ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ จึงได้ยื่นคำร้องคัดค้านเรื่องวุฒิการศึกษาของนาย ร. และคัดค้านการรับรองผลการเลือกตั้ง แต่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีเพียงว่า นาย ร. สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยไม่ตรวจสอบรายละเอียดที่มาของวุฒิการศึกษาว่าได้มาอย่างถูกต้องหรือไม่ ผู้ฟ้องคดีจึงเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ไม่ใช้อำนาจตรวจสอบเพื่อความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายตามมาตรา ๒๓๖ (๕) (๖) และ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบกับมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ นั้น กรณีเป็นการโต้แย้งเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๔/๒๕๕๒)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหนองคาย ฟ้องว่าการเลือกตั้งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนประกาศผลการเลือกตั้งดังกล่าวและให้มีการเลือกตั้งใหม่ กรณีจึงเป็นการฟ้องโต้แย้งการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามมาตรา ๒๓๖ วรรคหนึ่ง (๕) และ (๗) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อันเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ คดีจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นอันอยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๕/๒๕๕๒ ที่ พ.๑๗/๒๕๕๒ ที่ พ.๑๘/๒๕๕๒ ที่ พ.๑๙/๒๕๕๒ ที่ พ.๒๒/๒๕๕๒ ที่ พ.๒๔/๒๕๕๒ ที่ พ.๒๗/๒๕๕๒ ที่ พ.๒๘/๒๕๕๒ ที่ พ.๒๙/๒๕๕๒ ที่ พ.๓๐/๒๕๕๒ ที่ พ.๓๑/๒๕๕๒ ที่ พ.๔๒/๒๕๕๒ ที่ พ.๔๖/๒๕๕๒ ที่ พ.๔๗/๒๕๕๒ และที่ พ.๔๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน อำเภอป่าบอน จังหวัดพัทลุง ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการนับคะแนนการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตและไม่เที่ยงธรรม เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าบอน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องคัดค้านผลการเลือกตั้งและขอให้มีการนับคะแนนใหม่ แต่คณะกรรมการ

การเลือกตั้งประจำจังหวัดพัทลุง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗) มีคำสั่งไม่รับเป็นเรื่องคัดค้านและส่งไปให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณา ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติเห็นชอบตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๗ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพัทลุง ที่ไม่รับเรื่องคัดค้านของผู้ฟ้องคดี และขอให้เพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๘ เรื่องประกาศผลรวมคะแนนเลือกตั้ง พร้อมทั้งขอให้มีการนับคะแนนใหม่ ดังนี้ กรณีตามคำฟ้องจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งแม้การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๒ จะเกิดจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองหรือไม่ก็ตาม ก็ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๒๑/๒๕๕๒)

เมื่อคำสั่งให้นับคะแนนใหม่และให้จับสลากใหม่เพื่อให้ได้ผู้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวังเย็นของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และตามมติของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นการทำหน้าที่ควบคุมและดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งเพื่อการสรรหาสมาชิกสภาท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่าการดำเนินการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการโต้แย้งที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง แต่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ ของรัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๒๕/๒๕๕๒)

กรณีที่ฟ้องว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำวินิจฉัยให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากประกาศรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อการออกคำสั่งดังกล่าวเป็นการออกโดยอาศัยอำนาจตามประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง มอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดรับคำร้องและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาคำร้องคัดค้านคำร้อง ตลอดจนพยานหลักฐานของผู้ร้องและผู้คัดค้านมาพิจารณา อันเป็นการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามที่ได้รับมอบหมายตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบ

รัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ในการตรวจสอบคุณสมบัติการสมัครรับเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ การใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยได้รับมอบอำนาจตามบทบัญญัติของกฎหมายในการใช้อำนาจทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครองของคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือกระทำการแทนคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งแม้กรณีแห่งคดีจะเป็นคดีที่มาตรา ๒๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ กำหนดให้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดก็ตาม แต่เมื่อคดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๖/๒๕๕๒ และที่ พ.๖๒/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ผู้ร้องเรียน การออกคำสั่งดังกล่าวเป็นการออกคำสั่งตามคำสั่งแต่งตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) อันมีลักษณะเป็นการมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เพิ่มชื่อ ถอนชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและการรับแจ้งเหตุที่ทำให้ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง และการจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งอันเป็นการมอบหมายให้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกอบมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนั้นเมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่ามติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าวและให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้มีคำสั่งว่าผู้ฟ้องคดีไม่เคยเป็นผู้ถูกถอนสิทธิเลือกตั้ง กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลนาสวรรค์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิเสธคำขอเพิ่มชื่อผู้ฟ้องคดีในบัญชีผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยอ้างว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหนองคาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งไม่ให้เพิ่มชื่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิในการเลือกตั้งโดยไม่เป็นธรรม จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหาย ๕๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และให้ศาลมีคำพิพากษา

หรือคำสั่งให้ปลดผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกจากตำแหน่ง นั้น กรณีเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามนัยมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เนื่องจากความเสียหายของผู้ฟ้องคดีเป็นผลมาจากการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครองในการจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๘/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยไคร้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีประกาศบัญชีรายชื่อผู้ที่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งและไม่ได้รับสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลฯ โดยไม่มีรายชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งตามประกาศดังกล่าว เป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่วินิจฉัยยกคำร้องของผู้ฟ้องคดีที่โต้แย้งประกาศดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น เห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีประกาศ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีดังกล่าว นั้น เป็นการใช้อำนาจตามประกาศของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง มอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการรับคำร้องและวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นการวินิจฉัยที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กรณีตามคำฟ้องจึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๕๙/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลช่องแมว ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีมติให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งฯ ด้วยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีมีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๔๕ (๑๗) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบมาตรา ๕๘/๑(๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามติดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีพร้อมทั้งให้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ นั้น

เมื่อกรณีแห่งคดีเป็นการฟ้องโต้แย้งการใช้อำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีเกี่ยวกับการควบคุมและดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๒๓๕ วรรคหนึ่งของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ อันถือเป็นคดีเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นอันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ คดีนี้จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๖๐/๒๕๕๖)**

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๖ ในฐานะคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติด้วยเสียงข้างมากสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแสนชาติใหม่ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามติดังกล่าวเป็นมติที่ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ เนื่องจากการนับคะแนนการเลือกตั้งดังกล่าวมีผู้สมัครได้รับคะแนนการเลือกตั้งมากที่สุดเท่ากันสองคน และผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลแสนชาติด้วยวิธีการจับสลากแล้ว จึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง การที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติสั่งให้มีการนับคะแนนเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ ถือได้ว่าเป็นการวินิจฉัยเกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นอันเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐/๒๕๕๖)**

กรณีฟ้องว่าปลัดเทศบาลนครอุบลราชธานีไม่แจ้งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอุบลราชธานีทราบ ว่า นาง ร. ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานีครบวาระแล้ว เพื่อเตรียมการจัดให้มีการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีฯ และรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบโดยเร็ว แม้จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติให้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอุทธรณ์ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคดีนี้ไว้พิจารณาได้ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๖)**

กรณีฟ้องว่าในวันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลมะเขือแจ้และนายกเทศมนตรีตำบลมะเขือแจ้ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีรวมรวม ๖ ราย ร่วมกันกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ โดยไม่ได้เข้าไปตรวจสอบควบคุมดูแลให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริตและเที่ยงธรรม เมื่อปิดหีบการลงคะแนนก็ไม่ปิดประกาศทำให้ไม่สามารถตรวจสอบผู้มาแสดงตนใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้ และในระหว่างนับคะแนนได้ร่วมกันนับคะแนนและรวมคะแนนไม่ถูกต้อง จึงขอให้ศาล

เพิกถอนประกาศผลการเลือกตั้งดังกล่าว ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาว่า เคยนำคดีดังกล่าวไปยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๕ และศาลอุทธรณ์มีคำสั่งว่าคำร้องของผู้ร้องไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตราดังกล่าวข้างต้น ให้ยกคำร้อง นั้น การที่ศาลอุทธรณ์มีคำสั่งให้ยกคำร้องกรณีดังกล่าวเนื่องจากเห็นว่าคำร้องของผู้ร้องไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๒๓๙ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ โดยมีได้ยกคำร้องเนื่องจากมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งมีได้อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาลอุทธรณ์ และทำให้คำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุด แต่มีความหมายเพียงว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถที่จะยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลฎีกาได้ เหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งอยู่ในอำนาจศาลอุทธรณ์ที่จะพิจารณาและวินิจฉัยตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๕/๒๕๕๒)**

กรณีผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเลือกตั้ง ไม่ดำเนินการให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความโปร่งใส บริสุทธิ์และยุติธรรม และปล่อยให้มีการทุจริตการเลือกตั้งขอให้ศาลมีคำพิพากษาและคำสั่งเอาผิดทางกฎหมายกับบุคคลที่เกี่ยวข้องและให้เพิกถอนการเลือกตั้ง กรณีดังกล่าวถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นอันอยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยคดีของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๘/๒๕๕๒)**

กรณีฟ้องว่าการที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ประกาศรับรองให้นาย ส. เป็นผู้ได้รับการเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีตำบลไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากนาย ส. เป็นผู้ขาดคุณสมบัติในการดำรงตำแหน่ง จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาว่า การรับสมัครผู้สมัครรับเลือกตั้ง การประกาศรับรองผลการเลือกตั้ง และการนับระยะการดำรงตำแหน่งของนาย ส. ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับเลือกตั้ง นั้น กรณีดังกล่าวเป็นเรื่องเกี่ยวกับการเลือกตั้งและเพิกถอนสิทธิการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์ตามมาตรา ๒๑๙ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ส่วนกรณีผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลพิพากษาว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีร่วม รวม ๖ ราย กระทำผิดต่อ

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ขอให้ลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกตามกฎหมาย นั้น เป็นการฟ้องคดีที่เกี่ยวเนื่องกับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบล ดังกล่าว อีกทั้ง การฟ้องขอให้ลงโทษผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกตามประมวลกฎหมายอาญาก็เป็นเรื่องกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๕/๒๕๕๒)

๒.๒.๙ การใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนข้อกำหนดที่นายกรัฐมนตรีในฐานะผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (ผอ.กอ.รมน.) ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้พื้นที่เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นพื้นที่ที่ปรากฏเหตุการณ์อันกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ระหว่างวันที่ ๑๘ กันยายน ถึงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๕๒ เนื่องจากเห็นว่าเป็นข้อกำหนดที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์องค์ประกอบตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และเป็นการละเมิดสิทธิเสรีภาพในเคหสถาน ในการเดินทาง และการสื่อสารถึงกันตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติรับรองไว้ นั้น แม้จะเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของกฎที่ออกโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๑๑ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่โดยที่มาตรา ๒๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรฯ กำหนดให้การดำเนินคดีใดๆ อันเนื่องมาจากข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตามภารกิจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ดังนั้น การฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนข้อกำหนดพิพาทจึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๓๙/๒๕๕๒)

๒.๒.๑๐ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘

มาตรา ๑๖ แห่งพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ บัญญัติไม่ให้นำกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับกับข้อกำหนด ประกาศ คำสั่ง หรือการกระทำตามพระราชกำหนดนี้ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับพระราชกำหนดดังกล่าว ดังนี้

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีใช้อำนาจตรวจค้นทรัพย์สินและยึดอาวุธของผู้ฟ้องคดี กรณีมีเหตุสงสัยว่าได้ใช้หรือจะใช้สิ่งดังกล่าวเพื่อกระทำการหรือสนับสนุนการกระทำให้เกิดเหตุการณ์ฉุกเฉิน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีตกเป็นผู้ต้องสงสัยว่านำความลับของทางราชการไปเปิดเผยต่อผู้ก่อความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้ การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓/๒๕๕๒)

๒.๒.๑๑ การใช้อำนาจตามพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔

มาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย พ.ศ. ๒๕๔๔ บัญญัติไม่ให้นำกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองมาใช้บังคับแก่การดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์โดยคุณภาพของ บสท. ตามพระราชกำหนดนี้และการออกระเบียบหรือข้อบังคับ คำสั่ง คำวินิจฉัย การอนุญาต และการกระทำอื่นใดของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหาร อันเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์โดยคุณภาพตามพระราชกำหนดนี้

กรณีที่ฟ้องว่าบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) ไม่แจ้งผลการพิจารณาคำคัดค้านของผู้ฟ้องคดีก่อนการดำเนินการขายทอดตลาดที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียหายในทรัพย์สินไป อันเป็นการโต้แย้งว่า บสท. ดำเนินการจำหน่ายทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันของผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ย่อมเป็นข้อพิพาทที่สืบเนื่องมาจากการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารสินทรัพย์โดยคุณภาพของ บสท. ซึ่งไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชกำหนดบรรษัทบริหารสินทรัพย์ไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๑/๒๕๕๒)

๒.๒.๑๒ การใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติว่า “อำนาจศาลปกครองตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงการวินิจฉัยชี้ขาดขององค์กรตามรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญนั้น”

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือถึงประธานกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะนายทะเบียนพรรคการเมือง เพื่อให้พิจารณารับรองผลการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค แต่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีมติเห็นชอบตาม

ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า การประชุมใหญ่พรรคเพื่อแผ่นดิน เพื่อเลือกตั้งหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ และข้อบังคับพรรคเพื่อแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ได้รับเลือกเป็นหัวหน้าพรรค และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหารพรรค จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนมติดังกล่าว นั้น เห็นว่า กรณีนี้เป็นเรื่องที่พรรคเพื่อแผ่นดินได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคตามมาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๒ วรรคสอง (๕) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ ซึ่งกำหนดว่า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงรายการตามมาตรา ๑๒ วรรคสอง (๕) ชื่ออาชีพ ที่อยู่ และลายมือชื่อของกรรมการบริหารพรรคการเมืองที่จดทะเบียนไว้กับนายทะเบียนพรรคการเมืองต้องแจ้งการเปลี่ยนแปลงต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้พิจารณาแก้ไขรายละเอียดดังกล่าว และมาตรา ๔๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติว่า การเปลี่ยนแปลงตามวรรคหนึ่งจะสมบูรณ์ต่อเมื่อได้รับแจ้งการตอบรับการเปลี่ยนแปลงจากนายทะเบียนและให้ความยินยอมตามมาตรา ๑๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะนายทะเบียน โดยความเห็นชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงและมีคำสั่งไม่รับแจ้งการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นคำร้องคัดค้านคำสั่งต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าว คดีนี้จึงอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๔๑ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๑๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๖/๒๕๕๒)

การที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีมติไม่รับเรื่องร้องเรียนโดยเห็นว่าพฤติการณ์ตามที่กล่าวหาไม่เป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น เป็นกรณีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้พิจารณาข้อเท็จจริงจากคำร้องเรียนและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น ซึ่งมีผลให้เรื่องร้องเรียนนั้นเสร็จสิ้นไปจากหน่วยงานของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เมื่อการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๒๕๐ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ซึ่งเป็นการใช้อำนาจโดยตรงตามรัฐธรรมนูญขององค์กรตามรัฐธรรมนูญ มิใช่เป็นการใช้อำนาจทางปกครองหรือการดำเนินกิจการทางปกครอง จึงไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๒๒๓ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๓/๒๕๕๒)

โดยที่มาตรา ๑๗ แห่งธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักร พุทธศักราช ๒๕๑๕ ได้บัญญัติให้อำนาจแก่นายกรัฐมนตรีมีอำนาจเด็ดขาดในการสั่งการ หรือการกระทำใดๆ ในการป้องกันและรักษาความมั่นคงของราชอาณาจักรหรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน โดยให้ถือว่าเป็นการสั่งการ หรือการกระทำใดๆ ที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่นายกรัฐมนตรีอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติดังกล่าวสั่งลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๗ ปี จึงเป็นการใช้อำนาจอันมีลักษณะเฉพาะพิเศษเพื่อประโยชน์ในเรื่องความมั่นคงและความสงบเรียบร้อยของราชอาณาจักร ตามที่ธรรมนูญการปกครองราชอาณาจักรฯ ได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ กรณีจึงมิใช่การใช้อำนาจทางปกครองที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๖/๒๕๕๒)

๓. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองกรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาหรือมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน

๓.๑ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายข้อหาเกี่ยวพันกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ กรณีคดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน

๓.๒.๑ กรณีที่ประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจของศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบธุรกิจเป็นผู้รับประกันภัยจดทะเบียนตามกฎหมายแห่งประเทศออสเตรเลีย และได้รับประกันภัยเรือสำราญ (เรือยอซท์) ชื่อ PANTARHEI จากบริษัท อ. ต่อมา มีผู้เช่าเรือลำดังกล่าวไปจากบริษัท อ. และไม่นำส่งคืนตามเวลาที่กำหนด ผู้ฟ้องคดีได้ซัดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยและรับช่วงสิทธิในเรือลำดังกล่าวแล้ว จึงได้ติดตามหาเรือลำดังกล่าวคืน จนกระทั่งได้ทราบว่าเรือลำดังกล่าวถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจกองกำกับการ ๕ ตำรวจน้ำยึดได้จากบริเวณทะเลในจังหวัดภูเก็ต ต่อมา ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือต่อผู้กำกับการ ๕ กองตำรวจน้ำและนายด่านศุลกากรภูเก็ต เพื่อแสดงตนว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของเรือและขอรับเรือคืนโดยชี้แจงว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีส่วนรู้เห็นในการกระทำใดๆ ที่มีผลให้เรือที่มีการเช่ามาจากประเทศออสเตรเลียถูกยึด และเมื่อตรวจสอบเรือลำดังกล่าวแล้วพบว่าเป็นเรือลำเดียวกับที่มีผู้เช่ามาจากออสเตรเลียจริง ผู้ฟ้องคดีก็ได้นำส่งรายงานการสอบปากคำผู้ต้องหาที่ได้นำเรือลำดังกล่าวเข้ามาในประเทศไทยซึ่งได้รับสารภาพว่าได้ทำการปลอมแปลง

เอกสารทะเบียนเรือข้างต้น แต่ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ศุลกากรประจำด่านศุลกากรภูเก็ตและเจ้าหน้าที่ตำรวจ กองกำกับการ ๕ ตำรวจน้ำ กลับไม่ดำเนินการส่งมอบเรือลำดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี การกระทำของกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดังกล่าวจึงเป็นการกระทำที่ไม่สุจริตและสร้างภาระให้แก่ผู้ฟ้องคดีเกินสมควร อีกทั้ง ยังมีลักษณะเป็นการปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาคืนเรือลำชำเกินสมควร จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองคืนเรือและออกค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเรือให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการกล่าวหาว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ยอมคืนเรือลำพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอันมีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น หรือสร้างภาระให้กับผู้ฟ้องคดีเกินสมควร กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง ซึ่งแม้การจะพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรหรือไม่ นั้น จำเป็นต้องได้ข้อยุติเสียก่อนว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิขอคืนเรือลำพิพาทหรือไม่ ซึ่งการที่ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธิขอคืนเรือได้ นั้น จะต้องเป็นผู้มีสิทธิในเรือพิพาทดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้รับช่วงสิทธิในเรือพิพาทในฐานะผู้รับประกันภัยและได้ชดใช้ค่าเรือพิพาทให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้ว ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยจึงมีว่าเรือลำพิพาทเป็นเรือลำเดียวกันกับเรือตามเอกสารหลักฐานที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างขอคืนหรือไม่ ประเด็นดังกล่าวจึงเป็นประเด็นเกี่ยวพันที่ศาลปกครองมีอำนาจที่จะวินิจฉัยก่อนได้ เพื่อที่จะสามารถวินิจฉัยว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร อันเป็นประเด็นหลักแห่งคดีต่อไป ทั้งนี้ ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ บัญญัติไว้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖/๒๕๕๓)

๓.๒.๒ กรณีที่ประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนอยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๔

เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีปกครอง

การฟ้องคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จะต้องยื่นฟ้องตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมาย ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนด ศาลปกครองจึงจะรับคำฟ้องดังกล่าวไว้พิจารณาพิพากษาได้ ซึ่งเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีที่สำคัญ ได้แก่ การเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี การดำเนินการตามขั้นตอน หรือวิธีการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย และการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดี เป็นต้น

๑. ผู้มีสิทธิฟ้องคดีปกครอง

๑.๑ ผู้เสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย

๑.๑.๑ ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

๑) เหตุแห่งการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

(๑) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกกฎ

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากเทศบัญญัติ เทศบาลเมืองท่าโขลง เรื่อง การกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร บริเวณซอยเทพกฤษณ ๑ , ๒ และ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๘ เนื่องจากทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องเว้นระยะห่างของอาคารจากเขตถนนของซอยเทพกฤษณ ๑ ออกไป ๑๕ เมตร ส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้ประโยชน์หรือพัฒนาที่ดินให้ได้ประโยชน์สูงสุด อันเป็นผลกระทบโดยตรงกับการใช้ประโยชน์

ในที่ดินและอาคารของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลปกครองเพิกถอนเทศบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้เสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อน

รำคาญ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนกฎกระทรวง ว่าด้วยการดำเนินการสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕ เนื่องจากผู้อำนวยการประกอบโรคศิลปะปฏิบัติการต่ออายุใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าเป็นการขัดต่อข้อ ๔ ของกฎกระทรวงฉบับข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับศาลมีอำนาจออกคำสั่งให้เพิกถอนกฎกระทรวงฉบับดังกล่าวได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอาจารย์บัณฑิตอาวุโส สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งมีภารกิจรับผิดชอบงานการสอนและเป็นที่ปรึกษาปริญญาโทและวิทยานิพนธ์แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศมติคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่ให้อาจารย์บัณฑิตอาวุโสได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาใหม่นั้น โดยที่ประกาศดังกล่าวมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ของอาจารย์ในกลุ่มที่เป็นอาจารย์บัณฑิตอาวุโส คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอาจารย์บัณฑิตอาวุโสและเป็นอาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ อันอยู่ในบังคับของประกาศดังกล่าว จึงย่อมได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการออกประกาศข้างต้น และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหรืออาจจะได้รับดังกล่าวต้องมีคำบังคับของศาลตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดประหารชีวิตในความผิดต่อกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ ฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยให้ได้รับโทษเหลือเป็นโทษจำคุกตลอดชีวิตนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อยู่ในบังคับของมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวซึ่งบัญญัติว่า นักโทษเด็ดขาดดังต่อไปนี้ ไม่อยู่ในข่ายได้รับพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกานี้ (๑) ผู้ต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเกินแปดปี จำคุกตลอดชีวิตหรือประหารชีวิตภายหลังวันที่พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๘ ใช้บังคับในความผิดฐานผลิต นำเข้า หรือส่งออกเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่ายหรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท (๒) ผู้ซึ่งถูกศาลพิพากษาให้เพิ่มโทษฐานกระทำความผิดอีกตามมาตรา ๘๒ หรือมาตรา ๘๓ แห่งประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายอื่นที่มีใช้นักโทษเด็ดขาดชั้นเยี่ยม (๓) นักโทษเด็ดขาดชั้นเลวหรือชั้นเลวมาก ตามบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ที่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการ

แผ่นดิน

กรณีฟ้องว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงคำ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เป็นเทศบาลตำบลเวียงคำ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์หรือประชาคมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ส่อไปในทางทุจริต ไม่โปร่งใส และไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นราษฎรในพื้นที่ที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวมีผลบังคับใช้ จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนประกาศกระทรวงมหาดไทยข้างต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๓/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองช่าง ระดับ ๘ ตามประกาศเทศบาลตำบลโชคชัย เรื่อง ประกาศผลการคัดเลือกพนักงานเทศบาลเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งบริหารให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น แต่ไม่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง เนื่องจากขาดคุณสมบัติตาม ข้อ ๑๘๖ (๓) ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล ผู้ฟ้องคดียอมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครราชสีมาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๙/๒๕๕๒)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

กรณีที่นายอำเภอออกประกาศให้มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ในวันศุกร์แทนวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุดราชการ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งและรับราชการอยู่นอกพื้นที่ไม่สามารถเดินทางมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งได้นั้น การออกประกาศดังกล่าวแม้จะทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดความสะดวกในการเดินทางมาใช้สิทธิบ้าง แต่ก็มิได้เป็นการจำกัดสิทธิมิให้ผู้ฟ้องคดีลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านแต่อย่างใด จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของนายอำเภอ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

มติของสภามหาวิทยาลัยที่ให้แก้ไขข้อบังคับมหาวิทยาลัย เป็นเพียงการเตรียมการเพื่อจัดให้มีข้อบังคับมหาวิทยาลัยซึ่งมีลักษณะเป็นกฎ มติดังกล่าว ยังไม่มีผลกระทบกระเทือนสิทธิหรือหน้าที่ หรือก่อความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะก่อ

ความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวแก่บุคคลใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๐/๒๕๕๒)

กรณีที่สภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ดำเนินการแก้ไขข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ และประกาศใช้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการได้มา และคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑ เป็นเหตุให้นาง อ. ไม่ถูกจำกัดสิทธิในการสมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อคัดเลือกเป็นอธิการบดี นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะมีความประสงค์สมัครรับการคัดเลือกเป็นอธิการบดีตามข้อบังคับดังกล่าวก็ตาม แต่การอ้างเพียงว่า หากนาง อ. ได้รับการเสนอชื่อเข้ารับการสรรหาเพื่อคัดเลือกเป็นอธิการบดี จะเป็นผู้ที่มีโอกาสสูงในการได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีอีกสมัย ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีโอกาสได้รับการสรรหาเป็นอธิการบดิน้อยลง ถือเป็นเหตุการณ์ในอนาคตที่ยังไม่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และเป็นเรื่องของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คาดหมายเองและห่างไกลกว่าเหตุมาก กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๕ นั้น เมื่อมิใช่ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อคัดเลือกเป็นอธิการบดี ประกอบกับมีสถานะเป็นเพียงคณาจารย์ประจำเท่านั้น มิได้เป็นนายกสภามหาวิทยาลัยหรือกรรมการสภามหาวิทยาลัยซึ่งมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลกิจการทั่วไปของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอำนาจและหน้าที่ตามมาตรา ๑๘ (๑) ถึง (๑๗) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๕ จึงมิใช่ผู้มีสิทธิหรือหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการเพื่อบริหารกิจการภายในของมหาวิทยาลัย การกระทำของสภามหาวิทยาลัยฯ จึงมิได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๕ โดยตรงหรือเป็นการเฉพาะตัว ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๙/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเลขาธิการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม ออกมาตรฐานกำหนดตำแหน่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนมาตรฐานกำหนดตำแหน่งดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าบันทึกข้อความสำนักทรัพยากรบุคคล เรื่องมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง เป็นบันทึกที่ผู้รักษาการผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรบุคคล ได้จัดทำขึ้นเพื่อเสนอขออนุมัติต่อเลขาธิการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม การดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นเพียงขั้นตอนภายในของฝ่ายปกครอง ยังไม่มีผลกระทบต่อสิทธิใดๆ ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันจะมีสิทธิฟ้องคดีนี้

ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๓๓๙/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าการที่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากร
ทางการศึกษามีมติกำหนดแนวทางการแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
ให้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ก (๒) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามหนังสือที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/๑๗๒๗
ลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๗ และมีมติเห็นชอบให้กำหนดแนวทางการแต่งตั้งข้าราชการครู
และบุคลากรทางการศึกษาให้ดำรงตำแหน่งบุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ก (๒)
แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ตามหนังสือที่ ศธ ๐๒๐๖.๓/๒๔๗๐ ลงวันที่ ๖ พฤศจิกายน
๒๕๔๙ รวมทั้งมีมติกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการเลื่อนบุคลากรทางการศึกษาอื่น
ตามมาตรา ๓๘ ก (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น
ตามหนังสือที่ ศธ ๐๒๐๖.๖/๘๘๑ ลงวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐ เป็นการไม่เปิดโอกาสให้
ผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยช่วยราชการในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด (เดิม) และเป็นผู้มีความรู้
ความสามารถ ตลอดจนมีประสบการณ์ในตำแหน่งนิติกร ได้ลงกรอบอัตรากำลังที่ว่างอยู่
จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนหนังสือทั้งสามฉบับดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดี
ดำรงตำแหน่งข้าราชการครูตามมาตรา ๓๘ ก (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงย่อมไม่อยู่
ในบังคับของหนังสือทั้งสามฉบับดังกล่าว เนื่องจากหนังสือทั้งสามฉบับข้างต้นครอบคลุมการ
แต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษาอื่น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน
หรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จากหนังสือพิพาททั้งสามฉบับ จึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้
ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๔๙๖/๒๕๕๒)

การที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนออกประกาศจัดทำ
มาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และจัดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญของทุกส่วนราชการ
เข้าประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่งตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง และการที่
คณะกรรมการสามัญประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้กำหนดตำแหน่ง
ข้าราชการพลเรือนสามัญในส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ว่าจะมีจำนวนเท่าใด และเป็นตำแหน่งประเภทใด สายงานใด ระดับใด ตามหลักเกณฑ์
ที่คณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด แม้จะมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องถูกปรับให้ดำรง
ตำแหน่งใหม่ตามหลักเกณฑ์การจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและการจัดตำแหน่งข้าราชการ
พลเรือนสามัญเข้าประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่ง แต่การดำเนินการดังกล่าว
เป็นเพียงกระบวนการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและคณะกรรมการ

สามัญประจำกระทรวงฯ เท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในฐานะสมานายกพิเศษของสภาเภสัชกรรม และนายกสภาเภสัชกรรม ได้ออกข้อบังคับสภาเภสัชกรรม ว่าด้วยการรับรองปริญญา ประกาศนียบัตร ในวิชาเภสัชศาสตร์ หรือวุฒิปัตรในวิชาชีพเภสัชกรรมของสถาบันต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการสมัครเป็นสมาชิก พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยจะให้การรับรองเฉพาะปริญญาทางเภสัชศาสตร์ หลักสูตร ๖ ปี นั้น ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมที่สำเร็จการศึกษาและได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเภสัชกรรมแล้ว โดยยังคงเป็นสมาชิกของสภาเภสัชกรรม จึงย่อมไม่ได้รับผลกระทบจากการออกข้อบังคับดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนข้อบังคับสภาเภสัชกรรมข้างต้นตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๗/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการออกคำสั่ง

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่นายกเทศมนตรีมีคำสั่งให้รื้อถอนโครงเหล็กทึบและประตูม้วนของอาคาร เนื่องจากก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของอาคารดังกล่าว จึงย่อมได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม

กรณีฟ้องว่านายทะเบียนห้างหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานคร และกรมพัฒนาธุรกิจการค้ามีคำสั่งไม่เพิกถอนการจดทะเบียนเสร็จการชำระบัญชี ซึ่งมีผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ชำระบัญชี ทำให้ไม่อาจชำระบัญชีให้แก่บริษัทได้ตามมาตรา ๑๒๕๐ และมาตรา ๑๒๕๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คำสั่งของนายทะเบียนฯ และกรมพัฒนาธุรกิจการค้าดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิยื่นฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งข้างต้นได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๓/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ป. ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครมีคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ และข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่านายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท กรุงเทพมหานครไม่อาจนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๓๒ ที่ใช้บังคับกับความเกี่ยวพันระหว่างผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนสามัญมาอนุโลมใช้บังคับกับห้างหุ้นส่วนจำกัดได้อีกทั้งไม่มีการให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายและแสดงพยานหลักฐานก่อนว่าสัญญาหุ้นส่วนแก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งเป็นสัญญาที่ทำให้ต้องมีการขอจดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมผู้เป็นหุ้นส่วน หุ้นส่วนผู้จัดการ และข้อจำกัดอำนาจหุ้นส่วนผู้จัดการดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ตามที่มาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนด จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครดังกล่าว กรณีเป็นการฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครใช้อำนาจในการเพิกถอนคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหาย นั้น ศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้นายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทกรุงเทพมหานครกระทำการให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๓/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อน

รำคาญ

กรณีที่นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรมให้แก่บริษัท ด. ทั้งที่บริษัท ด. ยังไม่ได้แก้ไขซ่อมแซมหรือปฏิบัติตามคำแนะนำเพื่อป้องกันอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะนิติบุคคลที่ได้ทำสัญญาเช่าโรงแรมดังกล่าวจากบริษัท ด. ได้รับความเสียหายทางธุรกิจอันเกิดจากความไม่ปลอดภัยของสถานที่เช่าต่อสาธารณชนหรืออาจต้องรับผิดชอบต่อบุคคลอื่นโดยไม่สามารถประกอบกิจการอย่างปกติสุข เมื่อการพิจารณาออกใบอนุญาตดังกล่าวอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายกับประชาชนที่เกี่ยวข้องได้ หากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อการอนามัยและสภาพแวดล้อมของประชาชน โดยมีได้มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิและหน้าที่เฉพาะแต่บริษัท ด. ซึ่งเป็นผู้ยื่นคำขอเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้เช่าซึ่งครอบครองอาคารพิพาทที่อาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งออกใบอนุญาตดังกล่าวได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

การที่เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงสารบัญญัตินิติบุคคลที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างจากชื่อเจ้าของที่ดินเดิม เป็นชื่อบริษัทบริหารสินทรัพย์ไทย (บสท.) โดยถือว่าเป็นกรณีการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นหลักประกันโดยประการอื่นตามหนังสือของกรมที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีชื่อตามโฉนดที่ดินเดิม จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือกรมที่ดินและการจดทะเบียนดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕/๒๕๕๒)

การที่กรมป่าไม้อนุญาตให้เอกชนเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินบริเวณดังกล่าว และได้รับความเสียหายจากการที่ผู้รับอนุญาตเข้าไปแผ้วถางทำลายต้นไม้ในพื้นที่ข้างต้น จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๖/๒๕๕๒)

กรณีที่กรมธนารักษ์โดยกองทัพเรือคัดค้านการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีทำการรังวัดทับซ้อนที่ดินราชพัสดุที่ใช้ประโยชน์ในราชการกองทัพเรือ ซึ่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐจังหวัดชลบุรี (กปร. จังหวัดชลบุรี) มีมติเห็นชอบตามการคัดค้านของกองทัพเรือดังกล่าว เจ้าพนักงานที่ดินจึงมีหนังสือแจ้งมติข้างต้นให้ผู้ฟ้องคดีทราบ นั้น เมื่อมติของ กปร. จังหวัดชลบุรี เป็นเหตุผลที่เจ้าพนักงานที่ดินใช้อ้างในการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำคดีไปฟ้องต่อศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งอันอนุমানได้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี ย่อมมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่สามารถออกโฉนดที่ดินพิพาทได้ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

กรณีที่สภานายกพิเศษแห่งสภานายความมีคำสั่งแก้คำสั่งชี้ขาดของคณะกรรมการสภานายความที่ลงโทษนายความผู้ถูกกล่าวหา จากลบชื่อออกจากทะเบียนนายความ เป็นห้ามทำการเป็นทนายความ มีกำหนด ๓ ปี ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ใช้สิทธิร้องเรียนกล่าวหาทนายความว่ากระทำการประพฤติผิดมรรยาททนายความจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากคำสั่งของสภานายกพิเศษฯ ดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีที่คณะกรรมการแปรรูปที่ดินไม่รับคำขอแปรรูปที่ดินร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของคณะผู้บริหารเทศบาล เนื่องจากยื่นเมื่อล่วงเลยเวลาตามที่กฎหมายกำหนด แต่ต่อมาสภาเทศบาลได้มีมติให้ขยายเวลาการแปรรูปที่ดินดังกล่าวออกไปปรากฏว่าคณะกรรมการแปรรูปที่ดินก็ไม่ได้ให้คณะผู้บริหารเทศบาลชี้แจงโครงการที่ขอแปรรูปที่ดินเพิ่มเติม แต่ได้ทำรายงานเสนอประธานสภาโดยไม่ระบุถึงคำขอแปรรูปที่ดินที่คณะผู้บริหารเสนอ อันมีผลต่อการพิจารณาคำขอแปรรูปที่ดินของคณะผู้บริหารเทศบาล เนื่องจากข้อ ๕๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้การพิจารณาวาระที่สองให้ปรึกษาตามลำดับข้อเฉพาะที่มีการแปรรูปที่ดินหรือที่คณะกรรมการแปรรูปที่ดินแก้ไขเท่านั้น เว้นแต่ที่ประชุมจะได้ลงมติเป็นอย่างอื่น ดังนั้น กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็น

นายกเทศมนตรีอันมีฐานะเป็นผู้บริหารเทศบาล จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่นายกสภามหาวิทยาลัยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยเพื่อให้ทำหน้าที่สรรหาอธิการบดีใหม่ ย่อมมีผลเป็นการยกเลิก การสรรหาอธิการบดีที่ได้ดำเนินการไว้แล้วโดยปริยาย ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับการสรรหา และเสนอชื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีจากสภามหาวิทยาลัยชุดเดิม จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอน คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหาฯ ใหม่ดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เรื่อง ผลการเลือกตั้งผู้แทนคณาจารย์เพื่อเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม เมื่อผู้ฟ้องคดี เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้แทนคณาจารย์เพื่อเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม แต่ไม่ได้รับการเลือกตั้ง จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้จากประกาศมหาวิทยาลัยข้างต้น ประกอบกับการแก้ไขความเดือดร้อน หรือบรรเทาความเสียหายกรณีดังกล่าวจำเป็นต้องมีคำสั่งของศาลโดยการสั่งให้เพิกถอน ประกาศพิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนบ้านปายาง และมีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดี ที่ ๒ ให้ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนบ้านหนองตากร้า โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งย้ายดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็น ผู้ได้รับผลโดยตรงจากคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๖/๒๕๕๒)

การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติออกประกาศกำหนดให้ ข้าราชการตำรวจยศตบตำรวจหรือจ่าสิบตำรวจที่สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี (ทุกสาขา) เข้ารับการสมัครคัดเลือกเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร ได้เฉพาะกลุ่มข้าราชการตำรวจ ตามข้อ ๑.๒.๑ หรือ ๑.๒.๒ เท่านั้น โดยไม่อาจสมัครในกลุ่ม ตามข้อ ๑.๑.๑ หรือข้อ ๑.๑.๒ ซึ่งเป็นกลุ่มข้าราชการตำรวจที่ไม่มีวุฒิปริญญาตรีได้ และหาก

มีการตรวจสอบในภายหลังหรือมีการร้องขอให้ตรวจสอบกรณีผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี แต่ไปสมัครคัดเลือกในกลุ่มข้าราชการตำรวจผู้ไม่มีวุฒิปริญญาตรีตามข้อ ๑.๑.๑ หรือข้อ ๑.๑.๒ ดังกล่าว จะถือว่าเป็นผู้หมดสิทธิคัดเลือกในทุกขั้นตอน รวมทั้งกรณีแต่งตั้งไปแล้วด้วย นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจชั้นประทวนยศดาบตำรวจ ซึ่งมีวุฒิปริญญาตรีนิติศาสตร์ และมีความประสงค์ที่จะสมัครรับเลือกเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้งเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตร ในกลุ่มข้าราชการตำรวจผู้ไม่มีวุฒิปริญญาตรีตามข้อ ๑.๑.๑ หรือข้อ ๑.๑.๒ ของประกาศพิพาท จึงยอมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๓๘/๒๕๕๒**)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๗ สังกัดสำนักงานสาธารณสุข ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัด กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินผลงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ โดยมีได้กำหนดว่าต้องเป็นผู้ปฏิบัติงานจริงในสายงานที่แต่งตั้ง ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวขัดต่อ ประกาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น จึงขอให้ศาลเพิกถอนผลการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้ารับ การประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นของคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเพื่อประเมิน ผลงานทางวิชาการในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาล และให้เพิกถอนประกาศจังหวัด สุราษฎร์ธานี เรื่อง การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ในระดับที่สูงขึ้น นั้น เมื่อพิจารณาคำฟ้องประกอบคำขอแล้ว ย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ได้รับความ เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งเป็น ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๐/๒๕๕๒**)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือที่แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมวัสดุ และเทคโนโลยีการผลิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ เนื่องจากกระบวนการสรรหาบุคคลให้ดำรง ตำแหน่งดังกล่าวไม่เป็นธรรมและไม่โปร่งใส นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้หนึ่งที่ได้รับการเสนอชื่อ ให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาช่างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่งพิพาท จึงอยู่ในฐานะเป็นบุคคลผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๖/๒๕๕๒**)

กรณีฟ้องโต้แย้งประกาศสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง รับสมัครผู้มีคุณสมบัติเพื่อรับทุนการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุนและศึกษาต่อว่าต้องเป็นผู้ที่มีอายุไม่เกิน ๓๕ ปี นับถึงวันที่ปิดรับสมัครสำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และเป็นผู้ที่มีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี นับถึงวันที่ปิดรับสมัครสำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติตามประกาศดังกล่าว เว้นแต่คุณสมบัติในเรื่องอายุของผู้รับทุน เนื่องจากมีอายุ ๔๒ ปี เป็นเหตุให้ต้องเสียสิทธิในการเป็นผู้สมัครขอรับทุนและศึกษาต่อ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากประกาศดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗/๒๕๕๓)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ครอบครองอาคารพิพาทในขณะที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้รื้อถอนอาคารทั้งหมด คำบังคับของศาลจึงมีผลผูกพันผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ดังนั้น การที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้อำนวยการเขตสาทร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนอาคารดังกล่าว จึงเป็นการออกคำสั่งเพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๖/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือของผู้อำนวยการแขวงทางนครสวรรค์ ที่แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบและเป็นพยานบัญชีทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีซึ่งต้องถูกรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่สร้างรุกล้ำเขตทางหลวงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น หนังสือฉบับดังกล่าวเป็นเพียงการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง อันเป็นการดำเนินการภายในของฝ่ายปกครอง มิได้มีผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือฉบับดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

การที่นายอำเภอซึ่งมีหน้าที่ตรวจตรารักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับมาตรา ๖๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ออกประกาศแจ้งผู้บุกรุกที่สาธารณประโยชน์ให้ออกจากที่ดินดังกล่าว เป็นเพียงหนังสือแจ้งเตือนให้ออกจากที่สาธารณประโยชน์เท่านั้น ยังไม่มีความประสงค์ให้เกิดผลบังคับตามกฎหมายแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินที่พิพาทจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของนายอำเภอดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒/๒๕๕๒)

การที่นายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารและสิ่งปลูกสร้างออกจากสาธารณประโยชน์ กรณีนี้แม้ว่านายอำเภอจะมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ตาม แต่เมื่อมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ ได้บัญญัติแต่เพียงให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อมิให้ผู้ใดนำไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยมิได้บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจเข้าไปบังคับจัดการให้บุคคลออกจากที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินหรือใช้มาตรการบังคับทางปกครองในกรณีดังกล่าวได้ หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นเพียงการแจ้งต่อผู้ฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการฝ่าฝืนต่อมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่บัญญัติห้ามมิให้บุคคลใดเข้าไปยึดถือครอบครองที่ดินของรัฐ และแจ้งเตือนให้ผู้ฟ้องคดียุติการรื้อถอนที่ดินสาธารณประโยชน์และให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากเขตที่ดินสาธารณประโยชน์เท่านั้น มิได้มีผลบังคับตามกฎหมายแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำตามข้อหาของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๓/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อขอตรวจสอบเอกสารที่นาง ธ. ใช้ประกอบการยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองอยู่ แต่ได้รับแจ้งว่าที่ดินพิพาทอยู่ในระหว่างการสอบสวนของคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินว่าอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือไม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานที่ดินดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินเปิดเผยเอกสารเกี่ยวกับการขอออกโฉนดที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และให้เพิกถอนคำขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าวของนาง ธ. นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าขั้นตอนในการออกโฉนดที่ดินให้แก่นาง ธ. ยังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจพิสูจน์ที่ดินเพื่อขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาสั่งการตามข้อ ๑๐ (๓) และข้อ ๑๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งการดำเนินการในขั้นตอนดังกล่าวถือว่ายังอยู่ในขั้นตอนของการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีการออกโฉนดที่ดิน อันเป็นการพิจารณาทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ยังมีได้มีผลเป็นการออกเอกสารสิทธิให้แก่นาง ธ. แต่อย่างใด ประกอบกับคำขอออกโฉนดที่ดินของนาง ธ. เป็นเพียงการยื่นคำขอเพื่อใช้สิทธิในการขอออกโฉนดที่ดินเท่านั้น มิใช่คำสั่งทางปกครองที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลจังหวัดมีคำพิพากษาว่า ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดกเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน เจ้าพนักงานที่ดินจึงมีคำสั่งไม่รับคำขอออกโฉนดที่ดินที่พิพาทของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างคำพิพากษาของศาลจังหวัดดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงที่ออกทับที่ดินมรดกแปลงพิพาท รวมทั้งขอให้เพิกถอนคำสั่งไม่รับคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี และให้เจ้าพนักงานที่ดินรับคำขอดังกล่าวเพื่อดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินต่อไป นั้น เมื่อกรณีนี้เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพย์หรือที่ดินแปลงเดียวกันกับที่ศาลจังหวัดได้พิพากษาให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกในส่วนที่เกี่ยวกับที่ดินแปลงพิพาทย่อมต้องผูกพันต่อคำพิพากษาที่ถึงที่สุดที่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับสถานภาพของที่ดินแปลงนี้ด้วย ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่จะฟ้องโต้แย้งการนำที่ดินพิพาทไปดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่บุคคลอื่นทับที่ดินตาม ส.ค. ๑ ของผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียหายสิทธิในการครอบครองที่ดิน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทและออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเคยร้องขอครอบครองปรับที่ที่ดินพิพาทต่อศาลจังหวัดแต่กระทรวงการคลังในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ยื่นคำคัดค้านและฟ้องแย้งเข้ามาในคดีดังกล่าว และต่อมาศาลจังหวัดมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีและบริวารรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดินพิพาท รวมทั้งให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่กระทรวงการคลัง และต่อมาศาลฎีกาพิพากษายืนว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท ผลของคำพิพากษาดังกล่าวจึงยอมผูกพันผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่ความในฐานะผู้ร้องในคดีดังกล่าวตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติตามคำพิพากษาศาลฎีกาว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธินำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลจังหวัดสงขลาได้พิพากษาว่าที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ดูแลที่ดินแปลงดังกล่าวจึงยอมต้องผูกพันต่อคำพิพากษาถึงที่สุดที่ได้วินิจฉัยเกี่ยวกับสภาพของที่ดินแปลงข้างต้นตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้สิทธิตามแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ในที่ดินพิพาท รวมทั้งขอให้ศาลมีคำสั่งให้มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนโฉนดที่ดินของนาง บ. ที่ออกทับที่ดินบางส่วนของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าศาลจังหวัดศรีสะเกษเคยมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่าที่ดินพิพาทเป็นของนาง บ. และให้ขับไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากที่ดินดังกล่าว รวมทั้งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่นาง บ. ผลของคำพิพากษาดังกล่าวย่อมผูกพันผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่ความตามมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าวของนาง บ. ได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดิน ผู้ว่าราชการจังหวัด และเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด เพิกถอนนิติกรรมจำนองระหว่างบริษัท ณ. กับธนาคาร ก. เพื่อให้บริษัท ณ. สามารถโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดพร้อมเฟอร์นิเจอร์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัด นั้น แม้บริษัท ณ. จะไม่สามารถโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดพร้อมเฟอร์นิเจอร์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามคำพิพากษาของศาลดังกล่าว เนื่องจากได้จดทะเบียนจำนองห้องชุดทั้งหมดไว้กับธนาคาร ก. ประกอบกับศาลได้มีคำสั่งอายัดห้ามทำนิติกรรมเกี่ยวกับอาคารชุดข้างต้นก็ตาม แต่เมื่อปรากฏว่าศาลจังหวัดได้พิพากษาให้บริษัท ป. และบริษัท ณ. รวมทั้งกรรมการผู้จัดการของบริษัท ณ. ร่วมกันชำระเงินแทนค่าห้องและค่าเฟอร์นิเจอร์พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยอมไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่บริษัท ณ. จดทะเบียนจำนองห้องชุดทั้งหมดไว้กับธนาคาร ก. แต่อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งไม่มีสิทธิเหนือห้องชุดพิพาท จึงยอมไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนการจดทะเบียนนิติกรรมจำนองข้างต้นได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องว่าคณะกรรมการ กสท ดำเนินการประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในการจัดสร้างระบบเชื่อมโยง Optical Fiber โดยมีลักษณะส่อไปในทางที่ไม่สุจริตซึ่งอาจทำให้รัฐเสียหาย เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้เข้าร่วมการประกวดราคาหรือมีส่วนเกี่ยวข้องใดๆ กับการประกวดราคาดังกล่าว จึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติคณะกรรมการ กสท ที่เห็นควรจ้างบริษัท ม. ซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด และขอให้ยกเลิกสัญญาจ้างก่อสร้างระบบเชื่อมโยง Optical Fiber ระหว่างบริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) กับบริษัท ม. ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖/๒๕๕๒)

การดำเนินการของคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคาในการรับและเปิดซองประกวดราคา เป็นการดำเนินการโดยคณะกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการเพื่อจัดให้มีการยื่นซองประกวดราคา และคัดเลือกจนได้ผลการประกวดราคารวมทั้งเสนอผลการประกวดราคาดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเพื่อเสนอ

หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาและมีคำสั่งซื้อหรือสั่งจ้างต่อไป คณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคาจึงมิได้เป็นผู้มีอำนาจในการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างที่จะก่อให้เกิดคำสั่งทางปกครองในอันที่จะมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำเป็นลำดับที่สองแต่อย่างใด ดังนั้น การดำเนินการพิจารณาและมีความเห็นของคณะกรรมการดังกล่าวจึงเป็นเพียงการพิจารณาทางปกครองที่เป็นขั้นตอนการเตรียมการและการดำเนินการภายในของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองต่อไป จึงมิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจ้างก่อสร้างบล็อกระบายน้ำ ค.ส.ล. พร้อมรางระบายน้ำ ค.ส.ล. กับองค์การบริหารส่วนตำบล ฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขงานหลายครั้ง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และไม่สามารถส่งมอบงานตามกำหนดเวลาจนถูกปรับตามสัญญา นั้น เมื่อการฟ้องเกี่ยวกับค่าปรับตามสัญญาและค่าเสียหายจากการแก้ไขงานตามคำสั่งของผู้ตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงาน เป็นการฟ้องโดยอาศัยมูลตามสัญญาจ้างก่อสร้างบล็อกระบายน้ำ ค.ส.ล. พร้อมรางระบายน้ำ ค.ส.ล. ซึ่งเป็นสัญญาทางปกครอง และการที่ผู้ตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขงานดังกล่าว ก็เป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามมูลสัญญา ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่เป็นการเฉพาะแยกต่างหากจากสัญญาแต่อย่างใด ประกอบกับผู้ตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานไม่ใช่คู่สัญญาที่มีสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบตามสัญญาพิพาท ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะฟ้องขอให้ผู้ตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานร่วมกันรับผิดชอบตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องโต้แย้งคำสั่งเปลี่ยนแปลงกำหนดเวลาการสอบวิชา กฎหมายของผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักศึกษา มีหน้าที่ต้องเตรียมความพร้อมสำหรับเข้าสอบตามตารางสอบที่มหาวิทยาลัยกำหนด การเปลี่ยนแปลง

กำหนดเวลาการสอบดังกล่าวจึงไม่มีผลกระทบหรือสร้างความเดือดร้อนให้แก่นักศึกษา ผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้อง ขอให้ศาลยกเลิกและระงับการสอบ รวมทั้งจัดตารางสอบวิชาดังกล่าวใหม่ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖๖/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ และรัฐประศาสนศาสตร์ สาขาบริหารรัฐกิจ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้รับผิดชอบการเรียนการสอนระดับปริญญาโท วิชาการวางแผนพัฒนา และบริหารโครงการ และวิชาวิธีเชิงปริมาณและการบริหารรัฐกิจ ฟ้องว่าคำสั่งของประธานกรรมการ ดำเนินงานโครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) ที่สั่งยกเลิกการเรียน การสอนวิชาวิธีเชิงปริมาณและการบริหารรัฐกิจที่ผู้ฟ้องคดีสอนอยู่เป็นประจำในเทอมต้นของ ทุกปีการศึกษา โดยเปลี่ยนเป็นวิชาระบบข้อมูลสำหรับการบริหารรัฐกิจ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เพราะไม่อาจปฏิบัติภารกิจตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดให้ไว้ได้อีกต่อไป จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งว่า คำสั่งของประธานกรรมการดำเนินงานโครงการฯ ข้างต้น เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และขอให้มอบหมายภาระการสอนวิชาพิพาทให้แก่ ผู้ฟ้องคดีต่อไป นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมีสถานะเป็นอาจารย์ประจำซึ่งได้รับ มอบหมายให้รับผิดชอบเฉพาะการสอนในบางวิชาเท่านั้น มิได้เป็นคณะกรรมการดำเนินงาน โครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) ที่มีอำนาจหน้าที่ในการบริหาร วิชาการของโครงการให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปตามนโยบายและแผนงาน ของคณะกรรมการบริหารโครงการ รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการ วัตถุประสงค์ และประเมินผล ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาการตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๙ ของประกาศสภามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ เรื่อง ระเบียบว่าด้วยการบริหารโครงการพิเศษของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๔๗ คำสั่งของประธานกรรมการดำเนินงานโครงการฯ ที่สั่งตามมติของคณะกรรมการ ดำเนินงานโครงการศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ (ภาคพิเศษ) ที่ให้ยกเลิกวิชา วิธีเชิงปริมาณและการบริหารรัฐกิจ จึงเป็นการบริหารวิชาการของโครงการ มิได้ก่อให้เกิด ผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีโดยตรง และเป็นการเฉพาะตัวแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งโรงเรียนสอน ภาษาญี่ปุ่น ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต ๑ โดยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมาที่ให้ผู้ฟ้องคดีชะลอการเปลี่ยนแปลง การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนหลักสูตรวิชาภาษาญี่ปุ่นไว้ก่อน นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้อำนวยการ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่ได้มีฐานะเป็นผู้อนุญาตหรือเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจตามกฎหมาย จากผู้อนุญาตตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. ๒๕๒๕ หนังสือแจ้งให้ ชะลอการเปลี่ยนแปลงการเก็บค่าธรรมเนียมฯ ข้างต้น จึงไม่มีสถานะเป็นคำสั่งไม่อนุญาตให้ ผู้ฟ้องคดีเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนหลักสูตรวิชาภาษาญี่ปุ่นเพิ่ม จึงยังไม่มีผลกระทบต่อสภาพ ของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน หรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากหนังสือฉบับดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ แม้ข้อเท็จจริงจะปรากฏต่อมาว่า ภายหลังจากที่ ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาล ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมาได้มีหนังสือแจ้งยืนยันให้ผู้ฟ้องคดี เก็บค่าธรรมเนียมการเรียนหลักสูตรวิชาภาษาญี่ปุ่นตามอัตราเดิม ซึ่งหนังสือฉบับดังกล่าวถือว่าเป็นคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนเพิ่ม อันเป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อ สภาพภาพของสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่เนื่องจากเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ได้เกิดขึ้น ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นแล้ว และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดี ได้แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนหนังสือฉบับดังกล่าว กรณีจึงถือได้ว่า ในขณะที่มีการฟ้องคดีนี้ยังไม่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๘/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการ

แผ่นดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรี ตำบล และให้นายกเทศมนตรีตำบลใช้ค่าเสียหาย รวมทั้งให้มีการดำเนินกระบวนการยุติธรรม กับนายกเทศมนตรีตำบลดังกล่าว นั้น เมื่อการออกคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเป็นการ ใช้อำนาจตามกฎหมายในการแต่งตั้งผู้ที่จะมาช่วยเหลือให้คำปรึกษาในการบริหารงานเทศบาล ของนายกเทศมนตรี แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีฐานะเป็นประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลและเสียภาษี ผ่านการจัดเก็บของเทศบาลก็ตาม แต่ผู้ฟ้องคดีมิใช่คู่กรณีในคำสั่งดังกล่าว คำสั่งดังกล่าวจึงไม่มี ผลกระทบใดๆ ต่อผู้ฟ้องคดี อันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อน เสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีไม่ต่อสัญญาจ้าง เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินผลการทดลองงานตามที่มหาวิทยาลัย กำหนด และได้อนุมัติจ่ายเงินชดเชยกรณีเลิกจ้างแล้ว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะโต้แย้ง การเลิกจ้าง แต่ต้องการให้มีการเพิกถอนการประเมินผลการทดลองปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเพียงขั้นตอน ภายในของคณะกรรมการประเมินเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งบรรจุแต่งตั้งบุคคลของอธิการบดี เท่านั้น มิได้เป็นคำสั่งทางปกครองแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๔/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อดำรง ตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีฟ้องว่า คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา อธิการบดีของสภามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี รวมทั้งกระบวนการสรรหาไม่ชอบด้วย กฎหมาย เนื่องจากมีการแต่งตั้งบุคคลอื่นที่มีชื่อผู้แทนจากคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย และ ข้าราชการ อันขัดกับข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ว่าด้วยคุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และ วิธีการสรรหาอธิการบดี พ.ศ. ๒๕๔๗ และกระบวนการสรรหาดังกล่าวขาดการมีส่วนร่วม ของบุคลากรในมหาวิทยาลัย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนกระบวนการสรรหาอธิการบดีข้างต้น นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเพื่อดำรงตำแหน่งอธิการบดีก็ตาม แต่การที่ สภามหาวิทยาลัยฯ มีมติให้การเลือกผู้แทนจากคณะกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีคัดเลือกกันเอง จนได้รายชื่อผู้แทนกรรมการสภามหาวิทยาลัยผู้ทรงคุณวุฒิ และต่อมา ได้มีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นคณะกรรมการสรรหาอธิการบดี เป็นเพียงขั้นตอนการ เตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ในการสรรหาอธิการบดี เมื่อยังไม่ปรากฏว่า สภามหาวิทยาลัยฯ มีมติเลือกผู้สมัครคนใดเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิการบดีแล้ว จึงยังถือไม่ได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจ หลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของสภามหาวิทยาลัยฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งปฏิเสธคำขอโอน (ย้าย) ไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองการศึกษาระดับ ๘ ของเทศบาลเมืองอุทัยธานี เนื่องจาก ไม่ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.) กำหนดไว้ในการ สรรหาพนักงานเทศบาลตำแหน่งบริหารที่ว่าง และขอให้ ก.ท. มีมติให้เทศบาลเมืองอุทัยธานี

รับโอน (ย้าย) ไปดำรงตำแหน่งตามคำขอโดยให้ช่วยราชการ ณ สำนักงานเทศบาลตำบลทับคล้อ จนกว่าจะดำเนินการตามคำขอแล้วเสร็จ นั้น เมื่อประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดอุทัยธานีกำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง บริหารและสายงานผู้บริหารสถานศึกษาในกรณีที่มีตำแหน่งว่าง โดยให้เทศบาลเมืองอุทัยธานี มีอำนาจในการพิจารณาเลือกวิธีการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ว่างวิธีใดวิธีหนึ่ง ก็ได้ตามที่เห็นสมควร เทศบาลเมืองอุทัยธานีจึงไม่มีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ในอันที่จะรับโอนตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องเทศบาลเมืองอุทัยธานี ต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๓/๒๕๕๒)

กรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดี ให้ดำรงตำแหน่งสารวัตรอำนวยการ สถานีตำรวจภูธรเมืองยโสธร เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเงิน ประจำตำแหน่งและไม่เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือ คำสั่งเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว นั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ใช้อำนาจในการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวอย่างไม่เป็นธรรมแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดี เพียงแต่กล่าวอ้างว่าการแต่งตั้งมีผลเป็นการเปลี่ยนสายงานผู้ฟ้องคดีและเป็นสายงานที่ไม่มีเงิน ประจำตำแหน่งเท่านั้น การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการตำรวจ โดยการใช้อำนาจพิจารณาตามความรู้ความสามารถและความเหมาะสม ถือเป็นเรื่องการ บริหารภายในของฝ่ายปกครอง คำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งสารวัตรอำนวยการ สถานีตำรวจภูธรเมืองยโสธร ซึ่งเป็นการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นจึงไม่กระทบต่อสิทธิ หรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีหรือทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๖/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติฟ้องว่า การดำเนินการสรรหาคณะกรรมการสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการดำเนินการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการ สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนประกาศรายชื่อ คณะกรรมการสรรหาฯ ของสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และให้ระงับ การสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาฯ ดังกล่าว รวมทั้งให้ระงับการเสนอแต่งตั้งเลขาธิการฯ ข้างต้น ต่อนายกรัฐมนตรี นั้น เมื่อปรากฏว่าขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาล เลขาธิการฯ และ สำนักงานสภาที่ปรึกษาฯ รวมทั้งคณะกรรมการสรรหาฯ ยังไม่เปิดรับสมัครองค์กรผู้มีสิทธิเสนอ ชื่อสมาชิกเพื่อทำการคัดเลือกกันเองเป็นสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่สามารถส่งรายชื่อให้องค์กรผู้มีสิทธิเสนอชื่อสมาชิกดังกล่าวเสนอรายชื่อให้คณะกรรมการสรรหาฯ และคณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกได้ ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีผู้ใช้ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากประกาศรายชื่อคณะกรรมการสรรหาฯ ดังกล่าว ส่วนการดำเนินการแต่งตั้งเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติคนใหม่โดยการเสนอให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้ง นั้น เป็นเพียงขั้นตอนในการพิจารณาทางปกครองเพื่อให้ผู้มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมต่อไป และหากต่อมาได้มีการแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว บุคคลที่สมัครเข้ารับการคัดเลือกหรืออยู่ในข่ายจะได้รับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวและไม่ได้รับการคัดเลือกเท่านั้น ที่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล ดังนั้น ในขณะที่ฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีผู้ใช้ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๗/๒๕๕๒)

การที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลสงเปลือยยกเลิกการประกาศรับสมัครพนักงานจ้าง และมีประกาศรับสมัครพนักงานจ้างใหม่ โดยคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์มีมติรับทราบและให้ความเห็นชอบ นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะเห็นว่าประกาศและการดำเนินการสรรหาพนักงานตามมติดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่สอดคล้องกับความต้องการและความเหมาะสมกับการบริหารขององค์กรก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นพนักงานจ้างตามประกาศดังกล่าว จึงมิใช่ผู้ใช้ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๕/๒๕๕๒)

เมื่อนายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงมีอำนาจในการบริหารงานภายในหน่วยงานในฐานะผู้บังคับบัญชาที่จะแต่งตั้งบุคคลที่เหมาะสมมารักษาราชการแทนในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายในได้ตามมาตรา ๓๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ และตามข้อ ๒๔๗ ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดปทุมธานี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดปทุมธานีฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๖ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ที่กำหนดให้นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในกองหรือส่วนราชการนั้นคนใดคนหนึ่งให้เห็นสมควรให้เป็นผู้รักษาราชการแทนผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นได้ตามที่เห็นสมควร อีกทั้ง การที่นายกองการ บริหารส่วนจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่งหัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน ก็เพื่อให้การปฏิบัติราชการของหน่วยตรวจสอบภายในเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเหมาะสม มิให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นมาตรการภายในของฝ่ายปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งพิพาทตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๑/๒๕๕๒)

กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ โดยเลขาธิการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติมีคำสั่งแต่งตั้งให้นาย ป. ดำรงตำแหน่ง เป็นผู้บริหารระดับต้น (บ ๓) และมีคำสั่งแต่งตั้งให้นาย ป. เป็นผู้รักษาการในตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรบุคคล ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้ง ให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารระดับต้น เสียสิทธิและโอกาสในการที่จะได้รับการแต่งตั้ง ให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรบุคคล รวมทั้งเสียสิทธิและโอกาสที่จะได้รับ การแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งที่สำคัญ ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งทั้งสองฉบับดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองทั้งสองฉบับดังกล่าว สิทธิของผู้ฟ้องคดีจึงมิได้ถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองพิพาท ผู้ฟ้องคดี จึงไม่อยู่ในฐานะเป็นคู่กรณีของคำสั่ง และมีได้เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือ อาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากคำสั่งทางปกครองนั้นโดยตรงและ เป็นการเฉพาะตัวที่จะทำให้เป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งทั้งสองฉบับพิพาท ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๔๙/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นหัวหน้า พยาบาลฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งนาง ศ. เป็นหัวหน้าพยาบาล เพื่อให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว นั้น แม้จะเห็นได้ชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการ พิจารณาคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล แต่เนื่องจากข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่ามีคำสั่ง แต่งตั้งบุคคลใดให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพยาบาลอย่างเป็นทางการ ทางกฎหมายจึงถือว่า ตำแหน่งดังกล่าวยังคงเป็นตำแหน่งว่าง ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ได้ได้รับความเสียหายหรือถูกกระทบสิทธิ ในทางนิตินัยแต่อย่างใด ส่วนกระบวนการพิจารณาและมติของคณะกรรมการคัดเลือกฯ ที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ชอบ นั้น โดยหลักกฎหมายปกครองถือว่าเป็นเพียงกระบวนการพิจารณาภายใน ของฝ่ายปกครองเท่านั้น ยังไม่มีการกระทำการใดๆ ของฝ่ายปกครองที่จะส่งผลกระทบต่อ บุคคลภายนอกที่จะมีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ในลักษณะที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน

ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่ใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอย้ายไปรับราชการในสังกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๔ แต่ไม่ได้ย้ายตามคำร้องขอ เนื่องจากคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๔ มีมติแต่งตั้งให้ผู้อื่นย้ายไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนแทนผู้ฟ้องคดี ตามข้อเสนอของคณะกรรมการกั่นกรองการย้ายเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๔ ผู้ฟ้องคดีจึงร้องทุกข์ไปยังเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา แต่ไม่ทราบผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าว และให้เลขาธิการฯ พิจารณาคำร้องทุกข์ รวมทั้งให้ชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น โดยที่ข้อ ๗ ของกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) เป็นผู้พิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการกั่นกรองการย้ายฯ เป็นเพียงความเห็นเบื้องต้น ดังนั้น จึงไม่มีการกระทำใดๆ ของเลขาธิการฯ และคณะกรรมการกั่นกรองการย้ายฯ ที่เป็นการกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี อันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลยกเลิกหรือเพิกถอนประกาศการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ ระดับ ๙ ลงวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และประกาศผลการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญ ระดับ ๙ ลงวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ รวมทั้งให้ยกเลิกหรือเพิกถอนคำสั่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่ ๑๓๑๙/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ให้ข้าราชการรักษาการในตำแหน่งใหม่ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิที่พึงจะได้รับในการสมัครตำแหน่งดังกล่าว นั้น เมื่อการดำเนินการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญระดับ ๙ ตามประกาศพิพาท ผู้ที่จะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเกิดจากการดำเนินการคัดเลือกดังกล่าวจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในประกาศฉบับข้างต้น ดังนั้น เมื่อข้อ ๓.๓ ของประกาศดังกล่าว กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครว่า ปัจจุบันต้องดำรงตำแหน่งระดับ ๘ หรือที่ ก.พ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี แต่ผู้ฟ้องคดียังมีได้ดำรงตำแหน่งระดับ ๘ หรือที่ ก.พ. เทียบเท่ามาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี

แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีใช้ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ และมีใช้ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๒/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลขอโอน (ย้าย) ระหว่างจังหวัดเนื่องจากเกิดความขัดแย้งกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่คณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบลมีมติให้แจ้งคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมาเพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและใช้มาตรการบริหารตามอำนาจหน้าที่ก่อนนั้น มติดังกล่าวเป็นเพียงขั้นตอนการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นภายในฝ่ายปกครองเพื่อนำไปสู่การออกคำสั่งทางปกครอง ยังไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีที่จะได้รับโอน (ย้าย) ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ ณ สังกัดใหม่ตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากมติคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล ที่จะมีสิทธิฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างของมหาวิทยาลัยรามคำแหงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติของคณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ส่งให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าทำการปลอมแปลงลายมือชื่อผู้กำกับในหนังสือกำกับการทำงานของผู้ฟ้องคดี นั้นมติดังกล่าวเป็นเพียงการพิจารณาทางปกครองหรือขั้นตอนการดำเนินการภายในของเจ้าหน้าที่เพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงมาประกอบการพิจารณาของผู้มีอำนาจออกคำสั่งในเรื่องดังกล่าวต่อไปเท่านั้น ยังไม่มีสภาพเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีในอันที่จะก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๒/๒๕๕๒)

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี เป็นขั้นตอนการดำเนินการภายในของเจ้าหน้าที่เพื่อให้ได้ความจริงก่อนที่จะมีคำวินิจฉัยหรือเสนอความเห็นต่อไปยังผู้มีอำนาจทำคำสั่งทางปกครอง ร่างคำสั่งที่ยังไม่มีการลงเลขที่คำสั่งและลงวันที่ออกคำสั่ง อีกทั้ง ยังไม่มีการแจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบ อันเป็นเพียงขั้นตอนการเตรียมการภายในของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อจะจัดทำคำสั่งทางปกครองต่อไป กรณีจึงยังไม่มีคำสั่งทางปกครองที่จะกระทบต่อสถานภาพแห่งสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๕/๒๕๕๒ ที่ ๓๔๙/๒๕๕๒ ที่ ๔๐๐/๒๕๕๒ ที่ ๔๕๘/๒๕๕๒ และที่ ๕๓๗/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

โดยที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ กำหนดให้ การย้ายผู้ต้องขังจากเรือนจำหนึ่งไปยังอีกเรือนจำหนึ่งให้เป็นไปตามคำสั่งของอธิบดี ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ ๗ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายควบคุมเรือนจำกลางจังหวัดกระบี่มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีซึ่งต้องคุมขังอยู่ที่เรือนจำกลางจังหวัดกระบี่ไปคุมขังยังเรือนจำอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเป็นมาตรการภายในของฝ่ายปกครองที่จะพิจารณาดำเนินการเพื่อให้การคุมขังผู้ถูกคุมขังเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ประกอบกับผู้ฟ้องคดีก็ยังมีสิทธิได้รับการเยี่ยมจากญาติอยู่เช่นเดิม กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำของเจ้าหน้าที่บริหารงานราชทัณฑ์ฯ ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องขอให้ศาลปกครองพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๓/๒๕๕๒)

(๓) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำอื่น

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

การที่เทศบาลนครนครราชสีมาดำเนินการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค โดยนำน้ำจากเขื่อนลำแชะมาใช้ผลิตน้ำประปา ทำให้กระทบต่อระบบนิเวศน์และปริมาณน้ำที่ปล่อยลงสู่ลำน้ำแะและลำน้ำมูล เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครราชสีมาซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินการก่อสร้างระบบน้ำประปาดังกล่าว จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่มีสิทธิฟ้องขอให้เทศบาลนครราชสีมาระงับการดำเนินการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

ด้วยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๕ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ บัญญัติให้กรณีประกาศออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง หากผู้คัดค้านไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินและไม่ไปใช้สิทธิทางศาลภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คัดค้าน ให้ออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ ดังนั้น กรณีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดมุกดาหาร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกาศออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (แปลงที่สาธารณะหัวนน้อย) ทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ โดยไม่มีหลักฐานแสดงสิทธิในที่ดินขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำคำขอคัดค้านการรังวัดต่อเจ้าหน้าที่ รวมทั้งได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๖/๒๕๕๓ ที่ ๓๕๗/๒๕๕๓ ที่ ๓๕๘/๒๕๕๓ และที่ ๓๕๙/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญของข้าราชการเห็นว่าการจ่ายเงินบำนาญสมาชิกกองทุนฯ มีวิธีการคำนวณที่ไม่เป็นธรรม กระทบต่อสิทธิของสมาชิกกองทุนฯ ทำให้ได้รับเงินบำนาญน้อยกว่าข้าราชการที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนฯ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการคำนวณเงินบำนาญสมาชิกกองทุนฯ โดยไม่เป็นธรรมดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๑/๒๕๕๒)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญากู้เงินจากธนาคารพาณิชย์ โดยสัญญากู้ยืมเงินดังกล่าวไม่ได้ระบุถึงประเภทของอัตราดอกเบี้ยที่ใช้อ้างอิง ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ราชการเกี่ยวกับการมอบอำนาจให้ธนาคารพาณิชย์สามารถกำหนดอัตราดอกเบี้ยได้อย่างอิสระ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำหนังสือชี้แจงให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าธนาคารแห่งประเทศไทยชี้แจงไม่ชัดเจนตรงตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยชี้แจงข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเกี่ยวกับการมอบอำนาจข้างต้น กรณีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีสามารถประสานกับเจ้าหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อขอทราบข้อมูลเพิ่มเติมได้ตามกฎหมาย และหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าทางธนาคารพาณิชย์ดำเนินธุรกิจพาณิชย์บกพร่องอันเป็นเหตุให้ธนาคารแห่งประเทศไทยต้องเข้าไปกำกับดูแลตามกฎหมาย ก็ชอบที่จะร้องเรียนเรื่องดังกล่าวต่อธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อให้ใช้อำนาจกำกับดูแลตามกฎหมาย หากธนาคารแห่งประเทศไทยละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร จึงจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดนครราชสีมา โดยอาศัยหลักฐาน ส.ค. ๑ และพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการรังวัดตามคำขอแล้ว ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำในบันทึกถ้อยคำ (ท.ด. ๑๖) แสดงความประสงค์ขอยกเลิกคำขอรังวัดดังกล่าว เนื่องจากมีผู้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินข้างต้นจำนวน ๓ ราย ซึ่งเป็นหลักฐาน ส.ค. ๑ ใบเดียวกัน โดยผู้ฟ้องคดีจะยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเป็นแปลงๆ ในภายหลังต่อไป กรณีเช่นนี้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการยกเลิกคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินดังกล่าวไปแล้ว และเมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มายื่นคำขอออกโฉนดที่ดินเป็นแปลงๆ ในเวลาต่อมา เจ้าพนักงานที่ดินย่อมไม่มีหน้าที่ต้องทำการรังวัดที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป จึงไม่มีการกระทำใดหรือการงดเว้นการกระทำใดของเจ้าพนักงานที่ดินที่จะไปกระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี อันจะเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย เนื่องจากการกระทำหรือการงดเว้นการกระทำของเจ้าพนักงานที่ดินแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการรับแจ้งการครอบครองที่ดินตาม ส.ค. ๑ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีอำนาจออกแบบแจ้งการครอบครอง ส.ค. ๑ ดังกล่าว เพราะที่ดินพิพาทอยู่ในเขตจังหวัดฉะเชิงเทราตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การกำหนดเขตตำบลในท้องที่อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๑ นั้น แม้ข้อเท็จจริงจะเป็นดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง แต่เหตุดังกล่าวก็หาได้มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายแต่อย่างใด เพราะข้อเท็จจริงปรากฏตามคำพิพากษาฎีกาว่า ที่ดินตาม ส.ค. ๑ ฉบับพิพาท ไม่ได้อยู่ในเขตที่ดินตามโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งแม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่ใช่คู่ความตามคำพิพากษาฎีกาดังกล่าว แต่ผลของคำพิพากษาศอฎีกาของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของโฉนดที่ดินเดิมและเป็นคู่ความในคดีข้างต้น คำพิพากษาฎีกาจึงย่อมผูกพันผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้สืบสิทธิด้วยเช่นกัน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปติดต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ ส่วนแยกคอหงส์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะเจ้าพนักงานที่ดินผู้มีอำนาจหน้าที่ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามมาตรา ๗๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อทำการจดทะเบียนเปลี่ยนชื่อผู้มีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทเป็นชื่อของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างสัญญาซื้อขาย

เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๐ แต่ได้รับการปฏิเสธ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้โฉนดที่ดินแปลงพิพาทเป็นโมฆะ นั้น โดยที่มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติว่า ผู้ใดประสงค์จะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้คู่กรณีนำหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินมาขอจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา ๗๑ แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ไปติดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อสอบถามว่า ผู้ใดมีชื่อเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินพิพาท ทำให้ผู้ฟ้องคดีทราบชื่อนาย ส. เป็นผู้มีชื่อในโฉนดที่ดิน และได้มีการจดทะเบียนแบ่งแยกในนามเดิมเป็นที่ดินแปลงย่อยหลายแปลง ผู้ฟ้องคดีจึงได้หารือในเรื่องดังกล่าว ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แนะนำให้ผู้ฟ้องคดีไปติดต่อญาติของนาย ส. กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดียังมีไต่ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเปลี่ยนชื่อผู้กรรมสิทธิ์ในที่ดินดังกล่าวเป็นชื่อผู้ฟ้องคดีตามสัญญาซื้อขายที่ทำไว้กับนาย ส. การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีผลกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาล ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๙/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนดังกล่าว ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่แจ้งหลักเกณฑ์เงินบำรุงการศึกษาของสถานศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาให้โรงเรียนในสังกัดถือปฏิบัติ และหนังสือโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ที่แจ้งผู้ปกครองของนักเรียนเพื่อขอรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายนอกเหนือจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้รับแจ้งการขอรับเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายจากทางโรงเรียนก็ตาม แต่เนื่องจากในการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษาดังกล่าว ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ในการเรียกเก็บเงิน โดยกำหนดให้เป็นไปตามความสมัครใจของผู้ปกครองและนักเรียน มิได้มีการบังคับให้นักเรียนต้องชำระ และแม้นักเรียนรายใดจะมีได้ชำระค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมนอกเหนือจากการศึกษาตามหลักสูตร ก็มิได้มีผลต่อการจัดการศึกษาตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การเรียกเก็บเงินค่าใช้จ่ายโดยมิได้บังคับดังกล่าวจึงยังมิได้มีผลกระทบต่อ

ต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าตนในฐานะเป็นกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ บดินทรเดชา ได้คัดค้านการเรียกเก็บเงินบำรุงการศึกษานอกหลักสูตรดังกล่าว แล้วก็ตาม ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๖/๒๕๕๒ และ ที่ ๗๔๐/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทอื่นๆ

โดยที่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครอง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่ง หรือ การกระทำอื่นใด นั้น อย่างน้อยต้องเป็นบุคคลที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะ ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวจากกฎ คำสั่ง หรือการกระทำ ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอาจารย์ประจำคณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยอธิการบดีมหาวิทยาลัย ดำเนินโครงการก่อสร้างอาคารพัฒนานวัตกรรมและบริการความรู้ สู่ชุมชนซึ่งจำเป็นต้องทุบทำลายอาคารบางส่วน คณะสังคมศาสตร์ ทำให้ต้องสูญเสีย สาธารณสมบัติของทางราชการ และอาจเกิดผลกระทบต่อสุขภาพอันเป็นอันตรายต่อชีวิตและ ร่างกาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒยกเลิก การทุบอาคารพิพาทในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างอุโมงค์รถใต้ดิน กรณีดังกล่าว นั้น แม้การดำเนินโครงการก่อสร้างอาคารพิพาทอาจทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับผลกระทบกระเทือน จากการก่อสร้างหรือตัดแปลงอาคารอยู่บ้าง แต่โดยที่การก่อสร้างอาคารข้างต้น ถือเป็นการใช้อำนาจ ทางปกครองที่เกี่ยวกับการบริหารงานภายในฝ่ายปกครอง โดยนิตินัยจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงและเป็นการ เฉพาะตัวจากการกระทำของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒโดยอธิการบดีมหาวิทยาลัย ผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๘/๒๕๕๒)

(๔) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการละเลยต่อหน้าที่

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีที่เทศบาลเมือง สำนักงานที่ดินจังหวัด และสำนักงานการขนส่งทางน้ำ ละเลยต่อหน้าที่กรณีปล่อยให้ราษฎรปลูกสร้างบ้านเรือนทับทางเรือสาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองที่ดินโดยมีแนวเขตที่ดินจดทางเรือสาธารณประโยชน์ดังกล่าว จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องขอให้มีการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินที่ออกทับทางเรือสาธารณประโยชน์ และสอบสวนการปลูกสร้างอาคารรุกล้ำทางเรือสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งอ้างว่าเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทได้ร้องขอให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข. ที่ออกให้แก่ นาย ก. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดียอมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการงดเว้นการกระทำดังกล่าว และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหรือจะไดรับนั้นจำเป็นต้องมีคำบังคับของศาลตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยการสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาดำเนินการเพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข. ดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพันชาลีดำเนินการรังวัดกันพื้นที่สาธารณประโยชน์ “หนองลาด” ซึ่งประกาศขึ้นทะเบียนเป็นหนองสาธารณประโยชน์ของตำบลพันชาลี และนายอำเภอได้มอบหมายให้นายกขเป็นผู้ยื่นคำขอรังวัดและร่วมกับผู้ใหญ่บ้านนำทำการรังวัดจนแล้วเสร็จ แต่ปรากฏว่านายกข

ไม่ได้ร่วมนำทำการรังวัดและไม่ไปลงชื่อนำทำการรังวัดรวมทั้งรับรองแนวเขตดังกล่าว ทำให้การรังวัดไม่แล้วเสร็จโดยสมบูรณ์ เจ้าพนักงานที่ดินจึงยังไม่สามารถแจ้งผลการรังวัดให้ผู้ฟ้องคดีทราบได้ กรณีดังกล่าวส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีแปลงที่ศาลฎีกาเคยพิพากษาว่าออกทับที่ดินสาธารณประโยชน์บางส่วนได้ ซึ่งหากข้อเท็จจริงเป็นดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง ย่อมจะเห็นได้ว่าแม้ผู้ฟ้องคดีจะสามารถนำหลักฐาน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีไปยื่นขอรังวัดสอบเขตเพื่อให้ทราบแนวเขตที่ดินของตน ก็ยังคงมีประเด็นว่า น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีทับที่ดินบางส่วนของที่สาธารณประโยชน์หนองลาดหรือไม่ การที่จะรังวัดสอบเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีให้ได้รับความแน่ชัดก็ต้องปรากฏแนวเขตที่ดินที่ชัดเจนของที่สาธารณประโยชน์หนองลาดเป็นสำคัญ เมื่อปรากฏว่าการดำเนินการรังวัดยังไม่แล้วเสร็จโดยสมบูรณ์ กรณีย่อมมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่จะฟ้องขอให้มีการดำเนินการรังวัดให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งด้วยวาจาท่อเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกมีความประสงค์ขอให้จดทะเบียนภาระจำยอมที่ดินเพื่อให้มีทางเข้าออกโดยผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าการดำเนินการทุกอย่างเป็นไปตามคำขอเรียบร้อยแล้ว แต่ต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีต้องการจะขายที่ดินของตนให้แก่บุคคลอื่นก็พบว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้จดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับถนนในโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยเจ้าหน้าที่อ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ระบุในคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและการสอบสวนสิทธิในที่ดินประเภทภาระจำยอมให้ถูกต้อง ซึ่งการที่เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอมให้กับผู้ฟ้องคดีกับพวกตามที่ไต่ยื่นคำขอไว้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียโอกาสที่จะขายที่ดินให้กับผู้ซื้อที่ดิน เนื่องจากที่ดินดังกล่าวไม่มีการจดทะเบียนภาระจำยอมกรณีเช่นนี้ผู้ฟ้องคดีย่อมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่มีสิทธิฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับถนนในโฉนดที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดีได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมฟ้องว่า สถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมโดยผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกบุคคลของสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมไม่แจ้งผลการวัดผลความรู้และความสามารถให้ผู้ฟ้องคดีทราบ หรืออีกนัยหนึ่งก็คือไม่แจ้งผลการคัดเลือกผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานในตำแหน่งพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีทราบ กรณีย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการงดเว้นการกระทำตามกรณีที่กำลังข้ออ้าง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทอื่นๆ

การที่เจ้าหน้าที่ของบัญชาการสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ยึดใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีไว้ และเมื่อผู้ฟ้องคดีขอคืน ผู้ถูกฟ้องคดีก็มิได้ดำเนินการให้มีการคืนใบสำคัญถิ่นที่อยู่แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับใบสำคัญถิ่นที่อยู่ เลขที่ ๑๔/๒๕๔๙ ออกให้ที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองตากเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๙ ต่อมา เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีได้ทำรายการสลักหลังแจ้งออกนอกราชอาณาจักรเพื่อการเดินทางกลับเข้ามาอีกในใบสำคัญถิ่นที่อยู่ซึ่งมีอายุใช้ได้ ๑ ปี จนถึงวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ แต่ผู้ฟ้องคดีเดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๐ กรณีจึงถือได้ว่าใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีเป็นอันใช้ไม่ได้อีกต่อไป ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๕๐ วรรคสอง และมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ การที่ศาลจะมีคำบังคับโดยสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการคืนใบสำคัญถิ่นที่อยู่ก็มิได้มีผลเป็นการแก้ไขความเดือดร้อนที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากการที่เจ้าหน้าที่ได้บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดียึดใบสำคัญถิ่นที่อยู่ของผู้ฟ้องคดีไว้แต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘/๒๕๕๓)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการแทนนาย น. ในการขออนุญาตออกประทานบัตรเหมืองแร่ นั้น การกระทำต่าง ๆ ของผู้ฟ้องคดีซึ่งกระทำภายในขอบอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากตัวการให้กระทำการแทน การใด ๆ ที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการไปตามที่ได้รับมอบอำนาจ ย่อมถือว่าเป็นการกระทำของนาย น. ซึ่งเป็นตัวการ และมีผลผูกพันนาย น. มิใช่ผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๗๙๗ และมาตรา ๘๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ไม่ว่านาย น. กับพวกจะได้ดำเนินการลักลอบระเบิดและย่อยหินโดยผิดกฎหมายตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนหรือไม่ ก็มิได้มีผลกระทบใดๆ ต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมิได้ดำเนินการใดๆ กับการกระทำของนาย น. และพวก จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีขอให้รัฐมนตรีฯ ดำเนินการกับนาย น. และพวกที่ลักลอบระเบิดและย่อยหินโดยผิดกฎหมาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๙/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการค้าในตลาดวงศกรฟ้องว่าผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงานโยธา กรุงเทพมหานคร และผู้อำนวยการสำนักงานเขตสายไหม ละเลยต่อหน้าที่ในการออกคำสั่งระงับการก่อสร้างและระงับการออกไปอนุญาตก่อสร้างอาคารให้บริษัท ช. เพื่อก่อสร้างห้างค้าปลีกค้าส่งขนาดใหญ่ อีกทั้งไม่ดำเนินการให้บริษัท ช. ปฏิบัติตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลงหรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางชนิดหรือบางประเภทในพื้นที่บางส่วนในท้องที่กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๘ นั้น เมื่อความเดือดร้อนที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเกิดจากการได้รับผลกระทบจากการประกอบกิจการค้าปลีกค้าส่งขนาดใหญ่ของบริษัท ช. อันเป็นผลกระทบด้านการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพที่ต้องแข่งขันกับนายทุนที่มีเงินมากกว่า จึงถือว่าความเดือดร้อนเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเป็นผลกระทบจากการประกอบธุรกิจของบริษัท ช. มิได้เป็นผลมาจากการก่อสร้างอาคารของบริษัท ช. แต่อย่างไรก็ดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่จะนำคดีมาฟ้องตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๕/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์

แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นสมาชิกองค์กรเกษตรกรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นองค์กรเกษตรกรตามพระราชบัญญัติกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร พ.ศ. ๒๕๔๒ และสำนักงานกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกรได้มีหนังสือรับรองว่าเป็นบุคคลที่สำนักงานกองทุนฟื้นฟูฯ ได้รับขึ้นทะเบียนองค์กร โดยผ่านการรับรองจากคณะกรรมการกองทุนฟื้นฟูฯ ก็ตาม แต่เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่สำนักงานกองทุนฟื้นฟูฯ ได้รับขึ้นทะเบียนหนี้ของเกษตรกรแล้ว หรือได้รับการรับรองจากคณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกร สำนักงานกองทุนฟื้นฟูฯ แล้วแต่อย่างใด อีกทั้งข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานบังคับคดีได้ประกาศขายทอดตลาดที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีและทำสัญญาซื้อขายที่ดินตามประกาศขายทอดตลาดกับผู้ประมูลได้เรียบร้อยแล้ว จึงเห็นได้ชัดว่า เรื่องของผู้ฟ้องคดีอยู่นอกเหนือขอบเขตการใช้มติดคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการให้เกษตรกรกู้ยืมเงินไปชำระหนี้ การที่คณะกรรมการจัดการหนี้ของเกษตรกรและสำนักจัดการหนี้ของเกษตรกรไม่ดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี โดยการให้ผู้ฟ้องคดีกู้ยืมเงินไปชำระหนี้ของเกษตรกร จึงไม่อาจถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่มติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ที่มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับงานทะเบียน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสมาคมผู้ปกครองและครูโรงเรียนวัดสุทธิวรารามฟ้องว่า การดำเนินการของสมาคมฯ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับของสมาคมฯ ไม่มีเอกสารรับสมัครสมาชิก การเลือกตั้งกรรมการเป็นไปโดยฝ่าฝืนข้อบังคับของสมาคมฯ การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารงานสมาคมฯ ไม่โปร่งใส อันถือเป็นเหตุให้ร้องขอให้นายทะเบียนถอนชื่อสมาคมออกจากทะเบียนได้ตามมาตรา ๑๐๒ (๔) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติให้ถอนชื่อสมาคมเมื่อปรากฏว่าสมาคมให้หรือปล่อยให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่กรรมการของสมาคมเป็นผู้ดำเนินกิจการของสมาคม ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงอธิบดีกรมการปกครองในฐานะนายทะเบียนสมาคมกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อขอให้เพิกถอนทะเบียนสมาคมฯ ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งว่า ไม่มีเหตุให้นายทะเบียนสั่งถอนชื่อสมาคมฯ ออกจากทะเบียนได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการถอนทะเบียนสมาคมฯ นั้น แม้ขณะฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีจะมี

สมาชิกภาพเป็นสมาชิกสมาคมฯ แล้วก็ตาม แต่เมื่อขณะที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้เพิกถอนชื่อสมาคมออกจากทะเบียนและขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือตอบปฏิเสธไม่ถอนชื่อสมาคมฯ นั้น ผู้ฟ้องคดียังไม่มีสถานภาพเป็นสมาชิกของสมาคมฯ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้มีส่วนได้เสียหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการกระทำหรืองดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการ

แผ่นดิน

กรณีฟ้องว่าผู้ว่าราชการจังหวัดและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยไม่ใช้ดุลพินิจสั่งให้นาง ร. ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่งทั้งที่ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว นั้น เมื่อตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้ใช้ดุลพินิจสั่งให้นายกเทศมนตรีพ้นจากตำแหน่ง เฉพาะแต่กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นว่าบุคคลดังกล่าวปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย หรือสวัสดิภาพของประชาชน ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ ตำแหน่ง หรือแก่เทศบาล หรือแก่ราชการ เท่านั้น แต่มิได้ให้อำนาจในการดำเนินการให้นายกเทศมนตรีที่ดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อาจถือว่าเป็นการงดเว้นการกระทำที่ก่อความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะก่อความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกให้ดำเนินคดีกรณีการทุจริตยักยอกเงินกองทุนฯ เห็นว่า พัฒนาการอำเภอเมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีพฤติกรรมการส่อไปในทางพยายามช่วยเหลือนาย จ. ซึ่งเป็นจำเลยในคดีดังกล่าว จึงได้ร้องเรียนพฤติกรรมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต่อนายกรัฐมนตรีและขอให้มีการดำเนินการสอบสวน แต่จนถึงวันฟ้องคดีก็ไม่ปรากฏว่ามีความคืบหน้าแต่อย่างใด

จึงฟ้องขอให้นายอำเภอเมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เร่งดำเนินการสอบสวนและลงโทษผู้กระทำผิด นั้น เมื่อการที่ศาลจะกำหนดค่าบังคับโดยสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เร่งดำเนินการสอบสวนและลงโทษทางวินัยผู้กระทำผิดตามคำขอของผู้ฟ้องคดี มิได้มีผลเป็นการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับอันเนื่องจากการสอบสวนกรณีดังกล่าวด้วยความล่าช้าแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในข้อหานี้ต่อศาลปกครอง ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการจัดสรรเงินให้กองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกเพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนช่วงที่คดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ อนุมัติเงินเท่ากับที่ถูกยกออกไปให้แก่กองทุนฯ เพื่อใช้เป็นเงินหมุนเวียนช่วงที่คดีแพ่งยังไม่ถึงที่สุด นั้น มิใช่เรื่องที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะดำเนินการได้โดยลำพัง การที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติจะพิจารณาจัดสรรเงินให้แก่กองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกหรือไม่ เพียงใด ย่อมไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีในข้อหานี้ต่อศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการกองส่งเสริมการบริการท่องเที่ยว ฟ้องโต้แย้งการกระทำของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ประธานกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และผู้แทนเลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา กรณีได้รับหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้พิจารณาทบทวนการแต่งตั้งผู้รักษาการแทนในตำแหน่งผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ซึ่งการมีหนังสือของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว เป็นแต่เพียงการแจ้งเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบเพื่อดำเนินการเท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องปฏิบัติตามคำขอของผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๓/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปติดต่อกับผู้อำนวยการเขตบางเขน (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อขอลงทะเบียนเป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง แต่ไม่ได้รับการดำเนินการใดๆ จากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ลงทะเบียนเป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างดังกล่าว จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกหนังสือรับรองให้ผู้ฟ้องคดีขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างข้างต้น นั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะดำเนินการลงทะเบียนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างให้กับผู้ฟ้องคดีได้นั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องไปรายงานตัวและยื่นคำขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะได้พิจารณาตามอำนาจหน้าที่ว่าจะอนุมัติลงทะเบียนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาลงทะเบียนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้างดังกล่าว จึงยังไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ไม่ได้ลงทะเบียนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์รับจ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗/๒๕๕๓)

(๕) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการปฏิบัติหน้าที่
ล่าช้าเกินสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๖) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำละเมิด
ของเจ้าหน้าที่

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน
หรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

กรณีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่หน่วยงานของรัฐดำเนินการขุดลอกคลองรูก้าที่ดินของเอกชนโดยไม่มีการเวนคืนและไม่ได้รับความยินยอมจากเจ้าของที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินพิพาท จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทร้องขอให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข. ที่ออกให้แก่ นาย ก. แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดียอมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการงดเว้นการกระทำดังกล่าว และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหรือจะได้รับนั้น จำต้องมีคำบังคับของศาลตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) หรือ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยการสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และที่ ๓ พิจารณาดำเนินการเพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ข. ดังกล่าวภายในเวลาที่ศาลกำหนด และสั่งให้ใช้เงินเป็นค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งอ้างว่าเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทได้ร้องขอให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดและสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก. ที่ออกให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ แต่ไม่มีการดำเนินการตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการงดเว้นการกระทำข้างต้น และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหรือจะได้รับนั้น จำต้องมีคำบังคับของศาลตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่ากรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม และกระทรวงการคลัง ดำเนินการขายโรงงานสุราบางยี่ขัน แห่งที่ ๒ และโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินอันเป็นที่ตั้งของโรงงานดังกล่าวพร้อมสิ่งปลูกสร้างให้แก่บริษัท สุราบางยี่ขัน จำกัด เมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๓ โดยมีได้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและประมวลกฎหมายที่ดิน อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยสิบสี่คนถูกบริษัท สุรามหาราษฎร จำกัด (มหาชน) มีคำสั่งเลิกจ้างจากการเป็นพนักงานและคนงานโรงงานสุราบางยี่ขันก่อนครบกำหนดเกษียณอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ นั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยสิบสี่คนยอมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำข้างต้น และการแก้ไขหรือบรรเทา

ความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยสิบสี่คนได้รับนั้นต้องมีคำบังคับของศาลปกครองตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าร้อยสิบสี่คนจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนผลการรังวัดที่ดินสาธารณประโยชน์แปลง “เต็นกระทุ่มโพรง” เพื่อออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (น.ส.ล.) ในส่วนที่รังวัดรุกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี และให้มีการรังวัดที่ดินใหม่ให้ถูกต้อง นั้น แม้ขั้นตอนการรังวัดที่ดินเพื่อออกน.ส.ล. จะเป็นการดำเนินการจัดให้มี น.ส.ล. เพื่อแสดงขอบเขตของที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก็ตาม แต่ขั้นตอนดังกล่าวมีการใช้อำนาจทางปกครองของเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำต่อผู้ขอรังวัดและเจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียงหรือบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิทธิในการใช้สอยทรัพย์สินหรือสิทธิในการครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินโดยปกติสุขของประชาชน การดำเนินการออก น.ส.ล. และการนำรังวัดชี้แนวเขตและปักหลักเขตที่สาธารณประโยชน์ของนายอำเภอขามสะแกแสง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลเมืองนาท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายและเป็นการดำเนินกิจการทางปกครอง และเมื่อการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวมีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองดังกล่าวได้โดยไม่ต้องรอให้ออก น.ส.ล. ก่อน ประกอบกับคำขอของผู้ฟ้องคดีเป็นคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการหรืองดเว้นกระทำการ ซึ่งศาลมีอำนาจกำหนดคำบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีที่กรมศุลกากรมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย แต่ต่อมาเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ถึงแก่ความตาย กรมศุลกากรจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชำระหนี้แทน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระ

จึงฟ้องขอให้ชำระเงินพร้อมดอกเบี้ยอันเกิดจากมูลละเมิด นั้น เป็นกรณีที่กรมศุลกากรไม่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดได้อีกต่อไป จึงจำต้องใช้สิทธิทางศาลเพื่อขอบังคับตามสิทธิเรียกร้องที่มีต่อเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด กรมศุลกากรจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๓/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการ

แผ่นดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจจากกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกให้ดำเนินคดีกรณีการทุจริตยกยอกเงินกองทุนฯ ฟ้องว่า พัฒนาการอำเภอเมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ไม่อนุมัติการเบิกจ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแพ่งชั้นอุทธรณ์ตามมติของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องไปกู้ยืมเงินมาเป็นค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีดังกล่าว จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจจากกองทุนหมู่บ้านฯ ให้ดำเนินคดีแพ่งกับผู้ที่ยกยอกเงินของกองทุนหมู่บ้าน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงินเป็นค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องไปกู้ยืมเงินเพื่อใช้เป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าว กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายนั้นต้องมีค่าบังคับของศาลโดยการสั่งให้มีการชดใช้ค่าเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีในข้อหานี้ แต่โดยที่มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติไว้ว่า หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรงแต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นข้าราชการในสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องกรมการพัฒนาชุมชนให้รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย

อันเนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่จะฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ ส่วนกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกมิใช่หน่วยงานของรัฐ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงอาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้โดยตรง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่อาจารย์ในสังกัดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไม่พิจารณาโครงงานวิจัยของผู้ฟ้องคดีและไม่ตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ซึ่งเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ สาขาวิชาประถมศึกษา แผน ข คณะศึกษาศาสตร์ ให้ผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายไม่สำเร็จการศึกษาภายในกำหนดระยะเวลาตามที่ผู้ฟ้องคดีคาดหวังไว้ ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้เสียค่าใช้จ่ายในการลงทะเบียนเรียนและค่าใช้จ่ายต่างๆ ไปแล้วเป็นจำนวนมาก ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการที่อาจารย์ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีไม่พิจารณาโครงงานวิจัยของผู้ฟ้องคดีและไม่ตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระให้ผู้ฟ้องคดี และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหรือจะได้รับนั้น จำต้องมีคำบังคับของศาลตามที่กำหนดในมาตรา ๗/๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยการสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายอันเกิดจากการกระทำดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๒/๒๕๕๒)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารต่อเมืองพัทยา แต่เมืองพัทยามีหนังสือไม่อนุญาตตามคำขอ เนื่องจากได้ตรวจสอบกับสำนักงานบำรุงทางชลบุรีที่ ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พบว่า ที่ดินที่ยื่นขออนุญาตอยู่ในแนวเขตเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนเพื่อสร้างทางหลวงพิเศษ แต่ต่อมาปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการทางหลวงเห็นชอบในหลักการให้ยกเลิกการก่อสร้างทางหลวงผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายค่าทดแทน

ความเสียหายกรณีที่มีการยกเลิกการเวนคืน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่าไม่สามารถชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ซึ่งแม้กรณีดังกล่าวจะเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานในสังกัดกรมทางหลวงพิจารณาชดเชยค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายแก่ตน ตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๗ ก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเพียงหน่วยงานในสังกัดกรมทางหลวง ไม่ได้เป็นหน่วยงานของรัฐ ตามนัยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับอธิบดีกรมทางหลวงมิได้มอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจพิจารณาค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการมีคำขอของผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่อกรมทางหลวงเพื่อให้พิจารณาค่าสินไหมทดแทนกรณีดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการกระทำหรือการละเว้นกระทำการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายค่าทดแทนความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๔/๒๕๕๖)

(๗) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากสัญญาทางปกครอง

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทที่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งผิดสัญญา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญากับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการตามสัญญาจ้างพนักงานราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ อันเป็นสัญญาที่มีคู่สัญญาอย่างน้อยฝ่ายหนึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครอง ได้ตกลงว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้ปฏิบัติงานในตำแหน่งครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ และส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอนแก่ประชาชนหรือชุมชน ซึ่งเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ อันเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น การฟ้องโต้แย้งการมีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีจากสถานที่ปฏิบัติงานที่ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางไทร ไปปฏิบัติงานที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื่องจากทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการมีภาระค่าใช้จ่ายมากกว่ารายรับ กรณีดังกล่าวพอจะเข้าใจได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่จะให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีได้กลับไปปฏิบัติงานที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางไทร ตามเดิม และให้ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รับผิดชอบความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการมีคำสั่งย้ายดังกล่าว จึงเห็นได้ว่ากรณี

มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง และการยุติข้อโต้แย้งนั้นจำเป็นต้องมีคำบังคับของศาลตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๓/๒๕๕๒)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นคู่สัญญาในสัญญาพิพาท ย่อมไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากสัญญาดังกล่าว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า คณะกรรมการการประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้อนุมัติให้ผู้ว่าการการประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ทำสัญญาซื้อขายน้ำประปากับการประปาส่วนภูมิภาค (กปภ.) โดยมีลักษณะสัญญาเป็นแบบ BOO ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าควรให้ทำสัญญาแบบ BTO หรือควรเป็นสัญญาแบบ BOOT เนื่องจากการทำสัญญาแบบ BOO ทำให้ กปภ. ต้องนำเงินงบประมาณที่ได้มาจากภาษีของประชาชนจำนวนมากมาจ่ายให้กับบริษัทเอกชนคู่สัญญาโดยไม่จำเป็น การกระทำดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐและประชาชน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ กปภ. เปลี่ยนแปลงแบบของสัญญาที่ได้ทำไว้แล้ว นั้น ผู้ฟ้องคดีมิใช่คู่สัญญาที่จะมีสิทธิเรียกร้องหรือมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กับบริษัทเอกชนคู่สัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องมาจากมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองที่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๑/๒๕๕๒)

กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลเรณู (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำสัญญาว่าจ้างบริษัท น. ให้ก่อสร้างรั้ว ป้ายและประตูของผู้ถูกฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีใช้หลักทรัพย์ในการค้ำประกันเพื่อให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ออกหนังสือค้ำประกันสัญญาให้กับบริษัท น. แต่เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาค้ำประกันผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้แจ้งคืนหลักประกันสัญญาให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เนื่องจากไม่สามารถนำหลักทรัพย์ดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ จึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลขอให้คืนหลักประกันสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น การทำสัญญาระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับบริษัท น. เป็นสัญญาทางปกครอง มีผลผูกพันระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับบริษัท น. ซึ่งเป็นคู่สัญญา ดังนั้น การขอคืนหลักประกันสัญญาตามหนังสือค้ำประกัน จึงเป็นเรื่องระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับบริษัท น. ผู้ฟ้องคดี

ไม่มีสิทธิฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนหนังสือคำประกันสัญญาให้แก่ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทที่เจ้าหน้าที่ใช้สิทธิเรียกร้องให้ลูกหนี้ชำระหนี้ตามสัญญา เป็นกรณีที่ลูกหนี้อาจปฏิเสธการชำระหนี้ต่อเจ้าหน้าที่ได้หากเห็นว่าไม่ชอบ จึงยังไม่อาจถือว่าลูกหนี้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องโต้แย้งการเรียกให้ชำระหนี้ดังกล่าว

การที่สำนักงานประกันสังคมมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบการในนามโรงพยาบาลลานนา ให้จ่ายเงินค่ารักษาพยาบาลคืนแก่ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ตามสัญญาจ้างให้บริการทางการแพทย์ เนื่องจากผู้ประกันตนตามบัตรรับรองสิทธิการรักษาพยาบาลกับโรงพยาบาลลานนาได้ชำระเงินการเข้ารักษาพยาบาลให้แก่โรงพยาบาลเชียงใหม่แล้ว นั้น หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นตามที่กำหนดในสัญญาจ้าง ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็สามารถปฏิเสธการจ่ายเงินได้ และเป็นสิทธิของสำนักงานประกันสังคมที่จะฟ้องบังคับให้ผู้ฟ้องคดีจ่ายเงินดังกล่าวต่อไป กรณีจึงไม่ถือว่ามี การโต้แย้งสิทธิตามสัญญาจ้างให้บริการทางการแพทย์แต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๗/๒๕๕๒)

กรณีที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาคไม่ต่อสัญญาจ้างเป็นพนักงานให้กับผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินผลการปฏิบัติงาน และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการนำส่งเงินเพื่อชดเชยทุนการศึกษาและค่าปรับตามสัญญา หนังสือดังกล่าวเป็นเพียงการแจ้งสิทธิเรียกร้องให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติตามสัญญา หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหนังสือดังกล่าวไม่ถูกต้องก็มีสิทธิที่จะปฏิเสธได้ และเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อภาคที่จะใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยเงินทุนการศึกษาและค่าปรับตามสัญญารับทุนการศึกษาต่อไป กรณีจึงยังไม่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย

โดยมีอาจหลีกเลี้ยงได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๖/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญารับทุนอุดหนุนการศึกษาโครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์กับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ แต่ภายหลังได้มีหนังสือขอลาออกจากราชการ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ จึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ทุนกรณีผิดสัญญารับทุนอุดหนุนการศึกษาดังกล่าว รวมทั้งมีคำสั่งยับยั้งการลาออกของผู้ฟ้องคดี กรณีดังกล่าวหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหนังสือแจ้งให้ชดใช้ทุนไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ถูกต้อง ก็มีสิทธิปฏิเสธหรือเพิกเฉยไม่ชดใช้ทุนนั้นได้ และเป็นหน้าที่ของอธิการบดีฯ ที่จะต้องใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ทุนดังกล่าว เมื่ออธิการบดีฯ ยังไม่ได้ใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ทุน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี้ยงได้ที่จะฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๒/๒๕๕๒)

(๘) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ จากการกระทำที่เป็นความรับผิดชอบอื่น

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการรอนสิทธิ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและต้นยางพาราในท้องที่ที่ถูกกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าเพื่อก่อสร้างสายส่งไฟฟ้า ฟ้องขอให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจ่ายเงินค่าทดแทนราคาต้นยางพาราดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อมาตรา ๓๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ อันเป็นกฎหมายเฉพาะได้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นที่ไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทน มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยมิได้มีบทบัญญัติให้ต้องอุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อผู้ใดหรือหน่วยงานใดก่อนการฟ้องคดี จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง

ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๓/๒๕๕๒ ที่ ๓๒๔/๒๕๕๒ ที่ ๓๒๕/๒๕๕๒ และที่ ๓๒๖/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายฯ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

กรณีที่ศาลจังหวัดนครราชสีมาคำพิพากษาว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแต่งตั้งเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๐ โดยไม่ชอบ และให้เพิกถอนมติที่ประชุมสภาในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจึงต้องพ้นจากตำแหน่งต่างๆ ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาด้วย สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค ที่ ๑๕ จึงมีหนังสือแจ้งองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาให้เรียกคืนเงินเดือน ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการที่ได้รับไปโดยไม่มีสิทธิของประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายองค์การบริหารส่วนจังหวัดและคณะ ซึ่งรวมถึงผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนให้แก่คลังองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจึงมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าให้ไปชำระเงินคืน แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเพิกเฉย กรณีดังกล่าวมิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งทางปกครอง แต่เป็นการใช้สิทธิเรียกเงินที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับเกินสิทธิอันมีลักษณะเป็นลามกสมควรได้ ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หนังสือขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาจึงเป็นเพียงหนังสือทวงถามให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าชำระเงินเท่านั้น หากผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเห็นว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาไม่มีหรือยังไม่มีสิทธิเรียกเงินจากตน ก็ชอบที่จะปฏิเสธไม่คืนเงินดังกล่าว และให้เป็นเรื่องขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาที่จะต้องใช้สิทธิเรียกเงินดังกล่าวโดยการฟ้องขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าคืนเงินต่อไป ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และคณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการที่กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการผันน้ำที่ไหลบ่ามาจากตอนเหนือของแม่น้ำเจ้าพระยาเข้าทุ่งเจ้าเจ็ดและทุ่งบางบาล เพื่อมิให้ทะลักเข้าท่วมกรุงเทพมหานคร นั้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะอยู่ในฐานะหัวหน้ารัฐบาลตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แต่เมื่อข้อ ๗ และข้อ ๘ ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้การจ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินด้านปศุสัตว์อยู่ในความดูแลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีเพียงหน้าที่กำกับโดยทั่วไปในการบริหารราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อให้ปฏิบัติราชการตามนโยบายหรือมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ส่วนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ก็เป็นเพียงการกำหนดแนวทางให้หน่วยราชการปฏิบัติตามเท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงมิใช่ผู้มีหน้าที่จ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามระเบียบข้างต้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีกรณีฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไว้พิจารณา จึงชอบแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๘/๒๕๕๒ และที่ ๒๐๙/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่ในแนวเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อตามประกาศกระทรวงพลังงาน เรื่อง กำหนดเขตระบบการขนส่งปิโตรเลียมทางท่อในท้องที่จังหวัดนนทบุรี กรุงเทพมหานคร และจังหวัดสมุทรปราการ ฟ้องขอให้บริษัท ปตท จำกัด (มหาชน) ซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าของโครงการจ่ายค่าทดแทนเพิ่มเมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้แจ้งให้บริษัทฯ ดำเนินการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการ อีกทั้งมิได้เสนอขอพิพาทต่อสถาบันอนุญาตตุลาการ และขอให้อนุญาตตุลาการมีคำชี้ขาดข้อพิพาทก่อน กรณีจึงยังไม่มีเหตุที่ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งตั้งอนุญาตตุลาการได้ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีจึงยังมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๗/๒๕๕๒)

(๙) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการกระทำในกรณีอื่น ๆ**กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ
และเจ้าหน้าที่ของรัฐ**

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการลงทุน ๗ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ (ด้านการลงทุน) ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีมาปฏิบัติหน้าที่ประจำกองส่งเสริมการลงทุนภูมิภาค กรุงเทพมหานคร ผู้ฟ้องคดีจึงเดินทางกลับประเทศไทย และได้เบิกเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ตามมาตรา ๗๐ (๔) แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๒๖ กรณีที่สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมีหนังสือเรียกให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการลงทุน ๗ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ปฏิบัติหน้าที่ประจำสำนักงานที่ปรึกษาฝ่ายเศรษฐกิจ (ด้านการลงทุน) ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น แต่ต่อมาได้ย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ประจำกองส่งเสริมการลงทุนภูมิภาค กรุงเทพมหานคร คืบเงินค่าใช้จ่ายในการย้ายถิ่นที่อยู่ในส่วนที่ได้รับไว้เกิน นั้น การมีหนังสือเรียกให้คืนเงินดังกล่าว มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการออกคำสั่งทางปกครอง แต่เป็นการที่ผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนใช้สิทธิเรียกเงินที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเกินสิทธิอันมีลักษณะเป็นลามกมิควรได้ตามมาตรา ๔๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หนังสือดังกล่าวจึงเป็นเพียงหนังสือทวงถามให้ชำระเงินเท่านั้น กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องมาจากการกระทำของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๗/๒๕๕๒)

**กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการ
แผ่นดิน**

กรณีที่กรมการปกครองมีหนังสือตอบข้อหารือว่าราษฎรที่อาศัยหรือประกอบอาชีพอยู่ในที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติไม่ว่าจะโดยการบุกรุกหรือได้รับอนุญาตจากราชการ ถือเป็นเพียงผู้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยเท่านั้น ไม่มีหน้าที่ต้องเสียภาษีบำรุงท้องที่ เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลสูญเสียรายได้จากการจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่สูญเสียรายได้ดังกล่าว จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนหนังสือตอบข้อหารือข้างต้น นั้น เมื่อมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ บัญญัติให้การจัดเก็บภาษีบำรุงท้องที่เป็นอำนาจและหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเพียงพนักงานประเมินและสำรวจภาษีที่ได้รับแต่งตั้งจากองค์การบริหารส่วนตำบลให้ทำหน้าที่จัดเก็บสำรวจ และประเมินภาษีบำรุงท้องที่ โดยภาษีบำรุงท้องที่ถือเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ไม่ใช่รายได้ของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด หากหนังสือตอบข้อหารือข้างต้นมีผลกระทบต่อรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยตรงและเป็นการเฉพาะตัวจากหนังสือตอบข้อหารือของกรมการปกครอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๔/๒๕๕๒)

๒) ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้

(๑) หน่วยงานทางปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ประชาชนผู้ถูกระทบสิทธิจากการใช้อำนาจรัฐ

(ก) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

การที่เทศบาลนครนครราชสีมาดำเนินการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค โดยนำน้ำจากเขื่อนลำแะมาใช้ผลิตน้ำประปา ทำให้กระทบต่อระบบนิเวศน์และปริมาณน้ำที่ปล่อยลงสู่ลำน้ำแะและลำน้ำมูล เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครราชสีมาซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินการก่อสร้างระบบน้ำประปาดังกล่าว จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่มีสิทธิฟ้องขอให้เทศบาลนครนครราชสีมาระงับการดำเนินการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการข้างต้นตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการ

แผ่นดิน

กรณีฟ้องว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลเวียงคำ อำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี เป็นเทศบาลตำบลเวียงคำ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากดำเนินการจัดทำประชาพิจารณ์หรือประชาคมที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ส่อไปในทางทุจริต ไม่โปร่งใส และไม่ปฏิบัติตามเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชนในพื้นที่ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นราษฎรในพื้นที่ที่ประกาศกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวมีผลบังคับใช้ จึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดีขอให้เพิกถอนประกาศกระทรวงมหาดไทยข้างต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๓/๒๕๕๒)

(ข) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) คณะบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๔) ชุมชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

อนึ่ง ศาลปกครองได้วินิจฉัยเกี่ยวกับการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายฯ ในกรณีของผู้เสียหายฯ ปรากฏตามตัวอย่างคำวินิจฉัย ดังต่อไปนี้

กรณีฟ้องว่านายกเทศมนตรีตำบลบ้านฝางมีคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติในการรับสมัครเลือกตั้งโดยไม่มีภูมิลำเนาในเขตเทศบาลตำบลบ้านฝาง เป็นเหตุให้นายกเทศมนตรีผู้ออกคำสั่งต้องรับผิดชอบ ขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว และให้ผู้ออกคำสั่งชดเชยค่าเสียหายรวมทั้งให้มีการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมกับผู้ที่ทำให้ผิด นั้น การออกคำสั่งแต่งตั้งที่ปรึกษานายกเทศมนตรีเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายในการแต่งตั้งผู้ที่จะมาช่วยเหลือให้คำปรึกษาในการบริหารงานเทศบาลของนายกเทศมนตรี เมื่อผู้ฟ้องคดีมิใช่คู่กรณีในคำสั่ง

ดังกล่าว แม้จะมีฐานะเป็นประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลและได้เสียภาษีผ่านการจัดเก็บของเทศบาลก็ตาม คำสั่งดังกล่าวก็หาได้มีผลกระทบใดๆ ต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้จากการออกคำสั่งดังกล่าวที่จะมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๒/๒๕๕๒)

๑.๑.๒ กรณีที่กฎหมายให้สิทธิในการฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับ

๑.๒.๑ กรณีที่ไม่จำเป็นต้องมีค่าบังคับของศาล

๑) กรณีที่หน่วยงานทางปกครองสามารถใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้เอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่มีผลบังคับเป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีที่ปรากฏในภายหลังว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่านายกเทศมนตรีในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยปล่อยให้เจ้าของอาคารข้างเคียงก่อสร้างต่อเติมอาคารโดยยึดเกาะกับผนังตึกของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ฟ้องคดี และไม่ได้ขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงขอให้มีการตรวจสอบการขออนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าว เมื่อปรากฏว่านายกเทศมนตรีได้มีคำสั่งให้เจ้าของอาคารพิพาทยื่นคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคาร และได้มีการยื่นคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคารแล้ว แต่ผู้ยื่นคำขอไม่พอใจคำสั่งของนายกเทศมนตรีที่ให้แก้ไขแบบแปลน จึงอุทธรณ์

คำสั่งดังกล่าว โดยเรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ปฏิบัติหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร อันเป็นการปฏิบัติภาระหน้าที่ตามคำขอท้ายคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติแล้ว ถือว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้หมดสิ้นไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ได้ลงชื่อเป็นพยานในหนังสือมอบอำนาจปลอมเพื่อใช้เป็นหลักฐานว่า นาง อ. มอบอำนาจให้นาย ส. เป็นผู้มียานพาหนะไอพ่นเครื่องยนต์เรือและได้ดำเนินการจดทะเบียนไอพ่นเครื่องยนต์เรือของนาง อ. ไปเป็นของนาย ส. รวมทั้งได้แจ้งกับผู้ฟ้องคดีว่า นาง ป. มารดาของเด็กหญิง ส. สามารถให้ความยินยอมให้เด็กหญิง ส. ทำนิติกรรมขายเรือให้กับผู้ฟ้องคดีได้โดยไม่ต้องขออนุญาตจากศาลก่อน และได้ไอพ่นเครื่องยนต์เรือพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้นายทะเบียนเรือประจำเมืองท่าหนองคายดำเนินการยกเลิกนิติกรรมไอพ่นเครื่องยนต์เรือดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าศาลจังหวัดหนองคายได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนเรือระหว่างนาง อ. กับนาย ส. เนื่องจากเป็นการโอนโดยใช้หนังสือมอบอำนาจปลอม และเพิกถอนรายการจดทะเบียนเรือระหว่างเด็กหญิง ส. กับผู้ฟ้องคดีเนื่องจากมิได้ขออนุญาตจากศาลก่อนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๗๔ (๑) ประกอบกับมาตรา ๗๐๓ วรรคสอง (๑) เหตุแห่งการฟ้องคดีในข้อหานี้ได้หมดสิ้นไปโดยที่ศาลปกครองไม่จำเป็นต้องกำหนดคำสั่งบังคับสั่งให้นายทะเบียนเรือประจำเมืองท่าหนองคายดำเนินการยกเลิกการจดทะเบียนเครื่องยนต์เรือดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในข้อหานี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

กรณีฟ้องว่ามีผู้บุกรุกเข้าไปในที่ราชพัสดุและสร้างห้องสุขาติดกับรั้วบ้านของผู้ฟ้องคดี ทำให้เกิดกลิ่นเหม็น บางครั้งมีควันไฟและสารเคมี ทั้งยังทำให้รั้วสังกะสีของผู้ฟ้องคดีเสียหาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังอธิบดีกรมธนารักษ์ให้แก้ไขความเดือดร้อนดังกล่าว แต่ก็ยังมีได้มีการดำเนินการแก้ไขและแจ้งตอบให้ทราบ จึงฟ้องขอให้ศาลสั่งให้อธิบดีกรมธนารักษ์รื้อถอนและกลบฝังส้วมที่สร้างบุกรุกที่ราชพัสดุ แต่เนื่องจากในระหว่าง

การพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นปรากฏว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งครอบครองใช้ประโยชน์ในที่ดินราชพัสดุดังกล่าว ได้ดำเนินการรื้อถอนห้องสุขาและใช้ปูนโบกปิดทับตัวส้วมและสร้างรั้วไม้ชั่วคราวเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้ห้องสุขาดังกล่าวอีก โดยจะดำเนินการสร้างรั้วถาวรต่อไป ดังนั้น ความเดือดร้อนที่เกิดจากห้องสุขาตามฟ้องจึงหมดไป ไม่มีเหตุที่ศาลจะออกคำสั่งบังคับให้อธิบดีกรมธนารักษ์แก้ไขความเดือดร้อนจากห้องสุขาตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้อีก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๓/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

กรณีที่มีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคดำเนินการก่อสร้างเสาโครงเหล็กและพาดสายส่งไฟฟ้าผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่มิได้นำเงินค่าทดแทนไปวางทรัพย์สิน ณ สำนักงานวางทรัพย์สินหรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ย้ายจุดตั้งเสาไฟฟ้าออกไปจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีแล้ว เหตุแห่งการรอนสิทธิที่ต้องมีการวางทรัพย์สินจึงหมดสิ้นไป และการย้ายจุดตั้งเสาไฟฟ้ากลับทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีมูลค่าสูงขึ้น เนื่องจากการรอนสิทธิที่มีอยู่แต่เดิมหมดไป จึงถือว่ายังไม่มีข้อพิพาทอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีระหว่างผู้ฟ้องคดีกับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่มีสิทธินำคดีนี้มาฟ้องต่อศาล สำหรับความเสียหายจากการที่ถูกสายไฟฟ้าพาดผ่านบนที่ดินของผู้ฟ้องคดีนั้น เป็นเหตุคนละเหตุกับกรณีที่ต้องมีการวางทรัพย์สินในคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะใช้สิทธิเรียกร้องค่าทดแทนจากการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และมีสิทธินำคดีมาฟ้องได้ใหม่ภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๕/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีที่มีการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคออกประกาศประกวดราคาเพื่อจัดจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าแบบราคาคงที่ไม่จำกัดจำนวนด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ แต่มิได้แจ้งให้ผู้มีสิทธิเสนอราคาทราบข้อกำหนดตามประกาศประกวดราคาล่วงหน้าเป็นเวลาพอสมควร ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศประกวดราคาดังกล่าว เมื่อต่อมาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศประกวดราคาพิพาททั้งหมด และดำเนินการออกประกาศประกวดราคาใหม่แล้ว จึงเป็นกรณีที่หน่วยงานทางปกครองผู้จัดประกวดราคาได้ดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้ว ความเดือดร้อนเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลปกครองแก้ไขเยียวยาได้รับการแก้ไข และ

มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไป ศาลปกครองไม่จำเป็นต้องกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๘/๒๕๕๒ และที่ ๔๗๑/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์

กรณีฟ้องว่าคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนพิจารณาคำขอกู้เงินของผู้ฟ้องคดีล่าช้า เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำเงินกู้ไปชำระหนี้ตามคำพิพากษาและไถ่ถอนที่ดินคืนจากเจ้าหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนด นั้น เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจนได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบมติไม่อนุมัติเงินกู้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ยากจน และยุติเรื่องตามข้อ ๒๙ (๗) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ. ๒๕๒๘ ย่อมถือว่าการพิจารณาคำขอกู้เงินของผู้ฟ้องคดีได้เสร็จสิ้นแล้ว เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งให้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๕/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักโทษเด็ดขาดชายต้องโทษจำคุกอยู่ที่เรือนจำกลางคลองเปรมในข้อหาความผิดฐานร่วมกันมีวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทของศาลอาญาฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอพักการลงโทษต่อพักคดีเรือนจำ ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาพักการลงโทษของเรือนจำได้ประชุมพิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วมีมติเห็นควรอนุมัติพักการลงโทษผู้ฟ้องคดี ต่อมา เรือนจำกลางคลองเปรมได้ส่งเรื่องขออนุมัติพักการลงโทษผู้ฟ้องคดีต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีครอบครองยาเสพติด ในขณะที่ถูกจับกุมเป็นจำนวนมากอันถือเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคม จึงไม่อนุมัติพักการลงโทษให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่อนุมัติพักการลงโทษผู้ฟ้องคดีดังกล่าว นั้น เมื่อเหตุแห่งการฟ้องคดีที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายในคดีนี้ เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีพักการลงโทษ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำกลางคลองเปรมเนื่องจากได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก กรณีจึงถือได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีได้หมดสิ้นไปแล้ว ศาลจึงไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งในคดีนี้อีก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถูกจับกุมในคดีความผิดฐานลักทรัพย์ฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบด้วยการทำร้ายร่างกายผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อผู้บัญชาการเรือนจำจังหวัดพิษณุโลก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการสอบสวนหรือแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ร้องทุกข์ต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ต่อมา กรมราชทัณฑ์จึงได้ให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการณีสืบมูลว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำผิดจริง และขณะนี้อยู่ระหว่างการสอบสวนเอาผิดทางวินัย แต่ไม่ปรากฏว่ากรมราชทัณฑ์จะสอบสวนดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่อย่างไร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม จึงฟ้องขอให้ศาลดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ใช้อำนาจในการเป็นเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทำร้ายร่างกายผู้ต้องขัง และสอบสวนดำเนินคดีอาญากับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ไม่ดำเนินการสอบสวนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นั้น แม้กรณีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยไม่สอบสวนเอาผิดกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามอำนาจหน้าที่ จะถือเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเรือนจำจังหวัดพิษณุโลกได้แจ้งผลการสอบสวนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่ามีมูลกระทำผิดจริง แสดงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการสอบสวนเอาผิดกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปแล้ว ศาลปกครองจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการสอบสวนเอาผิดกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซ้ำอีก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๙/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องว่านายกรัฐมนตรียึดอำนาจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๘ ออกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในเขตกรุงเทพมหานคร ประกาศ ณ วันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ และได้ออกข้อกำหนดห้ามมิให้ประชาชนกระทำการตามข้อกำหนดรวม ๕ ข้อ อันเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ การห้ามกระทำการดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องต่อศาลปกครองสูงสุดขอให้เพิกถอนประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินดังกล่าว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ารองนายกรัฐมนตรีซึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศเรื่อง ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๑ แล้ว ดังนั้น เหตุแห่งการฟ้องคดีที่ขอให้ศาลปกครองสูงสุดยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๑ จึงได้หมดไปแล้ว และมีได้มีประเด็นที่ศาลปกครองสูงสุดต้องพิจารณาเพิกถอนอีก จึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจาก

**สารบบความ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๓๔/๒๕๕๒ ที่ พ.๓๕/๒๕๕๒ และที่ พ.๓๖/๒๕๕๒
วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)**

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่านายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี อำเภอบางพระประแดง อำเภอบางบ่อ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ อำเภอธัญบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสามโคก อำเภอลำลูกกา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และอำเภอวังน้อย อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๒ ทั้งที่สถานการณ์ฉุกเฉินได้สิ้นสุดลงแล้ว เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ดำเนินการให้ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีภายในสามวันนับแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๒ ทำให้ข้อกำหนดประกาศ และคำสั่งต่าง ๆ ที่ออกตามสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงสิ้นสุดลงไปด้วย การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีหลังจากนั้นจึงเป็นการกระทำโดยปราศจากอำนาจตามกฎหมาย และเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่าประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงดังกล่าวได้สิ้นสุดลงแล้ว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศ เรื่อง ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินที่มีความร้ายแรงในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี อำเภอมืองสมุทรปราการ อำเภอบางพลี อำเภอบางพระประแดง อำเภอบางบ่อ อำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ อำเภอธัญบุรี อำเภอลาดหลุมแก้ว อำเภอสามโคก อำเภอลำลูกกา อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม และอำเภอวังน้อย อำเภอบางปะอิน อำเภอบางไทร อำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ ให้บรรดาประกาศ ข้อกำหนด และคำสั่งที่ออกตามพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินฯ เป็นอันสิ้นสุดลง ดังนั้น เหตุแห่งการฟ้องคดีจึงได้หมดไปแล้ว จึงไม่มีประเด็นที่ศาลปกครองสูงสุดต้องพิจารณาพิพากษาอีก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ควบคุมดูแลให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดที่ให้เพิกถอนผลการประเมินเพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี เมื่อปรากฏว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต ๒ ได้ดำเนินการเบิกจ่ายเงินตามที่มีการแก้ไขคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนใหม่

ของผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงถือว่ามี การปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองแล้ว เหตุแห่งการฟ้องคดี ย่อมหมดสิ้นไป จึงไม่มีกรณีที่ศาลจะออกคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องโต้แย้งคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ เรื่อง การกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ดำรงตำแหน่ง บุคลากรทางการศึกษาอื่นตามมาตรา ๓๘ ก (๒) ซึ่งกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดี ในกรอบตำแหน่งนักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ๖ว/๗ว อันดับ ท.๗ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากถ้าหากมีการพิจารณาคะแนนตามหลักเกณฑ์แล้ว ผู้ฟ้องคดีจะต้องได้รับการพิจารณา คัดเลือกให้แต่งตั้งในกรอบตำแหน่งบุคลากร ๗ว/๘ว กลุ่มบริหารงานบุคคล จึงขอให้ศาล มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าระหว่าง การพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้น ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ แก้ไขคำสั่งการกำหนดตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งบุคลากร ๗ว ถือได้ว่า คำสั่งที่พิพาทได้ถูกเพิกถอนไปแล้ว จึงถือได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป ศาลปกครอง ไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งบังคับให้เพิกถอนคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อีก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้นายกเทศมนตรีตำบล เนินมะปรางทำความเห็นและลงชื่อในเอกสารประเมินบุคคลและผลงานที่ผู้ฟ้องคดีเสนอเพื่อ เลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นจากระดับ ๕ เป็นระดับ ๖ว นั้น เมื่อในระหว่างการ พิจารณาของศาล นายกเทศมนตรีฯ ได้ลงนามในเอกสารดังกล่าวต่อคณะกรรมการพนักงาน เทศบาลจังหวัดพิษณุโลกตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงไม่มีเหตุที่ศาลจะออกคำสั่ง บังคับให้นายกเทศมนตรีฯ ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ อีก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต ๑ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย จังหวัด เชียงรายโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น แม้จะปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เกษียณอายุราชการแล้ว แต่คำสั่งย้ายที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ยังไม่หมดสิ้นไป หากศาลปกครองเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายก็สามารถกำหนด คำบังคับโดยการเพิกถอนคำสั่งและให้มีผลเฉพาะผู้ฟ้องคดีย้อนหลังไปนับแต่วันออกคำสั่งได้ อย่างไรก็ตาม การพิจารณาคดีนี้ต่อไปจนมีคำสั่งดังกล่าวข้างต้น ก็ไม่สามารถทำให้ผู้ฟ้องคดี กลับไปดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเดิมได้ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีก็ไม่มีคำขอให้ศาลกำหนด คำบังคับประการอื่น การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีต่อไปจึงไม่มีประโยชน์แก่การแก้ไขหรือ

บรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหรืออาจได้รับจากคำสั่งดังกล่าวต่อไป จึงไม่มีกรณีที่ศาลจำเป็นต้องออกคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติไม่อนุมัติให้กรมศิลปากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) นำบัญชีผลการคัดเลือกข้าราชการครูเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนให้ดำรงตำแหน่งสายงานบริหารในสถานศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ตามประกาศขึ้นบัญชีผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานบริหารของ อ.ก.ค. วิสามัญเกี่ยวกับตำแหน่งและอัตราเงินเดือน (ดำเนินการแทน อ.ก.ค. กรมศิลปากร) ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๗ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ว่างอยู่ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่ว่างอยู่โดยเร็ว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏในระหว่างพิจารณาคดีของศาลว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยเลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีมติอนุมัติให้ อ.ก.ค.ศ. กรมศิลปากร คัดเลือกข้าราชการครูจากบัญชีผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งหรือเลื่อนและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายงานบริหารในสถานศึกษา สังกัดกรมศิลปากร ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๗ ได้ตามความเหมาะสม โดยให้อยู่ในดุลพินิจของ อ.ก.ค.ศ. กรมศิลปากร ซึ่งมีผลเท่ากับได้มีการเพิกถอนมติไม่อนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นำบัญชีผลการคัดเลือกข้าราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยฯ ตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอไปแล้ว และปรากฏด้วยว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์พัสดุซึ่งเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยนาฏศิลป์ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ว่างอยู่ ฉะนั้น ความเดือดร้อนและเสียหายตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างและมีคำขอทนายฟ้องจึงได้รับการแก้ไขแล้ว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามได้ดำเนินการตามคำขอทนายฟ้องของผู้ฟ้องคดีทุกประการแล้ว จึงไม่มีกรณีที่ศาลต้องออกคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อีก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๘/๒๕๕๒)

กรณีที่สรรพากรพื้นที่นครปฐมมีหนังสือแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านการประเมินบุคคลและการปฏิบัติตนเพื่อเลื่อนเป็นระดับ ๕ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของสรรพากรพื้นที่ฯ ดังกล่าว นั้น เมื่อปรากฏว่าในระหว่างดำเนินการพิจารณาตัดสินของศาลปกครองชั้นต้น อธิบดีกรมสรรพากรได้มีคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนักวิชาการสรรพากร ๕ แล้ว คำสั่งดังกล่าวจึงมีผลเป็นการเพิกถอนคำสั่งแจ้งผลไม่ผ่านการประเมินฯ ตามคำขอทนายฟ้องแล้ว การที่ศาลจะมีคำพิพากษาหรือ

คำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งพิพาทซ้ำอีก ก็ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แต่ประการใด กรณีจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๔/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่าผู้อำนวยการเขตบางรักปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร ในดำเนินการทางวินัยผู้ฟ้องคดี เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องเสื่อมเสียชื่อเสียง และไม่ได้รับการประเมินเพื่อรับเงินวิทยฐานะ อีกทั้งไม่ได้รับประโยชน์ตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ เมื่อปรากฏว่าผู้อำนวยการเขตบางรักได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และได้ส่งผลการสอบข้อเท็จจริงไปยังสำนักการศึกษาเพื่อพิจารณาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยไม่ร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ย่อมถือว่าผู้อำนวยการเขตบางรักปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๙๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ครบถ้วนแล้ว เหตุแห่งการฟ้องคดีที่เกิดจากการที่ผู้อำนวยการเขตบางรักปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรจึงหมดสิ้นไป ศาลจึงไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘๘/๒๕๕๒)

๑.๒.๒ กรณีที่จำเป็นต้องมีคำสั่งของศาล

๑) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่กำหนดคำสั่งได้

(๑) คำขอให้ศาลกำหนดคำสั่งโดยคำสั่งให้เพิกถอนกฎ คำสั่งหรือสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

ก) กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

ข) กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่ง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนบ้านป่ายาง และสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีที่ ๒

ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนบ้านหนองตากร้า โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว กรณีจึงเป็นคำขอที่ศาลปกครองอาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๖/๒๕๕๒)

ค) กรณีมีคำขอให้สั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้หัวหน้าหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า นายอำเภอโพธิ์ทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรีตำบลโพธิ์ทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยไม่ดำเนินการกับผู้ก่อสร้างอาคารรุกล้ำทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีศาลต้องมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ ปฏิบัติหน้าที่ในการดูแลและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์ตามกฎหมายภายในเวลาที่ศาลกำหนด อันเป็นค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้นเมื่อศาลได้วินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ และบุคคลอื่นๆ ก่อสร้างอาคารรุกล้ำทางสาธารณประโยชน์พิพาท ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๑ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ โดยดำเนินการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๐ และบุคคลอื่นที่ก่อสร้างอาคารรุกล้ำทางสาธารณประโยชน์พิพาททำการรื้อถอนอาคารส่วนที่รุกล้ำออกไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๔/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งตัวว่าจากต่อเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินว่าผู้ฟ้องคดีกับพวกมีความประสงค์ขอให้จดทะเบียนภาระจำยอมที่ดินเพื่อให้มีทางเข้าออก โดยผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าการดำเนินการทุกอย่างเป็นไปตามคำขอเรียบร้อยแล้ว แต่ต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีต้องการจะขายที่ดินของตนให้แก่บุคคลอื่นก็พบว่าเจ้าหน้าที่ไม่ได้จดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับถนนในโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเจ้าหน้าที่อ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ระบุ

ในคำขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมและการสอบสวนสิทธิในที่ดินประเภทภาระจำยอม ให้ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน และเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบึงกุ่ม ดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอม เกี่ยวกับถนนในโฉนดที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดี กรณีดังกล่าวศาลมีอำนาจกำหนดค่าบังคับสั่งให้มีการดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับถนนให้กับผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานของสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ฟ้องว่าสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมโดยผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกบุคคลของสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ไม่แจ้งผลการวัดผลความรู้และความสามารถให้ผู้ฟ้องคดีทราบ กรณียอมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการงดเว้นการกระทำดังกล่าวข้างต้น และการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับนั้น จำต้องมีค่าบังคับของศาลตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ สั่งให้สถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมโดยผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม และคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกบุคคลของสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมแจ้งผลการวัดผลความรู้และความสามารถของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในเวลาที่ศาลกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๑/๒๕๕๒)

(๓) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

กรณีฟ้องว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลงก่อสร้างท่อระบายน้ำบนไหล่ทางสาธารณสุขประโยชน์โดยให้ปลายท่อระบายน้ำทิ้งลงในสระน้ำข้างทางสาธารณสุขประโยชน์ซึ่งที่ดินบริเวณที่เป็นสระน้ำดังกล่าวส่วนหนึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้

ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลงดำเนินการแก้ไขท่อระบายน้ำที่พิพาท เพื่อไม่ให้น้ำไหลลงสระน้ำและก่อความเดือดร้อนให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีกต่อไป กรณีจึงเป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๙/๒๕๕๒)

(๔) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้ถือปฏิบัติต่อสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๕) คำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับโดยการสั่งให้บุคคลกระทำหรือละเว้นกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นคำขอที่ไม่อาจกำหนดค่าบังคับได้

(๑) คำขอให้ศาลปกครองดำเนินการทางวินัยหรือให้ลงโทษทางอาญา

กรณีฟ้องว่านายกเทศมนตรีตำบลบ้านฝางออกคำสั่งแต่งตั้งบุคคลที่ขาดคุณสมบัติในการรับสมัครเลือกตั้งให้เป็นที่ปรึกษานายกเทศมนตรี โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้มีการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับผู้กระทำผิดตามประมวลกฎหมายอาญาและขอให้ผู้บังคับบัญชาระดับสูงของนายกเทศมนตรีฯ ดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมกับผู้ทะเลาะเลຍการปฏิบัติหน้าที่ เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์ให้บุคคลต้องรับผิดชอบในทางอาญา อันเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจออกค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๒/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกให้ดำเนินคดีกรณีการทุจริตยักยอกเงินกองทุนหมู่บ้านฯ เห็นว่า พัฒนาการอำเภอเมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีพฤติกรรมการส่อไปในทางพยายามช่วยเหลือนาย ฉ. ซึ่งเป็นจำเลยในคดีดังกล่าว จึงได้ร้องเรียนพฤติกรรมของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต่อนายกรัฐมนตรีและขอให้มีการดำเนินการสอบสวน แต่จนถึงวันฟ้องคดีก็ไม่ปรากฏว่ามีความคืบหน้าแต่อย่างใด จึงฟ้องขอให้นายอำเภอ

เมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เร่งดำเนินการสอบสวนและลงโทษผู้กระทำผิด และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พ้นจากตำแหน่งประธานกรรมการกองทุนหมู่บ้านฯ นั้น คำขอดังกล่าวเป็นคำขอให้ศาลกำหนดค่าบังคับที่อยู่นอกเหนืออำนาจศาลปกครองที่จะกำหนดให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๕๒)

แม้ข้อพิพาทตามคำฟ้องจะเป็นกรณีที่นายอำเภอเมืองมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ละเลยต่อหน้าที่ในการกำกับดูแลให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลแก้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในเขตอำนาจศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินคดีในความผิดอาญาอันเนื่องมาจากการกระทำ ความผิดตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ นั้น เป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลดังกล่าวหรือไม่ ก็มีได้เป็นการเยียวยาความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่ประการใด ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีในประเด็นนี้ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติพิจารณาความผิดของหน่วยงานที่กระทำไม่ถูกต้องต่อผู้ฟ้องคดีและเจตนาทุจริต นั้น เนื่องจากการพิจารณาทางวินัยหรือการดำเนินการทางอาญาเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยงานทางปกครอง ศาลจึงไม่อาจออกค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๖/๒๕๕๒ ที่ ๑๐๙/๒๕๕๒ ที่ ๑๒๖/๒๕๕๒ ที่ ๒๖๙/๒๕๕๒ ที่ ๓๐๖/๒๕๕๒ ที่ ๖๔๕/๒๕๕๒ ที่ ๗๒๕/๒๕๕๒ และที่ ๗๓๓/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๒) คำขอในเรื่องทางการบริหารงานของฝ่ายบริหาร

กรณีที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนางัวมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากหน้าที่ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนางัว ไปช่วยงานธุรการขององค์การบริหารส่วนตำบลนางัวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี นั้น คำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีให้ไปปฏิบัติงานช่วยงานธุรการขององค์การบริหารส่วนตำบลนางัวไม่อาจถือได้ว่ามีผลเป็นการกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีหรือทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียสิทธิ

ที่ได้รับอยู่เดิม ประกอบกับการย้ายบุคลากรในหน่วยงานราชการถือเป็นอำนาจหน้าที่ของ ผู้บังคับบัญชาที่สามารถกระทำได้เพื่อประโยชน์ของทางราชการ อีกทั้งยังปรากฏข้อเท็จจริง ในการไต่สวนของศาลปกครองชั้นต้นว่า นายกองค้การบริหารส่วนตำบลนางัวมีคำสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีไปประจำสำนักงานคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครพนมแล้ว การที่ ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากหน้าที่ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลนางัวไปปฏิบัติหน้าที่ช่วยงานธุรการขององค์การบริหาร ส่วนตำบลนางัว จึงเป็นคำขอที่ศาลปกครองไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคาม และวิทยาลัยพยาบาลศรีมหาสารคามไม่ดำเนินการออกหนังสือส่งตัวเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วย ปฏิบัติราชการตามคำสั่งของผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก ที่ ๐๒๐๓.๐๑/๕๕๙๐ ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้อำนวยการฯ และเจ้าหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องดำเนินการภายในระยะเวลาตามหนังสือดังกล่าว และกำหนดมาตรการใดๆ ห้ามไม่ให้มีการกระทำใดๆ เพื่อคุ้มครองผู้ฟ้องคดีไม่ให้ถูกคุกคามในช่วงที่ยังคงปฏิบัติราชการ อยู่จนกว่าศาลจะมีคำสั่งบังคับให้สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขปฏิบัติตามคำขอ คำสั่งผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนกดังกล่าวเป็นคำสั่งเกี่ยวกับการบริหารงานภายใน หน่วยงานอันเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาโดยเฉพาะและศาลไม่อาจก้าวล่วงไปดำเนินการ ของฝ่ายบริหารได้ ศาลปกครองจึงไม่อาจมีคำพิพากษาให้ผู้อำนวยการฯ ดำเนินการในเรื่อง ดังกล่าวและแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีได้ตามที่กำหนดในมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๔/๒๕๕๒)

การที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรง ตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดใหม่ โดยกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย และแผนชำนาญการพิเศษ ตำแหน่งเลขที่ ๒๓๓ และกำหนดให้นาง ส. มีเลขที่ตำแหน่ง ๒๓๒ มีผลทำให้นาง ส. ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้อำนวยการกลุ่มเลขานุการรองนายกรัฐมนตรีและ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี จึงขอให้เลขาธิการฯ มีคำสั่งแก้ไขคำสั่งที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดี ให้ดำรงตำแหน่งเลขที่ ๒๓๒ และแต่งตั้งให้นาง ส. ดำรงตำแหน่งเลขที่ ๒๓๓ นั้น การใช้อำนาจ ในการดำเนินการแก้ไขคำสั่งดังกล่าว เป็นการใช้อำนาจในทางบริหารงานบุคคลซึ่งเป็นอำนาจ ของฝ่ายปกครองโดยแท้ ศาลปกครองจึงไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับให้เลขาธิการฯ ดำเนินการ ดังกล่าวได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๗๐๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาไม่ดำเนินการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) และตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๘๖ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว นั้น เป็นคำขอที่ศาลปกครองไม่อาจออกคำสั่งบังคับได้ และเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะใช้ดุลพินิจตามที่เห็นสมควร ศาลปกครองไม่อาจก้าวล่วงไปในการดำเนินงานของฝ่ายบริหารโดยมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ คำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๘๖ จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจออกคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๒/๒๕๕๒)

(๓) คำขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งในเรื่องที่เป็นดุลพินิจของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่าองค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์กลาง (เดิม) ไม่ต่อสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจ ตำแหน่งผู้ช่วยช่างโยธา ขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้นายกเทศมนตรีตำบลโพธิ์กลางต่อสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีและขอให้ชดเชยค่าเสียหายจากการไม่ต่อสัญญา นั้น เมื่อสัญญาจ้างสิ้นสุดลงด้วยระยะเวลาการจ้างครบกำหนดตามที่ได้ทำสัญญาต่อกัน ถือเป็นกรเลิกจ้างตามสัญญา การที่นายกเทศมนตรีฯ จะทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีต่อไปอีกหรือไม่ เป็นอำนาจของนายกเทศมนตรีฯ ที่จะต้องดำเนินการตามความเหมาะสมและเป็นดุลพินิจของนายกเทศมนตรีฯ คำขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับให้นายกเทศมนตรีฯ ชดเชยค่าเสียหายจากการไม่ต่อสัญญาจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี อันมีผลเป็นการบังคับให้นายกเทศมนตรีฯ ต้องต่อสัญญาจ้างแก่ผู้ฟ้องคดีโดยปริยาย จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่สามารถออกคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๗/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอดีตพนักงานราชการฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่กรมชลประทานไม่ต่อสัญญาจ้างให้ภายหลังจากสิ้นสุดสัญญา นั้น เมื่อสัญญาสิ้นสุดลง กรมชลประทานจะทำสัญญาจ้างพนักงานราชการต่อไปอีกหรือไม่ เป็นอำนาจของอธิบดีกรมชลประทานที่จะต้องดำเนินการตามความเหมาะสมแก่การบริหารงานภายในหน่วยงาน ศาลปกครองไม่อาจก้าวล่วงไปในการดำเนินงานของหน่วยงานทางปกครองโดยมีคำพิพากษาให้ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการเป็นพนักงานราชการเหมือนเดิมได้

ศาลไม่อาจมีคำบังคับตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๕/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำกล่าวหาทนายความว่าประพฤติผิดมรรยาท ทนายความต่อสภาพทนายความ โดยคณะกรรมการสภาพทนายความมีมติให้ลบชื่อทนายความ ที่ถูกกล่าวหาออกจากทะเบียนทนายความ แต่สภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความมีคำสั่ง แก่คำสั่งชี้ขาดคณะกรรมการสภาพทนายความเป็นห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๓ ปี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษายืนตามคำสั่งชี้ขาดของคณะกรรมการมรรยาท ทนายความตามเดิม คำขอท้ายฟ้องดังกล่าวเป็นคำขอที่ประสงค์ให้ศาลมีคำพิพากษาแก้ไข คำสั่งของสภานายกพิเศษฯ ที่แก้ไขคำสั่งของคณะกรรมการสภาพทนายความเป็นยืนตามคำสั่งของ คณะกรรมการสภาพทนายความ จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่สามารถกำหนดคำบังคับตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ได้ เนื่องจากการกำหนดระดับโทษเป็นการใช้อำนาจ ดุลพินิจของฝ่ายปกครอง ศาลปกครองไม่สามารถก้าวล่วงเข้าไปกำหนดระดับโทษแทน ฝ่ายปกครองได้ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๑/๒๕๕๒)

(๔) คำขอให้คู่สัญญาทางปกครองกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ อย่างใดอย่างหนึ่ง นอกเหนือหรือแตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในสัญญา

การที่เทศบาลตำบลนาปรือไม่ยอมจ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญา จ้างก่อสร้างที่จอดรถผู้มาติดต่อราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากตามสัญญาจ้างกำหนดให้ ผู้ฟ้องคดีใช้เหล็กกลมที่มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๔ นิ้ว หนา ๓.๒ มิลลิเมตร ในการก่อสร้าง แต่ผู้ฟ้องคดีแจ้งต่อเทศบาลตำบลฯ ว่าไม่สามารถหาซื้อเหล็กที่มีขนาดและความหนาดังกล่าว ในจังหวัดปราจีนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงได้ จึงใช้เหล็กที่มีความหนาสูงสุดที่มีการขายในการ ก่อสร้างที่จอดรถดังกล่าว นอกจากนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีก่อสร้างแล้วเสร็จและทำหนังสือส่งมอบงาน ให้แก่เทศบาลตำบลฯ ปรากฏว่ากรรมการตรวจการจ้างไม่ยอมรับงาน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการถูกทวงค่าวัสดุที่นำมาก่อสร้าง ถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความ เดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการโต้แย้งเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง แต่โดยที่ คำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เทศบาลตำบลฯ ปรับลดเงินค่าจ้างตามที่เห็นสมควร เป็นคำขอที่มีผลเป็นการแก้ไขสัญญาจ้างระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเทศบาลตำบลฯ ซึ่งคู่สัญญาย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการทำสัญญา ศาลจึงไม่อาจกำหนดคำบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๔๙/๒๕๕๒)

**(๕) คำขอให้ศาลปกครองยกเลิกการบอกเลิกสัญญาจ้างของ
หน่วยงานทางปกครอง**

การที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองที่มีหน้าที่ในการจัดทำบริการสาธารณะ ด้านการศึกษา ว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้ทำการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ ต่อมา มีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นกรณีที่มหาวิทยาลัยฯ ใช้สิทธิตามสัญญาจ้างพิพาทซึ่งเป็นเอกสิทธิ์ของฝ่ายมหาวิทยาลัยฯ และการที่มหาวิทยาลัยฯ เพิกเฉยไม่แจ้งผลการพิจารณาคำขอเข้าทำการก่อสร้างต่อไปของผู้ฟ้องคดี นั้น ถือได้ว่าเป็นการไม่อนุวัติหรือปฏิเสธคำขอของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นสิทธิของมหาวิทยาลัยฯ ตามสัญญา การใช้สิทธิตามข้อสัญญาดังกล่าวหาใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล ในลักษณะของคำสั่งทางปกครองแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกคำสั่งของมหาวิทยาลัยฯ ที่บอกเลิกสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีทำการก่อสร้างอาคารอเนกประสงค์ และให้ผู้ฟ้องคดีเข้าทำการก่อสร้างต่อไปจนแล้วเสร็จตามสัญญาจ้าง จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๐/๒๕๕๒)

**(๖) คำขอที่ไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับได้เนื่องจากล่วงเลยระยะเวลา
ที่จะปฏิบัติได้แล้ว**

กรณีฟ้องว่าเทศบาลนครภูเก็ตละเลยต่อหน้าที่โดยไม่ดำเนินการตรวจสอบการก่อสร้างอาคารของผู้ยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดคำสั่งบังคับให้เทศบาลฯ ปฏิบัติหน้าที่ภายในเวลาที่ศาลปกครองกำหนดตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งก็คือกำหนดคำสั่งบังคับให้เทศบาลฯ ดำเนินการตรวจสอบการก่อสร้างตามคำร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือรับรองความรับผิดชอบความเสียหายและยินยอมให้ก่อสร้างอาคารชดเชยที่ดินที่จัดทำขึ้นระหว่างผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเจ้าของอาคารข้างเคียง การที่ศาลจะกำหนดคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) กรณีย่อมไม่เป็นไปได้ตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับหากศาลกำหนดคำสั่งบังคับ เช่นว่านั้นก็ล่วงเลยระยะเวลาที่จะปฏิบัติได้แล้ว เพราะได้เกิดความเสียหายขึ้นแก่อาคาร

ของผู้ฟ้องคดีแล้ว กรณีดังกล่าวจึงไม่อาจกำหนดค่าบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติข้างต้นได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๒/๒๕๕๒)

(๗) คำขอให้ศาลปกครองมีค่าบังคับต่อบุคคลภายนอกซึ่งมิใช่ คู่กรณีในคดี

กรณีฟ้องว่าพนักงานสอบสวนไม่ดำเนินคดีกับผู้บุกรุกที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลออกหมายเรียกพนักงานสอบสวนมาชี้แจงข้อเท็จจริง และสั่งห้ามผู้บุกรุกและบริวารเข้ามายุ่งเกี่ยวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่คำขอให้ศาลออกหมายเรียกพนักงานสอบสวนมาชี้แจงข้อเท็จจริง ไม่ใช่คำขอที่ศาลต้องออกค่าบังคับเพื่อแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือเสียหายหรือยุติข้อโต้แย้งตามคำฟ้อง ส่วนคำขอให้สั่งห้ามผู้บุกรุกและบริวารเข้ามายุ่งเกี่ยวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นคำขอให้ศาลสั่งห้ามบุคคลภายนอกที่มีใช้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ และไม่ใช่คู่กรณีในคดี จึงเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจออกค่าบังคับได้เช่นกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๖/๒๕๕๒)

กรณีที่อธิบดีกรมการขนส่งทางบกมีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งที่สำนักงานขนส่งจังหวัดตราด และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติราชการที่สำนักงานขนส่งจังหวัดอื่นอีกหลายแห่งโดยยังคงดำรงตำแหน่งเดิมที่สำนักงานขนส่งจังหวัดตราด พร้อมทั้งมีคำสั่งให้มีการตรวจสอบข้อเท็จจริงผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีขัดขวางผลประโยชน์ของอธิบดีฯ และได้ทำหนังสือร้องเรียนพฤติกรรมกรณปฏิบัติงานและใช้อำนาจหน้าที่แสวงหาผลประโยชน์ของอธิบดีฯ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมและหน่วยงานภายนอก ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีที่อธิบดีฯ มีคำสั่งย้ายและคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติราชการหลายคำสั่งนั้น เป็นการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี และเป็นการย้ายให้ไปดำรงตำแหน่งที่ต่ำกว่าตำแหน่งเดิม ไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีทุกคำสั่ง นั้น โดยที่คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปช่วยปฏิบัติราชการที่สำนักงานขนส่งจังหวัดตราดเป็นคำสั่งของขนส่งจังหวัดตราด มิใช่ของอธิบดีกรมการขนส่งทางบกซึ่งเป็นผู้ถูกฟ้องคดี ศาลปกครองจึงไม่มีอำนาจกำหนดค่าบังคับต่อขนส่งจังหวัดตราดซึ่งมิใช่คู่กรณีในคดีนี้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๖/๒๕๕๒)

(๘) คำขอให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือไปจากอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีฟ้องว่าพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเปลี่ยนไม่ดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ถูกฟ้องคดีกล่าวโทษพี่สาวของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของบิดาว่า ยักยอกเงินกองทุนบำนาญมรดก ขอให้ศาลมีคำสั่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนกรณีดังกล่าว ภายใน ๗ วัน และส่งฟ้องคดีต่อศาล นั้น โดยที่มาตรา ๑๔๐ ถึงมาตรา ๑๔๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้บัญญัติอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวนไว้ว่า เมื่อพนักงานสอบสวนทำการสอบสวนเสร็จแล้วให้พนักงานสอบสวนสั่งงดการสอบสวนหรือส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมความเห็นสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้องเสนอพนักงานอัยการเท่านั้น มิได้มีอำนาจฟ้องผู้ต้องหาต่อศาลแต่อย่างใด คำขอของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการบังคับให้พนักงานสอบสวนฯ ปฏิบัติหน้าที่นอกเหนือไปจากอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ศาลปกครองจึงไม่อาจออกคำสั่งบังคับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๐/๒๕๕๒)

(๙) คำขอให้ศาลดำเนินการสอบสวนการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องโต้แย้งประกาศของนายอำเภอเกี่ยวกับผลการนับคะแนนของผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกผู้ใหญ่บ้าน โดยขอให้ศาลเพิกถอนประกาศฉบับดังกล่าว และให้มีการสอบสวนคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้าน รวมทั้งให้มีการเลือกใหม่ นั้น คำขอให้ศาลสอบสวนคณะกรรมการเลือกผู้ใหญ่บ้านดังกล่าว เป็นคำขอที่ศาลปกครองไม่มีอำนาจกำหนด คำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๘/๒๕๕๓)

๒. ความสามารถในการฟ้องคดีปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. ขั้นตอนและวิธีการก่อนการฟ้องคดี

๓.๑ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ต้องดำเนินการก่อนฟ้องคดี

๓.๑.๑ กรณีที่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

กรณีที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยประกาศกำหนดเขตสายไฟฟ้าและสายส่งไฟฟ้า โดยปิดประกาศไว้ ณ สถานที่ราชการ แต่มีได้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินที่อยู่ในเขตสายส่งไฟฟ้าพาดผ่านทราบ เนื่องจากไม่ทราบว่าผู้ใดเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในเขตสายส่งไฟฟ้าพาดผ่าน ประกาศดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่มีข้อความหรือความหมายไม่ชัดเจนเพียงพอที่ผู้ฟ้องคดีจะทราบว่าสิทธิของตนถูกระทบหรือไม่ เมื่อต่อมาการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเพื่อสำรวจและจ่ายเงินค่าทดแทน โดยผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ และได้อุทธรณ์คำสั่งในวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่งไม่รับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณา จึงเป็นการอุทธรณ์ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ และได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้นแล้ว กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๔/๒๕๕๒)

โดยที่มาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เพียงแต่กำหนดว่า ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนผู้ใดที่ไม่พอใจในราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนด มีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับหนังสือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ให้มารับเงินค่าทดแทนเท่านั้น มิได้กำหนดห้ามผู้ได้รับเงินค่าทดแทนยื่นอุทธรณ์ขอเพิ่มเงินค่าทดแทนก่อนได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่ให้มารับเงินค่าทดแทนแต่อย่างใด การที่กรมทางหลวงชนบท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเกี่ยวกับราคาค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดให้ ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมมีสิทธิยื่นอุทธรณ์เพื่อขอเงินค่าทดแทนเพิ่มต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยไม่ต้องรอหนังสือแจ้งให้มารับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น

ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่รัฐมนตรีผู้รักษาการแต่งตั้งได้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา จึงถือได้ว่าเป็นการอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลา ตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำคดีนี้มาฟ้อง ต่อศาลขอค่าทดแทนเพิ่มได้ตามมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๘/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

การที่คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงใหม่ ไม่เสนอชื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนและผ่านการสรรหาโดยถูกต้องตามขั้นตอน เพื่อให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชา นิติศาสตร์ แต่กลับเสนอชื่อบุคคลอื่นและมีคำสั่งให้บุคคลนั้นปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าสาขาวิชา นิติศาสตร์ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์เกี่ยวกับการแต่งตั้งหัวหน้าสาขาวิชา นิติศาสตร์ต่ออธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่แล้ว แต่สภามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ไม่ได้พิจารณา เรื่องร้องทุกข์และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในเก้าสิบวันตามมาตรา ๖๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีจึงถือ ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการร้องทุกข์เกี่ยวกับการแต่งตั้งหัวหน้าสาขาวิชา นิติศาสตร์ตามคำสั่ง ดังกล่าวตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดีแล้วตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติและผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเลย มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเนื่องจากกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งคณะอนุกรรมการข้าราชการตำรวจ เกี่ยวกับการอุทธรณ์พิจารณาแล้วมีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนหรือวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดและได้มีการ สั่งการตามกฎหมายนั้นแล้วตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อปรากฏว่าหน่วยงานทางปกครองต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีได้มีการแจ้งสิทธิอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดี ทราบว่าต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับทราบการตักเตือน เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งหนังสือเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๑ ระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธิ ยื่นอุทธรณ์จึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ โดยมีให้นับวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือ เป็นวันแรกแห่งระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์รวมเข้าด้วย ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น กำหนดระยะเวลา การยื่นอุทธรณ์จึงครบกำหนดในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด กรณีจึงถือได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหาย ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๓๗๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพ ของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ นั้น เมื่อพระราชบัญญัติ เทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ ไม่ได้กำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไว้เป็นการเฉพาะ แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์คำวินิจฉัยตามมาตรา ๔๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ประกอบกับข้อ ๒ (๑๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลาย จึงมีคำสั่งให้ ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษเพิกถอนคำวินิจฉัยที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิก สภาเทศบาลตำบลบึงบูรพ์จากเดิมตั้งแต่วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป และผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษได้เพิกถอนคำวินิจฉัยเดิมแล้ววินิจฉัยให้ ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ จึงถือได้ว่าการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อน เสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๙/๒๕๕๒)

๓.๑.๒ กรณีที่ถือว่าเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

การที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมสามัญศึกษา เดิม) ออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวจะต้องอุทธรณ์คำสั่งข้างต้นตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวระบุว่า หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยให้ผู้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวัน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลปกครองโดยมิได้อุทธรณ์คำสั่งก่อนฟ้องคดี จึงเป็นผลมาจากการปฏิบัติตามคำสั่งของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจโดยสุจริตว่าสามารถฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้โดยไม่ต้องอุทธรณ์ก่อน กรณีจึงถือว่าการฟ้องคดีนี้เป็นไปตามเงื่อนไขการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งแก้ไขคำสั่งลดขั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีนั้น เนื่องจากกฎหมายได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ก่อนจึงจะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ โดยในคดีนี้กฎหมายที่กำหนดวิธีการและขั้นตอนเพื่อให้มีการแก้ไขความเดือดร้อนก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล คือ มาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น และกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งใช้บังคับในขณะนั้น โดยได้กำหนดให้ข้าราชการพลเรือนสามัญที่เห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้อง หรือมีความคับข้องใจจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาต่อตน สามารถร้องทุกข์ได้โดยให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อบุคคลตามที่ได้กำหนดไว้ แล้วแต่กรณี ซึ่งกรณีที่เหตุร้องทุกข์เกิดจากผู้ว่าราชการจังหวัดนั้น ได้กำหนดให้ร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ. กระทรวง ในกรณีนี้ผู้ร้องทุกข์จะยื่นหนังสือร้องทุกข์ผ่านผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ก็ได้

โดยผู้บังคับบัญชาผู้นั้นจะต้องส่งหนังสือร้องทุกข์ไปยังผู้มีอำนาจพิจารณาภายในเจ็ดวันทำการ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์ไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ แต่หลังจากที่ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับเรื่องแล้ว ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ว่าราชการจังหวัดส่งเรื่องไปยังประธาน อ.ก.พ. กระทรวง และไม่ปรากฏว่าผู้มีอำนาจในการพิจารณาได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น แม้คำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยื่นไปยัง อ.ก.พ. กระทรวง เพื่อพิจารณาก่อนที่จะนำคดีมาฟ้องดังที่ได้กำหนดไว้ในกฎหมาย แต่เหตุดังกล่าวมิได้เกิดจากผู้ฟ้องคดีเพราะผู้ฟ้องคดีได้ส่งหนังสือร้องทุกข์ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว กรณีจึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการให้มีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอน และวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะแล้ว จึงเป็นผู้มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๔๑๗/๒๕๕๒)

๓.๒ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอน หรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี

๓.๒.๑ กรณียื่นฟ้องภายในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารที่ปลูกสร้างรุกล้ำเขตทางหลวง ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือของแขวงการทางนครสวรรค์ ฉบับลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ ที่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารภายในวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ หากไม่ดำเนินการแขวงการทางฯ จะเข้าดำเนินการรื้อถอนอาคารที่รุกล้ำเอง นั้น หนังสือฉบับดังกล่าวเป็นคำเตือนให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี และขณะเดียวกันก็ได้มีการระบุมาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามมาตรา ๕๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ที่กระทบต่อสิทธิ ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามาตรการบังคับทางปกครองที่ใช้กับผู้ฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่จะอุทธรณ์ต่อผู้อำนวยการแขวงการทางนครสวรรค์ตามมาตรา ๖๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งพิพาทแล้วเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ แต่ยังไม่ทราบผลการพิจารณา การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ซึ่งยังอยู่ในระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ของผู้บัญชาการฯ กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒

วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ ไม่ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะนำคดีมาฟ้องใหม่ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบค่าใช้จ่ายอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ให้แก่ทางราชการ นั้น หากผู้ฟ้องคดีจะฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนการอุทธรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดให้ครบถ้วนก่อน เมื่อกรณีนี้ไม่มีกฎหมายกำหนดเรื่องการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งตามมาตรา ๔๔ ประกอบกับมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติจะต้องพิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผลให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งให้ชดใช้เงินเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ สำนักงานตำรวจแห่งชาติจึงต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๒ หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของสำนักงานตำรวจแห่งชาติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการดำเนินการที่ยังไม่ครบขั้นตอนตามที่มาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่าอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช มีคำสั่งเลื่อนระดับข้าราชการจากระดับ ๗ เป็นระดับ ๘ โดยไม่มีชื่อของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าซึ่งมีคุณสมบัติเหมาะสม เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น ตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือ

การไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กำหนดว่า ผู้บังคับบัญชาผู้เป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ต้องส่งหนังสือร้องทุกข์พร้อมทั้งสำเนาและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องและทำคำชี้แจงของตน (ถ้ามี) ไปยังประธาน อ.ก.พ. กระทรวง ภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์ และให้ อ.ก.พ. กระทรวง พิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่ที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์และเอกสารหลักฐาน จึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายื่นอุทธรณ์คำสั่งเลื่อนระดับเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ และยื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นเวลาก่อนครบระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ จึงถือเป็นการดำเนินการที่ยังไม่ครบขั้นตอนตามที่กฎ ก.พ. ฉบับดังกล่าวกำหนด จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องโต้แย้งคำสั่งมอบหมายให้ข้าราชการที่ได้ขึ้นบัญชีผู้ได้รับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานปกครอง ๗ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายหรือเทียบเท่า เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว นั้น โดยที่ข้อ ๘ ของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดให้สามารถร้องทุกข์ต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่งและปลัดกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน หากพิจารณาไม่แล้วเสร็จก็สามารถขยายเวลาการพิจารณาได้อีก ๒ ครั้ง ครั้งละไม่เกินสามสิบวัน การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายหลังจากยื่นหนังสือร้องทุกข์เพียงห้าวัน จึงเป็นกรณีที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ โดยยังมีได้มีการสั่งการตามกฎหมายนั้นและยังไม่ล่วงพ้นเวลาที่กฎหมายกำหนด ถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีที่รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๓ รักษาราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๓ มีคำสั่งให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๒๑ มาตรา ๑๒๔ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ประกอบกับกฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณา

อุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ ข้อ ๓ วรรคหนึ่ง และข้อ ๗ ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นการเฉพาะ ซึ่งแม้บทบัญญัติดังกล่าว จะมีได้กำหนดระยะเวลาที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จไว้ แต่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา ก็ต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาอันสมควร คือ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๓ เมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ และได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต ๓ ตามหนังสือลงวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๕๒ เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว แต่ได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีก่อนระยะเวลาที่อาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖/๒๕๕๓)

๓.๒.๒ กรณียื่นอุทธรณ์หรือร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารพิพาทมิได้อุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้รื้อถอนอาคารส่วนที่ดัดแปลงภายในระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่กลับอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเมื่อระยะเวลาได้ล่วงเลยมากกว่า ๒ ปี จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่าอธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเป็นที่ดินที่แยกออกมาจากที่ดิน น.ส. ๓ ก. ซึ่งออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยแจ้งคำสั่งดังกล่าวทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ เมื่อปรากฏหลักฐานใบตอบรับว่า เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๙ พนักงานของผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวไว้แทน จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และโดยที่กรณีดังกล่าวไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ออกคำสั่งเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ฟ้องคดี

ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่งตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งตามหนังสือลงวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามกฎหมายแล้ว กรณีถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าอธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งเพิกถอนโฉนดที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีรับจำนองเพื่อประกันการกู้ยืมเงินไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่อธิบดีฯ มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ เนื่องจากยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายก่อนนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรีมีหนังสือลงวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แจ้งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากที่ดินบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดเป็นที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรี แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรีไม่รับพิจารณาอุทธรณ์เนื่องจากเป็นการยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว กรณีดังกล่าวแม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าเป็นการดำเนินการยื่นอุทธรณ์และยื่นฟ้องคดีตามคำแนะนำของพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครอง แต่การที่พนักงานเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองแนะนำผู้ฟ้องคดีว่า “ยังไม่สามารถฟ้องคดีได้ ต้องไปยื่นอุทธรณ์ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุพรรณบุรีก่อน” มิได้หมายความว่า ผู้ฟ้องคดีจะยื่นอุทธรณ์เมื่อไรก็ได้ เพราะกฎหมายกำหนดให้ต้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องการให้เพิกถอนภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินในวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จึงต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งในวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งล่วงเลยกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดให้ต้องอุทธรณ์ ผู้ว่าราชการจังหวัดสุพรรณบุรีจึงมีอำนาจตามกฎหมายที่จะไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และการที่อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการพิจารณา ก็ย่อมไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดินต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๓/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่

คำสั่งของหน่วยงานของรัฐที่เรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน อันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอน และระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้โดยเฉพาะ หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จะต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน การที่เจ้าหน้าที่ยื่นอุทธรณ์คำสั่งเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นกรณีที่ไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของนายอำเภอที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน กรณีผู้ฟ้องคดีนำรถยนต์ส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว นั้น ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อนายอำเภอในฐานะเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งของนายอำเภอเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๒ แต่ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์แล้ว นายอำเภอจึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

โดยที่การฟ้องเรียกเงินค่าทดแทนที่ดินที่จะต้องเวนคืนและค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนซึ่งมีราคาลดลง เป็นกรณีที่ต้องดำเนินการอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ โดยค่าทดแทนที่ดินที่จะต้องเวนคืนเป็นคนละส่วนคนละกรณีกับค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือ

จากการเวนคืนซึ่งมีราคาตลาดลง ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์ค่าทดแทนที่ดิน ส่วนที่ถูกเวนคืนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้ไปรับเงินค่าทดแทน และต่อมา ได้มีหนังสืออุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนซึ่งมีราคาตลาดลงภายหลังจาก พ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้ไปรับเงินค่าทดแทน จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมาย กำหนดไว้โดยเฉพาะในส่วนค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนซึ่งมีราคาตลาดลง ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๓๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่าผู้บังคับบัญชาประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล การปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีเพื่อการเลื่อนขั้นเงินเดือนโดยไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม เป็นเหตุให้ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการเลื่อนขั้นเงินเดือน จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน และให้มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนแก่ผู้ฟ้องคดี ถือเป็น การโต้แย้งว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีโดยไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องร้องทุกข์ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้อง หรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อันเป็นกฎหมายที่กำหนดขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไข ความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องดังกล่าวไว้โดยเฉพาะก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อปรากฏว่าการแจ้งคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนได้แจ้งเวียนทางระบบอินเทอร์เน็ต โดยไม่ได้มี หนังสือแจ้งให้ข้าราชการทราบเป็นรายบุคคลแต่อย่างใด แต่ปรากฏจากการพิจารณาคำร้องทุกข์ ของผู้ฟ้องคดีว่า ในวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีได้ขอคัดสำเนาเอกสารแบบ ก.พ. ๗ ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้จัดแจ้งการไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนในรอบการพิจารณาดังกล่าวไว้แล้ว จึงถือว่า ผู้ฟ้องคดีควรทราบคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ในวันดังกล่าว การที่ ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ จึงเป็นการร้องทุกข์เมื่อพ้นกำหนด สามสิบวันนับแต่วันทราบเงื่อนไขอันเป็นเหตุแห่งการร้องทุกข์ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ ดำเนินการให้ถูกต้องตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่ กฎหมายกำหนดไว้ก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคำสั่งทางปกครองนั้น เมื่อมาตรา ๑๒๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๓ ข้อ ๗ และข้อ ๘ ของกฎ ก.ค. ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้ผู้ถูกลงโทษทางวินัยมีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งนั้นภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง จึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนการอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๗ แต่ได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวในวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๘ คณะกรรมการข้าราชการกรุงเทพมหานครผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จึงมีมติไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเป็นการยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบคำสั่งลงโทษ กรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๖/๒๕๕๒)

๓.๒.๓ กรณีดำเนินการผิดจากขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องทุกข์คำสั่งเลื่อนขึ้นเงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ (๑ ชั้น) ของประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยไม่ระบุสาระสำคัญที่แสดงข้อเท็จจริงและปัญหาของเรื่องให้เห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างไร รวมทั้งไม่ได้ระบุว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ผู้มีอำนาจวินิจฉัยอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีอย่างไร จึงไม่ใช่การร้องทุกข์ตามข้อ ๕ ของกฎ ก.ร. ฉบับที่ ๒๒ (พ.ศ. ๒๕๔๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา พ.ศ. ๒๕๑๘ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ดังนั้น จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ตนได้รับจากคำสั่งดังกล่าวตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยเฉพาะตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔/๒๕๕๒)

กรณีอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์มีคำสั่งไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ ตามคำขอของผู้ฟ้องคดี หากผู้ฟ้องคดีไม่พอใจคำสั่งดังกล่าวก็อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่ง ต่ออธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองได้ภายในสิบห้าวันนับแต่ ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการต่อ ก.พ. ซึ่งมีใช้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ดังกล่าวตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ผู้ฟ้องคดี จึงไม่มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๗/๒๕๕๒)

๓.๒.๔ กรณียื่นฟ้องคดีโดยยังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการ สำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ผู้อำนวยการเขตบางแคมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างป้าย ตามมาตรา ๔๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ มีคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไป ในส่วนใดๆ ของป้ายโครงเหล็กทั้งหมดตามมาตรา ๔๐ (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เนื่องจาก ขัดต่อข้อ ๓๖ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ และมีคำสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนป้ายโครงเหล็กออกทั้งหมดตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว เนื่องจากขัดต่อประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง กำหนดบริเวณห้ามก่อสร้างติดตั้งแปลง อาคารประเภทป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดตั้งป้ายในพื้นที่บางส่วนของท้องที่กรุงเทพมหานคร นั้น เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้แจ้งคำสั่งข้างต้นให้ผู้ฟ้องคดีทราบ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นคำสั่ง ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง ส่วนการที่ ผู้อำนวยการเขตบางแคมีหนังสือแจ้งกำหนดการรื้อถอนโครงเหล็กติดตั้งป้ายโฆษณาที่พิพาท ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ กรณีเป็นเพียงหนังสือแจ้งเตือนให้ทราบกำหนดระยะเวลาการรื้อถอน และการเรียกเก็บค่ารื้อถอนเท่านั้น ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ภายในระยะเวลา ตามที่มาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ กำหนดไว้ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดี จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม

กรณีฟ้องว่าสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ไม่ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติในการจัดส่งข้อมูลสารสนเทศในความรับผิดชอบประกาศลงในราชกิจจานุเบกษา และจัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อให้ประชาชนตรวจดูได้ นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีหนังสือร้องเรียนถึงเลขาธิการคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อให้พิจารณากำหนดแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่หนังสือข้างต้นเพียงแต่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดส่งข้อมูลข่าวสารและข้อมูลสารสนเทศให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยไม่มีการโต้แย้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยมาตรการเปิดเผยข้อมูลสารสนเทศ พ.ศ. ๒๕๔๘ อย่างไร หนังสือดังกล่าวจึงไม่มีลักษณะเป็นการร้องเรียนต่อผู้มีอำนาจตามกฎหมายก่อนนำคดีมาฟ้องศาล กรณีจึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

หนังสือของผู้อำนวยการไฟฟ้าเขตบางกะปิที่ปฏิเสธไม่ต่อกลับเครื่องวัดไฟฟ้าของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้อำนาจตามข้อ ๔๙ (๓) และ (๔) ของข้อบังคับการไฟฟ้านครหลวงว่าด้วยการใช้ไฟฟ้าและบริการ พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จะต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งข้างต้นต่อผู้อำนวยการฯ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ก่อนที่จะนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขาเกาะสมุย โดยอาศัยหลักฐาน ส.ค. ๑ แต่ต่อมาเจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งยกเลิกการรังวัดออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี เนื่องจาก ส.ค. ๑ ที่นำมาขอออกโฉนดที่ดินเป็น ส.ค. ๑ ที่ไม่มีเลขที่ ไม่มีลายมือชื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ไม่มีวันเดือนปีที่รับแจ้ง ไม่มีรายการในทะเบียนการครอบครองที่ดินที่เก็บรักษาไว้ทางส่วนกลางและอำเภอ และไม่มีกำหนดหรือผู้ใหญ่บ้านในท้องที่นั้นลงลายมือชื่อรับรองในแบบแจ้งการครอบครองที่ดินว่าเจ้าของที่ดินเดิมได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และให้มีการนำ ส.ค. ๑ ของผู้ฟ้องคดีลงเพิ่มในทะเบียนการครอบครองที่ดินรวมทั้งออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดี นั้น โดยที่คำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ก่อนที่จะนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งพิพาท จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๐/๒๕๕๒)

กรณีที่อธิบดีกรมที่ดินมีคำสั่งให้แก้ไขรูปแผนที่ในหนังสือรับรองการทำประโยชน์และโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าเป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อน เนื่องจากบางส่วนของหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินได้ออกทับที่ดินสาธารณประโยชน์ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าที่ดินพิพาทมิได้เป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของอธิบดีฯ ข้างต้น นั้น เนื่องจากคำสั่งพิพาทเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดก่อนการฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ทั้งนี้ หนังสือที่ผู้ฟ้องคดียื่นโต้แย้งคัดค้านการเพิกถอนหรือแก้ไขเนื้อที่ดินในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) และโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีต่อประธานคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ถือเป็นหนังสือโต้แย้งคัดค้านตามกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มี

ส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไขการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือการจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๔๔ อันเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนก่อนที่จะมีการออกคำสั่ง ทางปกครอง หนังสือดังกล่าวจึงไม่ใช่หนังสืออุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างเอา การยื่นหนังสือข้างต้นเป็นการยื่นอุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีฯ ตามกรณีนี้ได้ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๔๙๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ฟ้องโต้แย้งมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่วางแนวทางการวินิจฉัยลักษณะบัตรดีและบัตรเสีย โดยไม่ชอบ เป็นเหตุให้การนับคะแนนเลือกตั้งไม่ถูกต้องและทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเลือก เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล นั้น เมื่อมาตรา ๑๐๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดให้ กรณีที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งประกาศผลการเลือกตั้งของเขตเลือกตั้งใดแล้ว หากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบคน ผู้สมัคร ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอในเขตเลือกตั้งนั้นเห็นว่าการเลือกตั้งหรือการนับคะแนนเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น เป็นไปโดยทุจริตหรือไม่เที่ยงธรรม หรือไม่ถูกต้อง ให้มีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายใน สามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นคำร้องคัดค้าน การเลือกตั้งดังกล่าวต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามสิบวันนับแต่วันประกาศผลการ เลือกตั้งตามบทบัญญัติของกฎหมายข้างต้นก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้ ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายเฉพาะดังกล่าวกำหนด จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีนี้ ต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยรับราชการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงาน สรรพากร ๕ สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขาเมืองสุราษฎร์ธานี และเคยได้รับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ข้าราชการฟ้องว่า สำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี ๑ มีคำสั่งระงับการใช้สิทธิเบิกเงิน ค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้กรมสรรพากรชดเชยค่าเช่าบ้าน

ย้อนหลังพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งก่อนฟ้องคดีผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่กฎหมายกำหนดไว้ก่อนจึงจะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล เมื่อพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ มิได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์ต่อสำนักงานสรรพากรพื้นที่สุราษฎร์ธานี ๑ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครอง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๐/๒๕๕๒)

เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนในสังกัดของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) การที่ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งตามความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดนครปฐม ไปรักษาราชการที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดสระแก้ว ย่อมก่อความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะก่อความเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองโดยที่ยังมิได้ร้องทุกข์ตามหลักเกณฑ์และระยะเวลาที่มาตรา ๑๒๒ มาตรา ๑๒๓ วรรคสองและวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๘ วรรคหนึ่งของกฎ ก.พ.ค. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ กำหนดศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดและใช้พื้นที่ดังกล่าวประกอบธุรกิจโครงการบ้านจัดสรรยื่นอุทธรณ์เกี่ยวกับค่าทดแทนที่ดินต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และมีหนังสือถึงกรุงเทพมหานครเพื่อแจ้งความเสียหายทางธุรกิจและขอให้กรุงเทพมหานครจ่ายเงินค่าเสียหายทางธุรกิจแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งกรุงเทพมหานครได้มีหนังสือแจ้งว่าคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืน

จึงไม่กำหนดค่าทดแทนความเสียหายทางธุรกิจให้ นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ การกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดิน แต่ไม่ได้ยื่นอุทธรณ์เกี่ยวกับเงินค่าทดแทนความเสียหายในการ ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายในส่วน ของค่าทดแทนความเสียหายในการประกอบธุรกิจให้ครบถ้วนตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีจังหวัดชัยนาทมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานตามข้อเสนอของ องค์การบริหารส่วนตำบลแพรกศรีราชา หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยก็จะต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่งตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยไม่ได้ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ถือเป็นกรณี queผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการแก้ไข ความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนยื่นฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

การที่มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ออกประกาศผลสอบวิชานิติศาสตร์ ถือเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้จะไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ แต่ผู้ฟ้องคดีก็อาจอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ตามขั้นตอนและระยะเวลาที่กำหนดไว้ ในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ประกาศ ผลการสอบของตนก่อนฟ้องคดีต่อศาลปกครอง กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการ ให้มีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่ง พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของทางราชการ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอตรวจสอบเอกสารที่นาง ธ. ใช้นยื่นคำขออออกโฉนดที่ดิน ต่อเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อขอให้ระงับการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว แต่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่ง ไม่ให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการ

วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามขั้นตอนที่กำหนดในมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามกฎหมายข้างต้น จึงยังไม่อาจฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินเปิดเผยเอกสารดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้จังหวัดศรีสะเกษจัดทำและส่งสำเนาการสอบสวนทางวินัยให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เนื่องจากสำเนากการสอบสวนทางวินัยเป็นข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ จึงเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และโดยที่กฎหมายฉบับดังกล่าวกำหนดให้ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการหรือมีคำสั่งไม่รับคำคัดค้านของผู้มีประโยชน์ได้เสีย ผู้ยื่นคำขออาจอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารได้ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งนั้นตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น คำฟ้องขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารจึงเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการในการแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ เมื่อกรณีนี้ผู้ฟ้องคดีขอให้จังหวัดศรีสะเกษจัดทำและส่งสำเนากการสอบสวนทางวินัยให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ประธานคณะกรรมการสอบสวนปฏิเสธโดยอ้างว่าเป็นความลับ จึงถือได้ว่าประธานคณะกรรมการสอบสวนมีคำสั่งไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารก่อนตามที่กฎหมายกำหนด การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังกล่าว ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างงบรายได้ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง ได้ยื่นหนังสือขอลาออกจากราชการเพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งการเมือง และต่อมาได้ขอยกเลิกหนังสือขอลาออกจากราชการดังกล่าว แต่มหาวิทยาลัยรามคำแหงได้มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาออกจากราชการข้างต้น และขอให้มหาวิทยาลัยรามคำแหงชดเชยค่าเสียหาย รวมทั้งรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ นั้น โดยที่ข้อ ๔๐ ของระเบียบมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าด้วยการบริหารงานบุคคลของลูกจ้างงบรายได้ พ.ศ. ๒๕๒๖ กำหนดว่า ลูกจ้างงบรายได้ผู้ใดเห็นว่าผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามระเบียบนี้ ผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อ

อ.ก.ม. มหาวิทยาลัยได้ จึงถือว่ามีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ เมื่อผู้ฟ้องคดีมีเพียงหนังสือถึงอธิการบดีฯ ผ่านคณะบดีคณะนิติศาสตร์ เพื่อแจ้งความประสงค์ขอยกเลิกและขอเพิกถอนหนังสือขอลาออกจากราชการ ซึ่งหนังสือดังกล่าวไม่ใช่คำร้องทุกข์ตามนัยของกฎหมาย จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๖/๒๕๕๒)

คำสั่งปฏิเสธไม่รับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการของผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดตราด เป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียังมีได้อุทธรณ์คำสั่งข้างต้น จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๖/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ เนื่องจากคณะกรรมการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและลูกจ้างประจำ สังกัดโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ครั้งที่ ๒ ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้อำนวยการโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ดำเนินการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนและประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานระดับดีเด่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครูในสังกัดโรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนาราม ได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อประธาน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต ๑ ภายหลังจากที่โรงเรียนมูลนิธิวัดศรีอุบลรัตนารามประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานระดับดีเด่น แต่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในฐานะผู้ถูกกระหนาบสิทธิโดยตรง นั้น มาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนต้องร้องทุกข์ขอความเป็นธรรมต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นร้องทุกข์ก่อนที่จะมีการออกคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือน แต่ไม่ได้ยื่นร้องทุกข์ภายหลังจากที่มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนอีกครั้งแต่อย่างใด จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องขอให้ยกเลิคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลนาจิวซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีออกประกาศผลการสอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งพนักงานส่วนตำบลให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้นสำหรับสายงานบริหารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เป็นกรณีที่พนักงานส่วนตำบลมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา ซึ่งข้อ ๑๕๕ ประกอบกับข้อ ๑๕๖ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ การร้องทุกข์ กำหนดให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาจะต้องร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา ผู้เป็นเหตุให้เกิดความคับข้องใจภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบเรื่องอันเป็นเหตุให้ร้องทุกข์ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการร้องทุกข์ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล ดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดียังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายตามที่กฎหมายกำหนด จึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๖/๒๕๕๒)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สมัครสอบคัดเลือกเป็นสมาชิกกองอาสารักษาดินแดน ตามประกาศของกองบังคับการกองอาสารักษาดินแดนจังหวัดปัตตานี ฟ้องว่า การประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบสัมภาษณ์ตามประกาศรับสมัครดังกล่าวออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่มีรายชื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งผ่านการทดสอบสมรรถภาพร่างกายแล้ว จึงขอให้ศาลเพิกถอนประกาศดังกล่าว นั้น เมื่อการออกประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสอบสัมภาษณ์เป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งกำหนดให้คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือ โดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ทำคำอุทธรณ์เป็นหนังสือ เพียงแต่ใช้วิธีการโทรศัพท์สอบถาม จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๘๒/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๔ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติราชการที่สำนักงานผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๔ มีกำหนด ๓๐ วัน และมีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งรองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรสร้างคอม จังหวัดอุดรธานี ซึ่งไม่เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี นั้น กรณีดังกล่าวหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติต่อตนให้ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะใช้สิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร. ตามมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

ประกอบกับข้อ ๔ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๗ อันเป็นขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองโดยยังมีได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาหรือ ก.ตร. จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนด แม้อันต่อมาผู้ฟ้องคดีจะได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์อันเกิดจากคำสั่งทั้งสอง ก็เป็นการยื่นร้องทุกข์หลังจากนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๑๔ ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดในการเพิ่มชื่อบุคคลต่างด้าว คือ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๑๔ เข้าในทะเบียนบ้านและทำบัตรประจำตัวประชาชนให้แก่บุคคลดังกล่าว เป็นเหตุให้นายอำเภอดอนตาลจำหน่ายชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๑๔ ออกจากทะเบียนบ้าน และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๑๔ ส่งคืนบัตรประจำตัวประชาชนแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน และต่อมาเมื่อการสอบสวนทางวินัยกรณีดังกล่าวแล้วเสร็จ ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษมีคำสั่งลดชั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จำนวน ๑ ขั้น ซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งดังนี้ (๑) ให้เพิกถอนคำสั่งลดชั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (๒) ให้จังหวัดศรีสะเกษจัดทำและส่งสำเนาการสอบสวนแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และ (๓) ให้คณิสถานภาพบุคคลทางทะเบียนแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๑๔ นั้น สำหรับกรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลดชั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีนั้น มาตรา ๑๒๕ ประกอบกับมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัย มีสิทธิอุทธรณ์ต่อ อ.ก.พ. กระทรวงเจ้าสังกัดภายในสามสิบวันนับแต่วันทราบคำสั่ง เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบคำสั่งลงโทษดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ต่อ อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๗/๒๕๕๒)

กรณีที่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลคำดวงไม่พิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๐ ครั้งที่ ๒ และไม่พิจารณาเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษประจำปีงบประมาณดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีหนังสือถึงนายกอง เพื่อให้นำดำเนินการเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินเดือน การพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน และเบิกจ่ายเงินประโยชน์ตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ แต่เมื่อพิจารณาข้อความของหนังสือดังกล่าวแล้วเห็นว่า เป็นเพียงการติดตามสอบถามเรื่องการพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน

กับขอให้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่พิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น หากได้มีเนื้อหาแสดงให้เห็นถึงข้อเท็จจริงและปัญหาเกี่ยวกับการใช้อำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด จึงไม่ถือเป็นคำร้องทุกข์ตามข้อ ๑๔๒ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดอุดรธานี เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ กรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการร้องทุกข์ตามที่กฎหมายกำหนด อันเป็นกรณียังไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ก่อนที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๔/๒๕๕๒)

เมื่อประกาศกองบัญชาการศึกษารับสมัครและคัดเลือกข้าราชการตำรวจชั้นประทวนเข้ารับการฝึกอบรม เพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร พ.ศ. ๒๕๕๒ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ส่วนที่กำหนดให้ข้าราชการตำรวจยศดาบตำรวจหรืออำสิบตำรวจที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ทุกสาขา) ต้องสมัครเข้ารับการคัดเลือกได้เฉพาะกลุ่มข้าราชการตำรวจตามประกาศดังกล่าว ข้อ ๑.๒.๑ หรือ ๑.๒.๒ เท่านั้น ไม่อาจสมัครเข้ารับการคัดเลือกในกลุ่มผู้สมัครตามประกาศข้างต้น ข้อ ๑.๑.๑ หรือข้อ ๑.๑.๒ ได้ ถือได้ว่าเป็นกรณีที่ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติต่อข้าราชการตำรวจตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่าส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้งฉบับไม่ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิร้องทุกข์ต่อผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือ ก.ตร. ได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบถึงประกาศดังกล่าว ตามที่กำหนดในข้อ ๔ และข้อ ๕ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยการร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๔๗ กรณีจึงถือได้ว่ามีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากประกาศฉบับดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ เมื่อผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชาตามกฎหมาย ก.ตร. ดังกล่าวก่อนยื่นฟ้องคดี ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๘/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลป่าป้องออกคำสั่งยกเลิกการเลื่อนระดับผู้ฟ้องคดีจากระดับ ๕ เป็นระดับ ๖ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้ว จึงไม่อาจร้องทุกข์ตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดเชียงใหม่ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ได้ แต่ผู้ฟ้องคดีต้องอุทธรณ์คำสั่งพิพาทตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี จึงไม่มี

สิทธิฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างมีหนังสือแจ้งระงับการจ่ายเงินวิทยฐานะของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อมาตรา ๑๒๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ บัญญัติว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้ใดเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรมหรือมีความคับข้องใจ เนื่องจากการกระทำของผู้บังคับบัญชา ให้ผู้นั้นมีสิทธิร้องทุกข์ต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และมาตรา ๑๒๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันบัญญัติว่า หลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องที่เกี่ยวกับการร้องทุกข์และพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๒๓ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎ ก.ค.ศ. แต่ขณะที่เกิดกรณีพิพาท กฎ ก.ค.ศ. ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ พ.ศ. ๒๕๕๑ ยังไม่ได้ประกาศบังคับใช้ จึงต้องนำกฎ ก.ค. ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ขอให้แก้ไขการปฏิบัติที่ไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย มาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะร้องทุกข์โต้แย้งคำสั่งดังกล่าวต่อ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา แต่ข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้ร้องทุกข์คำสั่งดังกล่าวก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีโดยที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๒/๒๕๕๒)

๓.๓ กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ต้องดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการตามที่กฎหมายกำหนดก่อนฟ้องคดี

๓.๓.๑ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นคู่กรณีผู้มีสิทธิอุทธรณ์ตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมวัสดุและเทคโนโลยีการผลิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ เนื่องจากเห็นว่ากระบวนการสรรหาไม่เป็นธรรมและไม่โปร่งใส นั้น เนื่องจากคำสั่งของสภามหาวิทยาลัยฯ ดังกล่าว มีผลเป็นการปฏิเสธไม่พิจารณา

เลือกและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นหัวหน้าภาควิชาโดยปริยาย คำสั่งของสภามหาวิทยาลัยฯ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่โดยที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. ๒๕๕๐ มิได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองของสภามหาวิทยาลัยฯ ไว้ ประกอบกับสภามหาวิทยาลัยฯ เป็นเจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ตามขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงอาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้โดยไม่ต้องดำเนินการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวก่อนแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

คณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของกองทุนในจังหวัดให้เป็นไปตามระเบียบหรือวิธีปฏิบัติที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติกำหนด ตามข้อ ๑๕ ของระเบียบคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ ว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๔ จึงเป็นคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายและเป็นเจ้าหน้าที่ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมายตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น ประกาศของจังหวัดอุตรดิตถ์ เรื่อง จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด จังหวัดอุตรดิตถ์ ที่ออกโดยผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ ในฐานะประธานคณะกรรมการสนับสนุนและติดตามการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยคณะกรรมการ ผู้ฟ้องคดีจึงมีต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายด้วยการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดอุตรดิตถ์ซึ่งเป็นผู้ออกคำสั่งก่อนนำคดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๐/๒๕๕๒)

๓.๓.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศประกวดราคาซื้อระบบสารสนเทศ การประชุมคณะรัฐมนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ (CABNET) ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ของ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี นั้น เมื่อประกาศประกวดราคาดังกล่าวมีลักษณะเป็นคำสั่ง ทางปกครองทั่วไปที่มีได้กำหนดตัวผู้รับคำสั่งทางปกครองไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจเป็น คู่กรณีที่จะได้รับการแจ้งสิทธิให้อุทธรณ์ได้ การที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีอาชีพประกอบกิจการค้า เกี่ยวกับเครื่องคอมพิวเตอร์ตามประกาศประกวดราคา และเคยเป็นผู้ที่เสนอราคาต่ำสุด ในการประกวดราคาในเรื่องเดียวกันนี้มาก่อนแต่ได้ถูกยกเลิกไป ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากกรณีดังกล่าว และสามารถนำคดีมาฟ้องได้โดยไม่จำเป็นต้อง อุทธรณ์ก่อนตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๗ และเป็นผู้สมัคร เข้ารับการคัดเลือกเพื่อเข้ารับการประเมินผลงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ (ด้านการ พยาบาล) ตามประกาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการประเมินผลงาน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น ฟ้องโต้แย้งการประเมินผลงานของคณะกรรมการ คัดเลือกบุคคลเพื่อประเมินผลงานทางวิชาการในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาล สุราษฎร์ธานี เนื่องจากเห็นว่าคณะกรรมการฯ ออกหลักเกณฑ์การขอรับคัดเลือกบุคคลที่จะ เข้ารับการประเมินผลงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ (ด้านการพยาบาล) ขัดต่อประกาศจังหวัด สุราษฎร์ธานีข้างต้น และไม่ได้ใช้หลักเกณฑ์ตามมาตรฐาน อ.ก.พ. สำนักงานปลัดกระทรวง สาธารณสุข เป็นเหตุให้บุคคลอื่นซึ่งไม่ได้เป็นผู้ปฏิบัติงานจริงในตำแหน่งที่ขอรับการประเมิน ได้รับการคัดเลือก ขอให้ศาลเพิกถอนประกาศจังหวัดสุราษฎร์ธานีดังกล่าว เมื่อประกาศฉบับ ดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไป มิใช่คำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการเฉพาะที่อาจอุทธรณ์ได้ ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดี จึงใช้สิทธิฟ้องคดีนี้ได้ทันทีที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๕๔๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทอื่น ๆ

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง รับสมัครผู้มีคุณสมบัติเพื่อรับทุนการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการกิจการโทรคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครขอรับทุนและศึกษาต่อว่า ต้องเป็นผู้ที่มีอายุไม่เกิน ๓๕ ปี นับถึงวันที่ปีได้รับสมัครสำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และเป็น ผู้ที่มีอายุไม่เกิน ๔๐ ปี นับถึงวันที่ปีได้รับสมัครสำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิของบุคคล เป็นการทั่วไป กล่าวคือ มีผลกระทบต่อผู้ที่มีอายุเกิน ๓๕ ปี นับถึงวันที่ปีได้รับสมัครสำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และผู้ที่มีอายุเกิน ๔๐ ปี นับถึงวันที่ปีได้รับสมัครสำหรับผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกทุกคน อย่างไรก็ตาม ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีลักษณะมุ่งหมายให้ใช้บังคับกับการรับสมัครผู้ขอรับทุนในครั้งนี้อย่างเดียว ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ข้างต้น จึงมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครองทั่วไปซึ่งผู้ฟ้องคดีสามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้โดยไม่จำเป็นต้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวก่อนตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗/๒๕๕๓)

๓.๓.๔ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอต่อใบอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลสองแห่ง โดยระบุวันเวลาที่เปิดทำการคลินิกเป็นวันและเวลาเดียวกัน ผู้อำนวยการประกอบโรคศิลปะ จึงมีคำสั่งแจ้งว่าไม่สามารถออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจากขัดต่อข้อ ๔ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยการดำเนินการสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเกี่ยวกับการออกกฎ มิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งทางปกครอง จึงไม่มีกรณีที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๔๙/๒๕๕๒)

๔. ระยะเวลาการฟ้องคดี

๔.๑ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎ คำสั่ง และสั่งห้ามการกระทำ

๔.๑.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนกฎ

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๓ ตอนที่ ๔๘ ก. ลงวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๔๙ จึงถือว่าเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในการฟ้องขอให้เพิกถอนกฎกระทรวงฉบับพิพาท เนื่องจากวันดังกล่าวเป็นวันที่สิทธิของผู้ฟ้องคดีถูกระทบหรือได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้ประกาศข้างต้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องคดีที่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๕๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องเพิกถอนข้อบังคับมหาวิทยาลัยรามคำแหง ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาอธิการบดีมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๔๑ ในส่วนของคุณสมบัติของผู้เข้ารับการสรรหาเพื่อแต่งตั้งเป็นอธิการบดี ซึ่งมีลักษณะเป็นกฎตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อข้อบังคับดังกล่าวได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงการที่ข้อบังคับมหาวิทยาลัยออกโดยขัดกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ ตั้งแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๙/๒๕๕๒)

(๒) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่สิทธิถูกระทบอันเนื่องมาจากการบังคับตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรที่จะรู้ถึงการมีอยู่ของเทศบัญญัติเทศบาลเมืองท่าโขลง เรื่อง การกำหนดบริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบริเวณซอยเทพกฤษณ ๑ , ๒ และ ๓ พ.ศ. ๒๕๔๘ อันมีผลใช้บังคับกับการก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดี คือ วันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารโดยอ้างและนำเทศบัญญัติเทศบาลเมืองท่าโขลงฯ มาใช้บังคับกับผู้ฟ้องคดี หรืออย่างช้าที่สุดในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้นตามหนังสือลงวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนเทศบัญญัติเทศบาลเมืองท่าโขลงฯ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑๕/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนแนวเขตที่ดินตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินสุสานหอยเจ็ดสิบห้าล้านปี หาดนพรัตน์ธารา หมู่เกาะพีพี และเกาะใกล้เคียงในท้องที่ตำบลหนองทะเล ตำบลอ่าวนาง ตำบลไสไทย และตำบลปากน้ำ อำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๒๖ ในส่วนที่ออกทับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นคดีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกานั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หลังจากพระราชกฤษฎีกาฉบับพิพาทมีผลใช้บังคับแล้ว เจ้าหน้าที่ของอุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา - หมู่เกาะพีพีได้นำกำลังเข้าจับกุมคนงานของผู้ฟ้องคดีโดยกล่าวหาว่าร่วมกันบุกรุก ก่อสร้าง แผ้วถาง ยึดถือครอบครอง กระทำด้วยประการใดๆ ให้เสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ และเขตอุทยานแห่งชาติ โดยไม่ได้รับอนุญาตในวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๘ จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ซึ่งเป็นวันที่สิทธิของผู้ฟ้องคดีถูกระทบหรือได้รับความเสียหายจากการกำหนดแนวเขตอุทยานตามแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา

เก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๑/๒๕๕๖)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

แม้พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๕๐ จะประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๘๙ ก วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ อันเป็นวันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป แต่โดยที่ผู้ฟ้องคดีเป็นนักโทษที่ต้องโทษอยู่ในเรือนจำ การจะถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวตั้งแต่วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๕๐ ย่อมไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดีซึ่งไม่มีโอกาสเข้าถึงราชกิจจานุเบกษาได้เหมือนดังเช่นประชาชนโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม เมื่อมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว บัญญัติไว้ว่า ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดท้องที่ ผู้พิพากษาศาลแห่งท้องที่หรือตุลาการศาลทหารแห่งท้องที่หนึ่งคน และพนักงานอัยการแห่งท้องที่หรืออัยการทหารแห่งท้องที่หนึ่งคน รวมสามคนเป็นคณะกรรมการ มีหน้าที่ตรวจสอบผู้ซึ่งจะได้รับพระราชทานอภัยโทษและส่งรายชื่อต่อศาลแห่งท้องที่ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับ เพื่อความสะดวกแก่ศาลแห่งท้องที่นั้นพิจารณาออกหมายสั่งปล่อยหรือลดโทษ หรือออกคำสั่งยกเลิกการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับ แล้วแต่กรณี จึงเชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีควรจะได้รู้ถึงการที่มาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวบัญญัติว่า นักโทษเด็ดขาดเช่นผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในข่ายได้รับพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาข้างต้นประมาณวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๑ หรือภายในสิ้นเดือนมีนาคม ๒๕๕๑ เป็นอย่างช้า และชอบที่จะฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองโดยฝากคำฟ้องผ่านเรือนจำกลางบางขวางและได้มีการจัดส่งต่อศาลปกครองทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ โดยคำฟ้องมาถึงสำนักงานศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ กรณีจึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๖/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานป่าไม้ ระดับ ๖ ให้ดำรงตำแหน่งเจ้าพนักงานป่าไม้ประเภททั่วไป ระดับตำแหน่งชำนาญงาน ตามประกาศของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เรื่อง การจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและจัดตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญของทุกส่วนราชการเข้าประเภทตำแหน่ง สายงาน และระดับตำแหน่ง ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าการจัดทำมาตรฐานกำหนดตำแหน่งและการจัดตำแหน่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม ขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าวนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับทราบคำสั่งที่กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกำหนดให้ดำรงตำแหน่งตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๒ แม้คณะอนุกรรมการสามัญประจำกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ไม่ได้ลงวันที่ในวันทราบคำสั่ง แต่อย่างไรก็ตามผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ควรทราบคำสั่งข้างต้นเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือร้องทุกข์โต้แย้งประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อประธานกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรม ดังนั้น วันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ได้แก่ วันที่สิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสองถูกระทบหรือวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ คือตั้งแต่วันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๒ หรืออย่างช้าที่สุดเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๕/๒๕๕๒)

(๓) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งให้ทราบถึงกฎ หรือวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำชี้แจงเกี่ยวกับกฎ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนข้อ ๑๘๖ (๓) ของประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เทศบาลตำบลโชคชัยได้ออกประกาศคณะกรรมการคัดเลือกพนักงานเทศบาลสามัญเพื่อเลื่อนและแต่งตั้งผู้ดำรงตำแหน่งบริหารให้ดำรงตำแหน่งในระดับที่สูงขึ้น โดยในข้อ ๓ ของประกาศดังกล่าวได้กำหนดให้ผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกต้องตรวจสอบและรับรองคุณสมบัติของตนเองว่าถูกต้องและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามคุณสมบัติในตำแหน่งที่รับสมัคร การที่ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเข้ารับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกองช่าง ระดับ ๘ (นักบริหารงานช่าง ๘) และเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกได้ในลำดับที่ ๑ จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงหลักเกณฑ์ข้อ ๑๘๖ (๓) แล้ว จากการที่ผู้ฟ้องคดีต้องตรวจสอบคุณสมบัติของตนเองก่อนว่ามีคุณสมบัติ

ครบถ้วนและถูกต้องหรือไม่ก่อนที่ยื่นใบสมัครเข้ารับการคัดเลือก หรืออย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการตอบข้อหารือของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลกรณีผู้ฟ้องคดีถูกดำเนินการทางวินัย การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๙/๒๕๕๒)

(๔) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ออกกฎ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของจังหวัดอุตรดิตถ์ เรื่อง จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองระดับจังหวัด จังหวัดอุตรดิตถ์ นั้น ต้องถือเอาวันที่ได้มีการออกประกาศฉบับดังกล่าวเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อประกาศพิพาท ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๐ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒ เมษายน ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๐/๒๕๕๒)

(๕) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือให้หน่วยงานดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดจากการออกกฎหรือขอให้พิจารณาทบทวนกฎ

กรณีพิพาทเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม

กรณีฟ้องว่าจัดหางานจังหวัดตากมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยล่ามแปลภาษา เนื่องจากเป็นงานที่ไม่ได้ถูกกำหนดให้คนต่างด้าวทำได้ตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๕๑ ทำได้ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมฯ พิพาทขัดต่อรัฐธรรมนูญ จึงฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าว อันเป็นการฟ้องเพิกถอนกฎตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ

ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบคำสั่งจัดหางานจังหวัดตากที่ไม่อนุญาตให้ทำงานในตำแหน่งล่ามเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๔๘ และได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงานตามหนังสือลงวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ซึ่งรัฐมนตรีมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยกรมการจัดหางานมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๘ กรณีถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องเพิกถอนประกาศอย่างช้าที่สุดเมื่อวันที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีในวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๓/๒๕๕๒)

๔.๑.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง

๑) การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ต้องอุทธรณ์ก่อนฟ้องคดี

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดี (โดยตัวแทน) ได้รับหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งให้รื้อถอนอาคารจากหัวหน้าสำนักงานการขนส่งทางน้ำ ที่ ๖ สาขาตราด ในฐานะเจ้าท่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งแจ้งต่อศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ส่งผู้แทนมาเป็นผู้รับหนังสือดังกล่าวในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีย่อมไม่อาจอ้างได้ว่าผู้แทนคนดังกล่าวมิใช่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดี และไม่อาจยกความบกพร่องของผู้ฟ้องคดีที่อ้างว่าจำวันที่รับหนังสือคลาดเคลื่อนไปเพื่อเป็นคุณแก่ตนเองในการฟ้องคดี จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้รื้อถอนอาคารของผู้ฟ้องคดี และคำสั่งของปลัดกระทรวงคมนาคมที่ส่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าวคือ ภายในวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๑ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่บิดาของผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่อนายอำเภอพญาเม็งราย เพื่อให้จดทะเบียนชื่อบิดาผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดิน น.ส. ๓ ก. แต่นายอำเภอพญาเม็งรายมีคำสั่งไม่รับคำขอ เนื่องจากบิดาของผู้ฟ้องคดีไม่สามารถแสดง น.ส. ๓ ก. หรือคำสั่งศาลที่ปรากฏว่าเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินดังกล่าวตามกฎหมาย ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ซึ่งบิดาของผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของนายอำเภอดังกล่าว และได้รับหนังสือแจ้ง ผลพิจารณาอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งแจ้งว่าผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ไม่เห็นด้วยกับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือของนายอำเภอข้างต้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดี มายื่นฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งไม่รับคำขอจดทะเบียนสิทธิที่ได้มาโดยการครอบครอง ในที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการเกษตรและสหกรณ์

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกและผู้ตรวจสอบกิจการสหกรณ์ ออมทรัพย์นครชุมพร จำกัด ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนมติของคณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์ แห่งชาติที่ให้เพิกถอนคำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ที่สั่งให้คณะกรรมการดำเนินการและ ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์นครชุมพร จำกัด คืนเงินที่บุคคลดังกล่าวนำไปใช้ในการแจ้งความ ดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีในข้อหาหมิ่นประมาทให้แก่สหกรณ์ เนื่องจากไม่มีระเบียบหรือ ข้อบังคับสหกรณ์ให้ใช้เงินในเรื่องดังกล่าวได้ นั้น ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้ผู้มีส่วนได้เสียอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์ต่อคณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง และคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติให้เป็นที่สิ้นสุด ซึ่งเมื่อคณะกรรมการดำเนินการและ ผู้จัดการสหกรณ์ออมทรัพย์นครชุมพร จำกัด ผู้ถูกร้องเรียน ได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งให้คืนเงินของ นายทะเบียนสหกรณ์ คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติได้มีมติให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว โดยมีหนังสือแจ้งมติให้นายทะเบียนสหกรณ์ทราบเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๐ และปรากฏจาก คำให้การในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นโจทก์ฟ้องเป็นคดีแพ่งว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทราบมติของคณะกรรมการ พัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติดังกล่าวเมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้

หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องในวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีที่อธิการบดีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยมีคำสั่งให้พักเดือนผู้ฟ้องคดีกรณีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง ฐานไม่ถือปฏิบัติตามระเบียบและธรรมเนียมของทางราชการและจรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือน แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนเองไม่มีความผิด และการออกคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงอุทธรณ์คำสั่งต่อสภาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งมีมติไม่รับอุทธรณ์เนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวัน และต่อมาได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ โดยส่งหนังสือไปยังคณะวิทยาศาสตร์ซึ่งผู้ฟ้องคดีทำงานอยู่ในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ โดยมีเจ้าหน้าที่รับหนังสือข้างต้นและนำไปใส่ไว้ในช่องรับจดหมายของผู้ฟ้องคดี แต่ไม่ได้ให้ผู้ฟ้องคดีลงชื่อรับหนังสือดังกล่าวนั้น จึงคาดว่าผู้ฟ้องคดีควรจะได้รับหนังสือไม่เกินวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ แต่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับหนังสือในช่องรับจดหมายเมื่อวันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๑ กรณีจึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงคำวินิจฉัยอุทธรณ์ไม่ก่อนวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ ผู้ฟ้องคดีจึงได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจนั้น แม้จะไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการตามหนังสือลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๓๗ เมื่อใด แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ขอความเป็นธรรมต่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีกรณีถูกลงโทษไล่ออกจากราชการดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีย่อมรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าภายในวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ซึ่งแม้ขณะนั้นศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ แต่ก็ไม่เป็นการตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองเปิดทำการ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดี

เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนบ้านป่ายาง และสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไปดำรงตำแหน่งที่โรงเรียนบ้านหนองตากร้าโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบมติของคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ อ้างถึงหนังสือลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ที่มีถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งว่า อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต ๑ ได้มีมติยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี จึงถือได้ว่าวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เป็นวันที่ช้าที่สุดที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับทราบมติของคณะกรรมการฯ ที่ให้ยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๖/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีมีคำสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์กรณีดังกล่าวประมาณเดือนเมษายน ๒๕๔๘ โดย อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข มีมติให้ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี ถือว่าวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์เป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ แม้จะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบในวันใด แต่อย่างช้าที่สุด คือ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบผลการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ กรณีจึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๔/๒๕๕๒)

(๒) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการเดินรถได้มีหนังสือถึงกรมการขนส่งทางบก เพื่อขอปรับปรุงมาตรฐานรถบางส่วนจากรถมาตรฐาน ๒ เป็นรถมาตรฐาน ๔ ข เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการให้บริการแก่ประชาชน แต่กรมการขนส่งทางบก มีหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ปฏิเสธคำขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้ ทบทวน ตรวจสอบ และขอความเป็นธรรมอีกครั้ง แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด นั้น การฟ้องคดีต่อศาลปกครองเริ่มนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มี หนังสือขอให้ ทบทวน ตรวจสอบ ขอความเป็นธรรม และไม่ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณา จากกรมการขนส่งทางบกดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายใน เก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๑ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นฟ้องคดีต่อศาลในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการพัสดุ

กรณีฟ้องว่าสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งยกเลิก กระบวนการพิจารณาค่าเสนอในการประกวดราคาตามประกาศประกวดราคาซึ่งระบบ สารสนเทศการประชุมคณะรัฐมนตรีแบบอิเล็กทรอนิกส์ (CABNET) โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อข้อ ๑๐ (๕) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทาง อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ กำหนดให้กรณีผู้มีสิทธิเสนอราคาที่เข้าสู่กระบวนการเสนอราคา ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของหัวหน้าหน่วยงานที่จะจัดหาพัสดุหรือเห็นว่ามีเหตุอื่นใด อันควรร้องเรียนเพื่อความเป็นธรรม ให้อุทธรณ์หรือร้องเรียนต่อคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (กาว.อ.) ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ทั้งนี้ ให้ กาว.อ. พิจารณาอุทธรณ์หรือคำร้องเรียนให้เสร็จภายในสามสิบวัน เมื่อกรณีนี้ปรากฏว่าสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีไม่ได้แจ้งสิทธิการอุทธรณ์ในหนังสือแจ้งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ระยะเวลา ในการอุทธรณ์จึงขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่ง ดังกล่าวในวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาที่กฎหมาย บัญญัติไว้แล้ว และ กาว.อ. ต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน

๒๕๕๐ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์จาก กวพ.อ. ภายในกำหนดดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ การนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีที่พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ยกมาพิจารณาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ไม่เสนอชื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งมีคุณสมบัติครบถ้วนและได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์โดยถูกต้องตามขั้นตอน เพื่อให้อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่มีคำสั่งแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ แต่ได้มีการเสนอและแต่งตั้งบุคคลอื่นให้ปฏิบัติหน้าที่แทนหัวหน้าสาขาวิชานิติศาสตร์ จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อสภามหาวิทยาลัยตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ เมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๕๐ แต่สภามหาวิทยาลัยมิได้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์และแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเรื่องร้องทุกข์ตามมาตรา ๖๕ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น คือ ภายในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐ จึงถือว่าวันถัดจากวันข้างต้นเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งเลื่อนเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๐.๕ ชั้น โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น โดยที่ข้อ ๑๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ขอให้แก้ไขการปฏิบัติให้ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งนำมาใช้บังคับกับพนักงานและลูกจ้างของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งโดยอนุโลมตามข้อ ๙๙ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์ หากมีความจำเป็นไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาดังกล่าว ให้ขยายเวลาพิจารณาได้อีกไม่เกินสองครั้งๆ ละไม่เกินสามสิบวัน ดังนั้น การพิจารณาเรื่องร้องทุกข์จึงต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้มีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยร้องทุกข์ได้รับหนังสือร้องทุกข์ เมื่อผู้ฟ้องคดี

ได้ยื่นหนังสือร้องทุกข์ต่อเลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แต่เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่พิจารณาเรื่องร้องทุกข์ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดียอมมีสิทธิภาคีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดี เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหาร ส่วนตำบลนาโพธิ์มีคำสั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนหนึ่งขั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม แต่ประธานของ คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชุมพรไม่นำเข้าที่ประชุมเพื่อพิจารณา ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม จึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการฯ ตามข้อ ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการ พนักงานส่วนตำบลจังหวัดชุมพร เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๗ และ เมื่อพิจารณาข้อ ๑๔๗ วรรคหนึ่ง ประกอบกับข้อ ๑๔๙ ของประกาศฉบับเดียวกัน เห็นว่า ผู้มีอำนาจพิจารณาคำร้องทุกข์ทุกชั้นตอนต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบเจ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ เมื่อไม่ปรากฏว่าได้มีการพิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงมีสิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบเจ็ดวันตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๑๔๕ วรรคหนึ่ง ข้อ ๑๔๗ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๔๙ ของ ประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดชุมพรข้างต้น เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสามมีหนังสือ ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการฯ ในวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๑ และวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ แต่ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้น กำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๓๕๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกจากคณะกรรมการคัดเลือก พนักงานส่วนตำบลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ระดับ ๗ แต่คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดศรีสะเกษกลับมีมติไม่ให้ความเห็นชอบในการ แต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลมีประกาศรับสมัคร คัดเลือกไม่ถึง ๑๕ วันทำการ ซึ่งไม่เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัด ศรีสะเกษ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกพนักงานส่วนตำบลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ที่สูงขึ้นกำหนดไว้ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ เมื่อวันที่

๑๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ จึงต้องพิจารณาวินิจฉัยให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่องร้องทุกข์ ตามข้อ ๑๔๙ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดศรีสะเกษ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๕ คือภายในวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ การที่คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลฯ มิได้พิจารณาเรื่องร้องทุกข์และแจ้งผลให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้องคดีนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ คือ ภายในวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๒/๒๕๕๒)

กรณีนี้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบุรีออกคำสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องทุกข์ถึง อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๕ วันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ตามลำดับ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๓ ของ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ขอให้แก้ไขการปฏิบัติไม่ถูกต้องหรือการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งกำหนดให้ อ.ก.พ. กระทรวงฯ จะต้องพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องทุกข์ให้แล้วเสร็จรวมทั้งสิ้นภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องทุกข์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข ไม่ได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีจึงได้แก่ วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข ได้รับหนังสือร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีแต่ละฉบับ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีข้างต้นตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๘/๒๕๕๒)

กรณีที่อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดอื่น ซึ่งผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งดังกล่าวแล้วเห็นว่าไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อประธาน อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๐ แต่มิได้มีการพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อีกทั้งไม่มีหนังสือแจ้งผลการร้องทุกข์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือวันที่

พันกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องทุกข์และไม่ได้รับหนังสือชี้แจง ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดี เมื่อพันกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีและผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยรับราชการเป็นพนักงานส่วนตำบลฟ้องว่า องค์การบริหารส่วนตำบลมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้อง ขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสืออุทธรณ์คำสั่งพิพาทต่อคณะกรรมการ พนักงานส่วนตำบลเมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๐ ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์จึงต้องพิจารณา เรื่องดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสืออุทธรณ์ตามข้อ ๑๑๓ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ เรื่อง หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการ ร้องทุกข์ แต่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มิได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดียอมมีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึง เหตุแห่งการฟ้องคดี คือ วันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๑ อันเป็นวันที่พันกำหนดหนึ่งร้อยห้าสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์และไม่ได้รับหนังสือชี้แจง การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้อง เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพันกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตาม มาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งกองบัญชาการตำรวจนครบาล ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ไม่เป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมายและผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความ เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่ง ดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่น อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวในวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งขณะนั้นพระราชบัญญัติตำรวจ แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ ยังไม่ได้ประกาศใช้บังคับ และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ ก็ได้กำหนดระยะเวลาที่คณะกรรมการข้าราชการตำรวจจะต้องพิจารณาอุทธรณ์ ให้แล้วเสร็จไว้ คณะกรรมการข้าราชการตำรวจจึงต้องพิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาอันสมควร ซึ่งเทียบเคียงจากระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติวิธี ปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คือ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คณะกรรมการ ข้าราชการตำรวจได้รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เมื่อพันกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันคณะกรรมการ

ข้าราชการตำรวจยังพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่แล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลได้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ แต่เนื่องจากวันดังกล่าวตรงกับวันหยุดราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีภายในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๒/๒๕๕๒)

(๓) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดในวันที่มีหนังสือถึงหน่วยงานทางปกครองเพื่อโต้แย้งคำสั่งทางปกครองพิพาท

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ในเขตจังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ชะลอการรื้อถอนอาคารตลาดที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ ไปยังนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ เพื่อโต้แย้งว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยอุทธรณ์ข้างต้น จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดนับแต่วันที่ ๒๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าวในวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๘/๒๕๕๒)

๒) การฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ต้องอุทธรณ์ก่อนการฟ้องคดี

(๑) กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่รู้ถึงความมีอยู่ของคำสั่งทางปกครอง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งอนุญาตให้บริษัท ด. ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอนามัย อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้รับแจ้งใบอนุญาตพิพาท จึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองที่จะต้องอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองดังกล่าว

ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลได้โดยไม่ต้องดำเนินการอุทธรณ์คำสั่งพิพาทก่อนตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดี ในฐานะผู้เช่าได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าวจากบริษัท ด. ในฐานะผู้ให้เช่าเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ได้รับ ใบอนุญาตพิพาทจากผู้ให้เช่า การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุ แห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๗๒๒/๒๕๕๒)

การที่อุตสาหกรรมจังหวัดแพร่มีคำสั่งจ้างลูกจ้างชั่วคราวรายเดือน แทนผู้ฟ้องคดีในตำแหน่งนักวิชาการมาตรฐาน เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายและระเบียบ เกี่ยวกับการเงินและการคลังที่กระทรวงการคลังกำหนด แม้จะเป็นคำสั่งทางปกครอง แต่เป็น คำสั่งทางปกครองที่ไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อผู้ฟ้องคดีโดยตรง และไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือ วิธีการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการจ้างลูกจ้างชั่วคราวของอุตสาหกรรม จังหวัดแพร่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่จะฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวภายในกำหนด เก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ครบกำหนดการจ้างผู้ฟ้องคดี ในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ หรืออย่างช้าก็นับแต่วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันที่ อุตสาหกรรมจังหวัดแพร่จ้างนาง ป. เป็นลูกจ้างชั่วคราวรายเดือนแทนผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดี นำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา การฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๒/๒๕๕๒)

(๒) กรณีที่ไม่ต้องมีการอุทธรณ์คำสั่งก่อน แต่หากผู้ฟ้องคดี ได้มีหนังสือโต้แย้งคัดค้านคำสั่งดังกล่าว ถือว่าวันที่ยื่นหนังสือโต้แย้งคัดค้านเป็นวันที่รู้ เหตุแห่งการฟ้องคดี

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารที่ นายกเทศมนตรีนครภูเก็ตออกให้แก่ผู้ยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคาร นั้น ผู้ฟ้องคดีในฐานะ

เจ้าของอาคารข้างเคียงผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ยื่นขออนุญาตได้ก่อสร้างอาคารชนิดติดผนังอาคารของผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างพิพาทจึงได้แก่ วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงความเสียหายที่มีต่ออาคารของผู้ฟ้องคดี เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องทั่วไป ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๑ ถึงนายกเทศมนตรีนครภูเก็ตขอให้ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารของเจ้าของอาคารข้างเคียง จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีฟ้องว่ากรมป่าไม้อนุญาตให้เอกชนเข้าทำประโยชน์ในที่ดินบริเวณเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมาเป็นเวลาเกินสิบปีได้รับความเสียหายจากการที่เอกชนผู้ได้รับอนุญาตดำเนินการแผ้วถางป่าบริเวณดังกล่าวจึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตข้างต้นนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ เพื่อกราบบังคมทูลเกล้าถวายฎีกาแต่สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถเกี่ยวกับการอนุญาตให้เอกชนเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีครอบครอง จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียอมควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๖/๒๕๕๒)

๔.๑.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีที่ถือว่าผู้ฟ้องคดีหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่รู้ถึงความเป็นอยู่ของคำสั่งทางปกครองทั่วไป

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๗ และเป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อเข้ารับการประเมินผลงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ (ด้านการพยาบาล) ตามประกาศจังหวัดสุราษฎร์ธานี เรื่อง การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น โดยมีคณะกรรมการคัดเลือกบุคคลเพื่อประเมินผลงานทางวิชาการในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีเป็นผู้มีอำนาจประเมิน ฟ้องว่าคณะกรรมการฯ กำหนดหลักเกณฑ์การขอรับการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินผลงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๘ (ด้านการพยาบาล) ขัดต่อประกาศจังหวัดสุราษฎร์ธานีดังกล่าวนั้น เมื่อประกาศจังหวัดสุราษฎร์ธานีฯ มีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง ประเภทคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการทั่วไป หลักเกณฑ์พิพาทที่ออกโดยคณะกรรมการฯ ข้างต้น จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครองประเภทคำสั่งทางปกครองที่มีผลเป็นการเฉพาะตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่อาจอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ทันทีที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะกรรมการฯ มีมติให้ใช้หลักเกณฑ์รับสมัครบุคคลเข้ารับการประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับสูงขึ้น โดยปรากฏตามบันทึกข้อความถึงหัวหน้างาน/หัวหน้าหอผู้ป่วย โดยกำหนดให้มีการสมัครได้นับแต่วันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๐ ดังนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งสมัครเข้ารับการคัดเลือกย่อมรู้หรือควรรู้ถึงการประกาศใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวอันถือเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อย่างช้าถึงวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๕๐ อันเป็นวันสิ้นสุดการรับสมัคร การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองโดยส่งทางไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๐/๒๕๕๒)

๔.๑.๔ กรณีฟ้องขอให้ศาลสั่งห้ามการกระทำทั้งหมดหรือบางส่วน

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดเปลี่ยน น.ส. ๓ เป็นโฉนดที่ดินต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท แต่ปรากฏว่าอำเภอเมืองชัยนาท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) องค์การบริหารส่วนตำบลนางสีอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๗ ตำบลนางสีอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) คัดค้านการรังวัดดังกล่าว โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดทับคลองสาธารณประโยชน์ จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการคัดค้านการรังวัดของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม และห้ามคัดค้านการรังวัดที่ดินของผู้ฟ้องคดีอีก นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามคัดค้านการรังวัดที่ดินพิพาทเมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แต่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องว่ามหาวิทยาลัยยี่สิบเอ็ดแห่งดำเนินการสอบคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลางโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากนำผลการเรียนเฉลี่ยตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย (คะแนน GPAX และ GPA) และผลการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) มาเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย จึงฟ้องขอให้ยกเลิกการนำคะแนน GPAX คะแนน GPA และคะแนน O-NET มาใช้ในการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง ประจำปีการศึกษา ๒๕๕๐ ซึ่งมีการประกาศผลทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประมาณเดือนเมษายน ๒๕๕๐ กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างช้าที่สุดตั้งแต่วันที่ มีประกาศผลการสอบ O-NET ดังกล่าวแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙/๒๕๕๒)

๔.๑.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีที่มีกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่า นาง ป. บุตรของผู้ฟ้องคดีได้นำเจ้าหน้าที่ทำการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ยกที่ดินแปลงดังกล่าวบางส่วนให้ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งคัดค้านการออกโฉนดที่ดินเฉพาะส่วนของนาง ป. พร้อมทั้งได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินซึ่งภายหลังเจ้าพนักงานที่ดินได้อาศัยอำนาจตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินออกคำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีและนาง ป. นั้น หากผู้ฟ้องคดีไม่พอใจคำสั่งดังกล่าวก็ต้องนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งข้างต้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อันถือเป็นบทกฎหมายเฉพาะที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าเจ้าพนักงานที่ดินได้ระบุนิติกรรมยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๒ แต่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ อุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินข้างต้น จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรับทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานที่ดินอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่รับทราบคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๖๐ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๗/๒๕๕๒)

๔.๒ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีฟ้องว่ากรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติในการต่ออายุประทานบัตรเหมืองแร่ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ นั้น เมื่อปรากฏว่าประทานบัตรของผู้ฟ้องคดีสิ้นอายุไปแล้วเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๓๙ และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอประทานบัตรฉบับลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ เพื่อทำเหมืองแร่ดีบุก-ซีไลท์ ในพื้นที่ประทานบัตรดังกล่าวต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ตามมาตรา ๖ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ แล้ว แต่ยังไม่ได้รับประทานบัตรใหม่ดังกล่าว ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอ

ประธานบัตรใหม่ กล่าวคือ วันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งในขณะนั้นศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีจึงอาศัยยื่นฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมได้ภายในอายุความ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการดังกล่าว แต่กลับนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑๕/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินจากบุคคลอื่นโดยให้ นาง จ. ซึ่งเป็นลูกจ้างของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองแทน ต่อมานาง จ. ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ตามเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ก. ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำขอต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อขอให้เปลี่ยนชื่อผู้ได้รับอนุญาตตามเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ก. จากชื่อ นาง จ. เป็นชื่อผู้ฟ้องคดี แต่ไม่ได้รับการพิจารณาจนเวลาล่วงเลยมานาน จึงฟ้องขอให้มีการสั่งเพิกถอนชื่อนาง จ. ออกจากเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ดังกล่าว นั้น เมื่อกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มิได้บัญญัติเรื่องระยะเวลาในการพิจารณาคำร้องขอเปลี่ยนชื่อผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินในเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ก. หรือระยะเวลาในการยื่นฟ้องคดีต่อศาลอันเนื่องมาจากกรณีดังกล่าวไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีนี้ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินให้เปลี่ยนชื่อผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินในเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ก. และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงหรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอเปลี่ยนชื่อต่อเจ้าหน้าที่ในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ แต่ไม่มีการพิจารณาตามคำร้องขอและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๘ การที่ผู้ฟ้องคดีส่งคำฟ้องทางไปรษณีย์ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ละเลยไม่ดำเนินการเพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข. นั้น ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เพื่อให้ใช้อำนาจเพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข. และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๔๙

แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ แจงให้ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีไปพบเพื่อแจ้งให้ทราบว่าการณดังกล่าวเป็นกรณีที่ต้องใช้สิทธิทางศาล จึงถือได้ว่าวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ เป็นวันอย่างเร็วที่สุดที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลจังหวัดสระแก้วเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันดำเนินการเพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข. ของนาย ก. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และคดีได้โอนมาเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๒ กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำชี้แจงแต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพันชาลี ดำเนินการรังวัดกันพื้นที่สาธารณประโยชน์ “หนองลาด” ซึ่งประกาศขึ้นทะเบียนเป็นหนองสาธารณประโยชน์ของตำบลพันชาลี ซึ่งนายอำเภอวังทองได้มอบหมายให้นายกองค้การบริหารส่วนตำบลพันชาลีเป็นผู้ยื่นคำขอรังวัดและร่วมกับผู้ใหญ่บ้านนำทำการรังวัดจนแล้วเสร็จ แต่ปรากฏว่าต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ จากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาวังทอง แจ้งว่านายกองค้การบริหารส่วนตำบลพันชาลีไม่ได้ออกไปร่วมนำทำการรังวัดและไม่ไปลงชื่อนำทำการรังวัดและรับรองแนวเขต ทำให้การรังวัดไม่แล้วเสร็จโดยสมบูรณ์ จึงยังไม่สามารถแจ้งผลการรังวัดให้ผู้ฟ้องคดีทราบได้ ส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจเข้าไปทำประโยชน์ในที่ดิน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีแปลงที่ศาลฎีกาเคยพิพากษาว่าออกทับที่ดินสาธารณประโยชน์บางส่วนได้ แม้กรณีนี้จะไม่ปรากฏชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือจากเจ้าพนักงานที่ดินเมื่อใด แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ถึงเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาวังทอง เพื่อขอทราบผลการรังวัดและได้รับหนังสือลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ จากเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิษณุโลก สาขาวังทอง แจ้งตอบกลับมา ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๕๑ ย่อมถือว่าเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดและได้รับหนังสือชี้แจง แต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลตามมาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๐/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินและเจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขา บึงกุ่ม ไม่ดำเนินการจดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับถนนในโฉนดที่ดินให้กับผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ ทำให้ผู้ฟ้องคดีเสียโอกาสที่จะขายที่ดินให้กับผู้ซื้อที่ดิน เนื่องจากที่ดินดังกล่าวไม่มีการจดทะเบียนภาระจำยอม นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ เจ้าพนักงานที่ดินได้แบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยรูปแผนที่ซึ่งปรากฏในโฉนดที่ดินไม่ได้ระบุว่ามีการจดทะเบียนเกี่ยวกับถนนไว้ ผู้ฟ้องคดีควรจะต้องรู้เมื่อได้รับโฉนดที่ดินดังกล่าวหากได้ตรวจสอบรูปแผนที่หรือรายการจดทะเบียนที่ปรากฏในโฉนดที่ดิน แต่ที่ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบว่าไม่มีการจดทะเบียนเกี่ยวกับถนนในโฉนดที่ดินดังกล่าวเป็นเพราะความบกพร่องของผู้ฟ้องคดีเอง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจยกเหตุแห่งความบกพร่องที่เกิดจากตนเองขึ้นเป็นคุณแก่ตนเองได้ จึงต้องถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องขอให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับถนนในที่ดินดังกล่าวภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๗/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

กรณีฟ้องว่าอธิบดีกรมที่ดินละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการให้บริษัท พ. ผู้จัดสรรที่ดิน ปรับปรุงถนนในโครงการที่ทรุดตัวจนทำให้เกิดน้ำท่วมขังโครงการจัดสรรและส่งผลกระทบต่ออาคารดำรงชีวิตของผู้ฟ้องคดี นั้น ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ถึงอธิบดีกรมที่ดินเพื่อร้องเรียนและขอให้อธิบดีกรมที่ดินแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนต่ออธิบดีกรมที่ดิน การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด

ระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรณีที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำสถานีตำรวจภูธรบางบัวทองได้รับเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีไว้ แต่กลับไม่ดำเนินการสอบสวนจนกระทั่งผู้ต้องหาได้หลบหนีและศาลได้ออกหมายจับผู้ต้องหา โดยผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรบางบัวทอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อติดตามผลการดำเนินคดี แต่ก็ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาแต่อย่างใด กรณีจึงเป็นเรื่องที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อติดตามสอบถามผลคดี แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับหนังสือชี้แจงในเรื่องดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๘/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีที่ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นอาจารย์บัณฑิตอาวูโส สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศมติคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่ให้อาจารย์บัณฑิตอาวูโสงดรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาใหม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑ ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังให้เพิกถอนประกาศดังกล่าว ซึ่งต่อมาในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากประธานสภาคณาจารย์และพนักงานว่ายังไม่มีการนำเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีเข้าบรรจุในระเบียบวาระการประชุมของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่าคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ได้มีการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จและมีการแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทราบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ และไม่ได้รับหนังสือชี้แจง คือ ภายในวันที่ ๒๗ กรกฎาคม

๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นกิจการร่วมค้าได้ยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่สรรพากรพื้นที่สงขลา ๒ มีคำสั่งไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ตามมาตรา ๓๐ แห่งประมวลรัษฎากร แต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เพื่อขอให้มีการพิจารณาอุทธรณ์โดยตัวนั้น เมื่อประมวลรัษฎากรมิได้บัญญัติระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไว้เป็นการเฉพาะ การพิจารณาอุทธรณ์จึงต้องเป็นไปตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กล่าวคือ ผู้พิจารณาอุทธรณ์ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ ซึ่งกรณีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำสั่งเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ แต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอุทธรณ์ คือ ภายในวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิฟ้องคดีภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องในวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้สถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคมแจ้งผลการวัดผลความรู้และความสามารถในการสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นพนักงานของสถาบันวิจัยฯ ของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทราบ นั้น ผู้ฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ทันทีที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าประกาศรับสมัครบุคคลเพื่อคัดเลือกเข้าบรรจุเป็นพนักงานของสถาบันวิจัยฯ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๑ ไม่ได้ระบุว่าประกาศผลการคัดเลือกในตำแหน่งต่างๆ ที่รับสมัครเมื่อใด แต่ปรากฏว่าคณะกรรมการสรรหาและคัดเลือกบุคคลของสถาบันวิจัยฯ ได้เรียกผู้ฟ้องคดีไปสัมภาษณ์แล้วเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๑ ซึ่งผู้ฟ้องคดีรอฟังผลการคัดเลือกเป็นเวลาสี่เดือนเศษ แต่ก็มีได้

มีการแจ้งผลการวัดผลความรู้และความสามารถให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ ถึงคณะกรรมการสรรหาฯ และคณะกรรมการบริหารงานสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ขอร้องความคืบหน้าและกรอบเวลาในการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาอุตสาหกรรมโทรคมนาคม สายงานส่งเสริมและพัฒนาการวิจัยและอุตสาหกรรมโทรคมนาคม ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีสมัคร อันถือได้ว่าเป็นคำขอให้คณะกรรมการข้างต้นปฏิบัติหน้าที่คัดเลือกและแจ้งผลการคัดเลือกให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามที่กฎหมายกำหนด แต่ก็มีได้มีการแจ้งผลการคัดเลือกให้ผู้ฟ้องคดีทราบหรือมีหนังสือชี้แจงอย่างใดๆ แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่ามีเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ คือ เมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ และผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๑/๒๕๕๒)

๔.๓ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น

๔.๓.๑ การฟ้องคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

๑) กรณีการกระทำละเมิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีฟ้องว่าเมืองพัทยาไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคาร โดยอ้างว่าที่ดินที่ยื่นคำขออยู่ในแนวเขตเวนคืน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบคำสั่งของเมืองพัทยาที่ไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๘ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องที่พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการสาธารณสุขโรค

กรณีฟ้องว่าเทศบาลตำบลลัดหลวงได้ทำการก่อสร้างสะพานทางเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กที่รูกำลังที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแจ้งความเป็นหลักฐานต่อพนักงานสอบสวนเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๑ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับตั้งแต่วันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าของที่ดินจึงมีสิทธิติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินจากผู้ที่ไม่ได้มีสิทธิจะยึดถือไว้ตามมาตรา ๑๓๓๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งไม่มีกฎหมายกำหนดอายุความฟ้องร้องไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงอาจฟ้องคดีนี้ต่อศาลยุติธรรมได้ตลอดเวลา แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมจนกระทั่งศาลปกครองเปิดทำการเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ทำให้คดีนี้อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง กรณีจึงต้องเริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองตั้งแต่วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองเปิดทำการ ทั้งนี้ ตามนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๔/๒๕๔๕ (ประชุมใหญ่) ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เพื่อขอให้หรือถอนสะพานทางเท้าคอนกรีตเสริมเหล็กในส่วนที่รูกำลังที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงยังคงอยู่ภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่ศาลปกครองเปิดทำการและเป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๐/๒๕๕๒)

การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จะต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมบิดาของผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินได้ขอให้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอ้อมน้อยขยายระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงต่ำเข้าไปในบริเวณที่ดินดังกล่าว ต่อมา บิดาของผู้ฟ้องคดีประสบอุบัติเหตุจนได้รับความเจ็บป่วยทางสมอง ผู้ฟ้องคดีได้เข้าไปตรวจสอบที่ดินแล้วพบว่ามี การปักเสาไฟฟ้าและพาดสายไฟฟ้าแรงสูงเข้ามาในบริเวณที่ดินดังกล่าวตั้งแต่เดือนกันยายน ๒๕๓๑ ในระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีกำลังตรวจสอบการอนุญาตปรากฏว่าการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอ้อมน้อยได้ดำเนินการเปลี่ยนเสาไฟฟ้าและสายไฟฟ้าแรงสูงใหม่ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า เป็นเพียงการดำเนินการปรับปรุงระบบจำหน่ายไฟฟ้าแรงสูงให้มีประสิทธิภาพและความปลอดภัยยิ่งขึ้นเท่านั้น จึงถือได้ว่ามูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๑ มิได้เป็นเหตุที่เกิดขึ้นใหม่ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดสิบปี

นับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๓/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องว่ากรมที่ดินออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่เจ้าของที่ดินเดิมมีเนื้อที่มากกว่าการครอบครอง แต่ภายหลังมีการเพิกถอนเนื้อที่ส่วนเกินดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับซื้อที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ไม่ได้เนื้อที่ดินตามเอกสารการจดทะเบียน และได้รับความเสียหายจากราคาค่าซื้อที่ดินในส่วนที่ถูกเพิกถอน จึงฟ้องขอให้กรมที่ดินชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีเกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ โดยผู้ฟ้องคดีเคยเป็นโจทก์ฟ้องขอให้ศาลยุติธรรมพิพากษาว่าที่ดินส่วนเกินเป็นของผู้ฟ้องคดี แต่ศาลยุติธรรมได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๕ ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิในที่ดินส่วนดังกล่าว กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีว่า เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดินคำนวณเนื้อที่ผิดพลาดจากความจริงนับแต่วันที่ศาลยุติธรรมมีคำพิพากษา เมื่อขณะนั้นศาลปกครองยังไม่เปิดทำการ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลยุติธรรมภายในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อเกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ ขอให้กรมทางหลวงรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดอันเกิดจากการยกเลิกการเวนคืนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อกรมทางหลวงได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๕๐ จึงต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันตามมาตรา ๑๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คือ ภายในวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๑ เมื่อกรมทางหลวงไม่พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีชอบที่จะใช้สิทธิยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามนัยมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ประกอบกับมาตรา ๑๐๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันครบหนึ่งร้อยแปดสิบวัน คือ ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ การที่

ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ต่อมากรมทางหลวงได้วินิจฉัยและแจ้งคำวินิจฉัยตามหนังสือลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงเป็นกรณีที่กรมทางหลวงวินิจฉัยคำขอของผู้ฟ้องคดีภายหลังจากพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่พอใจในผลของคำวินิจฉัยของกรมทางหลวงจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำวินิจฉัย เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งผลการวินิจฉัยของกรมทางหลวงเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องกรมทางหลวงต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

กรณีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากรดำเนินการตรวจค้น จับกุม และตรวจยึดสินค้าแบบหล่อคอนกรีตและอุปกรณ์จากต่างประเทศของผู้ฟ้องคดี โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ และยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลอาญาเมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๔๔ แต่ปรากฏว่าสินค้าของกลางในคดีอาญาได้สูญหายไปในขณะที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกรมศุลกากร เป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีปกครองตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดียื่นคำแถลงลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ต่อศาลปกครองชั้นต้นว่าได้ทราบที่สินค้าของกลางในคดีอาญาสูญหายไปเมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันนัดพร้อมเพื่อตรวจของกลางที่จะนำส่งไปยังกองพิสูจน์หลักฐาน กรมตำรวจ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันดังกล่าวแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เข้าสอบประมวลความรู้ของหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน ของคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฟ้องว่าประกาศผลการสอบประมวลความรู้ดังกล่าวออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่ได้มีการแจ้งให้นิสิตทราบถึงขอบเขตวิชาที่สอบและเกณฑ์ที่จะสอบผ่าน อีกทั้งไม่เคยมีการแจ้งผลการสอบให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยตรง เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีสอบไม่ผ่านและต้องพ้นสถานภาพการเป็นนิสิตบัณฑิตศึกษา จึงฟ้องขอให้จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยชดใช้ค่าเสียหาย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนไปยังคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชีในวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ว่า การสอบประมวลความรู้ไม่ได้มีการแจ้งให้นิสิตทราบถึงวิชาที่สอบและเกณฑ์ที่จะสอบผ่าน และการสอบดังกล่าวไม่เป็นไปตามข้อ ๒๕.๑ ของระเบียบจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบผลการสอบประมวลความรู้ครั้งที่ ๑ ของตนก่อนหรือในวันดังกล่าวเป็นอย่างช้า และควรได้ทราบผลการสอบประมวลความรู้ครั้งที่ ๒ ของตนซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ปิดประกาศไว้ ณ หน้าที่ทำการภาควิชาการธนาคารและการเงิน ตั้งแต่ก่อนวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันสุดท้ายที่บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติการสำเร็จการศึกษาประจำปีการศึกษา ๒๕๔๘ เป็นอย่างช้า การที่ผู้ฟ้องคดีนำคำฟ้องคดีนี้มายื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๑/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีฟ้องว่าเทศบาลตำบลนากลางได้มีประกาศลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ รับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่าง ต่อมาปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลางเฉพาะส่วนที่มีมติให้นาย ท. และนาย ด. ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง เป็นผลให้การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางตามประกาศดังกล่าวเป็นอันยกเลิกไป ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อใช้ในการเลือกตั้ง จึงฟ้องขอให้เทศบาลตำบลนากลางชดใช้ค่าเสียหาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙

วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้น ได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ให้เพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลาง เฉพาะส่วนที่มีมติให้นาย ท. และนาย ด. ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง เป็นผลให้การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางตามประกาศของเทศบาลตำบลนากลาง ลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ เป็นอันยกเลิกไป ซึ่งมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน หรือเสียหายจากการที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ เพื่อใช้ในการเลือกตั้งอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีรับว่าได้ทราบคำพิพากษาดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และผู้ฟ้องคดี ได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๔๗ กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องภายใน หนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสภาเทศบาลตำบลสีตามีมติให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลสีตาดำ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเงินเดือน ขอให้เทศบาลตำบลสีตาดำ ชำระเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการ ฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว กล่าวคือ ในวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ทราบมติของสภาเทศบาลตำบลสีตาดำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจาก สมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลตำบลสีตาดำเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๖ หรืออย่างช้าที่สุด ในเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทราบแล้วว่าไม่ได้รับเงินเดือน มิใช่วันที่ ศาลปกครองนครราชสีมามีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติของสภาเทศบาลตำบลสีตาดำ การที่ ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๐ จึงเป็นการฟ้องคดี เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่าการดำเนินการสรรหาเพื่อคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคล ให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ของบริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามประกาศรับสมัครบุคคลเพื่อรับ

การคัดเลือกเข้าดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีคุณสมบัติและผ่านการทดสอบโดยได้รับคะแนนเป็นลำดับที่สอง จึงฟ้องขอให้บริษัทฯ และคณะกรรมการสรรหาผู้อำนวยการใหญ่ ตลอดจนผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งร่วมกันหรือแทนกันชดใช้ค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ตอบแทน เงินเดือน เงินรางวัล และค่าเสียโอกาสในการเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงานให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อข้อเท็จจริงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้ว่าผู้ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพิพาทเป็นผู้ขาดคุณสมบัติก่อนวันที่คณะกรรมการฯ จะมีมติแต่งตั้งบุคคลข้างต้น ดังนั้น เมื่อบริษัทฯ และคณะกรรมการฯ มีมติคัดเลือกและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการใหญ่เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ และได้ทำสัญญาจ้างบุคคลข้างต้นตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๕ หรืออย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๕ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีที่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) นำส่วนที่ขาดทุนจากการนำเงินกองทุนไปหาผลประโยชน์ในต่างประเทศมาหักออกจากเงินผลประโยชน์ของผู้ฟ้องคดี และเฉลี่ยผลการขาดทุนไปให้สมาชิก กบข. ทุกคน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และกระทรวงการคลังคืนเงินของผู้ฟ้องคดีที่หักไปจากบัญชีสะสมทรัพย์ของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อกรณีนี้ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ แต่นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีฟ้องว่ากรมราชทัณฑ์มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ต้องขังในคดีความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจากเรือนจำกลางบางขวาง จังหวัดนนทบุรี ไปคุมขังที่เรือนจำกลางคลองไผ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจ สร้างปัญหาในการควบคุม และมีพฤติการณ์เกี่ยวกับยาเสพติด ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมิได้มีพฤติกรรมดังกล่าว และในขณะนั้นผู้ฟ้องคดีกำลังป่วยด้วยโรคเอ็นข้อเข่าซ้ายฉีกขาด ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ากรมราชทัณฑ์ได้มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๕ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจะต้องฟ้องคดีต่อศาลอย่างช้าที่สุดในวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีของศาลจังหวัดดลิ่งชัน ในข้อหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่เรือนจำพิเศษธนบุรีและทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานี พิจารณาลดโทษให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษหลังวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำขอให้เร่งรัดการคุ้มครองสิทธิตามพระราชบัญญัติดังกล่าว คุ้มครองสิทธิในกรณีกักขังเกินกำหนด และให้เรือนจำพิเศษธนบุรีออกเอกสารการปล่อยตัวที่ถูกต้องใหม่ เมื่อข้อเท็จจริงตามคำฟ้องและเอกสารหลักฐานในสำนวนคดีปรากฏว่า เมื่อมีพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ เรือนจำพิเศษธนบุรีมิได้พิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้ให้ญาติติดต่อขอรับสิทธิในการอภัยโทษแล้วแต่ก็ไม่ได้รับการแก้ไข และเมื่อมีพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ อภัยโทษให้กับนักโทษเด็ดขาดชั้นกลางขึ้นไป ผู้ฟ้องคดีได้รับการลดโทษในอัตราส่วน ๑ ใน ๖ ของโทษ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การพิจารณาลดโทษ

ไม่ถูกต้อง เนื่องจากขณะนั้น ผู้ฟ้องคดีเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นเยี่ยมไม่เคยทำผิดวินัยของกรมราชทัณฑ์ จึงควรได้รับการลดโทษในอัตราส่วน ๑ ใน ๕ และผู้ฟ้องคดีได้ให้ญาติติดต่อขอให้ทัศนสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานีแก้ไขให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว แต่ไม่ได้รับการแก้ไข ดังนั้น จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดียอมรู้หรือควรรู้ถึงการกระทำอันเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีและเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีดังกล่าวมาตั้งแต่เมื่อมีการลดโทษให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ และ พ.ศ. ๒๕๔๘ ตามลำดับ และเมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้เรือนจำพิเศษธนบุรีออกเอกสารใหม่ให้ถูกต้อง รวมทั้งทราบถึงการกักขังเกินกำหนดที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นอย่างซ้ำ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะยื่นฟ้องคดีนี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๙/๒๕๕๒)

๒) กรณีการกระทำละเมิดจากการออกกฎ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีการกระทำละเมิดจากการออกคำสั่ง

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารในระหว่างการพิจารณาจนแล้วเสร็จ ต่อมาเทศบาลเมืองเขลางค์นครได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคาร และมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร พร้อมทั้งคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคาร และเจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองเขลางค์นครได้แจ้งต่อมาว่าไม่สามารถออกใบอนุญาตได้เนื่องจากระยะห่างระหว่างผนังอาคารกับทางสาธารณะไม่ถูกต้อง ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นการจงใจกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้เทศบาลเมืองเขลางค์นครชดเชยค่าเสียหายนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของเทศบาลเมืองเขลางค์นครที่ให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคาร และมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร รวมทั้งมีคำสั่งห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณอาคาร และได้รับแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่สั่งยื่นตามคำสั่งของเทศบาลในวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๗ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงความเสียหายซึ่งเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่ง

ดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องในวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๒๐/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีข้อพิพาทที่ดินมีคำสั่งให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ที่ผู้ฟ้องคดีรับจ้างงอไว้เพื่อเป็นหลักประกันเงินกู้ เนื่องจากออกทับที่ดินที่เป็นสาธารณประโยชน์ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายไม่อาจบังคับคดีเอาทับที่ดินของลูกหนี้ได้ตามกฎหมาย เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การฟ้องคดีดังกล่าวจึงต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบคำสั่งพิพาทเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๕ และได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ อุทธรณ์คำสั่งของอธิบดีกรมที่ดิน โดยได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ของอธิบดีกรมที่ดินที่ให้อุทธรณ์เมื่อวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๙/๒๕๕๒)

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เช่านาฟ้องขอให้ศาลปกครองเพิกถอนมติของคณะกรรมการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมประจำจังหวัดฉะเชิงเทรา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่มีมติว่าการบอกเลิกการเช่าของผู้ให้เช่านาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ แล้ว และให้ผู้ฟ้องคดีเก็บเกี่ยวผลผลิตที่กำลังยืนต้นอยู่ออกจากที่ดินพิพาทโดยได้รับยกเว้นการเช่า ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีอยู่ในที่ประชุมในระหว่างที่คณะกรรมการฯ มีมติดังกล่าวหรือไม่ อีกทั้งคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องทำเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วย ซึ่งปรากฏในสำเนาบันทึกรายงานการประชุมว่าที่ประชุมได้มอบให้ฝ่ายเลขาแจ้งมติที่ประชุมโดยส่งสำเนารายงานการประชุมนี้ให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งมติในวันที่มีการประชุม ประกอบกับปรากฏในรายงานสถานะสิ่งของส่งทางไปรษณีย์ว่ามีการนำจ่ายสิ่งของให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ โดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับเอง และผู้ถูกฟ้องคดีได้ชี้แจงต่อศาลปกครองชั้นต้นว่าผู้ฟ้องคดีได้รับทราบรายงานการประชุมเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม

๒๕๕๒ จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีอันเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี ในวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๒ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี โดยฟ้องเป็นคดีต่อศาลได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ ต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ทราบ คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดี และไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยตามนัย มาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรมฯ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๗๒๘/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องขอให้เทศบาลเมืองพระประแดงชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีที่นายกเทศมนตรีไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้อง ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ มีเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเคยฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้เพิกถอนคำสั่งนายกเทศมนตรีที่ไม่เลื่อนขึ้น เงินเดือนในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๕ และให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยให้เพิกถอนคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดีและให้ยกฟ้อง ในส่วนที่เกี่ยวกับคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ ต่อมาศาลปกครองสูงสุดได้พิพากษายืนตามคำพิพากษา ของศาลปกครองชั้นต้น โดยมีคำพิพากษาในวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ฟ้องคดีนี้ ในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ขอให้เทศบาลเมืองพระประแดงชดใช้ค่าเสียหาย ซึ่งปรากฏ ในคำฟ้องของศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสือลงวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ร้องทุกข์ต่อประธานคณะกรรมการพนักงานเทศบาล จังหวัดสมุทรปราการ ผู้ฟ้องคดีทราบผล การพิจารณาประมาณเดือนมกราคม ๒๕๔๗ ว่า คณะกรรมการดังกล่าวมีมติยกคำร้องทุกข์ ของผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีประมาณเดือนมกราคม ๒๕๔๗ มิใช่ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้ มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนด หนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘๓/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าสำนักงานตำรวจแห่งชาติไม่ดำเนินการจ่ายเงินเดือนที่ตกค้างระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีถูกให้ออกจากราชการไว้ก่อนเพื่อรอฟังผลการสอบสวนทางวินัยเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิใช่เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดมีคำสั่งลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ ให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพื่อรับบำเหน็จบำนาญเหตุทดแทน โดยผู้ฟ้องคดีลงชื่อรับทราบคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แม้อาจจะปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติและนายกรัฐมนตรีนเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และสำนักนายกรัฐมนตรีนได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ถึงผู้บัญชาการตำรวจปราบปรามยาเสพติดอนุมัติให้เบิกจ่ายเงินเดือนระหว่างให้ออกจากราชการไว้ก่อนของผู้ฟ้องคดี และรับคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่คำสั่งทั้งสองเป็นคำสั่งทางปกครองที่เกิดขึ้นใหม่ มิได้มีผลให้ระยะเวลาการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงไปแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

กรณีฟ้องว่าหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอจุนมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕ เปอร์เซ็นต์ เป็นเวลา ๑ เดือน โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานชดเชยค่าสินไหมทดแทน เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เคยฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เพื่อขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือน และศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ว่า คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีควรรู้ว่าคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อย่างช้าที่สุดในวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๔๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่าประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสด มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นใช้คำสั่งเสียหาย นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากคำสั่งทางปกครอง ซึ่งมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้หน่วยงานของรัฐซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดอยู่ในสังกัดต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิด และบัญญัติให้ผู้เสียหายต้องฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวโดยตรง จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงต้องฟ้ององค์การบริหารส่วนตำบลสดซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสดผู้ออกคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการอยู่ในสังกัด ให้รับผิดชอบใช้คำสั่งเสียหายอันเนื่องจากการออกคำสั่งดังกล่าวให้แก่ตน ทั้งยังต้องฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่มาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนด และแม้จะไม่ปรากฏชัดว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองดังกล่าวเมื่อใด แต่การที่ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีพิพาทเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไปฟ้องต่อศาลปกครองเชียงใหม่เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองเมื่อปี ๒๕๔๕ ย่อมแสดงให้เห็นโดยปริยายว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งทางปกครองก่อนวันยื่นฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องโดยส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนเมื่อวันที่ ๑๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๘๕/๒๕๕๒)

กรณีที่กรมการแพทย์มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แต่ต่อมาได้มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีจากปลดออกจากราชการเป็นลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น และให้กลับเข้ารับราชการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายทั้งทางรายได้ สถานะทางสังคม และจิตใจ จึงฟ้องขอให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เป็นลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๐ แม้ภายหลังจากกลับเข้ารับราชการ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชวิถีชดใช้ค่าเสียหาย แต่โดยที่หนังสือดังกล่าวไม่มีข้อความใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอให้กรมการแพทย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงถือไม่ได้ว่าบันทึกฉบับดังกล่าวเป็นการพิจารณาเกี่ยวกับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอให้หน่วยงานของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำละเมิดในข้อหาที่ได้ยื่นคำฟ้องตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๒ มีนาคม

๒๕๕๐ ซึ่งเป็นวันได้รับแจ้งคำสั่ง การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อล่วงพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๔๘/๒๕๕๒)

๔) กรณีการกระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่
ล่าช้าเกินสมควร

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดสระแก้ว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) อันเนื่องมาจากการไม่ดำเนินการเพิกถอนเอกสาร ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ข. ที่ออกให้แก่ นาย ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถตัดต้นยูคาลิปตัสที่ปลูกอยู่ในที่ดินพิพาทออกขายได้ ผู้ฟ้องคดีจึงขาดรายได้จากการงดเว้นการกระทำดังกล่าว นั้น ผู้ฟ้องคดีต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งแจ้งจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ไปใช้สิทธิทางศาลอย่างรวดเร็วที่สุดในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบ วันดังกล่าวจึงเป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๕/๒๕๕๒ และที่ ๔๙๓/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีฟ้องว่าอาจารย์ในสังกัดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไม่พิจารณาโครงงานวิจัยของผู้ฟ้องคดีและไม่ตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ ซึ่งเป็นเงื่อนไขหนึ่งของการศึกษาในหลักสูตรการศึกษาระดับปริญญาโท ภาคพิเศษ สาขาวิชาประถมศึกษา แผน ข คณะศึกษาศาสตร์ ให้ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากมีความไม่พอใจผู้ฟ้องคดีที่เคยมีหนังสือร้องเรียนไปยังอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่กรณีนี้อาจารย์กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ทั้งยังแนะนำให้ผู้ฟ้องคดีลาออกไปศึกษาที่มหาวิทยาลัยอื่น ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่น

ของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือ จากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด ให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษา ของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้อง ยื่นฟ้องภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอลาออกจากการ เป็นนักศึกษาเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ และได้รับอนุมัติให้ลาออกจากการเป็นนักศึกษา เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงยอมรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้แล้ว ตั้งแต่วันที่ยื่นหนังสือขอลาออกจากการเป็นนักศึกษาเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๕๑ เป็นอย่างช้า และผู้ฟ้องคดีต้องนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดี นำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้น ระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องขอให้กรมทรัพยากรน้ำจ่ายเงินบำเหน็จลูกจ้างพร้อมดอกเบี้ย ให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากการตายของบุตรชายผู้ฟ้องคดี เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิด ของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ากรมทรัพยากรน้ำได้มี หนังสือลงวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าได้จ่ายเงินบำเหน็จลูกจ้างให้กับบุตร และภรรยาของผู้ตายไป และได้มีการฟ้องคดีเพื่อเรียกเงินบำเหน็จในส่วนที่จ่ายเกินสิทธิคืนจาก บุคคลทั้งสองแล้ว ขณะนี้อยู่ระหว่างติดตามสืบหาทรัพย์สินบังคับคดี ดังนั้น จึงถือว่าหนังสือของ กรมทรัพยากรน้ำดังกล่าว เป็นการปฏิเสธการจ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้ฟ้องคดีและเป็นวันที่ ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครอง ในวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๒/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ผู้บัญชาการทหารบกคืนเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าผู้บัญชาการศูนย์การบินทหารบกซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีกระทำการปลอมแปลงเอกสารเพื่อเบิกเงิน พ.ส.ร. ของผู้ฟ้องคดีให้แก่บุคคลอื่น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๗ ถึงผู้บัญชาการทหารบกขอให้คืนเงินเพิ่มพิเศษสำหรับการสู้รบ (พ.ส.ร.) แก่ผู้ฟ้องคดี จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๔/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบอำนาจจากกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกให้ดำเนินคดีกรณีการทุจริตยักยอกเงินกองทุนฯ ฟ้องว่า พัฒนาการอำเภอเมืองลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ไม่อนุวัติการเบิกจ่ายเงินเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแพ่งชั้นอุทธรณ์ตามมติของสมาชิกและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านลำปางกลางฝั่งตะวันออกให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องไปกู้ยืมเงินมาเป็นค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีดังกล่าว จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อกรณีเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงินเป็นค่าธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีชั้นอุทธรณ์ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่เดือนธันวาคม ๒๕๔๘ เป็นอย่างช้า ผู้ฟ้องคดีจึงขอขบที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปี คือ ภายในเดือนธันวาคม ๒๕๔๙ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลโดยส่งทางไปรษณีย์ลงวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีที่กฎหมายกำหนดแล้ว ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๖/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอกำหนดตำแหน่งและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๗ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ แต่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เชียงราย เขต ๑ มีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ให้เลื่อนและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งในระดับ ๗ ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การพิจารณาเลื่อนและแต่งตั้งดังกล่าวใช้ระยะเวลาเกินสมควร เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีสูญเสียสิทธิและโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่ราชการ จึงขอให้มีการชดเชยค่าเสียหาย อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการทำละเมิด อันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีทราบคำสั่งเลื่อนและแต่งตั้งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๐ แต่นำคดีมาฟ้องในวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๕๓/๒๕๕๒)

๔.๓.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่น

กรณีผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์การกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน เพื่อสร้างหรือขยายทางหลวง ต่อมา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิ่มค่าทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกำหนดค่าทดแทนยังไม่เป็นธรรม จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้กรมทางหลวงจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้น อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เมื่อกระทรวงคมนาคมได้แจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือกระทรวงคมนาคม ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๔ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและต้นยางพาราในท้องที่ที่ถูกกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าเพื่อก่อสร้างสายส่งไฟฟ้า ฟ้องขอให้การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยจ่ายเงินค่าทดแทนราคาต้นยางพาราดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่มาตรา ๓๐ ทวิ

แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ อันเป็นกฎหมายเฉพาะ ได้กำหนดให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นที่ไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทน มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลโดยมิได้มีบทบัญญัติให้ต้องอุทธรณ์เงินค่าทดแทนต่อผู้ใดหรือหน่วยงานใดก่อนการฟ้องคดี แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปรับเงินค่าทดแทนพร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์ค่าทดแทนดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ค่าทดแทนโดยยื่นอุทธรณ์ค่าทดแทนตามหนังสือลงวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๔๙ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจโดยสุจริตว่าตนมีสิทธิอุทธรณ์ค่าทดแทนก่อนนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เมื่อการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้รับพิจารณาอุทธรณ์และมีหนังสือแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๑ แม้จะเป็นการแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามที่การไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ กำหนดไว้ แต่การแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว เป็นการกระทำทางปกครองอย่างหนึ่งที่กระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปี นับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น เมื่อการไฟฟ้าฝ่ายผลิตฯ ได้แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๕๑ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้อย่างช้าที่สุดในวันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๒๓/๒๕๕๒ ที่ ๓๒๔/๒๕๕๒ ที่ ๓๒๕/๒๕๕๒ และที่ ๓๒๖/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๔.๔ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๔.๔.๑ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาจ้าง

๑) กรณีหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างฟ้องผู้รับจ้าง

(๑) การฟ้องขอให้ชำระค่าปรับอันเนื่องมาจากการผิดสัญญาจ้าง

กรณีที่การประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างผู้ถูกฟ้องคดีให้ทำการก่อสร้างปรับปรุงกิจการประปา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาเป็นเหตุให้ต้องมีการจ้างผู้รับจ้างรายใหม่เข้าดำเนินการแทนผู้ถูกฟ้องคดี โดยมีค่าจ้างเพิ่มขึ้นจากสัญญาเดิม จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดี ลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ โดยหากผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีขอถือเอาหนังสือดังกล่าวเป็นการบอกเลิกสัญญา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ทำงานให้แล้วเสร็จ การบอกเลิกสัญญาจึงมีผลนับถัดจากวันที่ครบกำหนดสิบห้าวัน คือวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๖ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลเพื่อเรียกเงินค่าปรับในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓/๒๕๕๒ ที่ ๕๗/๒๕๕๒ และที่ ๕๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีที่มีการประปานครหลวงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างวางท่อประปาชำระเงินค่าปรับพร้อมดอกเบี้ยอันเนื่องจากก่อสร้างงานไม่แล้วเสร็จตามสัญญานั้น จะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าในวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญาพร้อมทั้งสงวนสิทธิในการเรียกร้องค่าเสียหาย ค่าปรับและอื่นๆ ไปยังผู้ถูกฟ้องคดี จึงถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีเพื่อเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าปรับตามสัญญาพิพาท การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ ดังกล่าวแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๑/๒๕๕๒)

(๒) การฟ้องขอให้คืนเงินค่าจ้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๓) การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจากการจ้างผู้รับจ้างรายใหม่

กรณีที่มีการประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างผู้ถูกฟ้องคดีให้ทำการก่อสร้างปรับปรุงกิจการประปา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาเป็นเหตุให้ต้องมีการจ้างผู้รับจ้างรายใหม่เข้าดำเนินการแทนผู้ถูกฟ้องคดี โดยมีค่าจ้างเพิ่มขึ้นจากสัญญาเดิม จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าจ้างที่เพิ่มขึ้น นั้น เป็นคดีพิพาท

เกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญากับผู้รับจ้างรายใหม่เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๕๖ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓/๒๕๕๒ ที่ ๕๗/๒๕๕๒ และที่ ๕๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๔.๔.๒ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาสัมปทาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔.๓ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา

การนับระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีฟ้องเรียกให้ผู้รับทุนชดใช้ทุนคืนอันเนื่องมาจากผู้รับทุนปฏิบัติราชการชดใช้ทุนไม่ครบกำหนดระยะเวลาตามสัญญา ถือว่าวันที่ที่หน่วยงานคู่สัญญาระบุให้ผู้รับทุนพ้นจากการรับราชการตามคำสั่งอนุญาตให้ลาออกจากราชการ เป็นวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

กรณีกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้รับทุนตามสัญญาลาไปศึกษาหรือฝึกอบรมในประเทศและต่างประเทศ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกัน ร่วมกันรับผิดชอบชดใช้เงินตามสัญญา เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ขอลาออกจากราชการก่อนครบกำหนดระยะเวลาชดใช้ทุน นั้น เมื่อปรากฏว่ากรมเชื้อเพลิงธรรมชาติมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๔๕ จึงถือว่ากรมเชื้อเพลิงธรรมชาติรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตั้งแต่วันดังกล่าว การที่กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒/๒๕๕๒)

สัญญารับทุนอุดหนุนการศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (โครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์) ระหว่างสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมารับราชการตามเวลาที่กำหนดในสัญญา อันเป็นบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การฟ้องคดีเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ชดใช้เงินเนื่องจากผิดสัญญาดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๒ โดยกระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องชดใช้เงินจำนวน ๒๑๗,๑๐๐ บาท มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินจำนวนดังกล่าว ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๒ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการ ต่อมา วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท มาชำระหนี้บางส่วน จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับสภาพหนี้ต่อผู้ฟ้องคดีตามสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่ มีผลทำให้ระยะเวลาในการฟ้องคดีระงับลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความระงับลงสิ้นสุดลงเวลาใดให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้น ตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำเงินมาชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีบางส่วนเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ ระยะเวลาสำหรับการยื่นฟ้องคดีนี้จึงเริ่มนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นเวลาเกินกว่าห้าปีนับแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๑/๒๕๕๒)

๔.๔.๔ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายที่ดินและสิ่งปลูกสร้างตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืน

กรณีที่กรมทางหลวงชนบทได้ทำบันทึกข้อตกลงกับผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินและสิ่งปลูกสร้างที่ถูกเวนคืนเพื่อสร้างและขยายถนนว่าจะจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็น ๒ งวด โดยได้จ่ายเงินงวดที่ ๑ จำนวนร้อยละ ๗๕ ของเงินค่าทดแทนทั้งหมดแล้ว ส่วนงวดที่ ๒ อีกร้อยละ ๒๕ ของเงินค่าทดแทนจะจ่ายเมื่อได้รับหลักฐานแสดงการจดทะเบียนสิทธิหรือสิทธิครอบครองที่ดินที่ถูกเวนคืน และได้มีการรื้อถอนโรงเรือนและสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินที่ถูกเวนคืนแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสงขลาขอให้กำหนดค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้น โดยไม่ยอมจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่กรมทางหลวง เป็นเหตุให้กรมทางหลวงไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ให้แก่ผู้รับจ้างกรมทางหลวงจึงแก้ไขรูปแบบการก่อสร้างใหม่ เพื่อหลีกเลี่ยงการเวนคืนที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง

ของผู้ถูกฟ้องคดี และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าทดแทน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนพร้อมดอกเบี้ยผิดนัด นั้น บันทึกลงข้อตกลงการรับเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน เป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีแก้ไขรูปแบบการก่อสร้างถนนใหม่ เพื่อไม่ต้องเวนคืนที่ดินและรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างของผู้ถูกฟ้องคดีจนใช้งานได้ตามวัตถุประสงค์ เมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ จึงถือว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ จึงเป็นการฟ้องเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ดี โดยที่ในระหว่างพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ คำสั่งไม่รับคำฟ้อง ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยกำหนดให้ระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองต้องยื่นฟ้องภายในห้าปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น การฟ้องคดีนี้จึงยังไม่พ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๓๒/๒๕๕๒)

๔.๔.๕ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญากู้ยืมเงิน

กรณีที่หน่วยงานทางปกครองผู้ให้กู้ยืมฟ้องผู้กู้ตามสัญญากู้ยืมเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร ตามโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนา กลุ่มเกษตรกร ถือว่าหน่วยงานทางปกครองซึ่งเป็นผู้ให้กู้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันถัดจากวันครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ยืมตามสัญญา

กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นองค์กรเกษตรกรได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกับกรมส่งเสริมสหกรณ์เพื่อไปดำเนินการจัดหาสินค้าเชื่อให้เกษตรกรตามโครงการสนับสนุนสินค้าเชื่อในการจัดหาปุ๋ยเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร ซึ่งโครงการดังกล่าวมีลักษณะเป็นการมอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดทำบริการสาธารณะ สัญญากู้ยืมเงินจึงเป็นสัญญาทางปกครอง และสัญญาค้ำประกันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖ ได้ทำไว้เป็นประกันถือเป็นสัญญาอุปกรณ์ ซึ่งการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาอุปกรณ์ต้องถือระยะเวลาการฟ้องคดีตามสัญญาหลัก เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชำระหนี้ภายในวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๖ ตามสัญญา จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันถัดจากวันครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ยืม การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๑

เพื่อขอให้มีการชดใช้เงินต้นและค่าปรับ จึงเป็นการยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๘/๒๕๕๒)

กรณีที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดทำโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียน เพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรขึ้นเพื่อให้องค์กรเกษตรกรเป็นผู้จัดหาเงินยืมและให้เกษตรกรกู้เงิน ไปใช้จ่ายเป็นทุนในการประกอบอาชีพต่อไป กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์สามัคคี อำเภอหน้าโสม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร โครงการสนับสนุน เงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร อันมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อมีข้อโต้แย้งในการเรียกให้ชำระหนี้ตาม สัญญาดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งสิทธิในการยื่นฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้ หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระเงินกู้ยืมภายในกำหนด ระยะเวลาตามสัญญา คือ ภายในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถือได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้น เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ อันเป็นวันถัดจากวันครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ยืมตามสัญญา และแม้อาจถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอันมีผลให้ ระยะเวลาในการฟ้องคดีเริ่มนับแต่วันนั้น แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเงินมาชำระหนี้ให้แก่ ผู้ฟ้องคดีบางส่วนครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ภายหลังจากวันครบกำหนด ชำระหนี้ จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีตามสิทธิเรียกร้องที่ผู้ฟ้องคดีมีอยู่ จึงมีผลทำให้ระยะเวลาในการฟ้องคดีสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๑) แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ และเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดเวลาใด ให้เริ่มนับอายุความใหม่ ตั้งแต่นั้นตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำเงินมาชำระหนี้บางส่วนเป็นครั้งสุดท้ายหลังจากผิดนัด เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ระยะเวลาสำหรับการยื่นฟ้องคดีนี้จึงเริ่มนับใหม่ตั้งแต่นั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ กรณี จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๐๙/๒๕๕๒ ที่ ๓๑๙/๒๕๕๒ และ ที่ ๔๕๑/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๔.๔.๖ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญารับฝากเก็บข้าวเปลือก แปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และจัดจำหน่ายข้าวสาร

กรณีที่หน่วยงานคู่สัญญายื่นฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่เก็บรักษาและแปรสภาพข้าวเปลือกที่รับฝากตามสัญญารับฝากเก็บข้าวเปลือก แปรสภาพข้าวเปลือกเป็นข้าวสาร และจัดจำหน่ายข้าวสารดังกล่าว ไม่ส่งมอบข้าวเปลือกที่แปรสภาพเป็นข้าวสารแล้วตามสัญญา ถือว่าวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีผิดนัดส่งมอบข้าวสารเป็นวันที่หน่วยงานทางปกครองรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

กรณีที่องค์การคลังสินค้ายื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีตามสัญญาฝากเก็บแปรสภาพ และจัดจำหน่ายข้าว (โครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๔๖) ขอให้ชำระเบี้ยปรับและดอกเบี้ย โดยองค์การคลังสินค้าตกลงฝากเก็บ และผู้ถูกฟ้องคดีตกลงรับฝากเก็บข้าวเปลือกตามโครงการรับจำนำข้าวเปลือกนาปี ปี ๒๕๔๖ ไว้ในคลังสินค้าของผู้ถูกฟ้องคดี หลังจากทำสัญญาดังกล่าวแล้ว องค์การคลังสินค้าได้ฝากข้าวเปลือกไว้กับผู้ถูกฟ้องคดี และได้มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีสีแปรสภาพข้าวเปลือกแล้วส่งมอบข้าวสารไปคลังสินค้ากลางที่กำหนดภายในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๖ และมีการขยายเวลาการส่งมอบออกไปจนถึงวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๖ แต่เมื่อครบกำหนดเวลาส่งมอบดังกล่าวแล้วผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยไม่ส่งมอบข้าวสารจำนวนดังกล่าวเข้าคลังสินค้ากลาง อันถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีผิดนัดส่งมอบข้าวสารตามสัญญาให้แก่องค์การคลังสินค้าเมื่อวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นแล้ว และถือว่าองค์การคลังสินค้ารู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีในวันดังกล่าวด้วย ซึ่งจะต้องยื่นฟ้องคดีเพื่อเรียกเบี้ยปรับกรณีผู้ถูกฟ้องคดีผิดสัญญาภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ ตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ ต้องยื่นฟ้องภายในวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๑ การที่องค์การคลังสินค้ายื่นฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว อีกทั้งการฟ้องคดีนี้ไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นเป็นอย่างอื่น นอกจากนี้ การที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีเป็นจำเลยในคดีอาญาในอีกคดีหนึ่ง ขอให้ยกยกทรัพย์ (ข้าวเปลือก) ต่อศาลจังหวัดชัยนาท และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนข้าวเปลือกจำนวน ๑,๓๐๙.๘๖๑ ตัน หรือชดใช้ราคาเป็นเงิน ๖,๓๙๒,๑๒๑.๖๘ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีให้การรับสารภาพและได้นำเงินบางส่วนมาวางต่อศาลแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงองค์การคลังสินค้าเพื่อขอผ่อนชำระหนี้จำนวนดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๙ นั้น ก็หาใช่เป็นการขอผ่อนชำระเบี้ยปรับและดอกเบี้ยแต่อย่างใดไม่ อีกทั้งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า พนักงานอัยการในคดีดังกล่าวได้ฟ้องคดี

เพื่อตั้งหลักฐานสิทธิเรียกร้องหรือเพื่อให้ชำระหนี้เบี้ยปรับและดอกเบี้ยตามจำนวนหนี้ข้างต้น จึงไม่อาจถือได้ว่า การขอผ่อนชำระเงินจำนวน ๖,๓๙๒,๑๒๑.๖๘ บาท ตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวเป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับสภาพหนี้ในเบี้ยปรับกรณีที่ถูกฟ้องคดีผิดสัญญา ไม่สามารถตีแปรสภาพข้าวเปลือกและส่งมอบข้าวสารให้แก่องค์การคลังสินค้าภายในกำหนด อันจะทำให้อายุความสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ และมาตรา ๑๙๓/๑๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๙๐/๒๕๕๖)

**๔.๔.๗ การนับระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับข้อตกลงการจ้างลูกจ้าง
ของส่วนราชการ**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

**๔.๕ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานทางปกครอง
หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับให้บุคคลต้องกระทำหรือละเว้นกระทำ
อย่างหนึ่งอย่างใด**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

**๔.๖ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ยื่นฟ้องการใช้อำนาจรัฐ
ในบางกรณีต่อศาลปกครอง**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

**๔.๗ ระยะเวลาการฟ้องคดีในกรณีที่เหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้นก่อนศาลปกครอง
เปิดทำการ**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีออกไป

๔.๘.๑ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

กรณีฟ้องว่าคำสั่งไม่บรรจุผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อกรมชลประทานซึ่งพิจารณาแล้ว

มีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๐ แต่คำสั่งดังกล่าวไม่ได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งและไม่ได้แจ้งข้อความดังกล่าวใหม่ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่รับทราบคำสั่งข้างต้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๓ ตุลาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๔/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของสภามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือที่แต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมวัสดุและเทคโนโลยีการผลิต คณะวิศวกรรมศาสตร์ เนื่องจากเห็นว่ากระบวนการสรรหาไม่เป็นธรรมและไม่โปร่งใส นั้น เนื่องจากคำสั่งของสภามหาวิทยาลัยฯ ดังกล่าว มีผลเป็นการปฏิเสธไม่พิจารณาเลือกและแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นหัวหน้าภาควิชาโดยปริยาย คำสั่งของสภามหาวิทยาลัยฯ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่โดยที่พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. ๒๕๕๐ มิได้กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองของสภามหาวิทยาลัยฯ ไว้ ประกอบกับสภามหาวิทยาลัยฯ เป็นเจ้าหน้าที่ที่เป็นคณะกรรมการ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ตามขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงอาจใช้สิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้โดยไม่ต้องดำเนินการอุทธรณ์หรือโต้แย้งคำสั่งดังกล่าวก่อนแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏว่าสภามหาวิทยาลัยฯ มิได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลายื่นคำฟ้องไว้ในคำสั่งพิพาทและแจ้งหรือดำเนินการให้มีการแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะ อีกทั้งไม่ปรากฏว่าสภามหาวิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการแจ้งวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับยื่นคำฟ้องให้ผู้ฟ้องคดีทราบในภายหลังระยะเวลาสำหรับการยื่นฟ้องคดีนี้ซึ่งมีกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงคำสั่งดังกล่าว จึงต้องขยายออกไปเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้หรือควรรู้ถึงคำสั่งข้างต้นตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบคำสั่งของสภามหาวิทยาลัยฯ เมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๑ และได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นคำฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๖/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์มีคำสั่งไม่เลื่อนขึ้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์ ซึ่งมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

ไว้พิจารณาและได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ โดยมีได้ระบุวิธีการยื่นคำฟ้องและระยะเวลาสำหรับการยื่นฟ้องต่อศาลปกครองไว้ในคำสั่งดังกล่าว ระยะเวลาการยื่นคำฟ้องจึงขยายเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่ทราบคำสั่ง การที่เจ้าหน้าที่ทำหนังสืออุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีสูญหายไป และผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสืออุทธรณ์ฉบับใหม่โต้แย้งข้อพิพาทเดิม อีกทั้งนายกองค้การบริหารส่วนตำบลชัยพฤกษ์มีคำสั่งให้สอบสวนกรณีหนังสืออุทธรณ์ฉบับเดิมได้หายไป ก็เป็นคนละกรณีกับการมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา จึงไม่เป็นผลให้ระยะเวลาการฟ้องคดีในคดีนี้ขยายออกไปหรือมีผลให้เริ่มนับระยะเวลาการฟ้องคดีใหม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๗/๒๕๕๒)

กรณีฟ้องโต้แย้งการที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่มีสิทธิสอบหลักสูตรการพัฒนานักกฎหมายภาครัฐระดับกลาง รุ่นที่ ๖ เนื่องจากมีเวลาเข้าเรียนไม่ครบตามที่กำหนด ภายหลังจากที่ผู้ฟ้องคดีได้เข้าสอบแล้วนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอทราบข้อเท็จจริงและขอความเป็นธรรมกรณีดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่า เป็นผู้ไม่มีสิทธิสอบ พร้อมกับแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีสามารถขออุทราละเอียดเกี่ยวกับการลงเวลาเข้าอบรมได้ที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช แต่ไม่ได้แจ้งสิทธิในการฟ้องคดี วิธีการยื่นคำฟ้อง และระยะเวลาฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และไม่ปรากฏว่าได้มีการแจ้งถึงสิทธิในการฟ้องคดีดังกล่าวในภายหลัง ดังนั้น ระยะเวลาสำหรับการยื่นคำฟ้องจึงต้องขยายเป็นหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗/๒๕๕๓)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องว่าการที่กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) มีหนังสือแจ้งการเฉลี่ยผลการขาดทุนจากการนำเงินกองทุนไปหาผลประโยชน์ในต่างประเทศแล้วขาดทุนกับสมาชิก กบข. ทุกคน ทำให้เงินผลประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีในปี ๒๕๕๑ ลดลง เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ในการได้รับบำเหน็จบำนาญของผู้ฟ้องคดี ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้เฉลี่ยผลการขาดทุนกับเงินผลประโยชน์ปี ๒๕๕๑ ดังกล่าว นั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี

ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแม้จะไม่ปรากฏหลักฐานว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวเมื่อใด แต่การที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งเมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ โดยผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งหรือคัดค้านเกี่ยวกับวันที่ได้รับหนังสือแจ้งนั้นแต่อย่างใด จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวนับตั้งแต่วันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ และแม้หนังสือของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการพิพาทจะมีได้ระบุถึงสิทธิในการฟ้องคดีต่อศาลปกครองให้ผู้ฟ้องคดีทราบอันอาจทำให้ระยะเวลาการฟ้องคดีขยายเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตามมาตรา ๕๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๘/๒๕๕๓)

๔.๘.๒ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาล พ.ศ. ๒๕๔๖

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘.๓ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการฟ้องคดีปกครองต่อศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๘.๔ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพหนี้

กรณีที่กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดทำโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรขึ้นเพื่อให้องค์กรเกษตรกรเป็นผู้จัดหาเงินยืมและให้เกษตรกรกู้เงินไปใช้จ่ายเป็นทุนในการประกอบอาชีพต่อไป กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์สามัคคี อำเภอท่าเสา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงได้ทำสัญญากู้ยืมเงินกองทุนสงเคราะห์เกษตรกร โครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร อันมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อมีข้อโต้แย้งในการเรียกให้ชำระหนี้ตามสัญญาดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งสิทธิในการยื่นฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดนัดไม่ชำระเงินกู้ยืมภายในกำหนด

ระยะเวลาตามสัญญา คือ ภายในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ ถือได้ว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดขึ้น เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๕๑ อันเป็นวันถัดจากวันครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ยืมตามสัญญา และแม้อาจถือได้ว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีอันมีผลให้ระยะเวลาในการฟ้องคดีเริ่มนับแต่วันนั้น แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำเงินมาชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีบางส่วนครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ภายหลังจากวันครบกำหนดชำระหนี้ จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับสภาพหนี้ต่อผู้ฟ้องคดีตามสิทธิเรียกร้องที่ผู้ฟ้องคดีมีอยู่ จึงมีผลทำให้ระยะเวลาในการฟ้องคดีสะดุดหยุดลงตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความสะดุดหยุดลงสิ้นสุดเวลาใด ให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้นตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำเงินมาชำระหนี้บางส่วนเป็นครั้งสุดท้ายหลังจากผิดนัดเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ระยะเวลาสำหรับการยื่นฟ้องคดีนี้จึงเริ่มนับใหม่ตั้งแต่วันที่ดังกล่าว เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๒ กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องคดีภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๙/๒๕๕๒ และที่ ๔๕๑/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

สัญญารับทุนอุดหนุนการศึกษาสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย (โครงการผลิตและพัฒนาอาจารย์) ระหว่างสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ค้ำประกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับมารับราชการตามเวลาที่กำหนดในสัญญา อันเป็นบริการสาธารณะ จึงเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การฟ้องคดีเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้เงินเนื่องจากผิดสัญญาดังกล่าว จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยกระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องชดใช้เงินจำนวน ๒๑๗,๑๐๐ บาท มหาวิทยาลัยขอนแก่นจึงมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินจำนวนดังกล่าว ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนับแต่วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๕๒ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุญาตให้ลาออกจากราชการ ต่อมา วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำเงินจำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท มาชำระหนี้บางส่วน จึงถือได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับสภาพหนี้ต่อผู้ฟ้องคดีตามสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่ มีผลทำให้

ระยะเวลาในการฟ้องคดีระงับการหยุดยั้งตามมาตรา ๑๙๓/๑๔ (๑) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และเมื่อเหตุที่ทำให้อายุความระงับการหยุดยั้งสิ้นสุดลงเวลาใดให้เริ่มนับอายุความใหม่ตั้งแต่นั้น ตามมาตรา ๑๙๓/๑๕ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำเงินมาชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีบางส่วนเมื่อวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ ระยะเวลาสำหรับการยื่นฟ้องคดีนี้จึงเริ่มนับแต่วันดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองเมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นเวลาเกินกว่าห้าปีนับแต่วันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ จึงเป็นการยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๑/๒๕๕๒)

๔.๘.๕ การขยายระยะเวลาการฟ้องคดีกรณีที่มีการรับสภาพความรับผิดชอบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๙ ระยะเวลาการฟ้องคดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือสถานะของบุคคล

๔.๙.๑ การฟ้องคดีที่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๙.๒ การฟ้องคดีเกี่ยวกับสถานะของบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๑๐ ระยะเวลาการฟ้องคดีเกี่ยวกับกรณีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือมีเหตุจำเป็นอื่น

๔.๑๐.๑ การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

๑) การฟ้องคดีที่ถือว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

กรณีฟ้องว่าการทางพิเศษแห่งประเทศไทยดำเนินการปรับปรุงถนนเส้นทางรถไฟสายเก่า อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ ทำให้ถนนแคบลงจากเดิม ๒ ช่องจราจร หรือประมาณ ๙ เมตร เหลือช่องทางจราจรเพียง ๑ ช่องครึ่ง หรือประมาณ

๖ เมตร เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีและประชาชนผู้ใช้ถนนดังกล่าวได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงฟ้องขอให้การทางพิเศษแห่งประเทศไทยดำเนินการขยายถนนให้มีความกว้าง ๒ ช่องจราจรเท่าเดิม เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นฟ้องคดีต่อศาลภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อการทางพิเศษแห่งประเทศไทยดำเนินการปรับปรุงถนนเส้นทางรถไฟสายเก่าเมื่อเดือนตุลาคม ๒๕๕๐ และเปิดใช้เส้นทางดังกล่าวในเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ใช้เส้นทางดังกล่าวอยู่เป็นประจำ จึงควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ แต่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคำฟ้องและคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า หากศาลรับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาและมีคำสั่งตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ประชาชนผู้ใช้ถนนดังกล่าวจะได้รับประโยชน์จากการดำเนินการของการทางพิเศษแห่งประเทศไทยด้วย จึงเป็นคดีที่น่าจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมที่ศาลมีอำนาจรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบหกคนได้ยื่นคำร้องแจ้งการถือครองที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ต่อเจ้าหน้าที่ป่าไม้อำเภอเมืองพะเยาเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งกรมป่าไม้ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๔๒ กำหนดว่า ภายหลังจากการราษฎรแจ้งขึ้นทะเบียนว่าได้เข้าถือครองทำประโยชน์อยู่ในพื้นที่ป่าสงวนแปลงใดแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ดำเนินการต่างๆ เพื่อพิสูจน์สิทธิ เช่น การตรวจสอบคุณสมบัติ การรังวัดแปลงที่ดิน การถ่ายภาพทางอากาศ เป็นต้น แต่จนปัจจุบันทางราชการก็ได้ดำเนินการรังวัด ตรวจสอบเขตแปลงที่ดินหรือการถ่ายภาพทางอากาศ เพื่อพิสูจน์สิทธิของราษฎรที่ได้แจ้งการถือครองไว้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๒ และผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยาก็ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบหกคนออกจากที่ดินที่ได้ถือครองทำประโยชน์นั้นจนเป็นเหตุให้มีการฟ้องคดีนี้ต่อศาล ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบหกคนจึงฟ้องเพิ่มเติมว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานป่าไม้เขตและป่าไม้จังหวัดละเลยต่อหน้าที่ ขอให้ศาลมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป่าไม้เขตและป่าไม้จังหวัดดำเนินการปักหลักหมุดและถ่ายภาพทางอากาศของที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบหกคนแจ้งการทำกินให้ถูกต้องต่อไปนั้น การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของรัฐทำให้ผู้ฟ้องคดีเชื่อว่า

เจ้าหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดจะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรี และเป็นผลโดยตรงให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลเมื่อพ้นกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงถือเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่ไม่สมควร เพราะปัญหาความล่าช้าในระบบราชการเป็นสิ่งที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องได้พยายามแก้ไขมาโดยตลอด โดยเห็นได้จากการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๒ ความล่าช้าเป็นผลจากระบบราชการย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและจะเป็นผลให้ประชาชนเกิดความรู้สึกที่ไม่ดีกับการบริหารราชการของหน่วยงานในสังกัดและระบบราชการโดยรวม ซึ่งก่อให้เกิดผลเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐต่อไปในอนาคต ดังนั้น คำฟ้องเพิ่มเติมนี้แม้จะยื่นเกินกำหนดเวลาตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ แต่ก็ยังเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและมีเหตุจำเป็นที่ศาลจะรับไว้พิจารณา ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๖/๒๕๕๒)

๒) การฟ้องคดีที่ไม่ถือว่าเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม

กรณีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

กรณีกรมส่งเสริมสหกรณ์ซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองทำสัญญากู้ยืมเงินทุนหมุนเวียนส่งเสริมสหกรณ์กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นองค์กรที่ได้รับมอบหมายให้จัดหาสินเชื่อเพื่อให้สมาชิกนำเงินไปประกอบอาชีพทางการเกษตร อันเป็นการมอบหมายให้ส่งเสริมการจัดทำกิจการที่มีลักษณะเป็นการจัดทำบริการสาธารณะ สัญญาดังกล่าวจึงเป็นสัญญาทางปกครอง เมื่อในสัญญากู้ยืมเงินที่พิพาทกำหนดระยะเวลาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระหนี้ให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันทำสัญญา เมื่อครบกำหนดชำระคืนเงินกู้ยืมในวันดังกล่าวแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดสัญญาไม่ชำระเงินกู้ยืมคืนแก่กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรณีพิพาทจึงเป็นเรื่องระหว่างคู่สัญญาในการฟ้องเรียกให้ชำระหนี้ระหว่างกัน ไม่ได้ทำให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนโดยทั่วไป การฟ้องคดีนี้จึงไม่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งยังไม่เป็นการฟ้องที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ และไม่มีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๙/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีฟ้องขอให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงรายและปฏิรูปที่ดินจังหวัดเชียงราย พิจารณาคำร้องขอเปลี่ยนชื่อผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก. ๔ - ๐๑ ก. ของผู้ฟ้องคดี เป็นการฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์เฉพาะแก่ผู้ฟ้องคดี

ที่จะได้มาซึ่งสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามที่
 ตนต้องการเท่านั้น การรับฟ้องคดีนี้ไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวม ศาลจึงไม่อาจใช้ดุลพินิจ
 รับคำฟ้องที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติ
 จัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๓๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดี
 ปกครองฯ ได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการราชทัณฑ์

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีของศาลจังหวัด
 ตลิ่งชัน ในข้อหาความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจาก
 การที่เรือนจำพิเศษธนบุรีและทัณฑสถานบำบัดพิเศษจังหวัดปทุมธานีพิจารณาลดโทษให้แก่
 ผู้ฟ้องคดีตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ และพระราชกฤษฎีกา
 พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไม่ถูกต้อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการปล่อยตัวพ้นโทษ
 หลังวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติ
 ล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา
 ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำขอให้เร่งรัดการคุ้มครองสิทธิตามพระราชบัญญัติ
 ดังกล่าว คุ้มครองสิทธิในกรณีกักขังเกินกำหนดและให้เรือนจำฯ ออกเอกสารการปล่อยตัว
 ที่ถูกต้องใหม่นั้น การฟ้องคดีพิพาทดังกล่าวหากจะก่อให้เกิดประโยชน์ก็คงเป็นประโยชน์แก่
 ผู้ฟ้องคดีเท่านั้น การรับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณาจึงไม่เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมแต่อย่างใด
 (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๗๙/๒๕๕๒)

๔.๑๐.๒ กรณีที่มีเหตุจำเป็นอื่น

๑) กรณีที่ถือว่ามีเหตุจำเป็นอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

กรณีฟ้องขอให้สำนักงานทางหลวงชนบทจังหวัดนครราชสีมา
 จ่ายเงินค่าทดแทนความเสียหายจากการก่อสร้างถนนผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้รับความ
 ยินยอม เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้พยายามติดต่อหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้จ่ายเงิน
 ค่าทดแทนความเสียหายจากการก่อสร้างดังกล่าวมาโดยตลอด และสำนักงานทางหลวงชนบท
 จังหวัดนครราชสีมาไม่เคยปฏิเสธความรับผิดชอบ ทั้งยังดำเนินการให้มีการรังวัดสอบเขตที่ดิน
 ของผู้ฟ้องคดีที่ได้รับความเสียหายจากการก่อสร้างถนน จึงทำให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าสำนักงาน

ทางหลวงชนบทจังหวัดนครราชสีมาจะดำเนินการแก้ไขเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี
อย่างแน่นอน ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑
แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ถือว่ามีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองจะรับคดีนี้
ไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครอง
สูงสุดที่ ๑๕/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินต่อสำนักงานที่ดินจังหวัด
สาขา แต่ภายหลังจากที่มีการรังวัดแล้ว กรมที่ดินและสำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาก็มิได้
ดำเนินการใดๆ ให้ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ติดตามทวงถามการดำเนินการออกโฉนดที่ดินดังกล่าว
มาโดยตลอด และต่อมาได้นำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้กรมที่ดินและ
สำนักงานที่ดินจังหวัดสาขาพิจารณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเกี่ยวกับคำขอออกโฉนดที่ดิน
ของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จ เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่
ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้า
เกินสมควรตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งการฟ้องคดี
ดังกล่าวจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงาน
ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับ
หนังสือแจ้งของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับคำชี้แจงแต่เป็นคำชี้แจง
ที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผลตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน แต่การที่ผู้ฟ้องคดี
ได้ติดตามทวงถามการดำเนินการมาโดยตลอด โดยได้รับการชี้แจงด้วยวาจาว่าอยู่ระหว่าง
การดำเนินการ ด้วยวิสัยวิญญูชนก็คงรอคอยต่อไปโดยคาดหวังว่าเรื่องที่ร้องขอจะได้มีการ
ดำเนินการเสร็จสิ้นไปได้ และก็คงเชื่อว่าจะมีการดำเนินการให้โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดี ซึ่งมีผล
ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการฟ้องร้องจนล่วงเลยกำหนดเวลาที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น แม้การ
ฟ้องคดีนี้จะยื่นเกินกำหนดระยะเวลา ก็ถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาได้
ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๖๒๖/๒๕๕๒ ที่ ๖๒๗/๒๕๕๒ ที่ ๖๒๘/๒๕๕๒ ที่ ๖๒๙/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๐/๒๕๕๒
ที่ ๖๓๑/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๒/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๓/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๔/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๕/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๖/๒๕๕๒
ที่ ๖๓๗/๒๕๕๒ ที่ ๖๓๘/๒๕๕๒ และที่ ๖๓๙/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีที่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าตามหนังสืออุทธรณ์คำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ที่มีไปยังอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) ได้ระบุว่าให้แจ้งผลการพิจารณาไปยังที่อยู่ ทั้ง ๒ แห่งของผู้ฟ้องคดี ไม่ใช่ส่งไปยังที่อยู่ใดที่อยู่หนึ่งของผู้ฟ้องคดีระบุไว้ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดี ที่ ๑ ได้แจ้งเรื่องและผลการพิจารณาอุทธรณ์ไปยังที่อยู่คนละแห่ง จึงอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้มีผล ต่อการนำคดีมาฟ้องของผู้ฟ้องคดีที่ไม่อาจนำคดีมาฟ้องภายในระยะเวลาการฟ้องคดีตามที่ กฎหมายกำหนด เพราะอาจไม่รู้ผลการพิจารณาอุทธรณ์ที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งให้ทราบจริง การนำคดีมาฟ้องเมื่อพ้นระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดจึงหาได้เกิดจากความบกพร่องของ ผู้ฟ้องคดีแต่ฝ่ายเดียวไม่ ดังจะเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ติดตาม ขอทราบผลการพิจารณาอุทธรณ์ของรองปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) อีกทั้ง หากคำสั่งดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างจริง การที่ศาล ไม่เข้าไปตรวจสอบการกระทำดังกล่าวของหน่วยงานทางปกครอง ย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอย่างไม่มีทางที่จะเยียวยาได้อีก ประกอบกับจะทำให้ระบบการ บริหารราชการแผ่นดินที่อยู่ภายใต้หลักนิติรัฐต้องเสียไป ทำให้เกิดการใช้อำนาจทางปกครอง โดยไม่ชอบได้ง่าย กรณีนี้จึงถือว่ามีเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองจะรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๙๗/๒๕๕๒)

๒) กรณีที่ไม่ถือว่ามีเหตุจำเป็นอื่น

กรณีพิพาทเกี่ยวกับที่ดิน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอคืนที่ดินเฉพาะส่วนของบุตรชาย ผู้ฟ้องคดีจากคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมาย ที่ดิน ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ตกอยู่ภายใต้คำสั่งนายกรัฐมนตรีที่สั่ง ายัตทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีและสามี แต่คณะกรรมการดังกล่าวได้ชี้ขาดไม่คืนที่ดินส่วนดังกล่าว ให้แก่ผู้ร้อง ดังนั้น กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีจึงรู้หรือควรรู้แล้วว่าคณะกรรมการข้างต้นมีมติไม่คืนที่ดิน พิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี แม้จะไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งมติดังกล่าวเมื่อใด แต่ก็ควรรู้อย่างชัดภายในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ เมื่อผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามติดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่จะนำคดีไปยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรม ซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดี ในขณะนั้น แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการดังกล่าวจนพ้นอายุความฟ้องคดีแล้ว อีกทั้งคดีนี้มิใช่ กรณีตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจฟ้อง ขอให้ศาลปกครองตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ให้อายัด

ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีและสามี รวมทั้งคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่ให้ทรัพย์สินที่ถูกอายัดดังกล่าวตกเป็นของรัฐ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๒/๒๕๕๒)

กรณีพิพาทเกี่ยวกับการศึกษา

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอาจารย์บัณฑิตอาวุโส สังกัดคณะวิศวกรรมศาสตร์ ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศมติคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา ประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์ ที่ให้อาจารย์บัณฑิตอาวุโสได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนักศึกษาใหม่ เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าการที่เลขาธิการคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ ยังไม่สามารถนำเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีเสนอเข้าเป็นวาระให้คณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์พิจารณานั้น เนื่องมาจากภารกิจเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้งอธิการบดีคนใหม่ ซึ่งข้ออ้างดังกล่าวนี้เป็นเพียงเหตุขัดข้องของคณะกรรมการอุทธรณ์และร้องทุกข์ อันเป็นการบริหารจัดการภายในของคณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มิใช่เป็นเหตุขัดขวางสิทธิในการฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีอันจะถือว่ามีเหตุจำเป็น ประกอบกับกรณีเป็นไปเพื่อประโยชน์สิทธิเฉพาะบุคคลเท่านั้นยังไม่อาจถือว่าการยื่นฟ้องนั้นจะเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมแต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๖๒/๒๕๕๒)

๔.๑๐.๓ การเป็นที่สุดของคำสั่งรับคำฟ้องที่ยื่นฟ้องเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีไว้พิจารณาตามข้อ ๓๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. ค่าธรรมเนียมศาล

โดยหลักแล้ว การฟ้องคดีปกครองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล เว้นแต่การฟ้องคดีขอให้สั่งให้ใช้เงินหรือส่งมอบทรัพย์สินอันสืบเนื่องจากคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) หรือ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ให้เสียค่าธรรมเนียมศาลตามทูลทรัพย์ตามที่ระบุไว้ในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์ อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๘/๒๕๕๒) หากผู้ฟ้องคดีไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ศาลปกครองมีอำนาจสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดี

ออกจากสารบบความตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ นอกจากนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลแล้ว แต่ถ้าทนายทนายแห่งคำฟ้องเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะโดยการยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมหรือโดยประการอื่น ข้อ ๓๔ วรรคสี่ ของระเบียบฉบับเดียวกัน กำหนดให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่มภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการตามคำสั่งศาลภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา อย่างไรก็ดีตาม ดังที่ได้กล่าวไปแล้วว่าหลักการฟ้องคดีปกครองไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ดังนั้น กฎหมายจึงบัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจสั่งคืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ในบางกรณี อีกทั้งยังได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้ศาลมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินคดีโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

๕.๑ การชำระค่าธรรมเนียมศาลกรณีผู้ฟ้องคดีหลายคนร่วมกันยื่นคำฟ้องเป็นฉบับเดียว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งหมดมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนและชดเชยค่าเสียหายที่ทำให้ราคาที่ดินลดลง โดยผู้ฟ้องคดีแต่ละคนมีคำขอให้ชำระค่าทดแทนที่ดินและค่าเสียหายตามส่วนของที่ดินที่ตนมีกรรมสิทธิ์อยู่ จึงเห็นได้ว่า คำฟ้องคดีนี้เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีหลายคนร่วมกันยื่นฟ้องเป็นฉบับเดียวกัน อันเป็นกรณีที่สามารแบ่งแยกได้ว่าทนายทนายของผู้ฟ้องคดีแต่ละคนมีจำนวนเท่าใด ตามข้อ ๓๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีแต่ละคนจึงต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลตามส่วนที่ตนเรียกร้อง อีกทั้งปรากฏในชั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งหมดได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลแยกตามส่วนของผู้ฟ้องคดีแต่ละคน และต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้พิพากษายกฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดีทั้งหมดเป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๑๙๐๙/๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีทั้งหมดไม่เห็นฟ้องด้วยจึงยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาดังกล่าว เมื่อคดีเป็นการฟ้องขอให้ศาลสั่งให้ใช้เงินอันสืบเนื่องมาจากคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ และทนายทนายในชั้นอุทธรณ์คำพิพากษาก็เป็นอย่างเดียวกันกับทนายทนายในศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีทั้งหมดจึงต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์แยกตามส่วนของผู้ฟ้องคดีแต่ละคนเช่นเดียวกับในศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๓๔ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๐๓ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๘/๒๕๕๒)

๕.๒ การไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน (มาตรา ๔๕ วรรคสี่ ประกอบกับข้อ ๓๗ วรรคสอง)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลหรือชำระค่าธรรมเนียมศาลไม่ครบถ้วน ข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดให้ตุลาการเจ้าของสำนวนมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าผู้ฟ้องคดีไม่ชำระค่าธรรมเนียมศาลให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอองค์คณะสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

มีบางกรณีที่ผู้ฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลภายในกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว แต่เจ้าหน้าที่เสนอเรื่องดังกล่าวต่อตุลาการเจ้าของสำนวนล่าช้า จนพ้นระยะเวลาข้างต้น เช่นนี้ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลโดยถูกต้องแล้ว ดังคดีนี้

ในการฟ้องขอให้ศาลปกครองสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินอันสืบเนื่องมาจากคดีพิพาท ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องชำระค่าธรรมเนียมศาลตามทุนทรัพย์ในอัตราตามที่ระบุไว้ในตาราง ๑ ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง สำหรับคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ เมื่อปรากฏว่าสำนักงานศาลปกครองได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าศาลอนุญาตให้ขยายระยะเวลาชำระค่าธรรมเนียมศาลออกไปอีก ๓๐ วัน และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลต่อเจ้าหน้าที่ของศาลปกครองภายในกำหนดระยะเวลาตามคำสั่งศาลดังกล่าว แม้ว่าเจ้าหน้าที่จะนำเรื่องการชำระค่าธรรมเนียมศาลของผู้ฟ้องคดีเสนอต่อตุลาการเจ้าของสำนวนล่าช้าทำให้ตุลาการเจ้าของสำนวนเสนอให้องค์คณะมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ กรณีก็ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลตามมาตรา ๔๕ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙๕/๒๕๕๒)

๕.๓ การสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่ม (ข้อ ๓๔ วรรคสี่)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๔ การคืนค่าธรรมเนียมศาล (ข้อ ๓๘)

เมื่อปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีหมายแจ้งคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาล โดยส่งหมายเรียกไปผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีตามที่อยู่ที่ได้แจ้งไว้ต่อศาล ซึ่งในหมายเรียกมีคำเตือนระบุว่าหากผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์ทำคำคัดค้าน

คำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาคดีต่อไป ให้ผู้ฟ้องคดีแจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบ ภายในกำหนดเวลา มิฉะนั้น ศาลอาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ โดยศาลส่งหมายเรียก คำสั่งไปยังผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีถึง ๓ ครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีก็มิได้มีหนังสือแจ้งให้ศาลทราบ แต่อย่างไรก็ตาม จนกระทั่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความแล้ว ผู้ฟ้องคดี จึงได้กล่าวอ้างในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งว่าไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การ แต่ประสงค์จะให้ ศาลพิจารณาคดีต่อไป แต่ข้อกล่าวอ้างดังกล่าวก็ไม่ปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นใดๆ ที่ผู้ฟ้องคดี ไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวภายในกำหนดระยะเวลาที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเรียกได้ จึงมี คำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และ คืบคำธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๗๕/๒๕๕๓)

การที่ศาลมีคำสั่งเรียกให้ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีจัดทำคำคัดค้านคำให้การ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง พร้อมแจ้งด้วยว่าหากไม่ประสงค์จะทำคำคัดค้าน คำให้การ แต่ประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป ให้แจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบ ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด มิฉะนั้น ศาลอาจสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ เมื่อปรากฏ ผลการส่งหมายแจ้งตามใบตอบรับทางไปรษณีย์ลงทะเบียนว่า นาย ย. ซึ่งเกี่ยวพันเป็นบิดาและ มีภูมิลำเนาเดียวกันกับผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับหมายแจ้งคำสั่งไว้แทนเมื่อวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ จึงถือว่าผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีได้รับหมายแจ้งคำสั่งเรียกให้ ทำคำคัดค้านคำให้การในวันดังกล่าว ดังนั้น เมื่อพ้นระยะเวลาที่ศาลกำหนดให้ทำคำคัดค้าน คำให้การแล้วผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นคำคัดค้านคำให้การภายในระยะเวลา ที่ศาลกำหนด และไม่ได้มีหนังสือแจ้งให้ศาลทราบว่าประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดี ต่อไปตามข้อ ๔๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุด จึงมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ และให้คืบคำธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๒/๒๕๕๓)

๕.๕ การยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล (มาตรา ๔๕/๑ ประกอบกับข้อ ๔๑/๑ ถึงข้อ ๔๑/๖)

๑) กรณีที่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมด

กรณีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักโทษชายฟ้องว่า สำนักนายกรัฐมนตรีกะทรวง ยุติธรรม กรมราชทัณฑ์ และเรือนจำกลางคลองเปรม มิได้เสนอเรื่องการทูลเกล้าทูลกระหม่อม ถวายฎีกาพระราชทานอภัยโทษของผู้ฟ้องคดีต่อสำนักราชเลขาธิการ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสี่รับดำเนินการจัดส่งหนังสือดังกล่าวไปยังสำนักพระราชวัง นั้น กรณีเห็นได้ว่าคำฟ้องคดีนี้

มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ศาลจะรับฟ้องไว้พิจารณาได้ และเมื่อพิจารณาคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล ประกอบกับคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีได้ความว่า เงินฝากที่ผู้ฟ้องคดีฝากไว้กับเรือนจำกลางคลองเปรมจำนวน ๗๘,๕๐๗ บาท รองอธิบดีกรมราชทัณฑ์ฝากให้แก่ผู้ฟ้องคดี เพื่อใช้ในการรักษาตัวและผ่าตัดโรคปวดหลังเรื้อรัง แม้จะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีทรัพย์สินเพียงพอสำหรับการที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล แต่การที่จะให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินจำนวนดังกล่าวมาชำระเป็นค่าธรรมเนียมศาล ย่อมอาจทำให้เกิดความเดือดร้อนเกินสมควร จึงเห็นสมควรยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๕/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๔๑/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๐/๒๕๕๒)

๒) กรณีที่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลบางส่วน

ข้อ ๔๑/๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดให้คู่กรณีที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินคดีในศาลปกครองชั้นต้นโดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลแล้ว หากต่อมายื่นคำขอให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ ถือว่าคู่กรณีนั้นยังเป็นผู้ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือโดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรอยู่ เว้นแต่จะปรากฏต่อศาลเป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมบางส่วน การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอดำเนินคดีในชั้นอุทธรณ์โดยยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล จึงต้องด้วยข้อ ๔๑/๕ ของระเบียบข้างต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๕/๒๕๕๒)

๓) กรณีที่ไม่มีเหตุสมควรได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

การที่ศาลจะมีคำสั่งให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดหรือบางส่วนได้ก็ต่อเมื่อปรากฏว่า คู่กรณีที่ยื่นคำขอไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือโดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรที่จะอุทธรณ์ได้ ตามมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๘ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดียังคงมีทรัพย์สินเป็นที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง แม้จะติดภาระจำนองกับธนาคารออมสินอยู่ก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ผ่อนชำระหนี้ให้แก่ธนาคารมาโดยตลอด จึงย่อมเป็นการแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดียังคงมีรายได้หรือทรัพย์สินอื่นที่สามารถนำมาชำระเงินค่าธรรมเนียมศาลได้ จึงมิใช่ผู้มีเหตุที่อ้างต่อศาลได้ว่า ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือโดยสถานะของผู้ขอถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล

จะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรตามมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๑/๒๕๕๒**)

กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตำแหน่งผู้จัดการศูนย์บริการร่วมลงทุนและพี่เลี้ยง SMEs ประจำภูมิภาค (นครศรีธรรมราช) ฟ้องโต้แย้งการบอกเลิกสัญญาจ้างปฏิบัติงานกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยขอให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานในฐานะพนักงานของโครงการต่อไป และได้ยื่นขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลต่อศาลปกครอง เมื่อปรากฏว่าก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะออกจากงานผู้ฟ้องคดีมีเงินเดือน ๔๒,๔๐๐ บาท และได้รับค่าจ้างรายเดือนอีกเดือนละ ๗,๐๐๐ บาท ประกอบกับการไต่สวนของศาลปกครองชั้นต้น ภรรยาของผู้ฟ้องคดีทำงานรับราชการตำรวจยศพันตำรวจตรี มีเงินเดือน ๒๐,๙๙๐ บาท และมีทรัพย์สินบ้าน ๑ หลัง ราคาประมาณ ๒,๑๐๐,๐๐๐ บาท รถยนต์และทรัพย์สินอื่นๆ มีบัญชีเงินฝากธนาคารในชื่อของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒ บัญชี รวมเป็นเงิน ๕๘,๑๔๕.๑๐ บาท แม้ปัจจุบันผู้ฟ้องคดีจะไม่มีงานทำ และมีภาระหนี้สินผ่อนชำระเงินกู้ซื้อบ้าน และค่าศึกษาเล่าเรียนบุตรจำนวน ๒ คน แต่ก็ยังถือได้ว่าค่าธรรมเนียมศาลที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องชำระเป็นจำนวนเงิน ๒๓,๗๑๒ บาท เมื่อเปรียบเทียบกับสถานะทางการเงินและทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดียังอยู่ในวิสัยที่จะชำระได้ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาล หรือโดยสถานะถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควรตามมาตรา ๔๕/๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๔๑/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยกคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของผู้ฟ้องคดี (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๙/๒๕๕๒**)

๖. ฟ้องซ้อน ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ และฟ้องซ้ำ

๖.๑ ฟ้องซ้อน (ข้อ ๓๖)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นฟ้องซ้อน

เมื่อคดีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยื่นคำฟ้องเพื่อขอให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตให้เป็นผู้ลงนามแทนวัดหนองเจดีย์ ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนธรรมสาธิตศึกษา ใบอนุญาตให้เป็นผู้จัดการ ใบอนุญาตให้เป็นครู และใบอนุญาตบรรจครูโรงเรียนธรรมสาธิตศึกษา ต่อศาลปกครองชั้นต้น (ศาลปกครองเชียงใหม่) ซึ่งคดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล จึงต้องห้ามมิให้ยื่นฟ้องต่อศาลอีกตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (**คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๔/๒๕๕๒**)

เมื่อผู้ฟ้องคดีเคยยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๖/๒๕๕๐ หมายเลขแดงที่ ๘๑๕/๒๕๕๐ ขอให้เพิกถอนการกระทำทางปกครองทุกประเภทของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม และยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในคดีดังกล่าวโดยขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ. ๒๕๕๑ และข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ อันถือได้ว่าคดีดังกล่าวอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล การที่ต่อมาผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๗๓๖/๒๕๕๑ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทั้งสองฉบับดังกล่าวโดยอาศัยเหตุแห่งการฟ้องคดีและมีคำขอเช่นเดียวกับคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๖/๒๕๕๐ หมายเลขแดงที่ ๘๑๕/๒๕๕๐ กรณีดังกล่าวจึงเป็นคดีเรื่องเดียวกัน แม้ต่อมาผู้ฟ้องคดีจะขอถอนคำฟ้องทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ ก็ตาม แต่การจะวินิจฉัยว่า คดีที่ผู้ฟ้องคดีนำมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเป็นฟ้องซ้อนกับคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๖/๒๕๕๐ หมายเลขแดงที่ ๘๑๕/๒๕๕๐ หรือไม่ ศาลจำต้องพิจารณาตามข้อเท็จจริงที่ปรากฏหรือดำรงอยู่ในเวลาที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเป็นสำคัญ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ ๗ พฤษภาคม ๒๕๕๑ โดยยังมีได้ยื่นคำร้องขอถอนฟ้องคดีก่อนในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อบังคับจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าด้วยการเปลี่ยนสถานภาพเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๑ การที่ผู้ฟ้องคดีเพิ่งจะยื่นคำร้องขอถอนคำฟ้องในคดีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ซึ่งศาลจะอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้องตามคำขอดังกล่าวหรือไม่ ก็ไม่มีผลทำให้การฟ้องคดีนี้ไม่เป็นฟ้องซ้อนกับคดีหมายเลขดำที่ ๘๗๖/๒๕๕๐ หมายเลขแดงที่ ๘๑๕/๒๕๕๐ แต่อย่างใด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๘/๒๕๕๒)

คดีก่อนผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าหน้าที่ของธนาคารกรุงไทยและเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับชำระหนี้จากนาย ช. จึงยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเป็นคดีนี้ต่อศาลปกครองชั้นต้นอีก โดยเมื่อพิจารณาตามคำฟ้องและคำขอของผู้ฟ้องคดีในคดีนี้แล้วเห็นว่า วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดี คือ ต้องการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการที่เจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับชำระหนี้รายเดียวกับที่ได้ยื่นฟ้องในคดีก่อน กรณีจึงเป็นมูลคดีเดียวกันกับคำฟ้องในคดีก่อน

ดังนั้น เมื่อคดีก่อนอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด คำฟ้องและคำขอในคดีนี้จึงต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๓/๒๕๕๒)

แม้ลักษณะคำขอในคดีนี้กับคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๘๑/๒๕๕๑ ของศาลปกครองชั้นต้นจะแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาความมุ่งหมายของผู้ฟ้องคดีทั้งสองคดี ที่ประสงค์ให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าทดสอบความเหมาะสมกับตำแหน่ง เรียงตามลำดับคะแนนในการรับสมัครและคัดเลือกข้าราชการตำรวจ ผู้มีคุณวุฒิปริญญาตรีเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อแต่งตั้งเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตร พ.ศ. ๒๕๕๐ เฉพาะส่วนของผู้ฟ้องคดี และดำเนินการแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรแล้ว เป็นการฟ้องคดีที่มีสภาพแห่งข้อหา และข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหา รวมทั้งคำขอบังคับเป็นอย่างเดียวกันกับคดีก่อนที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล แม้คดีนี้ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ามีมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเกิดจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งไม่เป็นฟ้องซ้อนก็ตาม แต่เหตุเพียงเท่านี้ยังไม่พอที่จะทำให้ถือว่าทั้งสองคดีไม่ใช่คดีเรื่องเดียวกัน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาลปกครองอีก จึงเป็นการฟ้องซ้อนกับคดีหมายเลขดำที่ ๑๖๘๑/๒๕๕๑ ของศาลปกครองชั้นต้นที่อยู่ระหว่างการพิจารณา อันเป็นการต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลจึงไม่อาจรับคำฟ้องในคดีนี้ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๖/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นฟ้องสำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี สาขาบ้านโป่ง ต่อศาลปกครองชั้นต้น ด้วยเหตุว่าผู้ฟ้องคดีขอตรวจสอบเอกสารสิทธิในที่ดินตามโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดลพบุรี แต่ถูกปฏิเสธ โดยในคดีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลเพิกถอนหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท ๐๗๑๐/ว ๐๙๓๗๓ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐ ซึ่งเป็นคำขอเดียวกันกับคำขอในคดีนี้ และอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น กรณีจึงเป็นการยื่นฟ้องคดีเรื่องเดียวกันต่อศาลเดียวกัน จึงต้องห้ามตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๘/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้อง ๓ ฉบับ ต่อศาลปกครองนครราชสีมา โดยฉบับที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องเทศบาลตำบลแสนสุข (ผู้ถูกฟ้องคดี) เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๙๐/๒๕๕๑ ว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการจัดให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการบริการไฟฟ้า น้ำประปา ทางสาธารณะ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีขยายเขตไฟฟ้า น้ำประปา และก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กพร้อมท่อหรือทางระบายน้ำ

ให้ถึงบ้านผู้ฟ้องคดี และติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างในทางสาธารณะบริเวณใกล้กับบ้านของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้จัดให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการบริการไฟฟ้าและน้ำประปาดังกล่าว ส่วนคำฟ้องฉบับที่ ๒ ได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๙๑/๒๕๕๑ ว่าได้รับความเดือดร้อนเรื่องการใช้ไฟฟ้า ไม่มีน้ำประปาใช้ ถนนสาธารณะเข้าสู่หมู่บ้านไม่ได้รับการบำรุงรักษาและไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง การจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการล่าช้า ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีที่ให้การขยายเขตการไฟฟ้าเข้าสู่บ้านของผู้ฟ้องคดี และจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการให้แก่ผู้ฟ้องคดีทุกวันที่ ๑ ของทุกเดือน สำหรับคำฟ้องคดีนี้เป็นฉบับที่ ๓ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๒๙๒/๒๕๕๑ ซึ่งผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการละเลยต่อการให้บริการสาธารณูปโภคพื้นฐานของผู้ถูกฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีไฟฟ้าและน้ำประปาใช้ ไม่มีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเข้าถึงบ้านของผู้ฟ้องคดี อีกทั้งไม่มีท่อหรือทางระบายน้ำ และไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างในทางสาธารณะ รวมทั้งได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเบี้ยยังชีพคนพิการล่าช้า จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน และให้ดำเนินการขยายเขตไฟฟ้าจนถึงบ้านของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กเข้าสู่บ้านของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเห็นได้ว่า มูลเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้เป็นเรื่องเดียวกันกับที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีในคดีหมายเลขดำที่ ๒๙๐/๒๕๕๑ และคดีหมายเลขดำที่ ๒๙๑/๒๕๕๑ ซึ่งแม้จะเป็นการยื่นฟ้องในเวลาเดียวกัน แต่เมื่อมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีในคดีนี้เป็นเรื่องเดียวกันและซ้ำซ้อนกับคำฟ้องฉบับที่ ๑ และคำฟ้องฉบับที่ ๒ ซึ่งนับแต่เวลาที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลแล้ว คดีนั้นอยู่ระหว่างการพิจารณา และผลแห่งการนี้ห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันนั้นต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่นอีก ฯลฯ ตามข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องฉบับที่ ๑ และฉบับที่ ๒ ต่อศาลแล้ว คำฟ้องตามคดีที่ ๑ และคดีที่ ๒ จึงเป็นคดีที่อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลเป็นคดีนี้อีกแม้จะยื่นในวันเดียวกันก็ตาม จึงต้องห้ามตามระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๔/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่เป็นฟ้องซ้อน

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องสำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี สาขาบ้านโป่ง ต่อศาลปกครองชั้นต้น โดยมีคำขอให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) สำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ดำเนินการตรวจสอบการถือกรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์และแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งเป็นคำขอเดียวกันกับในคดีก่อน แต่ในคดีก่อนเป็นการฟ้องสำนักงานที่ดินจังหวัดราชบุรี

สาขาบ้านโป่ง ซึ่งรับผิดชอบเกี่ยวกับโฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในเขตอำเภอ บ้านโป่ง ส่วนคดีนี้ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีเขตรับผิดชอบในเขตจังหวัดราชบุรี คำขอ ในประเด็นนี้จึงมิใช่กรณียื่นคำฟ้องเรื่องเดียวกันต่อศาลเดียวกันหรือต่อศาลอื่นอีกตามนัย ของข้อ ๓๖ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๘๘/๒๕๕๒)

๖.๒ ดำเนินกระบวนการพิจารณาซ้ำ (ข้อ ๙๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖.๓ ฟ้องซ้ำ (ข้อ ๙๗)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นฟ้องซ้ำ

การที่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องข้อหาที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และคำฟ้องเพิ่มเติมเรียกค่าเสียหายจากผู้ถูกฟ้องคดี ไว้พิจารณานั้น เป็นกรณีที่ศาลยังมีได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นเนื้อหาคดี ผู้ฟ้องคดี จึงไม่มีสิทธิยื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งที่ ๕๕๘/๒๕๕๑ ยินตาม คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีตามคำร้องลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ทั้งสองฉบับ จึงเป็นคำสั่งถึงที่สุดแล้ว การที่ ผู้ฟ้องคดีมีคำร้องลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาด คดีใหม่อีกเป็นคดีนี้ ซึ่งศาลจะต้องวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคำสั่งของศาลปกครอง สูงสุดที่ ๕๕๘/๒๕๕๑ จึงต้องห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่ง ชี้ขาดคดีใหม่อีกตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๒/๒๕๕๒)

เมื่อคดีก่อนผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองระยอง โดยอาศัยข้อเท็จจริงว่า การขายทอดตลาดผ้าฝืนต่อกฎหมาย ซึ่งศาลได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากคำฟ้อง ดังกล่าวไม่เข้าลักษณะเป็นคดีปกครองตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ และคดีได้ถึงที่สุด การที่ต่อมาผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองอีก โดยอาศัยข้อเท็จจริงและประเด็นอันเป็นมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีเช่นเดียวกับคดีเดิม จึงต้องห้าม มิให้ฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๖/๒๕๕๒)

คำขอให้พิจารณาคดีใหม่ถือเป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ในคดีนี้ ซึ่งศาลปกครองได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๐/๒๕๕๙ คำสั่งที่ ๔๑๔/๒๕๕๐ คำสั่งที่ ๘๘๖/๒๕๕๐ และคำสั่งที่ ๔๕๕/๒๕๕๑ จึงเป็นคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๘/๒๕๕๒)

ข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดว่า คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน จึงมิได้หมายความว่า จะต้องเป็นคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีที่ได้มีการวินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดีแล้วเท่านั้น ที่ต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีก แต่หมายความว่ารวมถึงคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีซึ่งถึงที่สุดแล้วด้วย เมื่อคดีก่อนผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงผู้ฟ้องคดี และศาลมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ คดีจึงถึงที่สุด ต่อมาผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีเดิมในคดีนี้อีก แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดียุติการดำเนินการตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร ที่ ๒๑๖๑/๒๕๕๑ และที่ ๓๐๕๕/๒๕๕๑ ก็ตาม แต่ก็เป็นการขอให้ศาลมีคำสั่งเกี่ยวกับคำสั่งพิพาทข้างต้น ซึ่งเป็นประเด็นที่ศาลได้มีคำสั่งชี้ขาดถึงที่สุดแล้ว จึงต้องห้ามมิให้ฟ้องกันอีกตามข้อ ๙๗ ของระเบียบฉบับเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๙/๒๕๕๒)

ข้อ ๙๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ บัญญัติว่า คดีที่ได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน เมื่อศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษายกฟ้องกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ในคดีนี้มาแล้วสองครั้ง แต่ศาลมีคำสั่งไม่รับคำขอดังกล่าวเนื่องจากเหตุที่อ้างในการยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ไม่ใช่เหตุที่จะขอให้ศาลปกครองพิจารณาคดีใหม่ได้ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่เป็นครั้งที่สาม เมื่อข้ออ้างที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างเป็นข้อเท็จจริงและเหตุผลทำนองเดียวกันกับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ทั้งสองครั้งก่อนหน้านั้น ซึ่งศาลได้มีคำสั่งถึงที่สุดแล้ว และโดยที่คำขอดังกล่าวถือเป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่ง

พระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นคดีที่ศาลได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว อันต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน ตามข้อ ๘๗ ของระเบียบข้างต้น **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๐/๒๕๕๒)**

เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเคยยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่มาแล้วสองครั้ง โดยศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำขอและศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตาม และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่อีก เป็นครั้งที่สาม กรณีจึงต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น เมื่อการพิจารณาคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่เป็นการพิจารณาโดยมีผู้ฟ้องคดีเป็นคู่กรณีเพียงฝ่ายเดียวโดยที่ไม่มีคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ประกอบกับ ได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมิใช่เป็นกรณียกเว้นตามข้อ ๘๖ (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๒๘/๒๕๕๒)**

คดีก่อนผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ให้ชดเชยค่าเสียหายกรณีเป็นเจ้าของที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีบุกรุกและลักทรัพย์ (ทราย) ในที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลได้มีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีต่อศาลอีกโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีก่อน เมื่อคดีก่อนศาลได้มีคำสั่งและคดีถึงที่สุดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะนำมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีในคดีก่อนมาฟ้องในคดีนี้ซึ่งมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยเรื่องค่าเสียหายอันเป็นประเด็นข้อพิพาทที่ต้องวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีก่อนที่ถึงที่สุดไปแล้วหาได้ไม่ กรณีจึงเป็นคดีที่ได้มีคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๗/๒๕๕๒)**

กรณีที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยมีมูลกรณีในการยื่นฟ้องคดีเป็นอย่างเดียวกันกับคดีซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา เนื่องจากเป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง โดยผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุดภายในเวลาที่กำหนด ทำให้คดีถึงที่สุดแล้วตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ในการฟ้องเป็นคดีนี้จะมีการเปลี่ยนแปลงคำขอให้ต่างจากเดิม โดยเปลี่ยนจากการฟ้องขอให้เพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดี มาเป็นการฟ้องขอให้มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้กับผู้ฟ้องคดี แต่เนื่องจากยังคงเป็นการฟ้องคดีที่มีข้อพิพาทในประเด็นแห่งคดีเดียวกัน จึงเป็นการ

ต้องห้ามตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๒/๒๕๕๒)

เมื่อคดีก่อนผู้ฟ้องคดีเคยยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้เพิกถอนประกาศของนายอำเภอกลาง เรื่อง ที่ดินที่จะสงวนหรือหวงห้ามเพื่อใช้ประโยชน์ร่วมกันลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๖ โดยอ้างว่าเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งไม่รับคำฟ้องในข้อหาดังกล่าวไว้พิจารณา เนื่องจากเห็นว่าประกาศฉบับนี้ไม่มีฐานะหรือสภาพเป็นคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องนายอำเภอกลาง โดยมีคำฟ้องและคำขออาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคดีเดิมอีก ซึ่งศาลได้มีคำสั่งชี้ขาดคดีในคดีดังกล่าวถึงที่สุดแล้ว จึงเป็นการฟ้องที่ต้องห้ามตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เนื่องจากคดีที่ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีถึงที่สุดแล้ว มิใช่เป็นกรณีที่ศาลจะต้องมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในประเด็นเนื้อหาแห่งคดีอย่างเดียวกันเท่านั้น หากแต่หมายรวมถึงคำสั่งที่ศาลได้มีการวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวกับอำนาจศาลและเงื่อนไขในการฟ้องคดีด้วย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๘/๒๕๕๒ และที่ ๕๗๐/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

เมื่อมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ฟ้องคดี) เคยยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามต่อศาลปกครองชั้นต้นเกี่ยวกับสัญญาค่าประกันการปฏิบัติตามสัญญาไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ โดยได้รับเงินเดือนระหว่างลา ที่นางสาว ข. ทำไว้กับผู้ฟ้องคดี โดยศาลปกครองสูงสุดในคดีก่อนมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและได้วินิจฉัยในประเด็นเกี่ยวกับคดีการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์แก่ส่วนรวมไว้ว่า การพิจารณาว่าเป็นการฟ้องคดีเกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการฟ้องคดีและผลของคำพิพากษาหรือคำสั่งที่จะเกิดขึ้นโดยตรง ดังนั้น เมื่อการฟ้องคดีก่อนมีวัตถุประสงค์เพื่อเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามรับผิดชอบจ่ายเงินตามสัญญาค่าประกันสัญญารับทุนให้แก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเรื่องระหว่างคู่สัญญา ไม่ได้เกี่ยวข้องกับบุคคลทั่วไปแต่อย่างใด แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าเป็นการฟ้องเรียกให้ชดใช้เงินทุนคืนให้แก่รัฐ ซึ่งจะนำส่งเป็นรายได้แผ่นดินเพื่อใช้พัฒนาประเทศ ก็ไม่ใช่การฟ้องคดีที่จะทำให้ประชาชนได้ประโยชน์โดยตรงจากผลของการฟ้องคดีที่เป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะหรือประโยชน์แก่ส่วนรวม นอกจากนี้ การฟ้องคดีที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมต้องคำนึงถึงความเสมอภาคของคู่สัญญาฝ่ายเอกชนที่ไม่สามารถยื่นฟ้องคดีเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีโดยอาศัยเหตุผลเดียวกันนั้นได้ การพิจารณาว่าการยื่นฟ้องคดีใดเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือไม่ จึงต้องพิจารณาให้เกิดดุลยภาพระหว่างประโยชน์ส่วนรวมกับประโยชน์เอกชนที่เป็นคู่สัญญา การฟ้องคดีเดิมจึงไม่เกี่ยวกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะที่จะยื่นฟ้องคดีเมื่อใดก็ได้หรือเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมที่อาจยื่นฟ้อง

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีได้ตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ตั้งนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำคดีในเรื่องเดียวกันนี้ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้เคยมีคำสั่งชี้ขาดและคดีถึงที่สุดแล้วมาฟ้องคู่กรณีรายเดียวกันโดยอ้างและอาศัยเหตุดังกล่าวอีก จึงเป็นการฟ้องซ้ำ อันต้องห้ามตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๔/๒๕๕๒)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ ในประเด็นเดียวกันมาแล้วสามครั้ง และศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งที่ ๓๔๕/๒๕๕๐ คำสั่งที่ ๑๔๘/๒๕๕๑ และคำสั่งที่ ๘๗๐/๒๕๕๑ ยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งไม่รับคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดี เพราะเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ซึ่งเป็นกรณีที่ศาลยังมีได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นเนื้อหาของคดี จึงไม่เข้าหลักเกณฑ์การยื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลพิจารณาชี้ขาดคดีใหม่อีกเป็นคดีนี้ ซึ่งศาลจะต้องวินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันกับคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๕/๒๕๕๐ ที่ได้มีคำสั่งชี้ขาดคดีว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ ซึ่งคดีถึงที่สุดแล้ว จึงต้องห้ามมิให้ผู้ฟ้องคดีฟ้องอีก ในประเด็นที่ศาลได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกันตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๐/๒๕๕๒)

ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอนแก่นเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ศาลปกครองขอนแก่นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากคดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๙ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๔๘/๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงถือว่าคดีดังกล่าวเป็นอันถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ปฏิเสธการจ่ายประโยชน์ทดแทนในกรณีว่างงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีก จึงเป็นคดีที่มีคู่กรณีเดียวกันกับคู่กรณีในคดีก่อน และประเด็นแห่งคดีนี้เป็นประเด็นเดียวกันกับประเด็นในคดีก่อน ซึ่งศาลได้มีคำสั่งชี้ขาดถึงที่สุดแล้ว กรณีจึงต้องห้ามมิให้คู่กรณีฟ้องกันอีกตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๓/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเคยฟ้องเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดศรีสะเกษ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เป็นคดีก่อนต่อศาลปกครองว่า ครอบครัวของผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองที่ดินตาม ส.ค. ๑ เมื่อนางสาวของผู้ฟ้องคดีขอลอกโฉนดที่ดินเฉพาะราย แต่เจ้าหน้าที่สำนักงานที่ดินจังหวัดศรีสะเกษอ้างว่า ศาลฎีกาเคยมีคำพิพากษาว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าที่ดินตามคำพิพากษาของศาลฎีกาข้างต้นเป็นคนละแปลงไม่เกี่ยวข้องกัน ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา เนื่องจากเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินซึ่งอยู่ในอำนาจของศาลยุติธรรม มิใช่คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองและศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ กรณีที่ครอบครัวของผู้ฟ้องคดีครอบครองที่ดินและอาศัยอยู่ และได้ขอลอกเอกสารสิทธิในที่ดินที่ตั้งบ้านเลขที่ดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งว่าที่ดินเป็นที่ราชพัสดุ ซึ่งข้อเท็จจริงปรากฏว่าบ้านที่ผู้ฟ้องคดีพักอาศัยเป็นที่ดินแปลงเดียวกันกับที่ดินตามหลักฐาน ส.ค. ๑ จึงเห็นได้ว่า กรณีตามข้อพิพาทดังกล่าวศาลปกครองได้วินิจฉัยแล้วว่า เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิในที่ดิน ไม่อยู่ในอำนาจศาลปกครอง และศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยชี้ขาดเป็นที่สุดแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีนำคดีที่มีเหตุแห่งการฟ้องคดีอย่างเดียวกันกับที่ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งถึงที่สุดแล้วมาฟ้องกันอีกในประเด็นที่ได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน จึงเป็นฟ้องซ้ำ ต้องห้ามมิให้คู่กรณีเดียวกันฟ้องกันอีกตามข้อ ๘๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๒/๒๕๕๒)

บทที่ ๕

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

๑. บททั่วไป

๑.๑ หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ข้อ ๕)

๑.๑.๑ หลักผู้มีสิทธิฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้มีประโยชน์เกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้เสียกับการเพิกถอนกฎหรือคำสั่งทางปกครองที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ หลักเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ หลักการดำเนินวิธีพิจารณาคดีปกครองโดยคู่กรณีไม่เสียค่าใช้จ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ หลักคำฟ้องเพิ่มเติมต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องซึ่งเป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ และเป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ อันเป็นช่วงเวลาก่อนและหลังการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องไว้แต่เดิม ไม่ใช่การกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีและข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีที่ยื่นไว้แต่เดิม ดังนั้น คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องตามข้อหาที่กล่าวมาจึงมิใช่การแก้ไขคำฟ้องตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น แต่เป็นคำฟ้องเพิ่มเติมซึ่งมีปัญหาที่ต้องพิจารณาต่อไปว่าศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ โดยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิได้กำหนดว่าผู้ฟ้องคดีที่ได้ยื่นคำฟ้องคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อศาลปกครองไว้แล้วสามารถยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมได้ในกรณีใดบ้างไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น คำฟ้องเพิ่มเติมจึงต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองตามข้อ ๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กล่าวคือ คำฟ้องเพิ่มเติมที่ยื่นต่อศาลนั้นต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้

ศาลจึงจะรับคำฟ้องเพิ่มเติมไว้พิจารณาได้ เมื่อคำฟ้องเดิมของผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสามว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกระทำการต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่คำขอแก้ไขเพิ่มเติม คำฟ้องข้อหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ และเป็นมูลคดี ที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ จึงไม่เกี่ยวกับคำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดียื่นต่อศาลไว้แต่เดิม พอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๙/๒๕๕๒)

๑.๑.๕ หลักศาลไม่อาจก้าวล่วงไปใช้อำนาจทางปกครองแทนหน่วยงาน ทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๖ การชี้แจงนำหลักประโยชน์สาธารณะกับประโยชน์ส่วนบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๗ แบบคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๘ หลักศาลที่มีอำนาจบังคับคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๙ หลักศาลต้องพิพากษาคดีตรงตามคำขอ

หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง มีหลักว่าศาลต้อง พิพากษาคดีตรงตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ซึ่งหลักนี้ก่อให้เกิดข้อห้ามสองประการคือ ห้ามมิให้ ศาลพิพากษาคดีน้อยกว่าคำขอและห้ามมิให้ศาลพิพากษาคดีเกินคำขอ ซึ่งศาลปกครองสูงสุด มีคำวินิจฉัยว่ากรณีดังต่อไปนี้เป็นการพิพากษาเกินคำขอ

(๑) ฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ยนับแต่วันฟ้องจนถึง วันชำระเสร็จ พิพากษาให้ชดใช้ดอกเบี้ยนับแต่วันทำละเมิดไม่ได้

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดเห็นควรกำหนดค่าเสียหายให้ผู้ฟ้องคดีเป็น เงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องรับผิดชอบในจำนวนเงินดังกล่าว พร้อมด้วย

ดอกเบี๋ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันทำละเมิด แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ชดใช้ดอกเบี๋ย นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จ ศาลจึงไม่อาจพิพากษาเกินคำขอได้ จึงกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ ชำระดอกเบี๋ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท นับแต่วันฟ้อง เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จตามคำขอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๑/๒๕๕๓)

(๒) ฟ้องขอให้ชดใช้เงินและเบี๋ยปรับตามสัญญาพร้อมดอกเบี๋ยนับแต่วันฟ้องจนถึงวันชำระเสร็จ พิพากษาให้ชดใช้ดอกเบี๋ยนับแต่วันผิดนัดจนถึงวันฟ้องไม่ได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้ให้สัญญา และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้ค้าประกันต้องร่วมกันหรือแทนกันรับผิดชอบใช้เงินทุน เงินเดือน พร้อมเบี๋ยปรับอีกสองเท่า จากการผิดสัญญา โดยลดลงตามส่วนของเวลาที่ได้ปฏิบัติราชการชดใช้ไปบ้างแล้ว จำนวน ๑,๑๙๗,๗๐๙.๓๖ บาท กับอีก ๑๖๕,๐๙๔.๒๓ ดอลลาร์สหรัฐ พร้อมด้วยดอกเบี๋ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงินดังกล่าว นับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้นให้แก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น แม้ศาลปกครองสูงสุดจะเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเรียกดอกเบี๋ยผิดนัดจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงินดังกล่าว นับแต่วันผิดนัดจนถึงวันฟ้อง เป็นเวลา ๕ วัน และในส่วนดอกเบี๋ยผิดนัดจนถึงวันฟ้องคดี เป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๑,๒๐๑,๐๐๔.๐๑ บาท กับอีก ๑๖๕,๐๙๔.๒๓ ดอลลาร์สหรัฐ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระดอกเบี๋ยในระหว่างผิดนัดชำระหนี้ นับตั้งแต่มิผิดนัดจนถึงวันฟ้อง และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบเพียง ๑,๑๙๗,๗๐๙.๓๖ บาท กับอีก ๑๖๕,๐๙๔.๒๓ ดอลลาร์สหรัฐ ศาลจึงไม่อาจพิพากษาเกินคำขอได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๘/๒๕๕๓)

(๓) ฟ้องขอเพียงค่าเสียหาย พิพากษาให้ชดใช้ค่าเสียหายพร้อมดอกเบี๋ยไม่ได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีปักเสาไฟฟ้า พาดสายไฟฟ้าแรงสูง เป็นเหตุให้การก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดีล่าช้า ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี และสูญเสียโอกาสในการแข่งขันทางธุรกิจ ขาดประโยชน์และรายได้ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีในอัตราเดือนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งมิให้ปักเสาและพาดสายไฟฟ้าไปจนถึงวันฟ้อง เป็นเวลา ๒ เดือน เป็นเงินจำนวน ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท กับให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นรายเดือนในอัตราเดือนละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะมีคำสั่งอนุญาตให้ปักเสาและพาดสายไฟฟ้า โดยศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ปักเสาไฟฟ้าและพาดสายไฟฟ้าตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ

ด้วยกฎหมาย แต่ความล่าช้าดังกล่าวก็ไม่ได้มีสาเหตุมาจากเฉพาะผู้ถูกฟ้องคดีเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ผู้ฟ้องคดีเองก็มีส่วนทำให้เกิดความล่าช้า เพราะผู้ฟ้องคดีเองก็ได้ขออนุญาตปักเสาไฟฟ้า และพาดสายไฟฟ้าให้ถูกต้องก่อนตั้งแต่แรก อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องสั่งให้รื้อถอนเสาไฟฟ้าที่ปักอยู่ออกไป ดังนั้น ความเสียหายจึงเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีมีส่วนก่อให้เกิดขึ้นร่วมด้วยการที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายหนึ่งในสี่ส่วน จำนวน ๓๘๗,๕๘๒ บาท จึงเหมาะสมแล้ว แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้มีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชำระดอกเบี้ยด้วย การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชำระดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ด้วยนั้น จึงเป็นการวินิจฉัยเกินคำขอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๓/๒๕๕๓)

(๔) ฟ้องขอให้ชดใช้เฉพาะค่าเสียหายจากการสูญเสียที่ดิน พินาศทำให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการสูญเสียที่ดินและค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์ในการใช้ที่ดินด้วยไม่ได้

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้ค่าเสียหายสำหรับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีต้องสูญเสียไปจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีขุดลอกขยายลำน้ำลำพะเนียงและก่อสร้างถนนเลียบลำน้ำลำพะเนียงรुक้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี รวมเนื้อที่ ๑ ไร่ ในราคาไร่ละ ๔๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๒๐,๐๐๐ บาท การที่ศาลปกครองชั้นต้นนําราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของที่ดินพิพาทซึ่งมีราคาตารางวาละ ๗๕ บาท มากำหนดค่าเสียหายเป็นราคาที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ถูกรुक้ำจำนวน ๑ ไร่ คิดเป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท จึงชอบแล้ว แต่การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเนื่องจากต้องสูญเสียที่ดินที่ใช้ทำนาอันเป็นงานอันชอบด้วยกฎหมายอีกเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้ฟ้องขอค่าเสียหายดังกล่าวต่อศาลปกครอง ศาลปกครองจึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๐/๒๕๕๓)

๑.๑.๑๐ หลักการฟังความสองฝ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๑๑ หลักการพิจารณาคดีระบบไต่สวน

ศาลปกครองใช้วิธีพิจารณาคดีระบบไต่สวน แต่ศาลยุติธรรมใช้วิธีพิจารณาคดีระบบกล่าวหา ดังนั้น การนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลมในเรื่องที่ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนดไว้ จึงต้องไม่ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๒๖๓^๑ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เนื่องจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาโดยเห็นหลงไปตามคำขอของผู้ฟ้องคดีว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ฟ้องคดีมีมูลและข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราว อันเป็นความผิดหรือเลินเล่อของผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้องของผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ข้อ ๗๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิได้กำหนดให้นำความในเรื่องการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาในคดีปกครอง จึงถือได้ว่ากรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับกับวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครอง นอกจากนี้ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นหลักการที่ให้สิทธิแก่จำเลยเพื่อเรียกร้องให้โจทก์ที่ยื่นคำขอให้ศาลกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่จำเลยในกรณีที่ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวโดยเห็นหลงไปตามคำขอของโจทก์ว่าค่าฟ้องของโจทก์มีมูลหรือมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะสั่งตามคำขอ ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงค่าฟ้องของโจทก์ไม่มีมูลหรือไม่มีเหตุที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนด

^๑ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

มาตรา ๒๖๓ ในกรณีที่ศาลได้มีคำสั่งอนุญาตตามคำขอในวิธีการชั่วคราวตามลักษณะนี้ จำเลยซึ่งต้องถูกบังคับโดยวิธีการนั้นอาจยื่นคำขอต่อศาลชั้นต้นภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่มีคำพิพากษาของศาลที่มีคำสั่งตามวิธีการชั่วคราวนั้นขอให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ตนได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) คดีนั้นศาลตัดสินให้โจทก์เป็นฝ่ายแพ้และปรากฏว่าศาลมีคำสั่งโดยมีความเห็นหลงไปว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ฟ้องคดีมีมูลโดยความผิดหรือเลินเล่อของผู้ขอ

(๒) ไม่ว่าคดีนั้นศาลจะชี้ขาดตัดสินให้โจทก์ชนะหรือแพ้คดีถ้าปรากฏว่าศาลมีคำสั่งโดยมีความเห็นหลงไปว่าวิธีการเช่นว่านี้มีเหตุผลเพียงพอ โดยความผิดหรือเลินเล่อของผู้ขอ

๗๗

๗๗

วิธีการชั่วคราว อันเป็นความผิดหรือเลินเล่อของโจทก์และก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่จำเลย โดยที่หลักการดังกล่าวเป็นหลักการในวิธีพิจารณาคดีแพ่งของศาลยุติธรรมที่ใช้วิธีพิจารณาคดีระบบกล่าวหา และคดีแพ่งในระบบกล่าวหาจะเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนซึ่งอยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกัน โดยคู่ความจะเป็นผู้รับภาระในการนำเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่อศาล เพื่อพิสูจน์ข้อกล่าวอ้างของตนเองหรือหักล้างข้อเท็จจริงของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนศาลจะทำหน้าที่ชี้แจงนำนักตัดสินคดีจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเฉพาะที่คู่ความได้นำเสนอต่อศาล แต่สำหรับวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองนั้น เป็นวิธีพิจารณาคดีในระบบไต่สวน โดยข้อพิพาทในคดีปกครองจะเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐซึ่งมีหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการแทนรัฐ ซึ่งทำให้คู่กรณีมิได้อยู่ในสถานะที่เท่าเทียมกัน รวมทั้งการพิจารณาชี้ขาดคดีของศาลก็มักจะเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะอยู่เสมอ ศาลจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริงและมีอำนาจหน้าที่เรียกพยานหลักฐานต่างๆ ที่อยู่ในการครอบครองของฝ่ายราชการเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาชี้ขาดคดี และการพิจารณาชี้ขาดคดีปกครองของศาลปกครองก็ไม่จำเป็นต้องผูกพันกับข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพียงเท่าที่คู่กรณีได้นำเสนอต่อศาล ทั้งนี้ เพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดคดีของศาลปกครองเกิดดุลยภาพระหว่างประโยชน์ส่วนตัวของเอกชนซึ่งเป็นคู่กรณีกับประโยชน์สาธารณะ จากข้อเปรียบเทียบวิธีพิจารณาคดีในระบบกล่าวหาของศาลยุติธรรมกับระบบไต่สวนของศาลปกครองดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครอง มิได้เกิดจากการรับฟังแต่เพียงข้อเท็จจริงตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสามเท่านั้นและมิได้เกิดจากการรับฟังแต่เพียงพยานหลักฐานที่คู่กรณีนำเสนอต่อศาลเท่านั้น ซึ่งทำให้หลักการรับฟังข้อเท็จจริงของศาลปกครองเพื่อนำไปสู่การมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาในคดีปกครองมีความแตกต่างไปจากการรับฟังข้อเท็จจริงในคดีแพ่ง อันส่งผลให้หลักการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง และไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับวิธีพิจารณาคดีปกครองได้ ดังนั้น คำขอของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นคำขอที่ศาลปกครองไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงพิพากษายกคำขอของผู้ถูกฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๕/๒๕๕๒)

๑.๒ การยื่นหรือขยายระยะเวลา (ข้อ ๖)

๑.๒.๑ กรณีที่ศาลปกครองไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลา

ยื่นคำขอเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๑ หากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น จะต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๑ เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในระยะเวลาดังกล่าวย่อมถือว่าคดีถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอขยายระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๕๑ ออกไปอีกสามสิบวัน อันเป็นการยื่นคำขอภายหลังจากคดีถึงที่สุดแล้ว จึงพ้นกำหนดระยะเวลายื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวตามข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์คำสั่ง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๕/๒๕๕๒ ที่ ๕๑๖/๒๕๕๒ ที่ ๕๑๗/๒๕๕๒ ที่ ๕๑๘/๒๕๕๒ ที่ ๕๑๙/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๐/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๑/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๒/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๓/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๔/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๕/๒๕๕๒ และที่ ๕๒๖/๒๕๕๒)

๑.๒.๒ กรณีที่ศาลปกครองอนุญาตให้ขยายระยะเวลา

คำสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหกชำระค่าธรรมเนียมศาลเพิ่มเติม นั้น เนื่องจากเมื่อศาลสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหกชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเติมแล้ว หากผู้ฟ้องคดีทั้งหกไม่ดำเนินการตามคำสั่ง ศาลก็จะมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหกต่อไป คำสั่งดังกล่าวมิใช่คำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จเด็ดขาด จึงไม่ใช่คำสั่งที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็น เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมตามข้อ ๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๘/๒๕๕๒)

๑.๓ การดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ (ข้อ ๗)

๑.๓.๑ กรณีที่ศาลเห็นเอง

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบ ดังนี้

(๑) กรณีที่ศาลมีคำสั่งรับคำฟ้องไว้พิจารณาโดยผิดหลง

การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีหนังสือแจ้งว่าไม่อาจออกโฉนดที่ดินตามเนื้อที่ที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัด มีลักษณะเป็นคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินส่วนที่เกินจากหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงต้องอุทธรณ์คำสั่งก่อนการฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการดังกล่าวจึงเป็นการไม่ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธินำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องไว้พิจารณาและดำเนินกระบวนการพิจารณา จึงเป็นกรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เมื่อคู่กรณีอีกฝ่ายมีคำขอ ศาลย่อมมีอำนาจเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบได้ตามข้อ ๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔/๒๕๕๒)

(๒) กรณีที่ศาลมีคำสั่งให้กำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาโดยผิดหลง

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายกรณีเงินบำรุงของโรงพยาบาลลำพูนขาดบัญชี ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยทุกเลขาธิการบังคับตามมาตรการบังคับทางปกครองนั้น เมื่อปรากฏว่าขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีอื่นเป็นการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เพียงแต่ดำเนินการสืบหาหลักทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ศาลจึงยังไม่อาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษตามคำขอได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองด้วยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีออกขายทอดตลาดจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๓/๒๕๕๒)

๑.๓.๒ กรณีคู่กรณีมีคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การยื่นเอกสารหรือพยานหลักฐานต่อศาล (ข้อ ๑๓)

วันที่ส่งเอกสารหรือพยานหลักฐานแก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์ภายในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่ตามหลักฐานการส่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนประทับตราวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ และเมื่อหลักฐานสำเนาใบรับฝากบริการไปรษณีย์ในประเทศ ป. ๒๑๑ และหนังสือรับรองการรับฝากไปรษณีย์ ที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดหนองบัวลำภู ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ลงชื่อโดยเจ้าพนักงานไปรษณีย์ตำบลหนองสวรรค์ ยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีส่งคำอุทธรณ์ในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ จริง ดังนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดระยะเวลาสามสิบวัน ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ศาลปกครองสูงสุดจะรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖/๒๕๕๓)

๑.๕ การแจ้งข้อความเป็นหนังสือหรือส่งเอกสาร

๑.๕.๑ การแจ้งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ (ข้อ ๑๕)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐ ไม่รับคำฟ้องที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไว้พิจารณา โดยปรากฏหลักฐานใบตอบรับไปรษณีย์ลงทะเบียนว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งเป็นผู้แทนของผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ตามหนังสือแต่งตั้งผู้แทนของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับคำฟ้องดังกล่าวแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๐ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๕/๒๕๕๒)

๑.๕.๒ กรณีที่ไม่พบผู้รับ (ข้อ ๑๖ วรรคสอง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้น

๒.๑ อำนาจตุลาการศาลปกครองคนเดียว (มาตรา ๖๑)

คำสั่งยกคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ต้องกระทำโดยองค์คณะ

คำขอให้พิจารณาคดีใหม่เป็นการเสนอข้อหาต่อศาล จึงถือเป็นคำฟ้อง เมื่อมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ไม่ได้บัญญัติให้ตุลาการนายเดี่ยวยมีอำนาจ มีคำสั่งยกคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ซึ่งเป็นคำสั่งในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ การมีคำสั่งยกคำขอให้พิจารณาคดีใหม่จึงต้องเป็นการใช้อำนาจขององค์คณะ มิใช่เป็นอำนาจของตุลาการนายเดี่ยว อีกทั้ง คำสั่งชี้ขาดคดีปกครองจะต้องระบุรายละเอียดตามที่บทบัญญัติมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดไว้ด้วย ดังนั้น การที่ตุลาการเจ้าของสำนวนเพียงนายเดี่ยวยมีคำสั่งยกคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีและมีได้ระบุรายละเอียดของคำสั่ง ตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๐/๒๕๕๓)

๒.๒ การเสนอคำฟ้องและตรวจคำฟ้อง

๒.๒.๑ การส่งสำเนาคำฟ้อง (ข้อ ๓๓)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ ความสมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้อง (มาตรา ๔๕ ประกอบกับข้อ ๓๗)

๑) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้

(๑) ไม่ได้ระบุการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดี พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำฟ้องค่อนข้างชัดเจนว่า โใบอนุญาตก่อสร้างเลขที่ ๓๓๗/๒๕๔๔ ออกโดยเมืองพัทยา ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ในการออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น แม้คำฟ้องจะเขียนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี นายกเมืองพัทยา ทำให้ดูเหมือนเป็นหนังสือร้องเรียน แต่ต้องถือเป็นคำฟ้อง

ที่เกือบจะครบถ้วน ซึ่งอาจเรียกให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้ถูกต้องได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๕/๒๕๕๒)

(๒) คำขอไม่ชัดเจนหรือไม่สมบูรณ์

กรณีที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. ผู้รับจ้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างที่จอดรถผู้มาติดต่อราชการกับเทศบาลตำบลบ้านนาปรือ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปรับลดเงินค่าจ้างตามที่เห็นสมควร เป็นคำขอที่มีผลเป็นการแก้ไขสัญญาจ้าง ซึ่งศาลไม่อาจกำหนดค่าบังคับตามคำขอ แต่ยอมแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสัญญาจ้าง โดยยินยอมปรับลดเงินค่าจ้างตามที่เห็นสมควร ซึ่งข้อไม่สมบูรณ์ดังกล่าวศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๙/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนมติของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การกำหนดกลุ่มสาระการเรียนรู้และรายวิชาสำหรับการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาต่อในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง (ADMISSION) เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘ ที่กำหนดให้ผู้จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เข้าสอบการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ได้ครั้งเดียว แต่ตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าความเดือดร้อนเสียหายของผู้ฟ้องคดีเกิดจากมติและคำสั่งของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ที่กำหนดให้ผู้จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เข้าสอบการทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ได้เพียงคนละครั้ง ตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นต้องมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องให้สมบูรณ์ ยังไม่อาจยกเอาความไม่สมบูรณ์ของคำฟ้องดังกล่าวมาเป็นเหตุไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีได้ ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๕/๒๕๕๒)

คำฟ้องที่ไม่ระบุคำขอชัดเจนว่า ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ศาลกำหนดค่าบังคับให้เช่นใด เป็นกรณีคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้อง ซึ่งศาลอาจเรียกให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนให้สมบูรณ์ครบถ้วนได้ ตามข้อ ๓๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔/๒๕๕๓)

(๓) ไม่ลงลายมือชื่อผู้ฟ้องคดี

บุคคลซึ่งมิใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองของผู้เยาว์ จะลงลายมือชื่อในคำฟ้องโดยมิได้รับมอบอำนาจจากผู้เยาว์ไม่ได้

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย อันเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐอันถือว่าเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง คือ นางสาว ธ. โดยขณะยื่นฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมีอายุเพียง ๑๖ ปีเศษ จึงเป็นผู้เยาว์ แต่ผู้ฟ้องคดีอาจยื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้ หากศาลเห็นสมควรอนุญาตตามข้อ ๒๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าคำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดียื่นต่อศาลปกครองชั้นต้น มีนาย ม. บิดาของสามีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดีซึ่งมิใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองของผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย เป็นผู้ลงลายมือชื่อเป็นผู้ฟ้องคดีแทนผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีอำนาจ ทั้งไม่ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้ตามข้อ ๒๗ แห่งระเบียบดังกล่าว ซึ่งจะมีผลให้ผู้ฟ้องคดีสามารถที่จะมอบอำนาจให้นาย ม. เป็นผู้ฟ้องคดีแทนหรือดำเนินการแทนได้ตามมาตรา ๔๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีจึงถือว่าคำฟ้องดังกล่าวเป็นคำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดียังมีได้ลงลายมือชื่อ จึงเป็นคำฟ้องที่มีรายการไม่ครบถ้วน ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนแต่เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้ ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ โดยมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาลงลายมือชื่อในคำฟ้องให้ถูกต้องหรือให้ผู้ฟ้องคดีส่งคำฟ้องฉบับแก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งศาลดังกล่าวมายังศาลโดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้องเดิมที่ได้ยื่นต่อศาลแล้วนั้น และจะต้องดำเนินการตามข้อ ๒๗ แห่งระเบียบดังกล่าวให้ถูกต้องด้วย หรือกรณีที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะมอบอำนาจให้บุคคลใดที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายดำเนินการฟ้องคดีแทน ก็จะต้องให้มีการจัดทำหนังสือมอบอำนาจให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดภายหลังจากศาลได้มีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้แล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙/๒๕๕๓)

๒) กรณีที่คำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนซึ่งไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) เป็นคดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๓ การส่งคำฟ้องไปศาลปกครองสูงสุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การแสวงหาข้อเท็จจริง

๒.๓.๑ การแสวงหาข้อเท็จจริงจากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม

๑) คำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติม

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคำฟ้องเพิ่มเติมเฉพาะกรณี คำฟ้องเพิ่มเติมจะต้องเกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงที่รวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันกับ คำฟ้องเดิม ได้แก่

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำฟ้องเพิ่มเติมเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

คำฟ้องเพิ่มเติมที่เป็นการขอเพิ่มราคาค่าทดแทนที่ดิน

การที่ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในส่วนขอ โดยขอให้ศาล กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนในส่วนที่สาม เนื้อที่ ๔๗ ไร่ ๓ งาน ๒๑ ตารางวา จากคำขอท้ายฟ้องเดิมไร่ละ ๑,๒๕๐,๐๐๐ บาท เป็นไร่ละ ๒,๕๐๐,๐๐๐ บาท และที่ดินส่วนที่เหลือ จากการเวนคืน เนื้อที่ ๔๗ ไร่ ๒ งาน ๘๘ ตารางวา จากคำขอท้ายฟ้องเดิมไร่ละ ๖๒๕,๐๐๐ บาท เป็นไร่ละ ๑,๘๗๕,๐๐๐ บาท และให้ศาลวินิจฉัยว่าการเวนคืนนี้เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องดำเนินการแก้ไขการกำหนดราคาเบื้องต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีใหม่หากปรากฏว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีราคาสูงขึ้นเป็นลำดับตามมาตรา ๑๐ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ นั้น เห็นว่า คำฟ้องเพิ่มเติมในข้อนี้มีประเด็นหรือคำขอ ที่เกี่ยวพันกับคำฟ้องเดิม และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นแก้ไขเพิ่มเติมมาก่อนที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนด วันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง ศาลจึงชอบที่จะรับไว้พิจารณาได้ตามข้อ ๔๘ และข้อ ๖๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐/๒๕๕๒)

คำฟ้องเพิ่มเติมที่เป็นเพียงการชี้แจงเพิ่มเติมคำฟ้องเดิมให้ชัดเจน

คำฟ้องเดิมผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ ประเด็นพิพาทคือคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ การที่ผู้ฟ้องคดี

ยื่นคำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้องว่า การดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงยังไม่ครบถ้วนและรับฟังพยานหลักฐานอื่นมาเป็นข้อยุติในการลงโทษผู้ฟ้องคดี อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบกรมการปกครอง ว่าด้วยการจัดทำบัตรประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๘ เห็นได้ว่าคำขอเพิ่มเติมคำฟ้องดังกล่าวเป็นเพียงการชี้แจงเพิ่มเติมว่า ขั้นตอนและกระบวนการออกคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายอย่างไร มิได้เป็นประเด็นที่เพิ่มขึ้นใหม่แตกต่างไปจากคำฟ้องเดิมแต่อย่างใด คำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๕ ประกอบกับข้อ ๔๘ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓๐/๒๕๕๒)

กรณีศาลวินิจฉัยว่าคำฟ้องเพิ่มเติมไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

คำฟ้องเดิมเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) คำฟ้องเพิ่มเติมเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒)

คำฟ้องเดิมเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนคำร้องขอเพิ่มเติมคำฟ้องเป็นกรณีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการละเลยต่อหน้าที่ไม่จ่ายเงินบำนาญ เงินประเดิม เงินสมทบ เงินสะสม และเงินชดเชย พร้อมผลประโยชน์จากเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น ประเด็นแห่งคดีและตัวผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นคนละเรื่องและคนละคนกับคำฟ้องเดิม ไม่เกี่ยวข้องกันกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาพิพากษาไปกับคำฟ้องเดิมได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๖/๒๕๕๒)

คำฟ้องเพิ่มเติมเป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นก่อนหรือหลังมูลคดีตามคำฟ้องเดิม การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องซึ่งเป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ และเป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ อันเป็นช่วงเวลาก่อนและหลังการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องไว้แต่เดิม ไม่ใช่การกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีและข้อเท็จจริงหรือพฤติการณ์ตามสมควรเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีที่ยื่นไว้แต่เดิม ดังนั้น คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องตามข้อหาที่กล่าวมาจึงมิใช่การแก้ไขคำฟ้องตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้น แต่เป็นคำฟ้องเพิ่มเติมซึ่งมีปัญหา

ที่ต้องพิจารณาต่อไปว่าศาลปกครองจะรับไว้พิจารณาได้หรือไม่ โดยที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิได้กำหนดว่าผู้ฟ้องคดีที่ยื่นคำฟ้องคดีเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อศาลปกครองไว้แล้วสามารถยื่นคำฟ้องเพิ่มเติมได้ในกรณีใดบ้างไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น คำฟ้องเพิ่มเติมจึงต้องเป็นไปตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองตามข้อ ๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กล่าวคือ คำฟ้องเพิ่มเติมที่ยื่นต่อศาลนั้นต้องเกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ ศาลจึงจะรับคำฟ้องเพิ่มเติมไว้พิจารณาได้ เมื่อคำฟ้องเดิมของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามกระทำการต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องข้อหาที่กล่าวมาข้างต้นเป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นก่อนวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๙ และเป็นมูลคดีที่เกิดขึ้นภายหลังวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๐ จึงไม่เกี่ยวกับคำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดียื่นต่อศาลไว้ แต่เดิมพอที่จะรวมการพิจารณาและชี้ขาดตัดสินเข้าด้วยกันได้ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๙/๒๕๕๒)

คำฟ้องเพิ่มเติมกล่าวอ้างถึงการกระทำที่นอกเหนือจากคำฟ้องเดิม

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกมาตราฐานกำหนดตำแหน่ง ๒๕๔๘ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดียังได้ออกหลักเกณฑ์การตัดสินใจการผ่านการคัดเลือกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย เป็นการกล่าวอ้างข้อพิพาทเพิ่มเติมจากคำฟ้องเดิม เพราะข้อพิพาทส่วนนี้ต้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีโอกาสนำคำให้การแจกแจงการฟ้องคดีใหม่ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องได้ตามมาตรา ๔๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๐/๒๕๕๒ และที่ ๓๔๑/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

คำฟ้องเดิม ผู้ฟ้องคดีทั้งสิบสามคนนำคดีมายื่นฟ้องรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และคณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒) กล่าวอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอร่างแถลงการณ์ร่วมรัฐบาลไทยและรัฐบาลกัมพูชากรณีการขอขึ้นทะเบียนปราสาทพระวิหารเป็นมรดกโลกพร้อมแผนที่แนบท้าย โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติเห็นชอบร่างแถลงการณ์ดังกล่าว และมอบหมายให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ลงนามในแถลงการณ์เพื่อให้รัฐบาลกัมพูชาเสนอต่อองค์การยูเนสโก ขอให้ศาลเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเพิกถอนการลงนามในแถลงการณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คดีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า แถลงการณ์ร่วมที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติเห็นชอบไปนั้น ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ส่วนคำฟ้องเพิ่มเติมที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นในระหว่างการพิจารณา

โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ ได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะได้รับความเดือดร้อนเสียหาย โดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จากการอนุมัติกรอบการเจรจาข้อตกลงชั่วคราวไทย - กัมพูชา เมื่อวันที่ ๒๘ ตุลาคม ๒๕๕๑ การเสนอพื้นที่กันชนรอบปราสาทพระวิหาร การถอนทหาร การจัด ประชาพิจารณ์ เมื่อวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และการยอมให้ราชอาณาจักรกัมพูชาชักชวน มรดกโลกคู่กับธงชาติขึ้นสู่อยอดเสาที่ปราสาทพระวิหาร เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ นั้น เป็นการกล่าวอ้างถึงการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่นอกเหนือจากคำฟ้องเดิมซึ่งไม่เกี่ยวกับ ประเด็นที่ศาลจะต้องวินิจฉัย ที่พอจะรวมการพิจารณาเข้าด้วยกันได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้อง เพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๓๑/๒๕๕๒)

คำฟ้องเดิมเป็นกรณีฟ้องว่า เจ้าหน้าที่ของเทศบาลตำบลพนมสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดี) กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองด้วยการรื้อลวดหนามและตัดต้นยูคาลิปตัสของ ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง แต่คำขอเพิ่มเติมคำฟ้องเป็นกรณีฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อสิทธิ เสรีภาพของผู้ฟ้องคดีทั้งสองด้วยการไปแจ้งความดำเนินคดีอาญากับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยไม่สุจริต ดังนั้น คำขอเพิ่มเติมคำฟ้องดังกล่าวจึงมีประเด็นและข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นใหม่และมีคำขอเพิ่มเติม ที่แตกต่างไปจากคำขอในคำฟ้องเดิม ซึ่งต้องห้ามมิให้ศาลปกครองรับไว้พิจารณา ตามข้อ ๕ ประกอบข้อ ๔๘ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับ คำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๕๐/๒๕๕๒)

คำแถลงที่มีการตั้งประเด็นพิพาทขึ้นใหม่ต่างหากจากคำฟ้องเดิม ถือเป็นคำฟ้องเพิ่มเติม เมื่อคำฟ้องเดิมเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่คำฟ้องเพิ่มเติมเป็นคดีพิพาท เกี่ยวกับการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้องเดิม

ตามคำฟ้องเดิม คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๘ และคำฟ้องเพิ่มเติมลงวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความ เป็นธรรม เนื่องจากได้รับเงินค่าทดแทน ค่าที่ดิน ค่าต้นไม้ยืนต้น และค่าบ้านเรือน และ สิ่งปลูกสร้างอื่นๆ น้อยเกินไป จึงฟ้องโต้แย้งขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่นของ หน่วยงานทางปกครองอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่เมื่อพิจารณาคำแถลงของผู้ฟ้องคดีฉบับลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งถือว่าเป็นคำฟ้องเพิ่มเติม ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ชดเชยค่าเสียหาย

โครงการฝายคลองท่าทอนในขณะที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ยังมีได้ใช้บังคับ เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเสียหาย โดยผิดกฎหมาย และต่อมาเมื่อมีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ใช้บังคับส่งผลให้ที่ดินพร้อมบ้านพักอาศัยของผู้ฟ้องคดีถูกกำหนดให้อยู่ในแนวเขตเวนคืน ทั้งหมด ทำให้มารดาและบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีเกิดความเครียดจนเป็นคนวิกลจริต ขอให้ศาล พิเคราะห์พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายอันเกิดจากผลกระทบก่อนการเวนคืน เป็นเวลา ๕ ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๗ และค่าทดแทนในส่วนที่มารดาและ บุตรสาวต้องตกเป็นบุคคลวิกลจริต รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๙๕๐,๐๐๐ บาท จึงถือเป็นกรณีที่ ผู้ฟ้องคดีฟ้องโต้แย้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นหน่วยงานทางปกครองกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี อันเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย ตามนัยมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าว เห็นได้ว่า แม้ว่าตามคำฟ้องเดิมและคำแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องกับคำแถลง ซึ่งถือเป็น คำฟ้องเพิ่มเติม ผู้ฟ้องคดีจะฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายและไม่ได้รับความ เป็นธรรมจากการดำเนินการเวนคืนของผู้ถูกฟ้องคดี แต่คำแถลงฉบับลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดียื่นต่อศาลปกครองชั้นต้น เป็นการตั้งประเด็นพิพาทขึ้นใหม่ต่างหากจาก คำฟ้องเดิม ไม่มีความเกี่ยวเนื่องใกล้ชิดกับคำฟ้องเดิมพอที่จะรวมพิจารณาชี้ขาดตัดสิน ไปด้วยกันได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๔๙/๒๕๕๒)

๒) คำให้การและคำฟ้องแย้ง (ข้อ ๔๓-ข้อ ๔๖)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) คำคัดค้านคำให้การ (ข้อ ๔๗ และข้อ ๔๘)

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคำคัดค้านคำให้การไว้ ดังนี้

(๑) ต้องยื่นภายในระยะเวลาที่กำหนด

กรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจแล้วเห็นว่าข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี มีเหตุผลอันสมควร

การที่ผู้ฟ้องคดีทำคำคัดค้านคำให้การยื่นมาพร้อมกับอุทธรณ์ คำสั่งจำหน่ายคดี แสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้มีเจตนาจงใจทิ้งคดี

การที่ศาลจะใช้ดุลพินิจจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ด้วยเหตุผลที่คู่กรณีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ตามข้อ ๔๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา

คดีปกครองฯ ต้องเป็นกรณีที่มีการไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาลหรือข้อกำหนดนั้นๆ จะเป็นเหตุให้การพิจารณาคดีต้องล่าช้าหรือก่อให้เกิดความไม่ถูกต้องหรือไม่เที่ยงธรรมเท่านั้น คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งศาลให้ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในยี่สิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งศาลโดยชอบแล้วเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นคำคัดค้านคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองภายในวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นคำคัดค้านคำให้การ และไม่ได้แจ้งเป็นหนังสือให้ศาลทราบภายในกำหนดเวลาดังกล่าวว่าประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีต่อไป แต่จากการที่ผู้ฟ้องคดียังประสงค์จะทำคำคัดค้านคำให้การโดยยื่นมาพร้อมกับอุทธรณ์คำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความประกอบพฤติการณ์ต่างๆ ของผู้ฟ้องคดีในชั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาแสวงหาข้อเท็จจริงแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมิได้มีเจตนาจงใจที่จะทำการพิจารณาคดีของศาลล่าช้า แต่อาจเกิดจากความไม่เข้าใจในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของผู้ฟ้องคดี ประกอบกับการกระทำของผู้ฟ้องคดีก็มิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่กรณีหรือเสียความยุติธรรมแต่อย่างใด จึงเห็นควรให้โอกาสผู้ฟ้องคดีในการดำเนินคดีนี้ต่อไป จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดไว้ต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๓/๒๕๕๒)

**กรณีที่ศาลใช้ดุลพินิจแล้วเห็นว่าข้ออ้างของผู้ฟ้องคดี
ไม่มีเหตุผลอันสมควร**

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

(๒) ต้องไม่มีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การ หรือที่ศาลกำหนด (ข้อ ๔๘ วรรคสอง)

**กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำคัดค้านคำให้การมีประเด็นหรือ
คำขอเพิ่มขึ้นใหม่**

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ๒๕๔๘ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ต่อมา ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำให้การต่อศาล ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกหลักเกณฑ์การตัดสินใจผ่านการคัดเลือกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคำขอเพิ่มเติมดังกล่าวมีลักษณะเป็นการทำคำคัดค้านคำให้การโดยมีคำขอเพิ่มขึ้นใหม่ต่างจากคำฟ้อง คำให้การ ขัดต่อข้อ ๔๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลชอบที่จะสั่งไม่รับประเด็นหรือคำขอใหม่นั้นไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๐/๒๕๕๒ และที่ ๓๔๑/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำคัดค้านคำให้การมิได้มีประเด็นหรือคำขอเพิ่มขึ้นใหม่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) คำให้การเพิ่มเติม (ข้อ ๔๙)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๒ การแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล (ข้อ ๕๐ - ข้อ ๕๙)

ศาลปกครองมีอำนาจรับฟังข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ปรากฏในคำให้การซึ่งยื่นเมื่อพ้นกำหนดเวลาได้

ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองชั้นต้นไม่ตัดอำนาจของศาลที่จะพิจารณาตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในการนี้ศาลปกครองชั้นต้นอาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญหรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีปรากฏในคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ หรือคำให้การเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๕๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น แม้ศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาพิพากษาคดีนี้ โดยฟังข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ปรากฏในคำให้การซึ่งยื่นต่อศาลเมื่อพ้นระยะเวลาที่ศาลกำหนดโดยเห็นว่าเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมก็หาเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ขัดต่อกฎหมายแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗/๓/๒๕๕๒)

การไม่คัดค้านรายงานของพยานผู้เชี่ยวชาญ

ข้อ ๕๕ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดว่า เมื่อศาลเห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีมีคำขอ ศาลอาจมีคำสั่งตั้งพยานผู้เชี่ยวชาญเพื่อศึกษาตรวจสอบ หรือวิเคราะห์ในเรื่องใดๆ เกี่ยวกับคดี อันมิใช่เป็นการวินิจฉัยข้อกฎหมาย แล้วให้ทำรายงานหรือให้ถ้อยคำต่อศาลได้ วรรคสอง กำหนดว่า รายงานหรือบันทึกการให้ถ้อยคำของพยานผู้เชี่ยวชาญให้ส่งสำเนาให้คู่กรณีที่เกี่ยวข้องเพื่อทำข้อสังเกตเสนอต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้ส่งสำเนารายงานการตรวจสอบพื้นที่และความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญให้กับผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ทำข้อสังเกตหรือคัดค้านไว้ ศาลปกครองชั้นต้นจึงพิจารณารายงานและชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานนั้นเองได้ การรับฟัง

พยานหลักฐานของพยานผู้เชี่ยวชาญของศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๙/๒๕๕๓)

๒.๔ การแจ้งวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง)

การแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงต้องแจ้งให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน หากคู่กรณีได้รับหมายแจ้งคำสั่งศาลล่วงหน้าน้อยกว่าสิบวัน เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๗/๒๕๕๒ และที่ อ.๑๙/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การพิจารณาว่าการแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ต้องพิจารณาจากวันที่คู่กรณีได้รับหมายแจ้งคำสั่งศาล

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดให้วันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวให้คู่กรณีทราบ ซึ่งปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และในฐานะผู้แทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ไม่ได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ย้ายไม่ทราบที่อยู่ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีปรากฏหลักฐานใบตอบรับไปรษณีย์ในประเทศว่าได้รับหมายแจ้งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นการได้รับหมายดังกล่าวล่วงหน้าก่อนวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงเพียง ๖ วัน เท่านั้น ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นได้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงใหม่เป็นวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๒ และได้ส่งหมายแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และในฐานะผู้แทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ แต่ปรากฏว่าคู่กรณีทั้งสองฝ่ายยังคงได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าน้อยกว่าสิบวัน โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และในฐานะผู้แทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ได้รับหมายแจ้งเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๕๒ ซึ่งกรณีเป็นการได้รับทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้า ๒ วัน ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหมายแจ้งเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นการได้รับทราบกำหนดวันดังกล่าวล่วงหน้า ๙ วัน กรณีจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในขั้นตอนการกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๐/๒๕๕๒)

หากคู่กรณีไม่ยอมรับหมาย ต้องแจ้งใหม่

ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดให้วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงให้คู่กรณีทราบ

ซึ่งผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยชอบแล้ว แต่ไม่สามารถส่งหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ยอมรับ ปราบฏตามบันทึกเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ตีกลับ (ร. ๑๒) ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และไม่ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ดำเนินการส่งหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใหม่ กรณีจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาจนกระทั่งมีคำพิพากษา จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบเดียวกัน พิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘/๒๕๕๓)

กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ศาลแจ้งให้คู่กรณีทุกฝ่ายทราบต้องเป็นวันเดียวกัน

คดีนี้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ศาลได้แจ้งให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายทราบไม่ใช่วันเดียวกัน โดยในส่วนของผู้ฟ้องคดีกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ในขณะที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงเป็นวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ กรณีเห็นได้ว่า ผลทำให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีระยะเวลาในการแสวงหาหรือเสนอพยานหลักฐานเพิ่มเติมไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในทางคดี อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๑/๒๕๕๒)

๒.๕ การรับฟังพยานหลักฐาน (ข้อ ๖๔ - ข้อ ๖๘)

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ออกภายหลังถูกฟ้องคดี แม้ไม่เป็นประเด็นแห่งคดี แต่ศาลรับฟังประกอบการวินิจฉัยได้

ในการรับฟังพยานหลักฐานนั้น ศาลมีดุลพินิจที่จะรับฟังพยานหลักฐานที่ได้มาตามกระบวนการพิจารณาโดยไม่จำกัดเฉพาะที่เสนอโดยคู่กรณี แต่พยานหลักฐานนั้นจะต้องเป็นพยานหลักฐานที่คู่กรณีผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสขอตรวจดู ทราบ และแสดงพยานหลักฐานเพื่อ

ยืนยันหรือหักล้าง ตามข้อ ๖๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น แม้คำสั่งที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีไปถึงผู้ฟ้องคดีภายหลังจากผู้ฟ้องคดีได้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองแล้วจะไม่เป็นประเด็นแห่งคดีก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีไปถึงผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นคำสั่งที่เกี่ยวข้องและต่อเนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่พิพาท และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นรับฟังพยานหลักฐานเพื่อประกอบการวินิจฉัยว่าตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนนั้น เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ซึ่งเป็นพยานหลักฐานที่คู่กรณีผู้มีส่วนได้เสียมีโอกาสขอตรวจดูทราบและแสดงพยานหลักฐานเพื่อยืนยันหรือหักล้างแล้ว จึงเป็นการรับฟังพยานหลักฐานที่ชอบตามข้อ ๖๕ แห่งระเบียบดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๒/๒๕๕๓)

๒.๖ วิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา

๒.๖.๑ การทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครอง (ข้อ ๖๙ - ข้อ ๗๔)

๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าไม่อาจถือได้ว่ากฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองน่าจะชอบด้วยกฎหมาย

คำขอให้เพิกถอนข้อ ๑ และข้อ ๒ ของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีวัตถุอันตราย (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีวัตถุอันตราย (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๕๒ ข้อ ๑ ที่ให้ยกเลิกรายชื่อวัตถุอันตรายในบัญชีท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๘ และข้อ ๒ ที่กำหนดบัญชีรายชื่อวัตถุอันตรายเพิ่มเติม ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศดังกล่าว ข้อ ๑ เฉพาะวัตถุอันตรายที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน ๑ รายการ คือ SULFUR และข้อ ๒ เฉพาะบัญชี ข. ท้ายประกาศดังกล่าว นั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า เมื่อการออกประกาศฉบับพิพาทได้ดำเนินการไปตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายแล้ว อีกทั้งคณะกรรมการวัตถุอันตราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ซึ่งประกอบด้วยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสารเคมีโดยเฉพาะมีความเห็นว่า SULFUR ที่ใช้ในการอุตสาหกรรมที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรมเป็นสารเคมีที่อาจก่อให้เกิดอันตรายน้อย อีกทั้งมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอีกหลายฉบับควบคุมวัตถุอันตรายอีกทางหนึ่งแล้ว จึงไม่จำเป็นต้องควบคุมเกินความจำเป็น ประกอบกับในชั้นนี้ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าการพิจารณาของ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ มีข้อบกพร่องอย่างร้ายแรงหรือผิดพลาดในการพิจารณาความเป็นอันตรายของ SULFUR หรือมีเจตนาไม่สุจริต อันอาจถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ในเบื้องต้นจึงยังไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าข้อ ๑ ของประกาศฉบับดังกล่าวที่ให้ยกเลิกรายชื่อวัตถุอันตรายในบัญชีท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๘ เฉพาะที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมโรงงานอุตสาหกรรม จำนวน ๑ รายการ คือ SULFUR น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนข้อ ๒ ของประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับดังกล่าว ที่ให้รายชื่อวัตถุอันตรายเฉพาะบัญชี ข. ท้ายประกาศดังกล่าวเป็นวัตถุอันตรายในบัญชีแนบท้ายประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมเรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๘ นั้น เมื่อกรมวิชาการเกษตรได้นำเสนอข้อมูลให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ พิจารณาให้ความเห็น โดยเสนอเรื่องผ่านคณะทำงานชุดต่างๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ แต่งตั้งแล้ว ซึ่งแต่ละคณะประกอบด้วยผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับสารเคมีทางการเกษตร ดังนั้น ในเบื้องต้นจึงไม่มีเหตุอันควรเชื่อว่าประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมฉบับดังกล่าว น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงไม่เข้าองค์ประกอบที่ศาลจะมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎตามข้อ ๗/๒ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๙๙/๒๕๕๒)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดที่วินิจฉัยให้ความเป็นนายกเทศมนตรีของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง เนื่องจากเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาโดยทางอ้อมกับเทศบาล

กรณีที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งจังหวัดพะเยา เรื่อง คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยากรณีร้องเรียนกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลบ้านทราย มีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาจ้างเหมาโครงการซ่อมแซมถนนลูกรังและหินคลุกโดยวิธีตกลงราคากับเทศบาลตำบลบ้านทราย และขอให้ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งจังหวัดพะเยาดังกล่าวไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวก่อนการพิพากษา เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้เป็นยุติว่า ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติซ่อมแซมถนนลูกรังและหินคลุกในเขตเทศบาลตำบลบ้านทรายตามที่ช่างโยธาทำบันทึกเสนอขออนุมัติ และได้อนุมัติจ้างเหมาซ่อมแซมถนนลูกรังและหินคลุกในเขตเทศบาลตำบลบ้านทรายตามที่เจ้าหน้าที่พัสดุทำบันทึกเสนอให้เทศบาลตำบลบ้านทรายจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ดำเนินการตามแบบแปลนของเทศบาล ภายในเขตเทศบาลตำบลบ้านทราย โดยวิธีตกลงราคาตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และเสนอแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับจ้าง โดยห้างหุ้นส่วน

จำกัด ท. มีนาย ข. ซึ่งสมรสกับบุตรสาวของผู้ฟ้องคดีที่ทำงานอยู่ที่สำนักงานปลัดเทศบาล ตำบลบ้านทรายในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ๒ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๗๗ ประกอบกับมาตรา ๑๐๘๗ ต้องรับผิดชอบในบรรดาหนี้ของห้างหุ้นส่วนไม่มีจำกัดจำนวน และผู้ฟ้องคดีก็รับรู้ถึงความข้อนี้ดีอยู่แล้วในเวลาที่อนุมัติให้ทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ท. ตามที่ปรากฏในหลักฐานบันทึกขออนุมัติจ้างเหมาซ่อมแซมถนนลูกรังและหินคลุกของเจ้าหน้าที่พัสดุ บันทึกขออนุมัติซ่อมแซมถนนลูกรังและหินคลุกในเขตเทศบาลตำบลบ้านทรายของช่างโยธา และสัญญาจ้างเหมาซ่อมแซมถนนลูกรังและหินคลุกในเขตเทศบาลตำบลบ้านทราย ข้อเท็จจริงดังกล่าวแต่เพียงลำพังก็น่าจะแสดงให้เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้าไปมีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลตำบลบ้านทรายเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลตำบลบ้านทราย หรือที่เทศบาลตำบลบ้านทรายจะกระทำ ตามมาตรา ๔๘ จตุตศ วรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนได้เสียโดยทางอ้อมในสัญญาจ้างเหมาโครงการซ่อมแซมถนนลูกรังและหินคลุกโดยวิธีตกลงราคากับเทศบาลตำบลบ้านทราย จึงไม่น่าจะเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงไม่เข้าองค์ประกอบที่ศาลจะมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองตามข้อ ๗๒ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๖/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า กฎหรือคำสั่งทางปกครอง ไม่ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขในภายหลัง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า การทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองจะเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพการเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเนื่องจากทุจริตต่อหน้าที่

กรณีที่ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายอำเภอโพธิ์พิสัย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพการเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวง และมีคำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดี นั้น เมื่อการกระทำของผู้ฟ้องคดีที่เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งให้พ้นจากสมาชิกภาพการเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงสืบเนื่องจากผู้รับจ้างถมดินลูกรังตามโครงการถมดินลูกรังไม่ครบตามสัญญาและไม่ได้ดำเนินการ

ส่วนที่เหลือเพราะชาวบ้านประสงค์จะนำงบประมาณส่วนที่เหลือไปสมทบทุนก่อสร้างรูปปั้นพญานาค ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถดำเนินการได้เพราะไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ แต่ผู้ฟ้องคดีกลับมีบันทึกสั่งการให้คณะกรรมการตรวจการจ้างและช่างผู้ควบคุมงานดำเนินการตามความประสงค์ของชาวบ้าน และเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้รับจ้างเต็มตามสัญญา การกระทำดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้อำนาจสั่งให้เจ้าหน้าที่ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของตนกระทำในสิ่งที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย หากศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพการเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น คำสั่งดังกล่าวย่อมมีผลให้ผู้ฟ้องคดียังคงมีฐานะเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวัดหลวงและมีผลให้ผู้ฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย และเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างต่อไป ซึ่งจะทำให้พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างในองค์การบริหารส่วนตำบลโดยเฉพาะผู้ที่เป็นพยานเกิดความเกรงกลัว และอาจมีผลต่อพยานเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่างๆ ตามที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหา ดังนั้น การมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเป็นอย่างอื่น ย่อมจะก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐและแก่บริการสาธารณะ จึงมีคำสั่งให้ยกคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๘/๒๕๕๒)

๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งทุเลาการบังคับ

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดที่วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง

กรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดอำนาจเจริญ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ และเป็นประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงในสัญญาที่มีองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ เป็นคู่สัญญา อันเป็นผลให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ ในช่วงระยะเวลาที่ต้องรับผิดชอบของงานตามสัญญา จึงมิใช่เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญา ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีจึงน่าจะชอบด้วยกฎหมาย และการให้คำสั่งดังกล่าวมีผลใช้บังคับต่อไปน่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีจนยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง เพราะหากต่อมา

ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดียอมไม่อาจกลับเข้าดำรงตำแหน่งดังกล่าวได้อีก อีกทั้งคำสั่งของศาลปกครองที่สั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดียอมส่งผลให้ผู้ฟ้องคดียังคงมีสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญต่อไปเท่านั้น หากได้มีผลให้ผู้ฟ้องคดียังคงดำรงตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ กรณีจึงไม่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๑๓/๒๕๕๒)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามประกาศรับสมัครเข้ารับการคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งในระดับสูงขึ้น

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับคัดเลือกให้เข้ารับการประเมินผลงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งในระดับสูงขึ้นเป็นลำดับที่ ๒ ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ๘ ตำแหน่ง เลขที่ ๙ ตามประกาศกรมประชาสัมพันธ์ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๑ ฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศกรมประชาสัมพันธ์ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ที่ให้ยกเลิกผลการคัดเลือกตามประกาศกรมประชาสัมพันธ์ ลงวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๑ และประกาศรับสมัครเข้ารับการคัดเลือกใหม่ พร้อมทั้งมีคำขอให้ทุเลาการบังคับตามประกาศฉบับดังกล่าวไว้เป็นการชั่วคราวนั้น เมื่อข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่าประกาศรับสมัครเข้ารับการคัดเลือกฉบับเดิมมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องอันเป็นเหตุให้อธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต้องยกเลิกผลการคัดเลือกครั้งนั้น และดำเนินการคัดเลือกใหม่แต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกประกาศลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๕๑ ยกเลิกผลการคัดเลือกเดิม พร้อมทั้งประกาศรับสมัครและดำเนินการคัดเลือกใหม่โดยไม่คำนึงถึงความเสียหายของผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับคัดเลือกเป็นลำดับที่ ๒ ประกาศทั้งสองฉบับจึงน่าจะไม่ใช่ข้อขัดแย้ง และหากให้ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสองฉบับซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องกันมีผลใช้บังคับต่อไป จะทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาในภายหลัง เนื่องจากตำแหน่งดังกล่าวมีเพียงตำแหน่งเดียว หากมีบุคคลใดได้รับการประเมินผลงานจนได้รับการแต่งตั้งไปแล้ว ก็จะไม่มีการที่จะใช้ประเมินผลงานเพื่อแต่งตั้งอีก และการทุเลาการบังคับตามประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าว ไม่เป็นอุปสรรคต่อการบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลรักษาการในตำแหน่งเจ้าหน้าที่ตรวจสอบภายใน ๘ ตำแหน่ง เลขที่ ๙ จำนวน ๒ คนอยู่แล้ว จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าวจนกว่าคดีจะถึงที่สุด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๗/๒๕๕๒)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งที่ให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน
กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักการช่าง
เทศบาลนครนครสวรรค์ได้ถูกปลดเทศบาลนครนครสวรรค์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) สั่งให้ชดใช้
ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าปฏิบัติหน้าที่โดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ
อย่างร้ายแรงในฐานะกรรมการตรวจการจ้าง เป็นเหตุให้เทศบาลนครนครสวรรค์ได้รับความเสียหาย
ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและ
มีคำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองไว้เป็นการชั่วคราว นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า
คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบที่นายเทศมนตรีนครนครสวรรค์
(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่งตั้งได้ดำเนินการสอบข้อเท็จจริงกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาโดยไม่มีการ
แยกประเภทการกระทำความเสียหาย มิได้ใช้แบบบันทึกการสอบสวน (สล. ๑) และมีได้ใช้
แบบรายงานผลการสอบสวน (สล. ๒) จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อหนังสือกระทรวงการคลัง
ที่ กค ๐๔๐๖.๖๗/ว ๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๐ นอกจากนี้ ในการจัดจ้างก่อสร้างถนน
ที่พิพาทมีเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องหลายคน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแต่เพียง
ผู้เดียวต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนทั้งหมด คำสั่งดังกล่าวจึงน่าจะไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมาย
และการให้คำสั่งดังกล่าวยังคงมีผลใช้บังคับต่อไป ผู้ฟ้องคดีอาจจะถูกยึดหรืออายัดทรัพย์สิน
เพื่อขายทอดตลาด แล้วนำเงินมาชำระค่าสินไหมทดแทน ทั้งๆ ที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษปลดออกจาก
ราชการตั้งแต่วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๐ และไม่ได้รับสิทธิต่างๆ ตามที่เคยได้รับก่อนหน้านั้น
กรณีจะเป็นการทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การเยียวยาแก้ไขภายหลัง
แก่ผู้ฟ้องคดี และในการทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองดังกล่าวไม่ปรากฏว่าเป็นอุปสรรค
แก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ เนื่องจากวันที่มูลคดีเกิดขึ้นถึงวันที่ผู้ถูกฟ้องคดี
ที่ ๑ ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบในคดีนี้เป็นระยะเวลาถึง
๖ ปีเศษ ไม่ปรากฏว่าเป็นอุปสรรคต่อการบริหารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ประการใด จึงมีคำสั่ง
ให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๕๗๙/๒๕๕๒)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งให้รื้อถอนอาคาร

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีกับนาย ด. ได้ทำสัญญา
ประนีประนอมยอมความต่อหน้าศาล ยินยอมจดทะเบียนที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๗ เลขที่ดิน
๒๓๘๘ ตำบลทุ่งสองห้อง อำเภอหลักสี่ (ดอนเมือง) กรุงเทพมหานคร ให้ตกเป็นภาระจำยอม
ของที่ดินทั้งแปลงเรื่องทางเดิน ทางรถยนต์ ประปา ไฟฟ้า ท่อระบายน้ำ และสาธารณูปโภคอื่นๆ
ของที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๖๖๔ เลขที่ดิน ๓๖๘๖ ตำบลสีกัน อำเภอบางเขน (ตลาดขวัญ)

กรุงเทพมหานคร อันเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดี โดยตกลงให้สิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีที่รुक้าเข้าไปในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๗ ให้คงอยู่ในสภาพเช่นเดิม ต่อมา ผู้ฟ้องคดีกับนาย ด. จึงได้จดทะเบียนภาระจำยอม (มีค่าตอบแทน) ต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ณ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดอนเมือง กรณีจึงเห็นได้ว่าการจดทะเบียนภาระจำยอมดังกล่าวเป็นการได้มาซึ่งทรัพย์สินอันเกี่ยวกับบ่อสงหริมทรัพย์นั้นโดยบริบูรณ์แล้ว แม้อ่อนนาย ด. ได้ยกที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๖ เลขที่ดิน ๒๓๘๗ และที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๓๗ เลขที่ดิน ๒๓๘๘ (ซึ่งเป็นที่ดินแปลงที่ได้จดทะเบียนภาระจำยอมแก่ผู้ฟ้องคดี) ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ในภายหลัง ทำให้การก่อสร้างอาคารโครงเหล็กมีบางส่วนรुक้าทางสาธารณประโยชน์ก็ตาม แต่เป็นกรณีที่นาย ด. เจ้าของที่ดินได้ยกให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ภายหลังจากที่ได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความและจดทะเบียนภาระจำยอม (มีค่าตอบแทน) แล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคาร คำสั่งห้ามผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร และคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารออกทั้งหมดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งนั้น จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่น่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นเรื่องที่ศาลจะต้องวินิจฉัยต่อไปในชั้นพิพากษาคดี และหากให้คำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีผลบังคับใช้ต่อไป จะมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการรื้อถอนอาคารดังกล่าวทันที ซึ่งหากต่อมาศาลได้มีคำพิพากษาว่าคำสั่งดังกล่าวนี้ไม่ชอบด้วยกฎหมายในภายหลัง ย่อมทำให้เกิดความเสียหายและเป็นภาระเกินสมควรต่อผู้ฟ้องคดีที่จะต้องดำเนินการก่อสร้างอาคารนั้นใหม่ ประกอบกับไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าลักษณะอาคารของผู้ฟ้องคดีมีสภาพไม่มั่นคงแข็งแรงที่อาจก่อให้เกิดภัยอันตรายแก่บุคคลใด และอาคารดังกล่าวได้ก่อสร้างในบริเวณท้ายซอยที่มีลักษณะเป็นทางตัน จึงไม่กีดขวางการใช้ทางสัญจรในทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด อีกทั้ง การที่ศาลมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองนั้น ยังไม่ถึงขนาดที่จะเป็นปัญหาอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐหรือแก่บริการสาธารณะ จึงมีคำสั่งให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ไว้ก่อน จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒/๒๕๕๓)

คำขอให้ทุเลาการบังคับตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด
ที่ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก สมัยวิสามัญ สมัยที่ ๓ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๒ วันศุกร์ที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒ ซึ่งมีระเบียบวาระการประชุม ลำดับที่ ๖ ญัตติ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากสมาชิกภาพ เนื่องจากเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อย หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ สร้างความแตกแยกให้แก่

องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก ตามมาตรา ๑๑ (๗) แห่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้มีหนังสือแจ้งการประชุมให้ผู้ฟ้องคดีทราบล่วงหน้าน้อยกว่าสามวัน ซึ่งกรณีไม่ใช้การประชุมอันรีบด่วนแต่อย่างใด การประชุมสมัยวิสามัญดังกล่าวจึงขัดกับข้อ ๒๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ที่กำหนดว่าการเรียกประชุมสภาท้องถิ่นตามข้อ ๒๐ ให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งเป็นหนังสือให้สมาชิกสภาท้องถิ่นทราบล่วงหน้า พร้อมทั้งปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นก่อนกำหนดวันเปิดสมัยประชุมไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่เป็นการประชุมอันรีบด่วนจะแจ้งกำหนดเปิดสมัยประชุมและปิดประกาศน้อยกว่านั้นก็ได้ แต่ไม่ให้น้อยกว่าสี่สิบสี่ชั่วโมง ก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุมโดยให้ระบุเหตุอันรีบด่วนนั้นด้วย และในการเสนอญัตติดังกล่าวก็มีเพียงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้เสนอญัตติเพียงคนเดียว โดยมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๕ ลงชื่อในฐานะผู้รับรอง ซึ่งขัดต่อข้อ ๕๔ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว ซึ่งกำหนดให้การเสนอญัตติลักษณะนี้ต้องมีผู้เข้าชื่อเสนอญัตติไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ซึ่งกรณีตามคดีนี้อย่างน้อย คือ ๘ คน นอกจากนี้ ตามกฎหมายแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องแจ้งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นที่ถูกยื่นญัตติทราบเป็นหนังสือล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสองวันเพื่อเตรียมหลักฐานแก้ข้อกล่าวหา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ไม่ได้ปฏิบัติตาม ซึ่งขัดต่อข้อ ๕๔ วรรคสอง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยเดียวกัน ซึ่งกำหนดว่า ให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งสมาชิกสภาท้องถิ่นที่ถูกยื่นญัตติให้สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเป็นหนังสือล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสองวันก่อนวันประชุมพิจารณาญัตติดังกล่าว เพื่อเตรียมหลักฐานชี้แจงข้อกล่าวหา เว้นแต่เป็นการพ้นวิสัยไม่สามารถแจ้งให้ทราบได้ ให้ประธานสภาท้องถิ่นบันทึกเหตุผลไว้เป็นหนังสือและนำแจ้งที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อทราบก็เป็นการเพียงพอแล้ว ดังนั้น มติดังกล่าวของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖) ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีน่าจะไม่ใช่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่จะให้มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖ มีผลใช้บังคับต่อไปในระหว่างการพิจารณาคดีนี้ จะส่งผลทำให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีที่ว่างลง หากในเวลาต่อมาศาลมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖ ย่อมทำให้มีปัญหาส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการเลือกตั้ง ถือได้ว่าการให้คำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีผลบังคับต่อไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงที่ยากแก่การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง และการทุเลาการบังคับตามมติดังกล่าวก็ไม่นับอุปสรรคแก่การบริหารงานของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายก หรือการบริการสาธารณะแต่อย่างใด จึงมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๖ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครนายกไว้เป็นการ

**ชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๔/๒๕๕๓)**

คำขอให้ระงับการเรียกตัวกลับจากการปฏิบัติการสอน โดยให้ผู้ฟ้องคดี
ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต่อไป

กรณีให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์
สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่าการบังคับให้ผู้ฟ้องคดี
ลงทะเบียนศึกษาในปีการศึกษาที่ ๓/๒๕๕๑ (ภาคฤดูร้อน) ในรายวิชา ๒๓๕ ๒๔๐ (วาดเส้น
ขั้นสูงสำหรับครู) รายวิชา ๒๓๕ ๒๔๒ (ภาพพิมพ์ขั้นสูงสำหรับครู) และรายวิชา ๒๓๕ ๒๔๓
(ประติมากรรมขั้นสูงสำหรับครู) โดยอ้างว่าวิชาดังกล่าวเป็นรายวิชาบังคับซึ่งนักศึกษาทุกคน
ต้องลงทะเบียนเรียน มิฉะนั้น จะไม่มีสิทธิลงทะเบียนเรียนในรายวิชา ๒๓๐ ๕๓๑ (การปฏิบัติงานสอน
ในสถานศึกษา ๑) และจะไม่จบการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๕๒ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย โดยในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีได้ลงทะเบียน
ในรายวิชา ๒๓๐ ๕๓๑ ภาคการศึกษา ๑/๒๕๕๒ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างปฏิบัติการสอน
ที่โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย แต่คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดี
ที่ ๒) ได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย ขอรับตัวผู้ฟ้องคดีกลับคณะ
โดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่ครบตามเกณฑ์ จึงไม่สามารถลงทะเบียนวิชาดังกล่าวและ
ออกปฏิบัติการสอนได้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องหยุดปฏิบัติการสอนทันทีและอาจไม่จบการศึกษา
ตามโครงสร้างหลักสูตร ผู้ฟ้องคดีจึงมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการคุ้มครองชั่วคราว
ก่อนการพิพากษาโดยมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งเรียกตัวกลับจากการปฏิบัติการสอนในรายวิชา
๒๓๐ ๕๓๑ (การปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษา ๑) ที่โรงเรียนเทศบาลบ้านโนนชัย ตามหนังสือ
ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาต่อไป นั้น เมื่อการที่
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือขอรับตัวผู้ฟ้องคดีกลับคณะโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่ครบ
ตามเกณฑ์ของคณะศึกษาศาสตร์ที่จะออกปฏิบัติการสอน อาจส่งผลให้ผู้ฟ้องคดีไม่สำเร็จ
การศึกษาภายในกำหนดระยะเวลาตามหลักสูตร ๕ ปี ซึ่งหากต่อมาศาลพิพากษาว่าการกระทำ
ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย ความเดือดร้อนเสียหายของผู้ฟ้องคดีย่อมยากแก่
การแก้ไขเยียวยาในภายหลัง คดีจึงมีมูลและมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะกำหนดมาตรการหรือวิธีการ
คุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา อีกทั้งหากศาลกำหนดมาตรการหรือวิธีการ
คุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ก็หาได้กระทบต่อ
ความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองและเป็นปัญหาอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐ
แต่อย่างใด จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ควบคุมดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของอาจารย์ที่มีส่วน

เกี่ยวข้องกับการศึกษาและประเมินผลการศึกษา วิชา ๒๓๐ ๕๓๑ ให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความ เป็นธรรมและมีคุณธรรมที่ควรพึงมีต่อศิษย์ต่อผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๑๒๑/๒๕๕๓)

๒.๖.๒ การบรรเทาทุกข์ชั่วคราว (ข้อ ๗๕ - ข้อ ๗๗)

๑) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งยกคำขอ

(๑) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครอง อย่างไรก็ดี เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

คำขอไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้อง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดซึ่งเป็นพนักงานจ้างตามภารกิจของ องค์การบริหารส่วนตำบลคุยม่วง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้บังคับ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อสัญญาจ้างที่สิ้นสุดลงตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญา ซึ่งการจะ พิจารณาต่ออายุสัญญาจ้างให้กับผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดหรือไม่ขึ้นอยู่กับนโยบายและดุลพินิจของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะดำเนินการตามความเหมาะสม ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดมีคำขอให้ชะลอ การบรรจุบุคคลเป็นพนักงานจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำขอที่ไม่เกี่ยวข้องกับคำฟ้อง แต่อย่างไรก็ตาม ประกอบกับคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดที่ขอให้ศาลบังคับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่ออายุ สัญญาจ้างเป็นคำขอที่ศาลไม่อาจออกคำสั่งบังคับให้ได้ ด้วยเหตุดังกล่าว จึงยังไม่มีเหตุผลเพียงพอ หรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่ศาลจะนำมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว ก่อนการพิพากษามาใช้ จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ยกคำขอ (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๖/๒๕๕๒)

คำขอให้ระงับการรับรองผลการสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการ หรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยให้ระงับการรับรองผลการ สรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติด้วยการคัดเลือกกันเองเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ของคณะกรรมการสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่จะจัดให้มีการประชุมรับรองที่จะมีขึ้นในวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๕๒ ว่าเป็นการชั่วคราวจนกว่า ศาลจะมีคำพิพากษา นั้น เมื่อพิเคราะห์ห้วงบัญญัติในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ แล้วเห็นว่า กระบวนการสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมีความยุ่งยากซับซ้อน และต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนการได้มาซึ่งคณะกรรมการสรรหา คณะอนุกรรมการคณะต่างๆ การคัดเลือกองค์กรผู้มีสิทธิเสนอรายชื่อสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการคัดเลือกผู้ที่จะเป็นสมาชิกดังกล่าว รวมทั้งมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการค่อนข้างมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาคำฟ้องที่มีคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแล้ว เห็นว่า หากให้ระงับการรับรองรายชื่อผู้ได้รับคัดเลือกและให้ระงับการส่งรายชื่อบุคคลดังกล่าวไปเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าคดีจะถึงที่สุดตามที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งนั้น ก็ย่อมทำให้ต้องมีการชะลอการคัดเลือกของบุคคลผู้มีสิทธิคัดเลือกกันเองดังกล่าวออกไปจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาซึ่งในช่วงระยะเวลาดังกล่าวที่เนิ่นช้าออกไปโดยไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอนนั้น องค์ประกอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และคณะอนุกรรมการสรรหาสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) อาจไม่ครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งอาจต้องดำเนินการสรรหาใหม่ในส่วนที่ไม่ครบถ้วน และจะต้องทำการกำหนดงบประมาณใหม่อันเนื่องจากการสรรหาต้องล่าช้าออกไป และมีผลกระทบต่อแผนงานหรือกิจกรรมอื่นๆ ที่กำหนดเอาไว้แล้ว จนไม่สามารถจัดการงบประมาณได้อย่างเพียงพอ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นคณะกรรมการที่ได้มาจากการสรรหา กรรมการสรรหาบางส่วนมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานของรัฐที่ต้องปฏิบัติหน้าที่โดยตำแหน่ง เช่น ปลัดกระทรวง อธิการบดี หากล่าช้าออกไปอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงตำแหน่ง ทำให้ผู้มาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งคนใหม่ต้องเรียนรู้เกี่ยวกับกระบวนการสรรหาใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กรรมการสรรหาจากกลุ่มอธิการบดีและผู้แทนสถาบันภาคการผลิตนั้นจะมีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งของตนอยู่ การล่าช้าออกไปโดยไม่มีกำหนดเวลาที่แน่นอนอาจจะทำให้กรรมการสรรหาดังกล่าวจำนวนหนึ่งต้องได้รับผลกระทบเนื่องจากตำแหน่งที่ดำรงอยู่นั้นเปลี่ยนแปลงไป แต่ในทางกลับกัน หากศาลมิได้กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามคำขอ แล้วต่อมาศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองชนะคดี ศาลอาจมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ได้รับการคัดเลือกเป็นสมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ชุดที่ ๓ หรือให้เพิกถอนการกระทำในขั้นตอนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือให้ดำเนินการสรรหาในขั้นตอนดังกล่าวใหม่ หรือผู้ฟ้องคดีทั้งสองอาจขอเยียวยาแก้ไขโดยวิธีการเรียกร้องค่าเสียหายตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดก็ได้ ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบผลกระทบหรือความเสียหายของผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และการบริหารงานของรัฐที่จะได้รับแล้ว เห็นว่า จะเกิดปัญหาอุปสรรคและความเสียหายแก่การบริหารงานในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และการบริหารงาน

ของรัฐมากกว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งยังมีวิธีการเยียวยาแก้ไขในภายหลังหรือโดยวิธีอื่นได้ จึงยังไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง จึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองที่ขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๕/๒๕๕๒)

(๒) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราว

(๑) กรณีขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองอย่างใดๆ เพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

กรณีผู้ได้รับอนุญาตให้เข้าไปในอุทยานแห่งชาติที่ได้รับสัมปทานให้เก็บรังนกอีแอ่นขอให้ระงับการดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและให้คนงานของผู้ได้รับอนุญาตออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติ

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับสัมปทานเก็บรังนกอีแอ่นในเขตท้องที่จังหวัดกระบี่ และได้รับอนุญาตให้เข้าไปในอุทยานแห่งชาติที่ได้รับสัมปทานให้เก็บรังนกอีแอ่นฟ้องว่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยอธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในอัตรา ๕๐๐,๐๐๐ บาท สูงเกินไป ไม่เป็นธรรม และกำหนดเงื่อนไขแนบท้ายใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติตาม ซึ่งซ้ำซ้อนและขัดแย้งกับพระราชบัญญัติการรังนกอีแอ่น พ.ศ. ๒๕๔๐ และสัญญาสัมปทาน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนหรือแก้ไขระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๙ และแก้ไขค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจาก ๕๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๑๐๐,๐๐๐ บาท ตลอดอายุสัมปทาน เพิกถอนเงื่อนไขท้ายใบอนุญาตให้ผู้ได้รับอนุญาตเก็บรังนกอีแอ่นเข้าไปในอุทยานแห่งชาติทั้งสิบข้อ กรณีจึงเป็นการฟ้องว่าหน่วยงานทางปกครองออกกฎโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คำฟ้องจึงมีมูลที่จะรับไว้พิจารณา และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า หัวหน้าอุทยาน

แห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและให้เจ้าหน้าที่และคนงานของผู้ฟ้องคดีออกไปจากพื้นที่อุทยานแห่งชาตินพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี ภายใน ๗ วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ หากไม่ดำเนินการใดๆ ภายในระยะเวลาที่กำหนดจะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ระวังการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและให้คนงานออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่ได้รับสัมปทานเก็บรังนกอีแอ่นไว้จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา เห็นว่า คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำร้องขอแล้ว และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอชำระเงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตจำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาท กรณีจึงเป็นการปฏิบัติตามระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเข้าไปจัดเก็บรังนกอีแอ่นในเขตอุทยานแห่งชาติที่ได้รับอนุญาตได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและให้เจ้าหน้าที่และคนงานของผู้ฟ้องคดีออกไปจากพื้นที่อุทยาน จึงเป็นการไม่ชอบและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการไม่ได้เข้าไปเก็บรังนกอีแอ่นตามสัญญาสัมปทาน กรณีจึงมีเหตุเพียงพอที่จะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา อีกทั้ง การระงับการดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและให้คนงานออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติไม่ก่อให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่อการบริหารงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีระงับการดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและให้คนงานออกจากพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่ผู้ฟ้องคดีได้รับสัมปทานเก็บรังนกอีแอ่นไว้จนกว่าจะมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๙/๒๕๕๒)

คำขอให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าดำเนินการเจาะร่องระบายน้ำที่ผู้ร้องสอดได้ก่อสร้างปิดกั้นไว้เพื่อให้ใช้งานได้ดั้งเดิมและเพื่อระบายน้ำเน่าเสีย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า บ้านของผู้ฟ้องคดีทั้งสามและบ้านของผู้ร้องสอดมีลักษณะเป็นตึกแถวมีห้องติดกันโดยมีที่ว่างด้านข้างและด้านหลังและมีร่องระบายน้ำที่สร้างมานานกว่า ๔๐ ปี เพื่อใช้เป็นทางระบายน้ำจากบ้านต่างๆ แต่ผู้ร้องสอดได้ก่อสร้างต่อเติมอาคารปิดกั้นที่ว่างด้านหลังอาคารและปิดกั้นร่องระบายน้ำทำให้เกิดน้ำท่วมและเน่าขังอยู่ด้านหลังบ้านของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการใดๆ กับผู้ร้องสอด อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ไม่ได้รับอนุญาต กล่าวคือ ขอให้รื้อถอนสิ่งก่อสร้างส่วนที่ก่อสร้างปิดกั้น

ที่วางด้านหลังตึกแถวที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าจำเป็นต้องใช้และมีไว้เพื่อความปลอดภัย และขอให้ รื้อถอนส่วนที่ก่อสร้างปิดกั้นร่องระบายน้ำอันเป็นร่องระบายน้ำสาธารณะส่วนรวมของชาวบ้าน ที่มีไว้ใช้ร่วมกัน คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นคำฟ้องที่มีมูล การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาล กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยขอให้ ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าดำเนินการเจาะร่องระบายน้ำที่ผู้ร้องสอดได้ก่อสร้างปิดกั้นไว้เพื่อให้ใช้งานได้ ตั้งเดิมและเพื่อระบายน้ำเน่าเสียที่ท่วมขังด้านหลังบ้านของผู้ฟ้องคดีทั้งสามนั้น กรณีเห็นได้ว่า ร่องระบายน้ำด้านหลังอาคารตึกแถวซึ่งใช้ประโยชน์ในการระบายน้ำของตึกแถวตั้งแต่มีการ ก่อสร้างตึกแถว และข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ร้องสอดได้ก่อสร้างกำแพงปิดกั้นร่องระบายน้ำพิพาท เป็นเหตุให้น้ำท่วมขังด้านหลังบ้านของผู้ฟ้องคดีจนน้ำเน่าเสีย กรณีจึงมีเหตุเพียงพอที่ ศาลปกครองจะนำวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษามาใช้บังคับ และ การกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาก็ไม่ก่อให้เกิด อุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐ จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขให้มีการระบายน้ำ ได้ตั้งเดิมจนกว่าจะมีคำพิพากษา แต่ทั้งนี้ ให้เจาะกำแพงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้ น้ำไหลผ่านได้ ตั้งเดิม โดยอาจใช้ท่อระบายน้ำเพื่อมิให้ส่งกลิ่นรบกวนผู้ร้องสอดและสามารถรื้อได้สะดวก (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๗/๒๕๕๒)

คำขอให้หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐระงับการ เรียกให้ธนาคารนำเงินมาชำระตามหนังสือคำประกัน

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเอกสารประกวดราคางาน จ้างก่อสร้างประตูละบายน้ำและสถานีสูบน้ำ พร้อมกับหนังสือคำประกันของธนาคารตามจำนวน เงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดไว้ แต่ในวันเสนอราคา ผู้รับมอบอำนาจของผู้ฟ้องคดีมาช้ากว่าเวลาที่ ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้ลงทะเบียน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้หมดสิทธิเสนอราคา และมีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าจะยึดหลักประกันซองของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้อุทธรณ์คำสั่ง ดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่ในขณะที่เรื่องอยู่ในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีกลับมีหนังสือแจ้งให้ธนาคารชำระเงินตามภาระหนังสือคำประกันภายใน ๗ วัน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีขอบด้วยกฎหมาย จึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนหลักประกันซอง ซึ่งเป็นหนังสือคำประกันของธนาคารให้กับผู้ฟ้องคดี และมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราว โดยมีคำสั่งไม่ให้ธนาคารจ่ายเงินตามหลักประกันของแก่ผู้ถูกฟ้องคดีไว้จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา หรือคำสั่ง เห็นว่า คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีมีมูล ประกอบกับน่าเชื่อว่าผู้ถูกฟ้องคดีตั้งใจกระทำ ต่อไปซึ่งการกระทำที่ถูกร้อง โดยเรียกให้ผู้จำประกันนำเงินค้ำประกันมาชำระให้แก่

ผู้ถูกฟ้องคดี อีกทั้ง การที่ธนาคารยังไม่จ่ายเงินให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่ถึงขนาดเป็นอุปสรรคแก่การบริหารงานของรัฐ ดังนั้น คดีจึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะนำมาตราการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษามาใช้ จึงมีคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวให้ผู้ถูกฟ้องคดีระงับการเรียกให้ธนาคารนำเงินมาชำระตามหนังสือค้ำประกันที่พิพาทไว้ก่อนเป็นการชั่วคราว จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๒๓/๒๕๕๒)

กรณีชาวบ้านอำเภอครบุรีขอให้ระงับการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของเทศบาลนครนครราชสีมา ในส่วนของการดำเนินการก่อสร้างสถานีสูบน้ำดิบอ่างเก็บน้ำลำแะ และการวางท่อน้ำดิบที่ต่อจากสถานีสูบน้ำดิบอ่างเก็บน้ำลำแะ

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเก้าสิบเอ็ดคนซึ่งเป็นผู้อยู่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอครบุรี และในบริเวณใกล้เคียง นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ยกเลิกโครงการแก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของเทศบาลนครนครราชสีมา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในส่วนของการก่อสร้างระบบประปาและนำน้ำจากเขื่อน (อ่างเก็บน้ำ) ลำแะ อำเภอครบุรี จังหวัดนครราชสีมา และขอให้ศาลกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาโดยมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระงับการก่อสร้างระบบประปาที่อยู่ระหว่างการดำเนินการในขณะนี้ไว้ก่อนจนกว่าศาลจะได้มีคำพิพากษาในคดีนี้ถึงที่สุด นั้น เมื่อมูลเหตุแห่งการฟ้องคดีสืบเนื่องมาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของเทศบาลนครนครราชสีมา ซึ่งส่งผลกระทบต่อการใช้้ำของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเอ็ดคนในฐานะผู้อยู่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอครบุรีและเขตพื้นที่ใกล้เคียงที่ใช้้ำในการเกษตรกรรมและเพื่อการอุปโภคบริโภคจากเขื่อนลำแะซึ่งได้รับผลกระทบจากการใช้้ำเนื่องจากโครงการดังกล่าวต้องนำน้ำจากเขื่อนลำแะมาใช้ผลิตน้ำประปาเป็นจำนวน ๓๐ ล้านลูกบาศก์เมตร ถึง ๔๘ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งเป็นปริมาณที่มากพอที่จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและปริมาณน้ำที่จะปล่อยลงสู่ลำน้ำแะและลำน้ำมูล ทำให้มีผลกระทบต่อการอุปโภคบริโภคของผู้อาศัยในบริเวณดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเอ็ดคนย่อมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการดำเนินการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคทางน้ำตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเอ็ดคนนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระงับการดำเนินการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ เป็นการโต้แย้งการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานทางปกครองและเมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเอ็ดคนเป็นผู้อยู่อาศัยภายในเขตอำเภอครบุรีและพื้นที่ใกล้เคียง

ที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการก่อสร้างระบบน้ำประปาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดี ทั้งเก้าสิบเอ็ดคนยอมเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย จากการดำเนินการก่อสร้างตามโครงการดังกล่าว ตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง^๒ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ คดีตามคำฟ้องจึงมีมูล และข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในปัจจุบันก่อนศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้างระบบประปาตามโครงการที่พิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการก่อสร้างตามโครงการที่พิพาทประมาณร้อยละหกสิบสี่ของงาน ทั้งหมด ซึ่งประกอบไปด้วยงานก่อสร้างสถานีสูบน้ำดิบอ่างเก็บน้ำลำแะ สถานีโรงกรองน้ำ บ้านใหม่หนองบอน สถานีสูบน้ำจ่ายอัมพวาภิวัตน์ใหม่ ส่วนงานก่อสร้างตามโครงการที่อยู่ระหว่าง ดำเนินการและถูกศาลปกครองชั้นต้นสั่งระงับการดำเนินการ คือ การขุดลอกท่อ งานท่อประปา ขุดถนนเพื่อเตรียมวางท่อน้ำดิบไปยังโรงกรองน้ำ จากข้อเท็จจริงย่อมรับฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ได้ดำเนินการก่อสร้างตามโครงการที่พิพาทเกินกว่าครึ่งหนึ่งของโครงการ ซึ่งถ้าหาก ปลดปล่อยให้มีการดำเนินการก่อสร้างในบางส่วนต่อไปจะทำให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อ ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเอ็ดคนที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำลำแะ และต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อาจต้องเสียค่าใช้จ่ายและค่าเสียหายจากการต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่ได้ ดำเนินการตามโครงการที่พิพาทไป หากภายหลังศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเอ็ดคนเป็นฝ่าย ชนะคดี อีกทั้ง แนวทางหรือวิธีการในการจัดการและจัดหาแหล่งน้ำเพื่อมารองรับการใช้น้ำจาก อ่างเก็บน้ำลำแะในกรณีเกิดภาวะขาดแคลนน้ำในอำเภอบึงสามพันและพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งได้ข้อเท็จจริง ในประเด็นนี้จากคำชี้แจงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และจังหวัด นครราชสีมาไว้กันว่า สำนักชลประทานที่ ๘ จะให้มีการพัฒนาระบบการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำ ลำแะ ปรับปรุงระบบระบายน้ำในลำน้ำแะและลำน้ำมูล ปรับปรุงหนองน้ำขนาดใหญ่ เช่น บึงพระให้เป็นแก้มลิงขนาดใหญ่ ก่อสร้างและปรับปรุงแหล่งน้ำเพิ่มเติม และเชื่อมระบบส่งน้ำ เข้ากับระบบส่งน้ำเดิม ปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้น้ำของพื้นที่ฝั่งซ้ายและพื้นที่ฝั่งขวา ตลอดจนการบริหารจัดการน้ำของอ่างเก็บน้ำโดยจัดสรรน้ำเพื่อนำมาใช้ผลิตประปาและการปลูกพืช ฤดูแล้งตามสัดส่วนของปริมาณน้ำในอ่างเก็บน้ำของแต่ละปี ซึ่งแนวทางหรือวิธีการเพื่อรองรับ ปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการนี้เป็นแผนดำเนินการในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๑ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ ดังนั้น แนวทางหรือวิธีการในการจัดการและจัดหา

^๒ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๖๗ สิทธิของบุคคลที่จะมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์ บำรุงรักษา และการได้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางชีวภาพ และในการคุ้มครอง ส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ดำรงชีพ อยู่ได้อย่างปกติและต่อเนื่องในสิ่งแวดล้อมที่จะไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัย สวัสดิภาพ หรือคุณภาพชีวิตของตน ย่อมได้รับความคุ้มครองอย่างเหมาะสม

แหล่งน้ำเพื่อมารองรับการใช้น้ำจากอ่างเก็บน้ำลำแชะในการดำเนินโครงการที่พิพาทจึงขาดความชัดเจนหรือความแน่นอนที่มีน้ำหนักเพียงพอจะรับฟังได้ว่า หากให้มีการดำเนินโครงการที่พิพาทต่อไปโครงการที่พิพาทจะไม่ส่งผลกระทบต่อการใช้น้ำภายในอำเภอครบุรีและพื้นที่ใกล้เคียงซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือเสียหายต่อผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเอ็ดคน กรณีจึงถือว่า มีเหตุเพียงพอที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา

อย่างไรก็ตาม เหตุที่มีการจัดทำโครงการแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นท้องถิ่นขนาดใหญ่และมีประชากรผู้อยู่อาศัยในเขตเทศบาลนครนครราชสีมาตามทะเบียนราษฎร จำนวน ๑๗๐,๐๐๐ ราย อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ คมนาคม อุตสาหกรรม และการศึกษาของจังหวัดนครราชสีมา จึงมีความจำเป็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องจัดหาแหล่งน้ำสำรองเพื่อผลิตน้ำประปาเพิ่มกำลังการผลิตน้ำประปามารองรับการใช้น้ำของประชาชนในเขตเทศบาลนครราชสีมา เนื่องจากในฤดูแล้งบางปีน้ำในเขื่อนลำตะคองมีปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปา ซึ่งเห็นได้จากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือตอบหนังสือของกรมโยธาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำกับดูแลกิจการประปาของท้องถิ่นว่าไม่สามารถจัดสรรน้ำจากอ่างเก็บน้ำลำตะคองเพิ่มให้แก่กรมโยธาธิการอีกจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร ต่อวัน เพราะปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำมีไม่เพียงพอ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แนะนำแหล่งน้ำดิบที่จะนำมาผลิตน้ำประปาให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จนมีการนำเรื่องการแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำประปาภายในท้องถิ่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปศึกษาวางแผนหลักและความเหมาะสมโครงการปรับปรุงขยายกำลังการผลิตประปาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงสภาพปัญหาในการบริหารจัดการการจัดทำบริการสาธารณะทางด้านน้ำอุปโภคบริโภคของประชาชนในท้องถิ่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำประปาในการจัดทำบริการสาธารณะดังกล่าวย่อมสามารถกระทำได้ แต่ต้องเป็นการกระทำการภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและประโยชน์สาธารณะควบคู่กันไป เมื่อข้อเท็จจริงในคดีปรากฏว่า หากโครงการแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถูกระงับไปทั้งโครงการย่อมส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการในการจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะดำเนินการเพื่อรองรับการขยายตัวของท้องถิ่นที่มีประชาชนจำนวนมาก และมีการลงทุนทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมที่เพิ่มขึ้น จึงถือว่าโครงการที่พิพาทยังมีความจำเป็นที่จะยังคงให้ดำเนินการต่อไปเพื่อไม่ให้มีผลกระทบต่อการบริหารราชการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในภายหลังเท่าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเอ็ดคนได้รับผลกระทบน้อยที่สุด หากภายหลังศาลปกครองชั้นต้นได้มี

คำพิพากษาเป็นประการใด ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า โครงการที่พิพาทได้ดำเนินการก่อสร้างในส่วนของสถานีสูบน้ำดิบอ่างเก็บน้ำลำแะ สถานีโรงกรองน้ำบ้านใหม่หนองบอน สถานีสูบน้ำจ่ายอัฐางค์ใหม่ ซึ่งจากรูปถ่ายในเอกสารประกอบสำนวน ณ สถานีก่อสร้างบริเวณสถานีดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๒ ปรากฏว่ายังอยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้างโดยยังก่อสร้างไม่แล้วเสร็จ และส่วนที่อยู่ระหว่างระงับการดำเนินการ คือ การขุดลอกท่อ งานท่อประปา ขุดถนนเพื่อเตรียมวางท่อน้ำดิบไปยังโรงกรองน้ำ ซึ่งเห็นว่าแม้จะระงับโครงการที่พิพาทในส่วนของการวางท่อน้ำก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เป็นต้นเหตุของคดีที่พิพาทอันมีมูลเหตุมาจากการจัดหาแหล่งน้ำดิบมารองรับการอุปโภคบริโภคของผู้พักอาศัยทั้งเก้าสิบเอ็ดคน และขณะเดียวกันการดำเนินโครงการแก้ไขปัญหาคารขาดแคลนน้ำประปาของผู้พักอาศัยที่ ๑ ยังคงมีความจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่กันไป ดังนั้น ส่วนของโครงการแก้ไขปัญหาคารขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของเทศบาลนครนครราชสีมาที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการต่อไปเพื่อให้ทันต่อความต้องการใช้น้ำของประชาชนในท้องถิ่นของผู้พักอาศัยที่ ๑ และจะต้องให้ดำเนินการในส่วนองงานท่อประปาและการวางท่อน้ำดิบต่อไปด้วย แต่เนื่องจากข้อพิพาทที่ยังโต้แย้งกันอยู่เฉพาะในประเด็นของการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาคารขาดแคลนน้ำ โดยการนำน้ำจากลำน้ำแะและอ่างเก็บน้ำลำแะมาใช้ผลิตน้ำประปาตามโครงการที่พิพาทประเด็นแห่งคดี จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ระงับการดำเนินการก่อสร้างในส่วนของสถานีสูบน้ำดิบอ่างเก็บน้ำลำแะและการวางท่อน้ำดิบที่ต่อจากสถานีสูบน้ำดิบอ่างเก็บน้ำลำแะไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา จึงมีคำสั่งให้ผู้พักอาศัยที่ ๑ ระงับการดำเนินการตามโครงการแก้ไขปัญหาคารขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคของเทศบาลนครนครราชสีมาเฉพาะส่วนของการดำเนินการก่อสร้างสถานีสูบน้ำดิบอ่างเก็บน้ำลำแะ และการวางท่อน้ำดิบที่ต่อจากสถานีสูบน้ำดิบอ่างเก็บน้ำลำแะไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเปลี่ยนแปลงเป็นอย่างอื่น ส่วนการดำเนินการก่อสร้างในส่วนอื่นๆ ตามโครงการที่พิพาทให้ดำเนินการก่อสร้างได้ต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๔/๒๕๕๓)

(๒) คำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ขอ ในระหว่างการพิจารณาหรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖.๓ การอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา (ข้อ ๗๓ และข้อ ๗๖)

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง และคำสั่งไม่รับคำขอให้กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา เป็นที่สุดตามข้อ ๗๐ วรรคสอง และข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ชอบตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๕/๒๕๕๒ ที่ ๔๔๐/๒๕๕๒ และที่ ๖๕๕/๒๕๕๒)

คำสั่งยกคำขอทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองและคำสั่งยกคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว เป็นที่สุดตามข้อ ๗๓ วรรคสอง และข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ชอบตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๖/๒๕๕๒)

๒.๖.๔ การขอให้ระงับคำสั่งทุเลาการบังคับตามกฎหรือคำสั่งทางปกครองของศาลปกครองชั้นต้นไว้เป็นการชั่วคราว (ข้อ ๗๓ วรรคหนึ่ง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๖.๕ คำสั่งเกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษากรณีอื่น ๆ

คำสั่งยกเลิกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา เนื่องจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ

กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ มีผลเท่ากับไม่มีคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล กรณีจึงไม่มีเหตุอันสมควรให้มีการกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา การพิจารณาคำร้องอุทธรณ์คำสั่งเกี่ยวกับคำขอวิธีการชั่วคราวจึงไม่มีประโยชน์ที่จะดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป แต่โดยที่คำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่กำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษายังคงมีผลบังคับใช้ เมื่อไม่มีคดีพิพาทกันในศาลต่อไปแล้ว จึงจำต้องยกเลิกคำสั่งดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้ยกเลิกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖๐/๒๕๕๒)

คำสั่งไม่รับคำขอกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา เนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นคำขอพร้อมกับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ซึ่งมีประเด็นที่ศาลปกครองสูงสุดจะต้องวินิจฉัย คือ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ศาลยังไม่อาจพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เป็นไปตามคำขอท้ายฟ้องของผู้ฟ้องคดีได้ ถือไม่ได้ว่าคดีพิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุดตามนัยมาตรา ๖๖ วรรคหนึ่ง ของพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๗๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาและคำขอให้ไต่สวนฉุกเฉินไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๐๐/๒๕๕๒)

คำพิพากษายกคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามฟ้องว่า การที่คณะกรรมการการประปานครหลวง มีมติให้การประปานครหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการประกวดราคาเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำรั่วไหลในอุโมงค์ส่งน้ำต่อไป ทั้งที่ ก่อนหน้านั้นผู้ว่าการการประปานครหลวงได้มีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาเพราะมีผู้ผ่านข้อเสนอด้านเทคนิคเพียงรายเดียว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนผลการประกวดราคา และขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดและหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องระงับการลงนามในสัญญาหรือดำเนินการใดๆ ไว้จนกว่าคดีจะถึงที่สุด ซึ่งต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระงับการลงนามในสัญญาก่อสร้างกับผู้ชนะการประกวดราคาตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม แต่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม และหลังจากนั้นศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงพิพากษายกฟ้อง ซึ่งทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นฝ่ายแพ้คดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระงับการลงนามในสัญญากับผู้ชนะการประกวดราคาเป็นการออกคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาที่ศาลปกครองชั้นต้นเห็นหลงไปตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสามว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสามมีมูลและข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามกล่าวอ้างมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราว อันเป็นความผิดหรือเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ซึ่งในระหว่างที่มีการบังคับตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว จนถึง

วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างตามที่ได้ประกวดราคาเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำรั่วไหลในอุโมงค์ส่งน้ำ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องสูญเสียโอกาสในการจำหน่ายน้ำประปาเป็นเวลา ๒๐๐ วัน คิดเป็นค่าเสียหายจำนวน ๖๖,๓๖๐,๐๐๐ บาท และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องจ่ายค่าจ้างวิศวกรที่ปรึกษาควบคุมการก่อสร้างเพิ่มขึ้นเป็นเงินจำนวน ๑๐,๗๖๔,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงินค่าเสียหายทั้งสิ้น ๗๗,๑๑๑,๐๐๐ บาท จึงขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันและแทนกันชำระค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า ศาลปกครองชั้นต้นมิได้มีคำสั่งโดยเห็นหลงไป ตามสิทธิเรียกร้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสามชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งได้ จึงพิพากษายกคำขอของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า กฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่งแม้จะเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในศาลยุติธรรม ศาลปกครองก็อาจนำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่งมาใช้บังคับกับวิธีพิจารณาคดีปกครองได้ โดยมีหลักการนำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่งมาใช้ในคดีปกครองอยู่ ๒ ประการ คือ ประการแรก จะต้องมิใช่กฎหมายหรือระเบียบวิธีพิจารณาคดีปกครอง กำหนดให้นำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่งในเรื่องนั้นๆ มาบังคับใช้กับคดีปกครองโดยอนุโลม และประการที่สอง การนำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่งมาใช้บังคับกับคดีปกครอง จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบวิธีพิจารณาคดีปกครอง และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง เมื่อพิจารณาข้อ ๗๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จะเห็นได้ว่า ศาลปกครองสามารถนำกฎหมายวิธีพิจารณาคดีแพ่งที่เกี่ยวกับวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาซึ่งได้บัญญัติไว้ในลักษณะ ๑ ของภาค ๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับกับวิธีพิจารณาคดีปกครองได้โดยอนุโลมในกรณีดังต่อไปนี้ (๑) กรณีที่เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคำขอสำหรับคำขอปกติตามมาตรา ๒๕๔ มาตรา ๒๕๕ คำขออนุญาตตามมาตรา ๒๖๖ และมาตรา ๒๖๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (๒) กรณีที่เกี่ยวกับเงื่อนไขการออกคำสั่งสำหรับคำขอปกติตามมาตรา ๒๕๗ และคำขออนุญาตตามมาตรา ๒๖๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และ (๓) กรณีที่เกี่ยวกับผลของคำสั่งสำหรับคำขอปกติตามมาตรา ๒๕๘ มาตรา ๒๕๘ ทวิ มาตรา ๒๖๐ และคำขออนุญาตตามมาตรา ๒๖๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยไม่ปรากฏว่า ข้อ ๗๗ แห่งระเบียบดังกล่าว ได้กำหนดให้นำความในเรื่องการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลมกับการบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาในคดีปกครอง จึงถือได้ว่า

กรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่ไม่มีความหมายหรือระเบียบวิธีพิจารณาคดีปกครองกำหนดให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับกับวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครอง

นอกจากนั้น ยังเห็นได้ว่าการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เป็นหลักการที่ให้สิทธิแก่จำเลยเพื่อเรียกร้องให้โจทก์ที่ยื่นคำขอให้ศาลกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่จำเลยในกรณีที่ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวโดยเห็นหลงไปตามคำขอของโจทก์ว่าคำฟ้องของโจทก์มีมูลหรือมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะสั่งตามคำขอ ทั้ง ๆ ที่ความเป็นจริงคำฟ้องของโจทก์ไม่มีมูลหรือไม่มีเหตุที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราว อันเป็นความผิดหรือเลินเล่อของโจทก์และก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่จำเลย โดยที่หลักการดังกล่าวเป็นหลักการในวิธีพิจารณาคดีแพ่งของศาลยุติธรรมที่ใช้วิธีพิจารณาคดีระบบกล่าวหา และคดีแพ่งในระบบกล่าวหาจะเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับเอกชนซึ่งอยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกัน โดยคู่ความจะเป็นผู้รับภาระในการนำเสนอข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ข้อกล่าวอ้างของตนเองหรือหักล้างข้อเท็จจริงของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่ง ส่วนศาลจะทำหน้าที่ซึ่งนำหน้าตัดสินคดีจากข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเฉพาะที่คู่ความได้นำเสนอต่อศาล แต่สำหรับวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองนั้น เป็นวิธีพิจารณาคดีในระบบไต่สวน โดยข้อพิพาทในคดีปกครองจะเป็นข้อพิพาทระหว่างเอกชนกับรัฐซึ่งมีหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้ดำเนินการแทนรัฐ ซึ่งทำให้คู่กรณีไม่ได้อยู่ในฐานะที่เท่าเทียมกัน รวมทั้งการพิจารณาชี้ขาดคดีของศาลก็มักจะเกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะอยู่เสมอ ศาลจึงต้องมีบทบาทสำคัญในการแสวงหาข้อเท็จจริงและมีอำนาจหน้าที่เรียกพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่อยู่ในการครอบครองของฝ่ายราชการเพื่อนำมาประกอบการพิจารณาชี้ขาดคดี และการพิจารณาชี้ขาดคดีปกครองของศาลปกครองก็ไม่จำเป็นต้องผูกพันกับข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานเพียงเท่าที่คู่กรณีได้นำเสนอต่อศาล ทั้งนี้ เพื่อให้การวินิจฉัยชี้ขาดคดีของศาลปกครองเกิดดุลยภาพระหว่างประโยชน์ส่วนตัวของเอกชนซึ่งเป็นคู่กรณีกับประโยชน์สาธารณะ จากข้อเปรียบเทียบวิธีพิจารณาคดีในระบบกล่าวหาของศาลยุติธรรมกับระบบไต่สวนของศาลปกครองดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าการสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครอง มิได้เกิดจากการรับฟังแต่เพียงข้อเท็จจริงตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสามเท่านั้นและมิได้เกิดจากการรับฟังแต่เพียงพยานหลักฐานที่คู่กรณีนำเสนอต่อศาลเท่านั้น ซึ่งทำให้หลักการรับฟังข้อเท็จจริงของศาลปกครองเพื่อนำไปสู่การมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาในคดีปกครองมีความแตกต่างไปจากการรับฟังข้อเท็จจริงในคดีแพ่ง อันส่งผลให้หลักการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวล

กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง และไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับวิธีพิจารณาคดีปกครองได้ ดังนั้น คำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำขอที่ศาลปกครองไม่อาจกำหนดคำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงพิพากษายกคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๕/๒๕๕๒)

๒.๗ การร้องสอด การรวมคดี การแยกคดี การโอนคดี และการถอนคำฟ้อง

๒.๗.๑ การร้องสอด (ข้อ ๗๘)

๑) กรณีศาลเรียกเข้ามาเอง

กรณีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินให้แก่นางสาว อ. และนาง ร. ทับทางสาธารณประโยชน์และมีผลให้เขตทางสาธารณประโยชน์ย้ายมารุกกล้าที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยมีคำขอให้ศาลเพิกถอนโฉนดที่ดินของนางสาว อ. และนาง ร. ในส่วนที่ออกทับทางสาธารณประโยชน์และที่ดินของผู้ฟ้องคดี หรือบังคับให้โอนโฉนดในส่วนที่รุกกล้าเข้ามาในที่ดินของผู้ฟ้องคดีคืนและตัดถนนสาธารณประโยชน์ให้ตรงจุดเดิม เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจึงเห็นควรเรียกให้นางสาว อ. และนาง ร. เจ้าของกรรมสิทธิ์โฉนดที่ดินพิพาท และนายอำเภอ เกาะลันตา พร้อมทั้งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๒ ตำบลลาดาน ในฐานะผู้ดูแลทางสาธารณประโยชน์ เข้ามาเป็นผู้ฟ้องคดีร่วม (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑๓/๒๕๕๒)

๒) กรณีบุคคลภายนอกยื่นคำร้องสอด

(๑) คำร้องสอดถือเป็นคำฟ้องจึงต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลา

การฟ้องคดี

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งทุเลาการบังคับตามประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ ต่อมาผู้ร้องทั้งสามสืบเอ็ดคนยื่นคำร้องขอสอดเข้ามาในคดีอ้างว่า คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น มีผลกระทบต่อผู้ร้องทั้งสามสืบเอ็ดคน รวมทั้งบุคคลอื่น เมื่อคำร้องสอดเป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบข้อ ๗๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และความเดือดร้อนหรือเสียหายของผู้ร้องทั้งสามสืบเอ็ดคน เนื่องมาจากประกาศของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่กำหนดเงื่อนไขเป็นเหตุให้ผู้ร้องทั้งสามสืบเอ็ดคนไม่สามารถเป็นผู้ทำบัญชี

ของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตั้งแต่วันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๕๑ เป็นต้นไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นวันที่ผู้ร้อง ทั้งสามสืบเสาะค้นคว้าหรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ร้องทั้งสามสืบเสาะค้น คว้ายื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดี เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๒ จึงพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้ผู้ร้องทั้งสามสืบเสาะค้นคว้าจะอ้างว่า ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวมีผลกระทบต่อผู้ทำบัญชีเป็นจำนวนมาก และมีผลต่อ ประชากรของรัฐอย่างกว้างขวาง กระทั่งกระทบระบบเศรษฐกิจในปัจจุบัน และหากศาลปกครอง ชั้นต้นเพิกถอนประกาศดังกล่าวจะมีผลให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้อำนาจรัฐมิได้รับ การเยียวยาจากรัฐและทำให้ผู้ทำบัญชีเสียโอกาสในการประกอบอาชีพในการทำงานตามที่รัฐ เคยรับรอง การฟ้องคดีนี้จึงเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมและมีเหตุจำเป็นอื่นตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า วัตถุประสงค์ ของการฟ้องคดีนี้ก็เพื่อให้เพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มีผลกระทบเฉพาะกลุ่ม ของผู้ทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการบัญชี เท่านั้น และไม่ปรากฏว่ามีเหตุจำเป็นอื่นที่ทำให้ผู้ร้องทั้งสามสืบเสาะค้นคว้า ไม่สามารถนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลปกครองภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี ข้ออ้างของผู้ร้องทั้งสามสืบเสาะค้นคว้าไม่อาจ รับฟังได้ จึงมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ร้องทั้งสามสืบเสาะค้นคว้าเข้ามาในคดี (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๕๙๓/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ร้องสอดต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดี

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผล แห่งคดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผล แห่งคดี

คดีนี้ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) ฟ้องขอให้ศาลเพิกถอน คำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้ค้างภาษีอากรของกรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดี) เนื่องจากเป็นการ อายัดซ้อนกับคำสั่งอายัดของคณะกรรมการตรวจสอบการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหาย แก่รัฐ (คตส.) การที่ผู้ร้องสอดทั้งสองยื่นคำร้องสอดเข้ามาในคดีโดยอ้างว่า คำสั่งอายัดทรัพย์สิน ของ คตส. เป็นคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบโดยตรงต่อสิทธิในทรัพย์สิน เป็นการโต้แย้ง เปลี่ยนแปลงสิทธิในบัญชีเงินฝากของผู้ร้องสอดทั้งสองโดยตรงจึงชอบที่ผู้ร้องสอดทั้งสองจะใช้ สิทธิทางศาลเพื่อขอให้รับรองคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินซึ่งเป็นเงินในบัญชีเงินฝากของผู้ร้องสอด

ทั้งสองได้ นั้น แม้ว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งอายุัดของผู้ถูกฟ้องคดี คำพิพากษาของศาลก็ห้ามผลกระทบต่อสิทธิของผู้ร้องสอดทั้งสองในเงินฝากตามบัญชีที่ คตส. มีคำสั่งอายุัดไว้ไม่ กรณีไม่เป็นกรณีการจำเป็นที่ผู้ร้องสอดทั้งสองต้องเข้ามาเป็นคู่กรณีในคดีนี้ เพื่อยังให้ได้รับความรับรอง คຸ່ມครอง หรือบังคับตามสิทธิของตนที่มีต่อเงินฝากในบัญชีของผู้ร้องสอดทั้งสองแต่อย่างใด อีกทั้ง ผู้ร้องสอดทั้งสองไม่ใช่ผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดีนี้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๖/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ร้องสอดอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายจากการที่ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีหนังสือตอบข้อหารือสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคายว่าไม่สามารถดำเนินการออกคำสั่งแต่งตั้งผู้ร้องสอดไปรักษาราชการแทนในตำแหน่งวัฒนธรรมจังหวัดที่ว่างได้ เนื่องจากต้องปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้สงวนอัตราว่างไว้เป็นการชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น จึงเห็นได้ว่า ความเดือดร้อนเสียหายที่ผู้ร้องสอดได้รับเกิดจากคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งผู้ร้องสอดมีสิทธิอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดภายในสามสิบวัน นับแต่ทราบคำสั่งตามข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ แต่เมื่อหนังสือตอบข้อหารือของผู้ถูกฟ้องคดีมีลักษณะเป็นการตอบข้อหารือภายในส่วนราชการ ไม่ได้มีสถานะที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ของผู้ร้องสอด ผู้ร้องสอดจึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายที่จะมีสิทธิร้องสอดต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๔/๒๕๕๒)

คำร้องสอดถือเป็นคำฟ้องตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น ผู้ร้องสอดจึงต้องดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันด้วย เมื่อคดีนี้ผู้ร้องสอดได้ร้องสอดเข้ามาเป็นผู้ฟ้องคดีร่วมในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดี ผู้ร้องสอด นาย ป. และนาย ม. ร่วมรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องสอดได้ทราบคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่แจ้งให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายดังกล่าวแล้วก็มีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่อย่างใด จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องสอดมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ร้องสอดอ้างเหตุที่ไม่อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวว่า เนื่องจากคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายนี้ได้ให้นาย ม. เป็นผู้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายด้วย

ผู้ร้องสอดจึงให้นาย ม. อุทธรณ์คำสั่งชดใช้ค่าเสียหายนี้ จึงฟังไม่ขึ้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องสอดไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๒/๒๕๕๒)

๓) กรณีคู่กรณีมีคำขอ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔) ผลของการเข้ามาในคดีโดยการร้องสอด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๒ การรวมคดี (ข้อ ๗๙ วรรคหนึ่ง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๓ การแยกคดี (ข้อ ๗๙ วรรคสอง)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๔ การโอนคดี (ข้อ ๘๐)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๗.๕ การถอนคำฟ้อง (ข้อ ๘๒)

ผู้ฟ้องคดีจะถอนคำฟ้องได้ต้องปรากฏว่ามีคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล

คดีนี้ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ละเลยต่อหน้าที่ไม่ดำเนินการเกี่ยวกับการออกเลขประจำบ้านให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามที่กฎหมายกำหนดและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงาน ต้นสังกัด จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่เห็นด้วย กับคำพิพากษาดังกล่าว จึงยื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดขอให้พิพากษากลับคำพิพากษา ของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกฟ้อง จึงเห็นได้ว่า การที่ผู้ฟ้องคดีจะขอถอนคำฟ้องคดีได้นั้น จะต้องปรากฏว่ามีคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล แต่คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้น ได้มีคำพิพากษาคดีที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้อุทธรณ์คำพิพากษา โดยผู้ฟ้องคดีมิได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น กรณีจึงไม่มีคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี

ที่จะให้ศาลพิจารณาสั่งให้ถอนคำฟ้องได้ ศาลปกครองสูงสุดจึงมีคำสั่งให้ยกคำร้องที่ผู้ฟ้องคดี
ขอถอนคำฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓/๒๕๕๓)

การถอนคำฟ้องที่เกิดจากการมีข้อตกลงประนีประนอมยอมความ
หากไม่มีผลกระทบถึงสิทธิประโยชน์ส่วนรวม ศาลอนุญาตให้ถอนคำฟ้องได้

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองสำนวนได้ยื่นคำร้องขอถอนคำฟ้องก่อนศาลปกครอง
ชั้นต้นพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดี โดยขอถอนคำฟ้องทุกข้อหาตามข้อ ๘๒ แห่งระเบียบฯ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีถอนคำฟ้อง
จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาโดยชอบ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเป็นคู่กรณีในฐานะเป็น
ผู้ถูกฟ้องคดี และแม้การถอนคำฟ้องคดีนี้จะเกิดจากการมีข้อตกลงประนีประนอมยอมความกัน
เพื่อระงับข้อพิพาทในคดี แต่เมื่อการถอนคำฟ้องดังกล่าวไม่มีผลกระทบถึงสิทธิประโยชน์
ของส่วนรวม จึงไม่ถือว่าเป็นกรณีตกลงยอมความกันโดยไม่เหมาะสม ศาลจึงไม่อาจอ้างเหตุ
การตกลงประนีประนอมข้อพิพาทในคดีดังกล่าวเพื่อมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ถอนคำฟ้องได้
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีสิทธิขอให้ศาลปกครองสูงสุดไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ร้องสอดที่ ๑
ถอนคำฟ้องคดีนี้ได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา
(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๒๔-๑๒๕/๒๕๕๓)

๒.๘ การนั่งพิจารณาคดีและการพิพากษาคดี

๒.๘.๑ การนั่งพิจารณาคดี (ข้อ ๘๓ – ข้อ ๘๗)

การแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกให้คู่กรณีทราบล่วงหน้า
ไม่น้อยกว่า ๗ วัน ต้องพิจารณาจากวันที่คู่กรณีได้รับหมายแจ้งจากศาล

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ตุลาการผู้แถลงคดีได้จัดทำ
คำแถลงการณ์เสนอต่อองค์คณะ และองค์คณะได้กำหนดให้วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๒ เป็น
วันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาดังกล่าวให้คู่กรณีทราบ
และจัดส่งสรุบบข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนไปด้วย ซึ่งปรากฏว่าแม้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และ
ในฐานะผู้แทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ จะได้รับหมายแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดี
ครั้งแรก พร้อมทั้งสรุบบข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนในวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๕๒ ก่อน
วันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกล่วงหน้ามากกว่า ๗ วัน ตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับ
หมายแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันก่อน
วันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเพียง ๓ วัน เท่านั้น กรณีจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณา

ในขั้นตอนการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๐/๒๕๕๒)

๒.๘.๒ การทำคำพิพากษาและคำสั่ง

๑) ข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน (ข้อ ๙๒)

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยว่ากรณีดังต่อไปนี้เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

(๑) ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้อง

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้เป็นโจทก์ยื่นฟ้องกรรมการที่นายอำเภอตะพานหินแต่งตั้งให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงและเป็นบุคคลที่ร่วมลงชื่อในบันทึกยอมความระหว่างมารดาของผู้ฟ้องคดีกับนาย ส. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดพิจิตรเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๑ เป็นคดีหมายเลขดำที่ ๗๖๐/๒๕๔๑ โดยขอให้เพิกถอนบันทึกยอมความแบ่งหักที่ดินเพื่อเป็นถนนสาธารณะและเพิกถอนการแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์ ศาลจังหวัดพิจิตรได้กำหนดประเด็นข้อพิพาทว่ามารดาของผู้ฟ้องคดีได้ตกลงแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ เพียงใด และเมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ศาลจังหวัดพิจิตรพิจารณาแล้วเห็นว่า มารดาของผู้ฟ้องคดีได้ตกลงแบ่งหักที่ดินของตนเป็นทางสาธารณประโยชน์โดยวัดจากริมทางสาธารณะเดิมด้านละ ๓ เมตร และสัญญายอมความตามบันทึกได้ทำขึ้นตรงตามความประสงค์ของมารดาของผู้ฟ้องคดีไม่ตกเป็นโมฆะ จึงมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องโจทก์เป็นคดีหมายเลขแดงที่ ๗๘๖/๒๕๔๔ ระหว่างระยะเวลายื่นอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีได้นำเรื่องดังกล่าวมาฟ้องต่อศาลปกครองกลางเมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๔๔ โดยขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แบ่งหักที่ดินของผู้ฟ้องคดีใหม่ไม่ให้ชัดเจนของมารดาของผู้ฟ้องคดีซึ่งในข้อหานี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่านาง บ. ตกลงแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ เพียงใด เช่นเดียวกับที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดพิจิตร และศาลปกครองชั้นต้นก็ได้กำหนดประเด็นนี้เป็นประเด็นพิจารณาเช่นเดียวกัน นอกจากนี้ ยังปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้การเป็นข้อต่อสู้ว่าศาลปกครองไม่มีอำนาจพิจารณาคดีตามมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ไว้แล้ว แต่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้กำหนดเป็นประเด็นข้อพิพาทและวินิจฉัยให้ กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง แม้ปัญหาคูกรณีไม่ได้ยกขึ้นในชั้นอุทธรณ์ แต่ปัญหาเรื่องอำนาจฟ้องเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อย

ของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้นำเรื่องเดียวกันที่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมแล้วและยังไม่ถึงที่สุดมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองอีก ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำฟ้องในข้อหานี้ไว้พิจารณาได้ ตามนัยมาตรา ๑๐๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ที่ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องประเด็นที่หนึ่งไว้พิจารณาจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๗/๒๕๕๒)

(๒) การเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง

ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นผู้เสียหายที่จะมีสิทธิฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้คู่กรณีจะมีได้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ในชั้นอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาคดีได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๘/๒๕๕๒ ที่ อ.๒๙๗/๒๕๕๒ และที่ อ.๒๖๒/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

การที่ผู้ฟ้องคดีออกคำสั่งเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงมีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าวได้ตามมาตรา ๕๖ และมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ อันถือได้ว่าเป็นกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนหรือความเสียหายไว้โดยเฉพาะแล้วโดยไม่จำเป็นต้องฟ้องคดีต่อศาลเพื่อให้มีคำสั่งบังคับตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยที่ปัญหาเกี่ยวกับผู้มีสิทธิฟ้องคดีเป็นข้อกฎหมายเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๓/๒๕๕๒)

(๓) การดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ตามมาตรา ๔๒

วรรคสอง

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดียื่นคำฟ้องเพิ่มเติมขอให้ศาลกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนในส่วนที่หนึ่ง เนื้อที่ ๑๑ ไร่ ๑ งาน ๒๐ ตารางวา และค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนในส่วนที่สอง เนื้อที่ ๒๒ ไร่ ๔๖ ตารางวา เพิ่มขึ้นจากราคา

ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนด และให้ศาลกำหนดค่าทดแทนความเสียหายอันเนื่องจากการที่ต้องออกจากที่ดินที่ถูกเวนคืน โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนทั้งสองส่วนนี้ และไม่ได้ยื่นอุทธรณ์ขอเงินค่าทดแทนความเสียหายดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด และแม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้กำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนในส่วนที่หนึ่งและส่วนที่สองให้มีราคาเพิ่มขึ้นจากค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนด ก็ไม่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีที่ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายตามที่กฎหมายกำหนดมีสิทธิฟ้องคดี โดยการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องในกรณีดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ อันเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ที่ศาลปกครองชั้นต้นรับคำฟ้องเพิ่มเติมในกรณีดังกล่าวไว้พิจารณา นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐/๒๕๕๒)

(๔) ปัญหาเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดี

ปัญหาเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดีเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนที่ศาลอาจยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๕/๒๕๕๓)

ตามมาตรา ๓๐ ทวิ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๓๐ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินค่าทดแทนไปวางไว้ต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นที่ได้รับเงินค่าทดแทนนั้น ไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด มีสิทธิฟ้องคดีเพื่อเรียกร้องเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งให้ทราบถึงการนำเงินค่าทดแทนไปวางไว้ต่อศาลหรือสำนักงานวางทรัพย์หรือฝากไว้กับธนาคารออมสิน เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับหนังสือแจ้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินค่าทดแทนไปฝากไว้กับธนาคารออมสินดังกล่าวแล้ว เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลเพื่อเรียกร้องเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันดังกล่าว แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายื่นคำฟ้องเพิ่มเติมขอให้

ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้า เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ จึงเป็นการฟ้องเพิ่มเติมเมื่อพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดีภายในหนึ่งปีตามกฎหมายดังกล่าว แม้คู่กรณีมีใ้ยื่นอุทธรณ์คัดค้าน ศาลปกครองสูงสุดก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ เนื่องจากเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๓/๒๕๕๒)

(๕) ปัญหาว่าเป็นคำขอที่ศาลสามารถกำหนดค่าบังคับให้ได้หรือไม่

กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระ

ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เนื่องจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อบรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษาโดยผิดหลงไปตามคำขอของผู้ฟ้องคดีว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ฟ้องคดีมีมูลและข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราว อันเป็นความผิดหรือเลินเล่อของผู้ฟ้องคดี ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษายกฟ้องของผู้ฟ้องคดี นั้นกรณีดังกล่าวเป็นกรณีที่กฎหมายหรือระเบียบวิธีพิจารณาคดีปกครองมิได้กำหนดไว้ จึงอาจนำมาใช้บังคับกับคดีปกครองได้หากไม่ขัดต่อกฎหมายหรือระเบียบวิธีพิจารณาคดีปกครอง และหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง แต่การสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาของศาลปกครองใช้วิธีพิจารณาระบบไต่สวน มิได้เกิดจากการรับฟังแต่เพียงข้อเท็จจริงตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเท่านั้นและมีได้เกิดจากการรับฟังแต่เพียงพยานหลักฐานที่คู่กรณีนำเสนอต่อศาลเท่านั้น ซึ่งทำให้หลักการรับฟังข้อเท็จจริงของศาลปกครองเพื่อนำไปสู่การมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษาในคดีปกครองมีความแตกต่างไปจากการรับฟังข้อเท็จจริงของศาลยุติธรรมซึ่งใช้วิธีพิจารณาระบบกล่าวหา อันส่งผลให้หลักการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่เกิดจากศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวตามมาตรา ๒๖๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ที่เป็นการให้สิทธิแก่จำเลยเพื่อเรียกร้องให้โจทก์ที่ยื่นคำขอให้ศาลกำหนดวิธีการชั่วคราวก่อนการพิพากษา ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่จำเลยในกรณีที่ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวโดยผิดหลงไปตามคำขอของโจทก์ว่าค่าฟ้องของโจทก์มีมูลหรือมีเหตุเพียงพอที่ศาลจะสั่งตามคำขอ ทั้งๆ ที่ความเป็นจริงค่าฟ้องของโจทก์ไม่มีมูลหรือไม่มีเหตุที่ศาลจะมีคำสั่งกำหนดวิธีการชั่วคราวอันเป็นความผิดหรือเลินเล่อของโจทก์และก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่จำเลย ซึ่งเป็นหลักการในวิธีพิจารณาคดีแพ่งของศาลยุติธรรมที่ใช้วิธีพิจารณาคดีระบบกล่าวหา ขัดต่อหลักกฎหมาย

ทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง และไม่สามารถนำมาใช้บังคับกับวิธีพิจารณาคดีปกครองได้ ดังนั้น คำขอของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นคำขอที่ศาลปกครองไม่อาจกำหนดค่าบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แม้คู่กรณีมิได้อุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นนี้ ศาลปกครองสูงสุดก็มีอำนาจยกขึ้นมาวินิจฉัยเองได้ เนื่องจากประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๘๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ พิพากษายกคำขอของผู้ถูกฟ้องคดี (**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๕/๒๕๕๒**)

(๖) ปัญหาเกี่ยวกับวิธีพิจารณา

ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง

คดีนี้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ศาลได้แจ้งให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายทราบไม่ใช่วันเดียวกัน โดยในส่วนของผู้ฟ้องคดีกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ในขณะที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดเป็นวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ซึ่งทำให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีระยะเวลาในการแสวงหาหรือเสนอพยานหลักฐานเพิ่มเติมไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในทางคดี อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๘๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ เดียวกัน (**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๑/๒๕๕๒**)

กรณีที่ศาลแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าไม่ถึง ๑๐ วัน เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๘๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ เดียวกัน (**คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๗/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๔๐/๒๕๕๒ และที่ อ.๑๙/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน**)

ปัญหาเกี่ยวกับการแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ตุลาการผู้แถลงคดีได้จัดทำคำแถลงการณ์เสนอต่อองค์คณะแล้ว และองค์คณะได้กำหนดให้วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๒ เป็นวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาดังกล่าวให้คู่กรณีทราบ และจัดส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนไปด้วย ปรากฏว่ามีคู่กรณี

บางรายได้รับหมายแจ้งกำหนดวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันก่อนวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรกเพียง ๓ วัน เท่านั้น กรณีจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในขั้นตอนการนัดพิจารณาคดีครั้งแรกที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และปัญหาการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบทั้งสองขั้นตอนดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๐/๒๕๕๒)

ปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำบันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวน

ข้อ ๖๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

กำหนดว่า บันทึกของตุลาการเจ้าของสำนวนประกอบด้วย (๑) สรุปข้อเท็จจริงที่ได้จากคำฟ้องและเอกสารอื่นๆ ของคู่กรณี รวมทั้งพยานหลักฐานต่างๆ ที่ปรากฏในสำนวนคดี... คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า แม้ผู้ฟ้องคดีเป็นองค์กรที่มีสิทธิส่งตัวแทนเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการสถาบันคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม แต่ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้ส่งตัวแทนเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการฯ และในการคัดเลือกผู้อำนวยการสถาบันคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการโทรคมนาคม ก็ไม่ปรากฏว่าสมาชิกของผู้ฟ้องคดีได้เสนอตัวเข้ารับการคัดเลือกซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้ตรวจสอบเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดีดังกล่าวของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงในส่วนที่ศาลปกครองชั้นต้นกล่าวอ้างว่าผู้ฟ้องคดีเป็นองค์กรที่มีสิทธิส่งตัวแทนเข้ารับการสรรหาเป็นคณะกรรมการฯ และเข้ารับการคัดเลือกเป็นผู้อำนวยการฯ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ส่ง ปรากฏอยู่ในสำนวนคดีดังกล่าวแต่อย่างใด ศาลปกครองสูงสุดจึงสันนิษฐานว่า ศาลปกครองชั้นต้นอาจจะนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาจากพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีในคดีนี้ แต่การที่ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ปรากฏอยู่ในสำนวนคดี จึงเป็นการนำเอาข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดีมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๐ วรรคสอง (๑) แห่งระเบียบดังกล่าว และเนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็สามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๓/๒๕๕๒)

ปัญหาเกี่ยวกับการพิพาทและคำบังคับ

ตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

บัญญัติว่า คำพิพาทหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นที่สุด เมื่อคดีนี้ศาลปกครองสูงสุด ได้มีคำสั่งให้แก้คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งไม่รับคำฟ้องที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไว้ พิจารณา เป็นให้รับคำฟ้องในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา นอกจากที่แก้ให้เป็นไปตาม คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ดังนั้น คดีในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นที่สุดแล้ว การที่ ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาและพิพาทยกฟ้องในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อีก จึงเป็นการไม่ชอบตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็น ปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพาทหรือมีคำสั่งได้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพาทศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๗/๒๕๕๓)

กรณีที่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายโดยการออกคำสั่งทางปกครองตาม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองมีอำนาจ พิจารณาพิพาทและมีคำบังคับให้เพิกถอนคำสั่งที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีได้ โดยไม่จำเป็นต้อง พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และในการมีคำบังคับนั้น ศาลมีอำนาจ กำหนดว่าจะให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตถึงขณะใดขณะหนึ่ง หรือจะ กำหนดให้มีเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพาทให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนคำสั่งของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทน และให้ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๔ เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ไม่เห็นชอบด้วยกับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ถูกต้อง ซึ่งแม้คู่กรณีมิได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านในประเด็นนี้ ศาลปกครองสูงสุดย่อมมีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยเองได้ เนื่องจากเป็นประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการพิพาทและคำบังคับของศาล อันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงพิพาทแก้คำพิพาทของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เฉพาะในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีร่วมรับผิดชอบใช้ค่าสินไหม ทดแทนอย่างลูกหนี้ร่วม และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ไม่เห็นชอบด้วยกับ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยให้มีผลย้อนหลังไปนับแต่วันที่ออกคำสั่งทั้งสองคำสั่ง นอกจากที่แก้ ให้เป็นไปตามคำพิพาทของศาลปกครองชั้นต้น (คำพิพาทศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๒๕/๒๕๕๓)

(๗) ปัญหาในเนื้อหาคดี

ปัญหาเรื่องดอกเบี้ยตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

แม้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามมิได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นว่า การจ่ายดอกเบี้ยไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๓ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยตั้งแต่วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๓ ตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ที่กำหนดให้มีการจ่ายดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่ได้รับเพิ่มขึ้นจากคำพิพากษาของศาลนับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทน และดอกเบี้ยซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จะต้องจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ที่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นจะต้องจ่ายในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสิน ซึ่งไม่ใช่อัตราคงที่ จึงต้องมีการนำประกาศอัตราดอกเบี้ยของธนาคารออมสินมาตรวจสอบว่าในช่วงใดอัตราใด แล้วคิดดอกเบี้ยให้ในแต่ละช่วงไป ที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระค่าทดแทนเพิ่มให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินนับแต่วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ภายใน ๖๐ วันนับแต่คดีถึงที่สุด แต่อัตราดอกเบี้ยต้องไม่เกินร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ตามคำขอ จึงไม่ถูกต้อง เมื่อปัญหาเรื่องดอกเบี้ยดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดย่อมมีอำนาจหยิบยกปัญหาดังกล่าวขึ้นวินิจฉัยและพิพากษาแก้ไขถูกต้องได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชำระค่าทดแทนเพิ่มให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นเงิน ๓๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสิน ตามที่ธนาคารประกาศกำหนดในแต่ละช่วงเวลา นับแต่วันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๓ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๓/๒๕๕๒)

ดอกเบี้ยค่าทดแทนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ มิใช่เป็นดอกเบี้ยที่กฎหมายกำหนดให้เพราะเหตุจากการผิดนัดทางแพ่ง แต่เป็นความรับผิดชอบอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจมหาชนเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชน ทำให้เอกชนได้รับความเดือดร้อนและเสียหายอันต้องได้รับการเยียวยาที่เหมาะสมและ

เป็นธรรม และเมื่อมิได้จ่ายค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควร ตามบทบัญญัติใน มาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น บทบัญญัติ ในเรื่องดอกเบี้ยตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงได้ถูกบัญญัติขึ้นโดยมีเจตนารมณ์เพื่อมิให้เอกชนผู้ถูกเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ขัดขวางและต่อต้านการเวนคืนอันจะทำให้ภารกิจในการจัดทำบริการสาธารณะของรัฐ ไม่บรรลุผล และทำให้ประชาชนที่รอรับบริการสาธารณะที่รัฐจัดทำได้รับผลกระทบไปด้วยในที่สุด ปัญหาเรื่องดอกเบี้ยตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นปัญหา ข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลอาจยกขึ้นวินิจฉัยให้เป็นไปตาม กฎหมายได้แม้ไม่มีคู่ความฝ่ายใดร้องขอ ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๗/๒๕๕๒)

ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนการเวนคืนที่ดิน

หลักเกณฑ์อันเป็นเงื่อนไขของการกำหนดเงินค่าทดแทนตาม

มาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดให้คำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืน ซึ่งราคาซื้อขายดังกล่าวจำเป็นต้องพิจารณาจากบทบัญญัติของมาตรา ๔๕๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่บัญญัติว่า ซื้อขาย คือ สัญญาซึ่งผู้ขายโอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่ผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย ประกอบกับมาตรา ๔๕๖ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน บัญญัติว่า การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่มีได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ย่อมเป็นโมฆะ ดังนั้น ราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวจึงต้องเป็นมูลค่าของการซื้อขายที่มีการโอนกรรมสิทธิ์แห่งอสังหาริมทรัพย์โดยการทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาพิพากษาคดีนี้โดยนำราคาที่ดินที่ธนาคารรับจำนองที่ดินมาใช้เทียบเคียงหาราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดนั้น จึงเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ และไม่อาจนำราคาประเมินเพื่อจดทะเบียนจำนองที่ดินมาใช้เทียบเคียงหาราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดได้ ทั้งนี้ แม้คู่กรณีมิได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านในประเด็นนี้ ศาลปกครองสูงสุดย่อมมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้ เนื่องจากเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๔/๒๕๕๒)

๒) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย (ข้อ ๙๕)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๙ การเข้าเป็นคู่ความแทนที่คู่ความมรณะ (มาตรา ๕๓)

กรณีที่คู่กรณีถึงแก่ความตาย ศาลไม่มีอำนาจเรียกทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์สินมรดก หรือผู้สืบสิทธิ ให้เข้ามาแทนที่ได้โดยไม่มีคำขอของบุคคลเหล่านั้น

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตายก่อนที่ศาลปกครองสูงสุด จะมีคำพิพากษาคดี และไม่ปรากฏว่าทายาท ผู้จัดการมรดก ผู้ปกครองทรัพย์สินมรดก หรือผู้สืบสิทธิ ของผู้ฟ้องคดีมีคำขอเข้ามาแทนที่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นคู่กรณีที่ถึงแก่ความตาย หรือคู่กรณีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง มีคำขอให้ศาลมีหมายเรียกให้เข้ามาแทนที่คู่กรณีผู้ถึงแก่ความตายภายในหนึ่งปีนับแต่ วันที่ผู้ฟ้องคดีถึงแก่ความตาย และศาลไม่มีอำนาจเรียกบุคคลดังกล่าวข้างต้นให้เข้ามาแทนที่ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่กรณีที่ถึงแก่ความตายได้โดยไม่มีคำขอของบุคคลเหล่านั้น กรณีจึงไม่มีเหตุ ที่ศาลจะต้องรอการพิจารณาคดีนี้ต่อไป จึงมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๑/๒๕๕๒)

๒.๑๐ การขออนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ (มาตรา ๖๒)

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความเนื่องจากผู้ฟ้องคดี มิได้ทำคำคัดค้านคำให้การตามข้อ ๔๗ วรรคสี่ หากมิได้เป็นการคัดค้านคำสั่งศาล แต่แสดงให้เห็นว่ามีเจตนาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ถือได้ว่าเป็นคำขอให้ศาลอนุญาตให้พิจารณาคดีใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ตามมาตรา ๖๒ วรรคสอง

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความเนื่องจาก ผู้ฟ้องคดีมิได้ทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาลภายในกำหนดตามข้อ ๔๗ วรรคสี่ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งมีใจความว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มี ภูมิลำเนาอยู่ในบ้านที่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีหมายแจ้งคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำคัดค้านคำให้การ เพราะได้ให้นาย อ. เข้าเป็นที่ทำการบริษัท ประกอบกับนาย อ. ผู้ซึ่งเป็นผู้รับคำสั่งศาลไว้แทน ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้เป็นพนักงานของผู้ฟ้องคดีและไม่ได้แจ้งเรื่องนี้ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ หากผู้ฟ้องคดี ได้รับคำให้การของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นคำคัดค้านคำให้การอย่างแน่นอน จึงขอให้ ศาลปกครองสูงสุดกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสดต่อสู้คดีต่อไป เมื่อได้พิจารณาคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยตลอดแล้วเห็นได้ว่า แม้ตามรูปแบบจะเป็นคำร้อง อุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ แต่โดยที่เนื้อหา

สาระของคำร้องอุทธรณ์ดังกล่าว มิได้มีลักษณะเป็นการอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความว่าศาลปกครองชั้นต้นใช้ดุลพินิจมีคำสั่งดังกล่าวโดยไม่ชอบด้วยเหตุผลและหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองอย่างไร แต่อย่างใด แต่มีลักษณะเป็นการแสดงให้ศาลเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีจัดทำคำคัดค้านคำให้การยื่นต่อศาล ซึ่งถือได้ว่าเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแสดงพยานหลักฐานตามนัยมาตรา ๖๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นั้น เป็นเพราะมีเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควรเพื่อขอให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสด่อสูคดี ซึ่งคำขอของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวพอแปลเจตนาของผู้ฟ้องคดีได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์ที่จะขอให้ศาลปกครองอนุญาตให้พิจารณาใหม่หรือฟ้องคดีใหม่ตามมาตรา ๖๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนั่นเอง เมื่อศาลปกครองที่สั่งให้จำหน่ายคดีนี้คือศาลปกครองชั้นต้น การพิจารณาว่าเหตุที่ผู้ฟ้องคดีแสดงมานั้น เป็นเหตุสุดวิสัยหรือมีเหตุอันสมควรหรือไม่ และสมควรจะอนุญาตให้พิจารณาใหม่หรือฟ้องคดีใหม่หรือไม่ จึงไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองสูงสุด แต่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีนี้ จึงมีคำสั่งให้ส่งคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสด่อสูคดีไปยังศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งให้จำหน่ายคดีนี้ เพื่อพิจารณาและมีคำสั่งต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๑/๒๕๕๓)

๒.๑๑ การขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ (มาตรา ๗๕)

๑) ผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าไม่ใช่ผู้มีสิทธิขอให้พิจารณาคดีใหม่

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้นายอำเภอและองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการขับไล่ผู้บุกรุกออกจากที่สาธารณประโยชน์ โดยให้เจ้าพนักงานที่ดินพิจารณาเสนอเรื่องต่ออธิบดีกรมที่ดินเพื่อเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกทับที่สาธารณประโยชน์ดังกล่าว ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นั้น คำพิพากษาดังกล่าวมีผลบังคับให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเท่านั้น ไม่มีผลบังคับให้ผู้อยู่อาศัยในที่สาธารณประโยชน์จะต้องเสียสิทธิในที่ดินหรือถูกเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินแต่อย่างใด การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งสามดำเนินการขับไล่และเพิกถอนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ร้องด้วยเหตุที่ผู้ร้องบุกรุกที่สาธารณประโยชน์จึงเป็นความเห็นและการสั่งการที่เกิดขึ้นจากการ

ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ หากผู้ร้องเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก็ชอบที่จะแก้ไขความเดือดร้อนนั้นและฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองหรือขอให้สั่งห้ามการกระทำดังกล่าว ผู้ร้องจึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียหรือได้รับผลกระทบจากคำพิพากษาในคดีที่จะยื่นขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีใหม่และขอให้ศาลสั่งแสดงสิทธิในที่ดินและขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ขับไล่ผู้ร้องออกจากที่ดินพิพาทตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘/๒๕๕๒)

การที่ผู้ร้องทั้งสิบได้รับหมายแจ้งคำสั่งศาลโดยชอบเกี่ยวกับการเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดีและมีสิทธิที่จะร้องเข้ามาในคดีได้ แต่มิได้เข้ามาในกระบวนการพิจารณาคดีอันเกิดจากความผิดของผู้ร้องทั้งสิบเอง จึงไม่อยู่ในบังคับของเงื่อนไขในการขอให้พิจารณาคดีปกครองใหม่ ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๙/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้ร้องยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีใหม่โดยอ้างว่าผู้ร้องเป็นบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้เสีย และเป็นผู้ถูกกระทบจากผลแห่งคดีหมายเลขแดงที่ ๕-๖/๒๕๕๒ ของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งมีคำพิพากษาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณามีคำสั่งในส่วนของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ใหม่ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดของ ก.ค.ศ. โดยเคร่งครัด แต่ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้ร้อง ทำให้ผู้ร้องได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยถูกลดระดับและได้รับเงินเดือนน้อยลง เมื่อคดีนี้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นคำพิพากษาที่กำหนดค่าบังคับแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ปฏิบัติตามคำพิพากษากับผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น คำพิพากษาดังกล่าวมิได้มีผลบังคับแก่ผู้ร้องแต่อย่างใด ผู้ร้องจึงมิใช่บุคคลภายนอกที่จะต้องเข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี และไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียตามกฎหมายในผลแห่งคดีและอาจถูกกระทบจากผลแห่งคดีนี้ ศาลปกครองจึงไม่อาจรับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ร้องไว้พิจารณาได้ตามมาตรา ๗๕ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๖/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีสิทธิขอให้พิจารณาคดีใหม่

ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยเนื่องจากกระบวนการไต่สวนของอนุกรรมการไต่สวนไม่เป็นไปตามกฎหมาย โดยไม่ได้เรียก ป.ป.ช. เข้ามาในคดี ป.ป.ช. มีสิทธิขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้

คดีนี้หากศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า กระบวนการไต่สวนของอนุกรรมการไต่สวนไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ก็ควรตรวจสอบพยานเอกสารดังกล่าว การที่พิจารณาโดยสรุปว่าตรงกับเอกสารรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือจากการนำเสนอของผู้ฟ้องคดี

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยมีได้รับฟังพยานหลักฐานโดยตรงจากผู้ร้อง (ป.ป.ช.) อาจมีผลทำให้การรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดได้ ประกอบกับเมื่อจะวินิจฉัยว่า ผู้ร้องซึ่งมีข้อมูลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องตรวจสอบพยานและเอกสารหลักฐานจากผู้ร้องเป็นสำคัญด้วย ผู้ร้องซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี หรือได้เข้ามาแล้ว แต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา หรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๘/๒๕๕๒)

๒) กรณีที่ขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีที่ไม่อาจขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่

กรณีที่ศาลมิได้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองเสร็จเด็ดขาด (มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง)

(๑) กรณีศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความโดยมิได้วินิจฉัยเนื้อหาในประเด็นแห่งคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๙๓/๒๕๕๒ ที่ ๓๑๒/๒๕๕๒ ที่ ๓๓๐/๒๕๕๒ ที่ ๓๖๕/๒๕๕๒ ที่ ๓๗๔/๒๕๕๒ ที่ ๔๘๗/๒๕๕๒ ที่ ๕๕๒/๒๕๕๒ ที่ ๔๑/๒๕๕๓ และที่ ๕๓/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๒) กรณีที่ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องแย้งของผู้ถูกฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๔/๒๕๕๒)

**กรณีที่มีใช้การรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่
อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่รับฟังเป็นที่ยุติแล้วนั้น เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ (มาตรา ๗๕
วรรคหนึ่ง (๑))**

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีใหม่ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชำระค่าสินไหมทดแทนกรณีกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้รถยนต์ของทางราชการสูญหาย โดยศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า ในวันเกิดเหตุภายในอาคารบ้านพักของผู้ฟ้องคดีมีบริเวณกว้าง ๓.๐๗ เมตร ยาว ๖.๐๘ เมตร ซึ่งเพียงพอที่จะจอดรถยนต์ได้ เพียงแต่ผู้ฟ้องคดีขนย้ายสิ่งของที่วางกีดขวางออกไป และอยู่ในวิสัยที่จะกระทำได้ จึงเห็นว่าการที่ผู้ฟ้องคดีนำรถยนต์ไปจอดไว้บนถนนสาธารณะนอกรั้วบ้านโดยกระทำเพียงลือคพวงมาลัยและประตुरถยนต์ตามปกติโดยมิได้มีอุปกรณ์ป้องกันการโจรกรรมอื่นใดอีกย่อมแสดงได้ว่าผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในความประมาทเลินเล่อโดยคาดว่า จะมีความปลอดภัยเพียงพอ จึงมิได้ใช้ความระมัดระวังเอาเสียเลย จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในสำนวนคดีแล้ว เห็นว่า ในชั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีในศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีเองเป็นผู้ยืนยันข้อเท็จจริงว่าในวันเกิดเหตุบริเวณด้านหน้าบ้านพักของผู้ฟ้องคดีมีพื้นที่ว่างกว้าง ๓.๐๗ เมตร ยาว ๖.๐๘ เมตร จริง และเมื่อพิจารณาตามหลักฐานแบบพิมพ์เขียวแสดงแผนผังบริเวณหน้าบ้านและแปลนพื้นที่ชั้นล่างของบ้านพักผู้ฟ้องคดี อาคารเลขที่ ๒๐๓/๒ หมู่ที่ ๒ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี รวมทั้งหนังสืออนุญาตให้ปลูกสร้างอาคารดังกล่าวแล้ว ก็เป็นเพียงหลักฐานที่ระบุว่าบ้านพักของผู้ฟ้องคดีไม่มีที่สำหรับจอดรถยนต์ แต่พยานหลักฐานดังกล่าวหาได้บ่งชี้หรือยืนยันว่าบริเวณหน้าบ้านพักของผู้ฟ้องคดีไม่มีพื้นที่ว่างกว้าง ๓.๐๗ เมตร ยาว ๖.๐๘ เมตร อันเป็นข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นและศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยไปแล้วไม่ จึงมิใช่กรณีที่ศาลฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด หรือมีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นที่ยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ คำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔๓/๒๕๕๖)

การโต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานและการให้เหตุผลในการ
ทำคำพิพากษาของศาล มีใช้กรณีมีพยานหลักฐานใหม่ที่จะทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้ว
เปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่โดยอ้างว่าศาล
ฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด อันเป็นการใช้สิทธิในฐานะคู่กรณีขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดี
ที่ศาลปกครองได้พิพากษาเสร็จเด็ดขาดแล้วตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติ
จัดตั้งศาลปกครองฯ ต้องเป็นกรณีที่ศาลปกครองไม่ได้รับฟังข้อเท็จจริงที่ปรากฏอยู่ในสำนวน
จากคำฟ้อง คำให้การ คำคัดค้านคำให้การ และคำให้การเพิ่มเติม หรือรับฟังโดยคลาดเคลื่อน
เมื่อคดีนี้ศาลได้ส่งสรุปข้อเท็จจริงให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้โอกาสคู่กรณี
ยื่นคำแถลงรวมทั้งนำพยานหลักฐานมาสืบประกอบคำแถลงเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริง
ในวันหนึ่งพิจารณาคดี ซึ่งในวันหนึ่งพิจารณาคดีครั้งแรกผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นคำแถลงเป็นหนังสือ
ในเรื่องที่ผู้ถูกฟ้องคดีกล่าวอ้างให้ศาลพิจารณาแล้ว เมื่อศาลปกครองชั้นต้นแสวงหาข้อเท็จจริง
และได้วินิจฉัยในประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งโดยให้เหตุผลแห่งคำวินิจฉัยไว้แล้วในคำพิพากษา
จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานและการให้เหตุผลในการทำคำพิพากษา
มิใช่เป็นการรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่รับฟัง
เป็นที่ยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ หรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณา
พิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓)
แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำขอพิจารณาคดีใหม่ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์
ที่ศาลจะรับไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๙๑/๒๕๕๓)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้พิจารณาพิพากษาคดีใหม่โดยอ้างว่า
การที่ศาลไม่นำราคาประเมินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม
มาใช้สำหรับการคำนวณราคาที่ดินของผู้ฟ้องคดี เป็นการฟังข้อเท็จจริงที่ผิดพลาด เนื่องจาก
ข้อเท็จจริงดังกล่าวมีอยู่จริงในขณะเกิดกรณีพิพาท แต่ศาลไม่นำมาปรับใช้ ซึ่งเมื่อพิจารณา
สำนวนแล้วจะเห็นได้ว่าศาลปกครองสูงสุดได้รับฟังข้อเท็จจริงทั้งหมดในสำนวนคดีโดยได้รับ
ข้อเท็จจริงในการฟังบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์แล้ว และมีคำวินิจฉัยว่าไม่สามารถ
นำราคาประเมินเพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมมาใช้กับที่ดิน
แปลงพิพาทของผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจากเป็นราคาประเมินที่ดินในบริเวณตำบลแบบกว้าง ๆ
ไม่ใช่เฉพาะแปลงพิพาท จึงเห็นควรใช้ราคาประเมินที่ดินที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหนองบัวลำภู

ชี้แจงต่อศาล ซึ่งเป็นการประเมินที่ดินเฉพาะแปลง และไม่ปรากฏว่าช่วงเวลาดังกล่าวได้มีการซื้อขายหรือไม่มีราคาซื้อขายที่ดินในละแวกใกล้เคียงแตกต่างกันจากราคาประเมินแต่อย่างใด จึงถือว่าราคาประเมินดังกล่าวเป็นราคาที่เหมาะสมถูกต้องเป็นธรรมแล้ว อันเป็นการใช้ดุลพินิจในการรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน แล้วให้เหตุผลในการทำคำพิพากษาของศาล ประกอบกับไม่มีบทกฎหมายใดบังคับให้ศาลจำต้องถือเอาราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเป็นราคาที่กำหนดเงินค่าทดแทนโดยเด็ดขาด เพียงแต่ให้ศาลคำนึงถึงเท่านั้น กรณีจึงไม่มีเหตุอันถือได้ว่าศาลปกครองสูงสุดฟังข้อเท็จจริง ผิดพลาดตามที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นอ้าง ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีล้วนเป็นการโต้แย้งดุลพินิจของศาลปกครองสูงสุดในการวินิจฉัยคดี จึงมิใช่สาเหตุที่ผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอให้ศาลปกครองพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๙๑/๒๕๕๒)

ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์เนื่องจากอุทธรณ์มิได้คัดค้านว่าศาลปกครองชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดอย่างไร ถือไม่ได้ว่าศาลปกครองสูงสุดฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งเรื่องการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันต่อศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้รับฟังข้อเท็จจริงตามที่ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงและแสดงพยานหลักฐานไว้ในสำนวนคดี โดยได้ระบุข้อเท็จจริงส่วนนี้ไว้ในคำพิพากษาและมีคำวินิจฉัยว่าการออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเพราะเหตุดังกล่าวนี้ เป็นคำสั่งที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ซึ่งเป็นการพิจารณาตามข้อกล่าวอ้างและคำขอท้ายคำฟ้องและคำฟ้องเพิ่มเติมของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือว่าศาลปกครองชั้นต้นได้รับฟังและวินิจฉัยข้อเท็จจริงตามประเด็นที่พิพาทในคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาคำอุทธรณ์ที่ผู้ฟ้องคดีโต้แย้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมิได้คัดค้านหรือโต้แย้งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวนี้มาในคำอุทธรณ์ว่าศาลปกครองชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงและมีคำวินิจฉัยผิดพลาดอย่างไร จึงถือว่าผู้ฟ้องคดียอมรับข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้นในส่วนนี้แล้ว เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติแล้วว่า ผู้ฟ้องคดี

ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันจริง คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ไม่มีทางทำให้ผลของคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเปลี่ยนแปลงไป ศาลปกครองสูงสุด พิจารณาเห็นว่าคำอุทธรณ์ดังกล่าวนี้ไม่ทำให้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยคดีแตกต่างไปจากที่ ศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยมาแต่อย่างใด คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่มี ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๑๐๘ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์และสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความและให้ คืบค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี กรณีถือไม่ได้ว่าศาลปกครองสูงสุดฟังข้อเท็จจริง ผิดพลาดดังที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙/๒๕๕๓)

กรณีที่มีใช้คู่กรณีที่แท้จริงหรือบุคคลภายนอกซึ่งมิได้เข้ามา ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี หรือได้เข้ามาแล้วแต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรม ในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา (มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๒))

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่มีใช้การรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องสำคัญ ในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม (มาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๓))

การกำหนดประเด็นพิจารณาในแต่ละคดี เป็นดุลพินิจของศาลที่จะกำหนด เพื่อพิจารณาและวินิจฉัยข้อเท็จจริงตามกรณีปัญหาที่คู่กรณีโต้แย้งกัน ดังนั้น การรับฟัง ข้อเท็จจริงและการกำหนดประเด็นของศาลปกครองชั้นต้นในคดี จึงไม่ใช่เป็นการรับฟัง ข้อเท็จจริงหรือการกำหนดประเด็นผิดพลาด หรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณา ที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๙/๒๕๕๓)

อ้างว่าคำพิพากษาของศาลไม่ยุติธรรม ไม่ถือเป็นการอ้างว่ามีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษา

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ายื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าไว้พิจารณา ความว่า คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดคลาดเคลื่อนต่อความเป็นจริงและไม่เป็นธรรม เนื่องจากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๔๒/๒๕๕๑ ให้นาง ส. กับพวกรวม ๔ คน ได้รับค่าทดแทนเพิ่มเป็นไร่ละ ๔,๒๐๐,๐๐๐ บาท ทุกแปลง แต่คดีของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าศาลปกครองสูงสุดกลับพิพากษายกฟ้องทั้งๆ ที่ที่ดินของนาง ส. กับพวกอยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งห้าและถูกเวนคืนในโครงการเดียวกัน อีกทั้ง ได้รับค่าทดแทนเบื้องต้นและในชั้นอุทธรณ์เหมือนกัน เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าเห็นว่าคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุดในคดีนี้ไม่ยุติธรรม หาใช่เป็นกรณีอุทธรณ์ว่าศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) หรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อีกทั้ง คำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ อ.๕๔๒/๒๕๕๑ นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในคดีดังกล่าวอุทธรณ์ในประเด็นเกี่ยวกับเงื่อนไขการฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้ยื่นฟ้องเมื่อล่วงเลยระยะเวลาการฟ้องคดีเพียงประการเดียวไม่มีประเด็นวินิจฉัยเกี่ยวกับค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนแต่อย่างใด และการนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก ศาลได้สรุปข้อเท็จจริงให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และให้โอกาสคู่กรณียื่นคำแถลงการณ์รวมทั้งนำพยานหลักฐานมาสืบประกอบคำแถลงดังกล่าวเพื่อยืนยันหรือหักล้างข้อเท็จจริงในวันนั่งพิจารณาคดี กรณีจึงมิใช่การรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดหรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรมตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๖๒/๒๕๕๒ ที่ ๓๖๓/๒๕๕๒ ที่ ๓๙๗/๒๕๕๒ และที่ ๔๑๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

อ้างว่าศาลพิจารณาพยานหลักฐานและเอกสารในสำนวนไม่ครบถ้วน แต่พยานหลักฐานและเอกสารที่กล่าวอ้างในคำขอเป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่อยู่ในสำนวนคดีคดีนี้ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์โต้แย้งว่าศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาพยานหลักฐานและเอกสารในสำนวนไม่ครบถ้วนในประเด็นการกำหนดค่าเสียหาย ทำให้ศาลฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด หรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง

ศาลปกครองฯ เห็นได้ว่า พยานหลักฐานและเอกสารที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ว่าศาลมิได้พิจารณาให้ครบถ้วน นั้น เป็นพยานหลักฐานและเอกสารที่อยู่ในสำนวนคดี ซึ่งศาลได้พิจารณาพิพากษาในเรื่องค่าเสียหายของผู้ฟ้องคดีโดยพิจารณาเอกสารทั้งหมดในสำนวนคดี และรวมถึงเอกสารที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่ด้วยแล้ว ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่เข้าเงื่อนไขที่จะขอให้ศาลปกครองพิจารณาคดีใหม่ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๓/๒๕๕๒)

กรณีที่ยื่นคำขอให้พิจารณาคดีใหม่เมื่อพ้นกำหนดเวลา (มาตรา ๗๕ วรรคสาม)

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับวันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ไว้ดังต่อไปนี้

(๑) วันที่ผู้ร้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

คดีนี้เดิมศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษา เมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๗ ว่า การจดทะเบียนชื่อสกุลของบิดาของผู้ร้องซ้ำกับชื่อสกุลของบิดาของผู้ฟ้องคดีซึ่งได้จดทะเบียนใช้นามสกุลนี้มาก่อนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกถอนการจดทะเบียนชื่อสกุลซ้ำภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแจ้งให้ผู้ร้องทราบและให้ส่งคืนหนังสือสำคัญการขอตั้งชื่อสกุล ตามหนังสือลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ผู้ร้องได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ดังนั้น จึงถือได้ว่าในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ หรืออย่างช้าที่สุดในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ร้องยื่นอุทธรณ์การเพิกถอนชื่อสกุลต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นวันที่ผู้ร้องได้รู้หรือควรรู้ถึงคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น การที่ผู้ร้องยื่นคำขอให้ศาลพิจารณาคดีใหม่เมื่อวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นการยื่นคำขอที่มีได้กระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ร้องได้รู้หรือควรรู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา ตามมาตรา ๗๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๕/๒๕๕๒)

(๒) วันที่อ่านคำพิพากษาศาลฎีกา

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีใหม่โดยอ้างคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๕๔๗๔/๒๕๕๑ ซึ่งศาลจังหวัดเชียงรายได้อ่านคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงถือว่าวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นวันที่ศาลฎีกามีคำพิพากษา และคดีเป็นอันถึงที่สุด กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงเหตุซึ่งอาจขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ได้อย่างช้าที่สุดในวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๑ อันเป็นวันที่ศาลจังหวัดเชียงรายอ่านคำพิพากษาของศาลฎีกา หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ศาลพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ ผู้ฟ้องคดีจะต้องยื่นคำขอภายในก้ำสิบวันนับแต่วันดังกล่าว คือ ภายในวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีอ้างคำพิพากษาศาลฎีกาดังกล่าวเป็นพยานหลักฐานใหม่อันอาจทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วนั้นเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ แต่กลับยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นคำขอเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๗๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๘/๒๕๕๒)

๒.๑๒ การคัดค้านตุลาการ (มาตรา ๖๓)

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยเกี่ยวกับการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการไว้ดังนี้

การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านตุลาการองค์คณะพิจารณาพิพากษาและคำขอเลื่อนวันนัดนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก และการที่องค์คณะพิจารณาพิพากษาโดยอ้างระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองซึ่งระบุ พ.ศ. ผิดพลาด นั้น มิใช่เหตุแห่งการคัดค้านตุลาการตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๓/๒๕๕๒)

การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอมาในคำขอให้พิจารณาคดีใหม่โดยขอให้องค์คณะตุลาการชุดใหม่เป็นผู้พิจารณาคำขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดี เพื่อให้การพิจารณามีความยุติธรรมอย่างแท้จริง นั้น เหตุแห่งการคัดค้านตุลาการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างดังกล่าวไม่ใช่เหตุที่จะคัดค้านได้ตามมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๕๘/๒๕๕๒ ที่ ๔๒๘/๒๕๕๒ และที่ ๖๘๐/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๓. วิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองสูงสุด

๓.๑ คดีฟ้องตรงต่อศาลปกครองสูงสุด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ คดีอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

๓.๒.๑ ผู้มีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

คำอุทธรณ์คำพิพากษาถือเป็นคำฟ้อง ดังนั้น ผู้ที่จะมีสิทธิอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นจึงต้องเป็นคู่กรณีในคดีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา และต้องเป็นคู่กรณีที่ได้รับผลกระทบตามคำพิพากษานั้นถือว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากผลบังคับตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่ผู้มีสิทธิอุทธรณ์

ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ยกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากผลบังคับตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีรวม ๒ ราย คือ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลเพิกถอนความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำวินิจฉัยในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการแจ้งผลการตรวจสอบพร้อมความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อดำเนินการต่อไป หนังสือดังกล่าวจึงไม่มีสภาพเป็นคำสั่งทางปกครอง ถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนหนังสือแจ้งความเห็นดังกล่าว จึงพิพากษายกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นนี้ก็สมประโยชน์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้โต้แย้งเรื่องอำนาจฟ้องไว้ในคำให้การว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีอำนาจฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่วนกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฉะนั้น คู่กรณีที่จะได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการเพิกถอน

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีเพียงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เท่านั้น เมื่อคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้อุทธรณ์โต้แย้งในปัญหาที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นประเด็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เกี่ยวข้อง และถูกกระทบสิทธิโดยตรง แต่อุทธรณ์โต้แย้งเฉพาะประเด็นย่อยที่ว่าความเสียหายที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับมีผลมาจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ซึ่งประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นย่อยที่ศาลจะต้องนำไปใช้ประกอบการวินิจฉัยประเด็นหลักที่ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากผลการบังคับตามคำพิพากษา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ใช่คู่กรณีที่มีสิทธิยื่นคำอุทธรณ์ในคดีนี้ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้วินิจฉัยได้ ตามข้อ ๑๑๑ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ พิพากษายกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๓/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าเป็นผู้มีสิทธิอุทธรณ์

ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดประเด็นว่า คำวินิจฉัยของคณะกรรมการ เป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และวินิจฉัยว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้คณะกรรมการไม่ใช่ผู้ที่ต้องปฏิบัติตามคำบังคับในคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น คณะกรรมการก็มีสิทธิยื่นอุทธรณ์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขอให้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นของผู้รับบริการที่ได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลตามมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้น ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า เหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายคือ คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการควบคุมคุณภาพและมาตรฐานบริการสาธารณสุข ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งเรียกให้คณะกรรมการดังกล่าวเข้ามาในคดีเป็นคู่กรณีฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดี โดยกำหนดให้เป็นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นคู่กรณีในคดี ตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ เมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้กำหนดประเด็นวินิจฉัยในเนื้อหาของคดีว่า คำวินิจฉัยอุทธรณ์เงินช่วยเหลือเบื้องต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ โดยศาลปกครองชั้นต้นได้วินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวว่า คำวินิจฉัยอุทธรณ์เงินช่วยเหลือเบื้องต้นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น แม้ศาลปกครองชั้นต้นจะมีคำพิพากษาให้เฉพาะ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องจ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่ม ซึ่งคำพิพากษามีผลผูกพันเฉพาะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะต้องปฏิบัติตามคำบังคับในคำพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ก็ตาม แต่ประเด็นแห่งคดีที่ศาลปกครองชั้นต้นนำมาวินิจฉัยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพิ่มขึ้นก็มีว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยคำอุทธรณ์เงินช่วยเหลือเบื้องต้นของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นดังกล่าวย่อมมีผลผูกพันต่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่วินิจฉัยให้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นเพิ่มแก่ผู้ฟ้องคดีจำนวนข้างต้น ซึ่งถือได้ว่ามีผลกระทบต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เห็นพ้องกับคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น จึงมีคำสั่งให้รับอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณา โดยให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการตามกฎหมายและระเบียบว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๓/๒๕๕๓)

๓.๒.๒ ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษา

ระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์คำพิพากษามาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มิใช่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ หรือตามที่ศาลกำหนด ที่อาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ แห่งระเบียบเดียวกัน ศาลจึงไม่มีอำนาจขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๑/๒๕๕๓ ที่ ๘๐/๒๕๕๓ และที่ ๘๓-๘๔/๒๕๕๓)

กรณีที่วินิจฉัยว่ายื่นอุทธรณ์คำพิพากษาเมื่อพ้นกำหนด

คำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นถือเป็นคำอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเช่นกัน ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะนำคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมคำอุทธรณ์ไปยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นภายในระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ คือ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา เมื่อคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นภายในวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นวันที่ครบกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีขอแก้ไขเพิ่มเติมคำอุทธรณ์มาในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของ

ศาลปกครองชั้น โดยส่งคำร้องอุทธรณ์แก่เจ้าพนักงานไปรษณีย์เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๑ จึงเป็นการยื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำอุทธรณ์เมื่อพ้นระยะเวลาการยื่นอุทธรณ์ตามที่มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดแล้ว ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำอุทธรณ์ดังกล่าวไว้พิจารณาได้ จึงมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๙/๒๕๕๒)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ยกฟ้องและได้อ่านคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีและผู้รับมอบอำนาจฟังเมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๑ หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างไร ก็ต้องยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นภายในกำหนดสามสิบวันตามมาตรา ๗๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดีมายื่นอุทธรณ์ต่อศาลปกครองชั้นต้นในวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ จึงพ้นกำหนดระยะเวลาการอุทธรณ์แล้ว ข้ออ้างที่ว่าผู้ฟ้องคดีต้องทำคำอุทธรณ์พร้อมคำร้องดำเนินคดีอย่างคนอนาถามายื่นต่อศาล ซึ่งมีข้อเท็จจริงและเอกสารเป็นจำนวนมาก อีกทั้งเกิดเจ็บป่วยกะทันหันระหว่างการเดินทางไปต่างจังหวัดนั้น เมื่อปรากฏว่าคดีนี้ได้มีการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหาและคำขอไว้แล้ว ประกอบกับไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีเดินทางไปจังหวัดใดและเจ็บป่วยด้วยโรคร้ายแรงใด อีกทั้ง มีผู้รับมอบอำนาจดำเนินคดีแทนผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีเหตุจำเป็นในการอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาตามกฎหมาย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๓/๒๕๕๒)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาให้คู่กรณีฟังเมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ซึ่งครบกำหนดยื่นอุทธรณ์ในวันที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๒ แต่ผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๒ จึงเป็นการยื่นอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาอุทธรณ์ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ทนายความนำคำอุทธรณ์มาฝากกับสามีของผู้ฟ้องคดี แต่สามีไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบจนเป็นเหตุให้ยื่นคำอุทธรณ์เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลา นั้น เกิดจากความบกพร่องในการจัดการและไม่เอาใจใส่ดูแลคดีของผู้ฟ้องคดีเอง กรณีไม่มีเหตุที่ศาลปกครองจะรับคำอุทธรณ์ไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๘๘/๒๕๕๒)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ คู่กรณีจึงมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นได้ภายในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒ กรณีจึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายหลังจากที่คดีถึงที่สุดไปแล้วตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องห้ามมิให้ศาลรับไว้พิจารณา

ตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุด จึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาต่อไปได้ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบ เดียวกัน จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒/๒๕๕๓)

กรณีที่วินิจฉัยว่ายื่นอุทธรณ์คำพิพากษายกในกำหนด

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นอุทธรณ์ภายในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ แต่ตามหลักฐานการส่งทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนประทับตราวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๒ และเมื่อหลักฐานสำเนาใบรับฝากบริการ ไปรษณีย์ในประเทศ ป. ๒๑๑ และหนังสือรับรองการรับฝากไปรษณีย์ ที่ทำการไปรษณีย์จังหวัดหนองบัวลำภู ลงวันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ลงชื่อโดยเจ้าพนักงานไปรษณีย์ตำบลหนองสวรรค์ ยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้ส่งคำอุทธรณ์ในวันที่ ๙ ตุลาคม ๒๕๕๒ จริง ดังนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดี ยื่นอุทธรณ์ภายในกำหนดสามสิบวัน ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ศาลปกครองสูงสุดจะรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๖/๒๕๕๓)

๓.๒.๓ คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์

คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ นอกจากหมายถึง คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นที่ถึงที่สุด ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒/๒๕๕๓) แล้ว ยังหมายความรวมถึง คำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายอื่นกำหนดห้ามมิให้อุทธรณ์ด้วย เช่น มาตรา ๔๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นต้น ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัย ที่น่าสนใจ ได้แก่

^๓ พระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๔๕ ห้ามมิให้อุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่

- (๑) การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดนั้นจะเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน
- (๒) คำสั่งหรือคำพิพากษานั้นฝ่าฝืนต่อบทกฎหมายอันเกี่ยวข้องด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน
- (๓) คำสั่งหรือคำพิพากษานั้นไม่ตรงกับคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการ
- (๔) ผู้พิพากษา หรือตุลาการซึ่งพิจารณาคดีนั้นได้ทำความเห็นแย้งไว้ในคำพิพากษา หรือ
- (๕) เป็นคำสั่งเกี่ยวข้องกับการใช้วิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของคู่พิพาทตามมาตรา ๑๖

การอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้อุทธรณ์ต่อศาลฎีกาหรือศาลปกครองสูงสุด แล้วแต่กรณี

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านอนุญาตตุลาการของผู้ร้อง เนื่องจากเห็นว่า ผู้ร้องไม่ได้ดำเนินการคัดค้านอนุญาตตุลาการต่อคณะอนุญาตตุลาการภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้ร้องจึงไม่อาจนำคดีนี้มาร้องต่อศาล ขอให้ศาลเพิกถอนการตั้งอนุญาตตุลาการในกรณีนี้ตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ ผู้ร้องยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ร้อง โดยเห็นว่า ไม่เข้าข้อยกเว้นกรณีใดกรณีหนึ่ง ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อุทธรณ์ของผู้ร้องจึงต้องห้ามอุทธรณ์ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลปกครองชั้นต้น **ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า** บทบัญญัติตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการฯ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิแก่คู่พิพาทที่เห็นว่ามีเหตุอันควรสงสัยถึงความเป็นกลางหรือความเป็นอิสระของอนุญาตตุลาการได้คัดค้านอนุญาตตุลาการนั้นต่อคณะอนุญาตตุลาการ โดยกำหนดระยะเวลาในการคัดค้านไว้เพื่อให้มีอนุญาตตุลาการถูกคัดค้านโดยไม่มีที่สิ้นสุด ทั้งนี้ เพื่อให้คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการเป็นที่ยอมรับ อันจะทำให้การระงับข้อพิพาทสำเร็จลุล่วงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อีกทั้ง บทบัญญัติดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้คณะอนุญาตตุลาการได้พิจารณาวินิจฉัยเหตุแห่งการคัดค้านนั้น ก่อนที่จะยื่นคำร้องคัดค้านต่อศาล กรณีจึงถือว่าเป็นขั้นตอนหรือเป็นวิธีการที่กฎหมายกำหนดให้ผู้คัดค้านต้องดำเนินการก่อนจึงจะมีสิทธิยื่นคำร้องคัดค้านอนุญาตตุลาการต่อศาลได้ บทบัญญัติตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงเป็นบทกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเมื่อคดีนี้ผู้ร้องยื่นอุทธรณ์โดยกล่าวอ้างว่าได้ยื่นคำคัดค้านต่อคณะอนุญาตตุลาการภายในกำหนดเวลาตามมาตรา ๒๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการฯ แล้ว หากข้ออ้างของผู้ร้องรับฟังได้ กรณีก็จะเป็นเหตุให้คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งให้ยกคำร้องคัดค้านอนุญาตตุลาการของผู้ร้องนั้น ผ่าฝืนต่อบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้ร้องจึงชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งยกคำคัดค้านอนุญาตตุลาการของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุดได้ จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้รับอุทธรณ์ของผู้ร้อง และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดไว้ต่อไป **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ค.๑/๒๕๕๓)**

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งยกคำร้องคัดค้านอนุญาตตุลาการของผู้ร้อง เนื่องจากเห็นว่า การเป็นอนุญาตตุลาการของเรือโท ช. มีความเป็นกลางและเป็นอิสระตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้ว ผู้ฟ้องคดี

จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ร้อง โดยเห็นว่าไม่เข้าข้อยกเว้นกรณีใดกรณีหนึ่ง ตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน อุทธรณ์ของผู้ร้องจึงต้องห้ามอุทธรณ์ ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า สัญญาอนุญาตตุลาการเป็นสัญญาที่คู่สัญญาตกลงให้ระงับข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้น โดยแต่งตั้งบุคคลที่สามที่มีความเป็นกลางและเป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้ชี้ขาดข้อพิพาท กฎหมายจึงบัญญัติให้อนุญาตตุลาการต้องเป็นบุคคลภายนอกที่มีความเป็นกลางและเป็นอิสระ ไม่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้องกับคู่พิพาท ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพื่อให้การระงับข้อพิพาทสำเร็จลุล่วงตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังนั้น บทบัญญัติตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาตตุลาการฯ จึงเป็นบทกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเมื่อคดีนี้ผู้ร้องยื่นคำร้องคัดค้านอนุญาตตุลาการตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ต่อศาลปกครองชั้นต้น โดยผู้ร้องกล่าวอ้างว่า อนุญาตตุลาการของฝ่ายผู้คัดค้านไม่มีความเป็นกลางและไม่เป็นอิสระ ซึ่งหากข้อกล่าวอ้างของผู้ร้องมีอยู่จริง การตั้งอนุญาตตุลาการก็จะเป็นการไม่ชอบด้วยบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว และทำให้คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งให้ยกคำคัดค้านอนุญาตตุลาการของผู้ร้อง นั้น ผ่าฝืนต่อบทกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งไม่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุด ตามมาตรา ๔๕ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ผู้ร้องจึงชอบที่จะอุทธรณ์คำสั่งยกคำคัดค้านอนุญาตตุลาการของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุดได้ จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับอุทธรณ์ของผู้ร้อง และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ กำหนดไว้ต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ค.๒/๒๕๕๓ ที่ ค.๓/๒๕๕๓ และที่ ค.๔/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

คดีนี้ผู้ร้องได้เสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาตตุลาการ เพื่อชี้ขาดให้ผู้คัดค้านชำระเงินค่าจ้างตามสัญญาแก่ผู้ร้องให้ครบถ้วน คณะอนุญาตตุลาการพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ร้องทำงานล่าช้าเกินข้อกำหนดในสัญญาและไม่อาจอ้างเหตุขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาได้ ผู้ร้องจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา ผู้คัดค้านมีสิทธิเรียกค่าปรับจากการที่ผู้ร้องทำงานล่าช้าเกินข้อกำหนดในสัญญาได้ การที่ผู้คัดค้านนำเงินค่าปรับมาหักกับค่าจ้างนั้นชอบแล้ว จึงมีคำสั่งชี้ขาดให้ยกคำร้อง ผู้ร้องจึงได้ยื่นคำร้องต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้เพิกถอนคำสั่งชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า คำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาตตุลาการเป็นคำวินิจฉัยชี้ขาดที่อยู่ภายในขอบเขตแห่งข้อตกลงในการเสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาตตุลาการและไม่เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน จึงพิพากษายกคำร้อง ผู้ร้องอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวโดยโต้แย้งคำพิพากษา

ของศาลปกครองชั้นต้นสามประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง อุทธรณ์ว่าการที่คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ร้องไม่อาจขอขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาได้ เนื่องจากได้ยื่นขอขยายระยะเวลาทำงานหลังจากระยะเวลาทำงานตามสัญญาสิ้นสุดลงแล้ว เป็นคำชี้ขาดซึ่งไม่อยู่ในขอบเขตของสัญญาอนุญาโตตุลาการหรือเป็นคำวินิจฉัยที่เกินขอบเขตแห่งข้อตกลงในการเสนอข้อพิพาทต่อคณะอนุญาโตตุลาการ ประเด็นที่สอง อุทธรณ์ว่าการที่คณะอนุญาโตตุลาการวินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ร้องไม่อาจอ้างเหตุสุดวิสัยขอขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญาได้ เป็นคำชี้ขาดที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และประเด็นที่สาม อุทธรณ์ว่าคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการที่ชี้ขาดให้ผู้คัดค้านมีสิทธิเรียกค่าปรับจำนวน ๘,๒๐๘,๘๐๐ บาท เป็นคำชี้ขาดที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เนื่องจากผู้คัดค้านไม่ดำเนินการบอกเลิกสัญญาเมื่อค่าปรับเกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง จึงเป็นการเรียกค่าปรับโดยไม่ชอบตามข้อ ๑๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งระเบียบดังกล่าวเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนที่ผู้คัดค้านต้องปฏิบัติตาม อีกทั้ง หากค่าปรับสูงเกินส่วนแห่งความจำเป็น ศาลก็มีอำนาจพิจารณาลดเงินค่าปรับได้ ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า ข้ออ้างของผู้ร้องดังกล่าวไม่เข้าข้อยกเว้นกรณีหนึ่งกรณีใดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการ พ.ศ. ๒๕๔๕ อุทธรณ์ของผู้ร้องจึงต้องห้ามตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ร้อง ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามข้อ ๑๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการมีอำนาจพิจารณาขยายระยะเวลาทำการตามสัญญาหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญาได้ กรณี (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ (๒) เหตุสุดวิสัย (๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย จากระเบียบข้อดังกล่าวกรณีเห็นได้ว่าการขยายกำหนดเวลาทำงานตามสัญญา เป็นดุลพินิจของผู้คัดค้านที่จะพิจารณาตามที่เห็นสมควร ระเบียบข้อดังกล่าวไม่ได้มีลักษณะบังคับให้ผู้คัดค้านจะต้องปฏิบัติตาม จึงไม่ใช่เรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การที่คณะอนุญาโตตุลาการได้วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ร้องเป็นฝ่ายผิดสัญญาและไม่มีเหตุให้ขยายระยะเวลาทำงานตามสัญญา ก็เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดในประเด็นข้อเท็จจริงและเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญา อันเป็นการวินิจฉัยว่าฝ่ายใดมีสิทธิหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งตามคำอุทธรณ์ของผู้ร้องในประเด็นนี้ ก็เป็นเพียงการโต้แย้งการใช้สิทธิของผู้คัดค้านว่าไม่ชอบตามสัญญา โดยไม่ปรากฏข้อกล่าวอ้างว่าผู้คัดค้านซึ่งเป็นคู่สัญญาฝ่ายรัฐกระทำการใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือมีการทุจริตในการปฏิบัติ

หน้าที่ที่จะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน อันเป็นเหตุให้การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดของคณะอนุญาโตตุลาการในประเด็นข้อพิพาทนี้เป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน ตามมาตรา ๔๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ แต่อย่างไรก็ดี ผู้ร้องจึงไม่อาจอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นที่หนึ่งและในประเด็นที่สองต่อศาลปกครองสูงสุดได้

สำหรับข้อ ๑๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุดูที่กำหนดว่า ในกรณีที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ และจะต้องมีการปรับตามข้อสัญญานั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง ให้ส่วนราชการพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญา เว้นแต่คู่สัญญาจะได้ยินยอมเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็นนั้น ระเบียบข้อดังกล่าวเป็นเรื่องที่กฎหมายบัญญัติบังคับให้ปฏิบัติโดยชัดแจ้ง โดยนอกจากจะมีวัตถุประสงค์มิให้ส่วนราชการปล่อยปละละเลยการทำงานของคู่สัญญาอันจะทำให้การบริการสาธารณะต้องล่าช้าแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองคู่สัญญาฝ่ายเอกชนมิให้ส่วนราชการแสวงหาประโยชน์จากค่าปรับมากกว่างานที่จ้างจนทำให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนต้องขาดทุนล้มละลาย กรณีจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ดังนั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงตามที่ผู้ร้องอุทธรณ์ว่า ผู้คัดค้านไม่ดำเนินการบอกเลิกสัญญาเมื่อค่าปรับเกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง และไม่ได้เรียกให้ผู้ร้องมาตกลงยินยอมเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น จึงเป็นการที่ผู้คัดค้านไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๓๘ ของระเบียบดังกล่าว ซึ่งหากข้ออ้างดังกล่าวของผู้ร้องรับฟังได้ก็จะเป็นเหตุให้การยอมรับหรือการบังคับตามคำชี้ขาดที่ให้ผู้ร้องชำระค่าปรับเกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างซึ่งเป็นจำนวนเงินค่าปรับที่สูงเกินส่วนอันเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๔๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ นอกจากนี้ ระเบียบนั้นหากสูงเกินส่วนหรือเกินสมควร ศาลก็มีอำนาจลดระเบียบที่สูงเกินส่วนให้เป็นจำนวนที่พอสมควรได้ตามมาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อผู้ร้องอุทธรณ์ว่า ผู้คัดค้านเรียกค่าปรับโดยไม่ชอบตามข้อ ๑๓๘ ของระเบียบดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีอำนาจพิจารณาลดเงินค่าปรับได้ ซึ่งหากข้ออ้างของผู้ร้องรับฟังได้ กรณีก็จะเป็นเหตุให้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งไม่ต้องห้ามอุทธรณ์ต่อศาลปกครองสูงสุดตามมาตรา ๔๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติอนุญาโตตุลาการฯ เช่นกัน ดังนั้น ผู้ร้องจึงชอบที่จะอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นต่อศาลปกครองสูงสุดในประเด็นที่สามได้ จึงมีคำสั่งแก้คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับอุทธรณ์ของผู้ร้องในประเด็นที่สาม

ไว้พิจารณา นอกจากนี้ก็ทำให้เป็นไปตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้น ดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีปกครองฯ กำหนดไว้ต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๘/๒๕๕๓)

๓.๒.๔ แบบและเนื้อหาของอุทธรณ์

๑) คำอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)

(๑) ข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์มีข้อคัดค้านคำพิพากษา
ของศาลปกครองชั้นต้น

กรณีอุทธรณ์โดยอ้างพยานหลักฐานเพื่อแสดงว่าศาลปกครอง
ชั้นต้นฟังข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วน

กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีก่อสร้าง
ท่อระบายน้ำถูกต้องตามแบบรายละเอียดที่กำหนดไว้ในสัญญา ให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงิน
ค่าก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้น แม้คำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีจะมีได้คัดค้านคำพิพากษา
ศาลปกครองชั้นต้นก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ชี้ให้ศาลปกครองสูงสุดเห็นว่าคดีพิพาทระหว่าง
ผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีมีมูลพิพาทเกิดจากมูลหนี้การผิดสัญญาว่าจ้างก่อสร้างท่อระบายน้ำ
พร้อมบ่อพัก ซึ่งคำพิพากษาของศาลจังหวัดชลบุรีระบุว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ลงทรายหยาบรองพื้น
และไม่ได้เทคอนกรีตหยาบ (LEAN) รวมทั้งฝาปิดบ่อพักน้ำก็ไม่ได้ขนาดเช่นเดียวกัน เท่ากับ
ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของ
ศาลปกครองชั้นต้นที่พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี และการที่
ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างคำพิพากษาของศาลจังหวัดชลบุรีไว้ในคำอุทธรณ์ เพื่อชี้ให้ศาลปกครองสูงสุด
เห็นว่าศาลปกครองชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วน เพราะหากรับฟังข้อเท็จจริงครบถ้วน
ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องเป็นฝ่ายชนะคดี จึงถือได้ว่าคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีมีข้อคัดค้าน
คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ
(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๗๔/๒๕๕๒)

กรณีศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งบางส่วน แต่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ขอให้เพิกถอนทั้งหมดตามคำฟ้อง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินสิทธิไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าขนย้ายและค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๙ แปลง แต่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินสิทธิผู้ฟ้องคดีไม่ให้ได้รับค่าขนย้ายทรัพย์สินในที่ดินเพียง ๔ แปลง การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่จะขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินสิทธิไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าขนย้ายทรัพย์สินในที่ดินทั้ง ๑๙ แปลงตามฟ้อง ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณานั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาพิพากษาต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๒/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ไม่มีข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

อุทธรณ์โดยอ้างข้อเท็จจริงที่ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของศาล

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณาเพราะเหตุที่ต้องห้ามมิให้ฟ้องกันอีกในประเด็นที่ศาลได้วินิจฉัยโดยอาศัยเหตุเดียวกัน เป็นฟ้องซ้ำ แต่คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีมิได้แสดงเหตุผล ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใด อันเป็นการคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว อีกทั้ง ข้อเท็จจริงตามที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้าง แม้ฟังได้ตั้งคำอุทธรณ์ก็ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นคำร้องที่มีรายการไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และไม่มีความจำเป็นต้องให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำร้องอุทธรณ์คำสั่งให้สมบูรณ์อีกต่อไป จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๑๖/๒๕๕๒)

คดีนี้จากการตรวจพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปรากฏว่า ในข้อ ๑ ของคำอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้กล่าวอ้างโดยยกบทบัญญัติมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๔) มาตรา ๕๘ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๔ ทวิ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ขึ้นมาในชั้นอุทธรณ์

แต่การยกบทบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ตั้งประเด็นและแสดงเหตุผลประกอบให้ศาลเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองประสงค์จะคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในข้อกฎหมายดังกล่าวอย่างไร ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพียงกล่าวอ้างขึ้นมาลอยๆ คำอุทธรณ์ข้อ ๑ ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่มีได้กล่าวอ้างข้อคัดค้านไว้โดยชัดแจ้งในคำอุทธรณ์กรณีไม่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖/๒๕๕๓)

ให้การว่าได้ดำเนินการตามระเบียบข้อหนึ่ง ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่อุทธรณ์ว่าได้ดำเนินการตามระเบียบอีกข้อหนึ่ง ถือไม่ได้ว่าคัดค้านคำพิพากษา

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีให้การแก้คำฟ้องว่า ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาตามประกาศประกวดราคา ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อกำหนดด้านเครื่องจักรและด้านเงินทุนตามเอกสารประกวดราคาจ้าง เลขที่ ๑/๒๕๔๓ มิใช่เป็นการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นตามความในข้อ ๒๔ ของระเบียบดังกล่าว เพราะมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในข้อ ๒๓ ถึงข้อ ๒๖ ของระเบียบเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างกรณีพิพาทในคดีนี้ เป็นการดำเนินการตามระเบียบดังกล่าวข้อ ๓๗ ถึงข้อ ๔๖ มิได้เป็นการดำเนินการตามข้อ ๒๓ ถึงข้อ ๒๖ แต่อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีได้แสดงข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๐/๒๕๕๒)

พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนเสาไฟฟ้า ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ขอให้ทำในวันอาทิตย์ ถือไม่ได้ว่าเป็นข้อคัดค้านคำพิพากษา

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่า ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนเสาไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดที่ก่อสร้างรุกล้ำเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก การที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย้ายเสาไฟฟ้าในวันอาทิตย์และต้องไม่ทำให้ครอบครัวของผู้ฟ้องคดีเดือดร้อนเสียหายนั้น มิได้มีลักษณะเป็นข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร หากแต่เป็นเพียงการแสดงความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ต้องการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในการรื้อถอนเสาไฟฟ้าเฉพาะในวันอาทิตย์เท่านั้น

กรณีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ตามที่ข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ บัญญัติไว้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๙/๒๕๕๒)

(๒) คำขออุทธรณ์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินคดีที่ไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าชดเชยและค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๙ แปลง แต่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาและมีคำสั่งให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินคดีผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับค่าชดเชยทรัพย์สินในที่ดินแปลงที่ ๘ แผ่นที่ ๑๑ เนื้อที่ ๔๑ ไร่ ๑ งาน ๕๖ ตารางวา แปลงที่ ๑๔ แผ่นที่ ๑๕ เนื้อที่ ๑๒ ไร่ ๓ งาน ๖ ตารางวา แปลงที่ ๑๘ แผ่นที่ ๑๖ เนื้อที่ ๔๖ ไร่ ๑ งาน ๓๕ ตารางวา และแปลงที่ ๒๐ แผ่นที่ ๑๖ เนื้อที่ ๑๖ ไร่ ๑ งาน ๘๘ ตารางวา การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่จะขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินคดีไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าชดเชยทรัพย์สินในที่ดินทั้ง ๑๙ แปลงตามฟ้อง ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ถึงแม้ว่าคำขอทำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจะขอให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีในส่วนที่เหลืออีกจำนวน ๑๙ แปลง ก็พออนุโลมได้ว่ากรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่พิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินคดีไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าชดเชยทรัพย์สินในที่ดินทั้ง ๑๙ แปลง ตามที่ขอมาในฟ้องนั้น ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นฟ้องด้วย จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้พิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ตัดสินคดีไม่ให้ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าชดเชยทรัพย์สินในที่ดินทั้ง ๑๙ แปลงตามฟ้อง จึงถือเป็นคำขอของผู้อุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งระเบียบฯ ดังกล่าวแล้ว การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณานั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นฟ้องด้วย จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับอุทธรณ์คำพิพากษาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาพิพากษาต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๒/๒๕๕๒)

(๓) ข้อที่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น (ข้อ ๑๐๑ วรรคสอง)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์เป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้าง ในคำอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองฟ้องและเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับอนุญาตจากนายอำเภอหัวไทรในขณะนั้นให้ทำการปลูกสร้างบ้านพักอาศัยในที่ราชพัสดุแทนที่พักอาศัยเดิมที่ถูกเพลิงไหม้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้อยู่อาศัยในที่ดินพิพาทตลอดมา ต่อมากรมธนารักษ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้อนุญาตให้ผู้ร้องสอดซึ่งเป็นผู้เช่าที่ราชพัสดुरายเดิมทำการปลูกสร้างอาคารพาณิชย์ในที่ดินดังกล่าวเพื่อขายต่อให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนบ้านและย้ายออกจากที่ดิน หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองประสงค์จะอยู่ต่อก็จะต้องซื้อสิทธิและอาคารที่จะก่อสร้างในราคาที่สูงกว่าราคาตามท้องตลาดเกือบเท่าตัว ผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจหาเงินมาซื้ออาคารพาณิชย์ได้ทันในระยะเวลาอันจำกัด จึงได้มีหนังสือร้องทุกข์ไปยังผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช ขอให้ระงับการจัดทำสัญญาก่อสร้างอาคารพาณิชย์กับผู้เช่าที่ราชพัสดुरายเดิมไว้ก่อน และแม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีคำสั่งให้ระงับการทำสัญญาดังกล่าวไว้แล้วก็ตาม แต่ความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีทั้งสองยังคงมีอยู่จากการอนุญาตซึ่งเป็นไปโดยไม่ชอบ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบล่วงหน้า และแบบการก่อสร้างอาคารก็ไม่โปร่งใสเนื่องจากไม่ผ่านการประกวดราคา การตั้งราคาอาคารพาณิชย์ทำตามอำเภอใจ ไม่มีความเป็นธรรม ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกการอนุญาตให้เอกชนเข้ามาดำเนินการดังกล่าว หรือให้การเคหะแห่งชาติเข้ามาดำเนินการก่อสร้างแทนต่อไป ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุญาตให้ผู้ร้องสอดปลูกสร้างอาคารเพื่อยกกรรมสิทธิ์ให้กระทรวงการคลังในที่ดินพิพาท เป็นไปโดยชอบตามข้อ ๑๖ ทวิ (๑) ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดหาประโยชน์ในที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๒๗ แล้ว จึงพิพากษายกฟ้อง การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ว่า ผู้ร้องสอดไม่ได้แจ้งความประสงค์ขอต่อสัญญาเช่าที่ราชพัสดุกับผู้ถูกฟ้องคดี หรือยินยอมที่จะดำเนินการตามเงื่อนไขที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้ปลูกสร้างอาคารเพื่อยกกรรมสิทธิ์ให้กระทรวงการคลังเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ และปี พ.ศ. ๒๕๓๓ จึงถือว่าผู้ร้องสอดไม่ได้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ตามข้อ ๑๖ ทวิ ของระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าว ทำให้นิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ร้องสอดกับผู้ถูกฟ้องคดี ในฐานะผู้เช่ากับผู้ให้เช่าจะสิ้นสุดลงก็ดี หรือการที่ผู้ร้องสอดแจ้งความประสงค์ขอปลูกสร้างอาคารในปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งเกิดขึ้นหลังจากที่ทำสัญญาเช่ากว่า ๒๐ ปี ซึ่งน่าจะไม่ชอบตามข้อ ๑๙ และข้อ ๒๐ แห่งระเบียบเดียวกัน ที่กำหนดให้สัญญาเช่ามีกำหนดเวลาเช่าไม่เกิน ๒๐ ปี ก็ได้ หรือการที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องจัดให้มีการเช่าที่ดินใหม่ตามข้อ ๖ ประกอบข้อ ๑๔ ของระเบียบกระทรวงการคลังดังกล่าวภายหลังจากที่สัญญาเช่าที่ราชพัสดุของผู้ร้องสอดสิ้นสุดลงจากเหตุ

เพลิงไหม้ก็ดี เมื่อพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แล้วพบว่า เป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้หยิบยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และปัญหาตามคำอุทธรณ์ดังกล่าวก็ไม่ได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเป็นปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะยกขึ้นว่ากล่าวในชั้นอุทธรณ์ได้โดยชอบตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจพิจารณาประเด็นปัญหาตามคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙/๒๕๕๓)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี ตรวจพบการก่อสร้างที่ฝ่าฝืนกฎหมายโดยผู้ฟ้องคดี แล้วละเลยไม่ยึดถือปฏิบัติตามขั้นตอนรูปแบบหน้าที่และเวลาที่ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการขออนุญาต และการควบคุมการก่อสร้างอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๕ หมวด ๓ ข้อ ๒๒ นั้น เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากล่าวมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้นและมีได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ที่ผู้ฟ้องคดีจะยกขึ้นกล่าวในชั้นอุทธรณ์ได้ ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงไม่อาจรับฟังได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๒/๒๕๕๓)

ขอเพิ่มเติมค่าเสียหายในชั้นอุทธรณ์

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติงาน รวมทั้งให้จ่ายเงินเดือนย้อนหลังในอัตราจ้างเดิมตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๗ ถึงวันที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติงาน และให้ต่อสัญญาจ้างเป็นเวลา ๓ ปี นับแต่วันสิ้นสุดสัญญาเดิม ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องฉบับลงวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๔๙ ขอแก้ไขทุนทรัพย์โดยเพิ่มค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒,๗๒๐,๐๐๐ บาท จนต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้ดำเนินกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดีเสร็จสิ้นแล้วก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ขอแก้ไขเพิ่มเติมค่าฟ้องเกี่ยวกับจำนวนค่าเสียหายอีก ดังนั้น จึงรับฟังเป็นที่ยุติว่าคดีมีประเด็นพิพาทที่ศาลต้องวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ หากเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องชดใช้ค่าเสียหายเป็นเงินจำนวน ๒,๗๒๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ดังนั้น เมื่อศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง การที่ผู้ฟ้องคดีจะขอแก้ไขเพิ่มเติมอุทธรณ์โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าเสียหายอีกเป็นเงินจำนวน ๙,๙๖๕,๖๓๘ บาทนั้น เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอุทธรณ์ในข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ทั้งยังมีข้อข้อที่เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์

สาธารณะที่ผู้ฟ้องคดีจะยกขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ได้โดยไม่ต้องยกขึ้นว่ากันในศาลปกครองชั้นต้น ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๕/๒๕๕๒)

ฟ้องขอให้ชดใช้เงินโดยมิได้ขอให้ชำระดอกเบี้ยผิดนัด แต่ในชั้นอุทธรณ์มีคำขอให้ชำระดอกเบี้ยผิดนัดด้วย

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ชดใช้เงินทุนหรือเงินอื่นใด และเบี้ยปรับจำนวนสองเท่าของจำนวนเงินดังกล่าวตามสัญญาการรับทุนรัฐบาล (ทบวงมหาวิทยาลัย) เพื่อศึกษาวิชาในต่างประเทศ โดยผู้ฟ้องคดีมิได้มีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชำระดอกเบี้ยผิดนัดมาด้วย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าศาลยังมีได้พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชำระดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด จึงอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับจำนวนสองเท่าของจำนวนเงินดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดนับแต่วันฟ้องคดีจนกว่าจะชำระเสร็จนั้น ซึ่งในส่วนของดอกเบี้ยผิดนัดนั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยกขึ้นว่ากล่าวไว้ในคำฟ้องหรือคำขอในชั้นพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแต่อย่างใด และกรณีนี้ไม่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๑/๒๕๕๓ และที่ อ.๑๒๔/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

อุทธรณ์ยกข้อเท็จจริงที่ตรวจสอบพบภายหลังจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว

คดีนี้จากการตรวจพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ปรากฏว่า ในข้อ ๒ ของคำอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยกข้อเท็จจริงที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยอมรับในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลปกครองชั้นต้นแล้วว่า เป็นข้อเท็จจริงใหม่ที่ตรวจสอบพบภายหลังจากศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาแล้ว จึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองยกข้อเท็จจริงขึ้นในชั้นอุทธรณ์โดยมิได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และไม่เข้าลักษณะปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ คำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของการอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่ง

ของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๖/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน

การโต้แย้งว่าศาลปกครองชั้นต้นกำหนดดอกเบี้ยให้ตามคำพิพากษาโดยไม่ถูกต้อง เป็นปัญหาที่เพิ่งเกิดขึ้นเมื่อมีคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้วเท่านั้น จึงไม่อาจอ้างเหตุว่ามีได้วากกล่าวก่อนแล้วโดยชอบก่อนมีคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ประกอบกับการกำหนดดอกเบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีในกรณีเวณคืนที่ดิน มีกฎหมายบัญญัติเรื่องดอกเบี้ยไว้เป็นพิเศษ ซึ่งศาลต้องกำหนดให้ถูกต้องตามกฎหมาย ปัญหาเรื่องการกำหนดดอกเบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นปัญหาข้อกฎหมายและเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีสิทธิยกขึ้นกล่าวในชั้นอุทธรณ์ได้ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้รับอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๐/๒๕๕๖)

๓) คำอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)

คำอุทธรณ์ไม่ได้ระบุข้อคัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีให้การแก้คำฟ้องว่า ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาตามประกาศประกวดราคา ผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามข้อ ๒๔ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาเห็นว่า ข้อกำหนดด้านเครื่องจักรและด้านเงินทุนตามเอกสารประกวดราคาจ้าง เลขที่ ๑/๒๕๔๓ มิใช่เป็นการกำหนดคุณสมบัติเบื้องต้นตามความในข้อ ๒๔ ของระเบียบดังกล่าว เพราะมิได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดในข้อ ๒๓ ถึงข้อ ๒๖ ของระเบียบเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างกรณีพิพาทในคดีนี้เป็นไปตามระเบียบดังกล่าวข้อ ๓๗ ถึงข้อ ๔๖ มิได้เป็นการดำเนินการตามข้อ ๒๓ ถึงข้อ ๒๖ แต่อย่างไร อุทธรณ์ในข้อนี้มีได้แสดงข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นกรณีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยที่ศาลปกครองสูงสุดจะรับไว้

พิจารณาตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับ
ข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำพิพากษา
ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๐/๒๕๕๒)

๓.๒.๕ การตรวจอุทธรณ์

การตรวจอุทธรณ์แบ่งเป็น ๒ ชั้น คือ

๑) การตรวจอุทธรณ์โดยตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้น
ตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และ

๒) การตรวจอุทธรณ์โดยตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองสูงสุด
ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

การตรวจอุทธรณ์ทั้งในชั้นของตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครอง
ชั้นต้นตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง และในชั้นของตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองสูงสุดตาม
ข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง นั้น ต่างก็มีข้อพิจารณาไม่แตกต่างกัน คือ ต้องพิจารณาว่าอุทธรณ์สมบูรณ์
ครบถ้วนหรือไม่ มีการชำระค่าธรรมเนียมศาลครบถ้วนหรือไม่ และเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้าม
ตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบหรือไม่ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยที่น่าสนใจ
เกี่ยวกับการตรวจอุทธรณ์ดังต่อไปนี้

๑) คำอุทธรณ์ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขได้

คำอุทธรณ์ที่ไม่มีข้อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่า ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง
รื้อถอนเสาไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้าทั้งหมดที่ก่อสร้างรุกล้ำเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้
ให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา คำขออื่นนอกจากนี้
ให้ยก การที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย้ายเสาไฟฟ้าในวันอาทิตย์และต้อง
ไม่ทำให้ครอบครัวของผู้ฟ้องคดีเดือดร้อนเสียหายนั้น มิได้มีลักษณะเป็นข้อคัดค้านคำพิพากษา
ของศาลปกครองชั้นต้นว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร
หากแต่เป็นเพียงการแสดงความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ต้องการให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติ

ตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในการรื้อถอนเสาไฟฟ้าเฉพาะในวันอาทิตย์เท่านั้น กรณีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามที่ข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ บัญญัติไว้ และข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๓๙/๒๕๕๒)

คำอุทธรณ์ที่ยกข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ชดใช้เงินทุนหรือเงินอื่นใดและ เบี้ยปรับจำนวนสองเท่าของจำนวนเงินดังกล่าวตามสัญญาการรับทุนรัฐบาล (ทบวงมหาวิทยาลัย) เพื่อศึกษาวิชาในต่างประเทศ โดยผู้ฟ้องคดีมีได้มีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชำระดอกเบี้ยผิดนัดมาด้วย ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าศาลยังมีได้พิพากษา ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชำระดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด จึงอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินทุนและเบี้ยปรับจำนวนสองเท่าของจำนวนเงินดังกล่าว พร้อมดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดนับแต่วันฟ้องคดีจนกว่าจะชำระเสร็จนั้น ซึ่งในส่วนของดอกเบี้ยผิดนัดนั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยกขึ้นว่ากล่าวไว้ในคำฟ้องหรือคำขอในชั้นพิจารณา พิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแต่อย่างใด และกรณีนี้ไม่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของ ประชาชนหรือเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบ ด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเป็นกรณีที่ไม่อาจ แก้ไขให้ถูกต้องได้ ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบดังกล่าว จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของ ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๑/๒๕๕๓ และที่ อ.๑๒๔/๒๕๕๓ วินิจฉัย แนวทางเดียวกัน)

๒) การชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์

หากผู้อุทธรณ์มิได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนด ศาลชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ไว้พิจารณา

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งศาลให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำสั่ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำสั่งดังกล่าวแล้ว แต่เมื่อครบกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลแต่อย่างใด กรณีจึงต้องด้วยข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๙/๒๕๕๒)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๒ แต่ไม่มีเงินพอชำระค่าธรรมเนียมศาล จึงขออนุญาตศาลเพื่อขยายเวลาชำระค่าธรรมเนียมศาลออกไปเป็นวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๕๒ แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้นำค่าธรรมเนียมศาลมาชำระในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเกินระยะเวลาที่ศาลอนุญาตให้ขยายเวลา อันเป็นการไม่ถูกต้องตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบกับคำร้องขอชำระค่าธรรมเนียมศาลก็ไม่ได้แจ้งเหตุขัดข้องที่ไม่อาจชำระค่าธรรมเนียมศาลได้ในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ศาลจึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ และการแจ้งเหตุขัดข้องดังกล่าวเป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อุทธรณ์จะต้องแจ้งต่อศาล จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๖/๒๕๕๒)

๓) คำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมาย

(๑) กรณีที่นำคำพิพากษาที่ถึงที่สุดแล้วมายื่นอุทธรณ์

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๒ คู่กรณีจึงมีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นได้ภายในวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๒ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๕๒ กรณีจึงเป็นการยื่นอุทธรณ์ภายหลังจากที่คดีถึงที่สุดไปแล้ว ตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งต้องห้ามมิให้ศาลรับไว้พิจารณาตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาต่อไปได้ตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ เดียวกัน จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒/๒๕๕๓)

(๒) อุทธรณ์ที่ยกข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ อุทธรณ์ว่า ตนเองไม่ใช่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในบ้านและที่ดินที่พิพาทที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำการรื้อถอนบ้านหลังดังกล่าว และศาลปกครองชั้นต้นควรเรียกภรรยาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เข้ามาเป็นคู่กรณีแทนตนนั้น จากคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ดังกล่าวมีปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มีกรรมสิทธิ์ในบ้านหรือที่ดินดังกล่าวหรือไม่ แต่การที่ศาลปกครองสูงสุดจะพิจารณาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมในบ้านและที่ดินดังกล่าวอยู่ด้วยหรือไม่ เป็นการอุทธรณ์ในปัญหาข้อเท็จจริง และโดยที่ปัญหาดังกล่าวจะต้องเป็นปัญหาที่ได้หยิบยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น เมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้หยิบยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วในศาลปกครองชั้นต้นและไม่ได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จะยกขึ้นกล่าวอ้างในชั้นอุทธรณ์ได้ คำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ในส่วนนี้ จึงเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายที่ศาลปกครองสูงสุดไม่อาจวินิจฉัยได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐/๒๕๕๒)

คดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นโดยขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติงาน รวมทั้งให้จ่ายเงินเดือนย้อนหลังในอัตราจ้างเดิมตั้งแต่วันที่คำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจนถึงวันที่มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าปฏิบัติงาน และให้ต่อสัญญาจ้างเป็นเวลา ๓ ปี นับแต่วันสิ้นสุดสัญญาเดิม ต่อมาผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอแก้ไขทุนทรัพย์โดยเพิ่มค่าเสียหายเป็นจำนวน ๒,๗๒๐,๐๐๐ บาท เมื่อศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง การที่ผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์และยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมอุทธรณ์โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ชดใช้ค่าเสียหายเพิ่มขึ้นอีกเป็นเงินจำนวน ๙,๙๖๕,๖๓๙ บาท ต่างหากจากค่าเสียหายจำนวน ๒,๗๒๐,๐๐๐ บาท ดังกล่าวข้างต้นนั้น คำขอดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นการชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานเพิ่มเติมเพื่อสนับสนุนข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์เดิม แต่เป็นการแก้ไขเพิ่มเติมอุทธรณ์ในข้อที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ทั้งยังมีข้อที่เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้ฟ้องคดีจะยกขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ได้โดยไม่ต้องยกขึ้นว่ากันในศาลปกครองชั้นต้น ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๖๕/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ยื่นโดยผิดระเบียบ

(๑) อุทธรณ์ที่ยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่แต่งตั้งผู้ฟ้องคดี เมื่อศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง การที่ผู้ฟ้องคดี ยื่นอุทธรณ์โดยมีคำขอข้อหนึ่งขอให้ศาลปกครองมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับไปรับราชการใน ตำแหน่งหน้าที่เดิมนั้น เห็นว่า คำขอดังกล่าวมิได้เป็นข้อเท็จจริงที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และมีได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของ ประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ยื่นโดยผิดระเบียบ ตามข้อ ๑๐๔ แห่งระเบียบ เดียวกัน จึงให้ยกอุทธรณ์ในส่วนนี้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๖/๒๕๕๒)

(๒) ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์

คดีนี้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้วเห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๘ เมษายน ๒๕๕๑ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระค่าธรรมเนียมศาลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ คำสั่งศาล ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับคำสั่งศาลแล้ว แต่ไม่ดำเนินการชำระค่าธรรมเนียมศาล ภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีจึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ยื่นโดยผิดระเบียบตามข้อ ๑๐๘ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำอุทธรณ์ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่น โดยผิดระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๖ การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)

๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่

(๑) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

กรณีที่มีการแก้ไขมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ในระหว่างที่ศาลปกครองสูงสุดกำลังพิจารณาคำพิพากษานี้ ได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และบัญญัติให้การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ต้องยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่มิเหตุแห่งการฟ้องคดี และโดยที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติซึ่งมีผลใช้บังคับกับการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองทุกคดีในทันที เมื่อนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดีจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองชั้นต้น ยังไม่พ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ คำฟ้องของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำฟ้องที่ศาลปกครองรับไว้พิจารณาได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดี จึงพิพากษายกฟ้อง และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดแก่ผู้ฟ้องคดี โดยยังมีได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี จึงเป็นกรณีที่คดีปรากฏเหตุที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่งอันเนื่องมาจากการแก้ไขบทบัญญัติมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ และศาลปกครองสูงสุดเห็นว่า มีเหตุอันสมควรตามข้อ ๑๑๒ (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนให้ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อพิจารณาคำพิพากษาต่อไปตามรูปคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๒/๒๕๕๓ ที่ อ.๗๓/๒๕๕๓ และที่ อ.๗๔/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกศาลล้มละลายสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดในระหว่างการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น แต่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้เรียกเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าว่าคดีแทนผู้ฟ้องคดี

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลล้มละลายกลางได้มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีเด็ดขาด เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๐ แต่ศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๐ อันเป็นระยะเวลาหลังจากที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีเด็ดขาดแล้ว โดยไม่ได้เรียกให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าว่าคดีแทนผู้ฟ้องคดี เมื่อพิจารณาตามมาตรา ๒๒^๔ และมาตรา ๒๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓ ซึ่งบัญญัติให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจเข้าว่าคดีแทนผู้ฟ้องคดีนับแต่วันที่ศาลล้มละลายกลางมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีเด็ดขาด ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลอีกต่อไป แต่ผู้ฟ้องคดีกลับดำเนินกระบวนการพิจารณาและว่าคดีที่ตนเป็นผู้ฟ้องคดีในศาลปกครองชั้นต้นตลอดมาจนกระทั่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษา กรณีถือได้ว่าการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น นับแต่วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๕๐ เป็นต้นไปนั้น ไม่ชอบด้วยมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติล้มละลายฯ จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้อง และมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ต่อไปตามรูปคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๔/๒๕๕๓)

กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับคำฟ้องในส่วนที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไว้พิจารณาแล้ว ตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองสูงสุดให้เป็นที่ที่สุด เมื่อคดีนี้ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งให้แก่คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งไม่รับคำฟ้องที่ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณา เป็นให้รับคำฟ้องในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไว้พิจารณา นอกจากนี้แก้ไขเป็นไปตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ดังนั้น คดีในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นที่ที่สุดแล้ว การที่

^{๔-๕} พระราชบัญญัติล้มละลาย พุทธศักราช ๒๔๘๓

มาตรา ๒๒ เมื่อศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์ของลูกหนี้แล้ว เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์แต่ผู้เดียวมีอำนาจดังต่อไปนี้

- (๑) จัดการและจำหน่ายทรัพย์สินของลูกหนี้ หรือกระทำการที่จำเป็นเพื่อให้กิจการของลูกหนี้ที่ค้างอยู่เสร็จสิ้นไป
- (๒) เก็บรวบรวมและรับเงิน หรือทรัพย์สินซึ่งจะตกให้แก่ลูกหนี้ หรือซึ่งลูกหนี้มีสิทธิจะได้รับจากผู้อื่น
- (๓) ประนีประนอมยอมความ หรือฟ้องร้อง หรือต่อสู้คดีใดๆ เกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้

มาตรา ๒๕ ให้เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์เข้าว่าคดีแพ่งทั้งปวงอันเกี่ยวกับทรัพย์สินของลูกหนี้ ซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลในขณะที่มีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ และเมื่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์มีคำขอโดยทำเป็นคำร้อง ศาลมีอำนาจงดการพิจารณาคดีแพ่งนั้นไว้ หรือจะสั่งเป็นประการใดตามที่เห็นสมควรก็ได้

ต่อมาศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาและพิพากษายกฟ้องในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อีก จึงเป็นการไม่ชอบตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็น ปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจ ยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ตามข้อ ๘๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเมื่อคดีนี้ปรากฏเหตุว่าคดีในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นที่สุดแล้ว ตามมาตรา ๗๓ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่ศาลปกครองชั้นต้นยัง พิจารณาและพิพากษายกฟ้องในส่วนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อีก กรณีจึงเป็นการมิได้ปฏิบัติตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบเดียวกัน จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว ส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้พิพากษาใหม่ให้ถูกต้อง (**คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๗/๒๕๕๓**)

กรณีที่มีได้แจ้งกำหนดวันนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งกำหนดให้ วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ เป็นวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรก ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมาศาล แต่ผู้ฟ้องคดีไม่มาศาล ในวันนัดพิจารณาคดีครั้งแรกศาลปกครองชั้นต้นให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง แถลงด้วยวาจาแล้วจึงกำหนดให้วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๒ เป็นวันนัดฟังคำพิพากษาและให้แจ้ง คู่กรณีที่ไม่มาศาลทราบ แต่ไม่ปรากฏว่ามีการส่งหมายแจ้งกำหนดวันนัดอ่านผลแห่งคำพิพากษา ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติในมาตรา ๖๙ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และคดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ ผู้ฟ้องคดีชนะคดีบางส่วน และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลบางส่วนตามส่วนของการชนะคดีแก่ ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีอาจยื่นคำอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นได้ เมื่อศาลปกครองชั้นต้นมิได้แจ้งกำหนดวันนัดฟังคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดี จึงไม่อาจทราบศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาในคดีนี้แล้ว และทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ทราบ กำหนดยื่นคำอุทธรณ์เพื่อคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าว จึงมีเหตุอันสมควร ที่ศาลปกครองสูงสุดจะยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง ระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น แล้วให้ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดวันอ่านผลแห่งคำพิพากษาใหม่และแจ้งให้คู่กรณีทราบล่วงหน้า ตามสมควร เสร็จแล้วดำเนินกระบวนการพิจารณาไปตามบทบัญญัติของกฎหมายต่อไป (**คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๒/๒๕๕๓**)

(๒) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒))

กรณีที่มีการแก้ไขมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ

กรณีที่ขณะคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง สูงสุดได้มีการตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ขึ้นใช้บังคับ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ โดยมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว บัญญัติให้ยกเลิกความในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ แล้วบัญญัติให้การฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต้องยื่นฟ้องภายในห้าปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึง เหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี และโดยที่บทบัญญัติ แห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติ ดังนั้น เมื่อไม่มีบทเฉพาะกาลกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น จึงมีผลใช้บังคับกับการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองทุกคดีในทันที ทำให้ กำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จากเดิมที่มีกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี แต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงเหตุแห่งการฟ้องคดี เมื่อคดีนี้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้ถึง เหตุแห่งการฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องในงานที่จ้างตามสัญญา เมื่อวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการ ซ่อมแซมคันดินที่ชำรุด และผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ จึงเป็น การยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ อันเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับในขณะที่ ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาคดีนี้บัญญัติไว้ คำฟ้องคดีนี้จึงเป็นคำฟ้องที่ได้ยื่นฟ้องภายในกำหนด ระยะเวลาการฟ้องคดี แต่ศาลปกครองชั้นต้นยังไม่ได้วินิจฉัยในเนื้อหาแห่งคดี จึงเป็นกรณีที่ คดีปรากฏเหตุที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ในส่วนที่ว่าด้วยการ แสวงหาข้อเท็จจริง อันเนื่องมาจากการแก้ไขกฎหมายในมาตรา ๕๑ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ ดังกล่าว ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีปกครองฯ จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งสำนวนคืนให้

ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อพิจารณาพิพากษาต่อไปตามรูปคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ที่ อ.๙๗/๒๕๕๒)

กรณีศาลปกครองชั้นต้นแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหา
ข้อเท็จจริงและกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลปกครองชั้นต้นได้กำหนดให้วันที่
๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนด
วันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวให้คู่กรณีทราบ ซึ่งปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และในฐานะ
ผู้แทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ ไม่ได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง
เนื่องจากผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ย้ายไม่ทราบที่อยู่ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีปรากฏหลักฐานใบตอบรับไปรษณีย์
ในประเทศว่าได้รับหมายแจ้งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นการได้รับหมาย
ดังกล่าวล่วงหน้าก่อนวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงเพียง ๖ วัน เท่านั้น แต่ต่อมาศาลปกครอง
ชั้นต้นจะได้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงใหม่เป็นวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๕๒ และได้
หมายแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และในฐานะผู้แทนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๘ และผู้ถูกฟ้องคดี
ทราบกำหนดวันดังกล่าวได้แล้วก็ตาม แต่ก็ปรากฏว่าคู่กรณีทั้งสองฝ่ายยังคงได้รับหมายแจ้ง
กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าน้อยกว่าสิบวัน กรณีจึงเป็นการดำเนินกระบวนการ
พิจารณาในขั้นตอนการกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ แห่งระเบียบฯ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ นอกจากนี้ ภายหลังจากที่ตุลาการผู้แถลงคดีได้จัดทำ
คำแถลงการณ์เสนอต่อองค์คณะแล้ว และองค์คณะได้กำหนดให้วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๒
เป็นวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรก พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาดังกล่าวให้คู่กรณี
ทราบ และจัดส่งสรุปข้อเท็จจริงของตุลาการเจ้าของสำนวนไปด้วย ซึ่งปรากฏว่ามีคู่กรณีบางราย
ได้รับหมายแจ้งกำหนดวันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันก่อน
วันนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกเพียง ๓ วัน เท่านั้น กรณีจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาในขั้นตอน
การนั่งพิจารณาคดีครั้งแรกที่ไม่ชอบด้วยมาตรา ๕๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองฯ และปัญหาการดำเนินกระบวนการที่ไม่ชอบทั้งสองขั้นตอนดังกล่าวเป็น
ปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจ
ยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมา
จนกระทั่งมีคำพิพากษา กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้
ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบเดียวกัน จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครอง
ชั้นต้นและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้อง และมีคำพิพากษาหรือ

คำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๐/๒๕๕๒ และที่ อ.๓๓๗/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

คดีนี้กำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงที่ศาลแจ้งให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายทราบไม่ใช่วันเดียวกัน โดยในส่วนของผู้ฟ้องคดีกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ในขณะที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนดเป็นวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ซึ่งทำให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายมีระยะเวลาในการแสวงหาหรือเสนอพยานหลักฐานเพิ่มเติมไม่เท่าเทียมกัน ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในทางคดี อันเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ ทั้งนี้ ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาจนกระทั่งมีคำพิพากษา กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบเดียวกัน จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาใหม่ให้ถูกต้อง และมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๑/๒๕๕๒)

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดให้วันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวให้คู่กรณีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงโดยชอบแล้ว แต่ไม่สามารถส่งหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ยอมรับ ปรากฏตามบันทึกเจ้าหน้าที่ไปรษณีย์ตีกลับ (ร. ๑๒) ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ และไม่ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่งให้ดำเนินการส่งหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใหม่ กรณีจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาจนกระทั่งมีคำพิพากษา จึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบเดียวกัน จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้

ถูกต้องและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ที่ อ.๑๘/๒๕๕๓)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดให้วันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๑ เป็นวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง พร้อมทั้งมีคำสั่งให้แจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวให้คู่กรณีทราบ ปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับในประเทศว่าผู้ฟ้องคดีได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับหมายแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๕๑ เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลปกครองชั้นต้นแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าในคดีนี้เป็นเวลาไม่ถึงสิบวัน โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับทราบกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริงล่วงหน้าเป็นเวลาเพียง ๙ วัน เท่านั้น จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยแล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ เดียวกัน การที่ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อมาจนกระทั่งมีคำพิพากษา กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบนี้ ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ดังกล่าว จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นและให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้องแล้วมีคำพิพากษาหรือคำสั่งใหม่ตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด
ที่ อ.๑๘/๒๕๕๓)

(๓) กรณีที่ข้อเท็จจริงไม่พอกแก่การวินิจฉัยคดี (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓))

เมื่อพิจารณาจากเอกสารประกอบคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งสำเนาบันทกข้อความของสำนักการโยธา (กองควบคุมอาคาร) ปรากฏว่ากรณีที่เจ้าของอาคารได้ตัดแปลงอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตและถูกดำเนินคดีทางแพ่งจนคดีถึงที่สุด โดยศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาให้หรือถอน นั้น หากต่อมาเจ้าของอาคารดังกล่าวได้ขออนุญาตตัดแปลงอาคาร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้เคยอนุญาตให้เจ้าของอาคารดังกล่าวตัดแปลงอาคารได้ ซึ่งเอกสารตามผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างดังกล่าวเป็นข้อเท็จจริงที่มีผลต่อการวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานครที่วินิจฉัยอุทธรณ์ว่า การที่ศาลแพ่งธนบุรีได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทแล้วมีผลทำให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติตามคำพิพากษามาตรา ๕๒ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕

แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคาร เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ไม่อาจที่จะพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตตัดแปลงของผู้ฟ้องคดีได้ และบันทึกข้อความของปลัดกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๘๐๐๔/๗๘๘ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๔๔ เรื่อง แนวทางเพื่อแก้ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับการทางปกครองคดีอาคาร เพื่อให้สำนักงานเขตดำเนินการ ในข้อ ๓.๑ และข้อ ๓.๒ ที่ให้สำนักงานเขตเจรจากับเจ้าของที่ยื่นขออนุญาต นั้น ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๒ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว จึงไม่มีผลบังคับตามกฎหมาย เมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้รับเอกสารดังกล่าวไว้พิจารณาแล้ว แต่ยังมีได้แสวงหาข้อเท็จจริงให้เพียงพอแก่การวินิจฉัย รวมทั้งยังมีได้พิจารณาและวินิจฉัยในประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างตามเอกสารดังกล่าว ประกอบกับตามคำขอของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่อาคารพิพาทสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โดยที่ยังมิได้พิจารณาคดีในประเด็นดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ปรากฏเหตุว่าข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังมาไม่พอแก่การวินิจฉัยชี้ขาดคดีตามนัยข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ พิพากษาให้ยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาคดีในประเด็นดังกล่าวต่อไป แล้วมีคำสั่งหรือคำพิพากษาใหม่ตามรูปคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๘/๒๕๕๒)

คดีนี้ในคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นได้ระบุว่า ไม่สามารถตรวจบันทึกคำให้การของผู้ถูกกล่าวหาหรือพยานที่ดำเนินการโดยสำนักงาน ป.ป.ช. เนื่องจากเป็นเอกสารที่อยู่ในความครอบครองของ ป.ป.ช. รวมทั้งบันทึกคำให้การของพยาน เมื่อศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่ากระบวนการไต่สวนของอนุกรรมการไต่สวนไม่ถูกต้องตามกฎหมายบัญญัติไว้ ก็ควรที่จะได้ตรวจสอบพยานเอกสารดังกล่าว การที่พิจารณาโดยสรุปว่าตรงกับเอกสารรายงานการไต่สวนข้อเท็จจริงหรือจากการนำส่งของผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยมีได้รับฟังพยานหลักฐานโดยตรงจาก ป.ป.ช. ซึ่งอาจมีผลทำให้การรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาดได้ ประกอบกับเมื่อจะวินิจฉัยว่า ป.ป.ช. ซ้ำมูลโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องตรวจสอบพยานและเอกสารหลักฐานจาก ป.ป.ช. เป็นสำคัญด้วย ดังนั้น เมื่อ ป.ป.ช. ยื่นคำร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่โดยอ้างว่าศาลปกครองชั้นต้นรับฟังข้อเท็จจริงผิดพลาด ผู้ร้องซึ่งเป็นบุคคลภายนอกมิได้เข้ามาในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีหรือได้เข้ามาแล้ว แต่ถูกตัดโอกาสโดยไม่เป็นธรรมในการมีส่วนร่วมในการดำเนินกระบวนการพิจารณา หรือมีข้อบกพร่องสำคัญในกระบวนการพิจารณาพิพากษาที่ทำให้ผลของคดีไม่มีความยุติธรรม ตามมาตรา ๗๕ วรรคหนึ่ง (๑) (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงเป็นคำร้องที่รับฟังได้ ผู้ร้องจึงเป็นผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีปกครองใหม่ได้ เมื่อคดีปรากฏเหตุว่าข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังมาไม่พอแก่การวินิจฉัยชี้ขาดคดี และศาลปกครองสูงสุดเห็นว่ามีเหตุอันสมควร ศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจ

กำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งประกอบด้วยตุลาการศาลปกครองชั้นต้นอื่นที่มีชื่อองค์คณะเดิม เป็นองค์คณะพิจารณาคดีนี้ใหม่ ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งกลับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น เป็นให้รับคำขอพิจารณาพิพากษา คดีใหม่ของผู้ร้องไว้พิจารณาและดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไปตามรูปคดีโดยองค์คณะใหม่ ของศาลปกครองชั้นต้น **(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๓๘/๒๕๕๒)**

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น โดยคัดค้านว่า รถยนต์บรรทุกสิบล้อ ทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ ที่พนักงานสอบสวนสถานี ตำรวจภูธรอำเภออ่าวลึกยึดไว้โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นรถยนต์ที่ไม่ได้ใช้ในการกระทำ ความผิด และศาลจังหวัดกระบี่ไม่ได้มีคำสั่งให้ริบ การยึดรถยนต์คันดังกล่าวไว้จึงเป็นการกระทำ ละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี คดีจึงมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีว่า การที่เจ้าพนักงาน ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภออ่าวลึก ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีไม่คืนรถยนต์ คันดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ซึ่งการที่จะวินิจฉัยประเด็น แห่งคดีว่า การที่เจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภออ่าวลึก ไม่คืนรถยนต์บรรทุก คันพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ นั้น จะต้องพิจารณาให้ได้ ข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติว่า รถยนต์บรรทุกคันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้ใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ ในการทำความผิดจนถูกดำเนินคดีและถูกยึดเป็นของกลางในคดีอาญา และศาลมีคำพิพากษา ให้ริบหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๐ ขณะที่นาย ส. ขับรถยนต์ บรรทุกผลปาล์มทะเลลายดิบอยู่บนถนนเพชรเกษม ตำบลอ่าวลึกเหนือ อำเภออ่าวลึก จังหวัด กระบี่ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรอำเภออ่าวลึก ได้จับกุมนาย ส. ข้อนานารถยนต์ ที่บรรทุกน้ำหนักเกินพิกัดมาใช้นทางหลวงแผ่นดินโดยไม่ได้รับอนุญาต พร้อมทั้งได้ยึดรถยนต์ บรรทุก โดยนาย ส. ได้ให้การรับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาพร้อมทั้งได้บันทึกถ้อยคำและ ลงลายมือชื่อในเอกสารหลักฐานการชั่งน้ำหนักรถยนต์ที่ถูกจับกุมว่า รถยนต์คันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ ที่ตนขับขึ้นนั้น ได้บรรทุกผลปาล์มทะเลลายดิบ มีน้ำหนักเกินพิกัดอัตราไป ๗,๓๘๐ กิโลกรัม ต่อมา พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภออ่าวลึกได้บันทึกคำให้การ ของนาย ส. ตามบันทึกคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา ว่า นาย ส. ได้ขับรถยนต์บรรทุก สิบล้อ คันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๐ กระบี่ ซึ่งใช้บรรทุกผลปาล์มทะเลลายดิบจากสหกรณ์นิคมอ่าวลึก เพื่อนำไปส่งที่บริษัท ส. รวมทั้งได้จัดทำบัญชีของกลางว่าเป็นรถยนต์บรรทุกสิบล้อ ยี่ห้อ ฮีโน่ ทะเบียน ๘๐-๒๒๔๐ กระบี่ และได้นำผู้ต้องหาพร้อมสำนวนการสอบสวนส่งพนักงานอัยการ จังหวัดกระบี่ หลังจากนั้น พนักงานอัยการจังหวัดกระบี่ได้มีบันทึกการฟ้องคดีอาญาด้วยวาจา และศาลจังหวัดกระบี่มีคำพิพากษาให้ลงโทษจำคุกนาย ส. ๑ เดือน เปลี่ยนโทษจำคุกเป็นโทษ กักขังมีกำหนด ๑ เดือน และให้ริบของกลาง ต่อมา พนักงานอัยการจังหวัดกระบี่ได้ยื่นคำร้อง

ต่อศาลจังหวัดกระบี่ ขอให้เลขทะเบียนรถยนต์บรรทุกสิบล้อของกลาง จากคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๐ กระบี่ เป็นคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ เนื่องจากเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุม และพนักงานสอบสวนได้บันทึกบัญชีของกลางและบันทึกจับกุมผิดพลาดเคลื่อน แต่ศาลจังหวัดกระบี่เห็นว่าเป็นคำร้องขอแก้ไขฟ้องหลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้ว ไม่อาจกระทำได้ จึงยกคำร้อง เห็นได้ว่ารถยนต์บรรทุกคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๐ กระบี่ เป็นรถยนต์บรรทุกที่ศาลจังหวัดกระบี่มีคำสั่งให้ริบ ต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือขอให้ผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธร อำเภออ่าวลึกคืนรถยนต์บรรทุกคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ได้รับการปฏิเสธโดยอ้างว่ารถยนต์คันที่ขอคืนเป็นรถยนต์ของกลางที่ศาลจังหวัดกระบี่มีคำพิพากษาให้ริบ กรณีจึงมีประเด็นที่จะต้องฟังข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติว่า รถยนต์บรรทุกคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ เป็นรถยนต์คันที่นาย ส. ใช้ในการกระทำความผิดหรือไม่ เห็นว่า เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ส. ผู้ขับรถยนต์บรรทุกผลปาล์มทะเลลายดิบ ซึ่งถูกจับกุมและถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหา ดังกล่าว ได้ลงชื่อในบันทึกคำให้การรับสารภาพของผู้ต้องหา โดยได้ให้การว่าได้ขับซึ่งรถยนต์บรรทุกสิบล้อ คันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๐ กระบี่ เป็นผลให้บันทึกคำฟ้องด้วยวาจาของพนักงาน อัยการ บัญชีของกลาง และคำพิพากษาของศาลจังหวัดกระบี่ ปรากฏเลขทะเบียนรถยนต์ที่ถูกริบ เป็นคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๐ กระบี่ ซึ่งมีเพียงแต่บันทึกการจับกุมและหลักฐานการซึ่งนำหน้า ที่ระบุทะเบียนรถยนต์คันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ ข้อกล่าวอ้างของพนักงานสอบสวนเพียงว่า มีการเขียนเลขทะเบียนรถยนต์ผิดพลาด ซึ่งมีผลให้รถยนต์ของกลางเป็นรถต่างคันกัน จึงยังมี ข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่มีความขัดแย้งกันอยู่ อีกทั้ง ยังมีพยานหลักฐานอื่นที่สามารถ พิสูจน์ข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติได้ว่า รถยนต์บรรทุกคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ เป็นรถที่ พนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรอำเภออ่าวลึกยึดไว้โดยชอบหรือไม่ โดยที่ปรากฏว่า นาย ส. ทำหนังสือให้ข้อเท็จจริงต่อศาลปกครองสูงสุดว่า นาย ส. เป็นผู้ขับรถยนต์บรรทุก คันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๐ กระบี่ ในการกระทำความผิดตามที่ถูกจับกุมดำเนินคดีและถูกลงโทษ ทางอาญา ซึ่งรถยนต์คันดังกล่าวได้มีนาย ม. ผู้จัดการบริษัท ท. มาขอรับรถยนต์บรรทุกคันไป และในวันที่ถูกจับกุม นาย ส. ได้พบเห็นรถยนต์บรรทุกคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ จอดอยู่ที่ สถานีตำรวจภูธรอำเภออ่าวลึกอยู่ก่อนแล้ว ในชั้นนี้ คดีจึงยังมีข้อเท็จจริงที่ต้องสงสัยอย่างยิ่งว่า รถยนต์คันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ ที่นาย ส. ขับบรรทุกผลปาล์มเกินน้ำหนักที่กฎหมาย กำหนดจนถูกจับกุมดำเนินคดี เป็นรถยนต์คันเดียวกับที่ศาลจังหวัดกระบี่มีคำพิพากษาให้ริบ และนาย ส. มีข้อเท็จจริงเกี่ยวกับรถยนต์บรรทุกคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๐ กระบี่ ตั้งแต่ถูกจับกุม และนำไปซึ่งนำหน้าและมีการนำรถยนต์บรรทุกคันดังกล่าวให้พ้นจากการถูกยึดไว้เป็นของกลาง อย่างไร ซึ่งจะต้องปรากฏข้อเท็จจริงอย่างชัดเจนว่า รถยนต์บรรทุกคันทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ ถูกนำไปจอดอยู่ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภออ่าวลึกได้อย่างไรและเพราะเหตุใด และหากเป็น

รถยนต์คันที่มีการบรรทุกทะเลลายปาล์มดิบจนมีน้ำหนักเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดแล้ว ได้มีการนำปาล์มเหล่านั้นไปลงไว้ที่ใด โดยผู้ใด ซึ่งจะต้องมีพยานหลักฐานสนับสนุนอย่างเพียงพอ ส่วนนาย ส. มีความสัมพันธ์ในการจ้างกับบริษัท ท. หรือมีความสัมพันธ์ในทางใดกับผู้ฟ้องคดีหรือไม่ อย่างไร อีกทั้ง การที่นาย ส. ลงชื่อในบันทึกการชั่งน้ำหนักที่ระบุว่าบรรทุกน้ำหนักเกิน นาย ส. ได้ลงชื่อโดยยืนยันได้หรือไม่ว่าเลขทะเบียนที่บันทึกไว้เป็นเลขทะเบียน ๘๐-๒๒๔๓ กระบี่ จริง ซึ่งข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้ศาลสามารถไต่สวนแสวงหาข้อเท็จจริงให้เป็นที่ยุติเพื่อให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีได้ กรณีจึงยังมิได้ความชัดเจนซึ่งข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่มีผลเป็นการพิสูจน์การกระทำของเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีตามกรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวหา จึงถือได้ว่าศาลปกครองชั้นต้นยังได้ข้อเท็จจริงมาไม่พอแก่การวินิจฉัยคดี ตามข้อ ๑๑๒ (๓) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดเห็นว่ามีเหตุอันสมควรและคดีมีความจำเป็นต้องรับฟังข้อเท็จจริงต่อไป จึงพิพากษายกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น และกำหนดให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาคดีใหม่ โดยแสวงหาข้อเท็จจริงให้ได้ความชัดเจนซึ่งข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ แล้วพิพากษาหรือมีคำสั่งไปตามรูปคดีต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๘/๒๕๕๓)

๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำพิพากษาใหม่

คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลาง เห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้กับนาย ล. คนหางานตามอัตราส่วนกับระยะเวลาการทำงานตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ แก้ไขเพิ่มเติมฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๗ จึงให้หลักประกันของผู้ฟ้องคดี และได้มีหนังสือ ที่ รง ๐๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แจ้งการหักหลักประกันดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบ พร้อมกับมีหนังสือ ที่ รง ๐๓๑๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แจ้งธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) สำนักงานใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ค้ำประกันผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต่อนายทะเบียนจัดหางานกลางให้นำเงินจำนวน ๔๑,๒๕๐ บาท ไปให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ นาย ล. ดังนั้น หนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ รง ๐๓๑๑/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ที่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบการหักหลักประกันของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่มีผลกระทบต่อสิทธิและหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ส่วนหนังสือของ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ รง ๐๓๑๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เป็นเพียงหนังสือที่มีผลกระทบต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง และผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็ได้มีคำขอให้เพิกถอนหนังสือดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยในคดีนี้ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือ ที่ รง ๐๓๑๑/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น จึงเป็นการกำหนดประเด็นวินิจฉัยนอกคำฟ้องและคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง อันเป็นกรณีที่ไม่ได้มีการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง อย่างไรก็ตาม เมื่อศาลปกครองชั้นต้นได้พิจารณาและวินิจฉัยเกี่ยวกับการมีคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่หักหลักประกันของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแล้ว ศาลปกครองสูงสุดจึงมีเหตุอันสมควรที่จะกำหนดประเด็นวินิจฉัยในคดีนี้ให้ถูกต้องและพิจารณาพิพากษาต่อไปได้โดยไม่ต้องยกคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นแล้วส่งคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้พิพากษาหรือมีคำสั่งใหม่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๑/๒๕๕๒)

๓.๒.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)

กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุดในการวินิจฉัยอุทธรณ์คำพิพากษานั้น มีเพียงกรณีที่ศาลปกครองสูงสุดนำข้อ ๙๒ มาใช้ในการวินิจฉัยปัญหาดังต่อไปนี้

(๑) ปัญหาเรื่องดอกเบี้ยตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๑/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๘๗/๒๕๕๒ และที่ อ.๓๙๓/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๒) ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมิอาจหลีกเลี่ยงได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๒/๒๕๕๒ ที่ อ.๒๙๗/๒๕๕๒ และที่ อ.๓๘๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๓) ปัญหาเกี่ยวกับการเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนเสียหายไว้แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐/๒๕๕๒ และที่ อ.๓๘๓/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๔) ปัญหาเกี่ยวกับการแจ้งกำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหาข้อเท็จจริง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๗/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๔๐/๒๕๕๒ และที่ อ.๓๔๑/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๕) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่าทดแทนการเวนคืนที่ดิน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๔/๒๕๕๒)

(๖) ปัญหาเรื่องระยะเวลาการฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๓/๒๕๕๒)

(๗) ปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาล (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๗/๒๕๕๒)

(๘) ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดค่าบังคับของศาลปกครอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๕/๒๕๕๒)

๓.๓ คดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

๓.๓.๑ ผู้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นถือเป็นคำฟ้อง ผู้ที่จะมีสิทธิอุทธรณ์จึงต้องเป็นคู่กรณีในคดีที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่ง และต้องเป็นคู่กรณีที่ได้รับผลกระทบตามคำพิพากษาอันถือได้ว่าเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากผลบังคับตามคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

การที่ผู้ร้องทั้งสิบได้ยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งเข้ามาในคดีนี้ในชั้นพิจารณา คำร้องอุทธรณ์คำสั่ง โดยอ้างว่าเป็นประชาชนที่อยู่อาศัยในพื้นที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และได้รับผลกระทบจากการพิจารณาคดี เพราะการก่อสร้างอาคารตามใบอนุญาตก่อสร้างอาคารที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ออกให้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำให้ต้องเสียพื้นที่สาธารณะของชุมชน แต่เนื่องจากผู้ร้องทั้งสิบมิได้เป็นคู่กรณีในคดีตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ร้องทั้งสิบจึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียที่มีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ตามข้อ ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๘๐/๒๕๕๒)

กรณีที่กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ (ผู้ฟ้องคดี) ฟ้องขอให้ผู้ที่ได้รับประทานบัตรทำเหมืองแร่หินอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๓) ชำระค่าภาคหลวงแร่ให้กับผู้ฟ้องคดี โดยศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี

ไว้พิจารณาเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ นั้น จะเห็นได้ว่าคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเป็นกรณีที่ศาลได้พิจารณาเกี่ยวกับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีว่าอยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาของศาลหรืออยู่ในเงื่อนไขการฟ้องคดีตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ คำสั่งดังกล่าวไม่มีผลกระทบต่อสิทธิตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามแต่อย่างใด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามอุทธรณ์ว่า หากศาลปกครองชั้นต้นไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาจะทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามต้องชำระค่าภาคหลวงแร่หรือถูกบังคับตามมาตรการบังคับทางปกครองตามคำสั่งของผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่มีสิทธิโต้แย้งและไม่เป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามนั้น หากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่าผู้ฟ้องคดีใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามขอจะฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งทางปกครองหรือสั่งห้ามการกระทำของผู้ฟ้องคดีนั้นได้ ตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียที่มีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาต่อศาลปกครองสูงสุดตามข้อ ๔๙/๑ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗/๒๕๕๓)

๓.๓.๒ ระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

แนวคำวินิจฉัยเกี่ยวกับระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

ตามข้อ ๔๙/๑

(๑) กรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นส่งคำสั่งไม่รับคำฟ้องให้แก่ผู้ฟ้องคดีหรือผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โดยปรากฏหลักฐานตามใบตอบรับทางไปรษณีย์ว่า ผู้ฟ้องคดี ผู้รับมอบอำนาจ หรือบุคคลอื่นรับไว้แทนแล้ว ถือว่าวันที่ที่ระบุในใบตอบรับเป็นวันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง หากผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว ย่อมถือว่าคดีถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดไม่อาจรับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไว้พิจารณาได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๐๕/๒๕๕๒ ที่ ๔๑๕/๒๕๕๒ และที่ ๒๒๒/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๒) หากวันครบกำหนดเป็นวันหยุดราชการ ต้องยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นในวันทำการถัดไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๕/๒๕๕๒)

(๓) คำขอขยายระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ต้องยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นที่มีคำสั่งนั้น และศาลปกครองชั้นต้นเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาว่าระยะเวลาการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเป็นระยะเวลาที่ศาลมีอำนาจขยายได้หรือไม่ และหากเป็น

ระยะเวลาที่ศาลมีอำนาจขยายได้ สมควรขยายระยะเวลาดังกล่าวให้ตามที่ขอหรือไม่ เพียงใด
หาใช่ศาลปกครองสูงสุดไม่ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจมีคำขอให้ศาลปกครองสูงสุดขยายระยะเวลายื่น
คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๕/๒๕๕๒)

(๔) การยื่นคำขอขยายระยะเวลายื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครอง
ชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ต้องยื่นภายในกำหนดระยะเวลายื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งตาม
ข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ หากผู้ฟ้องคดียื่นคำขอเมื่อพ้นกำหนด
ระยะเวลาดังกล่าว ย่อมถือว่าคดีถึงที่สุดตามมาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองฯ แล้ว ศาลย่อมไม่มีอำนาจพิจารณาคำขอดังกล่าวได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๕๑๕/๒๕๕๒ ที่ ๕๑๖/๒๕๕๒ ที่ ๕๑๗/๒๕๕๒ ที่ ๕๑๘/๒๕๕๒ ที่ ๕๑๙/๒๕๕๒
ที่ ๕๒๐/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๑/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๒/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๓/๒๕๕๒ ที่ ๕๒๔/๒๕๕๒
ที่ ๕๒๕/๒๕๕๒ และที่ ๕๒๖/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๕) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ต้องขังยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครอง
ชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับเรื่องราวของเรือนจำภายใน
กำหนดเวลาตามข้อ ๔๙/๑ แล้ว แม้ต่อมาเรือนจำจะได้นำส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาล
ภายหลังเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของ
ศาลปกครองชั้นต้นก็ตาม กรณีย่อมถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองสูงสุดจะรับคำร้อง
อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง
ศาลปกครองฯ

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานศาลปกครองกลางได้มีหนังสือถึง
ผู้บัญชาการเรือนจำกลางคลองเปรม ขอความร่วมมือให้ส่งคำสั่งศาลที่ไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี
ทั้งสองไว้พิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองทราบ โดยปรากฏตามใบรับหนังสือหรือเอกสารของ
ศาลปกครองว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าวเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ ต่อมา
เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และในฐานะผู้แทนของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยื่นคำร้อง
อุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณาผ่าน
เรือนจำกลางคลองเปรมเพื่อให้ส่งต่อมายังศาลปกครองกลาง และเรือนจำกลางคลองเปรมมีหนังสือ
ลงวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๒ ส่งคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองต่อศาลทางไปรษณีย์เมื่อ
วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ โดยศาลปกครองกลางได้รับคำร้องอุทธรณ์ดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๔
มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งหากนับระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับแจ้งคำสั่งเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์
๒๕๕๒ แล้ว จะครบกำหนดเวลาสามสิบวันในวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๒ เมื่อวันดังกล่าวตรงกับ
วันหยุดราชการ (วันอาทิตย์) ผู้ฟ้องคดีจึงอาจยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งได้ในวันทำการวันแรก คือ
วันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ แต่หากนับระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งศาล คือ วันที่ ๖
กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ จนถึงวันที่เรือนจำกลางคลองเปรมส่งคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

ต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ก็ถือเป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลเกินสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่งศาลแล้ว กรณีจึงมีปัญหาที่จะต้องพิจารณาว่า การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และในฐานะผู้แทนของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ส่งคำร้องอุทธรณ์ผ่านเจ้าหน้าที่ของเรือนจำกลางคลองเปรมเพื่อส่งต่อไปยังศาลปกครองชั้นต้นภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่เรือนจำกลางคลองเปรมได้ส่งไปยังศาลเมื่อพ้นระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดนั้น จะถือเป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลภายในระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ เห็นว่า แม้ข้อ ๑๓ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ได้กำหนดเกี่ยวกับการยื่นเอกสารต่อศาลไว้เพียงการยื่นต่อศาลเอง หรือยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของศาล หรือส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงบทบัญญัติของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ ประกอบกับกฎกระทรวงมหาดไทย ออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙ หมวด ๖ เรื่อง การร้องทุกข์ ยื่นเรื่องราว และถวายฎีกาของผู้ต้องขัง ข้อ ๑๐๒ ถึง ข้อ ๑๒๖ ซึ่งกำหนดให้เจ้าพนักงานเรือนจำทุกคนมีหน้าที่สืบเรื่องราวร้องทุกข์และอำนวยความสะดวกต่างๆ รวมทั้งต้องเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังร้องทุกข์ยื่นเรื่องราวและถวายฎีกาของผู้ต้องขัง โดยเฉพาะข้อ ๑๒๕ วรรคสอง กำหนดให้ เจ้าพนักงานเรือนจำมีหน้าที่จัดส่งเรื่องราวร้องทุกข์ไปยังผู้รับ ประกอบกับโดยภาวะของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ต้องขังที่ถูกจำคุกอยู่ในเรือนจำ ย่อมไม่สามารถส่งเอกสารต่อศาลโดยตรงได้แล้ว เห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่รับเรื่องราวของเรือนจำกลางคลองเปรม เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๒ ซึ่งเป็นวันทำการวันแรก ถือได้ว่าเป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลตามที่กฎหมายกำหนดไว้แล้ว แม้ต่อมาเรือนจำกลางคลองเปรมจะได้นำส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีต่อศาลภายหลังเมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นก็ตาม กรณีย่อมถือเป็นเหตุจำเป็นอื่นที่ศาลปกครองสูงสุดจะรับคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไว้พิจารณาได้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๒๓/๒๕๕๒ และที่ ๖๒/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๓.๓.๓ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์

๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่สุด (ข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง)

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นที่สุด ได้แก่

(๑) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง และคำสั่งไม่รับคำขอให้กำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อ

บรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา เป็นที่สุดตามข้อ ๗๐ วรรคสอง และข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของ ศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงไม่ชอบตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่ง ศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๕/๒๕๕๒ ที่ ๔๔๐/๒๕๕๒ ที่ ๖๕๕/๒๕๕๒ ที่ ๔๗/๒๕๕๓ ที่ ๑๒๙/๒๕๕๓ และที่ ๑๘๓/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๒) คำสั่งยกคำขอทุเลาการบังคับตามกฎหมายหรือคำสั่งทางปกครองและ คำสั่งยกคำขอบรรเทาทุกข์ชั่วคราว เป็นที่สุดตามข้อ ๗๓ วรรคสอง และข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๖/๒๕๕๒)

๒) คำสั่งระหว่างพิจารณา (ข้อ ๑๐๐ วรรคสอง)

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาซึ่งต้องห้ามอุทธรณ์ ระหว่างพิจารณา

(๑) คำสั่งยกคำร้องขอให้เพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบของ ผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๕/๒๕๕๓)

(๒) คำสั่งยกคำร้องขอขยายระยะเวลากำหนดวันสิ้นสุดการแสวงหา ข้อเท็จจริง (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๖/๒๕๕๒)

(๓) คำสั่งยกคำขอให้ศาลสั่งลงโทษทางวินัยและละเมิดอำนาจศาลแก่ ผู้ถูกฟ้องคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๒/๒๕๕๒ ที่ ๓๔๓/๒๕๕๒ ที่ ๓๘๓/๒๕๕๒ ที่ ๙๖/๒๕๕๓ และที่ ๙๗/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

(๔) คำสั่งยกคำร้องขอเลื่อนคดีออกไปก่อนจนกว่าคณะอนุญาโตตุลาการ จะพิจารณาคำขอให้เพิกถอนคำชี้ขาดแล้ว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓/๒๕๕๓)

(๕) คำสั่งที่ให้ถือว่าคำฟ้องและคำขอท้ายคำฟ้องของผู้ฟ้องคดี ที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชื้อที่ดินพิพาท เป็นคำฟ้องและคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ซื้อที่ดิน พิพาทดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๓/๒๕๕๓)

(๖) คำสั่งให้ชำระค่าธรรมเนียมศาล (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๒๔๑/๒๕๕๓)

กรณีที่วินิจฉัยว่าไม่เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา

(๑) คำสั่งไม่รับคำขอกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อ บรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา ซึ่งเป็นที่สุดตามข้อ ๗๖ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย

วิธีพิจารณาคดีปกครองฯ มิใช่คำสั่งไม่รับคำขอล่าวางข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายเพื่อสนับสนุนประเด็นสำคัญในคำฟ้อง อันจะถือได้ว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ต้องยื่นอุทธรณ์ พร้อมกับการอุทธรณ์คำพิพากษาหรือคำสั่งที่ทำให้คดีเสร็จสิ้นเด็ดขาดจากศาลตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๕/๒๕๕๒)

(๒) คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ให้ผู้ฟ้องคดีทั้งหกแยกชำระค่าธรรมเนียมศาลในชั้นอุทธรณ์ตามส่วนที่ผู้ฟ้องคดีแต่ละคนเรียกร้อง เป็นคำสั่งของตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นในชั้นตรวจอุทธรณ์คำพิพากษาดังกล่าวแล้ว ซึ่งเป็นคำสั่งก่อนที่จะเสนอองค์คณะมีคำสั่งรับหรือไม่รับคำอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลปกครองชั้นต้นโดยเฉพาะ ทั้งเมื่อเป็นคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นในชั้นการตรวจอุทธรณ์คำพิพากษา จึงมิใช่คำสั่งระหว่างพิจารณา แต่ถือเป็นคำสั่งโดยทั่วไปของศาลปกครองชั้นต้น เมื่อไม่มีกฎหมายหรือระเบียบกำหนดให้ถึงที่สุด หากผู้ฟ้องคดีทั้งหกไม่เห็นพ้องกับคำสั่งนี้ก็มีสิทธิยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต่อศาลปกครองสูงสุดได้ตามข้อ ๔๙/๑ แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๕๘/๒๕๕๒)

กรณีที่วินิจฉัยว่าเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา แต่เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม จึงอุทธรณ์ได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๔ แบบและเนื้อหาของคำร้องอุทธรณ์

๑) คำร้องอุทธรณ์ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อความตามที่กฎหมายกำหนด (ข้อ ๑๐๑)

(๑) ข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น โดยมีได้ระบุถึงข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร และประสงค์จะได้แย้งคัดค้านเรื่องอะไร ด้วยเหตุผลอะไร ย่อมเป็นคำร้องอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒)

แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และข้อไม่สมบูรณ์ครบถ้วนเช่นว่านี้เป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๒/๒๕๕๒)

(๒) ข้อที่ได้ว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ เป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น

กรณีฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่รับอุทธรณ์คำสั่งให้รื้อถอนอาคาร และให้วินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความเนื่องจากเหตุแห่งการฟ้องคดีหมดสิ้นไป นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าศาลปกครองยังไม่ได้วินิจฉัยว่าคำสั่งให้รื้อถอนอาคารเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจรับไว้วินิจฉัยได้ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๑/๒๕๕๒)

กรณีที่ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร เนื่องจากทางราชการให้ส่วนแบ่งค่าปรับแก่เจ้าหน้าที่ตำรวจในคดีความผิดเกี่ยวกับการจราจรทางบก อันเป็นการเปิดโอกาสให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจโดยมิชอบ ขอให้ยกเลิกส่วนแบ่งค่าปรับหรือรางวัลนำจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจร นั้น การที่ผู้ฟ้องคดีขอเปลี่ยนคำฟ้องใหม่เป็นขอให้ศาลสั่งยกเลิกการทำหน้าที่ปรับของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เห็นว่า คำขอของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้เป็นข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นอ้างโดยมิได้ว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และมีใช่เป็นปัญหาอันเกี่ยวข้องกับความสะดวกเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้อุทธรณ์จะยกขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ได้ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๕๒/๒๕๕๒)

คดีนี้ฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการประกอบกิจการโรงงานเครื่องเหล็กโดยมีเสียงดังรบกวน ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนต่อเทศบาลตำบลมาบอำมฤต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรีตำบลมาบอำมฤต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่มิได้มีการดำเนินการใดๆ ตามข้อร้องเรียน ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าโรงงานเครื่องเหล็กที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องได้ย้ายไปอยู่ห่างจากบ้านผู้ฟ้องคดีแล้ว ถือว่าเหตุแห่งการ

ฟ้องคดีหมดสิ้นไป ศาลปกครองชั้นต้นจึงมีคำสั่งจำหน่ายคดีออกจากสารบบความ การที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอมาในชั้นอุทธรณ์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหาย จึงเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น การอุทธรณ์จึงไม่ชอบด้วยข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๖๕/๒๕๕๒)

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๘ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำสั่งแต่งตั้งให้นาย ป. ดำรงตำแหน่งเป็นผู้บริหารระดับต้น (บ ๓) และมีคำสั่งแต่งตั้งให้นาย ป. เป็นผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรบุคคล ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการเสียชีวิตและโอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารระดับต้น เสียสิทธิและโอกาสในการที่จะได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรบุคคล และสิทธิและโอกาสที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้รักษาการในตำแหน่งที่สำคัญจากคำสั่งทั้งสองฉบับดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีว่า คำสั่งทั้งสองฉบับนั้นไม่ได้มีการเปิดรับสมัครโดยเปิดเผยเป็นการทั่วไป และเป็นการแต่งตั้งตามอำเภอใจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น เป็นข้อเท็จจริงที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และมีได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงมีอรรถประโยชน์ขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ได้ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๔๙/๒๕๕๒)

คำฟ้องผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีถูกปลดออกจากราชการและถูกจำคุกในคดีอาญา ไม่ได้รับเงินบำเหน็จบำนาญ แต่ทราบว่ารัฐบาลมีนโยบายคืนเงินบำเหน็จบำนาญให้แก่ข้าราชการที่ต้องโทษ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินบำนาญให้ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเนื่องจากผู้ฟ้องคดียังมีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายที่มีสิทธิฟ้องคดี การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นโดยอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้บังคับบัญชาขอเบิกเงินเดือนและขอรับเงินบำเหน็จบำนาญ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยมิได้ดำเนินการแต่อย่างใด อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ศาลจึงไม่อาจรับไว้พิจารณาได้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๗๑๐/๒๕๕๒)

คดีนี้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ กล่าวอ้างว่าตนถูกละเลยหรือละเว้นหรือเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เนื่องจาก

ผู้อำนวยการตลาดนัดกรุงเทพมหานครไม่ทำการสำรวจแผงค้าของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ตกสำรวจ ซึ่งเป็นกรกล่าวอ้างในข้อเท็จจริงซึ่งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มิได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ทั้งมิได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาที่เกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เนื่องจากเป็นประโยชน์เฉพาะตัวผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในการได้สิทธิเข้าทำการค้าหรือไม่ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีอายุข้อมเท็จจริงนี้ขึ้นกล่าวอ้างในชั้นอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๑/๒๕๕๓)

๓) คำร้องอุทธรณ์ต้องมีข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (มาตรา ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๑๐๘ วรรคสอง)

(๑) คำร้องอุทธรณ์ที่กล่าวอ้างข้อเท็จจริงซึ่งไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงคำวินิจฉัยของศาลปกครองชั้นต้น

คำฟ้องคดีนี้ผู้ฟ้องคดีแสดงให้เห็นประจักษ์ไม่ได้ว่ามีข้ออ้างหรือข้อเท็จจริงเพียงพอว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายตามคำฟ้องทั้งหมด กรณีจึงไม่เข้าหลักเกณฑ์ที่ผู้ฟ้องคดีจะขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลในส่วนที่เรียกค่าเสียหายเกินกว่าเหตุอันสมควร เมื่อผู้ฟ้องคดีเรียกค่าเสียหายโดยไม่มีเหตุผลประกอบสนับสนุนที่เพียงพอ จึงเข้าข่ายเป็นการฟ้องคดีที่ขาดข้อเท็จจริงอันสมควรที่จะรับคำฟ้องในส่วนค่าเสียหายที่เลื่อนลอยไว้พิจารณาตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๕/๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบข้อ ๔๑/๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ตามนัยคำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๙๐๖/๒๕๕๙ ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะมีคำสั่งยกคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลของผู้ฟ้องคดี ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาในชั้นใดส่วนไม่ชอบ เนื่องจากศาลปกครองชั้นต้นไม่แจ้งคำถามของผู้ถูกฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีทราบล่วงหน้า ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นได้ใช้ประเด็นในคำถามดังกล่าวเป็นประเด็นพิเคราะห์สำคัญในคำสั่งยกคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล และผู้ถูกฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำต่อศาลโดยไม่ได้สอบถามตน รวมทั้งได้นำบุคคลภายนอกเข้าฟังการไต่สวนโดยไม่ต้องขออนุญาตศาล เห็นว่า การไต่สวนเกี่ยวกับผู้ฟ้องคดีไม่มีทรัพย์สินเพียงพอที่จะเสียค่าธรรมเนียมศาลหรือโดยสถานะของผู้ฟ้องคดีถ้าไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลจะได้รับความเดือดร้อนเกินสมควร ไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไรก็ไม่มีผลทำให้คำฟ้องในส่วนที่เรียกค่าเสียหายเกินสมควรกลายเป็นคำฟ้องที่มีเหตุอันสมควรรับคำฟ้องไว้พิจารณาได้ จึงไม่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงคำสั่งยกคำขอยกเว้นค่าธรรมเนียมศาล อุทธรณ์ในส่วนนี้จึงไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๐๓/๒๕๕๒)

(๒) คำร้องอุทธรณ์ไม่ได้ระบุข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

คดีนี้ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำขอให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ โดยคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นอุทธรณ์ที่ไม่ปรากฏข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ตามข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ขาดสาระสำคัญที่กฎระเบียบกำหนด คำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่มีลักษณะเป็นคำอุทธรณ์ เป็นกรณีที่ไม่ได้ยกข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายขึ้นคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่าไม่ชอบด้วยข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายแต่อย่างใด จึงเป็นอุทธรณ์ที่ไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัยตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๓๔/๒๕๕๒ และที่ ๖๗๔/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๓.๓.๕ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง

การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งแบ่งเป็น ๒ ชั้น เช่นเดียวกับการตรวจอุทธรณ์คำพิพากษา คือ

๑) การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งโดยตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๔ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และ

๒) การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งโดยตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองสูงสุดตามข้อ ๑๐๘ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ

อย่างไรก็ตาม มีข้อยกเว้นในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องส่งไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน ได้แก่ คำร้องอุทธรณ์คำสั่งตามข้อ ๔๗/๑ วรรคสอง ข้อ ๗๓ วรรคสาม และข้อ ๗๖ วรรคสาม แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งกรณีนี้จะมีชั้นเดียวโดยเป็นอำนาจของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่ไม่ใช่คำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องส่งไปยังศาลปกครองสูงสุดโดยพลัน หากศาลปกครองชั้นต้นไม่ตรวจคำร้องอุทธรณ์ก่อนเป็นการดำเนินการกระบวนพิจารณาไม่ชอบ

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ยกคำขอของผู้ฟ้องคดีที่ขอให้ศาลสั่งลงโทษทางวินัยและละเมิดอำนาจศาลแก่ผู้ถูกฟ้องคดี เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาที่ต้องห้ามอุทธรณ์ในระหว่างการดำเนินการกระบวนพิจารณาตามข้อ ๑๐๐ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้น การดำเนินการกระบวนพิจารณาคำร้องอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นต้องดำเนินการตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ข้างต้น ซึ่งกำหนดให้ตุลาการเจ้าของสำนวนใน

ศาลปกครองชั้นต้นตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และเสนอองค์คณะมีคำสั่งเกี่ยวกับคำร้องอุทธรณ์ก่อนส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งนั้นให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาต่อไป ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวให้ศาลปกครองสูงสุดพิจารณา โดยยังไม่ได้เสนอองค์คณะมีคำสั่งก่อน จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบดังกล่าว จึงมีคำสั่งให้ส่งคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อดำเนินการต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๓๔๒/๒๕๕๒ ที่ ๓๔๓/๒๕๕๒ และที่ ๓๘๓/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

ในการตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งทั้งในชั้นของตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นตามข้อ ๑๐๔ และในชั้นของตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองสูงสุดตามข้อ ๑๐๘ นั้น ต่างก็มีข้อพิจารณาไม่แตกต่างกัน คือ ต้องพิจารณาว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งสมบูรณ์ครบถ้วนหรือไม่ มีการชำระค่าธรรมเนียมศาลครบถ้วนหรือไม่ และเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบหรือไม่ ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมีคำวินิจฉัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับการตรวจคำร้องอุทธรณ์คำสั่งโดยตุลาการเจ้าของสำนวน ดังนี้

๑) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่สมบูรณ์ครบถ้วน

กรณีที่ศาลปกครองวินิจฉัยว่าอาจแก้ไขได้

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่มีได้ลงลายมือชื่อผู้อุทธรณ์

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นเพียงสำเนาคำร้องอุทธรณ์คำสั่ง จึงมิได้เป็นการระบุงลายมือชื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้อุทธรณ์ เมื่อศาลปกครองสูงสุดสั่งให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ แก้ไขโดยลงลายมือชื่อในคำร้องอุทธรณ์คำสั่งภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด กรณีจึงถือได้ว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน และผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการแก้ไขภายในระยะเวลาที่ศาลปกครองสูงสุดกำหนดตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๘/๒๕๕๒)

กรณีที่วินิจฉัยว่าไม่อาจแก้ไขได้

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่มีข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไม่ปรากฏข้อคัดค้านคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นว่าวินิจฉัยไม่ถูกต้องอย่างไร กรณีจึงถือว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ซึ่งเป็นกรณีที่แก้ไขไม่ได้ และเข้าลักษณะที่ศาลปกครองสูงสุดจะต้องสั่งไม่รับคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีตามข้อ ๓๗ วรรคสอง ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๒/๒๕๕๒)

คำร้องอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลปกครองชั้นต้นไม่ปรากฏข้อคัดค้านว่าผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของศาลปกครองชั้นต้นอย่างไร อีกทั้งข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ไม่เกี่ยวกับคดี และมีได้เป็นข้อที่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน ตามข้อ ๑๐๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๗๓/๒๕๕๒)

๒) คำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมาย

อุทธรณ์คำสั่งที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดให้เป็นที่สุด

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๗ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๒ ได้รับแจ้งคำสั่งไม่รับคำฟ้องเพิ่มเติมไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ แต่มีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวจึงเป็นที่สุดหรือถึงที่สุดแล้วตั้งแต่วันถัดจากวันที่ครบสามสิบวันนับแต่วันที่ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เมื่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองยื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นดังกล่าวต่อศาลปกครองชั้นต้นพร้อมกับอุทธรณ์คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๒ จึงถือได้ว่าคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ยื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นนี้เป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายตามนัยข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๑๕/๒๕๕๒)

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำสั่งอุทธรณ์คำสั่งยื่นโดยผิดระเบียบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าคำสั่งอุทธรณ์คำสั่งต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ

อุทธรณ์คำสั่งที่กฎหมายหรือระเบียบกำหนดให้เป็นที่สุด

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งไม่รับคำขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครองเป็นที่สุด ตามข้อ ๗๐ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับคำขอให้ศาลทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น จึงเป็นการไม่ชอบตามข้อ ๑๐๐ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบเดียวกัน เมื่อคำร้องอุทธรณ์คำสั่งศาลปกครองชั้นต้นของผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นคำอุทธรณ์ที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบดังกล่าว (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๕๕/๒๕๕๒)

คำสั่งของศาลปกครองชั้นต้นที่สั่งยกคำขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีในระหว่างการพิจารณาเป็นที่สุดตามข้อ ๗๖ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อศาลปกครองสูงสุด คำร้องอุทธรณ์คำสั่งของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งที่ต้องห้ามตามกฎหมายหรือยื่นโดยผิดระเบียบ ศาลปกครองชั้นต้นจึงชอบที่จะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ ตามข้อ ๑๐๔ วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๖๙๖/๒๕๕๒)

๓.๓.๖ การยื่นสำนวน (ข้อ ๑๑๒)

๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่

(๑) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑))

กรณีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่ผู้ว่าราชการจังหวัดลำพูน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายกรณี

เงินบำรุงของโรงพยาบาลลำพูนขาดบัญชี ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครองเพื่อ บรรเทาทุกข์ชั่วคราวก่อนการพิพากษา โดยทุเลาการบังคับตามมาตรการบังคับทางปกครอง นั้น เมื่อปรากฏว่าขณะที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่ได้ดำเนินการยึด หรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีอันเป็นการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เพียงแต่ดำเนินการ สืบหาหลักทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น ศาลจึงยังไม่อาจกำหนดมาตรการหรือวิธีการคุ้มครอง เพื่อบรรเทาทุกข์ก่อนการพิพากษาตามคำขอได้ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งห้ามมิให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้มาตรการบังคับทางปกครองด้วยการยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี ออกขายทอดตลาดจึงเป็นการดำเนินการประเมินพิจารณาที่ผิดระเบียบตามข้อ ๗ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และ ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้ดำเนินการประเมินพิจารณาเสียใหม่ให้ถูกต้องต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๒๐๓/๒๕๕๒)

ศาลปกครองชั้นต้นนำข้อเท็จจริงนอกสำนวนมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาจาก พยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีในคดี แต่ข้อเท็จจริงดังกล่าว ไม่ปรากฏอยู่ในสำนวนคดี จึงเป็นการนำเอาข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดีมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๐ วรรคสอง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีปกครองฯ และเนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบ เรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุด ก็สามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน ดังนั้น คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจาก สารบบความของศาลปกครองชั้นต้น จึงเป็นการออกคำสั่งโดยที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง กฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง และในส่วนที่ว่าด้วยการ แสวงหาข้อเท็จจริง และถือว่ามีเหตุอันสมควร ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งระเบียบดังกล่าว จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยัง ศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๓/๒๕๕๒)

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเนื่องจากคำขอท้ายคำฟ้อง ไม่สมบูรณ์ครบถ้วน โดยมีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อน

ความไม่สมบูรณ์ครบถ้วนของคำฟ้องในส่วนของคำขอท้าย คำฟ้องนั้น เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขได้ ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา

คดีปกครองฯ เมื่อตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าความเดือดร้อนเสียหายของผู้ฟ้องคดีเกิดจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอท้ายคำฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นต้องมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องให้สมบูรณ์ ยังไม่อาจยกเอาความไม่สมบูรณ์ของคำฟ้องดังกล่าวมาเป็นเหตุไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีได้ ตามข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบเดียวกัน อีกทั้งข้อเท็จจริงยังปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เคยมีคำขอท้ายคำฟ้องขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้ว แต่ตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า คำขอท้ายคำฟ้องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์ จึงให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขใหม่ จึงเป็นกรณีเดียวกันว่า ถ้าตุลาการเจ้าของสำนวนในศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่าคำขอท้ายคำฟ้องดังกล่าวยังไม่สมบูรณ์ก็มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขใหม่ได้ นอกจากนี้ ประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นเพียงคำขอท้ายคำฟ้องข้อ ๑ และข้อ ๒ เท่านั้น ยังมีคำขอท้ายคำฟ้องข้อ ๓ และข้อ ๔ ที่เป็นคำขอให้ศาลมีคำสั่งบังคับเอากับเอกสารที่อยู่ในอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำขอท้ายคำฟ้องข้อ ๕ และข้อ ๖ ที่ศาลปกครองชั้นต้นยังไม่ได้พิจารณาว่าเป็นกรณีศาลปกครองสามารถกำหนดคำสั่งบังคับได้หรือไม่ จึงเป็นการที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีในประเด็นดังกล่าวยังไม่ครบถ้วน ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จึงเป็นการออกคำสั่งโดยที่มิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๗๕/๒๕๕๒)

คำฟ้องที่เหมือนเป็นหนังสือร้องเรียน ถือเป็นคำฟ้องที่เกือบจะครบถ้วน ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะเรียกให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้ถูกต้อง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างในคำฟ้องค่อนข้างชัดเจนว่า โบนัสผูกขาดก่อสร้างเลขที่ ๓๓๗/๒๕๔๔ ออกโดยเมืองพัทยา ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ดังนั้น แม้คำฟ้องจะเขียนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี นายกเมืองพัทยา ทำให้ดูเหมือนเป็นหนังสือร้องเรียน แต่ต้องถือเป็นคำฟ้องที่เกือบจะครบถ้วน ซึ่งอาจเรียกให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้ถูกต้องได้ จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครอง

ชั้นต้นที่ไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา และให้ศาลปกครองชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป
(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๘๕/๒๕๕๒)

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้บุคคลซึ่งไม่มีอำนาจดำเนินการแทน
ผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้อง

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย
อันเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันถือว่าเป็นผู้มีสิทธิ
ฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง คือ นางสาว ธ. โดยขณะยื่นฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีมีอายุเพียง ๑๖ ปีเศษ
จึงเป็นผู้เยาว์ แต่ผู้ฟ้องคดีอาจยื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้ หากศาลเห็นสมควรอนุญาต
ตามข้อ ๒๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ อย่างไรก็ตาม ปรากฏว่าคำฟ้อง
คดีที่ผู้ฟ้องคดียื่นต่อศาลปกครองชั้นต้นมีนาย ม. บิดาของสามีโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายของ
ผู้ฟ้องคดีซึ่งไม่ใช่ผู้แทนโดยชอบธรรมหรือผู้ปกครองของผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย เป็นผู้ลงลายมือชื่อ
เป็นผู้ฟ้องคดีแทนผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีอำนาจ ทั้งไม่ปรากฏว่าศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำสั่ง
อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้ตามข้อ ๒๗ แห่งระเบียบดังกล่าว ซึ่งจะมีผลให้
ผู้ฟ้องคดีสามารถที่จะมอบอำนาจให้นาย ม. เป็นผู้ฟ้องคดีแทนหรือดำเนินการแทนได้ตาม
มาตรา ๔๕ วรรคห้า แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรณีจึงถือว่าคำฟ้องดังกล่าวเป็น
คำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดียังมีได้ลงลายมือชื่อ จึงเป็นคำฟ้องที่มีรายการไม่ครบถ้วน ตามมาตรา ๔๕
วรรคหนึ่ง (๕) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว อันเป็นคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนแต่เป็นกรณีที่
ผู้ฟ้องคดีอาจแก้ไขได้ ศาลปกครองชั้นต้นชอบที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้ถูกต้องภายใน
ระยะเวลาที่กำหนด ตามนัยข้อ ๓๗ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ
โดยมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาลงลายมือชื่อในคำฟ้องให้ถูกต้องหรือให้ผู้ฟ้องคดีส่งคำฟ้อง
ฉบับแก้ไขเพิ่มเติมตามคำสั่งศาลดังกล่าวมายังศาลโดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้องเดิมที่ได้
ยื่นต่อศาลแล้วนั้น และจะต้องดำเนินการตามข้อ ๒๗ แห่งระเบียบดังกล่าวให้ถูกต้องด้วย หรือกรณีที่
ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะมอบอำนาจให้บุคคลใดที่มีคุณสมบัติตามกฎหมายดำเนินการฟ้องคดีแทน
ก็จะต้องให้มีการจัดทำหนังสือมอบอำนาจให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดภายหลังจากศาลได้มี
คำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดียื่นฟ้องคดีนี้ด้วยตนเองได้แล้ว ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นเมื่อ
ได้รับคำฟ้องคดีนี้แล้วเห็นว่าคำฟ้องยังไม่ถูกต้องครบถ้วนจึงมีคำสั่งให้ นาย ม. เป็นผู้ดำเนินการ
แก้ไขเพิ่มเติมคำฟ้องและชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมตามประเด็นที่ศาลกำหนดทั้งที่นาย ม. ไม่มีอำนาจ
ดำเนินการดังกล่าวแทนผู้ฟ้องคดีได้ตามกฎหมาย แล้วมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา นั้น
จึงเป็นการที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้มีการปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาในการเสนอคำฟ้อง

ตรวจคำฟ้อง และการมีคำสั่งในส่วนที่เกี่ยวข้อง ตามข้อ ๑๑๒ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีปกครองฯ จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น และส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครอง ชั้นต้นเพื่อให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาเสียใหม่ให้ถูกต้องต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๖๙/๒๕๕๓)

ตุลาการนายเดี่ยวในศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำขอให้ พิจารณาคดีใหม่

คำขอให้พิจารณาคดีใหม่เป็นการเสนอขอหาต่อศาล จึงถือเป็น คำฟ้อง เมื่อมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ไม่ได้บัญญัติให้ตุลาการ นายเดี่ยวมีอำนาจมีคำสั่งยกคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ซึ่งเป็นคำสั่งในการวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ การมีคำสั่งยกคำขอให้พิจารณาคดีใหม่จึงต้องเป็นการใช้อำนาจขององค์คณะ มิใช่เป็นอำนาจ ของตุลาการนายเดี่ยว อีกทั้ง คำสั่งชี้ขาดคดีปกครองจะต้องระบุรายละเอียดตามที่บทบัญญัติ มาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กำหนดไว้ด้วย ดังนั้น การที่ ตุลาการเจ้าของสำนวนเพียงนายเดี่ยวมีคำสั่งยกคำขอให้พิจารณาคดีใหม่ของผู้ฟ้องคดีและมิได้ ระบุรายละเอียดของคำสั่งตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว คำสั่งดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคดี คืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งใหม่ต่อไป (คำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ ๑๖๐/๒๕๕๓)

(๒) กรณีที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒))

ศาลปกครองชั้นต้นนำข้อเท็จจริงนอกสำนวนมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาจาก พยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีในคดี โดยข้อเท็จจริงดังกล่าว ไม่ปรากฏอยู่ในสำนวนคดี เป็นการนำเอาข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดีมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๖๐ วรรคสอง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา คดีปกครองฯ และเนื่องจากปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบ เรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุด ก็สามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน ดังนั้น คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจาก สารบบความของศาลปกครองชั้นต้น จึงเป็นการออกคำสั่งโดยที่มีได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง

กฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการทำคำพิพากษาและคำสั่ง และในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๒) แห่งระเบียบดังกล่าว จึงมีคำสั่งยกคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น แล้วส่งสำนวนคดีคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่ตามรูปคดี (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๕๓/๒๕๕๒)

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องเนื่องจากคำขอท้ายคำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วน โดยมีได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้สมบูรณ์ก่อน

การที่คำฟ้องไม่ระบุคำขอที่ชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีประสงค์จะให้ศาลกำหนดค่าบังคับให้เช่นใด เป็นกรณีคำฟ้องไม่สมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้องซึ่งศาลอาจเรียกให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขคำฟ้องที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนให้สมบูรณ์ครบถ้วนได้ ตามข้อ ๓๗ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาและให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ จึงเป็นกรณีที่ศาลปกครองชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือระเบียบในส่วนที่ว่าด้วยการแสวงหาข้อเท็จจริง ตามข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งระเบียบเดียวกัน จึงมีคำสั่งยกคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น และให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณามีคำสั่งใหม่หรือดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๔๔/๒๕๕๓)

(๓) กรณีที่ข้อเท็จจริงไม่พอกแก่การวินิจฉัยคดี (ข้อ ๑๑๒ วรรคหนึ่ง (๓))

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดไม่ส่งสำนวนคืนไปยังศาลปกครองชั้นต้นเพื่อให้มีคำสั่งใหม่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๗ การนำวิธีพิจารณาคดีปกครองในศาลปกครองชั้นต้นมาใช้ในศาลปกครองสูงสุด (ข้อ ๑๑๖)

(๑) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดนำข้อ ๓๗ วรรคสอง มาใช้ ได้แก่ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๕๐๘/๒๕๕๒ และที่ ๔๗๒/๒๕๕๒

(๒) กรณีที่ศาลปกครองสูงสุดนำข้อ ๙๒ มาใช้ ได้แก่

การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำข้อเท็จจริงดังกล่าวมาจากพยานหลักฐานอื่น นอกเหนือจากพยานหลักฐานของคู่กรณีในคดี แต่ข้อเท็จจริงดังกล่าวไม่ปรากฏอยู่ในสำนวนคดี จึงเป็นการนำเอาข้อเท็จจริงนอกสำนวนคดีมาวินิจฉัยชี้ขาดคดี ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วย ข้อ ๖๐ วรรคสอง (๑) แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเนื่องจากปัญหา ดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้ผู้ฟ้องคดี จะมิได้ยกขึ้นอ้างในคำอุทธรณ์ ศาลปกครองสูงสุดก็สามารถยกขึ้นวินิจฉัยแล้วมีคำพิพากษาหรือ มีคำสั่งได้ตามข้อ ๙๒ ประกอบข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฉบับเดียวกัน (คำสั่งศาลปกครองสูงสุด ที่ ๔๕๓/๒๕๕๒)

ภาค ๒

แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครองเฉพาะเรื่อง

บทที่ ๑

การนำหลักกฎหมายทั่วไปตามรัฐธรรมนูญมาปรับใช้กับคดีปกครอง

๑. หลักความเสมอภาค (การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม)

๑.๑ การมีมติให้สิทธิพิเศษในการติดตั้งและให้บริการเลขหมายโทรศัพท์แก่หน่วยงานภาครัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยให้นักศึกษาเขียนวิทยานิพนธ์เป็นภาษาอังกฤษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การอนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามามีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการลงทุนเป็นกรณีพิเศษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุบุคคลเป็นข้าราชการอัยการในตำแหน่งอัยการผู้ช่วย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ การมีมติให้ส่วนราชการถือปฏิบัติเกี่ยวกับการบรรจุผู้สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีเกียรตินิยมทุกสาขาวิชาเข้ารับราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การจ่ายเงินเพิ่มพิเศษแก่พนักงานรัฐวิสาหกิจที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การกำหนดหลักเกณฑ์เพื่อทดสอบผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพ ทนายความ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๘ การมีมติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้ง

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมจะต้องเป็นการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกัน
ในสาระสำคัญอย่างเดียวกันให้แตกต่างกัน แต่หากแนวทางปฏิบัติเดิมเป็นเรื่องที่ไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐย่อมมีอำนาจดำเนินการ
เป็นอย่างอื่นเพื่อให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ ดังนั้น แม้กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดเคยมีมติให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ซึ่งขาดคุณสมบัติ
ตามกฎหมายเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง แต่ในการเลือกตั้งคราวถัดมากลับเห็นว่า
ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกันนั้น เป็นผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
การมีมติดังกล่าวย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ฟ้องว่า
คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดี
ไม่ใช่ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ตามมาตรา ๔๔ (๓)
แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วมี
คำสั่งให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนคร
เชียงใหม่ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้เช่าโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้าง มิใช่ผู้เสียภาษีให้แก่
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕
กำหนด แม้ว่าตามสัญญาเช่าจะกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสียภาษีก็ตาม ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ
อุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
พิจารณาแล้วได้มีมติยืนตามคำวินิจฉัยดังกล่าว และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลนคร
เชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนป้ายโฆษณาและงดการโฆษณาหาเสียง
และประกาศถอนรายชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำ
ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นั้น
เป็นการวินิจฉัยที่แตกต่างกับที่เคยมีการปฏิบัติต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากหากพิจารณา
ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่เคยมีในการประชุมครั้งที่ ๘๖/๒๕๔๖ และการถือปฏิบัติตามมติดังกล่าว

ที่ให้ถือว่าผู้เช่าที่ได้ชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินตามที่ระบุไว้ในสัญญาเช่าเป็นผู้เสียภาษีตามที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๕๕ กำหนด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามและขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อได้พิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๕๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง^๑ มาตรา ๓๘^๒ มาตรา ๔๒^๓ มาตรา ๔๓^๔ และมาตรา ๔๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ แล้วเห็นว่า ผู้มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครอง

^{๑-๕} พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕

มาตรา ๓๘ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีนำค่าภาษีไปชำระต่อพนักงานเก็บภาษีภายในสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตั้งอยู่ หรือสถานที่อื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดโดยประกาศล่วงหน้าไว้ ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

การชำระภาษีจะชำระโดยการส่งธนาคัตติ ตัวแลกเงินของธนาคารหรือเช็คที่ธนาคารรับรอง ทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนไปยังสถานที่ตามวรรคหนึ่งก็ได้ โดยส่งจ่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ หรือโดยการชำระผ่านธนาคาร หรือโดยวิธีอื่นตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

การชำระภาษีให้ถือว่าได้มีการชำระแล้วในวันที่พนักงานเก็บภาษีได้ลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน เว้นแต่การชำระภาษีตามวรรคสอง ให้ถือว่าวันส่งทางไปรษณีย์ วันชำระผ่านธนาคาร หรือวันชำระโดยวิธีอื่นตามที่กำหนด แล้วแต่กรณี เป็นวันชำระภาษี

๒๗๗

๒๗๗

มาตรา ๔๐ ค่าภาษีนั้น ท่านให้เจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้เสีย

แต่ถ้าที่ดินและโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น เป็นของคนละเจ้าของ เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ต้องเสียค่าภาษีทั้งสิ้นในกรณีเช่นนั้นถ้าเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น ไม่เสียภาษีก่อนว่าการขายทรัพย์สินทอดตลาดของผู้นั้นตามมาตรา ๔๔ ให้รวมขายสิทธิใดๆ ในที่ดินอันเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นฯ ยังคงมีอยู่นั้นด้วย

๒๗๗

๒๗๗

มาตรา ๔๒ ถ้าค่าภาษีมิได้ชำระภายในเวลาที่ได้กำหนดในหมวด ๒ ไซ้รว่าเงินค่าภาษีนั้นค้างชำระ

มาตรา ๔๓ ถ้าเงินค่าภาษีค้างชำระ ท่านให้เพิ่มจำนวนขึ้นตั้งอัตราต่อไปนี้

(๑) ถ้าชำระไม่เกินหนึ่งเดือนนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ ให้เพิ่มร้อยละสองครึ่งแห่งค่าภาษีที่ค้าง

(๒) ถ้าเกินหนึ่งเดือนแต่ไม่เกินสองเดือน ให้เพิ่มร้อยละห้าแห่งค่าภาษีที่ค้าง

(๓) ถ้าเกินสองเดือนแต่ไม่เกินสามเดือน ให้เพิ่มร้อยละเจ็ดครึ่งแห่งค่าภาษีที่ค้าง

(๔) ถ้าเกินสามเดือนแต่ไม่เกินสี่เดือน ให้เพิ่มร้อยละสิบแห่งค่าภาษีที่ค้าง

มาตรา ๔๔ ถ้ามิได้มีการชำระค่าภาษีและเงินเพิ่มภายในสี่เดือนตามมาตรา ๔๓ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ยึด อายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ซึ่งค้างชำระค่าภาษีเพื่อนำเงินมาชำระเป็นค่าภาษี เงินเพิ่มค่าธรรมเนียม และค่าใช้จ่ายโดยมิต้องขอให้ศาลสั่งหรือออกหมายยึด

การยึด อายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม

ส่วนท้องถิ่นคือเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น แม้เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นจะให้ผู้อื่นเช่าโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น นั้น โดยสัญญาเช่ากำหนดให้ผู้เช่าเป็นผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นการตอบแทนผู้ให้เช่านอกเหนือจากการจ่ายค่าเช่าด้วย แต่ข้อสัญญาเช่าเช่นว่านั้นก็ไม่มีผลทางกฎหมายเป็นการปลดเปลื้องภาระหน้าที่ของเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่มีอยู่ตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนั้นแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้ทำสัญญาเช่าบ้านของนาง ส. ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลช้างเผือก อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๐ และระบุว่าผู้เช่าจะต้องชำระค่าเช่าให้แก่นาง ส. ปีละหนึ่งครั้ง และต้องเป็นผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน โดยจ่ายผ่านนาง ส. เป็นผู้ชำระแทน และได้ทำสัญญาเช่าบ้านของนาย พ. ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลช้างคลาน อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๘ และระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าเช่าให้แก่นาย พ. และต้องเป็นผู้รับภาระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้ฟ้องคดีก็ไม่ใช่ผู้ที่ได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๕๐ และที่ ๒/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๕๐ ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ใช่ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ตามมาตรา ๔๔ (๓)^๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ แล้วมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๕๐/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เคยมีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๘๖/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๖ ตีความบทบัญญัติมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ ไว้ว่า กรณีผู้เช่าได้ชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินตามที่ระบุไว้ในสัญญาเช่า ถือว่าเป็นผู้เสียภาษีตามมาตราดังกล่าว จึงสามารถนำหลักฐานการชำระภาษีดังกล่าวมาใช้อ้างสิทธิในการสมัครรับเลือกตั้งได้ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เคยประกาศรายชื่อผู้เช่าที่ได้แสดงหลักฐานการชำระภาษีโรงเรือนและที่ดินแทนผู้ให้เช่าเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็น

^๖ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕
มาตรา ๔๔ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ขลข

ขลข

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

ขลข

ขลข

สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นมาแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติในคราวการประชุมครั้งที่ ๕๐/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ยืนตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ แม้จะเป็นการปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีแตกต่างกับที่เคยมีการปฏิบัติต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่แต่อย่างไรก็ตาม การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกันที่จะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลได้ต่อเมื่อการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกันดังกล่าว เป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้เช่าโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งได้ชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสัญญาเช่าไม่อาจถือได้ว่าเป็นผู้เสียภาษีอากรให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิหรือความชอบธรรมอย่างใดๆ ที่จะเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยว่าตนเป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ อันเป็นการเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำการที่ขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙/๒๕๕๒)

๑.๙ การตราพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษลดโทษให้หนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดน้อยกว่าหนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานอื่น

การกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเป็นการกระทำผิดร้ายแรงเนื่องจากมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดฐานดังกล่าวจำนวนมาก อันเป็นการบ่อนทำลายทรัพยากรมนุษย์ รัฐจึงมีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดฐานดังกล่าวอย่างเฉียบขาดปราศจากการผ่อนปรนใดๆ เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย ยับยั้งซึ่งใจที่จะกระทำความผิดฐานดังกล่าว อันจะยังผลให้การกระทำความผิดฐานดังกล่าวลดจำนวนลง หรืออย่างน้อยๆ ก็ไม่ทวีจำนวนมากขึ้น ดังนั้นการตราพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษโดยไม่ลดโทษให้แก่หนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานดังกล่าว หรือลดโทษจากกำหนดโทษน้อยกว่าหนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานอื่นจึงมิได้มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์โดยต้องคำพิพากษาของศาลอาญา ให้จำคุก ๒๕ ปี ๗ เดือน ในความผิดฐานร่วมกันกับผู้อื่นมีวัตถุประสงค์ต่อจิต

และประสาทในประเภท ๒ (ยาม้าหรือยาบ้า) ไว้ในครอบครองเพื่อขายและจำหน่ายโดยไม่ได้รับอนุญาต คดีถึงที่สุด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าบทบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการที่คณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ถวายคำแนะนำให้พระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษฯ โดยบัญญัติให้ผู้ฟ้องคดีและนักโทษเด็ดขาดเช่นผู้ฟ้องคดีได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษจากกำหนดโทษน้อยกว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่ถึงตลอดชีวิตในความผิดฐานอื่น เป็นการละเมิดพระบรมเดชาานุภาพ ลิดรอนและบิดเบือนพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ และเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม จึงฟ้องขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนมาตรา ๑๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษฯ เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีและนักโทษเด็ดขาดเช่นผู้ฟ้องคดีได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษจากกำหนดโทษตามมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษฯ ตราขึ้นโดยการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ใช้ดุลพินิจถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ให้อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑^๗ และมาตรา ๒๒๕^๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กับมาตรา ๒๖๑ ทวิ^๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๑๗ ทรงพระกรุณา

^{๗-๘} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๒๑ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการตราพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๒๕ พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษ

^๙ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๖๑ ทวิ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นเป็นการสมควร จะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษก็ได้

การพระราชทานอภัยโทษตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

โปรดเกล้าฯ ให้ตราขึ้นใช้บังคับ ดังนั้น บทบัญญัติมาตรา ๑๐^{๑๑} แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงไม่เป็นการละเมิดต่อพระบรมเดชาานุภาพ ลิดรอนและบิดเบือนพระราชอำนาจในการพระราชทานอภัยโทษแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม การที่มาตรา ๑๐ (๒) แห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษฯ บัญญัติให้นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเกินแปดปี แต่ไม่ถึงตลอดชีวิต ก่อนหรือในวันที่พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ใช้บังคับ ในความผิดฐานผลิต นำเข้าหรือส่งออก หรือผลิต นำเข้าหรือส่งออก เพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ให้โทษ กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษจากกำหนดโทษตามลำดับชั้นนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร ดังต่อไปนี้ ชั้นเยี่ยม ๑ ใน ๖ ชั้นดีมาก ๑ ใน ๗ ชั้นดี ๑ ใน ๘ ชั้นกลาง ๑ ใน ๙ จึงเป็นการปฏิบัติที่แตกต่างจากนักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่ถึงตลอดชีวิตในความผิดฐานอื่นที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษจากกำหนดโทษตามลำดับชั้นนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร ดังต่อไปนี้ ชั้นเยี่ยม ๑ ใน ๒ ชั้นดีมาก ๑ ใน ๓ ชั้นดี ๑ ใน ๔ ชั้นกลาง ๑ ใน ๕ ทั้งนี้

^{๑๑} พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๑๐ ภายใต้บังคับมาตรา ๑๑ นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเกินแปดปี จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต ก่อนหรือในวันที่พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๗ ใช้บังคับ ในความผิดฐานผลิต นำเข้าหรือส่งออก หรือผลิต นำเข้าหรือส่งออกเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ให้ได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษ ดังต่อไปนี้

- (๑) ผู้ต้องโทษประหารชีวิตหรือจำคุกตลอดชีวิต ให้ได้รับการลดโทษตามมาตรา ๗ (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี
- (๒) ผู้ต้องโทษจำคุกไม่ถึงตลอดชีวิต ให้ลดโทษจากกำหนดโทษตามลำดับชั้นนักโทษเด็ดขาด ตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร ดังต่อไปนี้

- ชั้นเยี่ยม ๑ ใน ๖
- ชั้นดีมาก ๑ ใน ๗
- ชั้นดี ๑ ใน ๘
- ชั้นกลาง ๑ ใน ๙

ตามมาตรา ๗ (๓)^{๑๑} แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกัน แต่เนื่องจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำความผิดฐานผลิต นำเข้าหรือส่งออก หรือผลิต นำเข้าหรือส่งออกเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท เป็นการกระทำความผิดร้ายแรง เนื่องจากมีผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำความผิดฐานดังกล่าวจำนวนมาก จนอาจกล่าวได้ว่าการกระทำความผิดฐานดังกล่าวเป็นการบ่อนทำลายทรัพยากรมนุษย์ รัฐจึงมีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดฐานดังกล่าวอย่างเฉียบขาดปราศจากการผ่อนปรนใดๆ และการไม่พระราชทานอภัยโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานดังกล่าว หรือพระราชทานอภัยโทษแก่นักโทษเด็ดขาดดังกล่าว โดยลดโทษจากกำหนดโทษน้อยกว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดฐานอื่น ก็น่าจะทำให้ประชาชนโดยทั่วไปเกิดความเกรงกลัวต่อกฎหมาย ยับยั้งซึ่งใจที่จะกระทำความผิดฐานดังกล่าว อันจะยังผลให้การกระทำความผิดฐานดังกล่าวลดจำนวนลง หรืออย่างน้อยๆ ก็ไม่ทวีจำนวนมากขึ้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ใช้ดุลพินิจถวายคำแนะนำให้พระมหากษัตริย์อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒๑ และมาตรา ๒๒๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กับมาตรา ๒๖๑ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๑๗ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษฯ พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องราชทัณฑ์ โดยไม่มีการพระราชทานอภัยโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเกินแปดปี จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต ในความผิดฐานผลิต นำเข้าหรือส่งออก หรือผลิต นำเข้าหรือส่งออกเพื่อจำหน่าย หรือจำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ กฎหมายว่าด้วยมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์

^{๑๑} พระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๕๙

มาตรา ๗ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ มาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับพระราชทานอภัยโทษปล่อยตัวไปตามมาตรา ๖ ให้ได้รับพระราชทานอภัยโทษลดโทษ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ผู้ต้องโทษจำคุกไม่ถึงตลอดชีวิต ให้ลดโทษจากกำหนดโทษตามลำดับชั้น นักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์หรือกฎหมายว่าด้วยเรือนจำทหาร ดังต่อไปนี้

ชั้นเยี่ยม ๑ ใน ๒

ชั้นดีมาก ๑ ใน ๓

ฯลฯ

ฯลฯ

ต่อจิตและประสาท หรือพระราชทานอภัยโทษลดโทษจากกำหนดโทษให้แก่ผู้ต้องโทษดังกล่าว น้อยกว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่ถึงตลอดชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิตในความผิดฐานอื่น เพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จึงมิได้เป็นไปตามอำเภอใจ หากแต่มีเหตุผลอันควรค่าแก่การรับฟังเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น มาตรา ๑๐ แห่งพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษฯ จึงมิได้มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีและนักโทษเด็ดขาดเช่นผู้ฟ้องคดีโดยไม่เป็นธรรมอันเป็นการขัดต่อมาตรา ๓๐^{๑๒} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในเวลาที่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว และไม่ชอบด้วยกฎหมายตาม มาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๓๑/๒๕๕๓)

๑.๑๐ การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกันที่จะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลได้ ต่อเมื่อการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญที่แตกต่างกันนั้น ต้องเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิหรือความชอบธรรมอย่างใด ๆ ที่จะเรียกให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เนื่องจากที่ตั้งของสถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงให้ใช้ผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๕๙ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างได้ว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ปฏิบัติต่อการประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีแตกต่างจากการประกอบกิจการของเจ้าของสถานประกอบการรายอื่น ๆ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งไม่อนุญาตให้

^{๑๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ซำรุด ไข้แล้ว หรือเหลือใช้ ต่อสำนักงานเขตบางแค ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากผู้อำนวยการเขตบางแค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าสถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย (สีเหลือง) ประเภท ย. ๓ มีขนาดเขตทางเท่ากับ ๘ เมตร ซึ่งห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินในการซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ เว้นแต่ตั้งอยู่ริมถนนสาธารณะที่มีขนาดเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร จึงมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการตามคำขอ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ระหว่างรอผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดประกอบกิจการและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปชำระค่าปรับในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฝ่าฝืนยังดำเนินกิจการต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทบทวนการออกใบอนุญาตซื้อขายเศษวัสดุใช้แล้วหรือเหลือใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในพื้นที่สีเหลือง ประเภท ย. ๓ และอยู่ติดถนนสาธารณะที่มีความกว้างเพียง ๘.๕๐ เมตร สถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีจึงต้องห้ามมิให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุตามข้อ ๑๔ วรรคสอง (๒๑)^๓ ของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติ

^๓ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๑๔ “การซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ” เว้นแต่ที่ตั้งอยู่ริมถนนสาธารณะที่มีขนาดเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร ยาวต่อเนื่องกันโดยตลอดจนไปเชื่อมต่อกับถนนสาธารณะอื่นที่มีขนาดเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๔ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๕๖ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของคำขอ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนด ในข้อกำหนดของท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมดและแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราวเดียวกัน และในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออนุญาต ก็ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำขอ

ฯลฯ

ฯลฯ

การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๔๒^{๑๔} ของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม กรุงเทพมหานคร มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประเภทการสะสมวัตถุหรือสิ่งของอันตราย ไข้แล้ว หรือเหลือใช้ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ใช้บังคับกับทุกคน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มาจำกัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีเพียงผู้เดียวทั้งที่สถานประกอบการอื่นๆ ก็กระทำผิดต่อข้อกำหนดของกฎกระทรวงดังกล่าวเหมือนกัน นั้น เห็นว่า การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างที่จะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลได้ต่อเมื่อการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญที่แตกต่างกัน นั้น ต้องเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิหรือความชอบธรรมใดๆ ที่จะเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอันเป็นการเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการที่ขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามการประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีแตกต่างจากการประกอบกิจการของเจ้าของสถานประกอบการรายอื่นๆ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๑/๒๕๕๓)

๒. หลักการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล

๓.๑ การประกาศกำหนดคุณสมบัติผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเป็นตุลาการศาลปกครองชั้นต้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๑๔} กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๔๒ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือการประกอบกิจการในเขตผังเมืองรวมปฏิบัติตามให้เป็นไปตามกฎกระทรวงนี้

๓.๓ การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุนที่ใช้ประกอบกับ
เรือยนต์ทำการประมง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔ การออกคำสั่งให้ข้าราชการปฏิบัติหน้าที่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๕ การออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร

แม้กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติ
ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จะเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการก่อสร้างอาคาร โดยกำหนดให้ต้องเว้นระยะห่างจาก
ผนังด้านข้างของอาคารเดิม ก็เพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะในการป้องกันอัคคีภัย
ซึ่งมิได้มีผลกระทบกระเทือนสาระสำคัญในทรัพย์สินหรือการประกอบอาชีพของผู้ยื่นขอ
อนุญาตก่อสร้างอาคาร เนื่องจากผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารทุกรายจะต้องปฏิบัติตาม
หลักเกณฑ์ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว อันเป็นไปตามหลักความเสมอภาคของบุคคล
ต่อการรับภาระสาธารณะ อย่างไรก็ตาม เมื่อปรากฏว่าที่ดินซึ่งยื่นคำขออนุญาตก่อสร้าง
อาคารได้มีการรับโอนกรรมสิทธิ์ก่อนที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ
ประกาศใช้บังคับ การออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารด้วยเหตุการเว้นระยะห่าง
ระหว่างอาคารไม่ถูกต้องตามกฎหมาย แม้จะเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ
อันเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็เข้าลักษณะอันเป็นการรอนสิทธิของผู้ยื่น
คำขออนุญาต ซึ่งผู้ยื่นคำขออนุญาตสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้หน่วยงาน
ของรัฐที่รับผิดชอบเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ยื่นคำขออนุญาตได้
ตามหลักความรับผิดชอบแห่งรัฐ ทั้งนี้ โดยต้องเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีด้วย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๓ ชั้น จำนวน
๑ คูหา เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำการค้าและพักอาศัยบนที่ดินซึ่งภรรยาของผู้ฟ้องคดีรับโอนมาตั้งแต่
พ.ศ. ๒๕๐๔ ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตรวจสอบ
พบว่าพื้นที่บริเวณที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตก่อสร้างทั้งสองด้านมีอาคารต่อเนื่องกันเกิน ๑๐ คูหา
หรือเกิน ๔๐ เมตร และไม่เป็นเจ้าของเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือหรือไปยังคณะกรรมการ

ควบคุมอาคารซึ่งตอบข้อหารือว่า อาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๓ ชั้น ที่ก่อสร้างชิดเขตที่ดิน ด้านข้างทั้งสองด้านซึ่งมีอาคารเดิมก่อสร้างต่อเนื่องไว้แล้วเป็นแถวยาวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไป มีผนังแบ่งอาคารเป็นคูหาและประกอบด้วยวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่ ถือว่าเป็นอาคารตึกแถว จึงไม่สามารถอนุญาตให้ก่อสร้างได้ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดี ทราบว่าไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคาร เนื่องจากอาคารที่ขออนุญาตถือเป็นอาคาร ตึกแถว อันขัดกับข้อ ๔ และข้อ ๔๙ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อ ผู้ถูกฟ้องคดีและโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดขอนแก่น แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดี ก่อสร้างอาคารพิพาท และให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ข้อ ๑^๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความใน พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ให้นิยามของคำว่า “ตึกแถว” ไว้ หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างต่อเนื่องกันเป็นแถวยาวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไป มีผนังแบ่งอาคารเป็นคูหาและ ประกอบด้วยวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ขออนุญาตก่อสร้าง อาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๓ ชั้น ๑ คูหา เพื่อใช้ประกอบการค้าขายและเป็นที่พักอาศัย ผู้ฟ้องคดี จึงมีเจตนาที่จะขออนุญาตเพื่อปลูกสร้างอาคารบนที่ดินดังกล่าวเพียง ๑ คูหาเท่านั้น อาคาร พิพาทจึงมิใช่ตึกแถวตามความหมายของกฎกระทรวงข้างต้น และเมื่อเป็นกรณีนี้ผู้ฟ้องคดี ไม่ได้ขออนุญาตก่อสร้างตึกแถว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจนำบทบัญญัติในข้อ ๔^๗ ของ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)^๖ ที่กำหนดว่า ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถว จะสร้าง ต่อเนื่องกันได้ไม่เกินสิบคูหา และมีความยาวของอาคารแถวหนึ่งๆ รวมกันไม่เกิน ๔๐ เมตร... ไม่ว่าจะ เป็นเจ้าของเดียวกันและใช้โครงสร้างเดียวกันหรือแยกกันก็ตาม มาเป็นข้ออ้างในการ ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารได้ เพราะเป็นคนละกรณีกัน และเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่น

^{๑๖-๑๗} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ตึกแถว” หมายความว่า อาคารที่ก่อสร้างต่อเนื่องกันเป็นแถวยาวตั้งแต่สองคูหาขึ้นไป มีผนังแบ่งอาคาร เป็นคูหาและประกอบด้วยวัสดุทนไฟเป็นส่วนใหญ่

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๔ ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถวจะสร้างต่อเนื่องกันได้ไม่เกินสิบคูหา และมีความยาวของอาคาร แถวหนึ่งๆ รวมกันไม่เกิน ๔๐ เมตร โดยวัดระหว่างจุดศูนย์กลางของเสาแรกถึงจุดศูนย์กลางของเสาสุดท้าย ไม่ว่าจะ เป็น เจ้าของเดียวกันและใช้โครงสร้างเดียวกันหรือแยกกันก็ตาม

ฯลฯ

ฯลฯ

คำขออนุญาตก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็กจำนวนหนึ่งคู่หาต่อผู้ผูกฟองคตีภายหลังจากที่ กฏกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ มีผลใช้บังคับแล้ว ผู้ผูกฟองคตีในฐานะเจ้าพนักงาน ท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารจะต้องพิจารณาคำขอของผู้ผูกคตีตาม หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในกฏกระทรวงฉบับดังกล่าว ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริง ปรากฏว่าด้านข้างของที่ดินที่ผู้ผูกคตีจะก่อสร้างอาคารพิพาททั้งสองด้านมีตึกแถว ซึ่งได้ก่อสร้างมาก่อนที่กฏกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ ใช้บังคับ ขนาบอยู่ทั้งสองด้าน ซึ่งถ้าผู้ผูกคตีจะก่อสร้างอาคารพิพาทจะต้องเว้นระยะห่างจากผนังด้านข้างของตึกแถวเดิม ในแต่ละด้านไม่น้อยกว่า ๒ เมตร เมื่อที่ดินที่ผู้ผูกคตีจะก่อสร้างอาคารพิพาทมีหน้ากว้าง เพียง ๔ เมตร และลึก ๖๐ เมตร ผู้ผูกคตีจึงไม่สามารถก่อสร้างอาคารดังกล่าวได้ตาม ข้อกำหนดของกฏกระทรวงฉบับข้างต้น การที่ผู้ผูกฟองคตีมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ผูกคตี ก่อสร้างอาคารพิพาทเนื่องจากขัดกับข้อ ๔๙^{๑๘} ของกฏกระทรวงฉบับเดียวกัน จึงมิใช่การใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยเหตุผล

สำหรับข้ออ้างว่าการที่ผู้ผูกฟองคตีนำบทบัญญัติข้อ ๔๙ ของกฏกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ มาเป็นเหตุในการไม่อนุญาตให้ผู้ผูกคตีก่อสร้างอาคารพิพาท เป็นการจำกัด สิทธิเสรีภาพของประชาชนตามมาตรา ๒๗^{๑๙} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และขัดกับหลักความเสมอภาคซึ่งได้รับการรับรองไว้ในมาตรา ๓๐ ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ นั้น บทบัญญัติดังกล่าวเป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับหลักประกัน สิทธิและเสรีภาพของประชาชน ซึ่งเมื่อพิจารณากฏกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ แล้ว

^{๑๘} กฏกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๔๙ การก่อสร้างอาคารในบริเวณด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถว

(๑) ถ้าห้องแถวหรือตึกแถวนั้นมีจำนวนรวมกันได้ตั้งแต่สี่คูหา หรือมีความยาวรวมกันได้ตั้งแต่ ๔๐ เมตรขึ้นไป และอาคารที่จะสร้างขึ้นเป็นห้องแถวหรือตึกแถว ห้องแถวหรือตึกแถวที่จะสร้างขึ้นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือ ตึกแถวเดิมไม่น้อยกว่า ๔ เมตร แต่ถ้าเป็นอาคารอื่นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวเดิมไม่น้อยกว่า ๒ เมตร

(๒) ถ้าห้องแถวหรือตึกแถวนั้นมีจำนวนไม่ถึงสี่คูหาและมีความยาวรวมกันไม่ถึง ๔๐ เมตร อาคารที่จะสร้างขึ้น จะต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถวไม่น้อยกว่า ๒ เมตร เว้นแต่การก่อสร้างห้องแถวหรือตึกแถวต่อจาก ห้องแถวหรือตึกแถวเดิมตามข้อ ๔

^{๑๙} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรา กฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง

จะเห็นได้ว่า กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓)^{๒๐} และ มาตรา ๘^{๒๑} (๑) (๗) และ (๘) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นกฎหมายที่มี บทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล โดยมาตรา ๒๙^{๒๒} ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย ซึ่งบทบัญญัติของกฎหมายแม้จะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน แต่ก็มีผลเป็นการทั่วไป มิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการ เจาะจง ส่วนจะมีผลกระทบต่อกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพหรือไม่นั้น เมื่อ กฎกระทรวงฉบับดังกล่าวระบุเหตุผลในการประกาศใช้ คือ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคง แข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรมและการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร และโดยที่ข้อ ๔๘ ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการก่อสร้างอาคาร โดยกำหนดให้ต้องเว้นระยะห่างจากผนังด้านข้างของอาคารเดิม ก็เพื่อคุ้มครองประโยชน์ สาธารณะในการป้องกันอัคคีภัย ซึ่งมีได้มีผลกระทบต่อกระเทือนสาระสำคัญในทรัพย์สินหรือ

^{๒๐-๒๑} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนกิจการอื่นที่จำเป็น เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

(๑) ประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) ลักษณะ ระดับ ความสูง เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร

(๘) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ทาง หรือที่สาธารณะ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือน สาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่ บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

การประกอบอาชีพของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีขออนุญาตก่อสร้างอาคารทุกรายจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว อันเป็นไปตามหลักความเสมอภาคของบุคคลต่อการรับภาระสาธารณะ และเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถปฏิบัติตามกฎกระทรวงฉบับข้างต้นได้เป็นเพราะข้อจำกัดในเนื้อที่ของที่ดินที่ไม่เพียงพอต่อการก่อสร้างอาคาร มิได้เกิดจากกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว อย่างไรก็ตามด้วยเหตุที่ภรรยาของผู้ฟ้องคดีรับโอนที่ดินซึ่งยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารมาก่อนกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ ประกาศใช้บังคับ การออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารดังกล่าวแม้จะเป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ อันเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ก็เข้าลักษณะอันเป็นการรอนสิทธิของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามหลักความรับผิดชอบแห่งรัฐ ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีด้วย ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐๖/๒๕๕๒)

๔. หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน

๔.๑ การออกประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ การขอประทานบัตรเหมืองแร่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. หลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจนของกฎหมาย

ตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจนของกฎหมาย กฎหมายไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติหรืออนุบัญญัติจะต้องมีความแน่นอนและชัดเจนเพียงพอให้บุคคลที่อยู่ในบังคับสามารถเข้าใจได้และสามารถกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้ ซึ่งในการตราอนุบัญญัติต่าง ๆ ของไทยที่ผ่านมาในกรณีที่กฎหมายมิได้กำหนดรูปแบบและวิธีการไว้อย่างชัดเจน ก็จะมีการนำเอามติของคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจในการออกกฎหมายมาเรียบเรียงเพื่อความเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นข้อ ๆ ในรูปแบบของร่างกฎ ร่างระเบียบ หรือร่างประกาศ มีการสอบถามความถูกต้องและชัดเจนของเนื้อหาว่าตรงตามมติของคณะกรรมการหรือไม่ แล้วนำเสนอร่างกฎ ร่างระเบียบ หรือร่างประกาศนั้นให้คณะกรรมการนั้นตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง จากนั้น

ก็จะต้องเสนอให้ประธานของคณะกรรมการนั้นเป็นผู้ลงนาม โดยจะต้องมีการระบุวันที่ร่างกฎ ร่างระเบียบ หรือร่างประกาศนั้นจะมีผลใช้บังคับและหรือวันที่จะประกาศใช้แล้วจะต้องมีการนำไปประกาศให้ผู้ที่อยู่ในบังคับได้รับทราบตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ ดังนั้น มติเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.) ที่ได้มีการแจ้งเวียนให้คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล จังหวัด (ก.ท.จ.) ทุกแห่งทราบผ่านทางหนังสือวิทยุของเลขาธิการของ ก.ท. จึงเป็นได้เพียงมติที่ยังเป็นเรื่องภายในของ ก.ท. ยังไม่มีสถานะและผลบังคับทางกฎหมายที่เป็นกฎอันมีผลใช้บังคับกับ ก.ท.จ. ซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับโดยตรงได้

ประกาศที่ ก.ท. กำหนดขึ้นเพื่อให้ ก.ท.จ. ใช้เป็นกรอบและแนวทางในการนำไปกำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขัน เพื่อให้เทศบาลต่าง ๆ ยึดถือเป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการสอบแข่งขัน เป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายที่มีลักษณะเป็นนิติกรรมทางปกครองที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป จึงเป็นกฎ และต้องอยู่ภายใต้บังคับของหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า นิติกรรมทางปกครอง (ที่มีลักษณะเป็นกฎ) ไม่มีผลย้อนหลัง ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของนิติสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองกับประชาชนหรือผู้อยู่ในบังคับของนิติกรรมทางปกครอง เมื่อประกาศฉบับเดิมของ ก.ท. ได้กำหนดให้มีการขอใช้บัญชีผู้สอบแข่งขันได้ของเทศบาลหนึ่งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือส่วนราชการอื่นได้ การที่ ก.ท. และ ก.ท.จ. บุรุษย์ ได้ออกประกาศห้ามใช้บัญชีข้ามจังหวัด โดยให้มีผลใช้บังคับย้อนหลังไปถึงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และไม่มิตเฉพาะกาลเพื่อรองรับการดำเนินการสอบแข่งขันที่ได้ดำเนินการมาโดยถูกต้องตามมาตรฐานทั่วไปและหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับอยู่เดิม จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนายกเทศมนตรีตำบล ออกประกาศรับสมัครสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเข้ารับราชการและแต่งตั้งเป็นพนักงานเทศบาลสามัญของเทศบาลตำบล โดยกำหนดเงื่อนไขการขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ว่า จะประกาศรายชื่อผู้สอบแข่งขันได้เรียงลำดับที่ตามคะแนนของผู้สอบได้จากมากไปน้อย และขึ้นบัญชีผู้สอบแข่งขันได้ไว้เท่ากับจำนวนตำแหน่งที่ว่างจริงในประกาศสอบแข่งขัน สำหรับผู้สอบแข่งขันได้ที่เหลือจะขึ้นบัญชีเป็นผู้สอบแข่งขันได้ในแต่ละตำแหน่งเป็นรายภาคตามความสมัครใจของผู้สมัครสอบแข่งขันที่แสดงความประสงค์ไว้ในขณะสมัครสอบ ซึ่งกำหนดรับสมัครสอบตั้งแต่วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๙ และกำหนดสอบแข่งขันวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๙ ระหว่างเวลาดังกล่าว

คณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล (ก.ท.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ กำหนดหลักเกณฑ์ใหม่เกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเป็นพนักงานองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยมีสาระสำคัญว่า ในกรณีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการสอบแข่งขันเอง ให้ใช้บัญชีผู้สอบแข่งขันได้เฉพาะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และหากคณะกรรมการพนักงานส่วนท้องถิ่นจังหวัดเป็นผู้ดำเนินการจัดสอบแข่งขัน ให้ใช้บัญชีผู้สอบแข่งขันได้เฉพาะขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนั้น โดยห้ามใช้บัญชีข้ามจังหวัด เลขาธิการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือวิทยุลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ แจ้งเวียนให้ประธานกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัด (ก.ท.จ.) ทราบมติดังกล่าว และให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งชะลอการดำเนินการสอบแข่งขันไว้จนกว่าจะได้รับแจ้งให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด เว้นแต่กรณีที่ได้มีประกาศรับสมัครไว้ก่อนวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติ ก็ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ แต่หากยังไม่ถึงกำหนดวันสอบแข่งขัน ให้จัดทำประกาศเพิ่มเติมแจ้งให้ผู้สมัครสอบแข่งขันทราบว่าไม่สามารถใช้บัญชีข้ามจังหวัดได้ ซึ่งคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้แจ้งมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๙ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้จัดทำประกาศเพิ่มเติมแจ้งให้ผู้สมัครสอบแข่งขันทราบตามมติดังกล่าว ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้นำความตามมติดังกล่าวจัดทำเป็นประกาศลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๙ โดยให้มีผลย้อนหลังไปใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศ ก.ท.จ. ฉบับลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ ยกเลิกประกาศ ก.ท.จ. ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นประกาศฉบับเดิมที่กำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงานเทศบาล แล้วกำหนดหลักเกณฑ์ในเรื่องดังกล่าวขึ้นใหม่ มีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฉบับลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๙ โดยให้มีผลใช้บังคับย้อนหลังตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำให้ผู้ฟ้องคดีและผู้สมัครสอบแข่งขันได้ของเทศบาลตำบลได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้เพิกถอนมติและประกาศดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีหรือไม่

ตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยความแน่นอนและความชัดเจนของกฎหมาย กฎหมายไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติหรืออนุบัญญัติจะต้องมีความแน่นอนและชัดเจนเพียงพอให้บุคคลที่อยู่ในบังคับสามารถเข้าใจได้และสามารถกำหนดพฤติการณ์ของตนเองได้ อีกทั้งวิธีปฏิบัติในการตราอนุบัญญัติต่างๆ ของไทยที่ผ่านมาในกรณีที่กฎหมายมิได้กำหนดรูปแบบและวิธีการ

ไว้อย่างชัดเจน ก็จะมีการนำเอามติของคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจในการออกกฎมาเรียบเรียง เนื้อความเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นข้อๆ ในรูปแบบของร่างกฎ ร่างระเบียบ หรือร่างประกาศ มีการสอบถามความถูกต้องและชัดเจนของเนื้อหาว่าตรงตามมติของคณะกรรมการหรือไม่ แล้วนำเสนอร่างกฎ ร่างระเบียบหรือร่างประกาศนั้นให้คณะกรรมการนั้นตรวจพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นก็ต้องเสนอให้ประธานของคณะกรรมการนั้นเป็นผู้ลงนาม โดยจะต้องมีการระบุ วันที่ร่างกฎ ร่างระเบียบ หรือร่างประกาศนั้นจะมีผลใช้บังคับและหรือวันที่จะประกาศใช้ แล้วจะต้องมีการนำไปประกาศให้ผู้ที่จะอยู่ในบังคับได้รับทราบตามระเบียบปฏิบัติของ ทางราชการ ซึ่งการกำหนดมาตรฐานทั่วไปในเรื่องนี้ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ผ่านมาก็ได้จัดทำ ในรูปแบบของประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และ เงื่อนไขการสอบแข่งขันสำหรับพนักงานเทศบาล ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ มีการลงนาม โดยประธานกรรมการกลางพนักงานเทศบาล และมีการแจ้งเวียนไปยัง ก.ท.จ. ทุกแห่ง ดังนั้น มติเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ได้มีการแจ้งเวียนให้ ก.ท.จ. ทุกแห่งทราบผ่านทางหนังสือวิทยุของเลขาธิการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นได้เพียงมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ยังเป็นเรื่องภายในของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่มีสถานะและผลบังคับ ทางกฎหมายที่เป็นกฎอันมีผลใช้บังคับกับ ก.ท.จ. ซึ่งเป็นผู้อยู่ในบังคับโดยตรงได้ รวมทั้ง ในส่วนของเทศบาลที่จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ ก.ท.จ. กำหนด ก็ไม่ได้อยู่ในบังคับโดยตรง ของมาตรฐานทั่วไปของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อย่างไรก็ดี แม้ว่ามติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังไม่มี สถานะเป็นกฎที่มีผลใช้บังคับกับ ก.ท.จ. และยังไม่อาจนำมาใช้ยันกับผู้ฟ้องคดีได้ แต่เมื่อ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ นำมติเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ไปออกประกาศคณะกรรมการกลาง พนักงานเทศบาล เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงาน เทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๗ ยกเลิกประกาศคณะกรรมการกลาง พนักงานเทศบาล เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุบุคคลเป็นพนักงาน เทศบาล ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๗ และให้ประกาศฉบับใหม่มีผลย้อนหลังไปใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยังได้แจ้งให้ ก.ท.จ. ทุกแห่ง ออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขัน พนักงานเทศบาลขึ้นใหม่โดยยกเลิกหลักเกณฑ์ฉบับเดิม และให้ประกาศฉบับใหม่มีผลย้อนหลัง ไปใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เช่นเดียวกัน และในการนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังได้ออกประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไข เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๗ โดยยกเลิกประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และ เงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๒

ธันวาคม ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ แล้วมีการกำหนดหลักเกณฑ์ใหม่ไว้ในข้อ ๑๙ วรรคสาม ว่า กรณีเทศบาลเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขัน ให้บรรจุแต่งตั้งได้เฉพาะเทศบาลนั้น เมื่อบรรจุแต่งตั้งครบตามจำนวนอัตราที่ว่างแล้ว หากภายหลังตำแหน่งดังกล่าวว่างลง อาจแต่งตั้งผู้สอบแข่งขันได้ที่อยู่ในลำดับถัดไปให้ดำรงตำแหน่งได้ แต่ต้องบรรจุและแต่งตั้งเรียงตามลำดับที่สอบแข่งขันได้ โดยห้ามมิให้อนุญาตให้เทศบาลอื่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือส่วนราชการอื่นใช้บัญชีสอบแข่งขันไปบรรจุแต่งตั้งได้ โดยประกาศฉบับนี้กำหนดให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ เป็นต้นไป เห็นได้ว่าประกาศฉบับใหม่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๙ และประกาศฉบับใหม่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีคำขอมาโดยชัดแจ้งให้ศาลปกครองพิพากษาเพิกถอนด้วยก็ตาม แต่พอจะอนุมานได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีคำขอมาโดยปริยายว่าขอให้ศาลปกครองพิพากษาเพิกถอนประกาศฉบับใหม่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่นำมติเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ไปกำหนดเป็นประกาศฉบับใหม่ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ออกประกาศ เรื่อง รับสมัครบุคคลสอบแข่งขันและแต่งตั้งเป็นพนักงานเทศบาลสามัญ ระดับ ๑ ระดับ ๒ และระดับ ๓ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ โดยปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ลงวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๔๘ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีใช้อำนาจในการออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งหรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลหนองกี่ ตามมาตรา ๒๓ วรรคหก^{๒๓} ประกอบกับมาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกประกาศมาเปลี่ยนแปลง

^{๒๓-๒๔} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๕ การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนชั้น เงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่งแต่งตั้ง และการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๓

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้ความหมายในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล คณะกรรมการพนักงานเทศบาล หรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

หลักเกณฑ์เดิมภายหลังที่ผู้ฟ้องคดีได้ประกาศรับสมัครสอบแข่งขันแล้ว ประกาศดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อการบริหารงานบุคคลของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบต่อผู้สมัครสอบแข่งขันเป็นพนักงานเทศบาลตำบลตำบลหนองกี่ตามประกาศของผู้ฟ้องคดี ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองและเป็นผู้มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนประกาศดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

ประเด็นที่สอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเพื่อบรรจุเป็นพนักงานเทศบาล พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๙ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดบุรีรัมย์ เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาลแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๕๙ โดยประกาศทั้งสองฉบับให้มีผลย้อนหลังไปใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๕๙ เป็นมาตรฐานทั่วไปที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายเพื่อให้ ก.ท.จ. ใช้เป็นกรอบและแนวทางในการนำไปกำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขัน เพื่อให้เทศบาลต่างๆ ยึดถือเป็นหลักเกณฑ์ในการดำเนินการสอบแข่งขัน ประกาศดังกล่าวจึงเป็นการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายที่มีลักษณะเป็นนิติกรรมทางปกครองที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป จึงเป็นกฎ และต้องอยู่ภายใต้บังคับของหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า นิติกรรมทางปกครอง (ที่มีลักษณะเป็นกฎ) ไม่มีผลย้อนหลัง ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงของนิติสัมพันธ์ระหว่างองค์กรของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครองกับประชาชนหรือผู้อยู่ในบังคับของนิติกรรมทางปกครอง ซึ่งก่อนที่จะมีการออกประกาศดังกล่าว ประกาศฉบับเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กำหนดให้มีการขอใช้บัญชีผู้สอบแข่งขันได้ของเทศบาลหนึ่งโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือส่วนราชการอื่นได้ ซึ่งเทศบาลต่างๆ รวมทั้งผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการสอบแข่งขันโดยยึดถือตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว อีกทั้งในส่วนของผู้สมัครสอบแข่งขันก็ได้เข้าสมัครสอบแข่งขันโดยมีความเชื่อโดยสุจริตว่า ถ้าตนสอบแข่งขันได้ ก็จะมีสิทธิดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะยกเลิกมาตรฐานทั่วไปที่กำหนดไว้เดิมและจะกำหนดมาตรฐานทั่วไปขึ้นใหม่ที่มีสาระสำคัญแตกต่างไปจากมาตรฐานเดิมในนัยที่สำคัญเช่นนี้ ก็จะต้องกำหนดให้มีผลใช้บังคับในอนาคต เพื่อให้ ก.ท.จ. ต่างๆ ได้มีเวลาดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นใหม่ และให้เทศบาลต่างๆ รวมทั้งผู้ฟ้องคดีและผู้สมัครสอบแข่งขันได้มีโอกาสพิจารณาปรับตัวให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นใหม่ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ได้ออกประกาศดังกล่าวโดยให้มีผลใช้บังคับย้อนหลัง

ไปถึงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ และไม่มีบทเฉพาะกาลเพื่อบังคับการดำเนินการสอบแข่งขันที่ได้ดำเนินการมาโดยถูกต้องตามมาตรฐานทั่วไปและหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับอยู่เดิม จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๙ และประกาศผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ฉบับลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๔๙ เฉพาะในส่วนที่กำหนดให้มีผลใช้บังคับย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๖/๒๕๕๓)

๖. หลักความได้สัดส่วน

การที่กระทรวงแรงงานไม่เจียดจ่ายงบประมาณจากแผนงานผลประโยชน์ในต่างประเทศ งานดำเนินการกิจการในต่างประเทศ เพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีในการดำเนินคดีฟ้องร้องนายจ้างให้จ่ายเงินค่าจ้างในศาลต่างประเทศ โดยอ้างว่างบประมาณดังกล่าวไม่เพียงพอ ทั้งที่เงินจำนวนดังกล่าวเป็นจำนวนที่ไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณในแผนงานดังกล่าวที่ได้รับ ประกอบกับข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีความจำเป็นต้องรีบดำเนินการบังคับคดีในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว มิฉะนั้นจะพ้นกำหนดระยะเวลาการบังคับคดี อีกทั้งไม่ปรากฏว่ากระทรวงแรงงานมีแผนงานหรือโครงการใดที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการอื่นไปกว่ากรณีของผู้ฟ้องคดี ทั้งเมื่อเปรียบเทียบความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับกับงบประมาณที่กระทรวงแรงงานควรเจียดจ่ายให้ ผู้ฟ้องคดีจะได้รับความเสียหายมากกว่า การกระทำดังกล่าวของกระทรวงแรงงาน จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขัดต่อหลักความได้สัดส่วน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับพวกรวม ๖๖ คน ได้เดินทางไปทำงานที่ประเทศลิเบียให้กับบริษัทต่างชาติ ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติกรีซ แต่บริษัทดังกล่าวไม่ยอมจ่ายค่าจ้างแรงงาน ผู้ฟ้องคดีกับพวกจึงได้ฟ้องร้องต่อศาลในประเทศกรีซ จำนวน ๕ คดี ผลปรากฏว่าศาลพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นฝ่ายชนะคดีแล้ว ๒ คดี แต่ผู้ฟ้องคดีกับพวกขาดเงินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคดีจึงเดินทางกลับประเทศไทยและได้ยื่นคำขอขอยืมเงินต่อกระทรวงแรงงาน (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดี) นำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามการดำเนินคดีข้างต้นเพื่อไม่ให้ขาดอายุความในการบังคับคดีดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดต่อหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ฟ้องคดี และได้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังโดยขออนุมัติเงินค่าใช้จ่ายข้างต้น ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าว

มิใช่การขอความช่วยเหลือของคนไทยในต่างประเทศตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทอรองราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เป็นการเรียกร้องให้ติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของคนไทยที่ได้ไปทำงานในต่างประเทศซึ่งเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดี จึงอนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีจากแผนบริหารและพัฒนาแรงงาน งานแรงงานในต่างประเทศ เพื่อสำรองเป็นค่าใช้จ่ายให้ผู้ฟ้องคดี โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาขอใช้คืนเงินจำนวนนั้นไว้ และหากการเรียกร้องดังกล่าวได้รับค่าจ้างค้างจ่ายคืน ให้เรียกเก็บเงินคืนตามจำนวนที่ให้ความช่วยเหลือแล้วนำเงินที่ได้รับส่งคืนคลังเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีโดยแจ้งว่าไม่สามารถเจียดจ่ายเงินงบประมาณช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีตามที่ร้องขอได้ เนื่องจากงบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีมีจำกัดและงานดำเนินการตามภารกิจในต่างประเทศของผู้ถูกฟ้องคดียังขาดเงินจำนวนมาก ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เบิกจ่ายงบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีตามที่กระทรวงการคลังได้อนุมัติเป็นการละเลยต่อหน้าที่ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถขอยืมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศ อันเป็นการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าของงบประมาณที่ไม่ชอบขัดต่อหลักความได้สัดส่วน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเบิกจ่ายเงินงบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีตามที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔ ก. (๖)^{๒๕} และมาตรา ๕ ก. (๖)^{๒๖} ประกอบกับ

^{๒๕-๒๖} พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

(๑) กองกลาง

(๒) กองคลัง

(๓) กองการเจ้าหน้าที่

(๔) กองกฎหมายและข้อพิพาทแรงงาน

(๕) กองสถาบันพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม

(๖) สำนักงานแรงงานในต่างประเทศ

(๗) สำนักงานวิชาการแรงงานและสวัสดิการสังคม

มาตรา ๕ อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

ข.ล.ข

ข.ล.ข

(๖) สำนักงานแรงงานในต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่

(ก) ดูแล ให้ความช่วยเหลือ อำนวยความสะดวกและคุ้มครองคนงานไทยในต่างประเทศ รวมทั้งติดตามดูแลสิทธิ

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒ ๑. (๕)^{๒๗} ประกอบข้อ ๓ ๑. (๕)^{๒๘} กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงแรงงานมีอำนาจหน้าที่ดูแลให้ความช่วยเหลือ อำนาจความสะดวกและคุ้มครองคนงานไทยในต่างประเทศ รวมทั้งติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของคนงานไทยในต่างประเทศ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีกับพวกได้รับความเดือดร้อนเพราะไม่ได้รับค่าจ้างแรงงานจากบริษัทต่างชาติ โดยได้ยื่นฟ้องกรณีดังกล่าวต่อศาลในต่างประเทศรวม ๕ คดี และผลปรากฏว่าศาลพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นฝ่ายชนะคดีแล้ว ๒ คดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีจำเ็นจะต้องรีบดำเนินการบังคับคดีโดยด่วนเพื่อให้ทันก่อนที่จะพ้นระยะเวลาการบังคับคดี มิฉะนั้น จะทำให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกทั้งสองกลุ่มได้รับความ

และประโยชน์ของคนงานไทยในต่างประเทศ

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการจ้างแรงงานไทยในต่างประเทศ

(ค) ประสานงานกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศเพื่อการรักษาสิทธิประโยชน์และบทบาทด้านแรงงาน และสวัสดิการสังคมของประเทศไทย

(ง) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๗-๒๘} กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง ดังต่อไปนี้

๑. ราชการบริหารส่วนกลาง

(๑) สำนักบริหารกลาง

(๒) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๓) สำนักตรวจและประเมินผล

(๔) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

(๕) สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

ข้อ ๓ ส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ราชการบริหารส่วนกลาง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) เสนอแผนนโยบายความร่วมมือต่างประเทศด้านแรงงาน

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับกรรมสารและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านแรงงาน รวมทั้งเร่งรัดการปฏิบัติตามพันธกรณี

ด้านแรงงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ

(ค) ประสานงาน ติดตามและแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านวิชาการและความช่วยเหลือด้านแรงงานกับองค์การหรือหน่วยงานต่างประเทศ ดำเนินการเกี่ยวกับงานทุน พิธีการ รับรอง งานประชุม การเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มและองค์การต่างประเทศ

(ง) ประสาน ติดตามสิทธิประโยชน์ ให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานและครอบครัวของแรงงานไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศ และประสานการดำเนินการเพื่อรักษาและส่งเสริมการขยายตลาดแรงงานไทยในต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศ

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

เสียหายเป็นเงินไทยจำนวน ๑๒,๒๑๐,๓๗๐ บาท นอกจากนี้ยังต้องติดตามคดีที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาอีก ๓ คดี ที่บริษัทติดค้างค่าจ้างคิดเป็นเงินไทย ๒๒,๕๔๕,๙๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือติดตามสิทธิประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายข้างต้นกำหนด โดยควรพิจารณาให้ความสำคัญกรณีดังกล่าวเป็นลำดับแรก และเมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีแผนงาน งานหรือโครงการใดที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการไปกว่ากรณีของผู้ฟ้องคดี อีกทั้ง เมื่อเปรียบเทียบความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับกับการผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมเจียดจ่ายงบประมาณเพียงจำนวน ๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นเงินไทย ๙๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีตามคำขอยืมเงินแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะได้รับความเสียหายมากกว่า ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาช่วยเหลือเป็นจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณตามแผนงานผลประโยชน์ในต่างประเทศ งานดำเนินภารกิจในต่างประเทศหมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับถึง ๖๒,๔๑๗,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในวิสัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถจะเจียดงบประมาณดังกล่าวมาช่วยเหลือโดยไม่กระทบต่อการดำเนินงานตามแผนงานของผู้ถูกฟ้องคดีจนถึงขนาดทำให้ได้รับความเสียหาย อีกทั้งเงินจำนวนดังกล่าวเป็นการขอยืม มิใช่การให้เปล่า เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับการชำระค่าจ้างค้างจ่ายแล้ว ก็จะต้องนำมาคืนตามสัญญาขอยืมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อส่งเป็นรายได้แผ่นดินในภายหลังอยู่แล้ว จึงไม่น่าจะเป็นปัญหาที่งบประมาณในส่วนนี้ นอกจากนี้ หากผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า งบประมาณไม่เพียงพอสำหรับเบิกจ่ายช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีในทางปฏิบัติ ก็ควรเสนอขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาจัดสรรเพื่อเติมในภายหลัง หรือขอเพิ่มเติมรายจ่ายงบประมาณประจำปีในปีถัดไป หรือมีเงินนั้นก็ต้องแจ้งข้อขัดข้องดังกล่าวไปให้กระทรวงการคลังทราบเพื่อพิจารณาหาทางแก้ไข แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เจียดจ่ายงบประมาณจากแผนงานผลประโยชน์ในต่างประเทศ งานดำเนินภารกิจในต่างประเทศ เพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่างบประมาณตามแผนงานดังกล่าวไม่เพียงพอ จึงเป็นการพิจารณาที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดียังได้รับความเดือดร้อนเสียหายอยู่ การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขัดต่อหลักความได้สัดส่วน ศาลจึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเบิกจ่ายเงินยืมตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี จากแผนงานผลประโยชน์ในต่างประเทศ งานดำเนินภารกิจในต่างประเทศ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่กระทรวงการคลังได้อนุมัติไว้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๒/๒๕๕๒)

บทที่ ๒

คดีปกครองเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. กรณีเกี่ยวกับการรับรองสิทธิชุมชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยสิ่งแวดล้อม

๒.๑ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนทำการขุดเจาะสำรวจถ้ำในเขตอุทยานแห่งชาติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนประกอบกิจการซึ่งมีผลกระทบต่อการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติของรัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ การพิจารณาออกคำสั่งให้เอกชนหยุดกระทำการอันก่อให้เกิดความเสียหายแก่รัฐ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๕ การพิจารณาอนุญาตให้เอกชนจัดทำประตานบัตรเหมืองแร่

การขอประตานบัตรเหมืองแร่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ อันเป็นกฎหมายที่กำหนดหลักเกณฑ์การทำเหมืองแร่ไว้โดยเฉพาะ เมื่อพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้บัญญัติให้การขอประตานบัตรทำเหมืองแร่จะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ดังนั้น การขอประตานบัตรทำเหมืองแร่จึงไม่ต้องดำเนินการตามกระบวนการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และการที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามร้อยเก้าสิบสามคน ได้มีหนังสือคัดค้านการตั้งโรงโมหินในเขตพื้นที่ที่ขอประทานบัตร ซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีไม่มีเหตุผลเพียงพอ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาการออกประทานบัตรดังกล่าว ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ แล้ว กรณี จึงเป็นการดำเนินการตามกระบวนการหรือขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่ มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ กำหนดไว้แล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามร้อยเก้าสิบสามคนเป็นราษฎรในพื้นที่ตำบลดงมะไฟ อำเภอสุวรรณคูหา จังหวัดหนองบัวลำภูฟ้องว่า การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ออกประทานบัตรทำเหมืองแร่หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนในท้องที่ดังกล่าวให้แก่ นาย ด. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากทำให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อนจากฝุ่นและเสียง อีกทั้งเป็นการทำลายแหล่งโบราณคดีและประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ ยังขาดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและการมีส่วนร่วมของประชาชน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำสั่งให้เพิกถอนประทานบัตรดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีมีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่าการออกประทานบัตรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ดำเนินการตามกระบวนการหรือขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่มาตรา ๕๙^๑ และ มาตรา ๖๐^๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดไว้หรือไม่ ในส่วนของกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามมาตรา ๕๙ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยฯ นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ซึ่งเป็น

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๕๙ บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผล จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ก่อนการอนุญาตหรือการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมใดที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดที่เกี่ยวกับตนหรือชุมชนท้องถิ่น และมีสิทธิแสดงความคิดเห็นของตนในเรื่องดังกล่าว ทั้งนี้ ตามกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา ๖๐ บุคคลย่อมมีสิทธิมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการ ทางปกครองอันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายเฉพาะที่กำหนดหลักเกณฑ์การขอประทานบัตรทำเหมืองแร่ มิได้บัญญัติให้การขอประทานบัตรทำเหมืองแร่จะต้องรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแต่อย่างใด สำหรับกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติราชการทางปกครอง อันมีผลหรืออาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ตามมาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ นั้น พระราชบัญญัติแร่ฯ ได้บัญญัติกระบวนการหรือขั้นตอนการมีส่วนร่วมในการออกประทานบัตรทำเหมืองแร่ไว้โดยเฉพาะแล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙^๓ แห่งพระราชบัญญัติแร่ฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๑๖ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยื่นคำขอประทานบัตรต่อเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ (จังหวัดเลย) และเจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ฯ ได้ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผยเพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียโต้แย้งคัดค้านภายในยี่สิบวันนับแต่ปิดประกาศ ซึ่งเมื่อครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าวแล้วไม่มีผู้ใดโต้แย้ง เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ฯ จึงดำเนินการสำหรับการขอประทานบัตรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อไป ต่อมา ผู้ฟ้องคดีทั้งสามร้อยเก้าสิบสามคน ได้มีหนังสือคัดค้านการตั้งโรงโม่หินซึ่งกรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าคำโต้แย้งของผู้ฟ้องคดีทั้งสามร้อยเก้าสิบสามคนไม่มีเหตุผลเพียงพอ เนื่องจากพื้นที่การขอประทานบัตรดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าไม้ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับอนุญาตจากกรมป่าไม้ให้ใช้พื้นที่ดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสามร้อยเก้าสิบสามคนจึงมิใช่ผู้มีส่วนได้เสียในฐานะเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินในพื้นที่เขตการขอประทานบัตรดังกล่าว ซึ่งถือว่าผู้ฟ้องคดีได้มีส่วนร่วมในกระบวนการพิจารณาการออกประทานบัตรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้ว ดังนั้น การออกประทานบัตรที่พิพาทจึงเป็นการดำเนินการตามกระบวนการหรือขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่มาตรา ๕๙ และมาตรา ๖๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กำหนดไว้แล้ว

^๓ พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๔๙ เมื่อได้กำหนดเขตแล้ว ให้เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ ประกาศการขอประทานบัตรของผู้ยื่นคำขอ โดยปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ ที่ว่าการอำเภอหรือที่ว่าการกิ่งอำเภอ และที่ทำการกำนันแห่งท้องที่ซึ่งขอประทานบัตรแห่งหนึ่งฉบับ เมื่อไม่มีผู้โต้แย้งภายในยี่สิบวันนับแต่วันปิดประกาศ เจ้าพนักงานอุตสาหกรรมแร่ประจำท้องที่ จะได้ดำเนินการสำหรับคำขอนั้นต่อไป

ในส่วนของผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖^๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในเบื้องต้นแล้ว เห็นว่า รายงานที่เสนอถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด จึงเสนอรายงานดังกล่าว ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณา คณะกรรมการฯ ได้ประชุมและมีมติเห็นชอบกับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมดังกล่าว โดยได้คำนึงถึงผลกระทบต่อแหล่งโบราณคดี ตลอดจนสำนักสงฆ์ต่างๆ ซึ่งอยู่รอบๆ บริเวณที่ขอประทานบัตร และถ้ำผาจันได ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ขอประทานบัตรแล้ว จึงกำหนดให้มีการใช้วัตถุระเบิดไม่เกิน ๑๒๐ กิโลกรัม/จังหวัดวง ซึ่งจะไม่มีผลกระทบต่อถ้ำผาจันได นอกจากนี้ยังได้กำหนดพื้นที่ให้ทำเหมืองได้เฉพาะตอนกลางของแปลงคำขอประทานบัตรด้านทิศตะวันตกเท่านั้น จึงเห็นได้ว่า ในการออกประทานบัตรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้คำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมแล้ว จึงพิพากษายกฟ้อง แต่ทั้งนี้หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการทำเหมืองแร่หินภายในแนวเขตที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการ หรือใช้วัตถุระเบิดเกินกว่า ๑๒๐ กิโลกรัม/จังหวัดวง ก็ไม่ตัดสิทธิผู้ฟ้องคดีที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลใหม่ได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๖/๒๕๕๒)

^๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๖ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อเสนอขอความเห็นชอบตามมาตรา ๔๗ มาตรา ๔๘ และมาตรา ๔๙

ในการประกาศตามวรรคหนึ่ง ให้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องเสนอพร้อมๆ กับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับโครงการหรือกิจการแต่ละประเภทและแต่ละขนาดด้วย

ในกรณีที่โครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดใดหรือที่จะจัดตั้งขึ้นในพื้นที่ใดมีการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไว้แล้ว และเป็นมาตรฐานที่สามารถใช้กับโครงการหรือกิจการประเภทหรือขนาดเดียวกันหรือในพื้นที่ลักษณะเดียวกันได้ รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติอาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดให้โครงการหรือกิจการในทำนองเดียวกันได้รับยกเว้นไม่ต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก็ได้ แต่ทั้งนี้โครงการหรือกิจการนั้นจะต้องแสดงความยินยอมปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนด

๒.๖ การพิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดทำ EIA

มาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โดยการกำหนดระยะเวลาในการพิจารณา EIA เอาไว้ ดังนั้น เมื่อมีผู้เสนอ EIA คณะกรรมการผู้ชำนาญการจึงต้องพิจารณา EIA ดังกล่าว แล้วมีมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบ หากคณะกรรมการฯ มีมติเป็นอย่างอื่น มติดังกล่าวย่อมเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และไม่ถือว่าเป็นกรณีที่คณะกรรมการฯ ได้ให้ความเห็นชอบแล้วตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ในการพิจารณาปรากฏว่าการละเลยต่อหน้าที่นั้นเป็นผลมาจากมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากให้มตินี้ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมีผลคงอยู่ต่อไป ศาลก็ไม่อาจพิพากษาว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติได้ ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่ได้มีคำขอให้เพิกถอนมติดังกล่าว ศาลก็สามารถมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมตินั้นได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ทำการตัดแปลงอาคารของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเดิมใช้สำหรับเป็นอาคารสำนักงาน จอดรถยนต์ อาคารพาณิชย์ และพักอาศัย และได้ยื่นคำขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารบางส่วนเป็นโรงแรม ใช้ชื่อว่าโรงแรมไบหยก สกาย ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ไปยังสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้เสนอ EIA ต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการที่พักอาศัย บริการชุมชนและสถานที่พักตากอากาศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อพิจารณา เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๕ ซึ่งที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่น EIA ภายหลังจากที่ได้ดำเนินการกิจการโรงแรมไปแล้ว การนำเสนอ EIA ดังกล่าวจึงไม่เป็นไปตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำกรวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ที่กำหนดให้เสนอ EIA ในชั้นขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารที่ประชุมจึงมีมติให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการดำเนินการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร และการเปิดดำเนินการกิจการโรงแรมโดยยังไม่พิจารณารายงานดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีหนังสือโต้แย้งต่อเลขาธิการสำนักงานนโยบาย

และแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ต่อมาที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า รายงานดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นภายหลังจากที่ได้ดำเนินกิจการโรงแรมไปแล้ว จึงมีมติเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ ไม่เห็นชอบ EIA ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้พิจารณา EIA ให้แล้วเสร็จภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่ได้รับ EIA ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ให้ความเห็นชอบ EIA ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ และวรรคสอง กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่จะต้องส่งอนุญาตตามคำขอของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ไม่ส่งอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ มีคำสั่งอนุญาตตามคำขอของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติตามมาตรา ๔๙^๕ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ แล้วเห็นว่า เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้เสนอรายงานโดยกำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณารายงานให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ไม่ว่าจะเป็นการพิจารณาครั้งแรกตามวรรคหนึ่ง หรือกรณีการสั่งให้แก้ไขตามวรรคสี่ มิฉะนั้นแล้วจะต้องถือว่าเป็นการให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าของโครงการหรือกิจการผู้เสนอรายงานได้ทราบเป็นที่แน่นอนว่าเมื่อใดขั้นตอนการพิจารณา

^๕ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๙ การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ ให้กระทำให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ หรือในกรณีที่ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายส่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตได้

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบ ให้เจ้าหน้าที่รอกการส่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตไว้ก่อนจนกว่าบุคคลดังกล่าวจะเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการสั่งให้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำใหม่ทั้งฉบับ ตามแนวทางหรือรายละเอียดที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการกำหนด

เมื่อบุคคลดังกล่าวได้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือได้จัดทำใหม่ทั้งฉบับแล้ว ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานดังกล่าว แต่ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นชอบ และให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวส่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตได้

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีจะประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้โครงการหรือกิจการประเภทและขนาดที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๖ ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการขออนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการนั้น ตามวิธีการเช่นเดียวกับการขออนุญาตด้วยก็ได้

รายงานดังกล่าวจะแล้วเสร็จ ซึ่งเกิดประโยชน์ต่อการจัดเตรียมการอื่นๆ เพื่อให้กิจการนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่ได้วางแผนไว้ อีกทั้งเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถ่วงเวลาในการพิจารณาไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ใด อันมีจุดมุ่งหมายให้เกิดความสมดุระหว่างการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการประกอบกิจการของเอกชน และเมื่อพิจารณาถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ที่นอกจากจะมุ่งเน้นเพื่อจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศแล้วยังมุ่งกำหนดอำนาจหน้าที่และแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปโดยชัดเจน และจัดระบบการบริหารงานด้านสิ่งแวดล้อมให้เป็นไปตามหลักการจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างถูกต้องเหมาะสม ดังนั้น จึงได้มีการบัญญัติกำหนดระยะเวลาในการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมไว้

เมื่อพิจารณาจากการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่มีความเห็นในการประชุมว่า ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินกิจการโรงแรมไปแล้วโดยยังไม่ได้รับความเห็นชอบการนำเสนอรายงาน จึงไม่เป็นไปตามกฎหมาย เห็นได้ว่า การพิจารณาในการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ นั้น มิได้มีการพิจารณาว่า EIA มีข้อบกพร่องประการใดที่จะไม่ให้ความเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบใน EIA จึงไม่อาจถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณา EIA ของผู้ฟ้องคดีแล้วเสร็จตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงต้องถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ให้ความเห็นชอบแล้วตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีได้ฝ่าฝืนเปิดดำเนินกิจการโรงแรมไปก่อนขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารนั้นก็ เป็นอำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่จะพิจารณากว่าโทษดำเนินคดีตามบทบัญญัติของกฎหมายต่อไป ดังนั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ ที่ไม่เห็นชอบ EIA ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ศาลจะพิพากษาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดตามคำขอของผู้ฟ้องคดี นั้น ศาลต้องมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติดังกล่าวด้วย แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้มีคำขอให้เพิกถอนมติดังกล่าวก็ตาม เพราะหากให้มติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายมีผลคงอยู่ต่อไป ศาลก็ไม่อาจพิพากษาว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติได้ จึงพิพากษาให้เพิกถอนมติที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่แจ้งผลการพิจารณา EIA ของผู้ฟ้องคดีต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่มีอำนาจอนุญาตตามคำขอเปลี่ยนแปลง

การใช้อาคารตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง^๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๘/๒๕๕๒)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีอำนาจในการสั่งให้ผู้จัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) แก้ไขเพิ่มเติมรายงานฯ ให้มีรายละเอียดที่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ตามที่มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติไว้ ดังนั้น การที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้สั่งให้ผู้ฟ้องคดี ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเชียในเรื่องการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมและด้านสุนทรียภาพที่อยู่ในมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมบัญญัติไว้ รายงานฯ ฉบับดังกล่าวจึงเป็นรายงานฯ ที่จัดทำขึ้นโดยชอบด้วยกฎหมาย

กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมเป็นเพียงแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาผังเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและขนส่ง การสาธารณสุขปโภค การบริการสาธารณะ และสภาพแวดล้อม ส่วนมาตรการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นการกำหนดเฉพาะในแต่ละโครงการเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น เมื่อกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินริมคลองสองให้มีที่ว่างตามแนวนานริมฝั่งคลองไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร การที่ที่ประชุมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการวิเคราะห์รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีมติเห็นชอบมาตรการที่ผู้ฟ้องคดีเสนอให้ถอยร่นจากแนวคลองสองไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จึงไม่ขัดต่อข้อกำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว

^๖ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๘

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายรอการส่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการตามวรรคหนึ่งไว้ก่อน จนกว่าจะทราบผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

พื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียบางส่วนอยู่ติดแนวคลองสองและคลองบางกระพูน ซึ่งเป็นคลองสาธารณะทำหน้าที่รับปริมาณน้ำฝนและน้ำหลากจากพื้นที่บริเวณตอนเหนือของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียระบายผ่านลงสู่ทะเล เมื่อมีการเพิกถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นทางน้ำธรรมชาติบางส่วน โดยเหลือเพียงคลองสองและคลองบางกระพูนเท่านั้น จึงจำเป็นต้องนำพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียที่เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่รับน้ำหลากของคลองสองและคลองบางกระพูนมาใช้เป็นระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมทดแทนพื้นที่คลองและลำรางสาธารณะที่ได้เพิกถอนสภาพ ดังนั้นการมีมาตรการห้ามขายที่ดินของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียที่อยู่ในระยะถอยร่นจากริมคลองสองไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร และจากคลองบางกระพูนไม่น้อยกว่า ๔๐ เมตร ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม จึงเป็นมาตรการที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมตามรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

เดิมพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเอเซีย เป็นพื้นที่สีเขียวต้องห้ามประกอบการอุตสาหกรรมอยู่แล้ว เมื่อคณะกรรมการของการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยมีมติเห็นชอบว่า พื้นที่ริมรั้วนิคมอุตสาหกรรมเอเซียเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่แนวกันชน จึงห้ามมิให้นำไปเป็นพื้นที่ขาย ดังนั้น การที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ มีมติเห็นชอบมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเซีย เรื่อง สุขทริยภาพ ที่กำหนดพื้นที่ริมรั้วนิคมอุตสาหกรรมเอเซียซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวให้เป็นพื้นที่ส่วนกลาง จึงเป็นการกระทำโดยชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙) จัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเอเซีย เพื่อทำโครงการจัดสรรและขายให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรม ซึ่งในการดำเนินการโครงการดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจะต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โดยผู้ฟ้องคดีได้มอบหมายให้บริษัท ค. เป็นผู้จัดทำ EIA ยื่นต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่บริษัท ค. ได้นำร่างข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวมในโครงการของผู้ฟ้องคดี ซึ่งยังไม่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการผังเมืองไปเสนอเป็นมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในหมวดการระบายน้ำ และการป้องกันน้ำท่วม โดยกำหนดให้มีระยะถอยร่นจากแนวคลองสองไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร และระยะถอยร่นจากคลองบางกระพูนไม่น้อยกว่า ๔๐ เมตร นอกจากนี้ ยังเสนอให้ห้ามนำไปจัดสรรและขายให้

ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ ในฐานะเป็นคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการนิคมอุตสาหกรรม ได้มีมติเห็นชอบกับรายงานดังกล่าว ต่อมาเมื่อร่างกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชนจังหวัดระยองได้ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ ขอแก้ไขข้อความในมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในตารางที่ ๕.๒ - ๒ ข้อ ๔.๓ เรื่อง การระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม โดยขอแก้ไขระยะถอยร่นจากพื้นที่ริมคลองสองจาก ๑๐๐ เมตร เป็น ๕๐ เมตร และยกเลิกเงื่อนไขการห้ามขายให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม อีกทั้งในตารางที่ ๕.๒ - ๒ ข้อ ๕.๓ เรื่อง สุนทรียภาพที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดให้บริเวณริมรั้วนิคมอุตสาหกรรมเอเชียที่เป็นพื้นที่ส่วนกลาง นั้น ขอให้ตัดคำว่าพื้นที่ส่วนกลางออก แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ ได้มีมติไม่เห็นชอบกับการขอเปลี่ยนแปลงมาตรการดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ ได้พิจารณาแล้วมีมติไม่เห็นชอบกับการอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงที่ ๘ แก้ไขข้อความในมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามคำขอของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ ในฐานะคณะกรรมการผู้ชำนาญการวิเคราะห์รายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการอุตสาหกรรม มีมติเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบคุณภาพสิ่งแวดล้อมของโครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเชีย ที่จัดทำโดยบริษัท ค. โดยได้รับมอบหมายจากผู้ฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีอำนาจพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติ

^๗ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๘ ในกรณีที่โครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๖ เป็นโครงการหรือกิจการซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตจากทางราชการตามกฎหมายก่อนเริ่มการก่อสร้างหรือดำเนินการให้บุคคลผู้ขออนุญาตเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายนั้น และต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการเสนอรายงานดังกล่าวอาจจัดทำเป็นรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง ก็ได้

ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายประกอบการส่งอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการตามวรรคหนึ่งไว้ก่อนจนกว่าจะทราบผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๔๘ จากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตรวจสอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมา หากเห็นว่ารายงานที่เสนอมามีได้จัดทำให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๖ วรรคสอง หรือมีเอกสารข้อมูลไม่ครบถ้วน ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและ

ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ตรวจสอบและสั่งให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมหลายครั้งจนกระทั่งมีรายละเอียดเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติและแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมบัญญัติไว้ ซึ่งรวมถึงเรื่องการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วมและด้านสุนทรียภาพที่อยู่ในมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม ดังนั้น กรณีจึงถือได้ว่า รายงานดังกล่าวเป็นรายงานที่จัดทำขึ้นโดยชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีขอแก้ไขมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยอ้างถึงร่างกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง หรือมีความผิดพลาดของบริษัทที่ปรึกษาผู้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเซียของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งเหตุอื่น ๆ อีกหลายประการ นั้น เมื่อร่างกฎกระทรวงซึ่งต่อมาได้มีการประกาศใช้เป็นกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมบริเวณอุตสาหกรรมหลักและชุมชน จังหวัดระยอง พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นเพียงแนวทางในการพัฒนาและการดำรงรักษาผังเมืองและบริเวณที่เกี่ยวข้องหรือในด้านการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สิน การคมนาคมและขนส่ง การสาธารณสุขปโภค การบริการสาธารณะและสภาพแวดล้อม ส่วนมาตรการในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นการกำหนดเฉพาะในแต่ละโครงการเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และตามข้อ ๑๐ ของกฎกระทรวงดังกล่าวที่กำหนดว่า การใช้ประโยชน์ที่ดินริมคลองสองให้มีที่ว่างตามแนวขนานริมฝั่งคลองไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร นั้น เป็นเพียงการกำหนดให้ถอยร่นจากริมคลองสองระยะขั้นต่ำไว้คือไม่น้อยกว่า ๕๐ เมตร ดังนั้น การที่ที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ มีมติเห็นชอบมาตรการที่ผู้ฟ้องคดีเสนอให้ถอยร่นจากแนวคลองสองไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จึงไม่ขัดต่อข้อกำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าวแต่อย่างใด และหากผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของบริษัท ค. ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธิที่จะไม่เสนอรายงานดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้

และสิ่งแวดล้อมแจ้งให้บุคคลผู้ขออนุญาตที่เสนอรายงานทราบภายในกำหนดเวลาสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น

ในกรณีที่สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเห็นว่า รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและเอกสารที่เกี่ยวข้องที่เสนอมาถูกต้องและมีข้อมูลครบถ้วน หรือได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมให้ถูกต้องครบถ้วนตามวรรคสามแล้ว ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมพิจารณาเสนอความเห็นเบื้องต้นเกี่ยวกับรายงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานนั้น เพื่อนำเสนอให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณาต่อไป

การแต่งตั้งคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติกำหนด ซึ่งจะต้องประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และจะต้องมีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจอนุญาตตามกฎหมายสำหรับโครงการหรือกิจการนั้น หรือผู้แทนร่วมเป็นกรรมการอยู่ด้วย

และทำการแก้ไขให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี และหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ ไม่ให้ความเห็นชอบ ผู้ฟ้องคดีก็สามารถใช้สิทธิทางศาลได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ มีมติไม่เห็นชอบกับการขออุทธรณ์ในการทบทวนแก้ไขข้อความในมาตรการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การกระทำดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการห้ามไม่ให้น้ำที่ดินที่อยู่ในระยะถอยร่นจากคลองสองไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร และจากคลองบางกระพูนไม่น้อยกว่า ๔๐ เมตร ไปจัดสรรและขายให้กับผู้ประกอบการอุตสาหกรรม ไม่เกี่ยวกับมาตรการเรื่องระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วม นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า โครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเซียมีสภาพพื้นที่เป็นเนินสูงบริเวณตอนกลางและพื้นที่ลาดเอียงไปทางด้านข้าง คือ ด้านทิศตะวันตกลาดเอียงไปสู่คลองสอง และด้านทิศตะวันออกลาดเอียงไปสู่คลองบางกระพูน และมีพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียบางส่วนอยู่ติดแนวคลองทั้งสองสายดังกล่าว โดยตามผังแม่บทโครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเซียระบุว่า คลองสองและคลองบางกระพูนเป็นคลองสาธารณะทำหน้าที่รับปริมาณน้ำฝนและน้ำหลากจากพื้นที่บริเวณตอนเหนือของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียระบายผ่านลงสู่ทะเลด้วย และเมื่อมีการเพิกถอนสภาพที่สาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นทางน้ำธรรมชาติบางส่วนทำให้สภาพการระบายน้ำตามธรรมชาติของพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเอเซียและพื้นที่โดยรอบเปลี่ยนแปลงไป โดยให้เหลือเพียงคลองสองและคลองบางกระพูนเป็นทางระบายน้ำหลักตามธรรมชาติของสองข้างพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเอเซียเท่านั้น ทำให้พื้นที่ริมคลองทั้งสองข้างตามแนวคลองสองและคลองบางกระพูนตั้งแต่บริเวณตอนเหนือของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียต่อเนื่องตลอดไปทางด้านทิศใต้จนถึงชายฝั่งทะเลทำหน้าที่เป็นพื้นที่รับน้ำหลากที่ล้นออกจากสองฝั่งคลองทั้งสองไหลไปลงทะเล จึงทำให้ที่ดินของโครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเซียที่อยู่ริมคลองสองและคลองบางกระพูนเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่รับน้ำหลากของคลองสองและคลองบางกระพูนเพื่อระบายลงสู่ทะเลด้วย จึงจำต้องนำพื้นที่ของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียที่เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่รับน้ำหลากของคลองสองและคลองบางกระพูนมาใช้เป็นระบบระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมทดแทนพื้นที่คลองและลำรางสาธารณะที่ได้เพิกถอนสภาพ ดังนั้น ที่ดินของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียที่อยู่ในระยะถอยร่นจากคลองสองไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร และจากคลองบางกระพูนไม่น้อยกว่า ๔๐ เมตร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่รับน้ำหลากของคลองสองและคลองบางกระพูน นั้น จึงมีส่วนเกี่ยวข้องกับการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมของพื้นที่ทั้งระบบ ดังนั้น การมีมาตรการห้ามขายที่ดินของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียที่อยู่ในระยะถอยร่นจากริมคลองสองไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร และจากคลองบางกระพูนไม่น้อยกว่า ๔๐ เมตร ให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม จึงเป็นมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการระบายน้ำและป้องกันน้ำท่วมตามรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม

ประกอบกับข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรายนั้นเป็นมาตรการควบคุมโดยทั่วไป ซึ่งแตกต่างจากมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมในรายงานการวิเคราะห์เนื้อหาในเชิงลึกเฉพาะเจาะจงเป็นรายการณีในโครงการหรือกิจการที่จะจัดตั้งขึ้นในพื้นที่นั้น ดังนั้น การกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมโดยให้ระยะถอยร่นพื้นที่แนวกันชนสีเขียวตามแนวคลองสองเป็นไม่น้อยกว่า ๑๐๐ เมตร จึงเป็นมาตรการเฉพาะที่มีประสิทธิภาพกว่าวิธีการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินซึ่งเป็นมาตรการทั่วไปตามผังเมืองรวม และเป็นกรณีการใช้อำนาจตามกฎหมายเฉพาะ คือ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อกำหนดมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมเฉพาะโครงการที่จะจัดตั้งขึ้นในพื้นที่นั้น จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ ใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติฯ โดยชอบ

สำหรับกรณีที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ มีมติเห็นชอบมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเซียในตารางที่ ๕.๒ - ๒ หัวข้อ ๕.๓ เรื่อง สุนทรียภาพ ที่กำหนดพื้นที่ริมรั้วนิคมอุตสาหกรรมเอเซียซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวให้เป็นพื้นที่ส่วนกลาง นั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เดิมพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเอเซียเป็นพื้นที่สีเขียว ต้องห้ามประกอบการอุตสาหกรรมอยู่แล้ว การที่คณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ มีมติเห็นชอบว่าพื้นที่สีเขียวแปลง ข ๑ - แปลง ข ๒ ซึ่งตั้งอยู่บริเวณริมรั้วนิคมอุตสาหกรรมเอเซีย เป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่แนวกันชน จึงห้ามมิให้นำไปเป็นพื้นที่ขาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๙ นั้นด้วย โดยผู้ฟ้องคดีมิได้ไม่ยินยอมหรือไม่เห็นชอบตั้งแต่ต้น ดังนั้น การกำหนดให้มีพื้นที่สีเขียว เรื่อง สุนทรียภาพ ในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจึงเป็นไปด้วยความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ด้านป้องกันอันตรายกับชุมชนโดยรอบของนิคมอุตสาหกรรมเอเซียแล้ว อีกทั้งเมื่อพิจารณาตามข้อ ๕ ของกฎกระทรวงฉบับที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งกำหนดว่า ในการจัดพื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมต้องให้มีเขตพื้นที่ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างอื่น เขตพื้นที่สีเขียว และพื้นที่แนวกันชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ทั้งหมด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๘ มีมติเห็นชอบมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการนิคมอุตสาหกรรมเอเซียในตารางที่ ๕.๒ - ๒ หัวข้อ ๕.๓ เรื่อง สุนทรียภาพ ที่กำหนดพื้นที่ริมรั้วนิคมอุตสาหกรรมเอเซียซึ่งเป็นพื้นที่สีเขียวให้เป็นพื้นที่ส่วนกลาง จึงเป็นการกระทำโดยชอบตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗/๒๕๕๓)

๓. กรณีเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐในการออกมาตรการทางกฎหมาย

๓.๑ การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุนที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์ทำการประมง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การออกประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของรัฐ

การที่ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครสวรรค์ปล่อยน้ำเสียลงสู่คลองบอระเพ็ด โดยไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียและไม่คำนึงถึงสภาพทางกายภาพของคลองบอระเพ็ดที่ไม่เหมาะสมที่จะรองรับน้ำเสียใดๆ เป็นการกระทำที่ขัดต่อภาระหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรทางประมงและอนุรักษ์ทรัพยากรทางน้ำอย่างยั่งยืนของศูนย์วิจัยฯ และกรมประมง ทั้งยังก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ใช้น้ำในคลองบอระเพ็ดเพื่อการอุปโภคบริโภค อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามภาระหน้าที่ที่ดี ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อผู้ฟ้องคดีและราษฎรในละแวกใกล้เคียง จึงถือได้ว่า ศูนย์วิจัยฯ กระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ กรมประมง ซึ่งเป็นส่วนราชการต้นสังกัดจึงต้องรับผิดชอบทางละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีและประชาชนที่อาศัยอยู่ตามคลองบอระเพ็ดได้รับความเดือดร้อนจากการใช้น้ำในคลองบอระเพ็ด เนื่องจากศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงน้ำจืดนครสวรรค์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ปล่อยน้ำเสียที่ดำเนินกิจการต่างๆ ลงสู่คลองดังกล่าวโดยมิได้ผ่านการบำบัดแต่อย่างใด ทำให้สภาพน้ำมีกลิ่นเหม็น ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียงไม่สามารถใช้น้ำในการอุปโภคบริโภคได้ดังเดิม ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังหน่วยงาน

ของรัฐหลายแห่ง แต่ก็ไม่มีหน่วยงานใดออกมารับผิดชอบ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการปิดท่อระบายทิ้งน้ำเสียที่ปล่อยลงสู่คลองบอระเพ็ด

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

สภาพทางกายภาพของคลองบอระเพ็ดมีน้ำไหลเวียนน้อยหรือไม่มีน้ำไหลเวียน จึงไม่เหมาะสมที่จะรองรับน้ำทิ้งจากแหล่งใดๆ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปล่อยน้ำเสียลงสู่คลองบอระเพ็ด โดยไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียและไม่คำนึงถึงสภาพทางกายภาพของคลองบอระเพ็ดดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อภาระหน้าที่ในการพัฒนาทรัพยากรทางประมงและอนุรักษ์ทรัพยากรทางน้ำ อย่างยั่งยืนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมประมง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ทั้งยังก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนที่ใช้น้ำในคลองบอระเพ็ดเพื่อการอุปโภคบริโภค อันเป็นการกระทำที่ขัดต่อวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามภาระหน้าที่ที่ดี ก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อผู้ฟ้องคดี และราษฎรในละแวกใกล้เคียง จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นส่วนราชการต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงต้องรับผิดชอบในทางละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงพิพากษาห้ามมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๓ ระบายทิ้งน้ำเสียจากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ลงสู่คลองบอระเพ็ดโดยไม่ผ่านระบบบำบัดน้ำเสียก่อนภายใน ๑๘๐ วัน นับแต่วันที่ได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๔/๒๕๕๒)

๕. กรณีเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายของบุคคล

๕.๑ การดำเนินการกำจัดขยะโดยใช้ที่ดินตำบลราชาเทวะเป็นที่ฝังกลบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ การรั่วไหลของสารกัมมันตรังสี โคบอลต์ - ๖๐ ของสำนักงานพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓

คดีปกครองเกี่ยวกับการคุ้มครองผู้บริโภค

๑. กรณีเกี่ยวกับการห้ามขายสินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายหรือก่อให้เกิดผลเสียหาย
ต่อผู้บริโภค

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขทะเบียนตำรับยา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียนของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง
ผู้บริโภค

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการควบคุมการแพร่กระจายของมะละกอตัดต่อสารพันธุกรรม (GMOs)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๔

คดีปกครองเกี่ยวกับการควบคุมอาคารและการผังเมือง

๑. กรณีเกี่ยวกับการควบคุมอาคาร

๑.๑ การขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

๑.๑.๑ การขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารบนที่นอกเขตโฉนดที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ การขอรับใบอนุญาตดัดแปลงอาคารเพื่อติดตั้งถังเก็บก๊าซ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ การขออนุญาตก่อสร้างอาคารในที่ดินของบุคคลอื่น

การขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร (สะพาน ค.ส.ล.) ในที่ดินของบุคคลอื่น ผู้ยื่นคำขอต้องยื่นหนังสือยินยอมให้ก่อสร้างอาคารของเจ้าของที่ดินประกอบด้วย ตามข้อ ๑ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบข้อ ๕ (๗) ของคำขออนุญาตตามแบบ ข.๑ ซึ่งบันทึกข้อตกลงในเรื่องการระจำยอมในที่ดินดังกล่าวที่ผู้ฟ้องคดียื่นประกอบคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามคดีนี้ ถือไม่ได้ว่าเป็นหนังสือยินยอมให้ก่อสร้างอาคารในที่ดินนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารมิได้ยื่นเอกสารดังกล่าวต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีส่งหนังสือยินยอมให้ก่อสร้างอาคารของเจ้าของที่ดินภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินมีโฉนดจำนวน ๒ แปลงที่ไม่มีทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะ ซึ่งเจ้าของที่ดินข้างเคียงได้จดทะเบียนที่ดินมีโฉนดของตนให้ตกเป็นภาระจำยอม เรื่อง ทางเดิน ทางรถยนต์ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ท่อระบายน้ำ ตลอดจนสาธารณูปโภคอื่นๆ บางส่วนของที่ดินทั้งสองแปลงของผู้ฟ้องคดี ซึ่งต่อมาเจ้าของที่ดินที่จดทะเบียนภาระจำยอมได้ขายที่ดินแปลงดังกล่าวแก่ผู้ร้องสอด ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอ

อนุญาตก่อสร้างสะพานทางเดิน ค.ส.ล. บนที่ดินที่เป็นภาระจำยอมของผู้ร้องสอดพร้อมแนบบันทึกรื้อถอนเรื่องภาระจำยอมระหว่างผู้ฟ้องคดีกับเจ้าของที่ดินคนเก่าเป็นหลักฐานประกอบคำขอต่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยมีได้แนบหนังสือยินยอมให้ก่อสร้างอาคารบนที่ดินของผู้ร้องสอดและหนังสือรับรองของผู้ออกแบบซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรควบคุมประเภทสามัญพร้อมรายการคำนวณ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณแบบแปลนให้ถูกต้อง และให้ยื่นรายการเอกสารที่ยังขาดหรือไม่ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กไม่ใช่อาคารสาธารณะที่อยู่ในบังคับของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๒๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงไม่ต้องมีหนังสือรับรองของวิศวกรประเภทสามัญ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของสามทรัพย์มีสิทธิทำการทุกอย่างอันจำเป็นเพื่อรักษาและใช้ภาระจำยอมการก่อสร้างสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กเพื่อใช้เป็นทางเข้าออกเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่เจ้าของที่ดินเดิมได้จดทะเบียนภาระจำยอม ดังนั้น หนังสือจดทะเบียนภาระจำยอมจึงนำมาใช้แทนหนังสือยินยอมให้ก่อสร้างอาคารของเจ้าของที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เฉพาะในส่วนที่ให้แนบหนังสือรับรองของวิศวกรประเภทสามัญ นอกนั้นให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เคยมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ยอมให้ใช้สัญญาเช่าแทนหนังสือยินยอมของเจ้าของที่ดินได้ และการก่อสร้างสะพานดังกล่าวมิได้มีลักษณะเป็นการเปลี่ยนแปลงในภาระทรัพย์ที่ทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้น ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เฉพาะในส่วนที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้กับผู้ฟ้องคดีโดยไม่ต้องแนบหนังสือยินยอมให้ก่อสร้างอาคารจากเจ้าของที่ดิน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การตรวจสอบสิทธิในที่ดินที่จะใช้ในการก่อสร้างอาคารว่ามีเอกสารสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีขึ้นเพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประการหนึ่งที่มีมุ่งควบคุมความมั่นคงแข็งแรงของตัวอาคารที่ก่อสร้าง ป้องกันภัยอันตรายและคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชนและรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม เพราะหากเจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งอนุญาตให้ผู้ใดก่อสร้างอาคารในที่ดินของบุคคลอื่นโดยไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย การกระทำของเจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน และอาจต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย

ให้แก่ผู้ที่มีสิทธิในที่ดินนั้น นอกจากนี้ ข้อ ๑ (๑)^๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ประกอบกับข้อ ๕ (๗) ของคำขออนุญาตตามแบบ ข.๑ กำหนดให้การขออนุญาตก่อสร้างอาคารให้แนบสำเนาหรือภาพถ่ายโฉนดที่ดิน หรือ น.ส. ๓ หรือ ส.ค. ๑ หรือหนังสือยินยอมของเจ้าของที่ดิน จึงเห็นได้ว่ากฎหมายมีเจตนารมณ์ให้ก่อสร้างอาคารในที่ดินที่ผู้ก่อสร้างมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิอื่นใด ดังนั้น การยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารโดยแนบเพียงเอกสารบันทึกข้อตกลงในเรื่องภาระจำยอมโดยมิได้มีการระบุว่ายินยอมให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างสะพานทางเดิน ค.ส.ล. จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีไม่แนบเอกสารตามที่กฎหมายกำหนด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงชอบที่จะสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขรายการที่ยังขาดหรือไม่ถูกต้องได้ตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดียื่นหนังสือยินยอมให้ก่อสร้างอาคารของเจ้าของที่ดินและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในเรื่องดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เคยมีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ยินยอมให้ใช้สัญญาเช่าแทนหนังสือยินยอมของเจ้าของที่ดินนั้น กรณีดังกล่าวทั้งผู้เช่าที่ดินและผู้ให้เช่าที่ดินมีเจตนาที่จะให้ผู้เช่าที่ดินก่อสร้างอาคารมาตั้งแต่ต้น ซึ่งแตกต่างจากกรณีของผู้ฟ้องคดี นอกจากนี้ การวินิจฉัยว่าการก่อสร้างสะพาน ค.ส.ล. จะทำให้เกิดภาระเพิ่มขึ้นในที่ดินหรือไม่เป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิระหว่างบุคคลตามกฎหมายเอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารไม่อาจวินิจฉัยสิทธิและหน้าที่ดังกล่าวของคู่กรณีเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างอาคารได้ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๑/๒๕๕๒)

^๑ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๑ เจ้าของอาคารผู้ใดประสงค์จะขอรับใบอนุญาต

(๑) ก่อสร้างอาคาร ดัดแปลงอาคาร หรือรื้อถอนอาคาร ให้ยื่นคำขออนุญาตตามแบบ ข.๑ พร้อมด้วยเอกสารตามที่ระบุไว้ในแบบ ข.๑ ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๗ ในการตรวจพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน หรือรายการคำนวณที่ได้ยื่นไว้ เพื่อให้ถูกต้องและเป็นไปตามกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ และให้นำมาตรา ๒๕ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

๑.๒ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาต หรือคำขอต่ออายุใบอนุญาตเกี่ยวกับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคาร

๑.๒.๑ การพิจารณาคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารและต่อเติมอาคาร

๑) การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารที่มีระยะถอยร่นจากแนวเขตทางสาธารณะไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

การก่อสร้างอาคารพาณิชย์ซึ่งอยู่ติดกับทางสาธารณะที่มีขนาดกว้าง ๑๐ เมตร จะต้องร่นแนวอาคารห่างจากแนวเขตทางสาธารณะอย่างน้อย ๑ ใน ๑๐ ของความกว้างของถนนสาธารณะ คือ อย่างน้อย ๑ เมตร ทั้งนี้ ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทให้แก่ผู้ยื่นคำขอทั้งที่ตามแผนผังบริเวณและแบบแปลนก่อสร้างที่แนบไปพร้อมกับคำขอ มีระยะถอยร่นระหว่างอาคารที่จะก่อสร้างกับแนวเขตทางสาธารณะเพียง ๐.๕ เมตร จึงเป็นการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้พักอาศัยในบริเวณใกล้เคียงกับอาคารพิพาทฟ้องว่า นายกเทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๒ ชั้น ให้แก่ผู้ร้องสอด โดยมีระยะร่นของแนวอาคารจากถนนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ เขตที่ดินด้านทิศเหนือของผู้ร้องสอดจดทางสาธารณประโยชน์ที่เป็นทางเข้าออกตลาดหนองบัว และใช้ในการสัญจรจากถนนชยางกูร ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันออกของที่ดินแปลงที่ขออนุญาตก่อสร้างอาคาร ทางดังกล่าวมีความกว้าง ๑๐ เมตร ดังนั้น อาคารของผู้ร้องสอดจึงต้องร่นระยะแนวอาคารให้เป็นไปตามข้อ ๔๑ วรรคสอง (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อคำนวณตามขนาดความกว้างของทางสาธารณะแล้ว จะต้องร่นระยะประมาณ ๑ เมตร จากแนวถนน แต่ตามแบบแปลนที่ขออนุญาตก่อสร้างมีระยะร่นของอาคารเพียง ๐.๕ เมตร ผู้ฟ้องคดีได้ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เพิกถอนใบอนุญาตฉบับดังกล่าว แต่เทศมนตรีนครอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ซึ่งทำการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ยืนยันไม่เพิกถอนใบอนุญาตดังกล่าว โดยอ้างว่าทางสาธารณะดังกล่าวมิได้ใช้ประโยชน์ในการสัญจร จึงไม่เข้าข่ายบังคับตามกฎหมายฉบับข้างต้น ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้การก่อสร้างอาคารดังกล่าวอยู่ในบังคับต้องปฏิบัติ

ตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ และเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าว พร้อมทั้งให้แก้ไขถอยร่นแนวอาคารและรื้อถอนอาคารพาณิชย์ให้ถูกต้องตามกฎหมาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาจากรูปจำลองแผนที่ที่ได้รับอนุญาตก่อสร้างอาคารปรากฏว่า ทิศตะวันตกและทิศใต้ติดต่อกับที่ดินของผู้อื่น ส่วนทิศตะวันออกติดต่อกับถนนชยางกูร และทิศเหนือติดต่อกับทางสาธารณประโยชน์ไม่มีชื่อเรียก ซึ่งใช้เป็นทางเข้าตลาดสดหนองบัว ประกอบกับภาพถ่ายบริเวณอาคารของผู้ร้องสอดที่ก่อสร้างตามใบอนุญาตนั้นอยู่ตรงจุดมุมถนนที่เชื่อมต่อระหว่างถนนชยางกูรและทางเข้าตลาดสดหนองบัว อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งหกชี้แจงเป็นหนังสือสรุปว่าถนนไม่มีชื่อดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลนครอุบลราชธานี เป็นทางที่เจ้าของโครงการตลาดสดหนองบัวก่อสร้างไว้ และได้จัดแจ้งต่อเจ้าพนักงานที่ดินว่าเป็นทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งมีความกว้าง ๑๐ เมตร และผู้ร้องสอดก็ยอมรับข้อเท็จจริงดังกล่าว ในคำอุทธรณ์ด้วย ซึ่งจากพยานหลักฐานต่างๆ อนุมานได้ว่ามีการอุทิศถนนทางเข้าตลาดสดหนองบัว เป็นถนนสาธารณะโดยปริยายแล้ว ประกอบกับเมื่อถนนดังกล่าวมีการเปิดหรือยอมให้ประชาชน เข้าไปใช้เป็นทางสัญจร ถนนดังกล่าวจึงเป็นถนนสาธารณะตามนิยามในข้อ ๑^๓ ของกฎหมาย ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ เมื่อถนนทางเข้าตลาดสดหนองบัวซึ่งอยู่ทางทิศเหนือของที่ดิน ผู้ร้องสอดเป็นถนนสาธารณะและมีความกว้าง ๑๐ เมตร ผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทจึงต้อง ร่นแนวอาคารห่างจากแนวเขตทางเข้าตลาดสดหนองบัวอย่างน้อย ๑ ใน ๑๐ ของความกว้างของ ทางเข้าตลาดสดหนองบัวตามข้อ ๔๑ วรรคสอง (๒)^๔ ของกฎหมายฉบับเดียวกัน ดังนั้น ผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทจะต้องร่นแนวอาคารห่างจากแนวเขตทางเข้าตลาดสดหนองบัว อย่างน้อย ๑ เมตร เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทยื่นแผนผัง

^{๓-๔} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๑ ในกฎหมายนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ถนนสาธารณะ” หมายความว่า ถนนที่เปิดหรือยินยอมให้ประชาชนเข้าไป หรือใช้เป็นทางสัญจรได้ ทั้งนี้ ไม่ว่า จะมีการเรียกเก็บค่าตอบแทนหรือไม่

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๔๑

ฯลฯ

ฯลฯ

อาคารที่สูงเกินสองชั้นหรือเกิน ๘ เมตร ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย หรือคลังสินค้า ที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างตั้งแต่ ๑๐ เมตรขึ้นไป แต่ไม่เกิน ๒๐ เมตร ให้ร่นแนวอาคารห่างจาก เขตถนนสาธารณะอย่างน้อย ๑ ใน ๑๐ ของความกว้างของถนนสาธารณะ

ฯลฯ

ฯลฯ

บริเวณและแบบแปลนก่อสร้างที่แสดงแนวถอยร่นอาคารห่างจากแนวถนนทางเข้าตลาดสดหนองบัวเพียง ๐.๕ เมตร กรณีจึงเป็นการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายข้างต้น ฉะนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้แก่ผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามคำขอดังกล่าว จึงเป็นการออกใบอนุญาตโดยมิชอบ พิจารณาให้เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารฉบับพิพาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๒/๒๕๕๒)

๒) กรอบระยะเวลาการพิจารณาคำขออนุญาตก่อสร้างอาคาร และดุลพินิจในการพิจารณาคำขอ

กรอบระยะเวลาการพิจารณาคำขออนุญาตก่อสร้างอาคาร เจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้เวลาการตรวจพิจารณาได้ทั้งสิ้นไม่เกิน ๑๓๕ วัน ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าภายหลังผู้ก่อสร้างอาคารยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ในขั้นตอนการพิจารณาของเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้มีการชะลอการพิจารณาอนุญาตในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เนื่องจากมีผู้ร้องเรียนปัญหาการก่อสร้างอาคารพิพาท รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง และได้มีการขอหารือปัญหาดังกล่าวไปยังจังหวัด และได้มีการปฏิบัติตามแนวทางการตอบข้อหารือของจังหวัด รวมถึงคำแนะนำที่ให้พิจารณาผลคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ที่เกี่ยวข้องด้วย จากนั้นเจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๒ อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารตามคำขอข้างต้น เช่นนี้ แม้ในการพิจารณาคำขอดังกล่าวจะเห็นเข้าพอสมควร แต่ก็ยังอยู่ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด อีกทั้ง ยังฟังได้ว่าขั้นตอนการดำเนินการต่าง ๆ รวมทั้งการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคำขอต่าง ๆ เป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารตามคดีนี้จึงชอบแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

มหาวิทยาลัยขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จัดทำโครงการก่อสร้างอาคารศูนย์การค้าและอาคารพาณิชย์ในที่ดินราชพัสดุ โดยให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) เป็นผู้ก่อสร้างโครงการดังกล่าว อาคารดังกล่าวได้ก่อสร้างก่อนที่จะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อมีบุคคลร้องเรียนว่าการก่อสร้างอาคารดังกล่าวดำเนินไปโดยมิได้รับอนุญาต เทศบาลนครขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒)

ตรวจสอบพบว่าการฝ่าฝืนมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ นายเทศมนตรี นครขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จึงมีหนังสือสองฉบับ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๑ สั่งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระวังการก่อสร้างจนกว่าจะได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น และสั่งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการยื่นขอรับใบอนุญาตก่อสร้างภายใน ๓๕ วัน นับแต่ได้รับคำสั่ง พร้อมกับระบุว่าหากพ้นกำหนดนี้แล้วจะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ซึ่งปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๔ ได้ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกใบอนุญาตก่อสร้าง ฉบับลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๒ ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่า การออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารดังกล่าวไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย เนื่องจากมิได้พิจารณาถึงความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม และการผังเมือง ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการตามที่ระบุในคำสั่งที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยื่นคำขออนุญาต ก่อสร้างภายใน ๓๕ วัน มิฉะนั้น จะดำเนินการตามกฎหมายต่อไป ทั้งนี้ได้มีการยื่นคำขอ อนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทเมื่อระยะเวลาผ่านพ้นไปแล้วถึง ๕๘๒ วัน การกระทำของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการกระทำที่มิชอบด้วยกฎหมายขอให้ศาล เพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยุติการตอกเสาเข็มและยุติการก่อสร้างอาคาร รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับการก่อสร้างอาคารพิพาทได้สั่งการให้ตรวจสอบและพบว่าการก่อสร้างอาคาร โดยไม่ได้รับอนุญาตตามคำร้องเรียน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงออกคำสั่งให้ผู้ก่อสร้างระงับ การก่อสร้างอาคาร พร้อมกับมีคำสั่งให้ดำเนินการยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ต่อมา เมื่อจังหวัดขอนแก่นให้ชะลอการพิจารณาอนุญาต ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงแจ้งให้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ทราบและหารือไปยังจังหวัดเพื่อขอทราบว่าจะโครงการก่อสร้างดังกล่าว ขัดต่อกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘๑ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือไม่ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้รับหนังสือตอบข้อหารือจากจังหวัดขอนแก่นว่า ในแง่กฎหมายเมื่อผังเมืองรวมหมดอายุไม่มีผลบังคับใช้ การอนุญาตดังกล่าวจึงไม่ต้องนำ

กฎหมายผังเมืองร่วมพิจารณา แต่ในแง่ของความเหมาะสมนั้น ควรนำคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ซึ่งมีมูลพิพาทเกี่ยวข้องกับอาคารพิพาทในประเด็นความชอบ ด้วยกฎหมายผังเมืองร่วมพิจารณา ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงออกไปใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๒ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ซึ่งข้อเท็จจริงยังเชื่อได้ว่าหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับกรณีนี้ทราบผลคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ข้างต้น และได้นำมา ประกอบการพิจารณาก่อนออกใบอนุญาตแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการ พิจารณาคำขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารศูนย์การค้าและอาคารพาณิชย์จึงเป็นไปตามขั้นตอนและ ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนด คือ ไม่เกิน ๑๓๕ วัน ตามมาตรา ๒๕^๕ แห่งพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคารฯ และเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองอ้างว่า การออกใบอนุญาตของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่พิจารณาถึงความปลอดภัยนั้น ไม่ปรากฏว่าได้มีการ อ้างข้อเท็จจริงใดมาสนับสนุนข้อกล่าวอ้างดังกล่าวอย่างเพียงพอ จึงเป็นเพียงการกล่าวอ้างลอยๆ พิพาทยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๑-อ.๑๓๓/๒๕๕๒)

๓) การออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารเนื่องจากมีระยะห่าง ระหว่างอาคารข้างเคียงไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าระยะห่างระหว่างอาคารทั้งสองด้าน ของอาคารที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะก่อสร้างมีระยะห่างไม่เพียงพอตามที่กำหนดไว้ใน ข้อ ๔๙ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับแล้วตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาต ก่อสร้างอาคารตามคดีนี้ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดี ก่อสร้างอาคารดังกล่าวจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม การที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ มีผลบังคับใช้ภายหลังจากที่ภรรยาของผู้ ฟ้องคดีได้รับโอนที่ดิน จนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจก่อสร้างอาคารในที่ดินของตนได้

^๕ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีการยื่นคำขอรับใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจพิจารณาและออกใบอนุญาต หรือมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตพร้อมด้วยเหตุผลให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่รับคำขอ

ในกรณีมีเหตุจำเป็นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่อาจออกใบอนุญาตหรือยังไม่อาจมีคำสั่งไม่อนุญาตได้ภายใน กำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ขยายเวลาออกไปได้อีกไม่เกินสองคราว คราวละไม่เกินสี่สิบห้าวัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งการ ขยายเวลาและเหตุจำเป็นแต่ละคราวให้ผู้ขอรับใบอนุญาตทราบก่อนสิ้นกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่งหรือตามที่ได้ขยายเวลาไว้แล้วแต่กรณี

ในกรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาต หรือมีคำสั่งไม่อนุญาตให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้ผู้ขอรับ ใบอนุญาตทราบโดยไม่ชักช้า

มีลักษณะเป็นการรอนสิทธิของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อขอให้หน่วยงานของรัฐที่รับผิดชอบเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายตามหลักความรับผิดชอบแห่งรัฐได้แต่ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขแห่งการฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๓ ชั้น จำนวน ๑ คูหา บนพื้นที่หน้ากว้าง ๔ เมตร และลึก ๖๐ เมตร เพื่อใช้เป็นสถานที่ทำการค้าและพักอาศัย นายกเทศมนตรีนครขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตรวจสอบพบว่าทั้งสองด้านของอาคารที่ขออนุญาตก่อสร้างนั้น มีอาคารต่อเนื่องกันเกิน ๑๐ คูหา หรือเกิน ๔๐ เมตร และไม่เป็นเจ้าของเดียวกัน ซึ่งในกรณีนี้คณะกรรมการควบคุมอาคารมีหนังสือแจ้งว่ากรณีอาคารของผู้ฟ้องคดีถือว่าเป็นอาคารตึกแถว จึงไม่สามารถอนุญาตให้ก่อสร้างได้ เพราะขัดต่อข้อ ๔ และข้อ ๔๙ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างตามคำขอให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว โดยเห็นว่าการอ้างกฎหมายข้างต้นมาเป็นเหตุในการไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคารไม่ชอบเพราะอาคารที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตก่อสร้างมิใช่ตึกแถว ประกอบกับการที่นำข้อ ๔๙ ของกฎกระทรวง ฉบับดังกล่าวมาใช้กับการขออนุญาตก่อสร้างอาคารพาณิชย์เฉพาะรายผู้ฟ้องคดี เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามมาตรา ๒๗ และขัดต่อหลักความเสมอภาคซึ่งได้รับการรับรองไว้ในมาตรา ๓๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคาร และสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีมีเจตนาที่จะขออนุญาตก่อสร้างอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๓ ชั้น เพียง ๑ คูหา อาคารดังกล่าวจึงมิใช่ตึกแถวตามความหมายของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจนำบทบัญญัติในข้อ ๔^๖ ของกฎกระทรวงดังกล่าวมาเป็นข้ออ้างในการไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารพิพาทได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตก่อสร้างอาคารภายหลังจากที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) มีผลใช้บังคับแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีตามหลักเกณฑ์

^๖ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๔ ห้องแถว ตึกแถว หรือบ้านแถวจะสร้างต่อเนื่องกันได้ไม่เกินสิบคูหา และมีความยาวของอาคารแถวหนึ่งๆ รวมกันไม่เกิน ๔๐ เมตร โดยวัดจากจุดศูนย์กลางของเสาแรกถึงจุดศูนย์กลางของเสาสุดท้าย ไม่ว่าจะเป็นเจ้าของเดียวกันและใช้โครงสร้างเดียวกันหรือแยกกันก็ตาม

วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า โดยผลของข้อ ๔๙^๗ ของกฎกระทรวงข้างต้น ถ้าผู้ฟ้องคดีจะก่อสร้างอาคารพิพาทผู้ฟ้องคดี จะต้องเว้นระยะห่างจากผนังด้านข้างของตึกแถวเดิมในแต่ละด้านไม่น้อยกว่า ๒ เมตร ในขณะที่ ที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะก่อสร้างอาคารมีหน้ากว้างเพียง ๔ เมตร ผู้ฟ้องคดีจึงไม่สามารถ ก่อสร้างอาคารดังกล่าวได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างอาคาร เนื่องจากขัดกับข้อ ๔๙ แห่งกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว จึงมิใช่เป็นการใช้ดุลพินิจที่มิชอบ แต่อย่างใด สำหรับประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า การนำบทบัญญัติในข้อ ๔๙ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) มาเป็นเหตุไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารพิพาท เป็นการ ขัดกับมาตรา ๒๗^๘ และมาตรา ๓๐^๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฯ นั้น เห็นว่า

^๗ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๔๙ การก่อสร้างอาคารในบริเวณด้านข้างของห้องแถวหรือตึกแถว

(๑) ถ้าห้องแถวหรือตึกแถวนั้นมีจำนวนรวมกันได้ตั้งแต่สิบคูหา หรือมีความยาวรวมกันได้ตั้งแต่ ๔๐ เมตร ขึ้นไป และอาคารที่จะสร้างขึ้นเป็นห้องแถวหรือตึกแถว ห้องแถวและตึกแถวที่จะสร้างขึ้นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถว หรือตึกแถวเดิมไม่น้อยกว่า ๔ เมตร แต่ถ้าเป็นอาคารอื่นต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถว หรือตึกแถวเดิมไม่น้อยกว่า ๒ เมตร

(๒) ถ้าห้องแถว หรือตึกแถวนั้นมีจำนวนไม่ถึงสิบคูหาและมีความยาวรวมกันไม่ถึง ๔๐ เมตร อาคารที่สร้างขึ้น จะต้องห่างจากผนังด้านข้างของห้องแถว หรือตึกแถวเดิม ไม่น้อยกว่า ๒ เมตร เว้นแต่การสร้างห้องแถว หรือตึกแถวต่อจาก ห้องแถว หรือตึกแถวข้อ ๔

^{๘-๙} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๗ สิทธิและเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญนี้รับรองไว้โดยชัดแจ้ง โดยปริยาย หรือโดยคำวินิจฉัยของ ศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครอง และผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐโดยตรงในการตรากฎหมาย การใช้บังคับกฎหมายและการตีความกฎหมายทั้งปวง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้เช่นเดียวกับ บุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ (๓)^{๑๐} และมาตรา ๘ (๑) (๗) และ (๘)^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อันเป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙^{๑๒} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้ ประกอบกับบทบัญญัติของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว มีผลเป็นการทั่วไปมิได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นการเจาะจง การที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ กำหนดให้ การก่อสร้างอาคารในบริเวณด้านข้างตึกแถวต้องมีระยะห่างระหว่างอาคารตามที่กำหนด แม้จะเป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลในการก่อสร้างอาคาร แต่ก็เป็นไปเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะในการป้องกันอัคคีภัยและมีได้มีผลกระทบกระเทือนสาระสำคัญในทรัพย์สินหรือการประกอบอาชีพของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และผู้ขออนุญาตก่อสร้างอาคารทุกรายจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎกระทรวงฉบับดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามหลักความเสมอภาคของบุคคลต่อการรับภาระสาธารณะ อย่างไรก็ตาม ด้วยเหตุที่ภรรยาของผู้ฟ้องคดีรับโอนที่ดินที่ขออนุญาตก่อสร้างอาคารก่อนที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ ประกาศใช้บังคับ

^{๑๐-๑๑} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง

ฯลฯ

(๓) กำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็นเพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนด

(๑) ประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร

ฯลฯ

(๗) ลักษณะ ระดับ ความสูง เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร

(๘) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ทาง หรือที่สาธารณะ

ฯลฯ

^{๑๒} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม

กรณีเช่นนี้จึงมีลักษณะเป็นการรอนสิทธิของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิทางศาลเพื่อบังคับให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ตามหลักความรับผิดชอบแห่งรัฐ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเงื่อนไขแห่งการฟ้องคดีด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐๖/๒๕๕๒)

๔) การออกคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผัง แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน

เมื่อฟังได้ว่าทางด้านหน้าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตก่อสร้างอาคารตึก ๔ ชั้น เป็นทางส่วนบุคคลมิใช่ทางสาธารณะตามนัยความหมายในข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ การก่อสร้างอาคารตามคำขอดังกล่าวจึงต้องมีที่ว่างด้านหน้าอาคารไม่น้อยกว่า ๑๒ เมตร ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕๒ (๖) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ อีกทั้งการจะวินิจฉัยว่าทางดังกล่าวเป็นถนนสาธารณะประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น ก็เป็นคุณละกรณีกับการวินิจฉัยเกี่ยวกับความหมายของทางสาธารณะตามที่ได้มีการกำหนดคำนิยามไว้เป็นการเฉพาะตามข้อบัญญัติดังกล่าว เมื่อตามคำขอผู้ฟ้องคดีมิได้จัดให้มีที่ว่างตามที่กำหนดในข้อบัญญัติข้างต้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงชอบที่จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนให้ถูกต้องตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครดังกล่าวได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารตึก ๔ ชั้น เพื่อพักอาศัยรวมต่อผู้อำนวยการเขตพญาไท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ด้านหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่ขออนุญาตก่อสร้างอาคารติดกับที่ดินมีโฉนดที่เจ้าของจดทะเบียนภาระจำยอมให้แก่ที่ดินด้านข้างเคียงรวม ๕ แปลง ซึ่งรวมถึงที่ดินที่จะใช้ในการก่อสร้างอาคารของผู้ฟ้องคดีด้วย เมื่ออาคารที่ยื่นขออนุญาตไม่อยู่ริมทางสาธารณะ จึงได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนหรือรายการคำนวณให้ถูกต้องโดยเว้นระยะห่างด้านหน้าอาคารไม่น้อยกว่า ๑๒ เมตร และให้แก้ไขแบบแปลนที่ไม่ถูกต้องกรณีอื่นๆ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าบริเวณด้านหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นทางที่ประชาชนทั่วไปรวมทั้งผู้ฟ้องคดีใช้สัญจรไปมาเป็นประจำระยะเวลากว่า ๔๐ ปี โดยไม่มีการเก็บค่าผ่านทาง อีกทั้งยังเชื่อมต่อกับถนนซอยอื่น ถือได้ว่าเป็นทางสาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการพิจารณา

อุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยโต้แย้งเฉพาะประเด็นที่ให้เว้นระยะห่างด้านหน้าอาคารไม่น้อยกว่า ๑๒ เมตร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยยกอุทธรณ์ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าทางด้านหน้าอาคารที่จะก่อสร้างตกเป็นทางสาธารณะโดยปริยาย ตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาที่ ๒๘๔/๒๕๒๒ ที่ ๒๕๙๖-๒๕๙๗/๒๕๑๙ และที่ ๒๐๘๖-๒๕๒๖ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลน ในส่วนของการเว้นระยะห่างด้านหน้าอาคารไม่น้อยกว่า ๑๒ เมตร และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาจากรูปแผนที่ในโฉนดที่ดิน แผนผังหรือแผนที่โดยสังเขป ประกอบคำชี้แจงของคู่กรณีที่ยื่นต่อศาลแล้วพบว่า ทางภาระจำยอมดังกล่าวเป็นทางขนาดเล็ก ระยะสั้นๆ อยู่ใกล้คลองสามเสน เชื่อมต่อกับถนนใต้ทางด่วนซึ่งประชาชนใช้สัญจรได้ จึงเห็นได้ว่า ทางภาระจำยอมที่อยู่ด้านหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นทางในที่ดินของเอกชน ซึ่งประชาชนใช้เป็นทางคมนาคมได้ และมีลักษณะเป็นทางคมนาคมที่มีความยาวไม่เกิน ๕๐๐ เมตร และหรือเป็นทางคมนาคมที่เจ้าของกรรมสิทธิ์หวงห้ามกรรมสิทธิ์ไว้โดยการทำบันทึกข้อตกลงและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นทางภาระจำยอมแก่ที่ดินสามยทรัพย์ที่อยู่ด้านข้างเคียงรวม ๕ แปลง ซึ่งรวมถึงที่ดินของผู้ฟ้องคดีและที่ดินที่ถูกแบ่งแยกจากที่ดินทั้ง ๕ แปลงด้วย จึงถือเป็นทางส่วนบุคคล ตามคำนิยามในข้อ ๕ (๓๐)^{๓๓} ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ และไม่เป็นทางสาธารณะ ตามคำนิยามในข้อ ๕ (๓๑)^{๓๔} ของข้อบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น เมื่อด้านหน้าของอาคารของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นขออนุญาตก่อสร้างอาคารไม่อยู่ริมทางสาธารณะและมีที่ว่างด้านหน้าอาคารกว้างน้อยกว่า ๑๒ เมตร จึงไม่ชอบตาม

^{๓๓-๓๔} ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๕ ในข้อบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓๐) “ทางส่วนบุคคล” หมายความว่า ที่ดินของเอกชนซึ่งประชาชนใช้เป็นทางคมนาคมได้ และมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้

(๑) เป็นทางคมนาคมที่มีความยาวไม่เกิน ๕๐๐ เมตร

(๒) เป็นทางคมนาคมที่เจ้าของกรรมสิทธิ์หวงห้ามกรรมสิทธิ์ไว้ไม่ว่าจะโดยการปิดป้ายประกาศ หรือเรียกหรือรับค่าตอบแทนสำหรับการใช้เป็นทางคมนาคม หรือการทำสัญญากับผู้ใด แต่ไม่รวมถึงการทำสัญญายินยอมให้กรุงเทพมหานครเข้าปรับปรุงใช้สอย

(๓๑) “ทางสาธารณะ” หมายความว่า ที่ดินที่ประชาชนมีสิทธิใช้เป็นทางคมนาคมได้ที่ไม่ใช่ทางส่วนบุคคล

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๕๒ (๖)^{๑๕} ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครฉบับเดียวกัน คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงแผนผังบริเวณฯ ของอาคารที่ขออนุญาตก่อสร้าง โดยให้เว้นระยะห่างด้านหน้าอาคารไม่น้อยกว่า ๑๒ เมตร และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงชอบด้วยกฎหมาย ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า ทางภาระจำยอมด้านหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีตกเป็นทางสาธารณะโดยปริยาย ตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกาที่อ้างมานั้น เห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการวินิจฉัยการเป็นถนนสาธารณะประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔^{๑๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในขณะที่กรณีของผู้ฟ้องคดีเป็นการวินิจฉัยเกี่ยวกับความหมายของทางสาธารณะ ตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่องควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔ ที่ได้มีการกำหนดคำนิยามไว้เป็นการเฉพาะในข้อ ๕ (๓๑) ของข้อบัญญัติดังกล่าว และยังเป็น การกำหนดคำนิยามที่แตกต่างกับคำว่าถนนสาธารณะ ตามข้อ ๕ (๒๓)^{๑๗} ของข้อบัญญัติฉบับเดียวกันอีกด้วย นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงแห่งคดีที่ปรากฏตามแนวคำพิพากษาของศาลฎีกา

^{๑๕} ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๕๒ อาคารแต่ละหลังหรือหน่วยต้องมีที่ว่างตามที่กำหนด ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) อาคารพาณิชย์ โรงงานอุตสาหกรรม คลังสินค้า อาคารสาธารณะ อาคารสูงเกิน ๒ ชั้นหรือสูงเกิน ๘ เมตร ยกเว้นอาคารอยู่อาศัยสูงไม่เกิน ๓ ชั้น ที่ไม่อยู่ริมทางสาธารณะ ให้มีที่ว่างด้านหน้ากว้างไม่น้อยกว่า ๖ เมตร

อาคารตามวรรคหนึ่งถ้าสูงเกิน ๓ ชั้น ให้มีที่ว่างกว้างไม่น้อยกว่า ๑๒ เมตร

ที่ว่างตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องมีพื้นที่ต่อเนื่องกัน ยาวไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๖ ของความยาวเส้นรอบรูปภายนอกอาคาร โดยอาคารรวมทั้งที่ว่างด้านข้างที่ต่อเชื่อมกับที่ว่างด้านหน้าอาคารด้วยก็ได้ และที่ว่างนี้ต้องเชื่อมกับถนนภายในกว้างไม่น้อยกว่า ๖ เมตร ออกสู่สาธารณะได้ ถ้าหากเป็นถนนลอดใต้อาคารความสูงสุทธิของช่องลอดต้องไม่น้อยกว่า ๕ เมตร

ที่ว่างนี้อาจใช้ร่วมกับที่ว่างของอาคารอื่นได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือ สงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่น ตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวงทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่าป่าอม และโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบอาวุธยุทธภัณฑ์

^{๑๗} ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๕ ในข้อบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒๓) “ถนนสาธารณะ” หมายความว่า ทางสาธารณะที่ยวดยานผ่านได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ดังกล่าวและข้อเท็จจริงแห่งคดีของผู้ฟ้องคดียังแตกต่างกันไม่สามารถนำมาใช้เทียบเคียงกันได้
พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๔/๒๕๕๒)

๑.๒.๒ การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตก่อสร้างอาคาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๓ การพิจารณาคำขอต่ออายุใบอนุญาตตัดแปลงอาคาร

การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตัดแปลงอาคาร
พิพาท หรือมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตตัดแปลงอาคาร ภายหลังจากที่ศาลฎีกา
มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาท นั้น เป็นการกระทำที่ขัดต่อ
คำพิพากษาอันถึงที่สุดโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจกระทำได้ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย และย่อมเป็นเหตุให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่มีอำนาจที่จะพิจารณาคำขอ
ต่ออายุใบอนุญาตข้างต้นด้วย ดังนั้น คำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตอันเป็นมูลพิพาทในคดีนี้
จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น
มีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตข้างต้นมีผลให้ผู้ฟ้องคดีต้องรื้อถอนอาคารพิพาท
ตามคำพิพากษาของศาลฎีกา จึงไม่มีความจำเป็นที่ศาลปกครองจะพิพากษาให้เพิกถอน
คำสั่งดังกล่าวตามคำขอของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด อนึ่ง เมื่อวินิจฉัยแล้วว่ากรณีนี้มีการ
ดำเนินการตามกฎหมายจนคดีถึงที่สุดแล้ว จึงไม่มีเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเกิดสิทธิอุทธรณ์
คำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตฉบับพิพาทต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เช่นกัน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของอาคารที่ศาลฎีกามีคำพิพากษาให้รื้อถอนอาคาร
ในส่วนที่ก่อสร้างต่อเติม ดัดแปลง ผิดไปจากแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต และหากผู้ฟ้องคดี
ไม่รื้อถอนอาคารดังกล่าว ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) เป็นผู้รื้อถอนได้เอง
โดยให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตตัดแปลงอาคารดังกล่าว
จากอาคาร ๔ ชั้น ๑ หลัง เพื่อใช้พักอาศัย เป็นอาคาร ๖ ชั้น ๑ หลัง เพื่อใช้เป็นอาคารพักอาศัย
ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างดัดแปลงอาคาร
ตามใบอนุญาต โดยมีการกำหนดเงื่อนไขทำใบอนุญาต ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่ง
ไม่ต่อใบอนุญาต พร้อมทั้งมีคำสั่งให้สำนักงานเขตราชเทวีเร่งรัดการดำเนินการตามคำพิพากษา
ของศาลต่อไป ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณา
อุทธรณ์ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่าศาลฎีกาเคยพิพากษาเรื่องดังกล่าวแล้ว และ

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เคยมีมติไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ กรณีอุทธรณ์คำสั่งให้ดำเนินการแก้ไขมาแล้วครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีหน้าที่ดำเนินการบังคับเข้ารีตถอนอาคารเพื่อปฏิบัติตามคำพิพากษาเท่านั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตตัดแปลงอาคารให้ผู้ฟ้องคดี ไม่ก่อให้เกิดสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งนั้นแต่อย่างใด จึงมีมติไม่รับพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำวินิจฉัยดังกล่าว เนื่องจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นสามารถใช้ดุลพินิจที่จะบังคับคดีหรือไม่บังคับคดีตามคำพิพากษาก็ได้ และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่จะออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทำการตัดแปลงอาคารที่ต้องรีตถอนบางส่วนได้ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีต่อใบอนุญาตตัดแปลงอาคารโดยปราศจากเงื่อนไขในการดำเนินการต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจยุติการบังคับคดีตามคำพิพากษาของศาลได้ เมื่อศาลฎีกามีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีรีตถอนอาคารในส่วนที่ได้ก่อสร้างต่อเติมตัดแปลงผิดไปจากแบบที่ได้รับอนุญาต และหากผู้ฟ้องคดีไม่รีตถอนอาคารพิพาทให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้รีตถอนได้เองโดยให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายทั้งหมด คำพิพากษาดังกล่าวมีผลผูกพันทั้งผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีให้ต้องปฏิบัติตาม การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตัดแปลงอาคารภายหลังจากที่ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษา ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการอันขัดต่อคำพิพากษาของศาลที่ถึงที่สุดโดยไม่มีกฎหมายให้อำนาจกระทำการได้ จึงเป็นการกระทำนอกเหนืออำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ คำสั่งอนุญาตให้ตัดแปลงอาคารดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจออกคำสั่งอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตัดแปลงอาคารได้ ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมไม่มีอำนาจออกคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตตัดแปลงอาคารให้แก่ผู้ฟ้องคดีเช่นเดียวกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตตัดแปลงอาคารจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เนื่องจากคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตตัดแปลงอาคารมีผลให้ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการรีตถอนอาคารพิพาทตามคำพิพากษาของศาลฎีกา จึงไม่มีความจำเป็นที่ศาลต้องพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวตามคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ส่วนกรณีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ที่สั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากเห็นว่าได้มีการดำเนินการตามกฎหมายจนคดีถึงที่สุดแล้ว ไม่มีเหตุที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีเกิดสิทธิในการอุทธรณ์คำสั่งนั้น เป็นการวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๑/๒๕๕๒)

๑.๓ การดำเนินการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนกฎหมาย

๑.๓.๑ การออกคำสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารที่ก่อสร้างฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายซ้ำกันหลายครั้งโดยมิได้มีการบังคับการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งดังกล่าว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๒ การจัดให้มีการรื้อถอนอาคารโดยเจ้าพนักงานท้องถิ่น

กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ไม่สามารถหาผู้รับจ้างเหมารื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างผิดจากแบบที่ได้รับอนุญาตได้ เนื่องจากมีการเสนอราคาสูงกว่าราคากลาง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจพิจารณาปรับราคากลางค่ารื้อถอนเสียใหม่ให้เหมาะสม หรืออาจเข้าดำเนินการรื้อถอนได้เองตามความเหมาะสมตามข้อ ๙ ของบันทึกข้อความของกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๘๐๐๔/๒๒๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๖ เรื่อง แนวปฏิบัติในการดำเนินการตามอำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับมาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในปัจจุบันเจ้าพนักงานท้องถิ่นยังมีได้ดำเนินการรื้อถอนอาคารพิพาทให้บรรลุผลตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ส่งผลให้ปัจจุบันความเดือดร้อนรำคาญของผู้ฟ้องคดียังไม่หมดสิ้นไป ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้ระงับสิ้นไป

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้อำนวยการเขต บึงกุ่ม (ผู้ถูกฟ้องคดี) ไม่ดำเนินการตามการร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีปล่อยให้นาย พ. ก่อสร้างอาคารผิดไปจากแบบที่ได้รับอนุญาตและก่อเหตุรำคาญโดยการปล่อยน้ำอุจจาระ บัสสาวะเข้าบริเวณบ้านผู้ฟ้องคดี ตั้งแต่ขณะดำเนินการก่อสร้างจนก่อสร้างแล้วเสร็จเหตุรำคาญก็ยังปรากฏอยู่ ซึ่งตามข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีตรวจสอบพบว่าอาคารพิพาทก่อสร้างผิดไปจากแบบที่ได้รับอนุญาต ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกคำสั่งต่างๆ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ได้แก่ คำสั่งให้ระงับการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอนอาคาร

คำสั่งให้ดำเนินการแก้ไขและให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง คำสั่งให้รื้อถอนอาคารและคำสั่งให้ระงับการใช้อาคารตามลำดับ อีกทั้ง ยังได้แจ้งความดำเนินคดีกับนาย พ. เจ้าของอาคาร ในข้อหาฝ่าฝืนคำสั่งต่าง ๆ ข้างต้นด้วย ซึ่งต่อมาเมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๑ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้อนุมัติให้รื้อถอนอาคารดังกล่าว ในระหว่างการตั้งคณะกรรมการประมวลราคาอาคารรื้อถอน นาย พ. ได้แจ้งความประสงค์ดัดแปลงอาคาร ซึ่งสำนักการโยธากรุงเทพมหานคร ได้รับหนังสือแจ้งความประสงค์ เลขรับที่ ๕/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๒ และสิ้นสุดอายุวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๓ ซึ่งไม่ปรากฏว่า นาย พ. ได้ขอต่ออายุหรือแจ้งความประสงค์จะดัดแปลงอาคารในเวลาต่อมาแต่อย่างใด ซึ่งต่อมากรุงเทพมหานครได้มีประกาศจ้างเหมาอาคารรื้อถอนอาคารพิพาทครั้งแรก เมื่อวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๔๕ แต่ไม่มีผู้ใดติดต่อซึ่งเอกสารสอบราคา จนกระทั่งการประกาศประมูลการรื้อถอนอาคารพิพาทโดยวิธีการสอบราคา ครั้งหลังสุดเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๙ ก็ยังไม่อาจจัดหาผู้รับจ้างเหมามาดำเนินการรื้อถอนอาคารโดยวิธีสอบราคาได้ ส่งผลให้อาคารดังกล่าวยังมีได้รื้อถอน ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าอาคารพิพาทดังกล่าวก่อสร้างผิดจากแบบที่ได้รับอนุญาต และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้อนุมัติให้รื้อถอนอาคารดังกล่าวแล้ว โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการหาตัวผู้รับจ้างรื้อถอนอาคารดังกล่าวแล้วเสร็จรวม ๓ ครั้ง แต่ก็ยังไม่สามารถหาตัวผู้รับจ้างมาดำเนินการได้ เนื่องจากไม่มีผู้ยื่นซองเสนอราคาหรือยื่นเสนอราคาสูงกว่าราคากลาง เช่นนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถพิจารณาปรับราคากลางค่ารื้อถอนเสียใหม่ให้เหมาะสมหรือเข้าดำเนินการรื้อถอนอาคารได้เองตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ตามบันทึกข้อความของกรุงเทพมหานคร ที่ กท ๘๐๐๔/๒๒๔๘ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๓๖ เรื่อง แนวปฏิบัติในการ

ดำเนินการตามอำนาจเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐^{๑๘} และมาตรา ๔๓^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๙ ที่กำหนดว่า ถ้าดำเนินการตามข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครแล้วปรากฏว่าไม่สามารถหาตัวผู้รับจ้างมาดำเนินการได้ ให้เจ้าพนักงานที่ของสำนักงานเขตหรือสำนักงานเขตสาขา หรือหน่วยงานอื่น หรือจ้างแรงงานชั่วคราวร่วมกับแรงงานของสำนักงานเขตหรือสำนักงานเขตสาขาที่มีอยู่เข้าดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป ประกอบกับ

^{๑๘-๑๙} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังนี้

(๑) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ลูกจ้างหรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระงับการกระทำดังกล่าว

(๒) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณดังกล่าว และ

(๓) พิจารณามีคำสั่งตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งตาม (๑)

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๓ ถ้าไม่มีการรื้อถอนอาคารตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ยื่นคำขอฝ่ายเดียวโดยทำเป็นคำร้องต่อศาล นับแต่ระยะเวลาที่กำหนดไว้ตามมาตรา ๔๒ ได้ล่วงพ้นไป ขอให้ศาลมีคำสั่งจับกุมและกักขังบุคคลซึ่งมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๒ โดยให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(๒) ดำเนินการหรือจัดให้มีการรื้อถอนอาคารดังกล่าวได้เองโดยจะต้องปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนไว้ในบริเวณนั้นแล้วเป็นเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคาร ผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคาร ผู้ควบคุมงาน และผู้ดำเนินการ จะต้องร่วมกันเสียค่าใช้จ่ายในการนั้นเว้นแต่บุคคลดังกล่าวจะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้เป็นผู้กระทำหรือมีส่วนร่วมในการกระทำที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย

ในการดำเนินการรื้อถอนอาคารตามวรรคหนึ่ง เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์แล้ว บุคคลตามวรรคหนึ่งจะเรียกร้องค่าเสียหายจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนเจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่ได้

วัสดุก่อสร้างที่ถูกรื้อถอนและสิ่งของที่ขนออกจากอาคารส่วนที่มีการรื้อถอนให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจยึดและเก็บรักษาไว้หรือขายและถือเงินไว้แทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง และถ้าเจ้าของมิได้เรียกเอาทรัพย์สินหรือเงินนั้นคืนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการรื้อถอน ให้ทรัพย์สินหรือเงินนั้นตกเป็นของราชการส่วนท้องถิ่นนั้นเพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนอาคารตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕๘^{๒๐} มาตรา ๕๙^{๒๑} มาตรา ๖๒^{๒๒} และมาตรา ๖๓^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งหากผู้ถูกฟ้องคดีหรือผู้ซึ่งดำเนินการแทนผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายและได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่พฤติการณ์แล้ว ย่อมได้รับความคุ้มครองตามมาตรา ๔๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงเห็นได้ว่ากรณีตามข้อเท็จจริงในคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีชอบที่จะใช้กำลังดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรการบังคับทางปกครองให้ครบถ้วนตามขั้นตอนของกฎหมาย หรืออาจปรับราคากลางค่าก่อสร้างอาคารดังกล่าวเสียใหม่เพื่อให้ได้ตัวผู้รับจ้างเหมาหรือถอน ทั้งนี้ เพื่อให้บรรลุผลตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ส่วนกรณีที่อาคารพิพาทดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาเรื่องน้ำปัสสาวะอุจจาระไหลเข้าบ้านของผู้ฟ้องคดีก็เป็นผลอันสืบเนื่องจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการให้บรรลุผลตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนด และจากข้อเท็จจริงปัจจุบันความเดือดร้อนรำคาญของผู้ฟ้องคดียังไม่ระงับสิ้นไปแต่อย่างใด

๒๐-๒๓ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๘ คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำการ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนโดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มในอัตราร้อยละยี่สิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่เจ้าหน้าที่
- (๒) ให้มีการชำระค่าปรับทางปกครองตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุแต่ต้องไม่เกินสองหมื่นบาทต่อวัน

เจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับทางปกครองจำนวนเท่าใดสำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วนเพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือมิให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่งทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำการก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายในขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน

มาตรา ๕๙ ก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามมาตรา ๕๘ เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำการตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี คำเตือนดังกล่าวจะกำหนดไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครองก็ได้

คำเตือนนั้นจะต้องระบุ

- (๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ให้ชัดเจน และจะกำหนดมากกว่าหนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้
- (๒) ค่าใช้จ่ายในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับทางปกครองแล้วแต่กรณี

การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือน ไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หากจะต้องเสียค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๖๒ ผู้ถูกดำเนินการตามมาตรการบังคับทางปกครองอาจอุทธรณ์การบังคับทางปกครองนั้นได้

การอุทธรณ์การบังคับทางปกครองให้ใช้หลักเกณฑ์และวิธีการเดียวกันกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง

มาตรา ๖๓ ถ้าบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว แต่เจ้าหน้าที่เห็นว่ามาตรการบังคับนั้นมีลักษณะที่จะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้

ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี จึงต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนรำคาญดังกล่าวให้ระงับสิ้นไป (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๔/๒๕๕๒)

๑.๓.๓ การออกคำสั่งรื้อถอนอาคารที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลง ให้ถูกต้องได้

เมื่ออาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไข เปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เนื่องจากเป็นการก่อสร้างในพื้นที่ที่ต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครอง อาคารดำเนินการรื้อถอนอาคารได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และแม้ว่าต่อมาผังเมืองรวมตามกฎหมายกระทรวงจะสิ้นสุดการใช้บังคับ ก็ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งดังกล่าวกลายเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพียงแต่ทำให้ ผู้ฟ้องคดีสามารถดำเนินการขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทได้ตามขั้นตอนของ พระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เท่านั้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. และป้ายโครงเหล็ก ในที่ดินมีโฉนดของ ผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้รับอนุญาต และขัดต่อผังเมืองรวมมุกดาหารตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าว เป็นพื้นที่สีเขียวอ่อนห้ามทำการก่อสร้างใดๆ นายกเทศมนตรีเมืองมุกดาหาร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) รักษาราชการแทนปลัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร จึงมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร หรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนป้ายโครงเหล็กและอาคาร ที่ก่อสร้างทั้งหมด ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขต เทศบาลหรือเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดมุกดาหาร คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณา แล้วเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำสั่งที่ถูกต้องแล้ว ต่อมากฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ สิ้นสุดการใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เมื่อกฎกระทรวงข้างต้นสิ้นผลการใช้บังคับแล้ว พื้นที่ก่อสร้างของผู้ฟ้องคดีย่อมมิใช่พื้นที่ต้องห้ามมิให้ก่อสร้างตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง อีกต่อไป และย่อมส่งผลให้คำสั่งให้รื้อถอนอาคารพิพาทตามคดีนี้สิ้นผลตามไปด้วย และมีประกาศ จังหวัดมุกดาหาร เรื่อง ผังเมืองรวมจังหวัดมุกดาหาร (เมืองต้น) ออกมาใช้บังคับ ทำให้ที่ดินของ ผู้ฟ้องคดีที่มีอาคารพิพาทตั้งอยู่ตกอยู่ในข้อกำหนดประเภทเขตสีฟ้า ที่ดินประเภทโล่งเพื่อการ รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการประมง และประเภทเขตสีเขียวอ่อน ที่ดินประเภทที่โล่ง

เพื่อการรักษาคุณภาพแม่น้ำโขง จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้อาคารและคำสั่งรื้อถอนอาคารพิพาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารพิพาทโดยไม่ได้รับอนุญาตและเป็นการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ซึ่งขัดต่อการใช้ประโยชน์ตามผังเมืองรวม จึงเป็นอาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารพิพาทดำเนินการรื้อถอนอาคารพิพาทได้ตามมาตรา ๔๒^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ภายหลังกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ จะสิ้นสุดการใช้บังคับและยังไม่มีกฎกระทรวงฉบับใหม่ใช้บังคับ อาจทำให้การใช้ประโยชน์จากอาคารพิพาทไม่ต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมายกลายเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใด เพียงแต่ทำให้ผู้ฟ้องคดีสามารถดำเนินการขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทได้ตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เท่านั้น และไม่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีร้องขอต่อศาลให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๖/๒๕๕๒)

๑.๓.๔ การออกคำสั่งแก้ไขอาคารโดยรื้อถอนอาคารบางส่วน

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารผิดไปจากแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต โดยด้านหน้าอาคารรุกล้ำเขตถนนเทศบาล ด้านหลังและด้านข้างของอาคารฝั่งซ้ายมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดินข้างเคียงไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด แต่อาคารดังกล่าวสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงย่อมมีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารดำเนินการแก้ไขโดยให้รื้อถอนอาคารส่วนที่รุกล้ำถนนเทศบาลและส่วนที่ขัดต่อข้อกำหนดว่าด้วยระยะห่างระหว่างอาคาร

^{๒๔} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๒ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ หรือเจ้าของอาคารมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยให้ดำเนินการรื้อถอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ (๑๑) หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๘ หรือมาตรา ๑๐

หรือที่ดินเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลงอาคารพิพาทให้ถูกต้องได้

สำหรับการดัดแปลงอาคารโดยก่อสร้างถึงกักเก็บน้ำ ค.ส.ล. ไว้บนหลังคาอาคารพิพาท เมื่อไม่ปรากฏว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้อ้างข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายว่าการก่อสร้างถึงกักเก็บน้ำนั้นขัดต่อกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นอันเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย ป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุขหรือในด้านอื่น ๆ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ คำสั่งให้รื้อถอนถึงกักเก็บน้ำ ค.ส.ล. จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

นายกเทศมนตรีตำบลคลองด่าน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. ๒ ชั้นครึ่ง จำนวน ๑ หลัง ในที่ดินมีโฉนดของสามีของผู้ฟ้องคดีตามใบอนุญาตลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ เทศบาลตำบลคลองด่าน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารดังกล่าวพบว่าก่อสร้างผิดไปจากแบบที่ได้รับอนุญาต จึงได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จำนวน ๑ ฉบับ และคำสั่งลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ จำนวน ๒ ฉบับ ให้ระงับการก่อสร้าง ห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใด ๆ ของอาคาร และให้รื้อถอนอาคาร แต่ต่อมาพนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้องเนื่องจากการแจ้งคำสั่งดังกล่าวไม่ได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากอาคารดังกล่าวเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ผลการตรวจสอบพบว่าผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารผิดไปจากแบบที่ได้รับอนุญาต ทั้งปลูกสร้างอาคารรุกล้ำเขตถนนเทศบาล ระยะห่างระหว่างอาคารทั้งด้านหลังและด้านข้างของอาคารฝั่งซ้ายไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และมีการก่อสร้างถึงกักเก็บน้ำ ค.ส.ล. ซึ่งมีความจุน้ำ ๑๑ ลูกบาศก์เมตรไว้บนหลังคา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ออกคำสั่งรอบที่สามให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างจนกว่าจะจัดการแก้ไขให้เป็นไปตามใบอนุญาต ห้ามใช้อาคารหรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคาร และให้ดำเนินการแก้ไขอาคารและยื่นคำขอรับใบอนุญาตดัดแปลงอาคารต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น โดยให้รื้อถอนอาคารในส่วนที่ได้ทำการก่อสร้างรุกล้ำเขตถนนเทศบาลที่ฝ่าฝืนข้อ ๔๐ และข้อ ๔๑ วรรคสอง (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยให้แนวอาคารด้านหน้าอยู่ห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะ รื้อถอนอาคารด้านหลังและด้านข้างของอาคารฝั่งซ้าย

ให้อยู่ห่างจากแนวเขตที่ดินตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๕๐ ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน และให้รื้อถึงกักเก็บน้ำ ค.ส.ล. ที่ก่อสร้างโดยฝ่าฝืนข้อ ๑ (๓) และ (๕) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ๙ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่งระงับการก่อสร้างและคำสั่งห้ามใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคาร และยกอุทธรณ์คำสั่งแก้ไขอาคาร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรยกอุทธรณ์คำสั่งแก้ไขอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ถูกต้อง จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งแก้ไขอาคารและเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เฉพาะในส่วนที่วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์คำสั่งให้แก้ไขอาคาร

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้การก่อสร้างอาคารจะอยู่ในแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ฟ้องคดีก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมายควบคุมอาคารโดยไม่อาจเว้นได้ คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งคัดค้านคำพิพากษาศาลปกครองชั้นต้นว่า ผู้ฟ้องคดีมิได้ก่อสร้างผิดไปจากแบบที่ได้รับอนุญาต และการผิดแบบนั้นมิได้ขัดต่อกฎหมาย หรือกฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติอื่นที่เกี่ยวข้องแต่อย่างใด จึงรับฟังได้ว่าอาคารของผู้ฟ้องคดีก่อสร้างผิดไปจากแผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนตามที่ได้รับอนุญาตอันเป็นการฝ่าฝืนต่อมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และข้อ ๔๐^{๒๖} ข้อ ๔๑ วรรคสอง (๑)^{๒๗} และ

^{๒๕} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๓๑ ห้ามมิให้ผู้ใดจัดให้มีหรือดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารให้ผิดไปจากแผนผังบริเวณ แบบแปลน และรายการประกอบแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต ตลอดจนวิธีการหรือเงื่อนไขที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดไว้ในใบอนุญาต หรือให้ผิดไปจากที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ เว้นแต่

(๑) เจ้าของอาคารนั้นได้ยื่นคำขออนุญาตและได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นให้ทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้

(๒) เจ้าของอาคารนั้นได้แจ้งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบแล้ว หรือ

(๓) การดำเนินการดังกล่าวไม่ขัดต่อกฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง หรือเป็นกรณีตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๖-๒๗} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๔๐ การก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารหรือส่วนของอาคารจะต้องไม่ล้ำเข้าไปในที่สาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานซึ่งมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณะนั้น

ข้อ ๔๑

ฯลฯ

ฯลฯ

อาคารที่สูงเกินสองชั้นหรือเกิน ๘ เมตร ห้องแถว ตึกแถว บ้านแถว อาคารพาณิชย์ โรงงาน อาคารสาธารณะ ป้ายหรือสิ่งก่อสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย หรือคลังสินค้า ที่ก่อสร้างหรือดัดแปลงใกล้ถนนสาธารณะ

(๑) ถ้าถนนสาธารณะนั้นมีความกว้างน้อยกว่า ๑๐ เมตร ให้รั้นแนวอาคารห่างจากกึ่งกลางถนนสาธารณะอย่างน้อย ๖ เมตร

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๕๐^{๒๕} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)^{๒๕} แต่เนื่องจากการก่อสร้างอาคารดังกล่าว เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ตามมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๐ และมาตรา ๔๑^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขและยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารพิพาทดังกล่าวให้ถูกต้อง และให้รื้อถอนอาคารด้านหน้า ด้านหลังและด้านข้างของอาคารฝั่งซ้ายให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)^{๒๕} และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในส่วนดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารเพียงรายเดียวโดยไม่ดำเนินการ กับอาคารอื่นที่ก่อสร้างโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในบริเวณเดียวกัน หากเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีอ้างได้ ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมไม่ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิหรือความชอบธรรมใดๆ ที่จะ เรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ งดเว้นการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเปลี่ยนแปลงอาคารให้ถูกต้อง ตามกฎหมายได้ นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงยังปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ และลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ รวม ๓ ฉบับ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีระงับ การก่อสร้าง ห้ามใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร และให้รื้อถอนอาคาร เนื่องจากอาคาร ของผู้ฟ้องคดีก่อสร้างผิดไปจากแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต แม้คำสั่งดังกล่าวจะมีได้แจ้งโดยการ ส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับถึงผู้ฟ้องคดีตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ แต่ก็ได้ มีการปิดคำสั่งไว้ ณ อาคารที่ก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีจึงชอบที่จะทราบว่าการก่อสร้างผิดไปจาก แบบแปลนและฝ่าฝืนต่อกฎหมายควบคุมอาคาร แต่ผู้ฟ้องคดีกลับดำเนินการก่อสร้างจนแล้ว เสร็จ โดยมีได้ยื่นคำขออนุญาตและได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือมิได้แจ้งการ

^{๒๕} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๕๐ ผนังของอาคารที่มีหน้าต่าง ประตู ช่องระบายอากาศหรือช่องแสง หรือระเบียงของอาคารต้องมีระยะห่าง จากแนวเขตที่ดิน ดังนี้

(๑) อาคารที่มีความสูงไม่เกิน ๙ เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๒ เมตร

(๒) อาคารที่มีความสูงเกิน ๙ เมตร แต่ไม่ถึง ๒๓ เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๓ เมตร

ผนังของอาคารที่อยู่ห่างเขตที่ดินน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ในข้อ (๑) และ (๒) ต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดิน ไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร เว้นแต่จะก่อสร้างชิดเขตที่ดินและอาคารดังกล่าวจะก่อสร้างได้สูงไม่เกิน ๑๕ เมตร ผนังของอาคาร ที่อยู่ชิดเขตที่ดินหรือห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่าที่ระบุไว้ในข้อ (๑) หรือ (๒) ต้องก่อสร้างเป็นผนังทึบ และคาดฟ้าของอาคาร ด้านนั้นให้ทำผนังทึบสูงจากคาดฟ้าไม่น้อยกว่า ๑.๘๐ เมตร ในกรณีก่อสร้างชิดเขตที่ดินต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือ จากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้นด้วย

^{๒๖} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๑ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ให้เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของอาคารยื่นคำขออนุญาตหรือดำเนินการแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ หรือดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลง ให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีที่มิเหตุอันสมควร เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยาย ระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้ และให้นำมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

แก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามมาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขการก่อสร้างอาคาร ในขณะที่ดำเนินการก่อสร้าง ถือเป็นการอนุญาตโดยปริยายได้ สำหรับการก่อสร้างถึงกักเก็บน้ำ ค.ส.ล. ไว้บนหลังคาเป็นเพียงการดัดแปลงอาคารโดยมิได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น อันมีลักษณะเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๒๑^{๓๐} และมาตรา ๓๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่า การก่อสร้างหรือดัดแปลงดังกล่าวไม่ขัดต่อ กฎกระทรวงหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องก็มีอำนาจสั่งให้เจ้าของอาคารยื่นคำขออนุญาต หรือดำเนินการแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ^{๓๑} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันได้ โดยมีต้องให้

^{๓๐-๓๑} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๑ ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๙ ทวิ ผู้ใดจะก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยไม่ยื่นคำขอรับใบอนุญาตจาก เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ได้โดยการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด พร้อมทั้งแจ้งข้อมูลและยื่นเอกสาร ดังต่อไปนี้ด้วย

(ก) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบอาคารซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ สถาปัตยกรรมควบคุมประเภทภูมิสถาปนิกตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียน ชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ข) ชื่อของผู้รับผิดชอบงานออกแบบและคำนวณอาคารซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบ วิชาชีพวิศวกรรมควบคุมประเภทภูมิวิศวกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อ ตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ค) ชื่อของผู้ควบคุมงานซึ่งจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพสถาปัตยกรรมและเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมตามกฎหมาย ว่าด้วยวิชาชีพวิศวกรรม และจะต้องไม่เป็นผู้ได้รับการแจ้งเวียนชื่อตามมาตรา ๔๙ ทวิ

(ง) สำเนาใบอนุญาตของบุคคลตาม (ก) (ข) และ (ค)

(จ) หนังสือรับรองของบุคคลตาม (ก) (ข) และ (ค) ว่าตนเป็นผู้ออกแบบอาคาร เป็นผู้ออกแบบและคำนวณ อาคาร หรือจะเป็นผู้ควบคุมงาน แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งรับรองว่าการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นถูกต้อง ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงและข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่นที่ เกี่ยวข้องทุกประการ

(ฉ) แผนผังบริเวณ แบบแปลน รายการประกอบแบบแปลนและรายการคำนวณของอาคารที่จะก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายซึ่งมีคำรับรองของบุคคลตาม (ก) และ (ข) ว่าตนเป็นผู้ออกแบบอาคารและเป็นผู้ออกแบบและ คำนวณอาคารนั้น

(ช) วันเริ่มต้นและวันสิ้นสุดการดำเนินการดังกล่าว

(๒) ชำระค่าธรรมเนียมการตรวจแบบแปลนก่อสร้างหรือดัดแปลงอาคารในกรณีที่เป็นการแจ้งการก่อสร้างหรือ ดัดแปลงอาคาร

ดำเนินการรื้อถอนเพื่อแก้ไขเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนถึงกักเก็บน้ำ ค.ส.ล. และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ วินิจฉัยยกอุทธรณ์ในส่วนดังกล่าว โดยมีได้อ้างข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายว่าการก่อสร้างถึงกักเก็บน้ำดังกล่าวขัดต่อกฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นอันเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย ป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข หรือในด้านอื่นๆ ตามที่มาตรา ๘^{๓๒} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ได้บัญญัติไว้ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เฉพาะ

ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการตามที่ระบุไว้ในวรรคหนึ่งครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกไปรับแจ้งตามแบบ ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนดเพื่อเป็นหลักฐานการแจ้งให้แก่ผู้นั้นภายในวันที่ได้รับแจ้ง และให้ผู้แจ้งเริ่มต้นดำเนินการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอนหรือเคลื่อนย้ายอาคารตามที่ได้แจ้งไว้ได้ตั้งแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ให้นำมาตรา ๓๘ และมาตรา ๓๙ มาใช้บังคับแก่ไปรับแจ้งตามมาตรา ๓๑ โดยอนุโลม

^{๓๒} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๘ เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงแข็งแรง ความปลอดภัย การป้องกันอัคคีภัย การสาธารณสุข การรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อม การผังเมือง การสถาปัตยกรรม และการอำนวยความสะดวกแก่การจราจร ตลอดจนการอื่นที่จำเป็น เพื่อปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมอาคารมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนด

- (๑) ประเภท ลักษณะ แบบ รูปทรง สัดส่วน ขนาด เนื้อที่ และที่ตั้งของอาคาร
- (๒) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทน ตลอดจนลักษณะและคุณสมบัติของวัสดุที่ใช้
- (๓) การรับน้ำหนัก ความต้านทาน ความคงทนของอาคาร และพื้นดินที่รองรับอาคาร
- (๔) แบบและวิธีการเกี่ยวกับการติดตั้งระบบประปา ก๊าซ ไฟฟ้า เครื่องกล ความปลอดภัยเกี่ยวกับอัคคีภัยหรือ ภัยพิบัติอย่างอื่น และการป้องกันอันตรายเมื่อมีเหตุฉุกเฉิน
- (๕) แบบ และจำนวนของห้องน้ำและห้องส้วม
- (๖) ระบบการจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของอาคาร เช่น ระบบการจัดแสงสว่าง การระบายอากาศ การปรับ อากาศ การฟอกอากาศ การระบายน้ำ การบำบัดน้ำเสีย และการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (๗) ลักษณะ ระดับ ความสูง เนื้อที่ของที่ว่างภายนอกอาคาร หรือแนวอาคาร
- (๘) ระยะหรือระดับระหว่างอาคารกับอาคารหรือเขตที่ดินของผู้อื่น หรือระหว่างอาคารกับถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ทาง หรือที่สาธารณะ
- (๙) พื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักจอดรถ ที่กั๊บลรต และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารบางชนิดหรือ บางประเภท ตลอดจนลักษณะและขนาดของพื้นที่หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นดังกล่าว
- (๑๐) บริเวณห้ามก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย และใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารชนิดใดหรือประเภทใด
- (๑๑) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการก่อสร้าง ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย ใช้หรือเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร
- (๑๒) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาต การอนุญาต การต่ออายุใบอนุญาต การโอนใบอนุญาต การออกไปรับรอง และการออกไปแทนตามพระราชบัญญัตินี้
- (๑๓) หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ออกแบบ ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ผู้ครอบครองอาคาร และเจ้าของ อาคาร
- (๑๔) คุณสมบัติเฉพาะและลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจสอบ ตลอดจนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการ ขอขึ้นทะเบียนและการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตรวจสอบ
- (๑๕) หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบอาคาร ติดตั้งและตรวจสอบอุปกรณ์ประกอบของอาคาร
- (๑๖) ชนิดหรือประเภทของอาคารที่เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารหรือผู้ดำเนินการต้องทำการประกันภัย ความรับผิดตามกฎหมายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลภายนอก

ในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนถึงกักเก็บน้ำ ค.ส.ล. ที่ได้ก่อสร้างไว้บนหลังคาของอาคาร จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เฉพาะในส่วนที่ให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนถึงกักเก็บน้ำ ค.ส.ล. ที่ได้ก่อสร้างไว้บนหลังคาอาคาร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๕/๒๕๕๒)

๑.๓.๕ การออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างในที่ดินสาธารณะประโยชน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๖ การออกคำสั่งระงับการใช้อาคารเพื่อกิจการพาณิชย์กรรม เนื่องจากเปิดใช้ก่อนผ่านการตรวจสอบจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

เมื่ออาคารพิพาทมีลักษณะเป็นอาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชย์กรรม ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ อาคารดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ที่ต้องผ่านการตรวจสอบจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนใช้อาคารตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อผู้ฟ้องคดีเปิดใช้อาคารดังกล่าวก่อนผ่านการตรวจสอบ เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมมีอำนาจสั่งให้ระงับการใช้อาคารดังกล่าวเป็นการชั่วคราวได้ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

สรุปข้อเท็จจริง

นายกเทศมนตรีเมืองรังสิต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตรวจสอบพบว่าผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างดัดแปลงอาคารพาณิชย์ใช้เป็นที่พักอาศัยเพื่อให้เช่าเพิ่มเติมไปจากได้รับอนุญาต จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการก่อสร้างอาคาร ห้ามบุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคาร และให้ยื่นขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารภายใน ๓๐ วัน ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้วินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว สำหรับในคดีนี้ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยในเนื้อหาของคดี เฉพาะประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าคำสั่งระงับการใช้อาคารจนกว่าจะได้รับใบรับรองจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งการใหม่ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบ ซึ่งข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับประเด็นนี้ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เจ้าพนักงานท้องถิ่นเคยตรวจสอบอาคารพิพาทเมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีขออนุญาตประกอบการค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แล้ว นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สามารถให้เจ้าหน้าที่มาตรวจสอบ

สภาพอาคารพิพาทได้โดยไม่ต้องระงับการใช้อาคารพิพาทไว้ก่อน จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการใช้อาคารพิพาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

อาคารพิพาทมีพื้นที่ ๓,๙๐๔ ตารางเมตร และใช้ประกอบกิจการห้องเช่า ถือได้ว่าเป็นอาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชย์กรรมตามข้อ ๒^{๓๓} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ จึงเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา ๓๒ วรรคหนึ่ง (๒)^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เมื่อผู้ฟ้องคดีก่อสร้างตัดแปลงอาคารพิพาทแล้วเสร็จ และให้บุคคลอื่นเข้าไปใช้อาคารพิพาทก่อนแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบเพื่อตรวจสอบการก่อสร้างตัดแปลงดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนตามมาตรา ๓๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เจ้าพนักงาน

^{๓๓} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๒ อาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชย์กรรม ได้แก่ อาคารใช้เพื่อประโยชน์ในการประกอบกิจการค้าหรือธุรกิจที่มีพื้นที่สำหรับประกอบกิจการตั้งแต่แปดสิบตารางเมตรขึ้นไป

^{๓๔} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๓๒ อาคารประเภทควบคุมการใช้ คือ อาคารดังต่อไปนี้

(๑) อาคารสำหรับใช้เป็นคลังสินค้า โรงแรม อาคารชุด หรือสถานพยาบาล

(๒) อาคารสำหรับใช้เพื่อกิจการพาณิชย์กรรม อุตสาหกรรม การศึกษา การสาธารณสุข หรือกิจการอื่น ทั้งนี้ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารประเภทควบคุมการใช้ หรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ได้กระทำการดังกล่าวเสร็จแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด เพื่อทำการตรวจสอบการก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ห้ามมิให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการดังที่ระบุไว้ในใบอนุญาต หรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง

ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ทำการตรวจสอบแล้วเห็นว่าการก่อสร้างตัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามที่ได้รับใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ แล้ว ก็ให้ออกใบรับรองให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตหรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ เพื่อให้มีการใช้อาคารนั้นตามที่ได้รับใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ได้ แต่ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นมิได้ทำการตรวจสอบภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารนั้นใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการดังที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ ต่อไปได้

ห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารประเภทควบคุมการใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้อาคารนั้นเพื่อกิจการอื่นนอกจากที่ระบุไว้ในใบอนุญาตหรือที่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ

ท้องถิ่นจึงมีอำนาจสั่งให้ระงับการใช้อาคารพิพาทได้ตามมาตรา ๔๔^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเคยเข้าตรวจสอบสภาพอาคารพิพาทเมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีขอรับใบอนุญาตใช้สถานที่ประกอบการค้าที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพแล้วกรณีดังกล่าวเป็นการตรวจสอบสถานที่ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มิใช่การตรวจสอบอาคารประเภทควบคุมการใช้ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ซึ่งมีรายละเอียดและวัตถุประสงค์ของการตรวจสอบที่แตกต่างกัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยอุทธรณ์ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งระงับการใช้อาคารพิพาทไว้ก่อนจนกว่าผู้ฟ้องคดีจะได้รับใบรับรองจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๖/๒๕๕๒)

๑.๓.๗ การออกคำสั่งรื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็ก

เมื่อภายหลังการบังคับใช้กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ทำให้ป้ายพิพาทเข้าลักษณะเป็นอาคารตามความหมายในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังนั้น การตัดแปลงป้ายพิพาทจึงต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามแบบหลักฐานตรวจสอบโครงสร้างป้ายพิพาทโดยวิศวกรที่ผู้ฟ้องคดียื่นพร้อมหนังสือที่ชี้แจงต่อผู้อำนวยการเขตปทุมวันเมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ ว่า ขนาดของป้ายพิพาทใหญ่กว่าขนาดที่แจ้งตามหลักฐานการข่าระงับป้าย จึงเชื่อได้ว่ามีการตัดแปลงป้ายโฆษณาโครงเหล็กดังกล่าวจริง และเป็นกรณีที่ไม่เข้าข้อยกเว้นที่จะไม่ถือว่าเป็นการตัดแปลงอาคาร ดังนั้น เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงชอบที่จะออกคำสั่งตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ ได้ตามลำดับ แต่โดยที่คดีนี้ข้อเท็จจริงเชื่อได้ว่ากรรื้อถอนป้ายพิพาทเฉพาะส่วนที่ตัดแปลงเพิ่มเติมสามารถกระทำได้ ฉะนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนป้ายพิพาทออกทั้งหมดโดยมิได้ยกเว้นส่วนที่มีได้ตัดแปลงต่อเติมด้วย จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

^{๓๔} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๔ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา ๓๒ วรรคสาม หรือมาตรา ๓๓ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารระงับการใช้อาคารส่วนที่ยังไม่ได้รับใบรับรอง ใบอนุญาต หรือที่ไม่ได้แจ้งไว้ตามมาตรา ๓๙ ทวิ จนกว่าจะได้รับใบรับรอง ใบอนุญาต หรือได้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ แล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการให้เช่าพื้นที่ป้ายโฆษณาโครงเหล็กที่ติดตั้งบนตาดฟ้าอาคาร โดยมีการตรวจสอบความแข็งแรงของโครงเหล็กจากวิศวกรทุกระยะ ๑ ปี และชำระภาษีป้ายประจำปีขนาด ๘.๐๐ x ๑๖.๐๐ เมตร มาตลอด ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ผู้อำนวยการเขตปทุมวัน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้รับความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีดัดแปลงโครงเหล็กป้ายโฆษณาตั้งกล่าวเป็นขนาด ๓.๐๐ x ๑๗.๐๐ x ๒๐.๐๐ เมตร โดยมีได้ขอใบอนุญาต จึงมีคำสั่งให้ระงับการก่อสร้าง ห้ามใช้หรือห้ามเข้าไปในส่วนใดของป้ายโฆษณาโครงเหล็กดังกล่าว และให้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารภายในสามสิบวัน แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามคำสั่ง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงออกคำสั่งให้รื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็กออกทั้งหมด ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งรื้อถอนดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีพยานหลักฐานใดมายืนยันได้ว่าผู้ฟ้องคดีดำเนินการขยายโครงสร้างเหล็กดังกล่าว และไม่อาจนำหลักฐานการชำระภาษีป้ายดังกล่าวมาพิสูจน์การดัดแปลงขยายป้ายโฆษณาโครงเหล็กได้ จึงขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่คำสั่งข้างต้น และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ป้ายพิพาทก่อสร้างก่อนวันที่กฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้บังคับ จึงไม่จำเป็นต้องขออนุญาต ในขณะที่ก่อสร้าง แต่ภายหลังเมื่อกฎกระทรวงดังกล่าวมีผลใช้บังคับทำให้ป้ายดังกล่าวเป็นอาคารตามความหมายในมาตรา ๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ การดัดแปลงป้ายพิพาท

^๖ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“อาคาร” หมายความว่า ตึก บ้าน เรือน โรง ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงานและสิ่งสร้างขึ้นอย่างอื่น ซึ่งบุคคลอาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ และหมายความรวมถึง

(๑) อัฒจันทร์หรือสิ่งสร้างขึ้นอย่างอื่นเพื่อใช้เป็นที่ชุมนุมของประชาชน

(๒) เขื่อน สะพาน อุโมงค์ ทางหรือท่อระบายน้ำ อุโมงค์ คานเรือ ท่าเรือ ท่าจอดเรือ รั้ว กำแพง หรือประตู ที่สร้างขึ้นติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับที่สาธารณะหรือสิ่งสร้างขึ้นให้บุคคลทั่วไปใช้สอย

(๓) ป้ายหรือสิ่งสร้างขึ้นสำหรับติดหรือตั้งป้าย

(ก) ที่ติดหรือตั้งไว้เหนือที่สาธารณะและมีขนาดเกินหนึ่งตารางเมตร หรือมีน้ำหนักรวมทั้งโครงสร้างเกินสิบกิโลกรัม

(ข) ที่ติดหรือตั้งไว้ในระยะห่างจากที่สาธารณะซึ่งเมื่อวัดในทางราบแล้ว ระยะห่างจากที่สาธารณะมีน้อยกว่าความสูงของป้ายนั้นเมื่อวัดจากพื้นดิน และมีขนาดหรือมีน้ำหนักเกินกว่าที่กำหนดในกฎกระทรวง

(๔) พื้นหรือสิ่งสร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นที่จอดรถ ที่กับลบรถ และทางเข้าออกของรถสำหรับอาคารที่กำหนดตามมาตรา ๘ (๘)

จึงตกอยู่ในบังคับมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ตามหลักฐานในการชำระภาษีป้ายพิพาทตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ จนถึงปัจจุบันว่าป้ายดังกล่าว มีขนาด ๘.๐๐ x ๑๖.๐๐ ม. (๑๒๘ ตร.ม.) แต่จากหนังสือรับรองความปลอดภัยป้ายโฆษณา โครงเหล็กและแบบหลักฐานที่วิศวกรของผู้ฟ้องคดีได้ตรวจสอบรับรอง (ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีหนังสือ แจ้งต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๖) ระบุว่าป้ายดังกล่าวมีขนาด ๑๒.๐๐ x ๒๐.๐๐ ม. (๒๔๐ ตร.ม.) จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้แปลงขยายป้ายโฆษณาโครงเหล็ก ดังกล่าว และเป็นกรเพิ่มน้ำหนักให้แก่โครงสร้างของอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจริง และเป็นกรดัดแปลงที่ไม่เข้าข้อยกเว้นข้อ ๑ (๓)^{๓๗} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘)ฯ การชำระภาษีป้ายย่อมจะต้องเสียตามขนาดของเขตป้ายโฆษณาทั้งหมดตามมาตรา ๗ วรรคสอง^{๓๘} แห่งพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐ ประกอบกับข้อ (๖)^{๓๙} ของบัญชีอัตรา ภาษีป้ายท้ายพระราชบัญญัติเดียวกัน มิใช่เสียตามขนาดของป้ายสินค้าที่ลูกค้าประสงค์ จะนำมาจ้างลงโฆษณาตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง เมื่อฟังได้ว่าการดัดแปลงป้ายโฆษณาดังกล่าวจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และเมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ออกคำสั่งให้รื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตได้

(๕) สิ่งที่สร้างขึ้นอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงส่วนต่าง ๆ ของอาคารด้วย

^{๓๗} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๒๘) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๑ การกระทำดังต่อไปนี้ ไม่ถือเป็นการดัดแปลงอาคาร คือ

ขลข

ขลข

(๓) การเปลี่ยนแปลง การต่อเติม การเพิ่ม การลด หรือการขยายซึ่งลักษณะของเขต แบบ รูปทรง สัดส่วน
น้ำหนัก เนื้อที่ของส่วนต่างๆ ของอาคารที่ไม่เป็นโครงสร้างของอาคาร ซึ่งไม่เป็นการเพิ่มน้ำหนักให้แก่โครงสร้างของอาคารเดิม
ส่วนหนึ่งส่วนใดเกินร้อยละสิบ

ขลข

ขลข

^{๓๘} พระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๗

ขลข

ขลข

การคำนวณพื้นที่ภาษีป้าย ให้คำนวณตามบัญชีอัตราภาษีป้าย (๖) และ (๗) ท้ายพระราชบัญญัตินี้

ขลข

ขลข

^{๓๙} บัญชีอัตราภาษีป้าย ท้ายพระราชบัญญัติภาษีป้าย พ.ศ. ๒๕๑๐

(๖) พื้นที่ของป้ายไม่ว่าจะมีรูปร่างหรือลักษณะอย่างไร ให้คำนวณดังนี้

(ก) ถ้าเป็นป้ายที่มีขอบเขตกำหนดได้ ให้เอาส่วนกว้างที่สุดคูณด้วยส่วนยาวที่สุดของขอบเขตป้าย
เป็นตารางเซนติเมตร

(ข) ถ้าเป็นป้ายที่ไม่มีขอบเขตกำหนดได้ ให้ถือว่าตัวอักษร ภาพ หรือเครื่องหมายที่อยู่ริมสุดเป็นขอบเขต
สำหรับกำหนดส่วนกว้างที่สุดและยาวที่สุด แล้วคำนวณตาม (ก)

อย่างไรก็ตาม จากผลการตรวจสอบยืนยันของอธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมืองว่า การรื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็กเฉพาะส่วนที่ดัดแปลงเพิ่มเติมสามารถกระทำได้ เนื่องจากเป็นโครงสร้างที่ไม่มีความยุ่งยากและเป็นการลดน้ำหนัก และแรงที่กระทำต่ออาคารที่ติดตั้งไม่มีผลทำให้ป้ายโฆษณาโครงเหล็กเดิมต้องอยู่ในสภาพที่มีความเสี่ยงต่อการพังทลายของโครงสร้าง และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินแก่ผู้อยู่อาศัยโดยรอบและบุคคลทั่วไป ดังนั้นการออกคำสั่งให้รื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็กออกทั้งหมด รวมทั้งของเดิมซึ่งเป็นส่วนที่มีได้ดัดแปลงต่อเติม โดยมีได้ยกเว้นไว้ให้ชัดเจนจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เฉพาะส่วนที่สั่งให้รื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็ก ในส่วนที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ดัดแปลง และเพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เฉพาะส่วนที่ให้ยกอุทธรณ์เกี่ยวกับการสั่งรื้อถอนป้ายโฆษณาโครงเหล็กที่มีได้มีการดัดแปลง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๘/๒๕๕๒)

๑.๓.๘ การไม่ดำเนินการกับเจ้าของอาคารที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

เมื่อนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งตามข้อเสนอของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกับผู้กระทำการก่อสร้างอาคารโดยฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวโดยเร็ว เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีข้างต้นโดยเร็ว แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะมีคำสั่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะได้มีคำสั่งให้ผู้เกี่ยวข้องแก้ไขอาคารในส่วนที่ก่อสร้างโดยผิดกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร รวมทั้งขอใบอนุญาตก่อสร้างอาคารให้ถูกต้องตามกฎหมาย แต่จนถึงวันยื่นฟ้องคดีนี้ ก็ยังไม่ปรากฏว่าได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นดังกล่าว และไม่ปรากฏว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้เร่งรัดให้มีการดำเนินการตามคำสั่งดังกล่าว หรือดำเนินการใด ๆ ตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กรณีจึงถือได้ว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบกิจการธุรกิจห้องชุดให้เช่าได้รับความเดือดร้อนจากการก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. เพื่อใช้เป็นอาคารพักอาศัย จากเสียงดังของเครื่องจักร แรงสั่นสะเทือนจากการเจาะเสาเข็มทำให้อาคารแตกร้าว มีวัสดุตกลงในบริเวณอาคารของผู้ฟ้องคดี รวมทั้ง

ผนังอาคารที่ทำการก่อสร้างมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดินน้อยกว่าที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนด ในกรณีนี้ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าววินิจฉัยว่า มีการกระทำผิดกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารสองกรณี คือ การก่อสร้างผิดไปจากแบบที่ได้รับอนุญาตและขัดต่อข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และการใช้อาคารประเภทควบคุมการใช้โดยไม่ได้รับอนุญาต จึงเสนอความเห็นต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาสั่งการให้กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เร่งรัดดำเนินการให้มีการแก้ไขอาคารให้เป็นไปตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่น และดำเนินคดีแก่ผู้กระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารโดยเคร่งครัด และให้กรมที่ดินสั่งให้สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาพระโขนง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ดำเนินการแก้ไขทะเบียนอาคารชุดให้ถูกต้องโดยเร็ว และหากมีการขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอาคารพิพาทให้แจ้งผู้ขอจดทะเบียนทราบถึงปัญหาดังกล่าวก่อนจดทะเบียนด้วย ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้ดำเนินการตามคำวินิจฉัยดังกล่าว ทั้งนี้ ก่อนที่สำนักงานเขตวัฒนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จะได้รับคำสั่งของนายกรัฐมนตรีข้างต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้นิติบุคคลอาคารชุดอาคารพิพาทดำเนินการแก้ไขและขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารส่วนที่เป็นอาคารจอดรถที่ติดเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยปิดเป็นผนังทึบโดยวัสดุเป็นผนังฉาบปูนภายใน และสั่งให้เจ้าของห้องชุดระงับการก่อสร้างและแก้ไขอาคารด้านที่ห่างจากเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีน้อยกว่าระยะห่างที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผนังทึบและให้ยื่นคำขอใบอนุญาตดัดแปลงอาคาร และระงับการใช้อาคารดังกล่าว แต่เจ้าของห้องชุดดังกล่าวไม่ดำเนินการตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของนายกรัฐมนตรีที่สั่งการตามข้อเสนอขอของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยเร็ว และแม้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้รับคำสั่งของนายกรัฐมนตรี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้นิติบุคคลอาคารชุดอาคารพิพาทดำเนินการแก้ไขและขอรับใบอนุญาตก่อสร้างอาคารส่วนที่เป็นอาคารจอดรถที่ติดเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยปิดเป็นผนังทึบโดยวัสดุเป็นผนังฉาบปูนภายใน และสั่งให้เจ้าของห้องชุดระงับการก่อสร้างและแก้ไขอาคารด้านที่ห่างจากเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีน้อยกว่าระยะห่างที่กฎหมายกำหนดให้เป็นผนังทึบและให้ยื่นขอใบอนุญาตดัดแปลงอาคาร และระงับการใช้อาคารดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ติดตามหรือเร่งรัดให้นิติบุคคลอาคารชุดและเจ้าของห้องชุดการดำเนินการแต่อย่างใด จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง หรือดำเนินการออกคำสั่งให้นิติบุคคลอาคารชุดหรือเจ้าของห้องชุดรื้อถอนอาคารส่วนที่ก่อสร้างโดยผิดกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

ไม่เร่งรัดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตามที่นายรัฐมนตรีได้มีคำสั่งให้ดำเนินการตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์โดยเคร่งครัด ทั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔/๒๕๕๓)

การก่อสร้างอาคารที่มีความสูง ๑๒.๙๐ เมตร ซึ่งมีระยะห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่า ๓ เมตร แต่ไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร สามารถกระทำได้ แต่ผนังด้านดังกล่าวจะต้องก่อสร้างเป็นผนังที่บตามข้อ ๕๐ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เมื่อการแก้ไขตัดแปลงอาคารพิพาทดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นยินยอมให้มีการจัดทำหน้าต่างบานเกร็ดที่ช่องกันสาด และแก้ไขประตูที่ออกจากห้องพักไปยังระเบียงเดิมเป็นหน้าต่างบานเกร็ด แล้วรับรองว่าอาคารที่พิพาทได้มีการแก้ไขจนถูกต้องแล้วถือเป็นการตีความเบี่ยงเบนเพื่อช่วยเหลือเจ้าของอาคารให้หลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย การกระทำของเจ้าพนักงานท้องถิ่นดังกล่าวจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนจากการที่นาย ว. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ก่อสร้างหอพัก ค.ส.ล. ๔ ชั้น ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศตะวันตก จึงขอให้นายกเทศมนตรีตำบลช้างเผือก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตรวจสอบแนวอาคารว่ามีการก่อสร้างรุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ในการตรวจสอบโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พบว่า การก่อสร้างอาคารและวางระบายน้ำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ก่อสร้างรุกล้ำเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งเรื่องการดำเนินการแก้ไขการก่อสร้างหอพักที่มีระเบียบและพื้นที่ใช้สอยชิดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยมิได้รับความยินยอม และได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ แต่มิได้รับคำชี้แจงจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขเปลี่ยนแปลงผนังอาคารที่มีหน้าต่าง ประตูหรือระเบียงของอาคารให้มีระยะห่างหรือผนังที่บให้ถูกต้องตามข้อ ๕๐ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง และมีหนังสือแจ้งต่อผู้ฟ้องคดีในกรณีดังกล่าว ภายหลังการแก้ไขปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปิดทับอาคารชั้นล่างด้านที่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้วยกระเบื้องแผ่นเรียบ ชั้นที่ ๒ ถึงชั้นที่ ๔ ได้ปิดทับผนังกันสาดห้องพักด้านหลังสุด

ส่วนช่องประตูห้องพักด้านระเบียบอีก ๓ ช่อง และผนังกันสาดใต้รั้วและติดตั้งเป็นหน้าต่างบานเกล็ดแทน เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบแล้วเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แก้ไขถูกต้องตามข้อ ๕๐ ของกฎกระทรวง (ฉบับที่ ๕๕)ฯ เพราะระยะห่างจากผนังห้องพักกับเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดีเกินกว่า ๓ เมตรแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าอาคารพิพาทอยู่ห่างจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีน้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร โดยผู้ฟ้องคดีมิได้ยินยอม ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ แต่ไม่เป็นผล จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขสิ่งก่อสร้างที่ชิดแนวเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะได้มีคำร้องฉบับลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารพิพาท ผู้ฟ้องคดีเคยยื่นคำร้องขอให้ตรวจสอบการก่อสร้างอาคารดังกล่าวมาครั้งหนึ่งแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ตรวจสอบตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยเฉพาะในเรื่องระยะห่างของอาคารกับเขตที่ดิน แต่กลับมีหนังสือตอบคำร้องฉบับลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๖ ของผู้ฟ้องคดีว่า อาคารพิพาทไม่รุกล้ำที่ดินของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดไว้ และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีคำร้อง ลงวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เดือนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไปตรวจสอบเรื่องระยะห่างของอาคารกับเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้เวลานานถึง ๒ เดือนเศษ จึงไปตรวจสอบแล้วพบว่า การก่อสร้างอาคารพิพาทไม่ถูกต้องตามผังบริเวณตามที่ได้รับอนุญาต และตัวอาคารมีหน้าต่างหรือช่องเปิดที่ฝ่าฝืนข้อ ๕๐^{๔๐} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ แต่เห็นว่าเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขให้ถูกต้องได้

^{๔๐} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๕๐ ผนังของอาคารที่มีหน้าต่าง ประตู หรือช่องระบายอากาศหรือช่องแสงหรือระเบียงของอาคารต้องมีระยะห่างจากแนวเขตที่ดิน ดังนี้ (๒) อาคารที่มีความสูงเกิน ๙ เมตร แต่ไม่ถึง ๒๓ เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๓ เมตร

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อาคารที่มีความสูงเกิน ๙ เมตร แต่ไม่ถึง ๒๓ เมตร ผนังหรือระเบียงต้องอยู่ห่างเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๓ เมตร

ฯลฯ

ฯลฯ

ผนังของอาคารที่อยู่ห่างเขตที่ดินน้อยกว่าตามที่กำหนดไว้ใน (๒) ต้องอยู่ห่างจากเขตที่ดินไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร เว้นแต่จะก่อสร้างชิดเขตที่ดินและอาคารดังกล่าวจะก่อสร้างได้สูงไม่เกิน ๑๕ เมตร ผนังของอาคารที่อยู่ชิดเขตที่ดินหรือห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่าที่ระบุไว้ใน (๒) ต้องก่อสร้างเป็นผนังทึบ และลาดฟ้าของอาคารด้านนั้นให้ทำผนังทึบสูงจากลาดฟ้าไม่น้อยกว่า ๑.๘๐ เมตร ในกรณีก่อสร้างชิดเขตที่ดินต้องได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากเจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านนั้นด้วย

ตามมาตรา ๔๑^{๔๑} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงผนังอาคารที่มีหน้าต่าง ประตู หรือระเบียงของอาคารให้มีระยะห่างหรือผนังที่บ่งให้ถูกต้องภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง และให้ยื่นคำร้องขอรับใบอนุญาตตัดแปลงอาคารภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่พ้นกำหนดข้างต้น ซึ่งปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยื่นคำขอหลังจากรับคำสั่งแล้วถึง ๔ เดือนเศษ โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการใดๆ ตามกฎหมายต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่สนใจที่จะให้มีการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดผลอย่างดีที่สุด หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงออกใบอนุญาตตัดแปลงอาคารให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นอกจากนี้ เดิมอาคารพิพาทมีความสูง ๑๒.๙๐ เมตร ก่อสร้างโดยมีผนังระเบียงห่างจากเขตที่ดินตั้งแต่ระยะ ๐.๖๑ เมตร ถึง ๑.๕๑ เมตร อันเป็นการฝ่าฝืนข้อ ๕๐ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ แม้ภายหลังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แก้ไขโดยการปิดทึบเฉพาะช่องกันสาดด้านหลังสุด ส่วนช่องกันสาด (ช่องว่างด้านระเบียง) ที่เหลือได้ทำเป็นหน้าต่างบานเกล็ดและตัดแปลงประตูออกจากห้องพักไประเบียงเป็นหน้าต่างบานเกล็ด แต่ปรากฏว่าผู้พักอาศัยยังสามารถออกไปใช้ประโยชน์ที่ระเบียงโดยนำถุงเท้าไปตากไว้ที่บานเกล็ดของช่องกันสาดได้ ซึ่งเมื่ออาคารพิพาทอยู่ห่างจากเขตที่ดินน้อยกว่า ๓ เมตร แต่ไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร ผนังจึงต้องปิดทึบตามข้อ ๕๐ วรรคสอง ของกฎกระทรวงข้างต้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยินยอมให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จัดทำหน้าต่างบานเกล็ดที่ช่องกันสาด แก้ไขประตูห้องพักเป็นหน้าต่างบานเกล็ด ซึ่งมีลักษณะเป็นช่องระบายอากาศและช่องแสง แล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับรองว่าหน้าต่างบานเกล็ดดังกล่าวเป็นผนังของห้องพัก อยู่ห่างจากเขตที่ดินเกินกว่า ๓ เมตร ถูกต้อง จึงเป็นการตีความเบี่ยงเบนเพื่อช่วยเหลือให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว พฤติการณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่ออกคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขอาคารให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้อำนาจตามมาตรา ๔๐ (๓) ประกอบกับมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ สั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขผนังอาคารให้ถูกต้องตามข้อ ๕๐ วรรคสอง ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕๕ (พ.ศ. ๒๕๔๓)ฯ ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๑/๒๕๕๓)

^{๔๑} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๑ ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนมาตรา ๒๓ หรือมีการรื้อถอนอาคารโดยฝ่าฝืนมาตรา ๓๑ ให้นำมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องมีคำสั่งตามมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง โดยมีชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ระงับการรื้อถอนอาคาร

ในกรณีที่ไม่มีกรปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ถ้าเจ้าพนักงานท้องถิ่นเห็นว่าอาคารที่ถูกสั่งระงับการรื้อถอนไว้นั้นอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ชีวิต ร่างกาย หรือทรัพย์สิน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการรื้อถอนเอง และให้นำมาตรา ๔๒ วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๒. กรณีเกี่ยวกับการผังเมือง

๒.๑ การจัดทำผังเมืองรวม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การพิจารณาออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานีบริการก๊าซและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารในระหว่างที่กฎกระทรวงเกี่ยวกับผังเมืองรวมหมดอายุบังคับใช้

ในเขตที่มีกฎกระทรวงผังเมืองรวม การใช้ประโยชน์ในที่ดินของบุคคลใดจะต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวงนั้นกำหนดไว้เท่านั้น การออกใบอนุญาตก่อสร้างอาคารในช่วงเวลาที่กฎกระทรวงผังเมืองรวมหมดอายุลงแล้ว ย่อมไม่มีเหตุให้การออกใบอนุญาตดังกล่าวขัดต่อกฎกระทรวงที่กำหนดผังเมืองรวม เพียงแต่ทำให้ต้องดำเนินการขออนุญาตก่อสร้างอาคารตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า คำสั่งของนายกเทศมนตรีนครขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ลงวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๒ ที่อนุญาตให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ก่อสร้างอาคารตามคำขอเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยอ้างเหตุผลประการหนึ่งว่า การอนุญาตดังกล่าวเป็นการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินโดยขัดต่อข้อกำหนดของผังเมืองรวมเมืองขอนแก่นตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๘๑ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ขอให้ศาลเพิกถอนใบอนุญาตก่อสร้างอาคารดังกล่าว และให้เทศบาลนครขอนแก่น (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยุติการตอกเสาเข็มและยุติการก่อสร้างอาคาร รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติต่อผู้กระทำผิดตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ประเด็นปัญหาเห็นว่า เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๒^{๔๒} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง^{๔๓} แห่งพระราชบัญญัติการผังเมืองฯ แล้วเห็นว่า ในเขตที่มีกฎกระทรวงผังเมืองรวม การใช้ประโยชน์ที่ดินของบุคคลใดจะต้องเป็นไปตามที่กฎกระทรวงนั้นกำหนดไว้เท่านั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ยื่นคำขออนุญาตก่อสร้างเมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ออกใบอนุญาตก่อสร้างให้เมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๒ โดยบริเวณที่จะก่อสร้างอยู่ในเขตผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๓๒)ฯ ซึ่งใช้บังคับระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๓๒ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และได้ขยายกำหนดระยะเวลาการบังคับใช้ถึงปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๐๘ (พ.ศ. ๒๕๓๗)ฯ และกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๔๘ (พ.ศ. ๒๕๓๘)ฯ แต่ได้หมดอายุการใช้บังคับลงในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๙ ดังนั้น การออกใบอนุญาตก่อสร้างจึงอยู่ในระหว่างช่วงเวลาที่กฎกระทรวงที่กำหนดผังเมืองรวมเมืองขอนแก่นหมดอายุลงและไม่มีผลบังคับใช้ การอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารตามใบอนุญาตดังกล่าวจึงไม่ขัดต่อกฎกระทรวงที่กำหนดผังเมืองรวมแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓๑-อ.๑๓๓/๒๕๕๒)

๒.๔ การก่อสร้างอาคารที่ขัดกับผังเมืองรวม

เมื่ออาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นกรณีที่ไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เนื่องจากเป็นการก่อสร้างในพื้นที่ที่ต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจึงมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าของอาคารหรือผู้ครอบครองอาคารดำเนินการรื้อถอนอาคารได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ และแม้ว่าต่อมาผังเมืองรวมตามกฎกระทรวงจะสิ้นสุดการใช้บังคับ ก็ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งดังกล่าวกลายเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคาร ค.ส.ล. และป้ายโครงเหล็ก ในที่ดินมีโฉนดของผู้ฟ้องคดี โดยไม่ได้รับอนุญาต และขัดต่อผังเมืองรวมมุกดาหารตามกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

^{๔๒} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๒ กฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๘ หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐ ถ้าขัดหรือแย้งกับกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองให้บังคับตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๔๓} พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๒๗ ในเขตที่ได้มีกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมแล้ว ห้ามบุคคลใดใช้ประโยชน์ที่ดินผิดไปจากที่กำหนดไว้ในผังเมืองรวม หรือปฏิบัติการใดๆ ซึ่งขัดกับข้อกำหนดของผังเมืองรวมนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

ออกตามความในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สีเขียวอ่อนห้ามทำการก่อสร้างใดๆ นายเทศมนตรีเมืองมุกดาหาร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) รักษาราชการแทนปลัดเทศบาลเมืองมุกดาหาร จึงมีคำสั่งห้ามมิให้ผู้ใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณที่มีการกระทำได้กล่าว และให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนป้ายโครงการเหล็กและอาคารที่ก่อสร้างทั้งหมด ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตเทศบาลหรือเขตราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดมุกดาหาร คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นคำสั่งที่ถูกต้องแล้ว ต่อมากฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ สิ้นสุดการใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า เมื่อกฎกระทรวงข้างต้นสิ้นผลการใช้บังคับแล้วพื้นที่ก่อสร้างของผู้ฟ้องคดีย่อมมิใช่พื้นที่ที่ต้องห้ามมิให้ก่อสร้างตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองอีกต่อไป และยอมส่งผลให้คำสั่งให้รื้อถอนอาคารพิพาทตามคดีนี้สิ้นผลตามไปด้วย และมีประกาศจังหวัดมุกดาหาร เรื่อง ผังเมืองรวมจังหวัดมุกดาหาร (เบื้องต้น) ออกมาใช้บังคับ ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่มีอาคารพิพาทตั้งอยู่ตกอยู่ในข้อกำหนดประเภทเขตสีฟ้า ที่ดินประเภทโล่งเพื่อการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการประมง และประเภทเขตสีเขียวอ่อน ที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อการรักษาคุณภาพแม่น้ำโขง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้อาคารและคำสั่งรื้อถอนอาคารพิพาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารพิพาทโดยไม่ได้รับอนุญาตและเป็นการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ซึ่งขัดต่อการใช้ประโยชน์ตามผังเมืองรวม จึงเป็นอาคารที่ก่อสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่สามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารพิพาทดำเนินการรื้อถอนอาคารพิพาทได้ตามมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนอาคารพิพาทจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ภายหลังกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓๒๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ จะสิ้นสุดการใช้บังคับและยังไม่มีกฎกระทรวงฉบับใหม่ใช้บังคับ ซึ่งอาจทำให้การใช้ประโยชน์จากอาคารพิพาทไม่ต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมืองก็ตาม ก็ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ออกโดยชอบด้วยกฎหมายกลายเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่ประการใด เพียงแต่ทำให้ผู้ฟ้องคดีสามารถดำเนินการขออนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทได้ตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เท่านั้น และไม่เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีร้องขอต่อศาลให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๖/๒๕๕๒)

บทที่ ๕

คดีปกครองเกี่ยวกับกิจการโทรคมนาคม

๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กทช.)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะขององค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย (ทศท.)

ตามพระราชบัญญัติทุนรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๔๒

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๖

คดีปกครองเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหากรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (กสช.)

๑.๑ การดำเนินการสรรหา กสช. โดยกรรมการสรรหาที่ถูกกล่าวหาเกี่ยวกับความไม่เป็นกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ ความสัมพันธ์ระหว่างกรรมการสรรหา กสช. และผู้เข้ารับการสรรหา อันอาจเป็นเหตุให้การสรรหา กสช. มีความไม่เป็นกลาง องค์ประกอบของคณะกรรมการสรรหา กสช. และคุณสมบัติของบุคคลที่สมควรได้รับการเสนอรายชื่อเป็น กสช.

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๗

คดีปกครองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานะของรัฐวิสาหกิจ

๑. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะของการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ไปเป็นบริษัท กฟผ จำกัด (มหาชน)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนสถานะของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย ไปเป็นบริษัท ปตท จำกัด (มหาชน)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการยุบเลิกองค์การฟอกหนัง

เมื่อปรากฏว่าองค์การฟอกหนังประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจจนเสี่ยงต่อการเป็นองค์กรที่ล้มละลาย อีกทั้งปัจจุบันเอกชนสามารถประกอบกิจการฟอกหนังได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว กิจการขององค์การฟอกหนังจึงไม่อาจจัดว่าเป็นกิจการเพื่อความมั่นคงของประเทศอีกต่อไป และการที่ให้พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับย้อนหลังก็เพื่อมิให้องค์การฟอกหนังไปดำเนินการใด ๆ อันจะมีผลผูกพันองค์การอีก อันจะทำให้คณะรัฐมนตรีต้องเข้ารับผิดชอบ กรณีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงพื้นฐานทางด้านการค้าและทางเศรษฐศาสตร์อันเปลี่ยนแปลงไป อันเป็นไปตามมาตรา ๘๔ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การดำเนินการจนกระทั่งมีการยุบเลิกองค์การฟอกหนังซึ่งเป็นองค์การของรัฐบาล นั้น จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

กรณีที่กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นนั้น เป็นที่รับทราบหรือเป็นที่คาดหมายได้ของบุคคลผู้จะอยู่ในบังคับของกฎเกณฑ์นั้นอยู่แล้ว ถือเป็นข้อยกเว้นของหลักกฎหมายปกครองทั่วไปที่ว่า กฎซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ทางกฎหมายในระดับอนุบัญญัติที่ฝ่ายปกครองออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติย่อมไม่มีผลใช้บังคับย้อนหลัง

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานขององค์การพอกหนังฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่คณะรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีมติให้ยุบเลิกองค์การพอกหนัง และต่อมาได้มีการตราเป็นพระราชกฤษฎีกายุบเลิกองค์การพอกหนัง พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๐ โดยให้มีผลใช้บังคับย้อนหลังตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้แถลงนโยบายต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติว่า ไม่มีนโยบายหรือแผนงานเกี่ยวกับการยุบเลิกรัฐวิสาหกิจใดๆ อีกทั้งการกำหนดให้พระราชกฤษฎีกายุบเลิกองค์การพอกหนังฯ มีผลบังคับใช้ย้อนหลังแสดงว่า องค์การพอกหนังถูกยุบเลิกไปก่อนที่จะมีการตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวอันเป็นการขัดต่อมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่กำหนดให้การยุบเลิกองค์การพอกหนังต้องกระทำโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวและให้รื้อฟื้นองค์การพอกหนังให้กลับมาเป็นเช่นเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าองค์การพอกหนังประสบปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจทำให้กิจการขาดทุนอย่างต่อเนื่อง มีหนี้สินเป็นจำนวนมาก เสี่ยงต่อการเป็นองค์กรที่ล้มละลาย ทั้งปัจจุบันเอกชนก็สามารถประกอบกิจการพอกหนังได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว กิจการขององค์การพอกหนังจึงไม่อาจจัดว่าเป็นกิจการเพื่อความมั่นคงของประเทศอีกต่อไป และการที่ให้พระราชกฤษฎีกามีผลบังคับใช้ย้อนหลังก็เพื่อมิให้องค์การพอกหนังไปดำเนินการใดๆ อันจะมีผลผูกพันองค์การอีก อันจะทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องเข้ารับผิดชอบต่อการดำเนินการภายหลังวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ยุบเลิกองค์การพอกหนังโดยใช้ดุลพินิจที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงพื้นฐานทางด้านการค้าและทางเศรษฐศาสตร์อันเปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับมีเอกชนประกอบธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่แล้ว จึงเป็นไปตามมาตรา ๘๔ (๑)^๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การดำเนินการจนกระทั่งมีการ

^๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๘๔ รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

(๑) สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีและเป็นธรรมโดยอาศัยกลไกตลาด และสนับสนุนให้มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยต้องยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจซึ่งมีบทบัญญัติที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และต้องไม่ประกอบกิจการที่มีลักษณะเป็นการแข่งขันกับเอกชน เว้นแต่มีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ รักษาผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการจัดให้มีสาธารณูปโภค

ยุบเลิกองค์การฟอกหนังซึ่งเป็นองค์การของรัฐบาล นั้น จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ในส่วนการให้พระราชกฤษฎีกามีผลใช้บังคับย้อนหลัง นั้น แม้จะมีหลักกฎหมายปกครองที่ถือว่าเป็นหลักกฎหมายทั่วไปว่า กฎซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ทางกฎหมายในระดับอนุบัญญัติที่ฝ่ายปกครองออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติย่อมไม่มีผลบังคับใช้ย้อนหลังก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า องค์การฟอกหนังประสบปัญหาขาดทุนและขาดสภาพคล่องทางการเงินมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งคณะกรรมการองค์การฟอกหนัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) ได้มีการประชุมและต่อมามีมติให้ยุบเลิกองค์การฟอกหนัง เมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๐ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติอนุมัติในหลักการให้มีการตราพระราชกฤษฎีกายุบเลิกองค์การฟอกหนัง โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๐ ดังนั้น ในวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๕๐ จึงเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสามได้ทราบแน่นอนแล้วว่าจะมีการตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวให้มีผลบังคับใช้ย้อนหลัง กรณีจึงเป็นการที่กฎเกณฑ์ทางกฎหมายที่กำหนดขึ้นนั้นเป็นที่รับทราบหรือเป็นที่คาดหมายได้ของบุคคลที่จะอยู่ในบังคับของกฎเกณฑ์นั้นอยู่แล้ว อันเป็นข้อยกเว้นของหลักกฎหมายทั่วไปที่ทำให้กฎเกณฑ์ดังกล่าวมีผลใช้บังคับย้อนหลังได้ พระราชกฤษฎีกายุบเลิกองค์การฟอกหนังฯ จึงเป็นกฎที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๔๔/๒๕๕๒)

บทที่ ๘

คดีปกครองเกี่ยวกับการลงทุน การเงิน การคลัง และการธนาคาร

๑. กรณีเกี่ยวกับการจ่ายเงินปันผลค้างจ่ายหุ้นสามัญของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เพื่อบังคับชำระหนี้เงินกู้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์

ในการขอขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แม้ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอไว้เป็นการเฉพาะก็ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ไม่เช่นนั้น ย่อมถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร การที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่ดำเนินการพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ยื่นคำขอได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานของบริษัทหลักทรัพย์ อ. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาดและเจ้าหน้าที่รับอนุญาต ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของบริษัทในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีลาออกจากบริษัทดังกล่าวและสมัครเข้าทำงานกับบริษัทหลักทรัพย์ บ. ในตำแหน่งเดียวกัน จากนั้นเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ บริษัทหลักทรัพย์ บ. ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ช่วยผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และผู้อำนวยการโครงการตรวจสอบพิเศษ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่พิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. ล่าช้า ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนและเสียหายโดยไม่สามารถส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์

ในระบบซื้อขายหลักทรัพย์ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงขาดรายได้เพราะลูกค้าไม่เชื่อมั่นและไม่ใช้บริการของผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ขึ้นทะเบียนผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. และชดใช้ค่าเสียหายจากการขาดรายได้แก่ผู้ฟ้องคดี และปรากฏต่อมาว่า ภายหลังจากยื่นฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้ขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๗๐ แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายควบคุมดูแลการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ และปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยรวมถึงการกำหนดระเบียบ หรือข้อบังคับในอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติหน้าที่นายหน้าหรือตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และการอื่นใดที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นอดีตพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ อ. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาดและเจ้าหน้าที่รับอนุญาต ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของบริษัทในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีลาออกจากบริษัทหลักทรัพย์ อ. และสมัครเข้าทำงานที่บริษัทหลักทรัพย์ บ. ในตำแหน่งเดียวกัน โดยบริษัทหลักทรัพย์ บ. ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำขอดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนด ซึ่งตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติว่าการฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีหรือนับแต่วันที่พ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับแต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้นเมื่อพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะในเรื่องนี้มิได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนเจ้าหน้าที่รับอนุญาตไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่จึงต้องพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนของผู้ฟ้องคดีภายในระยะเวลาอันสมควร โดยเทียบเคียงกับสิทธิการฟ้องคดีแล้วระยะเวลาอันสมควรจึงน่าจะเป็น ๙๐ วัน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัท

หลักทรัพย์ บ. เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงต้องดำเนินการพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว เหตุแห่งการฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. ให้แล้วเสร็จ จึงเกิดขึ้นตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้เวลาในการพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีนับตั้งแต่วันที่รับคำขอจนถึงวันที่ขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เป็นเวลาถึง ๑๖๖ วัน หรือกว่า ๕ เดือนเศษ โดยอ้างว่าต้องใช้เวลาในการพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากนายจ้างเดิมของผู้ฟ้องคดีร้องเรียนนั้น เห็นว่าแม้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ฯ จะมีได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอในกรณีที่มีการร้องเรียนก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาอันสมควรข้างต้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้เวลาในการพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีถึง ๕ เดือนเศษ ย่อมเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบ กรณีจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตล่าช้าย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้ฟ้องคดี แม้ผู้ฟ้องคดีจะยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาดได้ แต่ก็ไม่สามารถให้บริการส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในระบบซื้อขายหลักทรัพย์แก่ลูกค้าได้ ทำให้การทำงานของผู้ฟ้องคดีขาดความคล่องตัว ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. ล่าช้าเกินสมควร จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองใช้เวลาในการพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้วเสร็จล่าช้ากว่าระยะเวลาอันสมควรเป็นเวลา ๒ เดือนเศษ น่าจะเป็นเหตุให้รายได้ของผู้ฟ้องคดีขาดหายไปพอสมควร จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายให้ประมาณเดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท และเมื่อศาลกำหนดค่าเสียหายรวมแล้วจึงไม่มีเหตุจะต้องกำหนดค่าเสียหายเป็นรายเดือนให้ผู้ฟ้องคดีภายหลังฟ้องคดีอีก สำหรับการชำระดอกเบี้ยนั้น โดยที่มาตรา ๒๐๖ และมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดว่า ในกรณีนี้อันเกิดแต่มูลละเมิดลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาทำละเมิด และหนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี แต่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ชำระดอกเบี้ยตั้งแต่วันถัดจากวันฟ้อง ศาลจึงกำหนดให้ตามคำขอ

อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิด

ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ ไม่ได้ คงฟ้องได้แต่เฉพาะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ ต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีด้วยนั้น จึงฟังไม่ขึ้น จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินจำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท ให้ผู้ฟ้องคดี พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระแล้วเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๓/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๑๗/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๑๘/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๑๙/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๒๐/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๒๑/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๖๐/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๙๑/๒๕๕๒ ที่ อ.๔๒๗/๒๕๕๒ และที่ อ.๔๒๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

บทที่ ๙

คดีปกครองเกี่ยวกับการพาณิชย์ และการอุตสาหกรรม

๑. กรณีเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงกำหนดให้วัสดุใดเป็นเทพหรือวัสดุโทรทัศน์ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมกิจการเทพและวิทยุโทรทัศน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการชำระเงินรายได้ให้แก่กองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย ตามระเบียบคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนระเบียบคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เพิกถอนประกาศของสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายฯ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ใช้ดวงตราสัญลักษณ์ข้าวไทย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณูปโภค

๑. กรณีเกี่ยวกับการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค

๑.๑ การกำหนดจุดก่อสร้างสะพาน

เมื่อการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนที่กรุงเทพมหานครกำหนดไว้เองประกอบกับข้อเท็จจริงฟังได้ว่าการก่อสร้างสะพานบริเวณพิพาทไม่น่าจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้โดยสารรถประจำทางเพื่อจะใช้ข้ามถนนไปยังห้างสรรพสินค้าแต่อย่างใด อีกทั้ง เห็นได้ว่าสะพานที่จะก่อสร้างใหม่ไม่ก่อให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนที่จะใช้ข้ามถนนมากกว่าสะพานที่มีอยู่เดิม การกำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามคดีนี้ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อการกระทำดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการประกอบกิจการและราคาที่ดินของผู้ฟ้องคดี ย่อมถือได้ว่าทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่ง อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าห้างสรรพสินค้า บีทีซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ เชื่อมกับที่ดินบริเวณทางเท้าบริเวณหน้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีซึ่งใช้ประโยชน์เป็นที่ตั้งสถานประกอบกิจการขายน้ำมันเชื้อเพลิง โดยบริษัท บีทีซีซูเปอร์เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าหากมีการก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนจะทำให้ตนได้รับความเดือดร้อนเสียหายเนื่องจากความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ประกอบกับบริเวณดังกล่าวได้มีสะพานลอยคนเดินข้ามถนนอยู่แล้ว หากมีการสร้างสะพานแห่งนี้ก็จะทำให้มีระยะห่างของสะพานระหว่างสะพานเดิมกับสะพานใหม่เพียง ๑๕๒ เมตร และในการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานนี้ผู้ถูกฟ้องคดีก็ได้เชิญให้ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมพิจารณาด้วย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจในการกำหนดจุดก่อสร้างดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดียกเลิกการก่อสร้างสะพานดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

จากข้อเท็จจริงตามแผนผังพร้อมคำให้การเพิ่มเติมที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดส่งต่อศาล ฟังได้ว่า จุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนพิพาทซึ่งอยู่บริเวณหน้าสถานีบริการน้ำมัน เชื้อเพลิงอยู่ห่างจากป้ายโดยสารรถประจำทางไม่น้อยกว่า ๑๓๐ เมตร และที่ปักผู้โดยสารรถประจำทางก็มีได้อยู่กึ่งกลางระหว่างสะพานเดิมและสะพานที่จะสร้างขึ้นใหม่ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจง ดังนั้น การกำหนดจุดก่อสร้างสะพานใหม่จึงไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ ของหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติในการกำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนที่กำหนดให้ที่ตั้งของสะพานอยู่ไม่ห่างไกลจากที่ปักผู้โดยสารรถประจำทาง และมีระยะห่างจากสะพานข้างเคียงประมาณ ๒๐๐ เมตร นอกจากนี้ จุดก่อสร้างสะพานก็มีช่องทางเข้าออกห่างสำหรับประชาชนผู้ใช้รถโดยสารประจำทาง การก่อสร้างสะพานดังกล่าวย่อมไม่บรรลुวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดความสะดวกแก่ผู้โดยสารรถประจำทางที่จะใช้เพื่อข้ามถนนไปยังห้างสรรพสินค้าฯ แต่อย่างใด อีกทั้ง ไม่ปรากฏว่าการก่อสร้างสะพานใหม่จะก่อให้เกิดความสะดวกแก่ประชาชนเพื่อข้ามถนนมากกว่าสะพานที่มีอยู่เดิม จึงไม่อาจถือได้ว่าสะพานที่สร้างขึ้นใหม่มีขึ้นเพื่อให้เพียงพอต่อการใช้ประโยชน์ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดจุดก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนบริเวณหน้าสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นอกจากนี้ การก่อสร้างสะพานคนเดินข้ามถนนบริเวณดังกล่าวทำให้เกิดความไม่สะดวกต่อรถยนต์เข้าออกสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงอันมีผลกระทบต่อประกอบกิจการและราคาที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ซึ่งแม้จะมีได้มีผลกระทบจนไม่อาจประกอบกิจการต่อไปได้ แต่ก็ยอมถือได้ว่าทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว ดังนั้น การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๕/๒๕๕๒)

๑.๒ การกำหนดจุดก่อสร้างบันไดทางขึ้น - ลงอุโมงค์คนเดินลอดถนนบริเวณทางเท้าสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การก่อสร้างบ่อพักน้ำทิ้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การกำหนดหรือยกเลิกจุดผ่อนผันให้ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนทาง สาธารณะ

การประกาศให้ทางเท้าที่พิพาทเป็นจุดผ่อนผันในการจำหน่ายสินค้าในที่
สาธารณะในช่วงระยะเวลาก่อนหน้านี้อาจเป็นเพราะขณะนั้นไม่มีความจำเป็นที่ต้องใช้
ที่พิพาทเป็นทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะของประชาชนจำนวนมาก ดังนั้น ในกรณีที่
ปรากฏข้อเท็จจริงในภายหลังว่า มีกรณีที่บริษัทเอกชนจำเป็นต้องตัดคั่นหินทางเท้า
พิพาทตามที่ได้รับอนุญาตจากกรุงเทพมหานครอย่างถูกต้องตามกฎหมายเพื่อให้
ผู้พักอาศัยในที่ดินและอาคารคอนโดมิเนียมใช้เส้นทางเข้าออก จึงถือว่าเป็นกรณีที่มี
ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป การประกาศจุดผ่อนผันและอนุญาตให้
ผู้ฟ้องคดีตั้งแผงลอยในบริเวณทางเท้าย่อมทำให้ประชาชนทั่วไปไม่สามารถใช้ทางเท้า
ได้โดยสะดวก หากไม่เพิกถอนสิทธิดังกล่าวย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์
สาธารณะ ผู้อำนวยการเขตบางกอกน้อย จึงย่อมมีอำนาจออกคำสั่งยกเลิกสิทธิ
ทำการค้าบริเวณทางเท้าในจุดผ่อนผัน อันเป็นการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง
ที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งตามนัยมาตรา ๕๓ วรรคสอง (๓) แห่ง
พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นผู้ที่มีรายชื่อในบัญชีผู้ทำการค้าขายหรือจำหน่ายในที่สาธารณะ
ตามประกาศกำหนดจุดผ่อนผันของสำนักงานเขตบางกอกน้อย ต่อมาผู้อำนวยการเขตบางกอกน้อย
(ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งยกเลิกสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ในการทำการค้าบริเวณทางเท้าพิพาท
เพื่อให้ผู้ที่พักอาศัยในที่ดินและอาคารคอนโดมิเนียมใช้ทางพิพาทเป็นทางเข้าออก ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่
เห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ค้าขายบริเวณทางเท้า
พิพาทมานานหลายปี และคอนโดมิเนียมมีทางเข้าออกอยู่แล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทำให้
ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับความเดือดร้อนและเสียหาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาล
มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของ
ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นด้วยเหตุว่า
พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
และประกาศสำนักงานเขตบางกอกน้อยกำหนดจุดผ่อนผันในการจำหน่ายสินค้าให้แก่ผู้ฟ้องคดี
มีวัตถุประสงค์เพื่อการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ผู้ถูกฟ้องคดี
จึงมีอำนาจใช้ดุลพินิจที่จะกำหนดจุดผ่อนผันหรือไม่ก็ได้ และผู้ถูกฟ้องคดีมิได้สัญญาว่าจะจัดหา

ที่คำขายให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับการเยียวยาไปแล้ว ขอให้ศาลปกครองสูงสุด กลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้ยกฟ้อง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ยกเลิกสิทธิทำการค้าบริเวณทางเท้าพิพาทในจุดผ่อนผันของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง ตามนัยมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และคำสั่งนี้จะมีผลเป็นการเพิกถอนสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ตามประกาศกำหนดจุดผ่อนผัน ซึ่งประกาศดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ ดังนั้น หากผู้ถูกฟ้องคดีจะเพิกถอนสิทธิของผู้ฟ้องคดีทั้งสี่จะต้องเป็นไปตามที่หลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๓ วรรคสอง (๓)^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กำหนดไว้ ซึ่งในคดีนี้ เหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศให้ที่พิพาทเป็นจุดผ่อนผันได้อาจเป็นเพราะว่าบริเวณทางเท้าพิพาทไม่มีความจำเป็นต้องใช้เป็นทางเข้าออกสู่ถนนสาธารณะของประชาชนจำนวนมาก แต่การประกาศจุดผ่อนผันกรณีดังกล่าวไม่เป็นการตัดสิทธิของบุคคลอื่นที่จะขอใช้ทางเท้าพิพาทได้ หากมีความจำเป็น ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าบริษัท ร. มีความจำเป็นต้องตัดคั้นหินทางเท้าพิพาทตามที่ได้รับอนุญาตจากกรุงเทพมหานครอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อให้ผู้พักอาศัยในที่ดินและอาคารคอนโดมิเนียมใช้เป็นทางเข้าออก จึงเป็นกรณีที่ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เกี่ยวกับการอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่ทำการค้าบริเวณทางเท้าพิพาทในจุดผ่อนผันเปลี่ยนแปลงไป การประกาศจุดผ่อนผันและอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีตั้งแผงลอยบริเวณทางเท้าพิพาทต่อไป ย่อมทำให้ประชาชนทั่วไปไม่สามารถใช้บริเวณทางเท้าได้โดยสะดวกเนื่องจากมีผู้ใช้ทางเท้า

^๑ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๓ คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งไม่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอนหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ เว้นแต่เป็นกรณีที่ต้องทำคำสั่งทางปกครองที่มีเนื้อหาทำนองเดียวกันนั้นอีก หรือเป็นกรณีที่การเพิกถอนไม่อาจกระทำได้ เพราะเหตุอื่น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงประโยชน์ของบุคคลภายนอกประกอบด้วย

คำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนโดยให้มีผลตั้งแต่ขณะที่เพิกถอนหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้เฉพาะเมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) มีกฎหมายกำหนดให้เพิกถอนได้หรือมีข้อสงวนสิทธิให้เพิกถอนได้ในคำสั่งทางปกครองนั่นเอง
- (๒) คำสั่งทางปกครองนั้นมีข้อกำหนดให้ผู้รับประโยชน์ต้องปฏิบัติ แต่ไม่มีการปฏิบัติภายในเวลาที่กำหนด
- (๓) ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งหากมีข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เช่นนี้ในขณะทำคำสั่งทางปกครองแล้วเจ้าหน้าที่คงจะไม่ทำคำสั่งทางปกครองนั้น และหากไม่เพิกถอนจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะได้

บริเวณพิพาทมากขึ้น หากไม่เพิกถอนสิทธิการคำบริเวณที่พิพาทย่อมก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะ ฉะนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งเพิกถอนสิทธิการคำแฝงลอย ซึ่งเป็นสิทธิของปัจเจกชนเพื่อการบริการสาธารณะ จึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๓ วรรคสอง (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ คำสั่งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๘/๒๕๕๒)

๑.๕ การก่อสร้างท่อระบายน้ำทิ้ง

แม้จะฟังได้ว่า การก่อสร้างท่อระบายน้ำอันเป็นมูลพิพาทจะดำเนินการลงบนที่สาธารณประโยชน์ โดยให้ปลายท่อระบายน้ำปล่อยน้ำทิ้งลงในสระน้ำส่วนที่เป็นที่สาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความคุ้มครองดูแลและรักษาขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย แต่โดยที่สระน้ำดังกล่าวเป็นสระน้ำเดียวกันกับสระน้ำที่ผู้ฟ้องคดีถือกรรมสิทธิ์ และผลจากการปล่อยน้ำทิ้งผ่านท่อระบายน้ำดังกล่าว ทำให้สระน้ำส่วนของผู้ฟ้องคดีเน่าเหม็นไม่สามารถทำการเกษตรได้ดังเดิม กรณีจึงฟังว่าการกระทำดังกล่าวขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการใช้สิทธิอันมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นอันเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๘๘๓๒ ซึ่งมีสภาพเป็นสระน้ำ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแลง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ก่อสร้างท่อระบายน้ำพร้อมคันกันน้ำเพื่อให้น้ำจากท่อระบายน้ำไหลลงสู่สระน้ำของผู้ฟ้องคดี ทำให้ชอบสระน้ำพังทลายและมีขยะไหลลงสู่สระน้ำ ผู้ฟ้องคดีได้เคยร้องเรียนด้วยวาจาต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้แก้ไขปัญหาดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำท่อน้ำให้ไหลไปทางอื่นไม่ให้ไหลลงสู่บ่อน้ำของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ข้อเท็จจริงจะฟังเป็นที่ยุติว่า การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีตามคดีนี้จะเป็นการก่อสร้างท่อระบายน้ำลงบนที่สาธารณประโยชน์ โดยให้ปลายท่อระบายน้ำปล่อยน้ำทิ้งลงในสระน้ำส่วนที่เป็นที่สาธารณประโยชน์ที่อยู่ในความคุ้มครองดูแลและรักษาของผู้ถูกฟ้องคดีตามกฎหมาย แต่โดยที่สระน้ำที่ผู้ถูกฟ้องคดีระบายน้ำทิ้งดังกล่าวเป็นสระน้ำเดียวกันกับสระน้ำที่ผู้ฟ้องคดีถือกรรมสิทธิ์ ซึ่งผลจากการก่อสร้างท่อระบายน้ำดังกล่าวน้ำฝนตามธรรมชาติที่ไหลลงสู่สระน้ำของผู้ฟ้องคดีจะไหลรวมกันมาตามท่อระบายน้ำและลงทางปลายท่อสิ่งปฏิกูลต่างๆ จึงไหลลงมากับน้ำฝนตามธรรมชาติลงสู่สระน้ำของผู้ฟ้องคดีทำให้สระน้ำของ

ผู้ฟ้องคดีเนาเหม็นไม่สามารถใช้ทำการเกษตรได้ดั้งเดิม การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวจึงเป็นการก่อความเดือดร้อนเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี เกินที่ควรคาดคิดหรือคาดหมายได้ว่าจะเกิดขึ้นตามปกติ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ที่จะต้องป้องกันหรือแก้ไขเมื่อผู้ฟ้องคดีแจ้งให้ทราบถึงปัญหาดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่ได้จัดการแก้ไขเพื่อบรรเทาผลร้ายที่เกิดขึ้นแก่ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการใช้สิทธิอันมีแต่จะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นอันเป็นการมิชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๙/๒๕๕๒)

๒. กรณีเกี่ยวกับการบำรุงรักษาและดูแลสิ่งสาธารณูปโภค

๒.๑ การบำรุงรักษาคูน้ำให้อยู่ในสภาพใช้การได้ดี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การปรับสภาพคูน้ำให้อยู่ในสภาพเดิม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการให้บริการสิ่งสาธารณูปโภค

๓.๑ การให้บริการไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การให้บริการโทรศัพท์ระบบบอกรับเป็นสมาชิก

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๑๑

คดีปกครองเกี่ยวกับการสาธารณสุขและอนามัย

๑. กรณีเกี่ยวกับการใช้สิทธิรับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการแก้ไขทะเบียนตำรับยา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการจ่ายรางวัลสินบนนำจับในคดีจับกุมผู้กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยยา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

๔.๑ การออกประกาศกำหนดจุดผ่อนผันให้ขายหรือจำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ ถนนหรือสถานสาธารณะที่ควรอนุญาตหรือผ่อนผันให้เป็นที่ยจำหน่ายสินค้าได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๓ การออกใบอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔ การที่ผู้ได้รับอนุญาตให้จำหน่ายสินค้าในที่หรือทางสาธารณะไม่สามารถเข้าไปจำหน่ายสินค้าในที่ที่ตนได้รับอนุญาตได้

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๕ การจับกุมผู้ค้าแผงลอยที่นำสินค้ามาวางขายในบริเวณทางสาธารณะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการต่อใบอนุญาตให้ค้าของเก่า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. สัญญาให้ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. ๒๕๓๓

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. กรณีเกี่ยวกับการทำฟาร์มเลี้ยงสัตว์

มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหน้าที่ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลของเหตุรำคาญที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น หากเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพิกเฉยมิได้ใช้อำนาจดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนดเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลนั้น ความเสียหายดังกล่าวจึงเป็นความเสียหายโดยตรงจากการที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แม้ความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำของผู้ที่ก่อเหตุรำคาญอยู่ด้วย แต่เจ้าพนักงานท้องถิ่นก็ยังคงรับผิดชอบของตน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ฟาร์มเลี้ยงสุกร และผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงลูกไรได้ถ่ายเทน้ำเสียออกมาเป็นจำนวนมากทำให้น้ำเสียไหลท่วมที่นาของผู้ฟ้องคดีจนไม่สามารถเพาะปลูกได้ ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนเรื่องดังกล่าวต่อองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกู (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังตะกู (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติตามหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และให้ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้วว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ฟาร์มเลี้ยงสุกรและผู้ประกอบการเพาะเลี้ยงลูกไรได้ถ่ายเทน้ำเสียท่วมขังที่นาของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับเพิกเฉยมิได้ใช้อำนาจในการดำเนินการตามที่มาตรา ๒๖^๑ และมาตรา ๒๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดในการระงับหรือหาวิธีการป้องกันเหตุรำคาญนั้น ซึ่งเป็นหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติให้จักต้องกระทำเพื่อป้องกันผลของเหตุรำคาญที่จะทำให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งหากเมื่อได้รับการร้องเรียนแล้วผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ต้องปฏิบัติแล้ว ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีก็จะไม่เกิดขึ้น ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นความเสียหายโดยตรงจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ความเสียหายนั้นจะเกิดจากการกระทำของบุคคลอื่นอยู่ด้วย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังต้องรับผิดชอบในส่วนของตน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบใช้

^{๑-๒} พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๒๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่เอกชน รวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษา บรรดาถนน ทางบก ทางน้ำ รังระบายน้ำ คูคลอง และสถานที่ต่าง ๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัดและควบคุมเหตุรำคาญต่าง ๆ ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคตให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำการละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้นในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วนจนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

^๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้เสนอพยานหลักฐานต่อศาลเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่กล่าวอ้างตามข้อ ๖๔ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ดังนั้น ค่าเสียหายจะพึงใช้เพียงใด ศาลจึงมีอำนาจกำหนดให้ได้ตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งการละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๗/๒๕๕๒)

^๔ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรงแต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่ซึ่งไม่ได้สังกัดหน่วยงานของรัฐแห่งใดให้ถือว่ากระทรวงการคลังเป็นหน่วยงานของรัฐที่ต้องรับผิดตามวรรคหนึ่ง

บทที่ ๑๒

คดีปกครองเกี่ยวกับการประกอบกิจการและเหตุเดือดร้อนรำคาญ

๑. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการ

๑.๑ การออกใบอนุญาตตั้งสถานบริการตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

วิธีพิจารณาคดีของศาลปกครองเป็นวิธีพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวน ศาลปกครองจึงมีอำนาจตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม โดยมีได้จำกัดเฉพาะพยานหลักฐานที่คู่กรณีได้ยื่นต่อศาลเท่านั้น ตามนัยมาตรา ๕๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๕ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนั้น แม้คำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด เชียงรายที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตสถานบริการให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างเหตุผลตาม ข้อ ๑๑ ทวิ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติ สถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ จะเป็นการอ้างเหตุผลที่ไม่ถูกต้อง แต่เมื่อศาลปกครองชั้นต้น พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีฝ่าฝืนเงื่อนไขในการต่ออายุใบอนุญาตตามข้อ ๑๐ ทวิ ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน คำสั่งที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบ ด้วยกฎหมาย ศาลปกครองชั้นต้นก็พิพากษายกฟ้องได้ มิได้เป็นการพิพากษานอกประเด็น สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่มีคำสั่งไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ให้แก่ ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าสถานบริการดังกล่าวหยุดประกอบกิจการโดยไม่มีเหตุอันสมควรติดต่อกัน เป็นเวลาเกิน ๑๒๐ วัน ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อปลัดกระทรวงมหาดไทย ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดี มาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาแล้วเห็นว่า สาเหตุที่ผู้ฟ้องคดีหยุดประกอบกิจการ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเพิ่งได้รับใบอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตลอดจนผู้ฟ้องคดีประสบปัญหา เกี่ยวกับสถานที่และเงินทุน การหยุดประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีจึงมีเหตุอันสมควรที่จำเป็น

อย่างยิ่ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอ้างข้อ ๑๑ ทวิ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓)ฯ จึงไม่ชอบด้วย กฎหมาย อย่างไรก็ตาม ศาลปกครองชั้นต้นเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้หยุดประกอบกิจการ ติดต่อกันเกินเจ็ดวัน แต่ไม่ได้มีการแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบ ถือเป็น การฝ่าฝืนเงื่อนไข ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ ทวิ ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกัน จึงไม่มีเหตุที่ศาลจะต้องเพิกถอน คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ศาลปกครองชั้นต้นจึงพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีการอ้าง เหตุข้อ ๑๐ ทวิ ของกฎกระทรวงดังกล่าวแต่อย่างใด การพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น ในประเด็นนี้จึงเป็นการพิพากษานอกประเด็นของคดี จึงอุทธรณ์ขอให้ศาลปกครองสูงสุด พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นโดยพิพากษาให้เป็นไปตามคำขอท้ายฟ้อง ของผู้ฟ้องคดีต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครอง ศาลไม่ได้จำกัดการรับฟัง พยานหลักฐานที่คู่กรณีได้ยื่นต่อศาลเท่านั้น เนื่องจากการพิจารณาคดีของศาลปกครอง เป็นวิธีพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวน ศาลปกครองจึงมีอำนาจตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริง ได้ตามความเหมาะสม ตามนัยมาตรา ๕๕ วรรคสาม^๑ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ประกอบกับข้อ ๕^๒ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้พิจารณา ต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอต่ออายุใบอนุญาตให้ตั้ง สถานบริการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจที่จะต่ออายุใบอนุญาตหรือไม่ต่ออายุใบอนุญาต ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้ และหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ต่ออายุใบอนุญาตก็ไม่ได้จำกัด

^๑ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕๕

ฯลฯ

ฯลฯ

ในการพิจารณาพิพากษาคดี ศาลปกครองอาจตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม ในการนี้ ศาลปกครองจะรับฟังพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือพยานหลักฐานอื่นนอกเหนือจากพยานหลักฐาน ของคู่กรณีได้ตามที่เห็นสมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

^๒ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๕ วิธีพิจารณาคดีปกครองเป็นวิธีพิจารณาโดยใช้ระบบไต่สวนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองและระเบียบนี้

ในกรณีที่กฎหมายหรือระเบียบตามวรรคหนึ่งมิได้กำหนดเรื่องใดไว้โดยเฉพาะ ให้ดำเนินการตามหลักกฎหมายทั่วไปว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง

ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องอ้างเหตุผลตามข้อ ๑๑ ทวิ^{๓-๔} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาจจะต้องอ้างเหตุผลในการที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามข้อ ๑๐ ทวิ^๕ ของกฎกระทรวงฉบับเดียวกันก็ได้ เพราะตามข้อ ๑๐ ทวิ ถือเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการพิจารณาไม่ต่ออายุใบอนุญาตได้เช่นเดียวกัน แม้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะได้ให้เหตุผลในการไม่ต่ออายุใบอนุญาตตามข้อ ๑๑ ทวิ โดยไม่ได้อ้างข้อ ๑๐ ทวิ ก็ตาม แต่การที่ผู้ฟ้องคดีหยุดประกอบกิจการเกินกว่าเจ็ดวันแล้วไม่ได้มีการแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเป็นหนังสือตามข้อ ๑๐ ทวิ ถือเป็น การฝ่าฝืนเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงเช่นเดียวกัน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ที่มีอำนาจในการพิจารณาต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ระบุเหตุผลไม่ครบถ้วนจึงหาทำให้คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยระบุเหตุผลไม่ครบถ้วนเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใดไม่ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่ต่ออายุใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยอ้างข้อ ๑๑ ทวิ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะการหยุดประกอบกิจการมีเหตุผลอันสมควร แต่ผู้ฟ้องคดีในฐานะเจ้าของสถานบริการไม่ได้มีการแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ ทวิ แล้วมีคำพิพากษายกฟ้องจึงไม่ได้เป็นการพิพากษานอกประเด็นของคดีแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๑/๒๕๕๒)

๑.๒ การออกใบรับรองมาตรฐานสถานประกอบการหมวดเพื่อสุขภาพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^{๓-๔} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๙

ข้อ ๑๐ ทวิ สถานบริการใดหยุดประกอบกิจการติดต่อกันเกินเจ็ดวัน ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบทันทีแต่ต้องไม่เกินสองวันนับแต่วันที่ได้หยุดประกอบกิจการ และเมื่อจะประกอบกิจการต่อไปเมื่อใด ให้แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบเป็นหนังสือ

ข้อ ๑๑ ทวิ สถานบริการที่จะได้รับการต่ออายุใบอนุญาต ต้องไม่หยุดประกอบกิจการในรอบปีที่ได้รับใบอนุญาตโดยไม่มีเหตุอันสมควรติดต่อกันเป็นเวลาเกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน และต้องไม่ฝ่าฝืนเงื่อนไขในการอนุญาตตามที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้

๒. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถาน

๒.๑ การออกใบอนุญาตให้จัดตั้งสุสานและฌาปนสถานในเขตต้องห้ามตามกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การขอรับใบอนุญาตจัดตั้งสุสานและฌาปนสถานสาธารณะหรือสุสานและฌาปนสถานเอกชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสร้างความเดือดร้อนแก่ประชาชน

๓.๑ การประกอบกิจการอู่ซ่อมรถยนต์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การประกอบกิจการฆ่าและชำแหละสุกร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การประกอบกิจการประเภทสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้นแล้ว หรือเหลือใช้

การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกันที่จะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลได้ต่อเมื่อการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญที่แตกต่างกันนั้น ต้องเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิหรือความชอบธรรมอย่างใด ๆ ที่จะเรียกให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นดำเนินการออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เนื่องจากที่ตั้งของสถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในกฎกระทรวงให้ใช้ผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างได้ว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ปฏิบัติต่อการประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีแตกต่างจากการประกอบกิจการของเจ้าของสถานประกอบการรายอื่น ๆ

ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ จึงไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ซำรุด ไข้แล้ว หรือเหลือใช้ ต่อสำนักงานเขตบางแค ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากผู้อำนวยการเขตบางแค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าสถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นน้อย (สีเหลือง) ประเภท ย. ๓ มีขนาดเขตทางเท่ากับ ๘ เมตร ซึ่งห้ามใช้ประโยชน์ในที่ดินในการซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ เว้นแต่ตั้งอยู่ริมถนนสาธารณะที่มีขนาดเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร จึงมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการตามคำขอ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ระหว่างรอผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหยุดประกอบกิจการและแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปชำระค่าปรับในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีฝ่าฝืนยังดำเนินกิจการต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทบทวนการออกใบอนุญาตซื้อขายเศษวัสดุไว้แล้วหรือเหลือใช้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏว่า สถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ในพื้นที่สีเหลืองประเภท ย. ๓ และอยู่ติดถนนสาธารณะที่มีความกว้างเพียง ๘.๕๐ เมตร สถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีจึงต้องห้ามมิให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินเพื่อการซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุตามข้อ ๑๔ วรรคสอง (๒๑)^๕ ของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยได้รับมอบอำนาจจากผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี

^๕ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๙

ข้อ ๑๔ ที่ดินประเภท ย. ๓ ให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอยู่อาศัยประเภทบ้านเดี่ยว บ้านแฝด บ้านแถว ห้องแถว หรือตึกแถว สถาบันราชการ การสาธารณูปโภคและสาธารณูปการเป็นส่วนใหญ่ สำหรับการให้ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการอื่น ให้ใช้ได้ไม่เกินร้อยละสิบของที่ดินประเภทนี้ในแต่ละบริเวณ

ที่ดินประเภทนี้ ห้ามใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อกิจการตามที่กำหนดดังต่อไปนี้

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐)

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐)

(๒๑) การซื้อขายหรือเก็บเศษวัสดุ เว้นแต่ที่ตั้งอยู่ริมถนนสาธารณะที่มีขนาดเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร ยาวต่อเนื่องกันโดยตลอดจนไปเชื่อมต่อกับถนนสาธารณะอื่นที่มีขนาดเขตทางไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐)

๑) ๒) ๓) ๔) ๕) ๖) ๗) ๘) ๙) ๑๐) ๑๑) ๑๒) ๑๓) ๑๔) ๑๕) ๑๖) ๑๗) ๑๘) ๑๙) ๒๐)

ที่ ๑) ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้ใช้อำนาจตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง^๖ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับข้อ ๔๒^๗ ของกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประเภทการสะสมวัตถุหรือสิ่งของข่าวดู ใช้แล้ว หรือเหลือใช้ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่า กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร ใช้บังคับกับทุกคน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มาจำกัดสิทธิของผู้ฟ้องคดีเพียงผู้เดียวทั้งที่สถานประกอบการอื่นๆ ก็กระทำผิดต่อข้อกำหนดของกฎกระทรวงดังกล่าวเหมือนกัน นั้น เห็นว่า การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างที่จะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลได้ต่อเมื่อการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญที่แตกต่างกันนั้น ต้องเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิหรือความชอบธรรมใดๆ ที่จะเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออกใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอันเป็นการเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำการที่ขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติต่อการประกอบกิจการของผู้ฟ้องคดีแตกต่างจากการประกอบกิจการของเจ้าของสถานประกอบการรายอื่นๆ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๑/๒๕๕๓)

๔. กรณีเกี่ยวกับการจัดระเบียบการประกอบกิจการตลาดนัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^๖ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๕๖ เมื่อได้รับคำขอรับใบอนุญาตหรือคำขอต่ออายุใบอนุญาต ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของคำขอ ถ้าปรากฏว่าคำขอดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดในข้อกำหนดของท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์นั้นทั้งหมดและแจ้งให้ผู้ขออนุญาตแก้ไขให้ถูกต้องและสมบูรณ์ในคราวเดียวกัน และในกรณีจำเป็นที่จะต้องส่งคืนคำขอแก่ผู้ขออนุญาต ก็ให้ส่งคืนคำขอพร้อมทั้งแจ้งความไม่ถูกต้องหรือความไม่สมบูรณ์ให้ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันได้รับคำขอ

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อ ๔๒ ให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมการก่อสร้างอาคารหรือการประกอบกิจการในเขตผังเมืองรวมปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

๕. กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการ

๕.๑ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรม

การที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงแรมไม่พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงาน ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการดังกล่าวได้ให้ความเห็นชอบรายงานฯ แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ แม้ว่าต่อมาคณะกรรมการผู้ชำนาญการจะมีมติไม่ให้ความเห็นชอบรายงานฯ แต่ก็เป็นมติที่ออกมาภายหลังจากที่ระยะเวลาดังกล่าวได้ล่วงพ้นไปแล้ว จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของอาคารคอนกรีตเสริมเหล็ก ๘๘ ชั้น เลขที่ ๒๒๒ ถนนราชปรารภ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ใช้สำหรับเป็นอาคารสำนักงาน จอดรถยนต์

^๔ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๔๙ การพิจารณาของคณะกรรมการผู้ชำนาญการตามมาตรา ๔๘ ให้กระทำให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้เสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบ หรือในกรณีที่ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจตามกฎหมายสั่งอนุญาตแก่บุคคลซึ่งขออนุญาตได้

ในกรณีที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการไม่ให้ความเห็นชอบ ให้เจ้าหน้าที่รอการสั่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตไว้ก่อนจนกว่าบุคคลดังกล่าวจะเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมตามที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการสั่งให้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือจัดทำใหม่ทั้งฉบับ ตามแนวทางหรือรายละเอียดที่คณะกรรมการผู้ชำนาญการกำหนด

เมื่อบุคคลดังกล่าวได้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมซึ่งได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือได้จัดทำใหม่ทั้งฉบับแล้ว ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานดังกล่าว แต่ถ้าคณะกรรมการผู้ชำนาญการมิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าคณะกรรมการผู้ชำนาญการเห็นชอบ และให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวสั่งอนุญาตแก่บุคคลผู้ขออนุญาตได้

ในกรณีที่เห็นเป็นการสมควร รัฐมนตรีจะประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้โครงการหรือกิจการตามประเภทและขนาดที่ประกาศกำหนดตามมาตรา ๔๖ ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการขอต่อยุใบอนุญาตสำหรับโครงการหรือกิจการนั้น ตามวิธีการเช่นเดียวกับการขออนุญาตด้วยก็ได้

อาคารพาณิชย์และที่พักอาศัย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ทำการดัดแปลงอาคารดังกล่าวเปิดทำการเป็นโรงแรมบางส่วน ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นขออนุญาตเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารต่อกรุงเทพมหานครและได้มีหนังสือส่งรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเสร็จได้เสนอรายงานต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านโครงการที่พักอาศัยบริการชุมชนและสถานที่พักตากอากาศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๕ โดยที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ภายหลังจากที่ได้ดำเนินกิจการโรงแรมไปแล้ว โดยยังไม่ได้รับความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ การนำเสนอรายงานดังกล่าวจึงไม่เป็นไปตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อมฯ จึงมีมติให้ฝ่ายเลขานุการทำการทำหนังสือสอบถามไปยังผู้ฟ้องคดีและหน่วยงานผู้อนุญาต ให้ชี้แจงข้อเท็จจริงถึงสภาพปัจจุบันของการดำเนินโครงการ และการเปิดดำเนินกิจการโรงแรมของผู้ฟ้องคดี โดยยังมีได้พิจารณารายงานดังกล่าว เลขานุการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ฟ้องคดีให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ให้ความเห็นชอบรายงานของผู้ฟ้องคดีแล้วตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองผู้เสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณารายงานให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือในกรณีที่มีการสั่งให้แก้ไข ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงาน ซึ่งได้ทำการแก้ไขเพิ่มเติมหรือได้จัดทำใหม่ทั้งฉบับแล้ว หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้พิจารณาให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าวถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ เพื่อให้เจ้าของโครงการหรือกิจการผู้เสนอรายงานได้ทราบเป็นที่แน่นอนว่าเมื่อใดขั้นตอนการพิจารณารายงานดังกล่าวจะแล้วเสร็จ ซึ่งเกิดประโยชน์ต่อการเตรียมการอื่นๆ เพื่อให้กิจการนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์และระยะเวลาที่ได้วางแผนไว้ อีกทั้งเพื่อป้องกันมิให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถ่วงเวลาในการพิจารณาไม่ว่าจะเพื่อวัตถุประสงค์ใด อันมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้

เกิดความสมดุระหว่างการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมกับการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการประกอบกิจการของเอกชน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาความเห็นเบื้องต้นและเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ฟ้องคดีต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้พิจารณาเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการโรงแรมไปแล้ว โดยยังไม่ได้รับความเห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การนำเสนอรายงานจึงไม่เป็นไปตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบปฏิบัติ และแนวทางในการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) จึงมีมติให้ฝ่ายเลขานุการทำหน้าที่สืบสอบถามไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพปัจจุบันของการดำเนินการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคาร และการเปิดดำเนินการโรงแรม หากมีการละเมิดการปฏิบัติตามกฎหมายจะต้องมีการพิจารณาโทษก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะพิจารณารายงานต่อไป นั้น การพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวมิได้มีการพิจารณาว่ารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมมีข้อบกพร่องประการใดที่จะไม่ให้ความเห็นชอบและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีจัดทำมาใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ได้มีมติเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม จึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ฟ้องคดีแล้วเสร็จตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ และถือไม่ได้ว่าเป็นการไม่ให้ความเห็นชอบและสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขเพิ่มเติม อันเป็นการขยายระยะเวลาพิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อีกสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการเสนอรายงานที่แก้ไขเพิ่มเติมตามมาตรา ๔๙ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้น จึงต้องถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ ไม่เห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นมติภายหลังจากระยะเวลาสี่สิบห้าวันนับแต่ได้รับรายงานจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นมติที่ฝ่าฝืนต่อมาตรา ๔๙ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายพิพากษาให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งผลการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมของผู้ฟ้องคดีที่กฎหมายกำหนดให้ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ให้ความเห็นชอบต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่มีอำนาจอนุญาตตามคำขอเปลี่ยนแปลงการใช้อำนาจภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๘/๒๕๕๒)

๕.๓ กรณีเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตขายทอดตลาดหรือค้ำของเก่า

การพิจารณาต่อใบอนุญาตให้ผู้ใดขายทอดตลาดหรือค้ำของเก่า นอกจากจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พุทธศักราช ๒๔๗๔ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย อีกทั้งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พุทธศักราช ๒๔๗๔ ได้อาศัยอำนาจตามหลักการบริหารราชการในฐานะผู้บังคับบัญชาในการแนะนำและสั่งการให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามกฎหมาย จึงมีอำนาจออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่า พ.ศ. ๒๕๓๓ ด้วย ดังนั้น การที่นายอำเภอราชไศล นำพระราชบัญญัติการสาธารณสุข และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย มาประกอบการพิจารณาสั่งไม่ต่อใบอนุญาตให้กับผู้ฟ้องคดี จึงถือเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เนื่องจากการต่อใบอนุญาตหรือไม่ต่อใบอนุญาตเป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมกิจการว่ามีสภาพถูกต้องตามกฎหมายที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหา ประกอบกับข้อเท็จจริงที่ว่าหากต่อใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินกิจการต่อไปจะก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียง เป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งของผู้ฟ้องคดีและบุคคลโดยทั่วไป อันเป็นกรณีทำให้การควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่าตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค้ำของเก่าฯ ไม่มีประสิทธิภาพ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ไม่ต่อใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ขายทอดตลาดและค้ำของเก่า ต่อมา นาย ท. และเพื่อนบ้านได้ร่วมกันร้องเรียนว่าได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบการค้าของเก่าของผู้ฟ้องคดี ทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของราษฎรที่อยู่บริเวณข้างเคียง นายอำเภอราชไศล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน ผลปรากฏว่า สถานประกอบการของผู้ฟ้องคดีมีการกระทำตามที่มีการร้องเรียนจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงมีคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตประกอบการขายทอดตลาดและค้ำของเก่าให้กับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ ทำการสอบสวนข้อเท็จจริงใหม่ ในคดีดังกล่าวศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษายกฟ้องเนื่องจากเห็นว่าคำสั่ง

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. ๒๕๓๓ เนื่องจากกฎหมายแม่บทไม่ได้ให้อำนาจไว้ และคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตขัดกับหลักความได้สัดส่วนและขัดกับเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามมาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่นำพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้บังคับในการพิจารณาคำขอต่อใบอนุญาตของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาคลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดว่าข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างอุทธรณ์ได้นั้น จะต้องเป็นข้อที่กล่าวไว้โดยชัดแจ้งในคำอุทธรณ์และเป็นข้อที่ได้ยกขึ้นมาก่อนแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น เมื่อพิจารณาระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ. ๒๕๓๓ แล้วเห็นว่าระเบียบดังกล่าวมีสภาพเป็นกฎ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุกจังหวัดได้ถือปฏิบัติและใช้เป็นแนวทางปฏิบัติเดียวกันในเรื่องที่เกี่ยวกับการควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า ซึ่งเป็นกิจการที่มีผลกระทบต่อบุคคลทั่วไปให้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่า พุทธศักราช ๒๕๓๔ เพื่อความเป็นธรรมกับทุกคน จึงเป็นปัญหาอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะที่ผู้ฟ้องคดียกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์ได้ ส่วนประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตขัดกับเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ นั้น ไม่ใช่ปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้กล่าวในศาลปกครองชั้นต้นจึงยกขึ้นอ้างในชั้นอุทธรณ์มิได้ นอกจากนี้ การที่พระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่าฯ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการออกใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตการค้าของเก่าไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ย่อมมีอำนาจในการออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่าฯ ได้ และในการต่อใบอนุญาตให้ผู้ใดขายทอดตลาดหรือค้าของเก่า นอกจากจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่าฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะแล้วยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย ได้แก่ พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัย พ.ศ. ๒๕๔๒ ด้วย

ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ นำพระราชบัญญัติการสาธารณสุข และพระราชบัญญัติป้องกันและระงับอัคคีภัยฯ มาพิจารณาร่วมกับการพิจารณาคำขอต่อใบอนุญาตของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับประเด็นที่ว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่สั่งไม่ต่อใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดีชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น เห็นว่า การต่อใบอนุญาตหรือไม่ต่อใบอนุญาตเป็นมาตรการหนึ่งในการควบคุมกิจการว่ามีสภาพถูกต้องตามกฎหมายที่จะไม่ก่อให้เกิดปัญหา ซึ่งหากต่อใบอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินกิจการต่อไปอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อยู่อาศัยใกล้เคียงเป็นอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สินทั้งของผู้ฟ้องคดีและบุคคลโดยทั่วไป อันเป็นกรณีทำให้การควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่าตามพระราชบัญญัติควบคุมการขายทอดตลาดและค่าของเก่าฯ ไม่มีประสิทธิภาพ จากข้อเท็จจริงเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่ร้องเรียนแล้ว ผลปรากฏว่าสถานะประกอบการของผู้ฟ้องคดีเป็นไปตามที่ร้องเรียนจริง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาแล้ว มีคำสั่งไม่ต่อใบอนุญาตให้แก่ผู้ฟ้องคดี คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว อีกทั้งในประเด็นที่ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยอุทธรณ์แล้วมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้น เห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณารายงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พร้อมทั้งข้อเท็จจริงและเหตุผลต่าง ๆ แล้วจึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาทบทวนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้ตามมาตรา ๔๖^๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แล้ว คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๔๐/๒๕๕๑)

๖. กรณีเกี่ยวกับการดูแลสัตว์เลี้ยง

การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งให้มีการระงับเหตุรำคาญอันเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ และการกระทำใด ๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น หรือกรณีอื่นใดตามมาตรา ๒๕ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ จะต้องปรากฏว่าเหตุรำคาญนั้นมีความร้ายแรงถึงขนาดอันจะก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับ

^๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๖ ในการพิจารณาอุทธรณ์ ให้เจ้าหน้าที่พิจารณาทบทวนคำสั่งทางปกครองได้ไม่ว่าจะเป็นปัญหาข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย หรือความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครอง และอาจมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งทางปกครองเดิมหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งนั้นไปในทางใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มภาระหรือลดภาระหรือใช้ดุลพินิจแทนในเรื่องความเหมาะสมของการทำคำสั่งทางปกครองหรือมีข้อกำหนดเป็นเงื่อนไขอย่างไรก็ได้

การดำรงชีพของผู้อาศัยอยู่ข้างเคียง ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไปตรวจสอบแล้ว ไม่พบว่ามีเหตุดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้สั่งการให้มีการระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญ จึงมีอาจถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้อำนวยการเขตทุ่งครุ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากการเลี้ยงแมวของนาง ป. (ผู้ร้องสอด) ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ในซอยเดียวกับผู้ฟ้องคดี โดยผู้ร้องสอดได้ปล่อยปละละเลยให้แมวออกมาอยู่ตามทางสาธารณะ และเข้ามาก่อความรำคาญในบ้านของผู้ฟ้องคดี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจสอบข้อเท็จจริง และมีหนังสือแจ้งแก่ผู้ฟ้องคดีว่าเหตุร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีไม่เข้าข่ายเหตุเดือดร้อนรำคาญตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นการละเลยต่อหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เหตุรำคาญอันเกิดจากการเลี้ยงสัตว์ และการกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่นหรือกรณีอื่นใดจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพตามมาตรา ๒๕ (๒) และ (๔)^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ต้องมีความร้ายแรงถึงขนาดอันจะก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพของประชาชน หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของผู้ฟ้องคดีและผู้อยู่อาศัยข้างเคียง เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ร้องสอดเลี้ยงแมว ๓ ถึง ๔ ตัว ภายในอาคารของผู้ร้องสอด โดยมีกรงสำหรับขังแมวไว้ในอาคาร และผู้ร้องสอดได้ปล่อยแมวออกมานอกอาคารเป็นครั้งคราว แม้จะก่อให้เกิดความรำคาญใจแก่ผู้ฟ้องคดีบ้าง แต่ก็ไม่ร้ายแรงถึงขนาดก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่

^{๑๑} พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๒๕ ในกรณีที่มีเหตุอันอาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง หรือผู้ที่ต้องประสบกับเหตุนั้นดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นเหตุรำคาญ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) การเลี้ยงสัตว์ในที่หรือโดยวิธีใด หรือมีจำนวนเกินสมควรจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) การกระทำใดๆ อันเป็นเหตุให้เกิดกลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่น ละออง เขม่า เถ้า หรือกรณีอื่นใด จนเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

ฯลฯ

ฯลฯ

ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดียังสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้ตามปกติ อีกทั้งจากการตรวจสอบข้อเท็จจริงของผู้ถูกฟ้องคดีโดยได้สอบถามประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณนั้นก็ไม่มีผู้ใดได้รับความเดือดร้อนรำคาญจากแมวของผู้ร้องสอด กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าการเลี้ยงแมวของผู้ร้องสอดมีลักษณะเป็นเหตุให้เสื่อมหรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพอันจะเป็นเหตุรำคาญตามนัยมาตรา ๒๕ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีบันทึกขอความร่วมมือจากประชาชนให้ดูแลรับผิดชอบสัตว์เลี้ยงของตนเองไม่ให้ไปก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญแก่ผู้อื่น และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วยแล้วตามมาตรา ๒๗^{๑๑} และมาตรา ๒๘^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กรณีจึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุขฯ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๑/๒๕๕๒)

๗. กรณีเกี่ยวกับการไม่ดำเนินการออกคำสั่งระงับเหตุเดือดร้อนรำคาญ

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นต้องใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติ

^{๑๑-๑๒} พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๒๗ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นหรืออาจเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีกในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง และเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญนั้นขึ้นอีกโดยบุคคลซึ่งเป็นต้นเหตุหรือเกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการนั้น

มาตรา ๒๘ ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานะนั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง และถ้าเห็นว่าสมควรจะให้กระทำโดยวิธีใดเพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือสมควรกำหนดวิธีการเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในอนาคต ให้ระบุไว้ในคำสั่งได้

ในกรณีที่ไม่มี การปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้นและอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานะนั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายสำหรับการนั้น

ในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญที่เกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ หรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานะนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้

การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อระงับเหตุรำคาญนั้น หรือเพื่อป้องกันมิให้เหตุรำคาญเกิดขึ้นอีก เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้อำนวยการเขตวัฒนาได้ดำเนินการเพียงออกคำสั่งให้ระมัดระวังมิให้เกิดเหตุรำคาญโดยมิได้ใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ และปรากฏว่าเหตุรำคาญยังคงมีอยู่ ถือได้ว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่สำนักงานเขตวัฒนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขกำหนด โดยไม่ดำเนินการระงับเหตุรำคาญอันเกิดจากเสียงของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าขนาด ๓๐๐ แรงม้า ที่ถูกติดตั้งไว้ในห้องมุกตึกชั้นล่างของอาคารชุดซึ่งอยู่ติดกับอาคารของผู้ฟ้องคดี จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้อำนวยการเขตวัฒนา ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่น ระงับเหตุรำคาญให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานของอธิบดีกรมควบคุมมลพิษในฐานะพยานผู้เชี่ยวชาญ ที่ได้ทำการตรวจวัดระดับเสียงจากการทำงานของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าของอาคารชุดซึ่งติดกับอาคารของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ซึ่งวัดได้ที่อาคารของผู้ฟ้องคดีบริเวณข้างสระว่ายน้ำมีค่า ๑๔.๓ เดซิเบล เอ และบริเวณห้องนอนชั้นที่ ๑ มีค่า ๑๖.๕ เดซิเบล เอ ที่มีค่าเกิน ๑๐ เดซิเบล เอ ซึ่งถือเป็นระดับเสียงรบกวนตามที่กำหนดไว้ตามประกาศของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๗ จึงถือได้ว่าเสียงดังของเครื่องกำเนิดไฟฟ้าดังกล่าวเป็นเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่ของเอกชน รวมทั้งมีอำนาจระงับเหตุรำคาญดังกล่าวโดยการออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ได้ ตามนัยมาตรา ๒๖^{๑๓} และมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวยังกำหนดให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่นั้นระงับเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควรตามที่ระบุไว้ในคำสั่ง ในกรณีที่ไม่มีการปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นดังกล่าว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจระงับเหตุรำคาญนั้น และอาจจัดการตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญ

^{๑๓} พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๒๖ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจห้ามผู้หนึ่งผู้ใดมิให้ก่อเหตุรำคาญในที่หรือทางสาธารณะหรือสถานที่ของเอกชนรวมทั้งการระงับเหตุรำคาญด้วย ตลอดทั้งการดูแล ปรับปรุง บำรุงรักษาบรรดาดถนน ทางบก ทางน้ำ รางระบายน้ำ คู คลอง และสถานที่ต่างๆ ในเขตของตนให้ปราศจากเหตุรำคาญ ในการนี้ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือเพื่อระงับ กำจัด และควบคุมเหตุรำคาญต่างๆ ได้

เกิดขึ้นอีก และถ้าเหตุรำคาญเกิดขึ้นจากการกระทำ การละเลย หรือการยินยอมของเจ้าของ หรือผู้ครอบครองสถานที่นั้น เจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานที่ดังกล่าวต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย และในกรณีที่ปรากฏแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชนอาจเกิดอันตราย อย่างร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ ของประชาชน เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะออกคำสั่งเป็นหนังสือห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครอง ใช้หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้นทั้งหมดหรือบางส่วน จนกว่าจะเป็นที่พอใจแก่ เจ้าพนักงานท้องถิ่นว่าได้มีการระงับเหตุรำคาญนั้นแล้วก็ได้ ดังนั้น แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งให้นิติบุคคลอาคารชุดดังกล่าวระมัดระวังมิให้เกิดเสียงรบกวน ผู้ฟ้องคดี แต่ยังไม่เป็นการเพียงพอที่จะระงับเหตุรำคาญอันเกิดจากเสียงของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ขนาด ๓๐๐ แรงม้า ได้ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เพิ่มมากขึ้นในการระงับเหตุรำคาญนั้นนอกเหนือจากการออกคำสั่งดังกล่าวหรืออาจจัดการ ตามความจำเป็นเพื่อป้องกันมิให้มีเหตุรำคาญขึ้นอีกได้ ตามนัยมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ทั้งที่ ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนให้ทราบถึงความเดือดร้อนตลอดมา จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔/๒๕๕๓)

บทที่ ๑๓

คดีปกครองเกี่ยวกับการคมนาคมและการขนส่ง

๑. กรณีเกี่ยวกับการมีคำสั่งให้นายทะเบียนขนส่งจังหวัดชะลอการดำเนินการจดทะเบียนรถยนต์ตามมติของคณะกรรมการควบคุมการขนส่งทางบกกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการกำหนดเส้นทางเดินรถทับซ้อนกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเส้นทางเดินรถโดยสารในเหตุฉุกเฉิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการติดแผ่นป้ายโฆษณาปิดบังบริเวณกระจกหน้าต่างตู้รถไฟโดยสาร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการละเลยต่อหน้าที่ในการควบคุมดูแลการบูรณะและปรับปรุงทางหลวง

การดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะและบำรุงรักษาทางหลวงแผ่นดินเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมทางหลวงตามกฎหมาย ดังนั้น เมื่อขณะยื่นฟ้องกรมทางหลวงยังมีได้โอนทางหลวงดังกล่าวให้แก่เทศบาลตำบลเพื่อบูรณะและบำรุงรักษา การที่เทศบาลตำบลมิได้แก้ไขปรับปรุงทางหลวงตามคำขอของผู้ฟ้องคดีและมิได้ควบคุมดูแลการบูรณะและปรับปรุงทางหลวง จึงมีอาจถือได้ว่าเทศบาลตำบลละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการปรับปรุงทางหลวงที่ไม่ได้ขนาดตามที่กำหนดในสัญญาจ้างที่ทำขึ้นระหว่างกรมทางหลวงกับเอกชนคู่สัญญา ซึ่งหากเป็นจริงตามคำฟ้องก็ย่อมเป็นข้อพิพาทขึ้นระหว่างคู่สัญญาและทำให้กรมทางหลวงในฐานะผู้ว่าจ้างเป็นผู้มีสิทธิเรียกร้องให้ผู้รับจ้างดำเนินการแก้ไขปรับปรุงทางหลวงให้ได้ขนาดตามที่กำหนดในสัญญา ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีข้างต้นจึงเท่ากับเป็นการอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่กรมทางหลวงละเลยการปฏิบัติ

หน้าที่ตามที่กำหนดในสัญญาโดยการไม่เรียกร้องให้เอกชนคู่สัญญาดำเนินการแก้ไขปรับปรุงทางหลวงให้ได้ขนาดตามที่กำหนดในสัญญา มีใช่อ้างว่ากรมทางหลวงละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันจะเป็นข้อพิพาทที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างไร

สรุปข้อเท็จจริง

กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ดำเนินการบูรณะและปรับปรุงทางหลวงหมายเลข ๔๑๗๘ โดยการจ้างเอกชนเข้าดำเนินการ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการก่อสร้างทางหลวงไม่ถูกต้องตามแบบแปลน ทำให้เกิดความเสียหายต่อที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ขอให้เทศบาลตำบลบ้านนา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แก้ไขความเดือดร้อนเสียหาย แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการใดๆ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันดำเนินการสร้างทางหลวงให้ถูกต้องตามแบบแปลนพร้อมทั้งสร้างทางเท้าทั้งสองข้างของทางหลวงสายนี้ และหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องใช้ที่ดินของผู้ฟ้องคดี ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระเงินค่าทดแทนที่ดินตามราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีฐานะเป็นเทศบาลซึ่งตามมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ กำหนดให้มีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติในเขตรับผิดชอบของตนดังนี้(๒) ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ (๓) รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล... (๙) หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล และวรรคสองของมาตราดังกล่าวกำหนดว่า การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลฯ โดยบทบัญญัติดังกล่าวมิได้มีข้อกำหนดหน้าที่เกี่ยวกับการบูรณะหรือปรับปรุงทางหลวง ทั้งไม่ปรากฏตามบทกฎหมายอื่นๆ ด้วยว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหน้าที่ต้องควบคุมหรือดูแลการก่อสร้างทางหลวงในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนให้ถูกต้องตามแบบแปลน แต่ตามมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า ทางหลวงแผ่นดิน คือทางหลวงสายหลักที่เป็นโครงข่ายเชื่อมระหว่างภาค จังหวัด อำเภอ ตลอดจนสถานที่ที่สำคัญที่กรมทางหลวงเป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะและบำรุงรักษา และได้ลงทะเบียนไว้เป็นทางหลวงแผ่นดิน และมาตรา ๑๙ ของพระราชบัญญัติเดียวกันกำหนดว่า ให้อธิบดีกรมทางหลวงเป็นเจ้าหน้าที่

กำกับ ตรวจตราและควบคุมทางหลวงและงานทางที่เกี่ยวกับทางหลวงพิเศษ ทางหลวงแผ่นดิน จากบทบัญญัติดังกล่าวย่อมแสดงว่า การดำเนินการก่อสร้าง ขยาย บูรณะและบำรุงรักษา ทางหลวงแผ่นดินอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อขณะฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังมีได้โอนทางหลวงดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อบูรณะและบำรุงรักษา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้แก้ไขปรับปรุงทางหลวงตามคำขอของผู้ฟ้องคดีและมิได้ควบคุมดูแลการบูรณะ และปรับปรุงทางหลวงหมายเลข ๔๑๗๘ ให้ถูกต้องตามที่กำหนดในแบบแปลนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามที่ผู้ฟ้องคดีอ้าง จึงมีอาจถือว่าละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบถึงปัญหาจากการบูรณะ และปรับปรุงทางหลวงเพื่อหามาตรการแก้ไข และมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าทางหลวง หมายเลข ๔๑๗๘ อยู่ในความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดในมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ประกอบ มาตรา ๓๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ โดยการไม่ควบคุมดูแลการสร้างทางหลวงในเขตพื้นที่ตนให้ถูกต้องตามแบบแปลนก่อสร้าง แต่อย่างใด

สำหรับประเด็นที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ทางหลวงแผ่นดิน ช่วงที่ติดต่อกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีขนาดไม่ถูกต้องตามแบบแปลนที่กำหนดในสัญญา กล่าวคือ ไม่มีไหล่ทางและทางลาด ซึ่งทางหลวงพิพาทเส้นนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำสัญญาว่าจ้าง ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ให้เป็นผู้ดำเนินการบูรณะและปรับปรุง เมื่อปรากฏว่าในสัญญาจ้างข้อ ๘ ระบุว่า “เมื่องานแล้วเสร็จบริบูรณ์และผู้ว่าจ้างได้รับมอบงานจากผู้รับจ้าง ในกรณีที่มีการ บอกละเมิดสัญญาตามข้อ ๗ หากมีเหตุชำรุดบกพร่องหรือเสียหายเกิดขึ้นจากงานจ้างนี้...ผู้รับจ้าง จะต้องรีบทำการแก้ไขให้เป็นที่เรียบร้อย...หากผู้รับจ้างบิดพลิ้วไม่กระทำการดังกล่าวภายใน กำหนด ๑๕ วัน หรือภายในเวลาที่ผู้ว่าจ้างกำหนด ให้ผู้ว่าจ้างมีสิทธิทำการนั้นเองหรือจ้างผู้อื่น ให้ทำงานนั้นโดยผู้รับจ้างต้องเป็นผู้ออกค่าใช้จ่าย” แต่เมื่อการบูรณะและปรับปรุงทางหลวง แล้วเสร็จ ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าการปรับปรุงทางหลวงไม่ได้ขนาดตามที่กำหนดในสัญญา ซึ่งหากเป็นจริงตามคำฟ้องก็เป็นข้อพิพาทระหว่างคู่สัญญาและทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะ ผู้ว่าจ้างมีสิทธิเรียกร้องให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ผู้รับจ้างดำเนินการแก้ไขปรับปรุงทางหลวง ให้ได้ขนาดตามที่กำหนดในสัญญา ดังนั้น ตามข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวข้างต้นเท่ากับ เป็นการอ้างว่าได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยการปฏิบัติหน้าที่ ที่กำหนดในสัญญาโดยการไม่เรียกร้องให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ผู้รับจ้างดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงทางหลวงให้ได้ขนาดตามที่กำหนดในสัญญา มิใช่กรณีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลย

ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร อันจะเป็นคดีปกครองที่จะอยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างใด และเมื่อไม่ใช่คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง กรณีจึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยตามข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีต่อไป พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๐/๒๕๕๓)

บทที่ ๑๔

คดีปกครองเกี่ยวกับที่ดิน

๑. กรณีเกี่ยวกับการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

๑.๑ การดำเนินการออกโฉนดที่ดินเมื่อครบกำหนดประกาศแจกโฉนดที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การออกกฎกระทรวงห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินในที่เกาะ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การรับรองแนวเขตที่ดินของผู้ปกครองท้องที่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งปฏิเสธการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ ระยะเวลาในการดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การขอออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

แม้ที่ดินพิพาทจะตั้งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน แต่เมื่อที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย มิใช่ที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะมีอำนาจนำไปใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ตามมาตรา ๒๖ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ดินพิพาทจึงเป็นที่ดินที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายจะขออนุญาตโฉนดที่ดิน การที่ผู้ฟ้องคดีมายื่นขออนุญาตโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท แต่เจ้าพนักงานที่ดินปฏิเสธไม่ดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นคำขออออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานี สาขาลองหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) แต่การรังวัดมีเหตุขัดข้องและผู้ฟ้องคดีได้ขงดการรังวัดไว้ก่อน หลังจากนั้น นาง ส. เจ้าของที่ดินข้างเคียงด้านทิศใต้ตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๑๙๔ ได้ยื่นฟ้องผู้ฟ้องคดี ต่อศาลจังหวัดชัยบุรี กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีนำรังวัดรुकกล้าที่ดินของนาง ส. คดีถึงที่สุดตามคำพิพากษาฎีกาว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รุกกล้าที่ดินของนาง ส. ผู้ฟ้องคดีนำคำพิพากษาไปแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการรังวัด ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธไม่ดำเนินการให้ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีและได้รับแจ้งว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งเป็นการประกาศเขตปฏิรูปที่ดินครอบคลุมทั้งอำเภอ และที่ดินพิพาทไม่ได้แจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) และไม่ได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดินไว้ก่อน มีการกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม จึงไม่สามารถรังวัดออกโฉนดที่ดินให้ได้ ผู้ฟ้องคดี มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทบทวนการพิจารณาอ้างว่าที่ดินพิพาทอยู่ในเขตเทศบาล ไม่ถือว่า อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งยืนยันความเห็นเดิมพร้อมแจ้งสิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว ผลการพิจารณาอุทธรณ์ผู้ถูกฟ้องคดียืนยันความเห็นเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งปฏิเสธการออกโฉนดที่ดิน และให้ผู้ถูกฟ้องคดี ดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทโดยครอบครองต่อเนื่องจากบิดา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๗ และบิดาของผู้ฟ้องคดีครอบครองต่อเนื่องมาจากเจ้าของเดิมเป็นเวลาประมาณ ๔๐ ปี ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับด้วย และปรากฏข้อเท็จจริงว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นคำขออออกโฉนดที่ดิน ที่ดินพิพาทไม่เคยมีการ ดำเนินการเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ บิดาของผู้ฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจใช้สิทธิตามมาตรา ๒๗ ตรี^๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ถือได้ว่าบิดาของผู้ฟ้องคดี

^๑ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๒๗ ตรี เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ประกาศกำหนดท้องที่ และวันเริ่มต้นของการสำรวจตามมาตรา ๕๘ วรรคสอง ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมิได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๑๗ หรือผู้ซึ่งรอกคำสั่งผ่อนผันจากผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๒๗ ทวิ แต่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินนั้นติดต่อกันมาจนถึงวันทำการสำรวจรังวัดหรือพิสูจน์ สอบสวน ถ้าประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้นให้แจ้งการครอบครองที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ณ ที่ดินนั้นตั้งอยู่ ภายในกำหนดเวลาสามสิบวัน นับแต่วันปิดประกาศ ถ้ามิได้แจ้งการครอบครองภายในกำหนดเวลาดังกล่าว แต่ได้มานำหรือส่งตัวแทนมานำพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำการสำรวจรังวัด และเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศกำหนดให้ถือว่ายังประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินนั้น

และผู้ฟ้องคดีมิใช่เป็นผู้ซึ่งมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และการที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาจนถึงวันยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดิน แสดงว่า ผู้ฟ้องคดียังประสงค์จะได้สิทธิในที่ดินพิพาท เมื่อผู้ฟ้องคดีมีความจำเป็นต้องขอก่อโฉนดที่ดินเพื่อนำโฉนดที่ดินไปจำนองเพื่อนำเงินมาค้าขายและเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีสิทธิขอก่อโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ ทวิ^๒ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน นอกจากนี้ไม่ปรากฏว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่ต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔^๓ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ทั้งผู้ฟ้องคดีมีความจำเป็นในการขอก่อโฉนดที่ดิน กรณีจึงอยู่ในเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดิน

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

ขลข

ขลข

^๒ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕๙ ทวิ ผู้ซึ่งครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับโดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน และมีได้แจ้งการครอบครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่ไม่รวมถึงผู้ซึ่งมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี ถ้ามีความจำเป็นจะขอก่อโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะราย เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาเห็นสมควร ให้ดำเนินการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ประมวลกฎหมายนี้กำหนดแต่ต้องไม่เกินห้าสิบไร่ ถ้าเกินห้าสิบไร่จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามวรรคหนึ่ง ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

^๓ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗

ข้อ ๑๔ ที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินต้องเป็นที่ดินที่มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ตามกฎหมาย แต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดิน ดังต่อไปนี้

(๑) ที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ชายดลิ่ง

(๒) ที่เขา ที่ภูเขา และพื้นที่ที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามตามมาตรา ๙ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แต่ไม่รวมถึงที่ดินซึ่งผู้ครอบครองมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายตามประมวลกฎหมายที่ดิน

(๓) ที่เกาะ แต่ไม่รวมถึงที่ดินซึ่งผู้มีหลักฐานแจ้งการครอบครองที่ดิน มีใบจอง ใบเหี่ยบบ่่า หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" หรือเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ หรือที่ดินที่คณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติให้จัดแก่ประชาชน หรือที่ดินซึ่งได้มีการจัดหาผลประโยชน์ตามมาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติได้อนุมัติแล้ว

(๔) ที่สงวนหวงห้ามตามมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๒๐ (๓) และ (๔) แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๖ หรือกฎหมายอื่น

(๕) ที่ดินที่คณะรัฐมนตรีสงวนไว้เพื่อรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

ตามข้อ ๗ (๓)^๔ แห่งระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒)ฯ และแม้จะฟังได้ว่าที่ดินพิพาทตั้งอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน แต่เมื่อที่ดินพิพาทเป็นที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย จึงมิใช่ที่ดินรกร้างว่างเปล่าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมจะมีอำนาจนำไปใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้ตามมาตรา ๒๖ (๓)^๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ที่ดินพิพาทจึงเป็นที่ดินที่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่ผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายจะขออนุญาตออกโฉนดที่ดิน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิเสธไม่ดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ จึงพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งปฏิเสธการรังวัดออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการรังวัดออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘/๒๕๕๒)

๑.๗ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินให้แก่ผู้ไม่ได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค. ๒)

เมื่อเจ้าของที่ดินเดิมมิได้นำเจ้าหน้าที่สำรวจรังวัดออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยใช้ระวางรูปถ่ายทางอากาศในคราวที่ทางราชการได้ประกาศเขตเดินสำรวจออก น.ส. ๓ ก. ที่จังหวัดเพชรบุรี จึงเป็นกรณีที่บุคคลดังกล่าวไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และยอมเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาจากเจ้าของที่ดินเดิมอยู่ในสถานะเป็นผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี วรรคหนึ่ง เช่นกัน และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในฐานะบุคคลที่ไม่มีสิทธิยื่นคำขออนุญาตออกโฉนดที่ดินกรณีที่ไม่ได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวล

^๔ ระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๒) ว่าด้วยเงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์

ข้อ ๗ พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้แก่บุคคลตามมาตรา ๕๙ ทวิ วรรคหนึ่ง เป็นการเฉพาะรายได้ ถ้ามีความจำเป็นดังต่อไปนี้

(๓) มีความจำเป็นอื่นโดยได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด

^๕ พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

มาตรา ๒๖ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินใช้บังคับในท้องที่ใดแล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ถ้าในเขตปฏิรูปที่ดินนั้นมีที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่า หรือที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้ง หรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดินและที่ดินนั้นอยู่นอกเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรีให้ ส.ป.ก. มีอำนาจนำที่ดินนั้นมาใช้ในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้

ฯลฯ

ฯลฯ

กฎหมายที่ดิน ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขออออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาท จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบกฎหมาย ไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินมือเปล่าต่อเนื่องมาจากนาย ฮ. ได้ยื่นคำขออออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายโดยมิได้แจ้งการครอบครองที่ดินในที่ดินพิพาทต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเพชรบุรี สาขาชะอำ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ในการรังวัดมีเหตุขัดข้องเนื่องจากเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรังวัดแนวเขตที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัดไม่ยินยอมลงลายมือชื่อรับทราบแนวเขตโดยอ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของทางและคลองสาธารณะประโยชน์ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนต่ออธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีล่าช้า ในที่สุดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาให้ทราบว่านาย ฮ. ไม่ได้แจ้งความประสงค์จะได้สิทธิในที่ดิน (ส.ค. ๒) และไม่ได้นำเจ้าหน้าที่เดินสำรวจออก น.ส. ๓ ก. ในคราวที่ทางราชการได้ประกาศเขตเดินสำรวจออก น.ส. ๓ ก. ที่จังหวัดเพชรบุรี จึงเป็นกรณีนี้ นาย ฮ. ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขออออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ต้องรอนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๕^๖ และมาตรา ๕๘ ทวิ^๗ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ว่า

^{๖-๗} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕๕ เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในจังหวัดใดในปีใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์สำหรับปีนั้น เขตจังหวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่รวมท้องที่ที่ทางราชการได้จำแนกเป็นเขตป่าไม้ถาวร

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้นโดยปิดประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ก่อนวันเริ่มต้นสำรวจไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

เมื่อได้มีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ให้บุคคลตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง หรือตัวแทนบุคคลดังกล่าว นำพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมายเพื่อทำการสำรวจรังวัดทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินของตนตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมาย

ในการเดินสำรวจพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งได้รับการอบรมในการพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ เป็นเจ้าหน้าที่ออกไปพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์แทนตนได้

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคสี่ ให้เจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๕๘ ทวิ เมื่อได้สำรวจทำแผนที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินตามมาตรา ๕๕ แล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ให้แก่บุคคลตามที่ระบุไว้ในวรรคสอง เมื่อปรากฏว่าที่ใดที่บุคคลนั้นครอบครองเป็นที่ดินที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ได้ตามประมวลกฎหมายนี้

ที่ดินพิพาทไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะออกโฉนดที่ดินเป็นการเฉพาะรายตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพราะนาย ฮ. เจ้าของที่ดินเดิมไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และยังไม่ได้ขอยุติว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงยังไม่ออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และต่อมาได้โอนมาเป็นคดีของศาลปกครอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจะไม่ได้คัดค้านการครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดี แต่ข้อเท็จจริงฟังยุดีว่านาย ฮ. ไม่ได้นำเจ้าหน้าที่สำรวจจริงวัดออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์โดยใช้ระวางรูปถ่ายทางอากาศ นาย ฮ. จึงเป็นผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีครอบครองที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาจากนาย ฮ. ผู้ฟ้องคดีจึงอยู่ในสถานะเป็นผู้ที่ไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี เช่นกัน และเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในฐานะบุคคลที่ไม่มีสิทธิยื่นคำขอออกโฉนดที่ดินกรณีที่ไม่ได้แจ้งการครอบครองที่ดินตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิยื่นคำขอดังกล่าวแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้การต่อศาลว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขอออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน และข้อเท็จจริงยังไม่ยุติว่าที่ดินพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีขอออกโฉนดที่ดินเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือเป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงยังไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีเท่ากับว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิเสธไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ เนื่องจากผู้ฟ้องคดี

บุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามวรรคหนึ่งให้ได้ คือ

(๑) ผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน มีใบจอง ใบเหยียบย่ำ หนังสือรับรองการทำประโยชน์ โฉนดตราจอง ตราจองที่ตราว่า "ได้ทำประโยชน์แล้ว" หรือเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

(๒) ผู้ซึ่งได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๗ ตรี

(๓) ผู้ซึ่งครอบครองที่ดินและทำประโยชน์ในที่ดิน ภายหลังจากวันที่ประมวลกฎหมายนี้ใช้บังคับ และไม่มีใบจอง ใบเหยียบย่ำ หรือไม่มีหลักฐานว่าเป็นผู้มีสิทธิตามกฎหมายว่าด้วยการจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ ผู้ซึ่งมีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดินตามวรรคสอง (๑) ให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินต่อเนื่องมาจากบุคคลดังกล่าวด้วย

สำหรับบุคคลตามวรรคสอง (๒) และ (๓) ให้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แล้วแต่กรณี ได้ไม่เกินห้าสิบไร่ ถ้าเกินห้าสิบไร่ จะต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นการเฉพาะราย ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

ภายในสิบปีนับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามวรรคหนึ่ง ห้ามมิให้บุคคลตามวรรคสอง (๓) ผู้ได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินดังกล่าวโอนที่ดินนั้นให้แก่ผู้อื่น เว้นแต่เป็นการตกทอดทางมรดก หรือโอนให้แก่ทบวงการเมือง องค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติ หรือโอนให้แก่สหกรณ์เพื่อชำระหนี้โดยได้รับอนุมัติจากนายทะเบียนสหกรณ์

ภายในกำหนดระยะเวลาห้ามโอนตามวรรคห้า ที่ดินนั้นไม่อยู่ในข่ายแห่งการบังคับคดี

เป็นบุคคลที่ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขออนุญาตที่ดินในที่ดินพิพาท จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ระเบียบกฎหมาย ไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๘/๒๕๕๒)

๑.๘ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินในเขตป่าชายเลน

เมื่อข้อเท็จจริงเชื่อได้ว่าที่ดินแปลงพิพาทไม่มีผู้ใดครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ซึ่งรวมถึงบุคคลซึ่งถูกอ้างว่าเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์เดิมในที่ดินพิพาท ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีซึ่งอ้างว่าได้ซื้อที่ดินพิพาทจากบุคคลดังกล่าว จึงย่อมไม่มีสิทธิที่จะขออนุญาตที่ดินแปลงพิพาทตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ เลขที่ ๕๔ เนื้อที่ ๒๗ ไร่ และที่ดินที่ไม่มีหลักฐาน น.ส. ๓ เนื้อที่ ๑๔ ไร่ รวมทั้งหมด ๔๔ ไร่ โดยได้ซื้อมาตั้งแต่ปี ๒๕๐๔ จากนาย ล. ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวเดิม ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขออนุญาตที่ดินในที่ดินทั้ง ๔๔ ไร่ แต่เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ออกโฉนดที่ดินให้เฉพาะที่ดินที่มีหลักฐาน น.ส. ๓ เลขที่ ๕๔ ส่วนที่ดินแปลงที่ไม่มีหลักฐาน น.ส. ๓ ให้ผู้ฟ้องคดีไปยื่นคำขออนุญาตที่ดินตามมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นขออนุญาตที่ดินส่วนที่เหลือดังกล่าวโดยวิธีการออกโฉนดเฉพาะรายที่ไม่มีหลักฐานในที่ดิน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากตรวจสอบพบว่าที่ดินดังกล่าวไม่มีร่องรอยการทำประโยชน์และมีสภาพเป็นป่าชายเลนผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยโต้แย้งว่าที่ดินพิพาทที่ขออนุญาตที่ดินมิได้อยู่ในเขตป่าชายเลน แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งยกคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีและยืนยันตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งยกเลิกคำขออนุญาตที่ดินของผู้ฟ้องคดีและให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดำเนินการออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

จากผลการรายงาน การแปล ตีความ และวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศในปี พ.ศ. ๒๕๓๖ และรายงานเพิ่มเติมของผู้เชี่ยวชาญของศาลยุติธรรมในทางวิเคราะห์แผนที่ภาพถ่ายทางอากาศพบว่า ที่ดินพิพาทไม่มีร่องรอยการทำประโยชน์และมีสภาพป่าชายเลนร้อยละ ๔๗ ของที่ดิน ประกอบกับในเอกสารแจ้งการครอบครองที่ดินที่นาย ล. แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ที่ดิน เมื่อวันที่

๓ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เพื่อให้ได้มาซึ่ง น.ส. ๓ เลขที่ ๕๔ ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า นาย ล. ได้แจ้งการครอบครองที่ดินข้างเคียงซึ่งที่ดินแปลงพิพาทว่าตนได้ครอบครองและทำประโยชน์แต่อย่างใด ซึ่งหากที่ดินพิพาทมีการครอบครองและทำประโยชน์จริงแล้ว นาย ล. ก็น่าจะแจ้งการครอบครองต่อเจ้าหน้าที่ที่ดินในคราวเดียวกัน เพื่อให้ได้มาซึ่ง น.ส. ๓ สำหรับผลการสอบสวนพยานบุคคลโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในการดำเนินการออกโฉนดที่ดินตามคำขอของผู้ฟ้องคดีซึ่งให้ถ้อยคำไปในทางที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เห็นว่า ตามข้อเท็จจริงแล้วไม่อาจรับฟังได้ว่าบุคคลดังกล่าวเป็นพยานรู้เห็นเกี่ยวกับการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทที่มีการครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๕๗ อันเป็นวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและแม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่าบริเวณข้างเคียงที่ดินพิพาทมีการออกโฉนดที่ดินแล้วหลายราย โดยส่วนใหญ่ออกสืบเนื่องมาจากหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ซึ่งตาม ส.ค. ๑ ระบุสภาพของที่ดินว่าสภาพของที่ดินปลูกต้นไม้ ข้อเท็จจริงดังกล่าวก็ไม่อาจฟังยุดิได้ว่า ที่ดินนั้นมีการครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ เนื่องจากการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่อย่างใด กล่าวคือ หากผู้แจ้งการครอบครองที่ดินมิได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวอยู่จริง การแจ้งการครอบครองก็ไม่ทำให้ผู้แจ้งมีสิทธิในที่ดินดังกล่าว หรือหากผู้แจ้งการครอบครองได้แจ้งการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือที่ที่ทางราชการสงวนหวงห้ามไว้ การแจ้งการครอบครองดังกล่าวก็ไม่ทำให้ผู้แจ้งมีสิทธิในที่ดินดังกล่าวเช่นกัน กรณีจึงเชื่อว่าที่ดินแปลงพิพาทไม่มีผู้ใดครอบครองและทำประโยชน์มาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินมีผลใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อเจ้าของที่ดินพิพาทเดิมมิได้ครอบครองและทำประโยชน์ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินมีผลใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิที่จะขอออกโฉนดที่ดินแปลงพิพาทนี้ตามนัยมาตรา ๕๙ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งยกเลิกคำขอออกโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามคำขอออกโฉนดที่ดิน และผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งยกคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๖/๒๕๕๒)

๑.๙ การดำเนินการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินสำหรับที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีนำมาขอออกโฉนดที่ดินตั้งอยู่บริเวณบึงลาดสาธารณประโยชน์อันเป็นที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกันซึ่งต้องห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความ

ในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินมีคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะรายต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในที่ดินซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ครอบครองโดยไม่มีเอกสารสิทธิ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินให้ เนื่องจากเทศบาลตำบลดอนยายหอม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และนายอำเภอเมืองนครปฐม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) คัดค้านว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทต่อเนื่องมาก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและที่ดินพิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าที่ดินพิพาทมิใช่ที่สาธารณประโยชน์จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินในที่ดินแปลงพิพาทแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ กำหนดว่า ที่ดินที่จะออกโฉนดที่ดินต้องเป็นที่ดินที่มีสิทธิในที่ดินได้ครอบครองและทำประโยชน์แล้ว และเป็นที่ดินที่สามารถออกโฉนดได้ตามกฎหมาย แต่ห้ามมิให้ออกโฉนดที่ดินสำหรับที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน เช่น ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ ที่ชายตลิ่ง ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบที่พิพาทแล้วมีความเห็นว่า สภาพที่ดินไม่ตรงตามหลักฐานโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คัดค้านว่าที่พิพาทเป็นที่สาธารณประโยชน์ ประกอบกับผู้ปกครองท้องที่และราษฎรที่อาศัยใกล้เคียงที่พิพาทต่างให้ถ้อยคำตรงกันว่าที่พิพาทเป็นคลองสาธารณะที่ใช้ประโยชน์ร่วมกัน อีกทั้งแผนที่ระวางบริเวณพิพาทระบุชัดว่าเป็นบึงลาดสาธารณประโยชน์ แผนที่ดังกล่าวเป็นเอกสารที่ทางราชการสร้างขึ้นก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะยื่นขอออกโฉนดในที่พิพาทประมาณยี่สิบปี และเป็นเอกสารมหาชน มีเจ้าของที่ดินแปลงอื่นๆ เกี่ยวข้องจำนวนมากจึงมีน้ำหนักฟังได้โดยสนิทใจว่าเป็นเอกสารที่จัดสร้างขึ้นโดยถูกต้อง และมีน้ำหนักรับฟังได้ดีกว่าโฉนดที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอ้างเพื่อสนับสนุนข้ออ้างของตน ซึ่งเพิ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๔๒ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๓ จึงเชื่อว่าที่พิพาทตั้งอยู่บริเวณบึงลาดสาธารณประโยชน์อันเป็นที่ดินที่ราษฎรใช้ประโยชน์ร่วมกัน ที่ดินพิพาทจึงต้องห้ามมิให้ออกโฉนดตามข้อ ๑๔ (๑) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิเสธไม่ออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๗/๒๕๕๒)

๑.๑๐ การออกคำสั่งแก้ไขหรือยกเลิกใบไต่สวนที่มีความผิดพลาดคลาดเคลื่อน

เมื่อเจ้าพนักงานที่ดินสอบสวนพบว่าผู้ขอออกโฉนดที่ดินแจ้งข้อเท็จจริงคลาดเคลื่อนไป โดยแจ้งว่าตนเป็นผู้มีสิทธิตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยที่ถูกต้องแล้วผู้ขอเป็นผู้มีสิทธิตาม (๑) แห่งบทบัญญัติดังกล่าว และกรณีนี้ไม่ปรากฏว่ามีการโต้แย้งเกี่ยวกับสิทธิในที่ดินว่าได้ออกทับที่ดินของบุคคลอื่น เจ้าพนักงานที่ดินย่อมมีหน้าที่พิจารณาแก้ไขคำขอออกโฉนดที่ดินดังกล่าวให้ถูกต้องตามสิทธิที่แท้จริงและแก้ไขใบไต่สวนให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เนื่องจากใบไต่สวนเป็นเอกสารราชการจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในหน่วยงาน หากมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนเจ้าหน้าที่ย่อมมีดุลพินิจแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เว้นแต่จะเป็นการกระทำไปโดยผิดพลาดในสาระสำคัญ และเมื่อฟังได้ว่าข้อเท็จจริงในใบไต่สวนมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนแต่มิใช่ข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนในสาระสำคัญ การที่เจ้าหน้าที่ใช้ดุลพินิจยกเลิกใบไต่สวนแทนที่จะแก้ไขให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงเช่นนี้ ถือเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมที่ดินแบบหมายเลข ๓ เล่ม ๑ สารบบเล่ม ๕ ก หน้า ๓๖ ที่ขึ้นทะเบียนที่ดินเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๔๙๕ ทางราชการออกให้แก่ นาย น. ต่อมา นาย น. ได้จดทะเบียนขายที่ดินตามแบบหมายเลข ๓ ให้แก่นาย ป. จากนั้นได้นำแบบหมายเลข ๓ ดังกล่าวไปแจ้งการครอบครองที่ดินตามเอกสาร ส.ค. ๑ เลขที่ ๒๕๐ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๔๙๘ ต่อมา นาย ว. ได้จดทะเบียนซื้อที่ดินตามแบบหมายเลข ๓ ข้างต้นทั้งแปลง และในปี ๒๕๑๗ นาย ว. ได้ส่งมอบการครอบครองที่ดินพิพาทให้กับนาย ย. สามีมของผู้ฟ้องคดีโดยไม่มีการจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย ซึ่งนาย ย. ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเรื่อยมาเมื่อนาย ว. ถึงแก่ความตาย ผู้จัดการมรดกจึงโอนที่ดินตามแบบหมายเลข ๓ ให้แก่นาย ล. ผู้เป็นทายาท ต่อมา ทางราชการได้ประกาศกำหนดให้มีการสำรวจรังวัดทำแผนที่และพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์เพื่อออกโฉนดตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ทั้งนาย ย. และนาย ล. ได้นำเดินสำรวจที่ดินในสวนที่ตนเองครอบครองพร้อมให้ถ้อยคำในใบไต่สวนโดยนาย ย. ให้ถ้อยคำว่ามีหลักฐานสำหรับที่ดินและมีได้แจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) ไว้ ส่วนนาย ล. อ้างว่ามีหลักฐานที่ดินแบบหมายเลข ๓ และในระหว่างการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ นาย ย. ถึงแก่ความตาย ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกจึงได้ติดตามขอรับโฉนดที่ดินแปลงพิพาท พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบแล้วเห็นว่าที่ดินของนาย ย. ไม่มีหลักฐานจึงสร้างใบไต่สวน เมื่อประกาศแจกโฉนดที่ดินครบ ๓๐ วัน ไม่มีผู้ใดคัดค้าน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี สาขาท่าใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดี)

จึงได้สั่งการให้ดำเนินการแจกใบไต่สวนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแต่มิได้ลงนามออกโฉนดที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีตามใบไต่สวน หลังจากนั้นมีการตรวจสอบพบว่าที่ดินพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินตามแบบหมายเลข ๓ ที่นาย ล. ใช้เป็นหลักฐานในการออกโฉนดที่ดิน แต่ก็ฟังได้ว่าที่ดินที่ขอลอกโฉนดทั้งสองแปลงเป็นคนละแปลงกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีคำสั่งให้ยกเลิกใบไต่สวนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งยกเลิกใบไต่สวนดังกล่าวไม่ถูกต้อง จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ยกเลิกใบไต่สวนและให้ผู้ถูกฟ้องคดีออกโฉนดที่ดินตามใบไต่สวนแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงฟังเป็นที่ยุติว่าที่ดินแปลงพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินตามแบบหมายเลข ๓ ที่ได้มีการแจ้งการครอบครองมาก่อน แบบหมายเลข ๓ ดังกล่าวจึงย่อมมีผลใช้บังคับอยู่และมีสถานะเทียบเท่าหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกตามประมวลกฎหมายที่ดิน การที่นาย ย. นำเจ้าหน้าที่เดินสำรวจเพื่อออกโฉนด กรณีต้องถือว่าสิทธิในการออกโฉนดที่ดินของนาย ย. เป็นสิทธิตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน การที่นาย ล. นำแบบหมายเลข ๓ ไปใช้เป็นหลักฐานในการนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินและได้มีการออกโฉนดที่ดินไปแล้วนั้น ย่อมมีผลทำให้แบบหมายเลข ๓ ถูกยกเลิกไปตามมาตรา ๕๙ เบญจแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เฉพาะส่วนที่นาย ล. นำออกเป็นโฉนดที่ดินเท่านั้น ส่วนที่นาย ย. นำเดินสำรวจจึงยังคงเป็นที่ดินมีหลักฐานตามแบบหมายเลข ๓ สำหรับคดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่านาย ย. แจ้งต่อเจ้าหน้าที่ขณะนำเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินว่าเป็นการใช้สิทธิตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๓) ทั้งที่จริงเป็นสิทธิตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยไม่มีการโต้แย้งสิทธิในที่ดินที่นาย ย. ครอบครองว่าได้ออกทับที่ดินของนาย ช. หรือบุคคลอื่น ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่แก้ไขคำขอลอกโฉนดของนาย ย. ให้ถูกต้องตามสิทธิที่แท้จริงและแก้ไขใบไต่สวนให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริง เนื่องจากใบไต่สวนเป็นเอกสารราชการจัดทำขึ้นเพื่อใช้ในหน่วยงาน หากมีข้อผิดพลาดคลาดเคลื่อนเจ้าหน้าที่ย่อมมีดุลพินิจแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ เว้นแต่จะเป็นการกระทำไปโดยผิดพลาดในสาระสำคัญ ซึ่งกรณีคดีนี้มีใช้การผิดพลาดในสาระสำคัญ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจยกเลิกใบไต่สวนแทนที่จะมีการแก้ไขจึงถือเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายชอบที่ศาลจะเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และเมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่านาย ย. เป็นผู้มิได้สิทธิได้รับการออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ ทวิ วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องออกโฉนดที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๓/๒๕๕๒)

๒. กรณีเกี่ยวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

๒.๑ การจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนมรดกที่ดิน

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าที่ดินพิพาทเป็นที่ดินส่วนหนึ่งที่ถูกนายกรัฐมนตรีสั่งให้ตกเป็นของรัฐ และเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ร้องขอคืนที่ดินเฉพาะส่วนพิพาทปรากฏว่าผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาได้ชี้ขาดไม่คืนที่ดินตามคำขอโดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรมซึ่งเป็นศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีในขณะนั้นจนพ้นอายุความฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจฟ้องขอให้ศาลปกครองตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งดังกล่าวของนายกรัฐมนตรียุติได้ จึงฟังว่าที่ดินพิพาทตกเป็นของรัฐตามคำสั่งนายกรัฐมนตรียุติแล้ว ดังนั้น อธิบดีกรมที่ดินย่อมมีอำนาจดำเนินการเพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมที่ดำเนินการโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้นได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จดทะเบียนที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๑๙๖ ให้แก่บุตรทั้งสี่คน ซึ่งรวมถึงนาย ต. และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ โดยมีได้รังวัดแบ่งแยกที่ดินเป็นส่วนๆ ต่อมา นาย ต. ถึงแก่ความตายหลังจากนั้น เกิดการยึดอำนาจการปกครองซึ่งนายกรัฐมนตรียกคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินของจอมพลถนอม กิตติขจร และภริยา จอมพลประภาส จารุเสถียร และภริยา (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) และ พันเอก ณรงค์ กิตติขจร และภริยา และออกคำสั่งนายกรัฐมนตรียกคำสั่งให้ทรัพย์สินของจอมพลถนอมฯ และภริยา จอมพลประภาสฯ และภริยา (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) และ พันเอก ณรงค์ฯ และภริยา ที่ถูกยึดอายัดไว้ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรียกคำสั่งให้ตกเป็นของรัฐทันที ต่อมา ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ขอจดทะเบียนรับโอนมรดกที่ดินแปลงดังกล่าวเฉพาะส่วนของนาย ต. เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินได้ดำเนินการจดทะเบียนให้ และในวันเดียวกันนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยกที่ดินส่วนนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินได้ดำเนินการจดทะเบียนประเภทให้เฉพาะส่วนตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ต่อมาอธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามความในมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อดำเนินการสอบสวนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๑๙๖ ตกเป็นของรัฐแล้วทันทีในวันที่คำสั่งนายกรัฐมนตรียกคำสั่งให้อายัดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนโฉนดที่ดินดังกล่าวทั้ง ๒ รายการ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว และปลัดกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) มีคำสั่งยกคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้มีการเพิกถอนการอายัดที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๑๙๖ และเพิกถอนคำสั่งที่ให้เพิกถอนการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๑๙๖ รวมทั้งให้มีคำสั่งใหม่

ให้การจดทะเบียนดังกล่าวทั้งสองรายการเป็นการจดทะเบียนโดยชอบด้วยกฎหมาย และหากผู้ถูกฟ้องคดีไม่ปฏิบัติตามคำขอของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ก็ให้ถือคำพิพากษาแสดงเจตนาแทน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้เพิกถอนรายการจดทะเบียนประเภทโอนมรดก เฉพาะส่วน รายผู้ฟ้องคดีที่ ๑ รับมรดกเฉพาะส่วนของนาย ต. และรายการจดทะเบียนประเภทให้ เฉพาะส่วนระหว่างผู้ฟ้องคดีที่ ๑ กับผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๑๙๖ เพราะเห็นว่า ที่ดินเฉพาะส่วนดังกล่าวได้ตกเป็นมรดกแก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรม เนื่องจากมีคำสั่ง นายกรัฐมนตรีให้อายัดทรัพย์สินของจอมพลถนอมฯ และภริยา จอมพลประภาสฯ และภริยา (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) พันเอก ณรงค์ฯ และภริยา จากนั้นมีคำสั่งนายกรัฐมนตรีให้ทรัพย์สินที่ถูกอายัดหรือ ยึดไว้ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีทั้งหมดตกเป็นของรัฐทันทีในวันที่ออกคำสั่ง อันเป็นผลให้ทรัพย์สินของ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่ถูกอายัดไว้ตามคำสั่งดังกล่าวรวมทั้งที่ดินเฉพาะส่วนที่ได้รับมรดกจากนาย ต. ตกเป็นของรัฐ ต่อมา ร.อ.หญิง ส. ผู้รับมอบอำนาจจากจอมพลประภาสฯ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ร้องขอ คืนที่ดินเฉพาะส่วนของนาย ต. ซึ่งคณะกรรมการได้ชี้ขาดไม่คืนที่ดินส่วนดังกล่าวให้แก่ผู้ร้อง ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จึงรู้หรือควรรู้ว่าคณะกรรมการดังกล่าวมีมติไม่คืนที่พิพาทให้ แม้จะไม่ปรากฏ หลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแจ้งมติดังกล่าวเมื่อใด แต่ควรรู้อย่างช้าภายในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นปีที่มีการประชุมคณะกรรมการดังกล่าวตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี เมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่า มติดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ชอบที่จะนำคดีไปยื่นฟ้องต่อศาลยุติธรรม ซึ่งมีอำนาจพิจารณา พิพากษาคดีในขณะนั้น แต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการดังกล่าวจนพ้นอายุความฟ้องคดี อีกทั้ง ไม่ใช้กรณีตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจฟ้องขอให้ ศาลปกครองตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งนายกรัฐมนตรีดังกล่าวได้ และเมื่อ ไม่ปรากฏว่าได้มีการเพิกถอนหรือเปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าวโดยชอบด้วยกฎหมายในภายหลัง แต่อย่างใด คำสั่งดังกล่าวจึงมีผลบังคับใช้อยู่ตลอดมา และมีผลทำให้ที่ดินส่วนของนาย ต. ตกเป็น ของรัฐ การที่เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนโอนที่ดินส่วนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดี ที่ ๑ จดทะเบียนโอนให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ในวันเดียวกัน จึงเป็นการจดทะเบียนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมมีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๖๑^๔ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

^๔ ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๖๑ เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและ นิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือจัดแจ้งเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วย กฎหมาย ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งรองอธิบดีหรือผู้ตรวจราชการกรมที่ดินมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอน หรือแก้ไขได้

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายตามวรรคหนึ่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชั้น คณะหนึ่ง โดยมีอำนาจเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จัดแจ้ง

จนนำไปสู่การเพิกถอนรายการจดทะเบียนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายทั้งสองรายการ และเมื่อไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ดำเนินกระบวนการและขั้นตอนพิจารณาอุทธรณ์โดยไม่ชอบ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ พิจารณาแล้วมีคำสั่งยกอุทธรณ์ยอมเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน ส่วนคำขอท้ายคำฟ้องที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนการอายัดที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๒๑๙๖ สำนักงานที่ดินได้ดำเนินการแก้ไขโดยยกเลิกการอายัดที่ดินโฉนดเลขที่ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้รับการเยียวยาแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายให้หมดสิ้นไปแล้ว ไม่มีกรณีศาลปกครองจะต้องออกคำสั่งบังคับตามคำขอ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๒๒/๒๕๕๒)

๒.๒ การจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

รายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ เพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

คณะกรรมการสอบสวนการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างน้อยต้องมีเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองและตัวแทนคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่เป็นกรรมการ

การสอบสวนตามวรรคสองต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จและส่งอริบติหรือผู้ซึ่งอริบติมอบหมายตามวรรคหนึ่งภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้นำคำสั่งให้ทำการสอบสวน ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่ออริบติหรือผู้ซึ่งอริบติมอบหมายตามวรรคหนึ่งเพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน โดยให้อริบติหรือผู้ซึ่งอริบติมอบหมายตามวรรคหนึ่งส่งขยายระยะเวลาดำเนินการได้ตามความจำเป็นแต่ไม่เกินหกสิบวัน

ให้อริบติหรือผู้ซึ่งอริบติมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาให้แล้วเสร็จภายในห้าสิบวันนับแต่ได้รับรายงานการสอบสวนจากคณะกรรมการสอบสวนตามวรรคสี่ เมื่ออริบติหรือผู้ซึ่งอริบติมอบหมายตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

การดำเนินการเพิกถอนหรือแก้ไขตามความในมาตรานี้ ถ้าไม่ได้โฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์มาให้ถือว่าโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์นั้นสูญหาย และให้เจ้าพนักงานที่ดินออกไปแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินเพื่อดำเนินการต่อไป

ถ้ามีการคลาดเคลื่อนเนื่องจากเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาดโดยมีหลักฐานชัดเจนและผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจหน้าที่แก้ไขให้ถูกต้องได้

การตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนหรือแก้ไข ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

๒.๓ การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมสำหรับอสังหาริมทรัพย์

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีกับผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมได้ยื่นคำขอแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดิน โดยมีเจตนาให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดที่ดินแก่พวกตนให้เป็นไปตามแนวเขตการครอบครอง แต่เจ้าพนักงานที่ดินได้จดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมโฉนดที่ดินสลับแปลงกันระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถือกรรมสิทธิ์รวม ซึ่งไม่ตรงกับเจตนาและแปลงที่ดินที่ครอบครองอยู่จริง กรมที่ดินย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยเจ้าของที่ดินไม่จำเป็นต้องเสียค่าธรรมเนียม อันเนื่องมาจากการแก้ไขการจดทะเบียนที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่เรียกค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินดังกล่าว ถือเป็นกรเรียกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย การฟ้องเรียกคืนเงินที่ได้ชำระไปดังกล่าว ถือเป็นค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีเรียกจากมูลเหตุการกระทำละเมิด หากใช้เป็นเรื่องการเรียกคืนค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินไม่

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๙ เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่ดินแปลงพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. ต่อมาผู้ฟ้องคดีและนาง ส. ยื่นคำขอแก้บันทึกข้อตกลงแบ่งกรรมสิทธิ์รวมตามที่นำรังวัด และในวันเดียวกันเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่ดินแปลงพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. ในการจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. ลงชื่อรับรองรูปแผนที่แบ่งกรรมสิทธิ์รวมแต่อย่างใด ต่อมา นาง ส. ได้ยกที่ดินแปลงพิพาทเนื้อที่ ๑ ไร่ ให้แก่นาย ป. และนาย ป. ได้ให้ เด็กชาย ส. และเด็กชาย ศ. บุตรผู้เยาว์เข้าถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินแปลงพิพาท ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากองค์การบริหารส่วนตำบลคานหามว่าผู้ฟ้องคดีกับนาย ป. ครอบครองโฉนดที่ดินสลับแปลงกัน ผู้ฟ้องคดีจึงแจ้งเจ้าพนักงานที่ดินให้จดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินให้ตรงกับการครอบครองจริง แต่เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการให้ นาย ป. จึงยื่นคำร้องขอทำนิติกรรมแลกเปลี่ยนโฉนดที่ดินแปลงพิพาทของเด็กชาย ส. และเด็กชาย ศ. กับโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๒๒๕ ของผู้ฟ้องคดี ต่อศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งศาลมีคำสั่งอนุญาต เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินพิพาทกับที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๒๒๕ ตามหนังสือสัญญาแลกเปลี่ยนที่ดินโดยผู้ฟ้องคดีและนาย ป. ได้ชำระค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเป็นค่าธรรมเนียม ค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและค่าอากรแสตมป์เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๕ บาท และผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่

เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมและออกโฉนดที่ดินแปลงแยกให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. สลับกัน ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเปลี่ยนโฉนดที่ดิน จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินจำนวนดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมที่ดินแปลงพิพาทได้ครอบครองปลูกบ้านอาศัยในที่ดินแปลงพิพาทและได้นำรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่ดินแปลงพิพาทตรงตามความประสงค์และตรงตามบันทึกข้อตกลงแบ่งกรรมสิทธิ์รวม เมื่อมีการรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ที่ดินแปลงพิพาทใหม่ นาง ส. ได้ขอรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในส่วนหนึ่งของเนื้อที่ที่รังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมแล้วได้เนื้อที่เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่เดิม แต่ในรูปแผนที่แบ่งกรรมสิทธิ์รวม (ร.ว. ๙) กลับปรากฏว่าเจ้าหน้าที่รังวัดคลาดเคลื่อนผิดไปจากเจตนาของผู้ถือกรรมสิทธิ์รวม ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีกับนาง ส. มีเจตนาต้องการให้แบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมโดยเฉพาะส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีให้เป็นไปตามแนวเขตการครอบครองและจำกัดเนื้อที่ ๑ ไร่ แต่ในการรังวัดเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกลับดำเนินการขึ้นรูปแผนที่การรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่ดินซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ดินแปลงพิพาทติดทางสาธารณประโยชน์ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีแทนที่จะเป็นที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองปลูกบ้านอยู่อาศัย ต่อมา เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้จดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมตามรูปแผนที่แบ่งกรรมสิทธิ์รวมดังกล่าว ซึ่งไม่ตรงกับเจตนาที่แท้จริงของผู้จดทะเบียน การจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินแปลงพิพาทตามมาตรา ๗๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงเป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อน ผู้ถูกฟ้องคดีมีภาระหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีในความเป็นจริงจึงไม่มีการแลกเปลี่ยนที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาย ป. และบุตรผู้เยาว์ การจดทะเบียนที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนเจ้าของที่ดินไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมแต่ประการใด ฉะนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเรียกค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดิน จึงเป็นการเรียกโดยไม่ชอบ ต้องคืนให้กับผู้ฟ้องคดีจำนวนเงินดังกล่าว อันเป็นค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีเรียกจากผู้ถูกฟ้องคดีในการกระทำละเมิด หากใช้การเรียกคืนค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินไม่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๒/๒๕๕๒)

๒.๔ การจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์

การที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการรังวัดแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์ตามคำขอของเจ้าของที่ดินเนื่องจากในระหว่างการดำเนินการตามคำขอ เจ้าของที่ดินดังกล่าวได้ยื่นคำขอยกเลิกคำขอข้างต้น ถือไม่ได้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และกรณีนี้มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของการแสดง

เจตนาอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ไม่ เนื่องจากการยกที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้มิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๙๙ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็มีผลสมบูรณ์แล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ประเด็นคำขอให้ศาลปกครองพิพากษาให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดพิจิตร สาขาตะพานหิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และนายกเทศมนตรีเมืองตะพานหิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แบ่งหักที่ดินของนาย ส. กับพวกด้านที่ติดทางสาธารณประโยชน์ที่พิพาทโดยแบ่งหักจากริมขอบทางพิพาทกว้างระยะ ๓ เมตร ตลอดแนว ผู้ฟ้องคดีอ้างข้อเท็จจริงว่าเหตุที่มีคำขอเช่นนี้เนื่องจากเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๓๓ มารดาของผู้ฟ้องคดีและนาย ส. ได้ตกลงยินยอมอุทิศที่ดินของแต่ละคนให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แล้ว โดยมารดาของผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์อุทิศให้แก่ทางราชการแล้ว สำหรับนาย ส. ได้ยื่นคำขอรังวัดแบ่งหักที่ดินของตนให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ตามคำขอฉบับที่ ๒๖๘๒/๒๕๓๓ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๓๓ แต่ต่อมาได้ยกเลิกคำขอแบ่งหักทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว ตามคำขอฉบับที่ ๗๐/๒๕๓๕ ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๓๔ ปัจจุบันยังไม่มีมารังวัดที่ดินของนาย ส. ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์อันเป็นการไม่ดำเนินการตามบันทึกยอมความ ฉบับลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๓๔ ที่มารดาของผู้ฟ้องคดีและนาย ส. ทำขึ้นต่อหน้าคณะกรรมการตรวจสอบที่ดินสาธารณประโยชน์ที่นายอำเภอตะพานหินมีคำสั่งตั้งขึ้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การยกให้หรืออุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการเพื่อเป็นถนนสาธารณะถือเป็นการยกที่ดินให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกัน แม้มิได้จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๑๒๙๙ วรรคหนึ่ง^๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ก็มีผลสมบูรณ์แล้ว ส่วนการรังวัดเพื่อแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่ของที่ดินนั้น ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๒๙ กำหนดให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงนำชี้แนวเขตที่ดินและปักหลักเขตต่อหน้าเจ้าหน้าที่ในคราวเดียวกันเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าภายหลังนาย ส. ได้ยื่นคำขอยกเลิกคำขอแบ่งหักเป็นทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าว จึงเห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีการรังวัดแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์ตามคำขอของนาย ส. หาใช่เกิดจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายที่ดินกำหนดไม่

^๙ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๒๙๙ ภายในบังคับแห่งบทบัญญัติในประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ท่านว่าการได้มาโดยนิติกรรมซึ่งอสังหาริมทรัพย์หรือทรัพย์สินอื่นเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นไม่บริบูรณ์ เว้นแต่นิติกรรมจะได้ทำเป็นหนังสือและได้จดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่

แต่เกิดจากเจ้าของที่ดินได้มีคำขอยกเลิกคำขอแบ่งหักที่ดินเป็นทางสาธารณประโยชน์แล้วนั่นเอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ก็มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของการแสดงเจตนาอุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ไม่ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเพียงผู้รับมอบที่ดินพิพาทเพื่อปรับปรุงเป็นทางสาธารณประโยชน์ ไม่มีกฎหมายใดกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหรือหน้าที่ในการจดทะเบียนแบ่งหักที่ดินกรณีมีผู้อุทิศที่ดินให้เป็นทางสาธารณประโยชน์แต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๗/๒๕๕๒)

๓. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนหรือแก้ไขหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อน หรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๓.๑ การใช้อำนาจในการเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยผิดพลาดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายของกรมที่ดิน

แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า กรณีที่ดินพิพาทเคยมีการตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ว่าออกโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จนถึงขั้นตอนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในขณะนั้นพิจารณาแล้วเห็นควรไม่ใช้อำนาจดังกล่าว แต่ก็ไม่มีกฎหมายใดบัญญัติเป็นการเฉพาะว่า การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ใช้อำนาจเพิกถอน น.ส. ๓ ก. พิพาทเป็นที่สุด ดังนั้น เมื่อในเวลาต่อมาได้มีการแก้ไขกฎหมายให้อำนาจดังกล่าวเป็นของอธิบดีกรมที่ดิน อธิบดีกรมที่ดินย่อมมีอำนาจดำเนินการให้มีการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออก น.ส. ๓ ก. ในที่ดินดังกล่าวใหม่ และเมื่อความปรากฏว่าการออก น.ส. ๓ ก. ฉบับพิพาทเป็นการออกโฉนดที่ดินโดยอาศัยหลักฐานเอกสารแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) แปลงอื่น อธิบดีกรมที่ดินย่อมมีอำนาจมีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมายได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามหลักฐานหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) เลขที่ ๘๖๒ และเลขที่ ๘๖๓ ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง เนื้อที่ ๖ ไร่ ๒ งาน และเนื้อที่ ๑๐ ไร่ ตามลำดับ ซึ่งนาย จ. นายอำเภอสิเกาในขณะนั้นออกให้เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๒๕ ต่อมา ผู้ว่าราชการจังหวัดตรังมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออก น.ส. ๓ ก. จำนวน ๑๐ แปลง ในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งรวมถึง น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีด้วย โดยมีนาย จ. ซึ่งได้เลื่อนตำแหน่งเป็นปลัดจังหวัดตรังเป็นประธาน คณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้รับผิดชอบได้ปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอน

แต่ไม่อาจยืนยันได้ว่าที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๑ และเลขที่ ๖ ที่นำมาขอยก น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี นั้น เป็นที่ดินแปลงเดียวกันหรือไม่ จึงเสนอความเห็นต่ออธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ว่า ไม่ควรเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๑๐ แปลง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อตรวจสอบการออก น.ส. ๓ ก. ทั้ง ๑๐ แปลงอีกครั้งหนึ่ง โดยคณะกรรมการดังกล่าวได้สรุปผลการสอบสวนว่า น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดี จึงแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรังพิจารณาเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น แต่นาย จ. ซึ่งเลื่อนตำแหน่ง จากปลัดจังหวัดตรังเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง เห็นว่า การออก น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีได้ ดำเนินการตามขั้นตอน ระเบียบ และกฎหมายแล้ว จึงเห็นควรไม่ใช้อำนาจเพิกถอนหรือแก้ไข น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี ต่อมา เมื่อมีการแก้ไขประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีน่าจะออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน อีกครั้งตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งคณะกรรมการสรุปผลการสอบสวนว่า น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้เพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีอำนาจพิจารณาเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดตรัง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ในขณะนั้นได้มีคำสั่งไม่ขอใช้อำนาจเพิกถอนตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งประมวลกฎหมาย ที่ดิน ที่ใช้อยู่ในขณะนั้นแล้ว ถือว่าเป็นคำสั่งที่ยุติหรือถึงที่สุด ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ว่าตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๒)^{๑๐} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ จะบัญญัติให้ เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในการสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดย ไม่ชอบด้วยกฎหมายสำหรับจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร แต่ต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม ประมวลกฎหมายที่ดินโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙)^{๑๑}

^{๑๐} ประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๖๑ เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและ นิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือจดทะเบียนเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วย กฎหมาย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเพิกถอน แก้ไข หรือออกไปแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือ เพิกถอน แก้ไข เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือเอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนอสังหาริมทรัพย์นั้นได้

(๑) อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย สำหรับกรุงเทพมหานคร

(๒) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับจังหวัดอื่น

โดยมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง^{๑๑} กำหนดให้อธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีกรมที่ดินซึ่งอธิบดีกรมที่ดินมอบหมายมีอำนาจสั่งเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดี (โดยรองอธิบดีกรมที่ดิน) ได้มีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นเวลาภายหลังจากที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙)ฯ มีผลใช้บังคับแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีอำนาจสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีได้ แม้ว่าผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในการเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น จะเห็นควรไม่ใช้อำนาจดังกล่าว แต่เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะว่าหากผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ใช้อำนาจในการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. แล้วจะถือเป็นที่สุด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมจะมีอำนาจนำเรื่องเดิมที่ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งไม่ได้ใช้อำนาจในการสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. และผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่ายังไม่ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายกลับมาพิจารณาใหม่และมีคำสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมายได้ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการออก น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีเป็นการนำเอาแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) ของที่ดินแปลงอื่นมายื่นเป็นหลักฐานเพื่อขอออก น.ส. ๓ ก. ทับที่ดินชายทะเลในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งมีสภาพที่แท้จริงเป็นดินทรายไม่สามารถทำประโยชน์ได้และไม่มีการทำประโยชน์ต่อเนื่องมาก่อน การที่นายอำเภอสีเกาออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการออก น.ส. ๓ ก. โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

อนึ่ง การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการออก น.ส. ๓ ก. ในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งนั้น เป็นขั้นตอนกระบวนการเตรียมการ หรือการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ของผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

^{๑๑} ประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๖๑ เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ หรือได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ หรือแจ้งเอกสารรายการจดทะเบียนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่ผู้ใดโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่สั่งเพิกถอนหรือแก้ไขได้

แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงถือเป็นการพิจารณาทางปกครอง และคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดที่สั่งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายดังกล่าว เป็นคำสั่งทางปกครอง ตามมาตรา ๕^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง และผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องไม่ใช่บุคคลที่มีสภาพร้ายแรง อันอาจจะทำให้การพิจารณาหรือการออกคำสั่งทางปกครองไม่เป็นกลางหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่จากข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาย ฉ. ซึ่งดำรงตำแหน่งนายอำเภอเป็นผู้ลงนามอนุมัติออกเอกสาร แสดงสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดี (น.ส. ๓ ก.) และเมื่อมีผู้ร้องเรียนเกี่ยวกับการออก น.ส. ๓ ก. ในเขตอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม ซึ่งรวมถึงเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว จังหวัดตรังได้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงขึ้น โดยมีนาย ฉ. ซึ่งเลื่อนระดับขึ้น ดำรงตำแหน่งปลัดจังหวัดตรัง เป็นประธานคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง นอกจากนั้น เมื่อนาย ฉ. ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดได้มีคำสั่งไม่ใช่อำนาจเพิกถอนหรือแก้ไข น.ส. ๓ ก. ทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเห็นได้ว่าการสอบสวนตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดดังกล่าว เป็นการพิจารณาทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนได้เสียในฐานะเป็นผู้ลงนามออก น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวมาก่อน และได้เสนอความเห็น พิจารณาวินิจฉัยสั่งการ หรือดำเนินการอื่นใดในลักษณะ ปกป้องการกระทำของตนในอดีตเพื่อมิให้มีการเพิกถอน น.ส. ๓ ก. ที่ตนเป็นผู้ลงนามอนุมัติ อันเป็นการพิจารณาทางปกครองที่ไม่ชอบตามมาตรา ๑๖^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ

^{๑๒-๑๓} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้น จะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ถ้าผู้นั้นเห็นเองว่าตนมีกรณีดังกล่าว ให้ผู้นั้นหยุดการพิจารณาเรื่องไว้ก่อน และแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๒) ถ้ามีคู่กรณีคัดค้านว่าผู้นั้นมีเหตุดังกล่าว หากผู้นั้นเห็นว่าตนไม่มีเหตุตามที่คัดค้านนั้น ผู้นั้นจะทำการพิจารณาเรื่องต่อไปก็ได้ แต่ต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาเหนือตน ขึ้นไปชั้นหนึ่งหรือประธานกรรมการทราบ แล้วแต่กรณี

(๓) ให้ผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นหรือคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งผู้นั้นเป็นกรรมการอยู่มีคำสั่งหรือ มีมติโดยไม่ชักช้า แล้วแต่กรณีว่าผู้นั้นมีอำนาจในการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นหรือไม่

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๕ วรรคสอง วรรคสาม และวรรคสี่มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ทางปกครองฯ การที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้วินิจฉัยตามความเห็นดังกล่าว จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๗/๒๕๕๒)

๓.๒ การดำเนินการของเจ้าพนักงานที่ดินเพื่อเพิกถอนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกโดยผิดพลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์

สำนักงานสอบสวนเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเห็นว่า ต้องทำการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดิน แต่ยังคงดำเนินการดังกล่าวไม่เสร็จสิ้น ผู้ว่าราชการจังหวัดมีหน้าที่ต้องส่งสำนักงานสอบสวนให้อธิบดีกรมที่ดินพิจารณา ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๖๑ วรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ และเมื่อการสอบสวนเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินทับที่ดินดังกล่าวดำเนินการมาครบทุกขั้นตอนแล้ว แต่อธิบดีกรมที่ดินไม่ได้ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อนทำให้ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไปได้ จึงถือว่าเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติ และด้วยระยะเวลาจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอออกโฉนดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน ใช้เวลานานนับสิบปีก็ยังไม่ได้มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอ กรณีจึงถือว่า เจ้าพนักงานที่ดินปฏิบัติหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เกินสมควร

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๙ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินต่อ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) โดยมีหลักฐาน น.ส. ๓ แต่ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้ เพราะมีการออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๘๔๑๑ บนที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีขอลงโฉนดไปก่อนแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เพื่อขอให้เพิกถอนโฉนดที่ดินทั้งสองฉบับที่ออกทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปฟ้องศาลเพื่อพิสูจน์สิทธิ ต่อมา อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาและผู้ฟ้องคดีทราบว่า กรณีการร้องเรียนของผู้ฟ้องคดี

หากข้อเท็จจริงรับฟังยุติว่าโฉนดที่ดินทั้งสองฉบับออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีจริง ย่อมเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดที่จะพิจารณาดำเนินการเพิกถอนตามมาตรา ๖๑ (๒) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน หลังจากนั้น เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) มีหนังสือรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาผ่านผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้ทราบผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า เป็นการออกโฉนดที่ดินไปโดยคลาดเคลื่อน เห็นควรเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าว ขณะที่ผู้ฟ้องคดีหรือการเพิกถอนโฉนดที่ดิน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลาทราบว่าการดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินจะต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๖๑ วรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งกฎกระทรวงดังกล่าวขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาดำเนินการยกร่างให้เป็นกฎหมาย ยังไม่มีผลใช้บังคับ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีและดำเนินการออกโฉนดที่ดินในที่ดินพิพาทแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าในระหว่างที่ผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่ได้ใช้อำนาจในการเพิกถอนโฉนดที่ดินพิพาทได้มีการแก้ไขมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งความในวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อความปรากฏว่าได้ออกโฉนดที่ดิน...ให้แก่ผู้ใดคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้อธิบดีหรือรองอธิบดีผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจหน้าที่สั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขได้ และวรรคเก้า บัญญัติว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน การสอบสวน การแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียเพื่อให้โอกาสคัดค้าน และการพิจารณาเพิกถอนแก้ไขให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ส่วนของการสอบสวนเกี่ยวกับการออกโฉนดที่ดินที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ต้องส่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คือ ส่วนของการสอบสวนที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีความเห็นว่าจะต้องทำการเพิกถอนหรือแก้ไขโฉนดที่ดินและได้แจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้านครบ ๖๐ วัน แล้ว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดยังไม่ได้ใช้อำนาจในการเพิกถอนหรือแก้ไข กรณีเช่นนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องดำเนินการต่อไปให้เสร็จสิ้นตามอำนาจหน้าที่ ส่วนส่วนของการสอบสวนที่ยังดำเนินการไม่เสร็จสิ้นในขั้นตอนดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องส่งส่วนของการสอบสวนให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา ๖๑ วรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสงขลา สาขาหาดใหญ่ (ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๕) ได้มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๑๓๙๐ โฉนดที่ดินเลขที่ ๒๑๓๙๑ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๙๔๑๑ ทราบ เพื่อให้โอกาสคัดค้านภายใน ๖๐ วัน แล้ว แต่หนังสือที่แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๒๑๓๙๑ หนังสือไม่ถึงผู้รับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงได้แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการแจ้งครั้งหลังนี้ หนังสือแจ้งถึงผู้รับ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ยื่นคำขอคัดค้านการเพิกถอนโฉนดที่ดินอันเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของมาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ต้องการแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อมีโอกาสโต้แย้งสิทธิ จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบเพื่อยืนยันคำคัดค้านใหม่อีกแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับสำนวนการสอบสวนจากผู้ว่าราชการจังหวัดสงขลา การสอบสวนการออกโฉนดที่ดินทับที่ดิน น.ส. ๓ ของผู้ฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการมาครบทุกขั้นตอนแล้ว แม้ยังไม่ได้มีกฎกระทรวงออกตามความในมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ออกมาบังคับใช้ก็ตาม ก็สามารถนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗ หมวด ๔ การแจ้ง ตามมาตรา ๖๙^{๑๔} มาตรา ๗๐^{๑๕} และมาตรา ๗๑^{๑๖} มาบังคับใช้ได้ ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่ายังไม่มีการแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบ และต้องรอกฎกระทรวงซึ่งออกตามความในมาตรา ๖๑ วรรคเก้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ออกบังคับใช้ก่อน จึงไม่อาจรับฟังได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ดำเนินการเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกโดยคลาดเคลื่อนดังกล่าว ทำให้ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่อไปได้ ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่ประมวลกฎหมายที่ดินกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ส่วนกรณีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ประมวลกฎหมายที่ดินมิได้บัญญัติให้มีหน้าที่ปฏิบัติอย่างหนึ่งอย่างใดในชั้นตอนนี้ จึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ แต่ระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีได้มีคำขอออกโฉนดที่ดินต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕

^{๑๔-๑๖} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๖๙ การแจ้งคำสั่งทางปกครอง การนัดพิจารณา หรือการอย่างอื่นที่เจ้าหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ อาจกระทำด้วยวาจาก็ได้ แต่ถ้าผู้นั้นประสงค์จะให้กระทำเป็นหนังสือก็ให้แจ้งเป็นหนังสือ

การแจ้งเป็นหนังสือให้ส่งหนังสือแจ้งต่อผู้นั้น หรือถ้าได้ส่งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งตั้งแต่วันที่ไปถึง

ในการดำเนินการเรื่องใดที่มีการให้ที่อยู่ไว้กับเจ้าหน้าที่ไว้แล้ว การแจ้งไปยังที่อยู่ดังกล่าวให้ถือว่าเป็นการแจ้งไปยังภูมิลำเนาของผู้นั้นแล้ว

มาตรา ๗๐ การแจ้งเป็นหนังสือโดยวิธีให้บุคคลนำไปส่ง ถ้าผู้รับไม่ยอมรับหรือถ้าขณะนำไปส่งไม่พบผู้รับ และหากได้ส่งให้กับบุคคลใดซึ่งบรรลุนิติภาวะที่อยู่หรือทำงานในสถานที่นั้น หรือในกรณีที่ผู้นั้นไม่ยอมรับ หากได้วางหนังสือนั้นหรือปิดหนังสือนั้นไว้ในที่ซึ่งเห็นได้ง่าย ณ สถานที่นั้นต่อหน้าเจ้าพนักงานตามที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ไปเป็นพยานก็ให้ถือว่าได้รับแจ้งแล้ว

มาตรา ๗๑ การแจ้งโดยวิธีส่งทางไปรษณีย์ตอบรับให้ถือว่าได้รับแจ้งเมื่อครบกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันส่งสำหรับกรณีภายในประเทศหรือเมื่อครบกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันส่ง สำหรับกรณีส่งไปยังต่างประเทศ เว้นแต่จะมีการพิสูจน์ได้ว่าไม่มีการได้รับหรือได้รับก่อนหรือหลังจากวันนั้น

เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๒๙ และยังไม่มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๔ และที่ ๕ กระทำละเมิดจากการละเลยต่อหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖) จึงต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามดังกล่าวได้กระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๖ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๓/๒๕๕๒)

๓.๔ การดำเนินการเพื่อเพิกถอนโฉนดที่ดินที่ออกทับทางสาธารณประโยชน์

การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนต่อนายอำเภอว่ามีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ราษฎรปิดทับและรुकล้ำทางสาธารณประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีและบุคคลทั่วไปใช้สัญจร โดยมีได้ร้องขอให้เจ้าพนักงานที่ดินหรือผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งเพิกถอนหรือแก้ไขโดยตรง แต่เมื่อนายอำเภอมีหนังสือแจ้งข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบพร้อมทั้งขอให้พิจารณาดำเนินการสอบเขตโฉนดที่ดินพิพาท ย่อมถือได้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินหรือผู้ว่าราชการจังหวัดทราบข้อร้องเรียนดังกล่าวแล้ว เจ้าพนักงานที่ดินย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการเพื่อให้ได้ความว่าได้ออกโฉนดที่ดินโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายตามคำร้องเรียนหรือไม่ การที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการดังกล่าวย่อมเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อนายอำเภอขลุ้งว่า การออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๓๙ ให้แก่นาง ร. กับ นาย ส. เป็นการออกโฉนดที่ดินปิดทับและรुकล้ำทางสาธารณประโยชน์ซึ่งนายอำเภอขลุ้งได้ตรวจสอบเรื่องร้องเรียนดังกล่าวแล้ว แต่ไม่สามารถทราบได้ว่าการออกโฉนดที่ดินรुकล้ำหรือทับทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ อย่างไร เนื่องจากตรวจสอบไม่พบหลักเขตที่ดิน จึงส่งเรื่องให้จังหวัดจันทบุรีพิจารณาดำเนินการสอบเขตโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๒๙ และเลขที่ ๔๑๓๙ ต่อมา จังหวัดจันทบุรีโดยเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี แจ้งกลับมาว่าการตรวจสอบจะต้องให้เจ้าของที่ดินนำโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวมายื่นคำขอรังวัดสอบเขตที่ดินและวางมัดจำค่ารังวัดที่ดิน

สำนักงานที่ดินจังหวัดจึงจะดำเนินการให้ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการหลีกเลี่ยงที่จะสอบสวนตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการละเลยต่อหน้าที่ในการตรวจสอบการออกโฉนดที่ดินตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงร้องขอให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการไต่สวนและวินิจฉัยเกี่ยวกับการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าได้มีการตรวจสอบแล้วพบว่า การรังวัดออกโฉนดที่ดินถูกต้องแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการตรวจสอบไม่ตรงกับหลักฐานข้อเท็จจริง จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งว่าการสอบสวนหรือตรวจสอบกรณีการออกโฉนดที่ดินปิดทับและรुकล้ำทางสาธารณประโยชน์ ตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนต่อนายอำเภอขลุงนั้น จะต้องให้เจ้าของโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๓๙ และเลขที่ ๑๒๒๙ ไปยื่นคำขอสอบเขตที่ดินและวางเงินมัดจำรังวัดที่ดิน ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งต่อนายอำเภอขลุงหรือไม่ และมีคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการสอบสวนกรณีการออกโฉนดที่ดินปิดทับและรुकล้ำทางสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องเรียนต่อนายอำเภอขลุงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๓๙ ให้แก่ราษฎรปิดทับและรुकล้ำทางสาธารณประโยชน์ เท่ากับว่า ผู้ฟ้องคดีร้องเรียนว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๓๙ โดยคลาดเคลื่อนหรือโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะร้องเรียนต่อนายอำเภอขลุง โดยไม่ได้ร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีโดยตรง แต่เมื่อนายอำเภอขลุงมีหนังสือแจ้งข้อร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีให้ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีทราบพร้อมขอให้พิจารณาดำเนินการสอบเขตโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๒๒๙ และเลขที่ ๔๑๓๙ เพื่อให้ทราบตำแหน่งของหลักเขตที่ดิน ย่อมถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรีทราบข้อร้องเรียนดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑^{๑๗} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงต้องดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๗๐๘/ว ๗๐๗ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๐ กำหนดไว้ เพื่อให้ได้ความว่าได้ออกโฉนดที่ดินโดยคลาดเคลื่อนหรือไม่ชอบ

^{๑๗} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๗๑ ให้เจ้าพนักงานที่ดินเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในเขตท้องที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขานั้น

ในกรณีที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขาได้นำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์โดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในเขตท้องที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขาอื่นได้ด้วย เว้นแต่การจดทะเบียนที่ต้องมีการประกาศหรือต้องมีการรังวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ด้วยกฎหมายดังกล่าวหรือไม่ว่า เพื่อให้ได้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดต่อไป มิใช่สั่งการให้เจ้าของที่ดินนำโฉนดที่ดินที่ถูกร้องเรียนมายื่นคำขอรังวัดสอบเขตที่ดินและวางเงินมัดจำ รังวัดที่ดินตามที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำไป ซึ่งเป็นการพิจารณาสั่งการที่เห็นได้ชัดเจนว่า เจ้าของที่ดินซึ่งถูกร้องเรียนดังกล่าวยอมจะไม่นำโฉนดที่ดินแปลงพิพาทมาดำเนินการตาม การสั่งการข้างต้นอย่างแน่นอน การที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบรายงานการบันทึกถ้อยคำที่ช่างแผนที่ ของสำนักงานที่ดินจังหวัดจันทบุรีออกไปตรวจสอบและบันทึกถ้อยคำของพยานไว้โดยมิได้ ดำเนินการสอบสวนหรือเรียกโฉนดที่ดินหรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาและตรวจสอบ เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่มาตรา ๖๑ วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ที่ใช้บังคับอยู่ขณะนั้น และตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยข้างต้น ประกอบกับหนังสือของกรมที่ดินที่ มท ๐๗๒๙.๒/ว ๒๑๑๗๙ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๔๕ กำหนดให้ต้องปฏิบัติ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอเรื่องการตรวจสอบเขตที่ดินโฉนดเลขที่ ๔๑๓๙ ต่ออธิบดีกรมที่ดินหรือรองอธิบดีกรมที่ดิน ผู้ที่อธิบดีกรมที่ดินมอบหมาย เพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๑ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน แก้ไข เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๙) พ.ศ. ๒๕๔๓ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และแจ้งผลการดำเนินการดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒/๒๕๕๒)

๔. กรณีเกี่ยวกับการออกไปแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

๕.๑ การก่อสร้างอาคารปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ การออกคำสั่งให้ผู้บุกรุกหรือถอนหรือทำลายสิ่งปลูกสร้างออกจากที่ดินของรัฐ

หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะออกคำสั่งทางปกครองที่มี ผลกระทบกระเทือนต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลได้ต่อเมื่อมีกฎหมายบัญญัติ ให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้ง จะออกคำสั่งดังกล่าวโดยอาศัยเพียงอำนาจทั่วไปไม่ได้ เมื่ออำนาจ หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติ ของแผ่นดินเป็นเพียงอำนาจทั่วไป และไม่มีบทบัญญัติใดให้อำนาจองค์การบริหาร ส่วนตำบลออกคำสั่งให้เอกชนหรือถอนสิ่งปลูกสร้างใด ๆ ออกจากที่สาธารณสมบัติของ

แผ่นดินไว้อย่างชัดเจน องค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้เอกชนหรือถอนสิ่งก่อสร้างออกจากที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งประกอบกิจการโรงงานแป้งมันสำปะหลัง ฟ้องว่าได้เช่าที่ดินในเขตตำบลสัมป่อยเพื่อจัดสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย โดยได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสัมป่อยให้วางท่อลำเลียงน้ำเสียขนาด ๘ นิ้ว จำนวน ๒ ท่อ จากโรงงานไปยังบ่อบำบัดน้ำเสียดังกล่าวผ่านทางสาธารณประโยชน์และลำห้วยแพ่งในเขตตำบลสัมป่อยและตำบลหนองบัวระเหว ต่อมาได้มีราษฎรร้องเรียนว่าน้ำเสียจากบ่อบำบัดน้ำเสียของผู้ฟ้องคดีไหลซึมเข้าพื้นที่เพาะปลูกทำให้เกษตรกรได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นหนังสือขออนุญาตวางท่อลำเลียงน้ำเสียต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสัมป่อย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เนื่องจากหลักฐานการอนุญาตเดิมสูญหาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่อลำเลียงน้ำเสียที่วางผ่านลำห้วยแพ่งเป็นสาเหตุหลักที่ทำให้มีการซึมผ่านของน้ำเสียสู่ไร่นาของราษฎร จึงมีมติไม่เห็นชอบให้ผู้ฟ้องคดีใช้ที่สาธารณประโยชน์ทั้งสองแห่ง เนื่องจากการฝ่าฝืนประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหรือถอนสิ่งก่อสร้างดังกล่าวออกจากที่สาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีคำสั่งยืนตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิใช้ที่ดินพิพาทวางท่อลำเลียงน้ำเสียต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จะต้องเป็นกรณีที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยชัดแจ้ง ซึ่งเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๖๘ (๘)^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๑๖ (๒๗)^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอน

^{๑๘} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๖๘ ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๘) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

^{๑๙} พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

ฯลฯ

(๒๗) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

ฯลฯ

การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อ ๕ (๒)^{๒๐} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ และคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ ๑๒/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๓ แล้ว กรณีไม่ปรากฏว่ามีบทบัญญัติใดให้อำนาจองค์การบริหารส่วนตำบลออกคำสั่งให้เอกชนหรือถอนสิ่งปลูกสร้างใดๆ ออกจากทางสาธารณะไว้อย่างชัดเจน ส่วนอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในการคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินก็เป็นเพียงอำนาจทั่วไป ดังนั้น แม้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ฟ้องคดีได้วางท่อลำเลียงน้ำเสียจากโรงงานผ่านทางสาธารณประโยชน์และลำห้วยแพ่ง ซึ่งเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่ได้รับอนุญาต อันเป็นการฝ่าฝืนประมวลกฎหมายที่ดินก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ไม่มีอำนาจออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหรือถอนสิ่งก่อสร้างดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีหรือถอนสิ่งปลูกสร้างออกจากที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจในการวินิจฉัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๕/๒๕๕๒)

๕.๓ การเปลี่ยนสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

การที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดดำเนินโครงการก่อสร้างฝายน้ำล้นคอนกรีตเสริมเหล็กและขุดลอกลำห้วยหน้าฝายในที่ดินซึ่งเดิมเป็นทางสาธารณประโยชน์ อันเป็นการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่ง เป็นการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อีกอย่างหนึ่ง โดยไม่ปรากฏว่าได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปลี่ยน

^{๒๐} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔

ข้อ ๕ อำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและดำเนินการคุ้มครองป้องกัน

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ที่ดินตามข้อ ๔ (๒) ให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด และนายอำเภอท้องที่ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

สภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๓ ถือเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนด อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ความไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวถือเป็นกรณีที่สามารถแก้ไขได้ด้วยการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทยข้างต้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินมีโฉนดพบว่า มีผู้ใช้รถขุดถนนสาธารณะด้านทิศตะวันออกของที่ดินแปลงดังกล่าวให้กลายเป็นลำห้วย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเนื่องจากไม่สามารถใช้ถนนในการสัญจรได้ จึงแจ้งความร้องทุกข์ต่อสถานีตำรวจภูธร ผลการสอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจปรากฏว่าผู้ดำเนินการขุดถนนให้เป็นลำห้วย คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด พ. ซึ่งรับจ้างองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม (ผู้ถูกฟ้องคดี) ให้ทำการก่อสร้างฝายน้ำล้นคอนกรีตเสริมเหล็กและขุดลอกลำห้วยหน้าฝาย ณ บ้านเชียงยืน ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนเรื่องดังกล่าวไปยังนายอำเภอเชียงยืนและผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคามจึงให้อำเภอเชียงยืนตรวจสอบข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการตามคำสั่งอำเภอเชียงยืนได้รายงานผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่าเดิมที่ดินที่ถูกขุดมีสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ แต่สภาพปัจจุบันกลายเป็นคลองสาธารณประโยชน์ โดยการดำเนินการทำเป็นฝายกั้นน้ำผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่ง พ.ศ. ๒๕๔๓ และไม่ได้ขออนุญาตนายอำเภอท้องที่ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาที่สาธารณประโยชน์หรือทางสาธารณประโยชน์ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ นายอำเภอเชียงยืนได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคามดำเนินการตรวจสอบการจัดทำโครงการของผู้ถูกฟ้องคดีต่อไป แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดียังไม่แก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถใช้ถนนในการสัญจรและขนส่งผลผลิตได้ นอกจากนี้ เมื่อถนนสาธารณะถูกทำลายไปผู้ที่จะซื้อที่ดินของผู้ฟ้องคดีก็ได้ยกเลิกการซื้อ ผู้ฟ้องคดีจึงเสียโอกาสที่จะขายที่ดินแปลงดังกล่าวด้วย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำให้ทางสาธารณะสามารถใช้สัญจรได้ดังเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศตะวันออกติดกับทางสาธารณประโยชน์อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามนัยมาตรา ๑๓๐๔ (๒)^{๒๑} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น การดำเนินโครงการของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อีกอย่างหนึ่ง แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่งฯ กรณีจึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการเปลี่ยนสภาพที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันจากการใช้เพื่อสาธารณประโยชน์อย่างหนึ่งเป็นอีกอย่างหนึ่ง อันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอย่างใดก็ตาม ความไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ด้วยการดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดในระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว จึงยังไม่ควรพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการปรับสภาพที่ดินที่พิพาทกันในคดีนี้ให้กลับคืนเป็นทางสาธารณประโยชน์ในทันที เนื่องจากการให้ผู้ถูกฟ้องคดีปรับสภาพที่ดินที่พิพาทกันในคดีนี้ให้กลับคืนเป็นทางสาธารณประโยชน์ในทันทีทั้งที่ยังสามารถดำเนินการให้ถูกต้องตามระเบียบได้จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะทั้งในแง่งบประมาณที่ใช้ในการจัดทำโครงการนี้และที่จะต้องใช้ในการปรับสภาพที่ดินและประโยชน์ของประชาชนที่ได้จากโครงการ ซึ่งไม่คุ้มกับประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำให้ที่ดินที่เป็นล้าหลังคืนสภาพเป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีไปดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษา หากไม่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงมหาดไทยก็ให้ดำเนินการปรับสภาพที่ดินที่ขุดลอกลำห้วยที่พิพาทกันในคดีนี้ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ดังเดิมภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการไม่อนุมัติของกระทรวงมหาดไทย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๔/๒๕๕๒)

^{๒๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

ฯลฯ

ฯลฯ

๕.๔ การขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) เป็นเอกสารที่ผู้ครอบครองที่ดินทำยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อแสดงว่ามีที่ดินอยู่ในความครอบครองของตนก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ การที่กำหนดหรือผู้ใหญ่บ้านลงชื่อทำแบบแจ้งการครอบครองที่ดินก็เป็นแต่เพียงพยานเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบเบื้องต้นของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้รับแจ้งเท่านั้น ดังนั้น เมื่อปรากฏว่านายอำเภอได้รับแจ้งการครอบครองที่ดินและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ลงชื่อรับแจ้งการครอบครองดังกล่าวในแบบ ส.ค. ๑ แม้จะไม่มี การลงชื่อกำหนดหรือผู้ใหญ่บ้านรับรองเป็นพยานก็หาไม่ผลให้ ส.ค. ๑ ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้จัดการมรดกของนาย ป. ซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดที่ดินเลขที่ ๓๑๖๓๗ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตามโฉนดเลขที่ ๓๑๖๓๙ ฟ้องว่า โฉนดที่ดินทั้งสองแปลงออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓, น.ส. ๓ ก.) ซึ่งออกสืบเนื่องมาจากที่ดินที่มีนาย ล. เป็นผู้แจ้งการครอบครอง (ส.ค. ๑) เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๘ ซึ่งที่ดินบริเวณเดียวกันกับที่ นาย ล. ได้แจ้ง ส.ค. ๑ ไว้ดังกล่าว กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แจ้งความประสงค์ต่อกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นของทบวงการเมือง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อสงวนไว้ใช้สำหรับสร้างและซ่อมแซมทางหลวงสายอรุณประเสริฐ และจากการสำรวจของเจ้าหน้าที่พบว่าเป็นที่ว่างเปล่าไม่มีบุคคลหรือหน่วยงานใดครอบครอง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วอนุมัติให้นำที่ดินแปลงดังกล่าวขึ้นทะเบียนเป็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ ต่อมา นาย บ. นาย ก. นาย ย. และนาย ม. เจ้าของที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ที่ออกสืบเนื่องจากที่ดินที่นาย ล. ได้แจ้งการครอบครองไว้ ได้ร่วมกันเป็นโจทก์ฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับพวกรวม ๔ คน ซึ่งศาลฎีกามีคำพิพากษาให้เพิกถอนการขึ้นทะเบียนที่ดินของจำเลยที่ ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เฉพาะส่วนที่ออกทับที่ดินของโจทก์ดังกล่าว หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเพิกถอนการขึ้นทะเบียนที่ดินซึ่งออกทับที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้แจ้งผลการพิจารณาให้ทราบหรือทำการเพิกถอนแต่อย่างใด จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มาตรวจสอบที่ดินและแจ้งให้ทราบว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองอยู่ในเขตหวงห้ามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สงวนไว้ใช้ประโยชน์ในทางราชการจึงไม่อาจอ้างสิทธิครอบครองได้ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งอนุมัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่สั่งให้นำที่ดินแปลงดังกล่าวขึ้นทะเบียนเป็นที่ดินสงวนของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แจ้งการอนุมัติให้ปลัดกระทรวงคมนาคมทราบและแจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานีและห้ามผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้ามารบกวนการครอบครองที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในขณะที่มีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์และการรังวัดแบ่งแยกที่พิพาทไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดโต้แย้งหรือคัดค้านโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่มาร่วมในการรังวัดแต่ละครั้งก็ลงนามรับรองแนวเขตว่าถูกต้องแล้ว ประกอบกับตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๕๑๘๕/๒๕๔๑ รับฟังเป็นที่ยุติว่า เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในขณะนั้นเป็นผู้สำรวจพบทางด้านตะวันออกและด้านตะวันตกของที่ดินพิพาทมีเจ้าของทำนาอยู่ เชื่อว่าที่ดินพิพาทมีการครอบครองทำประโยชน์มาก่อนมิใช่ที่ว่างเปล่า ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อนุมัติให้ขึ้นทะเบียนที่พิพาทเป็นของทบวงการเมืองผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการขึ้นทะเบียนทับที่ดินของนาย ล. ซึ่งมีสิทธิครอบครองโดยชอบอยู่ก่อนนั้น เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคสาม^{๒๒} แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ประกอบกับข้อ ๓ ของคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๙๔/๒๔๙๙ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๔๙๙ ซึ่งมีหลักการสำคัญว่าที่ดินที่จะอนุมัติให้ขึ้นทะเบียนเป็นของทบวงการเมืองจะต้องเป็นที่ดินที่ไม่มีผู้ใดมีสิทธิครอบครอง คือเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับเรื่องแบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค. ๑) นั้น เห็นว่าเป็นเอกสารที่ผู้ครอบครองที่ดินทำยื่นต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อแสดงว่ามีที่ดินอยู่ในความครอบครองของตนก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ ส่วนประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑ ธันวาคม ๒๔๙๗ เรื่อง แจ้งการครอบครองที่ดินก็เป็นเพียงประกาศแจ้งให้ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดินไปแจ้งการครอบครองตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด หากเป็นประกาศกำหนดหน้าที่ของกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านไม่ แม้แบบแจ้งการครอบครองที่ดินดังกล่าวของนาย ล. จะไม่มีการลงชื่อกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านรับรองเป็นพยานตามข้ออุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามก็ตาม แต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายอำเภออำนาจเจริญได้รับแจ้งการครอบครองที่ดินและพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ลงชื่อรับแจ้งการครอบครองดังกล่าวในแบบ ส.ค. ๑ ให้แก่นาย ล. ไปตามที่กำหนดในข้อ ๓ ของประกาศกระทรวงมหาดไทยฉบับดังกล่าว ประกอบกับการแจ้งการครอบครองที่ดินของนาย ล. อยู่ภายในระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง^{๒๓}

^{๒๒} ถูกแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕

^{๒๓} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๕ ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน แจ้งการครอบครองที่ดินต่อนายอำเภอท้องที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ กรณียอมเป็นการออก ส.ค.๑ ที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อวินิจฉัยแล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่อนุมัติให้ขึ้นทะเบียน ส่วนที่ทับที่ดินตามโฉนดที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ศาลปกครองชั้นต้น พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าว และให้มีการแก้ไขระเบียบและเอกสาร ที่เกี่ยวข้องให้เป็นไปตามคำพิพากษากายในเวลาที่กำหนด จึงชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๕๗/๒๕๕๓)

๕.๕ การอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับ พลเมืองใช้ร่วมกัน

รัฐมีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันมิให้ผู้ใดบุกรุกหรือเข้าไป ครอบครองสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อสงวนรักษาไว้ให้ประชาชนได้ใช้สอยร่วมกัน แต่ขณะเดียวกันรัฐก็มีอำนาจในการ จัดการสาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจหรือสังคม กล่าวคือ การที่รัฐจะให้เอกชนเข้าครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ก็เป็น เรื่องที่สามารถกระทำได้ แต่ต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยเฉพาะ และได้มีการปฏิบัติให้ ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว และต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่พลเมืองเคยใช้ประโยชน์ร่วมกัน จนเกินความจำเป็น หรือหากจะมีการกระทบกระเทือนต่อการใช้ตามปกติ ก็ต้องให้ได้รับ ประโยชน์ที่เกื้อกูลสอดคล้องกัน และเมื่อรัฐได้ให้เอกชนรายใดเข้าครอบครองหรือทำประโยชน์ ในที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดินแห่งใดตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๓ แล้ว รัฐคงมีเพียงอำนาจหน้าที่ในการตรวจตราดูแล การใช้พื้นที่ของผู้รับอนุญาตไม่ให้มีการฝ่าฝืนหรือใช้พื้นที่โดยผิดตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาต ไว้เท่านั้น รัฐไม่อาจใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อคืนสภาพเดิมแก่ที่สาธารณสมบัติของ แผ่นดินแห่งนั้นอีก

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งแปดเป็นราษฎรที่อาศัยอยู่ใน หมู่ที่ ๔ บ้านคำข่า หมู่ที่ ๑๑ บ้านคำข่าน้อย และหมู่ที่ ๑๔ บ้านคำเจริญ ตำบลไร่ อำเภอมหาราช จังหวัดสมุทรสาคร ฟ้องว่าป่าช้าบ้านคำข่า สาธารณประโยชน์เป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกันอยู่ในการดูแล ของกระทรวงมหาดไทยซึ่งราษฎรหมู่ที่ ๔ หมู่ที่ ๑๑ และหมู่ที่ ๑๔ ใช้ประโยชน์เป็นที่ฝังหรือเผาศพ เมื่อประมาณต้นปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้มีผู้บุกรุกเข้าไปในที่สาธารณะป่าช้าบ้านคำข่าดังกล่าวเพื่อสร้าง

สำนักสงฆ์โดยได้ดำเนินการก่อสร้างอาคารและสิ่งปลูกสร้างต่างๆ ขึ้น ซึ่งต่อมาได้จัดตั้งเป็นวัด มีนามว่า “วัดอจาโรรังสี” ผู้ฟ้องคดีทั้งแปดจึงได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลไร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) นายอำเภอพรหมานิคคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร ให้ตรวจสอบที่สาธารณประโยชน์และดำเนินการกับผู้บุกรุก ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ผลปรากฏว่ายังไม่ทราบแน่ชัดว่ามีการบุกรุกหรือไม่ จนกว่าจะได้รังวัดแนวเขตที่ดินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการต่อมาผู้ฟ้องคดีทั้งแปดทราบว่ายังไม่มียกงบประมาณในการดำเนินการตรวจสอบ จึงยื่นฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองดำเนินการตรวจสอบรังวัดแนวเขตที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตามหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และให้ระงับการบุกรุกและขับไล่ผู้บุกรุก หากไม่ยอมออกไปให้ดำเนินคดีอย่างถึงที่สุด

ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเพื่อคืนสภาพเดิมแก่ที่ดินสาธารณะป่าช้าบ้านคำข่าภายใน ๑๒๐ วัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด คำขออื่นให้ยก คดีถึงที่สุด ต่อมา เจ้าอาวาสวัดอจาโรรังสี (ผู้ร้องสอด) ได้ยื่นคำร้องขอให้ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งชี้ขาดคดีใหม่ โดยอ้างว่าขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการขออนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์บ้านคำข่า ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้ยกคำฟ้องที่ขอให้พิจารณาพิพากษาคดีใหม่ ผู้ร้องสอดอุทธรณ์ โดยในระหว่างการพิจารณาอุทธรณ์ของศาลปกครองสูงสุด ผู้ร้องสอดยื่นคำชี้แจงว่า ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครได้ออกใบอนุญาตตามความในมาตรา ๙^{๒๔} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน อนุญาตให้ผู้ร้องสอดประกอบกิจการในที่ดินของรัฐเป็นที่ตั้งศาลา และอาคารเพื่อประกอบศาสนกิจ มีกำหนด ๕ ปี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด ข้อเท็จจริงดังกล่าวถือเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ผู้ร้องสอดจึงยกขึ้นกล่าวในชั้นอุทธรณ์ได้ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ประกอบกับหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๗๕ (๑) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ มิได้เป็นเพียงหลักเกณฑ์ในการตรวจรับ

^{๒๔} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๙ ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการเหมืองแร่และการป่าไม้ ที่ดินของรัฐนั้นถ้ามิได้มีสิทธิครอบครอง หรือมิได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ห้ามมิให้บุคคลใด

- (๑) เข้าไปยึดถือ ครอบครอง รวมตลอดถึงการก่อสร้างหรือเผาป่า
- (๒) ทำด้วยประการใด ให้เป็นการทำลาย หรือทำให้เสื่อมสภาพที่ดิน ที่หิน ที่กรวด หรือที่ทราย ในบริเวณที่รัฐมนตรีประกาศหวงห้ามในราชกิจจานุเบกษา หรือ
- (๓) ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอันเป็นอันตรายแก่ทรัพยากรในที่ดิน

หรือไม่รับคำขอให้พิจารณาคดีใหม่เท่านั้น ศาลสามารถนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาพิจารณาในเนื้อหาของคำขอเพื่อที่จะอ้างเป็นเหตุในการยกคำขอหรือเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาเดิมได้ เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ป่าช้าบ้านคำข่าเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภททรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะต้องดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันมิให้ผู้ใดบุกรุกหรือเข้าไปครอบครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งอำนาจหน้าที่ดังกล่าวรัฐได้มอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ดำเนินการแทนในการคุ้มครองรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อสงวนรักษาไว้ให้ประชาชนได้ใช้สอยร่วมกัน แต่ขณะเดียวกันรัฐก็มีอำนาจในการจัดการสาธารณสมบัติของแผ่นดินเพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางเศรษฐกิจหรือสังคม กล่าวคือ การที่รัฐจะให้เอกชนเข้าครอบครองหรือทำประโยชน์ในที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ก็เป็นเรื่องที่สามารถกระทำได้ แต่ต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้โดยเฉพาะและได้มีการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายแล้ว และต้องไม่เป็นการขัดขวางต่อการที่พลเมืองเคยใช้ประโยชน์ร่วมกันจนเกินความจำเป็น หรือหากจะมีการกระทบกระเทือนต่อการใช้ตามปกติ ก็ต้องให้ได้รับประโยชน์ที่เกื้อกูลสอดคล้องกัน เมื่อผู้ร้องสอดได้รับอนุญาตให้เข้าไปประกอบกิจการในที่ดินสาธารณประโยชน์ป่าช้าบ้านคำข่าตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการอนุญาตตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ อำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงควรมีเพียงตรวจตราดูแลการใช้พื้นที่ของผู้ร้องสอดไม่ให้มีการฝ่าฝืนหรือใช้พื้นที่โดยผิดตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุญาตไว้ ทั้งนี้ ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนครได้มอบหมายหรือตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่อาจใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อคืนสภาพเดิมแก่พื้นที่สาธารณประโยชน์ป่าช้าบ้านคำข่าในที่ดินส่วนที่พิพาทอีก กรณีจึงมีพยานหลักฐานใหม่อันทำให้ข้อเท็จจริงที่ฟังเป็นยุติแล้วเปลี่ยนแปลงไปในสาระสำคัญ เป็นเหตุให้ไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งหากศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองปฏิบัติหน้าที่โดยการขับไล่ผู้ร้องสอดและคืนสภาพเดิมแก่ที่ดินสาธารณประโยชน์ป่าช้าบ้านคำข่า ทั้งที่ข้อเท็จจริงได้เปลี่ยนแปลงไปแล้วว่าผู้ร้องสอดได้รับอนุญาตตามกฎหมายแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวแล้ว ก็เป็นการที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย และไม่สมเหตุสมผลอย่างยิ่ง จึงพิพากษาลบคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เป็นยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๐/๒๕๕๒)

๖. กรณีเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. กรณีเกี่ยวกับการรังวัดที่ดิน

๗.๑ การขอเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.)

เมื่อการดำเนินการตามคำขอรังวัดเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์จาก น.ส. ๓ เป็น น.ส. ๓ ก. ให้กับผู้ฟ้องคดีมีผู้คัดค้านแต่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ดำเนินการสอบสวน ไกล่เกลี่ยตามกฎหมายในเวลาอันสมควรจนระยะเวลาล่วงเลยกว่า ๓ ปีเศษ ในช่วงระยะเวลาที่ล่วงเลยมาดังกล่าวถือว่าเจ้าพนักงานที่ดินปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร แต่โดยที่ไม่ปรากฏว่าในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีกรณีที่เกี่ยวข้องกับผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าดังกล่าวจึงถือไม่ได้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินกระทำความผิดต่อผู้ฟ้องคดี และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังการสอบสวนไกล่เกลี่ยว่า คู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้และไม่นำคดีไปฟ้องต่อศาลภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากเจ้าพนักงานที่ดิน ซึ่งผลของกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องให้ถือว่าผู้ขอไม่ประสงค์จะดำเนินการตามคำขอที่ได้ยื่นไว้ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินไม่ออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่อันจะเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๓๖๐ ต่อมาได้ยื่นคำขอลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๗ ต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อขอให้รังวัดเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวเป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) และขอแบ่งแยกในนามเดิม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำการรังวัดที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผลปรากฏว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยนายช่างแขวงทางกาฬสินธุ์ได้คัดค้านแนวเขตที่ผู้ฟ้องคดีนำชี้ ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ดำเนินการตามมาตรา ๖๐ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็มิได้ปฏิบัติตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถแบ่งที่ดินให้กับบุตรได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ไม่ออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรังวัดเปลี่ยนหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เลขที่ ๓๖๐ ดังกล่าว เป็นหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) พร้อมกับขอแบ่งแยกที่ดิน ในนามเดิม ถือว่า เป็นการขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบเนื้อที่ ตามมาตรา ๖๙ ทวิ^{๒๕} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยแขวงทางภาพสินธุ์คัดค้านแนวเขต ทางหลวง ในการรังวัดเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๓๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหน้าที่สอบสวนใกล้เคียง ตามมาตรา ๖๙ ทวิ วรรคห้า แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบข้อ ๓๓ ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการแบ่งแยกและตรวจสอบเนื้อที่หนังสือรับรองการทำประโยชน์ พ.ศ. ๒๕๒๙ แต่ก็มีได้ ดำเนินการจนกระทั่งในวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๐ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้เรียกให้ผู้ฟ้องคดีมาทำการ รังวัดที่ดินแปลงดังกล่าวอีกครั้ง ซึ่งเป็นระยะเวลาห่างจากวันที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอถึง ๓ ปีเศษ พฤติการณ์ดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการ ออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินให้แก่ผู้ยื่นคำขอ แต่มิได้ปฏิบัติหน้าที่ ภายใต้วงเวลาที่สมควร กรณีจึงถือว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปฏิบัติหน้าที่ระหว่างวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๗ ถึงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๐ ล่าช้าเกินสมควร อย่างไรก็ตาม มิได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่า

^{๒๕} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๖๙ ทวิ ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะขอสอบเขตโฉนดที่ดินเฉพาะรายของตน ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยโฉนดที่ดินนั้น ต่อเจ้าพนักงานที่ดินและให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไปทำการรังวัดให้

ในการรังวัด ถ้าปรากฏว่าการครอบครองไม่ตรงกับแผนที่หรือเนื้อที่ในโฉนดที่ดิน เมื่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียง ได้รับรองแนวเขตแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแก้ไขแผนที่หรือเนื้อที่ให้ตรงกับความเป็นจริงได้ เว้นแต่จะเป็นการสมยอม เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย

ในกรณีที่ไมอาจติดต่อผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงให้มาระวังแนวเขตได้ หรือในกรณีที่ผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงได้รับการติดต่อจากพนักงานเจ้าหน้าที่ให้มาระวังแนวเขตแล้วแต่ไม่มา หรือมาแต่ไม่ยอมลงชื่อรับรองแนวเขตโดยไม่ได้คัดค้านการรังวัด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่แจ้งเป็นหนังสือให้ผู้นั้นมาลงชื่อรับรองแนวเขตหรือคัดค้านภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือ ถ้าผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงไม่ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดภายในกำหนดดังกล่าว และผู้ขอได้ให้คำรับรองว่ามีได้ดำเนินการรังวัดถูกต้องที่ดินข้างเคียงและยินยอมให้แก่โฉนดที่ดินหรือเนื้อที่ให้ตรงกับความเป็นจริง ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามวรรคสองไปได้โดยไม่ต้องมีการรับรองแนวเขต

การติดต่อหรือการแจ้งผู้มีสิทธิในที่ดินข้างเคียงตามวรรคสาม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด ในกฎกระทรวง

หากปรากฏว่ามีผู้คัดค้าน ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจสอบสวนใกล้เคียงโดยถือหลักฐานแผนที่เป็นหลักในการพิจารณา ถ้าตกลงกันได้ก็ให้ดำเนินการไปตามที่ตกลง แต่ต้องไม่เป็นการสมยอมกันเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย หากตกลงกันไม่ได้ ให้แจ้งผู้กรณีไปฟ้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ถ้าไม่มีการฟ้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอไม่ประสงค์จะสอบเขตโฉนดที่ดินนั้นต่อไป

ในกรณีที่ผู้มีสิทธิในที่ดินประสงค์จะขอให้ตรวจสอบเนื้อที่ตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์เฉพาะรายของตน ให้ยื่นคำขอพร้อมด้วยหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นต่อเจ้าพนักงานที่ดิน และให้นำความในวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๓๗ ถึงวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๐ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิใน น.ส. ๓ ฉบับเดิมโดยชอบ ได้นำที่ดิน น.ส. ๓ ดังกล่าวไปจดทะเบียนสิทธิและทำนิติกรรมอันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องได้รับความเสียหาย เมื่อการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในช่วงเวลาดังกล่าวไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงไม่ถึงว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี หลังจากวันที่ ๘ ตุลาคม ๒๕๔๐ ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการไกล่เกลี่ยคู่กรณีทั้งสองแล้ว แต่คู่กรณีไม่อาจตกลงกันได้ และไม่นัดจะไปฟ้องศาลภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง ซึ่งผลของกฎหมายและระเบียบดังกล่าวข้างต้นให้ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ประสงค์จะดำเนินการตามคำขอที่ยื่นไว้ กรณีถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายและระเบียบดังกล่าวแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ดำเนินการออก น.ส. ๓ ก. ให้ผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอันจะเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕/๒๕๕๓)

๗.๒ การขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินที่ได้สละให้เป็นทางสาธารณประโยชน์

เมื่อผู้ฟ้องคดีได้นำรังวัดเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินด้วยตนเอง โดยไม่นำรังวัดรวมเอาทางพิพาทที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าถมขึ้นเองในที่ดินของผู้ฟ้องคดีเข้าไว้ด้วย ประกอบกับภายหลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ยื่นขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินแปลงดังกล่าวในนามเดิมอีกและนำรังวัดปักหลักเขตที่ดินตามแนวเขตโฉนดที่ดินเดิมโดยมิได้โต้แย้งคัดค้านในเรื่องทางพิพาท แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้สละทางพิพาทให้เป็นทางสาธารณประโยชน์โดยปริยายแล้ว ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินทำการรังวัดปักหลักเขตและทำแผนที่ตามการนำรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดินของผู้ฟ้องคดี แล้วออกโฉนดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยระบุทางพิพาทที่ปรากฏตามรูปแผนที่ทางด้านทิศตะวันตกเป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อการกระทำของเจ้าพนักงานที่ดินชอบด้วยกฎหมายแล้ว การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ดำเนินการให้มีการเพิกถอนทางสาธารณประโยชน์ที่พิพาทตามคำร้องเรียนและคำขอของผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับโอนที่ดินมีหลักฐานเป็น ส.ค. ๑ มาจากบิดาโดยการตกทอดทางมรดก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และได้นำที่ดินดังกล่าวไปขออนุญาตออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) และได้รับ น.ส. ๓ เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๖ เนื้อที่ดินประมาณ ๙ ไร่ ๒ งาน ระบุสภาพที่ดินด้านทิศตะวันตกกว่าจดที่ดินนาง ล. นาย ย. และทางหลวง ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๙ ผู้ฟ้องคดีถมที่ดินในที่ดินของผู้ฟ้องคดีด้านทิศตะวันตกซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของนาง ล. และนาย ย. เพื่อทำเป็นถนนเชื่อมกับทางหลวงสำหรับให้รถยนต์เข้า – ออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ได้

และในปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ทางราชการได้จัดทำแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศบริเวณดังกล่าวโดยปรากฏ
ถนนที่ผู้ฟ้องคดีทำขึ้นในแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศด้วย ต่อมา นาย ย. เจ้าของที่ดินแปลงข้างเคียง
ได้ขออนุญาตออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินโดยแบ่งที่ดินให้นาง พ. ซึ่งทางราชการได้อาศัย
ภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักฐานในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ แต่รูปที่ดินและเขตที่ดิน
ในหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังกล่าวทางด้านทิศตะวันตกกลับแสดงเขตที่ดินจด
ทางสาธารณประโยชน์แทนที่จะเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดี ซึ่งการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
ไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไประวังแนวเขตที่ดินแต่อย่างใด ปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ผู้ฟ้องคดีนำหนังสือรับรอง
การทำประโยชน์ไปขออนุญาตโฉนดที่ดินและนำเจ้าหน้าที่สำรวจปักเขตที่ดินและได้ออกเป็นโฉนดที่ดิน
เลขที่ ๒๒๑๑๒ โดยรูปที่ดินในโฉนดดังกล่าวมีทางสาธารณประโยชน์ด้านทิศตะวันตกรวม ๒ เส้น
โดยเส้นหนึ่งอยู่ที่ทิศตะวันตกกั้นระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับที่ดินของนาย ย. ทางดังกล่าว
เชื่อมต่อกับทางหลวงสาธารณประโยชน์ซึ่งมีอยู่เดิมทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี
โฉนดดังกล่าวออกให้เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๘ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมีข้อโต้แย้งคัดค้าน
ในการดำเนินการออกโฉนดดังกล่าวแต่อย่างใด ต่อมา ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอแบ่งแยกโฉนดที่ดิน
เฉพาะบริเวณถนนดังกล่าวเพื่อขายต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชัยนาท สาขาหันคา (ผู้ถูกฟ้องคดี
ที่ ๑) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งว่าถนนดังกล่าวเป็นทางสาธารณประโยชน์ไม่สามารถออกโฉนดที่ดินได้
ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนต่อนายอำเภอหันคา ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า
ทางสาธารณประโยชน์คั่นอยู่ระหว่างที่ดินของผู้ฟ้องคดีกับที่ดินของนาง พ. และนาย ย. จริง
ผู้ฟ้องคดีจึงร้องเรียนต่อผู้ว่าราชการจังหวัดชัยนาท (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้สั่งเพิกถอนสภาพ
ทางสาธารณประโยชน์พิพาท แต่ได้รับแจ้งว่าไม่สามารถเพิกถอนทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวได้
ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและ
เป็นการละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดีและการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบ
ด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนทางสาธารณประโยชน์ในโฉนดที่ดิน
เลขที่ ๒๒๑๑๒ ทางด้านทิศตะวันตกให้เป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามเดิมและให้เพิกถอนคำสั่งของ
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ไม่เพิกถอนทางสาธารณประโยชน์พิพาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ไม่ว่าข้อเท็จจริงจะเป็นความจริงดังที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าทางพิพาทที่ปรากฏเป็น
ทางสาธารณประโยชน์ในรูปแผนที่ด้านทิศตะวันตกของโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๑๑๒ เป็นทางที่
ผู้ฟ้องคดีได้ถมดินทำขึ้นในที่ดินของผู้ฟ้องคดีมาตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๐๘ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๙
เพื่อเชื่อมกับทางสาธารณประโยชน์หรือไม่ก็ตาม แต่จากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ที่ว่าผู้ฟ้องคดี
ซึ่งมีหน้าที่ในการนำรังวัดปักหลักเขตที่ดินและให้ถ้อยคำเพื่อออกโฉนดที่ดินตามข้อ ๑๕ (๑) และ

(๒)^{๒๖} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ ได้ไปนำรังวัดเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวด้วยตัวเอง แล้วไม่ได้นำรังวัดรวมเอาที่ดินส่วนที่เป็นทางพิพาทเข้าไว้ในโฉนดที่ดินแปลงดังกล่าวด้วย ประกอบกับ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีโดยนาย ท. ผู้รับมอบอำนาจได้มีการขอรังวัดแบ่งแยกที่ดินแปลงดังกล่าวในนามเดิมอีก และได้นำรังวัดปักหลักเขตที่ดินตามแนวเขตโฉนดที่ดินเดิมโดยมิได้โต้แย้งคัดค้านในเรื่องทางพิพาทแต่อย่างใด ย่อมแสดงให้เห็นว่า หากทางพิพาทเป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีมาแต่เดิมจริง ผู้ฟ้องคดีก็มิได้ประสงค์จะหวงกันไว้เป็นของตนอีกต่อไป แต่ได้สละทางพิพาทให้เป็นทางสาธารณประโยชน์โดยปริยายแล้วตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีนำรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดินและให้ถ้อยคำเพื่อออกโฉนดที่ดินเป็นอย่างซ้ำ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการรังวัดแล้วออกโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๒๑๑๒ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยระบุว่าทางพิพาทที่ปรากฏตามรูปแบบที่ด้านทิศตะวันตกเป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยมาตรา ๕๘ และมาตรา ๕๘ ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ประกอบกับข้อ ๑๕ (๑) และ (๒) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) และข้อ ๖ วรรคหนึ่ง^{๒๗} ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ แล้ว ดังนั้น จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดผู้ฟ้องคดี ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าทางพิพาทกลายเป็นทางสาธารณประโยชน์ เป็นเพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่นาง พ. และนาย ย. โดยอาศัยภาพถ่ายทางอากาศเป็นหลักฐานว่าทางพิพาทดังกล่าวเป็นทางสาธารณประโยชน์ และมีได้ให้ผู้ฟ้องคดีร่วมชี้แนวเขตในการออก น.ส. ๓ ก. ให้แก่บุคคลทั้งสอง เป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการละเมิดสิทธิของผู้ฟ้องคดีนั้น ข้อกล่าวอ้างดังกล่าว ไม่อาจหักล้างการนำรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นไปโดยถูกต้องและชอบด้วยกฎหมายแล้ว เมื่อวินิจฉัยแล้วว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบด้วยกฎหมาย

^{๒๖} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๓๗ ข้อ ๑๕ การออกโฉนดที่ดินตามมาตรา ๕๘ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๒๘ ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้มีการรังวัดทำแผนที่ตามวิธีการรังวัดเพื่อออกโฉนดที่ดิน โดยให้เจ้าของที่ดินปักหลักหมายเขตที่ดินไว้ทุกมุมที่ดินของตน

(๒) ให้เจ้าของที่ดินหรือผู้แทนให้ถ้อยคำตามแบบ น.ส. ๕ ท้ายกฎกระทรวงนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๗} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรังวัดปักหลักหมายเขตที่ดิน พ.ศ. ๒๕๒๗ มาตรา ๖ เมื่อผู้ขอรังวัดและเจ้าของที่ดินข้างเคียงตกลงชี้เขตที่ดินแล้ว ต้องปักหลักเขตไว้ทุกมุมเขตเว้นแต่มีหลักเขตเดิมอยู่แล้ว ให้ผู้ขอรังวัดจัดการปักหลักเขตต่อหน้าพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ทำการรังวัด โดยถือจุดกลางหลักเขตเป็นที่หมายของเขต ถ้าผู้ขอรังวัดประสงค์จะหลอคอนกรีตหุ้มฐานหลักเขตให้มั่นคงถาวรก็ทำได้ แต่ต้องทำให้เสร็จในขณะที่ปักหลักเขตนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

และไม่เป็นการกระทำละเมิดผู้ฟ้องคดีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ดำเนินการเพิกถอนทางสาธารณประโยชน์ที่พิพาทตามคำร้องเรียนและคำขอของผู้ฟ้องคดี จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๔/๒๕๕๒)

๘. กรณีเกี่ยวกับการอุทธรณ์ที่ดินให้แก่ทางราชการ

การที่วัดซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่ธรณีสงฆ์มีพฤติการณ์อุทธรณ์ที่ดินที่ธรณีสงฆ์ให้เป็นถนนสาธารณะโดยปริยาย กรุงเทพมหานครและผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครย่อมมีอำนาจออกประกาศลงทะเบียนถนนดังกล่าวให้เป็นทางหลวงเทศบาล โดยไม่จำเป็นต้องดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๖ ซึ่งเป็นที่ธรณีสงฆ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๕ อำเภอมีนบุรี ได้ทำถนนดินจากอำเภอมีนบุรีไปถึงอำเภอลำลูกกาซึ่งถนนดังกล่าวตัดผ่านที่ดินพิพาทด้วย จากนั้นกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๒ (๔)^{๒๕} แห่งประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๐^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ประกาศให้ทางหลวงดังกล่าวเป็นทางหลวงเทศบาล เขตทางกว้าง ๓๐ เมตร ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวไม่ถูกต้องเพราะเป็นการขยายเขตทางรुक้าที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยไม่ได้รับความยินยอมและมิได้ดำเนินการตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ดำเนินการให้ถูกต้อง ต่อมาผู้อำนวยการเขตคลองสามวาได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๔๔ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ถนนดังกล่าวได้ประกาศลงทะเบียนเป็นทางหลวงเทศบาลตามประกาศของกรุงเทพมหานครและได้ก่อสร้างเติมตามแนวเขตทางกว้าง ๓๐ เมตร จึงไม่ต้องจัดกรรมสิทธิ์ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ที่ดินหรือที่ธรณีสงฆ์ให้เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินโดยปริยายแล้ว และไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจเรียกร้องค่าผิดกรรม

^{๒๕} ถูกยกเลิกโดยพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๒๖} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๕๐ ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการกรุงเทพมหานครและลูกจ้างกรุงเทพมหานคร และรับผิดชอบในการปฏิบัติราชการของกรุงเทพมหานคร และให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายอื่นได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี หรือคณะเทศมนตรี แล้วแต่กรณี โดยอนุโลม ทั้งนี้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะได้บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

และไม่ต้องดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดินตามมาตรา ๓๔^{๓๐} แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาจึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ขอให้ทบทวนอีกครั้ง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ แจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ว่า ยังคงมีความเห็นเช่นเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงได้นำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองในส่วนของที่ดินพิพาท รวมทั้งขอให้เพิกถอนคำสั่งผู้อำนวยการเขตคลองสามวาตามหนังสือลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ และคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๕ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองออกคำสั่งหรือกระทำการให้ถูกต้องตามมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฯ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ถนนพิพาทเป็นถนนที่เกิดจากการที่ราษฎรตลอดเส้นทางอุทิศที่ดินของตนเองให้ทางราชการ ผู้ฟ้องคดีรู้ก่อนมีการก่อสร้างแล้วว่าอำเภอมีนบุรีได้ขอความร่วมมือจากเจ้าของที่ดินตลอดเส้นทางให้อุทิศที่ดินเพื่อสร้างถนน ย่อมแสดงว่าผู้ฟ้องคดีรู้ถึงการมีอยู่ของถนนใหม่ที่ต้องผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่เริ่มการก่อสร้างในปี พ.ศ. ๒๕๐๕ และยอมรับว่าถนนพิพาทมีเขตทางกว้าง ๓๐ เมตร ประกอบกับประชาชนได้ใช้ถนนเป็นเส้นทางสัญจรมาตลอดโดยไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเคยโต้แย้งคัดค้านการก่อสร้างแต่อย่างใด จึงต้องถือว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการอุทิศที่ดินพิพาทของผู้ฟ้องคดีให้เป็นเขตทางกว้าง ๓๐ เมตร เช่นเดียวกับราษฎรรายอื่นโดยปริยาย ซึ่งการอุทิศที่ดินที่เป็นที่ธรณีสงฆ์โดยปริยายให้เป็นทางหลวงก็ไม่เข้าลักษณะเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๔๑ ปัจจุบันคือมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดังนั้น ถนนพิพาทจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ (๔) แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. ๒๕๒๘ ออกประกาศลงทะเบียนทางหลวงเทศบาลให้ถนนพิพาทมีเขตทางกว้าง ๓๐ เมตร ตลอดเส้นทาง และต่อมาได้ปรับปรุงขยายถนนพิพาทเต็มเขตทางดังกล่าวโดยไม่ได้นำดำเนินการโอนกรรมสิทธิ์ที่ดิน

^{๓๐} พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕

มาตรา ๓๔ การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้กระทำได้ก็แต่โดยพระราชบัญญัติ เว้นแต่เป็นกรณีตามวรรคสอง

การโอนกรรมสิทธิ์ที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง ให้แก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ เมื่อมหาเถรสมาคมไม่ขัดข้องและได้รับคำผัดท้วงจากส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานนั้นแล้ว ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

ห้ามมิให้บุคคลโดยอายุความขึ้นต่อสู้กับวัดหรือสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ แล้วแต่กรณี ในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นที่วัด ที่ธรณีสงฆ์ หรือที่ศาสนสมบัติกลาง

พิพาทตามกฎหมายว่าด้วยคณะสงฆ์ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นการกระทำ ละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๒/๒๕๕๒)

การที่ผู้จัดการมรดกได้ยกที่ดินมรดกบางส่วนแก่ทางราชการเพื่อใช้เป็นที่พักสร้าง อาคารเรียนโดยมิได้รับความยินยอมจากทายาท แม้จะฟังมิได้ว่าเป็นการทำนิติกรรมซึ่งตนมีส่วน ได้เสียเป็นปฏิปักษ์ต่อกองมรดก แต่การดำเนินการดังกล่าวก็เป็นการกระทำที่เกินขอบอำนาจ ของผู้จัดการมรดกที่จะต้องทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปหรือแบ่งปันทรัพย์ มรดกให้แก่ทายาทตามมาตรา ๑๗๑๙ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม หากทายาททราบมาตลอดถึงการกระทำนี้แต่มิได้คัดค้าน กรณีถือได้ว่าทายาทให้สัตยาบัน โดยปริยายแก่การดำเนินการดังกล่าวแล้ว ทำให้ที่ดินดังกล่าวตกเป็นสาธารณสมบัติของ แผ่นดิน ซึ่งผู้จัดการมรดกมีอาจโอนที่ดินไปให้แก่บุคคลอื่นหรือแม้กระทั่งทายาทได้อีก สำหรับงานนารักษ์พื้นที่ย่อมมีอำนาจนำที่ดินแปลงนี้ไปขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๙๖๘ โดยได้รับมรดกมาจากบิดา ซึ่งศาลจังหวัดปราจีนบุรีได้มีคำสั่งตั้ง นาง ส. มารดาของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดการมรดก และได้โอน ที่ดินมรดกให้แก่ นาง จ. และผู้ฟ้องคดี โดยได้แบ่งแยกที่ดินแปลงดังกล่าวออกเป็น ๖ แปลง แบ่งเป็น ของผู้ฟ้องคดี ๔ แปลง นาง จ. ๑ แปลง และกันเป็นทางสาธารณประโยชน์ ๑ แปลง ต่อมาผู้ฟ้องคดี ได้ขายที่ดินไป ๓ แปลง ในช่วงระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๑๒ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๒๔ นาง ส. ในฐานะผู้จัดการ มรดกของบิดาของผู้ฟ้องคดี ได้ยินยอมให้โรงเรียนบ้านท่ากระทุ่มใช้ประโยชน์เพื่อปลูกสร้างอาคาร เรียนในที่ดินพิพาท จนกระทั่งปี พ.ศ. ๒๕๔๕ โรงเรียนบ้านท่ากระทุ่มถูกยุบและรื้อถอนอาคารเรียน ออกจากที่ดินแปลงดังกล่าว เมื่อประมาณเดือนมกราคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีจะเข้าทำประโยชน์ ในที่ดิน แต่ถูกอาจารย์โรงเรียนบ้านคลองสองคัดค้าน อ้างว่าที่ดินพิพาทได้ขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุแล้ว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามารดาของผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกไม่สามารถยกที่ดินแปลงพิพาท อันเป็น มรดกตกทอดแก่ทายาทอื่นให้แก่โรงเรียนบ้านท่ากระทุ่มได้ และผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับมรดก ไม่เคยแสดงความจำนงยกที่ดินพิพาทให้แก่ทางราชการ การที่สำนักงานนารักษ์พื้นที่ปราจีนบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดี) นำที่ดินของผู้ฟ้องคดีไปขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุจึงเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วย กฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีเดือดร้อนหรือเสียหาย ไม่สามารถเข้าทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวได้ ประกอบกับโรงเรียนบ้านท่ากระทุ่มถูกยุบไปแล้ว ไม่มีนักเรียนหรือผู้ใดได้รับความเดือดร้อน จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนการขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุ และหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง และเอกสารอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ของผู้ถูกฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อได้พิจารณารับบันทึกของครูใหญ่โรงเรียนบ้านท่ากระทุ่ม และสมุดหมายเหตุประจำวันของโรงเรียนพอรับฟังได้ว่า นาง ส. ในฐานะผู้จัดการมรดกได้ยกที่ดินที่พิพาทให้แก่ทางราชการเพื่อก่อสร้างโรงเรียนแล้ว และแม้บันทึกดังกล่าวจะกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายเดียว แต่โดยที่สมุดหมายเหตุประจำวันของโรงเรียนทางราชการได้จัดให้มีขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้โรงเรียนบันทึกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวันไว้เป็นหลักฐาน ข้อเท็จจริงที่ปรากฏในบันทึกดังกล่าวจึงมีน้ำหนักน่าเชื่อถือ ทั้งผู้ฟ้องคดีก็ไม่ได้นำสืบหักล้างว่าที่มีการบันทึกไว้เช่นนั้นไม่ถูกต้องอย่างไร ซึ่งแม้จะฟังมิได้ว่าการดำเนินการของ นาง ส. เป็นกรณีที่ผู้จัดการมรดกทำนิติกรรมใดๆ ซึ่งตนมีส่วนได้เสีย เป็นปฏิบัติต่อกองมรดกตามมาตรา ๑๗๒๒^{๓๑} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก็ตาม แต่การดำเนินการดังกล่าวก็เป็นการกระทำที่เกินขอบอำนาจของผู้จัดการมรดกที่จะต้องทำการอันจำเป็นเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปหรือแบ่งปันทรัพย์มรดกให้แก่ทายาทตามมาตรา ๑๗๑๙^{๓๒} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น นาง ส. จึงต้องรับผิดชอบต่อยาทตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗๒๐^{๓๓} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งมาตรานี้บัญญัติให้นำมาตรา ๘๒๓^{๓๔} แห่งประมวลกฎหมายเดียวกันมาใช้บังคับโดยอนุโลม คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งพักอาศัยอยู่กับนาง ส. ย่อมทราบมาโดยตลอดว่าได้มีการยกที่ดินแปลงพิพาทเป็นที่ตั้งของโรงเรียนบ้านท่ากระทุ่มมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้บรรลุนิติภาวะในปี พ.ศ. ๒๕๒๓ ผู้ฟ้องคดีก็มีได้โต้แย้งคัดค้านการยกที่ดินพิพาทให้แก่ทางราชการโดยไม่ได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดี กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทายาทได้ให้สัตยาบันโดยปริยายแก่การดำเนินการดังกล่าว ตามมาตรา ๘๒๓ แห่งประมวล

^{๓๑-๓๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๘๒๓ ถ้าตัวแทนกระทำการอันใดอันหนึ่งโดยปราศจากอำนาจก็ดี หรือทำนอกทำเนียบขอบอำนาจก็ดี ท่านว่าย่อมไม่ผูกพันตัวการ เว้นแต่ตัวการจะให้สัตยาบันแก่การนั้น

ถ้าตัวการไม่ให้สัตยาบัน ท่านว่าตัวแทนย่อมต้องรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกโดยลำพังตนเอง เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าบุคคลภายนอกนั้นได้รู้หรือว่าตนทำการโดยปราศจากอำนาจ หรือทำนอกเหนือขอบอำนาจ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๗๑๙ ผู้จัดการมรดกมีสิทธิและหน้าที่ที่จะทำการอันจำเป็น เพื่อให้การเป็นไปตามคำสั่งแจ้งชัดหรือโดยปริยายแห่งพินัยกรรม และเพื่อจัดการมรดกโดยทั่วไปหรือเพื่อแบ่งปันทรัพย์มรดก

มาตรา ๑๗๒๐ ผู้จัดการมรดกต้องรับผิดชอบต่อทายาทตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๘๐๙ ถึง ๘๑๒, ๘๑๙, ๘๒๓ แห่งประมวลกฎหมายนี้โดยอนุโลม และเมื่อเกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้ใช้มาตรา ๘๓๑ บังคับโดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๗๒๒ ผู้จัดการมรดกจะทำนิติกรรมใดๆ ซึ่งตนมีส่วนได้เสียเป็นปฏิบัติต่อกองมรดกหาได้ไม่ เว้นแต่พินัยกรรมจะได้อนุญาตไว้ หรือได้รับอนุญาตจากศาล

ฯลฯ

ฯลฯ

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว ที่ดินดังกล่าวจึงตกเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔^{๓๕} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ โดยไม่จำเป็นต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๕ เป็นต้นมา การที่นาง ส. โอนที่ดินที่พิพาทดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๒๔ จึงไม่มีผลทางกฎหมายที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์ตามมาตรา ๑๓๐๕^{๓๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งบัญญัติว่า ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน จะโอนแก่กันไม่ได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำที่ดินพิพาทไปขึ้นทะเบียนเป็นที่ราชพัสดุ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๓ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖/๒๕๕๓)

^{๓๕-๓๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่าที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่าป่าอม และโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์

มาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา

บทที่ ๑๕

คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินและอาคารชุด

๑. คดีปกครองเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดิน

๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการอนุญาตให้ผู้จัดสรรที่ดินดำเนินโครงการจัดสรรที่ดิน

ในกรณีที่มีผู้ขอแบ่งแยกที่ดินตั้งแต่ ๑๐ แปลงขึ้นไป หากมีลักษณะเป็นการจัดสรรที่ดินตามบทวิเคราะห์ศัพท์ของประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ เจ้าพนักงานที่ดินมีหน้าที่ต้องแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอ อนุญาตทำการจัดสรรที่ดินด้วยทุกราย หากไม่แจ้งย่อมเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ประเด็นคำฟ้องที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสมุทรปราการ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รับผิดชอบและนิติกรรมขายที่ดินตามที่บริษัท ฟ. จำกัด ขอจดทะเบียนขายให้แก่ผู้ฟ้องคดีบริษัท ท. จำกัด นาย ว. และนาง ว. โดยไม่ให้บริษัท ฟ. จำกัด ไปขออนุญาตจัดสรรที่ดินก่อน เป็นการฝ่าฝืนกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน จึงฟ้อง ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการให้บริษัท ฟ. จำกัด นำที่ดินแปลงย่อยที่ยังไม่ได้ขออนุญาต จัดสรรไปยื่นคำขอเป็นที่ดินจัดสรรเพื่ออยู่อาศัย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

วิธีปฏิบัติของกรมที่ดินเกี่ยวกับการอนุญาตทำการจัดสรรที่ดิน กำหนดให้ เจ้าหน้าที่แจ้งแก่ผู้ขอแบ่งแยกที่ดินตั้งแต่ ๑๐ แปลงขึ้นไปซึ่งมีลักษณะเป็นการจัดสรรที่ดิน ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ให้ขออนุญาต ทำการจัดสรรที่ดินทุกราย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า บริษัท ฟ. จำกัด นำที่ดินตามโฉนดที่ดิน เลขที่ ๑๕๘๔๔ มาขอแบ่งแยกในนามเดิม จำนวน ๑๘๕ แปลง และได้ออกเป็นโฉนดที่ดิน เลขที่ ๕๗๗๓๗ ถึงโฉนดที่ดินเลขที่ ๕๗๗๒๓ การแบ่งแยกดังกล่าวจึงเข้าลักษณะการจัดสรรที่ดิน ซึ่งจะจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมขายที่ดินแปลงย่อยได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจัดสรรที่ดินก่อน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบและนิติกรรมขายที่ดินโดยมิได้ให้บริษัท ฟ. จำกัด ไปขออนุญาตและได้รับอนุญาตการจัดสรรที่ดินก่อน จึงเป็นการไม่ดำเนินการตามขั้นตอน ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏว่ามีบทกฎหมายใดให้อำนาจเจ้าพนักงาน ที่ดินบังคับให้เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินต้องไปขออนุญาตจัดสรรที่ดินแต่อย่างใด การขออนุญาต

จัดสรรที่ดินเป็นเรื่องของความสมัครใจ เจ้าหน้าที่ไม่อาจบังคับได้ ด้วยเหตุนี้ แม้จะฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ศาลก็ไม่สามารถ กำหนดค่าบังคับได้ตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๗/๒๕๕๑)

๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ที่ดินสาธารณูปโภคในโครงการจัดสรรที่ดิน

๑.๒.๑ การจดทะเบียนขายที่ดินให้แก่บุคคลภายนอกที่มีวัตถุประสงค์ในการ ใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณูปโภคแตกต่างจากที่ผู้จัดสรรที่ดินกำหนด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๒ การออกใบอนุญาตให้ก่อสร้างอาคารพาณิชย์ในที่ดินที่ใช้เป็น ทางเข้าออกบ้านพักอาศัยและที่จอดรถจักรยานยนต์ในโครงการจัดสรรที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๓ การก่อสร้างรั้วและอาคารในที่ดินแปลงสาธารณูปโภคในโครงการ จัดสรรที่ดิน

(๑) การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ก่อสร้างตัดแปลง อาคารรुक้างถนนอันเป็นสาธารณูปโภคซึ่งจัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดิน

แม้จะไม่ปรากฏหลักฐานใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินที่ออก เมื่อประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๕ และแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินอันเป็นมูลพิพาท และ โฉนดที่ดินพิพาทมิได้จดทะเบียนการะจำยอมเกี่ยวกับทางเดินรถยนต์หรือสาธารณูปโภค เนื่องจากเป็นการจัดสรรของผู้จัดสรรที่ดินรายเก่า แต่เมื่อพิจารณาหนังสือของกรรมการ ผู้จัดการของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๓๐ ที่ขอแก้ไขแผนผังโครงการจัดสรรที่ดิน (รายเก่า) มีสาระสำคัญยืนยันได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขออนุญาตจัดสรรที่ดินรายเก่า ต่อคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดิน และคณะกรรมการได้มีมติอนุญาตให้ ผู้ฟ้องคดีทำการจัดสรรที่ดิน จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดสรรรายเก่าดังกล่าว ประกอบกับแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินที่ผู้ฟ้องคดียื่นประกอบคำขอแก้ไขโครงการ (รายเก่า) แสดงให้เห็นว่า เดิมมีถนนรอบอาคารตลาดด้านทิศเหนือและทิศใต้ มีความกว้าง ๗ เมตร จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของข้อ ๓๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๘๖๖

ดังนั้น ถนนพิพาทรอบอาคารตลาดด้านทิศเหนือและใต้จึงตกเป็นภาระจำยอมตามกฎหมาย และมีความกว้าง ๗ เมตร หากใช้มีความกว้างด้านละ ๔ เมตร ตามข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีไม่ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีดัดแปลงอาคารตลาดรुक้าเข้าไปในถนนดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่น จึงมีอำนาจที่จะออกคำสั่งต่าง ๆ ตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารกำหนด เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่นายกเทศมนตรี เมืองรังสิต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ในเขตจังหวัดปทุมธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ออกคำสั่งและวินิจฉัยอุทธรณ์ ตามลำดับ ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นคำสั่งและคำวินิจฉัยที่อ้างเหตุว่า ผู้ฟ้องคดี ก่อสร้างดัดแปลงอาคารโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยกระทำการบุกรุกเข้าไปในบริเวณถนน ที่จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดิน ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้อง ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งกลับคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับคำขออนุญาตก่อสร้างดัดแปลงอาคารพิพาทของผู้ฟ้องคดีเพื่อพิจารณา ตามกฎหมายต่อไป โดยกล่าวอ้างต่อศาลว่า บริเวณตลาดสดไม่มีถนนจัดสรร เพราะไม่ได้ ขออนุญาตจัดสรรที่ดินบริเวณนั้น รวมทั้งต้องการให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชี้ชัดว่ามีการบุกรุกเข้าไป ในถนนจัดสรร และมีคำสั่งให้รื้อเฉพาะส่วนที่รुक้าออกไป และออกไปอนุญาตในส่วนที่เหลือ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งในการแสวงหาข้อเท็จจริงของศาล สำนักงานที่ดินจังหวัดปทุมธานีชี้แจง โดยสรุปว่า ที่ดินบริเวณพิพาทมีชื่อนาง จ. และผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์และอนุญาต ให้ทำการจัดสรรที่ดินประมาณปี พ.ศ. ๒๕๒๕ แต่เนื่องจากเป็นผู้จัดสรรที่ดินรายเก่า จึงไม่ปรากฏ หลักฐานใบอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินและแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินแต่อย่างใด และโฉนดที่ดิน ดังกล่าวมิได้จดทะเบียนภาระจำยอมเกี่ยวกับทางเดินรถยนต์หรือสาธารณูปโภค

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อตามหนังสือของกรรมการผู้จัดการของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๓๐ ที่ขอแก้ไขแผนผังโครงการจัดสรรที่ดิน (รายเก่า) มีสาระสำคัญยืนยันได้ว่า ผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นคำขออนุญาตจัดสรรที่ดินรายเก่าต่อคณะกรรมการควบคุมการจัดสรรที่ดิน และ คณะกรรมการได้มีมติอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทำการจัดสรรที่ดิน จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้จัดสรร รายเก่า แม้จะปรากฏข้อเท็จจริงว่า ในการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น จะไม่ปรากฏว่า ได้มีการนำเอกสารคำขออนุญาตจัดสรรที่ดินและแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินรายเก่า มาประกอบการพิจารณา เนื่องจากไม่สามารถนำมาประกอบการพิจารณาได้ ก็หาผล เปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงที่รับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีซึ่งได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินรายเก่ากลายเป็น

ผู้ไม่ได้รับอนุญาตให้จัดสรรที่ดินไปได้ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นฟังพยานบุคคล แทนพยานเอกสารดังกล่าว จึงเป็นการรับฟังพยานที่ชอบแล้ว กรณีพิพาทเกี่ยวกับการจัดสรรที่ดินดังกล่าวเกิดขึ้นในช่วงที่ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖๗ บังคับใช้แล้ว ดังนั้น ในการจัดสรรที่ดินผู้ฟ้องคดีจึงต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายนี้กำหนด เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ดังกล่าวแล้วข้างต้น ประกอบกับแผนผังโครงการจัดสรรที่ดินที่ผู้ฟ้องคดียื่นประกอบคำขอแก้ไขโครงการ (รายเก่า) แสดงให้เห็นว่า เดิมมีถนนรอบอาคารตลาดด้านทิศเหนือและทิศใต้ มีความกว้าง ๗ เมตร จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับของข้อ ๓๐ แห่งประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๖๗ ดังนั้น ถนนพิพาทรอบอาคารตลาดด้านทิศเหนือและใต้จึงตกเป็นภาระจำยอมตามกฎหมาย และมีความกว้าง ๗ เมตร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างตัดแปลงอาคาร เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ตัดแปลงอาคารตลาดรुक้าเข้าไปในบริเวณถนนที่ได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดิน แต่ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างตัดแปลงต่อไปจนแล้วเสร็จ จนในที่สุดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรื้อถอนอาคารดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๑^๑ มาตรา ๔๐^๒ มาตรา ๔๑^๓ และมาตรา ๔๒^๔ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมา เมื่อผู้ฟ้องคดีมีคำขออนุญาตก่อสร้างตัดแปลง

^๑ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๕ มาตรา ๒๑ ผู้ใดจะก่อสร้าง ตัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นและดำเนินการตามมาตรา ๓๙ ทวิ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๐ ในกรณีที่มีการก่อสร้าง ตัดแปลง รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวง หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินการดังนี้

(๑) มีคำสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน ผู้ดำเนินการ ลูกจ้างหรือบริวารของบุคคลดังกล่าว ระวังการกระทำดังกล่าว

(๒) มีคำสั่งห้ามมิให้บุคคลใดใช้หรือเข้าไปในส่วนใดๆ ของอาคารหรือบริเวณที่มีการกระทำดังกล่าว และจัดให้มีเครื่องหมายแสดงการห้ามนั้นไว้ในที่เปิดเผยและเห็นได้ง่าย ณ อาคารหรือบริเวณดังกล่าว และ

(๓) พิจารณามีคำสั่งตามมาตรา ๔๑ หรือมาตรา ๔๒ แล้วแต่กรณี ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้มีคำสั่งตาม (๑)

มาตรา ๔๑ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่สามสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของอาคารยื่นคำขออนุญาตหรือดำเนินการแจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ หรือดำเนินการแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน ในกรณีที่มิเหตุอันสมควรเจ้าพนักงานท้องถิ่นจะขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปอีกก็ได้ และให้นำมาตรา ๒๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๒ ถ้าการกระทำตามมาตรา ๔๐ เป็นกรณีที่สามสามารถแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้ถูกต้องได้ หรือเจ้าของอาคารมิได้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๔๑ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร ผู้ควบคุมงาน หรือผู้ดำเนินการรื้อถอนอาคารนั้นทั้งหมดหรือบางส่วนได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน โดยให้ดำเนินการรื้อถอนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงที่ออกตามมาตรา ๙ (๑๑) หรือข้อบัญญัติท้องถิ่นที่ออกตามมาตรา ๙ หรือมาตรา ๑๐

อาคารตลาดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างตัดแปลงอาคารตลาด คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาอุทธรณ์โดยเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๕๑^๕ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ คำสั่งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๒/๒๕๕๒)

(๒) ผู้อำนวยการเขตไม่ดำเนินการรื้อถอนรั้ว ค.ส.ล. ที่ก่อสร้างในที่ดินสาธารณูปโภคของโครงการจัดสรรที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการให้บุคคลภายนอกเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินสาธารณูปโภคของโครงการจัดสรรที่ดิน

การที่การประปานครหลวงจะทำการก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำในที่ดินพิพาทย่อมเป็นเหตุให้ที่ดินพิพาทเสื่อมสภาพการใช้งานลงบางส่วน ดังนั้น การที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินมีมติไม่อนุญาตให้ผู้จัดสรรที่ดินจดทะเบียนสิทธิเหนือที่ดินสาธารณูปโภคประเภทถนนและบ่อบำบัดน้ำเสียรวมของโครงการจัดสรรที่ดินให้แก่การประปานครหลวงจึงชอบแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จัดสรรที่ดินตามพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้ยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขออนุญาตจดทะเบียนสิทธิเหนือพื้นดินในที่ดินสาธารณูปโภคประเภทถนนและบ่อบำบัดน้ำเสียรวมของโครงการจัดสรรที่ดินให้แก่การประปานครหลวง เพื่อให้การประปานครหลวงก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำความลึก ๒๐ เมตร ได้ที่ดินสาธารณูปโภคดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า

^๕ พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๕๑ ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) มีหนังสือเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือสั่งให้บุคคลดังกล่าวมาส่งเอกสาร หรือหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

(๓) สอบถามข้อเท็จจริงหรือกระทำการใดๆ เท่าที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๓) กรรมการพิจารณาอุทธรณ์หรือผู้ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มอบหมายจะเข้าไปในอาคารหรือบริเวณที่ตั้งอาคารอันเป็นมูลกรณีแห่งการอุทธรณ์ในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกก็ได้

การจดทะเบียนสิทธิเหนือพื้นดินดังกล่าวเป็นการก่อให้เกิดภาวะผูกพันแก่ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคและที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะของโครงการจัดสรรที่ดินซึ่งต้องห้ามตามมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ และขัดต่อข้อ ๑ (๗) ของประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการก่อให้เกิดภาวะผูกพันแก่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๔ จึงมีมติไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนสิทธิเหนือที่ดินในที่ดินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งพิจารณาแล้วมีมติยืนตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และอนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนสิทธิเหนือพื้นดินในที่ดินดังกล่าวให้แก่การประปานครหลวง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง^๖ และมาตรา ๔๓ วรรคหนึ่ง^๗ แห่งพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดินฯ ประกอบกับข้อ ๑ (๗)^๘ ของประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการก่อให้เกิดภาวะผูกพันแก่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดินฯ มีเจตนารมณ์

^{๖-๗} พระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๓๓ เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วห้ามมิให้ผู้จัดสรรที่ดินทำนิติกรรมกับบุคคลใดอันก่อให้เกิดภาวะผูกพันแก่ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคและที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือจากคณะกรรมการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลางกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๓ สาธารณูปโภคที่ผู้จัดสรรที่ดินได้จัดให้มีขึ้นเพื่อการจัดสรรที่ดินตามแผนผังและโครงการที่ได้รับอนุญาต เช่น ถนน สวน สนามเด็กเล่น ให้ตกอยู่ในภาวะจำยอมเพื่อประโยชน์แก่ที่ดินจัดสรร และให้เป็นหน้าที่ของผู้จัดสรรที่ดินที่จะบำรุงรักษาสาธารณูปโภคดังกล่าวให้คงสภาพดังเช่นที่ได้จัดทำขึ้นนั้นต่อไป และจะกระทำการใดอันเป็นเหตุให้ประโยชน์แห่งภาวะจำยอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ ประกาศคณะกรรมการจัดสรรที่ดินกลาง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการก่อให้เกิดภาวะผูกพันแก่ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำการจัดสรรที่ดิน ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๔๔

ข้อ ๑ การทำนิติกรรมอันก่อให้เกิดภาวะผูกพันแก่ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคและที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) ห้ามมิให้ผู้จัดสรรที่ดินทำนิติกรรมอันก่อให้เกิดภาวะผูกพันแก่ที่ดินอันเป็นสาธารณูปโภคและที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะ โดยการจดทะเบียนจำนอง สิทธิอาศัย สิทธิเหนือพื้นดิน สิทธิเก็บกิน หรือภาระติดพันในอสังหาริมทรัพย์

ฯลฯ

ฯลฯ

เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ซื้อที่ดินจัดสรรและกำหนดให้ผู้จัดสรรที่ดินต้องรับผิดชอบบำรุงรักษาสาธารณูปโภคและที่ดินที่ใช้เพื่อบริการสาธารณะ การที่การประปานครหลวงจะทำการก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำในพื้นที่พิพาทซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง^๙ แห่งพระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยเห็นว่าการก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำตามแนวใต้ถนนของกรุงเทพมหานครอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการสร้างถนนของกรุงเทพมหานคร แต่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าโดยสภาพทางกายภาพของอุโมงค์ที่ก่อสร้างในความลึก ๒๐ เมตร ใต้พื้นดินอันเป็นถนนและบ่อบำบัดน้ำเสียรวมของโครงการจัดสรรที่ดินมิได้ทำให้ประโยชน์แห่งภาระจำยอมของที่ดินดังกล่าวลดไปหรือเสื่อมความสะดวกในการใช้สอยนั้น เมื่อการประปานครหลวงเห็นว่าการก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำเป็นอุปสรรคต่อการก่อสร้างถนนของกรุงเทพมหานคร การก่อสร้างอุโมงค์ส่งน้ำจึงยอมเป็นอุปสรรคต่อการก่อสร้างถนนและบ่อบำบัดน้ำเสียเช่นกัน การจดทะเบียนสิทธิเหนือพื้นดินดังกล่าวจึงยอมก่อให้เกิดภาระผูกพันแก่ที่ดินสาธารณูปโภค ทำให้การใช้ประโยชน์ในภาระจำยอมลดไปหรือเสื่อมความสะดวกในการใช้สอย นอกจากนี้ ตามหนังสือของการประปานครหลวงระบุว่าต้องจ่ายค่าทดแทนการจดทะเบียนสิทธิเหนือพื้นดินให้กับผู้ฟ้องคดี จึงฟังไม่ได้ว่ากฎหมายให้อำนาจการประปานครหลวงก่อสร้างอุโมงค์ลอดที่บุคคลใดๆ ได้โดยไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหาย การชดใช้ค่าเสียหายยอมแสดงให้เห็นว่าที่ดินที่อุโมงค์ส่งน้ำพาดผ่านน่าจะเสื่อมสภาพการใช้งานลงบางส่วน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนสิทธิเหนือพื้นดินกรณีดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติยืนตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๖/๒๕๕๐)

๑.๔ กรณีเกี่ยวกับการยื่นคำขอรังวัดแบ่งแยกโฉนดที่ดินในที่ดินจัดสรร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^๙ พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. ๒๕๑๐

มาตรา ๓๘ ในการส่งและการจำหน่ายน้ำ ให้การประปานครหลวงมีอำนาจเดินท่อน้ำและติดตั้งอุปกรณ์ไปใต้ เหนือตามหรือข้ามพื้นดินของบุคคลใดๆ ในเมื่อพื้นดินนั้นไม่ใช่พื้นดินอันเป็นที่ตั้งโรงเรือน

๑.๕ กรณีเกี่ยวกับการเชื่อมถนนสาธารณะประโยชน์ในโครงการจัดสรรที่ดินกับที่ดินของเอกชนรายอื่น

๑.๕.๑ กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นอนุญาตให้มีการรื้อถอนรั้วคอนกรีตของโครงการจัดสรรที่ดินเพื่อเชื่อมทางสาธารณะประโยชน์ภายในโครงการกับที่ดินของเอกชนรายอื่น

เมื่อผู้อำนวยการเขตพิจารณาออกใบอนุญาตให้เจ้าของที่ดินข้างเคียงซึ่งไม่มีทางออกสู่สาธารณะทำทางเชื่อมจากถนนสาธารณะประโยชน์ภายในหมู่บ้านจัดสรรเข้าสู่ที่ดินของตนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยการขออนุญาตตัดคั่นหินทางเท้า ลดระดับคั่นหินทางเท้า และทำทางเชื่อมในที่สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๓๑ การกระทำดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

กำแพงรั้วคอนกรีตที่พิพาทซึ่งปลูกสร้างอยู่บนถนนสาธารณะประโยชน์ย่อมตกเป็นส่วนควบของถนนสาธารณะประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่คนและผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านจัดสรรดังกล่าวจึงไม่อาจกีดกันพื้นที่ดังกล่าวเพื่อประโยชน์ส่วนตนได้ ผู้อำนวยการเขตจึงมีอำนาจรื้อถอนกำแพงรั้วพิพาทได้ ตามนัยมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ และตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔ ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๐๒

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่คนพักอาศัยอยู่ในหมู่บ้านเจริญอยู่ซึ่งเป็นหมู่บ้านจัดสรรได้รับความเดือดร้อนจากการที่ผู้อำนวยการเขตลาดพร้าว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ออกใบอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นเจ้าของที่ดินที่อยู่ติดกับรั้วคอนกรีตที่แสดงอาณาเขตของหมู่บ้านทำทางเชื่อมขนาดกว้าง ๔ เมตร จำนวน ๑ ช่องทาง จากถนนสาธารณะภายในหมู่บ้านที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่คนพักอาศัยเข้าสู่ที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสิบสี่คนเห็นว่าการออกใบอนุญาตดังกล่าวเป็นการเปิดช่องทางเข้าออกหมู่บ้านอันเป็นเหตุให้รั้วคอนกรีตที่แสดงอาณาเขตของหมู่บ้านถูกตัดขาดเสียหาย อันเป็นอันตรายต่อการคุ้มครองบุคคลและทรัพย์สิน อีกทั้งทำให้การจราจรภายในหมู่บ้านเกิดความไม่คล่องตัว การออกใบอนุญาตดังกล่าวเป็นไปโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมายและเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนใบอนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำทางเชื่อมขนาดกว้าง ๔ เมตร จำนวน ๑ ช่องทาง และให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ระงับการดำเนินการตามใบอนุญาตดังกล่าว และซ่อมแซมรั้วคอนกรีตของหมู่บ้านให้อยู่ในสภาพเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณาออกใบอนุญาตโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๕^{๑๐} และข้อ ๖^{๑๑} แห่งระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการขออนุญาตตัดคั่นหินทางเท้า ลดระดับคั่นหินทางเท้า และทำทางเชื่อมในที่สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๓๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกใบอนุญาตทำทางเชื่อมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ที่กำหนดในระเบียบดังกล่าว ตามข้อ ๘ ๘.๔^{๑๒} และข้อ ๙ ๙.๑^{๑๓} ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงออกใบอนุญาตให้ทำทางเชื่อมตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย ประกอบกับที่ดินที่ขออนุญาตดังกล่าวไม่เคยมีทางออกสู่สาธารณะมาก่อน จึงอยู่ในหลักเกณฑ์ที่อนุญาตได้ ส่วนกำแพงรั้วคอนกรีตที่พิพาทซึ่งปลูกสร้างอยู่บนถนนสาธารณะประโยชน์ ย่อมตกเป็นส่วนควบของถนนสาธารณะประโยชน์นั้นด้วย ตามนัยมาตรา ๑๔๔^{๑๔} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อที่ดินซึ่งกำแพงรั้วตั้งอยู่ได้ตกเป็นที่สาธารณประโยชน์ที่ประชาชนใช้ร่วมกัน ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าสืบสืบคนและผู้ที่อยู่อาศัยในหมู่บ้านดังกล่าวจึงไม่อาจกีดกันพื้นที่ที่ตกเป็นสาธารณประโยชน์เพื่อประโยชน์ส่วนตนได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีอำนาจ

^{๑๐-๑๓} ระเบียบกรุงเทพมหานคร ว่าด้วยการขออนุญาตตัดคั่นหินทางเท้า ลดระดับคั่นหินทางเท้า และทำทางเชื่อมในที่สาธารณะ พ.ศ. ๒๕๓๑

ข้อ ๕ การตัดคั่นหินทางเท้า ลดระดับคั่นหินทางเท้าและหรือทำทางเชื่อมในที่สาธารณะ จะกระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตการยื่นคำขออนุญาตให้ปฏิบัติตามแบบทำระเบียบนี้ พร้อมทั้งยื่นแบบแปลนแผนผังและรายการละเอียด จำนวน ๓ ชุด ณ สำนักงานเขตท้องที่

ข้อ ๖ เมื่อสำนักงานเขตได้รับคำขออนุญาตตามข้อ ๕ และตรวจสอบถูกต้องแล้ว ถ้าถนนหรือซอยใดอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานเขต ให้ผู้อำนวยการเขตเป็นผู้พิจารณาอนุญาต ถ้าถนนหรือซอยใดอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานโยธา ให้สำนักงานเขตส่งเรื่องให้สำนักงานโยธา เพื่อเสนอผู้อำนวยการสำนักงานโยธาพิจารณาอนุญาต แล้วแจ้งให้สำนักงานเขตเป็นผู้ออกใบอนุญาตตามแบบทำระเบียบนี้ ระยะเวลาการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในใบอนุญาต

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๘ การตัดคั่นหินทางเท้าหรือลดระดับคั่นหินทางเท้าเพื่อเป็นทางเข้าออกของอาคาร ดังต่อไปนี้ให้อนุญาตให้ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

๘.๔ ทางเข้าออกบ้านพักอาศัยที่ใช้ร่วมกันให้ลดระดับคั่นหินทางเท้ากว้างไม่เกิน ๔ เมตร

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๙ การทำทางเชื่อมให้อนุญาตได้ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๙.๑ ให้ทำทางเชื่อมมีความกว้างเท่ากับหลักเกณฑ์การอนุญาตให้ตัดคั่นหินทางเท้าหรือลดระดับคั่นหินทางเท้าตามข้อ ๘ และมีไหล่ทางกว้างข้างละไม่เกิน ๑.๕ เมตร

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๔๔ ส่วนควบของทรัพย์สิน หมายความว่า ส่วนซึ่งโดยสภาพแห่งทรัพย์สินหรือโดยจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น เป็นสาระสำคัญในความเป็นอยู่ของทรัพย์สินนั้น และไม่อาจแยกจากกันได้นอกจากจะทำลาย ทำให้บุบสลาย หรือทำให้ทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนแปลงรูปทรงหรือสภาพไป

เจ้าของทรัพย์สินย่อมมีกรรมสิทธิ์ในส่วนควบของทรัพย์สินนั้น

ตามมาตรา ๑๒๒^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ฯ และตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๔๔๙ จึงมีอำนาจรื้อถอนกำแพงรั้วพิพาทได้ (คำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๕๑/๒๕๕๐)

๑.๕.๒ กรณีที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นไม่รื้อถอนรั้วคอนกรีตของโครงการจัดสรรที่ดิน เพื่อเชื่อมทางสาธารณประโยชน์ภายในโครงการกับที่ดินของเอกชนรายอื่น

เมื่อรั้วพิพาทที่กั้นระหว่างถนนในหมู่บ้านจัดสรรที่ตกเป็นทางสาธารณประโยชน์ กับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดียกให้เป็นทางสาธารณประโยชน์มิได้ตั้งอยู่หรือเป็นส่วนหนึ่งของถนนในหมู่บ้านจัดสรรดังกล่าว เจ้าพนักงานท้องถิ่นย่อมไม่มีอำนาจหน้าที่เข้าไปดูแลหรือจัดให้มีการรื้อถอนกำแพงรั้วพิพาทเพื่อเชื่อมต่อถนนภายในหมู่บ้านจัดสรร กับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดียกให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ได้ จึงไม่อาจถือได้ว่าเจ้าพนักงานท้องถิ่น ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดเป็นเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ติดกับที่ดินของหมู่บ้านจัดสรร ม. โดยหมู่บ้านดังกล่าวได้สร้างกำแพงรั้วปิดกั้นระหว่างถนนภายในหมู่บ้านกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี ทั้งเจ็ด ต่อมา เจ้าของที่ดินภายในหมู่บ้านจัดสรรได้ยินยอมให้กรุงเทพมหานครพัฒนาปรับปรุง ถนนภายในหมู่บ้าน ซึ่งมีผลให้ถนนดังกล่าวเป็นทางสาธารณประโยชน์ ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดประสงค์ ที่จะเปิดกำแพงรั้วดังกล่าวเพื่อใช้เดินเข้าออกหรือทำประโยชน์ในถนนหลังกำแพงรั้วที่ถูกปิดกั้น จึงได้ยกที่ดินบางส่วนที่อยู่ติดกับกำแพงรั้วให้เป็นทางสาธารณประโยชน์และว่าจ้างผู้รับเหมาก่อสร้าง รื้อถอนกำแพงรั้วเพื่อเชื่อมต่อถนนภายในหมู่บ้านจัดสรรกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดียกให้เป็น ทางสาธารณประโยชน์ แต่ปรากฏว่ามีคณะบุคคลทำการก่อสร้างกำแพงรั้วปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์ อีกครั้ง ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดจึงร้องเรียนต่อผู้อำนวยการเขตบางซื่อ (ผู้ถูกฟ้องคดี) และได้รับแจ้งว่า กำแพงที่ปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์ไม่ใช่เป็นการสร้างขึ้นใหม่แต่เป็นการซ่อมแซมกำแพง

^{๑๔} พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗

มาตรา ๑๒๒ นายอำเภอมีหน้าที่ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดิน อันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน และสิ่งซึ่งเป็นสาธารณประโยชน์อื่นอันอยู่ในเขตอำเภอ

นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีอำนาจใช้หรือยินยอมให้บุคคลอื่นใช้ที่ดินตามวรรคหนึ่ง เว้นแต่ จะได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดและปฏิบัติตามประมวลกฎหมายที่ดินและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

ในกรณีที่มีข้อพิพาทหรือคดีเกี่ยวกับที่ดินตามวรรคหนึ่ง นายอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมกัน ดำเนินการหรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะเป็นผู้ดำเนินการ ก็ให้มีอำนาจกระทำได้ ทั้งนี้ กระทรวงมหาดไทยจะวางระเบียบกำหนด หลักเกณฑ์เป็นแนวปฏิบัติด้วยก็ได้

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสามให้จ่ายจากงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ที่เสียหายและให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนรั้วกำแพงที่ปิดกั้นทางสาธารณประโยชน์

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้การที่เจ้าของที่ดินภายในหมู่บ้านจะยินยอมให้ปรับปรุงถนนดังกล่าวซึ่งเป็นผลให้ถนนภายในหมู่บ้านตกเป็นทางสาธารณประโยชน์ก็ตาม แต่เมื่อกำแพงรั้วที่กั้นระหว่างถนนภายในหมู่บ้านจัดสรรกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดียกให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ไม่ได้ตั้งอยู่บนถนนภายในหมู่บ้านที่กลายเป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงไม่อาจถือว่ารั้วพิพาทเป็นส่วนหนึ่งของทางสาธารณประโยชน์ รั้วดังกล่าวยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของเจ้าของหมู่บ้านและเป็นทรัพย์สินส่วนกลางของหมู่บ้านที่เจ้าของที่ดินภายในหมู่บ้านมีสิทธิตามกฎหมายที่จะบำรุงรักษาใช้สอยและหวงกันเพื่อประโยชน์ของเจ้าของที่ดินภายในหมู่บ้านดังกล่าวต่อไป ดังนั้น การอุทธรณ์ที่ดินบางส่วนของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดเพื่อใช้เป็นทางสาธารณประโยชน์ จึงเป็นเพียงการอุทธรณ์ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ที่จัดอีกด้านหนึ่งของแนวกำแพงรั้วเท่านั้น หากมีผลเป็นการเชื่อมต่อระหว่างถนนภายในหมู่บ้านกับที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ให้เป็นทางสาธารณประโยชน์ ให้เป็นแปลงเดียวกันหรือทำให้กำแพงรั้วพิพาทกลายเป็นส่วนควบของทางสาธารณประโยชน์ดังกล่าวแต่อย่างใด เมื่อกำแพงรั้วพิพาทมิได้เป็นส่วนหนึ่งของถนนภายในหมู่บ้านที่เป็นทางสาธารณประโยชน์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องดูแล การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ทำการรื้อถอนรั้วพิพาทจึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๙/๒๕๕๑)

๒. คดีปกครองเกี่ยวกับอาคารชุด

๒.๑ กรณีฟ้องเพิกถอนหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดที่ออกในบริเวณทรัพย์สินส่วนกลาง

เมื่อแบบแปลนแผนผังอาคารชุดในส่วนห้องชุดพิพาทที่ยื่นประกอบการจดทะเบียนอาคารชุดแตกต่างไปจากแผนผังแบบแปลนตามใบอนุญาตปลูกสร้างที่กำหนดให้บริเวณดังกล่าวเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง จึงถือว่าอาคารชุดในส่วนห้องชุดพิพาทมีการดัดแปลงเป็นที่พักอาศัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินรับจดทะเบียนห้องชุดพิพาทและออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดพิพาทโดยอาศัยแบบแปลนที่แตกต่างจากฉบับที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงเป็นการไม่ชอบตามข้อ ๖ (๓) ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่บริษัท ห. จำกัด ผู้เป็นเจ้าของโครงการอาคารชุดดำเนินการออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดเลขที่ ๑๔๑/๑๕๑ ตั้งอยู่บนชั้น ๑๗ ของอาคารชุด ซึ่งตามแบบแปลนพื้นที่บริเวณดังกล่าวได้ขออนุญาตก่อสร้างเป็นห้องเครื่องลิฟท์ ดังนั้น ตามกฎหมายว่าด้วยอาคารชุดบริเวณพิพาทจึงต้องเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง และผู้ฟ้องคดีต้องใช้พื้นที่ดังกล่าวเพื่อเป็นทางผ่านเพื่อใช้ตรวจสอบสภาพ ทำความสะอาดและบำรุงรักษาถึงเก็บน้ำสำรอง หากมีการออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดของห้องชุดเลขที่ ๑๔๑/๑๕๑ พื้นที่ดังกล่าวย่อมมีสภาพเป็นทรัพย์สินส่วนบุคคลและผู้ฟ้องคดีจะไม่อาจใช้เป็นทางผ่านขึ้นไปทำความสะอาดถึงเก็บน้ำได้ ผู้ฟ้องคดีจึงแจ้งให้อธิบดีกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพิกถอนหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดพิพาท ต่อมาเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สาขาหัวหิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ขอความร่วมมือจากเทศบาลตำบลหัวหินช่วยตรวจสอบอาคารชุดดังกล่าว ผลการตรวจสอบปรากฏว่าห้องชุดเลขที่ ๑๔๑/๑๕๑ ก่อสร้างถูกต้องตามแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต แต่มีการก่อสร้างดัดแปลงต่อเติมบางส่วนเป็นห้องน้ำ การใช้ประโยชน์ผิดไปจากแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต (แบบแปลนที่ได้รับอนุญาตเป็นห้องเครื่องลิฟท์) ปัจจุบันเป็นห้องโถงผนังกระจกโดยรอบและจดทะเบียนเป็นห้องชุด การออกเลขที่ห้องชุดจึงไม่ถูกต้อง เนื่องจากไม่เป็นพื้นที่ส่วนพักอาศัย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า พื้นที่ห้องชุดพิพาทตามแผนผังอาคารชุดระบุว่าเป็นห้องชุด การออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดดังกล่าวถูกต้องแล้ว จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดเลขที่ ๑๔๑/๑๕๑ และให้ห้องชุดดังกล่าวเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามข้อ ๙ (๑)^{๑๖} ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓)ฯ กำหนดว่า เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับจดทะเบียนอาคารชุดแล้ว ให้ออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดแก่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคารได้จดทะเบียนแล้วนั้น โดยอาศัยหลักฐานจากแผนผังอาคารชุดและ

^{๑๖} กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๙ การออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุด ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับจดทะเบียนอาคารชุดแล้ว ให้ออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดแก่เจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินและอาคารที่ได้รับจดทะเบียนแล้วนั้น โดยอาศัยหลักฐานจากแผนผังอาคารชุดและรายละเอียดอื่นๆ ที่ยื่นประกอบคำขอจดทะเบียนอาคารชุดนั้น

รายละเอียดอื่นๆ ที่ยื่นประกอบคำขอจดทะเบียนอาคารชุดนั้น และข้อ ๖(๓)^{๑๗} ของกฎกระทรวง ฉบับเดียวกัน กำหนดว่า ที่ดินและอาคารที่จะรับจดทะเบียนอาคารชุดได้นั้น ในส่วนของอาคารที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและสามารถใช้เป็นห้องชุดและทรัพย์สินส่วนกลางได้ ฉะนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่จะออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดแต่ละห้องได้ต่อเมื่อได้รับจดทะเบียนอาคารชุดโดยชอบแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าแบบแปลนแผนผังอาคารชุดในส่วนห้องชุดพิพาทที่ยื่นประกอบการจดทะเบียนอาคารชุดซึ่งตั้งอยู่ชั้น ๑๗ ไม่ตรงกับแผนผังแบบแปลนที่ได้รับตามใบอนุญาตปลูกสร้าง เพราะแผนผังแบบแปลนที่ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้างชั้นที่ ๑๗ มีสภาพเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง แต่ต่อมามีการดัดแปลงต่อเติมบางส่วนเพื่ออยู่อาศัยผิดไปจากแผนผังแบบแปลนที่ได้รับอนุญาต จึงถือว่าอาคารชุดในส่วนห้องชุดพิพาทมีการดัดแปลงเป็นที่พักอาศัยโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร ดังนั้น การรับจดทะเบียนห้องชุดพิพาทและออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดพิพาทของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบตามข้อ ๖ (๓) ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓)ฯ เมื่อแผนผังแบบแปลนที่ยื่นขอจดทะเบียนไม่ตรงกับแผนผังแบบแปลนที่ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้าง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่อาจอ้างแบบแปลนที่แตกต่างจากฉบับที่ได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างจากพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ เพื่อจดทะเบียนและออกหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดพิพาทได้ พิพากษาเพิกถอนหนังสือกรรมสิทธิ์ห้องชุดเลขที่ ๑๔๑/๑๕๑ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๐๒/๒๕๕๑)

๒.๒ กรณีฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนอาคารชุดของเจ้าพนักงานที่ดินที่รับจดทะเบียนโดยไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าอาคารชุดดังกล่าวได้รับใบอนุญาตให้ใช้อาคารจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การที่เจ้าพนักงานที่ดินรับจดทะเบียนอาคารชุดโดยที่อาคารดังกล่าวยังมีได้รับใบรับรองให้ใช้อาคารตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ จึงเป็นการรับจดทะเบียนอาคารชุดที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อย่างไรก็ตาม กรณีดังกล่าวสามารถแก้ไขให้ชอบด้วยกฎหมาย โดยให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

^{๑๗} กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๖ ที่ดินและอาคารที่จะรับจดทะเบียนเป็นอาคารชุดได้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

๑.๒๒

๑.๒๒

(๓) อาคารนั้นได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารและสามารถใช้เป็นห้องชุดและทรัพย์สินส่วนกลางได้

๑.๒๒

๑.๒๒

ดำเนินการตรวจสอบอาคารชุดและออกใบรับรองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ควบคุมอาคารฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๘ ได้ทำสัญญาจะซื้อจะขายห้องชุดกับบริษัท ค. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งในการก่อสร้างอาคารชุดดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ตัดแปลงที่จอดรถบางส่วนผิดไปจากแผนผังบริเวณแบบแปลนโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ทำให้บริเวณที่จอดรถอันเป็นทรัพย์สินส่วนกลางมีพื้นที่ลดลง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำการก่อสร้างอาคารชุดแล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ยื่นคำขอจดทะเบียนอาคารชุดต่อเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดชลบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยยื่นใบรับรองปลูกสร้างอาคารที่ออกโดยผู้ว่าการกองช่างเทศบาลเมืองแสนสุขและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบสภาพที่ดินและอาคารที่ขอจดทะเบียนอาคารชุดไปตรวจสอบสภาพที่ดินและอาคารซึ่งในรายงานผลการตรวจสอบไม่มีการระบุว่าอาคารชุดได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร และสามารถใช้เป็นห้องชุดและทรัพย์สินส่วนกลางได้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ได้จดทะเบียนอาคารชุดให้กับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนการจดทะเบียนอาคารชุดดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

อาคารชุดพิพาทเป็นอาคารประเภทควบคุมการใช้ ก่อนการใช้อาคารดังกล่าวจึงต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ดำเนินการตรวจสอบและออกใบรับรองให้ใช้อาคารชุด เพื่อนำเอกสารฉบับดังกล่าวไปใช้ในการขอจดทะเบียนอาคารชุดตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๖ (๓) ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓)ฯ และเป็นไปตามข้อ ๓^{๑๔} ของระเบียบกรมที่ดิน

^{๑๔} ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓

ข้อ ๓ เมื่อมีผู้มาแสดงความประสงค์ขอจดทะเบียนอาคารชุด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดการให้ยื่นคำขอตามแบบ อ.ช.๑ พร้อมด้วยหลักฐานและเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) โฉนดที่ดิน

(๒) แผนผังแสดงเขตที่ดินและที่ตั้งของอาคารชุดแต่ละหลังและสิ่งปลูกสร้าง โดยมีมาตราส่วน ๑ : ๕๐๐ หรือ ๑ : ๑๐๐๐ ตามความเหมาะสม

(๓) แผนผังแสดงรายละเอียดของอาคารชุดแต่ละชั้นโดยระบุความกว้าง ความยาว ความสูง และเนื้อที่ รวมทั้งหมายเลขประจำของห้องชุดแต่ละห้องชุด

(๔) แผนผังและรายการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับทรัพย์สินบุคคลและทรัพย์สินส่วนกลางในอาคารชุดนั้น

(๕) บัญชีแสดงรายการเกี่ยวกับอัตราส่วนที่เจ้าของห้องชุดแต่ละห้องชุดมีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนกลางตามแบบ อ.ช.๕ ท้ายระเบียบนี้

(๖) คำรับรองเป็นหนังสือของผู้ยื่นคำขอว่าอาคารนั้นไม่ติดจำนอง เว้นแต่การจำนองรวมกับที่ดิน

(๗) ใบอนุญาตหรือหลักฐานอื่นที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกให้เพื่อแสดงว่าอาคารนั้นได้รับอนุญาตให้ก่อสร้างตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคาร

ว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่ออาคารชุดพิพาทก่อสร้างแล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้แจ้งให้นายกเทศมนตรีเมืองแสนสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ทำการตรวจสอบและออกใบรับรองให้มีการใช้อาคารดังกล่าว และในการขอจดทะเบียนอาคารชุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้นำใบรับรองปลูกสร้างที่ออกโดยผู้อำนวยการกองช่าง ซึ่งไม่ใช่ใบรับรองจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นที่ออกให้ตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ไปยื่นประกอบคำขอจดทะเบียนอาคารชุด ทั้งนี้ ในการรับจดทะเบียนอาคารชุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบก่อนว่า อาคารที่ขอจดทะเบียนอาคารชุดเป็นอาคารที่ได้ก่อสร้างถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือไม่ เนื่องจากอาคารชุดเป็นอาคารที่เกี่ยวข้องกับประชาชนเป็นจำนวนมาก กฎหมายจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยของประชาชนและวางมาตรการควบคุมการจัดตั้งอาคารชุดให้เหมาะสมเพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ผู้ที่จะมาซื้อห้องชุดเพื่ออยู่อาศัย จึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่มีหน้าที่ตรวจสอบอย่างใกล้ชิด การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่าการรับจดทะเบียนอาคารชุด โดยขาดหนังสือรับรองให้ใช้อาคารเป็นเพียงข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย ไม่เป็นเหตุให้การรับจดทะเบียนอาคารชุดไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับจดทะเบียนอาคารชุดให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามมาตรา ๘^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ ประกอบกับข้อ ๖ (๓) ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๒๓)^๒ และข้อ ๓ (๗) ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุดฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อข้อเท็จจริงในสำนวนคดีไม่ปรากฏว่าอาคารชุดมีกรณีอื่นที่ขัดต่อพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ และหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทำการตรวจสอบอาคารชุดและออกใบรับรองเจ้าพนักงานท้องถิ่น (แบบ อ.๖) ตามพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฯ ก็จะทำให้การรับจดทะเบียนอาคารของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชอบด้วยกฎหมาย จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการตรวจสอบการก่อสร้างอาคารตามใบอนุญาตก่อสร้างอาคารพิพาทให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำการตรวจสอบแล้วเห็นว่า การก่อสร้างอาคารนั้นเป็นไปโดยถูกต้องตามที่ได้รับอนุญาต ก็ให้ออกใบรับรอง (แบบ อ.๖) เพื่อให้มีการ

^{๑๙} พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๓๒

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อผู้ได้รับใบอนุญาตให้ก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารประเภทควบคุมการใช้ หรือผู้แจ้งตามมาตรา ๓๙ ทวิ ได้กระทำการดังกล่าวเสร็จแล้ว ให้แจ้งเป็นหนังสือให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบตามแบบที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นกำหนด เพื่อทำการตรวจสอบการก่อสร้าง ดัดแปลง หรือเคลื่อนย้ายอาคารนั้นให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

^{๒๐} พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๘ การขอจดทะเบียนตามมาตรา ๖ การประกาศ การแจ้งเจ้าหนี้และการจดทะเบียนตามมาตรา ๗ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

ใช้อาคารต่อไป หากไม่ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ให้เพิกถอนการรับจดทะเบียนอาคารชุดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มามีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๗/๒๕๕๑)

๒.๓ กรณีฟ้องเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด

การเรียกประชุมเพื่อมีมติเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดซึ่งมีผลเป็นปฏิปักษ์กับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดในขณะนั้น มีความจำเป็นที่จะจัดให้มีการประชุมโดยอาศัยมาตรา ๑๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แทนการดำเนินการตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ และข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุด ประกอบกับไม่มีกฎหมายบังคับให้การประชุมเพื่อมีมติเปลี่ยนแปลงนิติบุคคลอาคารชุดจะต้องให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเรียกประชุมก่อน การเรียกประชุมอันข้ามขั้นตอนดังกล่าวจึงหาผลเสียไปไม่ ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินรับจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และปฏิเสธการเพิกถอนการจดทะเบียนดังกล่าวตามที่ผู้ฟ้องคดีร้องขอ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นอดีตผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด เห็นว่า การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจากผู้ฟ้องคดีเป็นนาง ส. เกิดจากการประชุมและการเรียกประชุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ การประชุมเพื่อเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด จำต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในมาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ และข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุดให้ครบถ้วนก่อน แต่หากมีกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ จึงจะนำมาตรา ๑๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาใช้บังคับ แต่ในการประชุมเจ้าของร่วมเพื่อเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดครั้งนี้ มิได้ดำเนินการตามขั้นตอนข้างต้นตามลำดับ หากแต่ดำเนินการตามมาตรา ๑๑๗๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ทันที ดังนั้น มติที่ประชุมอันเกิดจากการประชุมเจ้าของร่วมครั้งนี้จึงไม่มีผลในทางกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีได้แจ้งให้เจ้าพนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาดอนเมือง (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงคำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งว่าไม่มีอำนาจเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด ขอให้ศาลเพิกถอนการจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การร้องขอให้เรียกประชุมของเจ้าของร่วมเพื่อถอดถอนผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด มีลักษณะเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์กับผู้ฟ้องคดีโดยตรง ดังนั้น แม้เจ้าของร่วมจะได้ร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีในขณะนั้นจัดประชุมใหญ่วิสามัญตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุด ก็อาจไม่เกิดผลให้มีการเรียกประชุมตามที่ร้องขอ จึงมีเหตุผลอันสมควรที่เจ้าของร่วมจะดำเนินการข้ามขั้นตอนโดยไม่ร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีเรียกประชุมใหญ่ก่อนตามข้อบังคับของนิติบุคคลอาคารชุด นอกจากนี้ ไม่ปรากฏว่ามีกฎหมายใดบังคับให้การประชุมเพื่อมีมติเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจะต้องให้ผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดเรียกประชุมก่อน ดังนั้น การเรียกประชุมของเจ้าของร่วมโดยอาศัยมาตรา ๑๑๗^{๒๑} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์จึงอาจกระทำได้ และการเรียกประชุมดังกล่าวหาไม่ผลเสียไปไม่ เพราะการประชุมที่จัดขึ้นโดยข้ามขั้นตอนมีผลกระทบเฉพาะผู้มีสิทธิเข้าประชุมเพื่อลงคะแนนเท่านั้น เมื่อผู้มีสิทธิลงคะแนนมิได้ทักท้วงหรือโต้แย้งมติผลการประชุม จึงต้องถือว่ามติที่ประชุมมีผลใช้บังคับได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดโดยมีสำเนาบันทึกการประชุมของเจ้าของร่วมที่มีมติเกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดขึ้นใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงหายเหตุเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุด และเมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้งว่ามติดังกล่าวไม่ชอบด้วยมาตรา ๔๘^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ

^{๒๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๑๗ เมื่อผู้ถือหุ้นยื่นคำร้องขอให้เรียกประชุมวิสามัญตั้งได้กล่าวมาในมาตราก่อนนี้แล้ว ให้กรรมการเรียกประชุมโดยพลัน

ถ้าและกรรมการมิได้เรียกประชุมภายในสามสิบวันนับแต่วันยื่นคำร้องไซ้ ผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งเป็นผู้ร้อง หรือผู้ถือหุ้นคนอื่น ๆ รวมกันก็ได้จำนวนตั้งบังคับไว้วันนี้จะเรียกประชุมเองก็ได้

^{๒๒} พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๔๘ มติเกี่ยวกับเรื่องดังต่อไปนี้ ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมกันทั้งหมด

- (๑) การซื้ออสังหาริมทรัพย์หรือรับการให้อสังหาริมทรัพย์ที่มีค่ากระดัดพันเป็นทรัพย์สินส่วนกลาง
- (๒) การจำหน่ายทรัพย์สินส่วนกลางที่เป็นอสังหาริมทรัพย์
- (๓) การอนุญาตให้เจ้าของร่วมทำการก่อสร้าง ตกแต่ง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหรือต่อเติมห้องชุดของตนเองที่มีผลกระทบต่อทรัพย์สินส่วนกลางหรือลักษณะภายนอกของอาคารชุดโดยค่าใช้จ่ายของผู้นั้นเอง
- (๔) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับเกี่ยวกับการใช้หรือการจัดการทรัพย์สินส่วนกลาง
- (๕) การแก้ไขเปลี่ยนแปลงอัตราส่วนค่าใช้จ่ายร่วมกันในข้อบังคับตามมาตรา ๓๒ (๘)
- (๖) การก่อสร้างอันเป็นการเปลี่ยนแปลง เพิ่มเติม หรือปรับปรุงทรัพย์สินส่วนกลาง
- (๗) การจัดหาผลประโยชน์ในทรัพย์สินส่วนกลาง

ในกรณีที่เจ้าของร่วมเข้าประชุมมีคะแนนเสียงไม่ครบตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง ให้เรียกประชุมใหม่ภายในสิบห้าวันนับแต่วันเรียกประชุมครั้งก่อน และมติเกี่ยวกับเรื่องที่มีบัญญัติไว้ตามวรรคหนึ่งในการประชุมครั้งใหม่นี้ต้องได้รับคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนคะแนนเสียงของเจ้าของร่วมทั้งหมด

ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการแก้ไขหมายเหตุเปลี่ยนแปลงผู้จัดการนิติบุคคลอาคารชุดจากนาง ส. กลับมาเป็นผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๕/๒๕๕๓)

๒.๔ กรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิเสธการรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุด

ผู้ขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดต้องแสดงหนังสือรับรองการปลอดหนี้จากนิติบุคคลอาคารชุดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ หากไม่นำหนังสือดังกล่าวมาแสดง พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจปฏิเสธไม่รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมนั้นได้โดยชอบ โดยหาถือว่าการกระทำละเมิดแก่ผู้ยื่นคำขอนั้นไม่

การโต้แย้งเกี่ยวกับการขอชำระหนี้ระหว่างนิติบุคคลอาคารชุดซึ่งเป็นเจ้าหนี้กับเจ้าของร่วมคนเดิม เป็นคนละกรณีกับการที่พนักงานเจ้าหน้าที่จะรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดอันมีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ จะเห็นผู้ขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดจึงไม่อาจยกข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการขอชำระหนี้ของเจ้าหนี้มาเป็นข้ออ้างเพื่อไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ ได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซื้อห้องชุดจากการขายทอดตลาดโดยปลอดการจำนองของสำนักงานบังคับคดีผู้ฟ้องคดีได้นำหนังสือที่สำนักงานบังคับคดีออกให้เป็นหลักฐานเพื่อขอให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จดทะเบียนระงับการจำนองและโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุดดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิเสธไม่รับจดทะเบียน เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้นำหนังสือรับรองการปลอดหนี้การค้างชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากบริการส่วนรวมและเกิดจากเครื่องมือ เครื่องใช้ ที่มีไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนค่าภาษีอากรและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดูแลรักษาและการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดมาแสดงแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้อ่อนหนี้ จึงไม่มีหน้าที่ต้องนำหนังสือรับรองการปลอดหนี้ค่าใช้จ่ายมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดนนทบุรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือขอให้กรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการตามคำขอ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๑ ซดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับผิดชอบเป็นสิทธิและนิติกรรมห้องชุดให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่มาตรา ๒๙ วรรคสอง^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้ผู้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดต้องนำหนังสือรับรองการปลอดหนี้ค่าใช้จ่ายมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ก็เพื่อต้องการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบหนี้ที่เกิดจากการค้างชำระค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการบริการส่วนรวมและเกิดจากเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน ตลอดจนค่าภาษีอากรและค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการดูแลรักษาและการดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนกลางของอาคารชุดว่ามีการค้างอยู่หรือไม่ ซึ่งหากมีการชำระหนี้ครบถ้วนแล้วก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบเป็นได้ แต่หากมีการชำระไม่ครบถ้วน พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ย่อมที่จะไม่รับผิดชอบเป็นสิทธิและนิติกรรมนั้นได้ ทั้งนี้โดยมิได้กำหนดข้อยกเว้นไว้แต่ประการใด เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้นำหนังสือรับรองการปลอดหนี้ดังกล่าวมาแสดงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติอาคารชุดฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งปฏิเสธไม่จดทะเบียนและโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าหนี้ดังกล่าวเป็นหนี้ที่นิติบุคคลอาคารชุดต้องเรียกร้องเอากับเจ้าของร่วมคนเดิม ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้ก่อหนี้ดังกล่าวจึงไม่มีหน้าที่ต้องยื่นหนังสือรับรองการปลอดหนี้ อีกทั้ง การโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินห้องชุดของอาคารชุดกระทำโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี จึงไม่อยู่ในบังคับตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว นั้น เห็นว่า ข้ออ้างดังกล่าวเป็นเรื่องการโต้แย้งเกี่ยวกับการขอชำระหนี้ของเจ้าหนี้ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะรับผิดชอบเป็นสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ห้องชุดของอาคารชุดให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่กฎหมายอาคารชุดกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๘/๒๕๕๓)

^{๒๓} พระราชบัญญัติอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๒๙ ๑๑๑ ๑๑๑

ในกรณีที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ในห้องชุด พนักงานเจ้าหน้าที่จะรับผิดชอบเป็นสิทธิและนิติกรรมได้เมื่อห้องชุดดังกล่าวปลอดจากหนี้อันเกิดจากค่าใช้จ่ายตามมาตรา ๑๘ โดยต้องมีหนังสือรับรองการปลอดหนี้คร่าวที่สุดจากนิติบุคคลอาคารชุดมาแสดง

๑๑๑

๑๑๑

บทที่ ๑๖

คดีปกครองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

๑. กรณีเกี่ยวกับการจัดการเลือกตั้ง

๑.๑ กรณีการแบ่งเขตการเลือกตั้ง

การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีมติในการแบ่งเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยคำนึงถึงผลต่างของจำนวนประชากรทั้งสองเขตเลือกตั้งให้มีความใกล้เคียงกันมากที่สุด ตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑๔ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ประกอบกับไม่ปรากฏว่ามีประชาชนเสนอแนะหรือมีข้อคิดเห็นใด ๆ อันเป็นการทักท้วงการแบ่งเขตเลือกตั้งดังกล่าว กรณีจึงเป็นมติที่ชอบด้วยเหตุผลหรือไม่เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่สุจริตหรือไม่ชอบแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นราษฎรในอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสระบุรี ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง การแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี ในส่วนของอำเภอเฉลิมพระเกียรติ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ประกาศให้ใช้รูปแบบการแบ่งเขตเลือกตั้ง รูปแบบที่ ๓ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า มีข้อเสียด้านการคมนาคมที่ไม่สะดวกและมีผลกระทบต่อหน่วยเลือกตั้งเดิม ไม่สะดวกต่อประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งที่ที่ประชุมประชาคมเพื่อทำประชาพิจารณ์มีมติเอกฉันท์เห็นชอบกับรูปแบบที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนประกาศดังกล่าวและให้ผู้ถูกฟ้องคดีแบ่งเขตเลือกตั้งตามรูปแบบที่ ๑

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ในการประชุมคณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดสระบุรี ครั้งที่ ๒/๒๕๕๑ นายอำเภอเฉลิมพระเกียรติได้เสนอรูปแบบการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี เขตอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จำนวน ๓ รูปแบบ และได้ประชุมอนุกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งอำเภอเฉลิมพระเกียรติ เห็นชอบตามรูปแบบที่ ๑ มากที่สุด และรูปแบบที่ ๒ รูปแบบที่ ๓ ตามลำดับ คณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดสระบุรีจึงมีมติเห็นชอบให้เสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระบุรีทั้งสามรูปแบบโดยเรียงตามลำดับดังกล่าว และให้ปิดประกาศทั้งสามรูปแบบเพื่อให้ประชาชนเสนอความคิดเห็น

หรือข้อเสนอแนะแต่ไม่มีการเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นใดๆ ต่อมา คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดสระบุรีพิจารณาแล้วเห็นว่ารูปแบบที่ ๓ เหมาะสมที่สุด เนื่องจากผลต่างของจำนวนประชากรทั้งสองเขตเลือกตั้งมีความใกล้เคียงกันมากที่สุด ตามหลักเกณฑ์ข้อ ๑๔^๑ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ นอกจากนี้ยังไม่ปรากฏว่ามีประชาชนเสนอแนะหรือมีข้อคิดเห็นใดๆ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีมติให้แบ่งเขตเลือกตั้งตามรูปแบบที่ ๓ กรณีจึงเป็นมติที่ชอบด้วยเหตุผล หรือไม่เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่สุจริตหรือไม่ชอบ

^๑ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๑๔ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการเกี่ยวกับการแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและหลักเกณฑ์ ตามข้อ ๑๓ โดยพิจารณาจำนวนราษฎรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจากประกาศจำนวนราษฎรที่ประกาศในที่สุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้ง โดยให้คำนึงถึง

(๑) ให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันมากที่สุด

(๒) ต้องแบ่งพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งให้มีพื้นที่ติดต่อกัน ในเขตเทศบาลหรือเขตชุมชนหนาแน่นอาจกำหนดให้ใช้แนวถนนตรอกหรือซอย คลองหรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของเขตเลือกตั้งได้สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มิให้พื้นที่ที่เพียงบางส่วนของเขตหนึ่งไปรวมกับเขตอื่น

(๓) ให้ถือตำบลที่มีจำนวนราษฎรมากที่สุดเป็นหลัก

(๔) การเคยอยู่ในเขตเลือกตั้งเดียวกัน

(๕) ความสะดวกในการคมนาคมระหว่างกัน

เพื่อประโยชน์ในการแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งขึ้นคณะหนึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมายเป็นประธาน และกรรมการอื่นประกอบด้วย ปลัดจังหวัด เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด โยธาธิการและผังเมืองจังหวัด พัฒนาการจังหวัด ผู้แทนองค์การเอกชนในจังหวัดที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน และผู้แทนหอการค้าในจังหวัดจำนวนหนึ่งคน โดยให้หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดเป็นเลขานุการ

คณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับกรุงเทพมหานคร ให้ปลัดกรุงเทพมหานครเป็นประธานและกรรมการอื่นประกอบด้วย ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล ผู้ตรวจราชการกรุงเทพมหานครที่ปลัดกรุงเทพมหานครมอบหมายจำนวนหนึ่งคน ผู้อำนวยการสำนักผังเมือง กรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาชุมชนกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักเทศกิจ กรุงเทพมหานคร และนายกสภาทนายความแห่งประเทศไทยโดยให้ผู้อำนวยการกองปกครองและทะเบียนกรุงเทพมหานครเป็นเลขานุการ

คณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคสองและวรรคสาม อาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือในการแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละอำเภอหรือแต่ละองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้ รวมทั้งอาจแจ้งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในการแบ่งเขตเลือกตั้งด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการแบ่งเขตเลือกตั้งมีหน้าที่เสนอรูปแบบการแบ่งเขตเลือกตั้งพร้อมทั้งแผนที่แสดงรายละเอียดเสนอต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเพื่อพิจารณาดำเนินการ ตามข้อ ๑๕

ในการแบ่งเขตเลือกตั้งตามวรรคสอง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้ประสานงาน

แต่อย่างไร และเป็นไปตามนัยมาตรา ๑๓^๒ และมาตรา ๑๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ และข้อ ๑๔ ข้อ ๑๕ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนั้น ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๑๑/๒๕๕๒)

^{๒-๓} พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕

มาตรา ๑๓ การกำหนดเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) การเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ให้ถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง ถ้าเขตใดมีจำนวนราษฎรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎรที่ประกาศในปีสุดท้ายก่อนปีที่มีการเลือกตั้งเกินหนึ่งแสนคน ให้แบ่งเขตนั้นออกเป็นเขตเลือกตั้งโดยถือเกณฑ์จำนวนราษฎรหนึ่งแสนคน เศษของหนึ่งแสนถ้าเกินห้าหมื่นให้เพิ่มเขตเลือกตั้งในเขตนั้นได้อีกหนึ่งเขตเลือกตั้ง

(๒) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง ในกรณีที่อำเภอใดมีสมาชิกได้เกินกว่าหนึ่งคน ให้แบ่งเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง เท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น

(๓) การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสองเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสามเขตเลือกตั้ง การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครหรือการเลือกตั้งสมาชิกสภาเมืองพัทยา ให้แบ่งเขตเทศบาลหรือเขตเมืองพัทยาเป็นสี่เขตเลือกตั้ง และต้องมีจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลเท่ากันทุกเขตเลือกตั้ง

(๔) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง

(๕) การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ให้ถือเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๔ ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ต้องพยายามจัดให้มีจำนวนราษฎรในแต่ละเขตเลือกตั้งใกล้เคียงกันมากที่สุด และต้องแบ่งพื้นที่ของแต่ละเขตเลือกตั้งให้ติดต่อกัน ในเขตเทศบาลหรือเขตชุมชนหนาแน่นอาจกำหนดให้ใช้แนวถนน ตรอกหรือซอย คลอง หรือแม่น้ำเป็นแนวเขตของเขตเลือกตั้งได้ สำหรับการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร มิให้นำพื้นที่เพียงบางส่วนของเขตหนึ่งไปรวมกับเขตอื่น

^๔ ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๖

ข้อ ๑๕ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ได้รับรูปแบบการแบ่งเขตเลือกตั้งตามข้อ ๑๔ แล้ว ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพิจารณาแล้วส่งร่างประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งและแผนที่ประกอบพร้อมทั้งเสนอความเห็นให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาประกาศแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ก่อนมีการประกาศให้มีการเลือกตั้ง

กรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศการแบ่งเขตเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการเลือกตั้งครั้งใดไว้แล้ว และในการเลือกตั้งครั้งต่อมา หากไม่มีการเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือไม่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงเขตเลือกตั้งตามกฎหมายอาจใช้เขตเลือกตั้งที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ประกาศไว้แล้ว มาใช้เป็นเขตเลือกตั้งครั้งต่อไปอีกก็ได้

๑.๒ กรณีการจัดให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง

กรณีที่สภาเทศบาลตำบลมีมติให้สมาชิกสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่ง และต่อมาได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่าง จากนั้นได้มีผู้สมัครเพื่อรับการเลือกตั้งดังกล่าวและดำเนินการโฆษณาหาเสียงไปบ้างแล้วนั้น หากการจัดการเลือกตั้งข้างต้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๔๖ แล้ว แม้ต่อมากจะมีคำพิพากษาของศาลให้เพิกถอนมติสภาเทศบาลที่ให้สมาชิกสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่ง จนเป็นเหตุให้ต้องงดการจัดการเลือกตั้งดังกล่าว ก็ไม่ทำให้การจัดการเลือกตั้งที่ดำเนินการมาแล้วนั้น เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่เทศบาลตำบลนากลาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ออกประกาศเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ รับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง โดยมีกำหนดการเลือกตั้งวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเพื่อรับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๖ และได้ดำเนินการหาเสียงโดยการจัดทำป้ายโฆษณาโปสเตอร์และบัตรเล็ก รวมทั้งใช้รถยนต์เปิดเทปหาเสียงภายในเขตเลือกตั้ง ระหว่างนั้น นาย ท. และนาย ด. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง ได้ฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลางที่ให้ผู้สมัครทั้งสองออกจากตำแหน่งและขอให้ศาลมีคำสั่งให้ระงับการเลือกตั้งไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ระงับการดำเนินการเลือกตั้งไว้ชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีประกาศเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๖ งดการเลือกตั้งไว้ก่อนตามคำสั่งศาล ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลาง และให้คำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ระหว่างพิจารณาคงมีผลบังคับใช้ต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ต่อมา คดีถึงที่สุดโดยศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์คำพิพากษาไว้พิจารณาเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศรับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดจากการหาเสียงเลือกตั้ง จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่ทำเนียบสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ จะต้องทำการเลือกตั้งสมาชิกอื่นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลงตามมาตรา ๑๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่างในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๖ จึงเป็นการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่สภาเทศบาลตำบลนากลางมีมติให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่ง อีกทั้งประกาศลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ รับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางได้กำหนดระยะเวลารับสมัครเลือกตั้งในระหว่างวันที่ ๗ ถึงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นการกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน และได้กำหนดวันสุดท้ายของระยะเวลารับสมัครไว้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวันตามมาตรา ๖^๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ นอกจากนี้ การเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนเมื่อมีตำแหน่งว่างลงนั้น กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศก่อนพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงตามนัยมาตรา ๙^๗ ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคสอง^๘ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศรับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่ง จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยชอบโดยอาศัยฐานอำนาจในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางจึงชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจาก

^๕ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทน ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระของสมาชิกสภาเทศบาลจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

^{๖-๘} พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒

มาตรา ๖ ระยะเวลารับสมัครเลือกตั้งจะต้องกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน โดยกำหนดวันสุดท้ายของระยะเวลารับสมัครไว้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๘

ฯลฯ

ฯลฯ

ในการเลือกตั้งใหม่นี้ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศก่อนพ้นสิบห้าวันนับจากวันที่เลือกตั้งครั้งสุดท้ายโดยระบุวันเลือกตั้งและระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๙ ในกรณีเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนเมื่อมีตำแหน่งว่าง ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศให้มีการเลือกตั้งเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ตำแหน่งสมาชิกได้ว่างลงนั้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างโดยจงใจ และประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการละเมิดทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการเสียค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการหาเสียงเลือกตั้ง เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ ก่อนที่นาย ท. และนาย ด. จะฟ้องสภาเทศบาลตำบลนากลาง และประธานสภาเทศบาลตำบลนากลางต่อศาลปกครองชั้นต้น เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๖ อีกทั้ง เมื่อมติของสภาเทศบาลตำบลนากลางที่ให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่งเป็นคำสั่งทางปกครอง トラบใดที่มติดังกล่าวยังไม่ถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลา หรือโดยเหตุอื่น มติดังกล่าวย่อมมีผลอยู่ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง^๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่บัญญัติไว้โดยต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่าง หากไม่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด ก็จะเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ นอกจากนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้สมัครเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างในลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนี้ กรณีเท่ากับผู้ฟ้องคดีสมัครใจในการยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นในความเสียหายใดๆ อันเนื่องมาจากการที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในครั้งนี้ ซึ่งแม้มติในการเลือกตั้งปกติทั่วไปหากผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งบุคคลใดไม่ได้รับการเลือกตั้งในกิจกรรมทางการเมืองก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้เรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการได้ การออกประกาศตามฟ้องจึงไม่เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายที่จะมีผลเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมิได้กระทำละเมิดตามฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔/๒๕๕๒ และที่ อ.๒๐๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

๒.๑ การขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๒

ฯลฯ

ฯลฯ

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น

๒.๒ การขาดคุณสมบัติในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี

บุคคลผู้ได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะมีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ย่อมหมายความถึงเฉพาะเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นเท่านั้น หาได้หมายความรวมถึงผู้เช่าโรงเรือนที่ได้ชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยไม่

แม้การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลนครเชียงใหม่ เป็นมติที่ถูกต้องตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ ประกอบกับพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ซึ่งมติดังกล่าวเป็นการวินิจฉัยที่แตกต่างกับที่เคยมีการปฏิบัติต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าการมีมติในครั้งของการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นการมีมติในกรณีการสมัครรับเลือกตั้งของผู้ฟ้องคดีในครั้งนี้ จึงย่อมไม่อาจถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี เพราะผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิหรือความชอบธรรมอย่างใด ๆ ที่จะเรียกร้องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่ และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลนครเชียงใหม่กระทำการตามมติที่ขัดหรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง จึงมิใช่ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ตามความในมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดี จากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณารายงานผลการวินิจฉัยดังกล่าวแล้วมีมติว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ กับกรณีที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลนครเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีประกาศถอนรายชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนป้ายโฆษณาหาเสียง เลือกตั้งและแจ้งประชาสัมพันธ์การเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ เป็นการกระทำที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายและเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เคยมีมติรับรอง การของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ ซึ่งมีข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับกรณีของผู้ฟ้องคดีนี้ ให้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ปิดป้ายประกาศรายชื่อผู้ฟ้องคดีในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ สมัครรับเลือกตั้งทุกหน่วยเลือกตั้ง พร้อมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันชดเชยค่าเสียหายให้แก่ ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่าผู้ฟ้องคดีมิได้มีชื่อในทะเบียนบ้านในเขตเทศบาลนคร เชียงใหม่ ซึ่งเป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง จึงต้องพิจารณาแต่เพียงว่าผู้ฟ้องคดีได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษี โรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นเวลา ติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งหรือไม่ ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๓๙^{๐๐} มาตรา ๔๐^{๐๐}

^{๐๐-๐๐} พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕

มาตรา ๓๙ ให้ผู้มีหน้าที่เสียภาษีนำค่าภาษีไปชำระต่อพนักงานเก็บภาษีภายในสามสิบวันนับแต่วันถัดจากวันที่ได้รับแจ้งการประเมิน ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นตั้งอยู่ หรือสถานที่อื่นที่ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดโดยประกาศล่วงหน้าไว้ ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

การชำระภาษีจะชำระโดยการส่งธนาคัตติ ตัวแลกเงินของธนาคารหรือเช็คที่ธนาคารรับรอง ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังสถานที่ตามวรรคหนึ่งก็ได้ โดยส่งจ่ายให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นๆ หรือโดยการชำระผ่านธนาคาร หรือโดยวิธีอื่น ตามระเบียบที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยกำหนด

การชำระภาษีให้ถือว่าได้มีการชำระแล้วในวันที่พนักงานเก็บภาษีได้ลงลายมือชื่อในใบเสร็จรับเงิน เว้นแต่การชำระภาษีตามวรรคสอง ให้ถือว่าวันส่งทางไปรษณีย์ วันชำระผ่านธนาคาร หรือวันชำระโดยวิธีอื่นตามที่กำหนด แล้วแต่กรณี เป็นวันชำระภาษี

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๐ ค่าภาษีนั้น ท่านให้เจ้าของทรัพย์สินเป็นผู้เสีย

แต่ถ้าที่ดินและโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใด เป็นของคนละเจ้าของ เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใด ต้องเสียค่าภาษีทั้งสิ้นในกรณีเช่นนั้นถ้าเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใด ไม่เสียภาษีท่านว่าการขายทรัพย์สินทอดตลาดของผู้นั้นตามมาตรา ๔๔ ให้รวมขายสิทธิใดๆ ในที่ดินอันเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นใด ยังคงมีอยู่นั้นด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๒^{๒๒} มาตรา ๔๓^{๒๓} มาตรา ๔๔^{๒๔} และมาตรา ๔๕^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕ ย่อมเห็นได้ว่าผู้มีหน้าที่เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินและได้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือ เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น แม้เจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นจะให้ผู้อื่นเช่าโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่น โดยสัญญาเช่ากำหนดให้ผู้นั้นเป็นผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินเป็นการตอบแทนผู้ให้เช่านอกเหนือจากการจ่ายค่าเช่าด้วยก็ตาม แต่ข้อสัญญาเช่าเช่นว่านี้ก็ไม่มีผลทางกฎหมายเป็นการปลดเปลื้องภาระหน้าที่ของเจ้าของโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นที่จะต้องชำระค่าภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่โรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นนั้นตั้งอยู่ ผู้เช่าซึ่งได้ชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากจะถือว่าเป็นผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็คงเป็นแต่เพียงผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสัญญาเช่าเท่านั้น ไม่อาจถือได้ว่าเป็นผู้เสียภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน ดังนั้น ไม่ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้ทำสัญญาเช่าบ้านและได้ชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินตามสัญญาเช่าตั้งแต่อ้างหรือไม่ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นผู้ที่ได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับเทศบาลนครเชียงใหม่ซึ่งเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีมิใช่ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น

^{๒๒-๒๕} พระราชบัญญัติภาษีโรงเรือนและที่ดิน พุทธศักราช ๒๔๗๕

มาตรา ๔๒ ถ้าค่าภาษีมิได้ชำระภายในเวลาที่ได้กำหนดในหมวด ๒ ไซ้ร้ทำนว่าเงินค่าภาษีนั้นค้างชำระ

มาตรา ๔๓ ถ้าเงินค่าภาษีก้างชำระ ทำนให้เพิ่มจำนวนขึ้นดังอัตราต่อไปนี้

(๑) ถ้าชำระไม่เกินหนึ่งเดือนนับแต่วันพ้นกำหนดเวลาที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๘ ให้เพิ่มร้อยละสองครึ่งแห่งค่าภาษีที่ค้าง

(๒) ถ้าเกินหนึ่งเดือนแต่ไม่เกินสองเดือน ให้เพิ่มร้อยละห้าแห่งค่าภาษีที่ค้าง

(๓) ถ้าเกินสองเดือนแต่ไม่เกินสามเดือน ให้เพิ่มร้อยละเจ็ดครึ่งแห่งค่าภาษีที่ค้าง

(๔) ถ้าเกินสามเดือนแต่ไม่เกินสี่เดือน ให้เพิ่มร้อยละสิบแห่งค่าภาษีที่ค้าง

มาตรา ๔๔ ถ้ามิได้มีการชำระค่าภาษีและเงินเพิ่มภายในสี่เดือนตามมาตรา ๔๓ ให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ยึด आयัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ซึ่งค้างชำระค่าภาษีเพื่อนำเงินมาชำระเป็นค่าภาษี เงินเพิ่ม ค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายโดยมิต้องขอให้ศาลสั่งหรือออกหมายยึด

การยึด आयัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ถ้าค่าภาษีก้างอยู่และยังมีได้ชำระขณะเมื่อทรัพย์สินได้โอนกรรมสิทธิ์ไปเป็นของเจ้าของใหม่โดยเหตุใดๆ ก็ตาม ทำนว่าเจ้าของคนเก่าและคนใหม่เป็นลูกหนี้ค่าภาษีนั้นร่วมกัน

นายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ตามมาตรา ๔๔ (๓)^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วมีคำสั่งให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีจากประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้พิจารณารายงานผลการวินิจฉัยสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่แล้ว มีมติว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ จึงไม่เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการรับคำร้องและวินิจฉัยคำร้องเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๔๙^{๑๗} และมาตรา ๕๐^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ แทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ หรือการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้อำนาจตามมาตรา ๑๐๖ วรรคสี่^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ทบทวนคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ถือว่าเป็นการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ

^{๑๖-๑๗} พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕
มาตรา ๔๔ บุคคลผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง และ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๙ ผู้สมัครผู้ใดไม่มีชื่อในประกาศตามมาตรา ๔๗ ให้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในสามวันนับแต่วันที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ในกรณีนี้ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำวินิจฉัยโดยเร็ว และให้ผู้ดำเนินการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำวินิจฉัยนั้น

เพื่อประโยชน์และความสะดวกรวดเร็วในการรับคำร้องและวินิจฉัยกรณีตามวรรคหนึ่ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดดำเนินการแทนได้โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๕๐ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าผู้สมัครผู้ใดไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่ายี่สิบวันเพื่อให้ถอนชื่อผู้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งผู้นั้น และให้นำความในมาตรา ๔๙ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐๖

ฯลฯ

ฯลฯ

การมอบอำนาจตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่าการดำเนินการหรือการสั่งการใดของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐผู้ได้รับมอบหมายมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขการดำเนินการหรือการสั่งการนั้นได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๑๐ (๖)^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่การลงมติในการประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ตามมาตรา ๘ วรรคสอง^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่ ขึ้นอยู่กับว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงมติวินิจฉัยไปในทางใด กล่าวคือ เฉพาะมติวินิจฉัยกลับคำวินิจฉัยของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้นที่ย่อมต้องใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๕๐/๒๕๕๐ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ด้วยคะแนนเสียง ๓ ต่อ ๑ ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นมติที่ยืนตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงไม่ได้ขัดหรือไม่ถูกต้องตามมาตรา ๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ แต่อย่างใด

การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกันจะถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลได้ต่อเมื่อการปฏิบัติต่อบุคคลที่เหมือนกันในสาระสำคัญแตกต่างกันดังกล่าวเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าผู้เช่าโรงเรือนหรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นซึ่งได้ชำระค่าภาษีโรงเรือนและที่ดินให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามสัญญาเช่าที่กำหนดให้ผู้เช่าเป็นผู้เสียภาษีโรงเรือนและที่ดิน ไม่อาจถือได้ว่าเป็นผู้เสียภาษีให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรีนครเชียงใหม่ จึงเป็นมติวินิจฉัยที่ถูกต้องตามมาตรา ๔๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นฯ ประกอบกับมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติภาษีโรงเรือน

^{๒๐-๒๑} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๘ ๗ลย ๗ลย

การลงมติในการประชุมของคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ใช้คะแนนเสียงข้างมาก โดยให้กรรมการการเลือกตั้งคนหนึ่งมีหนึ่งเสียงในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด เว้นแต่การลงมติของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ใน มาตรา ๑๐ (๕) (๖) (๗) และ (๘) ให้ใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์

๗ลย ๗ลย

มาตรา ๑๐ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

๗ลย ๗ลย

(๖) สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๗ลย ๗ลย

และที่ดินฯ ซึ่งแม้จะเป็นการปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีแตกต่างกับที่เคยมีการปฏิบัติต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙/๒๕๕๒)

บทที่ ๑๗

คดีปกครองเกี่ยวกับงานทะเบียน

๑. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนราษฎร

๑.๑ การพิจารณาคำร้องขอมีสัญชาติของบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ ประกาศให้จำหน่ายชื่อและรายการบุคคลออกจากทะเบียนบ้าน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้บุคคลเข้ามาในราชอาณาจักร

เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคมหรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และน่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เข้ามาเพื่อประกอบกิจการอันขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การที่กระทรวงมหาดไทยโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้ามาในราชอาณาจักร จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบ และเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นชาวต่างชาติได้สมรสกับนาง ส. ซึ่งเป็นคนไทยฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตทำงานในประเทศไทยประเภทจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม แต่ถูกเจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองภูเก็ตกลับแก้งโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมเป็นภัยต่อสังคมที่ต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรไทยโดยเด็ดขาด และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำขอต่ออายุใบอนุญาตทำงานก็ไม่ได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรจึงต้องเดินทางออกนอกประเทศ ต่อมาผู้ฟ้องคดีเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรและถูกจับกุมที่ท่าอากาศยานดอนเมือง กรุงเทพมหานคร ข้อหาเป็นบุคคลต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรและถูกขังประมาณ ๓๖ วัน จึงถูกเนรเทศกลับไปยังประเทศสวีเดน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เรื่อง ไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวเข้ามา

ในราชอาณาจักร จำนวน ๒ คน เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากได้อ้างมาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นการห้ามบุคคลต่างด้าวที่อยู่นอกราชอาณาจักรและยังไม่ได้เดินทางเข้ามาในราชอาณาจักร จึงแตกต่างจากกรณีของผู้ฟ้องคดี การอ้างมาตราอื่น ๆ เพื่อเนรเทศผู้ฟ้องคดีออกจากประเทศไทยเป็นการกระทำที่มีชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้จะฟังได้ว่าพยานบุคคลบางรายเป็นคู่แข่งทางการค้ากับผู้ฟ้องคดีอื่นทำให้คำให้การของพยานดังกล่าวมีน้ำหนักน้อย แต่เมื่อนำมาประกอบกับคำให้การของพยานบุคคลอื่นที่มีความน่าเชื่อถือ ล้วนให้การสอดคล้องต้องกันว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ชอบทะเลาะวิวาทกับเจ้าของกิจการบริเวณใกล้เคียงเป็นประจำ รวมกลุ่มกับคนไทยและชาวต่างชาติตั้งตัวควบคุมกิจการในบริเวณดังกล่าวในลักษณะเป็นผู้มีอิทธิพล ประกอบกับปรากฏข้อเท็จจริงว่าภรรยาของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีชื่อเป็นเจ้าของร้านบาร์ฟิงแพนเตอร์ได้ถูกเจ้าหน้าที่จับกุมในข้อหาเป็นผู้จัดให้มีการแสดงโชว์ลามกอนาจารโดยเปิดกิจการร้านบาร์เบียร์บังหน้า ซ้ำในคำคัดค้านคำให้การของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่าผู้ฟ้องคดีประกอบธุรกิจบาร์เบียร์ไวคิงบาร์และช่วยดูแลกิจการบาร์ฟิงแพนเตอร์ซึ่งเป็นของเพื่อนชาวต่างประเทศ ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ยอมรับว่าภรรยาของผู้ฟ้องคดีมีชื่อเป็นเจ้าของกิจการและดูแลกิจการร้านบาร์ดังกล่าวแทนเพื่อนชาวต่างชาติ ทำให้เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีส่วนรู้เห็นในการจัดให้มีการแสดงลามกอนาจาร อันเป็นกรณีที่เชื่อได้ว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคมหรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน และมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเข้ามาเพื่อการค้าประเวณีหรือเพื่อประกอบกิจการที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนตามมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๗) และ (๘)^๑ แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ สำหรับการดำเนินการต่อของเจ้าหน้าที่ ตั้งแต่ด่านตรวจคนเข้าเมือง ฎีกาที่ได้รายงานพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีว่ามีเหตุเข้าข่ายเป็นบุคคลต้องห้ามเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา ๑๒ (๗) และ (๘) ดังกล่าวข้างต้น จนถึงอธิบดีกรมตำรวจรายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาเพื่อมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น เป็นเพียง

^๑ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๒ ห้ามมิให้คนต่างด้าวซึ่งมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้เข้ามาในราชอาณาจักร

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคม หรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชน หรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือบุคคลซึ่งเจ้าหน้าที่รัฐบาลต่างประเทศได้ออกหมายจับ

(๘) มีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเข้ามาเพื่อการค้าประเวณี การค้าหญิงหรือเด็กการค้ายาเสพติดให้โทษ การลักลอบหนีภาษีศุลกากรหรือเพื่อประกอบกิจการอื่นที่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

ฯลฯ

ฯลฯ

ขั้นตอนการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง ซึ่งเจ้าหน้าที่ได้ดำเนินการโดยชอบแล้ว ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เป็นที่น่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เป็นภัยต่อสังคมหรือจะก่อเหตุร้ายให้เกิดอันตรายต่อความสงบสุขหรือความปลอดภัยของประชาชนหรือความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร และน่าเชื่อว่าเป็นบุคคลที่เข้ามาเพื่อประกอบกิจการอันขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมืองฯ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๖^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว มีคำสั่งไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีเข้ามาในราชอาณาจักร จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบ และเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๘-อ.๒๘๙/๒๕๕๒)

๑.๔ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอนุญาตให้คนต่างด้าวประกอบอาชีพในราชอาณาจักร

เมื่อผู้ฟ้องคดียังคงเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ จึงไม่สามารถทำงานนอกเหนือจากงานที่คนต่างด้าวสามารถขออนุญาตทำงานได้ตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ดังนั้น เมื่องานผู้ช่วยล่ามแปลภาษาเป็นงานที่ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดังกล่าว การที่จัดหางานจังหวัดตากมีหนังสือไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยล่ามแปลภาษาจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือบัตรประจำตัวผู้พลัดถิ่นสัญชาติพม่าซึ่งเป็นคนต่างด้าวประเภทที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ได้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยล่ามแปลภาษาภาคสนามต่อจัดหางานจังหวัดตาก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งว่า ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยล่ามแปลภาษาภาคสนาม โดยให้เหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลต่างด้าว ใบคำขออนุญาตให้ทำงานไม่เป็นไปตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งได้มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า

^๒ พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่มีพฤติการณ์ซึ่งรัฐมนตรีเห็นว่า เพื่อประโยชน์แก่ประเทศหรือเพื่อความสงบเรียบร้อย วัฒนธรรม หรือศีลธรรมอันดี หรือความผาสุกของประชาชน ไม่สมควรอนุญาตให้คนต่างด้าวผู้ใดหรือจำพวกใดเข้ามาในราชอาณาจักร รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งไม่อนุญาตให้คนต่างด้าวผู้นั้นหรือจำพวกนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรได้

ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้ได้รับสัญชาติไทย ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องขอมีสัญชาติไทยของบุตรบุคคลบนพื้นที่สูงตามมาตรา ๗ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ต่อเทศบาลเมืองแม่สอด ขณะนี้อยู่ในระหว่างการพิจารณาให้ได้รับสัญชาติไทยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย จึงควรจะมีสิทธิในการประกอบอาชีพในราชอาณาจักรไทยเช่นเดียวกับคนต่างด้าวทั่วไปที่ทำงานในประเทศไทยได้ทุกประเภท ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดสิทธิและเสรีภาพในการทำงานและประกอบอาชีพ จึงเป็นการออกประกาศโดยมิได้คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพของคนต่างด้าวที่อยู่บนผืนแผ่นดินไทย อันเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลโดยไม่เป็นธรรม เพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิดชาติเชื้อ ภาษา และสถานะของบุคคล ขัดต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๓๐ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่ใช้บังคับในขณะนั้น จึงใช้บังคับไม่ได้ตามมาตรา ๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ประกาศดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องขอสัญชาติไทยแต่ยังอยู่ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงมหาดไทย ผู้ฟ้องคดีจึงยังคงเป็นคนต่างด้าวตามมาตรา ๔^๓ แห่งพระราชบัญญัติสัญชาติฯ และมาตรา ๕^๔ ประกอบมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๓)^๕ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวฯ ซึ่งมีผลทำให้ไม่สามารถทำงานนอกเหนือจากงานที่คนต่างด้าวสามารถขออนุญาตทำงานได้ตามประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดงานที่ให้คนต่างด้าวตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑ ทำได้ ดังนั้น เมื่องานผู้ช่วยล่ามแปลภาษา

^๓ พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนต่างด้าว” หมายความว่า ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๔-๕} พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คนต่างด้าว” หมายความว่า บุคคลธรรมดาซึ่งไม่มีสัญชาติไทย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๒ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้จะทำงานใดก็ได้เฉพาะที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในประกาศดังกล่าวรัฐมนตรีจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดไว้ก็ได้ตามที่เห็นสมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรแต่ไม่ได้รับสัญชาติไทย ตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ หรือตามกฎหมายอื่น

เป็นงานที่ไม่ได้ถูกกำหนดไว้ในประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคมดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีทำงานในตำแหน่งผู้ช่วยล่ามแปลภาษา จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๓/๒๕๕๒)

๑.๕ กรณีเกี่ยวกับการออกบ้านเลขที่

ผู้ใหญ่บ้านมีหน้าที่ต้องรับแจ้งการขอมีเลขประจำบ้าน พร้อมตรวจสอบหลักฐานของผู้ขอ ตรวจสอบสภาพบ้าน ตามที่ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนด เมื่อผู้ใหญ่บ้านไม่รับแจ้งการขอมีเลขที่บ้านของผู้ฟ้องคดี จนล่วงเลยเวลามาจนถึงวันฟ้องคดีนี้ จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ส่วนนายทะเบียนอำเภอเมื่อได้รับแจ้งปัญหาในการขอมีเลขที่บ้านจากผู้ใหญ่บ้านก็ชอบที่จะใช้อำนาจตามที่กฎหมายกำหนดเรียกให้ผู้ขอมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงพยานหลักฐานต่าง ๆ ประกอบการพิจารณา การที่นายทะเบียนอำเภอแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพิสูจน์กรรมสิทธิ์ในบ้านก่อนจึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรเช่นเดียวกัน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามสัญญาเช่าที่ดินจากวัดศิรีวงได้ปลูกสร้างบ้านเพื่อใช้เป็นที่พักอาศัยและใช้ประกอบอาชีพขายสินค้าอุปโภค บริโภค และวัสดุทางการเกษตร ต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ไปติดต่อผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๑๐ ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) และนาย พ. ซึ่งเป็นผู้ช่วยนายทะเบียนอำเภอลานสกา ปฏิบัติราชการแทนนายทะเบียนอำเภอลานสกา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อขออนุญาตออกบ้านเลขที่ ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ดำเนินการตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ด้วยเหตุเห็นว่าบ้านที่ผู้ฟ้องคดีนำมาขอออกเลขที่บ้านนั้น ยังมีกรณีโต้แย้งสิทธิกันอยู่ ควรรอให้มีการไปตกลงพิสูจน์สิทธิกันก่อนว่าผู้ใดเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่แท้จริงหรือว่าจะดำเนินการตามระเบียบต่อไป ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อตามข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง^๖ ของระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหน้าที่ต้องรับแจ้งการขอมีบ้านเลขที่ดังกล่าว พร้อมตรวจสอบหลักฐานของผู้ฟ้องคดี ตรวจสอบสภาพบ้าน แต่กลับไม่ปฏิบัติตามที่ระเบียบว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎรกำหนด โดยไม่รับแจ้งการขอมีเลขที่บ้านของผู้ฟ้องคดี จนล่วงเลยเวลามาจนถึงวันฟ้องคดีนี้ ถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนอำเภอ เมื่อได้รับแจ้งปัญหาดังกล่าวจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แล้ว ก็ชอบที่จะเรียกผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือแสดงพยานหลักฐานต่างๆ ประกอบการพิจารณา อันเป็นอำนาจตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง^๗

^๖ ระเบียบสำนักทะเบียนกลาง ว่าด้วยการจัดทำทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๓๒ บ้านปลูกสร้างใหม่หรือปลูกสร้างนานแล้ว แต่ยังไม่มียบ้านเลขที่ เมื่อเจ้าบ้านแจ้งขอมีบ้านเลขที่ต่อนายทะเบียนให้นายทะเบียนถือปฏิบัติ ดังนี้

กรณีแจ้งต่อนายทะเบียนอำเภอหรือนายทะเบียนท้องถิ่น ให้ดำเนินการดังนี้

- (๑) รับแจ้งตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๑๖)
- (๒) ตรวจสอบหลักฐานของผู้แจ้ง
- (๓) ตรวจสอบสภาพความเป็นบ้าน
- (๔) กำหนดบ้านเลขที่
- (๕) กำหนดเลขรหัสประจำบ้านตามแบบพิมพ์ที่กำหนดในข้อ ๑๓๔ (๒๕)
- (๖) จัดทำทะเบียนบ้าน สำเนาทะเบียนบ้านฉบับเจ้าบ้านและมอบให้ผู้แจ้งเป็นหลักฐาน
- (๗) รายงานการกำหนดเลขรหัสประจำบ้านตามระเบียบที่กำหนดในข้อ ๑๓๒ (๘)

ฯลฯ

ฯลฯ

^๗ พระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๑๐ เพื่อความถูกต้องของการทะเบียนราษฎร ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกเจ้าบ้าน หรือบุคคลใดๆ มาชี้แจงข้อเท็จจริงหรือให้แสดงหลักฐานต่างๆ ได้ตามความจำเป็น และเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยให้มีอำนาจเข้าไปสอบถามผู้อยู่ในบ้านใดๆ ได้ตามอำนาจหน้าที่ แต่ต้องแจ้งให้เจ้าบ้านทราบก่อน ทั้งนี้ ให้กระทำได้ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก

ในการเข้าไปสอบถามตามวรรคหนึ่ง ให้นายทะเบียนแสดงบัตรประจำตัวตามแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีปรากฏหลักฐานเชื่อได้ว่า การดำเนินการแจ้ง การรับแจ้ง การบันทึก หรือการลงรายการเพื่อดำเนินการจัดทำหลักฐานทะเบียนต่างๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ได้ดำเนินการไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ระเบียบ หรือโดยอำนาจ หรือโดยมีรายการข้อความผิดจากความเป็นจริง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งไม่รับแจ้ง จำหน่ายรายการทะเบียน เพิกถอนหลักฐานทะเบียน และดำเนินการแก้ไขข้อความรายการทะเบียนให้ถูกต้อง แล้วแต่กรณี

การดำเนินการตามวรรคสาม รวมตลอดทั้งวิธีการโต้แย้งหรือชี้แจงข้อเท็จจริงและการอุทธรณ์ของผู้ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากการดำเนินการของนายทะเบียน รวมถึงการพิจารณา

แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนราษฎร พ.ศ. ๒๕๓๔ หาใช่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปพิสูจน์กรรมสิทธิ์ในบ้านก่อนไม่ กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดจึงต้องรับผิดชอบใช้คำสั่งใหม่ทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

อย่างไรก็ตาม การที่ต่อมาผู้ฟ้องคดีแถลงต่อศาลปกครองสูงสุดว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ย่อมเป็นการแสดงความประสงค์ว่าไม่ต้องการได้รับคำสั่งใหม่ทดแทนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่จำต้องวินิจฉัยในส่วนของคำสั่งใหม่ทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๓/๒๕๕๓)

๒. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนอาวุธปืน

๒.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การใช้บังคับหนังสือกระทรวงมหาดไทย เรื่อง หลักเกณฑ์การออกใบอนุญาตให้มีและใช้อาวุธปืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

๓.๑ การเพิกถอนการจดทะเบียนของนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัท

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนการพนัน

อำนาจในการพิจารณาคำขออนุญาตเล่นการพนันชนไก่ เป็นอำนาจดุลพินิจของผู้มีอำนาจตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ประกอบด้วยข้อ ๔ (๒) ข. ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนันฯ มิใช่เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การที่รัฐมนตรีฯ ออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพนันชนไก่และกีดปลา โดยข้อ ๙ กำหนดห้ามมิให้มีการอนุมัติการอนุญาตการเล่นการพนันชนไก่และกีดปลาขึ้นใหม่โดยเด็ดขาด จึงเป็นกฎที่ออกโดยมีผลให้ผู้มีอำนาจอนุมัติต้องใช้อำนาจผูกพันแทนการใช้ดุลพินิจซึ่งไม่อาจบังคับได้ ดังนั้น การออกคำสั่งไม่อนุมัติของผู้ว่าราชการจังหวัดฯ ที่ออกโดยอาศัยเพียงเหตุผลตามข้อ ๙ ของระเบียบดังกล่าว โดยไม่ได้ใช้ดุลพินิจที่แสดงให้เห็นถึงข้อพิจารณา ข้อสนับสนุน และเหตุผลในการไม่อนุมัติประการอื่น จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนิติบุคคลตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้ยื่นคำขออนุญาตจัดให้มีการเล่นพนันชนไก่ บริเวณตลาดกลางนิคมพัฒนา ตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ต่อผู้ว่าราชการจังหวัดลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ผ่านนายอำเภอเมืองลำปาง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุมัติให้มีการเล่นพนันชนไก่และกีดปลา โดยอ้างข้อ ๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพนันชนไก่และกีดปลา พ.ศ. ๒๕๒๕ ที่กำหนดห้ามมิให้อนุมัติการอนุญาตเล่นการพนันชนไก่เพิ่มขึ้นใหม่เด็ดขาด ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ทบทวนการไม่อนุมัติให้มีการเล่นพนันชนไก่ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับยืนยันคำสั่งเดิมพร้อมแจ้งว่าได้รายงานความเห็นไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว ซึ่งต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งว่า รัฐมนตรีฯ วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับอนุญาตจัดให้มีการเล่นพนันชนไก่ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับอนุญาต

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา ๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และข้อ ๔ (๒) ข.^๖ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนันฯ แล้วเห็นว่า กฎหมายให้เป็นอำนาจดุลพินิจของผู้มีอำนาจอนุมัติซึ่งในคดีนี้ คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด ดังนั้น การที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพนันชนไก่และกัตปลา พ.ศ. ๒๕๒๕ โดยข้อ ๙ กำหนดห้ามมิให้มีการอนุมัติการอนุญาตการเล่นการพนันชนไก่และกัตปลาขึ้นใหม่โดยเด็ดขาด จึงเป็นกฎที่ออกโดยมีผลให้ผู้อนุมัติต้องใช้อำนาจผูกพันแทนการใช้ดุลพินิจ ซึ่งไม่อาจบังคับได้ แม้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าวออกใช้บังคับเพื่อประสงค์จะควบคุมการเล่นการพนัน แต่อำนาจในการพิจารณาอนุมัติหรือไม่ เป็นอำนาจ

พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘

มาตรา ๔ ห้ามมิให้อนุญาตจัดให้มี หรือเข้าเล่น หรือเข้าพนันในการเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ก. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอันร้ายแรงอื่นใด ซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมห้ามไว้ แต่เมื่อรัฐบาลพิจารณาเห็นว่า ณ สถานที่ใดสมควรจะอนุญาตภายใต้บังคับเงื่อนไขใดๆ ให้มีการเล่นชนิดใดก็อนุญาตได้โดยออกพระราชกฤษฎีกา

การเล่นอันระบุไว้ในบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัตินี้ หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ จะจัดให้มีขึ้นเพื่อเป็นทางนำมาซึ่งผลประโยชน์แก่ผู้จัดโดยทางตรงหรือทางอ้อมได้ ต่อเมื่อรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่หรือเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเห็นสมควรและออกใบอนุญาตให้ หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้น โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

ในการเล่นอันระบุไว้ในวรรค ๒ ข้างต้นนั้นจะพนันกันได้เฉพาะเมื่อได้มีใบอนุญาตให้จัดมีขึ้น หรือมีกฎกระทรวงอนุญาตให้จัดขึ้นได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต

การเล่นหมายเลข ๕ ถึง ๑๕ ในบัญชี ข. หรือการเล่นซึ่งมีลักษณะคล้ายกัน หรือการเล่นอื่นใดซึ่งรัฐมนตรีเจ้าหน้าที่ได้ออกกฎกระทรวงระบุเพิ่มเติมไว้ นั้น จะให้รางวัลตราค่าเป็นเงินไม่ได้ และห้ามมิให้ผู้ใดรับรางวัลที่ให้ไปแล้วกลับคืน หรือรับซื้อหรือแลกเปลี่ยนรางวัลนั้นในสถานงานหรือการเล่นหรือบริเวณต่อเนื่องในระหว่างมีงานหรือการเล่น

กฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๐๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้อ ๔ ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นเจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตเล่นการพนันตามบัญชี ข. ท้ายพระราชบัญญัติและใบอนุญาตจัดให้มีการแถมพหุหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชคโดยวิธีใดๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพตามมาตรา ๘

(๑) ผู้อำนวยการสำนักงานสอบสวนและนิติการ กรมการปกครอง สำหรับกรุงเทพมหานคร

(๒) นายอำเภอ หรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอแห่งท้องที่ สำหรับจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร

การออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานผู้ออกใบอนุญาตออกใบอนุญาตภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

ข. การพนันต่อไปนี้ ในกรุงเทพมหานคร ให้ออกใบอนุญาตได้เมื่ออธิบดีกรมการปกครองสั่งอนุมัติแล้ว ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ออกใบอนุญาตได้เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งอนุมัติแล้ว

(๑) ให้สัตว์ต่อสู้กัน

(๒) ไฟโป๊กเกอร์ หรือไฟเฟ

(๓) บิลเลียด

(๔) การจัดให้มีการแถมพหุหรือรางวัลด้วยการเสี่ยงโชค โดยวิธีใดๆ ในการประกอบกิจการค้าหรืออาชีพ

ฯลฯ

ฯลฯ

ตามกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดี มิใช่อำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย การออกคำสั่งไม่อนุมัติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ออกโดยอาศัยเหตุผลตามข้อ ๘ ของระเบียบดังกล่าว โดยไม่ได้ใช้ดุลพินิจที่แสดงให้เห็นถึงข้อพิจารณา ข้อสนับสนุน และเหตุผลในการไม่อนุมัติ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับคำขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้จัดให้มีการเล่นพนันชนไก่ นั้น เป็นคำขอให้ศาลไม่อาจกำหนดคำสั่งบังคับให้ได้ เนื่องจากเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ที่จะต้องพิจารณาให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓/๒๕๕๓)

๕. กรณีเกี่ยวกับงานทะเบียนสมาคม

การที่สมาคมมวยไทยแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงแก้ไขชื่อสมาคม โดยตัดคำว่า “สมัครเล่น” ออก และแก้ไขข้อบังคับโดยเพิ่มคำว่า “มวยไทย” โดยให้ดำเนินกิจกรรมทั้งมวยไทย มวยไทยสมัครเล่น ควบคุมการแข่งขันมวยไทย มวยไทยสมัครเล่น รวมถึงจัดการแข่งขันมวยไทยและมวยไทยสมัครเล่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และทำให้สามารถดำเนินกิจกรรมควบคุมการแข่งขันมวยไทยอาชีพได้ อันเป็นการขัดกับพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากการกีฬาแห่งประเทศไทยได้อนุญาตให้มีการจัดตั้งสมาคมกีฬามวยอาชีพแห่งประเทศไทยแล้ว และการแก้ไขดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ของสมาคมมวยไทยแห่งประเทศไทยให้แตกต่างจากวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับเดิมที่ได้กำหนดให้ดำเนินกิจกรรมมวยไทยสมัครเล่นเท่านั้น เมื่อสมาคมมวยไทยแห่งประเทศไทยกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายทั้งไม่สนใจกับคำสั่งของการกีฬาแห่งประเทศไทยที่เคยสั่งให้แก้ไขหรือระงับการดำเนินการดังกล่าว การที่การกีฬาแห่งประเทศไทยอาศัยอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ และข้อบังคับการกีฬาแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๖ ว่าด้วยการควบคุมสมาคมมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับการกีฬาหรือการส่งเสริมการกีฬาโดยตรง ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๐ เพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมข้างต้น จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นสมาคมที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และได้รับอนุญาตให้ดำเนินการจัดตั้งเป็นสมาคมมวยไทยสมัครเล่นจากการกีฬาแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ตามใบอนุญาตที่ ๐๑๑/๒๕๓๓ และได้รับอนุญาตให้ใช้คำว่า “แห่งประเทศไทย” ต่อท้ายชื่อสมาคม ตามใบอนุญาตที่ ๐๐๑/๒๕๓๙ โดยมีชื่อเต็มว่า “สมาคมมวยไทยสมัครเล่นแห่งประเทศไทย”

ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดเตรียมทีมนักกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันมวยไทยสมัครเล่นในระดับนานาชาติ ในนามของประเทศไทย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้จัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ และได้รายงานให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปจดทะเบียนแก้ไข ข้อบังคับสมาคมต่อนายทะเบียนสมาคมประจำกรุงเทพมหานคร ระหว่างนั้น นายกสมาคมมวยไทยสมัครเล่นแห่งประเทศไทยได้ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายงานการประชุมใหญ่ดังกล่าวเฉพาะหน้า ๖ และหน้า ๗ มีสาระสำคัญในส่วนที่เปลี่ยนแปลงไป คือ ชื่อของผู้ฟ้องคดีจากสมาคมมวยไทยสมัครเล่นแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมมวยไทยแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร (ตัดคำว่าสมัครเล่นออก) และนำรายงานการประชุมใหญ่ฉบับที่แก้ไขไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียน ซึ่งนายทะเบียนได้จดทะเบียนแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับสมาคมให้ โดยเปลี่ยนแปลงชื่อจากเดิมมาใช้ชื่อว่า “สมาคมมวยไทยแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร” ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขข้อบังคับสมาคม เพราะการแก้ไขชื่อ วัตถุประสงค์ และข้อบังคับสมาคม มิได้เป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่ของสมาคม แต่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือยืนยันว่าการประชุมใหญ่แก้ไขข้อบังคับสมาคมของผู้ฟ้องคดีและการจดทะเบียนขอด้วยกฎหมายทุกประการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสือเพิกถอนใบอนุญาตทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อประธานกรรมการการกีฬาแห่งประเทศไทย แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อนุญาตให้สมาคมมวยไทยสมัครเล่นแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จัดตั้งเป็นสมาคม ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่ากรกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นการใช้อำนาจที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสมาคมของผู้ฟ้องคดี และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จัดตั้งเป็นสมาคม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ และข้อบังคับการกีฬาแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๖ ว่าด้วยการควบคุมสมาคมซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับการกีฬาหรือการส่งเสริมการกีฬา โดยตรง ลงวันที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๓๐ ได้กำหนดให้ สมาคมที่มีวัตถุประสงค์หลักเกี่ยวกับการกีฬาหรือการส่งเสริมการกีฬาโดยตรง ต้องได้รับอนุญาตจากการกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) จึงจะดำเนินการจัดตั้งตามกฎหมายได้ ซึ่งหากสมาคมใดจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการหรือสมาชิกของสมาคมและได้มีมติฝ่าฝืนต่อกฎหมายหรือข้อบังคับของสมาคมให้ กกท. มีอำนาจสั่งให้สมาคม นั้นแก้ไขให้ถูกต้องภายในระยะเวลาที่กำหนด ถ้าสมาคมไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของ กกท. ดังกล่าวให้ กกท. มีอำนาจสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าในการจัดประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๔๗ ของผู้ฟ้องคดี

ที่ประชุมมีมติให้แก้ไขข้อบังคับของสมาคมเป็นข้อบังคับสมาคมฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยปรากฏในเอกสารหน้า ๖ ต่อมา เจ้าหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีนำเอกสารหน้า ๖ และหน้า ๗ ไปขอสืบเปลี่ยน โดยเอกสารหน้า ๖ เปลี่ยนเป็นมติที่ประชุมให้แก้ไขชื่อสมาคมฯ ข้อบังคับสมาคมเป็นฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยให้พิจารณาปรับปรุงแก้ไขเป็นรายข้อและเปลี่ยนชื่อจากเดิมเป็นสมาคมมวยไทยแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และย้ายที่ตั้งสมาคม ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากรายงานการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ฉบับก่อนการสืบเปลี่ยน ระเบียบวาระที่ ๔.๓ มติที่ประชุมระบุว่า “ให้การแก้ไขข้อบังคับสมาคมฯ ฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗” ซึ่งไม่ปรากฏข้อความว่า ผู้ฟ้องคดีประสงค์ที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อบังคับในเรื่องใดบ้าง การที่ผู้ฟ้องคดีนำเอกสารหน้า ๖ และหน้า ๗ ไปขอสืบเปลี่ยน กลับพบว่าหน้า ๖ เปลี่ยนเป็น “มติที่ประชุมให้แก้ไขชื่อสมาคมฯ ข้อบังคับสมาคมฯ เป็นฉบับปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. ๒๕๔๗ โดยให้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงเป็นรายข้อและเปลี่ยนชื่อจากเดิมเป็นสมาคมมวยไทยแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร และย้ายที่ตั้งสมาคมฯ” และเมื่อผู้ฟ้องคดีนำมติที่ประชุมดังกล่าวไปจดทะเบียนการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับต่อนายทะเบียนสมาคมประจำกรุงเทพมหานครก็พบว่าการเปลี่ยนแปลงชื่อสมาคมจากสมาคมมวยไทยสมัครเล่นแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมมวยไทยแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยตัดคำว่า “สมัครเล่น” ออกไป ซึ่งการที่ผู้ฟ้องคดีได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อ วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของสมาคม โดยตัดคำว่า “สมัครเล่น” ออกจากชื่อสมาคม และเพิ่มคำว่า “มวยไทย” ในข้อบังคับนั้น เป็นการแก้ไขชื่อในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ หากมีการพิจารณาให้มิมติจริง ควรจะมีการเสนอเหตุแห่งการแก้ไขให้ปรากฏโดยแจ้งชัด เมื่อไม่ปรากฏว่าได้มีการเสนอเหตุแห่งการแก้ไขไว้ด้วย จึงไม่มีน้ำหนักจะรับฟังได้ว่าที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้มีมติให้ตัดชื่อคำว่าสมัครเล่นออกจากชื่อสมาคม อีกทั้งการที่ผู้ฟ้องคดีทำการแก้ไขเปลี่ยนแปลงชื่อ โดยตัดคำว่า “สมัครเล่น” ออก และการแก้ไขข้อบังคับ โดยเพิ่มคำว่า “มวยไทย” ให้ดำเนินกิจกรรมทั้งมวยไทย มวยไทยสมัครเล่น ควบคุมการแข่งขันมวยไทย มวยไทยสมัครเล่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ จัดการแข่งขันมวยไทยและมวยไทยสมัครเล่น ทั้งในประเทศและต่างประเทศ อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีสามารถดำเนินกิจกรรมควบคุมการแข่งขันมวยไทยอาชีพได้ด้วย อันเป็นการขัดกับพระราชบัญญัติกีฬามวย พ.ศ. ๒๕๔๒ เพราะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้อนุญาตให้มีการจัดตั้งสมาคมกีฬามวยอาชีพแห่งประเทศไทยแล้ว และเป็นการแก้ไขบทบาทหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแตกต่างจากวัตถุประสงค์ตามข้อบังคับเดิมของผู้ฟ้องคดีที่กำหนดให้ดำเนินกิจกรรมมวยไทยสมัครเล่นเท่านั้น หากมีการแก้ไขไปตามที่ได้จดทะเบียนไว้จะก่อให้เกิดผลกระทบและความสับสนในวงการกีฬามวยไทย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

จึงมีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขให้ถูกต้อง เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการจดทะเบียนให้ถูกต้อง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงสั่งการให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขหรือระงับการดำเนินการฝ่าฝืนข้อบังคับ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้แก้ไขและระงับการดำเนินการฝ่าฝืนข้อบังคับแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ให้ไว้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๕๕^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ใช้ดุลพินิจเพิกถอนใบอนุญาตทั้งสองฉบับของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปด้วยความเหมาะสมแล้ว นอกจากนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นสมาคมที่ถูกเพิกถอนการอนุญาตต้องเลิกและหยุดดำเนินการทันทีตามมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘ และไม่ปรากฏว่ามีบทกฎหมายให้ชะลอการจัดตั้งสมาคมใหม่แทนสมาคมเก่าที่ถูกเพิกถอนแต่ประการใด ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อนุญาตให้มีการจัดตั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในเวลาต่อมา ย่อมเป็นไปตามอำนาจหน้าที่และสิทธิของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามบทบัญญัติของกฎหมาย การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าว จึงชอบแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๙/๒๕๕๓)

^{๑๐} พระราชบัญญัติการกีฬาแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๕๕ ให้ กกท. มีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตที่ให้ไว้แก่สมาคม ตามมาตรา ๕๓ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อสมาคมนั้นปฏิบัติการอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๕๙

(๒) เมื่อสมาคมนั้นไม่ปฏิบัติตามข้อบังคับที่ กกท. กำหนดตามมาตรา ๕๔ หรือการกระทำของสมาคมผิดต่อกฎหมาย

(๓) เมื่อสมาคมนั้นให้หรือยอมให้บุคคลอื่นซึ่งมิใช่กรรมการ ดำเนินกิจการในหน้าที่ของกรรมการ หรือให้หรือยอมให้

บุคคลซึ่งขาดคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการตามมาตรา ๕๖ มาตรา ๕๗ หรือมาตรา ๕๘ เป็นกรรมการ

สมาคมที่ถูกเพิกถอนการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ต้องเลิกและหยุดดำเนินการทันที

บทที่ ๑๘

คดีปกครองเกี่ยวกับการกระทำละเมิด

๑. กรณีเกี่ยวกับการเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิด

๑.๑ ความรับผิดชอบอันเกิดจากการกระทำละเมิดโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

๑) กรณีที่เป็นกรกระทำละเมิดอันเกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีที่ไม่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

กรณีที่หน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งมอบหมายภารกิจใด ๆ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดถือปฏิบัติ และคำสั่งดังกล่าวไม่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ไว้เป็นพิเศษโดยเฉพาะ เมื่อเจ้าหน้าที่ผู้ต้องปฏิบัติตามคำสั่งได้ปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความระมัดระวังดังเช่นวิญญูชนจะพึงปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ แล้ว หากเกิดความเสียหายอย่างใด ๆ ขึ้น ย่อมไม่อาจถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

คดีนี้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างประจำ ตำแหน่งนักการภารโรงของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลังให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากกรณีที่ทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีสูญหายในขณะที่ผู้ฟ้องคดีนอนพักผ่อนอยู่ในอีกอาคารหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่อาคารเก็บทรัพย์สินที่สูญหายในช่วงเวลาของการปฏิบัติหน้าที่อยู่เวรดูแลรับผิดชอบสถานที่และทรัพย์สินนอกเวลาทำงานปกติตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี โดยกระทรวงการคลังเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีอยู่เวรต่อเนื่องตลอดคืน การที่ผู้ฟ้องคดีนอนหลับพักผ่อนในเวลาหลังเที่ยงคืนจึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการ ทำให้คนร้ายเข้าไปโจรกรรมทรัพย์สินได้โดยสะดวก แต่ผู้ฟ้องคดี

เห็นว่าตนไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีอยู่เวรฯ ภายหลังจากที่ได้ปฏิบัติงานตามปกติแล้วต่อเนื่องไปจนถึงวันรุ่งขึ้น โดยต้องปฏิบัติงานปกติในวันดังกล่าวต่อไปอีก นั้น เป็นคำสั่งที่มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติหน้าที่ทั้งในเวลาทำงานปกติและนอกเวลาทำงานปกติรวมกันถึงสองวันกับหนึ่งคืนติดต่อกัน ดังนั้น โดยสภาพของการทำงานจึงต้องยอมให้ผู้ฟ้องคดีได้นอนพักผ่อนระหว่างอยู่เวรในตอนกลางคืน และเมื่อปรากฏด้วยว่าเงินค่าตอบแทนการอยู่เวรที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเป็นเงินค่าตอบแทนที่นอกเหนือไปจากการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติไม่ใช่เงินค่าจ้างเผ่ายาม ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีตำแหน่งเป็นนักการภารโรงจึงไม่ต้องรับผิดชอบเช่นพนักงานรักษาความปลอดภัยผู้มีอาชีพเผ่ายามโดยเฉพาะ นอกจากนั้น เมื่อปรากฏว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ได้ห้ามผู้ฟ้องคดีนอนพักผ่อนในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ และไม่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการอยู่เวรว่าจะต้องดูแลตรวจอาคารใดหรือฝ้าดูแลทรัพย์สินใดไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องตรวจสอบสถานที่และทรัพย์สินในทุกอาคารเยี่ยงวิญญูชนจะพึงกระทำในการดูแลทรัพย์สินของตน ฉะนั้น เมื่อพิจารณาการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีแล้วปรากฏข้อเท็จจริงที่ฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังดูแลเครื่องใช้และสถานที่ตามสมควรอันพึงปฏิบัติแล้ว โดยได้ตรวจสอบความเรียบร้อยในการปิดล็อกประตูหน้าต่างของห้องเก็บทรัพย์สินที่สูญหายก่อนที่จะเข้านอนพักผ่อนและไม่พบสิ่งผิดปกติแต่ประการใด การที่ผู้ฟ้องคดีไปพักผ่อนเผ่ายามเหตุอยู่ในอาคารอื่นซึ่งไม่ใช่อาคารที่ทรัพย์สินสูญหายจึงเป็นการอยู่ปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ ไม่อาจถือได้ว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ในการดูแลทรัพย์สิน ประกอบกับผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบละเมิดสรุปว่า ทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีสูญหายไปโดยไม่ทราบสาเหตุ อีกทั้งไม่ปรากฏว่ามีเหตุการณ์หรือสิ่งผิดปกติที่ผู้ฟ้องคดีรู้หรือควรรู้แล้วไม่ป้องกันแก้ไข จึงยังฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีตั้งใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงทำให้ทรัพย์สินของผู้ถูกฟ้องคดีสูญหายหน่วยงานทางปกครองจึงไม่อาจมีคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวชดเชยค่าเสียหายอันเนื่องมาจาก

การกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามนัยมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง^{๑๒} ประกอบกับมาตรา ๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ราคาทรัพย์สินที่สูญหายให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๙/๒๕๔๙)

๑.๒ การร่วมรับผิดของผู้บังคับบัญชา และการหักส่วนความรับผิดของหน่วยงานของรัฐ

๑) การที่ผู้บังคับบัญชาไม่ควบคุมตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชา เป็นเหตุให้มีการกระทำการทุจริตต่อหน้าที่ ถือเป็นกรปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องร่วมรับผิดในผลแห่งละเมิดนั้นด้วย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งรับราชการในตำแหน่งนายช่างชลประทาน ๘ สังกัดกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามความเห็นของกรมบัญชีกลางซึ่งได้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กรณีที่ผู้ฟ้องคดีเมื่อครั้งปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์เมื่อปีงบประมาณ ๒๕๓๙ จำนวน ๑๗ แห่ง มีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินการก่อสร้างให้ถูกต้องตามแบบประมาณการที่กำหนดและตรวจสอบงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ แต่ผู้ฟ้องคดีมิได้ตรวจสอบความถูกต้องของงานว่าเป็นไปตามแบบหรือไม่ จนเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ซึ่งมีหน้าที่เบิกและรับวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างนำวัสดุที่เบิกมาไปใช้ในการก่อสร้างไม่ครบถ้วนตามแบบประมาณการ

^{๑๒} พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่ง จะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์ โดยมีต้องให้ชดใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะ เป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้น อยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ฯลฯ

ฯลฯ

ที่กำหนด เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหายเป็นเงิน ๑,๐๔๒,๓๒๑.๘๔ บาท โดยให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนร้อยละ ๖๕ ของค่าเสียหาย คิดเป็นเงิน ๖๗๗,๕๐๙.๑๙ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าวจึงยื่นอุทธรณ์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณาแล้วมีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาท่าโบสถ์ มีหน้าที่ควบคุมดูแลการดำเนินการก่อสร้างของโครงการให้เป็นไปโดยถูกต้องตามแบบประมาณการที่กำหนด และต้องตรวจสอบงานที่อยู่ในความรับผิดชอบให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มอบหมายให้นาย ล. ไปดำเนินการก่อสร้างท่อลอดถนนทางเชื่อมคลองมะขามเฒ่า – อู่ทอง (ฝั่งขวา) จำนวน ๑๗ แห่ง และให้เป็นผู้เบิกและรับวัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างทั้งหมด ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ควบคุมตรวจสอบการดำเนินการของนาย ล. ตั้งแต่ขั้นตอนการเบิกวัสดุการก่อสร้างจนงานเสร็จเรียบร้อยตามแบบประมาณการที่กำหนด แต่ผู้ฟ้องคดีกลับปล่อยปละละเลย ซึ่งหากผู้ฟ้องคดีได้ใช้ความระมัดระวังในการติดตามตรวจสอบงานก่อสร้างตามภาระหน้าที่ทุกขั้นตอนแล้ว ก็ย่อมพบการก่อสร้างที่ไม่ได้ดำเนินการไปตามแบบและประมาณการที่กำหนด และสามารถป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ เป็นเหตุให้นาย ล. นำเอาวัสดุที่เบิกมาไปใช้ในการก่อสร้างท่อลอดถนนทางเชื่อมคลองมะขามเฒ่า – อู่ทอง (ฝั่งขวา) จำนวน ๑๗ แห่ง ไม่ครบถ้วนตามแบบประมาณการที่กำหนด จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ต้องรับผิดชอบในผลแห่งการกระทำละเมิด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ในการกำหนดค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดจะต้องชดใช้ นั้น หน่วยงานของรัฐต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์สำคัญ ๓ ประการ คือ ๑) ต้องคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณี ๒) หากการกระทำละเมิดเกิดจากความรับผิดชอบหรือบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ต้องหักส่วนความรับผิดดังกล่าวออกด้วย และ ๓) กรณีละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคนมิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นอกจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ควบคุมดูแลแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่ประจำแต่ละแห่งเป็นผู้คอยควบคุมตรวจสอบดูแลโครงการร่วมด้วย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนร้อยละ ๖๕ ของค่าเสียหายทั้งหมด จึงไม่เหมาะสมและเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจำนวนร้อยละ ๓๐ ของค่าเสียหาย

ทั้งหมด จำนวน ๑,๐๔๒,๓๒๑.๘๔ บาท คิดเป็นเงิน ๓๑๒,๖๙๖.๕๕ บาท เป็นการใช้จ่ายฟิสิกส์ที่เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๖/๒๕๕๒)

๒) การที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งเลขานุการของคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งมีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ช่วยเลขานุการในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการดังกล่าว ไม่ตรวจสอบใบเบิกเงินที่ผู้ช่วยเลขานุการเสนอผ่านตนจนเป็นเหตุให้เกิดการทุจริตยกยอกเงินของทางราชการ ย่อมเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการศึกษาระดับ ๗ ได้รับแต่งตั้งจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้างานส่งเสริมวิชาการ กองบริการการศึกษา และตำแหน่งกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการส่งเสริมการวิจัยเสริมหลักสูตรระดับมหาวิทยาลัย โดยมีนาง ช. เจ้าหน้าที่ในงานส่งเสริมวิชาการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดี ทำหน้าที่เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการดังกล่าว ต่อมาปรากฏว่านาง ช. ทุจริตยกยอกเงินโครงการวิจัยเสริมหลักสูตรพิเศษ (งบคลัง) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิด ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบบางส่วน เนื่องจากปล่อยปละละเลยต่อหน้าที่ไม่กำกับดูแลการปฏิบัติงานของนาง ช. โดยไม่ได้ตรวจสอบใบเบิกเงินที่เสนอผ่านตนเป็นเหตุให้นาง ช. ยกยอกเงินของโครงการที่เบิกถอนให้แก่ผู้ทำการวิจัยไปเป็นประโยชน์ส่วนตน ทั้งที่โครงการฯ ที่ขออนุมัติเบิกถอนเงินเป็นโครงการฯ ที่ยังไม่ได้รับอนุมัติผลงาน รวมทั้งกรณีนาง ช. รับเงินคืนจากผู้วิจัยที่แจ้งถอนโครงการฯ แล้วไม่ส่งเงินเข้ากองคลัง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยเงินตามความเห็นของกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยให้หักส่วนแห่งความรับผิด เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ตรวจพบการทุจริตและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเมื่อตนได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้างต้นนั้น ตนไม่ได้รับการถ่ายทอดการทำงานและมอบหมายงาน โดยข้อมูลโครงการฯ ทั้งหมดอยู่กับนาง ช. ยากที่จะตรวจสอบรายงานที่เสนอ และการกระทำทุจริตดังกล่าวเป็นการกระทำผิดส่วนตัว ไม่ใช่การปฏิบัติหน้าที่ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีส่วนต้องรับผิด และยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าการยกยอกเงินของนาง ช. เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ และผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาไม่ควบคุมดูแล

การปฏิบัติงานของนาง ช. อันมีลักษณะเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดได้ตามมาตรา ๑๒^๓ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่โดยที่ระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าด้วยการเงินและทรัพย์สินของมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๓๙ และระเบียบของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่าด้วยโครงการวิจัยเสริมหลักสูตร พ.ศ. ๒๕๓๙ มิได้กำหนดวิธีปฏิบัติสำหรับการคืนเงินของผู้วิจัยที่ถอนโครงการวิจัยไว้ชัดเจน โดยในทางปฏิบัติสามารถคืนเงินได้หลายวิธี จึงถือว่าการกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดีเกิดจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีระเบียบและวิธีปฏิบัติในการควบคุมตรวจสอบเกี่ยวกับการคืนเงิน ซึ่งตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดให้หน่วยงานของรัฐหักส่วนของความรับผิดอันเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐ หรือระบบการดำเนินงานส่วนรวมออกจากค่าสินไหมทดแทนที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ ดังนั้น คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนจึงต้องหักส่วนแห่งความรับผิดอันเกิดจากความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และหักส่วนความรับผิดกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ตรวจพบการทุจริตและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบออกด้วย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๔/๒๕๔๙)

๑.๓ ระยะเวลาการใช้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การให้โอกาสแก่ผู้กระทำละเมิดได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานก่อนออกคำสั่งให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

๑) การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากการกระทำละเมิด โดยมีได้ให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม เป็นการออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

^๓ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๒ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที่หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหายตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐที่เสียหายมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการ สังกัดสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดสุรินทร์ ฟ้องว่า สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ทางราชการตามความเห็นของกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กรณีที่นาย ช. เจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี ๓ ได้ไปเก็บเงินค่าเช่าที่ดินและค่าภาษีบำรุงท้องที่จากเกษตรกรที่เช่าที่ดินจากสำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคาย จำนวน ๓๘ ราย เป็นเงิน ๒๘๑,๕๐๓.๕๔ บาท แล้วไม่ออกไปเสร็จรับเงินและไม่นำเงินส่งสำนักงาน กลับนำเงินดังกล่าวไปเป็นประโยชน์ส่วนตัวโดยทุจริต ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของนาย ช. จึงต้องร่วมรับผิดชอบกับนาย ช. สำหรับความเสียหายดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการกระทำของนาย ช. เป็นการกระทำผิดอาญาฐานฉ้อโกงทรัพย์ ซึ่งประชาชนผู้จ่ายเงินค่าเช่าเป็นผู้เสียหายไม่ใช่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่อย่างใด อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีก็ได้ควบคุมตรวจสอบการกระทำของนาย ช. ตามอำนาจหน้าที่แล้ว แต่การกระทำของนาย ช. เป็นการกระทำครั้งละเล็กละน้อย ทยอยไปกับการเก็บเงินและจัดส่งตามปกติ จึงทำให้การตรวจสอบเป็นไปด้วยความยากลำบาก และผู้กระทำผิดได้กระทำด้วยความแนบเนียนและปิดบัง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้ละเอียดและไม่อยู่ในวิสัยที่จะตรวจสอบได้ แม้ใช้ความระมัดระวังรอบคอบตามสมควรแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในส่วนที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดี ซึ่งมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

^{๔-๕} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อให้เกิดเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระบุ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ฯลฯ

ฯลฯ

บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนที่จะออกคำสั่งดังกล่าว แต่เนื่องจากข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม จึงถือได้ว่าระเบียบดังกล่าวได้กำหนดเรื่องไว้โดยเฉพาะ และมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติดังกล่าว คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงจึงต้องปฏิบัติตามข้อ ๑๕ ของระเบียบดังกล่าว เมื่อคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า จังหวัดหนองคาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งได้รับมอบอำนาจจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด กรณี นาย ช. เบียดบังเงินของทางราชการไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดได้รายงานผลการสอบสวนต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า นาย ช. เป็นผู้กระทำละเมิด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้รายงานความเห็นดังกล่าวต่อกระทรวงการคลัง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากกระทรวงการคลัง ได้นำเรื่องดังกล่าวเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาความรับผิดทางแพ่ง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชา นาย ช. ปฏิบัติหน้าที่บกพร่อง ไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และไม่ตรวจสอบการจัดเก็บเงินค่าเช่าให้เป็นไปตามคำสั่งสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อันเป็นช่องทางให้นาย ช. กระทำการทุจริต ถือเป็นกรกระทำด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายด้วย สำหรับช่วงระยะเวลาก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มีผลใช้บังคับ ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบร่วมกับนาย ช. อย่างลูกหนี้ร่วมเป็นเงิน ๑๘,๒๕๕.๑๖ บาท ส่วนช่วงระยะเวลาหลังพระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลบังคับใช้ ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายร้อยละ ๓๕ ของค่าเสียหายจำนวน ๑๗๘,๑๒๑.๙๔ บาท คิดเป็นเงิน ๖๒,๓๔๒.๖๘ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้มอบหมายให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดหนองคายแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีชำระหนี้ตามคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จากข้อเท็จจริงดังกล่าวจึงเห็นได้ว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด มิได้กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้กระทำละเมิดแต่อย่างใด รวมทั้งการที่ผู้ฟ้องคดีให้การต่อคณะกรรมการ

^๖ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ข้อ ๑๕ คณะกรรมการต้องให้โอกาสแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องหรือผู้เสียหายได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอและเป็นธรรม

สอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดตามบันทึกถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีลงวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ตลอดจนการส่งเอกสารเพิ่มเติมให้คณะกรรมการดังกล่าว เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๕๓ ก็เป็นการให้การในฐานะพยาน มีใช้ผู้กระทำละเมิด จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยังมีได้ปฏิบัติตามข้อ ๑๕ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ กับผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด พิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในส่วนที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายแก่ทางราชการตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๙/๒๕๕๒)

๒) ผู้ได้รับคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายต้องมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสที่จะได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน ซึ่งเป็นขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

กรมการค้าต่างประเทศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดเพื่อหาผู้รับผิดชอบที่ศาลจังหวัดอุบลราชธานีมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดลูกหนี้ตามคำพิพากษา ซึ่งคดีดังกล่าวกรมการค้าต่างประเทศเป็นโจทก์และมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดไปยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แต่เจ้าหน้าที่ผู้ได้รับมอบอำนาจดำเนินการไม่ครบถ้วน ต่อมา เจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้ออกรับราชการที่อื่น คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า เจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ได้กระทำด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง จึงไม่มีผู้ใดต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย โดยในการดำเนินการของคณะกรรมการไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน เนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เกี่ยวข้องกับกรปฏิบัติหน้าที่ ในขณะที่ยื่นขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ แต่ต่อมากะทรวงการคลังเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชาชั้นต้นซึ่งมีหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติงานให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้อื่นดำเนินการแทน ทำให้ราชการได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายแก่ราชการ จึงแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายตามความเห็นของกระทรวงการคลัง แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายดังกล่าวเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งผู้ได้รับคำสั่งต้องมีโอกาสที่จะได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและสามารถโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับคำสั่งให้ชดใช้ค่าเสียหายไม่มีโอกาสได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนอย่างเพียงพอ คำสั่งดังกล่าวย่อมเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พิจารณาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกคำสั่งดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๕/๒๕๔๖)

๑.๕ การออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนโดยไม่เป็นไปตามองค์ประกอบของกฎหมาย

หน่วยงานของรัฐจะมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเนื่องมาจากการกระทำละเมิดได้ ต่อเมื่อข้อเท็จจริงที่ปรากฏเข้าลักษณะตามองค์ประกอบซึ่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติไว้เท่านั้น การออกคำสั่งดังกล่าวโดยที่ข้อเท็จจริงไม่ได้เป็นไปตามองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนดไว้ ย่อมเป็นการกระทำที่ไม่มีอำนาจ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งหัวหน้าส่วนการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลฟ้องว่า คำสั่งขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในฐานะลูกหนี้ร่วม ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลผาจุก (ผู้ถูกฟ้องคดี) อันเนื่องมาจากผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจ้างก่อสร้างถนนด้วยความประมาทเลินเล่อ โดยคำนวณและคิดค่างานสูงกว่าที่มีการก่อสร้างจริงรวมทั้งเรียกค่าปรับกรณีผู้รับจ้างทำงานล่าช้าต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง เป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลได้รับความเสียหาย เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่หน่วยงานของรัฐจะมีอำนาจออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ได้ จะต้อง

ปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายต้องการ คือ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องกระทำละเมิดอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ และการกระทำละเมิดนั้นต้องเป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดังนั้นเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดมีความเห็นว่าการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดทางวินัยไม่ร้ายแรง ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีได้ยืนยันไว้ในอุทธรณ์ที่ยื่นต่อศาลปกครองสูงสุดว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างไม่ร้ายแรง จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับฟังข้อเท็จจริงเป็นที่ยุติมาตั้งแต่ต้นแล้วว่า ความเสียหายอันเนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีมิได้เกิดจากการจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีอำนาจเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนตามนัยมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีระงับการกระทำเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนข้างต้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๗/๒๕๔๖ (ประชุมใหญ่))

๑.๖ การออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงินกรณีที่มีการกระทำละเมิดเกิดก่อนพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ

๑) การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมายจะต้องแยกพิจารณาหลักเกณฑ์ของกฎหมายเป็นสองส่วน คือ หลักเกณฑ์ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดในทางละเมิด สิทธิไล่เบียด ความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ฯลฯ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่กระทำละเมิด แต่ถ้าเป็นหลักเกณฑ์ในส่วนวิธีบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิด การพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ การแจ้งผลการพิจารณา การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ฯลฯ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่ผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดียกยอกเงินโครงการวิจัยเสริมหลักสูตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) อันเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดชอบทางละเมิดพิจารณาแล้วเห็นว่า การกระทำละเมิดดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีปล่อยปละละเลยไม่ควบคุมผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่

ตามระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้เกิดการยกยอกเงินไปเป็นประโยชน์ส่วนตน ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการกระทำละเมิดดังกล่าวซึ่งเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ใช้บังคับ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่มีบทเฉพาะกาลกำหนดหลักเกณฑ์ที่ใช้บังคับแก่การกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ที่เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับ กรณีจึงต้องพิจารณาตามหลักกฎหมายทั่วไป โดยอาจพิจารณาตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการร่างกฎหมายคณะพิเศษ เรื่อง การนำหลักการตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ มาใช้บังคับกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ก่อนบังคับใช้กฎหมาย (เรื่องเสรีที่ ๖๘๐/๒๕๔๐) โดยจะต้องแยกพิจารณาหลักเกณฑ์ของกฎหมายเป็นสองส่วน คือ หลักเกณฑ์ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ เช่น ความรับผิดในทางละเมิด สิทธิไต่เบี่ย ความรับผิดอย่างลูกหนี้ร่วม ฯลฯ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้ในขณะที่กระทำละเมิด แต่ถ้าเป็นหลักเกณฑ์ในส่วนวิธีสบัญญัติ เช่น ขั้นตอนการตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด การพิจารณาของผู้มีอำนาจสั่งการ การรายงานกระทรวงการคลังเพื่อตรวจสอบ การแจ้งผลการพิจารณา การเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทน ฯลฯ จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากหลักเกณฑ์ปฏิบัติเดิมได้ถูกยกเลิกไปแล้ว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาไม่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาจนเป็นเหตุให้เกิดการยกยอกเงิน อันมีลักษณะเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ที่จะออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชำระค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดของผู้ใต้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีได้ แม้ว่าการกระทำละเมิดจะเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับก็ตาม ทั้งนี้ เนื่องจากมาตรา ๑๒ ข้างต้นเป็นหลักเกณฑ์ในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องปฏิบัติในขณะที่ทำคำสั่ง และแม้ว่าสาระในมาตรา ๑๒ จะมีบทบัญญัติที่กล่าวถึงแต่เฉพาะกรณีตามมาตรา ๘ และตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ อันเป็นหลักเกณฑ์ในส่วนที่เป็นสารบัญญัติ ซึ่งเป็นกรณีการกระทำละเมิดภายหลังจากที่พระราชบัญญัติดังกล่าวมีผลใช้บังคับก็ตาม แต่ในขณะเดียวกันพระราชบัญญัติฉบับนี้ก็ได้มีบทบัญญัติใดห้ามมิให้นำหลักเกณฑ์ในส่วนที่เป็นวิธีสบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้ไปใช้บังคับกับการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นก่อนพระราชบัญญัติมีผลใช้บังคับ

อีกทั้งการใช้มาตรา ๑๒ บังคับกับกรณีดังกล่าวก็สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัตินี้ที่จะให้อำนาจแก่รัฐในการบังคับให้เจ้าหน้าที่ข้าราชการนี้ได้โดยไม่ต้องฟ้องคดีต่อศาล ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๔/๒๕๔๙)

๒) เหตุแห่งการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนกรณีทรัพย์สินของทางราชการสูญหายเพราะการโจรกรรมเกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ การพิจารณาให้ต้องรับผิดเพราะจงใจหรือประมาทเลินเล่อต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สรุปข้อเท็จจริง

ระหว่างวันที่ ๒๔ และวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๗ ทรัพย์สินของสำนักงานสาขาซึ่งตั้งวัดเขตชลบุรีสูญหายเนื่องจากถูกโจรกรรม ในช่วงเวลาเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของพนักงานซึ่งตั้งวัด มีหน้าที่อยู่เวรรักษาความปลอดภัยอาคารสำนักงานสาขาในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๗ ตามคำสั่งสำนักงานซึ่งตั้งวัด เขตชลบุรีที่ ๑/๒๕๓๗ ที่ให้ข้าราชการและลูกจ้างทุกคนมีหน้าที่อยู่เวรวันละ ๑ คน โดยไม่ได้กำหนดวันที่ที่อยู่เวรไว้แน่นอนในคำสั่ง แต่ผู้อยู่เวรต้องตรวจสอบโดยใช้วิธีไล่เรียงลำดับการอยู่เวรจนวนมาบรรจบเป็นหลัก ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่เวรรักษาความปลอดภัยในวันดังกล่าว เป็นเหตุให้ทรัพย์สินในสำนักงานถูกโจรกรรมได้รับความเสียหายเป็นเงินสองแสนกว่าบาท การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้อยู่เวรในวันดังกล่าวเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีบันทึกด่วนที่สุดให้สำนักงานสาขาซึ่งตั้งวัดเขตชลบุรีส่งข้าราชการเข้าร่วมการฝึกอบรมที่จังหวัดกาญจนบุรีระหว่างวันที่ ๒๓ ถึงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๓๗ ซึ่งสำนักงานสาขา ได้ส่งผู้ฟ้องคดีเข้ารับการอบรม ดังนั้น เมื่อหัวหน้าสำนักงานสาขาตรวจเวรในวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๗ จึงรายงานว่ามีผู้อยู่เวรโดยมีหมายเหตุว่าผู้ฟ้องคดีเข้ารับการฝึกอบรม ผลการสืบสวนของคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริงและสอบสวนเพื่อพิจารณาหาตัวผู้รับผิดชอบทางแพ่ง ซึ่งแต่งตั้งโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าไม่มีผู้ใดเป็นผู้รับผิดชอบทางละเมิด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นเช่นเดียวกัน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นเพราะผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่อันเป็นเหตุให้วันเกิดเหตุไม่มีผู้อยู่เวร จึงเป็นช่องทางให้เกิดโจรกรรมขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหาย ผู้ฟ้องคดีขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เหตุแห่งคดีนี้เกิดขึ้นก่อนวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ จึงต้องพิจารณาตามมาตรา ๔๒๐^๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดเพราะจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการที่ถูกโจรกรรมหรือไม่ ข้อเท็จจริงจากรายงานการสืบสวนของคณะกรรมการฯ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้ง รับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดชลบุรีอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเข้ารับการฝึกอบรมก่อนถึงกำหนดฝึกอบรมเพียง ๒ วัน และในช่วง ๒ วันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีมีราชการที่จะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องออกเดินทางไปเข้ารับการฝึกอบรมที่จังหวัดกาญจนบุรีในช่วงเช้าของวันแรกที่มีการฝึกอบรม (วันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๗) เห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีไม่มีเวลามากพอที่จะตรวจสอบรายชื่อการอยู่เวรยามตามที่ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีความเห็น ประกอบกับคำสั่งเรื่องการอยู่เวรยามของสำนักงานฯ ก็ไม่ได้กำหนดไว้แน่นอนว่าผู้ใดมีหน้าที่ต้องอยู่เวรยามในวันใด หากแต่ผู้มีหน้าที่ต้องอยู่เวรยามต้องตรวจสอบเองโดยวิธีไล่เรียงลำดับในการอยู่เวรครั้งก่อนที่จะวนมาบรรจบครบรอบ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ตรวจสอบว่าตนมีหน้าที่ต้องอยู่เวรยามในวันใด และไม่ได้รายงานให้หัวหน้าฝ่ายทะเบียนการค้าทราบเพื่อจะได้ออกคำสั่งให้ผู้อื่นมาอยู่เวรยามแทนตนก่อนออกเดินทางไปเข้ารับการฝึกอบรม จึงมีเหตุผลที่จะรับฟังได้ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีมีหน้าที่ราชการต้องไปเข้ารับการฝึกอบรมตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นการกระทำโดยชอบในทางราชการ จึงถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่เวรยาม และถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีจงใจหรือประมาทเลินเล่อเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของทางราชการที่ถูกโจรกรรมดังกล่าว

นอกจากนั้น ข้อเท็จจริงยังฟังได้ว่า ช่วงระยะเวลาที่การโจรกรรมอาจเกิดขึ้นได้นั้น เริ่มตั้งแต่เวลา ๑๖.๓๐ น. ของวันศุกร์ที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๓๗ จนถึง ๘.๓๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๗ ซึ่งลูกจ้างประจำผู้มีหน้าที่ต้องอยู่เวรยาม ก็ไม่มาปฏิบัติหน้าที่และไม่มีผู้ใดอยู่เวรยามแทน และตั้งแต่วันที่ ๑๖.๓๐ น. ของวันเสาร์ที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๗ จนถึงเวลา ๗.๓๐ น. ของวันอาทิตย์ที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๓๗ ซึ่งเป็นหน้าที่อยู่เวรยามของผู้ฟ้องคดี ก็ไม่ปรากฏว่ามีผู้ใดอยู่เวรยามแทนผู้ฟ้องคดี ดังนั้น จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าการโจรกรรมทรัพย์สินของทางราชการเกิดขึ้นระหว่างเวลาที่เป็หน้าที่อยู่เวรยามของผู้ฟ้องคดีตามที่ระบุ

^๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

ในคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙/๒๕๔๖)

๒. กรณีเกี่ยวกับการชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต่อบุคคลภายนอก

๒.๑ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย

๒.๑.๑ การก่อสร้างและขยายถนนในที่ดินของเอกชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนซึ่งติดภาระจำนอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๓ การติดตั้งตู้วงจรไฟฟ้า (ตู้จ่ายไฟและควบคุมระบบไฟฟ้าท้องถิ่น)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๔ การก่อสร้างสะพานข้ามคลอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๕ การประกาศขายทอดตลาดทรัพย์สินของเจ้าพนักงานบังคับคดี

การที่เจ้าพนักงานบังคับคดีประกาศขายทอดตลาดที่ดินโดยระบุสภาพทำเล และที่ตั้งของที่ดินไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง เป็นเหตุให้ผู้เข้าร่วมประมูลราคาได้รับความเสียหาย กรมบังคับคดีซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าพนักงานบังคับคดีดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

เจ้าพนักงานบังคับคดี สำนักงานบังคับคดี จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ประกาศขายทอดตลาดที่ดินจำนวนหนึ่งแปลง โดยระบุว่าเป็นที่ดินว่างเปล่า ติดถนนสาธารณะประโยชน์ ถนนลูกรัง – หินกรวด รถยนต์เข้าถึง และตามแผนที่ท้ายประกาศได้แสดงที่ตั้งของที่ดินว่าอยู่ทางทิศตะวันออกของสถานีรถไฟสุพรรณบุรี ผู้ฟ้องคดีจึงได้เข้าร่วมประมูลซื้อที่ดิน

แปลงดังกล่าวในราคา ๓๕๐,๐๐๐ บาท โดยวางมัดจำไว้เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้เดินทางไปตรวจสอบที่ดินแปลงดังกล่าว ปรากฏว่าที่ตั้งของที่ดินไม่ตรงตามประกาศของเจ้าพนักงานบังคับคดี ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงกรมบังคับคดี (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อให้คืนเงินค้ำมัดจำที่ดินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายต่างๆ จำนวน ๑๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๓๐,๐๐๐ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทน จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๗^{๙๙} ข้อ ๑๑^{๑๐๐} ข้อ ๑๓^{๑๐๑} และข้อ ๒๖^{๑๐๒} กำหนดให้เจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องตรวจสอบความถูกต้องของที่ดินที่จะยึด ทั้งในเวลาก่อนที่จะยึดและในขณะที่ทำการยึด เพื่อป้องกันการผิดพลาด หากเจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการยึดที่ดินแปลงพิพาทตามระเบียบดังกล่าว โดยใช้ความระมัดระวังตามสมควรอย่างผู้มีวิชาชีพตรวจสอบความถูกต้องเกี่ยวกับที่ตั้งและลักษณะของที่ดินที่ทำการยึดโดยถูกต้องครบถ้วนตามระเบียบดังกล่าว การประกาศรวมทั้งการทำแผนที่ผิดจากความเป็นจริงดังเช่นประกาศขายที่ดินในคดีจะไม่เกิดขึ้น ทั้งนี้ จะเห็นได้จากการทำแผนที่ท้ายประกาศแสดงที่ตั้งของที่ดินพิพาทว่าอยู่ติดถนนสาธารณะประโยชน์รถยนต์เข้าถึงที่ดินและอยู่ทางทิศตะวันออกของสถานีรถไฟสุพรรณบุรี ทั้งที่ดินพิพาทตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของสถานีรถไฟ ไม่ติดถนนสาธารณะประโยชน์ รถยนต์เข้าไม่ถึงที่ดินและติดกับที่ดินของเอกชนทุกด้าน ดังนั้น จึงถือได้ว่าเจ้าพนักงานบังคับคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ในการยึดที่ดินพิพาทและประกาศขายทอดตลาดโดยความประมาทเลินเล่อ เมื่อตามประกาศขายทอดตลาดและแผนที่สังเขปที่ตั้งที่ดินที่เจ้าพนักงานบังคับคดีจัดทำขึ้น เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าที่ดินตามประกาศขายทอดตลาดและที่ดินตามแผนที่สังเขปที่ตั้งที่ดินเป็นที่ดินแปลงเดียวกัน จึงเข้าสู่

^{๙๙} ระเบียบกระทรวงยุติธรรม ว่าด้วยการบังคับคดีของเจ้าพนักงานบังคับคดี พ.ศ. ๒๕๒๒

ข้อ ๗ ถ้าเป็นการยึดที่ดินให้ผู้ขายที่ดินส่งโฉนดหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินรายที่จะนำยึดหรือสำเนาซึ่งเจ้าพนักงานรับรอง ถ้าหากมี ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีตรวจสอบก่อน

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๑ ก่อนไปทำการยึดทรัพย์ ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ไปยึดทรัพย์ตรวจสอบและทำความเข้าใจให้แน่ชัดว่า จะต้องยึดทรัพย์อะไร ของใครและจำนวนราคาทรัพย์ที่จะยึดได้ตามกฎหมายมีประมาณเท่าใด พร้อมทั้งนำประกาศยึดทรัพย์ไปด้วย เพื่อปิดไว้ ณ สถานที่ที่ยึดทรัพย์

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๓ ถ้าจะยึดที่ดินให้เจ้าพนักงานบังคับคดีผู้ไปยึดทรัพย์จัดการเพื่อให้ได้โฉนดหรือหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินหรือสำเนาซึ่งเจ้าพนักงานรับรองมา ถ้าหากมี เพื่อตรวจสอบและจับสเกลของแผนที่หลังโฉนด

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๒๖ ในการยึดที่ดินให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรังวัดเขตกว้างยาวของที่ดินที่ยึด กับแผนที่จำลองตามข้อ ๑๓ ว่าจะเป็นที่ดินแปลงเดียวกันหรือไม่ หากควรเชื่อได้ว่าเป็นที่ดินแปลงเดียวกันแล้วให้แสดงให้เห็นสภาพและทำเลที่ตั้งของที่ดินที่ยึดและแสดงด้วยว่าอยู่ใกล้ไกลจากสถานที่ราชการหรือที่ชุมนุมชน หรือทางบก ทางน้ำประมาณระยะทางเท่าใด

ประมูลราคาและเป็นผู้ประมูลได้ในราคา ๓๙๐,๐๐๐ บาท และได้ทำสัญญาซื้อขายกับ เจ้าพนักงานบังคับคดีโดยได้วางเงินมัดจำไว้จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท การซื้อขายที่ดินดังกล่าว จึงเข้าลักษณะเป็นการแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในคุณสมบัติของที่ดินอันเกิดจากการ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อของเจ้าพนักงานบังคับคดีดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดี ต้องสูญเสียเงินมัดจำ จำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดี ในฐานะหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของเจ้าพนักงานบังคับคดีจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดที่ เจ้าพนักงานบังคับคดีได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติ ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดค่าเสียหาย ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ถูกริบเงินมัดจำจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท นั้น เหมาะสมแล้ว ส่วนค่าเสียหายอื่นๆ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ไปเข้าร่วมงานมหกรรมขายทอดตลาดและได้เข้าร่วมประมูลซื้อที่ดิน แปลงพิพาทจนชนะการประมูลและทำสัญญาซื้อขายที่ดินแปลงพิพาท แม้ผู้ฟ้องคดีไม่มีเอกสาร หลักฐานมาแสดงถึงความเสียหายต่อศาล ศาลก็มีอำนาจวินิจฉัยให้ได้ตามสมควรแก่พฤติการณ์ และความร้ายแรงแห่งละเมิดได้ ที่ศาลปกครองชั้นต้นกำหนดค่าสินไหมทดแทนในส่วนนี้ แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๔,๐๐๐ บาท นั้น สมควรแก่พฤติการณ์แล้ว (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อ.๒๑๓/๒๕๕๒)

๒.๑.๖ การก่อสร้างทางพิเศษ

การก่อสร้างทางด่วนที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ โดยปกติสุขของประชาชนหลายประการถือเป็นการกระทำละเมิด และแม้จะมีการแก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนเสียหายให้กับประชาชนผู้ได้รับความเสียหายในระหว่าง การพิจารณาคดีไปแล้วบางส่วน แต่เมื่อการแก้ไขปัญหาดังกล่าวยังไม่เพียงพอสำหรับ ความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ศาลปกครองจึงมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ หน่วยงานของรัฐดำเนินการเพื่อแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายในส่วนที่ ยังไม่ได้รับการแก้ไขเยียวยาตามความเป็นธรรมแห่งกรณีได้

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบสองคนซึ่งเป็นประชาชนที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ชวนสุข ซอยผลพัฒนา ถนนแจ้งวัฒนะ ตำบลคลองเกลือ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ฟ้องว่า การทางพิเศษแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ดำเนินการเวนคืนที่ดินในบริเวณอำเภอ

^{๑๒} พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติ หน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี เพื่อก่อสร้างทางด่วนสายบางปะอิน – ปากเกร็ด ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบสองคนได้รับความเดือดร้อนเสียหายหลายประการ คือ (๑) ถนนทางเข้าออกหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมซึ่งมีความกว้าง ๗ เมตร เหลือเพียง ๓.๕๐ เมตร รถยนต์ไม่อาจสวนไปมาได้ ผิวถนนไม่เรียบ มีวัสดุก่อสร้างวางกีดขวางถนน (๒) ท่อระบายน้ำอุดตันจากเศษวัสดุก่อสร้าง (๓) เกิดมลภาวะด้านฝุ่นละอองฟุ้งกระจาย และ (๔) บริเวณทางเข้าออกหมู่บ้านมีการนำเศษวัสดุก่อสร้างไปกองไว้และไม่มีแสงสว่างเพียงพอ ผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบสองคนได้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานของรัฐหลายแห่ง แต่ความเดือดร้อนของผู้ฟ้องคดีทั้งเจ็ดสิบสองคนก็ยังไม่ได้รับการแก้ไข จึงได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้ และต่อมาได้โอนมาเป็นคดีของศาลปกครองกลางตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นรัฐวิสาหกิจจัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ ๒๙๐ ได้ดำเนินการก่อสร้างทางด่วนสายบางปะอิน – ปากเกร็ด เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย ตามข้อ ๒^{๓๓} และข้อ ๖^{๓๔} แห่งประกาศของคณะปฏิวัตินี้ดังกล่าว เมื่อปรากฏว่าการก่อสร้างดังกล่าวก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่โดยปกติสุขของประชาชนในหมู่บ้านชนบทและผู้ฟ้องคดีที่ ๑ หลายประการ กล่าวคือ ถนนทางเข้าออกหมู่บ้านซึ่งเดิมมีขนาดกว้างประมาณ ๑๒ เมตร เมื่อมีการก่อสร้างทางด่วนคงเหลือผิวจราจรโดยเฉลี่ยกว้างประมาณ ๕ เมตร รถยนต์พอสวนกันได้ แต่ต้องใช้ความระมัดระวังและอาจเฉี่ยวชนกันได้ ไม่มีทางเดินเท้าที่ปลอดภัย ดังนั้น การดำเนินการก่อสร้างทางด่วนสายบางปะอิน – ปากเกร็ด ถือว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๔๒๐

^{๓๓-๓๔} ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๙๐

ข้อ ๒ ให้จัดตั้งหน่วยงานการทางพิเศษขึ้น เรียกว่า "การทางพิเศษแห่งประเทศไทย" เรียกโดยย่อว่า กทพ. และให้เป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) สร้างหรือจัดให้มีด้วยวิธีการใดๆ ตลอดจนบำรุงและรักษาทางพิเศษ
- (๒) จัดดำเนินการหรือควบคุมธุรกิจอันเกี่ยวกับการขนส่งโดยรถรางเดี่ยว และรถใต้ดิน
- (๓) ดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวกับทางพิเศษ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๖ เพื่อบรรลุนิติวัตถุประสงค์ตามข้อ ๒ ให้ กทพ. มีอำนาจ

(๑) สร้าง ซื้อ จัดหา รับโอน จำหน่าย เช่า ให้เช่า ให้เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน ยืม ให้ยืม และดำเนินงานเกี่ยวกับเครื่องใช้บริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ของ กทพ.

- (๒) ซื้อ จัดหา จำหน่าย เช่า ให้เช่าซื้อ แลกเปลี่ยน ถือกรรมสิทธิ์ ครอบครอง หรือดำเนินงานเกี่ยวกับทรัพย์สินใดๆ
- (๓) วางแผน สำรอง ออกแบบเกี่ยวกับการสร้างหรือขยายทางพิเศษ

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แม้ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการดำเนินการแก้ไขและบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ไปแล้วบางส่วน ทั้งในขั้นตอนการร้องขอความเป็นธรรมต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ หรือระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้นและภายหลังจากศาลปกครองชั้นต้นได้มีคำพิพากษาแล้ว เช่น ปัญหาที่อธิบายน้ำอุตุนจากเศษวัสดุก่อสร้างการเกิดมลภาวะด้านฝุ่นละอองฟุ้งกระจายบริเวณทางเข้าออกหมู่บ้าน มีการนำเศษวัสดุก่อสร้างไปกองไว้และไม่มีไฟฟ้าส่องสว่างจะได้รับการแก้ไขแล้ว รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดตั้งสัญญาณไฟกระพริบเตือนเพื่อให้รถยนต์ที่วิ่งขึ้นทางด่วนสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน แต่การดำเนินการดังกล่าวก็ยังไม่เพียงพอสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งหมด เนื่องจากยังคงเป็นอันตรายต่อประชาชนที่อาศัยในหมู่บ้านจนสุขตลอดจนประชาชนทั่วไป ซึ่งขั้วขีวดยานพาหนะที่ผ่านไปมาในบริเวณดังกล่าว เมื่อพยานผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าบริเวณที่จะใช้ก่อสร้างบันไดและเสาสะพานมีพื้นฐานที่เพียงพอที่จะออกแบบและก่อสร้างสะพานลอยคนข้ามถนนในทางสถาปัตยกรรมและวิศวกรรมได้ กรณีจึงมีเหตุผลเพียงพอที่ศาลจะกำหนดคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างสะพานลอยคนเดินข้ามทางด่วนตามคำขอของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งกำหนดเงื่อนไขบางประการให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเพื่อแก้ไขเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายตามความเป็นธรรมแห่งกรณีตามมาตรา ๗๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีก่อสร้างสะพานลอยคนข้ามถนนบริเวณทางข้ามทางด่วนสายบางปะอิน – ปากเกร็ด ตัดกับถนนแจ้งวัฒนะ และให้จัดทำทางม้าลายข้ามถนนและไฟกระพริบบริเวณทางด่วนสายบางปะอิน – ปากเกร็ด (ทางไปบางปะอิน) ให้แล้วเสร็จภายใน ๙๐ วัน พร้อมทั้งทำทางเดินเท้าลอดใต้ทางด่วนชั้นที่ ๒ (ไปบางนา) ในตำแหน่งที่อยู่ห่างจากถนนแจ้งวัฒนะประมาณ ๑๐๐ เมตร ถึง ๑๕๐ เมตร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๗/๒๕๕๒)

๒.๑.๗ การปรับปรุงขยายระบบประปา

กรณีที่มีการประปาส่วนภูมิภาคปรับปรุงขยายระบบการประปาจนทำให้ท่อระบายน้ำแตกชำรุด และเกิดน้ำท่วม เป็นเหตุให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีเสียหาย ถือเป็นภาระกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ การประปาส่วนภูมิภาคต้องปรับปรุงแก้ไขท่อระบายน้ำให้มีสภาพเดิมและใช้งานได้ตามปกติ และซ่อมแซมทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีที่เสียหายให้กลับสภาพใช้งานได้ตามเดิม

สรุปข้อเท็จจริง

การประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ทำสัญญาว่าจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นเอกชนดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงขยายระบบการประปาของการประปาบางมูลนาก

กำหนดเริ่มงานตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ ในระหว่างดำเนินการก่อสร้าง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำการขุดบ่อเพื่อดินที่ลวดถนน สายบางมูลนาก – ชุมแสง ทำให้ท่อระบายน้ำบริเวณดังกล่าวได้รับความเสียหาย แต่ได้ทำการ แก้ไขซ่อมแซมแล้ว ต่อมา เดือนเมษายน ๒๕๔๖ เกิดฝนตกน้ำท่วมในบริเวณที่ดินที่ผู้ฟ้องคดี ได้แบ่งให้บุคคลอื่นเช่าทำอู่ซ่อมรถ และที่ดินบางส่วนที่ผู้ฟ้องคดีใช้เป็นที่เก็บพัสดุประเภท เครื่องมือที่ใช้ในงานก่อสร้างซึ่งอยู่ใกล้เคียงกันกับบริเวณที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำการขุด ท่อระบายน้ำ ผู้ฟ้องคดีจึงแจ้งไปยังสำนักงานประปาบางมูลนากเพื่อไปดำเนินการแก้ไข แต่ก็ไม่ดำเนินการแก้ไขใดๆ กลับปล่อยเวลาให้ล่วงเลยมาเป็นเวลากว่า ๖ เดือน และถึงแม้ว่า ปัจจุบันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะทำการซ่อมแซม ปรับปรุง แก้ไขท่อระบายน้ำบริเวณที่ผู้ฟ้องคดี ทำการร้องเรียนแล้วก็ตาม แต่การระบายน้ำก็ยังไม่สะดวก จึงทำให้เวลาฝนตกเกิดน้ำท่วมขัง ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีขอให้ศาลทำการตรวจสอบสัญญาจ้างตามโครงการปรับปรุงขยายระบบ การประปาของสำนักงานประปาบางมูลนาก และมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับผิดชอบซ่อมแซมมอเตอร์สูบน้ำจำนวน ๒ ตัว และชดเชยค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีควรได้รับการเช่าอู่ซ่อมรถเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท ถึงปัจจุบันเป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท รวมทั้งให้แก้ไขชุดลอก ท่อระบายน้ำให้ใช้ได้ดังเดิม ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ว่าจ้าง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ดำเนินการปรับปรุงก่อสร้างขยายระบบประปาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ของสำนักงานประปาบางมูลนาก (สำนักงานสาขาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ถือเป็นกรมอบอำนาจ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ใช้อำนาจในการดำเนินกิจการทางปกครองแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามสัญญาจ้าง ซึ่งในระหว่างดำเนินการก่อสร้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขาดความระมัดระวัง ทำให้ ท่อระบายน้ำซึ่งอยู่ใกล้กันกับบริเวณบ้านที่ผู้ฟ้องคดีแบ่งให้ผู้อื่นเช่าและใช้เป็นที่เก็บพัสดุ ประเภทเครื่องมือก่อสร้างชำรุดเสียหาย เมื่อเกิดฝนตกจึงเกิดน้ำท่วมบ้านของผู้ฟ้องคดี การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงเสมือนหนึ่งเป็นการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ด้วย เมื่อการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำละเมิด นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำสัญญาว่าจ้างให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ดำเนินการ ปรับปรุงก่อสร้างขยายระบบประปาที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานประปาบางมูลนากนั้น ถือเป็นกรกระทำตามวัตถุประสงค์ในการประกอบและส่งเสริมธุรกิจการประปาเพื่อให้เกิด ประโยชน์แก่การให้บริการสาธารณสุขภาค แต่เมื่อการกระทำดังกล่าวทำให้ทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหายเนื่องจากถูกน้ำท่วมขัง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบในความเสียหาย ที่มีผลสืบเนื่องมาจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยตรง เมื่อปรากฏว่า ความเสียหายเกิดจากกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขาดความระมัดระวังทำให้ท่อระบายน้ำ

เสียหาย จึงต้องรับผิดชอบทำการปรับปรุงแก้ไขท่อระบายน้ำให้มีสภาพเดิมและใช้งานได้ตามปกติ สำหรับความเสียหายของมอเตอร์สูบน้ำจำนวนสองตัว นั้น ถือเป็นความเสียหายที่เกิดขึ้นจริง จึงต้องรับผิดชอบโดยทำการซ่อมแซมให้มีสภาพใช้งานได้ตามเดิมและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดจากการซ่อมแซมด้วย แต่ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้น เฉพาะในประเด็นที่ศาลปกครองชั้นต้นไม่ได้พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีขาดโอกาสจากการให้ผู้อื่นเช่าบ้านเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท จึงอุทธรณ์ในประเด็นที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีขาดโอกาสให้ผู้อื่นเช่าบ้านเดือนละ ๑,๕๐๐ บาท ทุกเดือน จนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะแก้ไขท่อระบายน้ำให้ใช้งานได้ตามปกติ หรือไม่ เพียงใด

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

สำหรับค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาเช่ากับผู้เช่าตามสัญญาเช่าอู่ซ่อมรถยนต์ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ มีกำหนด ๒๔ เดือน นับตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ซึ่งผู้ฟ้องคดีอ้างว่าสัญญาจ้างก่อสร้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เริ่มทำการก่อสร้างตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๖ ซึ่งในช่วงระหว่างการก่อสร้างปรากฏว่า ท่อระบายน้ำเกิดการอุดตันบริเวณบ้านที่ผู้ฟ้องคดีให้เช่า จนทำให้ผู้เช่าไม่ยอมต่อสัญญาเช่ากับผู้ฟ้องคดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำสัญญาจ้างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ทำการขยายเขตประปาและเจาะท่อลอดบริเวณที่พิพาท เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๕ อีกทั้ง ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับ ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเกิดจากฝนตกเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๔๖ ซึ่งเกิดขึ้นภายหลังจากที่สัญญาเช่าระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้เช่าสิ้นสุดลงแล้ว และไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าตั้งแต่เดือนเมษายน ๒๕๔๖ เป็นต้นมา ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาเช่ากับผู้เช่ารายอื่นอีก ค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีขาดโอกาสจากการให้ผู้อื่นเช่าบ้าน ยังไม่อาจถือได้ว่าเกิดขึ้นจริง เป็นแต่เพียงผลประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีคาดการณ์ว่าจะมีขึ้นในอนาคต อันเป็นการคาดการณ์ที่ไกลเกินกว่าเหตุ หรือพันวิสัยที่จะรู้ได้แน่ชัดว่าความเสียหายนั้นมีเพียงใด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องชดใช้ค่าเสียหายในส่วนนี้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๔/๒๕๕๒)

๒.๑.๘ การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่าง

มติของสภาเทศบาลตำบลที่ให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่ง ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งตราบใดที่มติดังกล่าวยังไม่ถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลลง โดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น มติดังกล่าวย่อมมีผลอยู่ เทศบาลจึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่าง และเมื่อเทศบาล

ได้ดำเนินการจัดให้มีการเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยชอบ แม้ต่อมาศาลปกครองจะมีคำสั่งให้เพิกถอนมติของสภาเทศบาลดังกล่าว ก็ไม่ทำให้การดำเนินการจัดการเลือกตั้งของเทศบาลเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลนากลาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ออกประกาศเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ รับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง โดยมีกำหนดการเลือกตั้งวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเพื่อรับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๔๖ และได้ดำเนินการหาเสียงโดยการจัดทำป้ายโฆษณาโปสเตอร์และบัตรเล็ก รวมทั้งใช้รถยนต์เปิดเพื่อบริการหาเสียงภายในเขตเลือกตั้ง ระหว่างนั้น นาย ท. และนาย ด. สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง ได้ฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นขอให้ศาลมีคำสั่งเพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลางที่ให้บุคคลทั้งสองออกจากตำแหน่งและขอให้ศาลมีคำสั่งให้ระงับการเลือกตั้งไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ซึ่งศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งให้ระงับการดำเนินการเลือกตั้งไว้ชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีประกาศเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๖ งดการเลือกตั้งไว้ก่อนตามคำสั่งศาล ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลาง และให้คำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ระหว่างพิจารณาคงมีผลบังคับใช้ต่อไปจนกว่าคดีจะถึงที่สุด ต่อมา คดีถึงที่สุดโดยศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์คำพิพากษาไว้พิจารณาเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศรับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดจากการหาเสียงเลือกตั้ง จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่ทำเนียบสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ จะต้องทำการเลือกตั้งสมาชิกอื่นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งดังกล่าวว่างลงตามมาตรา ๑๖^๕ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่างในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๖ จึงเป็นการกำหนด

^๕ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทน ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระของสมาชิกสภาเทศบาลจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

วันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่สภาเทศบาลตำบลนากลางมีมติให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่ง อีกทั้งประกาศลงวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ รับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางได้กำหนดระยะเวลารับสมัครเลือกตั้งในระหว่างวันที่ ๗ ถึงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นการกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน และได้กำหนดวันสุดท้ายของระยะเวลารับสมัครไว้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวันตามมาตรา ๖^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒ นอกจากนี้ การเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนเมื่อมีตำแหน่งว่างลง นั้น กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศก่อนพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง ตามนัยมาตรา ๙^{๑๗} ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคสอง^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศรับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางภายในกำหนดสิบห้าวันนับแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ซึ่งเป็นวันที่สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่ง จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยชอบโดยอาศัยฐานอำนาจในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติเทศบาลฯ ประกอบกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลฯ ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางจึงชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ฟ้องคดีได้กล่าวอ้างว่าเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้สืบเนื่องมาจากผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศรับสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างโดยจงใจและประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นการละเมิดทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการเสียค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการหาเสียงเลือกตั้ง นั้น เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ ก่อนที่นาย ท. และนาย ด. จะฟ้องสภาเทศบาลตำบลนากลาง และประธานสภาเทศบาลตำบลนากลางต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ อีกทั้ง เมื่อมติของสภาเทศบาลตำบลนากลางที่ให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่งเป็นคำสั่งทางปกครอง ตราบใดที่มติดังกล่าวยังไม่ถูกเพิกถอนหรือสิ้นสุดลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น มติดังกล่าวย่อมมีผลอยู่

^{๑๖-๑๘} พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๕๔๒

มาตรา ๖ ระยะเวลารับสมัครเลือกตั้งจะต้องกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน โดยกำหนดวันสุดท้ายของระยะเวลารับสมัครไว้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๘

ฯลฯ

ฯลฯ

ในการเลือกตั้งใหม่นี้ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศก่อนพ้นสิบห้าวันนับจากวันที่เลือกตั้งครั้งสุดท้าย โดยระบุวันเลือกตั้งและระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖

มาตรา ๙ ในกรณีเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนเมื่อมีตำแหน่งว่าง ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศให้มีการเลือกตั้งเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ตำแหน่งสมาชิกได้ว่างลงนั้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ โดยต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล แทนตำแหน่งที่ว่าง หากไม่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดก็จะเป็นการละเลย ต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ นอกจากนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้สมัครเพื่อเข้ารับ การเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างในลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่นนี้ กรณีเท่ากับที่ผู้ฟ้องคดีสมัครใจในการยอมรับผลที่จะเกิดขึ้นในความเสียหายใด ๆ อันเนื่องมาจากการที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในครั้งนี้ ซึ่งแม้มติในกรณี การเลือกตั้งปกติทั่วไป หากผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งบุคคลใดไม่ได้รับการเลือกตั้งในกิจกรรม ทางการเมือง ก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้เรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการได้ การออกประกาศตามฟ้องจึงไม่เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ที่จะมีส่วนเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมิได้กระทำละเมิด ตามฟ้อง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายแก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔/๒๕๕๒ และที่ อ.๒๐๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒.๒ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการออกกฎ คำสั่ง ทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

๒.๒.๑ การยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานทางปกครอง

แม้ประกาศประกวดราคาจะกำหนดให้ผู้เข้าประกวดราคาต้องแนบ สำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานของกระทรวงอุตสาหกรรม (ใบ ร.ง. ๔) ที่ประกอบด้วยเอกสารจำนวน ๑๐ ลำดับ ก็ตาม แต่ในการประกวดราคาหลายครั้งที่ผ่านมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยใช้ดุลพินิจพิจารณาว่าการยื่นใบ ร.ง. ๔ ไม่ครบทุกลำดับ มิใช่การผิดเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และการ ประกวดราคาครั้งนี้กับครั้งที่ผ่านมามีข้อเท็จจริงไม่แตกต่างกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้อง ผูกพันกับการใช้ดุลพินิจดังกล่าว เว้นแต่จะได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าผู้เสนอราคา จะต้องยื่นใบ ร.ง. ๔ ครบทั้ง ๑๐ ลำดับ และแม้การประกวดราคาในแต่ละครั้งจะมีการ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเป็นครั้ง ๆ ไปก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดี

^{๑๙} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๒

ฯลฯ

ฯลฯ

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น

เป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการออกประกาศประกวดราคาและพิจารณาสั่งการ คณะกรรมการดังกล่าวเป็นเพียงเจ้าหน้าที่เตรียมการและดำเนินการเพื่อเสนอความเห็น ต่อผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้น การยกเลิกการประกวดราคาเนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่นำใบ ร.ง. ๔ ลำดับที่ ๓ ที่แสดงเพียงการแจ้งประกอบกิจการโรงงาน กำหนดสัปดาห์ใบอนุญาต และการ ต่อใบอนุญาต ยื่นประกอบการเสนอราคา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีสามารถตรวจสอบได้จากใบ ร.ง. ๔ ลำดับที่ ๑ ที่ ๗ และที่ ๙ ที่ผู้ฟ้องคดียื่นในการประกวดราคาหรือสอบถามผู้ฟ้องคดีได้ จึงไม่มีเหตุผลอันควร เป็นการเลือกปฏิบัติต่อกรณีที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน และ ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ การยกเลิกการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประกวดราคาเพื่อจัดซื้อครุภัณฑ์การแพทย์ ได้แก่ เครื่องวัดส่วนสูงจำนวน ๑๒,๐๐๐ เครื่อง ตามประกาศลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๑ โดยข้อ ๓.๕ ของเอกสารประกวดราคาดังกล่าวกำหนดว่า ให้ผู้เสนอพัสดุที่มีแหล่งกำเนิดหรือผลิตในประเทศไทย แนบสำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานของกระทรวงอุตสาหกรรม (ใบ ร.ง. ๔) ของผู้ผลิตซึ่งรับรองถูกต้องมาพร้อมใบเสนอราคาด้วย ซึ่งตามแบบใบ ร.ง. ๔ ทำยกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบด้วยเอกสาร ๑๐ ลำดับ แต่เฉพาะใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน แสดงไว้เป็นลำดับที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีและผู้อื่นอีก ๒ ราย ยื่นซองเสนอราคา แต่คณะกรรมการ พิจารณาผลการประกวดราคาเสนอให้ยกเลิกการประกวดราคาครั้งนี้เนื่องจากผู้เสนอราคา ทั้ง ๓ ราย ผิดเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา อธิบดีกรมอนามัยมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคา เมื่อวันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๔๑ โดยให้เหตุผลสำหรับกรณีผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีเสนอรายละเอียด ไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขประกาศประกวดราคา เนื่องจากผู้ฟ้องคดียื่นใบ ร.ง. ๔ เฉพาะลำดับที่ ๑ ที่ ๗ และที่ ๙ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าที่ผ่านมาผู้ฟ้องคดีได้เคยเข้าร่วมประกวดราคาซื้อเครื่องวัด ส่วนสูงกับผู้ถูกฟ้องคดีมาแล้วรวม ๔ ครั้ง และทุกครั้งผู้ฟ้องคดีก็ได้รับการคัดเลือกให้เข้าทำ สัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีโดยมิได้ยื่นใบ ร.ง. ๔ ครบทุกลำดับ แต่จะยื่นใบ ร.ง. ๔ เฉพาะลำดับที่ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าจำเป็นเท่านั้น เว้นแต่ในการประกวดราคาเมื่อปี ๒๕๓๙ ที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่น ใบ ร.ง. ๔ ลำดับที่ ๓ ด้วย และในครั้งที่ผู้ฟ้องคดียื่นซองเสนอราคาในนามของห้างหุ้นส่วนจำกัด อ. ก็ได้ยื่นใบ ร.ง. ๔ เพียงในลำดับที่ ๑ และที่ ๙ ซึ่งก็ได้รับการคัดเลือกให้เป็นคู่สัญญาของ ผู้ถูกฟ้องคดี นอกจากนี้ ในการประกวดราคาครั้งนี้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา ได้ต่อรองราคาซื้อขายเครื่องวัดส่วนสูงกับผู้ฟ้องคดีโดยขอให้ผู้ฟ้องคดีลดราคาเครื่องวัดส่วนสูง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ตกลงลดราคาเครื่องวัดส่วนสูงเหลือเป็นเครื่องละ ๕๙๐ บาท และได้ทำข้อตกลง ซื้อขายไว้ด้านหลังของใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่จะต้องทำสัญญา

ซึ่งขายกับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการยกเลิกการประกวดราคาครั้งนี้เป็นไปโดยมิชอบ และทำให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าการผ่อนผันกรณีที่มีการยื่นเสนอราคา ที่ผิดเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคาที่ผ่านมาเป็นเพราะมีผู้ฟ้องคดีเพียงรายเดียว จึงไม่มีผล ทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการประกวดราคา ครั้งใหม่โดยศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ ๑๑ เขต ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประกวดราคาทุกเขตและได้ เข้าทำสัญญาแล้ว แต่จำนวนเครื่องวัดส่วนสูงที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดซื้อลดลงจากจำนวน ๑๒,๐๐๐ ชุด เหลือเพียงจำนวน ๖,๐๐๐ ชุด ผู้ฟ้องคดีจึงขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาและมีคำสั่งให้เพิกถอน คำสั่งยกเลิกการประกวดราคาตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีลงวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๔๑ และ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการจัดซื้อเครื่องวัดส่วนสูงจำนวน ๑๒,๐๐๐ เครื่อง จากผู้ฟ้องคดี หรือ ให้ชดเชยค่าเสียหายเป็นจำนวนเงิน ๒.๕ ล้านบาท พร้อมทั้งดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินดังกล่าวนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์จนถึง วันที่ได้ชำระเงินเสร็จสิ้น รวมทั้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าธรรมเนียมศาลแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ประเด็นที่ ๑ การยกเลิกการประกวดราคาครั้งนี้ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า แม้ข้อ ๓.๕ ของประกาศประกวดราคาจะกำหนดให้ผู้เสนอพัสดุที่มีแหล่งกำเนิดหรือผลิต ในประเทศไทย แขนงสำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานของกระทรวงอุตสาหกรรม (ใบ ร.ง. ๔) ของผู้ผลิตซึ่งรับรองถูกต้องมาพร้อมใบเสนอราคาด้วย ซึ่งตามแบบใบ ร.ง. ๔ ทำยกกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๓๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติโรงงานฯ ประกอบด้วย เอกสาร ๑๐ ลำดับ แต่เฉพาะใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงานแสดงไว้เป็นลำดับที่ ๑ เมื่อปรากฏว่าในการเสนอราคากับผู้ถูกฟ้องคดีหลายครั้งที่ผ่านมาผู้ฟ้องคดีก็ไม่เคยยื่นใบ ร.ง. ๔ ครบทั้ง ๑๐ ลำดับ ผู้ฟ้องคดีและผู้เสนอราคารายอื่นซึ่งเสนอราคาเครื่องวัดส่วนสูงที่ผลิตจาก โรงงานของผู้ฟ้องคดีก็ได้ยื่นใบ ร.ง. ๔ ลำดับที่ ๑ อย่างเดียวกับผู้ฟ้องคดี ก็ได้รับการคัดเลือก ให้เข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีรวม ๕ ครั้ง ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๗ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๐ ดังนั้น แม้ใบ ร.ง. ๔ ที่สมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยเอกสารจำนวน ๑๐ ลำดับ ก็ตาม แต่เมื่อผู้เสนอราคา มิได้ยื่นใบ ร.ง. ๔ ครบทั้ง ๑๐ ลำดับ ผู้ถูกฟ้องคดีก็ให้การผ่อนผันมาโดยตลอดแสดงให้เห็นว่า การยื่นใบ ร.ง. ๔ ลำดับที่ ๑ ที่ ๗ และที่ ๙ ของผู้ฟ้องคดี ไม่เป็นการผิดเงื่อนไขในส่วนที่เป็น สาระสำคัญ และแม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างว่าเหตุที่ผ่อนผันกรณีผิดเงื่อนไขดังกล่าวที่ผ่านมา

เป็นเพราะผู้ฟ้องคดีเสนอราคาเพียงรายเดียวก็ตาม แต่ข้อ ๕๐ (๑)^{๒๐} วรรคสอง ของระเบียบ
 สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า หากเป็นการเสนอราคา
 เพียงรายเดียวก็ต้องถือว่าเสนอราคาผิดเงื่อนไขและไม่อาจรับไว้พิจารณาราคาได้ แสดงให้เห็นว่า
 การที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีอำนาจผ่อนผันนั้นเฉพาะแต่ในกรณีที่ต้องเป็นการผิดเงื่อนไขในส่วนที่มีใช้
 สำคัญหรือผิดพลาดเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้เคยใช้ดุลพินิจพิจารณาว่า
 การยื่นใบ ร.ง. ๔ ไม่ครบทุกลำดับมิใช่การผิดเงื่อนไขของเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็น
 สำคัญแล้ว ประกอบกับไม่ปรากฏว่าการประกวดราคาค้างครั้งนี้กับครั้งที่ผ่านมามีข้อเท็จจริง
 ต่างกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องผูกพันกับการใช้ดุลพินิจดังกล่าว เว้นแต่ผู้ถูกฟ้องคดีจะกำหนดไว้
 ชัดเจนในการประกวดราคาค้างนี้ว่าผู้เสนอราคาจะต้องยื่นใบ ร.ง. ๔ ครบทั้ง ๑๐ ลำดับ และแม้
 การประกวดราคาในแต่ละครั้งจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา
 เป็นครั้งๆ ไปก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการออกประกาศประกวดราคา
 และพิจารณาสั่งการ คณะกรรมการดังกล่าวเป็นเพียงเจ้าหน้าที่เตรียมการและดำเนินการ
 เพื่อเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีเท่านั้น นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างว่าการไม่ยื่นใบ ร.ง. ๔
 ลำดับที่ ๓ มาแสดงเป็นการผิดเงื่อนไขการประกวดราคา นั้น เห็นว่า ใบ ร.ง. ๔ ลำดับที่ ๓
 แสดงเพียงว่าผู้ฟ้องคดีได้แจ้งประกอบกิจการโรงงาน กำหนดสิ้นใบอนุญาต และการ
 ต่อใบอนุญาตมาแสดงเท่านั้น ซึ่งใบ ร.ง. ๔ ลำดับที่ ๑ ได้รับอนุญาตเมื่อวันที่ ๓ กุมภาพันธ์
 ๒๕๓๗ ใบอนุญาตจะสิ้นอายุในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๒ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง^{๒๑}
 แห่งพระราชบัญญัติโรงงานฯ ซึ่งกำหนดให้ใบอนุญาตมีอายุห้าปีนับแต่ปีที่เริ่มประกอบกิจการ
 แม้ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ทราบก็อาจตรวจสอบจากเอกสารลำดับที่ ๗ บันทึกการเปลี่ยนแปลงต่างๆ
 เกี่ยวกับโรงงาน หรือเอกสารลำดับที่ ๙ บันทึกการชำระค่าธรรมเนียมรายปีที่ผู้ฟ้องคดียื่นในการ
 ประกวดราคาหรือทราบจากการสอบถามผู้ฟ้องคดีได้ ด้วยเหตุดังกล่าว การยกเลิกการประกวด

^{๒๐} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๕๐ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา มีหน้าที่ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคุณสมบัติผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา เอกสารหลักฐานต่างๆ พัสตุตัวอย่าง แคตตาล็อก หรือแบบรูป
 และรายการละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา

ในกรณีที่ผู้เสนอราคายื่นใบเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่
 มีใช้สำคัญ และความแตกต่างนั้นไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคายื่นใบเสนอรายอื่น หรือเป็นการผิดพลาด
 เล็กน้อย ให้พิจารณาผ่อนปรนให้ผู้เข้าประกวดราคา โดยไม่ตัดผู้เข้าประกวดราคายื่นใบเสนอรายนั้นออก

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๑} พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๓ ผู้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ ถ้าประสงค์จะเริ่มประกอบกิจการโรงงานในส่วนหนึ่งส่วนใด ต้องแจ้ง
 ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันเริ่มประกอบกิจการโรงงาน

ฯลฯ

ฯลฯ

ราคาของผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีเหตุผลอันควร เป็นการเลือกปฏิบัติต่อกรณีที่มีข้อเท็จจริงอย่างเดียวกัน และไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุดู การยกเลิกการประกวดราคาครั้งนี้จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ประเด็นที่ ๒ ผู้ฟ้องคดีสมควรได้รับการชดใช้ค่าเสียหายหรือไม่ เห็นว่า คำสั่งทางปกครองที่ยกเลิกการประกวดราคาเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็น การกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ผู้เสียหายย่อมเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนได้เฉพาะที่เป็นผลโดยตรงจากผลของคำสั่งทางปกครอง ซึ่งค่าเสียหายดังกล่าวจะต้องมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับความเสียหายที่เกิดขึ้นแล้ว อย่างแท้จริง ซึ่งกรณีนี้ค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้ใช้จ่ายไปจริงและเกิดขึ้นโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ได้แก่ ค่าธรรมเนียมซื้อแคชเชียร์เช็คเพื่อใช้เป็นหลักประกันซอง และค่าธรรมเนียมของธนาคาร ในการออกหนังสือค้ำประกันสัญญา รวมเป็นจำนวนเงิน ๔,๔๓๕ บาท ส่วนค่าเสียหายจากการ ขาดประโยชน์จากกำไรที่ควรจะได้รับ นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะอ้างว่าหากได้เข้าทำสัญญาซื้อขายกับ ผู้ถูกฟ้องคดีจะได้กำไรเช่นนั้น ก็เป็นเพียงความคาดหมายที่ไม่อาจพิสูจน์ค่าเสียหายที่ใกล้เคียง ที่ศาลจะกำหนดให้ได้ อีกทั้ง ผลตอบแทนจากการเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผลตอบแทน ที่ผู้ฟ้องคดีเองก็ต้องปฏิบัติตามสัญญาเป็นการตอบแทนด้วย เมื่อการทำสัญญามีได้เกิดขึ้น อันทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องปฏิบัติตามสัญญาในส่วนของตนเป็นการตอบแทนเลยจึงเป็นสิ่งที่ ไม่ถูกต้องและกรณีนี้เป็นเรื่องการเรียกค่าเสียหายจากการออกคำสั่งทางปกครองโดยไม่ชอบ มิใช่การเรียกค่าเสียหายที่เกิดจากการผิดสัญญาทางปกครองที่ผู้ฟ้องคดีอาจพิสูจน์ความเสียหาย ระหว่างการปฏิบัติตามสัญญาได้ ศาลจึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายจากการขาดประโยชน์จากกำไร ที่ควรจะได้รับให้ได้ ส่วนความเสียหายอื่นอันอาจเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีก่อนมีการทำสัญญา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีอาจต้องรับผิดชอบเนื่องจากความไว้วางใจของผู้ฟ้องคดีที่เชื่อว่าจะได้ทำสัญญา จึงได้เตรียมดำเนินการบางสิ่งบางอย่างลงไปก่อนที่สัญญาจะเกิดขึ้นและเป็นความเสียหาย ที่เกิดขึ้นจริงแก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้นำสืบและแสดงพยานหลักฐานให้เห็นว่ามี ความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีด้วย และมีได้กำหนดค่าสินไหมทดแทนความเสียหายไว้ล่วงหน้าสำหรับความรับผิดชอบสัญญาในกรณีที่สัญญาไม่เกิดขึ้นเพราะเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดี ต้องรับผิดชอบ จึงไม่อาจกำหนดค่าเสียหายกรณีนี้ให้ผู้ฟ้องคดีได้

ประเด็นที่ ๓ คู่กรณีมีสิทธิได้รับคืนค่าธรรมเนียมในการฟ้องคดีและ การอุทธรณ์หรือไม่ เห็นว่า คดีนี้ผู้ฟ้องคดีมิได้ยื่นคำขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย ในชั้นที่ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ แต่ได้มายื่นคำขอดังกล่าวในชั้นที่เรื่องร้องทุกข์ ได้โอนมาเป็นคดีของศาลปกครองแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมศาลตามข้อ ๔ วรรคสอง ของระเบียบฯ ว่าด้วยการดำเนินกระบวนการพิจารณาและพิพากษาคดีปกครองที่โอนมา

จากเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งกำหนดให้คดีที่โอนมาจากเรื่องที่ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ ตามมาตรา ๑๐๓ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาล ทุกชั้นศาล แต่อย่างไรก็ตาม คำขอตั้งกล่าวของผู้ฟ้องคดีก็ถือเสมือนเป็นส่วนหนึ่งของเรื่อง ร้องทุกข์เดิม ประกอบกับคดีนี้ศาลได้วินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดที่ได้ยกเลิกการประกวด ราคาโดยไม่ชอบ และผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายชนะคดีเป็นส่วนใหญ่เกี่ยวกับค่าธรรมเนียมศาลด้วย พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๔,๔๓๕ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการ วินิจฉัยร้องทุกข์จนถึงวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ค่าเสียหายให้ผู้ฟ้องคดีเสร็จสิ้น และให้คู่กรณี เสียค่าธรรมเนียมศาลทั้งสองศาลฝ่ายละ ๑๐๐ บาท ค่าธรรมเนียมศาลนอกเหนือจากนั้น ให้คืนแก่คู่กรณี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๔/๒๕๔๗)

๒.๒.๒ การสั่งจ่ายเงินสงเคราะห์ครอบครัวสมาชิกฌาปนกิจสงเคราะห์ เพื่อช่วยเพื่อนสมาชิกครูสภาในกรณีคู่สมรสถึงแก่กรรม (ช.พ.ส.)

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๓ การออกประกาศสอบราคาของหน่วยงานทางปกครอง

ในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุ หน่วยงานทางปกครองจะต้อง จัดทำประกาศจัดซื้อจัดจ้างโดยมีเงื่อนไขเป็นไปตามหลักความเสมอภาคและต้องให้ ความเป็นธรรมแก่ผู้ที่เข้าเสนอราคา รวมทั้งต้องเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันให้มากที่สุด เท่าที่จะทำได้ โดยต้องกำหนดเงื่อนไขที่มีลักษณะเปิดกว้าง ไม่กีดขวาง หรือเอื้อประโยชน์ แก่ผู้เสนอราคารายใดรายหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

การมีข้อกำหนดหรือเงื่อนไขที่ไม่มีความจำเป็นไว้ในประกาศ จัดซื้อจัดจ้างและถือเป็นสาระสำคัญอันมีผลกระทบต่อสิทธิของผู้เข้าเสนอราคา เช่น การกำหนดให้ผู้เข้าเสนอราคาต้องเข้ารับฟังการชี้แจงและดูสถานที่ก่อสร้างภายหลังจาก มีการยื่นซองเสนอราคาแล้วตามวันและเวลาที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถูกตัดสิทธิในการ พิจารณาของเสนอราคา ย่อมมีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น ซึ่งมีผล ทำให้การตัดสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดของผู้เสนอราคาด้วยเหตุที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด หรือเงื่อนไขดังกล่าว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิด ต่อผู้เสนอราคาที่ได้รับ ความเสียหาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมยื่นซองซองราคาจ้างปรับปรุงระบบประปาภายในสวนสัตว์ขององค์การสวนสัตว์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยในประกาศซองราคาได้กำหนดให้ผู้ยื่นซองซองราคาต้องมารับฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ก่อสร้างภายในวันเวลาที่กำหนดภายหลังจากที่ได้ยื่นซองซองราคาแล้ว ต่อมา ในวันเปิดซองซองราคาคณะกรรมการเปิดซองซองราคาไม่พิจารณาซองซองราคาของผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าผู้ฟ้องคดีไม่มาฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ก่อสร้างภายในเวลาที่กำหนดไว้ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีได้ส่งตัวแทนมาลงชื่อเข้ารับฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ตามที่กำหนดในประกาศซองราคาแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือชี้แจงต่อผู้ฟ้องคดีว่าตัวแทนของผู้ฟ้องคดีไม่มาลงชื่อรับฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ภายในเวลาที่กำหนดไว้ระหว่างเวลา ๙.๐๐ – ๙.๓๐ นาฬิกา โดยได้เข้ามารับฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ในเวลา ๐๙.๔๐ นาฬิกา คณะกรรมการเปิดซองซองราคาจึงจำเป็นต้องตัดสิทธิไม่พิจารณาซองซองราคาของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับการชี้แจงดังกล่าวและเห็นว่าตนได้รับความเสียหายจากการถูกตัดสิทธิข้างต้น จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นกฎเกณฑ์ภายในของฝ่ายปกครองที่กำหนดให้ส่วนราชการทั้งหลายถือปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดหาพัสดุให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อที่จะได้พัสดุที่มีคุณภาพดีและมีราคาที่ถูกที่สุด โดยต้องให้ความเสมอภาคและเป็นธรรมต่อผู้ที่เข้าเสนอราคา รวมทั้งเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ทั้งนี้ การกำหนดเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในการจัดหาพัสดุจะต้องกระทำในลักษณะที่เปิดกว้าง ไม่กีดขวาง หรือเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประสงค์จะเสนอราคารายใดรายหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งการพิจารณาว่าเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในประกาศจัดซื้อจัดจ้างใดมีลักษณะเป็นไปตามหลักการดังกล่าวหรือไม่ จะต้องพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นที่หน่วยงานทางปกครองจะต้องออกเงื่อนไขหรือข้อกำหนดนั้น และเงื่อนไขหรือข้อกำหนดนั้นเปิดกว้างให้มีผู้สามารถเข้าเสนอราคาได้เป็นการทั่วไปหรือไม่ เมื่อกรณีรับฟังได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดเงื่อนไขในประกาศซองราคาให้ผู้ยื่นซองซองราคาจะต้องมาลงชื่อฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ก่อสร้างภายในเวลาที่กำหนดไม่เช่นนั้นจะถูกตัดสิทธิในการยื่นซองซองราคา เป็นเพราะผู้ถูกฟ้องคดีประสงค์ที่จะได้ชี้แจงรูปแบบรายการเพิ่มเติม ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการทำงานและความยากลำบากในการทำงานให้ผู้เข้าเสนอราคาทราบ

เพราะหากผู้เสนอราคารายใดไม่ฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ก็จะไม่ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคอันอาจนำไปสู่การทิ้งงานในภายหลัง นั้น

ศาลเห็นว่า ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขดังกล่าว ไม่มีความจำเป็นที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะกำหนดไว้ในประกาศสอบราคา เนื่องจากการฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ตามที่กำหนดไว้ในประกาศสอบราคาได้กำหนดให้ดำเนินการภายหลังจากการยื่นซองเสนอราคาแล้ว ดังนั้น แม้ผู้เสนอราคาจะเห็นปัญหาและอุปสรรคในการที่จะก่อสร้างก็ไม่สามารถที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินในซองเสนอราคาได้อีก นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีถือว่าเงื่อนไขดังกล่าวเป็นสาระสำคัญของประกาศสอบราคาถึงขนาดต้องตัดสิทธิไม่พิจารณาของเสนอราคาของผู้เสนอราคาที่ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขข้างต้น ก็ขัดแย้งกับความเห็นของคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กวพ.) ตามหนังสือที่ นร (กวพ.) ๑๐๐๒/ว๑๘ ลงวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๓๑ ซึ่งถือว่าการดังกล่าวเป็นสิทธิและประโยชน์ของผู้ประสงค์จะเข้ามาเสนอราคาในการที่จะรับฟังคำชี้แจงหรือการนำชี้สถานที่หรือไม่ก็ได้ โดยไม่สมควรไปตัดสิทธิของผู้ไม่มาฟังคำชี้แจงหรือดูสถานที่ในการเสนอราคาในครั้งนั้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดเงื่อนไขในประกาศสอบราคาในลักษณะข้างต้น จึงเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น ทำให้การที่คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาตัดสิทธิไม่พิจารณาของเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาลงชื่อรับฟังคำชี้แจงและดูสถานที่ตามเวลาที่กำหนดในประกาศสอบราคา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีในจำนวนที่ศาลกำหนดตามนัยมาตรา ๔๓๘^{๒๒} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มามีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๗/๒๕๕๐)

^{๒๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๓๘ คำสินไหมทดแทนจะพึงใช้โดยสถานใดเพียงใดนั้นให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด

อนึ่งคำสินไหมทดแทนนั้นได้แก่การคืนทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้นนั้นด้วย

๒.๒.๔ การอนุมัติจ้างผู้เสนอราคารายอื่น

การที่ผู้เสนอราคาฟ้องว่า หน่วยงานทางปกครองผู้จัดประกวดราคา อนุมัติจ้างผู้เสนอราคารายอื่นโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ตนต้องเสียหายจากการเตรียมการดำเนินงานตามโครงการที่จัดประกวดราคา เมื่อปรากฏว่าผู้เสนอราคา ดังกล่าวมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดในประกาศประกวดราคา การที่ หน่วยงานผู้จัดประกวดราคามีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างจึงชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการ กระทำละเมิด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ยื่นซองเสนอราคาตามประกาศประกวดราคาของเทศบาล นครเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เรื่อง เรียกประกวดราคาจ้างเหมาปรับปรุงผิวจราจรถนนจำนวน ๗๙ โครงการ ซึ่งเอกสารแนบท้ายประกวดราคาดังกล่าว ข้อ ๑๓ กำหนดให้ผู้เสนอราคา ต้องเสนอเอกสารหลักฐานแนบมาพร้อมกับซองประกวดราคา อันได้แก่ หลักฐานการเป็น เจ้าของโรงงาน PLANT ASPHALT ขนาด ๑๑๐ ตัน ต่อชั่วโมง โดยต้องเป็น PLANT ของตนเอง ที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และต้องแสดงหลักฐานกรรมสิทธิ์ในวันยื่นซอง ต่อมา ในชั้นการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา คณะกรรมการฯ พิจารณา แล้วเห็นว่า มีผู้ยื่นเสนอราคารวม ๔ ราย และได้คัดเลือกผู้เสนอราคาที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ตามเงื่อนไขของการประกวดราคาดังกล่าวจำนวน ๒ ราย ส่วนผู้ฟ้องคดีนั้นคณะกรรมการฯ เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านคุณสมบัติตามเงื่อนไขของการประกวดราคา เนื่องจากไม่มีกรรมสิทธิ์ ใน PLANT เป็นของตนเอง โดยเป็นเพียงผู้ถือหุ้นในบริษัท พ. เท่านั้น อีกทั้ง PLANT ก็เป็นของ บริษัท พ. และชนิดของ PLANT มีปริมาณการผลิตยางแอสฟัลท์ที่คิดคอนกรีตไม่เข้าเกณฑ์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงให้ผู้เสนอราคารายอื่นชนะการประกวดราคาและทำสัญญาจ้างบริษัทดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การไม่อนุมัติจ้างผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งยังเป็นการช่วยเหลือผู้เสนอราคารายอื่นให้ชนะการประกวดราคาโดยไม่ชอบ ทำให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหายเนื่องจากการเตรียมการดำเนินงานตามโครงการดังกล่าว จึงฟ้องขอให้ศาล พิพากษาหรือมีคำสั่งให้ยกเลิกสัญญาจ้างระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีกับบริษัทผู้ชนะการประกวดราคา และให้ผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นคู่สัญญาจ้างเหมาปรับปรุงผิวจราจรถนนกับผู้ถูกฟ้องคดีแทน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณียื่นฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คัดเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นคู่สัญญา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องตามเอกสาร ประกวดราคาจ้าง และยังเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงาน ทางปกครองกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง

ศาลปกครองฯ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดียื่นขอเสนอราคาโดยแนบเอกสารหลักฐานหนังสือรับรองของบริษัท พ. ซึ่งมีข้อความระบุว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือหุ้นและมีกรรมสิทธิ์ในโรงงานผลิตแอสฟัลท์ติกคอนกรีตของบริษัท พ. นั้น เห็นว่า มาตรา ๑๐๑๕^{๒๓} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดให้บริษัทเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว จัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้ถือหุ้นทั้งหลาย และผู้ถือหุ้นนั้นมีความเกี่ยวข้องกับบริษัทในแง่ความรับผิดชอบในมูลค่าหุ้นที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือตามมาตรา ๑๐๑๖^{๒๔} แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว และมีสิทธิต่อบริษัทในเรื่องการเข้าประชุมและออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมผู้ถือหุ้น การตรวจสอบสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น การเรียกให้ส่งมอบสำเนาสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น รวมทั้งการขอเปลี่ยนแปลงชื่อนิติบุคคลให้แก่ผู้ถือเป็นใบหุ้นชนิดระบุชื่อก่อนนั้น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิในทรัพย์สินของบริษัทแต่อย่างใด เอกสารหนังสือรับรองของบริษัท พ. จึงไม่ใช่หลักฐานแสดงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโรงงานดังกล่าว นอกจากนี้ ไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถือหุ้นเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ในโรงงานของบริษัท พ. อย่างไร จำนวนหุ้นที่ผู้ฟ้องคดีถืออยู่ในบริษัทดังกล่าวไม่ว่าจะมีเท่าใด มากหรือน้อย ก็หาไม่ผลต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของบริษัทดังกล่าว การที่ผู้ฟ้องคดีได้เสนอหลักฐานการเป็นเจ้าของโรงงานผลิตแอสฟัลท์ติกคอนกรีตของบริษัท พ. เป็นหลักฐานการเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เสนอหลักฐานการเป็นเจ้าของโรงงานของตนเองในการเสนอราคาตามเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาจ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้มีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศประกวดราคา โดยเป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และความแตกต่างนั้นมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่นตามข้อ ๔๓ (๑)^{๒๕} ของระเบียบ

^{๒๓-๒๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๐๑๕ ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทเมื่อได้จดทะเบียนตามบัญญัติแห่งลักษณะนี้แล้ว ท่านจัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นทั้งหลายซึ่งรวมเข้ากันเป็นหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐๑๖ อันว่าบริษัทจำกัดนั้น คือบริษัทประเภทซึ่งตั้งขึ้นด้วยแบ่งทุนเป็นหุ้นมีมูลค่าเท่าๆ กัน โดยผู้ถือหุ้นต่างรับผิดชอบจำกัดเพียงไม่เกินจำนวนเงินที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือ

^{๒๕} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๔๓ คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา มีหน้าที่ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา เอกสารหลักฐานต่างๆ พัสดุตัวอย่าง แคตตาล็อก หรือแบบรูปและรายละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา

ในกรณีที่ผู้เสนอราคารายใดเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่มีสาระสำคัญ และความแตกต่างนั้นไม่มีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอราคารายอื่น หรือเป็นการผิดพลาดเล็กน้อยให้พิจารณาผ่อนปรนให้ผู้เข้าประกวดราคา โดยไม่ตัดผู้เข้าประกวดราคารายนั้นออก

ในการพิจารณาคณะกรรมการอาจสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้เสนอราคารายใดก็ได้ แต่จะให้ผู้เสนอราคารายใดเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญที่เสนอไว้แล้วมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และเมื่อหลักฐานการเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ใน PLANT ASPHALT แสดงว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโรงงานดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนถูกต้องตามเอกสารประกวดราคาจ้างดังกล่าว ดังนั้น การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศประกวดราคา จึงไม่คัดเลือกผู้ฟ้องคดีเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุมัติสั่งจ้างผู้ฟ้องคดีตามข้อเสนอดังกล่าว จึงชอบด้วยระเบียบข้างต้นแล้วและไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๐/๒๕๕๒)

๒.๒.๕ การจดทะเบียนจำนองที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดิน

กรณีที่เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนจำนองที่ดินโดยไม่ได้ใช้ความระมัดระวังในการสอบสวนคู่กรณี และตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องกับที่ดิน ทำให้การจดทะเบียนจำนองตกเป็นโมฆะ เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้รับจำนอง

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองซึ่งเป็นผู้รับจำนองที่ดินโฉนดเลขที่ ๖๓๑๙ ฟ้องว่า ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร สาขาบึงกุ่ม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในสังกัดของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ทำการจดทะเบียนจำนองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีผู้ทำการปลอมโฉนดที่ดินเลขที่ ๖๓๑๙ ของนาง ม. ทั้งฉบับของสำนักงานที่ดินและฉบับเจ้าของที่ดิน แล้วนำไปแอบอ้างต่อเจ้าหน้าที่ในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าตนเป็นนาง ม. เพื่อยื่นขอจดทะเบียนจำนองประกันหนี้เงินกู้กับผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นจำนวนเงิน ๑๔,๗๐๐,๐๐๐ บาท และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จดทะเบียนจำนองที่ดินดังกล่าวโดยไม่ได้ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารโฉนดที่ดิน เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหาย ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ จึงฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดเชยค่าเสียหายพร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การจดทะเบียนจำนองที่ดินเป็นการใช้อำนาจตามมาตรา ๗๑^{๒๖} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งในการดำเนินการจดทะเบียนจำนองที่ดินดังกล่าวเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง^{๒๗} แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน ในการสอบสวนคู่กรณีและเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น รวมทั้งจะต้องทำการสอบสวนในเรื่องสิทธิและความสามารถของบุคคลรวมตลอดถึงความสมบูรณ์แห่งนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์และเอกสารที่เกี่ยวข้องนี้ตามข้อ ๒^{๒๘} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗ ย่อมมีทั้งเอกสารที่ผู้จดทะเบียนนำมาแสดงและที่เก็บรักษาอยู่ ณ ที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และการสอบสวนย่อมรวมถึงการสอบสวนความเป็นเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่มีผู้มาขอจดทะเบียน เพราะหากผู้ที่มาขอจดทะเบียนมิใช่เจ้าของอสังหาริมทรัพย์นั้น ก็ย่อมไม่มีสิทธิและไม่มีความสามารถในการทำนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์นั้นได้ โดยเฉพาะในการจดทะเบียนจำนองที่ดิน เฉพาะผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินเท่านั้นที่จะจำนองได้ตามมาตรา ๗๐๕^{๒๙} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นาง ม. ผู้เป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริงได้เคยไปขอจดทะเบียนรับให้ที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๖๒ เมื่อวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๑๓ และต่อมาได้มีการรังวัดแบ่งแยกในนามเดิมออกเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๖๓๑๙ ซึ่งเป็นที่ดินแปลงพิพาท จึงต้องมีหลักฐานสำเนาทะเบียนบ้านและสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนพร้อมลายมือชื่อของนาง ม. ผู้เป็นเจ้าของที่ดินเก็บอยู่ในสารบบที่ดินโฉนดที่ดินเลขที่ ๔๑๖๒ ที่สามารถนำมาตรวจสอบได้ว่า

^{๒๖-๒๗} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๗๑ ให้เจ้าพนักงานที่ดินเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สำหรับอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่ในเขตท้องที่สำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสำนักงานที่ดินสาขา

มาตรา ๗๔ ในการดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๗๑ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบสวนคู่กรณี และเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือส่งเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ตามความจำเป็น แล้วให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการไปตามควรแก่กรณี

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๘} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๔๙๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗

ข้อ ๒ ก่อนทำการจดทะเบียนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) สิทธิและความสามารถของบุคคลรวมตลอดถึงความสมบูรณ์แห่งนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๒) ข้อกำหนดสิทธิในที่ดินและการค้าที่ดิน หรือการหลีกเลี่ยงกฎหมาย เช่น การได้มาซึ่งที่ดินเพื่อประโยชน์แก่คนต่างด้าว

(๓) การกำหนดทุนทรัพย์สำหรับเสียค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน

^{๒๙} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๗๐๕ การจำนองทรัพย์สินนั้น นอกจากผู้เป็นเจ้าของในขณะนั้นแล้ว ท่านว่าใครอื่นจะจำนองหาได้ไม่

ผู้ที่มาขอจดทะเบียนจำนองที่ดินเป็นนาง ม. เจ้าของที่ดินที่แท้จริงหรือไม่ นอกจากนี้ ในการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินจะต้องมีการจัดทำเป็นคู่ฉบับรวมสองฉบับ มอบให้ผู้มีสิทธิในที่ดินฉบับหนึ่ง อีกฉบับหนึ่งเก็บไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ตามมาตรา ๕๗ วรรคสอง^{๓๐} แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เพื่อการตรวจสอบและป้องกันการทุจริตในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมในที่ดิน โดยสามารถที่จะนำโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดินมาเปรียบเทียบกับโฉนดที่ดินฉบับสำนักงานที่ดินว่าถูกต้องตรงกันหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่านาง ณ. ได้มีการทำปลอมโฉนดที่ดินเลขที่ ๖๓๑๙ ของนาง ม. ขึ้นทั้งฉบับสำนักงานที่ดินและฉบับเจ้าของที่ดิน แล้วนำโฉนดที่ดินฉบับสำนักงานที่ดินที่ทำปลอมขึ้นไปใส่ไว้ในแฟ้มเก็บโฉนดที่ดินแทนฉบับจริงที่อยู่ในห้องเก็บโฉนดที่ดินของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อมา นาง ณ. ได้นำโฉนดที่ดินดังกล่าวไปแอบอ้างต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าตนเป็นนาง ม. ยื่นขอจดทะเบียนจำนองเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๓ ทำให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดินเทียบเคียงกับโฉนดที่ดินฉบับสำนักงานที่ดินแล้วเห็นว่าถูกต้องตรงกัน จึงได้จดทะเบียนตามคำขอ และได้มีการจดทะเบียนไถ่ถอนจำนองและจำนองเมื่อวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ แล้วจดทะเบียนจำนองใหม่กับผู้ฟ้องคดีทั้งสองในลักษณะเดียวกันลงในสารบัญญัตินิติกรรมโฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดินและฉบับสำนักงานที่ดินที่ทำปลอมขึ้นทั้งสองฉบับอีก และหลังจากที่ได้มีการจดทะเบียนดังกล่าวแล้วก็ได้มีการนำโฉนดที่ดินฉบับทำปลอมดังกล่าวออกไปจากแฟ้มเก็บโฉนดที่ดินแล้วนำฉบับจริงมาใส่แทนรวมทั้งได้มีการนำเอกสารการจดทะเบียนจำนองและไถ่ถอนจำนองทั้งสามรายการที่อยู่ในสารบบที่ดินออกไป ทำให้เอกสารดังกล่าวสูญหาย จึงเห็นได้ว่ากรณีดังกล่าวเกิดจากความบกพร่องต่อหน้าที่หรือเกิดจากความประมาทของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการเก็บรักษาโฉนดที่ดินและสารบบที่ดิน ทำให้การจดทะเบียนจำนองดังกล่าวขัดต่อมาตรา ๗๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากผู้ยื่นขอจดทะเบียนจำนองมิใช่เจ้าของที่ดินและเป็นการทำนิติกรรมที่มีการแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในสาระสำคัญในส่วนของตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีนั้น ย่อมตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๖^{๓๑} แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหายต้องสูญเสียเงินจากการรับจำนองที่ดินเป็นจำนวน

^{๓๐} ประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๕๗

ฯลฯ

ฯลฯ

โฉนดที่ดินและหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ทำเป็นคู่ฉบับรวมสองฉบับมอบให้ผู้มีสิทธิในที่ดินฉบับหนึ่ง อีกฉบับหนึ่งเก็บไว้ ณ สำนักงานที่ดิน สำหรับฉบับที่เก็บไว้ ณ สำนักงานที่ดินนั้น จะจำลองเป็นรูปถ่ายหรือจัดเก็บโดยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็ได้ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือเสมือนเป็นต้นฉบับ

^{๓๑} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๖ การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมเป็นโมฆะ

ความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ความสำคัญผิดในลักษณะของนิติกรรม ความสำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรมและความสำคัญผิดในทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งนิติกรรม เป็นต้น

๑๔,๗๐๐,๐๐๐ บาท กรณีจึงถือได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กระทำโดยประมาทเลินเล่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับความเสียหายแก่ทรัพย์สิน อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสองตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดดังกล่าว จึงต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับค่าสินไหมทดแทนที่จะพึงใช้ได้เพียงใด นั้น ศาลย่อมมีอำนาจกำหนดให้ได้โดยอาศัยพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา ๔๓๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้ประกอบธุรกิจรับซื้อฝากและรับจำนองที่ดินได้เคยรับซื้อฝากและรับจำนองที่ดินรายอื่นมาแล้วหลายราย และโดยดำเนินกิจการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ดังนั้น โดยวิสัยและพฤติการณ์ของผู้ประกอบธุรกิจดังกล่าว ย่อมต้องใช้ความระมัดระวังรอบคอบถึงความน่าเชื่อถือของผู้จำนองเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการให้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนมากถึง ๑๔,๗๐๐,๐๐๐ บาท เช่นนี้ยิ่งต้องใช้ความระมัดระวังเพิ่มขึ้นเป็นพิเศษเพื่อมิให้เกิดความเสียหายขึ้น หากผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ติดต่อกับเจ้าของที่ดินด้วยตนเองโดยตรงก่อนแล้วก็อาจจะไม่เกิดความเสียหายขึ้นโดยง่ายเช่นนี้ แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกลับให้นายหน้าที่มีส่วนได้เสียและได้ประโยชน์จากการจำนองที่ดินดังกล่าวเป็นผู้ไปติดต่อกับผู้จำนองเอง จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้การจดทะเบียนจำนองที่ดินผิดพลาดเป็นไปโดยไม่ชอบ ดังนั้น ความเสียหายจากการจดทะเบียนจำนองที่ดินผิดพลาดที่เกิดแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองก็มีส่วนมาจากความประมาทเลินเล่อของผู้ฟ้องคดีทั้งสองด้วย จึงเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ควรต้องรับผิดชอบในความเสียหายทั้งหมด แต่ควรต้องรับผิดชอบในความเสียหายเพียง ๓ ใน ๔ ส่วน กล่าวคือต้องชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นเงินจำนวน ๑๑,๐๒๕,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองต้องสูญเสียเงินจากการรับจำนองตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง^{๓๒} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘/๒๕๕๒)

^{๓๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๒๔ หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหน้าที่อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

๒.๒.๖ การมีคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง โดยมีได้เปิดโอกาสให้ได้รับทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน เป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น ตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑๐๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ฟ้องว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งที่ ๓๙๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ ให้ยกเลิกบัญชีรายชื่อจังหวัดแนบท้ายคำสั่ง ที่ ๑๐๔/๒๕๔๑ รวม ๑๘ จังหวัด โดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๑๐ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่กำหนดว่า นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นสมควรโดยคะแนนเสียงเอกฉันท์ เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้แจ้งข้อกล่าวหาหรือมูลความผิดให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะออกคำสั่งดังกล่าว นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ออกคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นชุดใหม่ โดยมีได้ดำเนินการตามกระบวนการสรรหาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย และทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓๙๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ และคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การแก้ไขระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๑ ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๑^{๓๓} มาตรา ๑๒^{๓๔} และมาตรา ๑๓^{๓๕} แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ และประกาศในราชกิจจานุเบกษาจึงจะมีผลใช้บังคับ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๐๒/๒๕๔๓ (๓๖๙) ให้ยกเว้นการปฏิบัติในส่วนที่ ๓ เรื่อง การสรรหาและการแต่งตั้งตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ จึงเป็นเพียงมติที่ให้แก้ไขระเบียบดังกล่าว โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องดำเนินการออกเป็นระเบียบและประกาศในราชกิจจานุเบกษาจึงจะมีผลใช้บังคับได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีเพียงมติในการประชุมครั้งที่ ๑๐๒/๒๕๔๓ (๓๖๙) ดังกล่าว แล้วทำการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นตามคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ โดยไม่ได้ดำเนินการสรรหาบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นตามส่วนที่ ๓ เรื่อง การสรรหาและการแต่งตั้งตามระเบียบข้างต้น จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งที่ ๓๙๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ ให้ยกเลิกบัญชีรายชื่อ (เฉพาะจังหวัด) ตามคำสั่ง ที่ ๑๐๔/๒๕๔๑ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ

^{๓๓-๓๕} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคล คณะบุคคลหรือผู้แทนองค์กรเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายได้

หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และคำตอบแทน รวมทั้งวิธีปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคล คณะบุคคลหรือผู้แทนองค์กรเอกชนตามวรรคหนึ่ง และคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๔ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามมาตรา ๑๑ ให้มีจำนวนจังหวัดละไม่เกินสิบเอ็ดคน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง โดยใช้วิธีสรรหาจากผู้ที่มิคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๓๗ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ของรัฐธรรมนูญโดยให้สรรหาจากผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นเป็นหลัก กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) อำนวยการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ที่กระทำภายในจังหวัดนั้น
- (๒) เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
- (๓) รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ
- (๔) เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้

(๕) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ

หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

ประกอบกับข้อ ๑๐^{๑๖} ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งมีผลให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น นั้น คำสั่งดังกล่าวมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดฯ ไม่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการออกคำสั่งให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งไว้โดยเฉพาะ จึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๓^{๑๗} ประกอบมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นโดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน และกรณีพิพาทไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) ถึง (๖)^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นการออกคำสั่ง

^{๑๖} ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๑๐ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๑ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อ ๑๒

(๔) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อประกาศ ระเบียบ หรือข้อกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ละเลยต่อหน้าที่ หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้

(๕) คณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นสมควร โดยคะแนนเสียงเอกฉันท์

^{๑๗-๑๘} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม หรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๐

ฯลฯ

ฯลฯ

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

โดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ คำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๔/๒๕๕๒)

๒.๒.๗ การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการ

การดำเนินการเพื่อพิจารณาออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการ หากมีเหตุเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง หรือมีเหตุแห่งความไม่เป็นกลางในทางเนื้อหา หรือโดยสภาพภายในของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครอง เป็นการพิจารณาทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีผลทำให้คำสั่งที่ให้ลงโทษทางวินัยและมติที่ให้ออกอุทธรณ์ เป็นคำสั่งและมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วย

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีรับราชการ ตำแหน่งนักบริหารทั่วไป ระดับ ๖ สังกัดกองกิจการสภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) นายกองกิจการบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (ผู้ฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี กรณีมีผู้ใช้ชื่อว่า “ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย” ส่งหนังสือสนท่ให้ร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยไม่ชอบ คณะกรรมการสอบสวนฯ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดจริงควรได้รับโทษปลดออกจากราชการ คณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฯ ต่อมา คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (ก.จ.จ. เชียงราย) มีมติลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงยื่นอุทธรณ์ แต่ ก.จ.จ. เชียงรายและคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้นิ่งช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้ออกคำสั่งกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งและมติดังกล่าว จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหาย อันเกิดจากการออกคำสั่งดังกล่าว และให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

หลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้สอบสวนพิจารณาและเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยมิได้อาศัยอยู่เป็นประจำในบ้านเช่าพิพาท ได้เสนอให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ คณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ ซึ่งมีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ในฐานะประธานและทำหน้าที่เป็นประธาน ในการประชุม ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัย อย่างร้ายแรง จึงเสนอเรื่องพร้อมความเห็นไปยังคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงราย (ก.จ.จ.เชียงราย) ในการประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย มีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ทำหน้าที่ เป็นประธานในการประชุม ได้พิจารณามีมติเห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจาก ราชการ ต่อมา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติ ก.จ.จ. เชียงราย ดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสืออุทธรณ์ต่อ ก.จ.จ. เชียงราย แต่ในการประชุม ของ ก.จ.จ. เชียงราย ซึ่งมีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ปฏิบัติราชการแทน ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย และทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุมเช่นเดียวกันได้มีมติให้ ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมของนาย ศ. ทั้งใน คณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ และใน ก.จ.จ. เชียงราย เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ควบคุมการประชุมและพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดี ทั้งในขั้นตอนการพิจารณาเสนอความเห็นโดยคณะอนุกรรมการ และการพิจารณามีมติเห็นชอบ ให้สั่งลงโทษและการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์โดย ก.จ.จ. เชียงราย จึงเป็นกรณีที่มีเหตุแห่งความ ไม่เป็นกลางในทางรูปแบบหรือโดยสภาพภายนอกของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่มีส่วนร่วม ในการพิจารณาทางปกครองและไม่ชอบตามข้อ ๖๘ วรรคสี่^{๓๔} ของประกาศคณะกรรมการกลาง

^{๓๔} ประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษา วินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔

ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ และข้อ ๗๐ วรรคสี่ ของประกาศ คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงราย เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๕ นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าในการพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีการพิจารณาถึงพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา หรือที่โต้แย้งหักล้างข้อกล่าวหาแต่อย่างใดทั้งสิ้น คงมีเพียงนาย ศ. ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้กล่าวว่า การขอเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดีเป็นการปกปิดผู้บังคับบัญชาและเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และรวบรัดตัดความให้ที่ประชุมยกมือลงมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการที่เสนอให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และรีบปิดประชุมหลังจากที่หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายชี้แจงขั้นตอนการออกคำสั่งตามมติดังกล่าว กรณีจึงเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ของนาย ศ. ซึ่งมีส่วนร่วมในการเป็นประธานการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีทุกขั้นตอน ทั้งในการพิจารณาเสนอความเห็น การพิจารณาเห็นชอบให้สั่งลงโทษ และการวินิจฉัยยกอุทธรณ์ รวมทั้งการให้ข้อมูล ความเห็น หรือการดำเนินการใดๆ ในที่ประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย ในลักษณะที่เป็นการปกป้องความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการที่ตนเองเคยทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมมาก่อน อันทำให้เกิดผลในทางลบต่อผู้ฟ้องคดี ถือเป็น การพิจารณาทางปกครองของคณะกรรมการที่มีเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการ ซึ่งมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางหรือมีเหตุแห่งความไม่เป็นกลางในทางเนื้อหาหรือโดยสภาพภายในของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครอง อันเป็นการพิจารณาทางปกครองที่ไม่ชอบตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง^{๔๐} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ

ของมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์ และให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดที่เห็นสมควร
- (๒) นายอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัด
- (๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารหรือข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานบุคคลหรือเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานทางวินัย

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๔๐} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งนำมาบังคับใช้ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว นอกจากนั้น ตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง^{๔๑} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกรรมการทั้งหมดรวม ๑๒ คน แต่ในการประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย ที่พิจารณาเรื่องวินัยของผู้ฟ้องคดี มีกรรมการมาประชุมจำนวน ๙ คน โดยในจำนวนผู้มาประชุมมีผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายที่ถูกผู้ฟ้องคดีคัดค้านรวมอยู่ด้วย ที่ประชุมจึงให้บุคคลทั้งสามออกจากที่ประชุม ทำให้มีกรรมการเหลืออยู่ในที่ประชุมเพื่อร่วมพิจารณาเพียง ๖ คน เมื่อการทำหน้าที่ของนาย ศ. ในฐานะประธานกรรมการ ไม่ชอบด้วยกฎหมายอีกคนหนึ่ง จึงคงเหลือจำนวนกรรมการที่ทำหน้าที่โดยชอบเพียง ๕ คน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทำให้การประชุมครั้งดังกล่าวของ ก.จ.จ. เชียงราย มีจำนวนกรรมการไม่ครบองค์ประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง^{๔๒} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ มติของ ก.จ.จ. เชียงราย ที่เห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว และมติ ก.จ.จ. เชียงราย ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ย่อมเป็นคำสั่งและมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย และเมื่อผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ว่ามติ ก.จ.จ. ดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และ ก.จ.จ. เชียงราย ดำเนินการทางวินัยโดยชอบตามมาตรฐานทั่วไปและชอบด้วยกฎหมายแล้วนั้น จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน

^{๔๑-๔๒} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕ ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ให้มีคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

(๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจำนวนสามคนจากส่วนราชการในจังหวัดนั้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนสี่คน ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการหรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ฯลฯ

ฯลฯ

คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายที่ต้องถูกปลดออกจากราชการ จึงถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ สังกัดอยู่ จะต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการออกคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ฟ้องคดีที่ ๔ ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๘ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งและมติดังกล่าวมีผลบังคับ และให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินเดือนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนที่เคยได้รับเดือนสุดท้ายก่อนที่จะถูกปลดออกจากราชการนับแต่วันที่ถูกลดออกจากราชการ จนกว่าจะได้กลับเข้ารับราชการอีกครั้ง รวมทั้งเงินค่าตอบแทนในฐานะผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายใน ก.จ.จ. เชียงราย จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๕-อ.๒๔๖/๒๕๕๒)

๒.๒.๘ การออกคำสั่งย้ายข้าราชการ

การมีคำสั่งย้ายเจ้าหน้าที่ของรัฐให้ไปดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งซึ่งกฎหมายบัญญัติให้กระทำได้ต่อเมื่อผู้รับคำสั่งสมัครใจและต้องได้รับความเห็นชอบจากบุคคลที่กฎหมายกำหนดไว้เสียก่อน หากผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการออกคำสั่งดังกล่าวออกคำสั่งโดยที่ผู้รับคำสั่งไม่สมัครใจ แม้ว่าจะเป็นการออกคำสั่งโดยได้รับความเห็นชอบจากผู้ที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้แล้วก็ตาม ก็ไม่ทำให้คำสั่งนั้นเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิด

สรุปข้อเท็จจริง

นายกเทศมนตรีตำบล (ผู้ฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นพนักงานเทศบาล ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ ๘ ให้ไปราชการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ระดับ ๗ ของอีกโรงเรียนหนึ่งซึ่งสังกัดเทศบาลตำบลเดียวกัน แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากคำสั่งดังกล่าวไม่ได้ปฏิบัติตามขั้นตอนที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นการกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอความเป็นธรรมต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งข้างต้น ต่อมาภายหลังจากที่มีการยื่นฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีให้กลับไปดำรงตำแหน่งเดิม แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้รับความเสียหายจากการที่ไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่งในระหว่างที่ถูกย้ายไปราชการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ซึ่งเป็นตำแหน่งในระดับที่ต่ำกว่าตำแหน่งเดิมและเป็นตำแหน่งที่ไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่ง จึงขอแก้ไข

เพิ่มเติมคำฟ้องโดยขอให้เทศบาลตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) คืนเงินประจำตำแหน่งซึ่งผู้ฟ้องคดี มีสิทธิจะได้รับหากปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียนโดยมิได้ถูกคำสั่งย้ายให้กับผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามข้อ ๒๒^๓ ของประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๕^๔ ประกอบกับมาตรา ๒๓^๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับอยู่ก่อนที่จะมีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดี กำหนดว่า การย้ายพนักงานเทศบาลตำแหน่งใดไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสายงานที่ต่ำกว่า ตำแหน่งสายงานเดิม หรือระดับต่ำกว่าเดิม หรือย้ายพนักงานเทศบาลในตำแหน่งสายผู้บริหาร และผู้บริหารสถานศึกษาไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายปฏิบัติงาน ให้กระทำได้ต่อเมื่อ พนักงานเทศบาลผู้นั้นสมัครใจ และได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการพนักงานเทศบาล ดังนั้น ในการย้ายผู้ฟ้องคดี แม้จะเป็นอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะที่เป็นนายกเทศมนตรี

^๓ ประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ และการเลื่อนขั้นเงินเดือน ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๔

ข้อ ๒๒ การย้ายพนักงานเทศบาลตำแหน่งใดไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในสายงานที่ต่ำกว่าตำแหน่งสายงานเดิม หรือระดับต่ำกว่าเดิม หรือย้ายพนักงานเทศบาลในตำแหน่งสายงานผู้บริหารและผู้บริหารสถานศึกษาไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสายปฏิบัติงาน ให้กระทำได้ต่อเมื่อพนักงานเทศบาลผู้นั้นสมัครใจ และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานเทศบาล ในการนี้คณะกรรมการพนักงานเทศบาลต้องพิจารณาโดยคำนึงถึงเหตุผลความจำเป็นและประโยชน์ที่ทางราชการจะได้รับ สำหรับการกำหนดเงินเดือนที่จะให้ได้รับให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลกำหนด

^{๔-๕} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๕ การออกคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง การย้าย การโอน การรับโอน การเลื่อนระดับ การเลื่อนขั้นเงินเดือน การสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ หรือการอื่นใดที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล ให้เป็นอำนาจของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด แต่สำหรับการออกคำสั่งแต่งตั้ง และการให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดก่อน

อำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลตามวรรคหนึ่ง นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด อาจมอบหมายให้ผู้บังคับบัญชาข้าราชการในตำแหน่งใดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดแห่งนั้นเป็นผู้ใช้อำนาจแทนนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๓ เทศบาลที่อยู่ในเขตจังหวัดหนึ่งให้มีคณะกรรมการพนักงานเทศบาลร่วมกันคณะหนึ่งทำหน้าที่บริหารงานบุคคลสำหรับเทศบาลทุกแห่งที่อยู่ในเขตจังหวัดนั้น ประกอบด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้ความหมายในมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๕ มาใช้บังคับกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการพนักงานเทศบาลด้วยโดยอนุโลม ทั้งนี้ โดยให้การใช้อำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล คณะกรรมการพนักงานเทศบาล หรือนายกเทศมนตรี แล้วแต่กรณี

ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นฯ แต่ก็ต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๒ ของประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลข้างต้นด้วย และโดยที่ตามมาตราฐานกำหนดตำแหน่งสายผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดให้ตำแหน่งอาจารย์ใหญ่เป็นระดับ ๖ ระดับ ๗ และระดับ ๘ ส่วนตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นระดับ ๗ ระดับ ๘ และระดับ ๙ จึงเห็นได้ว่าตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนมีหน้าที่ความรับผิดชอบ ปริมาณงาน และคุณภาพของงานสูงกว่าตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ (เลขานุการคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาล) ที่เห็นว่าการย้ายผู้ดำรงตำแหน่งในสายงานผู้บริหารสถานศึกษาจากตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนไปดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ เป็นการย้ายให้ดำรงตำแหน่งในสายงานที่ต่ำกว่าเดิม และการย้ายไปรักษาการในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ดังกล่าว ถือว่าได้พ้นจากหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียนและไปปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ใหญ่เพียงตำแหน่งเดียว ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าการออกคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีเป็นการให้ไปดำรงตำแหน่งในสายงานที่ต่ำกว่าตำแหน่งในสายงานเดิมโดยที่มิได้สอบถามความสมัครใจจากผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีมิได้สมัครใจที่จะไปรักษาการในตำแหน่งตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีจึงเป็นการออกคำสั่งที่ขัดหรือแย้งกับหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขตามข้อ ๒๒ ของประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานเทศบาลข้างต้น และเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แม้ว่าจะผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพนักงานเทศบาลแล้วก็ตามก็ไม่ทำให้คำสั่งดังกล่าวกลับเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีผลให้ผู้ฟ้องคดีต้องย้ายจากตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนซึ่งเป็นตำแหน่งที่มีเงินประจำตำแหน่งไปดำรงตำแหน่งรักษาการอาจารย์ใหญ่ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ไม่มีเงินประจำตำแหน่ง ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับเงินประจำตำแหน่งตามพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการออกคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว จึงเป็นการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สังกัดอยู่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามนัยมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินเท่ากับจำนวนเงินประจำตำแหน่งที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับหากปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงเรียนโดยมิได้ถูกคำสั่งย้าย ภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๐/๒๕๕๐)

๒.๒.๙ การรับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด

เจ้าพนักงานที่ดินซึ่งทำหน้าที่รับจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุดมีหน้าที่ต้องดูแลผลประโยชน์ของผู้กรณีที่มาขอจดทะเบียนโดยละเอียด

รอบคอบ การที่เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการจดทะเบียนลงชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ซื้อและผู้จำหน่าย ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้ซื้อและผู้จำหน่ายห้องชุดที่พิพาท โดยแม้จะฟังได้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินไม่มีเจตนาหลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีก็ตาม ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เจ้าพนักงานที่ดินซึ่งรับจดทะเบียนตามหนังสือสัญญาซื้อขายและสัญญาจำหน่ายห้องชุดที่มีชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ซื้อและผู้จำหน่ายดำเนินการด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เนื่องจากมิได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ ทำให้ไม่ทราบว่าย้ายมือชื่อในสัญญาข้างต้นไม่ใช่ลายมือชื่อที่แท้จริงของผู้ฟ้องคดี แต่เป็นลายมือชื่อปลอม เป็นเหตุให้ธนาคารผู้รับจำหน่ายฟ้องผู้ฟ้องคดีต่อศาลยุติธรรมเพื่อบังคับให้ชำระหนี้เงินกู้และบังคับจำหน่ายตามสัญญาข้างต้น ซึ่งต่อมาศาลยุติธรรมพิพากษายกฟ้องเนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทำสัญญาที่พิพาท กรณีดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายแต่กรรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ปฏิเสธที่จะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด นั้น ความในข้อ ๒๘^{๔๖} ของระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติเช่นเดียวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินโดยอนุโลม ซึ่งตามมาตรา ๗๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน บัญญัติให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสอบสวนคู่กรณีในการดำเนินการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์

^{๔๖} ระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยอาคารชุด พ.ศ. ๒๕๒๓

ข้อ ๒๘ เมื่อมีผู้มาแสดงความประสงค์ขอจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับห้องชุด ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติเช่นเดียวกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินโดยอนุโลมและใช้แบบพิมพ์ตามแบบทำทะเบียน ดังนี้

โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง และความในข้อ ๒ (๑)^{๔๗} ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๕๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๗ กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนในเรื่องสิทธิและความสามารถของบุคคล ตลอดถึงความสมบูรณ์แห่งนิติกรรมตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ก่อนทำการจดทะเบียนฯ เมื่อข้อเท็จจริงจากการให้ถ้อยคำของเจ้าพนักงานที่ดินต่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดชอบละเมิดของเจ้าหน้าที่ปรากฏว่า ก่อนดำเนินการจดทะเบียนเกี่ยวกับห้องชุดข้างต้น เจ้าพนักงานที่ดินไม่ได้ดำเนินการสอบสวนคู่กรณีด้วยตัวเอง และไม่ได้ตรวจสอบต้นฉบับบัตรประจำตัวของคู่กรณีที่มาขอจดทะเบียนว่าเป็นบุคคลเดียวกับผู้ที่ลงลายมือชื่อในเอกสารประกอบการจดทะเบียนหรือไม่ เพียงแต่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานที่ยื่นประกอบการคำขอจดทะเบียนเท่านั้น เมื่อเห็นว่าครบถ้วนถูกต้องจึงดำเนินการจดทะเบียนลงชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ซื้อและผู้จำนองห้องชุดพิพาท ประกอบกับข้อเท็จจริงในคดีที่ศาลยุติธรรมพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีได้ให้เหตุผลว่าเป็นเพราะผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้ซื้อและผู้จำนองห้องชุดพิพาท กรณีจึงมีน้ำหนักรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ไปร่วมยื่นคำขอจดทะเบียนฯ ห้องชุดพิพาท ดังนั้น การที่เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการจดทะเบียนลงชื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ซื้อและผู้จำนอง ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นผู้ซื้อและผู้จำนองห้องชุดพิพาทดังกล่าว โดยแม้จะฟังได้ว่าเจ้าพนักงานที่ดินไม่มีเจตนาถ่วงอ้อมผู้ฟ้องคดีก็ตาม แต่เนื่องจากเจ้าพนักงานที่ดินซึ่งทำหน้าที่รับจดทะเบียนฯ มีหน้าที่ต้องดูแลผลประโยชน์ของคู่กรณีที่มาขอจดทะเบียนโดยละเอียดรอบคอบ การกระทำของเจ้าพนักงานที่ดินข้างต้นจึงถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ซึ่งเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๐/๒๕๕๗)

^{๔๗} กฎกระทรวง ฉบับที่ ๗ (พ.ศ. ๒๕๕๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๗ ข้อ ๒ ก่อนทำการจดทะเบียนให้พนักงานเจ้าหน้าที่สอบสวนในเรื่องดังต่อไปนี้ด้วยคือ

(๑) สิทธิและความสามารถของบุคคลรวมถึงความสมบูรณ์แห่งนิติกรรม ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๒.๒.๑๐ การออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน

ในกรณีที่มีผู้ขอตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียนเกี่ยวกับที่ดินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อนำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดขายทอดตลาดตามคำสั่งศาลเจ้าหน้าทีของรัฐที่มีหน้าที่ตรวจสอบหลักฐานทางทะเบียน จะต้องตรวจสอบด้วยความรอบคอบระมัดระวังเพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าที่ดินยังเป็นของลูกหนี้ตามคำพิพากษา และหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามที่ตรวจสอบยังคงใช้เป็นหลักฐานสำหรับที่ดินแปลงนั้นอยู่หรือไม่ การที่มีได้ตรวจสอบให้รอบคอบจนปรากฏในภายหลังเมื่อมีการขายทอดตลาดไปแล้วว่า ที่ดินที่ขายทอดตลาดไม่ใช่ที่ดินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ทำให้ผู้ซื้อที่ดินจากการขายทอดตลาดได้รับความเสียหาย ย่อมถือเป็นการกระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ประมูลซื้อที่ดินจากการขายทอดตลาดตามคำสั่งของศาลจังหวัดพังงาเรียกค่าสินไหมทดแทนจากกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกรมบังคับคดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เนื่องจากการขายทอดตลาดไม่ชอบด้วยกฎหมายอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง โดยปรากฏข้อเท็จจริงว่า เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาในคดีแพ่งรายหนึ่งได้ขอตรวจสอบหลักฐานที่ดินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อสำนักงานที่ดินเพื่อนำเจ้าพนักงานบังคับคดีทำการยึดขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจสอบแล้วพบว่าลูกหนี้เป็นผู้ถือสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จึงถ่ายสำเนา น.ส. ๓ ก. ดังกล่าว พร้อมทั้งรับรองสำเนาถูกต้องมอบให้แก่เจ้าหนี้เมื่อเจ้าหนี้ได้นำเจ้าพนักงานบังคับคดียึดที่ดินดังกล่าวแล้ว สำนักงานบังคับคดีจังหวัดได้มีหนังสือแจ้งการยึดให้ลูกหนี้ทราบ รวมทั้งแจ้งการอายัดที่ดินต่อเจ้าพนักงานที่ดิน จากนั้นศาลจังหวัดได้หมายเรียกให้ลูกหนี้นำส่งต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. แต่ลูกหนี้เพิกเฉย ต่อมาเจ้าพนักงานบังคับคดีได้รับอนุญาตจากศาลให้ขายทอดตลาดที่ดินที่ยึดตามสำเนา น.ส. ๓ ก. ข้างต้น โดยผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประมูลซื้อจากการขายทอดตลาดได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีชำระเงินครบถ้วนสำนักงานบังคับคดีจังหวัดได้มีหนังสือถึงเจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเพื่อให้ออกใบแทน น.ส. ๓ ก. และจดทะเบียนโอนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี เจ้าพนักงานที่ดินตรวจสอบแล้วไม่พบว่า น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวได้ออกโฉนดที่ดินแล้ว จึงดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ในการออกใบแทน น.ส. ๓ ก. และจดทะเบียนขายตามคำสั่งศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้เข้าดำเนินการปรับปรุงโฉนดที่ดินในที่ดินดังกล่าว และมีคำขอรังวัดออกโฉนดที่ดินตามหลักฐาน น.ส. ๓ ก.

แต่นายช่างรังวัดตรวจสอบระวางพบว่าที่ดินแปลงพิพาทได้มีการออกโฉนดที่ดินไว้แล้ว โดยสำนักงานที่ดินจังหวัดได้มีหนังสือถึงอำเภอเพื่อส่งให้เจ้าหน้าที่บันทึกหลักฐานไว้ใน น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดินอำเภอว่าได้ออกโฉนดที่ดินแล้ว แต่ไม่ปรากฏหลักฐานว่าอำเภอได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวของสำนักงานที่ดินจังหวัด เป็นเหตุให้ไม่มีการหมายเหตุใน น.ส. ๓ ก. พิพาท ดังนั้น จึงยังคงปรากฏชื่อของลูกหนี้ใน น.ส. ๓ ก. เป็นผู้ครอบครองที่ดินอยู่ ส่วนที่ดินพิพาทซึ่งมีการออกโฉนดที่ดินแล้วนั้น ลูกหนี้ได้จดทะเบียนโอนขายให้แก่ผู้อื่นไปแล้ว ต่อมาหลังจากที่ศาลจังหวัดมีคำสั่งให้เพิกถอนการขายทอดตลาดที่ดินดังกล่าวตามคำร้องขอของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้กรมที่ดินและกรมบังคับคดี ชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้การออกใบแทน น.ส. ๓ ก. โดยเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะได้กระทำตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดโดยครบถ้วนแล้วก็ตาม แต่การออกใบแทนดังกล่าวเจ้าหน้าที่มิได้สอบสวนตรวจสอบโดยละเอียดถึงความมีอยู่ของต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ฉบับเดิม ตลอดจนไม่ได้เรียกลูกหนี้มาสอบปากคำเพื่อเป็นการยืนยันว่าต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ฉบับเดิม ยังคงสภาพเป็นเอกสารสิทธิของที่ดินอยู่ ฉะนั้น การออกใบแทน น.ส. ๓ ก. ที่พิพาทจึงถือไม่ได้ว่าเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการโดยชอบประกอบกับความเสียหายของผู้ฟ้องคดีที่เกิดจากการกระทำโดยประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เริ่มจากการที่เจ้าหน้าที่มิได้หมายเหตุใน น.ส. ๓ ก. ฉบับสำนักงานที่ดินอำเภอภายหลังจากที่มีการออกโฉนดที่ดินให้แก่ลูกหนี้แล้ว ซึ่งหากเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติตามระเบียบขั้นตอนโดยชี้ขาดต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. ทั้งฉบับผู้ถือและฉบับประจำหน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามระเบียบแล้ว ความเสียหายของผู้ฟ้องคดีจะไม่เกิดขึ้น อีกประการหนึ่งเมื่อเจ้าหน้าที่ไปขอตรวจสอบที่ดินของลูกหนี้ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ใช้ความระมัดระวังตรวจสอบความถูกต้องของ น.ส. ๓ ก. ตามอำนาจหน้าที่โดยละเอียดรอบคอบ แต่กลับลงนามรับรองความถูกต้องของเอกสารให้แก่เจ้าหน้าที่ จึงมีการนำสำเนา น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวที่ยังคงมีชื่อลูกหนี้เป็นเจ้าของไปสู่กระบวนการบังคับคดี และขายทอดตลาดตามคำสั่งศาล และเมื่อศาลมีคำสั่งให้ยึดที่ดินดังกล่าวแล้ว สำนักงานบังคับคดีได้มีหนังสือแจ้งการยึดที่ดินและขอให้บันทึกการยึดลงในทะเบียน โดยให้ตรวจสอบชื่อผู้ถือสิทธิทางทะเบียนกับภาระผูกพันอื่นๆ ซึ่งในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของ น.ส. ๓ ก. ดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง แต่มิได้ตรวจสอบให้รอบคอบจนกระทั่งมีการขายทอดตลาดที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดียื่นคำขอออกโฉนดที่ดิน ช่างรังวัดจึงได้

ตรวจสอบพบว่า น.ส. ๓ ก. ได้ออกเป็นโฉนดที่ดินแล้ว ปัจจุบันมีชื่อผู้อื่นเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ จึงเห็นได้ว่ามูลเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายคือความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนต่อผู้ฟ้องคดีในผลแห่งการละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำการปฏิบัติหน้าที่โดยประมาทเลินเล่อตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับกรณีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แม้โดยทั่วไปจะถือว่าสำเนา น.ส. ๓ ก. ที่เจ้าหน้าที่ของรัฐรับรองความถูกต้องสามารถใช้อ้างเสมือนต้นฉบับได้ก็ตาม แต่ในกรณีนี้เป็นกรณีขายทอดตลาดที่ดินโดยใช้สำเนา น.ส. ๓ ก. เนื่องจากลูกหนี้ในคดีแพ่งไม่นำส่งต้นฉบับตามคำสั่งศาล ซึ่งเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เนื่องจากการขายทอดตลาดที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ ประกอบกับในการขายทอดตลาดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับความยินยอมการขายทอดตลาด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งมีวิชาชีพในการขายทอดตลาดที่มีค่าตอบแทนจึงจะอ้างว่าเป็นเพียงการทำตามคำสั่งศาลโดยปฏิเสธความรับผิดอันเกิดจากความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ของตนไม่ได้ นอกจากนี้ ภายหลังจากที่เจ้าหน้าที่ได้รับชำระหนี้ตามคำพิพากษาไปครบถ้วนแล้ว และมีเงินเหลืออีกจำนวนหนึ่งที่จะต้องจ่ายคืนให้แก่ลูกหนี้ ในกรณีนี้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหน้าที่ต้องเรียกให้ลูกหนี้ส่งมอบต้นฉบับ น.ส. ๓ ก. เพื่อตรวจสอบความเป็นเจ้าของที่ดินที่แท้จริงและเพื่อมอบให้แก่ผู้ฟ้องคดีไปทำการจดทะเบียนโอนต่อไป แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว ดังนั้น เมื่อการดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำไปโดยปราศจากความระมัดระวังตามสมควรแก่วิสัยและพฤติการณ์เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้เงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ยให้เสร็จสิ้นภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่มิคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๕/๒๕๔๙)

๒.๒.๑๑ การใช้สิทธิรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

ข้าราชการบำนาญยื่นคำขอเบิกค่ารักษาพยาบาลของมารดา แต่เจ้าหน้าที่ผู้รับคำขอได้แจ้งให้ไปขอหนังสือรับรองจากสำนักงานเขตว่าผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านที่ขอเบิกค่ารักษาพยาบาลให้นั้นเป็นมารดาของผู้ขอจริง การกระทำดังกล่าวมีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น และเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อเป็นเหตุให้ผู้ยื่นคำขอได้รับความเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญไม่ได้รับอนุมัติให้เบิกค่ารักษาพยาบาลของมารดาตั้งที่เคยได้รับอนุมัติตลอดมาในขณะที่เป็นข้าราชการประจำ โดยเจ้าหน้าที่ของกรมส่งเสริมการเกษตร (ผู้ถูกฟ้องคดี) อ้างว่าผู้ฟ้องคดียื่นหลักฐานเอกสารไม่เพียงพอที่จะตรวจสอบได้ว่าผู้ที่มีรายชื่อในสำเนาทะเบียนบ้าน ซึ่งผู้ฟ้องคดีแนบเป็นหลักฐานเพื่อขอเบิกค่ารักษาพยาบาลของบุคคลผู้นั้นเป็นมารดาของผู้ฟ้องคดีจริง และได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปขอหนังสือรับรองจากสำนักงานเขตว่าบุคคลที่มีชื่อในทะเบียนบ้านตามหลักฐานประกอบการขอเบิกค่ารักษาพยาบาลข้างต้นเป็นบุคคลเดียวกันกับมารดาของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี จึงยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามนัยมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง (๓)^{๔๘} มาตรา ๔^{๔๙} และมาตรา ๕^{๕๐} แห่งพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๓ ประกอบกับข้อ ๙^{๕๑} ข้อ ๑๑^{๕๒} และข้อ ๑๒^{๕๓} ของระเบียบ

^{๔๘-๕๐} พระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๒๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกฤษฎีกาฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๓

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“บุคคลในครอบครัว” หมายความว่า

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) บิดาหรือมารดาของผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

มาตรา ๕ การจ่ายเงินตามงบประมาณรายจ่ายเป็นค่ารักษาพยาบาล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และอัตราการจ่ายตามที่บัญญัติไว้ในพระราชกฤษฎีกานี้ ส่วนวิธีการเบิกจ่ายนั้นให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

มาตรา ๖ ภายใต้บังคับมาตรา ๘ และมาตรา ๑๑ ทวิ ให้บุคคลดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลสำหรับตนเองและบุคคลในครอบครัวของตนตามพระราชกฤษฎีกานี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ผู้ได้รับบำนาญปกติหรือผู้ได้รับบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพตามกฎหมายว่าด้วยบำนาญข้าราชการ และทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๕๑-๕๓} ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๙ การขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลกรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของทางราชการประเภทผู้ป่วยภายนอก หรือกรณีเข้ารับการรักษาพยาบาลในสถานพยาบาลของเอกชน หรือกรณีการใช้สิทธิเบิกเพิ่มเฉพาะส่วนที่ยังขาดอยู่หรือกรณีที่กำหนดในข้อ ๘ ให้ปฏิบัติดังนี้

(๑) ให้ผู้มีสิทธิยื่นใบเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามแบบ ๗๑๐๕ ท้ายระเบียบนี้ พร้อมด้วยหลักฐานการรับเงินของสถานพยาบาลต่อผู้บังคับบัญชาที่กำหนดให้เป็นผู้รับรองการใช้สิทธิตามข้อ ๑๑ ภายในระยะเวลาหนึ่งปี

กระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดให้ผู้รับบำนาญปกติมีสิทธิเบิกค่ารักษาพยาบาลของบุคคลในครอบครัว ซึ่งได้แก่บิดาหรือมารดาของผู้รับบำนาญปกติ โดยไม่ได้กำหนดว่าในการยื่นใบเบิกเงินสวัสดิการดังกล่าวจะต้องแนบเอกสารหลักฐานใดประกอบบ้าง จึงเป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจรับรองการใช้สิทธิและผู้มีอำนาจอนุมัติการเบิกจ่ายที่จะพิจารณาพยานหลักฐานที่ยื่นประกอบการใช้สิทธิได้ตามความเหมาะสม เมื่อปรากฏว่าในขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเคยใช้สิทธิเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของมารดามาแล้วหลายครั้ง โดยเจ้าหน้าที่กองคลังผู้รับมอบอำนาจจากอธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีได้อนุมัติให้เบิกตลอดมา การที่ต่อมาผู้ฟ้องคดีเบิกค่ารักษาพยาบาลของมารดาในขณะที่เป็นข้าราชการบำนาญโดยแนบเอกสารใบเสร็จรับเงินสำเนาทะเบียนบ้านฉบับที่มารดาของผู้ฟ้องคดีมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านซึ่งมีช่องรายการระบุความเป็นบุตรและมารดาผู้ให้กำเนิดของผู้ฟ้องคดี สำเนาบัตรประชาชนของมารดาผู้ฟ้องคดี และหนังสือสำคัญของสำนักงานเขตที่แสดงการเปลี่ยนชื่อตัวของผู้ฟ้องคดี ซึ่งหลักฐานดังกล่าวเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีขอเบิกค่ารักษาพยาบาลของมารดานั้นเป็นมารดาของผู้ฟ้องคดีจริง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบคำขอเบิกค่ารักษาพยาบาลและผู้รับมอบอำนาจจากอธิบดีของผู้ถูกฟ้องคดีได้อนุมัติการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวในขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการกับเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญเป็นเจ้าหน้าที่กลุ่มเดียวกัน จึงเชื่อได้ว่า

นับถัดจากวันที่ปรากฏในหลักฐานการรับเงิน หากพินกำหนดเวลาดังกล่าวให้ถือว่าผู้มีสิทธิหมดสิทธิในการขอรับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลในการรักษาพยาบาลครั้งนั้น เว้นแต่จะเป็นกรณีตามข้อ ๘ (๓) และ (๔) ให้นำมาเบิกได้ตามสิทธิภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่รับทราบการสั่งจ่ายบำนาญ เบี้ยหวัด หรือวันที่รับทราบคดีหรือกรณีถึงที่สุด

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่า ผู้ขอรับเงินเป็นผู้มีสิทธิได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามพระราชกฤษฎีกาเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลตามระเบียบนี้แล้ว ให้ลงลายมือชื่อรับรองในแบบ ๗๑๐๕ ท้ายระเบียบนี้ แล้วเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติตามข้อ ๑๒

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๑ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือข้าราชการต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจรับรองการใช้สิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) การรับรองการใช้สิทธิของลูกจ้างชาวต่างประเทศซึ่งมีหนังสือสัญญาจ้างที่ได้รับค่าจ้างจากเงินงบประมาณรายจ่าย และสัญญาจ้างนั้นมิได้ระบุเกี่ยวกับค่ารักษาพยาบาลไว้ หรือผู้ได้รับบำนาญปกติหรือผู้ได้รับบำนาญพิเศษเหตุทุพพลภาพตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ หรือทหารกองหนุนมีเบี้ยหวัดตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยเงินเบี้ยหวัด ให้ผู้เบิกเงินค่าจ้าง เงินบำนาญ เบี้ยหวัด เป็นผู้มีอำนาจรับรองการใช้สิทธิของบุคคลดังกล่าวข้างต้น แล้วแต่กรณี

ข้อ ๑๒ ให้ผู้บังคับบัญชาหรือข้าราชการต่อไปนี้เป็นผู้มีอำนาจอนุมัติการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาล

(๑) ส่วนราชการในราชการบริหารส่วนกลาง ให้เป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม หรือผู้ที่หัวหน้าส่วนราชการมอบหมายซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๖ หรือเทียบเท่า หรือผู้ที่มียศตั้งแต่พันโท นาวาโท นาวาอากาศโท หรือพันตำรวจโทขึ้นไป

ฯลฯ

ฯลฯ

เจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ตรวจสอบหลักฐานก่อนอนุมัติให้เบิกค่ารักษาพยาบาลในขณะที่ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการประจำแล้วว่าบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีขอเบิกค่ารักษาพยาบาลของมารดานั้นเป็นมารดาของผู้ฟ้องคดีจริง อีกทั้ง ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลฯ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบสิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาลของข้าราชการประจำกับข้าราชการบำนาญไว้แตกต่างกัน ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการบำนาญและยื่นคำขอเบิกค่ารักษาพยาบาลของมารดาของผู้ฟ้องคดี แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีให้ผู้ฟ้องคดีไปขอหนังสือรับรองจากสำนักงานเขตว่าผู้ที่มีชื่อในทะเบียนบ้านซึ่งผู้ฟ้องคดีขอเบิกค่ารักษาพยาบาลให้ นั้นเป็นมารดาของผู้ฟ้องคดีจริงอีก จึงเป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสร้างชั้นตอนโดยไม่จำเป็น และเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนความเสียหายในส่วนที่เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อรวบรวมพยานหลักฐานและติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำเป็นต่อการพิสูจน์สิทธิในการได้รับเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของมารดาให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๒/๒๕๕๐)

๒.๓ การชดเชยค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

๒.๓.๑ การออกคำสั่งแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้างาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๒ การออกใบอนุญาตประกอบกิจการโรงงาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๓ การขยายระยะเวลาตามสัญญาจ้างก่อสร้าง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓.๔ การติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณแสดงสิ่งปลูกสร้างบนผิวจราจร

กรณีที่หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการก่อสร้างเสาไฟฟ้า ละเลยไม่ติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณใด ๆ เพื่อแสดงว่ามีสิ่งปลูกสร้างกีดขวางรถล้อเข้ามาในผิวจราจร จนทำให้เกิดอุบัติเหตุในบริเวณดังกล่าว ถือเป็น การกระทำละเมิด

ซึ่งจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายใด ๆ จากการละเลยต่อหน้าที่
นั้นด้วย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ขับรถยนต์กระบะมาตามถนนวิษยานนท์ เมื่อมาถึงทางแยก
เลี้ยวเข้าสู่ถนนท่าแพ ได้มีตอม่อเสาไฟฟ้าซึ่งทำด้วยปูนซีเมนต์สูงประมาณ ๓๐ เซนติเมตร
ตั้งอยู่ในพื้นผิวจราจร ผู้ฟ้องคดีมองไม่เห็นจึงได้เลี้ยวรถยนต์ไปครูดกับตอม่อเสาไฟฟ้างกล่าว
ทำให้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเทศบาลนครเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดี)
ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการดูแลรับผิดชอบการก่อสร้างเสาไฟฟ้าดังกล่าวกระทำการ
โดยประมาทเลินเล่อ ไม่ติดตั้งเครื่องหมายหรือสัญญาณใด ๆ เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีสิ่งปลูกสร้างกีดขวาง
รถกล้าเข้ามาในผิวจราจร จึงได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในการซ่อมแซม
รถยนต์ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉย จึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษา
หรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายในการซ่อมรถยนต์เป็นเงิน ๒๐,๐๐๐ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าในชั้นไต่สวนของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดียอมรับผิด
ในผลแห่งละเมิด แต่ยื่นอุทธรณ์เฉพาะประเด็นการกำหนดค่าสินไหมทดแทน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดี
จึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ และโดยที่มาตรา ๔๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน บัญญัติว่า
ค่าสินไหมทดแทนจะพึงใช้สถานใด เพียงใดนั้น ให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พฤติการณ์และ
ความร้ายแรงแห่งละเมิด และวรรคสอง บัญญัติว่า อนึ่ง ค่าสินไหมทดแทนนั้น ได้แก่ การคืน
ทรัพย์สินอันผู้เสียหายต้องเสียไปเพราะละเมิด หรือใช้ราคาทรัพย์สินนั้น รวมทั้งค่าเสียหาย
อันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใด ๆ อันได้เกิดขึ้นนั้นด้วย คดีนี้รถยนต์ของผู้ฟ้องคดี
ได้รับความเสียหายจากการละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดี จึงสมควรได้รับการซ่อมแซม
ให้กลับคืนสู่สภาพเดิม ดังนั้น เมื่อรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายเป็นรถยนต์กระบะ
ยี่ห้อฮิซุซุ การที่ผู้ฟ้องคดีนำรถยนต์ให้ตัวแทนจำหน่ายและเป็นศูนย์บริการรถยนต์ยี่ห้อฮิซุซุ
ที่มีมาตรฐานเป็นผู้ประเมินราคาค่าซ่อมแซม จึงน่าเชื่อว่าจะสามารถทำการซ่อมรถยนต์
ของผู้ฟ้องคดีให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ดีกว่าผู้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีเสนอมา ประกอบกับราคาค่าซ่อม
ที่ผู้ฟ้องคดีเสนอนั้นมีราคาสูงกว่าผู้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีเสนอเพียง ๑,๗๕๐ บาท เท่านั้น อีกทั้ง
เมื่อพิจารณาถึงพฤติการณ์ของความร้ายแรงแห่งละเมิดแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงในคำฟ้องว่า
การละเลยต่อหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเหตุให้มีรถยนต์เกิดอุบัติเหตุเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดี
หลายครั้งแล้ว จึงเห็นควรกำหนดค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๑๒,๐๐๐ บาท

พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๗/๒๕๕๒)

๒.๓.๕ การทำพินัยกรรมเอกสารฝ่ายเมือง

ในการจัดทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำพินัยกรรมที่จะต้องตรวจสอบให้การดำเนินการจัดทำนั้นมีความสมบูรณ์ครบถ้วนถูกต้องตามที่มาตรา ๑๖๕๘ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๓) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ การที่เจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ได้ตรวจสอบว่าผู้ทำพินัยกรรมได้ลงลายมือชื่อหรือประทับลายพิมพ์นิ้วมือในพินัยกรรมแล้วหรือไม่ เป็นเหตุให้พินัยกรรมตกเป็นโมฆะ และทำให้ผู้ที่มิชื่อเป็นผู้รับประโยชน์ไม่ได้รับทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในพินัยกรรม ย่อมเป็นการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการที่นายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ดำเนินการจัดทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองตามคำร้องขอของเจ้าของที่ดินซึ่งแจ้งความประสงค์ยกกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีและทายาทโดยธรรม ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ลงลายมือชื่อในช่องนายอำเภอโดยมีการประทับตราประจำตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ และดำเนินการเก็บรักษาพินัยกรรมไว้ตามระเบียบของทางราชการ ต่อมาเมื่อผู้ร้องขอทำพินัยกรรมข้างต้นเสียชีวิต ผู้ฟ้องคดีได้ไปขอเปิดพินัยกรรมจึงพบว่าพินัยกรรมดังกล่าวไม่มีลายมือชื่อหรือลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ร้องขอทำพินัยกรรม ทำให้พินัยกรรมตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๗๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับทรัพย์สินตามที่ระบุไว้ในพินัยกรรม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่ตรวจสอบความถูกต้องของพินัยกรรมว่ามีการลงลายมือชื่อครบถ้วนหรือไม่ก่อนฉีกปิดซองพินัยกรรม จึงนำคดีมาฟ้องขอให้กรมการปกครอง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองตามมาตรา ๑๖๕๘ วรรคหนึ่ง^{๕๔} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น เป็นกรณีที่กฎหมายมีเจตนารมณ์กำหนดให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าทีของรัฐ คือ นายอำเภอซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจกฎหมายในเรื่องดังกล่าวดีพอสมควรเป็นผู้ดำเนินการทำพินัยกรรมให้ เพื่อมุ่งให้พินัยกรรมนั้นมีความสมบูรณ์ครบถ้วนและถูกต้อง มีผลบังคับได้ตามเจตนาของผู้ทำพินัยกรรม ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าทีผู้ทำพินัยกรรมที่จะต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของพินัยกรรมที่ตนได้ดำเนินการจัดทำให้ผู้ทำพินัยกรรมให้ดำเนินการว่ามีรายการครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๖๕๘ วรรคหนึ่ง (๑) - (๓) หรือไม่ ก่อนที่จะลงนามและประทับตราประจำตำแหน่งในฐานะเจ้าหน้าทีผู้ทำพินัยกรรมตามที่มาตรา ๑๖๕๘ วรรคหนึ่ง (๔) กำหนดไว้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการจัดทำพินัยกรรมแบบเอกสารฝ่ายเมืองและเก็บรักษาพินัยกรรมไว้ตามระเบียบของทางราชการ โดยไม่ได้ตรวจสอบให้ละเอียดถี่ถ้วนก่อนที่จะลงลายมือชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งในพินัยกรรมว่าผู้ทำพินัยกรรมได้ลงลายมือชื่อแล้วหรือไม่ ทั้งที่ผู้ทำพินัยกรรมยังไม่ได้ลงลายมือชื่อในพินัยกรรม เป็นผลให้พินัยกรรมดังกล่าวเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๗๐๕^{๕๕} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายโดยไม่ได้รับที่ดินตามที่ระบุในพินัยกรรม จึงเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่า การลงลายมือชื่อในพินัยกรรมเป็นหน้าที่ของผู้ทำพินัยกรรมตามมาตรา ๑๖๕๘ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

^{๕๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๖๕๘ พินัยกรรมนั้น จะทำเป็นเอกสารฝ่ายเมืองก็ได้ กล่าวคือ

(๑) ผู้ทำพินัยกรรมต้องไปแจ้งข้อความที่ตนประสงค์จะให้ใส่ไว้ในพินัยกรรมของตนแก่กรรมการอำเภอต่อหน้าพยานอีกอย่างน้อยสองคนพร้อมกัน

(๒) กรรมการอำเภอต้องจดข้อความที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งให้ทราบนั้นลงไว้ และอ่านข้อความนั้นให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานฟัง

(๓) เมื่อผู้ทำพินัยกรรมและพยานทราบแน่ชัดว่า ข้อความที่กรรมการอำเภอจดนั้นเป็นการถูกต้องตรงกันกับที่ผู้ทำพินัยกรรมแจ้งไว้แล้ว ให้ผู้ทำพินัยกรรมและพยานลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญ

(๔) ข้อความที่กรรมการอำเภอจดไว้ให้นั้น ให้กรรมการอำเภอลงลายมือชื่อและลงวัน เดือน ปี ทั้งจดลงไว้ด้วยตนเองเป็นสำคัญว่าพินัยกรรมนั้นได้ทำขึ้นถูกต้องตามบทบัญญัติอนุมาตรา ๑ ถึง ๓ ข้างต้น แล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๕๕} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๗๐๕ พินัยกรรมหรือข้อกำหนดพินัยกรรมนั้น ถ้าได้ทำขึ้นขัดต่อบทบัญญัติแห่งมาตรา ๑๖๕๒, ๑๖๕๓, ๑๖๕๖, ๑๖๕๗, ๑๖๕๘, ๑๖๖๐, ๑๖๖๑ หรือ ๑๖๖๓ ย่อมเป็นโมฆะ

ไม่อาจไปบังคับผู้ทำพินัยกรรมให้ลงลายมือชื่อได้ และกรณีอาจเป็นเจตนาของผู้ทำพินัยกรรมเองที่ไม่ต้องการลงลายมือชื่อในพินัยกรรม เพราะไม่ประสงค์จะให้พินัยกรรมมีผลสมบูรณ์ เนื่องจากไม่ต้องการจะยกทรัพย์สินให้แก่ผู้มีชื่อในพินัยกรรมนั้น การกล่าวอ้างดังกล่าวย่อมขัดกับหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของกฎหมายดังที่กล่าวมาแล้ว ประกอบกับหากผู้ทำพินัยกรรมไม่ยอมลงลายมือชื่อในพินัยกรรมจริงโดยไม่ใช้ความประมาทเลินเล่อของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่ได้ตรวจสอบแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ไม่จำเป็นต้องลงลายมือชื่อและประทับตราประจำตำแหน่งของตนในพินัยกรรมอีก เพราะรู้อยู่แล้วว่าพินัยกรรมดังกล่าวย่อมไม่มีผลสมบูรณ์ขึ้นมาได้ หากผู้ทำพินัยกรรมไม่ยอมลงลายมือชื่อในพินัยกรรม รวมทั้งอาจหมายเหตุจดแจ้งถึงสาเหตุที่ผู้ทำพินัยกรรมไม่ยอมลงลายมือชื่อในพินัยกรรมไว้ให้ปรากฏด้วยก็ได้ หากมีเหตุผลดังที่กล่าวอ้างจริง ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่อาจรับฟังได้ สำหรับความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับนั้น เมื่อปรากฏว่าทายาทโดยธรรมของผู้มีสิทธิรับมรดกของผู้ทำพินัยกรรมจำนวน ๒ คน ได้ทำบันทึกยกทรัพย์สินมรดกโดยตกลงโอนที่ดินบางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐต้นสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ชดใช้ค่าที่ดินเฉพาะส่วนที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้รับตามที่ระบุไว้ในพินัยกรรม โดยคำนวณตามราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมซึ่งประกาศไว้ในช่วงเวลาที่มีการเปิดพินัยกรรมเป็นค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาจนกว่าจะชำระแล้วเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๔/๒๕๕๐)

๒.๓.๖ การขยายทางหลวงโดยไม่จัดทำที่อธิบายน้ำในจุดที่เหมาะสม

เมื่อกรมทางหลวงมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่จะต้องควบคุมดูแลการก่อสร้างในเขตทางหลวงเพื่อใช้เป็นทางเข้าออกทางหลวง รวมทั้งมีหน้าที่ต้องรักษาสภาพแวดล้อมให้คงเดิม โดยมีอำนาจกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ในการอนุญาตการก่อสร้างดังกล่าว ตลอดจนมีอำนาจกำหนดมาตรการในการจัดการเพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม การละเลยไม่ดำเนินการดังกล่าว หากก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลใดย่อมเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของที่นาซึ่งอยู่ใกล้กับเขตทางหลวงฟ้องว่า กรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ดำเนินการก่อสร้างขยายทางหลวงโดยมีการวางท่อระบายน้ำ ในจุดที่ไม่เหมาะสม เป็นเหตุให้เกิดน้ำท่วมขังที่นาของตน จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไข เพื่อให้สามารถระบายน้ำที่ท่วมขังออกจากที่นา ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าที่นาดังกล่าวเป็นที่ลุ่ม และการที่น้ำท่วมขังเกิดจากเจ้าของที่ดินติดเขตทางหลวงได้ถมดินเพื่อปลูกสร้างอาคารมากขึ้น ทำให้การระบายน้ำไม่คล่องตัว ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขเพื่อให้สามารถระบายน้ำที่ท่วมขังออกจากที่นาของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงนำเชื่อว่าก่อนที่จะมีการก่อสร้างขยายทางหลวง นั้น ทิศทางการไหลของน้ำจะไหลจากทิศตะวันตกไปทิศตะวันออกตามความลาดเอียงของพื้นที่ แล้วไหลไปทางทิศใต้ตามแนวทางหลวงซึ่งมีความลาดเอียงจากทิศเหนือไปทิศใต้ ทำให้ไม่เกิด น้ำท่วมขังในที่นาพิพาท แต่เมื่อกรมทางหลวงดำเนินการก่อสร้างขยายทางหลวง อันมีผล เป็นการเปลี่ยนแปลงและขัดขวางเส้นทางไหลของกระแสน้ำ ประกอบกับเอกชนได้ถมดิน เพื่อก่อสร้างอาคารบริเวณติดต่อกับเขตทางมากขึ้น รวมทั้งมีการถมทางขึ้นเขตทางเพื่อทำเป็น ทางเชื่อมกับทางหลวง ทำให้ที่ดินพิพาทไม่มีทางระบายน้ำ เมื่อบทบัญญัติมาตรา ๓๗^{๕๖} แห่ง พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุมดูแล ผู้ที่สร้างทางหรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวงเพื่อเป็นทางเข้าออกทางหลวง โดยมีอำนาจกำหนด เงื่อนไขอย่างใดก็ได้เพื่ออนุญาตการก่อสร้างดังกล่าว รวมทั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการในการ จัดการเพื่อรักษาสีเขียวแวดล้อม ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่รักษาสภาพแวดล้อมให้คงเดิม โดยต้องจัดให้มีทางระบายน้ำออกจากที่นาพิพาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างขยาย

^{๕๖} พระราชบัญญัติทางหลวง พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ผู้ใดสร้างทาง ถนน หรือสิ่งอื่นใดในเขตทางหลวงเพื่อเป็นทางเข้าออกทางหลวง เว้นแต่ได้รับ อนุญาตเป็นหนังสือจากผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวง ในการอนุญาต ผู้อำนวยการ ทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะกำหนดเงื่อนไขอย่างใดก็ได้ รวมทั้งมีอำนาจกำหนดมาตรการ ในการจัดการเพื่อรักษาสีเขียวแวดล้อม การป้องกันอุบัติเหตุ และการตัดขาดของการจราจร

การอนุญาตตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีความจำเป็นแก่งานทางหรือเมื่อปรากฏว่าผู้ได้รับอนุญาตได้กระทำการผิดเงื่อนไข ที่กำหนดในการอนุญาต ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงจะเพิกถอนเสียก็ได้

ทาง ถนน หรือสิ่งอื่นใดที่สร้างขึ้นโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนด ให้ผู้อำนวยการ ทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำการดังกล่าวรื้อถอนหรือทำลายภายใน กำหนดเวลาอันสมควร ถ้าไม่ปฏิบัติตามให้ผู้อำนวยการทางหลวงหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการทางหลวงรื้อถอน หรือทำลาย โดยผู้นั้นจะเรียกร้องค่าเสียหายไม่ได้ และต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

ทางหลวงทับเส้นทางรถไฟของกระแสน้ำ และไม่ดำเนินการอย่างใดๆ เพื่อเป็นการรักษาสิ่งแวดลอม ถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดต่อเจ้าของที่นาพิพาทอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พินึกษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนของผู้เป็นเจ้าของที่นาให้แล้วเสร็จภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่คำพิพาทษาถึงที่สุด (คำพิพาทษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒/๒๕๔๘)

๒.๓.๗ กรณีอื่น ๆ

การที่กรมการประกันภัยปฏิเสธไม่วินิจฉัยสั่งการช้อร่องเรียนของราษฎรที่ขอให้เพิกถอนใบอนุญาตของบริษัทประกันภัย ซึ่งมีพฤติการณ์ประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่รถยนต์ถูกชน เนื่องจากเป็นกรณีที่ไม่มืบทบัญญัติของกฎหมายใดบัญญัติกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้ การกระทำดังกล่าวยอมไม่เป็นการละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติและไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ที่ร้องเรียน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นร้องเรียนต่อกรมการประกันภัย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ขอให้เพิกถอนใบอนุญาตของบริษัทประกันภัย ซึ่งมีพฤติการณ์ประวิงการจ่ายค่าสินไหมทดแทนในกรณีที่รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีถูกชน พร้อมทั้งขอให้บริษัทดังกล่าวชดใช้ค่าเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ใช้รถยนต์ในระหว่างการซ่อม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่วินิจฉัยสั่งการให้บริษัทประกันภัยชดใช้ค่าเสียหายตามคำขอของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพาทษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการวินิจฉัยสั่งการให้บริษัทประกันภัยชดใช้ค่าเสียหายจากการไม่ได้ใช้รถยนต์ที่อยู่ระหว่างการซ่อมให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องอันได้แก่ พระราชบัญญัติประกันวินาศภัย พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการกรมการประกันภัยกระทรวงพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบกรมการประกันภัย ว่าด้วยขั้นตอนและระยะเวลาการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน พ.ศ. ๒๕๓๖ ไม่มีบทบัญญัติใดกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทในเรื่องค่าสินไหมทดแทนระหว่างบริษัทประกันภัยกับผู้เสียหาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการวินิจฉัยสั่งการให้บริษัทประกันภัยชดใช้ค่าเสียหายจากการไม่ได้ใช้รถยนต์ที่อยู่ระหว่างการซ่อมให้แก่ผู้ฟ้องคดีเพราะไม่ใชหน้าที่

ตามกฎหมาย จึงไม่เป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๔/๒๕๔๘)

๒.๔ การชดใช้ค่าเสียหายจากการกระทำละเมิดอันเกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร

๒.๔.๑ การพิจารณาคำขอจดทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์

ในการขอขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ ต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แม้ไม่มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอไว้เป็นการเฉพาะ ก็ควรดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับเรื่อง ไม่เช่นนั้นย่อมถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร การที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่ดำเนินการพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ยื่นคำขอได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงเป็นการกระทำละเมิด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานของบริษัทหลักทรัพย์ อ. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาดและเจ้าหน้าที่รับอนุญาต ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของบริษัทในการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ลาออกจากบริษัทดังกล่าวและสมัครเข้าทำงานกับบริษัทหลักทรัพย์ บ. ในตำแหน่งเดียวกัน จากนั้นเมื่อวันที่ ๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ บริษัทหลักทรัพย์ บ. ได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทต่อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ผู้ช่วยผู้จัดการตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ผู้อำนวยการโครงการตรวจสอบพิเศษ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่พิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. ล่าช้า ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนและเสียหาย โดยไม่สามารถส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ในระบบซื้อขายหลักทรัพย์ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงขาดรายได้ เพราะลูกค้าไม่เชื่อมั่นและไม่ใช้บริการของผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเมื่อวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๔๘ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ขึ้นทะเบียนผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. และชดใช้ค่าเสียหายจากการขาดรายได้แก่ผู้ฟ้องคดี และปรากฏต่อมาว่า ภายหลังจากยื่นฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้ขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๗๐^{๕๗} แห่งพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายควบคุมดูแล

^{๕๗}พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๗๐ ให้คณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์มีอำนาจหน้าที่วางนโยบายควบคุมดูแลการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ และปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ตามวรรคหนึ่งให้รวมถึงการกำหนดระเบียบหรือข้อบังคับในเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการรับและเพิกถอนหลักทรัพย์จดทะเบียน
 - (๒) อัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติหน้าที่เป็นนายหน้า หรือตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน
 - (๓) หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการเป็นสมาชิกในตลาดหลักทรัพย์ การเลือกตั้งกรรมการตลาดหลักทรัพย์ตามมาตรา ๑๕๙ จำนวน วิธีการรับ คุณสมบัติ สิทธิและหน้าที่ วินัย การลงโทษ การประชุม ตลอดจนการโอนและการพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกตลาดหลักทรัพย์
 - (๔) การกำหนดเกี่ยวกับค่าเข้าเป็นสมาชิกค่าบำรุงเงินประกันและค่าบริการต่างๆ ที่สมาชิกจะพึงจ่ายให้แก่ตลาดหลักทรัพย์
 - (๕) หลักเกณฑ์เกี่ยวกับข้อกำหนดเพิ่มเติมในการบัญชีและการสอบบัญชี โดยไม่ขัดต่อมาตรฐานที่กำหนดโดยสถาบันวิชาชีพซึ่งหน่วยราชการที่เกี่ยวข้องให้การรับรอง
 - (๖) การประกาศรายชื่อผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการตลาดหลักทรัพย์ให้ทำการสอบบัญชีของบริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
 - (๗) หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำทะเบียนผู้ถือหลักทรัพย์จดทะเบียน การเปิดเผยฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของบริษัทที่มีหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์
 - (๘) หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการทำสัญญาเป็นนายหน้า หรือตัวแทนซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ให้แก่ลูกค้าและบริษัทหลักทรัพย์ที่มีใช้สมาชิก
 - (๙) หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ การอนุญาตให้สมาชิกซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนนอกตลาดหลักทรัพย์ และการชำระราคาและการส่งมอบหลักทรัพย์จดทะเบียนที่ได้มีการซื้อหรือขายในตลาดหลักทรัพย์
 - (๑๐) หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการห้ามซื้อหรือขายหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เป็นการชั่วคราว
 - (๑๑) หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการเข้าไปตรวจสอบเอกสารและสมุดบัญชีของสมาชิกตลาดหลักทรัพย์
 - (๑๒) เวลาทำการประจำวัน และวันหยุดทำการสำหรับการซื้อขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์
 - (๑๓) หลักเกณฑ์เงื่อนไขและวิธีการเกี่ยวกับการจัดทำและเปิดเผยรายงานการถือหลักทรัพย์ รวมทั้งกำหนดระยะเวลาการรับรองการโอนหลักทรัพย์และการออกใบหลักทรัพย์
 - (๑๔) การบรรจุ แต่งตั้ง ถอดถอนพนักงานและลูกจ้าง วินัย การลงโทษพนักงานและลูกจ้างของตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนการร้องทุกข์และระเบียบวิธีปฏิบัติงานของตลาดหลักทรัพย์
 - (๑๕) การกำหนดตำแหน่ง อัตราเงินเดือน ค่าจ้างและเงินบำเหน็จรางวัลพนักงานและลูกจ้างของตลาดหลักทรัพย์
 - (๑๖) การสงเคราะห์พนักงานและลูกจ้างหรือผู้พ้นจากการเป็นพนักงานและลูกจ้างของตลาดหลักทรัพย์ ตลอดจนครอบครัวของบุคคลเหล่านั้น
 - (๑๗) การอื่นใดที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์
- การกำหนดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบหรือข้อบังคับตาม (๒) (๓) (๔) (๘) (๙) (๑๐) (๑๑) และ (๑๒) ต้องรับฟังความเห็นจากที่ประชุมสมาชิกก่อน และการกำหนดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับตาม (๑) (๒) (๓) (๔) (๕) (๖) (๗) (๑๑) และ (๑๗) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. แล้ว จึงให้ใช้บังคับได้

การดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ และปฏิบัติการอื่นใดเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ โดยรวมถึงการกำหนดระเบียบ หรือข้อบังคับในอัตราค่าธรรมเนียมในการปฏิบัติหน้าที่นายหน้า หรือตัวแทนในการซื้อขายหลักทรัพย์จดทะเบียน และการอื่นใดที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของตลาดหลักทรัพย์ เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นอดีตพนักงานบริษัทหลักทรัพย์ อ. ตำแหน่งเจ้าหน้าที่ การตลาดและเจ้าหน้าที่รับอนุญาต ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของบริษัทในการซื้อขายหลักทรัพย์ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ต่อมา ผู้ฟ้องคดีลาออกจากบริษัทหลักทรัพย์ อ. และสมัคร เข้าทำงานที่บริษัทหลักทรัพย์ บ. ในตำแหน่งเดียวกัน โดยบริษัทหลักทรัพย์ บ. ได้ยื่นคำขอ ชื่นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ และผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคำขอดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จึงเป็น กรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอต่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่พระราชบัญญัติ หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนด ซึ่งตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติ จัดตั้งศาลปกครองฯ บัญญัติว่า การฟ้องคดีปกครองจะต้องยื่นฟ้องภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้ หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี หรือนับแต่วันที่พ้นเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ ร้องขอต่อหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนด และไม่ได้รับหนังสือชี้แจงจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือได้รับ แต่เป็นคำชี้แจงที่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่มีเหตุผล แล้วแต่กรณี เว้นแต่จะมีบทกฎหมายเฉพาะ กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็น กฎหมายเฉพาะในเรื่องนี้มีได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนเจ้าหน้าที่ รับอนุญาตไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่จึงต้องพิจารณาคำขอขึ้นทะเบียนของผู้ฟ้องคดีภายในระยะเวลา อันสมควร โดยเทียบเคียงกับสิทธิการฟ้องคดีแล้วระยะเวลาอันสมควรจึงน่าจะเป็นเก้าสิบวัน

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียนจากผู้ฟ้องคดี เป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. เมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสี่จึงต้องดำเนินการพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ กล่าวคือ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ต้องพิจารณาคำขอให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๔๘ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่มิได้ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว เหตุแห่งการฟ้องคดี ต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่พิจารณาคำขอ ขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. ให้แล้วเสร็จ จึงเกิดขึ้น ตั้งแต่วันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๔๘ แต่การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่ใช้เวลาในการพิจารณาคำขอของ ผู้ฟ้องคดีนับตั้งแต่วันที่รับคำขอเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘ จนถึงวันที่ขึ้นทะเบียนให้ ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เป็นเวลาถึง ๑๖๖ วัน หรือกว่า ๕ เดือนเศษ โดยอ้างว่าต้องใช้เวลาในการพิจารณาคำขอของ

ผู้ฟ้องคดีเนื่องจากนายจ้างเดิมของผู้ฟ้องคดีร้องเรียน นั้น เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติหลักทรัพย์ และตลาดหลักทรัพย์ฯ จะมีได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาคำขอในกรณีที่มีการร้องเรียน ก็ตาม แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองก็ต้องดำเนินการภายในระยะเวลาอันสมควร การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง ใช้เวลาในการพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีนับตั้งแต่วันที่ได้รับคำขอจนถึงวันที่ขึ้นทะเบียน ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเวลาถึง ๕ เดือนเศษ ย่อมเป็นการดำเนินการโดยไม่ชอบ กรณีจึงเป็นการ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองในข้อนี้จึงฟังไม่ขึ้น และการที่ผู้ฟ้องคดีได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตล่าช้า ย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงานของผู้ฟ้องคดี แม้ผู้ฟ้องคดีจะยังสามารถปฏิบัติหน้าที่ ในตำแหน่งเจ้าหน้าที่การตลาดได้ แต่ก็ไม่สามารถให้บริการส่งคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์ ในระบบซื้อขายหลักทรัพย์แก่ลูกค้าได้ ทำให้การปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีขาดความคล่องตัว ผู้ฟ้องคดีจึงได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองพิจารณาขึ้นทะเบียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าหน้าที่รับอนุญาตของบริษัทหลักทรัพย์ บ. ล่าช้าเกินสมควร จึงเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อน และเสียหายจากการขาดรายได้เดือนละ ๑๒,๐๐๐ บาท และค่าตอบแทนจากมูลค่าซื้อขาย หลักทรัพย์ร้อยละ ๒๗.๕ ของค่าธรรมเนียมการซื้อขายหลักทรัพย์ในแต่ละเดือน การที่ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองใช้เวลาการพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีแล้วเสร็จล่าช้ากว่าระยะเวลาอันสมควรเป็นเวลา ๒ เดือนเศษ จึงเห็นสมควรกำหนดค่าเสียหายให้ประมาณเดือนละ ๓๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๖๐,๐๐๐ บาท และเมื่อศาลกำหนดค่าเสียหายรวมแล้วจึงไม่มีเหตุจะต้องกำหนดค่าเสียหาย เป็นรายเดือนให้ผู้ฟ้องคดีภายหลังฟ้องคดีอีก สำหรับการชำระดอกเบี้ย นั้น โดยที่มาตรา ๒๐๖^{๔๔} และมาตรา ๒๒๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กำหนดว่า ในกรณีนี้อันเกิดแต่ มูลละเมิดลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาทำละเมิด และหนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่าง เวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี แต่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอให้ชำระดอกเบี้ยตั้งแต่วันถัดจากวันฟ้อง ศาลจึงกำหนดให้ตามคำขอ

อย่างไรก็ตาม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ เป็นเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กระทำละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิด ของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิด ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ ไม่ได้ คงฟ้องได้แต่เฉพาะผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ถึงที่ ๔ ต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีด้วยนั้น จึงฟังไม่ขึ้น จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระเงินจำนวน ๖๐,๐๐๐ บาท ให้ผู้ฟ้องคดี

^{๔๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๐๖ ในกรณีนี้อันเกิดแต่มูลละเมิด ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดมาแต่เวลาที่ทำละเมิด

พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับตั้งแต่วันถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระแล้วเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๓/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๑๗/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๑๘/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๑๙/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๒๐/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๒๑/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๖๐/๒๕๕๒ ที่ อ.๓๙๑/๒๕๕๒ ที่ อ.๔๒๗/๒๕๕๒ และที่ อ.๔๒๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๒.๔.๒ การขอคืนของกลาง

ข้อบังคับการเก็บของกลาง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๘๐ กำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่แจ้งผลเกี่ยวกับของกลางให้พนักงานสอบสวนทราบ เมื่อปรากฏว่าพนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งคืนของกลางไปยังพนักงานสอบสวน ภายหลังจากมีความเห็นควรคืนของกลางเป็นเวลาถึงหกเดือนเศษ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร ทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดประโยชน์จากการใช้สอยรถยนต์ อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

สรุปข้อเท็จจริง

เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมพนักงานขับรถของผู้ฟ้องคดีในข้อหาเกี่ยวข้องกับยาเสพติด พร้อมกับยึดรถยนต์คันที่พนักงานขับรถดังกล่าวใช้ขับในการประกอบกิจการเดินรถรับจ้างสาธารณะอันเป็นกิจการของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นของกลางในคดีเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนิติบุคคลและเป็นผู้เช่ารถยนต์คันดังกล่าวมาใช้ในกิจการของตนเห็นว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นกับการกระทำผิดข้างต้น จึงขอรับรถยนต์ของกลางคืนจากพนักงานสอบสวนเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ แต่ไม่ได้รับรถยนต์คืน และหลังจากที่มีการส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการแล้ว พนักงานสอบสวนได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีติดต่อขอรับรถยนต์พิพาทคืนจากพนักงานอัยการ โดยให้เหตุผลว่าอำนาจในการคืนรถอยู่กับพนักงานอัยการ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ พนักงานอัยการมีความเห็นควรส่งฟ้องผู้ต้องหาและริบของกลางส่วนรถยนต์คันพิพาทเห็นว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลภายนอกและไม่ปรากฏว่าเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด จึงได้แจ้งให้พนักงานสอบสวนจัดการตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการยึดรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีไว้เป็นการกระทำโดยปราศจากมูลอันจะอ้างตามกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดประโยชน์จากการใช้สอยรถยนต์ จึงยื่นฟ้องสำนักงานอัยการสูงสุด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ให้ชดเชยค่าเสียหาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีได้ติดต่อขอรับรถยนต์คืนจากพนักงานอัยการก็ตาม แต่โดยที่ตามหนังสือกรมอัยการที่ มท ๑๒๐๓/ว.๑ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๐ เรื่อง การดำเนินคดีและแจ้งผลเกี่ยวกับทรัพย์สินของกลาง กำหนดว่าการแจ้งผลกรณีเสร็จคดี ชั้นอัยการ เมื่อมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาทุกคนหรือสั่งฟ้องผู้ต้องหาบางคนและมีความเห็นไม่ขอรับ ทรัพย์สินของกลางใดเนื่องจากของกลางนั้นรับไม่ได้ตามกฎหมายหรือไม่อาจใช้เป็นพยานหลักฐาน ในคดีได้ และไม่จำเป็นที่จะต้องยึดของกลางนั้นไว้วินิจฉัยในคดีอีก ให้แจ้งผลเกี่ยวกับทรัพย์สิน ของกลางภายใน ๗ วัน หลังจากที่มีความเห็นดังกล่าวโดยไม่ต้องรอจนกว่าคดีถึงที่สุด แม้ว่า หนังสือดังกล่าวจะมีใช้กฎหมาย แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้กำหนดระเบียบดังกล่าว ขึ้นใช้บังคับ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ย่อมต้องผูกพันตามระเบียบที่ตนเองเป็นผู้กำหนด จะกล่าวอ้าง เพื่อมิให้ต้องรับผิดชอบบุคคลภายนอกที่ได้รับผลกระทบจากการไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว ย่อมเป็นการไม่ชอบ ประกอบกับข้อบังคับการเก็บของกลาง กระทรวงมหาดไทย พ.ศ. ๒๔๙๐ กำหนดให้พนักงานอัยการมีหน้าที่แจ้งผลเกี่ยวกับของกลางให้พนักงานสอบสวนทราบ ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าพนักงานอัยการมีหนังสือแจ้งคืนของกลางไปยังพนักงานสอบสวนภายหลังจาก มีความเห็นควรคืนของกลางเป็นเวลาถึงหกเดือนเศษ จึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติล่าช้าเกินสมควร อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้ ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๑/๒๕๔๙)

๒.๔.๓ กรณีอื่น ๆ

การดำเนินเรื่องร้องทุกข์ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค ได้มีกฎหมายกำหนดระยะเวลาในการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ของสำนักงานคณะกรรมการ คุ้มครองผู้บริโภคไว้เป็นการเฉพาะ ในการดำเนินการดังกล่าวจึงต้องให้แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ไม่เช่นนั้นย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร และหากเกิดความเสียหายขึ้นจากเหตุดังกล่าวย่อมเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ร้องทุกข์ต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เพื่อให้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่กับผู้ประกอบธุรกิจขายบริการ Time Sharing ที่ปฏิบัติผิดเงื่อนไขจากเอกสารโฆษณา โดยมีการเรียกเก็บค่าบำรุงรายปีจากสมาชิก ทั้งที่ได้ระบุไว้ในเอกสารดังกล่าวว่าเมื่อมีการชำระเงินเป็นสมาชิกแล้วจะได้สิทธิเข้าพัก ในโรงแรมโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ อีก ซึ่งได้ฟ้องขอให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครอง

ผู้บริโภครู้ค่าเสียหายอันเนื่องมาจากการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควรเป็นเหตุให้ผู้ร้องทุกข์ได้รับความเสียหายมากกว่าความเสียหายเดิมที่ได้รับก่อนนำเรื่องมาร้องทุกข์

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๐ (๑)^{๕๙} แห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีหน้าที่รับเรื่องร้องทุกข์ที่ผู้บริโภคได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ดังกล่าวตามมาตรา ๑๐ (๑)^{๖๐} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งตามความในข้อ ๕^{๖๑} ข้อ ๖^{๖๒} ข้อ ๗^{๖๓} และข้อ ๘^{๖๔} ของระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องเสนอเรื่องร้องทุกข์

^{๕๙-๖๐} พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒

มาตรา ๑๐ คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๐ ให้สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) รับเรื่องร้องทุกข์จากผู้บริโภคที่ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ประกอบธุรกิจ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๖๑-๖๔} ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชนของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๔๒

ข้อ ๕ การรับหนังสือเข้า ให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารทั่วไปเป็นผู้ดำเนินการลงรับหนังสือ และเสนอเลขที่การลงนามเพื่อมอบหมายให้ส่วนที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ โดยฝ่ายบริหารทั่วไปเป็นผู้ดำเนินการส่งเรื่องให้ส่วนต่างๆ ตามที่เลขที่การสั่งการและส่วนต่างๆ ที่ได้รับเรื่องลงรับเรื่องแล้วเสนอผู้อำนวยการพิจารณาสั่งการให้เจ้าหน้าที่ในส่วนนั้นเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการต่อไป ภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันรับหนังสือเข้า

ข้อ ๖ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมเอกสารหลักฐานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสนอผู้อำนวยการภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันเริ่มดำเนินการ เพื่อนำเสนอผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงนามในหนังสือส่งเรื่องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาหรือในหนังสือเชิญกรณีมาพบพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเจรจาไกล่เกลี่ย

ข้อ ๗ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคได้รับแจ้งผลการดำเนินการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผลการเจรจาไกล่เกลี่ยแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบเสนอผู้บังคับบัญชาแจ้งผลให้คู่กรณีทราบ ภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับแจ้ง

ข้อ ๘ ในกรณีที่เลขที่การเห็นสมควรให้ดำเนินการแก่ผู้ประกอบธุรกิจ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประมวลเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค คณะกรรมการเฉพาะเรื่อง หรือคณะอนุกรรมการที่คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคแต่งตั้ง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาภายใน ๓๐ วันทำการ นับแต่วันที่เลขที่การได้สั่งการดังกล่าว

ฯลฯ

ฯลฯ

ต่อเลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อสั่งการภายใน ๒ วันทำการ นับแต่วันได้รับหนังสือร้องทุกข์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบตรวจสอบข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานด้วยการมีหนังสือเชิญคู่กรณีมาพบเพื่อเจรจาไกล่เกลี่ยภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่เริ่มดำเนินการ และให้สำนักงานฯ แจ้งผลการเจรจาไกล่เกลี่ยให้คู่กรณีทราบภายใน ๑๕ วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผลการเจรจาไกล่เกลี่ย และกรณีที่เลขาธิการคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคเห็นสมควรให้ดำเนินคดีแก่ผู้ประกอบการธุรกิจ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประมวลเรื่องเสนอต่อคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคภายใน ๓๐ วันทำการ นับแต่วันที่เลขาธิการฯ สั่งการ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า นับตั้งแต่วันที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ได้รับคำสั่งให้ดำเนินการจนถึงวันที่มีหนังสือจากสำนักงานฯ แจ้งให้คู่กรณีมาเจรจาไกล่เกลี่ย เป็นระยะเวลาห่างกันถึง ๗๙ วัน จึงถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควรจากที่ระเบียบคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ว่าด้วยการปฏิบัติราชการเพื่อประชาชน กำหนดไว้ แต่โดยที่ความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับซึ่งเป็นความเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ใช้สิทธิเข้าพักในโรงแรม และต้องเสียค่าบำรุงประจำปีไม่ได้เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร แต่เป็นความเสียหายอันเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีเองไม่ได้ปฏิบัติตามสัญญาในฐานะคู่สัญญากับผู้ประกอบการ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่ต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ พิกษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๙/๒๕๔๘)

บทที่ ๑๙

คดีปกครองเกี่ยวกับความรับผิดชอบอื่น

๑. กรณีเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

๑.๑ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน

ศาลปกครองเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจตุลาการย่อมต้องถูกผูกพันที่จะต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ถูกเวนคืนซึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ศาลปกครองจึงมีอำนาจตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าทดแทนของฝ่ายปกครอง และมีดุลพินิจในการกำหนดค่าทดแทนพร้อมดอกเบี้ย ในจำนวนที่เพิ่มขึ้นให้เหมาะสม เป็นธรรมและชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งมีอำนาจกำหนด ค่าบังคับให้จ่ายเงินค่าทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามที่กฎหมาย กำหนด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินจำนวนสี่แปลง คือ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๐๓๐ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๐๓๒ ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๐๕๒๓ และที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๐๘๗๒ โดยที่ดิน ทั้งสี่แปลงดังกล่าวอยู่ในแนวเขตเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้พิจารณากำหนดค่าทดแทน โดยพิจารณาจากราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดซึ่งบริษัทที่ปรึกษาได้นำเสนอราคาของ อสังหาริมทรัพย์ที่มีการตีราคาไว้เพื่อประโยชน์แก่การเสียภาษีบำรุงท้องที่ และราคาประเมิน ทุนทรัพย์ฯ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดค่าทดแทนที่ดินติดถนนที่มีความกว้าง ของถนน ๓ เมตร ตารางวาละ ๔,๕๐๐ บาท ที่ดินติดถนนดินที่มีความกว้างของถนน ๖ เมตร ตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท ถึง ๗,๐๐๐ บาท ที่ดินติดถนนดินลูกรังที่มีความกว้างของถนน ๖ เมตร ตารางวาละ ๘,๐๐๐ บาท ถึง ๑๑,๐๐๐ บาท และที่ดินติดถนนลาดยางที่มีความกว้างของถนน ๕ เมตร ถึง ๖ เมตร ตารางวาละ ๑๑,๐๐๐ บาท ถึง ๑๓,๐๐๐ บาท ต่อมาพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้หมดอายุลง และได้มีการตรา พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการกำหนด ราคาเบื้องต้นมีมติให้นำราคาค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ กำหนดไว้มาเป็นฐานข้อมูลประกอบการ พิจารณากำหนดราคาเบื้องต้น และกำหนดค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีสำหรับที่ดิน

โฉนดเลขที่ ๗๐๓๐ ตารางวาละ ๖,๘๐๐ บาท ที่ดินโฉนดเลขที่ ๗๐๓๒ ตารางวาละ ๖,๘๐๐ บาท ที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๐๕๒๓ ตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท และที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๐๘๗๒ ตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนแล้วแต่ไม่พอใจเงินค่าทดแทนดังกล่าว จึงยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอค่าทดแทนที่ดินเพิ่มเป็นตารางวาละ ๒๐,๐๐๐ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังไม่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันจ่ายค่าทดแทนที่ดินเพิ่มเป็นตารางวาละ ๒๐,๐๐๐ บาท ให้ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการพิจารณากำหนดค่าทดแทนหรือการพิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นฝ่ายปกครองหาได้มีดุลพินิจกำหนดค่าทดแทนตามอำเภอใจไม่ หากแต่การใช้ดุลพินิจย่อมต้องอยู่ภายในกรอบหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด และจะต้องถูกตรวจสอบได้ โดยเฉพาะเมื่อการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองถูกโต้แย้งหรือถูกยกขึ้นกล่าวอ้างเป็นข้อพิพาทต่อศาล อำนาจการตรวจสอบข้อพิพาทที่เป็นผลมาจากการใช้ดุลพินิจของฝ่ายปกครองย่อมเป็นอำนาจของฝ่ายตุลาการ ดังนั้น ข้ออ้างตามอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่ว่า การตรวจสอบดุลพินิจในการกำหนดค่าทดแทนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายตามมติของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด ก็มีใช้เหตุที่ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งใช้อำนาจตุลาการและมีต้องรับผิดชอบต่อฝ่ายนิติบัญญัติที่จะมีอำนาจก้าวล่วงอำนาจของฝ่ายบริหาร นั้น จึงฟังไม่ขึ้น และศาลซึ่งเป็นองค์กรผู้ใช้อำนาจตุลาการย่อมต้องถูกผูกพันที่จะต้องคำนึงถึงสิทธิของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ถูกเวนคืนซึ่งเป็นผู้ทรงสิทธิตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญด้วยเช่นเดียวกัน และตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม^๑ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ บัญญัติให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการกำหนดเงินค่าทดแทนพร้อมดอกเบี้ยในจำนวนที่เพิ่มขึ้นให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้ นอกจากนี้ ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (ก) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ยังบัญญัติให้ศาลปกครองมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้ใช้เงินหรือให้ส่งมอบทรัพย์สินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ

^๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๖

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนได้รับดอกเบี้ยในอัตราสูงสุดของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินในจำนวนเงินที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้ นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนนั้น

โดยจะกำหนดระยะเวลาและเงื่อนไขอื่นๆ ไว้ด้วยก็ได้ ในกรณีที่มีการฟ้องเกี่ยวกับการกระทำละเมิด หรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากบทบัญญัติดังกล่าว จึงเห็นได้ว่านอกจากศาลปกครองจะมีอำนาจตรวจสอบการใช้ดุลพินิจในการกำหนดค่าทดแทน ของฝ่ายปกครองแล้ว ยังมีอำนาจใช้ดุลพินิจกำหนดค่าทดแทนพร้อมดอกเบี้ยในจำนวนที่เพิ่มขึ้น ให้เหมาะสม เป็นธรรม และชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งมีอำนาจกำหนดค่าบังคับให้จ่ายเงิน ค่าทดแทนดังกล่าวให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามที่กฎหมายกำหนดอีกด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดี ได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้กำหนดค่าทดแทนในจำนวนที่เพิ่มขึ้นให้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรม ศาลปกครองชั้นต้นย่อมมีอำนาจตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของผู้ฟ้องคดีและกำหนดค่าทดแทน ที่ดินทั้งสี่แปลงของผู้ฟ้องคดีให้ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรมได้ เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีแปลงที่หนึ่ง โฉนดเลขที่ ๗๐๓๐ และแปลงที่สองโฉนดเลขที่ ๗๐๓๒ อยู่ติดถนนดินที่มีความกว้างของถนน ๖ เมตร อีกทั้งถนนดินและถนนดินลูกรังมีสภาพที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงสมควรกำหนด ค่าทดแทนที่ดินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นตารางวาละ ๙,๐๐๐ บาท ส่วนที่ดินแปลงที่สาม โฉนดเลขที่ ๑๔๐๕๒๓ แม้ว่าไม่อยู่ติดทางสาธารณะแต่ก็อยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกับที่ดินแปลงที่หนึ่ง โฉนดเลขที่ ๗๐๓๐ ของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินทั้งสองแปลงซึ่งเป็นที่ดินแปลงเล็ก ที่อยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกันจึงต้องถือว่าเป็นที่ดินที่มีทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะด้วย สมควร กำหนดค่าทดแทนตารางวาละ ๙,๐๐๐ บาท เท่ากัน และที่ดินแปลงที่สี่โฉนดเลขที่ ๑๔๐๘๗๒ แม้ว่าไม่อยู่ติดทางสาธารณะ แต่ก็อยู่ติดต่อกันเป็นผืนเดียวกับที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๐๘๗๓ ซึ่งอยู่ ติดทางสาธารณะและปรากฏว่าเดิมที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๔๐๘๗๓ เป็นที่ดินของผู้ฟ้องคดีในขณะที่ มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ ทำให้ที่ดิน แปลงที่สี่โฉนดเลขที่ ๑๔๐๘๗๒ สามารถใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นทางเข้าออกสู่ทางสาธารณะได้ จึงสมควรได้รับค่าทดแทนตารางวาละ ๙,๐๐๐ บาท เท่ากับที่ดินติดทางสาธารณะ พิพากษาให้ ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าทดแทนที่ดินตารางวาละ ๙,๐๐๐ บาท เท่ากับที่ดินติดทางสาธารณะ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๗/๒๕๕๒)

การนำราคาซื้อขายที่ดินโดยวิธีการปรองดองมากำหนดเป็นเงินค่าทดแทน ให้กับเจ้าของที่ดินที่ไม่ยอมตกลงปรองดองด้วย และการกำหนดเงินค่าทดแทน โดยคำนึงถึงระยะห่างจากถนนเป็นหลัก โดยไม่ได้พิจารณาถึงสภาพและที่ตั้งของที่ดิน แต่ละแปลง และราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาดของที่ดินตามที่เป็นอยู่จริงในวัน ใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาฯ และมีได้คำนึงถึงความเสียหายของผู้ถูกเวนคืนมาประกอบการ กำหนดเงินค่าทดแทน จึงไม่ถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติว่าด้วย การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิครอบครองที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) ที่ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อก่อสร้างคลองผันน้ำท่านางสังข์ – บ้านบางตุ่ม คณะกรรมการกำหนดราคาค่าทดแทนเบื้องต้นได้กำหนดเงินค่าทดแทนตามบัญชีกำหนดราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยปรับเพิ่มราคาค่าทดแทนที่ดินให้สูงกว่าบัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ คือที่ดินในส่วนที่ติดถนนระยะ ๔๐ เมตร จากระยะไร่ละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท เป็นไร่ละ ๒๐๐,๐๐๐ บาท และส่วนที่พันระยะ ๔๐ เมตร จากระยะไร่ละ ๓๐,๐๐๐ บาท เป็นไร่ละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ที่ดินของผู้ฟ้องคดีเนื้อที่ ๖ ไร่ ๑ งาน ๒๐ ตารางวา ถูกเวนคืนเนื้อที่ ๒ ไร่ ๔๐ ตารางวา เป็นส่วนที่ติดถนนระยะ ๔๐ เมตร เนื้อที่ ๑ ไร่ ๕๐ ตารางวา และเป็นส่วนที่พันระยะ ๔๐ เมตร เนื้อที่ ๓ งาน ๙๐ ตารางวา คิดเป็นเงินค่าทดแทนทั้งสิ้น ๓๒๒,๕๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจค่าทดแทนดังกล่าวจึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ให้ยื่นราคาค่าทดแทนตามที่คณะกรรมการฯ กำหนด แต่ในระหว่างพิจารณาอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในราคาตารางวาละ ๒,๐๐๐ บาท ทั้งแปลง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้นำราคาซื้อขายที่ดินโดยวิธีการปรองดองมากำหนดเป็นเงินค่าทดแทนให้กับเจ้าของที่ดินที่ไม่ยอมตกลงปรองดองด้วย ซึ่งเป็นการخذเงินค่าทดแทนที่ดินโดยนำราคาในภาพรวมมากำหนดเป็นเงินค่าทดแทนสำหรับที่ดินแต่ละแปลงที่ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกาและกำหนดสภาพที่ดินโดยคำนึงถึงระยะห่างจากถนนเป็นหลัก โดยไม่ได้พิจารณาถึงสภาพและที่ตั้งของที่ดินแต่ละแปลง และราคาที่ซื้อขายตามปกติในท้องตลาดตามที่เป็นอยู่จริงในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา และมีได้คำนึงถึงความเสียหายของผู้ฟ้องคดีมาประกอบการกำหนดค่าทดแทน จึงไม่น่าจะถูกต้องตามรัฐธรรมนูญและมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง

(๑) ถึง (๕)^๒ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ประกอบกับที่ดินพิพาทก่อนถูกเวนคืนมีสภาพเป็นสีเหลี่ยมผืนผ้าและตั้งอยู่ติดถนนสายบ้านอุ่มตะเภา - บ้านดอนทรายแก้วเป็นแนวยาว สัดส่วนระยะที่เป็นความกว้างที่ติดถนนมากกว่าความลึกจากถนนของแปลงที่ดินพิพาท จึงถือได้ว่าที่ดินพิพาททั้งแปลงมีสภาพอยู่ในทำเลที่ดี จึงไม่น่าจะมีราคาที่เหมาะสมจะมีการซื้อขายกันจริงในท้องตลาดแบ่งแยกเป็นสัดส่วนระยะห่างจากถนน แต่ควรมีราคาเท่ากันตลอดทั้งแปลง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นสองราคาโดยแบ่งที่ดินออกเป็น ๒ ส่วน จึงไม่น่าจะถูกต้องและไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี เมื่อการเวนคืนในคดีนี้เป็นการเวนคืนเพื่อขุดคลองส่งน้ำโดยไม่มีผลทำให้ราคาที่ดินในละแวกบริเวณที่ขุดเพิ่มขึ้นแต่อย่างใด ทั้งที่ดินส่วนที่เหลือก็ใช้ประโยชน์ได้น้อยลง เมื่อนำข้อมูลจากราคาซื้อขายที่ดินในละแวกเดียวกันกับที่ดินที่พิพาท ซึ่งมีราคาเฉลี่ยตารางวาละ ๗๓๕ - ๗๕๗ บาท หรือไร่ละ ๒๙๔,๐๐๐ - ๓๐๒,๘๐๐ บาท ประกอบกับความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับจากการเวนคืนที่ดินมาระคนกันแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงควรได้รับค่าทดแทนตลอดทั้งแปลงในราคาไร่ละ ๒๖๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๒๒๓,๕๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๘/๒๕๕๒)

๑.๑.๑ การกำหนดค่าทดแทนต้องนำราคาในวันที่ใช้บังคับพระราชกฤษฎีกา กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนมาเป็นเกณฑ์ และต้องพิจารณาเกี่ยวกับสภาพทำเล และที่ตั้งของที่ดินแปลงข้างเคียงประกอบด้วย

กรณีที่ที่ดินที่ถูกเวนคืนสองแปลงมีสภาพทำเล และที่ตั้งใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง การที่หน่วยงานทางปกครองกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินทั้งสองแปลงให้แตกต่างกัน ย่อมไม่เป็นธรรมแก่ผู้ถูกเวนคืนแต่ละราย และหากที่ดินส่วนที่เหลือ

^๒ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๑ เงินค่าทดแทนที่จะให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๑๘ นั้น ถ้ามิได้บัญญัติไว้เป็นพิเศษในพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับใดโดยเฉพาะแล้ว ให้กำหนดโดยคำนึงถึง

(๑) ราคาที่ซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนตามที่เป็นอยู่ในวันใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖

(๒) ราคาของอสังหาริมทรัพย์ที่มีการตีราคาไว้เพื่อประโยชน์แก่การเสียภาษีบำรุงท้องที่

(๓) ราคาประเมินทุนทรัพย์เพื่อเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม

(๔) สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์นั้น และ

(๕) เหตุและวัตถุประสงค์ของการเวนคืน

จากการเวนคืนมีราคาลดลงหรือเพิ่มขึ้น หน่วยงานทางปกครองจะต้องพิจารณาให้ความช่วยเหลือหรือลดราคาค่าทดแทนลงตามส่วน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกเวนคืนบางส่วนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีตารางวาละ ๑๘,๐๐๐ บาท เท่ากับราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจค่าทดแทนที่ได้รับจึงยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมขอให้กำหนดค่าทดแทนที่ดินเพิ่มเป็นตารางวาละ ๑๘๐,๐๐๐ บาท คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแต่งตั้งได้พิจารณาเพิ่มเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นตารางวาละ ๒๐,๐๐๐ บาท ตามหลักเกณฑ์การกำหนดเงินค่าทดแทนข้อ (๙.๒) ที่กำหนดว่า ส่วนที่พื้นระยะ ๒๐ เมตร เพิ่มเป็นตารางวาละไม่เกิน ๒๕,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดียังไม่พอใจในจำนวนเงินค่าทดแทนที่ได้รับ จึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นเป็นตารางวาละ ๔๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ที่ดินของผู้ฟ้องคดีตั้งอยู่ติดถนนสุขสวัสดิ์และเป็นที่ตั้งโรงงานผลิตเครื่องใช้พลาสติกและเครื่องโม่ผสมคอนกรีต บริเวณที่ถูกเวนคืนเป็นที่ยังอาคารโรงงานและที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินย่านชุมชนหนาแน่นและย่านธุรกิจ ผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินให้แก่ นาง ส. ที่อยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีในราคาตารางวาละ ๒๒,๕๐๐ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีในราคาตารางวาละ ๒๐,๐๐๐ บาท จึงเห็นได้ว่าที่ดินทั้งสองแปลงอยู่ติดถนนสุขสวัสดิ์และมีสภาพทำเลอยู่ในที่ชุมชนหนาแน่นเป็นอาคารย่านธุรกิจประกอบการพาณิชย์และมีเนื้อที่ดินติดกันจึงเป็นที่ดินที่มีสภาพทำเลและที่ตั้งใกล้เคียงกันอย่างยิ่ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินทั้งสองแปลงให้แตกต่างกันจึงไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี แม้ที่ดินของนาง ส. หลังการถูกเวนคืนจะแยกเป็น ๒ ฝั่ง โดยฝั่งเหนือไม่สามารถออกสู่นถนนสุขสวัสดิ์ได้เช่นเดิม แต่ก็ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า การที่ที่ดินของนาง ส. ถูกแบ่งเป็นสองแปลงเป็นเหตุให้ที่ดินดังกล่าวมีราคาลดลงหรือเพิ่มขึ้น และหากที่ดินส่วนที่เหลือมีราคาลดลงหรือเพิ่มขึ้น หน่วยงานทางปกครองจะต้องพิจารณาให้ความช่วยเหลือหรือลดราคาชดเชยค่าทดแทนลงตามส่วนตามหลักเกณฑ์และวิธีการอีกส่วนหนึ่ง และเมื่อที่ดินทั้งสองแปลงอยู่ในทำเลที่ดีอยู่แล้ว จึงเป็นกรณีที่ที่ดินพิพาทไม่ได้รับประโยชน์จากการเวนคืน พิพากษาให้

ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายค่าทดแทนที่ดินเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นตารางวาละ ๒๒,๕๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๕/๒๕๕๒)

การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นและคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดิน กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีต่างจากที่ดินแปลงข้างเคียง เนื่องจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีและที่ดินแปลงข้างเคียงมีข้อเท็จจริงในสาระสำคัญที่แตกต่างกันนั้น เป็นการกำหนดค่าทดแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว ไม่อาจถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน บ้านพักอาศัยและสิ่งปลูกสร้างอื่น ที่ถูกเวนคืนทั้งหมดตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดค่าทดแทนที่ดินให้เป็นสองราคา โดยส่วนแรก เป็นที่ดินติดเขตเทศบาลเมืองสระบุรีในระยะ ๑,๐๐๐ เมตร ติดถนนพหลโยธินระยะ ๔๐ เมตร กำหนดอัตราไร่ละ ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท และส่วนที่สองเป็นที่ดินต่อจากหน่วยที่ ๑ ระยะ ๘๐ เมตร อัตราไร่ละ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างเป็นเงิน ๒,๔๒๐,๐๗๕ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าค่าทดแทนที่ได้รับยังไม่เป็นธรรม จึงยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อขอค่าทดแทนที่ดินเพิ่มในราคาตารางวาละ ๓๐,๐๐๐ บาท หรือไร่ละ ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และขอค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างเพิ่ม ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินเห็นว่า ที่ดินพิพาทได้รับเงินค่าทดแทนเบื้องต้นมีราคาสูงพอสมควรแล้ว จึงมีมติให้ยื่นราคา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจผลการพิจารณาอุทธรณ์ เนื่องจากที่ดินของนาง ว. ที่ถูกเวนคืนพร้อมกัน ซึ่งอยู่ติดถนนพหลโยธินและห่างจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีออกไปประมาณ ๒๒๐ เมตร ที่ดินมีสภาพเหมือนกันทุกประการโดยเป็นที่อยู่อาศัยและพัฒนาแล้ว แต่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ฯ กำหนดค่าทดแทนที่ดินเพิ่มให้นาง ว. จากไร่ละ ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นไร่ละ ๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงเห็นว่า การวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติและไม่เป็นธรรม จึงมีหนังสือร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัยร้องทุกข์ขอให้มีการพิจารณาทบทวนการกำหนดเงินค่าทดแทนใหม่ให้ผู้ถูกต้องและเป็นธรรม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินเห็นว่า ค่าทดแทนเบื้องต้นของที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีราคาสูงพอสมควรแล้ว จึงมีมติให้ยื่นราคาโดยได้รับความเห็นชอบจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น เห็นว่า เมื่อคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นและคณะกรรมการ

พิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินได้กำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยพิจารณา พังข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสภาพ ทำเลที่ตั้ง ขนาดของที่ดิน โดยนำเอาราคาประเมินทุนทรัพย์ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเป็นหลักเกณฑ์กำหนดค่าทดแทนที่ดิน เนื่องจากไม่สามารถ พิจารณาซื้อขายที่จดทะเบียนและมีราคาสูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ ได้ ซึ่งที่ดินของผู้ฟ้องคดี อยู่ในหน่วยราคาประเมินทุนทรัพย์ โชน ๐๑ บล็อกบี หน่วยที่ ๑ ที่ดินติดต่อเขตเทศบาล เมืองสระบุรีในระยะ ๑,๐๐๐ เมตร ติดถนนพหลโยธินระยะ ๔๐ เมตร ราคาไร่ละ ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท และหน่วยที่ ๒ ที่ดินต่อจากหน่วยที่ ๑ ระยะ ๘๐ เมตร ราคาไร่ละ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท การกำหนด ค่าทดแทนที่ดินรายนี้จึงชอบด้วยมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืน อสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เนื่องจากที่ดินของนาง ว. และที่ดินของนาง ป. ได้รับค่าทดแทนเพิ่มจากไร่ละ ๖,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นไร่ละ ๗,๕๐๐,๐๐๐ บาท เป็นที่ดินแปลงเล็กมีเนื้อที่ประมาณแปลงละ ๒๐๐ ตารางวา อยู่ใกล้ตัวเมือง ส่วนที่ดินของผู้ฟ้องคดี มีเนื้อที่ประมาณ ๒ ไร่ อยู่ห่างจากตัวเมืองมากกว่า อีกทั้งเป็นที่ดินแปลงสุดท้ายของโชน ๐๑ บล็อกบี ซึ่งที่ดินแปลงถัดจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีก็ได้รับเงินค่าทดแทนเพียงไร่ละ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ดังนั้น ข้อเท็จจริงที่ต่างกันสาระสำคัญจึงไม่อาจถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ ประกอบกับที่ดิน ที่ได้รับการพิจารณาเพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินเป็นที่ดินที่มีเนื้อที่น้อย จึงเห็นว่าค่าทดแทนที่ดิน ที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว การวินิจฉัยอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนจึงชอบด้วยกฎหมาย เหมาะสมและเป็นธรรม ตามมาตรา ๒๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อ.๓๖๖/๒๕๕๒)

๑.๑.๒ การนำราคาซื้อขายที่ดินตามปกติในท้องตลาดมาใช้เป็นเกณฑ์ ในการกำหนดค่าทดแทน

ราคาที่ดินอาคารประเมินเพื่อรับจ้างนองที่ดินไม่ถือเป็นราคาซื้อขาย ตามปกติในท้องตลาดตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วย การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เนื่องจากไม่ได้มีการโอนกรรมสิทธิ์แห่งอสังหาริมทรัพย์ โดยการทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๕๓ ประกอบกับ มาตรา ๔๕๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินจำนวนสองแปลงที่ถูกเวนคืนตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินของผู้ฟ้องคดีตามราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๖ ในอัตราไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท และไร่ละ ๖๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจในอัตราค่าทดแทนดังกล่าวจึงอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์มีมติให้เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินเป็นไร่ละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ทั้งสองแปลง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีราคาซื้อขายตามปกติในท้องตลาดไม่ต่ำกว่าไร่ละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอเงินค่าทดแทนในอัตราไร่ละ ๓๖๔,๕๕๐ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อหลักเกณฑ์อันเป็นเงื่อนไขของการกำหนดเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดให้คำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดของอสังหาริมทรัพย์ที่จะต้องเวนคืนโดยราคาซื้อขายดังกล่าวต้องเป็นมูลค่าของการซื้อขายที่มีการโอนกรรมสิทธิ์แห่งอสังหาริมทรัพย์ โดยการทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๕๓^๓ ประกอบกับมาตรา ๔๕๖ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำราคาที่ดินที่ธนาคารประเมินเพื่อรับจำนองที่ดินมาพิจารณาเทียบเคียงหาราคาซื้อขายที่ดินและกำหนดเงินค่าทดแทนเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) และไม่อาจนำราคาประเมินเพื่อจดทะเบียนจำนองที่ดินมาเทียบเคียงหาราคาซื้อขายกันตามปกติในท้องตลาดได้ แม้คู่กรณีมิได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านในประเด็นนี้ ศาลปกครองสูงสุดย่อมมีอำนาจยกขึ้นมาวินิจฉัยได้เนื่องจากเป็นปัญหาข้อกฎหมาย อันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนตามข้อ ๙๒ ประกอบกับข้อ ๑๑๖ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ และการที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๖ มาเป็นเกณฑ์ในการกำหนดค่าทดแทนที่ดินเป็นโซนย่อย จำนวน ๘ โซน

^{๓-๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๕๓ อันว่าซื้อขายนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ขาย โอนกรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินให้แก่บุคคลอีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่าผู้ซื้อ และผู้ซื้อตกลงว่าจะใช้ราคาทรัพย์สินนั้นให้แก่ผู้ขาย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๕๖ การซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นโมฆะวิธีนี้ให้ใช้ถึงซื้อขายเรือมีระวางตั้งแต่ห้าตันขึ้นไป ทั้งซื้อขายแพและสัตว์พาหนะด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ในอัตราไร่ละ ๒๐,๐๐๐ บาท และไร่ละ ๖๐,๐๐๐ บาท และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนได้มีมติกำหนดราคาค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยปรับราคาค่าทดแทนเพิ่มขึ้นเป็นไร่ละ ๑๕๐,๐๐๐ บาท ทั้งสองแปลง โดยให้เหตุผลว่าปรับราคาให้ตรงกับสภาพทำเลของที่ดินและปรับให้เป็นราคาเดียวกันกับราคาค่าทดแทนที่ดินที่อยู่ติดกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายเหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑๔/๒๕๕๒)

๑.๑.๓ การกำหนดค่าทดแทนที่ดินแปลงเดียวกันโดยแบ่งเป็นโซนตามสภาพและที่ตั้งของที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ การพิจารณากำหนดค่าทดแทนภายใต้หลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนกำหนดเพิ่มเติมขึ้น

การที่คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คณะเดิมกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทนไว้และได้มีการนำไปใช้ในการพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ถูกเวนคืนบางรายแล้ว ต่อมาคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์คณะใหม่ได้เปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทน โดยนำสัดส่วนเนื้อที่ที่ถูกเวนคืนกับเนื้อที่ที่ดินทั้งหมดมากำหนดเพิ่มให้เป็นร้อยละตามจำนวนเนื้อที่ที่ถูกเวนคืนให้กับผู้ถูกเวนคืนในคราวเดียวกัน แม้จะมีสภาพและทำเลที่ตั้งที่แตกต่างกันก็ตาม แต่ก็เป็นการใช้หลักเกณฑ์การกำหนดเงินค่าทดแทนที่ไม่เป็นธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างซึ่งถูกเวนคืนบางส่วน (ผากกลางที่ดิน) ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ เพื่อก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยาและถนนต่อเชื่อมและขยายถนนตามโครงการก่อสร้างถนนวงแหวนอุตสาหกรรม คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นนำราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาใช้ในการกำหนดเงินค่าทดแทนในราคาตารางวาละ ๓๕,๐๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่พอใจการกำหนดเงินค่าทดแทนดังกล่าว จึงอุทธรณ์ขอเพิ่มเป็นตารางวาละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท รัฐมนตรีมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้กรมทางหลวงชนบท (กรมโยธาธิการ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และอธิบดีกรมทางหลวงชนบท (อธิบดีกรมโยธาธิการ เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จ่ายเงินค่าทดแทน

ที่ดินในราคาตารางวาละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยย ระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปรากฏว่า คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแต่งตั้งมีมติให้ปรับราคาค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ จากราคาค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนด โดยที่ดินที่มีทางเดินทำให้ถือว่าเป็นที่ดินที่มีทางเข้า - ออก จึงกำหนดราคาเท่ากับที่ดินแปลงข้างเคียง ส่วนที่ดินที่เป็นทางสาธารณะกำหนดราคาเท่ากับครึ่งหนึ่งของแปลงข้างเคียงที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดแล้วจึงปรับราคาค่าทดแทนเพิ่มอีกร้อยละ ๓๐ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วย และได้วินิจฉัยอุทธรณ์เพิ่มเงินค่าทดแทนตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้แก่เจ้าของที่ดินจำนวน ๑๐ ราย ไปแล้ว ต่อมา ได้มีการโอนอำนาจหน้าที่จากกรมโยธาธิการและอธิบดีกรมโยธาธิการเดิมไปเป็นของกรมทางหลวงชนบทและอธิบดีกรมทางหลวงชนบท คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแต่งตั้งขึ้นได้เปลี่ยนแปลงรายละเอียดเกี่ยวกับการเพิ่มค่าทดแทนจากเดิมที่ให้เพิ่มร้อยละ ๓๐ จากราคาที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนด ทุกๆ ราย เปลี่ยนเป็นให้เพิ่มตามสัดส่วนของเนื้อที่ที่ถูกเวนคืนตั้งแต่ไม่เกินร้อยละ ๑๐ จนถึงไม่เกินร้อยละ ๓๐ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนประมาณ ๒ ใน ๓ ส่วน ของเนื้อที่ทั้งหมด คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนจึงเพิ่มค่าทดแทนให้อีกร้อยละ ๒๕ ของราคาที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนด โดยเพิ่มจากตารางวาละ ๓๕,๐๐๐ บาท เป็นตารางวาละ ๔๓,๗๕๐ บาท ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเห็นชอบตามที่เสนอ และผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินพร้อมดอกเบี้ยยแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นมีมติให้กำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนในราคาเท่ากับราคาประเมินทุนทรัพย์ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีในราคาตารางวาละ ๓๕,๐๐๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นธรรม จึงอุทธรณ์ขอเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มเป็นตารางวาละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนในราคาตารางวาละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยย ต่อมา ในระหว่างการพิจารณาคดีของศาลปกครองชั้นต้นได้มีการโอนอำนาจหน้าที่การวินิจฉัยอุทธรณ์เงินค่าทดแทนให้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม และคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแต่งตั้งขึ้นได้เปลี่ยนแปลงรายละเอียดเกี่ยวกับการเพิ่มค่าทดแทนจากเดิมที่ให้เพิ่มร้อยละ ๓๐ จากราคาที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดทุกๆ ราย เปลี่ยนเป็นให้เพิ่มตามสัดส่วนของเนื้อที่

ที่ถูกวเวนคืน ตั้งแต่ไม่เกินร้อยละ ๑๐ จนถึงไม่เกินร้อยละ ๓๐ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกวเวนคืน บางส่วนคิดเป็นเนื้อที่ประมาณ ๒ ใน ๓ ของเนื้อที่ทั้งหมด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม จึงเพิ่มค่าทดแทนให้อีกร้อยละ ๒๕ จากตารางวาละ ๓๕,๐๐๐ บาท เป็น ๔๓,๗๕๐ บาท กรณีนี้นับได้ว่าเป็นการกำหนดค่าทดแทนตามหลักเกณฑ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๗ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แต่อย่างไรก็ตาม ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ก่อนที่จะมีการโอนอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยอุทธรณ์ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม นั้น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้วินิจฉัยอุทธรณ์เพิ่มเงินค่าทดแทนให้แก่เจ้าของที่ดินจำนวน ๑๐ ราย ในท้องที่ที่ถูกวเวนคืนเช่นเดียวกับที่ดินของผู้ฟ้องคดี โดยให้ปรับค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ จากราคาค่าทดแทนที่คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนด ทั้งๆ ที่ที่ดินทั้ง ๑๐ ราย นั้น มีราคาค่าทดแทนเบื้องต้นที่กำหนดไว้แตกต่างกันและมีสภาพทำเลที่ตั้งไม่เหมือนกัน โดยมีได้ พิจารณาว่าที่ดินส่วนที่ถูกวเวนคืนเป็นสัดส่วนเท่าใดกับเนื้อที่ดินทั้งหมด แต่ได้นำสภาพและ ทำเลที่ตั้งของที่ดินที่ถูกวเวนคืนมาประกอบการพิจารณา และเมื่อเห็นว่าเป็นที่ดินที่มีทางเข้า – ออก แล้ว จึงกำหนดค่าทดแทนเพิ่มร้อยละ ๓๐ ส่วนในการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนให้แก่ ผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม แต่งตั้งขึ้นกลับเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ในการพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทน โดยนำสัดส่วน เนื้อที่ที่ถูกวเวนคืนกับเนื้อที่ดินทั้งหมดมากำหนดเพิ่มให้เป็นร้อยละตามจำนวนเนื้อที่ที่ถูกวเวนคืน ซึ่งเป็นการใช้หลักเกณฑ์ที่แตกต่างกัน ประกอบกับที่ดินของผู้ฟ้องคดีส่วนที่เหลือจากการ เวนคืนถูกแบ่งแยกออกเป็นสองแปลงไม่อาจใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงชอบ ที่จะได้รับการกำหนดเงินค่าทดแทนในอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓๐ ด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับ เงินค่าทดแทนเพิ่มอีกตารางวาละ ๑,๗๕๐ บาท พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดิน เพิ่มขึ้นตารางวาละ ๑,๗๕๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๕/๒๕๕๒)

กรณีนำราคาที่สูงขึ้นของที่ดินที่เหลือจากการเวนคืนหักออกจาก เงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วย การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ได้ นั้น จะต้องปรากฏว่ามีพระราชกฤษฎีกา กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคำนวณราคาที่สูงขึ้นหรือลดลงของอสังหาริมทรัพย์ ที่เหลือจากการเวนคืนออกใช้บังคับในขณะนั้นด้วย เพราะจะได้มีผลทำให้การ ใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าวมีความเป็นธรรม โปร่งใส และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติต่อ ผู้ถูกวเวนคืน ดังนั้น เมื่อไม่ปรากฏว่ามีพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ คำนวณว่าอสังหาริมทรัพย์ใดมีราคาสูงขึ้นหรือลดลงออกใช้บังคับในขณะนั้น

คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาและจำนวนเงินค่าทดแทนฯ หรือรัฐมนตรีฯ จึงไม่มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวตามที่เห็นสมควรได้แต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตั้งอยู่ที่แขวงทุ่งวัดดอน เขตยานนาวา กรุงเทพมหานคร ซึ่งถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๐๖ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งต่อมาได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฯ พ.ศ. ๒๕๑๖ ขึ้นใช้บังคับ คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาและจำนวนเงินค่าทดแทนได้กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีในราคาตารางวาละ ๑๐,๐๐๐ บาท แต่ปรากฏว่าที่ดินส่วนที่เหลือได้รับประโยชน์จากการตัดถนนเวนคืนเนื่องจากราคาที่ดินสูงขึ้นเป็นตารางวาละ ๔๐,๐๐๐ บาท เมื่อคิดคำนวณและหักกลบลบกันแล้วเคลื่อนกลืนกัน จึงไม่จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากเห็นว่าที่ดินส่วนที่เหลือได้รับประโยชน์จากการเวนคืน และมีราคาสูงขึ้น เมื่อหักออกจากเงินค่าทดแทนที่ดินที่กำหนดให้แล้วเคลื่อนกลืนกัน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสี่หักค่าความเจริญในที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยเห็นว่าที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนของผู้ฟ้องคดีมีราคาสูงขึ้นอันเป็นผลมาจากการตัดถนนเวนคืนและเป็นการหักค่าความเจริญโดยไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ในการหักค่าความเจริญมาเป็นหลักเกณฑ์ในการหักค่าความเจริญจากที่ดินของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้นเป็นตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณามาตรา ๔๑ วรรคหนึ่ง^๕ และมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง^๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ แล้วเห็นว่า สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลจัดได้ว่าเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่รัฐได้ให้การรับรองคุ้มครองไว้โดยรัฐธรรมนูญ

^{๕-๖} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๔๑ สิทธิของบุคคลในทรัพย์สินย่อมได้รับความคุ้มครอง ขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นว่านี้ ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๒ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะกิจการของรัฐเพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตรหรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน การอนุรักษ์โบราณสถานและแหล่งทางประวัติศาสตร์ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น และต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหายจากการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

โดยในปัจจุบันสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลแสดงบทบาทพร้อมกันใน ๒ ด้านคือ ด้านหนึ่งมีอิสระในการใช้สอยทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตน อีกด้านหนึ่งกรรมสิทธิ์มีความผูกพันต่อสังคม การใช้สิทธิในทรัพย์สินของบุคคลจำเป็นต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของสังคมโดยส่วนรวมด้วยในฐานะที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ก็เป็นส่วนหนึ่งของสังคม ดังนั้น การที่รัฐใช้อำนาจเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนจึงถือได้ว่าเป็นกรณีที่เอกชนผู้ถูกเวนคืนต้องเสียสละเป็นพิเศษยิ่งกว่าผู้อื่นในสังคม หลักแห่งความเสมอภาคอันเป็นหลักรัฐธรรมนูญทั่วไปจึงเรียกร้องให้รัฐต้องเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วยการชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรม และโดยที่ถือกันว่าการเวนคืนเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลซึ่งมีการรับรองไว้โดยรัฐธรรมนูญที่มีความรุนแรงมากที่สุดถึงขนาดปรากฏกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของบุคคลนั้น บทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดขอบเขตและเงื่อนไขของการใช้อำนาจเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของเอกชนไว้ด้วยกันสองประการ คือ (๑) ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ และ (๒) ต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันสมควร ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และขั้นตอนในการเวนคืนจะเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เพราะฉะนั้นภายใต้การใช้อำนาจเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ของรัฐที่มีผลกระทบต่อสิทธิในทรัพย์สินของเอกชนที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญจึงย่อมอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายอย่างเคร่งครัด ดังนั้น การดำเนินการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ รวมไปถึงการกำหนดค่าทดแทนให้แก่ผู้ถูกเวนคืนจึงต้องดำเนินการภายใต้ขอบเขตที่กฎหมายกำหนด เมื่อมาตรา ๒๑ วรรคสอง และวรรคสี่^๗ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดให้การเอาราคาที่สูงขึ้นของที่ดินที่เหลือจากการเวนคืนหักออกจากเงินค่าทดแทนต้องคำนวณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา เมื่อไม่ปรากฏว่ามีพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์วิธีการคำนวณว่าอสังหาริมทรัพย์ใดมีราคาสูงขึ้นหรือลดลงออกใช้บังคับในขณะนั้น คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาและจำนวนเงินค่าทดแทนฯ หรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงหาได้มีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการดังกล่าวตามที่เห็นสมควรได้แต่อย่างใดไม่ ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิจารณาว่า แม้ว่าพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์วิธีการคำนวณว่าอสังหาริมทรัพย์ใดมีราคาสูงขึ้นหรือลดลงตามมาตรา ๒๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จะยังไม่ออกมาใช้บังคับหรือ

^๗ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๑

ฯลฯ

ฯลฯ

ถ้าการทำงานหรือกิจการอย่างใดที่เข้าไปในการเวนคืน ได้กระทำให้อสังหาริมทรัพย์ที่เหลืออยู่นั้นมีราคาสูงขึ้นให้เอาราคาที่สูงขึ้นนั้นหักออกจากเงินค่าทดแทน แต่ไม่ให้อัตราราคาอสังหาริมทรัพย์ที่ทวีขึ้นนั้นสูงไปกว่าจำนวนเงินค่าทดแทนเพื่อจะให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายกลับต้องจ่ายเงินให้อีก

ฯลฯ

ฯลฯ

การคำนวณว่าอสังหาริมทรัพย์ใดมีราคาสูงขึ้นตามวรรคสอง หรือราคาลดลงตามวรรคสามให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

ฯลฯ

ฯลฯ

มีแต่ได้มีการยกเลิกพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแล้วก็ตาม ก็ไม่ทำให้หลักการในการกำหนดเงินค่าทดแทนให้เป็นกรรมแก่ผู้ถูกเวนคืนและสังคมไม่มีผลหรือต้องยกเลิกตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาและจำนวนเงินค่าทดแทนฯ เจ้าหน้าที่เวนคืนและหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงมีอำนาจที่จะนำราคาที่ดินของผู้ฟ้องคดีส่วนที่เหลือจากการเวนคืนที่มีราคาสูงขึ้นหักออกจากเงินค่าทดแทนโดยดำเนินการตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง และวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติที่สมควรนั้น จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเนื่องจากโครงการระบบระบายน้ำและถนนสายเลียบบคลองช่องนนทรีดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๐๖ และได้มีการตราพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ในท้องที่แขวงสุรวงศ์ฯ ในปี พ.ศ. ๒๕๑๖ และได้ดำเนินการก่อสร้างตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๖ แล้วเสร็จปลายปี พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งปัจจุบัน คือ ถนนราชวิลาสราชนครินทร์ อันจะเห็นได้ว่า ระยะเวลาตั้งแต่เริ่มโครงการจนแล้วเสร็จโครงการนั้นเป็นการใช้ระยะเวลาก่อสร้างที่นานมาก และกว่าที่ผู้ฟ้องคดีจะได้รับประโยชน์จากความเจริญดังกล่าวก็ต้องใช้เวลานานพอสมควร ซึ่งถ้าใช้หลักเกณฑ์ในการหักค่าความเจริญกับผู้ฟ้องคดีเนื่องจากเห็นว่าการเวนคืนดังกล่าวทำให้ที่ดินที่เหลือจากการเวนคืนของผู้ฟ้องคดีมีราคาสูงขึ้น ย่อมเป็นการเยียวยาความเสียหายให้กับผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถูกเวนคืนล่าช้าเกินไปและไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี และเป็นการขัดต่อเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ดังนั้น การที่ศาลปกครองชั้นต้นนำที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน และนำเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนโดยนำราคาที่สูงขึ้นหักออกจากเงินค่าทดแทน จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ และมาตรา ๒๑ วรรคสอง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ จึงเห็นควรกำหนดเงินค่าทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๙/๒๕๕๒)

๑.๑.๕ การกำหนดค่าทดแทนจากราคาซื้อขายที่ดิน

การกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินโดยไม่คำนึงถึงการได้มาของที่ดิน (ราคาซื้อขายที่ดิน) เป็นกรณีที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๔๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓ ก.) จำนวนสี่แปลงที่ซื้อมาในราคา ๓๐๐,๐๐๐ บาท และราคา ๓๑๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๑๐,๐๐๐ บาท โดยที่ดินทั้งสี่แปลงดังกล่าวถูกเวนคืนทั้งหมดเพื่อก่อสร้างอ่างเก็บน้ำตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ คณะกรรมการ

กำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีในราคาไร่ละ ๑๗๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๓๔๘,๐๗๕ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจจำนวนเงินค่าทดแทนที่ดินจึงได้อุทธรณ์ต่อ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยขอเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มในราคาของผู้ฟ้องคดี ได้ซื้อมาคือจำนวน ๖๑๐,๐๐๐ บาท แต่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้วินิจฉัย อุทธรณ์ไม่เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเงินค่าทดแทนที่ดินดังกล่าว ไม่สมกับราคาที่ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินมา จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ไม่เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี และให้กระทรวงเกษตร และสหกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) และอธิบดีกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ชำระเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มและค่าเสียหายอันเกิดจากการเวนคืนที่ดิน เป็นเงิน ๔๕๑,๙๒๕ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามเอกสารหนังสือสัญญาขายที่ดินซึ่งได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่แสดงว่าผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินทั้งสิ้นแปลงเป็นเงินรวม ๖๑๐,๐๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๓๕ หนังสือสัญญาขายที่ดินดังกล่าวจึงเป็นหลักฐานที่แสดงถึงการได้มาซึ่งที่ดินทั้งสิ้นแปลงของผู้ฟ้องคดี ซึ่งแม้จะเป็นการตกลงกันระหว่างเอกชนด้วยกัน แต่การที่ผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินตามหลักฐานหนังสือสัญญาดังกล่าวก่อนการตราพระราชกฤษฎีกากำหนด เขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ เป็นระยะเวลากว่า ๑๐ ปี จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดี ไม่ทราบแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนในขณะนั้น การกำหนดค่าทดแทนที่ดินในราคาไร่ละ ๑๗๐,๐๐๐ บาท เท่ากันทุกแปลงโดยมิได้คำนึงถึงการได้มาของที่ดิน จึงไม่ชอบด้วยมาตรา ๔๙ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี สมควรกำหนดเงิน

^๔ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๔๙ การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อการอันเป็นสาธารณูปโภค การอันจำเป็นในการป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ การผังเมือง การส่งเสริม และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม การพัฒนาการเกษตร หรือการอุตสาหกรรม การปฏิรูปที่ดิน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ อย่างอื่นและต้องชดเชยค่าทดแทนที่เป็นธรรมภายในเวลาอันควรแก่เจ้าของตลอดจนผู้ทรงสิทธิบรรดาที่ได้รับความเสียหาย ในการเวนคืนนั้น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

การกำหนดค่าทดแทนตามวรรคหนึ่ง ต้องกำหนดให้อย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงราคาซื้อขายกันตามปกติ การได้มา สภาพและที่ตั้งของอสังหาริมทรัพย์และความเสียหายของผู้ถูกเวนคืน

กฎหมายเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ต้องระบุวัตถุประสงค์แห่งการเวนคืนและกำหนดระยะเวลาการเข้าใช้อสังหาริมทรัพย์ ไว้ให้ชัดแจ้ง ถ้ามิได้ใช้เพื่อการนั้นภายในระยะเวลาที่กำหนดดังกล่าว ต้องคืนให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาท

การคืนอสังหาริมทรัพย์ให้แก่เจ้าของเดิมหรือทายาทตามวรรคสาม และการเรียกคืนค่าทดแทนที่ชดเชยไป ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

ค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินมาเป็นเงินค่าทดแทนที่ดินทั้งสิ้น ๖๑๐,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖/๒๕๕๒)

การกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ถูกเวนคืนต้องคำนึงถึงการได้มาของที่ดิน (ราคาซื้อขายที่ดิน) ที่ได้ซื้อขายโดยชำระค่าตอบแทนตามจริงโดยสุจริต และมีได้เป็นการสมยอมเพื่อหวังค่าทดแทนที่ดินโดยมิชอบ แม้ว่าราคาซื้อขายที่ดินจะมีราคาสูงบ้างอันเนื่องมาจากการซื้อที่ดินเพื่อประกอบธุรกิจ ซึ่งต้องคำนึงถึงสภาพทำเลที่ตั้งเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น จึงต้องนำราคาซื้อขายดังกล่าวมากำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ถูกเวนคืน ทั้งนี้ เพื่อความเป็นธรรมต่อผู้ถูกเวนคืนและสังคม แต่ในทางกลับกันการกำหนดค่าทดแทนตามราคาที่ซื้อขายกันดังกล่าวมีผลต่อผู้ถูกเวนคืนเฉพาะราย กรณีจึงไม่อาจนำไปเป็นหลักเกณฑ์สำหรับผู้ถูกเวนคืนรายอื่นที่มีเหตุต่างกันได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านกรด อำเภอบางปะอิน (พระราชวัง) จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เนื้อที่ ๑๓ ไร่ ๗๘ ตารางวา โดยผู้ฟ้องคดีได้จดทะเบียนซื้อขายเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๙ ในราคาไร่ละ ๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๙,๓๗๗,๕๐๐ บาท ที่ดินแปลงดังกล่าวมีสาธารณูปโภคครบถ้วน เป็นที่ดินว่างเปล่า ถมแล้ว ไม่มีสิ่งปลูกสร้าง ด้านทิศตะวันออกอยู่ติดทางหลวงแผ่นดิน ทิศตะวันตกติดทางสาธารณะ ต่อมาที่ดินดังกล่าวถูกเวนคืนบางส่วนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้น ได้กำหนดค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีตามบัญชีราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ เนื่องจากมีราคาสูงกว่าเกณฑ์อื่นๆ โดยแบ่งออกเป็น ๓ ราคา ตามสภาพที่ตั้งของที่ดิน คือ ที่ดินติดถนนสายบางปะอิน - นครสวรรค์ (สายเอเชีย) ระยะ ๘๐ เมตร ราคาไร่ละ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ที่ดินติดถนนสาธารณะด้านทิศตะวันตก ระยะ ๘๐ เมตร ราคาไร่ละ ๔๐๐,๐๐๐ บาท และที่ดินส่วนที่เหลือถือว่าเป็นที่ดินไม่มีทางเข้าออก ราคาไร่ละ ๓๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจในเงินค่าทดแทนดังกล่าว เพราะเห็นว่าคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดค่าทดแทนโดยใช้เพียงราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นเกณฑ์เพียงอย่างเดียว และที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในพื้นที่ที่มีการพัฒนาแล้ว ขนาดและรูปทรงของที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืนไม่เหมาะสมที่จะเปิดสถานบริการน้ำมันหรือทำธุรกิจอื่นอีกต่อไป อีกทั้งผู้ฟ้องคดีได้ถมดินสูงกว่า ๓ เมตร ผู้ฟ้องคดีจึงได้อุทธรณ์เงินค่าทดแทนที่ดินและค่าทดแทนอื่นๆ ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มิได้วินิจฉัย

อุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอเงินค่าทดแทนที่ดินและค่าทดแทนอื่นๆ เพิ่ม พร้อมดอกเบี้ย ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้วินิจฉัยอุทธรณ์เสร็จแล้ว โดยให้เพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดีเป็นไร่ละ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไร่ละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท และไร่ละ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ และเนื่องจาก ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนเพื่อเป็นระยะมองเห็นทำให้เข้าออกไม่สะดวกจึงเพิ่มให้อีกร้อยละ ๕๐ เป็นราคาไร่ละ ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท ไร่ละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท และไร่ละ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท ตามลำดับ ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินที่เพิ่มขึ้นพร้อมดอกเบี้ยแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินแปลงพิพาทนี้โดยการ จดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเงิน ๕๙,๓๗๗,๕๐๐ บาท หรือเฉลี่ยทั้งแปลงในอัตรา ตารางวาละ ๑๑,๒๕๐ บาท หรือไร่ละ ๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท ในวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๓๙ ก่อนประกาศ บังคับใช้พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ ประมาณ ๑ ปี ๘ เดือน และผู้ฟ้องคดีประสงค์จะทำการก่อสร้างสถานบริการน้ำมันบริเวณที่ดินพิพาทพร้อมกับ ที่ดินของบุคคลอื่น จึงเป็นการซื้อที่ดินเพื่อประกอบธุรกิจโดยได้ขอเชื่อมทางเข้าออกระหว่าง ถนนสายเอเชียกับที่ดินดังกล่าว พร้อมกันนี้ผู้ฟ้องคดียังได้ถมที่ดินพิพาทเต็มพื้นที่แล้วนั้น ราคาที่ดินดังกล่าวถึงแม้จะมีราคาสูงกว่าปกติบ้างก็เป็นการซื้อที่ดินพิพาทมาเพื่อประกอบธุรกิจ สถานบริการน้ำมันซึ่งต้องอาศัยทำเลที่ตั้งเป็นส่วนสำคัญ นอกจากนี้ การซื้อขายดังกล่าว ยังปรากฏพยานหลักฐานคือเอกสารจดทะเบียนซื้อขายต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และใบเสร็จ การชำระภาษีอากรและค่าธรรมเนียมในการซื้อขาย ทั้งยังเป็นการซื้อขายก่อนพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าวประกาศบังคับใช้เป็นเวลานานถึง ๑ ปี ๘ เดือน ดังนั้น การซื้อขายดังกล่าวจึงฟังได้ว่าเป็น การซื้อขายโดยชำระค่าตอบแทนโดยสุจริตและมีได้เป็นการสมยอมเพื่อหวังค่าทดแทนที่ดิน ที่ไม่ชอบ อีกทั้ง ราคาที่ซื้อที่ดินพิพาทดังกล่าวยังมีเหตุที่ฟังได้ เมื่อการได้ที่ดินมาของผู้ฟ้องคดี เป็นไปโดยชอบ แต่ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายอันเกิดจากการที่รัฐเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดี รัฐจึงมีหน้าที่ชดเชยค่าเสียหายที่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดิน ให้ผู้ฟ้องคดีจึงต้องคำนึงถึงการซื้อโดยชำระค่าตอบแทนดังกล่าวตามจริง รวมถึงสภาพและ ที่ตั้งของที่ดิน ตามมาตรา ๔๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๕) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กำหนดค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี โดยมีได้คำนึงถึงการได้มา รวมถึงสภาพและที่ตั้งของที่ดิน กรณีจึงย่อมไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และกฎหมาย และไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดี ศาลเห็นควรกำหนดราคาค่าทดแทนที่ดินให้ผู้ฟ้องคดี โดยคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อความเป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีและสังคม จึงกำหนดค่าทดแทน

ให้ผู้ฟ้องคดีในอัตราตารางวาละ ๑๑,๒๕๐ บาท ทั้งแปลง แต่ในทางกลับกันเมื่อราคาที่ดินดังกล่าวเป็นราคาที่ซื้อขายกันโดยมีเหตุข้างต้นของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงไม่อาจนำไปเป็นหลักเกณฑ์สำหรับผู้ถูกเวนคืนรายอื่นที่มีเหตุต่างกันได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๒/๒๕๕๒)

๑.๑.๖ การกำหนดค่าทดแทนที่ดินต้องคำนึงถึงความเสียหายของเจ้าของที่ดินที่ได้รับจากการถูกเวนคืนด้วย

การกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืนนอกจากจะต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ของมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๕) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แล้ว จะต้องคำนึงถึงความเสียหายของผู้ถูกเวนคืนแต่ละรายเป็นกรณีไปตามมาตรา ๔๙ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกเวนคืนบางส่วนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๕ เพื่อขุดคลองระบายน้ำตามโครงการบรรเทาอุทกภัยอำเภอลาดบัวหลวง จังหวัดสงขลา อันเนื่องมาจากพระราชดำริ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นได้กำหนดค่าทดแทนที่ดินที่จะต้องเวนคืนโดยใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์เป็นเกณฑ์ แล้วบวกเพิ่มจากราคาประเมินทุนทรัพย์อีกร้อยละ ๒๕ หากเป็นที่ดินจัดสรรหรือมีลักษณะคล้ายที่ดินจัดสรรไม่ปรับเพิ่มให้ ที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในหน่วยที่ ๕ โซน ๐๑ บล็อกเอ มีสภาพเป็นที่ดินติดถนน ซอย ทางอื่นๆ ราคาประเมินตารางวาละ ๒,๐๐๐ บาท แต่เนื่องจากมีเนื้อที่ไม่เกิน ๑๐๐ ตารางวา ตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงหมู่บ้านจัดสรร คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นจึงนำราคาประเมินที่ดินหมู่บ้านจัดสรรในหน่วยที่ ๔ โซน ๐๑ บล็อกเอ ตารางวาละ ๔,๕๐๐ บาท มากำหนดเป็นค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนแล้วแต่ไม่พอใจ จึงได้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ แต่ไม่ได้รับการพิจารณาภายในเวลาที่กำหนด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) จ่ายค่าทดแทนเพิ่มขึ้นเป็นตารางวาละ ๑๒,๐๐๐ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้การกำหนดค่าทดแทนของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นจะเป็นไปตามมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง (๑) ถึง (๕) แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แต่เนื่องจากการกำหนดค่าทดแทนจะต้องคำนึงถึงความเสียหายของผู้ถูกเวนคืนตามมาตรา ๔๙ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ โดยจะต้องพิจารณาเป็นกรณีไปตามข้อเท็จจริงของแต่ละราย ที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ติดถนนสาธารณะ

ในย่านชุมชนบริเวณใกล้เขตติดต่อกับเทศบาลนครหาดใหญ่ อยู่ใกล้สถานที่ตั้งของส่วนราชการ ศูนย์การค้าสว่างอาเขต ห้างสรรพสินค้าคาร์ฟูร์และอพาร์ทเมนต์ และมีหมู่บ้านจัดสรรที่อยู่โดยรอบหลายหมู่บ้าน อยู่ห่างจากถนนเพชรเกษมเพียง ๕๐๐ เมตร ถือได้ว่าอยู่ในย่านที่มีความเจริญพอสมควร อีกทั้งที่ดินของผู้ฟ้องคดีมีด้านหน้ากว้างติดถนนสาธารณะยาวกว่าด้านลึกและมีเนื้อที่ ๘๐ ตารางวา ลักษณะรูปที่ดินและขนาดของพื้นที่จึงเหมาะสำหรับใช้เป็นที่อยู่อาศัย ที่ตั้งสำนักงาน หรือประกอบธุรกิจ แล้วแต่กรณี ไม่มีขนาดใหญ่มากจนหาคนต้องการซื้อได้น้อย หรือมีขนาดเล็กเกินไปจนไม่อาจใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ราคาที่ดินของผู้ฟ้องคดีโดยเฉลี่ยต่อตารางวาจึงย่อมจะสูงกว่าที่ดินที่มีขนาดพื้นที่ใหญ่หรือเล็กมากในหน่วยและโซนเดียวกัน นอกจากนี้ หลังจากที่มีการรังวัดแบ่งเวนคืนแล้วที่ดินของผู้ฟ้องคดีคงเหลืออยู่จริงน้อยมากใช้ประโยชน์ได้อย่างจำกัด ไม่อาจใช้ที่ดินที่เหลืออยู่สำหรับปลูกบ้านพักอาศัยได้ อีกทั้งการเวนคืนที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นไปเพื่อสร้างคลองระบายน้ำ ทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่เหลืออยู่ไม่มีความเจริญขึ้นหรือไม่ได้ประโยชน์จากการถูกเวนคืนอย่างเช่นการสร้างถนน กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการถูกเวนคืนมาก และเป็นความเสียหายที่จะต้องคำนึงถึงในการกำหนดค่าทดแทน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเท่ากับที่ดินแปลงอื่นในหน่วยและโซนเดียวกัน โดยมีได้คำนึงถึงความแตกต่างของที่ดินและความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับจากการถูกเวนคืนซึ่งมีมากกว่าที่ดินแปลงอื่น ย่อมเป็นการกำหนดค่าทดแทนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมต่อผู้ฟ้องคดีพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าทดแทนที่ดินเพิ่มแก่ผู้ฟ้องคดีอีกร้อยละ ๕๐ ของเงินค่าทดแทนที่ได้รับเป็นตารางวาละ ๖,๗๕๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๘/๒๕๕๒)

การกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่อยู่ในโซนเดียวกันให้เท่ากันโดยมิได้คำนึงถึงความเสียหายของที่ดินแต่ละรายและลักษณะการรับภาระหรือความเดือดร้อนที่ได้รับ ย่อมไม่เป็นธรรมแก่เจ้าของที่ดินที่ถูกเวนคืน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของที่ดินตามหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. ๓) เนื้อที่ ๑๓ ไร่ ๓๑ ตารางวา ตั้งอยู่ที่ตำบลหัวไทร อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งถูกเวนคืนตาม พ.ร.ฎ. กำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๓ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นพิจารณากำหนดค่าทดแทนโดยแบ่งพื้นที่ที่ถูกเวนคืนออกเป็นโซนตามเขตตำบล โดยกำหนดให้ท้องที่ตำบลหัวไทร เป็นโซนที่ ๑ ตำบลหน้าสตน เป็นโซนที่ ๒ และแบ่งพื้นที่ภายในโซนดังกล่าวเป็นโซนย่อย โดยใช้ราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ปี พ.ศ. ๒๕๔๓ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นเกณฑ์ และพิจารณาประกอบสภาพพื้นที่ การใช้ประโยชน์ของที่ดิน รวมทั้งราคาซื้อขายที่ดิน

ตามปกติในท้องตลาด ที่ดินของผู้ฟ้องคดีอยู่ในโซนย่อยที่ ๑.๑๑ ตั้งอยู่ระหว่างคลองพระราชดำริ กับถนนโยธาธิการ สภาพที่ดินเป็นที่นาปนสวน โดยที่ดินทางทิศเหนือจดคลองชลประทาน ไม่มีราคาซื้อขายที่ดินที่สูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ จึงกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้สูงกว่าราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ เนื่องจากอยู่ใกล้กับคลองพระราชดำริและมีการทำไร่นาสวนผสม ในอัตราไร่ละ ๕๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนแล้ว แต่ไม่พอใจเงินค่าทดแทนดังกล่าว จึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ขอเพิ่มค่าทดแทนเป็นไร่ละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์เห็นว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีถูกเวนคืนเกินครึ่ง และที่ดินส่วนที่เหลือถูกแบ่งแยกเป็นรูปสามเหลี่ยมสองรูป จึงมีมติเพิ่มเงินค่าทดแทนเป็นไร่ละ ๖๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการเพิ่มเงินค่าทดแทนดังกล่าวยังไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินเป็นไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คลองชลประทานและถนนเลียบบคลองชลประทานเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งผู้ฟ้องคดีและประชาชนทั่วไปได้ใช้คลองและทางสาธารณะเลียบบคลองชลประทานในการสัญจรไปมา กรณีจึงถือไม่ได้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินตาบอดแต่อย่างใด เมื่อเดิมที่ดินของผู้ฟ้องคดีเป็นที่ดินที่อยู่ติดคลองชลประทานและมีคลองพระราชดำริตัดขนานอยู่ใกล้ๆ ทำให้ผู้ฟ้องคดีมีความสะดวกในการใช้น้ำทำนา แต่เมื่อเวนคืนแล้วทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีที่อยู่ด้านทิศตะวันตกของทางเสียงเมืองไม่สามารถนำน้ำจากคลองชลประทานมาใช้ทำการเกษตรได้โดยสะดวก ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการนำน้ำผ่านที่ดินผู้อื่น ประกอบกับตามสภาพที่ดินของผู้ฟ้องคดีเดิมเป็นรูปสี่เหลี่ยม เนื้อที่ ๑๓ ไร่ ๓๑ ตารางวา ถูกทางเสียงเมืองผ่ากลางในลักษณะทะแยง เนื้อที่ที่ถูกเวนคืน จำนวน ๗ ไร่ ๘๘ ตารางวา ซึ่งนับว่าเป็นจำนวนเนื้อที่มาก ทั้งสภาพที่ดินที่เหลือหลังการสร้างทางถูกแบ่งเป็นรูปสามเหลี่ยมสองแปลง การกำหนดเงินค่าทดแทนแก่ผู้ฟ้องคดีเช่นเดียวกับที่ดินแปลงอื่นที่ถูกกำหนดให้อยู่ในเขตที่จะเวนคืนในโซนเดียวกัน แต่ลักษณะการรับภาระหรือความเดือดร้อนที่ได้รับไม่เป็นดังเช่นกรณีของผู้ฟ้องคดี ย่อมเกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อคำนึงถึงทำเลที่ตั้งที่ดิน ความเสียหายในการนำน้ำจากคลองชลประทานมาใช้ในการทำการเกษตรมาพิจารณาประกอบความเสียหายของที่ดินซึ่งถูกเวนคืนเกินครึ่ง อีกทั้ง ที่ดินที่เหลือถูกแบ่งแยกเป็นรูปสามเหลี่ยมชายธงสองรูป จึงควรเพิ่มเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นไร่ละ ๗๕,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๙/๒๕๕๓)

๑.๒ การแจ้งสิทธิและระยะเวลาในการอุทธรณ์เงินค่าทดแทนให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนทราบ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ ในกรณีที่มีการตราพระราชกฤษฎีกาสองฉบับไม่ต่อเนื่องกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การกำหนดค่าทดแทนกรณีที่ดินถูกเวนคืนบางส่วนและส่วนที่เหลือมีราคาลดลง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕ การกำหนดค่าทดแทนความเสียหายจากการที่ต้องออกจากอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๖ การเวนคืนเพื่อขยายเขตทางบริเวณทางแยกและเพื่อการมองเห็นเพื่อความปลอดภัยของผู้ใช้เส้นทาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การชำระดอกเบี้ยในจำนวนเงินค่าทดแทนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

กรณีที่ศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนที่ดินเพิ่มขึ้น ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยนับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ประกอบมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อไม่มีข้อเท็จจริงว่า มีการแจ้งให้ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนก่อนหรือขอวางเงินของเจ้าหน้าที่ที่ธนาคาร แต่เจ้าหน้าที่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปรับเงินค่าทดแทน โดยผู้ฟ้องคดีไปรับเงินค่าทดแทนในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ ดอกเบี้ยสำหรับเงินค่าทดแทนที่เพิ่มขึ้นจึงนับแต่วันดังกล่าว อันเป็นวันที่มีการจ่ายเงินค่าทดแทนนั้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินที่ถูกเวนคืนบางส่วนเนื้อที่ ๑ งาน ๔๔^๙/_{๑๐} ตารางวา ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีในราคาตารางวาละ ๕,๒๖๐ บาท เป็นเงิน ๗๖๒,๑๗๔ บาท และค่าทดแทนพืชผลต้นไม้เป็นเงิน ๒,๒๐๐ บาท รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๗๖๔,๓๗๔ บาท เจ้าหน้าที่ได้วางเงินค่าทดแทนดังกล่าวโดยนำไปฝากไว้กับธนาคารออมสิน เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ และผู้ฟ้องคดีได้ตกลงทำสัญญาซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน เมื่อวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ต่อมา เจ้าหน้าที่ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปปรับเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนในวันและเวลาราชการภายในสิบห้าวัน โดยระบุในหนังสือว่าหากไม่ไปปรับเงินค่าทดแทนภายในกำหนดจะทำการวางเงินค่าทดแทนโดยฝากธนาคารออมสิน และจะใช้อำนาจเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ไปปรับเงินค่าทดแทนในวันดังกล่าวแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจจำนวนเงินค่าทดแทน จึงอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมิได้วินิจฉัยอุทธรณ์ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดี ในราคาตารางวาละ ๑๘,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยของดอกเบี้ยเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสินนับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนจนกว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจะชำระแล้วเสร็จ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๐ วรรคสอง มาตรา ๑๑^๙ มาตรา ๑๓ และมาตรา ๒๖ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ในกรณีของดอกเบี้ยของเงินค่าทดแทนนั้น หากเป็นกรณีที่รัฐมนตรีหรือศาลวินิจฉัยให้ชำระเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้น ผู้ซึ่งได้รับเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นย่อมมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยของเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ต้องมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนเป็นต้นไป จนกว่าจะได้รับชำระครบถ้วนโดยได้รับ

^๙ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๑๑ ในกรณีที่มีการตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์กันได้ตามมาตรา ๑๐ ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จ่ายเงินค่าอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวทั้งหมดให้แก่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ทำสัญญาซื้อขาย

ดอกเบียในอัตราสูงสุดของดอกเบียเงินฝากประเภทฝากประจำของธนาคารออมสิน โดยดอกเบีย
ย่อมขึ้นลงตามช่วงเวลาตามประกาศของธนาคารดังกล่าว ซึ่งกรณีที่มีการประกาศให้การเวนคืน
นั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนแล้ว เมื่อมีการจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทนให้ผู้ได้รับ
เงินค่าทดแทนเพิ่มมีสิทธิได้รับดอกเบียของเงินดังกล่าวนับแต่วันจ่ายหรือวางเงินค่าทดแทน
เมื่อคดีนี้ได้มีการประกาศกำหนดให้การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เป็นกรณีที่มีความจำเป็น
โดยเร่งด่วน ซึ่งบทบัญญัติแห่งกฎหมายข้างต้นกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีการจ่ายหรือ
วางเงินค่าทดแทนที่กำหนดขึ้นเพื่อเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ได้ก่อนที่จะมีการ
เวนคืน ดังนั้น กรณีวันที่ต้องมีการจ่ายเงินค่าทดแทนย่อมเป็นวันดังกล่าวมิใช่ นับแต่วันที่
ครบหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ทำสัญญาซื้อขายตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ
ดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าได้มีการวางเงินค่าทดแทนที่ธนาคารออมสินเมื่อวันที่ ๓๑
มีนาคม ๒๕๔๘ ต่อมา เจ้าหน้าที่ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดี
ไปปรับเงินค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนในวันและเวลาราชการภายในสิบห้าวัน โดยระบุ
ในหนังสือว่าหากไม่ไปปรับเงินค่าทดแทนภายในกำหนดจะทำการวางเงินค่าทดแทนโดยฝาก
ธนาคารออมสิน และจะใช้อำนาจเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดี
ได้ไปปรับเงินในวันดังกล่าวแล้ว ดอกเบียในจำนวนที่เพิ่มขึ้นจึงย่อมนับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม
๒๕๔๘ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปปรับเงินค่าทดแทนอันเป็นวันที่ได้มีการจ่ายเงินค่าทดแทน
ตามมาตรา ๒๖ วรรคสาม ประกอบมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว
ส่วนการวางเงินของเจ้าหน้าที่ที่ธนาคารออมสินเมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๘ เมื่อมิได้มีข้อเท็จจริงว่า
ได้มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปปรับเงินค่าทดแทนดังกล่าวก่อนหรือขณะนั้น กรณีจึงยังมีได้เป็นการ
วางเงินตามมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับ
มอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีได้
พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จ่ายดอกเบียของเงินค่าทดแทนที่ดิน
ที่เพิ่มขึ้นนับตั้งแต่วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๔๘ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ (คำพิพากษา
ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๑๘/๒๕๕๒)

๑.๘ การขอให้เวนคืนหรือจัดซื้ออสังหาริมทรัพย์ส่วนที่เหลือเพิ่มเติม

เมื่อสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือจากการเวนคืนไม่สามารถใช้เป็นที่อยู่อาศัย
ได้เช่นเดิม ผู้ถูกเวนคืนมีสิทธิที่จะขอให้หน่วยงานทางปกครองเวนคืนส่วนที่เหลือได้
ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของสิ่งปลูกสร้างบนที่ดินที่ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๑ ต่อมา เมื่อพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวหมดอายุลง ปรากฏว่ายังมีทรัพย์สินของราษฎรที่ถูกเขตทางหลวงซึ่งยังไม่ได้ค่าทดแทนตกค้างอยู่ จึงได้ดำเนินการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินชั้นปรองดอง โดยสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีเป็นบ้านไม้ชั้นเดียว ใต้ถุนสูง ติดทางหลวงด้านขวาทาง หลังคาและห้องโถงถูกเขตทางหลวงบางส่วน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงกำหนดราคาค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างในส่วนหลังคาและห้องโถงที่ถูกเขตทางและเพิ่มค่าธรรมเนียมต่อเนื้ออีก ๑ ช่วงเสา เป็นเงิน ๑๐๕,๒๘๐ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว จึงได้อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) เพื่อขอเงินค่าทดแทนเพิ่ม และได้รับแจ้งยืนยันการกำหนดราคาค่าทดแทนว่าเหมาะสมเป็นธรรมแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้ร้องขอต่อแขวงทางพะเยาให้เวนคืนสิ่งปลูกสร้างที่เหลือจากการเวนคืนทั้งหมด ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาเวนคืนโรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่ได้แล้ว ได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า เนื่องจากส่วนที่เหลือจากการถูกเวนคืนยังสามารถแก้ไขตัดแปลงส่วนต่อเนื้อให้ใช้การได้เหมือนเดิม ไม่เข้าเกณฑ์ตามกฎหมายในการเวนคืนทั้งหมด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าค่าทดแทนที่ได้รับไม่อาจจะรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่จ่ายเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างเพิ่มให้ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๗๖,๘๘๓ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โรงเรียนพิพาทส่วนที่ถูกบังคับให้ต้องรื้อถอนเป็นหลังคาบางส่วนและบันไดบ้านซึ่งบันไดบ้านถือเป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อความน่าอยู่ของบ้านและมีประเพณีเชื่อถือทิศทางของบันไดบ้านเพื่อความสุขของผู้อยู่อาศัย และเมื่อพิเคราะห์ตามหนังสือสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดพะเยาที่ชี้แจงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่ปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีจากการเดินเผชิญสืบตามคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกไม่มีส่วนได้เสียกับคดี จะเห็นได้ว่า แม้อาคารบ้านของผู้ฟ้องคดีจะถูกเขตทางหลวงเฉพาะบันไดหน้าบ้านและชายคาก็ตาม แต่การรื้อถอนบันไดบ้านและต่อเติมมีผลกระทบต่อประโยชน์การใช้สอย เนื่องจากตำแหน่งของห้องตั้งอยู่ในสภาพที่ไม่เหมาะสมต่อการใช้สอย เช่น ห้องครัวตั้งอยู่กลางบ้าน เป็นต้น กรณีจึงเห็นได้ว่าความไม่สะดวกและความเดือดร้อนรำคาญที่เกิดขึ้นกับเจ้าของเนื่องจากโรงเรียนและสิ่งปลูกสร้างถูกเวนคืนไปบางส่วนนั้น มีมากจนทำให้โรงเรียนหรือสิ่งปลูกสร้างนั้นไม่เหมาะสมที่จะเป็นที่อยู่อาศัยของเจ้าของบ้านอย่างปกติสุขต่อไป เมื่อส่วนที่เหลือจากการเวนคืนไม่สามารถใช้เป็นที่อยู่อาศัยได้เช่นเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิที่จะขอให้อธิบดีกรมทางหลวง

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เว้นคืนส่วนที่เหลือได้ตามมาตรา ๑๙^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ ดังนั้น การที่คณะกรรมการพิจารณาเวนคืนโรงเรือน เห็นว่าสิ่งปลูกสร้างส่วนที่เหลือไม่กระทบต่อโครงสร้างของอาคาร เมื่อได้ปรับปรุงแก้ไขดัดแปลงในส่วนที่ถูกเขตทางหลวงแล้วสามารถใช้ประโยชน์ได้ดั้งเดิมไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๙ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และได้กำหนดค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างและค่ารื้อถอนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นเงินเพียง ๑๐๕,๒๘๐ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นชอบด้วย จึงเป็นการกำหนดค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างที่ถูกเขตทางของผู้ฟ้องคดีไม่ถูกต้องเหมาะสมและไม่เป็นธรรม โดยที่ผลการสำรวจและประมาณราคาส่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีทั้งหลังตามที่เจ้าหน้าที่ของกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) รายงาน เป็นเงินจำนวน ๒๘๒,๑๗๓ บาท เมื่อหักจากจำนวนเงินค่าทดแทนที่ผู้ฟ้องคดีได้รับไปแล้ว ๑๐๕,๒๘๐ บาท ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับเพิ่มอีก ๑๗๖,๘๙๓ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๐/๒๕๕๒)

๑.๙ การใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ในการเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์ก่อนการเวนคืนกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน

๑) การแจ้งให้รื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง

แม้จะไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้อำนวยการกองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีอำนาจออกคำสั่งแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างได้โดยตรง แต่มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดว่า กรณีที่มีความจำเป็นต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างขนย้ายทรัพย์สินหรือดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับกิจการที่จะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายดำเนินการรื้อถอนหรือขนย้ายภายใน

^{๑๑} พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่ต้องเวนคืนโรงเรือน หรือสิ่งปลูกสร้างอย่างอื่นแต่เพียงบางส่วน เจ้าของจะร้องขอให้เจ้าหน้าที่เวนคืนส่วนที่เหลืออยู่ซึ่งใช้การไม่ได้แล้วด้วยก็ได้

ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ยอมเวนคืนตามคำร้องขอของเจ้าของ เจ้าของมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามมาตรา ๖ หรือรัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ฉบับนั้น ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งเป็นหนังสือจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ ทั้งนี้ ให้รัฐมนตรีวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับคำอุทธรณ์ มิฉะนั้นให้ถือว่ารัฐมนตรีวินิจฉัยให้เจ้าหน้าที่เวนคืนตามคำร้องขอของเจ้าของ

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สิ้นสุด

ในการดำเนินการตามวรรคสองให้นำมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๓๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เวลาที่กำหนด เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ในฐานะเจ้าหน้าที่ เวณคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ มอบอำนาจให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติราชการแทนเพื่อให้การจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินและทรัพย์สินที่ถูกเวนคืน เป็นไปด้วยความเรียบร้อย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดี ดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้าง จึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ดำเนินการ ในฐานะผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ แห่ง พระราชบัญญัติดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างที่ถูกเวนคืนตาม พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยพระราชกฤษฎีกา ดังกล่าว กำหนดให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เป็นเจ้าหน้าที่เวนคืน ต่อมา ผู้อำนวยการกองรังวัดและจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีไปปรับเงินค่าทดแทนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างงวดแรก และต่อมาได้มีหนังสือลงนามโดย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กระทำการในฐานะผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีรื้อถอนขนย้ายอาคารและสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีไปจากแนวเวนคืนภายใน เวลาที่กำหนด หากพ้นกำหนดดังกล่าวกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จะเข้าดำเนินการ รื้อถอนขนย้ายเอง โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ โดยอาศัยอำนาจ ตามคำสั่งกรุงเทพมหานคร เรื่อง มอบอำนาจของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครให้ข้าราชการ กรุงเทพมหานครปฏิบัติราชการแทน ต่อมา ได้มีการโอนอำนาจหน้าที่ในการจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน และทรัพย์สินมายังกองจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งมอบอำนาจให้ ผู้อำนวยการกองจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินมีอำนาจปฏิบัติราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่กระทำการ ในฐานะเจ้าหน้าที่เวนคืนอสังหาริมทรัพย์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการออกคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เพราะไม่มีอำนาจในการออกคำสั่งดังกล่าว จึงขอให้ เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๕ กำหนดให้การเวนคืนที่ดินตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณ ที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วน และผู้ฟ้องคดีได้รับเงิน ค่าทดแทนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างงวดแรกในอัตราร้อยละ ๗๕ ไปแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มี หนังสือแจ้งกำหนดวันจะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนให้ผู้ฟ้องคดีทราบล่วงหน้า

ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้ที่ดินในแนวเวนคืน เพื่อก่อสร้างทางหลวงโดยเร่งด่วนได้ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการรื้อถอนอาคาร สิ่งปลูกสร้าง และขนย้ายทรัพย์สินออกไปจากแนวเขตเวนคืนทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างทางหลวงเทศบาลตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวได้ จึงเป็นกรณีที่มีความจำเป็นต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างของผู้ฟ้องคดีออกไป ซึ่งตามมาตรา ๑๓ วรรคสาม^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ กำหนดว่า เมื่อได้จ่ายเงินหรือวางเงินค้ำทดแทนแล้ว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างออกไปภายใน ๖๐ วัน ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ในฐานะผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างออกไปจากแนวเวนคืนภายใน ๖๐ วัน แม้จะไม่มีกฎหมายกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าวได้โดยตรง แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มอบอำนาจให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติ

^{๑๑} พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๑๓ ถ้าเจ้าหน้าที่เห็นว่าการเวนคืนที่ได้มีการออกพระราชกฤษฎีกาตามมาตรา ๖ แล้ว หากเห็นเข้าไปจะเป็นอุปสรรคอย่างมากแก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมหรือประโยชน์ของรัฐอันสำคัญอย่างอื่น ให้คณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษากำหนดให้การเวนคืนนั้นเป็นกรณีที่มีความจำเป็นโดยเร่งด่วนได้

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้ประกาศตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้ก่อนที่จะมีการเวนคืน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าหกสิบวัน และเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ต้องจัดให้มีการจ่ายหรือวางเงินค้ำทดแทนที่กำหนดขึ้นตามมาตรา ๘ โดยให้จ่ายเงินค้ำทดแทนที่ดินก่อนการเข้าครอบครองหรือใช้ที่ดิน ถ้าเป็นอสังหาริมทรัพย์อื่นและเป็นกรณีที่สามารถตกลงกันได้ให้จ่ายตามราคาที่ได้ตกลงกัน แต่ต้องไม่เกินราคาเบื้องต้นที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา ๘ หากเป็นกรณีที่ไม่อาจตกลงกันได้ เมื่อเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ได้วางเงินค้ำทดแทนตามมาตรา ๓๑ แล้ว ให้มีอำนาจเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์นั้นได้

ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สินหรือดำเนินการใดๆ เกี่ยวกับกิจการที่จะต้องมีการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์นั้น เมื่อได้จ่ายเงินหรือวางเงินค้ำทดแทนตามวรรคสองแล้ว ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีหนังสือแจ้งให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายดำเนินการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ขนย้ายทรัพย์สินหรือดำเนินการดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด แต่ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันที่ได้ส่งหนังสือแจ้ง ถ้าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่มีอำนาจดำเนินการเช่นนั้นได้เอง โดยให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย และถ้ามีความเสียหายเกิดขึ้นเป็นพิเศษเนื่องจากการเข้าครอบครองหรือใช้อสังหาริมทรัพย์โดยเร่งด่วนเช่นนั้น ให้เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ชดเชยเงินค้ำทดแทนสำหรับความเสียหายส่วนนี้ด้วย ตามความเป็นธรรม

ในกรณีที่ไม่สามารถส่งหนังสือแจ้งให้แก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้ ให้แจ้งโดยวิธีปิดประกาศแจ้งความไว้ ณ ที่ซึ่งอสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ และ ณ สถานที่ตามมาตรา ๗ โดยระบุกำหนดเวลาที่เจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่จะเข้าดำเนินการตามวรรคสอง หรือวรรคสาม ซึ่งต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดสิบห้าวันนับแต่วันปิดประกาศแจ้งความ

เมื่อได้ปฏิบัติตามวรรคสี่แล้ว ให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายได้รับหนังสือแจ้งนั้นแล้ว

ในการดำเนินการตามวรรคสองและวรรคสาม ให้นำมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ มาตรา ๑๔ มาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ราชการแทนเพื่อให้การจัดการกรรมสิทธิ์ที่ดินและทรัพย์สินที่ถูกเวนคืนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีอำนาจออกคำสั่งดังกล่าวได้ จึงเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓/๒๕๕๒)

๒) การกำหนดวันที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน

การที่เจ้าหน้าที่เวนคืนมีหนังสือแจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนให้ผู้ถูกเวนคืนทราบและให้ผู้ถูกเวนคืนไปติดต่อขอรับเงินค่าทดแทน เป็นการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แม้ต่อมาเมื่อผู้ถูกเวนคืนมาขอรับเงินค่าทดแทนแล้วปรากฏว่าไม่สามารถจ่ายเงินค่าทดแทนได้ เนื่องจากที่ดินของผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการรังวัดแบ่งแยก กรณีที่ไม่สามารถจ่ายเงินค่าทดแทนได้ดังกล่าวนี้ไม่เข้าองค์ประกอบการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ากรณีที่ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าวแล้วได้ไปตกลงให้นายแพทย์ ว. กุ้ยมเงิน เมื่อไม่ได้รับเงินค่าทดแทน ทำให้ผู้ถูกเวนคืนถูกริบมัดจำและถูกปรับตามสัญญากุ้ยมเงิน นั้น ความเสียหายดังกล่าวเกิดจากการคาดหมายของผู้ถูกเวนคืนและเป็นกรณีที่ผู้ถูกเวนคืนเข้าเสี่ยงภัยเอง เจ้าหน้าที่เวนคืนไม่มีส่วนรับรู้หรืออาจจะคาดหมายได้ ประกอบกับความเสียหายเช่นว่านั้นเป็นความเสียหายที่ไกลเกินกว่าเหตุ มิใช่ความเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้น แต่การไม่ชำระหนี้ของเจ้าหน้าที่เวนคืน และไม่เข้ากรณีที่จะเป็นความเสียหายอันเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษ เจ้าหน้าที่เวนคืนไม่จำเป็นต้องจ่ายค่าเสียหายให้แก่ผู้ถูกเวนคืน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินและอาคารพาณิชย์ซึ่งถูกเวนคืนบางส่วน เนื้อที่ ๑๔ ตารางวา ตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ และต้องรื้อถอนอาคารจำนวนสามคูหา คณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นฯ กำหนดค่าทดแทนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ยังไม่ได้ตกลงซื้อขายอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน และพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้สิ้นอายุลง ในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๓ ต่อมา เมื่อพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่ที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ ประกาศใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ แจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครอง

อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืน และให้ผู้ฟ้องคดีไปติดต่อขอรับเงินค่าทดแทน ผู้ฟ้องคดีคาดว่า จะได้รับเงินค่าทดแทนจึงไปทำสัญญาร่วมลงทุนขยายกิจการโรงพยาบาลกับนายแพทย์ ว. โดยมี ข้อตกลงว่าผู้ฟ้องคดีให้นายแพทย์ ว. กู้ยืมเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดส่งมอบเงินมัดจำ ในวันทำสัญญาจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือกำหนดส่งมอบภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ หากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบเงินจำนวนดังกล่าวได้จะถูกริบเงินมัดจำจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท และถูกปรับเป็นเงินจำนวน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้ไป ขอรับเงินค่าทดแทนจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่ได้รับแจ้งจากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่ายังเบิกจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ เพราะยังไม่ได้รังวัดแบ่งแยกที่ดินให้ชัดเจน ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ อุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ขอค่าทดแทนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างเพิ่มขึ้น และได้ไปดำเนินการขอรังวัด แบ่งแยกที่ดินให้เป็นเขตทาง เมื่อได้ทราบว่าเป็นที่ที่ดินที่ถูกเวนคืนเพิ่มขึ้นเป็น ๒๕^๒/_{๑๐๐} ตารางวา ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๔ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินค่าทดแทน ตามจำนวนเนื้อที่ที่ถูกเวนคืนจริง หลังจากที่บริษัทที่ปรึกษาแจ้งผลการตรวจสอบบัญชี การกำหนดค่าทดแทนที่ดินที่มีการคำนวณเงินค่าทดแทนให้ผู้ถูกเวนคืนผิดพลาด โดยที่ดิน ของผู้ฟ้องคดีควรได้ค่าทดแทนที่ดินตารางวาละ ๒๒๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๔ ตารางวา เป็นเงิน จำนวน ๓,๑๕๐,๐๐๐ บาท แต่ไม่ควรกำหนดค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ แจ้งยกเลิกหนังสือฉบับลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ ที่แจ้งการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ ที่ถูกเวนคืนและให้ผู้ฟ้องคดีไปติดต่อขอรับเงินค่าทดแทน ต่อมา คณะกรรมการกำหนดราคา เบื้องต้นฯ มีมติให้กำหนดค่าทดแทนให้ผู้ถูกเวนคืนตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ ชุดเดิมได้พิจารณากำหนดราคาเบื้องต้นไว้แล้ว ยกเว้นที่ดินที่มีการคำนวณจำนวนเงินค่าทดแทน ผิดพลาดคลาดเคลื่อนให้กำหนดราคาตามที่บริษัทที่ปรึกษาประมาณราคาให้ใหม่ ซึ่งค่าทดแทน อสังหาริมทรัพย์ของผู้ฟ้องคดีจะประกอบด้วยค่าทดแทนที่ดินเนื้อที่ ๒๕^๒/_{๑๐๐} ตารางวา ตารางวาละ ๒๒๕,๐๐๐ บาท เป็นเงินจำนวน ๕,๖๗๐,๐๐๐ บาท ค่าทดแทนอาคารจำนวนสามคูหาเป็นเงิน จำนวน ๓,๐๗๗,๔๒๐ บาท รวมเป็นเงินจำนวน ๘,๗๔๗,๔๒๐ บาท และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๔๕ ถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครอง อสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเวนคืนและให้ไปติดต่อขอรับเงินค่าทดแทนจำนวนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้รับ เงินค่าทดแทนจำนวนดังกล่าวแล้วและได้ใช้สิทธิอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๕ ขอค่าทดแทนเพิ่มขึ้น แต่จนถึงวันฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ก็ยังไม่ได้อินิจฉัย อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาอุทธรณ์แล้วมีความเห็น ไม่เพิ่มค่าทดแทนที่ดิน ค่าทดแทนที่ดินส่วนที่เหลือจากการเวนคืน และค่าทดแทนความเสียหาย

จากการประกอบธุรกิจให้เช่า เนื่องจากเป็นค่าเสียหายในอนาคต แต่ให้จ่ายค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างเพิ่มเติมเนื่องจากในการคำนวณค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีมีความผิดพลาด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้วินิจฉัยอุทธรณ์ตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ รวมทั้งได้จ่ายเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างจำนวนดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้ผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องเป็นคดีนี้ขอค่าทดแทนเพิ่มขึ้น และเรียกร้องค่าเสียหายจากการทำสัญญากู้ยืมเงินแล้ว ไม่ได้เงินไปให้แก่ผู้กู้ยืม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การพิจารณากำหนดเงินค่าทดแทนให้ผู้ถูกเวนคืนเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้น รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชกฤษฎีกา และศาลตามลำดับ ในกรณีที่คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นได้พิจารณากำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนให้ผู้ถูกเวนคืนแล้ว หากมีการอุทธรณ์ขอรับเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นและรัฐมนตรีพิจารณาแล้วเห็นว่าการกำหนดเงินค่าทดแทนดังกล่าวไม่ถูกต้องหรือมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด รัฐมนตรีย่อมมีอำนาจหน้าที่พิจารณาทบทวนและแก้ไขจำนวนเงินค่าทดแทนให้ถูกต้องได้ตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ หรือแม้จะไม่มี การอุทธรณ์ขอรับเงินค่าทดแทนเพิ่มขึ้นหากรัฐมนตรีเห็นว่าราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนที่คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นกำหนดไว้สูงเกินไปโดยมิได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของมาตรา ๙ หรือมาตรา ๒๑ รัฐมนตรียังมีอำนาจสั่งให้คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นพิจารณาทบทวนการกำหนดจำนวนเงินค่าทดแทนนั้นใหม่ให้ถูกต้องได้ หรืออาจแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่ขึ้นมาทำหน้าที่กำหนดราคาของอสังหาริมทรัพย์หรือจำนวนเงินค่าทดแทนให้ถูกต้องแทนคณะกรรมการชุดเดิมได้ตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ฉะนั้น เมื่อคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ เห็นว่า การกำหนดเงินค่าทดแทนของคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ ไม่ถูกต้อง คณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่กำหนดราคาเบื้องต้นตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๔ ก็มีอำนาจหน้าที่กำหนดเงินค่าทดแทนเบื้องต้นให้ผู้ฟ้องคดีใหม่ได้ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำคำเสนอขอรับเงินค่าทดแทน และต่อมาเจ้าหน้าที่ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๔ แจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเขตทางและให้ไปติดต่อขอรับเงินค่าทดแทน ก็ไม่อาจถือว่าเป็นคำเสนอและคำสนองตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างเพราะจากการแจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเขตทางและแจ้งให้ไปติดต่อขอรับเงินค่าทดแทน เป็นเพียง

การดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยมีข้อตกลงว่าจะจ่ายเงินค่าทดแทนให้เท่านั้น ดังนั้น การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะเจ้าหน้าที่เวนคืนจึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ และการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งกำหนดวันที่จะเข้าครอบครองอสังหาริมทรัพย์ที่ถูกเขตทางและให้ผู้ฟ้องคดีไปติดต่อรับเงินค่าทดแทน นั้น เป็นการดำเนินการภายหลังจากที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ หมดอายุไปแล้ว กรณีตามหนังสือฉบับดังกล่าวจึงไม่ถูกผูกพันกับการกำหนดราคาค่าทดแทนของคณะกรรมการกำหนดราคาเบื้องต้นตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๓๙ และการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ แจ้งยกเลิกหนังสือข้างต้นโดยอ้างว่าการกำหนดเงินค่าทดแทนผิดพลาดคลาดเคลื่อน และต่อมาได้แจ้งต่อผู้ฟ้องคดีว่าจะชำระเงินค่าทดแทนให้เพียง ๕,๖๗๐,๐๐๐ บาท ก็เป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๓ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ มิใช่การกระทำที่ขัดต่อกฎหมาย กรณีดังกล่าวจึงยังไม่เข้าองค์ประกอบของการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒^{๑๒} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ไปทำสัญญาร่วมลงทุนขยายกิจการโรงพยาบาลกับนายแพทย์ ว. โดยมีข้อตกลงว่าผู้ฟ้องคดีให้นายแพทย์ ว. กู้ยืมเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดส่งมอบเงินมัดจำในวันทำสัญญาจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท ส่วนที่เหลือกำหนดส่งมอบภายในวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ หากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบเงินจำนวนดังกล่าวได้ จะถูกริบเงินมัดจำจำนวน ๔๐๐,๐๐๐ บาท และถูกปรับเป็นเงินจำนวน ๑๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท นั้น เกิดขึ้นจากการที่ผู้ฟ้องคดีไปทำสัญญากู้ยืมโดยที่ยังไม่ได้รับเงินจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีแต่เพียงความคาดหมายว่าจะได้รับเงิน และสัญญากู้ยืมดังกล่าวยังไม่มีผลสมบูรณ์เพราะยังไม่มีการส่งมอบเงินกู้ การเข้าทำสัญญาดังกล่าวจึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีเข้าเสี่ยงภัยเองโดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามไม่มีส่วนรับรู้หรืออาจจะคาดหมายได้ ประกอบกับความเสียหายเช่นว่านั้นเป็นความเสียหายที่ไกลเกินกว่าเหตุ มิใช่ความเสียหายเช่นที่ตามปกติย่อมเกิดขึ้นแต่การไม่ชำระหนี้ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และไม่เข้ากรณีที่จะเป็นความเสียหายอันเกิดแต่พฤติการณ์พิเศษ อีกทั้ง ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าจนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีจัดทำคำแถลงฉบับลงวันที่

^{๑๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

๓๑ มกราคม ๒๕๔๙ นายแพทย์ ว. ก็ยังมีได้บอกเลิกสัญญา รับเงินมัดจำ หรือเรียกเอาค่าเสียหายใดๆ ที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่จำเป็นต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนใดๆ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๖/๒๕๕๒)

๑.๑๐ การจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินที่ถูกเวนคืน

กรณีที่หน่วยงานของรัฐได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายเกี่ยวกับการเวนคืนบังคับซื้อที่ดินเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำบริการสาธารณะโดยทำสัญญาจะซื้อจะขายกับเจ้าของที่ดินในระหว่างที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๐๔ มีผลใช้บังคับ และได้จ่ายค่าทดแทนที่ดินไปแล้วบางส่วน แต่ไม่ได้จ่ายค่าทดแทนจนครบจำนวนตามสัญญา เนื่องจากความบกพร่องของเจ้าหน้าที่ ต่อมาได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๖ ขยายเขตทางหลวงเทศบาล ซึ่งครอบคลุมที่ดินแปลงดังกล่าวด้วย เมื่อทางราชการได้จ่ายเงินค่าทดแทนไปแล้วบางส่วน หน่วยงานของรัฐจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินเฉพาะส่วนที่เหลือให้แก่ผู้ถูกเวนคืนเท่านั้น โดยต้องพิจารณาค่าทดแทนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

สรุปข้อเท็จจริง

ที่ดินโฉนดเลขที่ ๕๕๙ ตั้งอยู่ที่ตำบลบ้านไทร (บางระมาด) อำเภอตลิ่งชัน จังหวัดธนบุรี เนื้อที่ ๔ ไร่ ๑ งาน ๙๒ ตารางวา เดิมเป็นของนาง ฉ. ต่อมา ที่ดินดังกล่าวถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๔๙๗ และต่อเนืองมาจนถึงฉบับสุดท้ายเป็นพระราชกฤษฎีกาฉบับปี พ.ศ. ๒๕๐๙ และการดำเนินการเวนคืนที่ดินดังกล่าว ทางราชการได้ปรองดองโดยการเจรจาซื้อขาย โดยทำเป็นสัญญาจะซื้อจะขายกับนาง ฉ. เนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่ ในราคาไร่ละ ๑,๕๐๐ บาท ซึ่งทางราชการได้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินพิพาทบางส่วนในอัตราร้อยละ ๗๕ เป็นเงิน ๑,๑๒๕ บาท ให้แก่ นาง ฉ. ไปแล้ว หลังจากนั้นทางราชการยังมิได้ดำเนินการใดๆ กับที่ดินแปลงพิพาทจนกระทั่งได้มีการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมมาเป็นกรรมสิทธิ์ของบิดาของผู้ฟ้องคดีกับพวก โดยส่วนของบิดาของผู้ฟ้องคดีถือครองกรรมสิทธิ์ ๒๘๒ ส่วน จาก ๑,๗๙๒ ส่วน หรือจำนวนเนื้อที่ ๙๔ ^{๔๑}/_{๑๐๐} ตารางวา ต่อมาทางราชการได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืนฯ พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยที่ดินพิพาทตั้งอยู่ในเขตเวนคืน จำนวน ๑ ไร่ ๒ งาน รัฐมนตรีว่าการ

กระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินในอัตราตารางวาละ ๔๓,๒๐๐ บาท โดยจ่ายเงินค่าทดแทนในส่วนที่ถูกเวนคืน จำนวน ๑ ไร่ ของราคาที่ดินที่ยังค้างชำระร้อยละ ๒๕ รวมเป็นเงิน ๔,๓๒๐,๐๐๐ บาท และส่วนที่เวนคืนเพิ่มเติมอีก ๒ งาน เป็นเงิน ๘,๖๔๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน จำนวน ๑๒,๙๖๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกำหนดเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินแปลงพิพาทเต็มจำนวน ประกอบกับที่ดินบริเวณใกล้เคียงกันมีการซื้อขายกันในอัตราราคาตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้กำหนดเงินค่าทดแทนเป็นตารางวาละ ๕๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับถัดจากวันฟ้องคดีจนกว่าจะชำระแล้วเสร็จ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

คดีนี้เป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ที่รัฐได้อำนาจอำนาจตามกฎหมายในการบังคับซื้ออสังหาริมทรัพย์จากราษฎรเพื่อใช้ประโยชน์ในการจัดทำบริการสาธารณะที่จำเป็น และเมื่อทางราชการได้เคยทำสัญญาจะซื้อจะขายและเคยจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่นาง จ. ตามสัญญาจะซื้อจะขาย เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๘ ในราคาไร่ละ ๑,๕๐๐ บาท และได้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนงวดแรกร้อยละ ๗๕ เป็นเงิน ๑,๑๒๕ บาท ให้แก่นาง จ. ไปแล้ว ส่วนค่าทดแทนส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๒๕ ยังมิได้จ่ายให้แต่อย่างใด ซึ่งเป็นความบกพร่องของทางราชการ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องจ่ายเงินค่าทดแทนส่วนที่เหลือให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามเนื้อที่ดินที่ถูกเวนคืนตามพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน แต่เนื่องจากได้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนในเนื้อที่ ๑ ไร่ ให้แก่นาง จ. ไปแล้วในอัตราร้อยละ ๗๕ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนจำนวนดังกล่าว แต่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๒๕ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้จ่ายเงินค่าทดแทนในส่วนที่เหลืออีกร้อยละ ๒๕ ตามสัญญาจะซื้อจะขายฉบับเดิม และจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินในส่วนที่ถูกเวนคืนเพิ่มเติมเป็นเนื้อที่ ๒ งาน ให้แก่ผู้ฟ้องคดี นั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว สำหรับค่าทดแทนที่ดินพิพาทนั้น เมื่อพิจารณาถึงสภาพและที่ตั้งของที่ดินพิพาทและวัตถุประสงค์ของการเวนคืนเพื่อสร้างทางสายพุกทมนถลอันจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดค่าเงินทดแทนในราคาตารางวาละ ๔๓,๒๐๐ บาท จึงเหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนให้ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒๘๒ ส่วน จาก ๑,๗๘๒ ส่วน ของเงินค่าทดแทนที่ดินเต็มจำนวน จำนวน ๑๒,๙๖๐,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๒,๐๓๙,๔๖๔ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าทดแทนส่วนที่เป็นของกองมรดกของบิดาของผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นไปแล้ว และข้อเท็จจริงปรากฏด้วยว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้นำเงินค่าทดแทน จำนวน ๑๒,๙๖๐,๐๐๐ บาท ผากไว้ที่ธนาคารออมสิน

ในนามของเจ้าของทรัพย์สินที่ถูกเวนคืน ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะนำคดีมาฟ้องต่อศาล เมื่อเงินดังกล่าวเป็นของกองมรดกของบิดาของผู้ฟ้องคดีตามส่วน จำนวน ๒,๐๓๙,๔๖๔ บาท ดอกเบี้ยที่เกิดขึ้นเนื่องจากการฝากเงินนั้น ย่อมตกเป็นสิทธิแก่กองมรดกของบิดาของผู้ฟ้องคดีด้วย เมื่อผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการมรดกของบิดาได้รับเงินค่าทดแทน จำนวน ๒,๐๓๙,๔๖๔ บาท ตามคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาลปกครองชั้นต้นแล้ว แต่ยังมีได้รับดอกเบี้ยในเงินจำนวนดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับดอกเบี้ยเงินฝากในจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นำเงินฝากดังกล่าวไว้ ณ ธนาคารออมสิน จนถึงวันที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจำนวนดังกล่าวตามคำสั่งคุ้มครองชั่วคราวของศาลปกครองชั้นต้น รวมถึงดอกเบี้ยที่พึงได้จากธนาคารสำหรับจำนวนเงินดอกเบี้ยดังกล่าวที่ยังค้างจ่ายอยู่ในธนาคารด้วย พิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เบิกจ่ายดอกเบี้ยเงินฝากของจำนวนเงินค่าทดแทน ๒,๐๓๙,๔๖๔ บาท ที่พึงได้รับจากธนาคารออมสิน รวมถึงดอกเบี้ยของจำนวนเงินดอกเบี้ยดังกล่าวที่อาจได้รับจากธนาคารดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๘/๒๕๕๓)

๑.๑๑ ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดิน

กรณีที่มีการประกาศกำหนดเขตทางและเขตสงวนสองข้างทางไว้เพื่อขยายเขตทางหลวง มีผลทำให้ที่ดินพิพาทตกเป็นเขตทางหลวงซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงไม่มีสภาพที่บุคคลใด ๆ จะแย่งการครอบครองได้ ดังนั้น ผู้ที่มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินพิพาทจึงต้องเป็นเจ้าของที่ดินที่เสียไปในขณะที่มีการประกาศกำหนดเขตทางดังกล่าว หรือเป็นผู้รับสิทธิต่อเนื่องจากบุคคลดังกล่าวเท่านั้น

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๐๑๐ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ ๑๗๐๑๑ ตั้งอยู่ที่ตำบลบางขนอน อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง ซึ่งเดิมที่ดินดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินตาม ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๐๒ ซึ่งมีชื่อนาง ล. เป็นผู้ครอบครอง โดยนาย ช. บิดาของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้แย่งการครอบครองและทำประโยชน์ที่ดินบางส่วนของที่ดินดังกล่าวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๗ และได้สิทธิตามคำพิพากษาศาลฎีกาคดีหมายเลขแดงที่ ๓๖๘๔ - ๓๖๘๕/๒๕๔๓ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้นำเดินสำรวจเพื่อออกโฉนดที่ดิน โดยปรากฏในใบไต่สวนว่า มีการกันเขตทางห่างจากศูนย์กลางทางหลวง ๓๐ เมตร ตามประกาศกระทรวงคมนาคม เรื่อง กำหนดเขตทางและเขตสงวนสองข้างทางไว้เพื่อขยายเขตทางหลวงแผ่นดิน สายชุมพร -

กระบุรี – ระนอง ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๐๐ จึงออกเป็นโฉนดที่ดินเฉพาะส่วนที่อยู่นอกเขตทางหลวงเป็นโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๗๐๑๐ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และโฉนดที่ดินเลขที่ ๑๗๐๑๑ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๕ หลังจากนั้นกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีโครงการก่อสร้างและบูรณะทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๔ สายกรุงเทพ – คลองพราน ตอนแยกเข้าอำเภอละอุ่น – ระนอง เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เข้าไปสำรวจที่ดิน สิ่งปลูกสร้างและพืชผลของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ คณะกรรมการปรองดองจึงเห็นควรกำหนดเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง และค่าต้นไม้ แต่ไม่กำหนดเงินค่าทดแทนที่ดินให้ เนื่องจากเห็นว่า ที่ดินพิพาทอยู่ในแนวทางหลวงโดยได้มีหลักฐานที่ดินที่มีการกันเขตทางแล้ว ผู้ฟ้องคดีทั้งสามมีหนังสืออุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม แต่มิได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายเงินค่าทดแทนพืชผลและสิ่งปลูกสร้างซึ่งปลูกในที่ดินพิพาทดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ยอมรับว่าที่ดินในส่วนดังกล่าวเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม การกันเขตทางในลักษณะดังกล่าวจึงไม่ทำให้กรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองของผู้ฟ้องคดีทั้งสามสูญเสียไป ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ที่จะมีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินอันเกิดจากการก่อสร้างและบูรณะทางหลวงของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องเป็นเจ้าของที่ดินที่เสียไปในขณะที่มีประกาศกระทรวงคมนาคมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่ให้ขยายเขตทางหลวง หรือเป็นผู้รับสิทธิต่อเนื่องจากบุคคลดังกล่าว เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในขณะที่กระทรวงคมนาคมประกาศขยายเขตทางหลวงในปี พ.ศ. ๒๕๐๐ นาย ช. บิดาของผู้ฟ้องคดีทั้งสามยังไม่มีสิทธิใดๆ บนที่ดินพิพาท นาย ช. เพียงแต่คัดค้านการออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในที่ดิน ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๐๒ ของนาง ล. เมื่อวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๒๘ โดยนาง ล. มิได้ฟ้องว่านาย ช. แยกการครอบครองเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองที่ดิน นับแต่นาย ช. คัดค้านการออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ดังกล่าวภายในหนึ่งปี จึงทำให้นาง ล. เสียสิทธิไปตามมาตรา ๑๓๗๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ดินที่อยู่ในเขตที่ดินตาม ส.ค. ๑ เลขที่ ๑๐๒ ของนาง ล. และถูกแย่งการครอบครองได้มีการออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ตามโฉนดเลขที่ ๑๗๐๑๐ และโฉนดเลขที่ ๑๗๐๑๑ โดยเป็นการยื่นขอออกโฉนดที่ดินเฉพาะที่ดินที่อยู่นอกเขตทางหลวง ดังนั้น เมื่อมีประกาศของกระทรวงคมนาคมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ที่ดินพิพาทจึงตกเป็นเขตทางหลวงซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงไม่มีสภาพที่บุคคลใดๆ จะแย่งการครอบครองได้ เพียงแต่ตราใบใดที่ยังไม่ได้ขีดใช้เงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่เจ้าของกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครอง ผู้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือมีสิทธิครอบครองยังคงมีสิทธิเหนือพื้นดินในที่ดิน

จึงถือไม่ได้ว่านาย ช. ได้แย่งการครอบครองที่ดินพิพาทจากนาง ล. ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ เพราะที่ดินตกเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ แล้ว นาย ช. จึงไม่ใช่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์หรือผู้มีสิทธิครอบครองที่ดิน รวมทั้งไม่ใช่ผู้รับสิทธิต่อเนื่องก่อนวันประกาศเขตทางหลวงดังกล่าวแต่ประการใด ผู้ฟ้องคดีทั้งสามในฐานะผู้รับสิทธิต่อจากนาย ช. จึงไม่มีสิทธิดีกว่านาย ช. ผู้ฟ้องคดีทั้งสามจึงไม่ใช่ผู้มีสิทธิรับเงินค่าทดแทนที่ดินที่พิพาท พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙/๒๕๕๓)

เจตนารมณ์ของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ที่ให้จ่ายเงินค่าทดแทนกรณีต่าง ๆ ก็เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่จะต้องอพยพย้ายถิ่นที่อยู่และที่ทำกินไปยังแหล่งอื่น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการของกรมชลประทาน ดังนั้น ผู้มีสิทธิได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินและสิ่งปลูกสร้างต้องเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวอย่างแท้จริงก่อนที่จะมีการก่อสร้างคลองส่งน้ำดังกล่าว ฉะนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ตามหลักฐาน ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก. แต่ข้อเท็จจริงฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้าทำประโยชน์อย่างแท้จริง ผู้ฟ้องคดีจึงย่อมไม่มีสิทธิได้รับเงินตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือครองที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก.) เนื้อที่ประมาณ ๒๐ ไร่ โดยที่ดินดังกล่าวได้ถูกกรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ก่อสร้างคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้ายโครงการอ่างเก็บน้ำประแสร์ ผ่านที่ดินประมาณ ๓ ไร่ ๒ งาน ๒๐ ตารางวา คณะกรรมการกำหนดราคาค่าทดแทนทรัพย์สินตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ ได้ประชุมเพื่อพิจารณาหลักเกณฑ์ค่าทดแทนทรัพย์สินให้กับราษฎรผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ โดยคณะกรรมการฯ มีมติให้จ่ายค่าชดเชย (ที่ดิน) ให้แก่ผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินในราคาไร่ละ ๖๐,๐๐๐ บาท ทุกแปลง โดยเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๕ คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินได้ตรวจสอบการครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินที่ถูกเขตคลองส่งน้ำสายใหญ่ฝั่งซ้าย ซึ่งบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีอ้างสิทธิ ปรากฏว่ามีพลตำรวจโท ว. อ้างว่าเป็นที่ดินของตน โดยได้ครอบครองทำประโยชน์มาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ติดต่อกันทุกปีจนถึงวันที่คณะอนุกรรมการดังกล่าวไปทำการสำรวจพร้อมนำชี้แนวเขตที่ดิน และมีการตกลงรับเงินค่าชดเชยที่ดิน ค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้าง สระน้ำ และระบบส่งน้ำท่อพีวีซี ต่อมา คณะกรรมการฯ ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าชดเชย (ที่ดิน) โดยหากผู้มีส่วนได้เสียเห็นว่า ราษฎรรายใดไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินให้คัดค้านต่อนายอำเภอภายใน ๓๐ วัน ซึ่งปรากฏว่าไม่มีบุคคลใด

คัดค้าน จึงได้มีการจ่ายเงินค่าชดเชยข้างต้นแก่พลตำรวจโท ว. ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอความเป็นธรรมต่ออธิบดีกรมชลประทาน แต่ได้รับแจ้งว่าที่ดินพิพาทเป็นบริเวณเดียวกันกับที่ดินของพลตำรวจโท ว. ซึ่งผู้ฟ้องคดีไม่รู้จักและไม่มีความเกี่ยวข้อง ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดี สระน้ำ และต้นไม้หรือไม้ผลมีสภาพดั้งเดิม แต่หากไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้ ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายค่าขนย้ายค่าทดแทนสระน้ำ ค่าทดแทนต้นไม้หรือไม้ผล

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

วัตถุประสงค์ของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ มีขึ้นเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่จะต้องอพยพย้ายถิ่นที่อยู่และที่ทำกินไปยังแหล่งอื่นเนื่องจากได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการของผู้ถูกฟ้องคดี รัฐจึงต้องจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินเพื่อให้ราษฎรนำเงินไปซื้อที่ดินแปลงใหม่เพื่ออยู่อาศัยและทำกินเลี้ยงชีพต่อไป ส่วนการจ่ายเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างและต้นไม้บนที่ดินที่ถูกเขตชลประทานมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ราษฎรได้มีทุนสำหรับซื้อพันธุ์ไม้และสิ่งปลูกสร้างในที่ดินแห่งใหม่ ดังนั้น ราษฎรผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าทดแทนตามมติดังกล่าว จะต้องเป็นผู้ที่ครอบครองและทำประโยชน์อย่างแท้จริงเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีมีหลักฐานหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑ ก.) แต่ไม่มีหลักฐานอื่นใดที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่จริง ก่อนที่จะมีการก่อสร้างคลองส่งน้ำ ประกอบกับผู้ฟ้องคดีไม่เคยโต้แย้งคัดค้านการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิที่จะได้รับเงินค่าขนย้าย (ที่ดิน) ตามประกาศจังหวัดระยอง ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๖ แต่อย่างใด อีกทั้ง ในการตรวจสอบทรัพย์สินของคณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๖ โดยมีพลตำรวจโท ว. ให้ถ้อยคำว่าเป็นผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินด้วยการปลูกโรงเรือนและต้นไม้ รวมถึงสระน้ำดังกล่าวด้วย ประกอบกับผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๗ และราษฎรซึ่งมีที่ดินติดกันหรือใกล้เคียงกันกับที่ดินพิพาท ได้ให้ถ้อยคำ่าว่า ที่ดินดังกล่าวมีพลตำรวจโท ว. เป็นผู้ครอบครองทำประโยชน์ โดยไม่เคยเห็นและไม่เคยรู้จักกับผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด และการที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่าได้ทำประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าว รวมทั้งชุดสระน้ำ จึงเป็นคำกล่าวอ้างที่ปราศจากพยานหลักฐาน เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้มีสิทธิเข้าทำประโยชน์ แต่มิได้เข้าทำประโยชน์อย่างแท้จริง จึงไม่มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าว อีกทั้ง ผู้ถูกฟ้องคดีโดยคณะกรรมการกำหนดราคาค่าทดแทนทรัพย์สินได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียคัดค้านว่าราษฎรรายใดไม่มีสิทธิได้รับเงินดังกล่าวต่อนายอำเภอท้องที่ภายใน ๓๐ วัน แล้ว หากผู้ฟ้องคดีทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ย่อมทราบประกาศดังกล่าวและมีโอกาสโต้แย้ง เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้โต้แย้ง การที่ผู้ถูกฟ้องคดี

ไม่จ่ายเงินค่าทดแทนต้นไม้และเงินค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๓/๒๕๕๓)

๑.๑๒ ผู้มีสิทธิฟ้องคดีพิพาทเกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

ข้าราชการของกรมชลประทานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการก่อสร้างระบบชลประทานตามโครงการแม่กลองใหญ่ ย่อมทราบข้อมูลการพิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินที่ถูกเขตชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรีสำหรับโครงการดังกล่าวเป็นอย่างดี ดังนั้น การที่ข้าราชการดังกล่าวนำดินมาถมคลองสาธารณะในบริเวณที่ติดกับที่ดินมีโฉนดของตน โดยรู้อยู่แล้วว่าบริเวณดังกล่าวจะต้องถูกขุดลอกและก่อสร้างเป็นคลองชลประทาน เพื่อหวังให้ได้รับเงินค่าทดแทนทรัพย์สินหรือค่าขนย้ายรวมทั้งค่าเสียหายอย่างอื่นสำหรับที่ดินพิพาทอันเป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงเป็นการดำเนินการให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่มีชอบ และถือเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต จึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยที่จะมีสิทธิฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่าได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายจากการที่กรมชลประทานดำเนินการก่อสร้างระบบชลประทานตามโครงการแม่กลองใหญ่ในบริเวณที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีได้ครอบครองอยู่ โดยไม่มีการจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินและค่าขนย้ายตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้อำนวยการสำนักชลประทานที่ ๑๓ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แล้ว แต่กรมชลประทาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีหนังสือยืนยันตามความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับค่าขนย้าย (ค่าที่ดิน) และค่ารั้อย้ายทรัพย์สินตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้เข้าครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินสาธารณประโยชน์ก่อนที่จะมีการก่อสร้างคลองชลประทาน จึงควรได้รับเงินดังกล่าว จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ จ่ายค่าขนย้ายและค่าเสียหายอย่างอื่นตามมติคณะรัฐมนตรีอันเนื่องมาจากการขุดลอกก่อสร้างระบบส่งน้ำชลประทานในที่ดินของผู้ฟ้องคดีรวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๑๗๕,๙๑๐ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีซึ่งขณะนั้นรับราชการเป็นวิศวกรโยธา ๘ วช ดำรงตำแหน่งผู้จัดการโครงการก่อสร้าง ๗ สำนักพัฒนาแหล่งน้ำ ๓ กรมชลประทาน มีหน้าที่รับผิดชอบโครงการก่อสร้างระบบชลประทานตามโครงการแม่กลองใหญ่ ระยะที่ ๓ จึงรู้รายละเอียดเกี่ยวกับการ

ดำเนินโครงการเป็นอย่างดี และจากหลักฐานรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินที่ถูกเขตชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๓๒ โครงการแม่กลองใหญ่ ในท้องที่จังหวัดนครปฐม ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๓๕ ที่มีมติให้จ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สิน สิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้ยืนต้น และพืชล้มลุกที่ยังไม่เก็บเกี่ยวที่อยู่ในที่ดินสาธารณประโยชน์ หรือในที่ดินที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์อื่นๆ ซึ่งราษฎรได้เข้าไปทำประโยชน์ก่อนที่จะมีการก่อสร้างคลองชลประทานตามมติคณะรัฐมนตรี ปรากฏว่าคณะกรรมการชุดดังกล่าวมีผู้แทนของผู้จัดการโครงการแม่กลองใหญ่เข้าร่วมประชุมในฐานะกรรมการคนหนึ่งด้วย ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการโครงการและมีหน้าที่รับผิดชอบโครงการดังกล่าวโดยตรงจึงรู้เป็นอย่างดีอีกเช่นกันว่ามีหลักเกณฑ์ตามมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้คณะกรรมการสามารถพิจารณาจ่ายค่าทดแทนทรัพย์สินและค่าขนย้ายให้แก่ผู้ที่ครอบครองที่ดินสาธารณประโยชน์ก่อนที่จะถูกสร้างคลองชลประทานได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีซื้อที่ดินในจังหวัดนครปฐมเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๐ ซึ่งบางส่วนของที่ดินด้านทิศใต้และทิศตะวันตกยังติดกับคลองหรือลำรางสาธารณะที่จะต้องถูกขุดเป็นคลองชลประทาน แต่ต่อมาในระยะเวลาใกล้เคียงกับเวลาที่คณะกรรมการจะมีมติให้มีการจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินตามมติคณะรัฐมนตรีเช่นว่านั้น ผู้ฟ้องคดีได้ว่าจ้างนาย ส. ผู้นำดินมาถมคลองสาธารณะในบริเวณที่ติดกับที่ดินมีโฉนดของผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีรู้อยู่แล้วว่าจะต้องถูกขุดลอกและก่อสร้างเป็นคลองชลประทาน จนเป็นเหตุให้นายอำเภอกำแพงแสนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีเองก็ยอมรับว่าที่ดินพิพาทที่อยู่นอกโฉนดที่ดินของตนเองดังกล่าว เป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีได้เข้าครอบครองก่อนที่จะมีการขุดลอกก่อสร้างคลองชลประทาน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการชั้นผู้ใหญ่และรู้ดีว่าการนำดินมาถมรुकูล้ำคลองสาธารณะเช่นนั้นย่อมถือเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายและอาจจะเป็นสาเหตุให้ตนเองได้รับโทษทางอาญาหรือมีผลกระทบต่อสถานภาพความเป็นข้าราชการของตนอย่างร้ายแรง แต่ผู้ฟ้องคดีก็มีได้นำพาต่อการกระทำผิดดังกล่าว จากพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังที่ได้กล่าวมาแล้วย่อมแสดงให้เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีจงใจนำดินมาถมลำคลองสาธารณะเพื่อหวังผลประโยชน์จากการที่จะได้รับค่าทดแทนทรัพย์สินหรือค่าขนย้ายตามมติคณะรัฐมนตรี และยิ่งไปกว่านั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้จัดการโครงการได้อาศัยอำนาจหน้าที่ในทางราชการทำการแก้ไขปรับลดเขตคลองชลประทานที่จะมีการก่อสร้างเฉพาะในบริเวณที่จะผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดีเอง โดยให้มีความกว้างลดลงจากเดิม แม้จะได้รับอนุมัติจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แล้วก็ตาม แต่การกระทำดังกล่าวได้ส่งผลทำให้ที่ดินของผู้ฟ้องคดีไม่ถูกขุดลอก เขตคลองชลประทานจึงถูกจำกัดให้อยู่ในพื้นที่บางส่วนของที่ดินบริเวณที่ผู้ฟ้องคดีได้นำดินมาถมลำคลองเพื่อเตรียมการไถ่ล้างหน้าก่อนแล้วเท่านั้น อีกทั้ง ยังส่งผลให้ที่ดินในโฉนดของผู้ฟ้องคดีมีเนื้อที่เพิ่มขึ้น โดยได้รับการแก้ไขรูปแผนที่และ

เพิ่มจำนวนเนื้อที่ตามผลการรังวัดสอบเขตที่ดินภายหลังที่มีการก่อสร้างคลองชลประทานแล้วเสร็จ กรณีดังกล่าวมาล้วนแสดงให้เห็นถึงเจตนาที่ไม่สุจริตของผู้ฟ้องคดีทั้งสิ้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้พ้นจากหน้าที่ราชการไปแล้วและคณะกรรมการหรือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้มีการพิจารณากำหนดหรือจ่ายค่าทดแทนทรัพย์สินหรือค่าขนย้ายสำหรับที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ตามมติคณะรัฐมนตรี การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และหน่วยงานอื่นๆ หลายครั้ง รวมทั้งการยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาล เพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินหรือค่าขนย้ายรวมทั้งค่าเสียหายอย่างอื่นสำหรับที่ดินพิพาทอันเป็นที่สาธารณประโยชน์ จึงเป็นเพียงการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดีที่ต้องการให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ที่มีชอบ และย่อมถือเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริต ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยและไม่มีสิทธิฟ้องคดี ตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ จึงพิพากษายกฟ้องโดยไม่คืนค่าธรรมเนียมศาลให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๑/๒๕๕๓)

๒. กรณีเกี่ยวกับการรอนสิทธิ

๒.๑ การกำหนดแนวเขตเดินสายไฟฟ้า

๒.๑.๑ การออกประกาศกำหนดแนวเขตเดินสายไฟฟ้าและการดำเนินการสำรวจความเห็นของประชาชนในการกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ การดำเนินการเพื่อกำหนดแนวเขตเดินสายส่งไฟฟ้าและการกำหนดค่าทดแทน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การพิจารณาค่าทดแทนที่ดิน

๒.๒.๑ การพิจารณาถึงความเสียหายของที่ดินส่วนที่เหลือจากการถูกกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้าที่จะมีสิทธิได้รับค่าทดแทน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ หลักเกณฑ์การพิจารณากำหนดค่าทดแทนที่ดินที่ถูกกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้า

การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายในขณะที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ประกาศกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้าตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินซึ่งซื้อมาจาก นาย ห. เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑ โดยไม่ทราบมาก่อนว่าที่ดินพิพาทถูกประกาศกำหนดเขตสำรวจสายส่งไฟฟ้าเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๗ และในปี พ.ศ. ๒๕๔๐ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ประกาศกำหนดเขตเดินสายส่งไฟฟ้าฯ ว่ามีการพาดผ่านที่ดินของผู้ฟ้องคดี คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินฯ กำหนดให้ที่ดินดังกล่าวตามข้อ ๓ ซึ่งเป็นที่ดินประเภทที่นา ไม่ติดทางหลวงจังหวัด หรือถนน ซอย ทาง คลอง ไร่ละ ๑๒๐,๐๐๐ บาท (เพิ่มให้อีกไร่ละ ๕๐ จากราคาประเมินทุนทรัพย์ฯ ซึ่งมีราคาไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท) และเมื่อมิได้มีการโอนกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินส่วนที่ถูกเขตเดินสายไฟฟ้า ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิได้จ่ายค่าทดแทนที่ดินให้เต็มราคาที่ดินที่คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนกำหนด แต่ให้จ่ายให้ไร่ละ ๕๐ ของราคาที่กำหนด (ที่นา) ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินไปฝากธนาคารออมสินในนามนาย ห. และปฏิเสธการจ่ายเงินแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสืออุทธรณ์ต่อผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยที่ปฏิเสธการจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สินแก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผลอุทธรณ์โดยปฏิเสธการจ่ายเงินดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าที่ดินแปลงดังกล่าวติดทางหลวงจังหวัดราคาประเมินไร่ละ ๘๐,๐๐๐ บาท จึงต้องคิดราคาค่าทดแทนไร่ละ ๑๖๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้การคิดค่าทดแทนโดยคำนวณจากเนื้อที่ที่จ่ายค่าทดแทนทรัพย์สินให้นำจะเป็นไปโดยไม่ถูกต้องเพราะที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ติดทางหลวงจังหวัด โดยผู้ฟ้องคดีมีวัตถุประสงค์จะนำไปก่อสร้างอาคารประกอบธุรกิจ และพื้นที่นอกเขตเดินสายไฟฟ้าซึ่งมีลักษณะเป็นพื้นที่ชายธง ได้รับผลกระทบจากการเดินสายไฟฟ้าไม่สามารถใช้ประโยชน์ใดๆ ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงขอเรียกค่าทดแทนเพิ่ม พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้อง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าเป็นเพียงขั้นตอนเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงที่แน่ชัดเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ในบริเวณที่มีการเดินสายไฟฟ้าอันจะเป็นประโยชน์แห่งความปลอดภัยในการส่งพลังงานไฟฟ้าเท่านั้นตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง (๒)^{๓๓} แห่งพระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑ ผู้ถูกฟ้องคดีจะเข้าใช้ที่ดินบริเวณที่ประกาศกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้าอันเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลได้ก็ต่อเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนตามความเป็นธรรม ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาซื้อขายที่ดินแปลงพิพาทจากนาย ห. โดยจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับโอนสิทธิและหน้าที่มาจากนาย ห. โดยผลของสัญญาซื้อขายที่ดินดังกล่าว ต่อมาวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งเข้าดำเนินการก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าแรงสูงในที่ดินพิพาทอันเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีเริ่มต้นใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลกระทบต่อสิทธิการใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์มาจากนาย ห. ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดีผู้มกรรมสิทธิ์ในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมาย ในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ประกาศกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้า ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาจ่ายค่าทดแทนให้แก่ผู้ที่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์โดยนำเอาวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้ามาใช้เป็นเกณฑ์จึงไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง (๓)^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบกับนับแต่วันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๔๓ อันเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ผู้ฟ้องคดีได้กรรมสิทธิ์กระทั่งถึงวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำเงินค่าทดแทนไปฝากธนาคารออมสินในชื่อของนาย ห. นั้น ถือได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาานพอสมควรที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะตรวจสอบให้ชัดแจ้งว่า ผู้ใดเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งที่ดินที่ถูกผลกระทบ

^{๓๓-๓๔} พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๒๙ ในการส่งและการจำหน่ายพลังงานไฟฟ้าให้ กฟผ. มีอำนาจ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าเพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยในการส่งพลังงานไฟฟ้า โดยประกาศไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ และจัดทำเครื่องหมายแสดงไว้ในที่ที่ประกาศกำหนดเขตนั้นตามสมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๐ ให้ กฟผ. จ่ายเงินค่าทดแทนตามความเป็นธรรมแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินหรือผู้ทรงสิทธิอื่นในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การใช้ที่ดินปักหรือตั้งเสาเพื่อเดินสายส่งไฟฟ้าหรือสายจำหน่ายไฟฟ้า

(๒) การใช้ที่ดินปักหรือตั้งสถานีไฟฟ้าย่อยหรืออุปกรณ์อื่น

(๓) การใช้ที่ดินที่ประกาศกำหนดเป็นเขตเดินสายไฟฟ้า

(๔) การกระทำตามมาตรา ๒๙ (๓)

ฯลฯ

ฯลฯ

จากการดำเนินงานดังกล่าว ณ เวลาที่จะดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ ได้แก่ การกำหนดและจ่ายเงินค่าทดแทน การแจ้งให้ทราบถึงการวางเงินค่าทดแทนเพื่อจะได้แจ้งไปยังเจ้าของหรือผู้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายในที่ดินที่ได้รับผลกระทบจากการเดินสายส่งหรือสายจำหน่ายไฟฟ้าหรือในกรณีที่ถูกฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงเป็นอย่างดีว่าผู้ฟ้องคดีได้ซื้อที่ดินแปลงดังกล่าวจากนาย ห. มาโดยชอบด้วยกฎหมายแล้วจากการที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือทักท้วงให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าทดแทนให้แก่ตน การที่ผู้ถูกฟ้องคดียังคงจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินให้ผู้จัดการมรดกของนาย ห. โดยพิจารณาแต่เพียงว่าผู้ใดเป็นเจ้าของที่ดินในวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศกำหนดเขตเดินสายไฟฟ้าก็ย่อมเป็นการจ่ายเงินค่าทดแทนโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๖/๒๕๕๒)

การจ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินสำหรับการตั้งเสาไฟฟ้ามิใช่เป็นการจ่ายค่าทดแทนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แต่เป็นกรณีที่มีการไฟฟ้ามิมีความต้องการจะใช้ที่ดินเพื่อการตั้งเสาไฟฟ้าและการเดินสายส่งไฟฟ้าในที่ดินของบุคคล ทำให้ที่ดินของบุคคลที่เป็นที่ตั้งเสาไฟฟ้าและมีสายไฟฟ้าพาดผ่านแบกรับภาระอันเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล การไฟฟ้าจึงมีหน้าที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนโดยนำอัตราค่าทดแทนที่ดินที่ข้างเคียงประกอบกับทำเลที่ตั้งของที่ดินของผู้ฟ้องคดี และผลกระทบด้านราคาที่ดินมาพิจารณาประกอบกัน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสามเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมที่ดิน ซึ่งอยู่ในแนวสายส่งไฟฟ้า ต่อมา การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ก่อสร้างสายส่งไฟฟ้าเพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงสายส่งไฟฟ้าดังกล่าว คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สิน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีตั้งขึ้นได้กำหนดค่าทดแทนทรัพย์สินให้แก่ผู้ฟ้องคดีทั้งสาม ตามราคาประเมินทุนทรัพย์ ปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ถึง พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับที่ดินที่ตั้งเสาไฟฟ้าโครงเหล็ก (ถาวร) โดยจ่ายให้ร้อยละ ๑๐๐ ของราคาประเมินที่ดิน และให้เพิ่มค่าทดแทนจากราคาประเมินที่ดินอีกร้อยละ ๕๐ ของทุกหน่วยราคามาเป็นเกณฑ์การคำนวณค่าทดแทน ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสามราคาประเมินในราคาตารางวาละ ๖,๐๐๐ บาท และมีมติให้เพิ่มราคาค่าทดแทนอีกร้อยละ ๕๐ คิดเป็นตารางวาละ ๙,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีไม่พอใจค่าทดแทนที่ดินที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้เนื่องจากเห็นว่า ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสามอยู่ในสภาพและทำเลใกล้เคียงกับที่ดินของนาง พ. แต่นาง พ. ได้รับค่าทดแทนมากกว่าผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดี โดยคณะอนุกรรมการได้พิจารณาปรับเป็นตารางวาละ ๒๐,๐๐๐ บาท แต่คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สิน

เห็นยืนตามราคาเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดค่าทดแทนให้
ตารางวาละ ๓๐,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อที่ดินของผู้ฟ้องคดีบริเวณที่ตั้งเสาไฟฟ้ามีทางออกสู่ทางสาธารณะ
ในระยะ ๔๐ เมตร และมีเนื้อที่อยู่ติดกับที่ดินของนาง พ. ซึ่งเป็นที่ดินที่อยู่ในหน่วยที่ ๕
โดยได้รับเงินค่าทดแทนตารางวาละ ๓๐,๐๐๐ บาท ที่ดินทั้งสองแปลงอยู่ติดกันและห่างจาก
ทางสาธารณะ ๔๐ เมตร เช่นกัน กรณีย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสามกับที่ดิน
ของนาง พ. รับภาระการเข้าใช้ที่ดินโดยผู้ถูกฟ้องคดีในลักษณะเดียวกัน สิทธิเรียกร้องของ
ผู้ฟ้องคดีทั้งสามกับนาง พ. ที่จะได้รับเงินค่าทดแทนที่ดินจากผู้ถูกฟ้องคดีย่อมต้องเท่ากันด้วย
แม้สภาพในการใช้ประโยชน์ในที่ดินระหว่างที่ดินของนาง พ. กับที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสาม
มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ที่ดินของนาง พ. อยู่ติดทางสาธารณะในระยะ ๔๐ เมตร รถยนต์
เข้าออกได้ แต่ที่ดินของผู้ฟ้องคดีทั้งสามมิได้อยู่ติดทางสาธารณะโดยตรงเพียงแต่สามารถ
เข้าออกทางสาธารณะโดยผ่านที่ดินของนาง พ. ก็ตาม แต่การพิจารณาเงินค่าทดแทนจะ
พิจารณาเพียงสภาพของที่ดินทั้งสองแปลงซึ่งแตกต่างกันย่อมไม่เป็นธรรม เนื่องจากการจ่ายเงิน
ค่าทดแทนดังกล่าวมิใช่การเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ เพียงแต่เป็นการเข้าใช้ที่ดินเพื่อการ
ตั้งเสาไฟฟ้าและมีสายไฟฟ้าในที่ดินของบุคคลซึ่งทำให้ที่ดินดังกล่าวแบกรับภาระอันเป็นการ
จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคล พิพากษาให้จ่ายเงินค่าทดแทนที่ดินแก่ผู้ฟ้องคดีอีก
๔๗๑,๓๕๕ บาท พร้อมดอกเบี้ย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๐/๒๕๕๒)

๒.๓ การจ่ายค่าทดแทนที่ดินให้แก่เจ้าของที่ดินที่อยู่นอกเขตเดินสายไฟฟ้า

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๐

คดีปกครองเกี่ยวกับการพัสดุ

๑. กรณีพิพาทในขั้นตอนการจัดทำประกาศจัดซื้อจัดจ้าง

๑.๑ การกำหนดคุณสมบัติอันเป็นการตัดสิทธิเอกชนในการเข้าเสนอราคาไว้ล่วงหน้า

การออกประกาศประกวดราคาเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ประกาศประกวดราคาดังกล่าวมีผลใช้บังคับกับผู้เสนอราคาเป็นการทั่วไป โดยมีได้เจาะจงผู้เสนอราคารายใดเป็นการเฉพาะ แต่มีผลใช้บังคับกับการประกวดราคาเฉพาะครั้งนั้นเท่านั้น ประกาศประกวดราคาจึงมีสภาพเป็น “คำสั่งทางปกครองทั่วไป”

แม้ว่าหน่วยงานทางปกครองออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาท โดยการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยมีผลทำให้ผู้ประกอบการบางรายรวมทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้า ซึ่งเคยเป็นคู่สัญญาเดิมกับผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถเข้าร่วมการประกวดราคาในครั้งนี้ได้ และมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมประกวดราคาในรูปแบบของกิจการร่วมค้าไว้ก็ตาม แต่เมื่อเปรียบเทียบว่าด้วยการพัสดุและข้อบังคับว่าด้วยการจ้างมิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าเสนอราคาไว้ หน่วยงานทางปกครองจึงมีดุลพินิจในการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาตามประกาศประกวดราคาได้ตามความเหมาะสมและความจำเป็นโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย และหากผลกระทบที่ผู้ประกอบการบางรายรวมทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับหรือจะได้รับดังกล่าวมิได้มีน้ำหนักมากกว่าประโยชน์ที่จะเกิดแก่การจัดทำบริการสาธารณะ ย่อมถือไม่ได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบหรือเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือมิได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าฟ้องว่า การที่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาทจำนวน ๑๓ ฉบับ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่าต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของวงเงินประกวดราคา และต้องมีประสบการณ์รับจ้างบริการด้านระบบไฟฟ้าให้กับหน่วยงาน องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชนที่เป็นนิติบุคคลที่เชื่อถือได้มาแล้วไม่เกิน ๓ ปี นับถึงวันยื่น

เอกสารประกวดราคา ทั้งนี้ ภายใน ๓ ปีดังกล่าวต้องมีผลงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี ไม่ว่าจะติดต่อกันหรือไม่ โดยในแต่ละปีต้องมีผลงานในสัญญาเดี่ยวหรือหลายสัญญารวมกันที่แล้วเสร็จ มีมูลค่างานไม่น้อยกว่าปีละร้อยละ ๔๐ ของวงเงินประกวดราคา และกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้า (Joint Venture หรือ Consortium) ว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมค้าต้องใช้ผลงานของผู้ร่วมค้าเพียงรายใดรายหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องผลงานดังกล่าวมาใช้แสดงเป็นผลงานเข้าเสนอราคา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนประกาศประกวดราคาทั้ง ๑๓ ฉบับ เฉพาะส่วนที่กำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและเงื่อนไขการเสนอราคาดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาทจำนวน ๑๓ ฉบับ เป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๙ ประกอบกับข้อบังคับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจ้าง พ.ศ. ๒๕๔๓ ประกาศประกวดราคาดังกล่าวมีผลใช้บังคับกับผู้เสนอราคาเป็นการทั่วไปโดยมิได้เจาะจงผู้เสนอราคารายใดเป็นการเฉพาะ แต่มีผลใช้บังคับกับการประกวดราคาในครั้งนี้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น ประกาศประกวดราคาดังกล่าวจึงมีสภาพเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งในทางตำราเรียกว่า “คำสั่งทางปกครองทั่วไป” เมื่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ หรือข้อบังคับการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจ้างฯ มิได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับหรือจะได้รับจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประกวดราคาเช่นนั้นไว้โดยเฉพาะ อีกทั้งประกาศประกวดราคาดังกล่าวก็มิใช่คำสั่งที่อาจอุทธรณ์ได้ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจึงถือได้ว่าไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับหรือจะได้รับจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนี้ไว้โดยเฉพาะ ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงสามารถยื่นฟ้องคดีนี้ได้โดยมิต้องดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายก่อนฟ้องคดีต่อศาลตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

การที่ข้อ ๘ (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ฯ กำหนดให้นำสาระสำคัญของร่างขอบเขตงาน (TOR) และร่างเอกสารประกวดราคาประกาศทางเว็บไซต์ของหน่วยงานที่จะจัดหาพัสดุและกรมบัญชีกลาง ไม่น้อยกว่า ๓ วัน เพื่อให้สาธารณชนเสนอแนะ วิจารณ์ หรือมีความเห็น นั้น มีวัตถุประสงค์เพื่อให้

คณะกรรมการกำหนดร่างขอบเขตงานและร่างเอกสารประกวดราคานำข้อเสนอแนะ คำวิจารณ์ หรือความเห็นของสาธารณชนดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงขอบเขตของงานตาม ที่เห็นสมควรและเสนอให้หัวหน้าหน่วยงานให้ความเห็นชอบต่อไป ซึ่งเป็นขั้นตอนการดำเนินการ ก่อนที่จะมีการประกาศประกวดราคาทางเว็บไซต์ของหน่วยงานและกรมบัญชีกลางอีกครั้งหนึ่ง กรณีจึงถือไม่ได้ว่าบทบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการสำหรับการแก้ไขความ เดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องจากประกาศประกวดราคาก่อนที่จะนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ส่วนข้อ ๙ (๓) ของระเบียบ สำนักงานรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เป็นบทบัญญัติที่ให้สิทธิ ผู้ประสงค์จะเสนอราคาที่ได้ยื่นซองข้อเสนอด้านเทคนิคต่อคณะกรรมการประกวดราคา แต่ไม่ผ่านการคัดเลือกเบื้องต้นอุทธรณ์คัดค้านผลการพิจารณาของคณะกรรมการประกวดราคา ต่อหัวหน้าหน่วยงานที่จะจัดหาพัสดุ ซึ่งเป็นคนละกรณีกับคดีนี้ที่เป็นข้อพิพาทเกี่ยวกับ ความชอบด้วยกฎหมายของประกาศประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าจึงไม่จำเป็นต้องดำเนินการ ตามข้อ ๙ (๓) ของระเบียบดังกล่าวก่อนฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครอง

ส่วนประเด็นที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงาน ด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาทจำนวน ๑๓ ฉบับ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่าต้องมี ทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของวงเงินประกวดราคา และต้องมีประสบการณ์รับจ้าง บริการด้านระบบไฟฟ้าให้กับหน่วยงาน องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชนที่เป็น นิติบุคคลที่เชื่อถือได้มาแล้วไม่เกิน ๓ ปี นับถึงวันยื่นเอกสารประกวดราคา ทั้งนี้ ภายใน ๓ ปี ดังกล่าวต้องมีผลงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี ไม่ว่าจะติดต่อกันหรือไม่ โดยในแต่ละปีต้องมีผลงาน ในสัญญาเดี่ยวหรือหลายสัญญารวมกันที่แล้วเสร็จมีมูลค่างานไม่น้อยกว่าปีละร้อยละ ๔๐ ของวงเงินประกวดราคา และกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้า (Joint Venture หรือ Consortium) ว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมค้าต้องใช้ผลงานของผู้ร่วมค้าเพียงรายใด รายหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องผลงานดังกล่าวมาใช้แสดงเป็นผลงาน เข้าเสนอราคา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่นั้น เห็นว่า ระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และข้อบังคับการไฟฟ้า ส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการจ้างฯ มิได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิ เข้าเสนอราคาไว้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีดุลพินิจในการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาตามประกาศ ประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาททั้ง ๑๓ ฉบับ ได้ตามความเหมาะสมและ ความจำเป็นโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย

เมื่อปรากฏว่า เดิมผู้ถูกฟ้องคดีจัดให้มีการประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าเพื่อให้เอกชนเป็นผู้รับจ้างจัดทำคณงานเพื่อปฏิบัติงานด้านระบบไฟฟ้าให้แก่หน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดี โดยแยกการประกวดราคาออกเป็น การประกวดราคาที่ทำก่อสร้างระบบไฟฟ้า (ที่ส่วนกลาง) จำนวน ๑ สัญญา วงเงินจ้างเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท และในส่วนภูมิภาค จำนวน ๑๖๖ สัญญา วงเงินจ้างแต่ละสัญญาตั้งแต่ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้าเสนอราคาในเรื่องทุนจดทะเบียนและผลงานไว้แต่เพียงว่าต้องมีเงินทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า ๓,๐๐๐,๐๐๐ บาท (กรณีการประกวดราคาในส่วนภูมิภาค) หรือไม่น้อยกว่า ๗,๐๐๐,๐๐๐ บาท (กรณีการประกวดราคาที่ทำก่อสร้างระบบไฟฟ้า) และต้องเป็นผู้ที่เคยเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชนที่เป็นนิติบุคคลที่มีผลงานด้านการรับจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้า หรือการบริหารแรงงาน หรืออยู่ระหว่างเป็นคู่สัญญาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้ากับผู้ถูกฟ้องคดี (กรณีการประกวดราคาในส่วนภูมิภาค) หรือที่มีผลงานด้านการบริหารแรงงานตั้งแต่ ๑๐ คนขึ้นไป (กรณีการประกวดราคาที่ทำก่อสร้างระบบไฟฟ้า) แต่เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีประสบปัญหาเรื่องผู้รับจ้างไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในสัญญาจ้างและลิดรอนสิทธิต่างๆ ของคณงานอยู่เสมอ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้ว่าจ้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเป็นที่ปรึกษาในการศึกษาและวิเคราะห์การจัดตั้งบริษัทในเครือของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อจัดหาผู้ปฏิบัติงานประเภทต่างๆ ให้หน่วยงานของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งตามรายงานผลการศึกษาดังกล่าวได้กำหนดแผนธุรกิจระยะแรกในส่วนงานด้านระบบไฟฟ้าว่า ในปีแรกของการดำเนินการ บริษัทที่จะจัดตั้งอาจดำเนินการจ้างเหมาช่วงเฉพาะงานด้านระบบไฟฟ้า ๑๒ เขต โดยรวมสัญญาจ้างเหมาจาก ๑๖๖ สัญญา เหลือ ๑๒ สัญญา (เขต) และงานก่อสร้างระบบไฟฟ้าที่ส่วนกลางอีก ๑ สัญญา รวมเป็น ๑๓ สัญญา โดยคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๘ รับทราบรายงานผลการศึกษาดังกล่าวและอนุมัติให้จัดตั้งบริษัทจัดหาผู้ปฏิบัติงานของผู้ถูกฟ้องคดี และอยู่ระหว่างการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป เพื่อเป็นการเตรียมการจัดตั้งบริษัทจัดหาผู้ปฏิบัติงานของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีโดยผู้ว่าการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจึงให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๙ ให้รวมสัญญาจ้างในส่วนภูมิภาคเหลือเพียง ๑๒ สัญญา (เขต) โดยคณะกรรมการการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้รับทราบเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๔๙ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาทจำนวน ๑๓ ฉบับ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องทุนจดทะเบียนและผลงานไว้ทำนองเดียวกันว่าต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของวงเงินประกวดราคา และต้องมีประสบการณ์

รับจ้างบริการด้านระบบไฟฟ้าให้กับหน่วยงาน องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชน ที่เป็นนิติบุคคลที่เชื่อถือได้มาแล้วไม่เกิน ๓ ปี นับถึงวันยื่นเอกสารประกวดราคา ทั้งนี้ ภายใน ๓ ปีดังกล่าว ต้องมีผลงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี ไม่ว่าจะติดต่อกันหรือไม่ โดยในแต่ละปีต้องมีผลงานในสัญญาเดียวหรือหลายสัญญารวมกันที่แล้วเสร็จมีมูลค่างานไม่น้อยกว่าปีละร้อยละ ๔๐ ของวงเงินประกวดราคา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงเหตุผลที่ต้องกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ดังกล่าวไว้ว่า งานบริการด้านระบบไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นงานบริการสาธารณะที่จำเป็นต้องได้ ผู้รับจ้างที่มีประสบการณ์และผลงานในการบริหารคนงานจำนวนมาก มีความเข้าใจถึง สิทธิหน้าที่ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องจำนวนหลายฉบับ และจะต้องมีเงินทุนในการบริหารงาน ที่เพียงพอเพื่อให้คนงานได้รับค่าจ้างและสิทธิประโยชน์ต่างๆ ครบถ้วนตลอดอายุสัญญาจ้าง เมื่อวงเงินจ้างสูงขึ้นผู้รับจ้างก็จะต้องมีเงินทุนสำรองจำนวนมากเพื่อใช้ในการจ่ายค่าจ้าง และจัดสิทธิประโยชน์ให้กับคนงาน กรณีจึงเห็นได้ว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีรวมสัญญาจ้าง ในส่วนภูมิภาคจำนวน ๑๖๖ สัญญา ให้เหลือเพียง ๑๒ สัญญา (เขต) และออกประกาศประกวด ราคาที่พิพาททั้ง ๑๓ ฉบับ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องทุนจดทะเบียนและ ผลงานไว้ดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามแผนการจัดตั้งบริษัทจัดหาผู้ปฏิบัติงานของผู้ถูกฟ้องคดี และมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่เกิดขึ้นและ เพิ่มประสิทธิภาพของงานด้านระบบไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเมื่อมีการรวมสัญญาจ้าง ในส่วนภูมิภาคจำนวน ๑๖๖ สัญญา ให้เหลือเพียง ๑๒ สัญญา (เขต) แล้ว ทำให้มูลค่างาน เพิ่มขึ้นจากเดิมสัญญาละตั้งแต่ ๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท ถึง ๑๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท เป็นสัญญาละ ตั้งแต่ ๘๙,๖๕๖,๖๓๒ บาท ถึง ๑๖๑,๖๒๒,๔๒๐ บาท ซึ่งเป็นวงเงินจ้างที่สูง ผู้ถูกฟ้องคดี จึงจำเป็นต้องกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในด้านฐานะทางการเงินและประสบการณ์ ในระดับหนึ่งเพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้รับจ้างจะสามารถปฏิบัติงานตามสัญญาให้สำเร็จลุล่วง ไปได้ด้วยดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องทุนจดทะเบียนและ ผลงานจึงชอบด้วยเหตุผลแล้ว ทั้งการที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่า ต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของวงเงินประกวดราคาก็เห็นได้ว่ามิใช่จำนวน ที่สูงเกินสมควรแต่อย่างใด ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาเรื่องผลงาน ว่าต้องมีประสบการณ์รับจ้างบริการด้านระบบไฟฟ้าให้กับหน่วยงาน องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชนที่เป็นนิติบุคคลที่เชื่อถือได้มาแล้วไม่เกิน ๓ ปี นับถึงวันยื่นเอกสาร ประกวดราคา ทั้งนี้ ภายใน ๓ ปีดังกล่าวต้องมีผลงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี ไม่ว่าจะติดต่อกันหรือไม่ โดยในแต่ละปีต้องมีผลงานในสัญญาเดียวหรือหลายสัญญารวมกันที่แล้วเสร็จมีมูลค่างาน ไม่น้อยกว่าปีละร้อยละ ๔๐ ของวงเงินประกวดราคา ก็เพื่อให้ได้ผู้รับจ้างที่มีประสบการณ์และ

ผลงานเกี่ยวกับงานบริการด้านระบบไฟฟ้าอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องพอสมควร และการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาเรื่องผลงานไว้ไม่น้อยกว่าปีละร้อยละ ๔๐ ของวงเงินประกวดราคายังสอดคล้องกับแนวทางการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในการจ้างก่อสร้างตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ (กพว.) กำหนดไว้ตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรีที่ นร (กพว) ๑๓๐๕/ว ๗๙๑๔ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๔๓ ว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องของผลงานการก่อสร้างจะกำหนดได้ไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของวงเงินงบประมาณหรือวงเงินประมาณการ ตามนัยมติคณะรัฐมนตรีแจ้งโดยหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๒/ว ๑ ลงวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๓๗ ซึ่งแม้จะเป็นแนวทางการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในการจ้างก่อสร้างก็ตาม แต่ย่อมนำมาใช้บังคับกับการประกวดราคาจ้างบริการด้านระบบไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดีได้โดยอนุโลม นอกจากนี้ การที่ประกาศประกวดราคาที่พิพาททั้ง ๑๓ ฉบับ กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้า (Joint Venture หรือ Consortium) ว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมค้าต้องใช้ผลงานของผู้ร่วมค้าเพียงรายใดรายหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องผลงานมาใช้แสดงเป็นผลงานเข้าเสนอราคาก็สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติในการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้าตามที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุกำหนดไว้ตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ นร (กพว) ๑๓๐๕/ว ๒๔๕๗ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๓ ว่า (๑) กรณีที่กิจการร่วมค้าได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลใหม่ โดยหลักการกิจการร่วมค้าที่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลใหม่จะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารประกวดราคา ส่วนคุณสมบัติด้านผลงานก่อสร้างกิจการร่วมค้าดังกล่าวสามารถนำผลงานก่อสร้างของผู้ที่เข้าร่วมค้ามาใช้แสดงเป็นผลงานก่อสร้างของกิจการร่วมค้าที่เข้าประกวดราคาได้ (๒) กรณีที่กิจการร่วมค้าไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลใหม่ โดยหลักการนิติบุคคลแต่ละนิติบุคคลที่เข้าร่วมค้าทุกรายจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารประกวดราคา เว้นแต่ในกรณีที่กิจการร่วมค้าได้มีข้อตกลงระหว่างผู้เข้าร่วมค้าเป็นลายลักษณ์อักษรกำหนดให้ผู้เข้าร่วมค้ารายใดรายหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบหลักในการเข้าเสนอราคากับทางราชการและแสดงหลักฐานดังกล่าวมาพร้อมของประกวดราคา กิจการร่วมค่านั้นสามารถใช้ผลงานก่อสร้างของผู้ร่วมค้าหลักรายเดียวเป็นผลงานก่อสร้างของกิจการร่วมค้าที่ยื่นเสนอราคาได้ โดยที่คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่เคยวินิจฉัยเรื่องนี้ไว้เป็นประการอื่น จึงย่อมแนะนำแนวทางการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่เป็นกิจการร่วมค้าดังกล่าวมาใช้บังคับกับการประกวดราคาจ้างบริการด้านระบบไฟฟ้าของผู้ถูกฟ้องคดีได้โดยอนุโลมเช่นกัน กรณีจึงถือไม่ได้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาทจำนวน ๑๓ ฉบับ

โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่าต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของวงเงินประกวดราคาและต้องมีประสบการณ์รับจ้างบริการด้านระบบไฟฟ้าให้กับหน่วยงาน องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชนที่เป็นนิติบุคคลที่เชื่อถือได้มาแล้วไม่เกิน ๓ ปี นับถึงวันยื่นเอกสารประกวดราคา ทั้งนี้ ภายใน ๓ ปีดังกล่าวต้องมีผลงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี ไม่ว่าจะติดต่อกันหรือไม่ โดยในแต่ละปีต้องมีผลงานในสัญญาเดียวหรือหลายสัญญารวมกัน ที่แล้วเสร็จมีมูลค่างานไม่น้อยกว่าปีละร้อยละ ๔๐ ของวงเงินประกวดราคา และกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้า (Joint Venture หรือ Consortium) ว่ากลุ่มผู้เข้าร่วมค้าต้องใช้ผลงานของผู้ร่วมค้าเพียงรายใดรายหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องผลงานดังกล่าวมาใช้แสดงเป็นผลงานเข้าเสนอราคา เป็นการใช้ดุลพินิจที่เกินความจำเป็นและไม่เหมาะสม

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้าอ้างว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาททั้ง ๑๓ ฉบับ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้าไว้ดังกล่าว เป็นการเลือกปฏิบัติและจำกัดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม เพราะเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการบางรายโดยเฉพาะเจาะจงนั้น เห็นว่า แม้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาททั้ง ๑๓ ฉบับ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้าไว้ดังกล่าว จะมีผลทำให้ผู้ประกอบการบางรายรวมทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าซึ่งเคยเป็นคู่สัญญาเดิมกับผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถเข้าร่วมการประกวดราคาในครั้งนี้ได้ด้วยตนเอง และมีข้อจำกัดในการเข้าร่วมประกวดราคาในรูปแบบของกิจการร่วมค้า เพราะไม่สามารถเข้าร่วมกิจการกับผู้ที่มีผลงานไม่ถึงเกณฑ์ที่กำหนดไว้ก็ตาม แต่ผลกระทบต่อผู้ประกอบการบางรายรวมทั้งผู้ฟ้องคดีทั้งห้าได้รับหรือจะได้รับดังกล่าวหาได้มีน้ำหนักมากกว่าประโยชน์ที่จะเกิดแก่การจัดทำบริการสาธารณะของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ เพราะการที่ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถคัดเลือกผู้รับจ้างที่มีฐานะทางการเงินและประสบการณ์สูงขึ้นย่อมเห็นได้ว่าผู้รับจ้างจะสามารถปฏิบัติงานตามสัญญาให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดียิ่งขึ้น อีกทั้งการที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้าดังกล่าวก็มีใช้การใช้ดุลพินิจที่เกินความจำเป็นหรือไม่เหมาะสมดังที่วินิจฉัยมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีผู้ยื่นซองประกวดราคาในส่วนกลาง จำนวน ๒ ราย และในส่วนภูมิภาค เขตละ ๓ ถึง ๕ ราย โดยผู้ยื่นซองประกวดราคาดังกล่าวประกอบด้วยผู้ประกอบการจำนวน ๙ ราย กรณีจึงฟังไม่ได้ว่าการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้าของผู้ถูกฟ้องคดีตามประกาศประกวดราคาพิพาททั้ง ๑๓ ฉบับ เป็นการเอื้อประโยชน์แก่ผู้ประกอบการบางราย

โดยเฉพาะเจาะจง ดังนั้น จึงถือไม่ได้ว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือมิได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรมดังที่ผู้ฟ้องคดีทั้งห้ากล่าวอ้าง

เมื่อการที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาทจำนวน ๑๓ ฉบับ โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่าต้องมีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ของวงเงินประกวดราคา และต้องมีประสบการณ์รับจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าให้กับหน่วยงาน องค์กรของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานเอกชนที่เป็นนิติบุคคลที่เชื่อถือได้มาแล้วไม่เกิน ๓ ปี นับถึงวันยื่นเอกสารประกวดราคา ทั้งนี้ ภายใน ๓ ปีดังกล่าวต้องมีผลงานไม่น้อยกว่า ๒ ปี ไม่ว่าจะติดต่อกันหรือไม่ โดยในแต่ละปีต้องมีผลงานในสัญญาเดียวหรือหลายสัญญารวมกันที่แล้วเสร็จมีมูลค่างานไม่น้อยกว่าปีละร้อยละ ๔๐ ของวงเงินประกวดราคา และกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับการเสนอราคาโดยกลุ่มผู้เข้าร่วมค้า (Joint Venture หรือ Consortium) ว่า กลุ่มผู้เข้าร่วมค้าต้องใช้ผลงานของผู้ร่วมค้าเพียงรายใดรายหนึ่งซึ่งมีคุณสมบัติของผู้เสนอราคาในเรื่องผลงานดังกล่าวมาใช้แสดงเป็นผลงานเข้าเสนอราคา ไม่อาจจะถือได้ว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบหรือเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือมิได้เปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม การออกประกาศประกวดราคาจ้างบริการงานด้านระบบไฟฟ้าที่พิพาททั้ง ๑๓ ฉบับของผู้ถูกฟ้องคดีจึงมิใช่การกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๖-อ.๓๑๐/๒๕๕๒)

๑.๒ การรวมงาน ๓ ประเภท ไว้ในประกาศสอบราคาคราวเดียวกัน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การกำหนดรายละเอียดและคุณลักษณะของพัสดุที่จะจัดซื้อไว้ในประกาศประกวดราคาโดยเพิ่มเติมหรือแตกต่างจากที่กำหนดในคู่มือผู้ซื้อซึ่งกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำขึ้น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิเสนอราคา

ในกรณีที่การจัดซื้อและจัดจ้างของส่วนราชการมีความจำเป็นต้องจำกัดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาไว้เป็นการเฉพาะ ส่วนราชการที่ดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างก็มีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการจำกัดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการในการจัดซื้อและจัดจ้าง แต่การใช้ดุลพินิจในทางจำกัดคุณสมบัติดังกล่าวจะต้องดำเนินการตามหลักสุจริต เปิดเผยโปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรมเพื่อให้ทางราชการได้รับประโยชน์สูงสุดจากการแข่งขันราคา การกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่อยู่นอกเหนือความจำเป็นและเกินเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ อันเป็นผลให้สูญเสียโอกาสในการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรม จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้เข้าร่วมยื่นซองสอบราคาซื้อวัสดุการเกษตรตามประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เรื่อง สอบราคาซื้อวัสดุการเกษตร ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ตามความต้องการของสำนักงานประมงจังหวัดสุโขทัยจำนวน ๘ รายการ โดยข้อ ๕ ของประกาศดังกล่าวกำหนดให้ผู้เสนอราคาจะต้องเป็นผู้ที่เคยมีผลงานด้านการศึกษาพันธุ์ปลาและอาหารสัตว์น้ำให้กับหน่วยงานราชการในวงเงินไม่ต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท และผลงานดังกล่าวต้องเป็นสัญญาเดี่ยว มีอายุไม่เกินหนึ่งปีหลังจากการส่งมอบงาน ในการยื่นซองสอบราคาดังกล่าวมีผู้สนใจเข้าร่วมการแข่งขันราคาจำนวน ๔ ราย คณะกรรมการเปิดซองสอบราคาซื้อวัสดุการเกษตร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้พิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติเนื่องจากผู้ฟ้องคดีมีผลงานเกินหนึ่งปี จึงไม่เปิดซองใบเสนอราคาของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาดังกล่าวเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับผู้เสนอราคาบางรายไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี จึงฟ้องขอให้เพิกถอนการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๕ ทวิ วรรคหนึ่ง^๑ ข้อ ๓๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง^๒ แล้วเห็นว่า การจัดซื้อจัดจ้างของส่วนราชการที่มีความจำเป็นต้องจำกัดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาไว้เป็นการเฉพาะ เช่น ประสิทธิภาพและผลงานที่ผ่านมา สมรรถภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ และโรงงาน ฐานะการเงิน ส่วนราชการที่ดำเนินการจัดซื้อและจัดจ้างนั้นก็มีอำนาจที่จะใช้ดุลพินิจในการจำกัดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาได้ ทั้งนี้ เพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุที่มีคุณภาพและตรงตามความต้องการในการจัดซื้อและจัดจ้าง แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการจำกัดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาจะเป็นดุลพินิจของส่วนราชการก็ตาม แต่การใช้ดุลพินิจในทางจำกัดคุณสมบัติดังกล่าวก็ต้องดำเนินการตามหลักสุจริต เปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรมเพื่อให้ทางราชการได้รับประโยชน์สูงสุดจากการแข่งขันราคา ซึ่งเป็นหลักการสำคัญที่ล้นรอดแทรกอยู่ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งฉบับ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดสุโขทัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ได้ออกประกาศจังหวัดสุโขทัย เรื่อง สอบราคาซื้อวัสดุการเกษตร เพื่อจัดซื้อวัสดุการเกษตรจำนวน ๘ รายการ คือ ๑. พันธุ์ปลาตุ๊ก บิ๊กอูย ๒. พันธุ์ปลาดะเพียน ๓. พันธุ์ปลาไน ๔. วงบ่อซีเมนต์ ๕. ปูนขาว ๖. อาหารปลาดุก ๗. อาหารปลากินพืช และ ๘. พลาสติกปูบ่อชนิดสีดำไม่มีรอยต่อเชื่อม โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาไว้ในข้อ ๕ ว่า ผู้เสนอราคาจะต้องเคยมีผลงานด้านการขายพันธุ์ปลาและอาหารสัตว์น้ำให้กับหน่วยงานราชการในวงเงินไม่ต่ำกว่า ๑๕๐,๐๐๐ บาท ผลงานดังกล่าว

^๑ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๕ ทวิ การจัดหาพัสดุมาระเบียบนี้ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการจัดหา ต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน เว้นแต่กรณีที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

๗๕๗

๗๕๗

ข้อ ๓๐ ส่วนราชการใดประสงค์จะคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้นในการซื้อและการจ้างให้กระทำได้ในกรณีที่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะผู้ที่มีความสามารถ โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือก ประกาศให้ผู้สนใจทราบโดยเปิดเผยพร้อมทั้งส่งให้ กวพ. ด้วย

ในการดำเนินการคัดเลือก ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดทำรายงานเสนอขออนุมัติหัวหน้าส่วนราชการผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ พร้อมด้วยเอกสารคัดเลือกคุณสมบัติเบื้องต้น โดยมีรายละเอียดอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องทำการคัดเลือกผู้มีคุณสมบัติเบื้องต้น
- (๒) ประเภท วงเงิน และรายละเอียดของพัสดุหรืองานที่จะต้องซื้อหรือจ้าง
- (๓) คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเข้ารับการคัดเลือก ซึ่งเป็นเกณฑ์ความต้องการขั้นต่ำ เช่น ประสิทธิภาพและผลงานที่ผ่านมา สมรรถภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเจ้าหน้าที่ เครื่องมือ และโรงงาน ฐานะการเงิน เป็นต้น
- (๔) หลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก

ต้องเป็นสัญญาเดี่ยว มีอายุไม่เกินหนึ่งปีหลังจากการส่งมอบงาน นั้น เห็นว่า รายการวัสดุที่ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีความประสงค์จะจัดซื้อดังกล่าวเป็นวัสดุที่มีการผลิตสำเร็จไว้แล้ว เพื่อจำหน่าย ผู้ที่ชนะการสอบราคาเพียงแต่มีหน้าที่ส่งมอบวัสดุให้ถูกต้องตรงตามสัญญาเท่านั้น อีกทั้ง ผู้ประกอบการที่มีอาชีพเกี่ยวข้องโดยทั่วไปก็สามารถส่งมอบวัสดุตรงตามความต้องการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ ซึ่งในทางกลับกันก็ปรากฏว่า การที่จะได้มาซึ่งวัสดุประเภทพันธุ์ปลา วัสดุอุปกรณ์ในการเพาะเลี้ยงปลา และอาหารปลาที่มีคุณภาพมาตรฐานนั้น จะขึ้นอยู่กับแหล่งผลิตที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐาน เช่น การรับรองมาตรฐานฟาร์ม การรับรองมาตรฐานโรงงานอาหารสัตว์ เป็นต้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กลับมิได้กำหนดคุณสมบัติเกี่ยวกับคุณภาพมาตรฐานของแหล่งผลิตไว้ในประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาแต่ประการใด การที่ประมงจังหวัดสุโขทัย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ อ้างว่าการกำหนดผลงานไว้ให้ไม่เกินหนึ่งปี เพื่อให้สอดคล้องกับอายุของใบอนุญาตประกอบอาชีพประมงฯ (ใบอนุญาต ๖) และใบอนุญาตขายอาหารสัตว์ ทั้งที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้กำหนดให้ผู้เสนอราคาต้องมีใบอนุญาตดังกล่าวในข้อ ๓.๗ ของเอกสารสอบราคาแล้ว จึงไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ การกำหนดคุณสมบัติดังกล่าวจึงเป็นการกำหนดหลักเกณฑ์ที่อยู่นอกเหนือความจำเป็น ต้องจำกัดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาไว้เป็นการเฉพาะ อันเป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีและผู้ประกอบการรายอื่นสูญเสียโอกาสในการแข่งขันราคากันอย่างเป็นธรรม ซึ่งเป็นการกำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่เกิดจากความต้องการขั้นต่ำ ไม่ชอบด้วยข้อ ๑๕ ทวิ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนข้อ ๕ ของประกาศจังหวัดสุโขทัย เรื่อง สอบราคาซื้อวัสดุการเกษตร ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ จึงชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๓/๒๕๕๒)

๑.๕ การกำหนดระยะเวลาเพื่อให้หรือขายเอกสารสอบราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีพิพาทในขั้นตอนการเผยแพร่ประกาศจัดซื้อหรือจัดจ้าง

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ มิได้มีบทบัญญัติกำหนดหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องจัดส่งประกาศสอบราคาหรือเอกสารสอบราคาให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะเจาะจง เพียงแต่กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลต้องจัดให้มีการเผยแพร่ประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

และต้องปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนตำบลและศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการซื้อการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับอำเภอ ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมีดุลพินิจที่จะจัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพรายได้โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและประโยชน์ต่อทางราชการได้ ส่วนผู้มีอาชีพรายอื่นที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้จัดส่งประกาศสอบราคาไปให้ ก็สามารถขอเอกสารดังกล่าวได้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ดังนั้น การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมิได้ดำเนินการจัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาให้แก่ผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นรายใดรายหนึ่ง แม้บุคคลดังกล่าวจะเคยยื่นหนังสือแจ้งขอทราบข้อมูลข่าวสารและขอซื้อเอกสารแบบแปลนการจัดซื้อจัดจ้างที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ก็ไม่ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามที่ระเบียบดังกล่าวกำหนดไว้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพรับเหมาก่อสร้าง เคยไปติดต่อขอรับประกาศสอบราคาและขอซื้อแบบรูปรายการเอกสารสอบราคากับองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่ได้รับแจ้งว่าไม่มีการประกาศสอบราคาและขายแบบรูปรายการเสนอราคาแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นคำร้องต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อขอรับประกาศสอบราคาไว้ล่วงหน้า ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีประกาศขององค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๙ เรื่อง สอบราคาจ้างโครงการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติรวมสองโครงการ โดยกำหนดให้ผู้สนใจติดต่อขอรับเอกสารสอบราคาได้ระหว่างวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๙ ถึงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๔๙ และกำหนดสอบราคาในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๔๙ โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้ปิดประกาศไว้ ณ ศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารอำเภอภุมลาลัย และองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า และได้จัดส่งเอกสารสอบราคาถึงผู้รับจ้างจำนวน ๘ ราย แต่ไม่ได้แจ้งหรือจัดส่งเอกสารสอบราคาแก่ผู้ฟ้องคดี ต่อมา ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๔๙ ซึ่งอยู่ในระยะเวลาขายแบบรูปรายการ ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อขอรับประกาศสอบราคาและขอซื้อแบบรูปรายการเอกสารการสอบราคาทางไปรษณีย์ลงทะเบียน แต่ได้รับแจ้งว่าได้มีการสอบราคาไปแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาล เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งยกเลิกประกาศสอบราคาตามเอกสารสอบราคาดังกล่าว และให้มีการประกาศสอบราคาใหม่

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดให้การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ก่อนวันเปิดซองสอบราคาไม่น้อยกว่าสิบวันทำการ ให้เจ้าหน้าที่พัสดุดังกล่าวได้จัดส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคา และ

เอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นโดยตรงหรือโดยไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ ส่วนพิเศษ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ทั้งนี้ไม่น้อยกว่าห้าราย กับให้ปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล และศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการซื้อการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับอำเภอแล้วแจ้งให้นายอำเภอทราบ ประกอบกับหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๑๘/๑๐๑๗ ลงวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๔๕ เรื่อง การกำหนดแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น ตามข้อ ๒๗ วรรคหนึ่ง (๑) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ กำหนดแนวทางว่าในการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา หากผู้รับเหมาแสดงความจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจนจะเข้าสอบราคา ให้เจ้าหน้าที่พัสดุส่งประกาศเผยแพร่การสอบราคา และเอกสารสอบราคาไปยังผู้รับเหมาทำงานนั้นๆ โดยตรงหรือโดยทางไปรษณีย์ตอบรับส่วนพิเศษให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ แต่ทั้งนี้ต้องส่งให้ผู้รับเหมาไม่น้อยกว่าห้าราย ในกรณีผู้รับเหมาแสดงความจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรแล้ว และองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถจัดส่งให้ได้ก็ควรจัดส่งให้ผู้รับเหมาทุกราย แต่หากผู้รับเหมารายใดที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้จัดส่งประกาศสอบราคาไปให้ก็สามารถขอได้ ณ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อขอทราบข้อมูลข่าวสารและขอซื้อเอกสารแบบแปลนการจัดซื้อจัดจ้าง หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการเมื่อใด กรุณาแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งหนังสือของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวถือเป็นการขอทราบข้อมูลข่าวสารเรื่องการดำเนินการสอบราคา ประกวดราคา ซื้อหรือจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จัดให้มีขึ้น ซึ่งข้อความตามหนังสือของผู้ฟ้องคดีฉบับดังกล่าวยังมีอาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้แสดงความจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรว่าประสงค์จะเข้าสอบราคาในโครงการดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หรือไม่ ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์การสอบราคาโครงการขุดลอกคลองธรรมชาติ ตามเอกสารสอบราคาจ้างโดยได้ปิดประกาศสอบราคาดังกล่าว ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลเจ้าท่า และได้ส่งประกาศไปยังศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารอำเภอกมลาไสย และได้จัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพรับจ้างจำนวน ๘ ราย อันถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้ปฏิบัติตามที่ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ กำหนดไว้โดยชอบแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ดำเนินการจัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาโครงการขุดลอกคลองธรรมชาติ ลงวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๔๙ ไปยังผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่การใช้ดุลพินิจที่ไม่ชอบที่จะทำให้การดำเนินการสอบราคาจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วยแต่อย่างใด

ส่วนการที่ผู้ฟ้องคดีได้ติดต่อขอทราบข้อมูลข่าวสารหรือขอซื้อแบบรูปรายการและขอรับประกาศสอบราคา ซึ่งอยู่ในระยะเวลาขายแบบรูปรายการ นั้น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ มิได้มีบทบัญญัติกำหนดหน้าที่ให้ผู้ถูกฟ้องคดี

ที่ ๑ จะต้องจัดส่งประกาศสอบราคาหรือเอกสารสอบราคาให้แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด โดยเฉพาะเจาะจง เพียงแต่กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องจัดให้มีการเผยแพร่ประกาศสอบราคาและเอกสารสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายหรือรับจ้างทำงานนั้นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และต้องปิดประกาศเผยแพร่การสอบราคาไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และศูนย์รวมข้อมูลข่าวสารการซื้อการจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับอำเภอ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมมีดุลพินิจที่จะจัดส่ง เผยแพร่ประกาศสอบราคาไปยังผู้มีอาชีพขายใด โดยพิจารณาถึงความเหมาะสมและประโยชน์ต่อทางราชการ ซึ่งหากผู้มีอาชีพขายใดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้จัดส่งประกาศสอบราคาไปให้ ก็สามารถขอเอกสารดังกล่าวได้ ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้ดำเนินการจัดส่งประกาศสอบราคาและเอกสารการสอบราคาให้แก่ผู้ฟ้องคดีก็เป็นเพียงแต่อาจทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับความสะดวกตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดีเท่านั้น แต่กรณีดังกล่าวยังมีเพียงพอที่จะถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมิได้ปฏิบัติตามที่ระเบียบกำหนดไว้แต่อย่างใด พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๕/๒๕๕๓)

๓. ข้อพิพาทในขั้นตอนการพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคา

การกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิเสนอราคาตามประกาศประมูลงานจ้างเหมาก่อสร้างงานจ้างเหมาติดตั้ง DMA และปรับปรุงเส้นท่อเพื่อลดน้ำสูญเสียที่กำหนดว่าต้องเป็นผู้รับจ้างที่มีผลงานเกี่ยวกับงานวางท่อประปาและมีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำสูญเสียหรือการสำรวจหาท่อรั่วโดยเครื่องมือสำรวจหาท่อรั่วในระบบท่อจ่ายน้ำไม่น้อยกว่า ๓ ปี แล้ว นั้น จะเห็นได้ว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการผู้รับจ้างที่มีประสบการณ์และความรู้ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำสูญเสีย การที่ผู้เข้าประมูลกล่าวอ้างเพียงว่ามีผลงานติดตั้งมาตรวัดน้ำ จึงไม่อาจมีน้ำหนักเพียงพอให้ศาลเชื่อได้ว่าเป็นผู้มีประสบการณ์ในงานบริหารจัดการน้ำสูญเสียดังกล่าว จึงเป็นผู้ขาดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเสนอราคา

คณะกรรมการดำเนินการประมูลมีเพียงอำนาจดำเนินการพิจารณากลับกรองข้อเท็จจริงและข้อระเบียบที่เกี่ยวข้องจนเป็นที่ยุติแล้วเสนอความเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อหัวหน้าส่วนราชการจะได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาสั่งการ ซึ่งอำนาจอนุมัติสั่งซื้อสั่งจ้างเป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการ ตามข้อ ๖๕ (๑) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น หัวหน้าส่วนราชการ

จึงอาจใช้ดุลพินิจแตกต่างจากคณะกรรมการดำเนินการประมูลได้ โดยต้องมีเหตุผลเพียงพอประกอบการใช้ดุลพินิจดังกล่าวด้วย

สรุปข้อเท็จจริง

สำนักงานประปาเขตใต้มีประกาศประมูลจ้างเหมาก่อสร้างงานจ้างเหมาติดตั้ง DMA และปรับปรุงเส้นท่อเพื่อลดน้ำสูญเสียด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Auction) มีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เข้าประมูลรายเดียว โดยตามประกาศสำนักงานประปาเขตข้อ ๕ และตามเอกสารประมูลจัดทำด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ข้อ ๒.๕ กำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่า ต้องเป็นผู้รับจ้างที่มีผลงานเกี่ยวกับงานวางท่อประปาและมีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำสูญเสียหรือการสำรวจหาท่อรั่วโดยเครื่องมือสำรวจหาท่อรั่วในระบบท่อจ่ายน้ำไม่น้อยกว่า ๓ ปี ต่อมาทางสำนักงานใต้ประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ผ่านการคัดเลือกการเสนอราคา และประกาศให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการประมูล คณะกรรมการจัดหาโดยวิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์จึงได้รายงานและเสนอความเห็นต่อผู้อำนวยการกองบริหารทั่วไป สำนักงานประปาเขต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ในฐานะหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุว่าสมควรรับราคาของผู้ฟ้องคดี ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการสำนักงานประปาเขต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งให้ยกเลิกการประมูลเนื่องจากเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านคุณสมบัติ ผู้ฟ้องคดีได้ร้องเรียนต่อผู้ว่าการประปาสวนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ชี้แจงต่อผู้ฟ้องคดีโดยยืนยันคำสั่งยกเลิกการประมูลดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจาก ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติในการเข้าร่วมประมูล โดยผู้ฟ้องคดีได้มีผลงานติดตั้งมาตรวัดน้ำสำหรับพื้นที่ย่อย DMA ซึ่งบริษัท ธ. ซึ่งเป็นคู่สัญญากับการประปานครหลวง และมีบริษัท ส. เป็นผู้รับจ้างช่วง และบริษัท ส. ได้ให้ผู้ฟ้องคดีรับจ้างช่วงอีกต่อหนึ่ง ซึ่งงานการติดตั้งมาตรวัดน้ำเป็นผลงานส่วนหนึ่งของระบบการบริหารจัดการน้ำสูญเสีย และเป็นผลงานที่เกี่ยวข้องในระบบบริหารจัดการน้ำสูญเสีย ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งยกเลิกการประมูลของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาตามประกาศสำนักงานประปาเขตข้อ ๕ และตามเอกสารประมูลจัดทำด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ข้อ ๒.๕ ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้เสนอราคาว่า ต้องเป็นผู้รับจ้างที่มีผลงานเกี่ยวกับงานวางท่อประปาและมีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำสูญเสียหรือการสำรวจหาท่อรั่วโดยเครื่องมือสำรวจหาท่อรั่วในระบบท่อจ่ายน้ำไม่น้อยกว่า ๓ ปี แล้ว จะเห็นได้ว่า การกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิเสนอราคาตามประกาศประมูลงานจ้างเหมาก่อสร้างงานจ้างเหมาติดตั้ง DMA และปรับปรุงเส้นท่อเพื่อลดน้ำสูญเสีย นั้น

มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการผู้รับจ้างที่มีประสบการณ์ และความรู้ความชำนาญในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำสูญเสีย เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีเคยเป็นผู้รับจ้างช่วงในการก่อสร้างระบบประปา (วางท่อจ่ายน้ำ) ระยะที่ ๒ และในการติดตั้งมาตรวัดน้ำสำหรับระบบพื้นที่ย่อย DMA โดยไม่ปรากฏผลงานหรือประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำสูญเสีย หรือการสำรวจหาท่อรั่วโดยเครื่องมือสำรวจหาท่อรั่วในระบบท่อจ่ายน้ำ การที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างเพียงว่าผู้ฟ้องคดีมีผลงานติดตั้งมาตรวัดน้ำ จึงไม่อาจมีน้ำหนักเพียงพอให้ศาลเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีประสบการณ์ในงานบริหารจัดการน้ำสูญเสียดังกล่าว อีกทั้งตามสัญญาที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างดังกล่าว ก็เป็นเพียงสัญญาระหว่างการประปานครหลวงกับคู่สัญญารายอื่นตามสัญญาดังกล่าวไม่ได้เกี่ยวข้องกับผู้ฟ้องคดีและไม่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีประสบการณ์ในงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำสูญเสียแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีจึงขาดคุณสมบัติเป็นผู้มีสิทธิเสนอราคา

ส่วนการที่ผู้เสนอราคาในการประมูลเพียงรายเดียวในการประมูลงานจ้างตามประกาศดังกล่าว ซึ่งตามข้อ ๒๐ วรรคสาม ของประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์การซื้อและการจ้างโดยการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๔๘ กำหนดว่าในกรณีที่มีผู้ผ่านการคัดเลือกหนึ่งราย หรือมีผู้เสนอราคาในการประมูลหนึ่งราย ให้คณะกรรมการดำเนินการประมูลเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการเพื่อยกเลิกการประมูล แต่ถ้าคณะกรรมการดำเนินการประมูลเห็นว่า มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการซื้อหรือจ้างต่อไป ให้คณะกรรมการดำเนินการประมูลต่อรองราคากับผู้คำรายนั้นแล้วเสนอหัวหน้าส่วนราชการต่อไป นั้น เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการฯ ได้ประกาศให้ผู้ฟ้องคดีผ่านการคัดเลือกให้เสนอราคา และต่อมาได้ประกาศให้ผู้ฟ้องคดีชนะการประมูลโดยมิได้มีการรายงานผลการพิจารณาและความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับทั้งหมดเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ การดำเนินการของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวจึงไม่ชอบตามข้อ ๑๖ และข้อ ๒๐ ของประกาศข้างต้น นอกจากนี้คณะกรรมการดำเนินการประมูลมีเพียงอำนาจดำเนินการพิจารณากลับกรองข้อเท็จจริงและข้อระเบียบที่เกี่ยวข้องจนเป็นที่ยุติแล้วเสนอความเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อหัวหน้าส่วนราชการจะได้ใช้ดุลพินิจพิจารณาสั่งการ ซึ่งอำนาจอนุมัติสั่งซื้อสั่งจ้างเป็นอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการ ตามข้อ ๖๕ (๑)^๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

^๓ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๖๕ การสั่งซื้อหรือสั่งจ้างครั้งหนึ่ง นอกจากวิธีพิเศษและวิธีกรณีพิเศษให้เป็นอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งและภายในวงเงิน ดังต่อไปนี้

(๑) หัวหน้าส่วนราชการไม่เกิน ๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท

ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น หัวหน้าส่วนราชการจึงอาจใช้ดุลพินิจแตกต่างจาก คณะกรรมการดำเนินการประมูลได้ โดยต้องมีเหตุผลเพียงพอประกอบการใช้ดุลพินิจดังกล่าว ด้วย การที่ต่อมาคณะกรรมการฯ รายงานและเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในภายหลังว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิเสนอราคาเพียงรายเดียว โดยเห็นควรรับราคาของผู้ฟ้องคดีเนื่องจากราคา ต่ำกว่าราคากลาง และมีคุณสมบัติถูกต้อง ซึ่งเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดี ขาดคุณสมบัติ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจออกคำสั่งยกเลิกการประมูลได้ และเมื่อได้วินิจฉัย ไปข้างต้นแล้วว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขาดคุณสมบัติ คำสั่งให้ยกเลิกการประมูลของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๒ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อ.๒๔๓/๒๕๕๒)

๔. กรณีพิพาทในขั้นตอนการพิจารณาอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้าง

๔.๑ การพิจารณาให้ผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งระบุรายการในใบเสนอราคาผิดไปจาก เงื่อนไขของเอกสารสอบราคาในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญ และไม่ทำให้เกิดความได้เปรียบ เสียเปรียบแก่ผู้เสนอราคารายอื่นเป็นผู้ชนะการเสนอราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งเสนอราคาวัสดุไม่ครบถ้วน ในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๓ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งไม่แสดงรายละเอียดค่าแรงงาน ในใบแจ้งปริมาณงานอันเป็นสาระสำคัญของการประกวดราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๔ การมีคำสั่งอนุมัติจ้างผู้เสนอราคาซึ่งยื่นหนังสือรับรองการจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนบริษัทปัจจุบันโดยถูกต้องตามเงื่อนไขการประกวดราคา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๕ การมีคำสั่งไม่อนุมัติจ้างผู้เสนอราคาต่ำสุดซึ่งมีคุณสมบัติด้านเครื่องจักรและด้านเงินทุนไม่ถูกต้องตามเอกสารประกวดราคา

ในการประกวดราคาจ้าง ผู้ที่มีสิทธิได้รับคัดเลือกให้เป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่จัดประกวดราคา จะต้องเป็นผู้เสนอเอกสารหลักฐานถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคาจ้าง และคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้คัดเลือกและเสนอให้หน่วยงานผู้จัดประกวดราคามีคำสั่งจ้างเท่านั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นขอเสนอราคาโดยแนบเอกสารหลักฐานหนังสือรับรองของบริษัท พ. มีข้อความระบุว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือหุ้นและมีกรรมสิทธิ์ในโรงงานผลิตแอสฟัลท์ติคคอนกรีตของบริษัท พ. นั้น แต่ตามบทบัญญัติของมาตรา ๑๐๑๕ และมาตรา ๑๐๙๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิในทรัพย์สินของบริษัทแต่อย่างใด เอกสารหนังสือรับรองดังกล่าวของบริษัท พ. จึงไม่ใช่หลักฐานแสดงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโรงงานดังกล่าว กรณีถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเสนอเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคาจ้าง และมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศประกวดราคา ดังนั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด แต่เนื่องจากมีคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศประกวดราคา การที่หน่วยงานผู้จัดประกวดราคาไม่อนุมัติสั่งจ้างผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้เข้ายื่นขอเสนอราคาตามประกาศประกวดราคาของเทศบาลนครเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อทำสัญญาจ้างเหมาปรับปรุงผิวจราจรถนนภายในตัวเมืองเชียงใหม่ โดยเอกสารแนบท้ายประกาศประกวดราคาดังกล่าว กำหนดให้ผู้เสนอราคาต้องเสนอเอกสารหลักฐานแนบมาพร้อมกับซองประกวดราคา ดังนี้ ข้อ ๓.๑๐ หลักฐานการเป็นเจ้าของโรงงาน PLANT ASPHALT และข้อ ๑๓ ข้อกำหนดด้านเครื่องจักรและด้านเงินทุน กำหนดให้มี PLANT ASPHALT ขนาด ๑๑๐ ตัน ต่อชั่วโมง โดยต้องเป็น PLANT ของตนเองที่มีสถานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และต้องแสดงหลักฐานกรรมสิทธิ์ในวันยื่นซอง ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้แนบเอกสารจำนวน ๔ รายการ ได้แก่ (๑) หนังสือรับรองของบริษัท พ. จำกัด ซึ่งมีข้อความรับรองว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือหุ้นและมีกรรมสิทธิ์ในโรงงานผลิตแอสฟัลท์ติคคอนกรีตของบริษัท พ. จำกัด ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ และบริษัท พ. จำกัด ขอรับผิดชอบและเข้าร่วมผูกพันตนหรือรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมในการที่ผู้ฟ้องคดีเข้ายื่นซองประกวดราคากับผู้ถูกฟ้องคดี และเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีเสมือนเป็นผู้ได้เข้าประกวดราคาและทำสัญญากับทางราชการด้วยตนเอง

(๒) คำชี้แจงของวิศวกรประจำโรงงานผลิตแอสฟัลท์ติดคอนกรีตของบริษัท พ. จำกัด ซึ่งชี้แจงว่า โรงงานมีกำลังการผลิต ๑๒๐ ตันต่อชั่วโมง (๓) สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นบริษัท พ. จำกัด โดยผู้ฟ้องคดีมีชื่อเป็นผู้ถือหุ้นจำนวน ๑,๕๐๐ หุ้น และ (๔) สำเนาใบอนุญาตประกอบกิจการ โรงงานดังกล่าวพร้อมใบเสนอราคา แต่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาพิจารณาแล้ว เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไข เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงผู้ถือหุ้นในบริษัท ดังกล่าว มิได้เป็นเจ้าของ PLANT ASPHALT แต่อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการพิจารณาผลการ ประกวดราคาจึงเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีว่า ควรยกเลิกการประกาศประกวดราคาและ ประกาศประกวดราคาใหม่ หรือเรียกผู้เสนอราคารายที่ถูกตัดและต่ำสุดมาต่อรองราคา ที่เหมาะสมต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีจึงเรียกให้บริษัท อ จำกัด มาทำการต่อรองราคา และทำสัญญาจ้าง กับบริษัท อ จำกัด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คัดเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นคู่สัญญา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการเตรียมการเสนอราคา จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิก สัญญาจ้างดังกล่าวและให้ผู้ฟ้องคดีเข้าเป็นคู่สัญญาแทน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่คัดเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นคู่สัญญา เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายต้องเสียค่าใช้จ่าย ในการเตรียมการเสนอราคา ทั้งที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีคุณสมบัติถูกต้องตามเอกสารประกวดราคา จ้างและเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด คดีนี้จึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครอง กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายและการกระทำละเมิดของหน่วยงานทางปกครอง อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓)^๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองฯ ซึ่งตามข้อ ๔๓ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการ บริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา

^๔ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ คำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้อง ตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริต หรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือ สร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) คดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดหรือความรับผิดอย่างอื่นของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่ กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร

ฯลฯ

ฯลฯ

มีหน้าที่ดังนี้ (๑) ตรวจสอบคุณสมบัติของผู้เสนอราคา ใบเสนอราคา เอกสารหลักฐานต่างๆ พัสตูด่วนอย่างแคตตาล็อก หรือแบบรูปและรายการละเอียด แล้วคัดเลือกผู้เสนอราคาที่ต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคา ... (๒) พิจารณาคัดเลือกสิ่งของหรืองานจ้าง หรือคุณสมบัติของผู้เสนอราคาที่ต้องตรวจสอบแล้วตาม (๑) ซึ่งมีคุณภาพและคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แล้วเสนอให้ซื้อหรือจ้างจากผู้เสนอการรายที่คัดเลือกไว้แล้ว ซึ่งเสนอราคาต่ำสุด และตามข้อ ๔๔ ของระเบียบเดียวกันกำหนดว่า เมื่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้พิจารณาตามข้อ ๔๓ (๑) แล้วปรากฏว่ามีผู้เสนอการรายเดียวหรือมีผู้เสนอการหลายรายแต่ถูกต้องตรงตามรายการละเอียดและเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาเพียงรายเดียว โดยปกติให้เสนอผู้สั่งซื้อหรือส่งจ้างยกเลิกการประกวดราคาครั้งนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาเห็นว่ามีความเหมาะสมที่จะดำเนินการต่อไปโดยไม่ต้องยกเลิกการประกวดราคาก็ให้ดำเนินการตามข้อ ๔๓ (๒) โดยอนุโลม ดังนั้น ผู้มีสิทธิได้รับเลือกเป็นคู่สัญญาจะต้องเป็นผู้ที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาได้คัดเลือกและเสนอให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งจ้างเท่านั้น การที่ผู้ฟ้องคดียื่นซองเสนอราคาโดยแนบเอกสารหลักฐานหนังสือรับรองของบริษัท พ. จำกัด มีข้อความระบุว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ถือหุ้นและมีกรรมสิทธิ์ในโรงงานผลิตแอสฟัลต์ติดคอนกรีตของบริษัท พ. จำกัด นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๐๑๕ กำหนดให้บริษัทเมื่อได้จดทะเบียนแล้ว จัดว่าเป็นนิติบุคคลต่างหากจากผู้ถือหุ้นทั้งหลาย และผู้ถือหุ้นนั้นมีความเกี่ยวข้องกับบริษัทในแง่ความรับผิดชอบในมูลค่าหุ้นที่ตนยังส่งใช้ไม่ครบมูลค่าของหุ้นที่ตนถือตามมาตรา ๑๐๙๖ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว และมีสิทธิต่อบริษัทในเรื่องการเข้าประชุมและออกเสียงลงคะแนนในที่ประชุมผู้ถือหุ้น การตรวจสอบสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น การเรียกให้ส่งมอบสำเนาสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น รวมทั้งการขอเปลี่ยนแปลงหุ้นชนิดที่ออกให้แก่ผู้ถือเป็นใบหุ้นชนิดระบุชื่อเท่านั้น ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายดังกล่าว ผู้ถือหุ้นไม่มีสิทธิในทรัพย์สินของบริษัทแต่อย่างใด เอกสารหนังสือรับรองดังกล่าวของบริษัท พ. จำกัด จึงไม่ใช่หลักฐานแสดงว่าผู้ฟ้องคดีเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในโรงงาน PLANT ASPHALT ดังกล่าว นอกจากนี้ ไม่ปรากฏพยานหลักฐานอื่นที่แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถือหุ้น เป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในโรงงาน PLANT ASPHALT ของบริษัท พ. จำกัด อย่างไร จำนวนหุ้นที่ผู้ฟ้องคดีถืออยู่ในบริษัทดังกล่าว ไม่ว่าจะกี่หุ้นก็หาไม่ผลต่อกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของบริษัทดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเสนอเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องตามเงื่อนไขในเอกสารประกวดราคาจ้างดังกล่าว และมีคุณสมบัติไม่ครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศประกวดราคา โดยเป็นการเสนอรายละเอียดแตกต่างไปจากเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ และความแตกต่างนั้นมีผลทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบต่อผู้เสนอการรายอื่นตามข้อ ๔๓ (๑) ของระเบียบ

กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕
 ดังนั้น การที่คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดี
 มีคุณสมบัติและเอกสารหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศประกวดราคา
 จึงไม่คัดเลือกผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุมัติสั่งจ้างผู้ฟ้องคดีตามข้อเสนอดังกล่าว จึงชอบ
 ด้วยระเบียบดังกล่าวแล้ว และไม่เป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี จึงพิพากษาให้ยกฟ้อง (คำพิพากษา
 ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๐/๒๕๕๒)

๕. กรณีพิพาทในขั้นตอนการยกเลิกการจัดซื้อจัดจ้าง

๕.๑ การยกเลิกการสอบราคาด้วยเหตุมีผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ การมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาในลักษณะที่หน่วยงานทางปกครอง ใช้ดุลพินิจไม่เป็นบรรทัดฐานเดียวกันกับกรณีที่ผ่านมา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๓ การยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่ระบุเหตุผลที่เป็นข้อสนับสนุนการใช้ ดุลพินิจยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว

การมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่ได้ระบุเหตุผลที่ประกอบด้วย
 ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการ
 ใช้ดุลพินิจ รวมทั้งไม่ได้แจ้งเหตุผลใด ๆ ในคำสั่งดังกล่าว เป็นการสั่งยกเลิกการประกวด
 ราคาที่ใช้ดุลพินิจโดยอำเภอใจ ซึ่งขัดต่อหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือ
 มีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติ
 วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แม้ต่อมาจะมีการแจ้งผลการพิจารณา
 อุตธรรม โดยได้ให้เหตุผลในการยกเลิกการประกวดราคาไว้ด้วย ก็ถือว่าเป็นการแก้ตัว
 ภายหลังจากที่มีการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบไปแล้ว และไม่มีผลทำให้การกระทำที่ไม่ชอบ
 ด้วยกฎหมายกลับเป็นชอบด้วยกฎหมายแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

กรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ประกาศประกวดราคาจ้างเหมาเอกชน
 เป็นผู้ดำเนินการกำจัดมูลฝอยภายในเขตกรุงเทพมหานคร บริเวณโรงงานกำจัดมูลฝอย

อ่อนนุช รามอินทรา และหนองแขม โดยผู้ฟ้องคดีได้เข้าร่วมเสนอราคาจ้างเหมาการจัดมูลฝอย ทั้ง ๓ แห่ง ต่อมา คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเห็นควร ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการโรงงานกำจัดมูลฝอยรามอินทราซึ่งมีมูลค่าโครงการเป็นเงิน ๑๓,๕๕๒,๗๓๙,๐๐๐ บาท รวมทั้งผู้เสนอราคารายอื่นในบริเวณโรงงานกำจัดมูลฝอยอ่อนนุช และหนองแขมอีก ๒ แห่ง หลังจากนั้น ได้นำเสนอขอรับความเห็นชอบจากสภากรุงเทพมหานคร ซึ่งสภากรุงเทพมหานครมีมติเห็นชอบ และผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๔๑ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ผู้ฟ้องคดีผ่านขั้นตอนการคัดเลือกจากการประกวดราคาสำหรับ โครงการกำจัดมูลฝอยพื้นที่โรงงานกำจัดมูลฝอยรามอินทราแล้ว ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ ผู้ฟ้องคดีขยายระยะเวลายื่นราคาออกไปอีก ๑๘๐ วัน นับจากวันครบกำหนดยื่นราคาเดิม (วันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑) โดยอ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีต้องใช้เวลาในการพิจารณาผลและ ดำเนินการตามขั้นตอนของทางราชการซึ่งจะต้องใช้เวลาอีกกระยะหนึ่ง หลังจากนั้น สำนักรักษา ความสะอาดได้มีบันทึกข้อความ ลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ถึงปลัดกรุงเทพมหานคร แจ้งเรื่องที่สำนักรักษาความสะอาดได้มีบันทึกขออนุมัติจ้างผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการโครงการ กำจัดมูลฝอยพื้นที่รามอินทราตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้สั่งการท่ายบันทึกดังกล่าวเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๑ ว่ายกเลิก การประกวดราคาโดยไม่ได้แจ้งเหตุผลในการออกคำสั่ง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ หรือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับการดำเนินการจัดประกวดราคา ดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๑ ว่า การดำเนิน โครงการข้างต้นต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือ ดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. ๒๕๓๕ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีโดยผู้อำนวยการสำนักรักษา ความสะอาดได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๒ แจ้งยกเลิกการประกวดราคาให้ ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๔๒ อุทธรณ์โต้แย้งคำสั่งการ ยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ แจ้งผลการไม่รับอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าการประกวดราคาดังกล่าวมีการร้องเรียนและมี ข้อติดต่าง ๆ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงเห็นว่าหากจะดำเนินการต่อไปจะเกิดความเสียหาย จึงยกเลิก การประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการยกเลิกการประกวดราคาโดยมิชอบ จึงนำคดี มายื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาจ้างดังกล่าว และขอให้ ผู้ถูกฟ้องคดีลงลายมือชื่อในสัญญาว่าจ้างตามที่ได้ประกวดราคาไว้

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อ ๔๙ ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดว่า หลังจากการประกวดราคาแล้วแต่ยังไม่ได้ทำสัญญาหรือตกลงซื้อหรือจ้างกับผู้เสนอราคายกใด ถ้ามีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของกรุงเทพมหานครเป็นเหตุให้ต้องเปลี่ยนแปลงสาระสำคัญ ในรายการละเอียดหรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในเอกสารประกวดราคาซึ่งทำให้เกิดการได้เปรียบเสียเปรียบระหว่างผู้เข้าเสนอราคาด้วยกัน ให้ผู้สั่งซื้อหรือผู้สั่งจ้างพิจารณายกเลิกการประกวดราคาครั้งนั้น และข้อ ๖.๕ วรรคหนึ่ง ของเอกสารประกวดราคาจ้างดังกล่าวมีข้อกำหนดว่า กรุงเทพมหานครทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะไม่รับราคาต่ำสุด หรือราคาใด หรือราคาที่เสนอทั้งหมดก็ได้ และอาจพิจารณาเลือกจ้างในจำนวน หรือขนาด หรือเฉพาะรายการหนึ่งรายการใด หรืออาจพิจารณายกเลิกการประกวดราคาโดยไม่พิจารณาจัดจ้างเลยก็ได้ แต่จะพิจารณา ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของกรุงเทพมหานครเป็นสำคัญ และให้ถือว่าการตัดสินใจของกรุงเทพมหานครเป็นเด็ดขาด ผู้เสนอราคาจะเรียกร้องค่าเสียหายใดๆ มิได้ รวมทั้งกรุงเทพมหานครจะพิจารณายกเลิกการประกวดราคาและลงโทษผู้เสนอราคาเสมือนเป็นผู้ทำงาน หากมีเหตุที่เชื่อได้ว่าการเสนอราคากระทำไปโดยไม่สุจริตหรือมีการสมยอมกันในการเสนอราคาก็ตาม แต่เนื่องจากการใช้ดุลพินิจมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาจ้างกำจัดมูลฝอยที่พิพาทของผู้ถูกฟ้องคดี เป็นกรณีพนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจตามกฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี แม้คำสั่งยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าวไม่อาจถือได้ว่าเป็นคำสั่งทางปกครองตามข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่ง ในขณะที่กฎกระทรวงดังกล่าวยังไม่ประกาศบังคับใช้ แต่การประกวดราคาจัดจ้าง ฝ่ายผู้ว่าจ้างต้องประกาศชี้ชวนให้ฝ่ายผู้จะเข้าเป็นผู้รับจ้างเข้าเสนอไปประกวดราคาโดยกำหนดคุณสมบัติเงื่อนไขต่างๆ ของผู้เข้าประกวดราคา เมื่อผู้เข้าประกวดราคาเป็นผู้ประกวดราคาได้จึงเปรียบเสมือนเป็นการเสนอหรือสนองของคู่สัญญา ซึ่งเป็นพันธกรณีที่ฝ่ายผู้ว่าจ้างกับผู้เข้าเสนอเป็นผู้รับจ้างที่จะต้องปฏิบัติซึ่งกันและกันในฐานะคู่สัญญาก่อนจะมีการทำสัญญาว่าจ้างในลำดับต่อไป การยกเลิกประกวดราคาจึงมีสถานะไม่แตกต่างกับการเลิกสัญญา คู่กรณีฝ่ายที่จะบอกเลิกสัญญาหรือยกเลิกการประกวดราคาต้องมีเหตุอันสมควรจึงจะยกเลิกได้ และเหตุผลนั้นอย่างน้อยต้องประกอบด้วย ข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณา และข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา

ที่ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งขึ้นพิจารณาแล้วมีมติเห็นสมควรว่าจ้างผู้ฟ้องคดีตามผลการประกวดราคา และเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกับมติของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาและได้มีบันทึกเสนอเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีอนุมัติการจัดจ้างผู้ฟ้องคดี หากผู้ถูกฟ้องคดีจะมีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาจึงต้องมีเหตุผลบ่งชี้ข้อเสนอดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งตามทำนองข้างต้นลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๑ ให้ยกเลิกการประกวดราคาโดยไม่ได้รับเหตุผลการประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนในการใช้ดุลพินิจ รวมทั้งไม่ได้แจ้งเหตุผลใดๆ ในคำสั่งดังกล่าวว่าไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา อย่างไร คำสั่งยกเลิกการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยอำเภอใจ ซึ่งขัดต่อหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการต่ำกว่า หลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งเป็นกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในขณะเกิดเหตุคดีนี้และเป็นบทกฎหมายกลางสำหรับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่ปรับใช้ได้กับคดีนี้ ทำให้มีผลเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทั้งนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีแถลงต่อสื่อมวลชนหลังจากที่มีคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาว่าได้ใช้สิทธิสั่งระงับการลงลายมือชื่อในสัญญาจ้าง เนื่องจากมีข้อมูลว่าบริษัทที่ผ่านการประมูลสองในสามแห่ง เคยมีความสัมพันธ์ด้านธุรกิจกันมาก่อน และได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ หรือคณะกรรมการกฤษฎีกาเกี่ยวกับโครงการพิพาท และคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ตอบข้อหารือเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๑ ว่า การดำเนินโครงการพิพาทต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐฯ นั้น ถือว่าเป็นการกระทำเพื่อเป็นการแก้ตัวที่ใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ และหาผลให้การกระทำที่ไม่ชอบกลับเป็นการกระทำที่ชอบแต่ประการใด ประกอบกับในการแจ้งคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีลงวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๒ ผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่ได้ให้เหตุผลในการยกเลิกการประกวดราคาดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นให้ผู้ฟ้องคดีทราบแต่อย่างใด ย่อมแสดงให้เห็นว่าในขณะออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาจ้างกำจัดมูลฝอยพื้นที่รามอินทราของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่มีเหตุอันสมควรพิจารณายกเลิกการประกวดราคา แม้ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๒ แจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยได้ให้เหตุผลว่าหลังจากการประกวดราคาแล้วมีการร้องเรียนและมีข้อติงต่าง ๆ ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าหากดำเนินการต่อไปจะเกิดความเสียหายจึงได้ยกเลิกการประกวดราคา

ก็ถือได้ว่าเป็นการแก้ตัวภายหลังจากการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบแล้ว จึงไม่มีผลให้การกระทำที่ไม่ชอบกลับเป็นชอบ ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นเหตุผลที่ไม่อาจรับฟังได้และไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะอ้างเพื่อยกเลิกการประกวดราคาได้ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ที่สั่งยกเลิกการประกวดราคาจ้างกำจัดมูลฝอยพื้นที่รามอินทรา จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีคำขอทำยุทธวิธีให้ศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงลายมือชื่อในสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีดำเนินงานโครงการพิพาทในคดีนี้ นั้น เป็นคำขอที่ศาลไม่อาจกำหนดคำบังคับให้ได้ตามมาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ศาลปกครองจึงไม่อาจก้าวล่วงกำหนดคำบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีลงลายมือชื่อในสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีดำเนินงานโครงการพิพาทนี้ ซึ่งมีผลเท่ากับเป็นการใช้อำนาจอนุมัติการจ้างแทนผู้ถูกฟ้องคดีได้ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๑ ที่สั่งยกเลิกการประกวดราคาจ้างกำจัดมูลฝอยพื้นที่รามอินทรา โดยให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งใหม่ภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด คำขออื่นให้ยก (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๖/๒๕๕๓)

๕.๔ การยกเลิกการประกวดราคาโดยมิได้มีการแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณา และไม่แจ้งข้อเท็จจริงและให้โอกาสผู้เสนอราคาโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน

ประกาศยกเลิกการประกวดราคาเป็นการสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอเกี่ยวกับการจัดหาหรือให้สิทธิประโยชน์ ประกาศดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามความในวรรคสอง ข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาโดยอาศัยเพียงรายงานลับมาเป็นเหตุผลในการออกคำสั่งดังกล่าว โดยมิได้มีการสอบสวนพยานบุคคลอื่นที่อยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์ และไม่แจ้งข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งให้บรรดาผู้เสนอราคาทราบอย่างเพียงพอ และมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามความในมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ กรณีถือเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้เข้ายื่นซองประกวดราคา ตามประกาศประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้าง เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่สวนป่าเขากระยาง ตามประกาศของสำนักงาน ศึกษาและพัฒนาการท่องเที่ยว (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และคณะกรรมการเปิดซองประกวดราคา ได้เสนอว่าเห็นควรเลือกผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างก่อสร้าง แต่องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เห็นว่าการประกวดราคาดังกล่าวน่าเชื่อว่าจะมีการฮั้วประมูล ซึ่งเป็นการกระทำ ผิดกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ จึงได้มีคำสั่งให้ยกเลิก การประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวแต่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ โดยยืนยันตามคำสั่งเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการใช้ดุลพินิจสั่งยกเลิกการประกวดราคาดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเพื่อให้มีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่ง ยกเลิกการประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ประกาศยกเลิกการประกวดราคาเป็นการสั่งยกเลิก กระบวนการพิจารณาคำเสนอเกี่ยวกับการจัดหาหรือให้สิทธิประโยชน์ ประกาศดังกล่าวจึงเป็น คำสั่งทางปกครองตามความในวรรคสอง ข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๔๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อประกาศยกเลิก การประกวดราคาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งทางปกครองและผู้ฟ้องคดีมีฐานะเป็นคู่กรณี ในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณายกเลิกการประกวดราคา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะออกคำสั่ง ยกเลิกการประกวดราคาอันเป็นการกระทำที่กระทบสิทธิของผู้ฟ้องคดีดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาให้ผู้ฟ้องคดี ทราบอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามความใน มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เมื่อปรากฏว่า ผู้อำนวยการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้สั่งการให้นาย ส. ไปสังเกตการณ์การยื่นซองประกวดราคา โดยทางลับ ต่อมานาย ส. ได้รายงานมายังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ว่ามีการกระทำในลักษณะที่สมยอม ในการเสนอราคาเชื่อได้ว่าน่าจะมีพฤติกรรมในการฮั้วประมูล ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งให้ ยกเลิกการประกวดราคานั้น การที่ผู้อำนวยการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อาศัยเพียงรายงานลับ ของนาย ส. มาเป็นเหตุผลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งยกเลิกการประกวดราคาโดยมิได้มีการ สอบสวนพยานบุคคลอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดเหตุการณ์เพื่อนำข้อมูลมาประกอบการพิจารณาและ ไม่แจ้งข้อเท็จจริงและให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งแสดงพยานหลักฐาน กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ ประกาศยกเลิกการประกวดราคาไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ ตามที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น คำสั่งตามประกาศผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ประกาศยกเลิก

การประกวดราคา จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนคำสั่งยกเลิกการประกวดราคาที่พิพาทโดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่มีประกาศดังกล่าว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๑/๒๕๕๒)

๖. กรณีพิพาทในขั้นตอนการจัดทำสัญญา

ประกาศสอบราคาจ้างซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการของสำนักงานอัยการ มีลักษณะเป็นคำเชิญให้บุคคลทั่วไปที่มีอาชีพรับจ้างสร้างบ้านหรืออาคารเข้าเสนอราคาเพื่อทำการรับจ้างซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ เมื่อผู้เสนอราคาได้ยื่นแบบใบเสนอราคาตามประกาศดังกล่าวจึงเป็นการทำคำเสนอต่อหน่วยงานทางปกครอง ผู้จัดสอบราคา ซึ่งเมื่อได้มีคำสั่งรับคำเสนอของผู้เสนอราคารายใดและได้มีหนังสือแจ้งให้ทราบแล้ว กรณีจึงเป็นคำสนองก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์เป็นสัญญานับแต่ผู้เสนอราคาได้รับหนังสือแจ้งคำสั่งอนุมัติจ้างและให้เข้าทำสัญญาจ้างดังกล่าวแล้ว ดังนั้นหากผู้เสนอราคาซึ่งเป็นผู้ชนะการสอบราคาไม่ไปทำสัญญาจ้างกับหน่วยงานทางปกครอง ผู้จัดประกวดราคา กรณีจึงเป็นการผิดสัญญา และหากมีความเสียหายเกิดขึ้น ผู้เสนอราคาดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการสอบราคาตามประกาศสอบราคาจ้างซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการของสำนักงานอัยการของผู้ฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมเข้าทำสัญญากับผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงทำสัญญากับผู้เสนอราคาที่ได้ลำดับถัดไป และปรากฏว่ามีวงเงินค่าจ้างเพิ่มขึ้นมากกว่าค่าจ้างตามผู้ถูกฟ้องคดีเสนอต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าตนยังมีได้เข้าทำสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดีตามเงื่อนไขข้อ ๕ ของแบบใบเสนอราคา จึงยังไม่เกิดนิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดี และเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ไปทำสัญญาจ้าง ก็เนื่องจากทราบข้อเท็จจริงในภายหลังว่าตนเองได้เสนอราคาต่ำกว่าราคากลางมาก ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีการประกาศราคากลางไว้ และขายใบเสนอราคาและแบบแปลนก่อสร้างเพียง ๑๐๐ บาท ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีสำคัญผิดในข้อเท็จจริงเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการสอบราคาแต่ไม่ไปทำสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการผิดสัญญาต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยื่นแบบใบเสนอราคาตามประกาศสอบราคาจ้างซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการของสำนักงานอัยการจังหวัด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด

จึงมีคำสั่งอนุมัติจ้างผู้ถูกฟ้องคดีและแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเข้าทำสัญญาภายใน ๓ วันนับแต่วันที่ ได้รับหนังสือ ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วแต่มิได้มาทำสัญญาภายในกำหนดนั้น ประกาศสอบราคาจ้างซ่อมแซมดังกล่าวมีลักษณะเป็นคำเชื้อเชิญให้บุคคลทั่วไปที่มีอาชีพรับจ้าง สร้างบ้านหรืออาคารเข้าเสนอราคาเพื่อทำการรับจ้างซ่อมแซมบ้านพักข้าราชการ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี ได้ยื่นแบบใบเสนอราคาตามประกาศดังกล่าวจึงเป็นการทำคำเสนอต่อผู้ฟ้องคดี ซึ่งเมื่อผู้ฟ้องคดี ได้มีคำสั่งรับคำเสนอของผู้ถูกฟ้องคดีเนื่องจากเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุด และได้มีหนังสือแจ้งให้ ทราบแล้ว กรณีจึงเป็นคำสนองก่อให้เกิดนิติสัมพันธ์เป็นสัญญานับแต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือ แจ้งคำสั่งอนุมัติจ้างและให้เข้าทำสัญญาจ้างดังกล่าวแล้ว

เมื่อตามข้อ ๕ ของใบเสนอราคาที่กำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับการ พิจารณาให้ชนะการสอบราคา ผู้ถูกฟ้องคดีรับรองที่จะทำสัญญากับจังหวัดพัทลุงภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่ ได้รับแจ้งให้ไปทำสัญญา หากไม่ปฏิบัติตามที่ได้กำหนดไว้ยินดีชดใช้ค่าเสียหายใดๆ ที่อาจมีแก่จังหวัดพัทลุง และมีสิทธิที่จะให้ผู้เสนอราคารายอื่นเป็นผู้สอบราคาได้ เมื่อข้อเท็จจริง ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ชนะการสอบราคาแต่ไม่ไปทำสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดี กรณี จึงเป็นการผิดสัญญาต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว ที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างเหตุที่ไม่ไปทำสัญญาจ้างเนื่องจาก ทราบข้อเท็จจริงในภายหลังว่าตนเองได้เสนอราคาต่ำกว่าราคากลางมาก ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีการ ประกาศราคากลางไว้ จึงทำให้สำคัญผิดในข้อเท็จจริงนั้น เห็นว่าก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะเข้าเสนอ ราคาตามประกาศสอบราคาผู้ถูกฟ้องคดีชอบที่จะตรวจสอบรายละเอียดและเงื่อนไขต่างๆ ให้ถูกต้อง ครบถ้วนก่อน และตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ก็มีได้ กำหนดให้ต้องมีการกำหนดราคากลางไว้ในประกาศสอบราคาแต่อย่างใด กรณีจึงไม่อาจ เป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีพ้นความผิดตามสัญญาได้ จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหาย สำหรับค่าจ้างที่เพิ่มขึ้นจากการจ้างผู้เสนอราคารายอื่นแทนผู้ถูกฟ้องคดี (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐/๒๕๕๒)

๗. ข้อพิพาทในขั้นตอนการคืนหลักประกันของ

ข้อ ๑๓๘ วรรคหนึ่ง (๑) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ และข้อ ๕.๕ ของเอกสารประกวดราคากำหนดหลักเกณฑ์การคืน หลักประกันของไว้ว่า หัวหน้าหน่วยงานจะคืนหลักประกันของให้แก่ผู้เสนอราคา ซึ่งเสนอราคาต่ำสุดไม่เกิน ๓ รายที่คัดเลือกไว้ต่อเมื่อได้ทำสัญญาหรือข้อตกลง หรือ เมื่อผู้เสนอราคาได้พ้นจากข้อผูกพันแล้ว ประกอบกับข้อ ๔.๒ ของเอกสารประกวดราคา ดังกล่าวกำหนดว่า ราคาที่เสนอจะต้องเสนอกำหนดยื่นราคาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน

นับแต่วันเปิดซองประกวดราคา การที่หน่วยงานทางปกครองผู้จัดประกวดราคา ได้ทำสัญญากับห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. ผู้ชนะการประกวดราคาภายหลังจากพ้นกำหนด ยื่นราคา จึงถือได้ว่าผู้เสนอราคารายอื่นที่ได้รับการคัดเลือกไว้ดังกล่าวพ้นจากข้อผูกพัน ไปก่อนวันที่ผู้จัดประกวดราคาจะได้ทำสัญญากับผู้ชนะการประกวดราคาแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดียื่นซองประกวดราคาตามประกาศกรุงเทพมหานคร เรื่อง งานก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. ของกรุงเทพมหานคร (ผู้ถูกฟ้องคดี) แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับการพิจารณาให้เป็นผู้ชนะ การประกวดราคา ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอคืนเงินหลักประกันของ ซึ่งภายหลังจากที่ได้รับหลักประกันซองแล้วผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงิน หลักประกันซองให้ในวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ เป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร อันเป็น การกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษา หรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การประกวดราคาจ้างงานก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. ของผู้ถูกฟ้องคดี กับผู้ฟ้องคดีและ ดำเนินการให้มีการซื้อเอกสารประกวดราคาจ้างเหมาตลอดจนจัดให้มีการประกวดราคาหรือ นำไปสู่การทำสัญญาจ้างเหมาก่อสร้าง ถือเป็นสัญญาจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภค อันเป็นการ ดำเนินกิจการทางปกครอง เอกสารประกวดราคาจ้างเหมาจึงเป็นเครื่องมือที่จะทำให้การดำเนิน กิจการทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีบรรลุผลคือได้มาซึ่งผู้รับจ้างก่อสร้างเขื่อน ค.ส.ล. ตามที่ กำหนด เอกสารประกวดราคาจ้างเหมาจึงเป็นสัญญาทางปกครองโดยสภาพ กรณีพิพาทตามฟ้อง จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๔)^๔ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ

การคืนหลักประกันซองนั้น ตามข้อ ๑๓๘ วรรคหนึ่ง (๑) ของข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เรื่อง การพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๘ และข้อ ๕.๕ ของเอกสารประกวดราคากำหนดหลักเกณฑ์การคืน หลักประกันซองไว้ทำนองเดียวกันว่า หัวหน้าหน่วยงานจะคืนหลักประกันซองให้แก่ผู้เสนอราคา ภายใน ๑๕ วัน นับถัดจากวันที่ได้พิจารณาในเบื้องต้นเรียบร้อยแล้ว เว้นแต่ผู้เสนอราคา รายที่คัดเลือกไว้ซึ่งเสนอราคาต่ำสุดไม่เกิน ๓ ราย จะคืนให้ต่อเมื่อได้ทำสัญญาหรือข้อตกลง หรือเมื่อผู้เสนอราคาได้พ้นจากข้อผูกพันแล้ว ประกอบกับข้อ ๔.๒ ของเอกสารประกวดราคา

^๔ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๙ ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในเรื่องดังต่อไปนี้

๑) ...

๑) ...

(๔) คดีพิพาทเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๑) ...

๑) ...

ดังกล่าวกำหนดว่า ราคาที่เสนอจะต้องเสนอกำหนดยื่นราคาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับแต่วันเปิดซองประกวดราคา โดยภายในกำหนดยื่นราคาผู้เสนอราคาต้องรับผิดชอบราคาที่ตนได้เสนอไว้และจะถอนการเสนอราคามีได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำการเปิดซองประกวดราคาซึ่งห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. เสนอราคาต่ำสุดเป็นลำดับที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีเป็นลำดับที่ ๒ และบริษัท ต. จำกัด เป็นลำดับที่ ๓ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีและผู้เสนอราคารายที่ได้รับคัดเลือกดังกล่าวจะได้รับหลักประกันของคืนต่อเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างก่อสร้างหรือข้อตกลงการจ้างก่อสร้าง หรือเมื่อผู้เสนอราคาได้พ้นจากข้อผูกพันแล้ว โดยในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดียังไม่ได้ทำสัญญากับผู้เสนอราคารายใด ผู้ฟ้องคดีจะต้องเสนอกำหนดยื่นราคาไม่น้อยกว่า ๙๐ วัน นับแต่วันเปิดซองประกวดราคา และภายในกำหนดยื่นราคาผู้เสนอราคาต้องรับผิดชอบราคาที่ตนได้เสนอไว้และจะถอนการเสนอราคามีได้ เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีเปิดซองประกวดราคาในวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีจึงต้องยื่นราคาไว้ ๙๐ วัน นับแต่วันดังกล่าว และจะพ้นกำหนดยื่นราคาในวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งมีผลให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากข้อผูกพันไม่ต้องรับผิดชอบในราคาที่เสนอไว้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญากับห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. ผู้ชนะการประกวดราคาเมื่อวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๔๕ จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีพ้นจากข้อผูกพันที่มีต่อผู้ถูกฟ้องคดีไปก่อนวันที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะได้ทำสัญญากับผู้ชนะการประกวดราคาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนหลักประกันของให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินหลักประกันของให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ จึงเป็นการทำผิดสัญญาและทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการขาดประโยชน์อันควรได้รับจากเงินหลักประกันของจำนวน ๔๕๘,๔๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีโดยกำหนดค่าขาดประโยชน์ดังกล่าวเท่ากับดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของเงินหลักประกันของ นับแต่วันที่ล่วงพ้นกำหนดระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีต้องชำระหนี้คืนหลักประกันของให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเวลา ๕๗ วัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๓/๒๕๕๒)

๘. ข้อพิพาทในขั้นตอนการสั่งให้เป็นผู้ทำงาน

เมื่อการก่อสร้างอาคารที่พิพาทได้มีการขยายระยะเวลาการก่อสร้างออกไปถึง ๗๕๙ วัน โดยหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้มีหนังสือเร่งรัดถึงผู้รับจ้างแล้วรวม ๖ ฉบับ แต่ผู้รับจ้างยังไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนด โดยมีได้ชี้แจงเหตุผลที่ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารดังกล่าวให้แล้วเสร็จแต่อย่างใด ซึ่งการที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างพิจารณาเรื่องการ

ขยายเวลาการก่อสร้างล่าช้า ก็มีสาเหตุที่จะใช้อ้างได้โดยชอบเพื่อไม่ต้องทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาในสัญญา กรณีถือได้ว่าผู้รับจ้างปฏิบัติผิดข้อตกลงในสัญญาจ้าง หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจึงมีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ดังนั้น การที่กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้รับจ้างดังกล่าวถือว่าเป็นผู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงมีคำสั่งให้เป็นผู้ทำงาน ตามข้อ ๑๔๕ ทวิ (๒) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ทำสัญญาจ้างให้ผู้ฟ้องคดีทำงานก่อสร้างอาคารศูนย์ปฏิบัติการวิทยาศาสตร์และศูนย์เครื่องมือกลาง แบ่งงวดงานออกเป็น ๑๑ งวด รวมระยะเวลาก่อสร้าง ๕๔๐ วัน มีกำหนดให้เริ่มงานก่อสร้างภายในวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๔๐ กำหนดแล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๔๒ ต่อมาทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้อนุมัติให้ขยายระยะเวลาก่อสร้างอีก ๗๕๙ วัน รวมระยะเวลาก่อสร้างเป็น ๑,๒๙๙ วัน และเปลี่ยนแปลงงวดงานจากเดิม ๑๑ งวดงาน เป็น ๑๙ งวดงาน อีกทั้งเปลี่ยนแปลงรูปแบบรายการ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมสัญญาจ้างรวม ๖ ฉบับ ซึ่งการขยายระยะเวลาทำงานดังกล่าว ทำให้กำหนดเวลาทำงานแล้วเสร็จเลื่อนไปเป็นวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๔ แต่เมื่อครบกำหนดเวลาดังกล่าว ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานได้เพียง ๑๑ งวด คงเหลืองานค้างที่ต้องส่งมอบอีก ๘ งวด มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ผู้ว่าจ้างได้มีหนังสือเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาหลายครั้ง แต่ผู้ฟ้องคดีก็ไม่สามารถทำงานตามสัญญาให้แล้วเสร็จได้ จึงได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดี และได้แจ้งผู้ฟ้องคดีเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริงก่อนที่จะพิจารณาให้เป็นผู้ทำงานตามข้อ ๑๔๕ ทวิ (๒) ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแต่มิได้ชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริงใดๆ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จึงได้เสนอความเห็นไปยังสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยเพื่อพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน และสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัยได้มีหนังสือเสนอความเห็นต่อปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานตามระเบียบดังกล่าว แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ต่อศาลปกครองสงขลา โดยขอให้เพิกถอนการบอกเลิกสัญญาจ้างดังกล่าว ซึ่งคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสงขลาจึงเห็นควรชะลอการพิจารณาเรื่องดังกล่าวไว้ก่อน ต่อมาศาลปกครองสงขลาได้มีคำพิพากษายกฟ้องคดีของผู้ฟ้องคดี โดยวินิจฉัยว่าการบอกเลิกสัญญาจ้างของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ชอบด้วยข้อตกลงในสัญญาแล้ว คณะกรรมการว่าด้วย

การพัสดุโดยคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาผู้ทำงาน จึงได้มีการประชุมและมีความเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์การลงโทษให้เป็นผู้ทำงานได้ จึงเสนอความเห็นต่อปลัดกระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ซึ่งเป็นผู้รักษาการตามระเบียบดังกล่าวเพื่อพิจารณาสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุตามระเบียบฯ ว่าด้วยการพัสดุฯ โดยคณะอนุกรรมการกลั่นกรองการพิจารณาผู้ทำงานได้มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีนั้นชอบด้วยกฎหมายแล้ว จึงรายงานความเห็นพร้อมด้วยเหตุผลไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ เพื่อพิจารณา ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับความเห็นของผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และแจ้งผลการพิจารณาคำอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานและผลการพิจารณาคำอุทธรณ์ดังกล่าวไม่เป็นธรรมกับผู้ฟ้องคดี โดยทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้ใช้เวลาในการพิจารณาการขยายระยะเวลาการก่อสร้าง แต่ละครั้งนานหลายเดือนและในระหว่างพิจารณาผู้ฟ้องคดีก็ไม่อาจดำเนินการก่อสร้างได้ อันเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตถือว่ามีส่วนร่วมในความรับผิดชอบครั้งนี้ด้วย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจึงได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้มีการพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อในสัญญาจ้างมีการกำหนดให้การก่อสร้างอาคารดังกล่าวต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๒ และต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาจ้างดังกล่าวอีก ๖ ฉบับ โดยในการแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาขยายระยะเวลาการก่อสร้างออกไป โดยกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๔ จึงเห็นได้ว่าการก่อสร้างอาคารดังกล่าวได้มีการขยายระยะเวลาการก่อสร้างออกไปถึง ๗๕๙ วัน โดยมีการกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จในแต่ละงวดงานไว้ด้วยแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ โดยมีงวดงานที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องดำเนินการก่อสร้างเหลืออีก ๘ งวดงาน จากทั้งหมด ๑๙ งวดงาน และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ได้มีหนังสือเร่งรัดให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดแล้วถึง ๖ ฉบับ แต่ผู้ฟ้องคดีก็ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีก็ได้ชี้แจงถึงเหตุผลที่ไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างอาคารดังกล่าวให้แล้วเสร็จให้ทางมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทราบแต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีปฏิบัติผิดข้อตกลงในสัญญาจ้างซึ่งมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้ว

เห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีถือว่าเป็นผู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญาโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน ตามข้อ ๑๔๕ ทวิ (๒)^๖ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ที่ผู้ฟ้องคดี อ้างว่า การที่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ใช้เวลาในการพิจารณาเรื่องขยายเวลาการก่อสร้าง ล่าช้าอันเป็นการใช้สิทธิโดยไม่สุจริตและเป็นเหตุให้การก่อสร้างอาคารต้องหยุดชะงักลงถือว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์มีส่วนร่วมในความรับผิดชอบด้วย นั้น ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้ว เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีตกลงรับจ้างทำงานก่อสร้างอาคารศูนย์ปฏิบัติการวิทยาศาสตร์และ ศูนย์เครื่องมือกลางให้แก่มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และตามสัญญาจ้างดังกล่าวได้กำหนด การจ่ายเงินตามการแล้วเสร็จของงานในแต่ละงวด ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องดำเนินการก่อสร้าง ให้แล้วเสร็จตามสัญญาดังกล่าว ดังนั้น แม้มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์จะพิจารณาเรื่อง ขยายเวลาการก่อสร้างล่าช้าก็มีสาเหตุที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างอาคารดังกล่าว ไม่แล้วเสร็จแต่อย่างใด

ส่วนการที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำผลแห่งคำพิพากษาของศาลปกครองสงขลามาเป็นเหตุ ในการสั่งลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงาน ทั้งที่คดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการอุทธรณ์คำพิพากษานั้น เห็นว่า เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่า ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติผิดข้อตกลงในสัญญาจ้างซึ่งมหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์ผู้ว่าจ้างมีสิทธิบอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดีได้ ดังนั้น แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีได้ นำผลแห่งคำพิพากษาของศาลปกครองสงขลาดังกล่าวมาประกอบการให้เหตุผลเพื่อลงโทษ ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ทำงานก็ตาม แต่ตามพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีก็ย่อมตกเป็นผู้ทำงานตาม ข้อ ๑๔๕ ทวิ (๒) ของระเบียบฯ ว่าด้วยการพัสดุฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ อยู่แล้ว พิพากษา ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕/๒๕๕๒)

^๖ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑

ข้อ ๑๔๕ ทวิ เมื่อปรากฏกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) เมื่อคู่สัญญาของทางราชการ หรือผู้รับจ้างช่วงที่ทางราชการอนุญาตให้รับช่วงงานได้ ไม่ปฏิบัติตามสัญญาหรือ ข้อตกลงนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

ให้หัวหน้าส่วนราชการทำรายงานไปยังปลัดกระทรวงโดยเร็ว เพื่อพิจารณาให้บุคคลที่ได้รับการคัดเลือก ผู้จำหน่าย คู่สัญญา หรือผู้รับจ้างช่วงที่ทางราชการอนุญาตให้รับช่วงงานได้ เป็นผู้ทำงาน แล้วแต่กรณี พร้อมทั้งเสนอความเห็นของตน เพื่อประกอบการพิจารณาของปลัดกระทรวงด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

๙. ข้อพิพาทในชั้นตอนอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๑

คดีปกครองเกี่ยวกับสัญญาทางปกครอง

๑. กรณีเกี่ยวกับสัญญาจ้างก่อสร้าง

๑.๑ การมีผลผูกพันของสัญญาทางปกครองที่ทำด้วยวาจา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การมีผลผูกพันของสัญญาทางปกครองที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วยวาจา

๑.๒.๑ การแก้ไขสัญญาโดยอยู่ในขอบข่ายทั่วไปแห่งวัตถุประสงค์ของสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๒ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยมีผลที่ไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขตามมติคณะรัฐมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๓ การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาโดยการขยายระยะเวลาการปฏิบัติงานตามสัญญา

การที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้มีหนังสือแจ้งสงวนสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับจ้าง โดยให้เหตุผลว่าสัญญาจ้างกำหนดให้ผู้รับจ้างต้องทำงานให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ภายในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ บัดนี้ครบกำหนดตามสัญญาจ้างแล้ว ผู้รับจ้างยังไม่สามารถส่งมอบงานได้ จึงขอสงวนสิทธิค่าปรับตั้งแต่วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป เชื่อได้ว่าผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาก่อสร้างตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีจนถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ จริง แม้ไม่ปรากฏหลักฐานการแก้ไขเปลี่ยนแปลง แต่สัญญาจ้างก่อสร้างอาคารเป็นสัญญาจ้างทำของที่หวังผลสำเร็จของงานที่จ้าง ซึ่งตามมาตรา ๕๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้กำหนดรูปแบบการแสดงเจตนาของคู่สัญญาไว้ ดังนั้น แม้ทำด้วยวาจาก็มีผลใช้บังคับได้ การที่ผู้ว่าจ้างโต้แย้งว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาไม่ปรากฏเหตุผลของการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงและไม่มี การเสนอเรื่องตามลำดับ

ขั้นตอน ประกอบกับข้อ ๑๒๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของ
หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่ห้ามมิให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา
หรือข้อตกลงที่ได้ลงนามไว้แล้วเว้นแต่เป็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่หน่วยการ
บริหารราชการส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่ระเบียบดังกล่าวเป็นเพียงระเบียบภายในของ
ผู้ว่าจ้างเองซึ่งไม่อาจยกขึ้นอ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบบุคคลภายนอกได้

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลหนองสอ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดี
เพื่อทำการก่อสร้างอาคารสำนักงานเทศบาลตำบลหนองสอ โดยผู้ฟ้องคดีต้องเริ่มทำงานภายใน
วันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ และต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖
แต่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเริ่มงานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว เนื่องจากไม่ได้รับแบบแปลน
การก่อสร้างจากผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งเรื่อง
อุปสรรคการก่อสร้างเนื่องจากต้องรอการแก้ไขแบบก่อสร้างจากผู้ถูกฟ้องคดีและเพื่อให้
ผู้ถูกฟ้องคดีบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ต่อมาวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้ง
ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอรับมอบพื้นที่ในการก่อสร้าง และมีการแก้ไขสัญญาโดยเปลี่ยนแปลงกำหนด
วันเริ่มทำงาน และกำหนดงานแล้วเสร็จจากเดิมเริ่มงานวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ กำหนดงาน
แล้วเสร็จวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ แก้ไขเป็นเริ่มงานวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖ กำหนดงาน
แล้วเสร็จวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ต่อมาเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลาที่กำหนดผู้ฟ้องคดี
ยังทำงานไม่แล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ แจ้งสงวนสิทธิ
ค่าปรับอ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบงานภายในกำหนดเวลา โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๐
กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป หลังจากนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๘ กันยายน
๒๕๔๖ ส่งมอบงานและขอรับเงินค่าจ้างตามสัญญา ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับการจ้างได้
ตรวจรับงานเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ แล้วมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า
เกินกำหนดเวลาตามสัญญา ๒๑๑ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๘ กันยายน
๒๕๔๖) ค่าปรับตามสัญญาวันละ ๑,๙๗๕ บาท เป็นเงินค่าปรับ ๔๑๖,๗๒๕ บาท แต่ผู้ฟ้องคดี
เห็นว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าเพียง ๕๑ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๘
กันยายน ๒๕๔๖) การหักค่าปรับไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดี
คืนค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามข้อตกลงการจ้างในข้อ ๑ กำหนดให้ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างและผู้รับจ้างตกลงรับจ้างทำงานก่อสร้างอาคารสำนักงานเทศบาลตำบลหนองสอตามแบบแปลนเทศบาลตำบลหนองสอ เลขที่ ยธ.ทต.นส. ๔๔-๐๕ จากข้อกำหนดดังกล่าว เมื่อการก่อสร้างจะต้องทำตามแบบแปลนที่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้กำหนด โดยผู้ถูกฟ้องคดียอมรับว่าได้มีประกาศสอบราคาค่าก่อสร้างอาคารเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยไม่รอผลการรับรองแบบแปลนจากสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ส่งให้โยธาธิการจังหวัดตรวจสอบแบบแปลนและทดสอบการรับน้ำหนักของดิน ต่อมา สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ ตรวจสอบและรับรองแบบแปลนการก่อสร้างดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี โดยมีการแก้ไขในส่วนฐานราก เสาคาน พื้นชั้นล่าง และโครงหลังคา โดยเป็นการแก้ไขในแบบแปลนเดิมมิได้จัดทำแบบแปลนขึ้นมาใหม่ การแก้ไขส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับโครงสร้างงานก่อสร้างซึ่งเป็นการแก้ไขในสาระสำคัญ กรณีจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในขณะที่ทำสัญญาจ้างก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีแบบแปลนการก่อสร้างให้กับผู้ฟ้องคดี เนื่องจากอยู่ในระหว่างการตรวจสอบของโยธาธิการจังหวัดโดยพฤติการณ์แล้วผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างจึงไม่อาจก่อสร้างอาคารให้ผิดไปจากแบบแปลนที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดได้ แบบแปลนของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นสาระสำคัญของสัญญาจ้าง ภายหลังจากเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคืนแบบแปลนที่มีการแก้ไขเกี่ยวกับโครงสร้างงานก่อสร้างคืนจากสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖ แจ้งผลงานก่อสร้างโดยผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และกรณีเป็นที่คาดหมายได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ภายในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ตามที่กำหนดในสัญญาเดิมได้ เพราะเป็นความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่อาจส่งมอบแบบแปลนก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ในขณะลงนามในสัญญาจ้างก่อสร้าง ประกอบกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ แจ้งสงวนสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีโดยให้เหตุผลว่าตามที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างกับผู้ถูกฟ้องคดีตามสัญญาเลขที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ที่กำหนดให้ผู้รับจ้างต้องทำงานให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ภายในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ บัดนี้ครบกำหนดตามสัญญาจ้างแล้ว ผู้รับจ้างยังไม่สามารถส่งมอบงานได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงขอสงวนสิทธิค่าปรับตั้งแต่วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป เมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของคู่สัญญาแล้ว เชื่อได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ขยายระยะเวลาก่อสร้างตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีจนถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ตามที่ระบุไว้ในหน้าที่ ๓ ฉบับที่ ๒ ของสัญญาจ้างจริง เมื่อสัญญาจ้างก่อสร้างอาคารเป็นสัญญาจ้างทำของที่หวังผลสำเร็จของงาน

ที่จ้าง ซึ่งตามมาตรา ๕๘๗^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้กำหนดรูปแบบการแสดงเจตนาของคู่สัญญาไว้ ดังนั้น แม้ทำด้วยวาจาก็มีผลใช้บังคับได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาฉบับที่สองไม่ปรากฏเหตุผลของการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงและไม่มีการเสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน ประกอบกับข้อ ๑๒๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ห้ามมิให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงที่ได้ลงนามไว้แล้วเว้นแต่เป็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่ระเบียบดังกล่าวเป็นเพียงระเบียบภายในของผู้ถูกฟ้องคดีเองซึ่งไม่อาจยกขึ้นอ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบต่อบุคคลภายนอกได้

ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีจากการส่งมอบงานล่าช้าจำนวน ๕๑ วัน ในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ถึง ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกค่าปรับได้ไม่เกินวันละ ๑,๙๗๔ บาท จำนวน ๕๑ วัน คิดเป็นเงินค่าปรับทั้งสิ้น ๑๐๐,๖๗๔ บาท เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเรียกเก็บค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีไว้เป็นเงิน ๔๑๖,๗๒๕ บาท จึงเป็นการเรียกเก็บค่าปรับไว้เกินไปจำนวน ๓๑๖,๐๕๑ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับตามสัญญาที่หักไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๙/๒๕๕๒)

๑.๓ การชำระค่าปรับตามสัญญาจ้างก่อสร้าง

๑.๓.๑ การกำหนดอัตราค่าปรับ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีสถานะเป็นกฎเกณฑ์ของฝ่ายปกครองที่มุ่งให้การจัดซื้อและจัดจ้างในภาครัฐมีความเป็นเอกภาพในการดำเนินการ เปิดเผย โปร่งใส และให้ความเป็นธรรมแก่เอกชนอย่างเท่าเทียมกัน กองทัพอากาศในฐานะหน่วยงานทางปกครองจึงมีหน้าที่ต้องผูกพันตนต่อระเบียบดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และแม้ระเบียบดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้หน่วยงานทางปกครองสามารถใช้ดุลพินิจได้ในบางกรณี แต่การใช้ดุลพินิจดังกล่าวก็ย่อมต้องอยู่ภายในกรอบที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ กำหนดไว้ โดยไม่อาจใช้ดุลพินิจได้อย่าง

^๑ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๕๘๗ อันว่าจ้างทำของนั้น คือสัญญาซึ่งบุคคลคนหนึ่งเรียกว่าผู้รับจ้าง ตกลงจะทำการงานสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสำเร็จให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่าผู้ว่าจ้าง และผู้ว่าจ้างตกลงจะให้สินจ้างเพื่อผลสำเร็จแห่งการที่ทำนั้น

อำเภอใจ ดังนั้น การที่ข้อกำหนดในสัญญาได้กำหนดจำนวนเงินค่าปรับโดยมีอัตราส่วนที่สูงกว่าที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งหน่วยงานทางปกครองต้องมีหน้าที่ในการแก้ไขข้อสัญญาดังกล่าวให้สอดคล้องกับระเบียบข้างต้น แต่เมื่อมิได้มีการแก้ไขสัญญาให้ถูกต้อง กรณีจึงต้องนำข้อระเบียบดังกล่าวมาบังคับใช้แทน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้รับจ้างทำการก่อสร้างหลักเทียบเรือสองด้านท่าเทียบเรือแหลมเทียน การทำเรือสัดหีบ ฐานทัพเรือสัดหีบ โดยข้อ ๗ ของสัญญาจ้าง กำหนดว่า ผู้ฟ้องคดีจะต้องเริ่มทำงานที่รับจ้างภายในวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๔๓ และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๔๔ และข้อ ๑๗ กำหนดว่า หากผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนด ผู้ฟ้องคดีจะต้องชำระค่าปรับแก่กองทัพเรือ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เป็นจำนวนเงินวันละ ๒๗,๖๐๔.๙๓ บาท โดยในการทำงานที่รับจ้างตามสัญญาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายในกำหนดเวลาและได้ส่งมอบงานล่าช้ากว่ากำหนดเป็นเวลา ๑๓๖ วัน และผู้ถูกฟ้องคดีได้ปรับผู้ฟ้องคดีตามเวลาที่ส่งมอบงานล่าช้าเป็นเงินวันละ ๒๗,๖๐๔.๙๓ บาท รวมเป็นเงินค่าปรับทั้งสิ้น ๓,๗๕๔,๒๗๐.๔๘ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าจำนวนเงินค่าปรับตามข้อ ๑๗ ของสัญญาดังกล่าวมีอัตราร้อยละ ๐.๔๐ ของราคางานจ้าง ซึ่งเกินกว่าอัตราค่าปรับตามข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่ง^๒ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่กำหนดให้คิดค่าปรับได้ไม่เกินร้อยละ ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยื่นหนังสือต่อผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอให้แก้ไขสัญญาและลดค่าปรับให้เป็นไปตามข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่ง ของระเบียบดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดจำนวนเงินค่าปรับตามสัญญาไว้ในเอกสารประกวดราคาแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดียินยอมเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีโดยมิได้ทักท้วง ผู้ฟ้องคดีจึงผูกพันต้องชำระค่าปรับตามข้อ ๑๗ ของสัญญา ประกอบกับสำนักนายกรัฐมนตรีได้ตอบข้อหารือของผู้ถูกฟ้องคดีว่า การแก้ไขเปลี่ยนแปลงจำนวนเงินค่าปรับตามสัญญาดังกล่าวจะทำให้ทางราชการเสียประโยชน์ ซึ่งไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะแก้ไขสัญญาได้ตามข้อ ๑๓๖^๓ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ผู้ถูกฟ้องคดี

^{๒-๓} ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๓๔ การทำสัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันในอัตราตายตัว ระหว่างร้อยละ ๐.๐๑-๐.๒๐ ของราคาพัสดุที่ยังไม่ได้ส่งมอบ เว้นแต่การจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ ๐.๐๑-๐.๑๐ ของราคางานจ้างนั้น แต่จะต้องไม่ต่ำกว่าวันละ ๑๐๐ บาท

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๓๖ สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้ว จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงมิได้ เว้นแต่การแก้ไขนั้นจะเป็นความจำเป็นโดยไม่ทำให้ทางราชการต้องเสียประโยชน์ หรือเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ ให้อยู่ในอำนาจ

จึงมิได้แก้ไขสัญญาและไม่ลดเงินค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขสัญญาโดยลดเงินค่าปรับตามข้อ ๑๗ ของสัญญา ให้เป็นไปตามข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับแก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒,๘๑๕,๗๐๓.๒๐ บาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

สัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีเป็นสัญญาที่คู่สัญญาฝ่ายหนึ่ง คือผู้ถูกฟ้องคดีเป็นหน่วยงานทางปกครอง และสัญญามีวัตถุประสงค์แห่งสัญญาให้ผู้ฟ้องคดีทำการก่อสร้างหลักเทียบเรือเพื่อใช้ในการกักเก็บน้ำเกลือเนื่องกับการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ ซึ่งการรักษาความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนั้นถือว่าเป็นบริการสาธารณะของรัฐอย่างหนึ่ง สัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว จึงเป็นเครื่องมือของฝ่ายปกครองในการดำเนินการเพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะบรรลุผล อันมีลักษณะเป็นสัญญาทางปกครองตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการจัดทำสัญญาทางปกครองระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีจะอาศัยหลักกฎหมายทั่วไปในเรื่องสัญญาตามกฎหมายแพ่ง เช่น หลักการแสดงเจตนาในการทำสัญญาและหลักการเกิดขึ้นของสัญญาก็ตาม แต่เมื่อการจัดทำสัญญาทางปกครองดังกล่าวเป็นการจัดทำสัญญาที่เกี่ยวกับการพัสดุ จึงถูกบังคับให้ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ และโดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ ฉบับดังกล่าวมีสถานะเป็นกฎเกณฑ์ของฝ่ายปกครองที่มุ่งให้การจัดซื้อและจัดจ้างในภาครัฐมีความเป็นเอกภาพในการดำเนินการ เปิดเผย โปร่งใส และให้ความเป็นธรรมแก่เอกชนอย่างเท่าเทียมกัน ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะหน่วยงานทางปกครองจึงมีหน้าที่ต้องผูกพันตนต่อระเบียบดังกล่าวอย่างเคร่งครัด และแม้ระเบียบดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ใช้ดุลพินิจในบางกรณี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีก็สามารถใช้ดุลพินิจได้เฉพาะในกรอบที่ระเบียบกำหนดไว้ ไม่อาจใช้ดุลพินิจได้อย่างอำเภอใจ ดังนั้น เมื่อข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่งของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ กำหนดให้การจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกัน ให้กำหนดค่าปรับเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ - ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้จัดให้ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาโดยมีข้อ ๑๗

ของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ แต่ถ้ามีการเพิ่มวงเงิน จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือขอทำความตกลงในส่วนที่ใช้เงินกู้ หรือเงินช่วยเหลือ แล้วแต่กรณีด้วย

การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง หากมีความจำเป็นต้องเพิ่มหรือลดวงเงิน หรือเพิ่มหรือลดระยะเวลาส่งมอบของหรือระยะเวลาในการทำงาน ให้ตกลงพร้อมกันไป

สำหรับการจัดหาที่เกี่ยวกับความมั่นคงแข็งแรง หรืองานเทคนิคเฉพาะอย่าง จะต้องได้รับการรับรองจากวิศวกรสถาปนิกและวิศวกรผู้ชำนาญการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งรับผิดชอบหรือสามารถรับรองคุณลักษณะเฉพาะ แบบและรายการของงานก่อสร้าง หรืองานเทคนิคเฉพาะอย่างนั้น แล้วแต่กรณีด้วย

กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าปรับแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นจำนวนเงินวันละ ๒๗,๖๐๔.๙๓ บาท หรือคิดเป็นอัตราร้อยละ ๐.๔๐ ของราคางานจ้าง กรณีจึงเห็นได้ว่า จำนวนเงินค่าปรับตาม ข้อ ๑๗ ของสัญญาดังกล่าวมีอัตราส่วนที่สูงเกินกว่าอัตราค่าปรับตามข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่งของระเบียบดังกล่าว ซึ่งเป็นเหตุให้การกำหนดอัตราค่าปรับตามข้อ ๑๗ ของสัญญาไม่ชอบด้วยข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่งของระเบียบเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องแก้ไขข้อ ๑๗ ของสัญญาให้สอดคล้องกับข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่งของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ แต่โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แก้ไขสัญญา เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องขอแล้ว กรณีจึงต้องนำข้อ ๑๓๔ วรรคหนึ่งของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ มาใช้บังคับแทน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีเพียงร้อยละ ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง หรือคิดเป็นจำนวนเงินค่าปรับวันละ ๖,๙๐๑.๒๓ บาท เมื่อผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าเป็นเวลา ๑๓๖ วัน ผู้ฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องชำระค่าปรับแก่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นเงินจำนวน ๙๓๘,๕๖๗.๒๘ บาท แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้หักเงินค่าปรับของผู้ฟ้องคดีออกจากเงินค่าจ้างเป็นเงินจำนวน ๓,๗๕๔,๒๗๐.๔๘ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินค่าปรับที่รับไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๒,๘๑๕,๗๐๓.๒๐ บาท จึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินตามจำนวนดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๔/๒๕๕๓)

๑.๓.๒ การงดหรือลดค่าปรับ

๑) กรณีที่ศาลลดค่าปรับเนื่องจากเป็นค่าปรับที่สูงกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง

หากคิดค่าปรับนับถัดจากวันครบกำหนดแล้วเสร็จตามสัญญา จนถึงวันบอกเลิกสัญญาแล้ว ค่าปรับดังกล่าวจะเกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้าง หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างชอบที่จะต้องบอกเลิกสัญญากับผู้รับจ้างก่อนวันที่ค่าปรับจะเกินจำนวนดังกล่าวเพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับจ้างมากไปกว่านี้ การที่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างไม่ได้บอกเลิกสัญญา จึงเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๓๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่มีเจตนารมณ์ในการกำหนดค่าปรับฐานผิดสัญญาจากเอกชนที่เข้าทำสัญญากับทางราชการไว้เพียงไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินตามสัญญาเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้รับจ้างกระทำผิดสัญญาจนจำนวนเงินค่าปรับตามสัญญาเกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินตามสัญญาแล้ว แต่ผู้ว่าจ้างไม่บอกเลิกสัญญาหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ผู้รับจ้างแสดงเจตนายืนยันว่ายินยอมชำระค่าปรับต่อไป

โดยไม่มีเงื่อนไขไว้เป็นหลักฐาน จึงเป็นความบกพร่องของผู้ว่าจ้างเอง เมื่อค่าปรับที่ผู้ว่าจ้างเรียกนั้นเป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน ศาลจึงกำหนดค่าปรับให้เป็นเงินเท่ากับร้อยละสิบของวงเงินตามสัญญา

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลบ้านนาปรือ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีวางท่อระบายน้ำพร้อมบ่อพักฝาดตะแกรงเหล็ก โดยมีกำหนดแล้วเสร็จภายในวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีหนังสือแจ้งไปยังผู้ฟ้องคดีว่าน้ำในรางวีไม่สามารถไหลลงสู่บ่อพักน้ำได้ ให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขบ่อพักน้ำเพื่อให้ให้น้ำในถนนรางวีไหลลงสู่บ่อพักน้ำตามวัตถุประสงค์ของโครงการก่อสร้างวางท่อระบายน้ำและการดำเนินการแก้ไขนั้นไม่ใช่งานพิเศษหรือเพิ่มเติมตามข้อ ๑๖ ของสัญญาจ้าง แต่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งว่าได้ดำเนินการก่อสร้างตามรูปแบบในสัญญาจ้างทุกประการ การที่น้ำในรางวีไม่สามารถไหลลงสู่บ่อพักน้ำได้ มิใช่เกิดจากการดำเนินการก่อสร้างที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากสัญญาจ้าง และผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานก่อสร้าง แต่ต่อมาวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๖ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้บอกเลิกสัญญาจ้างและริบเงินประกันสัญญาจำนวน ๘,๕๐๐ บาท พร้อมทั้งเรียกเงินค่าปรับส่วนที่เกินวงเงินค้ำประกันเป็นเงิน ๒๓๑,๖๒๕ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งริบเงินประกันตามสัญญาและให้ชำระค่าปรับตามสัญญา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าภายหลังการทำสัญญาแล้ว ผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตรวจสอบข้อบกพร่องของงานก่อสร้าง และต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขงานก่อสร้างที่ผิดพลาดให้ถูกต้องตามสัญญา แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการแก้ไขงานก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีจึงตกเป็นฝ่ายผิดสัญญา และตราบิตที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ คู่สัญญายังมิได้บอกเลิกสัญญา ผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าปรับวันละ ๔๒๕ บาท นับแต่วันถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาจนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริงตามข้อ ๑๗ ของสัญญาฉบับดังกล่าวและผู้รับจ้างยอมให้ผู้ว่าจ้างเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการที่ผู้รับจ้างทำงานล่าช้าเฉพาะส่วนที่เกินกว่าจำนวนค่าปรับได้อีกด้วย นอกจากนี้ ตามข้อ ๑๓๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า ในกรณีที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้างให้หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้ยินยอมเสียค่าปรับให้แก่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าฝ่ายบริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาผ่อนปรน

การบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น นั้น เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นฝ่ายผิดสัญญาตั้งได้วินิจฉัยมาแล้ว จึงต้องรับผิดชำระค่าปรับแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่โดยที่อัตราร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างตามสัญญาพิพาทเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๑๗,๐๐๐ บาท ซึ่งเมื่อคิดค่าปรับนับถัดจากวันครบกำหนดแล้วเสร็จตามสัญญา คือ วันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ เป็นต้นไปจนถึงวันบอกเลิกสัญญาในวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๖ แล้ว ค่าปรับดังกล่าวจะเกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินค่าจ้างโดยเมื่อคิดค่าปรับเป็นเวลา ๕๖๕ วัน อันเป็นเงินจำนวน ๒๔๐,๑๒๕ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชอบที่จะต้องบอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดีก่อนวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๖ เพื่อมิให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดีมากไปกว่านี้ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ หาได้บอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใดไม่ อันเป็นการละเลยไม่ปฏิบัติตามข้อ ๑๓๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ที่มีเจตนารมณ์ในการกำหนดค่าปรับฐานผิดสัญญาจากเอกชนที่เข้าทำสัญญากับทางราชการไว้เพียงไม่เกินร้อยละสิบของวงเงินตามสัญญาเท่านั้น ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีกระทำผิดสัญญาจนจำแนกวงเงินค่าปรับตามสัญญาเกินกว่าร้อยละสิบของวงเงินตามสัญญาแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่บอกเลิกสัญญาหรือดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อให้ผู้ฟ้องคดีแสดงเจตนายืนยันว่ายินยอมชำระค่าปรับต่อไปโดยไม่มีเงื่อนไขไว้เป็นหลักฐาน จึงเป็นความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เอง เมื่อค่าปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เรียกนั้นเป็นเบี้ยปรับที่สูงเกินส่วน จึงเห็นควรกำหนดค่าปรับให้เป็นเงินจำนวน ๑๗,๐๐๐ บาท อันเป็นจำนวนร้อยละสิบของวงเงินตามสัญญา นอกจากนี้ ผู้ฟ้องคดีต้องชำระค่าเสียหายในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการแก้ไขงานก่อสร้างอีกจำนวน ๑,๒๖๓ บาท ให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ใช้ประโยชน์จากงานก่อสร้างที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องใช้เงินตามควรแห่งค่างานส่วนนั้นให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นค่าจ้างจำนวน ๑๗๐,๐๐๐ บาท ตามมาตรา ๓๗๑^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งเมื่อหักค่าปรับที่ผู้ฟ้องคดีผิดสัญญากับค่าเสียหายในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการแก้ไขงานก่อสร้างไว้แล้วเป็นเงินจำนวน ๑๘,๒๖๓ บาท คงเหลือเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องชำระ

^๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๗๑ เมื่อคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งได้ใช้สิทธิเลิกสัญญาแล้ว คู่สัญญาแต่ละฝ่ายจำต้องให้อีกฝ่ายหนึ่งได้กลับคืนสู่ฐานะดังที่เป็นอยู่เดิม แต่ทั้งนี้จะให้เป็นที่เสื่อมเสียแก่สิทธิของบุคคลภายนอกหาได้ไม่

ส่วนเงินอันจะต้องใช้คืนในกรณีดังกล่าวมาในวรรคต้นนั้น ท่านให้บวกดอกเบี้ยเข้าด้วย คิดตั้งแต่เวลาที่ได้รับไว้

ส่วนที่เป็นงานอันได้กระทำไว้และเป็นการยอมให้ใช้ทรัพย์สินนั้น การที่จะชดใช้คืน ท่านให้ทำได้ด้วยใช้เงินตามควรค่าแห่งการนั้นๆ หรือถ้าในสัญญามีกำหนดว่าให้ใช้เงินตอบแทน ก็ให้ใช้ตามนั้น

การใช้สิทธิเลิกสัญญานั้นหากกระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายไม่

จำนวน ๑๕๑,๗๓๗ บาท โดยต้องชำระนับแต่วันส่งมอบงานที่ทำในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ตามมาตรา ๖๐๒^๕ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชำระเงินในวันดังกล่าว จึงต้องเสียดอกเบี้ยอีกร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของเงินจำนวน ๑๕๑,๗๓๗ บาท ตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง^๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นับแต่วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ถึงวันชำระเสร็จ ซึ่งเมื่อนับถึงวันฟ้องคดี คือ วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เป็นเวลา ๕๗๒ วัน คิดเป็นเงินค่าดอกเบี้ยจำนวน ๑๗,๘๓๔ บาท รวมเป็นเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องชำระแก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๖๙,๕๗๑ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปีของเงินจำนวน ๑๕๑,๗๓๗ บาท นับแต่วันถัดจากวันฟ้องคดีจนถึงวันชำระเสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๓๔-อ.๓๓๕/๒๕๕๒)

๒) กรณีที่ศาลลดค่าปรับเนื่องจากความผิดพลาดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ

การที่ผู้รับจ้างได้มีหนังสือแจ้งประธานกรรมการตรวจการจ้างของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างว่าพร้อมที่จะเข้าทำงานในพื้นที่แล้ว แต่ผู้ว่าจ้างดังกล่าวไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ให้ได้ เนื่องจากยังต้องรอการขนย้ายต้นพญาสัตบรรณเพื่อนำไปปลูกในบริเวณอื่น โดยผู้ว่าจ้างได้ร้องขอให้ผู้รับจ้างเป็นผู้ขนย้ายต้นไม้ดังกล่าว จึงต้องถือว่าการที่ผู้รับจ้างต้องย้ายต้นไม้ออกจากพื้นที่ก่อสร้างเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างเข้าทำงานในพื้นที่บริเวณก่อสร้างล่าช้าไม่ตรงตามสัญญาจ้าง แม้กรณีดังกล่าวผู้รับจ้างจะไม่เคยมีหนังสือขอเลื่อนเวลาดำเนินการหรือชี้แจงให้ผู้ว่าจ้างทราบก็ตาม แต่กรณีต้องถือว่าเป็นเหตุที่เกิดจากความผิดพลาดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ ตามข้อ ๑๓๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นเหตุให้ผู้ว่าจ้างต้องงดหรือลดค่าปรับให้แก่ผู้รับจ้าง หากใช้เป็น

^{๕-๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๒๔ หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดครึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหนี้อาจจะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงเสียดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๖๐๒ อันสินจ้างนั้นพึงใช้ให้เมื่อรับมอบการที่ทำ

ถ้าการทำนั้นมีกำหนดว่าจะส่งรับกันเป็นส่วนๆ และได้ระบุจำนวนสินจ้างไว้เป็นส่วนๆ ไซ้ ท่านว่าพึงใช้สินจ้างเพื่อการแต่ละส่วนในเวลารับเอาส่วนนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

ความบกพร่องหรือความผิดพลาดในการปฏิบัติตามสัญญาจ้างในส่วนที่เกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์ของอุปกรณ์การบริหารจัดการของผู้รับจ้างไม่

สรุปข้อเท็จจริง

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้ทำการก่อสร้างอาคารกีฬาในร่มจำนวน ๑ หลัง เป็นเงินจำนวน ๙,๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งงวดงานเป็น ๖ งวด กำหนดแล้วเสร็จในงานงวดสุดท้ายภายในวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๔ ต่อมา ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะเข้าดำเนินการก่อสร้างงานในงวดแรกผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ ขออนุญาตผู้ถูกฟ้องคดีเข้าดำเนินการก่อสร้างในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ฟ้องคดียังเข้าไปดำเนินการไม่ได้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการย้ายต้นพญาสัตบรรณซึ่งมีขนาดความสูงประมาณ ๒ เมตร ถึง ๓ เมตร จำนวน ๑๕ ต้น ออกไปจากบริเวณสถานที่ก่อสร้าง ซึ่งในเมืองต้นผู้ถูกฟ้องคดีรับจะเป็นผู้ขนย้ายเอง แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้ขอให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการขนย้ายต้นไม้เพื่อนำไปปลูกไว้ในบริเวณอื่นภายในสถาบันของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งผู้ฟ้องคดีใช้เวลาดำเนินการประมาณ ๑๐ วัน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานงวดสุดท้าย ในวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ พร้อมขอเบิกเงินค่าก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่าจ้างโดยผู้ถูกฟ้องคดีหักค่าปรับจากการที่ผู้ฟ้องคดีส่งงานงวดสุดท้ายล่าช้ากว่าที่กำหนดในสัญญาจำนวน ๖๒ วันกับค่าควบคุมงานทั้งสิ้น ๖๕๖,๕๐๕ บาท ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทบทวนการคืนเงินค่าปรับ พร้อมทั้งค่าคุมงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีเพิกเฉยมิได้ดำเนินการใดๆ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๓๙ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญาหรือการขยายเวลาทำการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้อยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริง เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้ (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ (๒) เหตุสุดวิสัย (๓) เหตุเกิดจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย และวรรคสอง กำหนดว่า ให้ส่วนราชการระบุไว้ในสัญญากำหนดให้คู่สัญญาต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ส่วนราชการทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง หากมิได้แจ้งภายในเวลาที่กำหนด คู่สัญญาจะยกมากล่าวอ้างเพื่อขอลดหรืองดค่าปรับหรือขอขยายเวลาในภายหลังมิได้ เว้นแต่กรณีตาม (๑) ซึ่งมีหลักฐานชัดเจน หรือส่วนราชการทราบที่ตั้งแต่ต้น ประกอบกับตามสัญญาจ้าง ข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า หากผู้รับจ้างไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จตามเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาและผู้ว่าจ้างยังมีได้บอกเลิกสัญญา ผู้รับจ้างจะต้องชำระค่าปรับให้แก่ผู้ว่าจ้างเป็นจำนวนเงินวันละ ๙,๕๐๐ บาท และจะต้องชำระค่าใช้จ่ายในการ

ควบคุมงานในเมื่อผู้ว่าจ้างต้องจ้างผู้ควบคุมงานอีกต่อหนึ่งเป็นเงินวันละ ๖๐๐ บาท นับถัดจากวันที่กำหนดแล้วเสร็จตามสัญญาหรือวันที่ผู้ว่าจ้างได้ขยายให้จนถึงวันที่ทำงานแล้วเสร็จจริง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ภายหลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีให้ทำการก่อสร้างอาคารกีฬาในร่ม แล้ว ผู้ฟ้องคดีก็ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๔๓ แจ้งประธานกรรมการตรวจการจ้างของผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อขออนุญาตเข้าดำเนินการก่อสร้างและขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีส่งมอบพื้นที่ แต่ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้งจากผู้ควบคุมงานของผู้ถูกฟ้องคดีว่ายังไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ให้ได้ เนื่องจากบริเวณสถานที่ก่อสร้างอาคารมีต้นพญาสัตบรรณขนาดความสูง ๒ เมตร ถึง ๓ เมตร จำนวน ๑๕ ต้น ที่รอการขนย้ายไปปลูกในบริเวณอื่นภายในสถาบันของผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเดิมผู้ถูกฟ้องคดีจะให้เจ้าหน้าที่ของตนเป็นผู้ทำการขนย้าย แต่เนื่องจากช่วงเวลาดังกล่าว มีการจัดกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัย หากต้องให้เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีขนย้ายจะต้องใช้ประมาณ ๓ วัน ถึง ๕ วัน จึงจะดำเนินการได้ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้ร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีทำการขนย้ายแทน ผู้ฟ้องคดีจึงได้ดำเนินการโดยใช้วิธีล้อมชุดแล้วทิ้งให้แห้งโดยใช้เวลาประมาณ ๑๐ วัน จึงจะขนย้ายได้ เมื่อขนย้ายต้นไม้แล้วเสร็จผู้ฟ้องคดีก็ได้เริ่มเข้าทำงานในวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๓ ซึ่งล่าช้ากว่าที่กำหนดในสัญญาจ้าง ๑๐ วัน ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งประธานกรรมการตรวจการจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีว่าพร้อมที่จะเข้าทำงานในพื้นที่แล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบพื้นที่ให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ เนื่องจากยังต้องรอการขนย้ายต้นพญาสัตบรรณเพื่อนำไปปลูกในบริเวณอื่นภายในสถาบันของผู้ถูกฟ้องคดี โดยผู้ถูกฟ้องคดีได้ร้องขอให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขนย้าย ประกอบกับผู้ถูกฟ้องคดีได้ตกลงให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขนย้ายต้นไม้ดังกล่าว จึงต้องถือว่าการที่ผู้ฟ้องคดีต้องย้ายต้นไม้ออกจากพื้นที่ก่อสร้างเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีต้องเข้าทำงานในพื้นที่บริเวณก่อสร้างล่าช้าไม่ตรงตามสัญญาจ้าง แม้กรณีดังกล่าวผู้ฟ้องคดีจะไม่เคยมีหนังสือขอเลื่อนเวลาดำเนินการหรือชี้แจงให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบก็ตาม แต่กรณีต้องถือว่าเป็นเหตุที่เกิดจากความผิดพลาดหรือความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดี ตามข้อ ๑๓๙^๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

^๗ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๓๙ การงดหรือลดค่าปรับให้แก่คู่สัญญา หรือการขยายเวลาทำการตามสัญญาหรือข้อตกลง ให้อยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาได้ตามจำนวนวันที่มีเหตุเกิดขึ้นจริงเฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

- (๑) เหตุเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของส่วนราชการ
- (๒) เหตุสุดวิสัย
- (๓) เหตุเกิดจากเหตุการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย

ให้ส่วนราชการระบุไว้ในสัญญากำหนดให้คู่สัญญาต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ส่วนราชการทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง หากมิได้แจ้งภายในเวลาที่กำหนด คู่สัญญาจะยกมาอ้างเพื่อขอลดหรือลดค่าปรับ หรือขอขยายเวลาในภายหลังมิได้ เว้นแต่กรณีตาม (๑) ซึ่งมีหลักฐานชัดเจน หรือส่วนราชการทราบที่อยู่แล้วตั้งแต่นั้น

อันเป็นเหตุให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องงดหรือลดค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี หากใช่เป็นความบกพร่องหรือความผิดพลาดในการปฏิบัติตามสัญญาจ้างในส่วนที่เกี่ยวกับความไม่สมบูรณ์ของอุปกรณ์การบริหารจัดการของผู้ฟ้องคดีไม่ พิจารณาให้ผู้ถูกฟ้องคดีลดเบี้ยปรับโดยหักวันออกจากระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าตามสัญญาจ้างเป็นเวลา ๑๐ วัน โดยคำนวณค่าปรับรวมทั้งค่าคุมงานตามข้อ ๑๕ ของสัญญาจ้าง แล้วคืนเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑๐๑,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๑/๒๕๕๒)

เมื่อเหตุแห่งการส่งมอบงานล่าช้านั้น หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างมีส่วนก่อให้เกิดร่วมกับผู้รับจ้างด้วย และการที่งานล่าช้าไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ว่าจ้าง ถือเป็นเหตุอันสมควรลดค่าปรับที่หักไว้เกินร้อยละสิบให้ลดเหลือร้อยละสิบ

สรุปข้อเท็จจริง

การประสานส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีทำการวางท่อส่งน้ำประปาโดยให้แล้วเสร็จในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ เป็นเงินค่าจ้างทั้งสิ้นจำนวน ๗,๓๖๙,๑๖๘ บาท ซึ่งรวมภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน ๔๘๒,๐๙๕.๑๐ บาท ด้วย ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ขอเปลี่ยนแปลงรายการวัสดุการก่อสร้างโดยอ้างว่าผู้ผลิตท่อ PVC ขาดแคลนวัตถุดิบไม่สามารถผลิตท่อดังกล่าวให้ได้และอยู่ระหว่างการปรับขึ้นราคาจึงไม่มีบริษัทใดยอมรับการสั่งซื้อ อีกทั้งผู้ฟ้องคดียืนยันว่าจะไม่นำสาเหตุดังกล่าวมาเป็นเหตุเพื่อขอขยายอายุสัญญาจ้างและเบิกเงินค่าจ้างงานเพิ่มแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงวัสดุในการก่อสร้างตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และได้ตกลงทำสัญญาแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเดิมในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ แต่ยังคงยึดถือวันแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมคือวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีไม่ถือเอาสาเหตุการแก้ไขแบบก่อสร้างเป็นเหตุขอขยายระยะเวลาหรืองดหรือลดค่าปรับ ต่อมาผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอขยายระยะเวลาทำงานออกไป ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้หารือกับสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับการขยายระยะเวลาการทำงานตามสัญญาแล้วและเรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณา ระหว่างนั้นผู้ฟ้องคดีก่อสร้างงานแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ และคณะกรรมการตรวจการจ้างรับมอบงานเมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับค่าจ้างงานเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีหักเงินค่าปรับกรณีส่งงานล่าช้า ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นระยะเวลา ๒๔๕ วัน รวมเป็นเงิน ๔,๕๑๓,๖๓๕ บาท และหักภาษีเงินได้นิติบุคคล ณ ที่จ่ายเป็นจำนวนเงิน ๖๘,๘๗๐.๗๓ บาท คงเหลือเงินค่าจ้างสุทธิจำนวน ๒,๗๘๖,๖๖๒.๒๗ บาท โดยผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าการเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่งดหรือลดค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจาก สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณา

เรื่องการลดหรือลดค่าปรับตามสัญญาแล้วเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๙ ไม่ทำให้สัญญาเป็นอันพัณวิสัย เมื่อผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าเกินระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาก็ต้องผูกพันชำระค่าปรับกรณีทำงานล่าช้าให้ผู้ถูกฟ้องคดี ส่วนการขอขยายระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาเมื่อล่วงเลยกำหนดเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาแล้วจึงไม่มีเหตุต้องพิจารณาจึงไม่อาจนำมาอ้างเพื่อขอขยายเวลาหรือลดหรือลดค่าปรับได้ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การแก้ไขสัญญาระหว่างดังกล่าวโดยไม่แก้ไขระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาทั้งที่เหลือเวลาทำงานเพียง ๑ วัน เป็นการพัณวิสัยที่จะทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ จึงต้องถือว่าเป็นสัญญาที่ไม่กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จและหากผู้ถูกฟ้องคดีจะคิดค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีก็จะปรับได้ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของวงเงินตามสัญญาจ้างเป็นเงินเพียง ๗๓๖,๙๑๖.๘๐ บาท เท่านั้น จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินจำนวนดังกล่าว พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ จนถึงวันฟ้อง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีได้ตกลงทำสัญญาแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาจ้างเหมาวางท่อส่งน้ำประปาโดยเพียงแต่เปลี่ยนแปลงวัสดุก่อสร้างตามข้อเสนอของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ แต่ยังคงยึดถือวันแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมคือวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ เป็นสาระสำคัญ และผู้ฟ้องคดีไม่ถือเอาสาเหตุการแก้ไขแบบก่อสร้างเป็นเหตุขอขยายเวลา งดหรือลดค่าปรับ ผู้ฟ้องคดีจึงเหลือระยะเวลาทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาเพียง ๑ วัน อันเป็นพฤติการณ์ที่สอดคล้องให้เห็นได้โดยชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีไม่อาจทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้โดยแน่แท้ก็ตาม แต่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาโดยไม่มีการขยายเวลาทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดีเพียงฝ่ายเดียว ฉะนั้น ผู้ฟ้องคดีจะอ้างเอาเหตุแห่งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเป็นการพัณวิสัยที่ผู้ฟ้องคดีจะทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามสัญญาเดิมได้ เพื่อให้กำหนดระยะเวลาการจ้างตามสัญญาจ้างตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๐^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และถือว่าคู่สัญญาได้ตกลงทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมโดยไม่ถือเอาเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมเป็นสาระสำคัญอีกต่อไปไม่ได้ ระยะเวลาตามสัญญาเดิมยังคงมีผลบังคับต่อไป เมื่อผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จและส่งมอบงานให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทำงานล่วงเลยกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาเป็นเวลา ๑๒๖ วัน ซึ่งตาม

^๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๐ การใดมีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามชัดแจ้งโดยกฎหมายเป็นการพัณวิสัยหรือเป็นการขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การนั้นเป็นโมฆะ

ข้อ ๑๓๘^๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า ในกรณีที่ คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญา หรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้ส่วนราชการพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้อินยอม เสียค่าปรับให้แก่ทางราชการโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณา ผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น และข้อ ๔ ของข้อบังคับการประปาส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะปรับผู้ผิดสัญญากับทางราชการไม่เกิน ร้อยละ ๑๐ ของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา หากค่าปรับเกินกำหนดดังกล่าวส่วนราชการ ต้องบอกเลิกสัญญา ทั้งนี้ เพื่อมิให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต้องเสียหายมากไปกว่านี้อีก เว้นแต่คู่สัญญาจะยินยอมให้ทางราชการปรับโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ส่วนราชการคู่สัญญา จึงมีอำนาจใช้ดุลพินิจผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาตามที่เห็นสมควรได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี นำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมาอนุโลมใช้เป็นระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างของตน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องผูกพันปฏิบัติตามเจตนารมณ์ดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง^{๑๐} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติไว้ว่า ถ้าเบี่ยงปรับที่รับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลง เป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ในการที่จะวินิจฉัยว่าสมควรเพียงใดนั้น ท่านให้พิเคราะห์ถึง ทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สิน เมื่อได้ใช้เงินตามเบี่ยงปรับแล้ว สิทธิเรียกร้องขอลดก็เป็นอันขาดไป ซึ่งเมื่อได้คำนึงถึงเหตุ แห่งการล่าช้า ผู้ถูกฟ้องคดีมีส่วนก่อให้เกิดร่วมกับผู้ฟ้องคดีด้วย การที่งานล่าช้าไม่ก่อให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีเหตุอันสมควรลดค่าปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีหักไว้เกินร้อยละสิบ ให้ลดเหลือร้อยละสิบ ซึ่งตามสัญญาพิพาทมีมูลค่าการจ้าง ๗,๓๖๙,๑๖๘ บาท จำนวนค่าปรับไม่เกิน ร้อยละ ๑๐ ของวงเงินค่าจ้าง จำนวน ๗๓๖,๙๑๖.๘๐ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีคิดค่าปรับผู้ฟ้องคดี ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นเวลาทั้งสิ้น ๒๔๕ วัน

^๙ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๑๓๘ ในกรณีที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือ ข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้ส่วนราชการพิจารณาดำเนินการบอกเลิก สัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้อินยอมเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการ โดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้า ส่วนราชการพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น

^{๑๐} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๘๓ ถ้าเบี่ยงปรับที่รับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ในการที่จะวินิจฉัยว่าสมควร เพียงใดนั้น ท่านให้พิเคราะห์ถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สิน เมื่อได้ใช้เงินตามเบี่ยงปรับแล้ว สิทธิเรียกร้องขอลดก็เป็นอันขาดไป

คิดเป็นเงิน ๔,๕๑๓,๖๓๕ บาท จึงเป็นการหักค่าปรับไว้เกินส่วน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินค่าปรับที่หักจากค่าจ้างเป็นจำนวนเงิน ๓,๗๗๖,๗๑๘.๒๐ บาท เมื่อหักภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน ๔๘๒,๐๘๕.๑๐ บาท คงเหลือเป็นเงินค่าปรับที่ต้องชดใช้คืนจำนวน ๓,๒๙๔,๖๓๓.๑๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมทั้งดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับตั้งแต่วันที่ได้หักค่าปรับแต่ต้องไม่เกินตามที่ผู้ฟ้องคดีขอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๗/๒๕๕๒)

๑.๓.๓ การไม่งดหรือไม่ลดค่าปรับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๔ การหักเงินค่าปรับตามสัญญา

การที่ผู้ว่าจ้างนำเงินค่าปรับตามสัญญาฉบับหนึ่งไปหักกลบลบหนี้กับเงินค่าปรับในสัญญาอีกฉบับหนึ่ง ในขณะที่ผู้รับจ้างยังคงมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการหักค่าปรับและการบอกเลิกสัญญาตามสัญญาฉบับแรกอยู่เช่นนี้ อีกทั้ง การปรับตามสัญญาและการหักกลบลบหนี้ตามสัญญาทั้งสองฉบับก็มีหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งผู้ว่าจ้างอาจเรียกเอาหลักประกันที่ว่านี้ หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องค่าปรับต่อศาลก็ย่อมกระทำได้ กรณีจึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตนาของผู้รับจ้างที่ได้ทำสัญญาให้ผู้ว่าจ้างสามารถหักเงินค่าจ้างเป็นค่าปรับจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา อีกทั้งเป็นการไม่ชอบด้วยมาตรา ๓๔๑ และมาตรา ๓๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ว่าจ้างจึงไม่มีสิทธิจะนำเงินค่าปรับตามสัญญาฉบับหนึ่งไปหักกลบลบหนี้กับค่าปรับตามสัญญาอีกฉบับหนึ่งได้

สรุปข้อเท็จจริง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตกลงทำสัญญาจ้างให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างโรงเรือนโคนม พร้อมโรงรีดนม ในราคา ๔,๐๐๐,๐๐๐ บาท กำหนดเริ่มก่อสร้างในวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓ และให้แล้วเสร็จในวันที่ ๕ มีนาคม ๒๕๔๔ โดยมีธนาคาร ท. เป็นผู้ค้ำประกันการปฏิบัติตามสัญญาในวงเงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยข้อ ๑๗ ของสัญญาจ้างกำหนดว่า ค่าปรับหรือค่าเสียหายซึ่งเกิดขึ้นจากผู้ฟ้องคดีตามสัญญานี้ ผู้ถูกฟ้องคดีมีสิทธิที่จะหักเอาจากจำนวนเงินค่าจ้างที่ค้างจ่าย หรือจากเงินประกันผลงานของผู้ฟ้องคดีหรือบังคับจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาก็ได้ หากมีเงินค่าจ้างตามสัญญาที่หักไว้จ่ายเป็นค่าปรับและค่าเสียหายแล้วยังเหลืออยู่อีกเท่าใด ผู้ถูกฟ้องคดีจะคืนให้แก่

ผู้ฟ้องคดีทั้งหมด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้ส่งมอบพื้นที่ทำการก่อสร้างเมื่อวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๓ ล่าช้าไม่ตรงตามกำหนดในสัญญา และการส่งมอบล่าช้าดังกล่าวเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานงวดสุดท้ายเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๔ เกินกำหนดเวลาตามสัญญา ๘๘ วัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้คิดค่าปรับตามสัญญาวันละ ๔,๐๐๐ บาท เป็นเงิน ๓๕๒,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอความเป็นธรรมและคัดค้านการปรับตามสัญญา ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสืออนุมัติให้ขยายเวลาสัญญาก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีออกไปอีก ๕๙ วัน ตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงกรมบัญชีกลางเพื่อขออนุมัติคืนเงินค่าปรับที่หักเกินไว้เพื่อคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งอธิบดีกรมบัญชีกลางได้อนุมัติเบิกจ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ดำเนินการเบิกจ่ายคืน โดยจะนำเงินจำนวนดังกล่าวหักกลบลบหนี้กับค่าปรับตามสัญญาจ้างอีกฉบับหนึ่งซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีก่อสร้างงานในราคา ๙,๘๔๙,๑๙๓ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดีหยุดการก่อสร้างโดยยังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการขอใช้สิทธิขยายระยะเวลาส่งมอบงาน และผู้ถูกฟ้องคดีได้บอกเลิกสัญญาและแจ้งคิดค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีและผู้ค้าประกันตามสัญญาฉบับดังกล่าวทราบ ผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือทวงถามแล้วแต่ไม่ยินยอมชำระค่าปรับ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงนำค่าปรับตามสัญญาที่พิพาทในคดีนี้มาหักกลบลบหนี้กับค่าปรับตามสัญญาจ้างดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงนำคดีมาจึงได้ยื่นฟ้องคดีนี้ต่อศาลปกครองขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวน ๒๓๖,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปีนับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้อนุมัติให้ขยายระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาออกไปให้ผู้ฟ้องคดีอีก ๕๙ วัน นับตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๔ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิที่จะหักเงินจากค่าจ้างเป็นค่าปรับตามสัญญาจ้างพิพาท ได้เพียง ๓๙ วันๆ ละ ๔,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๕๖,๐๐๐ บาท เท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินค่าปรับที่หักเกินจำนวนดังกล่าวไปหักกลบลบหนี้กับเงินค่าปรับที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องถูกผู้ถูกฟ้องคดีหักจากค่าจ้างตามสัญญาจ้างอีกฉบับหนึ่ง นั้น เมื่อข้อเท็จจริงคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีเพียงแต่กล่าวอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีทำการก่อสร้างงานตามสัญญาอีกฉบับหนึ่งล่าช้ากว่ากำหนดอันจะต้องถูกหักเงินค่าจ้าง และผู้ฟ้องคดีเองก็ได้โต้แย้งคัดค้านเกี่ยวกับการคิดค่าปรับและการบอกเลิกสัญญาอย่างไม่เป็นธรรมของผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ในขณะนี้ กรณีจึงถือได้ว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ถูกฟ้องคดีตามสัญญาจ้างดังกล่าว ยังมีข้อโต้แย้งระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีตาม

มาตรา ๓๔๔^{๑๑} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อีกทั้ง การปรับตามสัญญาและการหักกลบบทนี้ตามสัญญาทั้งสองฉบับ มีหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีอาจเรียกเอาหลักประกันที่ว่านี้ หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องค่าปรับต่อศาล ก็ย่อมกระทำได้ตามข้อ ๑๗ ของสัญญาจ้าง นอกจากนี้ เงินค่าปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีหักเกินไปจำนวน ๒๓๖,๐๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีเองก็ได้มีหนังสือขออนุมัติกรมบัญชีกลางคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีได้ขยายเวลาก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี เป็นผลให้การส่งมอบงานงวดสุดท้าย (งวดที่ ๖) ไม่เกินกำหนดเวลาตามสัญญา ซึ่งกรมบัญชีกลางก็ได้อนุมัติเบิกจ่ายเงินจำนวนดังกล่าวคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว เพียงแต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมคืนเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเท่านั้น โดยจะกันเงินจำนวนนี้ไว้เพื่อนำไปหักกลบบทนี้กับเงินค่าปรับในสัญญาอีกฉบับ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำเงินค่าปรับ จำนวน ๒๓๖,๐๐๐ บาท ไปหักกลบบทนี้กับเงินค่าปรับในสัญญาฉบับดังกล่าว ในขณะที่ผู้ฟ้องคดียังมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการหักค่าปรับและการบอกเลิกสัญญาอยู่เช่นนี้ จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อเจตนาของผู้ฟ้องคดีที่ได้ทำสัญญาให้ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถหักเงินค่าจ้างเป็นค่าปรับจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาตามข้อ ๑๗ ของสัญญาจ้าง อีกทั้งเป็นการไม่ชอบด้วยมาตรา ๓๔๑^{๑๒} และมาตรา ๓๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิจะนำเงินค่าปรับจำนวน ๒๓๖,๐๐๐ บาท ไปหักกลบบทนี้กับค่าปรับตามสัญญาอีกฉบับหนึ่งได้ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวน ๒๓๖,๐๐๐ บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันฟ้องจนกว่าจะชำระให้เสร็จ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๔/๒๕๕๒)

^{๑๑-๑๒} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๔๑ ถ้าบุคคลสองคนต่างมีความผูกพันซึ่งกันและกันโดยมูลหนี้อันมีวัตถุประสงค์เป็นอย่างเดียวกัน และหนี้ทั้งสองรายนั้นถึงกำหนดจะชำระไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งย่อมจะหลุดพ้นจากหนี้ของตนด้วยหักกลบบทนี้ได้เพียงเท่าจำนวนที่ตรงกันในมูลหนี้ทั้งสองฝ่ายนั้น เว้นแต่สภาพแห่งหนี้ฝ่ายหนึ่งจะไม่เปิดช่องให้หักกลบบทนี้ได้

บทบัญญัติดังกล่าวมาในวรรคก่อนนี้ท่านมิให้ใช้บังคับ หากเป็นการขัดกับเจตนาอันคู่กรณีได้แสดงไว้แต่เจตนาเช่นนั้นท่านห้ามมิให้ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้บุคคลภายนอกผู้กระทำการโดยสุจริต

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๔๔ สิทธิเรียกร้องใดยังมีข้อต่อสู้อยู่ สิทธิเรียกร้องนั้นท่านว่าหาอาจจะเอามาหักกลบบทนี้ได้ไม่ อื่นนี้อายุความย่อมไม่ตัดรอนการหักกลบบทนี้ แม้สิทธิเรียกร้องขาดอายุความแล้ว แต่ว่าในเวลาที่จะหักกลบบทกับสิทธิเรียกร้องฝ่ายอื่นได้นั้น สิทธิยังไม่ขาด

๑.๓.๕ การคืนเงินค่าปรับ

เมื่อการก่อสร้างอาคารจะต้องทำตามแบบแปลนที่หน่วยงานทางปกครอง ผู้ว่าจ้างเป็นผู้กำหนด โดยพฤติการณ์แล้วผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างจึงไม่อาจก่อสร้างอาคารให้ผิดไปจากแบบแปลนที่กำหนดไว้ได้ แบบแปลนของผู้ว่าจ้างจึงเป็นสาระสำคัญของสัญญาจ้างดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้ เนื่องจากผู้ว่าจ้างไม่สามารถส่งมอบแบบแปลนก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ในขณะลงนามในสัญญาจ้างก่อสร้างเพราะอยู่ในระหว่างการตรวจสอบของโยธาธิการจังหวัด จึงเป็นเพราะความบกพร่องของผู้ว่าจ้าง เมื่อกรณีถือได้ว่าผู้ว่าจ้างได้ยอมรับให้มีการขยายระยะเวลาก่อสร้างออกไปตามสัญญาฉบับที่ ๒ การที่ผู้ว่าจ้างยังคงคิดคำนวณค่าปรับตามระยะเวลาในสัญญาเดิมจึงไม่ถูกต้อง ดังนั้น เมื่อได้เรียกเก็บค่าปรับไว้เกิน ผู้ว่าจ้างจึงต้องคืนเงินค่าปรับตามสัญญาที่หักไว้เกินนั้นแก่ผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลหนองสอ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีเพื่อทำการก่อสร้างอาคารสำนักงานเทศบาลตำบลหนองสอ โดยผู้ฟ้องคดีต้องเริ่มทำงานภายในวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ และต้องทำงานให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเริ่มงานภายในกำหนดเวลาดังกล่าว เนื่องจากไม่ได้รับแบบแปลนการก่อสร้างจากผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๕ แจ้งเรื่องอุปสรรคการก่อสร้างเนื่องจากต้องรอกการแก้ไขแบบก่อสร้างจากผู้ถูกฟ้องคดีและเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีบันทึกไว้เป็นหลักฐาน ต่อมาวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอรับมอบพื้นที่ในการก่อสร้าง และมีการแก้ไขสัญญาโดยเปลี่ยนแปลงกำหนดวันเริ่มทำงาน และกำหนดงานแล้วเสร็จจากเดิมเริ่มงานวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ กำหนดงานแล้วเสร็จวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ แก้ไขเป็นเริ่มงานวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖ กำหนดงานแล้วเสร็จวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ต่อมาเมื่อครบกำหนดตามระยะเวลาที่กำหนดผู้ฟ้องคดียังทำงานไม่แล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ แจ้งสงวนสิทธิค่าปรับโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบงานภายในกำหนดเวลา โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป หลังจากนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๖ ส่งมอบงานและขอรับเงินค่าจ้างตามสัญญา ซึ่งคณะกรรมการตรวจรับการจ้างได้ตรวจรับงานเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๖ แล้วมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า

เกินกำหนดเวลาตามสัญญา ๒๑๑ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๖) ค่าปรับตามสัญญาวันละ ๑,๙๗๕ บาท เป็นเงินค่าปรับ ๔๑๖,๗๒๕ บาท แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าเพียง ๕๑ วัน (ตั้งแต่วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๖) การหักค่าปรับไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามข้อตกลงการจ้างในข้อ ๑ กำหนดให้ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างและผู้รับจ้างตกลงรับจ้างทำงานก่อสร้างอาคารสำนักงานเทศบาลตำบลหนองสอตามแบบแปลนเทศบาลตำบลหนองสอ เลขที่ ยธ.ทต.นส. ๔๔-๐๕ จากข้อกำหนดดังกล่าว เมื่อการก่อสร้างจะต้องทำตามแบบแปลนที่ผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้กำหนด โดยผู้ถูกฟ้องคดียอมรับว่าได้มีประกาศสอบราคาค่าก่อสร้างอาคารเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๕ โดยไม่รอผลการรับรองแบบแปลนจากสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ส่งให้โยธาธิการจังหวัดตรวจสอบแบบแปลนและทดสอบการรับน้ำหนักของดิน ต่อมา สำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๕ ตรวจสอบและรับรองแบบแปลนการก่อสร้างดังกล่าวให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี โดยมีการแก้ไขในส่วนฐานราก เสาคาน พื้นชั้นล่าง และโครงหลังคา โดยเป็นการแก้ไขในแบบแปลนเดิมมิได้จัดทำแบบแปลนขึ้นมาใหม่ การแก้ไขส่วนใหญ่เป็นการแก้ไขเกี่ยวกับโครงสร้างงานก่อสร้างซึ่งเป็นการแก้ไขในสาระสำคัญ กรณีจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่าในขณะที่ทำสัญญาจ้างก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีแบบแปลนการก่อสร้างให้กับผู้ฟ้องคดี เนื่องจากอยู่ในระหว่างการตรวจสอบของโยธาธิการจังหวัดโดยพฤติการณ์แล้วผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างจึงไม่อาจก่อสร้างอาคารให้ผิดไปจากแบบแปลนที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดได้ แบบแปลนของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นสาระสำคัญของสัญญาจ้าง ภายหลังจากผู้ถูกฟ้องคดีได้รับคืนแบบแปลนที่มีการแก้ไขเกี่ยวกับโครงสร้างงานก่อสร้างคืนจากสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัดแล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๖ แจ้งผลงานก่อสร้างโดยผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วเมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ และกรณีเป็นที่คาดหมายได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถทำงานให้แล้วเสร็จสมบูรณ์ภายในวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ ตามที่กำหนดในสัญญาเดิมได้ เพราะเป็นความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่อาจส่งมอบแบบแปลนก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ในขณะลงนามในสัญญาจ้างก่อสร้าง ประกอบกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ แจ้งสงวนสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีโดยให้เหตุผลว่าตามที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างกับผู้ถูกฟ้องคดีตามสัญญาเลขที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ที่กำหนดให้ผู้รับจ้างต้องทำงานให้แล้วเสร็จสมบูรณ์

ภายในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ บัดนี้ครบกำหนดตามสัญญาจ้างแล้ว ผู้รับจ้างยังไม่สามารถส่งมอบงานได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงขอสงวนสิทธิคำปรับตั้งแต่วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๖ เป็นต้นไป เมื่อพิจารณาพฤติการณ์ของคู่สัญญาแล้ว เชื่อได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ขยายระยะเวลาก่อสร้างตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีจนถึงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ตามที่ระบุไว้ในหน้าที่ ๓ ฉบับที่ ๒ ของสัญญาจ้างจริง เมื่อสัญญาจ้างก่อสร้างอาคารเป็นสัญญาจ้างทำของที่หวังผลสำเร็จของงานที่จ้าง ซึ่งตามมาตรา ๕๘๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม่ได้กำหนดรูปแบบการแสดงเจตนาของคู่สัญญาไว้ ดังนั้น แม้ทำด้วยวาจาก็มีผลใช้บังคับได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งว่าการแก้ไขเปลี่ยนแปลงระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาฉบับที่สองไม่ปรากฏเหตุผลของการขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงและไม่มีการเสนอเรื่องตามลำดับขั้นตอน ประกอบกับข้อ ๑๒๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ ห้ามมิให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงที่ได้ลงนามไว้แล้วเว้นแต่เป็นความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นก็ตาม แต่ระเบียบดังกล่าวเป็นเพียงระเบียบภายในของผู้ถูกฟ้องคดีเองซึ่งไม่อาจยกขึ้นอ้างเพื่อปฏิเสธความรับผิดชอบบุคคลภายนอกได้

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้ขยายกำหนดเวลาตามสัญญาจ้างเลขที่ ๕/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ โดยให้ผู้ฟ้องคดีต้องส่งมอบงานจ้างที่สมบูรณ์ครบถ้วนภายในวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ การที่ผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงานจ้างเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๖ กรณีจึงเป็นการส่งมอบงานจ้างล่าช้าเกินกำหนดเวลาที่สัญญากำหนดไว้จำนวน ๕๑ วัน ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีจากการส่งมอบงานล่าช้าจำนวน ๕๑ วัน ซึ่งตามข้อ ๑๒๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้เรียกค่าปรับสำหรับการจ้างซึ่งต้องการผลสำเร็จของงานทั้งหมดพร้อมกันเป็นรายวันเป็นจำนวนเงินตายตัวในอัตราร้อยละ ๐.๐๑ ถึง ๐.๑๐ ของราคางานจ้าง เมื่อสัญญาจ้างกำหนดวงเงินค่าจ้างไว้จำนวน ๑,๙๗๔,๐๔๗ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกค่าปรับได้ไม่เกินวันละ ๑,๙๗๔ บาท จำนวน ๕๑ วัน คิดเป็นเงินค่าปรับทั้งสิ้น ๑๐๐,๖๗๔ บาท เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเรียกเก็บค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีไว้เป็นเงิน ๔๑๖,๗๒๕ บาท จึงเป็นการเรียกเก็บค่าปรับไว้เกินไปจำนวน ๓๑๖,๐๕๑ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับตามสัญญาที่หักไว้เกินแก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๙/๒๕๕๒)

๑.๔ การหักเงินหลักประกันสัญญา

เมื่อมีความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดให้ต้องรับผิดชอบตามสัญญา ผู้รับจ้างต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องดังกล่าว การที่ผู้รับจ้างได้ดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดบกพร่องแล้ว แต่มิได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จเป็นที่เรียบร้อยภายในกำหนดเวลา จึงตกเป็นผู้ผิดสัญญา และเมื่อปรากฏว่าผู้รับจ้างนำหลักประกันเป็นหนังสือค้ำประกันสัญญาของธนาคารมามอบให้หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง เพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาที่ ธนาคารดังกล่าวในฐานะผู้ค้ำประกัน ย่อมต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้รับจ้างด้วยเช่นกัน ผู้ว่าจ้างจึงสามารถใช้สิทธิบังคับจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวได้

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลวังสะพุง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำสัญญาว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงชุมชนบ้านบุงไสไล์ จำนวน ๑๒ โครงการ ตามแบบแปลนที่กำหนด หลังจากทำสัญญาจ้างแล้วผู้ฟ้องคดีได้เข้าปฏิบัติงาน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างล่าช้าทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถเข้าทำงานตามกำหนดในสัญญาได้ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกปรับ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องต่อศาลปกครองขอนแก่นโดยศาลพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค่าปรับ ต่อมาเมื่อการก่อสร้างแล้วเสร็จผู้ฟ้องคดีได้ทำหนังสือถึงประธานกรรมการตรวจการจ้างขอส่งมอบงานงวดที่ ๑ ถึงงวดสุดท้ายแต่ผู้ถูกฟ้องคดีตรวจรับงานล่าช้า ปรากฏตามใบตรวจรับการจ้างซึ่งไม่เป็นไปตามแนวปฏิบัติตามหนังสือสำนักนายกรัฐมนตรี กรณีระยะเวลาในการตรวจผลงานของคณะกรรมการตรวจการจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ หลังจากที่ผู้ถูกฟ้องคดีตรวจรับงานจ้างแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าซ่อมแซมงานก่อสร้างที่ชำรุดให้แล้วเสร็จภายในวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ซ่อมแซมแล้วเสร็จและแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบตามหนังสือ และได้มีหนังสือขอลงหลักประกันสัญญาจ้างดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับหักเงินประกันสัญญาโดยอ้างว่าผู้ฟ้องคดีไม่ดำเนินการซ่อมแซมถนนส่วนที่ชำรุดตามหนังสือผู้ฟ้องคดี จึงยื่นหนังสือคัดค้านการหักเงินประกันสัญญา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือยืนยันการหักเงินประกันสัญญาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเกี่ยวกับสัญญาดังกล่าวไม่ชอบด้วย ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ และการหักเงินประกันสัญญาจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีกระทำไม่ถูกต้องตามสัญญาจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งหักเงินประกันสัญญาของผู้ถูกฟ้องคดี ให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินค้ำประกันสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีตรวจรับงานเกินกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ และเจ้าหน้าที่ของ

ผู้ถูกฟ้องคดีที่เกี่ยวข้องกับการตรวจรับงานซ่อมถนนตามสัญญาจ้างปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องตามระเบียบดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อ ๖๕ (๓) และ (๔) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้คณะกรรมการตรวจการจ้างมีหน้าที่ดังนี้ โดยปกติให้ตรวจผลงานที่ผู้รับจ้างส่งมอบภายใน ๓ วันทำการ นับแต่วันที่ประธานกรรมการได้รับทราบการส่งมอบงาน และให้ทำการตรวจรับให้เสร็จสิ้นไปโดยเร็วที่สุด เมื่อตรวจเห็นว่าเป็นการถูกต้องครบถ้วนเป็นไปตามรูปแบบ รายการ ละเอียดและข้อกำหนดในสัญญาแล้ว ให้ถือว่าผู้รับจ้างส่งมอบงานครบถ้วนตั้งแต่วันที่ผู้รับจ้างส่งงานจ้างนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างแล้วเสร็จจึงได้มีหนังสือถึงประธานกรรมการตรวจการจ้างได้ทำการตรวจรับงานพร้อมทั้งเห็นสมควรจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามใบตรวจรับการจ้างนั้น เมื่อคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ทำการตรวจรับงานเป็นที่ถูกต้องตามหลักฐานใบตรวจรับการจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ ดังนั้น จึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานครบถ้วนตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือส่งมอบงานจ้างและผู้ถูกฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวในวันเดียวกันแล้ว ตามข้อ ๖๕ (๔) ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว กำหนดระยะเวลา ๒ ปี ที่ผู้ฟ้องคดีต้องผูกพันรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้างตามข้อ ๖ ของสัญญาจ้าง จึงเริ่มตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ และครบกำหนดสิ้นสุดในวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้รับมอบงานจ้างตามสัญญาเมื่อวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ต่อมา สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๖ จังหวัดอุดรธานี ได้ตรวจสอบการจัดจ้างตามสัญญาจ้างพบว่า ผิดจรรยาบรรณหลุดร่อนและมีรอยแตกร้าวเป็นช่วงๆ ตลอดสาย จึงมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีโดยมีข้อเสนอแนะว่าควรแจ้งผู้ฟ้องคดีดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องงานจ้างดังกล่าวให้แล้วเสร็จก่อนครบกำหนดประกันสัญญา จึงรับฟังได้ว่าความชำรุดบกพร่องดังกล่าวได้ปรากฏขึ้นครั้งแรกตามหนังสือสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๖ ดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีแก้ไขข้อบกพร่องงานก่อสร้างตามสัญญา ประกอบกับการที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งผลการเข้าปรับปรุงซ่อมแซมชุมชนบ้านบุงไสลให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดียอมรับว่างานตามสัญญาจ้างก่อสร้างปรับปรุงชุมชนบ้านบุงไสลนั้นมีความชำรุดบกพร่องจริงตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการซ่อมแซม ซึ่งผู้ฟ้องคดีจะต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องของงานจ้างที่เกิดขึ้นภายใน ๒ ปี นับถัดจากวันที่ได้รับมอบหมายงานตามข้อ ๖ ของสัญญา คือ ในระหว่างวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ดังนั้น เมื่อมีความชำรุดบกพร่องเกิดขึ้นผู้ฟ้องคดีจึงต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องเมื่อได้รับความจากคำชี้แจงของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๖ ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มี

รายงานให้สำนักงานฯ ทราบเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขซ่อมแซมถนนดังกล่าวก่อนหมดเวลาประกันสัญญาอย่างต่อเนื่องแล้ว แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการซ่อมแซมให้แล้วเสร็จ และการปฏิบัติงานมีความล่าช้า เนื่องจากมีปริมาณงานที่ต้องดำเนินการเป็นจำนวนมากกรณีจึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดบกพร่องให้แล้วเสร็จเป็นที่เรียบร้อยภายในกำหนดเวลา ผู้ฟ้องคดีจึงตกเป็นผู้ผิดสัญญาและขณะทำสัญญานี้ ผู้ฟ้องคดีได้นำหลักประกันเป็นหนังสือค้ำประกันสัญญาของธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) มามอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา ซึ่งตามข้อ ๓ และข้อ ๖ ของสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีจะได้รับหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาคืนก็ต่อเมื่อผู้ฟ้องคดีได้พ้นจากข้อผูกพันตามสัญญาแล้ว เมื่อผู้ฟ้องคดีมิได้ดำเนินการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดบกพร่องให้แล้วเสร็จเป็นที่เรียบร้อยภายในกำหนดเวลา กรณีจึงต้องถือว่าผู้ฟ้องคดียังไม่พ้นความรับผิดชอบตามสัญญา และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทำการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดบกพร่องแล้วบางส่วน คงเหลือพื้นที่ถนนที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบในความชำรุดบกพร่องจะต้องทำการซ่อมแซมอีกบางส่วน ธนาคารดังกล่าวในฐานะผู้ค้ำประกันย่อมต้องรับผิดชอบร่วมกับผู้ฟ้องคดีด้วยเช่นกัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีสามารถใช้สิทธิบังคับจากหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาได้ตามสัญญา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งกรรมการผู้จัดการธนาคารขอหักเงินค้ำประกันสัญญาจ้างจึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายและข้อสัญญาแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๕/๒๕๕๒)

เมื่อหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้มีการบอกเลิกสัญญาก่อสร้างที่พิพาทแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีสิทธินำค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบอกเลิกสัญญาไปหักออกจากหลักประกันสัญญา แต่การที่จะนำหลักประกันสัญญาไปหักกลบลบหนี้กับค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบอกเลิกสัญญากับผู้รับจ้างในสัญญาโครงการอื่น จะกระทำได้อต่อเมื่อสิทธิเรียกร้องนั้นไม่มีข้อต่อสู้ ประกอบกับค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ว่าจ้างบอกเลิกสัญญาฉบับแรกก็ไม่ปรากฏว่าผู้รับจ้างได้มีหนังสือยอมรับผิดชอบในความเสียหายดังกล่าว จึงถือว่ามูลหนี้ที่ผู้ว่าจ้างเรียกร้องเอาจากผู้รับจ้างยังไม่ใช้มูลหนี้ที่กำหนดไว้แน่นอนตามมาตรา ๓๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นเมื่อผู้รับจ้างโต้แย้งว่าไม่สามารถนำหลักประกันสัญญาไปหักกลบลบหนี้ได้ จึงถือว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ว่าจ้างมีข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๔๔ แห่งประมวลกฎหมายดังกล่าวผู้ว่าจ้างจึงไม่มีสิทธินำหลักประกันสัญญาของสัญญาฉบับแรกไปหักกลบลบหนี้กับค่าเสียหายของสัญญาอีกฉบับหนึ่งได้

สรุปข้อเท็จจริง

บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารที่ทำการสื่อสารโทรคมนาคมปัตตานี และผู้ฟ้องคดีได้นำหลักประกันสัญญาของธนาคารกสิกรไทย จำกัด (มหาชน) สาขาสงขลา มอบให้ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อประกันการปฏิบัติตามสัญญา แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีใช้เหล็กผิดขนาดประกอบกับสัญญาก่อสร้างครบกำหนดระยะเวลาแล้วแต่ยังไม่แล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือบอกเลิกสัญญาจ้าง เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับหนังสือดังกล่าวแล้วก็ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอนิรโทษกรรมไม่เป็นผู้ละทิ้งงานและขอขยายระยะเวลาก่อสร้างแต่ไม่ทราบผลการพิจารณาจึงได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพงานก่อสร้างและผู้ประกอบการอาชีพงานอื่นกับทางราชการที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา เพื่อขอความเป็นธรรมอันเนื่องจากการบอกเลิกสัญญา ซึ่งคณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาแล้วได้มีหนังสือแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีได้ถูกบอกเลิกสัญญาและมีการจัดหาผู้รับจ้างรายใหม่แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่สามารถกลับไปทำงานได้ แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้ยื่นความประสงค์ขอใช้สิทธิในการนิรโทษกรรมไม่เป็นผู้ละทิ้งงานภายใน ๖๐ วัน ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับการนิรโทษกรรมไม่เป็นผู้ละทิ้งงานได้คืนหลักประกันสัญญา ส่วนค่างานที่ยังค้างการส่งมอบงานนั้น คณะกรรมการดังกล่าวได้มีมติว่าผู้ว่าจ้างควรผ่อนผันให้ผู้รับจ้างมีสิทธิส่งมอบงานในส่วนที่ทำได้ และผู้ว่าจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างตามปริมาณงานที่ทำจริง จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการตามมติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือขอให้คืนหลักประกันซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเพื่อชี้แจงกรณีผู้ฟ้องคดีมีหนังสือร้องขอความเป็นธรรม ว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถคืนค่าปรับให้ได้ เพราะได้มีการบอกเลิกสัญญาที่พิพาทในคดีนี้ไปก่อนที่จะมีมติคณะรัฐมนตรีผู้ถูกฟ้องคดีได้นิรโทษกรรมไม่เป็นผู้ละทิ้งงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้ว ส่วนการจ่ายค่าจ้างงานในส่วนที่ยังมีการส่งมอบงานนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมีการบอกเลิกสัญญาผู้ถูกฟ้องคดีมีสิทธิเรียกค่าปรับ ค่าเสียหายรวมตลอดถึงงานที่ทำไปแล้วตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ถูกฟ้องคดี จึงไม่สามารถจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้ ส่วนการคืนหลักประกันสัญญาจ้างนั้น ถึงแม้ผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธิได้คืนหลักประกันหลังจากมีการหักไว้เป็นค่าประกันผลงานแล้วก็ตาม แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดียังต้องรับผิดชอบค่าเสียหายจากการบอกเลิกสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีสิทธินำเงินหลักประกันสัญญาจ้างในส่วนที่เหลือไปหักออกจากค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบอกเลิกสัญญา อย่างไรก็ตามมีงานก่อสร้างอีกสองแห่งที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้บอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดี และมีค่าเสียหายเกิดขึ้นเช่นเดียวกัน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้นำหลักประกันในส่วนที่เหลือจากงานก่อสร้างที่พิพาทในคดีนี้ไปหักกลบลบหนี้

แล้วก็ยังไม่เพียงพอกับค่าเสียหายที่เกิดขึ้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีหลักประกันสัญญาจ้างที่จะต้องคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งหนังสือฉบับนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ส่งสำเนาหนังสือดังกล่าวไปให้ผู้ฟ้องคดีทราบด้วย ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติตามมติของคณะกรรมการฯ ที่เห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับคืนหลักประกันสัญญาและมีสิทธิได้รับค่าจ้างที่ได้ทำไปแล้วตามปริมาณงานที่แท้จริง อีกทั้งผู้ถูกฟ้องคดีไม่สามารถนำหลักประกันสัญญาในส่วนที่เหลือในคดีนี้ไปหักกลบลบหนี้กับสัญญาจ้างอื่นๆ ที่ผู้ฟ้องคดีทำไว้กับผู้ถูกฟ้องคดีได้เพราะในสัญญาจ้างไม่ได้กำหนดไว้ ประกอบกับการหักกลบลบหนี้จะทำได้ต่อเมื่อมีการแสดงเจตนาทั้งสองฝ่าย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำหลักประกันสัญญาไปหักกลบลบหนี้จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนหลักประกันสัญญา และจ่ายค่าจ้างในส่วนที่ได้ทำไปแล้วพร้อมดอกเบี้ยนับตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับคืน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อครบกำหนดระยะเวลาผู้ฟ้องคดีก่อสร้างไม่แล้วเสร็จตามสัญญาจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญาการที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือบอกเลิกสัญญาจึงชอบแล้ว แต่กรณีค่าประกันผลงานการหักค่าประกันผลงานจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อผู้ว่าจ้างมีการจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง ผู้ว่าจ้างจึงต้องหักเงินค่าจ้างไว้บางส่วนเพื่อประกันความชำรุดบกพร่องของงาน แต่คดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยอมรับว่าไม่ได้มีการจ่ายค่าจ้างในงวดที่ ๑ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจนำค่าประกันผลงานไปหักออกจากหลักประกันสัญญาได้

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีนำหลักประกันสัญญาที่พิพาทในคดีนี้ไปหักกลบลบหนี้กับค่าความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องชำระให้ผู้ถูกฟ้องคดีในงานก่อสร้างบ้านพักและศาลาพักผ่อนกับงานก่อสร้างอาคารบริการสนามกีฬาซึ่งมิใช่งานก่อสร้างที่พิพาทในคดีนี้ นั้นเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้มีการบอกเลิกสัญญาก่อสร้างที่พิพาทในคดีนี้แล้ว ถึงแม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะมีสิทธินำค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบอกเลิกสัญญาซึ่งได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการควบคุมงาน ค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าเช่าที่พักไปหักออกจากหลักประกันสัญญา แต่การที่จะนำหลักประกันสัญญาในคดีนี้ไปหักกลบลบหนี้กับค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีบอกเลิกสัญญากับผู้ฟ้องคดีในสัญญาโครงการอื่นจะกระทำต่อเมื่อสิทธิเรียกร้องนั้นไม่มีข้อต่อสู้ ประกอบกับค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีบอกเลิกสัญญางานก่อสร้างบ้านพักและศาลาพักผ่อนจะมีค่าความเสียหายตามผลการตรวจสอบของผู้ถูกฟ้องคดีจริงหรือไม่ ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือยอมรับผิดในความเสียหายดังกล่าว จึงถือว่ามูลหนี้ที่ผู้ถูกฟ้องคดีเรียกร้องเอาจากผู้ฟ้องคดีในงานดังกล่าวยังไม่ใช่มูลหนี้ที่กำหนดไว้แน่นอนตามมาตรา ๓๔๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ดังนั้น ค่าความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการบอกเลิกสัญญาก่อสร้างทั้งสองแห่งจึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีมีสิทธิเรียกร้องต่อผู้ฟ้องคดีเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีโต้แย้งว่า

ไม่สามารถนำหลักประกันสัญญาไปหักกลบลบหนี้ได้ จึงถือว่าสิทธิเรียกร้องของผู้ถูกฟ้องคดีมีข้อต่อสู้ตามมาตรา ๓๔๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธินำหลักประกันสัญญาก่อสร้างอาคารที่ทำการสื่อสารโทรคมนาคมไปหักกลบลบหนี้กับค่าเสียหายของสัญญาก่อสร้างบ้านพักและศาลาพักผ่อน และสัญญาก่อสร้างอาคารบริการสนามกีฬาได้ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชำระดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีนั้น เมื่อกรณีเจ้าหนี้จะเรียกให้ลูกหนี้ชำระดอกเบี้ยจะต้องเป็นกรณีที่ถูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้เงินตามมาตรา ๒๒๔^๓ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ในคดีนี้ถึงแม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะไม่คืนหลักประกันสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีจนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีนำคดีมายื่นฟ้องต่อศาล กรณีหาใช่เป็นการผิดนัดชำระหนี้เกี่ยวกับหนี้เงินแต่อย่างใดไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องชำระดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

สำหรับกรณีที่ข้อสัญญาก่อสร้างที่พิพาทระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีจะได้กำหนดไว้ว่าเมื่อผู้ว่าจ้างได้บอกเลิกสัญญาแล้วให้บรรดางานที่ผู้รับจ้างได้ทำขึ้นตกเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ว่าจ้าง โดยจะไม่เรียกร้องค่าตอบแทนและค่าเสียหายใดๆ จากผู้ว่าจ้างก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงสัญญาที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาก่อสร้างกับผู้รับจ้างรายใหม่แล้วจะเห็นได้ว่างานที่ผู้รับจ้างรายใหม่จะเข้าดำเนินงานแทนผู้ฟ้องคดีนั้น ปรากฏว่ามีลักษณะงานเช่นเดียวกับผู้ฟ้องคดียกเว้นเสาเข็ม ซึ่งเมื่อมีการยกเว้นให้ผู้รับจ้างรายใหม่ไม่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับเสาเข็มเป็นการชี้ให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ยินยอมให้ทรัพย์สินที่ผู้ฟ้องคดีได้ก่อสร้างขึ้น ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีที่ได้เสียค่าใช้จ่ายในการซื้อเสาเข็มไปใช้ในการก่อสร้างให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชดเชยเงินค่าเสาเข็มให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๙๑ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่เนื่องจากในการตอกเสาเข็มจะต้องมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าแรงงาน ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิเรียกค่าใช้จ่ายในส่วนนี้จากผู้ถูกฟ้องคดีได้ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนหลักประกันสัญญาก่อสร้างอาคารที่ทำการสื่อสารโทรคมนาคม บัตรหนี้และให้จ่ายเงินค่าเสาเข็มและค่าแรงงานให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๔/๒๕๕๖)

^๓ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๒๔ หนี้เงินนั้น ท่านให้คิดดอกเบี้ยในระหว่างเวลาผิดนัดร้อยละเจ็ดกึ่งต่อปี ถ้าเจ้าหนี้จะเรียกดอกเบี้ยได้สูงกว่านั้นโดยอาศัยเหตุอย่างอื่นอันชอบด้วยกฎหมาย ก็ให้คงส่งดอกเบี้ยต่อไปตามนั้น

ท่านห้ามมิให้คิดดอกเบี้ยซ้อนดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัด

การพิสูจน์ค่าเสียหายอย่างอื่นนอกกว่านั้น ท่านอนุญาตให้พิสูจน์ได้

๑.๕ ค่าเสียหายจากการบอกเลิกสัญญาโดยไม่ชอบ

๑.๕.๑ การบอกเลิกสัญญาโดยอ้างว่าการจัดทำสัญญาไม่ได้ดำเนินการตามระเบียบหรือแนวทางในการจัดทำสัญญาของทางราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๒ การส่งมอบงานจ้างภายหลังจากการบอกเลิกสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๓ การบอกเลิกสัญญาโดยที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต่างยังไม่มีสิทธิโดยชอบที่จะบอกเลิกสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๕.๔ การบอกเลิกสัญญาโดยใช้เอกสิทธิ์ของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้าง

แม้หน่วยงานทางปกครองจะมีเอกสิทธิ์ในการยกเลิกสัญญาทางปกครองได้ฝ่ายเดียว โดยคู่สัญญาฝ่ายเอกชนมิได้ประพฤติผิดสัญญา แต่การใช้เอกสิทธิ์ดังกล่าวไม่อาจกระทำได้ตามอำเภอใจ แต่ต้องกระทำไปเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือเพื่อปรับปรุงบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวม และหากการยกเลิกสัญญาทางปกครองดังกล่าวทำให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนได้รับความเสียหาย หน่วยงานทางปกครองจะต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่คู่สัญญาฝ่ายเอกชนด้วย

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นคู่สัญญากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้เป็นผู้จัดการบริหารและดำเนินกิจการท่าเทียบเรือท่ามะลิ จังหวัดสตูล ตามบันทึกข้อตกลงการจัดการบริหารและดำเนินกิจการท่าเทียบเรือท่ามะลิ เป็นการชั่วคราว ต่อมา ที่ประชุมคณะกรรมการกำหนดเงื่อนไขการประมูลจัดให้เช่าท่าเทียบเรือท่ามะลิ เห็นว่า คำตอบแทนที่ผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมธนารักษ์เป็นอัตราที่ต่ำมาก และไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับรายได้ที่แท้จริง นอกจากนี้ ยังมีปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่เป็นธรรม ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลงการบริหารท่าเทียบเรือท่ามะลิ และให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการส่งมอบท่าเทียบเรือท่ามะลิคืนแก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า

การยกเลิกข้อตกลงการบริหารทำเทียบเรือดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งยกเลิกหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แจ้งบอกเลิกสัญญาบริหารจัดการทำเทียบเรือท่ามะลิ่ง และให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิในการบริหารจัดการทำเทียบเรือท่ามะลิ่งตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ข้อ ๑.๓ (ก) ของบันทึกข้อตกลงการบริหารและดำเนินกิจการทำเทียบเรือท่ามะลิ่งเป็นการชั่วคราวระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดี กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีสิทธิยกเลิกข้อตกลงการบริหารจัดการทำเทียบเรือท่ามะลิ่งชั่วคราวเมื่อใดก็ได้ โดยผู้ฟ้องคดีในฐานะที่เป็นคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจะฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายใดๆ ไม่ได้ทั้งสิ้น และมีได้กำหนดเงื่อนไขใดๆ ในการแจ้งยกเลิกข้อตกลงไว้ จึงเป็นกรณีที่คู่สัญญาได้รับรองถึงการให้เอกสิทธิ์แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะคู่สัญญาฝ่ายปกครองที่จะยกเลิกสัญญาได้ฝ่ายเดียว โดยที่ผู้ฟ้องคดีในฐานะคู่สัญญาฝ่ายเอกชนมิได้ประพฤติผิดสัญญา อย่างไรก็ตาม การใช้เอกสิทธิ์ยกเลิกสัญญาฝ่ายเดียวของคู่สัญญาฝ่ายปกครอง โดยที่คู่สัญญาฝ่ายเอกชนมิได้ประพฤติผิดสัญญานั้น คู่สัญญาฝ่ายปกครองมีอาจใช้เอกสิทธิ์บอกเลิกสัญญาได้ตามอำเภอใจ แต่จะต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือด้วยเหตุผลในการปรับปรุงบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพสนองความต้องการของประชาชนส่วนรวม และหากคู่สัญญาฝ่ายเอกชนได้รับความเสียหาย คู่สัญญาฝ่ายปกครองจะต้องชดใช้ความเสียหายให้แก่คู่สัญญาฝ่ายเอกชนด้วย ดังนั้น ในการใช้เอกสิทธิ์ยกเลิกสัญญาฝ่ายเดียว ฝ่ายปกครองไม่อาจใช้อำนาจนี้ได้ตามอำเภอใจ แต่จะกระทำได้อีกด้วยเหตุผลในการปรับปรุงบริการสาธารณะให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหรือเพื่อประโยชน์สาธารณะเท่านั้น เมื่อทำเทียบเรือท่ามะลิ่งจัดสร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ให้เป็นบริการสาธารณะเกี่ยวกับการให้บริการด้านการคมนาคม การท่องเที่ยว โดยเงินงบประมาณของรัฐ การที่คณะกรรมการกำหนดเงื่อนไขการประมูลจัดให้เข้าทำเทียบเรือท่ามะลิ่งซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากส่วนราชการต่างๆ ที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งมีสถานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัดสตูล ได้มอบหมายให้นายกองคการบริหารส่วนจังหวัดสตูล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เข้าร่วมในการประชุมครั้งดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐได้มีการปรึกษาหารือเกี่ยวกับการบริหารจัดการบริการสาธารณะทำเทียบเรือท่ามะลิ่ง ซึ่งได้มีการพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการบริหารจัดการทำเทียบเรือท่ามะลิ่งในด้านต่างๆ เพื่อให้การจัดทำบริการสาธารณะบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่จัดให้มีขึ้นและคุ้มค่ากับการใช้จ่ายเงินงบประมาณของรัฐมากที่สุด ดังนั้น การที่ที่ประชุมเห็นว่าคำตอบแทนที่ผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และกรมธนารักษ์เป็นอัตราที่ต่ำมาก และไม่มี ความชัดเจนเกี่ยวกับรายได้ที่แท้จริง ทั้งยังมีปัญหาการบริหารจัดการที่ไม่เป็นธรรมกับผู้ประกอบการเดินเรือรายอื่นๆ ตลอดจนไม่มีการบริหาร

จัดการด้านต่างๆ ที่ดี และเหมาะสม จึงมีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้าบริหารจัดการทำเทียบเรือตามะลั้งเป็นการชั่วคราวเอง จึงเป็นเหตุผลในการบอกเลิกข้อตกลงที่พิพาทที่เป็นไปเพื่อการปรับปรุงบริการสาธารณะให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะเข้าดำเนินการจัดทำบริการสาธารณะด้วยตนเอง จึงมีเหตุผลเพียงพอที่จะใช้เอกสิทธิ์ของฝ่ายปกครองบอกเลิกสัญญาได้แต่ฝ่ายเดียว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งยกเลิกข้อตกลงการบริหารจัดการทำเทียบเรือตามะลั้งเป็นการชั่วคราว จึงเป็นไปโดยชอบด้วยบันทึกข้อตกลงแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๒/๒๕๕๒)

๑.๖ การสั่งให้ผู้รับจ้างทำงานนอกเหนือจากข้อตกลงในสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗ การดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบอาชีพงานก่อสร้าง

๑.๗.๑ การขอหรือโทษตามมติคณะรัฐมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗.๒ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายกรณีผู้ว่าจ้างไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๗.๓ การขอรับเงินชดเชยค่าก่อสร้างตามสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) และเงินเพิ่มค่าก่อสร้างตามมติคณะรัฐมนตรี

หากประกาศประกวดราคาได้มีการขีดฆ่าข้อความที่ได้ระบุว่า “สูตรการปรับราคา” ออก ซึ่งถือว่าหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างมีเจตนาแจ้งให้ผู้สนใจเข้ายื่นซองประกวดราคาทราบว่าการจ่ายเงินค่าจ้างก่อสร้างโครงการนี้จะไม่มีการนำวิธีการปรับราคา (ค่า K) มาใช้ในการทำสัญญา ทั้งการที่สัญญาพิพาทมีข้อตกลงที่จะไม่เปลี่ยนแปลงราคาต่อหน่วย หรือเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการที่จำนวนปริมาณงานในแต่ละรายการได้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในสัญญาย่อมเท่ากับว่าสัญญาดังกล่าวมิได้มีการระบุเงื่อนไขการนำสูตรการปรับราคามาใช้กับ

การจ่ายเงินตามสัญญา ทั้งนี้ แม้ข้อ ๒ ของสัญญาพิพาทจะได้ระบุว่าให้สูตรการปรับราคาถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาก็มิได้หมายความว่าคู่สัญญากำหนดให้นำสูตรในการปรับราคามาใช้ เพียงแต่ในสัญญาระบุว่าสูตรการปรับราคาที่มีวิธีการคำนวณอย่างไรเท่านั้น สัญญาพิพาทจึงไม่ใช่สัญญาแบบปรับราคาได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญาจ้างเหมาทำการเสริมผิวแอสฟัลท์ด้วย Hot Mixed ในทางหลวงกับกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยในขั้นตอนการประกวดราคาได้มีการขีดฆ่าข้อความในส่วนที่เกี่ยวกับสูตรการปรับราคา (ค่า K) ออก แต่ในขั้นตอนการทำสัญญาปรากฏว่าในสัญญาได้ระบุเอกสารที่เป็นส่วนหนึ่งของสัญญาซึ่งมีส่วนข้อสัญญาเกี่ยวกับสูตรการปรับราคาระบุอยู่ในเอกสารแนบท้ายดังกล่าว ต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาและได้ส่งมอบงานงวดสุดท้าย ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือขอให้จ่ายเงินเพิ่มชดเชยค่างาน (ค่า K) ทั้งสองงวดให้แก่ผู้ฟ้องคดี แต่แขวงทางกระบี่ไม่ได้จ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยอ้างว่าสัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับเงินเพิ่มตามสัญญาแบบปรับราคาได้ (ค่า K) เนื่องจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประกาศประกวดราคาได้ระบุไว้ชัดเจนว่าไม่ใช่สูตรการปรับราคาการที่สัญญาได้มีการระบุสูตรการปรับราคาไว้ในสัญญา จึงเป็นการกระทำนอกเหนือประกาศประกวดราคา ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามประกาศประกวดราคาจ้างเหมาทำการเสริมผิวแอสฟัลท์ด้วย Hot Mixed ในทางหลวงได้มีการขีดฆ่าข้อความในข้อ ๑.๙ ที่ได้ระบุข้อความว่า “สูตรการปรับราคา” ออก ซึ่งถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีเจตนาแจ้งให้ผู้สนใจเข้ายื่นซองประกวดราคาทราบว่าการจ่ายเงินค่าจ้างก่อสร้างโครงการนี้จะไม่มีการนำวิธีการปรับราคา (ค่า K) มาใช้ในการทำสัญญา ประกอบกับตามสัญญาพิพาท คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะไม่เปลี่ยนแปลงราคาต่อหน่วย หรือเรียกองค์ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากการที่จำนวนปริมาณงานในแต่ละรายการได้แตกต่างไปจากที่กำหนดไว้ในสัญญา จึงเห็นได้ว่าสัญญาดังกล่าวมิได้มีการระบุเงื่อนไขการนำสูตรการปรับราคามาใช้กับการจ่ายเงินตามสัญญาแต่อย่างใด แม้ข้อ ๒ ของสัญญาพิพาทจะได้ระบุว่าให้สูตรการปรับราคาถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาก็ตาม มิได้หมายความว่าคู่สัญญากำหนดให้นำสูตรในการปรับราคามาใช้ เพียงแต่ในสัญญาระบุว่าสูตรการปรับราคาที่มีวิธีการคำนวณอย่างไรเท่านั้น สัญญาพิพาทจึงไม่ใช่สัญญาแบบปรับราคาได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องจ่ายเงินชดเชยค่างานก่อสร้างเพิ่มให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๑/๒๕๕๒)

๑.๘ การขอขยายระยะเวลาตามสัญญา

กรณีที่ผู้รับจ้างพบว่ามีความเหตุที่สามารถขอขยายระยะเวลาทำการตามสัญญาได้ ผู้รับจ้างต้องแจ้งเหตุดังกล่าวต่อหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันที่เหตุเช่นว่านี้ได้สิ้นสุดลง เว้นแต่เหตุที่เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างที่มีหลักฐานชัดเจนหรือผู้ว่าจ้างได้ทราบดีอยู่แล้ว ตั้งแต่ต้น ทั้งนี้ ตามข้อ ๑๓๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่หากผู้ว่าจ้างได้ขยายระยะเวลาให้ผู้รับจ้างด้วยเหตุอื่นใดนอกเหนือจากเหตุตามที่ระบุไว้ตามข้อ ๑๓๙ ของระเบียบดังกล่าวและระยะเวลาที่ขยายให้นั้นครอบคลุมเหตุที่ผู้รับจ้างสามารถขอขยายได้ตามข้อ ๑๓๙ ข้างต้นแล้ว หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างไม่จำเป็นต้องขยายระยะเวลาให้แก่ผู้รับจ้างซึ่งอ้างเหตุในการขอขยายระยะเวลาทำการตามสัญญาตามข้อ ๑๓๙ ของระเบียบดังกล่าวอีก

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมสามัญศึกษา เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยผู้อำนวยการโรงเรียนควนโดนวิทยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะผู้รับมอบอำนาจได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารเรียนจำนวน ๑ หลัง ในราคาค่าจ้าง ๑๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท มีกำหนดเริ่มทำงานภายในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๒ โดยได้กำหนดให้เริ่มทำงานรับจ้างภายในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งปรากฏว่าในระหว่างดำเนินการก่อสร้างผู้รับจ้าง (ผู้ฟ้องคดี) ได้รับการขยายเวลาการก่อสร้างตามสัญญาออกไปอีกรวมสี่ครั้ง ซึ่งครบกำหนดเวลาสิ้นสุดตามสัญญาจ้างดังกล่าวในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ แต่ในการก่อสร้างดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างอาคารเรียนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขออนุมัติในการเปลี่ยนแปลงฐานรากเป็นแบบฐานแผ่ตามผลการเจาะสำรวจดิน หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ขอเปลี่ยนแปลงงวดงานจาก ๗ งวด เป็น ๑๔ งวด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๑ แจ้งผลการอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงงวดงานใหม่ตามคำขอ เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๑ และในขณะที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบงวดงานแล้วเสร็จรวม ๗ งวด และอยู่ในระหว่างการส่งมอบงานงวดที่ ๘ ซึ่งผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ และได้มีการตรวจรับงานเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้คิดค่าปรับในงานงวดที่ ๖ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า เป็นเวลา ๒๓ วัน คิดค่าปรับทั้งสิ้น ๓๒๘,๘๐๐ บาท

และคิดค่าปรับในงานงวดที่ ๘ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าเป็นเวลา ๘๐ วัน คิดเป็นค่าปรับจำนวนทั้งสิ้น ๑,๒๘๙,๘๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้หักเงินค่าปรับจำนวนดังกล่าวจากงานในงวดที่ ๖ และงวดที่ ๘ แล้ว นอกจากนี้ ยังได้คิดค่าปรับตั้งแต่วันที่ได้รับมอบงานงวดที่ ๘ จนถึงวันเลิกสัญญา รวมจำนวน ๒๐๑ วัน คิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๘๗๔,๓๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดียังไม่ได้จ่ายเงินค่าปรับจำนวนดังกล่าว แต่ได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขยายระยะเวลาจ้าง และชำระค่าจ้างสำหรับงานก่อสร้างฐานรากที่สั่งให้แก้ไขแบบจากงานเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในกรณีการขอขยายเวลา ๒๗ วัน ด้วยเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งมอบสถานที่ล่าช้า นั้น ตามสัญญาจ้างข้อ ๕ ได้กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีทำงานรับจ้างนับแต่วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ ซึ่งแม้ผู้ฟ้องคดีไม่ลงมือก่อสร้างจนล่วงเวลาไปเกิน ๒๐ กว่าวัน และขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งมอบสถานที่ก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีเพื่อให้คนงานได้สร้างบ้านพักเนื่องจากสถานที่ก่อสร้างมีพื้นที่ไม่เพียงพอสำหรับการสร้างที่พักรก็ตาม แต่ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือส่งมอบสถานที่ก่อสร้างให้ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๑ กรณียอมเป็นการส่งมอบสถานที่ก่อสร้างล่าช้า อันเป็นเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีไม่จำต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลงตามข้อ ๑๓๙ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามสัญญา ข้อ ๑๙ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการใดๆ กรณียอมไม่ใช่ความผิดของผู้ฟ้องคดีเอง จึงเป็นเหตุที่จะนำมาอ้างในการขอขยายเวลา ๒๗ วันได้ อย่างไรก็ตาม หากพิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่ว่าเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งมอบสถานที่ก่อสร้างแล้วเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีก็ควรที่จะก่อสร้างงวดงานที่ ๑ ซึ่งมีกำหนด ๙๐ วันให้แล้วเสร็จในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวตามสมควรนับแต่วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๑ เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการก่อสร้างงวดงานที่ ๑ ปฏิบัติงานปรับปรุงพื้นที่ ขุดดิน ขนดินออก จนกระทั่งถึงวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีจึงทำหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รั้อบ้านพักการโรง ซึ่งเวลาล่วงเลยมาถึง ๑๘๙ วัน และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติให้รั้อบ้านพักนักการภารโรงเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ โดยผู้ฟ้องคดีได้ทำการรั้อบ้านพักนักการภารโรงโดยพลการเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวผู้ฟ้องคดีก็ยังปฏิบัติงานงวดที่ ๑ ไม่แล้วเสร็จ กรณียอมเห็นได้ว่า แม้ผู้ฟ้องคดีได้รับการขยายเวลาอีก ๒๗ วันดังกล่าวข้างต้นก็ตาม แต่การก่อสร้างงวดงานที่ ๑ ของผู้ฟ้องคดีก็ยังคงล่วงเลยระยะเวลาที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างสำหรับงวดงานที่ ๑ มากเกินสมควร อย่างไรก็ตาม ผู้ฟ้องคดีได้รับประโยชน์จากผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองที่พิจารณาเกี่ยวกับการขยายเวลาการก่อสร้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี จำนวน ๓๐๐ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ ถึงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๔๓ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นไปตามข้อพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพงานอื่นกับ

ทางราชการที่ได้รับผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา โดยอนุมติให้ขยายเวลา การก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๓ ก่อนครบกำหนดตามสัญญา ๔ วัน ไม่ใช่เป็นเหตุ ในการอ้างเพื่อขอขยายเวลาเพิ่มเติม เพราะในช่วงเวลารอการอนุมัตินั้น ผู้ฟ้องคดียังคงทำงาน ก่อสร้างตามปกติไม่เป็นเหตุให้งานชะงัก อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดียังได้รับการพิจารณาจากผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสองให้ขยายเวลาการก่อสร้างอีกจำนวน ๒๒๐ วัน ตั้งแต่วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๑๒ เมษายน ๒๕๔๔ ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น ซึ่งเป็นไปตามข้อพิจารณาของ คณะกรรมการพิจารณาหลักเกณฑ์ในการช่วยเหลือผู้ประกอบการอาชีพงานอื่นกับทางราชการที่ได้รับ ผลกระทบจากการปรับปรุงระบบการแลกเปลี่ยนเงินตรา ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีทำการก่อสร้าง งวดงานที่ ๑ ล่าช้าเกินสมควรแต่ได้รับการขยายเวลาดังกล่าวแล้ว กรณีก็ย่อมครอบคลุมถึงเหตุที่ ผู้ฟ้องคดีเสียเวลาในการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองส่งมอบพื้นที่ล่าช้าแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงไม่จำต้อง ขยายเวลาจำนวน ๒๗ วัน ให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีก

สำหรับกรณีการขอขยายเวลาด้วยเหตุผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรื้อถอนบ้านพักการโรงล่าช้า ตั้งแต่วันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ รวมเป็นเวลา ๑๙๖ วัน นั้น เห็นว่า หลังจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งมอบสถานที่ก่อสร้างเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการก่อสร้างตามปกติ จนกระทั่งผู้ฟ้องคดีได้ขอให้รื้อถอนบ้านพักการโรงในวันที่ ๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติให้รื้อถอนบ้านพักเมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ซึ่งมีช่วงเวลาห่างเพียง ๗ วัน กรณีย่อมแสดงให้เห็นได้ว่าการมีบ้านพัก การโรงดังกล่าวไม่ได้เป็นอุปสรรคในการก่อสร้างเกินสมควร และแม้การก่อสร้างฐานรากตามแบบ จะต้องก่อสร้างเต็มตามเนื้อที่ก็ตาม แต่ที่มุมอาคารก่อสร้างนั้นมีเพียงฐานเดียวที่อยู่ชิดกับบ้านพัก การโรงมิใช่การทับซ้อนกับบ้านพักการโรง กรณีจึงเป็นปัญหาในการก่อสร้างเพียงเล็กน้อย อีกทั้ง หากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเหตุดังกล่าวเป็นเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบ ผู้ฟ้องคดีจะต้องแจ้งเหตุดังกล่าว ให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลงตามข้อ ๑๓๙ ของระเบียบสำนัก นายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และสัญญาจ้างข้อ ๑๙ ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ ดำเนินการใดๆ กรณีจึงไม่เป็นเหตุที่จะนำมาอ้างในการขอขยายเวลาดังกล่าวแต่อย่างใด

ในส่วนของการขอขยายเวลาด้วยเหตุเสียเวลาในการรอผลการทดสอบดิน เพื่อเปลี่ยนแปลงฐานราก จำนวน ๑๖๕ วัน นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ขอเปลี่ยนแปลงฐานราก เป็นฐานแผ่เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงฐานราก เป็นแบบฐานแผ่ได้ ตามหนังสือ ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๔๒ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดี ทราบเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๒ ซึ่งในการเสียเวลารอผลการทดสอบดินเพื่อเปลี่ยนแปลงฐาน รากก่อสร้างดังกล่าวนั้น แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้รับการขยายเวลาไปแล้ว ปรากฏตามเอกสาร แนบท้ายสัญญาจ้าง (ครั้งที่ ๑) เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๒ เป็นเวลา ๘๕ วัน และต่อมา ที่ประชุม

คณะกรรมการพิจารณาแก้ไขปัญหางานก่อสร้างอาคารเรียนแบบ ๓๑๘ ล./๓๘ (พิเศษ) ของโรงเรียนควนโดนวิทยา จังหวัดสตูล วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๔๔ และวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๔ ได้มีมติอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีได้รับการขยายเวลาเพิ่มเติมตามจำนวนที่ขาดหายไป ๘๐ วัน รวมเวลาทั้งสองครั้งจำนวน ๑๖๕ วัน กรณีจึงไม่มีเหตุที่ผู้ฟ้องคดีจะขอขยายเวลาก่อสร้างด้วยเหตุที่รอผลการอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงฐานรากอีก ๖๐ วัน และหากผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนยังสมควรได้รับการขยายเพิ่มอีก ๖๐ วัน ด้วยเหตุที่ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบ ผู้ฟ้องคดีจะต้องแจ้งเหตุดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทราบภายใน ๑๕ วัน นับแต่เหตุนั้นได้สิ้นสุดลง ตามข้อ ๑๓๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และสัญญาจ้างข้อ ๑๗ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการใดๆ กรณีจึงไม่เป็นเหตุที่จะนำมาอ้างในการขอขยายเวลาดังกล่าวแต่อย่างใด อีกทั้งการที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้อนุมัติให้ขยายเวลาตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ จำนวนสองครั้ง รวม ๕๒๐ วัน ซึ่งครอบคลุมถึงการขอเพิ่มเวลาทำงาน ๓๐ วัน เนื่องจากการทำฐานรากเพิ่มขึ้นและเปลี่ยนแปลงแบบรูปารายการในสัญญาแล้ว กรณีจึงไม่อาจนำเหตุดังกล่าวมาขอขยายเวลาก่อสร้างได้อีกแต่อย่างใด

และในประการสุดท้ายกรณีการขอขยายเวลาด้วยเหตุที่ถูกอายัดทรัพย์สินตามคำสั่งอายัดทรัพย์สินของกรมสรรพากรเป็นเวลา ๘๐๗ วัน นั้น เห็นว่า การที่กรมสรรพากรมีคำสั่งอายัดทรัพย์สินของผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ปฏิบัติตามหนังสือของสรรพากรจังหวัดสตูลที่มีคำสั่งอายัดเงินค่าจ้างเป็นเงินจำนวน ๙,๑๘๗,๕๙๑ บาท เป็นเรื่องของผู้ฟ้องคดีกับกรมสรรพากร โดยผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองไม่มีส่วนเกี่ยวกับคำสั่งอายัดทรัพย์สินของกรมสรรพากรดังกล่าวแต่อย่างใด และการที่ผู้ฟ้องคดีไม่มีเงินทุนหมุนเวียนส่งผลกระทบต่อการทำงานเป็นเรื่องส่วนตัวผู้ฟ้องคดีเองซึ่งมิใช่ความผิดหรือความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง กรณีจึงไม่เป็นเหตุที่จะนำมาอ้างในการขอขยายเวลาการก่อสร้างได้ อีกทั้ง เมื่อพิจารณาระยะเวลาการก่อสร้างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขยายเวลาให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้วปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับการขยายเวลาการก่อสร้างตามสัญญารวม ๔ ครั้ง เป็นเวลา ๖๘๕ วัน อันถือได้ว่าเป็นการขยายเวลาให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามคำขอขยายเวลาในสามกรณีแรกแล้ว และเมื่อรวมกับระยะเวลาตามสัญญาเดิมอีก ๔๘๐ วัน รวมเป็นเวลาทั้งสิ้น ๑,๑๖๕ วัน ก็ถือได้ว่าเป็นระยะเวลาที่นานพอสมควรสำหรับการดำเนินการก่อสร้างอาคารพิพาทให้แล้วเสร็จแต่ผลปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างได้เพียงงานงวดที่ ๘ เท่านั้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ตั้งใจทำงานและขาดสมรรถภาพในการก่อสร้าง กรณีดังกล่าวก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นเหตุที่จะนำมาขอขยายเวลาการก่อสร้างดังกล่าวได้อีกแต่อย่างใด พิพากษายกฟ้องในส่วนที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขยายระยะเวลาจ้าง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗/๒/๒๕๕๒)

กรณีที่เหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความรุนแรงขึ้นจนเป็นเหตุให้ผู้รับจ้างประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่จะเข้าทำงานในพื้นที่ก่อสร้าง เป็นเหตุการณ์ที่ผู้รับจ้างไม่อาจป้องกันได้แม้จะจัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นผู้รับจ้างก็ตาม จึงถือได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัย เมื่อผู้รับจ้างมีหนังสือแจ้งเหตุสุดวิสัยดังกล่าวให้หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างทราบและขอเลื่อนกำหนดการก่อสร้างออกไปหรือขอสงวนสิทธิการขยายระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาจ้าง หน่วยงานทางปกครองคู่สัญญาจึงชอบที่จะพิจารณาขยายระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาจ้างให้แก่ผู้รับจ้าง การที่ผู้ว่าจ้างพิจารณาไม่ขยายระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาจ้างให้แก่ผู้รับจ้างและบอกเลิกสัญญารวมทั้งริบเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจากธนาคารผู้ค้ำประกัน จึงเป็นการไม่ชอบ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้รับจ้างก่อสร้างอาคารตามประกาศเรื่องประกวดราคาจ้างเหมาก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอบันนังสตา ซึ่งตามสัญญากำหนดให้ต้องก่อสร้างแล้วเสร็จสมบูรณ์ภายในวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยผู้ฟ้องคดีได้นำหนังสือคำประกันมอบให้แก่ผู้ว่าจ้างเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญา แต่ภายหลังจากการประกาศผลประกวดราคาแล้ว สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีความรุนแรงทำให้ผู้ฟ้องคดีประสบปัญหาเรื่องคนงานไม่กล้าเข้าพื้นที่ทำงาน นายอำเภอบันนังสตาจึงมีหนังสือเร่งรัด ๒ ครั้งให้ผู้ฟ้องคดีเข้าดำเนินการก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอขยายระยะเวลาการก่อสร้างออกไปจนกว่าสถานการณ์จะสงบ หลังจากนั้นนายอำเภอก็มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีอีกว่าการอ้างเหตุสถานการณ์ความไม่สงบดังกล่าวไม่ได้เป็นเหตุสุดวิสัยที่จะขอขยายเวลาก่อสร้างหรือลดค่าปรับได้ แต่ต่อมานายอำเภอบันนังสตาแจ้งผู้ฟ้องคดีว่าจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดี) อนุมัติให้นายอำเภอบอกเลิกสัญญาแล้ว จึงบอกเลิกสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดีและขอสงวนสิทธิในการริบเงินประกันสัญญา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าปัญหาดังกล่าวทำให้ไม่สามารถทำการก่อสร้างได้ซึ่งเป็นสภาวะการณ์ที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของผู้ฟ้องคดี และเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบโดยตรงของผู้ว่าจ้างในฐานะที่เป็นหน่วยงานของรัฐ ซึ่งไม่สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยให้เกิดความเชื่อมั่นต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินในพื้นที่ได้ จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกการริบหลักประกันสัญญาและขอให้เร่งดำเนินการออกหนังสือเวียนให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ละทิ้งงานก่อสร้างของทางราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏว่าในระหว่างดำเนินการตามสัญญากระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือแจ้งให้จังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดี) สืบหาผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างที่อยู่ในข่ายได้รับผลกระทบการขาดแคลนแรงงานก่อสร้างจากปัญหาความไม่สงบ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือรายงานผลการสืบหาข้อมูลดังกล่าวว่าผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างเกือบทั้งหมดระบุว่าได้รับผลกระทบเรื่องการขาดแคลนแรงงานก่อสร้างจากปัญหาความไม่สงบที่เกิดขึ้นและบางรายระบุว่าคนงานไม่กล้าเข้าไปทำงาน หลังจากนั้นกระทรวงมหาดไทยมีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีว่ากรณีดังกล่าวเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ประกอบการในพื้นที่ จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีเร่งรัดพิจารณาขยายเวลาตามสัญญาให้กับผู้ประกอบการโดยยึดหลักความเป็นธรรมและระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ส่วนราชการและหน่วยงานดำเนินการต่อไปอีกทั้งปรากฏข้อเท็จจริงตามบันทึกข้อความที่ทำการปกครองจังหวัดยะลา (ฝ่ายการเงินและบัญชี) ที่รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดแสดงให้เห็นว่า การที่ผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างไม่สามารถรับงานจ้างก่อสร้างอาคารที่ว่าการอำเภอบันนังสตาได้มีสาเหตุสำคัญมาจากพื้นที่ก่อสร้างเป็นพื้นที่ล่อแหลมเสี่ยงภัยโจรก่อการร้ายสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ก่อเหตุความไม่สงบต่อเนื่องมาตั้งแต่ต้นปี ๒๕๔๗ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ดังนั้น จึงเพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นเหตุให้ผู้ประกอบการรับเหมาก่อสร้างในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งรวมทั้งผู้ฟ้องคดีประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่จะเข้าทำงานในพื้นที่ก่อสร้างจริง เมื่อเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความรุนแรงขึ้นจนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีประสบปัญหาการขาดแคลนแรงงานที่จะเข้าทำงานในพื้นที่ก่อสร้าง เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นเหตุการณ์ที่ผู้ฟ้องคดีไม่อาจป้องกันได้ แม้จะจัดการระมัดระวังตามสมควรอันพึงคาดหมายได้จากบุคคลในฐานะและภาวะเช่นผู้ฟ้องคดีก็ตาม จึงถือได้ว่าเป็นเหตุสุดวิสัยตามข้อ ๑๓๙ วรรคหนึ่ง ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และข้อ ๒๑ วรรคหนึ่ง ของสัญญาจ้าง เมื่อผู้ฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งเหตุสุดวิสัยดังกล่าวให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบและขอเลื่อนกำหนดการก่อสร้างออกไปหรือขอสงวนสิทธิการขยายระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาจ้าง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบที่จะพิจารณาขยายระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาไม่ขยายระยะเวลาการก่อสร้างตามสัญญาจ้างให้แก่ผู้ฟ้องคดีและบอกเลิกสัญญาจ้างกับผู้ฟ้องคดีรวมทั้งริบเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาจากธนาคารผู้ค้ำประกัน จึงเป็นการไม่ชอบตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ และสัญญาจ้าง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาแก่ผู้ฟ้องคดี

พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาแก่ผู้ฟ้องคดีภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๐/๒๕๕๒)

กรณีที่ผู้รับจ้างขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อตกลงในสัญญาโดยขอเปลี่ยนแปลง วัสดุก่อสร้างแต่ยังคงยึดถือวันแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมเป็นสาระสำคัญ และจะไม่ถือเอา สาเหตุการแก้ไขแบบก่อสร้างเป็นเหตุขอขยายเวลางดหรือลดค่าปรับนั้น แม้ว่า ระยะเวลาทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาจะเหลือเพียง ๑ วัน นับแต่วันที่ได้ทำหนังสือสัญญา ตกลงเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อสัญญาดังกล่าว อันเป็นพฤติการณ์ที่สื่อแสดงให้เห็นได้ โดยชัดแจ้งว่าผู้รับจ้างไม่อาจทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้โดยแน่แท้ ก็ตาม แต่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาดังกล่าวก็เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้รับจ้าง เพียงฝ่ายเดียว ผู้รับจ้างจึงไม่อาจที่จะอ้างเอาเหตุแห่งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา ดังกล่าวว่าเป็นการพ้นวิสัยที่ผู้รับจ้างจะทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา ตามสัญญาเดิมเพื่อให้กำหนดระยะเวลาการจ้างตามสัญญาจ้างตกเป็นโมฆะตาม มาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และถือว่าคู่สัญญาได้ตกลง ทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมโดยไม่ถือเอาเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมเป็นสาระสำคัญ อีกต่อไปไม่ได้ ระยะเวลาตามสัญญาเดิมยังคงมีผลบังคับต่อไป

สรุปข้อเท็จจริง

การประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีทำการ วางท่อส่งน้ำประปาโดยให้แล้วเสร็จในวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ เป็นเงินค่าจ้างทั้งสิ้นจำนวน ๗,๓๖๙,๑๖๘ บาท ซึ่งรวมภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน ๔๘๒,๐๙๕.๑๐ บาท ต่อมา ผู้ฟ้องคดี ได้ขอเปลี่ยนแปลงรายการวัสดุการก่อสร้างโดยอ้างว่าผู้ผลิตท่อ PVC ขนาดแคลนวัตตูดิบ ไม่สามารถผลิตท่อดังกล่าวให้ได้และอยู่ระหว่างการปรับขึ้นราคาจึงไม่มีบริษัทใดยอมรับ การสั่งซื้อ อีกทั้งผู้ฟ้องคดียืนยันว่าจะไม่นำสาเหตุดังกล่าวมาเป็นเหตุเพื่อขอขยายอายุสัญญาจ้าง และเบิกเงินค่าจ้างงานเพิ่มแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วอนุมัติให้เปลี่ยนแปลงวัสดุ ในการก่อสร้างตามคำขอของผู้ฟ้องคดี และได้ตกลงทำสัญญาแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเดิม ในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ แต่ยังคงยึดถือวันแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมคือวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ โดยผู้ฟ้องคดีไม่ถือเอาสาเหตุการแก้ไขแบบก่อสร้างเป็นเหตุขอขยายระยะเวลาหรือลด ค่าปรับ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีขอขยายระยะเวลาทำงานออกไป ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้หารือกับสำนักงานอัยการสูงสุดเกี่ยวกับการขยาย ระยะเวลาการทำงานตามสัญญาแล้วและเรื่องอยู่ระหว่างการพิจารณา ระหว่างนั้นผู้ฟ้องคดี ก่อสร้างงานแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๔๖ และคณะกรรมการตรวจการจ้างรับมอบงาน เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับค่าจ้างงานเมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖

ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีหักเงินค่าปรับกรณีส่งงานล่าช้า ตั้งแต่วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นระยะเวลา ๒๔๕ วัน รวมเป็นเงิน ๔,๕๑๓,๖๓๕ บาท และหักภาษีเงินได้นิติบุคคล ณ ที่จ่ายเป็นจำนวนเงิน ๖๘,๘๗๐.๗๓ บาท คงเหลือเงินค่าจ้างสุทธิจำนวน ๒,๗๘๖,๖๖๒.๒๗ บาท โดยผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบฯ เหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่งดหรือลดค่าปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดีเนื่องจาก สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาเรื่องการลดหรืองดค่าปรับตามสัญญาแล้วเห็นว่า การแก้ไขเพิ่มเติมสัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๙ ไม่ทำให้สัญญาเป็นอันพั่ววิสัย เมื่อผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าเกินระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาก็ต้องผูกพันชำระค่าปรับกรณีทำงานล่าช้าให้ผู้ถูกฟ้องคดี ส่วนการขอขยายระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาเมื่อล่วงเลยกำหนดเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาแล้วจึงไม่มีเหตุต้องพิจารณาจึงไม่อาจนำมาอ้างเพื่อขอขยายเวลาหรือลดหรืองดค่าปรับได้ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการแก้ไขสัญญาระหว่างดังกล่าวโดยไม่แก้ไขระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาทั้งที่เหลือเวลาทำงานเพียง ๑ วัน เป็นการพั่ววิสัยที่จะทำงานให้แล้วเสร็จตามสัญญาได้ จึงต้องถือว่าเป็นสัญญาที่ไม่กำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จและหากผู้ถูกฟ้องคดีจะคิดค่าปรับจากผู้ฟ้องคดีก็จะปรับได้ไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของวงเงินตามสัญญาจ้างเป็นเงินเพียง ๗๓๖,๘๑๖.๘๐ บาทเท่านั้น จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีใช้เงินจำนวนดังกล่าว พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี นับแต่วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๔๖ จนถึงวันฟ้อง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดีได้ตกลงทำสัญญาแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาจ้างเหมาวางท่อส่งน้ำประปาโดยเพียงแต่เปลี่ยนแปลงวัสดุก่อสร้างตามข้อเสนอของผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ แต่ยังคงยึดถือวันแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมคือวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๔๕ เป็นสาระสำคัญ และผู้ฟ้องคดีไม่ถือเอาสาเหตุการแก้ไขแบบก่อสร้างเป็นเหตุขอขยายเวลางดหรือลดค่าปรับ ผู้ฟ้องคดีจึงเหลือระยะเวลาทำงานแล้วเสร็จตามสัญญาเพียง ๑ วัน อันเป็นพฤติการณ์ที่สอดแสดงให้เห็นได้โดยชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีไม่อาจทำงานให้แล้วเสร็จตามกำหนดเวลาดังกล่าวได้โดยแน่แท้ก็ตาม แต่การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาโดยไม่มีการขยายเวลาทำงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผู้ฟ้องคดีเพียงฝ่ายเดียว ฉะนั้น ผู้ฟ้องคดีจะอ้างเอาเหตุแห่งการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาเป็นการพั่ววิสัยที่ผู้ฟ้องคดีจะทำงานให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาตามสัญญาเดิมได้ เพื่อให้กำหนดระยะเวลาการจ้างตามสัญญาจ้างตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และถือว่าคู่สัญญาได้ตกลงทำสัญญาแก้ไขเพิ่มเติมโดยไม่ถือเอาเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาเดิมเป็นสาระสำคัญอีกต่อไปไม่ได้ ระยะเวลาตามสัญญาเดิมยังคงมีผลบังคับต่อไป เมื่อผู้ฟ้องคดีทำงานแล้วเสร็จและ

ส่งมอบงานให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทำงานล่วงเลยกำหนดระยะเวลาแล้วเสร็จตามสัญญาเป็นเวลา ๑๒๖ วัน ซึ่งตามข้อ ๑๓๘ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดว่า ในกรณีที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาหรือข้อตกลงได้ และจะต้องมีการปรับตามสัญญาหรือข้อตกลงนั้น หากจำนวนเงินค่าปรับจะเกินร้อยละสิบของวงเงินค่าพัสดุหรือค่าจ้าง ให้ส่วนราชการพิจารณาดำเนินการบอกเลิกสัญญาหรือข้อตกลง เว้นแต่คู่สัญญาจะได้อินยอมเสียค่าปรับให้แก่ทางราชการโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ทั้งสิ้น ให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาได้เท่าที่จำเป็น และข้อ ๔ ของข้อบังคับการประปาส่วนภูมิภาค ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้นำมาใช้บังคับโดยอนุโลม อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมีเจตนารมณ์ที่จะปรับผู้ผิดสัญญากับทางราชการไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของวงเงินค่าจ้างตามสัญญา หากค่าปรับเกินกำหนดดังกล่าวส่วนราชการต้องบอกเลิกสัญญา ทั้งนี้ เพื่อมิให้คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต้องเสียหายมากไปกว่านี้อีก เว้นแต่คู่สัญญาจะยินยอมให้ทางราชการปรับโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ ส่วนราชการคู่สัญญาจึงมีอำนาจใช้ดุลพินิจผ่อนปรนการบอกเลิกสัญญาตามที่เห็นสมควรได้ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีนำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าวมาอนุโลมใช้เป็นระเบียบในการจัดซื้อจัดจ้างของตน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องผูกพันปฏิบัติตามเจตนารมณ์ดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๓๘๓ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บัญญัติไว้ว่า ถ้าเบี่ยงปรับที่รับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ในการที่จะวินิจฉัยว่าสมควรเพียงใดนั้น ท่านให้พิเคราะห์ถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่แต่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สิน เมื่อได้ใช้เงินตามเบี่ยงปรับแล้วสิทธิเรียกร้องขอลดก็เป็นอันขาดไป ซึ่งเมื่อได้คำนึงถึงเหตุแห่งการล่าช้า ผู้ถูกฟ้องคดีมีส่วนก่อให้เกิดร่วมกับผู้ฟ้องคดีด้วยการที่งานล่าช้าไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีเหตุอันสมควรลดค่าปรับที่ผู้ถูกฟ้องคดีหักไว้เกินร้อยละสิบให้ลดเหลือร้อยละสิบซึ่งตามสัญญาพิพาทมีมูลค่าการจ้าง ๗,๓๖๙,๑๖๘ บาท จำนวนค่าปรับไม่เกินร้อยละ ๑๐ ของวงเงินค่าจ้าง จำนวน ๗๓๖,๙๑๖.๘๐ บาท การที่ผู้ถูกฟ้องคดีคิดค่าปรับผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๔๕ ถึงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๖ เป็นเวลาทั้งสิ้น ๒๔๕ วัน คิดเป็นเงิน ๔,๕๑๓,๖๓๕ บาท จึงเป็นการหักค่าปรับไว้เกินส่วน ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องคืนเงินค่าปรับที่หักจากค่าจ้างเป็นจำนวนเงิน ๓,๗๗๖,๗๑๘.๒๐ บาท เมื่อหักภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวน ๔๘๒,๐๙๕.๑๐ บาท คงเหลือเป็นเงินค่าปรับที่ต้องชดใช้คืนจำนวน ๓,๒๙๔,๖๒๓.๑๐ บาท พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินจำนวนดังกล่าวพร้อมทั้งดอกเบี้ยร้อยละ ๗.๕ ต่อปีของต้นเงินดังกล่าวนับตั้งแต่วันที่ได้หักค่าปรับแต่ต้องไม่เกินตามที่ผู้ฟ้องคดีขอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๗/๒๕๕๒)

เมื่อคู่สัญญาได้ทำสัญญารับจ้างก่อสร้าง ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างย่อมต้องผูกพันตนที่จะต้องปฏิบัติตามเพื่อความแห่งสัญญาดังกล่าวให้ครบถ้วน การที่คณะกรรมการตรวจการจ้างของหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบแปลนการก่อสร้างและได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยผู้ฟ้องคดีได้แจ้งนายช่างโยธาผู้ควบคุมงานว่ารับทราบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและยืนยันว่าจะดำเนินการก่อสร้างตามแบบที่แก้ไขโดยไม่คิดราคาก่อสร้างเพิ่มและไม่ขอขยายระยะเวลาการก่อสร้างจากการแก้ไขแบบครั้งนี้ โดยได้จัดทำข้อตกลงต่อท้ายสัญญาจ้างดังกล่าว แต่เป็นการทำภายหลังจากสัญญาจ้างครบกำหนดส่งมอบงานงวดสุดท้ายไปแล้ว ซึ่งงานส่วนที่แก้ไขนี้เป็นงานตามสัญญาเดิมที่ผู้ฟ้องคดียังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ การที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าจึงมิใช่เหตุอันเนื่องมาจากผู้ว่าจ้างแก้ไขแบบแปลน และด้วยเหตุนี้จึงมิใช่เหตุที่จะนำมาใช้อ้างได้โดยชอบในการขอขยายระยะเวลาการก่อสร้าง และเหตุดังกล่าวก็มิใช่เป็นเหตุที่เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานทางปกครองหรือเป็นเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายอันจะนำมาใช้ในการขยายระยะเวลาการก่อสร้างได้

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๔๗ การประปาส่วนภูมิภาค (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทำสัญญาว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้ดำเนินการก่อสร้างงานโครงการก่อสร้างปรับปรุงกิจการประปាកำหนดเวลาแล้วเสร็จ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ ต่อมา ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ คณะกรรมการตรวจการจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงแบบแปลนการก่อสร้างและได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยผู้ฟ้องคดีได้แจ้งนายช่างโยธาผู้ควบคุมงานว่ารับทราบการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวและยืนยันว่าจะดำเนินการก่อสร้างตามแบบที่แก้ไขโดยไม่คิดราคาก่อสร้างเพิ่มและไม่ขอขยายระยะเวลาการก่อสร้างจากการแก้ไขแบบครั้งนี้หลังจากนั้น เมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ ทั้งสองฝ่ายได้ตกลงทำบันทึกข้อตกลงแก้ไขเพิ่มเติมแบบแปลนการก่อสร้างตามแบบแปลนเดิมต่อท้ายสัญญา และผู้ถูกฟ้องคดีมีหนังสือในวันเดียวกันแจ้งการเรียกค่าปรับ ผู้ฟ้องคดีจึงได้แจ้งขอสงวนสิทธิในการขยายระยะเวลาการก่อสร้างเพิ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ อีกจำนวน ๒๒ วัน ต่อมาผู้ฟ้องคดีดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จและส่งมอบงานวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๘ โดยคณะกรรมการตรวจการจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีได้ตรวจรับมอบงานเมื่อวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๔๘ และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อขอขยายระยะเวลาการก่อสร้างเพิ่มขึ้นอีกสองครั้ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้หักเงินค่าปรับจากค่าจ้างงวดสุดท้ายเนื่องจากผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าและมีหนังสือแจ้งแก่ผู้ฟ้องคดีว่าไม่สามารถขยายระยะเวลาให้แก่ผู้ฟ้องคดีได้

ตามที่ร้องขอ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถส่งมอบงานได้ตามกำหนดระยะเวลาตามสัญญา เนื่องจากฝ่ายผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ว่าจ้างได้มีการแก้ไขแบบแปลนการก่อสร้างหรือแบบแปลนและผู้ฟ้องคดีเพิ่งได้รับมอบแบบแปลนการก่อสร้างในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นการพ้นวิสัยที่ผู้ฟ้องคดีจะส่งมอบงานตามสัญญาได้ในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่าในวันครบกำหนดดังกล่าวได้ดำเนินการก่อสร้างแล้วเสร็จร้อยละ ๙๓ ของงานทั้งหมดเหลือการก่อสร้างอยู่ตามแบบแปลนเดิมจำนวนร้อยละ ๒ โดยหยุดงานเพื่อรอแบบแปลนฉบับแก้ไขอีกจำนวนร้อยละ ๕ ที่จะสามารถทำงานให้แล้วเสร็จได้ภายใน ๗ วัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีหักค่าปรับจากเงินค่าจ้างที่ต้องชำระแก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวน ๒๖ วันนับถัดจากวันที่ครบกำหนดแล้วเสร็จจนถึงวันส่งมอบงาน และไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลาการก่อสร้างจึงเป็นการไม่ชอบและไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเบี้ยปรับแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญารับจ้างก่อสร้างผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับจ้างย่อมต้องผูกพันตนที่จะต้องปฏิบัติตามเนื้อความแห่งสัญญาดังกล่าวให้ครบถ้วน เมื่อภายหลังจากการทำสัญญาจ้างดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำบันทึกข้อตกลงต่อท้ายสัญญาจ้างต่อกันเมื่อวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ โดยบันทึกข้อตกลงต่อท้ายสัญญาจ้างพิพาทไม่มีข้อความใดที่ระบุว่ามีการขยายระยะเวลาการก่อสร้างออกไป ฉะนั้น กำหนดเวลาการก่อสร้างจึงยังคงเป็นไปตามเดิม คือ วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ ส่วนการขอขยายเวลาการปฏิบัติงานจะทำได้หรือไม่นั้นกรณีต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้าง ซึ่งเมื่อพิจารณาเหตุแห่งข้ออ้างที่ผู้ฟ้องคดีใช้ในการขยายเวลาการก่อสร้างแล้ว เห็นว่า เหตุดังกล่าวมิใช่เป็นเหตุที่เกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีหรือเป็นเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจากพฤติการณ์อันหนึ่งอันใดที่คู่สัญญาไม่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมายอันจะนำมาใช้ในการขยายเวลาการก่อสร้างได้ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุญาตให้ขยายเวลาการก่อสร้างให้กับผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยข้อสัญญา

เมื่อผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานงวดสุดท้ายเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๘ อันเป็นระยะเวลาล่วงเลยกำหนดแล้วเสร็จตามสัญญา ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีสิทธิปรับผู้ฟ้องคดีจากการก่อสร้างล่าช้าได้นับตั้งแต่วันถัดจากวันครบกำหนดก่อสร้างแล้วเสร็จ คือ วันที่ ๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๗ จนถึงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๔๘ อันเป็นวันส่งมอบงานงวดสุดท้าย คิดเป็นเวลาก่อสร้างล่าช้า ๒๖ วัน ในอัตราวันละ ๒๖,๔๒๙ บาท เป็นเงินค่าปรับทั้งสิ้นจำนวน ๖๘๗,๑๕๔ บาท ประกอบกับในวันสิ้นสุดสัญญาเมื่อวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๔๗ อันเป็นวันกำหนดส่งมอบงานตามสัญญางานก่อสร้างแล้วเสร็จไปเพียงร้อยละ ๙๓ ของงานก่อสร้างทั้งหมด ยังคงเหลือ

งานก่อสร้างที่ยังไม่แล้วเสร็จตามแบบการก่อสร้างหรือแบบแปลนเดิมจำนวนร้อยละ ๒ ซึ่ง ณ วันสิ้นสุดสัญญาในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ยังคงเหลืองานที่ยังไม่แล้วเสร็จตามสัญญาอยู่รวมร้อยละ ๗ การที่ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือถึงนายช่างโยธาผู้ควบคุมงานแจ้งยืนยันในส่วนของการแก้ไขเปลี่ยนแปลงงานก่อสร้าง โดยผู้ฟ้องคดีได้ยืนยันว่าจะดำเนินการก่อสร้างตามแบบที่แก้ไขโดยไม่คิดราคาค่าก่อสร้างเพิ่มและไม่ขอขยายเวลาการก่อสร้าง จากการแก้ไขเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ แสดงให้เห็นโดยชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีทราบถึงการแก้ไขแบบและยินยอมโดยปราศจากเงื่อนไขที่จะดำเนินการก่อสร้างตามแบบที่แก้ไขแม้จะได้ดำเนินการจัดทำบันทึกข้อตกลงต่อท้ายสัญญาจ้างดังกล่าวในวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ภายหลังจากสัญญาจ้างครบกำหนดส่งมอบงานงวดสุดท้ายในวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ แล้วก็ตาม แต่งานส่วนนี้เป็นงานตามสัญญาเดิมที่ผู้ฟ้องคดียังไม่ได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จยังคงเหลืออยู่อีกจำนวนร้อยละ ๒ ในวันสิ้นสุดสัญญาจ้าง การที่ผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าจึงมิใช่เหตุอันเนื่องมาจากผู้ถูกฟ้องคดีแก้ไขแบบแปลนทำให้ระยะเวลาดำเนินงานเพิ่มขึ้นซึ่งผู้ฟ้องคดีจะนำมาเป็นข้ออ้างเพื่อขอยกวันค่าปรับหรือลดค่าปรับตามสัญญา และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะทำงานดังกล่าวให้แล้วเสร็จได้ภายใน ๗ วัน แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนสิ้นสุดสัญญาโดยรอทำการก่อสร้างพร้อมกับงานในส่วนที่มีการแก้ไขแบบแปลนอีกจำนวนร้อยละ ๕ แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๕๗ ขอสงวนสิทธิขยายระยะเวลาก่อสร้างและลดค่าปรับโดยอ้างเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงแก้ไขแบบแปลนทำให้ไม่สามารถส่งงานงวดสุดท้ายได้ภายในระยะเวลาตามสัญญาจ้างกำหนดไว้ ก็ไม่เป็นเหตุที่จะขอขยายระยะเวลาการทำงานดังกล่าวออกไปได้ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔/๒๕๕๒)

๑.๙ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายจากการสั่งให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงงานตามสัญญา

สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้ว จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงมิได้ เว้นแต่การแก้ไขนั้นจะเป็นความจำเป็นโดยไม่ทำให้ราชการต้องเสียประโยชน์หรือเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ ให้อยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ แต่เมื่อได้อนุมัติให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงงานตามสัญญาแล้วเป็นเหตุให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กรมสามัญศึกษา เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) โดยผู้อำนวยการโรงเรียนควนโดนวิทยา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ในฐานะผู้รับมอบ

อำนาจได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีก่อสร้างอาคารเรียนจำนวน ๑ หลัง ในราคาค่าจ้าง ๑๔,๓๐๐,๐๐๐ บาท มีกำหนดเริ่มทำงานภายในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๒ โดยได้กำหนดให้เริ่มทำงานรับจ้างภายในวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๔๑ และจะต้องทำงานให้แล้วเสร็จบริบูรณ์ภายในวันที่ ๑๖ สิงหาคม ๒๕๔๒ ซึ่งปรากฏว่าในระหว่างดำเนินการก่อสร้างผู้รับจ้าง (ผู้ฟ้องคดี) ได้รับการขยายเวลาการก่อสร้างตามสัญญาออกไปอีกรวมสี่ครั้ง ซึ่งครบกำหนดเวลาสิ้นสุดตามสัญญาจ้างดังกล่าวในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๔ แต่ในการก่อสร้างดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างอาคารเรียนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๔๑ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ ถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขออนุมัติในการเปลี่ยนแปลงฐานรากเป็นแบบฐานแผ่ตามผลการเจาะสำรวจดิน หลังจากนั้นผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๔๑ ขอเปลี่ยนแปลงวงงานจาก ๗ วงด เป็น ๑๔ วงด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๔๑ แจ้งผลการอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงวงงานใหม่ตามคำขอ เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๔๑ และในขณะที่ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นฟ้องคดีนี้ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ส่งมอบวงงานแล้วเสร็จรวม ๗ วงด และอยู่ในระหว่างการส่งมอบงานงวดที่ ๘ ซึ่งผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานเมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๔ และได้มีการตรวจรับงานเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๔๔ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้คิดค่าปรับในงาานงวดที่ ๖ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้า เป็นเวลา ๒๓ วัน คิดค่าปรับทั้งสิ้น ๓๒๘,๘๐๐ บาท และคิดค่าปรับในงาานงวดที่ ๘ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีส่งมอบงานล่าช้าเป็นเวลา ๘๐ วัน คิดเป็นค่าปรับจำนวนทั้งสิ้น ๑,๒๘๘,๘๐๐ บาท ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้หักเงินค่าปรับจำนวนดังกล่าวจากงานในงวดที่ ๖ และงวดที่ ๘ แล้ว นอกจากนี้ ยังได้คิดค่าปรับตั้งแต่วันที่ได้รับมอบงานงวดที่ ๘ จนถึงวันเลิกสัญญารวมจำนวน ๒๐๑ วัน คิดเป็นเงินทั้งสิ้น ๒,๘๗๔,๓๐๐ บาท ซึ่งผู้ฟ้องคดียังไม่ได้จ่ายเงินค่าปรับจำนวนดังกล่าว แต่ได้นำคดีมายื่นฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขยายระยะเวลาจ้าง และชำระค่าจ้างสำหรับงานก่อสร้างฐานรากที่สั่งให้แก้ไขแบบจากงานเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

สำหรับประเด็นที่ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างฐานรากเพิ่มหรือไม่ เพียงใด นั้น ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๑๓๖ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดว่า สัญญาหรือข้อตกลงเป็นหนังสือที่ได้ลงนามแล้ว จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงมิได้ เว้นแต่การแก้ไขนั้นจะเป็นความจำเป็นโดยไม่ทำให้ราชการต้องเสียประโยชน์ หรือเป็นการแก้ไขเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ ให้อยู่ในอำนาจของหัวหน้าส่วนราชการที่จะพิจารณาอนุมัติให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงได้ แต่ถ้าจะมีการเพิ่มวงเงิน จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ หรือขอทำความตกลงในส่วนที่ใช้เงินกู้หรือเงินช่วยเหลือ แล้วแต่กรณีด้วย

และวรรคสอง กำหนดไว้ว่า การแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญาหรือข้อตกลงตามวรรคหนึ่ง หากมีความจำเป็นต้องเพิ่มหรือลดวงเงิน หรือเพิ่มหรือลดระยะเวลาส่งมอบของหรือระยะเวลาในการทำงาน ให้ตกลงพร้อมกันไป เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๔๑ ขอแก้ไขเปลี่ยนแปลงฐานราก โดยขอคิดค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างฐานรากเพิ่ม คือ งานเพิ่มเติมฐานรากเป็นเงิน ๖๘๕,๑๒๐ บาท และรวมค่า Factor ที่ใช้ราคา รวมค่าอำนาจการ ความผันผวน ดอกเบี้ย กำไร ภาษีทั้งหมด เป็นเงิน ๑๓๐,๖๗๙.๗๙ บาท คิดเป็นเงินเพิ่มเติมทั้งสิ้น ๘๑๕,๗๙๙.๗๙ บาท ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๔๒ แจ้งผู้ฟ้องคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติให้มีการเปลี่ยนแปลงฐานรากเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๒ โดยไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีการตกลงแก้ไขในสัญญาดังกล่าวตามข้อ ๑๓๖ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่เมื่อพิจารณาจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้อนุมัติให้มีการเปลี่ยนแปลงฐานรากดังกล่าวย่อมเป็นเหตุให้มีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการก่อสร้างฐานรากดังกล่าว ซึ่งค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงฐานรากจะต้องเป็นค่าใช้จ่ายในช่วงระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีได้รู้ถึงการอนุมัติให้มีการเปลี่ยนแปลงฐานรากดังกล่าว และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชี้แจงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ให้คณะกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานก่อสร้างตรวจสอบยืนยันการประมาณการค่าใช้จ่ายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แล้วปรากฏว่าคณะกรรมการตรวจการจ้างและผู้ควบคุมงานก่อสร้างได้ตรวจสอบยืนยันตามประมาณการดังกล่าว ประกอบกับนาย ป. ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ประเภทสามัญวิศวกร สาขาวิศวกรรมโยธา ซึ่งเป็นผู้คิดคำนวณการออกแบบคานยึดและฐานรากอาคารพิพาทได้ทำการตรวจสอบและยืนยันเนื้องานที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำการก่อสร้างจริงในส่วนของฐานรากที่เพิ่มขึ้นตามตารางเปรียบเทียบกับการเปลี่ยนแปลงฐานรากที่เพิ่มขึ้น คิดเป็นเงินจำนวน ๘๔,๘๘๐ บาท และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบราคาการเปลี่ยนแปลงฐานรากอาคารเรียน ๓๑๘ ล/๓๘ (พิเศษ) ระหว่างผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กับผู้ฟ้องคดี มีความแตกต่างกัน แต่ข้อเท็จจริงในสำนวนคดีไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งการคำนวณค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงฐานรากดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง และตามคำอุทธรณ์ก็ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งว่าการคำนวณค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองนั้นว่าไม่ถูกต้องอย่างไร กรณีจึงยอมถือได้ว่าค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงฐานรากเป็นเงินจำนวน ๘๔,๘๘๐ บาท เท่านั้น ส่วนดอกเบี้ยในระหว่างผิดนัดเมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๙ พฤษภาคม ๒๕๔๓ ทวงถามให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระเงินค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงฐานรากเพิ่มขึ้นครั้งแรก แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยังไม่ชำระเงินจำนวนดังกล่าว จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ในวันดังกล่าว และจะต้องชำระดอกเบี้ยตั้งแต่วันผิดนัดการชำระหนี้ตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชดใช้เงินค่าใช้จ่ายในการเปลี่ยนแปลงฐานะรากให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๒/๒๕๕๒)

๑.๑๐ การขอให้ชดใช้ค่าเสียหายตามหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องในหนี้ที่เกิดจากสัญญาทางปกครอง

การโอนสิทธิเรียกร้องต้องทำเป็นหนังสือจึงจะสมบูรณ์ และการโอนนั้นจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้กฎหมายหรือบุคคลภายนอกได้แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ หรือลูกหนี้นยินยอมด้วยในการโอนนั้นโดยได้ทำคำบอกกล่าวหรือความยินยอมเป็นหนังสือ โดยไม่จำเป็นต้องลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน ดังนั้น การโอนสิทธิเรียกร้องที่ได้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนฝ่ายเดียวจึงเป็นการสมบูรณ์หาจำต้องลงลายมือชื่อผู้รับโอนด้วยไม่ ทั้งภายหลังจากนั้นผู้โอนสิทธิเรียกร้องหาสิทธิที่จะเพิกถอนการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวได้ไม่

สรุปข้อเท็จจริง

องค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ได้ทำสัญญาเลขที่ ๑๗/๒๕๔๕ จ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ทำงานก่อสร้างอาคารสำนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และทำสัญญาเลขที่ ๗/๒๕๔๗ จ้างทำงานตกแต่งภายในอาคารดังกล่าวพร้อมจัดหาครุภัณฑ์ประจำห้องต่างๆ หลังจากทำสัญญาแต่ละฉบับแล้ว ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ได้ทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในการรับชำระหนี้ค่าจ้างก่อสร้างอาคารจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จำนวน ๕๖,๐๓๐,๐๐๐ บาท ให้แก่ผู้ฟ้องคดี และทำสัญญาฉบับลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ โอนสิทธิเรียกร้องในการรับชำระหนี้ค่าจ้างตกแต่งอาคารจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. กับผู้ฟ้องคดีตามสัญญาทั้งสองฉบับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ทราบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้ทราบเรื่องการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวแล้ว และได้ชำระเงินค่าจ้างตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีตลอดมา แต่ต่อมาห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แจ้งไปยังผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ว่าขอยกเลิกสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องการชำระหนี้ค่าจ้างก่อสร้างอาคารตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องทั้งสองฉบับ โดยขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชำระหนี้ค่าจ้างตกแต่งอาคารส่วนที่เหลือให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จึงชำระหนี้ค่าจ้างตกแต่งอาคารส่วนที่เหลือให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. รวมเป็นเงิน ๕,๙๗๘,๕๔๙.๗๙ บาท ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เจ็ดทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย จึงนำคดี

มาฟ้องต่อศาล เพื่อขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าจ้างตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แบบพิธีการโอนหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงตามมาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติว่า การโอนหนี้ อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้น ถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าไม่สมบูรณ์ อนึ่ง การโอนหนี้ นั้นท่านว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้ หรือบุคคลภายนอกได้แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือลูกหนี้จะไดยินยอมด้วยในการโอนนั้น คำบอกกล่าวหรือความยินยอมเช่นว่านี้ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือ จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖^{๑๔} บัญญัติแต่เพียงว่า การโอนสิทธิเรียกร้องต้องทำเป็นหนังสือจึงจะสมบูรณ์ และการโอนนั้นจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือลูกหนียินยอมด้วยในการโอนนั้นโดยได้ทำคำบอกกล่าวหรือความยินยอมเป็นหนังสือ มิได้บัญญัติว่าหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องนั้นจะต้องลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน ดังนั้น การโอนสิทธิเรียกร้องที่ได้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนฝ่ายเดียวจึงเป็นการสมบูรณ์หาจำต้องลงลายมือชื่อผู้รับโอนด้วยไม่ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ได้ทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินเป็นหนังสือลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ โอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างตามสัญญาจ้างทำงานตกแต่งภายในอาคารสำนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ สัญญาเลขที่ ๙/๒๕๔๗ แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๑๓,๔๔๗,๙๐๙ บาท โดยมีหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. เป็นผู้ลงลายมือชื่อและประทับตราของห้างในฐานะผู้โอน ฝ่ายผู้ฟ้องคดีมีกรรมกรรมมีอำนาจลงลายมือชื่อแทนผู้ฟ้องคดี เป็นผู้ลงลายมือชื่อและประทับตราของผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับโอน และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันเดียวกันแจ้งการโอนสิทธิเรียกร้องในการรับเงินดังกล่าวต่อนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดยะลา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) เพื่อทราบและขอให้มีหนังสือยืนยันรับทราบการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าว ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้มีหนังสือถึงผู้ฟ้องคดีแจ้งว่าได้รับทราบการโอนสิทธิเรียกร้องการรับเงินดังกล่าว และหลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ก็ได้ชำระเงินตามสัญญาบางส่วนให้แก่ผู้ฟ้องคดีแล้วนั้น เห็นว่า เมื่อการโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างผู้ฟ้องคดี

^{๑๔} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๓๐๖ การโอนหนี้อันจะพึงต้องชำระแก่เจ้าหนี้คนหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงนั้นถ้าไม่ทำเป็นหนังสือ ท่านว่าไม่สมบูรณ์ อนึ่งการโอนหนี้ นั้นท่านว่าจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือลูกหนี้จะไดยินยอมด้วยในการโอนนั้น คำบอกกล่าวหรือความยินยอมเช่นว่านี้ท่านว่าต้องทำเป็นหนังสือ

ถ้าลูกหนี้ทำให้พอแก่ใจผู้โอนด้วยการใช้เงิน หรือด้วยประการอื่นเสียแต่ก่อนได้รับบอกกล่าว หรือก่อนได้ตกลงให้โอนไซ้ ลูกหนี้นั้นก็ป็นอันหลุดพ้นจากหนี้

กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ได้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างดังกล่าวในฐานะผู้โอนโดยถูกต้องแล้ว ดังนั้น การโอนสิทธิเรียกร้องตามหนังสือสัญญาลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๔๖ ให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงมีผลสมบูรณ์และมีผลผูกพันห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แล้วกรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับโอนจะลงลายมือชื่อครบถ้วนถูกต้องตามหนังสือรับรองการจดทะเบียนบริษัทหรือไม่ และเมื่อสิทธิเรียกร้องของห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ในการรับเงินค่าจ้างจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ตกเป็นของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่นั้นแล้ว ห้างหุ้นส่วนฯ ดังกล่าวย่อมหมดสิทธิที่จะรับเงินค่าจ้างดังกล่าวอีกต่อไป ทั้งภายหลังจากนั้นห้างดังกล่าวหาสิทธิที่จะเพิกถอนการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวได้ไม่ ดังนั้น หนังสือขอยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้อง ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๔๗ ที่แจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ จ่ายเงินค่าจ้างในนามห้างดังกล่าวโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดีนั้นจึงหาผลแต่อย่างใดไม่ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ชำระเงินจำนวน ๒๓,๕๘๒,๑๒๐.๗๔ บาท และชำระดอกเบี้ยแก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๑/๒๕๕๒)

สัญญากิจการร่วมค้าเป็นเพียงข้อตกลงในการร่วมกันดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งของคู่สัญญาตามที่ตกลงกันเท่านั้น มิได้ส่งผลทำให้คู่สัญญาแต่ละฝ่ายสิ้นสิทธิหรือเสรีภาพในการประกอบกิจการทางธุรกิจหรือการทำนิติกรรมอื่นใดในนามของตนเองต่างหากจากกิจการร่วมค้าแต่อย่างใด การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งจดทะเบียนเป็นบริษัทมหาชนจำกัดได้ทำสัญญากิจการร่วมค้ากับอีกนิติบุคคลหนึ่งโดยเปิดเผย และนิติบุคคลนั้นได้ทำสัญญาจ้างพิพาทกับผู้ถูกฟ้องคดีในนามของนิติบุคคลเอง มิใช่ในนามกิจการร่วมค้ากับผู้ฟ้องคดี การที่นิติบุคคลดังกล่าวได้ตกลงโอนสิทธิเรียกร้องเงินค่าจ้างตามสัญญาจ้างพิพาทให้กับผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่เป็นการแสดงเจตนาหลงและมิใช่เป็นนิติกรรมอำพราง ดังนั้น เมื่อสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างจากหน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างตกเป็นของผู้ฟ้องคดีแล้ว นิติบุคคลดังกล่าวย่อมหมดสิทธิที่จะรับเงินค่าจ้างนั้นอีกต่อไป

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลพะวง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ทำสัญญาจ้างห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ก่อสร้างลานค้าชุมชนเพื่อการเกษตรและการประมงเป็นเงินทั้งสิ้นจำนวน ๒๔,๕๐๐,๐๐๐ บาท โดยแบ่งการชำระหนี้ออกเป็น ๖ งวด ในวันเดียวกันห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ได้ทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องในเงินค่าจ้างตามสัญญาจ้างดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี และผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ชำระเงินตามสัญญาจ้างงวดที่ ๑ ถึงงวดที่ ๔ ให้แก่

ผู้ฟ้องคดีเรื่อยมา แต่ต่อมาห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีขอยกเลิกสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องที่มีอยู่กับผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีได้อนุมัติโดยมิได้มีการแจ้งหรือสอบถามข้อเท็จจริงจากผู้ฟ้องคดี และหลังจากนั้นก็ไม่ได้ชำระเงินตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีอีก โดยได้ชำระเงินสองงวดสุดท้าย ให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. แทนเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนเสียหาย ไม่ได้รับเงินตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องตามสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีให้การต่อสู้ว่าได้ชำระหนี้ในงวดที่ ๑ ถึง ๔ ให้แก่นาง ว. ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจจากผู้ฟ้องคดีให้รับเงินค่าจ้างจากผู้ถูกฟ้องคดี โดยที่นาง ว. เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ด้วยในขณะเดียวกันและทางห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. เคยดำเนินกิจการร่วมค้ากับผู้ฟ้องคดีในการรับเหมาก่อสร้างในโครงการอื่นโดยมอบอำนาจให้นาง ว. ดำเนินการเช่นเดียวกับในคดีนี้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นเจตนาหลงและเป็นการทำนิติกรรมอำพราง และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีชำระหนี้ทั้งหมดทุกงวดให้แก่ นาง ว. นี้จึงเป็นอันระงับแล้ว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ บัญญัติแต่เพียงว่าการโอนสิทธิเรียกร้องต้องทำเป็นหนังสือจึงจะสมบูรณ์ และการโอนนั้นจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้ แต่เมื่อได้บอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้หรือลูกหนี้นยอมด้วยในการโอนนั้น โดยได้ทำคำบอกกล่าวหรือความยินยอมเป็นหนังสือ มิได้บัญญัติว่าหนังสือโอนสิทธิเรียกร้องนั้นจะต้องลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน ดังนั้น การโอนสิทธิเรียกร้องที่ได้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อผู้โอนฝ่ายเดียวจึงเป็นการสมบูรณ์หาจำเป็นต้องลงลายมือชื่อผู้รับโอนด้วยไม่ เมื่อการโอนสิทธิเรียกร้องระหว่างผู้ฟ้องคดีกับห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ได้ทำเป็นหนังสือลงลายมือชื่อนาง ว. หุ้นส่วนผู้จัดการของห้างดังกล่าวในฐานะผู้โอนโดยถูกต้องแล้ว การโอนสิทธิเรียกร้องให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงมีผลสมบูรณ์และมีผลผูกพันทางห้าง ผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ฟ้องคดีตามมาตรา ๓๐๖ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว กรณีไม่จำเป็นต้องพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้รับโอนจะลงลายมือชื่อครบถ้วนถูกต้องหรือไม่ และเมื่อสิทธิเรียกร้องของห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างจากผู้ถูกฟ้องคดีตกเป็นของผู้ฟ้องคดีตั้งแต่นั้นแล้ว ห้างดังกล่าวย่อมหมดสิทธิที่จะรับเงินค่าจ้างดังกล่าวอีกต่อไป ทั้งภายหลังจากนั้นห้างดังกล่าวหาสิทธิที่จะเพิกถอนการโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวได้ไม่ ดังนั้น หนังสือขอยกเลิกการโอนสิทธิเรียกร้องที่ห้างดังกล่าวแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินค่าจ้างในนามห้างดังกล่าวโดยมิได้รับความยินยอมจากผู้ฟ้องคดีนั้นจึงหาผลแต่อย่างใดไม่

ผู้ฟ้องคดีจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทมหาชนจำกัด มีวัตถุประสงค์หลายประการรวมทั้งการประกอบธุรกิจรับจ้างก่อสร้าง ซึ่งในการประกอบธุรกิจหรือกิจการเช่นว่านี้ ผู้ฟ้องคดีย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการโดยเลือกรูปแบบการกระทำ นิติกรรมสัญญากับบุคคลหรือนิติบุคคลอื่นได้ตามความประสงค์ แต่ทั้งนี้ต้องไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และถึงแม้ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญากิจการร่วมค้ากับ ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ไว้ก็ตาม แต่ก็ไม่มีกฎหมายหรือข้อกำหนดของสัญญาข้อใดที่ห้ามผู้ฟ้องคดีประกอบธุรกิจหรือกระทำนิติกรรมอื่นในนามของผู้ฟ้องคดีเอง เพราะเหตุว่าสัญญากิจการร่วมค้าเป็นเพียงข้อตกลงในการร่วมกันดำเนินกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งของคู่สัญญาตามที่ตกลงกันเท่านั้น มิได้ส่งผลทำให้คู่สัญญาแต่ละฝ่ายสิ้นสิทธิหรือเสรีภาพในการประกอบกิจการทางธุรกิจหรือการดำเนินนิติกรรมอื่นใดในนามของตนเองต่างหากจากกิจการร่วมค้าแต่อย่างใด อีกทั้ง การที่ผู้ฟ้องคดีได้ทำสัญญากิจการร่วมค้ากับห้างดังกล่าวโดยเปิดเผย ดังปรากฏหลักฐานเป็นสัญญาจัดตั้งกิจการร่วมค้า โดยมีการยื่นคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มต่อสรรพากรพื้นที่สาขาหาดใหญ่ในนามของกิจการร่วมค้าดังกล่าว ทั้งยังปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้เข้าทำสัญญากับองค์การบริหารส่วนจังหวัดสตูลในนามของกิจการร่วมค้าเช่นกัน ดังนั้น หากผู้ฟ้องคดีประสงค์จะใช้รูปแบบของกิจการร่วมค้าดังกล่าวในการเข้าทำสัญญากับผู้ถูกฟ้องคดีก็สามารถกระทำได้โดยเปิดเผย จึงไม่มีเหตุผลใดที่ผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้การทำสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องเพื่ออำพรางกิจการร่วมค้าดังกล่าว เมื่อสัญญาจ้างก่อสร้างที่ทำขึ้นระหว่างผู้ถูกฟ้องคดี กับห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ดังกล่าวในฐานะผู้รับจ้างได้กระทำในนามของห้างเอง มิใช่กระทำในฐานะกิจการร่วมค้ากับผู้ฟ้องคดี การที่ห้างดังกล่าวได้ตกลงโอนสิทธิเรียกร้องเงินค่าจ้างตามสัญญาก่อสร้างดังกล่าวให้กับผู้ฟ้องคดี จึงมิใช่เป็นการแสดงเจตนาหลงและมิใช่เป็นนิติกรรมอำพรางดังที่ผู้ถูกฟ้องคดีอ้างมา ดังนั้น เมื่อสิทธิเรียกร้องในการรับเงินค่าจ้างก่อสร้างจากผู้ถูกฟ้องคดีของห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. ตกเป็นของผู้ฟ้องคดีโดยชอบแล้ว ห้างดังกล่าวย่อมหมดสิทธิที่จะรับเงินจำนวนดังกล่าวอีกต่อไป ทั้งผู้ถูกฟ้องคดีก็ไม่มี ความผูกพันที่จะต้องจ่ายค่าจ้างแก่ห้างดังกล่าว และเมื่อผู้ฟ้องคดีได้มอบอำนาจให้นาง ว. รับเงินค่าจ้างในส่วนของงานงวดที่ ๑ ถึง ๔ เท่านั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชำระเงินค่าจ้างทั้งสองงวดไปให้แก่ นาง ว. ไป จึงมิใช่การชำระให้แก่ผู้ฟ้องคดี กรณีไม่อาจถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ชำระหนี้ครบถ้วนแล้ว และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดียังมีได้ชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดีครบถ้วน หนี้ตามสัญญาโอนสิทธิเรียกร้องดังกล่าวย่อมหาระงับไปไม่ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าจ้างสองงวดสุดท้ายให้แก่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห. จึงเป็นการผิดสัญญาโอนสิทธิเรียกร้อง จำต้องชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้เงินค่าจ้างสองงวดสุดท้ายและชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๐/๒๕๕๒)

๑.๑๑ การจ่ายเงินค่าจ้างตามสัญญา

เมื่อผู้รับจ้างได้ทำงานแล้วเสร็จและส่งมอบงานตามสัญญาให้แก่หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างแล้ว ผู้ว่าจ้างต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างตามสัญญา การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ว่าจ้างอนุมัติใช้เงินอุดหนุนราชการในการจ้างทำงานโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ นั้น เป็นเรื่องการบริหารงานภายในหน่วยงานทางปกครองที่จะต้องไปว่ากล่าวกันเอง หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างไม่อาจยกระเบียบดังกล่าวขึ้นอ้างเพื่อตัดสิทธิตามสัญญาของเอกชนคู่สัญญาซึ่งเป็นบุคคลภายนอก

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่นายอำเภอบางสะพานน้อยใช้เงินในอำนาจหน้าที่ของนายอำเภอเพื่อดำเนินการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ ด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ดำเนินการซ่อมแซมสิ่งสาธารณประโยชน์ซึ่งเป็นถนนจำนวน ๑๔ สาย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยนายอำเภอบางสะพานน้อยได้ทำสัญญาจ้างผู้ฟ้องคดีให้ทำการซ่อมแซมถนนลูกรังจำนวน ๔ สาย เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการแล้วเสร็จและส่งมอบงานแล้วคณะกรรมการตรวจการจ้างตรวจรับว่าทำงานถูกต้องเรียบร้อยสมควรให้เบิกจ่ายค่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดี ต่อมานายอำเภอบางสะพานน้อยได้ส่งเรื่องการขอเบิกเงินที่ได้อนุมัติให้ใช้เงินอุดหนุนราชการไปยังผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าซ่อมแซมถนนที่เสียหาย แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุมัติจ่ายเงินให้โดยแจ้งให้นายอำเภอบางสะพานน้อยทราบว่าอำเภอบางสะพานน้อยได้อนุมัติใช้เงินอุดหนุนราชการไปก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศให้เป็นภัยพิบัติฉุกเฉิน ซึ่งผิดหลักเกณฑ์ในสาระสำคัญของระเบียบกระทรวงการคลังฯ กำหนด อำเภอบางสะพานน้อยจึงได้มีหนังสือชี้แจงและได้ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทบทวนคำวินิจฉัยที่ไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงิน ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งต่ออำเภอบางสะพานน้อยว่าไม่อาจเบิกจ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ได้ให้ทางอำเภอขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป ผู้ฟ้องคดีจึงยังมีได้รับค่าจ้างจากการทำงานดังกล่าว ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าจ้างตามบันทึกตกลงจ้างเหมาดังกล่าวพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่านายอำเภอบางสะพานน้อยอนุมัติใช้เงินอุดหนุนราชการโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ จึงไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินได้นั้น เห็นว่าระเบียบดังกล่าวเป็นเรื่องการบริหารงานภายในหน่วยงานทางปกครอง การที่นายอำเภอบางสะพานน้อยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองไม่ปฏิบัติตามระเบียบ

จึงเป็นเรื่องที่หน่วยงานทางปกครองจะต้องไปว่ากล่าวกันเองกับนายอำเภอบางสะพานน้อย ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจกระเบียดตั้งกล่าวขึ้นอ้างทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ได้รับผลกระทบ ทั้งการงานที่นายอำเภอบางสะพานน้อยจ้างให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก็สำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน จึงไม่มีเหตุผล ที่จะได้รับการงานที่ว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีทำไปโดยไม่ต้องเสียค่าจ้างอันเป็นค่าตอบแทน ผู้ถูกฟ้องคดี จึงไม่อาจกระเบียดกระทรวงการคลังฯ ขึ้นเป็นข้อต่อสู้เพื่อตัดสิทธิตามสัญญาของผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงิน พร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดีให้เสร็จสิ้นภายในหกสิบวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษา ศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๔/๒๕๕๒)

เมื่อเอกชนผู้รับจ้างได้ดำเนินการตามสัญญาจ้างจนเสร็จสมบูรณ์แล้ว หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างย่อมมีหน้าที่ต้องจ่ายเงินค่าจ้างให้แก่ผู้รับจ้างตามสัญญา โดยไม่อาจอ้างเหตุการณ์บริหารงานภายในเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินต่องบประมาณที่ไม่ชอบ มาใช้เป็นข้ออ้างในการปฏิเสธไม่จ่ายค่าจ้างแก่ผู้รับจ้างซึ่งเป็นคู่สัญญา

สรุปข้อเท็จจริง

จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยนายอำเภอบางสะพานน้อย ผู้รับมอบอำนาจตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้ทำการซ่อมแซมถนนจำนวน ๘ สาย ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุน้ำท่วม เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทำการซ่อมแซมถนนลูกครึ่งทั้ง ๘ สาย เสร็จบริบูรณ์ภายในกำหนด และคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ทำการตรวจรับไว้แล้ว อำเภอ บางสะพานน้อยได้ส่งเรื่องการขอเบิกเงินที่ได้อนุมัติให้ใช้เงินทดรองราชการไปยังผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อนำไปจ่ายเป็นค่าซ่อมแซมถนนดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุมัติจ่ายเงินให้ โดยแจ้งว่า อำเภอบางสะพานน้อยได้อนุมัติใช้เงินทดรองราชการไปก่อนที่ผู้ถูกฟ้องคดีประกาศให้เป็น ภัยพิบัติฉุกเฉิน ซึ่งผิดหลักเกณฑ์ในสาระสำคัญที่ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรอง ราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนด อำเภอบางสะพานน้อย ได้มีหนังสือขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทบทวนคำวินิจฉัยที่ไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งต่ออำเภอบางสะพานน้อยว่าไม่อาจเบิกจ่ายเงินทดรองราชการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติให้ได้ ให้อำเภอบางสะพานน้อยขอสนับสนุนงบประมาณ จากหน่วยงานอื่นๆ ต่อไป ต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ติดตามทวงถามเงินค่าจ้างจากนายอำเภอ บางสะพานน้อย จึงได้รับแจ้งว่าผู้ถูกฟ้องคดีไม่อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินทดรองราชการ ผู้ฟ้องคดี

จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินค่าจ้างดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ถูกฟ้องคดีโดยนายอำเภอบางสะพานน้อย ผู้รับมอบอำนาจตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ ได้ว่าจ้างผู้ฟ้องคดีให้ทำการซ่อมแซมถนนจำนวน ๘ สาย ที่ได้รับความเสียหายจากเหตุน้ำท่วม เมื่อผู้ฟ้องคดีได้ทำการซ่อมแซมถนนลูกรังทั้ง ๘ สายเสร็จบริบูรณ์ภายในกำหนด และคณะกรรมการตรวจการจ้างได้ทำการตรวจรับไว้แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องจ่ายค่าจ้างซ่อมแซมถนนทั้ง ๘ สายดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๐๒ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และแม้ในกรณีนี้ นายอำเภอบางสะพานน้อย ได้อนุมัติใช้เงินทดรองราชการโดยไม่ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๔๖ แต่ระเบียบดังกล่าวเป็นเรื่องการบริหารงานภายในหน่วยงานทางปกครอง การที่นายอำเภอบางสะพานน้อยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานทางปกครองไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ เป็นเรื่องที่หน่วยงานทางปกครองจะต้องไปว่ากล่าวกันเองกับนายอำเภอบางสะพานน้อย ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจยกระเบียบดังกล่าวขึ้นอ้างทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้รับผลกระทบ ทั้งการงานที่นายอำเภอบางสะพานน้อยจ้างให้ผู้ฟ้องคดีดำเนินการก็สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน จึงไม่มีเหตุผลที่จะได้รับการงานที่ว่าจ้างให้ผู้ฟ้องคดีทำไปโดยไม่ต้องเสียค่าจ้างอันเป็นค่าตอบแทน พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีจำนวน ๕๙๐,๗๖๒ บาท พร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวนับแต่วันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ เป็นต้นไป จนกว่าจะชำระเสร็จ ทั้งนี้ ให้ชำระให้เสร็จสิ้นภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด และให้คืนค่าธรรมเนียมศาลทั้งหมดให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๖/๒๕๕๒)

^๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๐๒ อันสินจ้างนั้นพึงใช้ให้เมื่อรับมอบการที่ทำ

๒. กรณีเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา

๒.๑ การมีผลผูกพันของสัญญาทุนการศึกษา

เมื่อผู้รับทุนเป็นผู้ที่ผ่านหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกให้ไปศึกษาต่อแล้ว และผู้รับทุนสมัครใจทำสัญญาพิพาทผูกพันตนเพื่อกลับมาปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของผู้ให้ทุนหรือหน่วยงานของทางราชการอื่นเพื่อใช้ทุนที่ได้รับ จึงถือไม่ได้ว่าผู้รับทุนสำคัญผิดในสาระสำคัญของสัญญาเกี่ยวกับสิทธิของตนซึ่งทำให้นิติกรรมตกเป็นโมฆะตามมาตรา ๑๕๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่ประการใด รวมทั้งผู้รับทุนก็ได้ปฏิเสธว่าตนได้รับเงินทุนการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ค่าตัวโดยสาร เงินค่าใช้จ่ายประจำตัว ค่าการศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในระหว่างที่ศึกษา ณ ต่างประเทศ จึงถือได้ว่าผู้รับทุนได้ยอมรับความถูกต้องและความมีอยู่ของสัญญา อีกทั้งยังได้เข้ารับประโยชน์ตามสัญญาไปโดยครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ผู้รับทุนจึงต้องผูกพันตามสิทธิหน้าที่ของตนในสัญญาพิพาท

สรุปข้อเท็จจริง

อดีตนักเรียนนายร้อยตำรวจของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้รับความพัฒนาอาจารย์ตามแผนพัฒนาอาจารย์ในโครงการพัฒนาการศึกษาวิชาการตำรวจของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ โดยได้รับอนุมัติให้ลาไปศึกษาต่อระดับปริญญาตรี สาขาวิชากระบวนการยุติธรรม วิชาเอกตำรวจ ณ มหาวิทยาลัยมิชิแกนสเตท ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ฟ้องคดี) มีข้อตกลงกับสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (สำนักงาน ก.พ.) เกี่ยวกับการส่งค่าใช้จ่ายและการขอฝากข้าราชการตำรวจผู้รับทุนกรมตำรวจ (ทุนประเภท ๑ ก) เป็นนักเรียนในความดูแลของสำนักงาน ก.พ. ในการนี้ผู้ถูกฟ้องคดีได้ทำสัญญาขอข้าราชการที่ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศให้ไว้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยมีสาระสำคัญดังนี้คือ เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีสำเร็จการศึกษาหรือฝึกอบรม ทั้งนี้ ไม่ว่าการศึกษาหรือฝึกอบรมจะสำเร็จหรือไม่ หรือผู้ถูกฟ้องคดีถูกเรียกตัวกลับ ผู้ถูกฟ้องคดีสัญญาว่าจะรับราชการต่อไปในกรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย หรือในกระทรวง ทบวง กรมอื่น ตามที่ทางราชการเห็นสมควรเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองเท่าของระยะเวลาที่ได้รับทุนหรือที่ได้รับเงินเดือน รวมทั้งเงินเพิ่ม ทั้งนี้ สุดแต่เวลาใดจะมากกว่ากัน และในกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีผิดสัญญาหรือผู้ถูกฟ้องคดีไม่กลับมารับราชการด้วยเหตุใดๆ ผู้ถูกฟ้องคดีจะชดเชยคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งทุนและหรือเงินเดือนรวมทั้งเงินเพิ่มและหรือเงินอื่นใดทั้งสิ้นที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับจากทางราชการในระหว่างเวลาที่ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาหรือฝึกอบรม นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีจะจ่ายเงินเป็นเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี

อีกสองเท่าของเงินที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะต้องชดใช้คืน และหากผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชำระรวมให้ คิดดอกเบี้ยจากเงินที่ยังมิได้ชำระอีกในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปีด้วย ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้เดินทางไปศึกษาต่อตามที่ได้รับทุน แต่เมื่อครบกำหนดเวลาที่ได้รับอนุญาตให้ลาศึกษาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ได้มารายงานตัวเพื่อปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบ ต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งสำนักงาน ดูแลนักเรียนในต่างประเทศ (สน.ช) สำนักงาน ก.พ. และมีหนังสือถึงโรงเรียนนายร้อยตำรวจ ขออนุมัติลาศึกษาต่อในสาขาอื่นต่ออีก ๒ ปี โรงเรียนนายร้อยตำรวจได้ตรวจสอบแล้วพบว่า ผู้ถูกฟ้องคดีสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีไปแล้ว ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการขออนุมัติศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่าที่ได้รับอนุมัติไว้เดิมยังไม่ผ่านการอนุมัติจาก กระทรวงมหาดไทย สำนักงาน ก.พ. โดยพิจารณาร่วมกันระหว่างกองการต่างประเทศ สำนักงาน กำลังพล และโรงเรียนนายร้อยตำรวจ จึงเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีผิดสัญญา ผู้ฟ้องคดีจึงได้มีหนังสือ แจ้งผู้ถูกฟ้องคดีให้รับผิดตามสัญญา โดยชดใช้เงินที่ทุนที่ได้รับไปพร้อมทั้งเบี้ยปรับ ผู้ถูกฟ้องคดี และผู้ค้ำประกันเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีนี้มาฟ้องต่อศาล ผู้ถูกฟ้องคดีให้การต่อสู้ว่า การที่ โรงเรียนนายร้อยตำรวจมีหนังสือถึงอธิบดีกรมตำรวจเพื่อขอยกเว้นคุณสมบัติของผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อให้ไปศึกษา ณ ต่างประเทศตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมีเจตนาทำสัญญาชดใช้ทุน ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับอนุมัติให้ยกเว้นคุณสมบัติ สัญญาที่ได้ทำไว้แล้วต้องตกไปโดยผล ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบดังกล่าว สัญญาชดใช้ทุนของผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจดำเนินการต่อไปได้ เมื่อภายหลังจากทำสัญญาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีตกเป็นผู้นขาดคุณสมบัติตามข้อ ๑๐ แห่งระเบียบ ดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงพ้นภาระผูกพันเพราะไม่สามารถปฏิบัติตามได้ โดยมีสาเหตุจากความผิด ของผู้ถูกฟ้องคดี การแสดงเจตนาของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการแสดงเจตนาโดยสำคัญผิด เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะได้รับการยกเว้นคุณสมบัติเฉพาะราย แต่เมื่อ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับการยกเว้นสัญญาดังกล่าวจึงไม่อาจดำเนินการได้และเป็นโมฆะ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาสัญญาระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถูกฟ้องคดี มีชื่อสัญญาว่า “สัญญา ของข้าราชการที่ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศ” โดยผู้ฟ้องคดีอยู่ในฐานะผู้รับสัญญา และผู้ถูกฟ้องคดีอยู่ในฐานะผู้ให้สัญญา ซึ่งข้อความในสัญญาได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อ ของผู้ถูกฟ้องคดีโดยไม่มีการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการรับราชการของผู้ถูกฟ้องคดีแต่อย่างใด จึงอนุมานได้ว่าในขณะที่ทำสัญญาผู้ถูกฟ้องคดีย่อมรู้วาทนเองไม่ได้มีฐานะเป็นข้าราชการตำรวจ หรือข้าราชการอื่นใด แต่รู้ว่าตนมีฐานะเป็นนักเรียนนายร้อยตำรวจ เพียงแต่รอการอนุมัติ ให้ได้รับการยกเว้นคุณสมบัติเฉพาะรายให้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบ ว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ และ

เนื่องจากในขณะที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับการคัดเลือกผู้ถูกฟ้องคดีมิได้เป็นข้าราชการตำรวจระดับ ๒ ขึ้นไป และมีวันรับราชการไม่ถึง ๑ ปี ซึ่งคณะกรรมการกำหนดโครงการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ (ก.ข.ต.) ยังมีได้พิจารณาแยกแยะให้ และเมื่อพิจารณาระเบียบกรมตำรวจว่าด้วยการให้ข้าราชการตำรวจและนักเรียนนายร้อยตำรวจรับทุนไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญชาวต่างประเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา วิชาการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๓๘ ในข้อ ๓ ได้ให้นิยามความหมายของคำว่า ผู้รับทุน หมายความว่า ผู้รับทุนพัฒนาอาจารย์และให้ความหมายรวมถึงข้าราชการตำรวจหรือนักเรียนนายร้อยตำรวจที่ผ่านการคัดเลือกซึ่งประสงค์จะขอรับทุนพัฒนาอาจารย์ตามโครงการพัฒนาการศึกษา วิชาการตำรวจด้วย ประกอบกับข้อ ๘ ของระเบียบดังกล่าวได้กำหนดวิธีการและหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกนักเรียนนายร้อยตำรวจไปศึกษาชั้นปริญญาตรี ณ ต่างประเทศ โดยทุนพัฒนาอาจารย์ ประเภท ก ผู้รับทุนต้องสมัครใจทำสัญญาผูกพัน เพื่อกลับมาปฏิบัติหน้าที่อาจารย์ประจำภาควิชาดใช้ทุนตามแผนพัฒนาอาจารย์ในโครงการพัฒนาการศึกษา วิชาการตำรวจแล้ว จะเห็นได้ว่าแม้ในสัญญาพิพาทจะระบุว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาหรือฝึกอบรม ณ ต่างประเทศด้วยทุนประเภท ๑ (ก) ตามระเบียบว่าด้วยการให้ข้าราชการไปศึกษา ฝึกอบรม และดูงาน ณ ต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๑๒ และ ก.ข.ต. จะยังไม่ได้พิจารณาเพื่ออนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับการยกเว้นคุณสมบัติเฉพาะรายได้ไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศ ตามข้อ ๑๐ ของระเบียบฉบับดังกล่าว ก็ไม่ได้ทำให้ผู้ถูกฟ้องคดีตกเป็นผู้เสียสิทธิหรือขาดคุณสมบัติในการได้รับทุนไปศึกษาต่อ ณ ต่างประเทศแต่ประการใด เนื่องจากในขณะที่ทำสัญญาพิพาท ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้อยู่ในฐานะของข้าราชการที่อยู่ในบังคับตามระเบียบฉบับดังกล่าว จึงไม่จำเป็นต้องขอยกเว้นคุณสมบัติต่อ ก.ข.ต. เพื่อพิจารณาอนุมัติเป็นกรณีพิเศษเฉพาะรายได้ในกรณีที่มีเวลา รับราชการไม่ถึง ๑ ปี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีเป็นผู้ที่ผ่านหลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกให้ไปศึกษาต่อ แล้วและผู้ถูกฟ้องคดีสมัครใจทำสัญญาพิพาทผูกพันตนเพื่อกลับมาปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานของผู้ฟ้องคดีหรือหน่วยงานของทางราชการอื่นเพื่อใช้ทุนที่ได้รับจึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีสำคัญผิดในสาระสำคัญของสัญญาเกี่ยวกับสิทธิของตนซึ่งทำให้นิติกรรมตกเป็นโมฆะ ตามมาตรา ๑๕๖^{๑๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แต่ประการใด รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดี ก็มีได้ปฏิเสธว่าตนได้รับเงินทุนการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ค่าตัวโดยสาร เงินค่าใช้จ่าย ประจำตัว ค่าการศึกษา และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในระหว่างที่ศึกษา ณ ต่างประเทศ จึงถือได้ว่า

^{๑๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๑๕๖ การแสดงเจตนาโดยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมเป็นโมฆะ

ความสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญแห่งนิติกรรมตามวรรคหนึ่ง ได้แก่ ความสำคัญผิดในลักษณะของนิติกรรม ความสำคัญผิดในตัวบุคคลซึ่งเป็นคู่กรณีแห่งนิติกรรมและความสำคัญผิดในทรัพย์สินซึ่งเป็นวัตถุแห่งนิติกรรม เป็นต้น

ผู้ถูกฟ้องคดีได้ยอมรับความถูกต้องและความมีอยู่ของสัญญา อีกทั้ง ยังได้เข้ารับประโยชน์ตามสัญญาไปโดยครบถ้วนสมบูรณ์แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องผูกพันตามสิทธิหน้าที่ของตนในสัญญาพิพาทโดยต้องรับผิดชอบใช้เงินและเบี้ยปรับในกรณีที่เกิดสัญญา รวมทั้งดอกเบี้ยในกรณีผิดนัดชำระหนี้ เมื่อสัญญาพิพาทอันเป็นสัญญาประธานไม่ตกเป็นโมฆะและมีผลผูกพันคู่สัญญาแล้ว สัญญาค้ำประกันที่ได้ทำไว้กับผู้ฟ้องคดีอันเป็นสัญญาอุปกรณ์ จึงยังมีผลผูกพันคู่ค้ำประกันด้วย พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ค้ำประกันชดใช้เงินตามสัญญาพร้อมทั้งเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๖/๒๕๕๒)

๒.๒ การกำหนดเบี้ยปรับตามสัญญาทุนการศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การขอระงับการชำระคืนทุนการศึกษาและเบี้ยปรับโดยขอเข้าปฏิบัติราชการชดใช้ทุนแทน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๔ ความรับผิดชอบของผู้ค้ำประกันเกี่ยวกับสัญญาทุนการศึกษา

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำสัญญาค้ำประกันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการลาไปศึกษาจึงต้องผูกพันในการที่จะต้องชำระหนี้ตามสัญญา หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชำระหนี้ให้แก่หน่วยงานทางปกครองคู่สัญญา และการที่สัญญาค้ำประกันได้ระบุไว้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอร่วมรับผิดชอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะลูกหนี้ร่วมแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิที่จะให้หน่วยงานทางปกครองคู่สัญญาไปบังคับชำระหนี้เอาจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อนได้ตามมาตรา ๖๙๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งอนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลาไปศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ต่อเนื่อง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สำเร็จการศึกษาแล้วได้เข้าปฏิบัติราชการที่โรงพยาบาลสระบุรี แต่ต่อมาได้ขอลาออกจากราชการเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่อื่น ผู้ว่าราชการจังหวัดสระบุรีจึงมีคำสั่งลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๖ อนุญาตให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ลาออกจากราชการ โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ จากนั้นผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เบี้ยปรับตามสัญญา

แต่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเพิกเฉย ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำสัญญาลาไปศึกษาหรือฝึกอบรมภายในประเทศให้ไว้แก่ผู้ฟ้องคดี (สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำสัญญาค้ำประกันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการลาไปศึกษาดังกล่าว ดังนั้น จึงต้องผูกพันในการที่จะต้องชำระหนี้ตามสัญญาหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชำระหนี้ให้แก่ผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ อ้างว่าตนเป็นบุคคลภายนอกและไม่ได้เป็นคู่สัญญากับผู้ฟ้องคดี ไม่ต้องรับผิดชอบชำระหนี้ เป็นข้ออ้างที่ไม่อาจรับฟังได้ เมื่อสัญญาค้ำประกันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ทำสัญญาค้ำประกันการลาไปศึกษาหรือฝึกอบรมภายในประเทศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ข้อ ๑ วรรคหนึ่ง ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอร่วมรับผิดชอบในฐานะเป็นลูกหนี้ร่วม กล่าวคือ หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผิดสัญญา ยินยอมชำระหนี้ตามข้อผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญาทันที โดยผู้ฟ้องคดีไม่จำเป็นต้องเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชำระหนี้ก่อนเมื่อคดีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นบุคคลที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เข้าค้ำประกันผิดสัญญาลาไปศึกษาหรือฝึกอบรมภายในประเทศ เนื่องจากได้ปฏิบัติราชการชดใช้ทุนไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในสัญญา และผลของการผิดสัญญาในครั้งนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องชดใช้เงินคืนพร้อมเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้ค้ำประกันจึงต้องรับผิดชอบตามสัญญาค้ำประกันหากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ได้ชดใช้เงินพร้อมเบี้ยปรับให้แก่ผู้ฟ้องคดี เมื่อสัญญาค้ำประกันข้อ ๑ วรรคหนึ่ง ได้ระบุไว้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ขอร่วมรับผิดชอบกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะลูกหนี้ร่วมแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่มีสิทธิที่จะให้ผู้ฟ้องคดีไปบังคับชำระหนี้เอาจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อนได้ตามมาตรา ๖๕๑^{๑๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชำระเงินพร้อมเบี้ยปรับตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดีนับถัดจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระเสร็จภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๑/๒๕๕๒)

^{๑๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๖๕๑ ถ้าผู้ค้ำประกันต้องรับผิดชอบร่วมกับลูกหนี้ ท่านว่าผู้ค้ำประกันยอมไม่มีสิทธิดังกล่าวไว้ในมาตรา ๖๕๘, ๖๕๙ และ ๖๕๐

๒.๕ การงดหรือลดเบี้ยปรับในสัญญาทุนการศึกษา

๒.๕.๑ กรณีที่ศาลวินิจฉัยให้งดหรือลดเบี้ยปรับ

แม้ว่าในกรณีที่ผู้รับทุนการศึกษาได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และถูกปลดออกจากราชการ อันเป็นการกระทำผิดตามสัญญาทุนการศึกษา ซึ่งจะต้องชดใช้เงินทุนคืนให้แก่หน่วยงานทางปกครองคู่สัญญาเป็นจำนวนเงิน ๓ เท่า ของเงินทุนที่ได้รับมาตามข้อ ๑๑ ของสัญญาที่พิพาทก็ตาม แต่เมื่อตามมาตรา ๗๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้หน่วยราชการ ต้องถือปฏิบัติตามระเบียบ ก.พ. ที่ได้ออกใช้บังคับ และเมื่อ ก.พ. ได้ออกระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาข้าราชการพลเรือน โดยการให้ไปศึกษาเพิ่มในประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งข้อ ๑๐ วรรคสอง กำหนดว่า ข้าราชการผู้ใดไม่กลับมาปฏิบัติราชการตามสัญญา ต้องชดใช้เงินเดือน ทุนที่ได้รับระหว่างศึกษาและเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือ กับให้ใช้เงินอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับจำนวนเงินเดือน ทุน และเงินที่ทางราชการ จ่ายช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นเบี้ยปรับแก่ทางราชการอีกด้วย ฉะนั้น ข้อ ๑๑ ของสัญญา พิพาทจึงเป็นข้อกำหนดที่เกินจากข้อกำหนดที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ที่ระเบียบ ก.พ. ได้วางไว้ อันเป็นการเลือกปฏิบัติและไม่เป็นธรรม สมควรนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ ก.พ. มาใช้บังคับแทน คือผู้รับทุนต้องชดใช้ทุนที่ได้รับระหว่างศึกษากับให้ใช้เงินอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับทุนที่จ่ายช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นเบี้ยปรับแก่หน่วยงานทางปกครองคู่สัญญา

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เคยเป็นข้าราชการในสังกัดสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตชุมพร เขตอุดมศักดิ์ ต่อมาได้ทำสัญญาทุนศึกษากับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร (ผู้ฟ้องคดี) เพื่อศึกษาต่อซึ่งสัญญาดังกล่าวกำหนดว่าในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เข้ารับราชการถ้าประพฤติผิดวินัยจนถึงถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ ยินยอมชดใช้เงินทุนคืนให้แก่สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลเป็นจำนวน ๓ เท่าของเงินทุนที่ได้รับจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พร้อมดอกเบี้ยและเงินที่ชดใช้คืนและเบี้ยปรับตามสัญญานี้จะชำระให้ทันทีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล และเพื่อเป็นหลักประกันการปฏิบัติตามสัญญาดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำสัญญาค้ำประกันให้ไว้ต่อผู้ฟ้องคดีด้วยในระหว่างที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับทุนการศึกษาภายนอกเวลาราชการอยู่นั้น ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกจากราชการตามมติของ อ.ก.ค. สถาบัน

เทคโนโลยีราชมงคลเนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลายาวเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีพฤติการณ์แสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการตามมาตรา ๗๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งคณะกรรมการฯ มีมติยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๓ เท่า ของเงินทุนที่รับไปจึงมีหนังสือทวงถามให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และที่ ๒ ชดใช้เงินทุนตามสัญญาผู้ถูกฟ้องคดีทั้ง ๒ เพิกเฉยไม่ยอมชดใช้เงินผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้ง ๒ ร่วมกันหรือแทนกันชดใช้เงินทุนให้แก่ผู้ฟ้องคดีพร้อมดอกเบี้ย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อกรณีรับฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และมีพฤติการณ์แสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ จึงถูกปลดออกจากราชการจึงเป็นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้กระทำผิดตามสัญญาทุนการศึกษา ข้อ ๑๑ ที่ระบุว่า ถ้าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ประพฤติผิดวินัยจนถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการจะต้องชดใช้เงินทุนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงิน ๓ เท่าของเงินทุนที่ได้รับมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องชดใช้เงินทุนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดี และแม้ตามสัญญาการรับทุนดังกล่าว ข้อ ๑๑ จะระบุว่า ต้องใช้ทุนคืนเป็นจำนวนเงิน ๓ เท่าของทุนที่ได้รับมาก็ตาม แต่ตามมาตรา ๗๘ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ หน่วยราชการต้องถือปฏิบัติตามระเบียบ ก.พ. ที่ได้ออกใช้บังคับ เมื่อ ก.พ. ได้ออกระเบียบ ก.พ. ว่าด้วยการพัฒนาข้าราชการพลเรือน โดยการให้ไปศึกษาเพิ่มในประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๐ และให้ใช้บังคับในหน่วยราชการทั่วไปซึ่งเป็นหน่วยราชการฝ่ายพลเรือน ผู้ฟ้องคดีจึงควรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบดังกล่าว ซึ่งข้อ ๑๐ วรรคสอง ของระเบียบ ก.พ. กำหนดว่า ข้าราชการผู้ใดไม่กลับมาปฏิบัติราชการตามสัญญาต้องชดใช้เงินเดือน ทุนที่ได้รับระหว่างศึกษาและเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือกับให้ใช้เงินอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับจำนวนเงินเดือน ทุน และเงินที่ทางราชการจ่ายช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นเบี้ยปรับแก่ทางราชการอีกด้วย ฉะนั้น ข้อ ๑๑ ของสัญญาพิพาทจึงเป็นข้อกำหนดที่ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาเกินจากข้อกำหนดที่กำหนดไว้ในหลักเกณฑ์ที่ระเบียบ ก.พ. ได้วางไว้ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติและไม่เป็นธรรม สมควรนำหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ ก.พ. มาใช้บังคับแทน คือผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องชดใช้ทุนที่ได้รับระหว่างศึกษากับให้ใช้เงินอีกจำนวนหนึ่งเท่ากับทุนที่ผู้ฟ้องคดีจ่ายช่วยเหลือดังกล่าวให้เป็นเบี้ยปรับแก่ทางผู้ฟ้องคดีอีกด้วย ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องชดใช้ทุนที่ได้รับระหว่างศึกษาและเบี้ยปรับเท่ากับทุนดังกล่าว และเนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือแจ้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

และที่ ๒ ทวงถามให้ชำระหนี้ภายในเวลาที่กำหนด ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีทั้ง ๒ ได้รับหนังสือทวงถามดังกล่าวแล้ว แต่ไม่ได้นำเงินไปชำระภายในกำหนดเวลาดังกล่าว จึงตกเป็นผู้ผิดนัดชำระหนี้ตามมาตรา ๒๐๔ วรรคหนึ่ง^{๑๘} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ต้องรับผิดชอบชำระดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ส่วนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ทำสัญญาค้ำประกัน ซึ่งต้องร่วมหรือแทนกันชำระค่าเสียหาย ดังนั้นเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องรับผิดชอบชำระเงินแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องร่วมรับผิดชอบชำระเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีด้วย พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองชดใช้เงินพร้อมเบี้ยปรับตามสัญญาให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๙/๒๕๕๒)

๒.๕.๒ กรณีที่ศาลวินิจฉัยว่าไม่ใช่เหตุให้งดหรือลดค่าปรับ

เบี้ยปรับตามสัญญาเป็นมาตรการลงโทษเพื่อป้องกันไม่ให้ลูกหนี้ทำผิดสัญญาอันจะทำให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหาย ซึ่งกฎหมายให้อำนาจแก่เจ้าหนี้กำหนดเบี้ยปรับกรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามสัญญาได้โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเสียหายอันแท้จริงที่เจ้าหนี้จะได้รับ และแม้ว่าจะไม่ได้รับความเสียหายใดๆ เลย เจ้าหนี้ก็มีสิทธิเรียกเบี้ยปรับที่กำหนดไว้ได้ตามนัยมาตรา ๓๘๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ อย่างไรก็ตาม ถ้าเบี้ยปรับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ซึ่งในการวินิจฉัยจำนวนเบี้ยปรับว่าพอสมควรเพียงใดนั้น ต้องพิเคราะห์ถึงทางได้เสียของเจ้าหนี้ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สินเท่านั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกหนี้ตามสัญญาเป็นการจงใจกระทำผิดสัญญา อันมีผลทำให้เจตนารมณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ต้องการให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำสิ่งที่ได้จากการศึกษามาสอนนักศึกษาไม่บรรลุผล และกระทบกระเทือนต่ออัตราค่าจ้างและการจัดการเรียนการสอนของหน่วยงานทางปกครองต้นสังกัด จึงไม่มีเหตุที่จะลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี

^{๑๘} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๒๐๔ ถ้าหนี้ถึงกำหนดชำระแล้ว และภายหลังแต่นั้นเจ้าหนี้ได้ให้คำเตือนลูกหนี้แล้ว ลูกหนี้ยังไม่ชำระหนี้ไซ้ ลูกหนี้ได้ชื่อว่าผิดนัดเพราะเขาเตือนแล้ว

ถ้าได้กำหนดเวลาชำระหนี้ไว้ตามวันแห่งปฏิทิน และลูกหนี้มิได้ชำระหนี้ตามกำหนดไซ้ ท่านว่าลูกหนี้ตกเป็นผู้ผิดนัดโดยมีพักต้องเตือนเลย วิธีเดียวกันนี้ท่านให้ใช้บังคับแก่กรณีที่ต้องบอกกล่าวล่วงหน้าก่อนการชำระหนี้ ซึ่งได้กำหนดเวลาลงไว้ว่าจำนวนนับได้โดยปฏิทินนับแต่วันที่ได้ออกกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ผู้ฟ้องคดี) ยื่นฟ้องคดีเพื่อเรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้รับทุนรัฐบาล (ก.พ.) ให้ไปศึกษาต่อในต่างประเทศ ชดใช้ทุนและเบี้ยปรับ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีลาออกจากการเป็นนักเรียนทุนและขอชดใช้เป็นเงินทดแทนแก่รัฐบาล แต่ผู้ถูกฟ้องคดีโต้แย้งว่าไม่ต้องชดใช้เบี้ยปรับเต็มจำนวน เนื่องจากการเรียกเบี้ยปรับตามสัญญาที่กำหนดไว้สองเท่าเป็นจำนวนที่สูงเกินส่วน และไม่ใช้ค่าเสียหายที่แท้จริง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่สัญญากำหนดให้มีการจ่ายเบี้ยปรับดังกล่าว เป็นมาตรการลงโทษเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทำผิดสัญญาอันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ประกอบกับ มาตรา ๓๘๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่กำหนดเบี้ยปรับไว้กรณีลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามสัญญาได้โดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเสียหายอันแท้จริงที่เจ้าหน้าที่จะได้รับ และแม้ว่าเจ้าหน้าที่จะไม่ได้รับความเสียหายใดๆ เลย เจ้าหน้าที่ก็มีสิทธิเรียกเบี้ยปรับที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๘๓ แห่งประมวลกฎหมายเดียวกัน บัญญัติว่าถ้าเบี้ยปรับนั้นสูงเกินส่วน ศาลจะลดลงเป็นจำนวนพอสมควรก็ได้ ซึ่งในการวินิจฉัยจำนวนเบี้ยปรับว่าพอสมควรเพียงใด นั้น ต้องพิเคราะห์ถึงทางได้เสียของเจ้าหน้าที่ทุกอย่างอันชอบด้วยกฎหมาย ไม่ใช่เพียงทางได้เสียในเชิงทรัพย์สินเท่านั้น เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่าการที่ผู้ฟ้องคดีอนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีไปศึกษาต่างประเทศก็เพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำความรู้และประสบการณ์จากการไปศึกษามาสอนแก่นักศึกษา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีกลับมีหนังสือขอลาออกจากการเป็นนักเรียนทุนรัฐบาล โดยขอชดใช้เป็นเงินทดแทนแก่รัฐบาล เนื่องจากมีโครงการที่จะแต่งงานกับบุคคลซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยและตั้งรกรากอยู่ ณ ประเทศสหรัฐอเมริกา การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการจงใจกระทำผิดสัญญาที่จะไม่กลับเข้าปฏิบัติราชการชดใช้ทุนอีกต่อไป ย่อมทำให้เจตนารมณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่อาจบรรลุผลและกระทบกระเทือนต่ออัตราค่าจ้างและการจัดการเรียนการสอนของหน่วยงานต้นสังกัด จึงไม่มีเหตุผลที่จะลดเบี้ยปรับให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี และแม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะอ้างถึงสาเหตุที่ต้องลาออกจากการรับทุนด้วยว่าเพราะต้องการหางานหาเงินรักษาพยาบาลมารดาซึ่งป่วยเป็นโรคหลายโรค กรณีก็ไม่อาจรับฟังเป็นเหตุให้ลดเบี้ยปรับ พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าเสียหายและเบี้ยปรับตามสัญญา พร้อมทั้งดอกเบี้ยระหว่างผิดนัดร้อยละ ๗.๕ ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าวแก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๓/๒๕๕๓)

๓. กรณีเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน

๓.๑ การฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการสั่งระงับการทำไม้ตามสัญญาสัมปทานทำไม้ป่าชายเลน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ การฟ้องเรียกให้ผู้รับสัมปทานชำระหนี้เนื่องจากไม่ดำเนินการปลูกป่าทดแทนตามสัญญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับสัญญาจ้างลูกจ้างของส่วนราชการ

การลงโทษทางวินัยลูกจ้างชั่วคราวต้องพิจารณาตามหนังสือกระทรวงการคลังที่ กค ๐๕๒๗.๖/ว ๓๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเรื่องการบริหารงานบุคคลลูกจ้างชั่วคราว หากต้องอาศัยมาตรฐานการลงโทษตามระเบียบว่าด้วยลูกจ้างประจำแต่ประการใดไม่ ดังนั้น เมื่อพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวแสดงถึงการจงใจขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร แม้ความเสียหายจะยังไม่เกิดขึ้นกับผู้บังคับบัญชาก็ตาม การที่หน่วยงานต้นสังกัดมีคำสั่งเลิกจ้างด้วยเหตุดังกล่าวตามนัยข้อ ๖ ของหนังสือกระทรวงการคลัง เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเรื่องการบริหารงานบุคคลลูกจ้างชั่วคราวข้างต้น จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมและเป็นธรรมแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างชั่วคราวของกรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งเลิกจ้างผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่ขับรถยนต์พาเจ้าหน้าที่ไปสัมมนาที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ไปปฏิบัติหน้าที่ในวันดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งเลิกจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวและให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงฟังได้ว่ามูลเหตุที่ผู้ถูกฟ้องคดีอาศัยลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวอาศัยมูลเหตุเดียวกันกับเหตุลงโทษทางวินัยลูกจ้างประจำ อย่างไรก็ตาม การลงโทษผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวอาศัยอำนาจตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๕๒๗.๖/ว ๓๑ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๔๒ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเรื่องการบริหารงานบุคคลลูกจ้างชั่วคราว โดยหลักเกณฑ์ข้อ ๖ กำหนดไว้ว่า การเลิกจ้าง วินัย การรักษาวินัยและการดำเนินการทางวินัยของลูกจ้างชั่วคราวให้อยู่ในดุลพินิจของส่วนราชการที่จะพิจารณาตามความเหมาะสมและเป็นธรรม เมื่อข้อเท็จจริงรับกันว่าผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ไปปฏิบัติหน้าที่ชั่วคราวเพื่อไปทำหน้าที่ไปสมัครงานที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๓ แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ไปปฏิบัติงานในวันดังกล่าว โดยอ้างเหตุว่าต้องไปรับสินค้าเพื่อนำมาขายเป็นรายได้เสริม พฤติการณ์จึงแสดงถึงการจงใจขัดคำสั่งหรือหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควร แม้ความเสียหายจะยังไม่ได้เกิดขึ้นกับผู้ถูกฟ้องคดีเนื่องจากวันดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีใช้รถยนต์ไม่ครบตามจำนวนที่เตรียมไว้ก็ตาม แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างของส่วนราชการมีหน้าที่ปฏิบัติราชการในวันดังกล่าว จงใจละทิ้งภาระหน้าที่ หากทางราชการจำเป็นต้องใช้รถยนต์ตามที่กำหนดไว้จะเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเข้าข่ายก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงแล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยไม่มีเหตุอันสมควร แล้วผู้ถูกฟ้องคดีอาศัยเหตุดังกล่าวบอกเลิกจ้างผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมและเป็นธรรมตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติเรื่องการบริหารงานบุคคลลูกจ้างชั่วคราวแล้ว หากจำเป็นต้องอาศัยมาตรฐานการลงโทษตามระเบียบว่าด้วยลูกจ้างประจำแต่ประการใดไม่การบอกเลิกจ้างผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นลูกจ้างชั่วคราวจึงชอบด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการจ้างแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่มีภาระหน้าที่ต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดีอันเกิดจากการบอกเลิกจ้างผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๙/๒๕๕๓)

บทที่ ๒๒

คดีปกครองเกี่ยวกับอนุญาตตุลาการ

๑. กรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งอนุญาตตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการบังคับตามคำชี้ขาดของอนุญาตตุลาการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

คดีปกครองเกี่ยวกับองค์การตามรัฐธรรมนูญ

๑. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจทางการบริหารบุคลากรขององค์การอิสระตามรัฐธรรมนูญ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติมีมติและคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง

คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นคณะกรรมการที่มีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง จึงเป็นการใช้อำนาจทางการบริหารหรือทางปกครอง มิได้เป็นกรณีการใช้อำนาจตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง และวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ กรณีพิพาทอันเกิดจากคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งข้างต้นจึงเป็นคดีพิพาทที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง

เมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมติในการประชุมให้ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในส่วนที่เกี่ยวกับการสรรหาและการแต่งตั้งโดยมิได้ดำเนินการออกเป็นระเบียบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดซึ่งไม่ได้ดำเนินการสรรหาตามระเบียบดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

และโดยที่คำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเป็นคำสั่งทางปกครอง คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้จะถูกคำสั่งได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่งพิพาทตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งมิได้ดำเนินการดังกล่าว

และกรณีไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน คำสั่งพิพาทจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ อันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้อยู่ในบังคับของคำสั่ง
สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น ตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ ๑๐๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑ แต่ต่อมาคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีมติเป็นเอกฉันท์เห็นควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดบางส่วน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามข้อ ๑๐ (๕) ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งกำหนดให้นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีมติให้พ้นจากตำแหน่งเมื่อเห็นสมควรโดยคะแนนเสียงเอกฉันท์ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินการเลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรมที่จะมีขึ้นในครั้งต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งที่ ๓๙๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ ให้ยกเลิกบัญชีรายชื่อจังหวัดแนบท้ายคำสั่งที่ ๑๐๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑ รวม ๑๙ จังหวัด และคำสั่งแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดแทนตำแหน่งที่ว่างของบัญชีรายชื่อจังหวัดดังกล่าวทุกจังหวัด เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น และต่อมาได้มีคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ แต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นชุดใหม่แทนคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นชุดเดิม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ออกคำสั่งที่ ๓๙๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ โดยมีได้แจ้งข้อกล่าวหาหรือมูลความผิดให้ผู้ฟ้องคดีได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนก่อนออกคำสั่งดังกล่าว ส่วนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๔๑๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ ก็เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะมิได้ดำเนินการตามกระบวนการสรรหาตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและ

ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓๙๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ พร้อมทั้งคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๔๓ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติว่า ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชนเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย และวรรคสอง บัญญัติว่า หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และค่าตอบแทน รวมทั้งวิธีปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชนตามวรรคหนึ่งและคณะอนุกรรมการตามมาตรา ๑๔ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด จึงเห็นได้ว่า ตามบทบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคณะกรรมการที่มีกฎหมายให้อำนาจในการออกกฎ คำสั่ง หรือมติใดๆ ที่มีผลกระทบต่อบุคคล จึงเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๓ (๒) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ และเมื่อมาตรา ๑๑ ข้างต้นได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และค่าตอบแทน รวมทั้งวิธีปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคล คณะบุคคล หรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อให้ได้บุคคลมาปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มอบหมาย จึงเป็นการใช้อำนาจทางบริหารหรือทางปกครอง มิได้เป็นการใช้อำนาจตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญในการสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริง และวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายตามมาตรา ๑๔๔ วรรคสอง และมาตรา ๑๔๕ วรรคหนึ่ง (๓) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่จะถือเป็นยุติตามนัยคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ ๕๒/๒๕๔๖ แต่เป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายในการออกคำสั่ง และเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองฯ และโดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑^๑ มาตรา ๑๒^๒ และ มาตรา ๑๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ ดังนั้น การแก้ไข ระเบียบดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๑ มาตรา ๑๒ และมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และประกาศในราชกิจจานุเบกษาจึงจะมีผลใช้บังคับได้ต่อไปด้วยการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพียงอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการการเลือกตั้งฯ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๑๐๒/๒๕๕๓ (๓๖๙) ให้ยกเว้น การปฏิบัติในส่วนที่ ๓ เรื่อง การสรรหาและการแต่งตั้งตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดฯ จึงเป็นเพียงมติที่ให้แก้ไขระเบียบดังกล่าว โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องดำเนินการออกเป็น ระเบียบและประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงจะมีผลใช้บังคับได้ ประกอบกับขั้นตอน กระบวนการ และหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

^{๑-๓} พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๑๑ ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคล คณะบุคคลหรือผู้แทนองค์การเอกชน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้ง มอบหมายได้

หลักเกณฑ์ วิธีการแต่งตั้ง วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และค่าตอบแทน รวมทั้งวิธีปฏิบัติงานของ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด บุคคล คณะบุคคลหรือผู้แทนองค์การเอกชน ตามวรรคหนึ่ง และคณอนุกรรมการตามมาตรา ๑๔ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด

มาตรา ๑๒ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดตามมาตรา ๑๑ ให้มีจำนวนจังหวัดละไม่เกินสิบเอ็ดคน ประกอบด้วยบุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้ง โดยใช้วิธีสรรหาจากผู้ที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๓๗ (๑) (๒) (๔) (๕) (๖) และ (๗) ของรัฐธรรมนูญ โดยให้สรรหาจากผู้มีภูมิลำเนาในจังหวัดนั้นเป็นหลัก กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว

มาตรา ๑๓ คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจมอบหมายให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดปฏิบัติหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) อำนาจการเลือกตั้งและการออกเสียงประชามติ ที่กระทำภายในจังหวัดนั้น
 - (๒) เสนอแนะการแบ่งเขตเลือกตั้งสำหรับการเลือกตั้งที่ใช้วิธีการแบ่งเขตเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
 - (๓) รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งหรือผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ
 - (๔) เสนอแนะต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งหรือ การออกเสียงประชามติ ตามที่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการออกเสียงประชามติ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นกำหนดไว้
 - (๕) ปฏิบัติงานอื่นที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือการออกเสียงประชามติ
- หลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการ การเลือกตั้งกำหนด

เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้เพื่อให้ได้มาซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่สุจริต เป็นกลางและเที่ยงธรรมเพื่อบำดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการจัดให้มีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ขึ้น ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีเพียงมติในการ ประชุมครั้งที่ ๑๐๒/๒๕๕๓ (๓๖๙) ให้ยกเว้นการปฏิบัติในส่วนที่ ๓ เรื่อง การสรรหาและ การแต่งตั้งตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดฯ แล้วทำการแต่งตั้งคณะกรรมการ การเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นตามคำสั่งที่ ๔๑๐/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๓ โดยไม่ได้ดำเนินการสรรหาบุคคลที่จะได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดขอนแก่นตามส่วนที่ ๓ เรื่อง การสรรหาและแต่งตั้งของระเบียบข้างต้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับกรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบกับข้อ ๑๐ ของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๓ มีคำสั่งที่ ๓๙๙/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๓ ให้ยกเลิก บัญชีรายชื่อ (เฉพาะจังหวัด) ตามคำสั่งที่ ๑๐๔/๒๕๕๑ มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น นั้น คำสั่งดังกล่าวมีผลเป็นการเปลี่ยนแปลง สถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล จึงเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และเมื่อพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดฯ ไม่ได้กำหนดวิธีปฏิบัติในการพิจารณาทางปกครองก่อนที่จะมีคำสั่งให้กรรมการการเลือกตั้ง

^๔ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕ ในพระราชบัญญัตินี้

"คำสั่งทางปกครอง" หมายความว่า

(๑) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคลไม่ว่าจะเป็นการถาวร หรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึง การออกกฎ

(๒) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ประจำจังหวัดพ้นจากตำแหน่งไว้โดยเฉพาะ จึงต้องดำเนินการตามมาตรา ๓^๕ ประกอบกับ มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ซึ่งกำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ต้องให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้ง และแสดงพยานหลักฐานของตน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่ง กรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่นโดยไม่ได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติข้างต้น และกรณีพิพาทไม่เข้าข้อยกเว้นตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง (๑) ถึง (๖)^๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน จึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๓๙๙/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๔๓ เรื่อง ยกเลิกบัญชีรายชื่อ (เฉพาะจังหวัด) ประกอบคำสั่งที่ ๑๐๔/๒๕๔๑ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๔๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดขอนแก่น จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม เมื่อผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นเรื่องค่าเสียหายในมูลละเมิด โดยมีได้อุทธรณ์โต้แย้งคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นเรื่อง คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ศาลปกครองสูงสุดจึงไม่อาจมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่พิพาทได้ พิพากษาให้กระทรวงการคลัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๔/๒๕๕๒)

^{๕-๗} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรม หรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งที่กำหนดในกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างยิ่ง

(๑) เมื่อมีความจำเป็นรีบด่วนหากปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือจะกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ

(๒) เมื่อจะมีผลทำให้ระยะเวลาที่กฎหมายหรือกฎกำหนดไว้ในการทำคำสั่งทางปกครองต้องล่าช้าออกไป

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

(๔) เมื่อโดยสภาพเห็นได้ชัดในตัวเองว่าการให้โอกาสดังกล่าวไม่อาจกระทำได้

(๕) เมื่อเป็นมาตรการบังคับทางปกครอง

(๖) กรณีอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

๓. กรณีเกี่ยวกับการเสียสิทธิตามที่กฎหมายบัญญัติจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
โดยไม่แจ้งเหตุอันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๔

คดีปกครองเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๑. กรณีเกี่ยวกับการคืนทรัพย์สินของกลางในคดีอาญา

๑.๑ การปฏิเสธไม่คืนทรัพย์สินของกลางให้แก่ผู้มีสิทธิควรได้รับของกลางหรือผู้มีสิทธิได้รับตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การปฏิเสธไม่คืนของกลางให้พนักงานสอบสวนเพื่อส่งคืนให้แก่เจ้าของภายหลังจากที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องและให้จัดการเกี่ยวกับของกลางตามมาตรา ๘๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การมีคำสั่งคืนของกลางให้แก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งนั้นตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

แม้กรณีจะเป็นการวินิจฉัยถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างเอกชน ซึ่งโดยหลักย่อมไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง แต่เมื่อกรณีเป็นประเด็นเกี่ยวพันที่ศาลจำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนจึงจะวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองได้ตามข้อ ๔๑ วรรคสอง^๑ แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ ศาลปกครองจึงมีอำนาจวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวได้

^๑ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๔๑

ฯลฯ

ฯลฯ

ในกรณีที่คดีที่ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้นข้อหาใดมีหลายประเด็นเกี่ยวพันกัน และปรากฏว่ามีประเด็นที่จำเป็นต้องวินิจฉัยก่อนจึงจะวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้อยู่ในอำนาจหรือเขตอำนาจของศาลปกครองชั้นต้นอื่นหรือศาลอื่นซึ่งมิใช่ศาลปกครอง ศาลปกครองชั้นต้นซึ่งรับคดีไว้ มีอำนาจวินิจฉัยประเด็นเกี่ยวพันกันที่ต้องวินิจฉัยก่อนนั้นเพื่อให้ศาลสามารถวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดีได้

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี จึงไม่มีกรณีที่จะต้องยึดรถยนต์ของกลางไว้หรือรอให้ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด พนักงานสอบสวนจึงต้องมีคำสั่งคืนของกลางให้ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งนั้น ตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม^๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกับนาย ย. ซึ่งเป็นพี่ชายของผู้ฟ้องคดีจัดตั้งบริษัท พ. เพื่อประกอบธุรกิจรถยนต์โดยสารไม่ประจำทาง ต่อมานาย ย. ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจลาดกระบัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕) ซึ่งเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้กำกับสถานีตำรวจนครบาลลาดกระบัง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ในสังกัดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีลักรถยนต์คันหมายเลขทะเบียน ๓๐-๔๓๒๖ กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงได้ยึดรถยนต์คันดังกล่าวไว้เป็นของกลาง แต่ปรากฏว่าต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ได้คืนรถยนต์คันพิพาทให้แก่ นาย ย. ไป ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ เป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่สุจริต และมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ก่อให้เกิดความเสียหายอันเป็นการละเมิดแก่ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ที่สั่งคืนรถยนต์ของกลางพิพาทให้แก่ นาย ย. และมีคำสั่งให้ส่งมอบรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดี รวมทั้งขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายอันเป็นค่าขาดประโยชน์จากการไม่ได้ใช้รถยนต์ของกลางให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดี จึงไม่มีกรณีที่จะต้องยึดรถยนต์ของกลางไว้หรือรอให้ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงต้องมีคำสั่งคืนของกลางให้แก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่นซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งนั้น ตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่โดยที่คดีนี้มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่าบริษัท พ. หรือผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิในรถยนต์คันพิพาทดีกว่ากัน จึงจะวินิจฉัยประเด็นหลักแห่งคดี อันได้แก่ การวินิจฉัยว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ใช้อำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ อันเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้ง

^๒ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๕

ฯลฯ

ฯลฯ

สิ่งของใดที่ยึดไว้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด เมื่อเสร็จคดีแล้วก็ให้คืนแก่ผู้ต้องหาหรือแก่ผู้อื่น ซึ่งมีสิทธิเรียกร้องขอคืนสิ่งของนั้น เว้นแต่ศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น

ศาลปกครองฯ ที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองได้ ดังนั้น ศาลปกครอง จึงมีอำนาจวินิจฉัยในประเด็นดังกล่าวตามข้อ ๔๑ วรรคสอง ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ตามสัญญาเช่าซื้อระบุว่าผู้เช่าซื้อรถยนต์และผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการขนส่งไม่ประจำทาง คือ บริษัท พ. โดยเมื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อเสร็จสิ้นแล้วผู้ให้เช่าซื้อได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในรถยนต์คันดังกล่าวให้แก่บริษัท พ. ตามสัญญา ซึ่งจากพยานหลักฐานดังกล่าวทำให้เชื่อได้ว่าบริษัท พ. เป็นผู้มีสิทธิในรถยนต์คันพิพาทดีกว่าผู้ฟ้องคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีคำสั่งมอบรถยนต์ของกลางให้บริษัท พ. เก็บรักษาไว้เป็นการชั่วคราวเพื่อรอผลคดี และเมื่อคดีเสร็จสิ้นแล้วรถยนต์ของกลางคันดังกล่าว ยังคงอยู่ในความครอบครองของบริษัท พ. ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิดีกว่าผู้ฟ้องคดี ถือได้ว่ารถยนต์ของกลางได้คืนให้แก่ผู้มีสิทธิเรียกร้องแล้วตามมาตรา ๘๕ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ คินรถยนต์ของกลางให้บริษัท พ. จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย ไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ จึงไม่ต้องรับผิดชอบพิพาทษาให้ยกฟ้องผู้ฟ้องคดีในส่วนที่เกี่ยวกับผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๓/๒๕๕๑ และที่ อ.๑๖/๒๕๕๓ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๑.๔ การคืนทรัพย์สินของกลางล่าช้าเกินสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการดูแลรักษาทรัพย์สินของกลาง

การที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมศุลกากรละเลยต่อหน้าที่ในการดูแลรักษาของกลางที่ยึดไว้ทั้งที่มีหน้าที่ในการดูแลรักษาทรัพย์สินของกลางนั้น ตามกฎหมาย อันเป็นเหตุให้เจ้าของทรัพย์สินได้รับความเสียหาย กรณีจึงเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ อันเป็นการละเมิดต่อเจ้าของทรัพย์สิน

สรุปข้อเท็จจริง

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีได้ซื้อรถยนต์มาจากนาย พ. โดยได้จดทะเบียนหมายเลขทะเบียนใหม่ และใส่ชื่อนางสาว ภ. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ทางทะเบียนแทนผู้ฟ้องคดีต่อมา เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้กล่าวหาว่ารถยนต์ของผู้ฟ้องคดีเป็นรถยนต์ที่ได้มาโดยการกระทำความผิดตามกฎหมาย จึงได้ตรวจค้นและยึด

รถยนต์ไปเป็นของกลางโดยครอบครองรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีไว้และมีได้นำส่งให้พนักงานสอบสวน เมื่อผู้ฟ้องคดีมอบอำนาจให้ทนายความมีหนังสือขอทราบผลการตรวจสอบและขอทราบสถานที่เก็บรักษา รถ แต่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับเพิกเฉย ต่อมาเจ้าพนักงานตำรวจประจำศูนย์ป้องกันและปราบปรามการโจรกรรมรถได้กล่าวหาว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดในข้อหาจับหรือรับไว้ด้วยประการใดๆ ซึ่งของอันตนได้รู้อยู่แล้วว่านำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยหลีกเลี่ยงภาษีอากร พนักงานสอบสวนจึงได้ส่งมอบรถให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมศุลกากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๓) ซึ่งมีหน้าที่ในการตีราคาประเมินอากรและเก็บรักษา รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย แต่ต่อมาพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ให้ฟ้องผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีและพนักงานสอบสวนจึงได้ไปขอรับรถคืนจากเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๓ และได้ตรวจพบว่ามีอุปกรณ์สูญหายไปหลายรายการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๓ มีหน้าที่ในการเก็บรักษา รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีตามกฎหมาย แต่กลับปล่อยปละละเลยต่อหน้าที่จนเป็นเหตุให้อุปกรณ์รถยนต์สูญหาย นอกจากนี้ระหว่างที่รถยนต์ของผู้ฟ้องคดีอยู่ในความครอบครองของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก่อนส่งมอบให้พนักงานสอบสวนนั้น เจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่ดูแลรักษา รถยนต์ของกลางอันเป็นเหตุให้รถของผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจค้นและยึดรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีอำนาจตรวจยึดรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีไว้เพื่อตรวจสอบหาหลักฐานข้อเท็จจริงกรณีได้รับแจ้งจากสายลับว่า มีรถยนต์ซึ่งเชื่อได้ว่ามาจากการกระทำความผิดตามนัยมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง^๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ และในการเก็บรักษาของกลางนั้น เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะต้องเก็บรักษาไว้ภายในบริเวณสถานที่ทำการหรือสถานที่อื่นใดตามที่ผู้กำกับตำรวจนครบาลกำหนด โดยมีหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังตรวจตราของกลางให้เป็นอยู่ตามสภาพเดิมเท่าที่จะสามารถรักษาได้ อีกทั้งจะต้องรีบนำส่งต่อ

^๓ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๘๕ เจ้าพนักงานผู้จับหรือรับตัวผู้ถูกจับไว้ มีอำนาจค้นตัวผู้ต้องหา และยึดสิ่งของต่างๆ ที่อาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้

^๔ พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๙๗

มาตรา ๒๔ สิ่งใดๆ อันจะพึงต้องรับตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานศุลกากร พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจมีอำนาจยึดในเวลาใดๆ และ ณ ที่ใดๆ ก็ได้

พนักงานสอบสวนเพื่อตรวจสอบให้เสร็จสิ้นภายใน ๓ เดือนตามข้อ ๓ วรรคสอง ข้อ ๔ และข้อ ๑๐ ของระเบียบกรมตำรวจ ว่าด้วยการปฏิบัติเกี่ยวกับรถของกลาง พ.ศ. ๒๕๓๒ ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ตรวจยึดรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมิได้นำส่งพนักงานสอบสวนทันทีและในการเก็บรักษารถยนต์ของผู้ฟ้องคดี เจ้าหน้าที่ได้นำไปเก็บรักษาไว้ที่บ้านของนาย ก. โดยไม่มีการจัดทำเอกสารหรือหลักฐานการขอเบีกรถยนต์หรือการขอรับกุญแจแต่อย่างใด จึงเป็นการเก็บรักษารถยนต์ของกลางที่ไม่มีระเบียบและการควบคุมที่รัดกุมเพียงพอ ทั้งที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ความระมัดระวังดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพเดิมเท่าที่จะสามารถกระทำได้ เมื่อความเสียหายเกิดในระหว่างการดูแลรักษาโดยเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี เมื่อเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

ส่วนความรับผิดของเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๓ นั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๓ มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบรถยนต์ของผู้ฟ้องคดีที่พนักงานสอบสวนสั่งให้ตีราคาและเก็บรักษามิให้สูญหายหรือเกิดความเสียหายขึ้นตามที่กำหนดในประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่กลับมีการปล่อยปละละเลยไม่ดูแลรักษารถยนต์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อในการปฏิบัติหน้าที่ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย อันเป็นการละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี และเมื่อเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑๓ ซึ่งเป็นหน่วยงานต้นสังกัดจึงต้องรับผิดชอบในผลแห่งละเมิดตามมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ ด้วยเช่นกัน พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๑/๒๕๔๙ ที่ อ.๒๘๒ - อ.๒๘๓/๒๕๕๑ ที่ อ.๕๑๘/๒๕๕๑ และที่ อ.๔๗/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

บทที่ ๒๕

คดีปกครองเกี่ยวกับการพระราชทานอภัยโทษ

๑. กรณีเกี่ยวกับความชอบด้วยกฎหมายของพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาลดโทษของคณะกรรมการตรวจสอบผู้ซึ่งจะได้รับพระราชทานอภัยโทษตามพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๔๙

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๖

คดีปกครองเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพ

๑. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านกฎหมาย

๑.๑ สภานายความ

๑.๑.๑ การพิจารณาคำกล่าวหากรณีประพฤติผิดมรรยาททนายความของ ประธานกรรมการมรรยาททนายความ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๒ การถอนชื่อออกจากทะเบียนทนายความ

การเป็น “ผู้ได้รับความเสียหาย” ซึ่งมีสิทธิกล่าวหาทนายความต่อ
สภานายความว่าประพฤติผิดมรรยาททนายความตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ มีความหมายเพียงว่าเป็นบุคคลที่อ้างว่าได้รับความเสียหาย
โดยพุดินัยจากการกระทำของทนายความที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิดมรรยาททนายความ
เท่านั้น หากจำเป็นต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีได้มีส่วนกระทำความผิด
หรือรู้เห็นในการกระทำความผิดดังเช่นการเป็น “ผู้เสียหาย” ในคดีอาญาไม่ ส่วนการที่
บุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้เสียหายจริงหรือไม่ และทนายความผู้ถูกกล่าวหาจะประพฤติผิด
มรรยาททนายความหรือไม่ เป็นเรื่องที่คณะกรรมการมรรยาททนายความต้องไต่สวน
หาความจริงต่อไป

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งคณะกรรมการ
สภานายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนทนายความ เนื่องจาก
ลูกความที่กล่าวหาผู้ฟ้องคดีมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดโดยการยอมเสียค่าใช้จ่ายเพื่อวิ่งเต้น
คดีที่บุตรชายของผู้กล่าวหาถูกฟ้องเป็นคดีอาญา ดังนั้น ผู้กล่าวหาจึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย
ที่จะมีสิทธิกล่าวหาผู้ฟ้องคดีว่าประพฤติผิดมรรยาททนายความตามมาตรา ๖๔ แห่งพระราชบัญญัติ
ทนายความฯ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้พระราชบัญญัตินายความฯ จะมีได้บัญญัตินิยามของคำว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายไว้ก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการตราพระราชบัญญัติฉบับนี้ และการกำหนดให้สภาพนายความมีคณะกรรมการมรรยาทนายความแล้วเห็นว่า เพื่อให้สภาพนายความมีอำนาจในการควบคุมมรรยาทของนายความ ทั้งนี้ เนื่องจากวิชาชีพนายความมีความเกี่ยวพันใกล้ชิดกับกระบวนการยุติธรรม เป็นที่พึ่งของประชาชนในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคล นายความจึงต้องยึดมั่นจริยธรรมในวิชาชีพนายความ ซึ่งได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพนายความที่ดี และการดำรงตนในสังคมของนายความที่ดี ดังนั้น การเป็น “ผู้ได้รับความเสียหาย” ตามมาตรา ๖๔^๑ แห่งพระราชบัญญัตินายความฯ จึงมีความหมายเพียงว่าเป็นบุคคลที่อ้างว่าได้รับความเสียหายโดยพยานหลักฐานจากการกระทำของนายความที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิดมรรยาทนายความเท่านั้น ส่วนการที่บุคคลดังกล่าวจะเป็นผู้เสียหายจริงหรือไม่ และนายความผู้ถูกกล่าวหาจะประพฤติผิดมรรยาทนายความหรือไม่ เป็นเรื่องที่คุณคณะกรรมการมรรยาทนายความต้องได้แสวงหาความจริง การเป็นผู้เสียหายในกรณีนี้จึงหาจำต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัยดังเช่นการเป็น “ผู้เสียหาย” ในคดีอาญาไม่ หากตีความว่า บุคคลผู้ได้รับความเสียหายตามมาตรา ๖๔ ดังกล่าว ต้องเป็นผู้เสียหายโดยนิตินัย กล่าวคือ ต้องเป็นบุคคลที่มีได้มีส่วนกระทำความผิดหรือรู้เห็นในการกระทำความผิด กรณีก็ไม่อาจจะลงโทษนายความที่ประพฤติผิดมรรยาทนายความในบางข้อหาได้เลย ดังนั้น เมื่อผู้กล่าวหาไม่มีสิทธิกล่าวหาผู้ฟ้องคดีต่อสภาพนายความ คณะกรรมการสอบสวนคดีมรรยาทนายความจึงมีอำนาจสอบสวนได้โดยชอบด้วยกฎหมาย และเมื่อพยานหลักฐานฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการอันถือได้ว่าเป็นการประพฤติผิดมรรยาทนายความจริง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลบบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากทะเบียนนายความ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๓๖/๒๕๕๐)

^๑ พระราชบัญญัตินายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๖๔ บุคคลผู้ได้รับความเสียหายหรือนายความมีสิทธิกล่าวหาทนายความว่าประพฤติผิดมรรยาทนายความ โดยทำคำกล่าวหาเป็นหนังสือยื่นต่อประธานกรรมการมรรยาทนายความ

สิทธิกล่าวหาทนายความตามวรรคหนึ่งเป็นอันสิ้นสุดลง เมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้มีส่วนกล่าวหาหรือแจ้งเรื่อง การประพฤติผิดมรรยาทนายความ และเมื่อรู้ตัวผู้ประพฤติผิดแต่ต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันประพฤติผิดมรรยาทนายความ

การถอนคำกล่าวหาที่ได้ยื่นตามวรรคหนึ่ง จะเป็นเหตุให้คดีมรรยาทนายความระงับก็ต่อเมื่อคณะกรรมการมรรยาทนายความมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการมรรยาทนายความที่มาประชุม อนุญาตให้ผู้กล่าวหาถอนคำกล่าวหาได้

๑.๑.๓ การไม่รับคำกล่าวหาเกี่ยวกับการประพฤติผิดมรรยาททนายความ

การที่กรรมการผู้จัดการใหญ่ซึ่งกรรมการผู้มีอำนาจของผู้ฟ้องคดี ได้มอบหมายให้เป็นผู้แทนของนิติบุคคล ได้เห็นชอบการลงโทษปลดทนายความซึ่งเป็นพนักงานของผู้ฟ้องคดี เนื่องจากมีพฤติการณ์ยกยอก ฉ้อโกง และประพฤติผิดมรรยาททนายความออกจากการเป็นพนักงานตามที่คณะกรรมการวินัยพิจารณาเสนอเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ แม้จะเป็นการเห็นชอบโดยมีข้อทักท้วงว่าพนักงานทำผิดเหตุโดยยังต้องให้ค่าชดเชย กรณีก็ต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเสียหายและมีสิทธิกล่าวหาทนายความตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ และรู้ถึงการกระทำผิดของทนายความอันอาจเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความในวันดังกล่าว มิใช่วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายนิติการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นของทนายความมีหนังสือเตือนให้ทนายความดังกล่าวคืนเงิน เนื่องจากมิได้กระทำโดยผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทมหาชนจำกัด ได้ยื่นคำกล่าวหาทนายความซึ่งเป็นพนักงานทำหน้าที่ทนายความให้กับผู้ฟ้องคดีต่อประธานกรรมการมรรยาททนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๖ ว่าทนายความดังกล่าวประพฤติผิดมรรยาททนายความโดยยืมเงินทดรองจ่ายเพื่อเป็นค่าฤชาธรรมเนียมศาลและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีแล้วไม่คืนเงินภายในกำหนดซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงการฉ้อโกง ยกยอกเงินดังกล่าว และได้ว่ากล่าวให้ทนายความดังกล่าวส่งเงินคืนหลายครั้ง และครั้งสุดท้ายผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายนิติการได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ เตือนให้ทนายความดังกล่าวชำระเงินคืนซึ่งคณะกรรมการสภาทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เห็นว่าวันดังกล่าวเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีรู้ถึงการประพฤติผิดและรู้ตัวผู้ประพฤติผิด การที่ผู้ฟ้องคดียื่นคำกล่าวหาจึงเกินหนึ่งปี นับแต่วันที่รู้ถึงการประพฤติผิดและรู้ตัวผู้ประพฤติผิด สิทธิกล่าวหาจึงเป็นอันสิ้นสุดลงตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ จึงไม่รับคำกล่าวหา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายนิติการ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาชั้นต้นไม่มีอำนาจชี้ขาดว่าการค้างเงินยืมทดรองจ่ายเป็นการกระทำผิดวินัยหรือไม่ ต่อเมื่อคณะกรรมการวินัยเสนอความเห็นครั้งที่สองให้ลงโทษไล่ทนายความออกจากงานโดยไม่จ่ายเงินทดแทนและกรรมการผู้จัดการใหญ่ในฐานะผู้แทนของผู้ฟ้องคดีเห็นฟ้องด้วยโดยไม่มีข้อทักท้วงในวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๔๕ จึงจะถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบถึงการประพฤติผิดและรู้ตัวผู้ประพฤติผิดมรรยาททนายความในวันดังกล่าว

จึงยื่นฟ้องต่อศาล ขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ไม่รับคำกล่าวหาและให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองรับคำกล่าวหาไว้พิจารณา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่าภายหลังจากคณะกรรมการวินัยเสนอความเห็นต่อกรรมการผู้จัดการใหญ่ว่าสมควรลงโทษนายความผู้กระทำผิดโดยให้พ้นสภาพจากการเป็นพนักงานโดยการปลดออกและจ่ายค่าชดเชยตามกฎหมาย กรรมการผู้จัดการใหญ่ซึ่งกรรมการผู้มีอำนาจของผู้ฟ้องคดีได้มอบหมายให้เป็นผู้แทนนิติบุคคลได้เห็นชอบตามข้อเสนอดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ เพียงแต่ทักท้วงว่าพนักงานทำผิดเหตุใดจึงยังต้องให้ค่าชดเชยกรณีต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับความเสียหายและมีสิทธิกล่าวหาทนายความว่าประพฤติผิดมรรยาททนายความตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ และได้รู้ถึงการกระทำผิดของทนายความอันอาจเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความในวันดังกล่าวมิใช่วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๔๕ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ช่วยผู้จัดการฝ่ายนิติการซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเบื้องต้นของทนายความ มีหนังสือเตือนให้ทนายความดังกล่าวคืนเงิน เนื่องจากมิได้กระทำโดยผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รู้เรื่องการประพฤติผิดมรรยาททนายความและรู้ตัวผู้กระทำผิดว่าเป็นทนายความคนดังกล่าวเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๔๕ และผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำกล่าวหาทนายความดังกล่าวตามหนังสือฉบับลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๖ ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อทำการสอบสวนและมีคำสั่งลงโทษ ถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำกล่าวหาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีรู้เรื่องการประพฤติผิดมรรยาททนายความและรู้ตัวผู้กระทำผิดตามมาตรา ๖๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งไม่รับคำกล่าวหาของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๑/๒๕๕๒)

๑.๑.๔ คำสั่งห้ามทำการเป็นทนายความ

เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นทนายความขอแรงที่ได้รับแต่งตั้งจากศาลอาญากรุงเทพใต้ให้เป็นทนายจำเลยมีพฤติการณ์เรียกรับเงินค่าว่าความ โดยเมื่อจำเลยและภรรยาจำเลยไม่มีเงินจึงขอลงโทษไม่เป็นทนายความให้จำเลย กรณีดังกล่าวถือเป็นการจงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำแก่การดำเนินคดีแห่งลูกความของตน อันเป็นการประพฤตินั้นเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความตามข้อ ๑๒ (๒) ประกอบกับข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๔ ดังนั้น การที่คณะกรรมการของสภาทนายความมีคำสั่งลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการ

เป็นทนายความมีกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีหกเดือนตามมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติ
ทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘ จึงชอบแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีประกอบอาชีพทนายความได้ขึ้นทะเบียนเป็นทนายความขอแรง
ต่อศาลอาญากรุงเทพใต้และได้รับการแต่งตั้งให้เป็นทนายจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำ
ที่ ๔๘๑๗/๒๕๔๑ ต่อมา ศาลอาญากรุงเทพใต้ได้มีหนังสือไปยังคณะกรรมการมรรยาททนายความ
(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แจ้งว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมไม่สมควรโดยขอถอนตัวไม่เป็นทนายความให้แก่
จำเลยในคดีดังกล่าวเนื่องจากจำเลยไม่มีเงินเป็นค่าว่าความ เป็นเหตุให้สภาทนายความ
(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีคำสั่งชี้ขาดห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนดหนึ่งปีหกเดือน
ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมในฐานะสภานายก
พิเศษแห่งสภาทนายความ ซึ่งสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งชี้ขาดของ
คณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ
จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้พิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ศาลอาญากรุงเทพใต้ได้มีหนังสือถึงผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แจ้งพฤติกรรมของ
ผู้ฟ้องคดีว่า จำเลยและภรรยาจำเลยในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๘๑๗/๒๕๔๑ ได้แถลงต่อศาล
ในคดีดังกล่าวว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะทนายความที่ศาลขอแรงได้เรียกเงินเป็นค่าว่าความ เมื่อจำเลย
ไม่มีเงินจึงเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีขอถอนตัวไม่เป็นทนายความให้แก่จำเลย ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
พิจารณาดำเนินการต่อไป จึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รับแจ้งจากศาลเพื่อให้นำมาพิจารณา
พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีว่าประพฤติผิดมรรยาททนายความ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้แต่งตั้ง
ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำการสอบสวนตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ
และประธานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งสำเนาคำสั่งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีโดยส่งทางไปรษณีย์
ลงทะเบียน และได้สอบสวนผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ทำการสอบสวนเสร็จแล้ว ได้จัดทำ
ความเห็นเสนอต่อประธานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดี

^๒ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๖๕ เมื่อได้รับคำกล่าวหาตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง หรือเมื่อได้รับแจ้งจากศาล พนักงานอัยการ หรือพนักงาน
สอบสวน หรือเมื่อปรากฏแก่คณะกรรมการมรรยาททนายความว่ามีพฤติการณ์อันสมควรให้มีการสอบสวนมรรยาททนายความผู้ใด
ให้คณะกรรมการมรรยาททนายความแต่งตั้งทนายความไม่น้อยกว่าสามคนเป็นคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวน เพื่อการนี้
ให้คณะกรรมการสอบสวนมีอำนาจเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ และมีหนังสือแจ้งให้บุคคลใดๆ ส่งหรือจัดการส่งเอกสารหรือวัตถุ
เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนได้

ทำการเป็นทนายความมีกำหนดหนึ่งปีหกเดือนตามมาตรา ๖๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ส่งสำนวนคดีมรยาททนายความไปยังนายกของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีมติยืนตามคำสั่งชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ผู้ฟ้องคดี จึงได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาทนายความ ซึ่งสภานายกพิเศษแห่ง สภาทนายความได้มีคำสั่งยืนตามคำสั่งของคณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และนายทะเบียน ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งอันถึงที่สุดให้ผู้ฟ้องคดีทราบ กระบวนการสอบสวน และออกคำสั่งลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามที่มีต่อผู้ฟ้องคดีจึงเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีทราบนัดสืบพยานโจทก์ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายให้จำเลย ล่วงหน้าแล้วแต่ไม่ไปศาล ย่อมถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาหลบเลี่ยงการพิจารณาคดีโดยไม่มีเหตุผล อันสมควรทั้งที่ผู้ฟ้องคดียังคงมีฐานะเป็นทนายความให้แก่จำเลยตามที่ศาลขอแรงไว้จนกว่าศาล จะมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีถอนตัวจากการเป็นทนายความ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการจงใจ ละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวกับการดำเนินคดี อันเป็นความผิดตามข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙ ดังนั้น การที่คณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีหกเดือนตามมาตรา ๕๒ (๒)^๔ แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ เนื่องจากผู้ฟ้องคดีจงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำแก่การดำเนินคดี แห่งลูกความของตน อันเป็นการประพฤติตนเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ ตามข้อ ๑๒ (๒)^๕ ประกอบกับข้อ ๑๘^๖ ของข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรยาททนายความฯ จึงชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๕๙/๒๕๕๐)

^{๓-๔} พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙

มาตรา ๕๒ โทษผิดมรยาททนายความมี ๓ สถาน คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนดไม่เกินสามปี หรือ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๖๖ ในการพิจารณาคดีมรยาททนายความ คณะกรรมการมรยาททนายความมีอำนาจสั่งจำหน่ายคดี สังกัดคำกล่าวหา หรือสั่งลงโทษหรือดำเนินการกับทนายความที่ถูกกล่าวหาอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๒

^{๕-๖} ข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙

ข้อ ๑๒ กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ อันอาจทำให้เสื่อมเสียประโยชน์ของลูกความ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การดำเนินคดีแห่งคู่ความของตน หรือปิดบังข้อความที่ควรแจ้งให้ คู่ความทราบ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๘ ประกอบอาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติตนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อ ศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ

การที่ทนายความถอนคำร้องคัดค้าน (ถอนฟ้อง) การเลือกตั้งที่ยื่นต่อศาล โดยมีได้แจ้งให้ลูกความทราบก่อนและลูกความไม่ได้ให้ความยินยอม ถือว่าเป็นการจงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การดำเนินคดีแก่ลูกความของตน อันเป็นการประพฤติดมรรยาททนายความตามข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ เมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่ากระบวนการในการดำเนินคดีมรรยาททนายความกับผู้ฟ้องคดีตามกรณีความผิดข้างต้นเป็นไปตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนด และมีลักษณะเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำสั่งของคณะกรรมการสภาพทนายความที่สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๑ ปี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งของสภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ฟ้องคดีแล้วสั่งตามคำสั่งของคณะกรรมการสภาพทนายความ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีประกอบอาชีพทนายความและทำหน้าที่เป็นทนายความให้ผู้กล่าวหาในการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลต่อศาลจังหวัด ได้ถูกผู้กล่าวหา ยื่นคำกล่าวหาต่อสภานายกทนายความเมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๓๐ ว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำบอกกล่าวขอถอนคำร้องต่อศาลจังหวัดโดยมิได้รับคำยินยอมจากผู้กล่าวหา และไม่แจ้งให้ผู้กล่าวหาทราบก่อน โดยคณะกรรมการมรรยาททนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ตั้งคณะกรรมการสอบสวนคดีมรรยาททนายความชุดแรก เมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๐ และแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่ เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่มีความเห็นว่าการที่ผู้ฟ้องคดีกระทำการดังกล่าวถือเป็นการจงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การดำเนินคดีแก่ลูกความของตน เป็นการประพฤติดมรรยาททนายความ ตามข้อ ๑๒ (๒) ของข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ เห็นควรลงโทษผู้ฟ้องคดีห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๒ ปี และได้เสนอคณะกรรมการสภาพทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีมติลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๔ ลงโทษผู้ฟ้องคดี ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ โดยห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๑ ปี ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำสั่งสภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ ยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สภานายกทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) จึงได้มีหนังสือแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนได้รับมอบอำนาจให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาไปในทางจำหน่ายสิทธิของคุณความย่อมมีอำนาจถอนฟ้องได้โดยไม่ต้องบอกตัวความก่อน และ

ผู้รับมรดกความของผู้กล่าวหาที่ไม่ติดใจที่จะดำเนินคดีกับผู้ฟ้องคดี การพิจารณาของผู้ถูกฟ้องคดี จึงขัดต่อกฎหมายโดยชัดแจ้งและไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของ คณะกรรมการสอบสวนและคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ และคำสั่ง ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๔๕ ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้องเนื่องจาก คำสั่งดังกล่าวชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์ว่ากระบวนการในการดำเนินคดีมรยาท ทนายความเพื่อมีคำสั่งลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความไม่เป็นไปตามขั้นตอนหรือวิธีการ ที่กฎหมายกำหนดและคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความ มีกำหนด ๑ ปี ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนชุดใหม่ได้ดำเนินการตามขั้นตอน และวิธีการตามพระราชบัญญัติทนายความฯ และข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยการสอบสวน คดีมรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งในเรื่องการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่น้อยกว่า ๓ คน การเรียกบุคคลใดๆ มาให้ถ้อยคำ เมื่อคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสร็จแล้วก็ได้ เสนอเรื่องต่อประธานกรรมการมรยาททนายความเพื่อพิจารณาสั่งการต่อไป นอกจากนั้น ยังได้สอบปากคำผู้ฟ้องคดีจนได้พิจารณาคำแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือของผู้ฟ้องคดีที่ยื่นต่อ คณะกรรมการสอบสวนไว้ตั้งแต่วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๐ และคณะกรรมการสอบสวน เป็นผู้ซักถามพยาน ในการเสนอสำนวนคดีต่อประธานกรรมการมรยาททนายความ คณะกรรมการ สอบสวนได้ทำความเห็นโดยถือเสียงข้างมากของคณะกรรมการสอบสวน สำหรับการสั่งลงโทษ ผู้ฟ้องคดี นั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าที่ผู้ฟ้องคดีถอนคำร้องคัดค้าน (ถอนฟ้อง) การเลือกตั้ง ที่ยื่นต่อศาล โดยมีได้แจ้งให้ผู้กล่าวหาทราบก่อนและผู้กล่าวหาไม่ได้ให้ความยินยอม ถือว่าเป็น การจงใจละเว้นหน้าที่ที่ควรกระทำอันเกี่ยวแก่การดำเนินคดีแก่ลูกความของตนเป็นการประพฤติ ผิดมรยาททนายความตามข้อบังคับสภาทนายความ ว่าด้วยมรยาททนายความฯ ควรลงโทษ ห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๒ ปี ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๒) แห่งพระราชบัญญัติ ทนายความฯ อันเป็นการดำเนินการตามมาตรา ๖๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว เมื่อผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ เสนอเรื่องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว ได้สั่งแก้คำสั่งของ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยให้ลงโทษผู้ฟ้องคดีห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๑ ปี ตามบทบัญญัติ

มาตราเดียวกัน ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจกระทำได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๖๗^๗ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ดังนั้น กระบวนการในการดำเนินคดีมรรยาททนายความจึงเป็นไปตามขั้นตอนหรือวิธีการที่กฎหมายกำหนดแล้ว แม้การสอบสวนคดีมรรยาททนายความของผู้ฟ้องคดีจะใช้ระยะเวลา ๑๔ ปีเศษ ซึ่งเป็นการสอบสวนที่ล่าช้าเกินสมควร แต่ก็ไม่ใช่การขัดต่อกฎหมายว่าด้วยทนายความและข้อบังคับสภาพทนายความว่าด้วยการสอบสวนคดีมรรยาททนายความ และไม่ใช้สาระสำคัญที่จะเป็นเหตุให้กระบวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนที่ขอด้วยกฎหมายต้องเสียไปแต่อย่างใด อายุความตามมาตรา ๑๙๓/๓๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นอายุความในการเสนอคำฟ้องต่อศาลหาใช้อายุความในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลไม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายจากรัฐให้ใช้อำนาจทางปกครองในการควบคุมมรรยาททนายความให้ประกอบวิชาชีพตามมาตรฐานหรือกรอบแห่งวิชาชีพของตน หากมีการฝ่าฝืนก็มีอำนาจในการพิจารณาลงโทษได้ตามควรแก่กรณี ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้กำหนดข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ ขึ้นไว้เป็นมาตรฐานหรือกรอบของความประพฤติในการประกอบวิชาชีพทนายความ หากฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามถือว่าทนายความผู้นั้นประพฤติผิดมรรยาททนายความ โดยในกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่า การถอนคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีทำให้เสื่อมเสียประโยชน์ของลูกความอันเป็นการประพฤติผิดมรรยาททนายความตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้ ดังนั้น การใช้ดุลพินิจพิจารณาโทษของคณะกรรมการดังกล่าวพิจารณาให้ได้อย่างเพียงพอว่า การถอนฟ้องทำโดยความยินยอมหรือไม่ เมื่อตัวความยืนยันว่าไม่ได้ให้ความยินยอมและผู้ฟ้องคดีไม่มีหลักฐานยืนยันว่าตัวความได้ให้ความยินยอมโดยชัดแจ้งในการถอนฟ้องดังกล่าว จึงถือว่าผิดมรรยาททนายความแล้วไบแต่่งทนายเป็นเพียงเอกสารที่อำนวยความสะดวกให้แก่ทนายความในการดำเนินกระบวนการพิจารณาแทนตัวความในศาลเท่านั้น แม้จะมีข้อความให้อำนาจทนายความถอนฟ้องได้ ก็ถือไม่ได้ว่าเป็นการที่ตัวความยินยอมให้ทนายความถอนฟ้องได้โดยชัดแจ้ง เมื่อกระบวนการในการดำเนินคดีมรรยาททนายความเพื่อมีคำสั่งลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความเป็นไปตามขั้นตอนหรือ

^๗ พระราชบัญญัติทนายความ พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๖๗ ในกรณีที่คณะกรรมการมรรยาททนายความมีคำสั่งตามมาตรา ๖๖ ให้ประธานกรรมการมรรยาททนายความส่งสำนวนคดีมรรยาททนายความนั้นไปยังนายภายในสามสิบวันนับแต่วันมีคำสั่ง ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการทำการพิจารณาและจะสั่งยื่น แก่ หรือกลับคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความ รวมทั้งสั่งลงโทษ หรือดำเนินการกับทนายความที่ถูกกล่าวหาอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๕๒ ตามที่เห็นสมควรได้ และก่อนที่จะมีคำสั่งดังกล่าวคณะกรรมการอาจสั่งให้คณะกรรมการมรรยาททนายความทำการสอบสวนเพิ่มเติมก็ได้

เมื่อนายกได้รับสำนวนคดีมรรยาททนายความตามวรรคหนึ่งแล้วหากคณะกรรมการมีมติวินิจฉัยและแจ้งคำวินิจฉัยมายังประธานกรรมการมรรยาททนายความภายในหกสิบวันนับแต่วันได้รับสำนวน ให้ถือว่าคณะกรรมการมีคำสั่งยื่นตามคำสั่งของคณะกรรมการมรรยาททนายความ เว้นแต่กรณีที่มีการสอบสวนเพิ่มเติม ระยะเวลาหกสิบวันให้นับตั้งแต่วันที่ได้รับสำนวนการสอบสวนเพิ่มเติม

คำสั่งของคณะกรรมการที่ยื่นตามให้จำหน่ายคดี หรือยกคำกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง หรือวรรคสองให้เป็นที่สุด

วิธีการที่กฎหมายกำหนดและได้ใช้ดุลพินิจในการมีคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษของผู้ฟ้องคดีแล้วสั่งตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๕/๒๕๕๒)

กรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองได้ข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครองมาจากข้อเท็จจริงที่บุคคลซึ่งสิทธิของตนจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การ หรือคำแถลงของตน เจ้าหน้าที่ไม่จำเป็นต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครองให้บุคคลดังกล่าวทราบและให้บุคคลนั้นมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานสนับสนุนข้อโต้แย้งของตน เนื่องจากเป็นกรณีที่ถือได้ว่าบุคคลดังกล่าวได้รับรองหรือยินยอมความถูกต้องของข้อเท็จจริงนั้นมาก่อนแล้ว ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๓๐ (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น คณะกรรมการมรรยาททนายความ คณะกรรมการสภานายความ และสภานายกพิเศษแห่งสภานายความ จึงมีอำนาจนำข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้ไว้แก่คณะกรรมการสอบสวนคดีมรรยาททนายความในคำแก้ข้อกล่าวหา และในวันที่มีการให้ถ้อยคำของผู้ฟ้องคดี มาใช้เป็นเหตุผลในการมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานประพฤติผิดมรรยาททนายความได้ โดยไม่ต้องมีการแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบและให้โอกาสผู้ฟ้องคดีโต้แย้งข้อเท็จจริงดังกล่าวและแสดงพยานหลักฐานก่อนแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความถูกลูกความยื่นคำร้องกล่าวหาต่อสภานายความว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดมรรยาททนายความ กรณีที่ผู้กล่าวหาแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นทนายความแก้ต่างในคดีที่ผู้กล่าวหาเข้าเป็นคู่ความแทนที่สามีซึ่งถูกฟ้องฐานผิดสัญญาเช่าซื้อและถึงแก่กรรมระหว่างที่คดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาล โดยผู้กล่าวหาอ้างว่าผู้ฟ้องคดีได้ให้ผู้กล่าวหาทำสัญญากู้เงินจากนาง ส. แต่ไม่ได้กู้กันจริงเพื่อจะได้นำสัญญาไปแสดงต่อโจทก์ในคดีดังกล่าวว่า ผู้กล่าวหาเป็นเจ้าของรายอื่นอีกเพื่อเจรจาขอลดหนี้ หรือหากฝ่ายโจทก์ชนะคดีก็ให้นาง ส. ขอเฉลี่ยหนี้แล้วนำเงินที่ได้มาให้ผู้กล่าวหา ซึ่งผู้กล่าวหาหลงเชื่อจึงยอมทำสัญญาดังกล่าวแต่ภายหลังผู้ฟ้องคดีกลับร่วมกับนาง ส. นำสัญญาภู่นั้นมาฟ้องให้ผู้กล่าวหาชำระหนี้ คณะกรรมการสอบสวนคดีมรรยาททนายความสอบสวนเรื่องดังกล่าวแล้วเสนอต่อคณะกรรมการมรรยาททนายความว่า ผู้ฟ้องคดีประพฤติผิดมรรยาททนายความตามข้อ ๑๔ ของข้อบังคับสภานายความ

ว่าด้วยมรรยาทนายความฯ เห็นควรลงโทษห้ามทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๒ ปี คณะกรรมการมรรยาทนายความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติผิดมรรยาทนายความตามข้อ ๑๓ ข้อ ๑๔ และข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาพทนายความดังกล่าว จึงมีคำสั่งชี้ขาดให้ลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๓ ปี แต่คณะกรรมการสภาพทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาแล้วมีมติแก้คำสั่งชี้ขาดของคณะกรรมการมรรยาทนายความเป็นให้ลงโทษลบชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากการเป็นทนายความ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อสภานายกพิเศษแห่งสภาพทนายความ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า ข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่าการที่ผู้ฟ้องคดีรับเป็นทนายความให้แก่นาง ส. ฟ้องผู้กล่าวหาเป็นจำเลยตามสัญญากู้เงินเป็นการกระทำที่เป็นปรีภักซ์กับผู้กล่าวหาซึ่งเป็นลูกความของตนในคดีก่อน รวมทั้งยังฟังไม่ได้ด้วยว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการใช้อุบายด้วยประการใดๆ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควรเพื่อจะให้นาง ส. ได้รับประโยชน์นอกเหนือจากที่ลูกความได้ตกลงสัญญาให้ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๓ และข้อ ๑๔ ของข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาทนายความฯ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับในคำแก้ข้อกล่าวหาและในบันทึกถ้อยคำที่ให้ไว้แก่คณะกรรมการสอบสวนว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เขียนสัญญากู้ยืมเงินให้กับผู้กล่าวหาเพื่อการยกย้ายทรัพย์สินของสามีผู้กล่าวหาในคดีที่สามีผู้กล่าวหาถูกฟ้องฐานผิดสัญญาเช่าซื้อ ซึ่งการที่ผู้ฟ้องคดีเขียนสัญญากู้ยืมให้กับผู้กล่าวหาโดยรู้ถึงวัตถุประสงค์ดังกล่าว เป็นการประพฤติดินฝ่ายผิดศีลธรรมอันดีและเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความอันเป็นการประพฤติผิดมรรยาทนายความตามข้อ ๑๘ ของข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาทนายความฯ จึงมีคำสั่งแก้คำสั่งชี้ขาดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นให้ลงโทษห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๒ ปี ตามมาตรา ๕๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากประเด็นดังกล่าวเป็นประเด็นที่ผู้กล่าวหาไม่ได้ยกขึ้นกล่าวหาผู้ฟ้องคดี แต่เป็นการชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของผู้ฟ้องคดีเอง จึงมิใช่ประเด็นที่จะนำมาลงโทษผู้ฟ้องคดีได้ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่บทบัญญัติแห่งกฎหมายต่างๆ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีอำนาจหน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองที่อาจกระทบถึงสิทธิของบุคคลต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครองให้บุคคลซึ่งสิทธิของตนจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองทราบและให้บุคคลนั้นมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานสนับสนุนข้อโต้แย้งของตนก็มีเจตนารมณ์ที่จะใช้บังคับเฉพาะกับกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองได้ข้อเท็จจริงมาจากแหล่งอื่นเท่านั้น หากได้มีเจตนารมณ์ที่จะใช้บังคับกับกรณีที่เจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจ

หน้าที่ออกคำสั่งทางปกครองได้ข้อเท็จจริงที่จะใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งทางปกครองมาจากบุคคลซึ่งสิทธิของตนจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองที่บุคคลดังกล่าวได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การ หรือคำแถลงของตนด้วยไม่ เนื่องจากเป็นกรณีที่ยกข้อเท็จจริงดังกล่าวไว้ได้รับรองหรือยืนยันความถูกต้องของข้อเท็จจริงนั้นมาก่อนแล้ว การบังคับให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งทางปกครองต้องแจ้งข้อเท็จจริงที่บุคคลซึ่งสิทธิของตนจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครองจึงเป็นเรื่องที่ไม่จำเป็น แม้จะมีมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติทนายความฯ กำหนดไว้ในเรื่องดังกล่าวก็ตาม ทั้งนี้ ดังจะเห็นได้จากความในมาตรา ๓๐ (๓)^๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น คณะกรรมการมรรยาททนายความผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจนำข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้ไว้แก่คณะกรรมการสอบสวนคดีมรรยาททนายความ ในคำแก้ข้อกล่าวหาและในบันทึกการให้ถ้อยคำของผู้ฟ้องคดีมาใช้เป็นเหตุผลในการมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานประพฤติผิดมรรยาททนายความได้ โดยไม่ต้องมีการแจ้งข้อเท็จจริงดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบและให้โอกาสผู้ฟ้องคดีได้โต้แย้งข้อเท็จจริงดังกล่าวและแสดงพยานหลักฐานก่อนแต่อย่างใด และไม่อาจถือว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ใช้ข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นเหตุผลในการมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีฐานประพฤติผิดมรรยาททนายความเป็นการกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเนื่องจากกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการมีคำสั่งดังกล่าวตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ นอกจากนั้น ข้อเท็จจริงดังกล่าวยังแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งทราบความประสงค์ในการทำสัญญากู้ยืมเงินของผู้กล่าวหาอยู่แล้วว่าเป็นไปเพื่อยกย้ายทรัพย์สินของสามี ซึ่งถูกเจ้าหน้าที่ฟ้องฐานผิดสัญญาเช่าซื้อและคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาในศาล เพื่อหลบเลี่ยงมิให้มีการบังคับคดีแก่ทรัพย์สินของสามี อันเป็นความประสงค์ที่ไม่สุจริต แต่แทนที่ผู้ฟ้องคดีจะตัดเตือนให้ผู้กล่าวหาสำนึกถึงความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม กลับเขียนสัญญากู้ยืมเงินให้ผู้กล่าวหาตามคำขอ พฤติการณ์เช่นนี้เพียงพอที่จะให้ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีประพฤติตนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดีหรือเป็นการเสื่อมเสียต่อเกียรติคุณของทนายความ

^๕ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีดังต่อไปนี้ เว้นแต่เจ้าหน้าที่จะเห็นสมควรปฏิบัติเป็นอย่างอื่น

ขลย

ขลย

(๓) เมื่อเป็นข้อเท็จจริงที่คู่กรณีนั้นเองได้ให้ไว้ในคำขอ คำให้การหรือคำแถลง

ขลย

ขลย

ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๘^๙ ของข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความฯ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งชี้ขาดลงโทษผู้ฟ้องคดีโดยให้ลบชื่อออกจากการเป็นทนายความ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งแก้คำสั่งชี้ขาดคดีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นห้ามผู้ฟ้องคดีทำการเป็นทนายความมีกำหนด ๒ ปี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๑/๒๕๕๓)

๑.๒ เหตุขัดแย้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับองค์วิชาชีพด้านการแพทย์หรือการสาธารณสุข

๒.๑ แพทยสภา

๒.๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนพิจารณาคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

(๑) กรณีผู้ป่วยซึ่งเข้ารับการตรวจรักษาร้องเรียนคณะกรรมการแพทยสภาว่าแพทย์และพยาบาลที่ทำการรักษาได้ทำการรักษาผิดพลาด

พยาบาลหรือบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายให้ทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น หรือสภาวิชาชีพเวชกรรมให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๙ สามารถทำการตรวจหรือรักษาผู้ป่วยได้แต่ต้องอยู่ในความควบคุมของแพทย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากแพทยสภาตามข้อ ๖.๓ ของระเบียบเดียวกัน การที่คณะกรรมการแพทยสภามีมติยืนตามความเห็นของคณะอนุกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม ว่าการรักษาผู้ป่วยรายผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่แพทย์มิได้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีเพียงพยาบาลเท่านั้นที่ให้การตรวจและทำการรักษาผู้ป่วย โดยที่ยังมิได้ใช้อำนาจตามหน้าที่สั่งให้คณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า

^๙ ข้อบังคับสภาพทนายความ ว่าด้วยมรรยาททนายความ พ.ศ. ๒๕๒๙

ข้อ ๑๘ ประกอบอาชีพ ดำเนินธุรกิจ หรือประพฤติตนอันเป็นการฝ่าฝืนต่อศีลธรรมอันดี หรือเป็นการเสื่อมเสียต่อศักดิ์ศรีและเกียรติคุณของทนายความ

ในขณะที่พยาบาลทำการตรวจรักษาบาดแผลให้แก่ผู้ฟ้องคดีอยู่นั้น มีแพทย์เวรประจำโรงพยาบาลคอยควบคุมให้คำปรึกษาอยู่หรือไม่ จึงเป็นกรณีที่คณะกรรมการแพทยสมาคมมติโดยมิได้รับฟังข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญให้ครบถ้วนก่อนอันเป็นการใช้ดุลพินิจโดยปราศจากข้อเท็จจริงหรือเหตุผลอันสมควร มติของคณะกรรมการแพทยสมาคมดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับอุบัติเหตุถูกเครื่องชุดมะพร้าวไฟฟ้าครูดที่มือขวาได้รับบาดเจ็บเป็นแผลที่นิ้วกลางและนิ้วชี้ จึงเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาลบางปะอิน พยาบาลได้ให้การรักษาบาดแผลโดยฉีดยาชาที่นิ้ว ตัดหนังหุ้มปลายนิ้วแล้วเย็บแผล ในระหว่างตัดนิ้วกลางผู้ฟ้องคดีรู้สึกเสียวที่ร้าวและมีเลือดออกที่นิ้วกลางและนิ้วชี้ พยาบาลจึงเปิดแผลเย็บใหม่ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ไปรักษาบาดแผลที่โรงพยาบาลทหารผ่านศึกซึ่งเป็นโรงพยาบาลที่ผู้ฟ้องคดีทำงานอยู่ เมื่อแพทย์เปิดดูแผลปรากฏว่านิ้วกลางมีสีดำเนื่องจากเลือดไม่ไปเลี้ยงที่ปลายนิ้ว แพทย์จึงทำการผ่าตัดนิ้วกลางออก ๒ ข้อ หลังจากนั้น ผู้ฟ้องคดีได้ย้ายไปรักษาแผลผ่าตัดที่โรงพยาบาลพญาไท ๒ การที่ต้องสูญเสียนิ้วกลาง ๒ ข้อ และนิ้วซึ่งงอไม่ได้ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ และต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาเป็นจำนวนมาก ผู้ฟ้องคดีได้ไปติดต่อผู้อำนวยการโรงพยาบาลบางปะอินเพื่อขอให้ช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลดังกล่าว และได้มีหนังสือร้องเรียนไปยังเลขาธิการแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าแพทย์และพยาบาลโรงพยาบาลบางปะอินทำการรักษาผิดพลาดหลังจากรับเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้เสนอเรื่องต่อประธานคณะกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม ชุดที่เจ็ด เพื่อดำเนินการสืบสวนหาข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการจริยธรรมฯ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการรักษาผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่แพทย์ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีเพียงพยาบาลที่ให้การตรวจและทำการรักษาบาดแผลให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งพยาบาลมีสิทธิทำได้เนื่องจากเป็นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวงทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น หรือสมาคมวิชาชีพเวชกรรมในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๙ คณะกรรมการจริยธรรมฯ เห็นว่าเรื่องร้องเรียนของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีไม่มีมูล และรายงานความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการแพทยสภา ซึ่งคณะกรรมการแพทยสภาพิจารณาแล้วเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการจริยธรรมฯ และมีมติว่าเป็นกรณีไม่มีมูลให้ยกข้อกล่าวหา หลังจากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือแจ้งมติคณะกรรมการแพทยสมาคมดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคณะกรรมการแพทยสภายังไม่ได้วินิจฉัยว่านายแพทย์ ซึ่งเป็นแพทย์เวรในวันที่ผู้ฟ้องคดีเข้ารับการรักษาพยาบาลของ

โรงพยาบาลบางปะอินละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ทำการรักษาผู้ฟ้องคดี แต่ปล่อยให้พยาบาลเป็นผู้รักษา มติของคณะกรรมการแพทยสภาดังกล่าวจึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนมติดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

แม้ว่ามติของคณะกรรมการแพทยสภา ที่เห็นชอบกับความเห็นของคณะอนุกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมว่าการรักษาผู้ป่วยรายของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่แพทย์ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีเพียงพยาบาลเท่านั้นที่ให้การตรวจและทำการรักษาบาดแผลให้ผู้ป่วย ซึ่งพยาบาลมีสิทธิทำได้เนื่องจากการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น หรือสภาวิชาชีพเวชกรรมไทยมอบหมายให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมฯ เห็นว่าเป็นกรณีไม่มีมูล จึงให้ยกข้อกล่าวหา จะเป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายว่าด้วยการประกอบวิชาชีพเวชกรรมกำหนดไว้ก็ตาม แต่โดยที่ข้อ ๖.๓^{๑๐} ของระเบียบดังกล่าว ยังได้กำหนดว่าบุคคลซึ่งได้รับมอบหมายจะทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้เฉพาะต้องอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ซึ่งหมายถึงแพทย์ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากแพทยสภา ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ และข้อ ๗ กำหนดว่าให้บุคคลที่มีวุฒิประกาศนียบัตรพนักงานอนามัย ประกาศนียบัตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข (พนักงานอนามัย) ประกาศนียบัตรสาธารณสุขศาสตร์ ประกาศนียบัตรผู้ช่วยพยาบาลและผดุงครรภ์ ประกาศนียบัตรพนักงานสุขภาพชุมชน หรือผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นสองทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้ ดังต่อไปนี้... ๗.๒ ด้านศัลยกรรม... ๗.๒.๒ เย็บบาดแผลที่ไม่สาหัส และ ๗.๒.๓ ชะล้าง ทำแผล ตกแต่งบาดแผล เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าคณะอนุกรรมการจริยธรรมฯ เพียงแต่รายงานความเห็นต่อคณะกรรมการแพทยสภาว่าการรักษาผู้ป่วยรายของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีที่แพทย์ไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีเพียงพยาบาลเท่านั้นที่ให้การตรวจและทำการรักษาผู้ป่วย โดยที่ยังไม่ได้ทำการแสวงหาข้อเท็จจริงตามอำนาจหน้าที่ให้ปรากฏว่าในขณะที่พยาบาลได้ทำการตรวจรักษาบาดแผลให้แก่ผู้ป่วยอยู่ ณ นั้น มีแพทย์เวรประจำโรงพยาบาล

^{๑๐} ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยบุคคลซึ่งกระทรวง ทบวง กรม กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นอื่น หรือสภาวิชาชีพเวชกรรมไทยมอบหมายให้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๓๔

ข้อ ๖ บุคคลซึ่งได้รับมอบหมาย จะทำการประกอบวิชาชีพเวชกรรมได้เฉพาะ

ฯลฯ

ฯลฯ

๖.๓ ต้องอยู่ในความควบคุมของเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

คอยควบคุมให้คำปรึกษาอยู่หรือไม่ และเมื่อคณะกรรมการแพทยสภาพิจารณาแล้วกลับมีมติเห็นชอบกับความเห็นของคณะกรรมการจริยธรรมฯ ดังกล่าว โดยมีได้ใช้อำนาจตามหน้าที่สั่งให้คณะกรรมการจริยธรรมฯ แสวงหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาตามมาตรา ๓๕ (๑)^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรมฯ ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการแพทยสภามีมติยืนตามความเห็นของคณะกรรมการจริยธรรมฯ โดยมีได้รับฟังข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญให้ครบถ้วนก่อนมีมติ กรณีจึงถือว่ามติของคณะกรรมการแพทยสภาดังกล่าวเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการใช้ดุลพินิจโดยปราศจากข้อเท็จจริงหรือเหตุผลอันสมควร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๕๒/๒๕๕๑)

๒.๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการประพฤติผิดจริยธรรมแห่งวิชาชีพของแพทย์ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นแพทย์ทำการศัลยกรรมให้แก่ผู้ป่วยสูงอายุโดยใช้ยาเพื่อให้ผู้ป่วยสลบไม่เป็นที่ไปตามมาตรฐาน และไม่มีการตรวจทางห้องปฏิบัติการทั้งการปฏิบัติเพื่อช่วยชีวิตและการเตรียมอุปกรณ์เพื่อช่วยชีวิตไม่เป็นที่ไปตามมาตรฐานจนเกิดความเสียหายรุนแรงแก่ผู้ป่วยถึงขนาดเสียชีวิต ถือเป็น การประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยไม่รักษามาตรฐานเวชกรรมในระดับดีที่สุด ตามข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๖ การที่แพทยสภามีมติลงโทษพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมของผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓ เดือน จึงชอบแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

แพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งลงโทษพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมของผู้ฟ้องคดี มีกำหนด ๓ เดือน กรณีผู้ป่วยสูงอายุที่เข้ารับการทำการศัลยกรรมถึงหน้ากับผู้ป่วยฟ้องคดีเสียชีวิตเนื่องจากผู้ฟ้องคดีให้ยาเกินขนาดและทำเวชปฏิบัติไม่ได้มาตรฐาน แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การเสียชีวิตดังกล่าวเกิดจากเหตุสุดวิสัย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

^{๑๑} พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕

มาตรา ๓๕ เมื่อคณะกรรมการได้รับรายงานและความเห็นของคณะกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมแล้วให้คณะกรรมการพิจารณารายงานและความเห็นดังกล่าวแล้วมีมติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ให้คณะกรรมการจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อเสนอให้คณะกรรมการพิจารณา
- (๒) ให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนในกรณี que เห็นว่าข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษนั้นมีมูล
- (๓) ให้ยกข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษกรณี que เห็นว่าข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษนั้นไม่มีมูล

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ราชวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นตามความในมาตรา ๒๑ (๓) (ณ)^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรมฯ และมีหน้าที่ตามข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยราชวิทยาลัยวิสัญญีแพทย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ คือการกำหนดและควบคุมมาตรฐานทางวิชาการในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมของสมาชิก ได้ให้ความเห็นกรณีเกี่ยวกับการให้ยาของผู้ฟ้องคดีแก่ผู้ป่วยว่า การให้ยาเพื่อให้ผู้ป่วยสลบและกระบวนการช่วยเหลือชีวิตไม่เป็นไปตามมาตรฐานอื่นที่มีบุคลากรไม่เพียงพอในการกู้ชีวิตผู้ป่วยประกอบกับผลการวิเคราะห์ตัวอย่างเลือด ตัวอย่างปัสสาวะและตัวอย่างของเหลวหรือสารในกระเพาะอาหารของผู้ป่วยโดยภาคินิติเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ก็ได้ยืนยันว่าพบตัวยาที่ผู้ฟ้องคดีให้แก่ผู้ป่วยหลายรายการ การที่ผู้ป่วยเสียชีวิตจึงเป็นผลโดยตรงอันเกิดจากการกระทำของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาแล้วมีความเห็นว่าผู้ป่วยเสียชีวิตเกิดจากการที่ผู้ฟ้องคดีได้ให้ยาเกินขนาดและทำเวชปฏิบัติไม่ได้มาตรฐาน ถือเป็น การไม่รักษามาตรฐานการประกอบวิชาชีพเวชกรรมในระดับที่ดีที่สุด ตามหมวด ๓ ข้อ ๑^{๑๓} ของข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมฯ แล้วมีมติลงโทษพักใช้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรมของผู้ฟ้องคดีมีกำหนด ๓ เดือน จึงชอบแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓/๒๕๕๐)

^{๑๒} พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการมีอำนาจดังต่อไปนี้

๑. ขลข

๑. ขลข

(๓) ออกข้อบังคับว่าด้วย

๑. ขลข

๑. ขลข

(ณ) การจัดตั้ง การดำเนินการ และการเลิกวิทยาลัยวิชาชีพเวชกรรมสาขาต่างๆ

๑. ขลข

๑. ขลข

^{๑๓} ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๖

หมวด ๓ การประกอบวิชาชีพเวชกรรม

ข้อ ๑ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมต้องรักษามาตรฐานของการประกอบวิชาชีพเวชกรรมในระดับที่ดีที่สุดและพยายามให้ผู้ป่วยพ้นจากอาการทรมานจากโรคและความพิการต่างๆ โดยไม่เรียกร้องสินจ้าง รางวัลพิเศษนอกเหนือจากค่าบริการที่ควรได้รับตามปกติ

๑. ขลข

๑. ขลข

๒.๑.๓ กรณีเกี่ยวกับการลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลซึ่งประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยผิดกฎหมาย

ในการพิจารณาจริยธรรมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและการดำเนินการสถานพยาบาลของแพทยสภากรณีสถานพยาบาลถูกกล่าวหาว่า สนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยผิดกฎหมายในสถานพยาบาลนั้น ไม่มีข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมฯ กำหนดว่าต้องรอผลของการดำเนินคดีอาญาให้ถึงที่สุดก่อนถึงจะดำเนินการได้ ดังนั้น แม้คดีอาญาจะยังไม่ถึงที่สุด ก็หาไม่ผลต่อการดำเนินการของแพทยสภาแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลฟ้องว่า คำสั่งของนายกแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ที่ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี กรณีสนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพโดยผิดกฎหมายในสถานพยาบาล (มีการลักลอบทำแท้งโดยผิดกฎหมาย โดยผู้ที่มีใช้ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม) เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากคดีอาญาที่พนักงานอัยการยื่นฟ้องเจ้าหน้าที่สถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีในข้อหาทำให้แท้งลูกอันเป็นความผิดต่อพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรมฯ อยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาลอุทธรณ์ จึงยังไม่ยุติและถึงที่สุด ดังนั้น การที่คณะกรรมการแพทยสภามีมติให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลปกครองสูงสุดเพิกถอนคำสั่งภาคทัณฑ์ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการพิจารณาจริยธรรมการประกอบวิชาชีพเวชกรรมและการดำเนินการสถานพยาบาลของแพทยสภากรณีสถานพยาบาลถูกกล่าวหาว่า สนับสนุนให้มีการประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยผิดกฎหมายในสถานพยาบาลนั้น โดยเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลที่ถูกกล่าวหาได้กระทำความผิดฐานประกอบวิชาชีพเวชกรรมโดยไม่ชอบ (ทำแท้งโดยไม่ได้รับอนุญาต) ดังกล่าว ไม่มีข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมฯ กำหนดว่าต้องรอผลของการดำเนินคดีอาญาให้ถึงที่สุดก่อนถึงจะดำเนินการได้ ดังนั้น แม้คดีอาญาจะยังไม่ถึงที่สุดก็ตาม ก็หาไม่ผลต่อการดำเนินการของแพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) แต่อย่างใด ในการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประพฤติผิดจริยธรรมนั้น คณะอนุกรรมการสอบสวนและแพทยสภามีอำนาจที่จะแสวงหาข้อเท็จจริงและพิจารณาโทษผู้ฟ้องคดีได้ ประกอบกับคณะอนุกรรมการสอบสวนได้มีการแจ้งข้อกล่าวโทษและเปิดโอกาสให้

ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาตามข้อ ๑๕^{๑๔} ของข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยกระบวนการวินิจฉัยกรณีคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งผู้ฟ้องคดีก็ได้ใช้สิทธิดังกล่าวแล้ว และมีโต้แย้งว่าข้อเท็จจริงที่คณะกรรมการสอบสวนแสวงหาได้ผิดพลาดคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง จึงมีเหตุผลรับฟังได้ ถือว่ากระบวนการสอบสวนชอบด้วยกฎหมายแล้ว อีกทั้งจากพยานหลักฐานที่พบในสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีและการที่เจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลให้การรับสารภาพว่าได้ทำแท้งให้คนไข้ด้วยตนเอง กรณีจึงมีน้ำหนักและมีเหตุผลควรแก่การรับฟังได้ว่าน่าจะมีการกระทำความผิดในสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองได้รับรายงานจากคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยพยานหลักฐานโดยชัดแจ้งว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามหมวด ๗ ข้อ ๔^{๑๕} ของข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงมีอำนาจลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีได้โดยไม่ต้องรอคำวินิจฉัยของศาลในคดีอาญาอันถึงที่สุดก่อน การที่คณะกรรมการแพทยสภามีมติให้ลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยมติของคณะกรรมการแพทยสภาได้ออกคำสั่งแพทยสภาลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นมติและคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๐/๒๕๕๒)

การลงรูปภาพเปรียบเทียบดวงตาก่อนและหลังทำศัลยกรรม พร้อมชื่อและที่อยู่ของสถานพยาบาล เป็นการโฆษณาสถานพยาบาล โดยแสดงถึงรูปภาพดวงตาของผู้ป่วยก่อนและหลังการทำศัลยกรรมเสริมสวยดวงตา ซึ่งลักษณะของรูปภาพทำให้เข้าใจว่าหากทำศัลยกรรมกับสถานพยาบาลดังกล่าวแล้วจะทำให้มีดวงตาสวยงามดังเช่นที่ปรากฏในรูปภาพ โดยมีได้มีการระบุข้อความเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงแต่อย่างใด ทั้งที่รูปภาพ

^{๑๔} ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยกระบวนการวินิจฉัยคดีด้านจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๔๐

ข้อ ๑๕ เมื่อประธานคณะกรรมการสอบสวนได้รับแจ้งจากเลขาธิการว่า คณะกรรมการมีมติให้คณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนผู้ถูกร้องเรียนผู้ใด ให้ประธานคณะกรรมการสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษตามเรื่องร้องเรียนและส่งสำเนาเรื่องข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษให้ผู้ถูกร้องเรียนผู้นั้นรับทราบ พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ถูกร้องเรียนทราบว่า ผู้ถูกร้องเรียนมีสิทธิยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษตามเรื่องร้องเรียนนั้นภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งและรับสำเนาเรื่องร้องเรียนดังกล่าว

ในการส่งสำเนาเรื่องข้อกล่าวหาหรือข้อกล่าวโทษและการดำเนินการอื่นๆ นั้น คณะกรรมการสอบสวนอาจใช้ดุลพินิจที่จะไม่เปิดเผยชื่อ ที่อยู่ผู้ร้องเรียน และข้อมูลอื่นๆ ที่ปรากฏในเรื่องร้องเรียนแก่ผู้ถูกร้องเรียนก็ได้

^{๑๕} ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓

หมวด ๗ การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานพยาบาล

ข้อ ๔ ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมที่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลต้องไม่ให้หรือยินยอมให้มีการประกอบวิชาชีพเวชกรรม การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ หรือการประกอบโรคศิลปะที่เป็นการฝ่าฝืนข้อกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ ในสถานพยาบาลนั้น

ดังกล่าวนั้นไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นรูปภาพของบุคคลคนเดียวกัน และการทำศัลยกรรมก็ไม่สามารถรับรองผลได้ว่าผู้ทำศัลยกรรมทุกคนจะมีดวงตาสวยงามดังรูปภาพ ถือว่าเป็นการโฆษณาหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาสถานพยาบาล โดยใช้อวดกิจกรรมของสถานพยาบาล ทำให้ประชาชนเกิดความคาดหวังในสรรพคุณเกินความจริง เป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมฯ ข้อ ๒ หมวด ๗ เรื่อง การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานพยาบาล

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมและเป็นผู้ได้รับอนุญาตดำเนินการสถานพยาบาลโดยได้เปิดคลินิกรับทำศัลยกรรมเสริมสวย โดยเฉพาะการรับทำศัลยกรรมเสริมสวยดวงตา ฟ้องว่ามีผู้ร้องเรียนขอให้เลขาธิการแพทยสภาตรวจสอบว่าคลินิกของผู้ฟ้องคดีมีการโฆษณาเชิญชวนเกินกว่าที่เป็นจริง คณะอนุกรรมการจริยธรรมตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการแพทยสภาว่ากรณีมีมูล คณะกรรมการแพทยสภาเห็นฟ้องด้วยจึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการ คณะกรรมการสอบสวนพิจารณาสำเนาภาพถ่ายวารสารที่มีโฆษณาเชิญชวนทำศัลยกรรมดวงตาของสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดหมวด ๗ ข้อ ๒ ของข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมฯ กล่าวคือ โฆษณาสถานพยาบาลในทำนองอื้ออวดการประกอบวิชาชีพเวชกรรมหรือกิจการอื่นของสถานพยาบาลเกินกว่าที่เป็นจริง สมควรลงโทษว่ากล่าวตักเตือน จึงเสนอต่อคณะกรรมการแพทยสภาเพื่อพิจารณา คณะกรรมการแพทยสภาพิจารณาแล้วมีมติลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี และเมื่อมติดังกล่าวได้รับความเห็นชอบจากสภานายกพิเศษแล้ว แพทยสภา (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงมีคำสั่งลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งลงโทษว่ากล่าวตักเตือนดังกล่าวเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้ศาลพิจารณาพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณาเอกสารโฆษณาสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีที่ได้มีการลงรูปภาพเปรียบเทียบดวงตาก่อนและหลังทำศัลยกรรม พร้อมชื่อและที่อยู่ของสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดี การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการโฆษณาสถานพยาบาล โดยแสดงถึงรูปภาพดวงตาของผู้ป่วยก่อนและหลังการทำศัลยกรรมเสริมสวยดวงตา ซึ่งลักษณะของรูปภาพทำให้เข้าใจว่าหากทำศัลยกรรมกับสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีแล้วจะทำให้มีดวงตาสวยงามเช่นที่ปรากฏในรูปภาพ โดยมีได้มีการระบุข้อความเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงแต่อย่างใด ทั้งที่รูปภาพดังกล่าวนั้นไม่อาจพิสูจน์ได้ว่าเป็นรูปภาพของบุคคลคนเดียวกัน และการทำศัลยกรรมก็ไม่สามารถรับรองผลได้ว่าผู้ทำศัลยกรรมทุกคนจะมีดวงตาสวยงามดังรูปภาพ กรณีจึงถือว่าเป็นการโฆษณาหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาสถานพยาบาลของ

ผู้ฟ้องคดี โดยโอ้อวดกิจกรรมของสถานพยาบาลทำให้ประชาชนเกิดความคาดหวังในสรรพคุณเกินความจริง จึงเป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมฯ ข้อ ๒^{๑๖} หมวด ๗ เรื่อง การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานพยาบาล ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาลดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว และแม้ข้อความในหนังสือจะเป็นเพียงกรณีที่ขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีตรวจสอบสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดี แต่หากมีเรื่องร้องเรียนผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมผู้ใด ก็เป็นหน้าที่ของแพทยสภาซึ่งเป็นองค์กรวิชาชีพที่มีหน้าที่ควบคุมการประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมให้ถูกต้องตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม ในการค้นหาความจริงและรวบรวมพยานหลักฐานว่าผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมผู้นั้นประพฤติผิดข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมฯ หรือไม่ อย่างไร ตามขั้นตอนและหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติ การตรวจสอบการประพฤติปฏิบัติของผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมของแพทยสภาไม่ได้จำกัดเฉพาะว่าต้องมีการร้องเรียนเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมและเป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาล จึงมีหน้าที่ปฏิบัติเกี่ยวกับสถานพยาบาลของตนให้อยู่ภายใต้ข้อบังคับแพทยสภาว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรมฯ ดังนั้น การที่คณะกรรมการแพทยสภาได้พิจารณาเรื่องร้องเรียนกล่าวโทษผู้ฟ้องคดีแล้วเห็นว่า เอกสารโฆษณาของสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีเข้าข่ายเป็นการโฆษณาสถานพยาบาลทำนองโอ้อวดและทำให้ประชาชนเกิดความคาดหวังในสรรพคุณเกินความเป็นจริง จึงมีมติตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนให้ลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงได้มีคำสั่งลงโทษว่ากล่าวตักเตือนผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเป็นการพิจารณาเรื่องร้องเรียนโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๒/๒๕๕๓)

^{๑๖} ข้อบังคับแพทยสภา ว่าด้วยการรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพเวชกรรม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๓

หมวด ๗ การปฏิบัติตนเกี่ยวกับสถานพยาบาล

ข้อ ๒ ผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมที่เป็นผู้ดำเนินการสถานพยาบาล ต้องไม่โฆษณาสถานพยาบาลหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาสถานพยาบาลที่ตนเป็นผู้ดำเนินการ ในลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) โฆษณาสถานพยาบาลในทำนองโอ้อวดการประกอบวิชาชีพเวชกรรม หรือกิจกรรมอื่นของสถานพยาบาลเกินกว่าที่เป็นจริง

(๒) โฆษณาสถานพยาบาลโดยโอ้อวดกิจกรรมของสถานพยาบาลนั้น หรือสรรพคุณของเครื่องมือเครื่องใช้ของสถานพยาบาล ไปในทำนองจูงใจให้ผู้อื่นเข้าใจผิด โดยไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ที่เป็นมาตรฐานของวิชาชีพเวชกรรม หรือทำให้ประชาชนเกิดความคาดหวังในสรรพคุณเกินความเป็นจริง

(๓) โฆษณาสถานพยาบาล ที่มีลักษณะเป็นการลามก ไม่สุภาพ สำหรับสาธารณชนทั่วไป หรือมีลักษณะเป็นการกระตุ้น หรือยั่วยุอารมณ์ หรือเป็นการขัดต่อศีลธรรมอันดี

(๔) โฆษณาสถานพยาบาลทำนองว่าจะให้ส่วนลดเป็นเงินหรือให้ผลประโยชน์ตอบแทนใดๆ แก่ผู้เข้ารับบริการ หรือแก่ผู้ชักนำผู้ไปขอรับบริการจากสถานพยาบาลนั้น

(๕) โฆษณาสถานพยาบาลว่า มีผู้ประกอบการวิชาชีพเวชกรรมผู้หนึ่งผู้ใด มาประกอบวิชาชีพเวชกรรมในสถานพยาบาลนั้น โดยไม่เป็นความจริง

๒.๒ คณะกรรมการวิชาชีพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ คณะกรรมการสถานพยาบาล

วัตถุประสงค์หลักในการอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลหรือดำเนินการสถานพยาบาล ก็เพื่อให้บริการทางการแพทย์เพื่อรักษาผู้ที่ได้รับความเจ็บป่วยจากโรคภัยหรือมีความผิดปกติของร่างกายหรือจิตใจจากการถูกทำร้ายหรืออุบัติเหตุ หรือมีความผิดปกติมาแต่กำเนิด ส่วนการให้บริการด้านศัลยกรรมเพื่อการเสริมสวยหรือศัลยกรรมด้านความงาม มิใช่วัตถุประสงค์หลักของการอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือดำเนินการสถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล การที่ผู้ฟ้องคดีใช้ข้อความโฆษณาสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีว่า “สวยด้วยแพทย์ สวยที่ยั่งยืน” จึงน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการหรือดำเนินการของสถานพยาบาล ประกอบกับผู้รับบริการจากสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีแล้วไม่ได้รู้สึกว่ายหรืองามน่าพึงพอใจตามที่ผู้ฟ้องคดีโฆษณาทุกราย ดังนั้น ข้อความโฆษณาดังกล่าวจึงเข้าลักษณะเป็นข้อความอันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ คำสั่งของอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการใช้ข้อความโฆษณาดังกล่าว และคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขที่ให้ออกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลประเภทที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน ลักษณะสถานพยาบาล คือ โรงพยาบาลทั่วไป โดยผู้ฟ้องคดีใช้ข้อความโฆษณาสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีว่า “สวยด้วยแพทย์ สวยที่ยั่งยืน” แต่อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการใช้ข้อความโฆษณาดังกล่าวในสื่อสิ่งพิมพ์ทุกประเภทภายในสามสิบวันนับจากวันที่ได้รับหนังสือดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าข้อความ “สวยด้วยแพทย์ สวยที่ยั่งยืน” ของผู้ฟ้องคดีเป็นการโฆษณาโอ้อวด จูงใจให้ประชาชนเข้าไปใช้บริการซึ่งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดหรือทำให้ผู้เข้ารับบริการเกิดความคาดหวังสูงในการทำศัลยกรรมความงาม ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ข้อความโฆษณาดังกล่าวไม่เข้าข่ายเป็นข้อความเท็จหรือโอ้อวดเกินจริง และไม่น่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสืออุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่ออธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ต่อมา

กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีหนังสือแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าจะอนุกรรมการพิจารณาเรื่องการโฆษณาสถานพยาบาลและคณะกรรมการสถานพยาบาลพิจารณาแล้วเห็นว่าข้อความโฆษณา “สวยด้วยแพทย์ สวยที่ยั่งยืน” เป็นการนำผลการรักษามาโฆษณา ซึ่งเป็นข้อความโอ้อวด อาจทำให้ประชาชนและผู้เข้ารับบริการเข้าใจผิดได้ว่าเมื่อเข้ารับบริการด้านความงามที่สถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีแล้วต้องสวยต้องดี เข้าข่ายฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ ประกอบกับสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีเคยถูกร้องเรียนเกี่ยวกับการทำศัลยกรรมความงาม จึงมีมติยืนตามคำสั่งที่ให้ผู้ฟ้องคดีระงับการใช้ข้อความโฆษณาดังกล่าว และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ มีเจตนารมณ์ในการควบคุมกิจการสถานพยาบาล เพื่อให้ความคุ้มครองประชาชนผู้รับบริการจากสถานพยาบาล โดยในเรื่องเกี่ยวกับการโฆษณากิจการของสถานพยาบาลนั้น มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กำหนดห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการโฆษณาหรือประกาศหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาหรือประกาศด้วยวิธีใดๆ ซึ่งชื่อ ที่ตั้ง หรือกิจการของสถานพยาบาล หรือคุณวุฒิ หรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาล เพื่อชักชวนให้มีผู้มาขอรับบริการจากสถานพยาบาลของตน โดยใช้ข้อความอันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง หรือน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล และมาตรา ๓๙^{๑๘} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันกำหนดว่า ในกรณีที่มีการโฆษณาหรือประกาศฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณาหรือประกาศระงับการกระทำดังกล่าว และเมื่อพิจารณานियาม “สถานพยาบาล”

^{๑๗-๑๘} พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๕๑

มาตรา ๓๘ ห้ามมิให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้ดำเนินการโฆษณาหรือประกาศหรือยินยอมให้ผู้อื่นโฆษณาหรือประกาศด้วยประการใดๆ ซึ่งชื่อ ที่ตั้ง หรือกิจการของสถานพยาบาล หรือคุณวุฒิ หรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพในสถานพยาบาล เพื่อชักชวนให้มีผู้มาขอรับบริการจากสถานพยาบาลของตน โดยใช้ข้อความอันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง หรือน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการของสถานพยาบาล

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๙ ในกรณีที่มีการโฆษณาหรือประกาศฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้ผู้โฆษณาหรือประกาศระงับการกระทำดังกล่าวได้

ตามมาตรา ๔^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ และนิยาม “วิชาชีพเวชกรรม” และ “โรค” ตามมาตรา ๔^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรมฯ ประกอบกับข้อ ๔ (๑)^{๒๑} ในหมวด ๒ ของกฎกระทรวง ว่าด้วยลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕ แล้วเห็นว่าวัตถุประสงค์หลักในการอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลหรือดำเนินการสถานพยาบาลก็เพื่อให้บริการทางการแพทย์เพื่อรักษาผู้ที่ได้รับความเจ็บป่วยจากโรคภัยหรือมีความผิดปกติของร่างกายหรือจิตใจจากการถูกทำร้ายหรืออุบัติเหตุ หรือมีความผิดปกติมาแต่กำเนิด เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลประเภทที่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน ลักษณะสถานพยาบาลเป็นโรงพยาบาลทั่วไป ผู้ฟ้องคดีจึงต้องจัดให้มีบริการทางการแพทย์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์หลัก

^{๑๙} พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสถานพยาบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“สถานพยาบาล” หมายความว่า สถานที่รวมตลอดถึงยานพาหนะซึ่งจัดไว้เพื่อการประกอบโรคศิลปะตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ การประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเวชกรรม การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ การประกอบวิชาชีพทันตกรรมตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพทันตกรรม การประกอบวิชาชีพกายภาพบำบัดตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพกายภาพบำบัด หรือการประกอบวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ตามกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพเทคนิคการแพทย์ ทั้งนี้ โดยกระทำการเป็นปกติธุระไม่ว่าจะได้รับประโยชน์ตอบแทนหรือไม่ แต่ไม่รวมถึงสถานที่ขายยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ซึ่งประกอบธุรกิจการขายยาโดยเฉพาะ

^{๒๐} พระราชบัญญัติวิชาชีพเวชกรรม พ.ศ. ๒๕๒๕ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิชาชีพเวชกรรม” หมายความว่า วิชาชีพที่กระทำต่อมนุษย์เกี่ยวกับการตรวจโรค การวินิจฉัยโรค การบำบัดโรค การป้องกันโรค การผดุงครรภ์ การปรับสายตาด้วยเลนส์สัมผัส การแทงเข็มหรือการฝังเข็มเพื่อบำบัดโรคหรือเพื่อระงับความรู้สึก และหมายความรวมถึงการกระทำทางศัลยกรรม การใช้รังสี การฉีดยาหรือสาร การสอดใส่วัตถุใดๆ เข้าไปในร่างกาย ทั้งนี้ เพื่อการคุมกำเนิด การเสริมสวย หรือการบำรุงร่างกายด้วย

“โรค” หมายความว่า ความเจ็บป่วย การบาดเจ็บ ความผิดปกติของร่างกายหรือจิตใจ และหมายความรวมถึงอาการที่เกิดจากภาวะดังกล่าวด้วย

^{๒๑} กฎกระทรวง ว่าด้วยลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๔ ลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล มีดังนี้

(๑) โรงพยาบาล เป็นสถานพยาบาลที่จัดให้บริการผู้ป่วยโดยสามารถรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน เกินสามสิบเตียงขึ้นไป ซึ่งมีบริการด้านเวชกรรม ด้านการพยาบาล ด้านเภสัชกรรม และด้านเทคนิคการแพทย์เป็นอย่างน้อย และอาจมีบริการด้านทันตกรรมหรือด้านการประกอบโรคศิลปะอื่น แบ่งเป็น

(ก) โรงพยาบาลทั่วไป เป็นสถานพยาบาลที่จัดให้บริการผู้ป่วยด้านเวชกรรม อย่างน้อยสี่สาขาหลัก คือ อายุรกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม และสูตินรีเวชกรรม และดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ในกรณีที่ให้บริการเฉพาะทาง จะต้องมีส่วนประกอบวิชาชีพซึ่งได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติหรือหนังสือรับรองจากแพทยสภาในสาขาวิชาชีพเฉพาะทางนั้นเป็นผู้ให้บริการ

(ข) โรงพยาบาลเฉพาะทาง เป็นสถานพยาบาลที่จัดให้บริการผู้ป่วยด้านเวชกรรมเฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่ง และดำเนินการโดยผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมทั่วไปหรือสาขาที่ให้บริการ และมีผู้ประกอบวิชาชีพที่ได้รับวุฒิบัตรหรือหนังสืออนุมัติหรือหนังสือรับรองจากสภาวิชาชีพในสาขานั้นเป็นผู้ให้บริการ เช่น โรงพยาบาลตา โรงพยาบาลจิตเวช โรงพยาบาลแม่และเด็ก โรงพยาบาลบำบัดยาเสพติด โรงพยาบาลทันตกรรม

ของการอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือดำเนินการสถานพยาบาล แม้สถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดี จะให้บริการทางการแพทย์ด้านศัลยกรรมเพื่อการเสริมสวยหรือศัลยกรรมด้านความงามด้วยก็ตาม แต่บริการดังกล่าวมิใช่วัตถุประสงค์หลักของการอนุญาตให้ประกอบกิจการหรือดำเนินการ สถานพยาบาลตามกฎหมายว่าด้วยสถานพยาบาล การที่ผู้ฟ้องคดีใช้ข้อความโฆษณา สถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีว่า “สวยด้วยแพทย์ สวยที่ยั่งยืน” จึงน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิด ในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการหรือดำเนินการของสถานพยาบาลได้ว่าสถานพยาบาล ของผู้ฟ้องคดีให้บริการด้านศัลยกรรมเพื่อการเสริมสวยหรือศัลยกรรมด้านความงามเป็นหลัก นอกจากนั้น คำว่า “สวย” มีความหมายตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ว่า งามน่าพึงพอใจ ความสวยหรือความงามน่าพึงพอใจก็ดี ความไม่สวยหรือความไม่งามน่าพึงพอใจ ก็ดี จึงมีความหมายที่ไม่แน่นอนตายตัว ผันแปรไปตามอัตวิสัยของแต่ละบุคคล ทั้งโดย ข้อเท็จจริงยังปรากฏว่าผู้รับบริการจากสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีแล้วไม่ได้รู้สึกว่ายหรืองาม น่าพึงพอใจตามที่ผู้ฟ้องคดีโฆษณาทุกรายไป ดังจะเห็นได้จากกรณีที่มีผู้รับบริการร้องเรียนเกี่ยวกับ การทำศัลยกรรมความงามของสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดี แม้การร้องเรียนดังกล่าวจะมีจำนวน น้อย แต่ก็ก็เป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่าการให้บริการด้านศัลยกรรมความงามของสถานพยาบาลของ ผู้ฟ้องคดีมิได้ประสบความสำเร็จในทุกกรณีตามข้อความโฆษณาดังกล่าว การที่อธิบดีกรมสนับสนุน บริการสุขภาพและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยว่า ข้อความโฆษณา “สวยด้วยแพทย์ สวยที่ยั่งยืน” เข้าลักษณะเป็นข้อความอันเป็นเท็จหรือโอ้อวดเกินความจริง จึงมิใช่การวินิจฉัยที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลโฆษณาเพื่อชักชวนให้ มีผู้มาขอรับบริการจากสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีโดยใช้ข้อความอันเป็นเท็จหรือโอ้อวด เกินความจริง และน่าจะก่อให้เกิดความเข้าใจผิดในสาระสำคัญเกี่ยวกับการประกอบกิจการ ของสถานพยาบาล อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ อธิบดี กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ จึงมีอำนาจสั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการกระทำดังกล่าวได้ ตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน และไม่อาจถือได้ว่าการที่อธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพมีคำสั่งให้ ผู้ฟ้องคดีระงับการโฆษณาสถานพยาบาลของผู้ฟ้องคดีด้วยข้อความ “สวยด้วยแพทย์ สวยที่ยั่งยืน” และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ วินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่สุจริตหรือ โดยมิชอบแต่อย่างใด คำสั่งของอธิบดีกรมสนับสนุนบริการสุขภาพที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีระงับการใช้ข้อความ โฆษณา “สวยด้วยแพทย์ สวยที่ยั่งยืน” และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของ ผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๘/๒๕๕๑)

เมื่อกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕ ออกโดยอ้างบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะในการออกกฎกระทรวง โดยมีบทบัญญัติบางประการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคลซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคที่มาใช้บริการสถานพยาบาลทั้งได้มีการอ้างบทบัญญัติ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบด้วย โดยไม่ปรากฏว่ากฎกระทรวงดังกล่าวมีเนื้อหาขัดหรือแย้งต่อมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗ ไม่ขัดต่อมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งยังไม่ขัดกับข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวงว่าด้วยลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕ ตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง กฎกระทรวงดังกล่าวจึงออกโดยชอบแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันสาขาทันตกรรมชั้นสอง โดยได้รับใบอนุญาตให้ดำเนินการสถานพยาบาลลักษณะสถานพยาบาลเป็นคลินิกทันตกรรมชั้นสองแล้วแห่งหนึ่ง ต่อมาผู้ฟ้องคดียื่นคำขออนุญาตเปิดกิจการสถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสองอีกแห่งหนึ่ง แต่ได้รับแจ้งจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพว่าผู้ฟ้องคดีไม่สามารถขออนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสองใหม่ได้เนื่องจาก กฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาลฯ ได้กำหนดบทเฉพาะกาล ข้อ ๓๕ ให้สถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสองที่ได้รับอนุญาตก่อนวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๕ ยังคงประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าจะขอเลิกดำเนินการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า กฎกระทรวงดังกล่าวออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยขัดกับมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗ และขัดกับมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ ทั้งยังขัดกับข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวงว่าด้วยลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาลฯ และขัดต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๙ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถขออนุญาตเปิดสถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสองอีกแห่งหนึ่งเพิ่มเติมได้ จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาลฯ ทั้งฉบับหรือยกเลิกเฉพาะบทเฉพาะกาล ข้อ ๓๕

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติคำว่า “สถานพยาบาล” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ เป็นเพียงการนิยามหรือการให้ความหมายของคำว่า “สถานพยาบาล” ที่บัญญัติในพระราชบัญญัติดังกล่าว เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการใช้กฎหมายเท่านั้น ส่วนการประกอบกิจการสถานพยาบาลต้องได้รับอนุญาตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามมาตรา ๑๖^{๒๒} ของพระราชบัญญัติดังกล่าว และข้อ ๓๕^{๒๓} ของกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาล ไม่ได้ห้ามมิให้ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมชั้นสองมีสถานที่ประกอบกิจการในวิชาชีพ เพียงกำหนดวิธีการขอจัดตั้งสถานประกอบกิจการวิชาชีพเท่านั้น ประกอบกับวัตถุประสงค์ของการควบคุมการจัดตั้งสถานพยาบาลประกอบกิจการทันตกรรมชั้นสอง เนื่องจากจะไม่มีกรออกใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะสาขาทันตกรรมชั้นสองต่อไป ความหมายของข้อ ๓๕ น่าจะแปลความได้เพียงว่าการจัดตั้งสถานประกอบกิจการวิชาชีพสำหรับทันตกรรมชั้นสองย่อมต้องหมดสิ้นไปตามผู้ได้รับใบอนุญาตที่สิ้นอายุเท่านั้น ฉะนั้น ข้อ ๓๕ ของกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาล จึงไม่ขัดต่อมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ สำหรับมาตรา ๕๔^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรมฯ เป็นเพียงบทบัญญัติที่รับรองสิทธิการเป็นสมาชิกทันตแพทยสภา สำหรับผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันสาขาทันตกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะอยู่แล้วในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๗ ซึ่งเป็นวันที่

^{๒๒} พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๑๖ ห้ามมิให้บุคคลใดประกอบกิจการสถานพยาบาล เว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต การขอ การออกใบอนุญาต และการประกอบกิจการสถานพยาบาลประเภทใดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

^{๒๓} กฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๓๕ ให้สถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสอง และสถานพยาบาลการผดุงครรภ์ ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการได้ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๑ อยู่ในวันที่กฎกระทรวงนี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษายังคงประกอบกิจการต่อไปได้ จนกว่าผู้ดำเนินการสถานพยาบาลนั้นขอเลิกดำเนินการสถานพยาบาล

^{๒๔} พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๕๔ ผู้ใดได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบัน สาขาทันตกรรม ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะอยู่แล้วในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นสมาชิกทันตแพทยสภาตามพระราชบัญญัตินี้

พระราชบัญญัตินี้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ส่วนมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ก็เป็นเพียงบทบัญญัติที่รับรองสิทธิในการเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมในประเภทและชั้น แล้วแต่กรณี ตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาทันตกรรมชั้นหนึ่งหรือสาขาทันตกรรมชั้นสองตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะและใบอนุญาตนั้น ยังคงใช้ได้ในวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๓๗ หากผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมประสงค์จะประกอบกิจการสถานพยาบาลก็ต้องดำเนินการขออนุญาตตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง ว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาลฯ ดังนั้น ข้อ ๓๕ ของกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาลฯ จึงไม่ขัดต่อมาตรา ๕๔ และมาตรา ๕๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรมฯ ส่วนกฎกระทรวงว่าด้วยลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาล พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑ (๓) เป็นเพียงการกำหนดลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาลที่สามารถขออนุญาตได้ ส่วนหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุญาตเป็นไปตามกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาลฯ โดยข้อ ๓๕ ของกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาลฯ กำหนดให้สถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสองที่ได้รับอนุญาตประกอบกิจการได้ ตามพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ อยู่ในวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๕ ยังคงประกอบกิจการต่อไปได้จนกว่าผู้ดำเนินการสถานพยาบาลนั้นขอยกเลิกดำเนินการสถานพยาบาล โดยนัยของหลักเกณฑ์ดังกล่าว จึงไม่ได้ห้ามผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมชั้นสองเปิดสถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสอง ดังนั้น ข้อ ๓๕ ของกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาลฯ จึงไม่ขัดกับข้อ ๑ (๓) ของกฎกระทรวงว่าด้วยลักษณะของสถานพยาบาลและลักษณะการให้บริการของสถานพยาบาลฯ อีกทั้งเมื่อกฎกระทรวงว่าด้วยการประกอบกิจการสถานพยาบาลฯ ได้อำบบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานพยาบาลฯ ซึ่งเป็นกฎหมายเฉพาะในการออกกฎกระทรวง โดยมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลซึ่งเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองผู้บริโภคที่มาใช้บริการสถานพยาบาล ทั้งได้มีการอ้างบทบัญญัติมาตรา ๒๙ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

^{๒๕} พระราชบัญญัติวิชาชีพทันตกรรม พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๕๕ ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันในสาขาทันตกรรมชั้นหนึ่ง หรือสาขาทันตกรรมชั้นสอง ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ และใบอนุญาตนั้นยังคงใช้ได้ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ให้ถือว่าผู้นั้นได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรมในประเภทและชั้นแล้วแต่กรณีตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง และเป็นผู้ได้รับใบสำคัญแสดงความรู้เฉพาะทางในการประกอบโรคศิลปะอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมการประกอบโรคศิลปะ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้ได้รับหนังสืออนุมัติหรือวุฒิบัตรเกี่ยวกับความรู้ หรือความชำนาญในการประกอบวิชาชีพทันตกรรมตามพระราชบัญญัตินี้

ประกอบด้วย การออกกฎกระทรวงดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมายและไม่ขัดรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้บทบัญญัติในข้อ ๓๕ ของกฎกระทรวงดังกล่าว ไม่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสองที่จะขออนุญาตประกอบกิจการสถานพยาบาลใหม่ แม้การอ้างข้อ ๓๕ ของกฎกระทรวงดังกล่าว (เหตุที่กรมสนับสนุนบริการสุขภาพใช้เป็นเหตุผลในการออกคำสั่งปฏิเสธไม่อนุญาตตามคำขอของผู้ฟ้องคดี) โดยแปลความหมายว่า ผู้ได้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาลทันตกรรมชั้นสองยังคงมีสิทธิประกอบวิชาชีพและประกอบกิจการสถานพยาบาลเดิมที่ได้รับอนุญาตแล้วจนกว่าจะเลิกกิจการสถานพยาบาลเดิมนั้น มีผลเท่ากับห้ามผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบโรคศิลปะทันตกรรมชั้นสองย้ายหรือเปิดสถานประกอบกิจการใหม่ น่าจะไม่ชอบ แต่ก็ไม่มีผลต่อการเพิกถอนกฎกระทรวงดังกล่าวตามที่ผู้ฟ้องคดีขอ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๘/๒๕๕๒)

๓. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านวิศวกรรม

การที่สภาวิศวกรได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๒ ออกข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๓ และออกระเบียบสภาวิศวกรเกี่ยวกับการเทียบรายวิชาอีก ๓ ฉบับ ข้อบังคับและระเบียบดังกล่าวย่อมเป็นหลักเกณฑ์ผูกพันให้สภาวิศวกรต้องปฏิบัติ เมื่อกฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดให้ผู้ประสงค์จะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรที่ต้องขอรับใบอนุญาตจากสภาวิศวกรจะต้องเป็นผู้มีปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) เท่านั้น ดังนั้น การที่สภาวิศวกรมีมติกำหนดเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติเทียบในการขอใบอนุญาตโดยให้ถือปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) เป็นหลัก และมีมติให้ผู้เรียนหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเคมีวิศวกรรม ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๓ เป็นต้นไป ต้องผ่านการทดสอบความรู้ทางวิศวกรรมก่อน จึงจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกรทุกกรณี โดยไม่คำนึงถึงวิชาและหน่วยกิตที่เรียน จึงเป็นมติที่กำหนดขึ้นมาบังคับใช้โดยอำเภอใจ และขัดแย้งกับหลักเกณฑ์ของสภาวิศวกรที่ออกมาใช้บังคับ มติดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

สภาวิศวกร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ และครั้งที่ ๖/๒๕๔๔ กำหนดคุณสมบัติตามมาตรฐานการศึกษาโดยให้ปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) เป็นเกณฑ์หลักในการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกร และต่อมาในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับรองหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาเคมีวิศวกรรม (พ.ศ. ๒๕๔๒) โดยกำหนดเงื่อนไขว่า เทียบปริญญาในหลักสูตรเป็นคุณสมบัติ ในวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม สาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรม ให้ภาคีวิชาเคมีเทคนิค คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ผู้เข้าศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๔๒ ถึงผู้เข้าศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๔๕ และจะพิจารณาออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรดังกล่าว เมื่อมีคุณสมบัติครบถ้วนและเป็นไปตามเกณฑ์ที่ ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนด สำหรับผู้เข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๔๓ เป็นต้นไป ต้องผ่านการทดสอบ ความรู้ทางวิศวกรรมก่อนได้รับใบอนุญาตฯ โดยภาคีวิศวกร และผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดเงื่อนไขดังกล่าว ไว้ในคู่มือการขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร หน้า ๕ ว่า ผู้ที่เข้าเรียนในปีการศึกษา ๒๕๔๖ จะพิจารณารับรองหลักสูตรและสถาบันการศึกษาเฉพาะ หลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) เท่านั้น ทั้งได้กำหนดข้อความว่า การพิจารณาสถาบัน ที่ผู้ถูกฟ้องคดีจะให้การรับรองจะต้องเป็นวิศวกรรมศาสตรบัณฑิตและวัตถุประสงค์เพื่อผลิตบัณฑิต ให้เป็นวิศวกรไว้ในคู่มือการรับรองหลักสูตรและสถาบันการศึกษา แต่ผู้ฟ้องคดีทั้งเก้าสิบเก้าราย เห็นว่า ภาคีวิชาเคมีเทคนิคก่อตั้งมานานเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางด้านเคมีและวิศวกรรม และคณะกรรมการควบคุมการประกอบวิชาชีพวิศวกรรม (ก.ว.) ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพ วิศวกรรม พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้เคยมีมติให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) จากภาคีวิชาเคมีเทคนิคสามารถขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ประเภทภาคีวิศวกรได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ กำหนดเงื่อนไข ดังกล่าวไว้เพื่อถือปฏิบัติในการออกใบอนุญาตฯ ภาคีวิศวกร และกำหนดเงื่อนไขไว้ในหนังสือหรือ เอกสารต่างๆ เป็นคู่มือในการขอรับใบอนุญาตฯ ภาคีวิศวกร ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๔ ถึงผู้ฟ้องคดี ที่ ๙๙ ไม่สามารถขอรับใบอนุญาตฯ ภาคีวิศวกร โดยไม่ต้องทดสอบความรู้ด้านวิศวกรรมก่อนได้ ดังเช่นเคยปฏิบัติมา จึงนำคดีมาฟ้องศาล ขอให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ ที่กำหนดคุณสมบัติตามมาตรฐานการศึกษาให้ถือปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) เป็นเกณฑ์หลัก และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ ที่กำหนด เงื่อนไขการรับรองหลักสูตร วท.บ. (เคมีวิศวกรรม) ของภาคีวิชาเคมีเทคนิคว่า ผู้เข้าศึกษาตั้งแต่ ปีการศึกษา ๒๕๔๓ เป็นต้นไป ต้องผ่านการทดสอบความรู้ทางวิศวกรรมก่อนจึงจะได้รับใบอนุญาต ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีวิศวกร

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีอาศัยอำนาจตามมาตรา ๘ (๖) (ง) แห่งพระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๕๒ ออกข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร พ.ศ. ๒๕๕๓ และอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ออกระเบียบ ๓ ฉบับคือ ระเบียบสภาวิศวกร ว่าด้วยวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ที่สภาวิศวกร จะให้การรับรอง ปรินญา ประกาศนียบัตรและวุฒิบัตรเทียบเท่าปรินญาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ระเบียบสภาวิศวกร ว่าด้วยรายวิชาและเนื้อหาวิชาพื้นฐานทางวิศวกรรมศาสตร์ที่สภาวิศวกร จะให้การรับรอง ปรินญา ประกาศนียบัตรและวุฒิบัตรเทียบเท่าปรินญาบัตรในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ และระเบียบสภาวิศวกร ว่าด้วยรายวิชาและเนื้อหาวิชาวิศวกรรมหลักเฉพาะของสาขาวิศวกรรมอุตสาหกรรมที่สภาวิศวกรจะให้การรับรองปรินญา ประกาศนียบัตร และวุฒิบัตรเทียบเท่าปรินญาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ข้อบังคับและระเบียบที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดไว้ดังกล่าวย่อมเป็นหลักเกณฑ์ผูกพันให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติตาม

เมื่อพิจารณานิยามของคำว่า “วิชาชีพวิศวกรรม” ในมาตรา ๔^{๒๖} แห่งพระราชบัญญัติวิศวกรฯ ประกอบกับประเภทของสมาชิกสภาวิศวกรตามมาตรา ๑๑^{๒๗} และบทบัญญัติมาตรา ๑๒ วรรคหนึ่ง (๓)^{๒๘} แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันแล้ว เห็นว่า ผู้ที่ประสงค์จะประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ระดับภาคีสมาชิก ที่ต้องขอรับใบอนุญาตจากผู้ถูกฟ้องคดีมิใช่จะต้องเป็นผู้มีปริญญาวิศวกรรมศาสตร์บัณฑิต (วศ.บ.) เท่านั้น บุคคลผู้มีความรู้ในวิชาชีพวิศวกรรมโดยได้รับปริญญา ประกาศนียบัตร และวุฒิบัตรเทียบเท่าปรินญาในสาขาวิศวกรรมที่ผู้ถูกฟ้องคดีรับรอง ย่อมยื่นคำขอเพื่อให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาอนุญาตได้ ดังนั้น เมื่อมีสถาบันการศึกษาใดขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับรองปรินญา

^{๒๖-๒๘} พระราชบัญญัติวิศวกร พ.ศ. ๒๕๕๒
มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“วิชาชีพวิศวกรรม” หมายความว่า วิชาชีพวิศวกรรมในสาขาวิศวกรรมโยธา วิศวกรรมเหมืองแร่ วิศวกรรมเครื่องกล วิศวกรรมไฟฟ้า วิศวกรรมอุตสาหกรรม และสาขาวิศวกรรมอื่นๆ ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๑ สมาชิกสภาวิศวกรมีสามประเภท ดังนี้

- (๑) สมาชิกสามัญ
- (๒) สมาชิกวิสามัญ
- (๓) สมาชิกกิตติมศักดิ์

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๒ สมาชิกสามัญต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) มีความรู้ในวิชาชีพวิศวกรรม โดยได้รับปริญญาประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรเทียบเท่าปรินญาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่สภาวิศวกรรับรอง

ฯลฯ

ฯลฯ

ประกาศนียบัตร วุฒิบัตร ว่าเทียบเท่าปริญญาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ ตามมาตรา ๘ (๓) แห่งพระราชบัญญัติวิศวกรฯ ผู้ถูกฟ้องคดีย่อมมีหน้าที่พิจารณาคำขอว่าครบถ้วนถูกต้องตามระเบียบข้อบังคับที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดขึ้นใช้บังคับหรือไม่ มติของผู้ถูกฟ้องคดีในคราวการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๔ ที่กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีให้ถือปริญญาวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) เป็นเกณฑ์หลักจึงไม่ชอบ และเมื่อพิจารณาบทบัญญัติข้อ ๓^{๒๙} ข้อ ๔^{๓๐} ข้อ ๕^{๓๑} ข้อ ๘^{๓๒} และข้อ ๙^{๓๓} ของข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรฯ แล้ว เห็นว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้กำหนดไว้ว่าผู้ที่ศึกษาสำเร็จจากหลักสูตรใดก็ตาม รวมทั้งหลักสูตรวิศวกรรมศาสตรบัณฑิต หากเรียนวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ (Basic Sciences) หรือวิชาพื้นฐานทางด้านวิศวกรรม (Basic Engineering) หรือวิชาเฉพาะทางวิศวกรรม (Specific Engineering) วิชาใดวิชาหนึ่ง หรือทุกวิชาดังกล่าวมาแล้ว โดยมีหน่วยกิตไม่ครบตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดจะต้องผ่านการทดสอบความรู้ทางวิศวกรรมก่อนจึงจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร การที่จะต้องมีการทดสอบหรือไม่ จึงขึ้นอยู่กับวิชาและ

^{๒๙-๓๓} ข้อบังคับสภาวิศวกร ว่าด้วยการออกใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๓ ในข้อบังคับนี้

“วิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์” (Basic Sciences) หมายความว่า วิชาวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานทั่วไปทั้งหมดวิชาคณิตศาสตร์ หมดวิชาฟิสิกส์ และหมดวิชาเคมีที่วิศวกรต้องเรียน

“วิชาพื้นฐานทางด้านวิศวกรรม” (Basic Engineering) หมายความว่า วิชาพื้นฐานทางวิศวกรรมที่วิศวกรต้องเรียน

“วิชาวิศวกรรมหลักเฉพาะ” (Specific Engineering) หมายความว่า วิชาที่เป็นวิชาชีพเฉพาะสาขาที่วิศวกรในแต่ละสาขาต้องเรียน เพื่อนำไปใช้ในการทำงาน

ข้อ ๔ ปริญญา ประกาศนียบัตร และวุฒิบัตรเทียบเท่าปริญญาในสาขาวิศวกรรมศาสตร์ที่สภาวิศวกรจะออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร จะต้องหลักสูตรที่มีการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ (Basic Sciences) เป็นไปตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด และมีวิชาพื้นฐานทางด้านวิศวกรรม (Basic Engineering) ไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต จากจำนวนวิชาไม่น้อยกว่า ๖ วิชา และมีวิชาเฉพาะทางวิศวกรรม (Specific Engineering) ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต จากจำนวนวิชาไม่น้อยกว่า ๔ วิชา จากการศึกษาจากระบบทวิภาค โดยมีรายวิชาและเนื้อหาวิชาและรายละเอียดอื่นๆ ตามที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด

กรณีการศึกษาที่แตกต่างจากการศึกษาในระบบทวิภาคให้เทียบรายวิชาเนื้อหาวิชาและรายละเอียดอื่นๆ เป็นไปตามที่คณะกรรมการสภาวิศวกรกำหนด

ข้อ ๕ สภาวิศวกรจะประเมินจำนวนหน่วยกิต จากวิชาพื้นฐานทางด้านวิศวกรรมและวิชาวิศวกรรมหลักเฉพาะ ซึ่งผู้ขอรับใบอนุญาตได้ผ่านการทดสอบในระดับปริญญาที่ได้รับการวัดผลการศึกษาในแต่ละวิชาไม่ต่ำกว่า C จากหลักสูตรที่สภาวิศวกรรับรองแล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๘ สภาวิศวกรจะพิจารณาออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกร ให้แก่ผู้สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศเป็นการเฉพาะรายโดยให้เป็นไปตามระเบียบของคณะกรรมการสภาวิศวกร ทั้งนี้ ให้นำหลักเกณฑ์ตามข้อ ๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๙ กรณีที่ผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาตที่ไม่เข้าเกณฑ์ตามข้อ ๔, ๕ และข้อ ๘ สภาวิศวกรจะออกใบอนุญาตให้ต่อเมื่อได้ผ่านการทดสอบความรู้ตามระเบียบของคณะกรรมการสภาวิศวกรแล้ว

จำนวนหน่วยกิตที่เรียน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีมติในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ กำหนดให้ผู้เรียนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเคมีวิศวกรรม คณะวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๕๓ เป็นต้นไป ต้องผ่านการทดสอบความรู้ทางวิศวกรรมก่อน จึงจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุมระดับภาคีวิศวกรทุกกรณี โดยผู้ถูกฟ้องคดีไม่คำนึงถึงวิชาและหน่วยกิต ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดขึ้นและผูกพันให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องปฏิบัติตาม จึงเป็นมติที่กำหนดขึ้นมาบังคับใช้โดยอำเภอใจและขัดแย้งกับหลักเกณฑ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ออกมาใช้บังคับ มติดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๓/๒๕๕๓)

๔. กรณีเกี่ยวกับองค์กรวิชาชีพด้านอื่น ๆ

๔.๑ สภาวิชาชีพบัญชี

๔.๑.๑ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบเข้าเป็นผู้สอบบัญชี
ภาษีอากร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๑.๒ กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาพักใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพบัญชี

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ คณะกรรมการธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๓ คณะกรรมการช่างรังวัดเอกชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๗

คดีปกครองเกี่ยวกับการศึกษา

๑. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์การสอบคัดเลือกเพื่อรับทุน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการอนุมัติผู้สอบคัดเลือกเพื่อรับทุน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับข้อปฏิบัติในการสอบของนักศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการพ้นสภาพการเป็นนักเรียนหรือนักศึกษา

๕.๑ การถอนชื่อออกจากทะเบียนนักศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๒ การมีคำสั่งให้พ้นจากสถานภาพนักศึกษา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕.๓ การออกคำสั่งให้พ้นจากการเป็นนักเรียน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. กรณีเกี่ยวกับการเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาของมหาวิทยาลัย

เมื่อประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีรายชื่ออยู่ในลำดับสำรองถูกเพิกถอนโดยชอบด้วยกฎหมาย ประกาศฉบับดังกล่าวจึงสิ้นผลใช้บังคับ การที่มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีโดยอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานีไม่เรียกผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ตามประกาศฉบับเดิมที่สิ้นผลใช้บังคับไปแล้ว จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมาย กำหนดให้ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ถึงผู้ฟ้องคดีที่ ๑๑ เป็นผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อเข้าศึกษาในหลักสูตร แพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ตามประกาศของมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑) เรื่อง การคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยอุบลราชธานี หลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต จำนวน ๔๘ คน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๔๘ จำนวน ๔๘ คน และผู้ที่ได้รับคัดเลือกสำรองลำดับที่ ๔๙ ถึงลำดับที่ ๙๗ อีกจำนวน ๔๙ คน ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดคนเป็นผู้ได้รับคัดเลือกสำรอง ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานได้เทียบผลการเรียนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา ๒๕๔๗ และปีการศึกษา ๒๕๔๘ มาเป็นระบบใหม่ เนื่องจากคะแนนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาในปีดังกล่าวกับคะแนน ของผู้ที่กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ มีการคิดคะแนนต่างกัน และสถาบันทดสอบทางการศึกษา แห่งชาติได้มีการแก้ไขคะแนน O-NET และ A-NET ใหม่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยอธิการบดี มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงได้เทียบผลคะแนนผู้สอบคัดเลือกเข้าศึกษา ในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตดังกล่าวแล้วจัดเรียงลำดับใหม่ และได้มีการประกาศรายชื่อ ผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตปีการศึกษา ๒๕๔๙ ใหม่ ทำให้ผู้สอบคัดเลือก ได้เข้าศึกษาตามประกาศฉบับใหม่เพิ่มขึ้นในลำดับที่ ๑ ถึงลำดับที่ ๔๘ อีก ๒๒ คน รวม ๗๐ คน และทำให้ลำดับที่ของผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดคนต้องเปลี่ยนแปลงไปจากที่ประกาศไว้เดิม ต่อมา มีผู้ที่ ได้รับการคัดเลือกตามประกาศใหม่สละสิทธิการเข้าศึกษาในหลักสูตรดังกล่าวจำนวน ๒๑ คน แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้เรียกผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดคนซึ่งมีชื่ออยู่ในลำดับสำรองให้มารายงานตัว เพื่อเข้ารับการการศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตแทนที่ผู้ที่สละสิทธิแต่อย่างใด จึงฟ้องขอให้ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสี่มีคำสั่งรับผู้ฟ้องคดีทั้งสิบเอ็ดคนเข้าศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม ที่กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๑ เป็นผู้ได้รับคัดเลือกสำรองเป็นคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ในลักษณะอื่นที่มีใช้การให้เงิน หรือให้ทรัพย์สิน หรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ แต่เนื่องจากการคำนวณคะแนนของผู้ที่สำเร็จการศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ก่อนปีการศึกษา ๒๕๔๘ มีการคิดคะแนนที่ผิดพลาด ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยอาศัยข้อเท็จจริงที่ไม่ถูกต้องในสาระสำคัญ อันเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอำนาจตามกฎหมายในอันที่จะเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม แล้วออกประกาศฉบับใหม่ได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๐^๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยต้องเพิกถอนภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งนั้น คือนับแต่วันที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้รู้ว่ามี การคำนวณคะแนนของผู้ที่สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ก่อนปีการศึกษา ๒๕๔๘ ผิดพลาด ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว โดยการเพิกถอนต้องคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน แต่ความเชื่อโดยสุจริตดังกล่าวจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองไปแล้วโดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง^๓ ประกอบกับมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง และ

^{๑-๓} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๕๐ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้ผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ การเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๒ คำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๕๑ อาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วนได้ แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมีสิทธิได้รับค่าทดแทนความเสียหายเนื่องจากความเชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองได้และให้นำความในมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ต้องร้องขอค่าทดแทนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่ได้รับแจ้งให้ทราบถึงการเพิกถอนนั้น

ฯลฯ

ฯลฯ

วรรคสอง^๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งข้อเท็จจริงตามคดีนี้ฟังได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม ภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนประกาศดังกล่าว และการเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้วออกประกาศฉบับใหม่เป็นการกระทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ ทั้งในวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๔๙ อันเป็นวันที่มีการออกประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับใหม่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๑ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผู้รับประโยชน์จากประกาศฉบับเดิมก็ยังมีได้มารายงานตัวและยืนยันสิทธิเข้าศึกษาตามประกาศฉบับเดิม อันจะทำให้ต้องถือว่าผู้ฟ้องคดีดังกล่าวได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากประกาศฉบับเดิมแล้วแต่อย่างใด การเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม จึงไม่มีเหตุให้ต้องคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์จากประกาศฉบับดังกล่าวในความคงอยู่ของประกาศฉบับดังกล่าว ดังนั้น การเพิกถอนประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยมาตรา ๔๙ และมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง ประกอบกับมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้ว เมื่อประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีรายชื่ออยู่ในลำดับสำรองถูกผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพิกถอนโดยชอบด้วยกฎหมาย ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม จึงสิ้นผลใช้บังคับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เรียกผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๑ เข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตตามประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับใหม่ จำนวน ๗๐ คน โดยยึดเอาจำนวนผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตตามประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ

^๙ พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๑ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงิน หรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่งจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้วโดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

เข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม จำนวน ๔๘ คน เป็นกรอบ แล้วเพิ่มจำนวนผู้สอบคัดเลือกที่ได้คะแนนตามผลคะแนนที่มีการคำนวณใหม่อยู่ระหว่างผู้ที่ได้คะแนนในลำดับที่ ๑ ถึงลำดับ ๔๘ ตามประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับเดิม อีก ๒๒ คน รวมเป็น ๗๐ คน และประกาศรายชื่อผู้ได้รับคัดเลือกสำรองอีกจำนวน ๒๔ คน รวมทั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๙ มีรายชื่อในลำดับสำรองที่ ๑ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ อยู่ในลำดับสำรองที่ ๖ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๑ อยู่ในลำดับสำรองที่ ๑๗ ดังนั้น ผู้ที่มีรายชื่อในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับใหม่ ตั้งแต่ลำดับที่ ๔๙ ถึงลำดับที่ ๗๐ แท้ที่จริงแล้วเป็นผู้ได้รับคัดเลือกในลำดับสำรอง โดยเป็นลำดับสำรองที่ ๑ ถึงลำดับสำรองที่ ๒๒ ส่วนผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๑ แท้ที่จริงแล้วเป็นผู้ได้รับคัดเลือกในลำดับสำรองที่ ๒๓ ลำดับสำรองที่ ๒๘ และลำดับสำรองที่ ๓๙ ตามลำดับ และเมื่อปรากฏว่ามีผู้สละสิทธิจำนวน ๒๑ คน จึงต้องเลื่อนผู้มีรายชื่อในประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับใหม่ ในลำดับที่ ๔๙ ไปจนถึงลำดับที่ ๖๙ ขึ้นเป็นผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ แทนที่ผู้สละสิทธิดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มิได้เรียกผู้ฟ้องคดีที่ ๙ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑๐ และผู้ฟ้องคดีที่ ๑๑ ซึ่งมีรายชื่ออยู่ในลำดับสำรองตามประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเข้าศึกษาหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ฉบับใหม่ ให้มารายงานตัวเพื่อเข้ารับการการศึกษาในหลักสูตรแพทยศาสตรบัณฑิตแทนที่ผู้สละสิทธิ จึงไม่เป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติแต่อย่างใด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗๕/๒๕๕๒)

๗. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ

มติของคณะรัฐมนตรีที่กำหนดว่า ผู้ใดที่เคยมีประวัติการเสพหรือติดยาเสพติด และได้พ้นจากสภาพการใช้จ่ายยาเสพติด โดยได้รับการรับรองจากแพทย์ หรือโดยผ่านการบำบัดรักษาจากสถานบำบัดของทางราชการหรือสถานบำบัดที่ได้รับการรับรองจากทางราชการ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีโอกาสในการเข้าทำงานหรือเข้ารับการศึกษารวมบุคคลทั่วไป โดยหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจจะปฏิเสธการรับผู้นั้นเข้าทำงานหรือศึกษาต่อโดยอ้างเหตุว่าบกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคมมิได้ แม้จะไม่ใช้กฎหมาย แต่ก็เป็นข้อกำหนดแนวทางให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้ดุลพินิจวินิจฉัยคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับราชการตำรวจกรณีทีผู้นั้นเคยเป็นผู้เสพยาเสพติดมาก่อนว่าจะถือเป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีหรือไม่ โดยต้องพิจารณาข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีด้วย ดังนั้น ในกรณีที่ผู้สมัครสอบเป็นนักเรียนพลตำรวจ

เคยกระทำความผิดตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ แต่แพทย์ได้ออกหนังสือรับรองผลการตรวจพิสูจน์แล้ว ไม่พบสารเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอตรวจ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวได้พ้นจากสภาพการใช้ยาเสพติดแล้ว กรณีจึงไม่ได้เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี การที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่า ผู้สมัครสอบข้างต้นเป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี โดยมิได้พิจารณาถึงมติคณะรัฐมนตรีข้างต้น และหนังสือของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ศตส./๑๕๑๒ เรื่อง การให้โอกาสผู้ติดยาเสพติดซึ่งพ้นจากสภาพการใช้ยาเสพติดเข้าทำงานหรือรับการศึกษาต่อในหน่วยงานภาครัฐ ที่ได้กำหนดเนื้อหาเป็นแนวทางเดียวกันกับมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ เนื่องจากไม่ได้พิจารณาถึงมติคณะรัฐมนตรีและหนังสือข้างต้น รวมถึงข้อเท็จจริงที่เป็นกรณีเฉพาะเรื่องเฉพาะรายของผู้ฟ้องคดี

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีสมัครเข้ารับการคัดเลือกด้วยวิธีการสอบเป็นนักเรียนพลตำรวจ ประจำปี ๒๕๔๘ โรงเรียนตำรวจภูธร ๓ จังหวัดนครราชสีมา ตามประกาศของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ลงวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๔๗ โดยผู้ฟ้องคดีสอบผ่านภาคความรู้ความสามารถทั่วไปและภาคความรู้ความสามารถที่ใช้เฉพาะตำแหน่ง แต่ไม่ผ่านภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีโดยกองบัญชาการศึกษาวางว่าในการพิจารณาภาคความเหมาะสมกับตำแหน่งนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีตรวจสอบประวัติคดีอาญาพบว่า ผู้ฟ้องคดีมีประวัติคดีอาญาขอหาใช้สารระเหยสุดคมเพื่อบำบัดความต้องการของร่างกายและจิตใจ โดยศาลจังหวัดมีคำพิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. ๒๕๓๓ มาตรา ๑๗ ซึ่งมีโทษอาญาตามมาตรา ๒๔ แต่ผู้ฟ้องคดีอายุไม่เกิน ๑๗ ปี จึงให้ว่ากล่าวตักเตือนแล้วปล่อยตัวไป จึงเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความประพฤติไม่เหมาะสมกับตำแหน่ง และมีมติให้ผู้ฟ้องคดีไม่ผ่านภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง เพราะเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๗ ข้อ ๒ วรรคหนึ่ง (๒) ด้วยเหตุเป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าข้ออ้างดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย เนื่องจากสำนักงาน ป.ป.ส. ได้ออกหนังสือของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ฉบับลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การให้โอกาสผู้ติดยาเสพติดซึ่งพ้นจากสภาพการใช้ยาเสพติดเข้าทำงานหรือรับการศึกษาต่อในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งตามระเบียบราชการดังกล่าวระบุไว้ชัดเจนว่า ผู้ใดที่เคยมีประวัติการเสพยาหรือติดยาเสพติด และได้พ้นจากสภาพการใช้ยาเสพติดโดยได้รับการรับรองจากแพทย์ หรือโดยผ่านการบำบัดรักษาจากสถานบำบัด

ของทางราชการ หรือสถานบำบัดที่ได้รับการรับรองจากทางราชการ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีโอกาสนในการทำงานหรือเข้ารับการศึกษาเช่นบุคคลทั่วไป โดยหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ จะปฏิเสธการรับผู้นั้นเข้าทำงานหรือศึกษาต่อโดยอ้างเหตุว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจของสังคมมิได้ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนมติของคณะอนุกรรมการพิจารณาคุณสมบัติและภาคความเหมาะสมกับตำแหน่ง ที่ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ไม่เหมาะสมกับตำแหน่งและเป็นผู้ขาดคุณสมบัติตามกฎหมาย ก.ตร. ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ ข้อ ๒ วรรคหนึ่ง (๒) และมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีรับผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาในโรงเรียนตำรวจภูธร ๓ เพื่อบรรจุเข้ารับราชการต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่มาตรา ๔๘^๕ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ และข้อ ๒ วรรคหนึ่ง (๒)^๖ และวรรคสอง^๗ ของกฎ ก.ตร. ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ ไม่ได้กำหนดว่าการกระทำเช่นไรถือเป็นการประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี จึงเป็นการให้อำนาจฝ่ายปกครองที่จะใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่าการกระทำใดจะถือเป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ทั้งนี้ จะต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป ซึ่งคดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติกำหนดว่า ผู้ใดเคยมีประวัติการเสพหรือติดยาเสพติด และได้พ้นจาก

^๕ พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๔๘ ผู้ที่จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์
- (๓) เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (๔) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งใดๆ ในพรรคการเมือง
- (๖) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในกฎ ก.ตร.

^{๖-๗} กฎ ก.ตร. ว่าด้วยคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของการเป็นข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๒ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ ผู้ที่จะได้รับการบรรจุนอกจากต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๘ (๑) ถึง (๕) แล้ว จะต้องมีความดีและมีลักษณะต้องห้ามอื่นตามมาตรา ๔๘ (๖) ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

- (๒) ไม่เป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสีย หรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

ฯลฯ

ฯลฯ

ผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๒ (๒) หรือ ข้อ ๒ (๔) ก.ตร. อาจพิจารณายกเว้นให้เข้ารับราชการได้ ส่วนผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๒ (๕) หรือ ข้อ ๒ (๖) ถ้าผู้นั้นได้ออกจากงานหรือออกจากราชการไปเกินสองปีแล้ว หรือผู้ที่ขาดคุณสมบัติตามข้อ ๒ (๗) ถ้าผู้นั้นออกจากงาน หรือออกจากราชการเกินสามปีแล้ว และมีใช้กรณีออกจากงานหรือออกจากราชการเพราะกระทำผิดในกรณีทุจริตต่อหน้าที่ ก.ตร. อาจพิจารณายกเว้นให้เข้ารับราชการได้ มติ ก.ตร. ในการประชุมยกเว้นเช่นนี้ต้องเป็นเอกฉันท์ การลงมติให้กระทำโดยลับ

สภาพการไร้ยาเสพติด โดยได้รับการรับรองจากแพทย์หรือโดยผ่านการบำบัดรักษาของทางราชการ หรือสถานบำบัดที่ได้รับการรับรองจากทางราชการ ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นผู้มีโอกาสนในการทำงานหรือ เข้ารับการศึกษาศึกษาเช่นบุคคลทั่วไป โดยหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ จะปฏิเสธ การรับผู้นั้นเข้าทำงานหรือศึกษาต่อ โดยอ้างเหตุว่าเป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดีจนเป็นที่รังเกียจ ของสังคมมิได้ และสำนักงาน ป.ป.ส. ได้มีหนังสือของศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด แห่งชาติ ด่วนที่สุด ที่ ศตส./๑๕๑๒ ลงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ เรื่อง การให้โอกาสผู้ติดยาเสพติด ซึ่งพ้นจากสภาพการไร้ยาเสพติดเข้าทำงานหรือรับการศึกษาศึกษาต่อในหน่วยงานภาครัฐ โดยมีเนื้อหา ตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว มติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวแม้ไม่ใช่กฎหมาย แต่ก็เป็นกำหนด แนวทางการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้การใช้ดุลพินิจในเรื่องนี้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน และมีให้มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติต่อบุคคลต่อบุคคลหนึ่งอย่างไม่เท่าเทียมกัน และเมื่อพิจารณา ถึงเนื้อหาของมติคณะรัฐมนตรีและหนังสือฉบับดังกล่าวเห็นได้ว่า มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาส ให้บุคคลเหล่านั้นได้เข้าทำงานหรือศึกษาต่อในหน่วยงานภาครัฐ มติคณะรัฐมนตรีและหนังสือ ฉบับดังกล่าวจึงมีเหตุผลที่ยอมรับได้ และถือเป็นแนวทางในการใช้ดุลพินิจวินิจฉัยคุณสมบัติของ ผู้สมัครเข้ารับราชการตำรวจกรณีที่ผู้นั้นเคยเป็นผู้เสพยาเสพติดมาก่อนว่า จะถือเป็นผู้ประพฤติ เสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดีหรือไม่ แต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงข้อเท็จจริงในแต่ละกรณีด้วย ดังนั้น เมื่อในขณะที่ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิด ผู้ฟ้องคดียังเป็นเยาวชนมีอายุเพียง ๑๕ ปี ซึ่งศาลจังหวัดได้วินิจฉัยว่า ขณะกระทำความผิดผู้ฟ้องคดีอายุไม่เกิน ๑๗ ปี จึงไม่ต้องรับโทษ ให้ว่ากล่าวตักเตือนแล้วปล่อยตัวออกไป จากคำพิพากษาดังกล่าวแสดงว่าศาลมิได้ตัดสินลงโทษ ผู้ฟ้องคดี และการกระทำความผิดของบุคคลผู้มีอายุ ๑๕ ปี แจกเช่นผู้ฟ้องคดีจะอ้างเพื่อเพิ่มโทษได้ ไม่ได้ตามมาตรา ๙๔ แห่งประมวลกฎหมายอาญา อีกทั้ง แพทย์จากสถาบันรัฐญารักษ์ได้ออก หนังสือรับรองผลการตรวจพิสูจน์ว่าไม่พบสารเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์ที่ขอตรวจ ซึ่งแสดง ให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้พ้นจากสภาพการไร้ยาเสพติดแล้ว กรณีจึงถือได้ว่าขณะพิจารณาคุณสมบัติ ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่ได้เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีเคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดตาม พระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหยฯ ถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่อง ในศีลธรรมอันดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจไปโดยยังไม่ได้พิจารณาถึงหนังสือและมติคณะรัฐมนตรี และข้อเท็จจริงที่เป็นกรณีเฉพาะเรื่องเฉพาะรายของผู้ฟ้องคดี เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบ การที่ ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งไม่ให้ผู้ฟ้องคดีผ่านการคัดเลือกด้วยวิธีสอบเข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ ประจำปี ๒๕๔๘ ตามประกาศกองบัญชาการศึกษา ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๘ จึงเป็นการไม่ชอบ พิพากษา เพิกถอนคำสั่งไม่ให้ผู้ฟ้องคดีผ่านการคัดเลือกด้วยวิธีสอบเข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ ประจำปี ๒๕๔๘ ตามประกาศกองบัญชาการศึกษา ลงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๔๘ ส่วนคำขอให้ให้ผู้ถูกฟ้องคดี

รับผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาในโรงเรียนตำรวจภูธร ๓ เพื่อบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการต่อไป นั้น ศาลไม่อาจก้าวล่วงพิพากษาบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีต้องส่งรับผู้ฟ้องคดีเข้าศึกษาตามคำขอได้ ผู้ฟ้องคดีจะได้เข้าศึกษาในโรงเรียนตำรวจภูธร ๓ หรือไม่ ต้องเป็นไปตามระเบียบขั้นตอนภายหลังจากที่ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งไม่ให้ผู้ฟ้องคดีผ่านการคัดเลือกด้วยวิธีสอบเข้าเป็นนักเรียนพลตำรวจ ประจำปี ๒๕๔๘ ดังกล่าว จึงยกคำขอในส่วนนี้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๘/๒๕๕๒)

บทที่ ๒๘

คดีปกครองเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารของราชการ

๑. กรณีเกี่ยวกับการขอแก้ไขข้อมูลข่าวสารส่วนบุคคล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการขอให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

๒.๑ การขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิการเช่าที่ราชพัสดุ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ กรณีเกี่ยวกับการขอให้เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการไต่สวนและการสรุปสำนวน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๒๙

คดีปกครองเกี่ยวกับการประมง

๑. การออกประกาศกำหนดเขตพื้นที่ห้ามใช้เครื่องมืออวนรุนที่ใช้ประกอบกับเรือยนต์
ทำการประมง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. การออกประกาศกำหนดเวลาห้ามใช้เครื่องมือทำการประมงบางชนิดในฤดูปลาวางไข่

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓๐

คดีปกครองเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

๑. กรณีเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับการจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มของการทางพิเศษแห่งประเทศไทย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการรับการประเมินภาษีตามแบบแสดงรายการที่ดินเพื่อชำระภาษีบำรุงท้องที่ซ้ำซ้อน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการประกาศยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ลูกจ้างที่ได้รับเงินหรือผลประโยชน์ใด ๆ จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการขอคืนเงินค่าคำขอ ค่าจดทะเบียน และภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาจากการยกเลิกการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดิน

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีกับผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมได้ยื่นคำขอแบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดิน โดยมีเจตนาให้เจ้าพนักงานที่ดินจดทะเบียนแบ่งแยกโฉนดที่ดินแก่พวกตนให้เป็นไปตามแนวเขตการครอบครอง แต่เจ้าพนักงานที่ดินได้จดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมโฉนดที่ดินสลับแปลงกันระหว่างผู้ฟ้องคดีกับผู้ถือกรรมสิทธิ์รวม ซึ่งไม่ตรงกับเจตนาและแปลงที่ดินที่ครอบครองอยู่จริง กรมที่ดินย่อมมีหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน โดยเจ้าของที่ดินไม่จำเป็นต้องเสียค่าธรรมเนียมอันเนื่องมาจากการแก้ไขการจดทะเบียนที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ดังนั้น การที่เจ้าหน้าที่เรียกค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินดังกล่าว จึงเป็นการเรียกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การฟ้องเรียกคืนเงินที่ได้ชำระไปดังกล่าว ถือเป็นค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีเรียกจากมูลเหตุ การกระทำละเมิด หากใช้เป็นเรื่องการเรียกคืนค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียน แลกเปลี่ยนที่ดินไม่

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๓๙ เจ้าหน้าที่ของกรมที่ดิน (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้จดทะเบียน สิทธิและนิติกรรมประเภทแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่ดินแปลงพิพาทให้แก่ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. ต่อมา ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. ยื่นคำขอแก่นันทิกข้อตกลงแบ่งกรรมสิทธิ์รวมตามที่ดินรังวัด และใน วันเดียวกันเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมประเภทแบ่งกรรมสิทธิ์รวม ที่ดินแปลงพิพาทให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. ในการจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวม เจ้าหน้าที่ของ ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. ลงชื่อรับรองรูปแบบที่แบ่งกรรมสิทธิ์รวมแต่อย่างใด ต่อมา นาง ส. ได้ยกที่ดินแปลงพิพาทเนื้อที่ ๑ ไร่ ให้แก่นาย ป. และนาย ป. ได้ให้ เด็กชาย ส. และเด็กชาย ศ. บุตรผู้เยาว์เข้าถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินแปลงพิพาท ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับแจ้ง จากองค์การบริหารส่วนตำบลคานหาว่าผู้ฟ้องคดีกับนาย ป. ครอบครองโฉนดที่ดินสลับแปลงกัน ผู้ฟ้องคดีจึงแจ้งเจ้าพนักงานที่ดินให้จดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินให้ตรงกับการครอบครองจริง แต่เจ้าหน้าที่ไม่ดำเนินการให้ นาย ป. จึงยื่นคำร้องขอทำนิติกรรมแลกเปลี่ยนโฉนดที่ดิน แปลงพิพาทของเด็กชาย ส. และเด็กชาย ศ. กับโฉนดที่ดินเลขที่ ๒๐๒๒๕ ของผู้ฟ้องคดี ต่อศาลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ซึ่งศาลมีคำสั่งอนุญาต เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจึงจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินพิพาทกับที่ดินตามโฉนดที่ดิน เลขที่ ๒๐๒๒๕ ตามหนังสือสัญญาแลกเปลี่ยนที่ดิน โดยผู้ฟ้องคดีและนาย ป. ได้ชำระค่าใช้จ่าย ในการจดทะเบียนเป็นค่าธรรมเนียม ค่าภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและค่าอากรแสตมป์เป็นจำนวน ทั้งสิ้น ๑๕,๐๐๕ บาท และผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีจดทะเบียน แบ่งกรรมสิทธิ์รวมและออกโฉนดที่ดินแปลงแยกให้ผู้ฟ้องคดีและนาง ส. สลับกัน ทำให้ผู้ฟ้องคดี ได้รับความเสียหาย ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจดทะเบียนเปลี่ยนโฉนดที่ดิน จึงฟ้องขอให้ศาล มีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินจำนวนดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมที่ดินแปลงพิพาทได้ครอบครองปลูกบ้านอาศัย ในที่ดินแปลงพิพาทและได้นำรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่ดินแปลงพิพาทตรงตามความประสงค์ และตรงตามบันทึกข้อตกลงแบ่งกรรมสิทธิ์รวม เมื่อมีการรังวัดตรวจสอบเนื้อที่ที่ดินแปลงพิพาทใหม่ นาง ส. ได้ขอรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในส่วนของเนื้อที่ที่รังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมแล้วได้เนื้อที่ เพิ่มขึ้นจากเนื้อที่เดิม แต่ในรูปแผนที่แบ่งกรรมสิทธิ์รวม (ร.ว. ๙) กลับปรากฏว่าเจ้าหน้าที่รังวัด คลาดเคลื่อนผิดไปจากเจตนาของผู้ถือกรรมสิทธิ์รวม ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีกับนาง ส. มีเจตนาต้องการ

ให้แบ่งแยกกรรมสิทธิ์รวมโดยเฉพาะส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีให้เป็นไปตามแนวเขตการครอบครองและจำกัดเนื้อที่ ๑ ไร่ แต่ในการรังวัดเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีกลับดำเนินการขึ้นรูปแผนที่การรังวัดแบ่งกรรมสิทธิ์รวมที่ดินซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของที่ดินแปลงพิพาทติดทางสาธารณประโยชน์ให้เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีแทนที่จะเป็นที่ดินแปลงที่ผู้ฟ้องคดีครอบครองปลูกบ้านอยู่อาศัย ต่อมา เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีได้จดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมตามรูปแผนที่แบ่งกรรมสิทธิ์รวมดังกล่าว ซึ่งไม่ตรงกับเจตนาที่แท้จริงของผู้จดทะเบียนการจดทะเบียนแบ่งกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินแปลงพิพาทตามมาตรา ๗๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน จึงเป็นการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์โดยคลาดเคลื่อน ผู้ถูกฟ้องคดีมีภาระหน้าที่ต้องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องตามมาตรา ๖๑ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีในความเป็นจริงจึงไม่มีการแลกเปลี่ยนที่ดินระหว่างผู้ฟ้องคดีกับนาย ป. และบุตรผู้เยาว์ การจดทะเบียนที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อนเจ้าของที่ดินไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมแต่ประการใด ฉะนั้น การที่เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีเรียกค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดิน จึงเป็นการเรียกโดยไม่ชอบ ต้องคืนเงินจำนวนดังกล่าวให้กับผู้ฟ้องคดี อันถือเป็นค่าเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีเรียกจากผู้ถูกฟ้องคดีในการกระทำละเมิด หากใช้การเรียกคืนค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนแลกเปลี่ยนที่ดินไม่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๒๒/๒๕๕๒)

บทที่ ๓๑

คดีปกครองเกี่ยวกับแรงงานและสวัสดิการสังคม

๑. กรณีเกี่ยวกับการขออนุญาตทำงานของคนต่างด้าว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับสัญญาค่าประกันการปฏิบัติตามสัญญาของผู้รับอนุญาตจัดหางาน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการหักหลักประกันการทำงานของผู้รับอนุญาตจัดหางาน

กรณีคนหางานซึ่งทำงานกับนายจ้างที่ต่างประเทศยังไม่ครบตามกำหนดระยะเวลาในสัญญาแล้วถูกเลิกจ้างและถูกส่งตัวกลับ เนื่องจากแพทย์ตรวจพบว่าเป็นวัณโรค ถือไม่ได้ว่าสาเหตุการถูกเลิกจ้างเกิดจากการกระทำความผิดของคนหางาน ผู้รับอนุญาตจัดหางานคู่สัญญาของสัญญาจัดหางานของคนหางานดังกล่าว จึงต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ โดยคำนวณจากเงินที่ได้รับไปจริงมิใช่คำนวณจากอัตราที่กฎหมายกำหนดให้เรียกเก็บ ซึ่งอธิบดีกรมการจัดหางานมีอำนาจตามมาตรา ๔๖ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันหักหลักประกันของผู้รับอนุญาตจัดหางานจากธนาคารเพื่อคืนเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่คนหางานได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้ประกอบกิจการจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ โดยได้รับอนุญาตจัดหางานให้คนหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศจากอธิบดีกรมการจัดหางาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะนายทะเบียนจัดหางานกลางหักหลักประกันของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จากธนาคารไทยพาณิชย์ เพื่อคืนเป็นเงินค่าบริการและค่าใช้จ่ายตามส่วนของการทำงานให้แก่ นาย ล. คนหางานที่ถูกเลิกจ้างก่อนครบกำหนดตามสัญญาจ้าง เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อปลัดกระทรวงแรงงาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าคำสั่งหักหลักประกันของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่ง

ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามหนังสือที่ รง ๐๓๑๑/๒๕๙๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๖ เรื่อง
หักหลักประกันของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และให้เพิกถอนคำวินิจฉัยอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

จากพยานเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดส่งนาย ล. ไปทำงานที่ไต้หวันและพยานบุคคล
ซึ่งปรากฏในสำนวนคดีเชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้ทำสัญญาจัดหางานกับนาย ล. และได้ส่ง
นาย ล. ไปทำงานกับนายจ้างในไต้หวันโดยได้รับการตอบแทนเป็นค่าใช้จ่ายและค่าบริการ
จำนวน ๑๖๕,๐๐๐ บาท จริง โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานต่างประเทศ
ได้ทำสัญญากับนาย ล. ตามแบบที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด โดยสัญญามีกำหนดระยะเวลาจ้าง
๒ ปี แต่ปรากฏว่านาย ล. ทำงานกับนายจ้างได้เพียง ๑ ปี ๖ เดือน ก็ถูกส่งตัวกลับประเทศไทย
เนื่องจากแพทย์ตรวจพบว่าเป็นวัณโรค เช่นนี้ สาเหตุการถูกเลิกจ้างกรณีของนาย ล. มิได้เกิดจาก
การกระทำความผิดของนาย ล. คนหางาน ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้รับอนุญาตจัดหางานให้กับนาย ล.
จึงต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากนาย ล. ตามมาตรา ๔๖ วรรคสอง แห่ง
พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งตามคดีนี้ กรมการจัดหางาน
(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จะต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บโดยคำนวณจากเงินที่รับไปจริง
จำนวน ๑๖๕,๐๐๐ บาท ไม่อาจคำนวณจากอัตราที่กฎหมายกำหนดให้เรียกเก็บตามข้อ ๔
วรรคสอง^๑ ของประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดอัตราค่าบริการและ
ค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางาน (ฉบับที่ ๔) ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๘ ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒
จึงมีอำนาจตามมาตรา ๔๖ วรรคสี่^๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางานฯ

^๑ ประกาศกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เรื่อง กำหนดอัตราค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางาน
(ฉบับที่ ๔) ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๓๘

ข้อ ๔ ๗๗ ๗๗

ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ จะเรียกหรือรับค่าใช้จ่ายในการจัดส่งคนหางานไปทำงานในไต้หวัน
ได้เท่าที่จ่ายจริง แต่เมื่อรวมกับค่าบริการที่เรียกหรือรับจากคนหางานตามข้อ ๓ วรรคหนึ่งแล้ว จะต้องไม่เกินห้าหมื่นหกพันบาท

^๒ พระราชบัญญัติจัดหางานและคุ้มครองคนหางาน พ.ศ. ๒๕๒๘

มาตรา ๔๖ ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศไม่สามารถจัดให้คนหางานเดินทางได้ภายใน
กำหนดเวลาตามมาตรา ๓๘ หรือในกรณีที่คนหางานไม่ได้งานตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางานหรือได้ค่าจ้างต่ำกว่า
หรือได้ตำแหน่งงาน หรือสิทธิประโยชน์อื่นไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจัดหางาน และคนหางานไม่ประสงค์ที่จะทำงานนั้น
ผู้รับอนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วทั้งหมด
ให้แก่คนหางานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๓๘ หรือนับแต่วันที่คนหางานเดินทางกลับถึงประเทศไทย
แล้วแต่กรณี

หลักประกันของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จากธนาคารไทยพาณิชย์เพื่อค้ำประกันเป็นค่าบริการและค่าใช้จ่ายให้แก่ นาย ล. เป็นจำนวนเงิน ๔๑,๒๕๐ บาท และเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้อุทธรณ์คำสั่งและผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๔๔^๓ และมาตรา ๔๕^๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับข้อ ๒ (๔)^๕ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว โดยคำนวณจากเงินที่ได้รับไปจริง ซึ่งเมื่อผู้ฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้มีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์ จึงเป็นคำสั่งและคำวินิจฉัยอุทธรณ์ที่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๖๑/๒๕๕๒)

ในกรณีคนหางานไม่สามารถทำงานได้จนสิ้นสุดระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างงานเพราะถูกเลิกจ้างโดยมิใช่สาเหตุจากคนหางาน ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการและค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับระยะเวลาที่คนหางานได้ทำงานภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

ในกรณีที่คนหางานได้ค่าจ้างต่ำกว่าที่กำหนดไว้ในสัญญาจ้างงานแต่คนหางานยังประสงค์จะทำงานนั้น ผู้รับอนุญาตต้องคืนค่าบริการที่เรียกเก็บจากคนหางานไปแล้วเป็นอัตราส่วนกับค่าจ้างที่คนหางานได้รับจริงภายในสามสิบวันนับแต่วันที่คนหางานขอรับคืน

ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตมิได้ปฏิบัติตามวรรคหนึ่ง วรรคสอง หรือวรรคสาม ให้นำทะเบียนจัดหางานกลางหักค่าบริการและค่าใช้จ่ายดังกล่าวจากหลักประกันที่วางไว้ตามมาตรา ๓๑ (๗) คืนให้แก่คนหางาน

เมื่อนำทะเบียนได้ดำเนินการตามวรรคสี่แล้ว ให้แจ้งให้ผู้รับอนุญาตทราบโดยเร็ว

^{๓-๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๔ ภายใต้บังคับมาตรา ๔๘ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองใดไม่ได้ออกโดยรัฐมนตรีและไม่มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนอุทธรณ์ภายในฝ่ายปกครองไว้เป็นการเฉพาะ ให้คู่กรณีอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองนั้นโดยยื่นต่อเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตนได้รับแจ้งคำสั่งดังกล่าว

คำอุทธรณ์ต้องทำเป็นหนังสือโดยระบุข้อโต้แย้งและข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่อ้างอิงประกอบด้วย การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการบังคับตามคำสั่งทางปกครอง เว้นแต่จะมีการสั่งให้ทุเลาการบังคับตามมาตรา ๕๖ วรรคหนึ่ง

มาตรา ๔๕ ให้เจ้าหน้าที่ตามมาตรา ๔๔ วรรคหนึ่ง พิจารณาคำอุทธรณ์และแจ้งผู้อุทธรณ์โดยไม่ชักช้า แต่ต้องไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่รับอุทธรณ์ ในกรณีที่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนก็ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงคำสั่งทางปกครองตามความเห็นของตนภายในกำหนดเวลาดังกล่าวด้วย

^๕ กฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๒ การพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองในกรณีที่เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งไม่เห็นด้วยกับคำอุทธรณ์ ให้เป็นอำนาจของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้

ขลข

ขลข

(๔) ปลัดกระทรวงหรือปลัดทบวง แล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอธิบดีหรือเทียบเท่า

ขลข

ขลข

๔. การละเลยไม่ติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของคนงานไทยในต่างประเทศ

เมื่อกฎหมายกำหนดให้หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงแรงงานมีอำนาจหน้าที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกและคุ้มครองคนงานไทยในต่างประเทศรวมทั้งติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของคนงานไทยในต่างประเทศ การที่กระทรวงแรงงานไม่เจียดจ่ายงบประมาณจากแผนงานผลประโยชน์ในต่างประเทศ งานดำเนินภารกิจในต่างประเทศ เพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีโดยการให้ผู้ฟ้องคดีกู้ยืมเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นเงินไทย ๙๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามคดีที่ผู้ฟ้องคดีฟ้องนายจ้าง ให้จ่ายเงินค่าจ้างในศาลต่างประเทศตามที่กระทรวงการคลังได้อนุมัติให้กระทำได้ โดยอ้างว่างบประมาณดังกล่าวไม่เพียงพอ ทั้งที่เงินจำนวนดังกล่าวเป็นจำนวนที่ไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณในแผนงานดังกล่าวที่ได้รับ ประกอบกับข้อเท็จจริงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีมีความจำเป็นต้องรีบดำเนินการบังคับคดีในคดีที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว มิฉะนั้นจะพันกำหนดระยะเวลาการบังคับคดี โดยที่ไม่ปรากฏว่ากระทรวงแรงงานมีแผนงานงานหรือโครงการใดที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการอื่นไปกว่ากรณีของผู้ฟ้องคดี ทั้งเมื่อเปรียบเทียบความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับกับงบประมาณที่กระทรวงแรงงานควรเจียดจ่ายให้ ผู้ฟ้องคดีจะได้รับความเสียหายมากกว่า การกระทำดังกล่าวของกระทรวงแรงงานจึงเป็นการพิจารณาที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เป็นการใช้อุปินาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขัดต่อหลักความได้สัดส่วน

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองกับพวกรวม ๖๖ คน ได้เดินทางไปทำงานที่ประเทศลิเบียให้กับบริษัทต่างชาติ ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติกรีซ แต่บริษัทดังกล่าวไม่ยอมจ่ายค่าจ้างแรงงาน ผู้ฟ้องคดีกับพวกจึงได้ฟ้องร้องต่อศาลในประเทศกรีซ จำนวน ๕ คดี ผลปรากฏว่าศาลพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นฝ่ายชนะคดีแล้ว ๒ คดี แต่ผู้ฟ้องคดีกับพวกขาดเงินค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับคดี จึงเดินทางกลับประเทศไทยและได้ยื่นคำขอขอยืมเงินต่อกระทรวงแรงงาน (กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เดิม) (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการติดตามการดำเนินคดีข้างต้น เพื่อให้ไม่ขาดอายุความในการบังคับคดีดังกล่าว ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดต่อหน่วยงานในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ฟ้องคดี และได้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังโดยขออนุมัติเงินค่าใช้จ่ายข้างต้น ซึ่งกระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวมิใช่การขอความช่วยเหลือของคนไทยในต่างประเทศตามระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินทরণราชการเพื่อช่วยเหลือคนไทยในต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๑ แต่เป็นการเรียกร้องให้ติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของ

คนไทยที่ได้ไปทำงานในต่างประเทศซึ่งเป็นงานในหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ถูกฟ้องคดี จึงอนุมัติให้ผู้ถูกฟ้องคดีเบิกจ่ายเงินงบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีจากแผนบริหารและพัฒนาแรงงาน ในต่างประเทศ เพื่อสำรองเป็นค่าใช้จ่ายให้ผู้ฟ้องคดี โดยมีเงื่อนไขให้ผู้ฟ้องคดีทำสัญญาขาดใช้ คืนเงินจำนวนนั้นไว้ และหากการเรียกร้องดังกล่าวได้รับค่าจ้างค้างจ่ายคืน ให้เรียกเก็บเงินคืน ตามจำนวนที่ให้ความช่วยเหลือแล้วนำเงินที่ได้รับส่งคืนคลังเป็นรายได้แผ่นดินต่อไป แต่ผู้ถูกฟ้องคดี ไม่ได้อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีโดยแจ้งว่าไม่สามารถเจียดจ่ายเงินงบประมาณช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีตามที่ ร้องขอได้ เนื่องจากงบประมาณของผู้ถูกฟ้องคดีมีจำกัดและงานดำเนินการตามภารกิจในต่างประเทศ ของผู้ถูกฟ้องคดียังขาดเงินจำนวนมาก ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เบิกจ่ายงบประมาณ ของผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีตามที่กระทรวงการคลังได้อนุมัติเป็นการละเลยต่อหน้าที่ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถขอยืมเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้ความช่วยเหลือคนไทยที่ไปทำงาน ในต่างประเทศ อันเป็นการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะเจ้าของงบประมาณที่ไม่ชอบ ขัดต่อ หลักความได้สัดส่วน จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการเบิกจ่ายเงิน งบประมาณเพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีตามที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อตามพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน และสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๓๗ มาตรา ๔ ก. (๖)^๖ และมาตรา ๕ ก. (๖)^๗ ประกอบกับกฎกระทรวง

^{๖-๗} พระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๔ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

(๑) กองกลาง

(๒) กองคลัง

(๓) กองการเจ้าหน้าที่

(๔) กองกฎหมายและข้อพิพาทแรงงาน

(๕) กองสถาบันพัฒนาแรงงานและสวัสดิการสังคม

(๖) สำนักงานแรงงานในต่างประเทศ

(๗) สำนักงานวิชาการแรงงานและสวัสดิการสังคม

มาตรา ๕ อำนาจหน้าที่ของส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม มีดังนี้

ก. ราชการบริหารส่วนกลาง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) สำนักงานแรงงานในต่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่

(ก) ดูแล ให้ความช่วยเหลือ อำนาจความสะดวกและคุ้มครองคนงานไทยในต่างประเทศ รวมทั้งติดตามดูแลสิทธิ และประโยชน์ของคนงานไทยในต่างประเทศ

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมการจ้างแรงงานไทยในต่างประเทศ

(ค) ประสานงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศเพื่อการรักษาสิทธิประโยชน์และบทบาทด้านแรงงาน และสวัสดิการสังคมของประเทศไทย

แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๒ ๑. (๕)^๓ ประกอบ ข้อ ๓ ๑. (๕)^๓ กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดของกระทรวงแรงงานมีอำนาจหน้าที่ดูแลให้ความช่วยเหลือ อำนาจความสะดวกและคุ้มครองคนงานไทยในต่างประเทศ รวมทั้งติดตามดูแลสิทธิและประโยชน์ของคนงานไทยในต่างประเทศ ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีกับพวกได้รับความเดือดร้อนเพราะไม่ได้รับค่าจ้างแรงงานจากบริษัทต่างชาติ โดยได้ยื่นฟ้องกรณีดังกล่าวต่อศาลในต่างประเทศ รวม ๕ คดี และผลปรากฏว่าศาลพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกเป็นฝ่ายชนะคดีแล้ว ๒ คดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีจำเ็นจะต้องรีบดำเนินการบังคับคดีโดยด่วนเพื่อให้ทันก่อนที่จะพ้นระยะเวลาการบังคับคดี มิฉะนั้น จะทำให้ผู้ฟ้องคดีกับพวกทั้งสองกลุ่มได้รับความเสียหายเป็นเงินไทยจำนวน ๑๒,๒๑๐,๓๗๐ บาท นอกจากนี้ยังต้องติดตามคดีที่ศาลยังไม่มีคำพิพากษาอีก ๓ คดีที่บริษัทติดค้างค่าจ้างคิดเป็นเงินไทย ๒๒,๕๔๕,๙๐๐ บาท ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ช่วยเหลือติดตามสิทธิประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีตามที่กฎหมายข้างต้นกำหนด โดยควรพิจารณาให้ความสำคัญกรณี

(ง) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๓-๔} กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงแรงงาน พ.ศ. ๒๕๔๕

ข้อ ๒ ให้แบ่งส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง ดังต่อไปนี้

๑. ราชการบริหารส่วนกลาง

(๑) สำนักบริหารกลาง

(๒) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

(๓) สำนักตรวจและประเมินผล

(๔) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์

(๕) สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๓ ส่วนราชการสำนักงานปลัดกระทรวง มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑. ราชการบริหารส่วนกลาง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) สำนักประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(ก) เสนอแผนนโยบายความร่วมมือต่างประเทศด้านแรงงาน

(ข) ดำเนินการเกี่ยวกับกรรมสารและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านแรงงาน รวมทั้งเร่งรัดการปฏิบัติตามพันธกรณีด้านแรงงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ

(ค) ประสานงาน ติดตามและแลกเปลี่ยนความร่วมมือด้านวิชาการและความช่วยเหลือด้านแรงงานกับองค์กรหรือหน่วยงานต่างประเทศ ดำเนินการเกี่ยวกับงานทุน พิธีการ รับรอง งานประชุม การเจรจาระหว่างประเทศ รวมทั้งวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มและองค์กรต่างประเทศ

(ง) ประสาน ติดตามสิทธิประโยชน์ ให้ความช่วยเหลือแก่แรงงานและครอบครัวของแรงงานไทยที่ไปทำงานในต่างประเทศ และประสานการดำเนินการเพื่อรักษาและส่งเสริมการขยายตลาดแรงงานไทยในต่างประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานแรงงานไทยในต่างประเทศ

(จ) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

ดังกล่าวเป็นลำดับแรกและเมื่อไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีแผนงาน งานหรือโครงการใดที่มีความสำคัญและจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการไปกว่ากรณีของผู้ฟ้องคดี อีกทั้งเมื่อเปรียบเทียบความเสียหายที่ผู้ฟ้องคดีได้รับกับการที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ยอมเจียดจ่ายงบประมาณเพียงจำนวน ๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นเงินไทย ๙๐๐,๐๐๐ บาท เพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีตามคำขอกู้ยืมเงินแล้ว ผู้ฟ้องคดีจะได้รับความเสียหายมากกว่า ทั้งนี้ เนื่องจากจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดีประสงค์จะขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาช่วยเหลือเป็นจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับงบประมาณตามแผนงานผลประโยชน์ในต่างประเทศ งานดำเนินภารกิจในต่างประเทศ หมวดค่าตอบแทนใช้สอยและวัสดุที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้รับ ถึง ๖๒,๔๑๗,๐๐๐ บาท ซึ่งอยู่ในวิสัยที่ผู้ถูกฟ้องคดีสามารถจะเจียดงบประมาณดังกล่าวมาช่วยเหลือโดยไม่กระทบต่อการดำเนินงานตามแผนงานของผู้ถูกฟ้องคดีจนถึงขนาดทำให้ได้รับความเสียหาย อีกทั้ง เงินจำนวนดังกล่าวเป็นการขอยืม มิใช่การให้เปล่า เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับการชำระค่าจ้างค้างจ่ายแล้ว ก็จะต้องนำมาคืนตามสัญญาขอยืมให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดีเพื่อส่งเป็นรายได้แผ่นดินในภายหลังอยู่แล้ว จึงไม่น่าจะเป็นปัญหากับงบประมาณในส่วนนี้ นอกจากนี้ หากผู้ถูกฟ้องคดีเห็นว่างบประมาณไม่เพียงพอสำหรับเบิกจ่ายช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีในทางปฏิบัติก็ควรเสนอขอให้กระทรวงการคลังพิจารณาจัดสรรเพิ่มเติมในภายหลัง หรือขอเพิ่มเติมรายจ่ายงบประมาณประจำปีในปีถัดไป หรือมิฉะนั้นก็ต้องแจ้งข้อขัดข้องดังกล่าวไปให้กระทรวงการคลังทราบเพื่อพิจารณาหาทางแก้ไข แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้ดำเนินการดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่เจียดจ่ายงบประมาณจากแผนงานผลประโยชน์ในต่างประเทศ งานดำเนินภารกิจในต่างประเทศ เพื่อช่วยเหลือผู้ฟ้องคดีโดยอ้างว่างบประมาณตามแผนงานดังกล่าวไม่เพียงพอ จึงเป็นการพิจารณาที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง เป็นผลให้ผู้ฟ้องคดียังได้รับความเดือดร้อนเสียหายอยู่ การกระทำดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีจึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายขัดต่อหลักความได้สัดส่วน ศาลจึงพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาเบิกจ่ายเงินยืมตามความประสงค์ของผู้ฟ้องคดี จากแผนงานผลประโยชน์ในต่างประเทศ งานดำเนินภารกิจในต่างประเทศ เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่กระทรวงการคลังได้อนุมัติไว้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๒/๒๕๕๒)

บทที่ ๓๒

คดีปกครองเกี่ยวกับการปกครองและการบริหารราชการแผ่นดิน

๑. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนกลาง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนภูมิภาค

๒.๑ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

๒.๑.๑ กรณีผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านอุปสมบทเป็นภิกษุโดยไม่ได้รับอนุญาตจาก
ผู้ว่าราชการจังหวัด

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่ได้
แจ้งเหตุอันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๓ กรณีผู้สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่มีภูมิลำเนาตามหลักฐานทะเบียน
ราษฎรในเขตพื้นที่ที่สมัครรับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้าน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ การพ้นจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน

๒.๒.๑ กรณีราษฎรผู้มีสิทธิเลือกผู้ใหญ่บ้านออกเสียงลงประชามติเกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิดังกล่าวให้ผู้ใหญ่บ้านออกจากตำแหน่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒.๒ กรณีการโต้แย้งว่าการดำเนินการสอบสวนทางวินัยผู้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านและกำหนดโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับราชการส่วนท้องถิ่น

๓.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่น

๓.๑.๑ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๑.๒ การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อจัดเก็บภาษีบำรุงท้องถิ่นทับซ้อนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๑.๓ การตราข้อบัญญัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนด

การพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณของสภาเทศบาลวาระที่สองชั้นแปรญัตติ ถือเป็นขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญในการจัดทำร่างเทศบัญญัติ เนื่องจากมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับสมาชิกสภาเทศบาลที่เข้าร่วมพิจารณาร่างเทศบัญญัติไว้โดยเฉพาะ อันมีลักษณะเป็นการพิจารณาในรายละเอียดของงบประมาณรายจ่ายของแต่ละรายการที่ตั้งจ่ายไว้ ดังนั้น กรณีที่สภาเทศบาลได้พิจารณาญัตติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีซึ่งที่ประชุมมีมติไม่รับหลักการจนเป็นเหตุให้

ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖๒ ตรี แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยคณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่เพียงการพิจารณาทบทวนหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณเท่านั้น เมื่อคณะกรรมการชุดนี้มีมติแล้วส่งให้สภาเทศบาลดำเนินการต่อ แต่สภาเทศบาลได้ประชุมพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายดังกล่าวในวาระที่สามเพื่อลงมติตราเป็นเทศบัญญัติ โดยไม่มีการพิจารณาในวาระที่สองชั้นแปรญัตติก่อน อันเป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองหนองคายฟ้องว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ นายกเทศมนตรีเมืองหนองคาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้เสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาเทศบาลเมืองหนองคาย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติเห็นชอบให้ตราเป็นเทศบัญญัติ แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองคายไม่เห็นชอบด้วยเพราะตั้งงบประมาณรายจ่ายค่าบริหารงานบุคลากรขัดกับกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น และได้ส่งร่างเทศบัญญัติคืนแก่ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ยืนยันตามร่างเดิมด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่าสองในสามของสมาชิกสภาเทศบาล เป็นผลให้ร่างเทศบัญญัติดังกล่าวเป็นอันตกไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงจัดทำร่างเทศบัญญัติฯ ฉบับใหม่ เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาวาระที่หนึ่งชั้นรับหลักการแล้วมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติดังกล่าว ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งตามมาตรา ๖๒ ตรี แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ คณะกรรมการดังกล่าวได้พิจารณาประเด็นหาข้อยุติความขัดแย้งรวม ๒ ประเด็น โดยในประเด็นที่หนึ่ง ที่ประชุมมีมติให้ถือตามมติ ก.ท. ที่ให้คำนวณจากฐานรายได้ทุกประเภทและรวมถึงเงินอุดหนุนทั่วไป และประเด็นที่สอง ให้ไปพิจารณาร่างเทศบัญญัติในที่ประชุมของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในชั้นแปรญัตติ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประชุมพิจารณาร่างเทศบัญญัติในวาระที่สาม แล้วมีมติเห็นชอบให้ตราเป็นเทศบัญญัติโดยไม่มีการพิจารณาในวาระที่สองชั้นแปรญัตติ และได้เสนอร่างเทศบัญญัติดังกล่าวต่อผู้ว่าราชการจังหวัดฯ เพื่อให้ความเห็นชอบ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดฯ ให้ความเห็นชอบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้ประกาศใช้เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การจัดทำเทศบัญญัติดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนเทศบัญญัติฉบับพิพาท

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ข้อ ๔๕ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม^๑ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้ ญัตติร่างข้อบัญญัติที่ประชุมสภาท้องถิ่นต้องพิจารณาเป็นสามวาระ โดยญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณจะพิจารณาสามวาระรวดเดียวไม่ได้ และในการพิจารณาวาระที่สอง ให้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไว้ไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่สภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ และผู้ว่าราชการจังหวัดได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งซึ่งตามมาตรา ๖๒ ตรี วรรคหนึ่ง^๒ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ บัญญัติให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญในร่างเทศบัญญัติ อำนาจในการดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวจึงเป็นเพียงการพิจารณาทบทวนหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณเท่านั้น มิใช่เป็นการพิจารณาในวาระที่สองขึ้นแปรญัตติแต่อย่างใด เนื่องจากในการพิจารณาในวาระที่สองขึ้นแปรญัตติ มีหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กำหนดไว้ให้สมาชิกสภาเทศบาลที่เข้าร่วมพิจารณาร่างเทศบัญญัติไว้ โดยเฉพาะ และห้ามไม่ให้แปรญัตติรายจ่ายขึ้นใหม่หรือเพิ่มเติมรายจ่ายหรือเปลี่ยนแปลงความประสงค์ของจำนวนเงินที่อนุมัติจ่าย เว้นแต่จะได้รับคำรับรองจากผู้บริหารเทศบาล และในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติวาระที่สอง ให้ปรึกษาเรียงตามลำดับข้อเฉพาะที่มีการแปรญัตติหรือที่คณะกรรมการแปรญัตติแก้ไขเท่านั้น เว้นแต่ที่ประชุมสภาจะได้มีมติเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ ตามข้อ ๕๑ ข้อ ๕๙ และข้อ ๖๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นฯ ดังนั้น การพิจารณาในวาระที่สองขึ้นแปรญัตติจึงเป็นการพิจารณาในรายละเอียดของงบประมาณ

^๑ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗

ข้อ ๔๕ ญัตติร่างข้อบัญญัติที่ประชุมสภาท้องถิ่นต้องพิจารณาเป็นสามวาระ แต่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นจะอนุมัติให้พิจารณาสามวาระรวดเดียวก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณจะพิจารณาสามวาระรวดเดียวไม่ได้ และในการพิจารณาวาระที่สอง ให้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไว้ไม่น้อยกว่ายี่สิบสี่ชั่วโมงนับแต่สภาท้องถิ่นมีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้น

^๒ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๕๓๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๒ ตรี ในกรณีที่สภาเทศบาลไม่รับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตั้งคณะกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วยกรรมการจำนวนสิบห้าคน เพื่อพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งโดยแก้ไข ปรับปรุง หรือยืนยันสาระสำคัญในร่างเทศบัญญัตินั้น ทั้งนี้ ให้ยึดถือหลักเกณฑ์ตามกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนประโยชน์ของท้องถิ่นและประชาชนเป็นสำคัญ

ฯลฯ

ฯลฯ

รายจ่ายของแต่ละรายการที่ตั้งจ่ายไว้ มิใช่เป็นเพียงการพิจารณาปรับปรุงหรือยืนยันสาระสำคัญในร่างเทศบัญญัติเท่านั้น ส่วนการพิจารณาในวาระที่สาม ไม่มีการอภิปราย เว้นแต่ที่ประชุมสภาเทศบาลจะได้ลงมติให้มีการอภิปรายถ้ามีเหตุอันสมควร โดยการประชุมในวาระนี้ให้ที่ประชุมสภาเทศบาลลงมติว่าจะให้ตราเป็นเทศบัญญัติหรือไม่เท่านั้น ตามข้อ ๕๒ ของระเบียบเดียวกัน ดังนั้น การที่คณะกรรมการพิจารณาหาข้อยุติความขัดแย้งได้พิจารณามีมติแล้วส่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงต้องนำร่างเทศบัญญัติฯ เข้าสู่วาระที่สอง ตามข้อ ๔๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นฯ แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับนำร่างเทศบัญญัติฯ มาลงมติในวาระที่สามว่าจะให้ตราเป็นเทศบัญญัติหรือไม่ โดยไม่มีการพิจารณาในวาระที่สองชั้นแปรญัตติ จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่เป็นไปตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญในการจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณ ดังนั้น การตราเทศบัญญัติฉบับพิพาท จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่วนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อ้างว่า หากต้องไปพิจารณาในวาระที่สองอีก กรณีความขัดแย้งก็จะไม่สิ้นสุดนั้น เป็นการคาดเดาของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งหากเป็นจริงตามที่กล่าวอ้างและร่างเทศบัญญัตินั้นตกไป ย่อมเป็นหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๖๒ จัตวา แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่จะเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้มีคำสั่งยุบสภาเทศบาล ข้ออ้างของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่อาจรับฟังได้ พิพากษาให้เพิกถอนเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๙ โดยให้ประกาศผลแห่งคำพิพากษาดังกล่าวในราชกิจจานุเบกษา เมื่อคดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๗/๒๕๕๓)

๓.๒ คุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๓.๒.๑ กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติเรื่องภูมิลำเนาของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๑) กรณีเกี่ยวกับระยะเวลาที่ต้องมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่เป็นประจำและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านที่สมัครรับเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒) กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาข้อเท็จจริงของการมีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่
ประจำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓) กรณีเกี่ยวกับข้อสันนิษฐานเรื่องการพิจารณาภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่
ประจำของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๒ กรณีเกี่ยวกับคุณสมบัติเรื่องการเสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือน
และที่ดิน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒.๓ กรณีเกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓ การพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

๓.๓.๑ กรณีผู้กำกับดูแลใช้อำนาจออกคำสั่งให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหาร
ท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๒ กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาหรือกิจการ
ที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การที่กฎหมายห้ามมิให้สมาชิกสภาเทศบาลเข้ามามีประโยชน์ได้เสียกับ
เทศบาลไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมโดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการได้ประโยชน์จากการเข้าทำ
สัญญาหรือเข้าทำกิจการใดกับเทศบาลหรือไม่ในขณะดำรงตำแหน่งอยู่ ก็เพื่อให้สมาชิกสภา
ได้ทำหน้าที่บริการสาธารณะตามกฎหมายอย่างเที่ยงธรรม โดยมีได้กำหนดข้อยกเว้นและ
มิได้กำหนดถึงมูลเหตุจูงใจในการเข้าไปมีส่วนได้เสียในการกระทำดังกล่าวกับเทศบาลที่ตน
เป็นสมาชิกอยู่แต่อย่างใด ดังนั้น การที่บุตรของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาล

เข้าทำสัญญาหรือเข้าทำกิจการกับเทศบาล ทั้งยังพักอาศัยในบ้านเดียวกัน ย่อมฟังได้ว่า สมาชิกสภาเทศบาลดังกล่าวมีส่วนรู้เห็นในสัญญาที่บุตรของตนทำกับเทศบาล จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญาที่ทำกับเทศบาล ซึ่งครบองค์ประกอบตามกฎหมายที่สมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นจะต้องพ้นจากสมาชิกภาพตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้าเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๖ มีวาระในการดำรงตำแหน่งจนถึงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ ต่อมา นายกเทศมนตรีตำบลห้วยข้าวกล้าได้รับหนังสือร้องเรียนกรณีบุตรของผู้ฟ้องคดีทั้งสองเข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาล โดยบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้า ในฐานะผู้ขาย/ผู้รับจ้าง ในการบำรุงรักษาหรือซ่อมแซมครุภัณฑ์ยานพาหนะรถยนต์ และได้รับเงินไปแล้ว เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๖ และวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๖ ส่วนบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้เข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาลแห่งเดียวกันในฐานะผู้รับจ้างทำโคมไฟแขวนประดับ ตามบันทึกตกลงจ้าง ลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ โดยผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้รับเงินค่าโคมไฟแขวนประดับจาก สำนักงานเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้าตามหนังสือลงวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๗ นายกเทศมนตรี จึงมีหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา (ผู้ถูกฟ้องคดี) เพื่อพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสอง เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลเป็นคู่สัญญาหรือไม่ ผู้ถูกฟ้องคดี จึงมีคำสั่งลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ซึ่งคณะกรรมการ สอบข้อเท็จจริงได้สอบพยานบุคคล ผู้ฟ้องคดีทั้งสอง รวมทั้งบุตรของผู้ฟ้องคดีทั้งสอง แล้วมีความเห็น ตามหนังสือลงวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๔๙ ว่า พฤติการณ์และข้อเท็จจริงในกรณีนี้เกี่ยวข้องกับ ปัญหาข้อกฎหมายของการเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๑๘ ทวิ และมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งจังหวัดพะเยา ลงวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๔๙ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการเป็นผู้มีส่วนได้เสียกรณีสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ห้วยข้าวกล้า คณะกรรมการดังกล่าวมีมติเอกฉันท์ว่า ผู้ฟ้องคดีทั้งสองเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางอ้อม ในสัญญาที่ทำกับเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้าเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและบุตร จึงเป็น การกระทำอันเป็นการต้องห้ามเป็นเหตุให้สิ้นสุดสมาชิกภาพสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้า ตามมาตรา ๑๘ ทวิ ประกอบกับมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แจ้งผู้ฟ้องคดีทั้งสอง ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ซึ่งแจ้งเพิ่มเติมว่า มีความขัดแย้งกับนายกเทศมนตรีตำบลห้วยข้าวกล้า และบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีหนังสือลงวันที่เดียวกันยืนยันว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่เกี่ยวข้อง

ในสัญญาจ้างที่ตนได้ทำกับเทศบาลฯ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำวินิจฉัยลงวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ วินิจฉัยให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลของผู้ฟ้องคดีทั้งสองสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำวินิจฉัยดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีมีข้อที่ต้องพิจารณาในเบื้องต้นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าผู้ถูกฟ้องคดีใช้คำว่า “จังหวัดพะเยา” ในคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและคำวินิจฉัยให้สมาชิกภาพของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง เป็นกรณีที่มีได้เป็นการใช้อำนาจในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ นั้น เห็นว่า แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะใช้ถ้อยคำว่า “จังหวัดพะเยา” ในข้อความของคำสั่งและคำวินิจฉัยดังกล่าวทั้งที่พระราชบัญญัติเทศบาลฯ บัญญัติให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดก็ตาม แต่เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ทำคำสั่งได้ลงชื่อและลายมือชื่อในคำสั่งและคำวินิจฉัยโดยได้ระบุตำแหน่งว่า ผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา คำสั่งและคำวินิจฉัยดังกล่าวจึงมีรูปแบบและผลที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว การใช้ถ้อยคำว่า “จังหวัดพะเยา” ในข้อความของคำสั่งและคำวินิจฉัยมิใช่สาระสำคัญที่จะทำให้รูปแบบและผลของคำสั่งและคำวินิจฉัยไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่เป็นข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดหลงเล็กน้อยที่เจ้าหน้าที่อาจแก้ไขเพิ่มเติมได้เสมอตามมาตรา ๔๓^๓ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

และโดยที่คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แต่พระราชบัญญัติเทศบาลฯ มิได้กำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองในส่วนที่เกี่ยวกับการสอบสวนและวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีไว้เป็นการเฉพาะ กรณีจึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^๔ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน บัญญัติให้การออกคำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสได้ทราบข้อเท็จจริง

^{๓-๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓๐ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองอาจกระทบถึงสิทธิของคู่กรณี เจ้าหน้าที่ต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตน

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๓ คำสั่งทางปกครองที่มีข้อผิดพลาดเล็กน้อยหรือผิดหลงเล็กน้อยนั้น เจ้าหน้าที่อาจแก้ไขเพิ่มเติมได้เสมอ

ในการแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งทางปกครองตามวรรคหนึ่งให้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบตามควรแก่กรณี ในการนี้เจ้าหน้าที่อาจเรียกให้ผู้ที่เกี่ยวข้องจัดส่งคำสั่งทางปกครอง เอกสารหรือวัตถุอื่นใดที่ได้จัดทำขึ้นเนื่องในการมีคำสั่งทางปกครองดังกล่าวมาเพื่อการแก้ไขเพิ่มเติมได้

ฯลฯ

ฯลฯ

อย่างเพียงพอและมีโอกาสโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตน เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๔๙ ซึ่งผู้ฟ้องคดีทั้งสองและพยานโต้ให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองส่งคำชี้แจงพร้อมหลักฐานเพิ่มเติมนอกจากที่โต้ให้ไว้แก่คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงภายในวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ โดยได้ส่งสำเนาหนังสือเทศบาลตำบลห้วยข้าวเก่า ลงวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๔๙ ที่ระบุข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองแนบไปด้วย นั้น แม้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะไม่ได้สรุปข้อเท็จจริงและแจ้งรายละเอียดของการสอบสวนต่อผู้ฟ้องคดีทั้งสอง แต่ตามหนังสือแนบที่ส่งไปก็มีข้อเท็จจริงเพียงพอที่ผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงของข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอโดยไม่หลงต่อสู้อยู่ในข้อพิพาทดังกล่าว ทั้งระยะเวลาที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองส่งคำชี้แจงพร้อมหลักฐานเพิ่มเติมได้ก็เป็นเวลาถึง ๑๔ วัน กรณีจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีทั้งสองโต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ แล้ว

สำหรับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจะถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่บุตรของผู้ฟ้องคดีเป็นคู่สัญญากับเทศบาลหรือไม่นั้น การเป็นผู้มีส่วนได้เสียตามมาตรา ๑๘ ทวิ^๕ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ นั้น เป็นการห้ามมิให้สมาชิกสภาเทศบาลเข้ามามีประโยชน์ได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมกับเทศบาลในขณะที่ดำรงตำแหน่งอยู่ โดยไม่คำนึงว่าจะเป็นการได้ประโยชน์จากการเข้าทำสัญญาหรือเข้าทำกิจการใดกับเทศบาลหรือไม่ เพื่อให้สมาชิกสภาเทศบาลได้ทำหน้าที่บริการสาธารณะตามกฎหมายอย่างเที่ยงธรรม ซึ่งบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดข้อยกเว้นและมิได้กำหนดถึงมูลเหตุจูงใจในการเข้าไปมีส่วนได้เสียในการกระทำความดังกล่าวกับเทศบาลที่ตนเป็นสมาชิกอยู่แต่อย่างใด หากข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้กระทำความดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเข้าทำสัญญาหรือเข้าทำกิจการใดกับเทศบาล และเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาล กรณีก็ครบองค์ประกอบตามกฎหมายที่สมาชิกผู้นั้นจะต้องพ้นจากสมาชิกภาพ ดังนั้น การพิจารณาว่าผู้นั้นกระทำความผิดหรือไม่ จำต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นกรณีๆ ไป โดยต้องพิจารณาจากเจตนาของผู้กระทำเป็นหลัก

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยข้าวเก่าเมื่อวันที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๔๖ มีวาระในการดำรงตำแหน่งจนถึงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐ และบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ได้เข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาลแห่งเดียวกันในฐานะผู้รับจ้างในการ

^๕ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๘ ทวิ สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลนั้นหรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ

บำรุงรักษาหรือซ่อมแซมครุภัณฑ์ยานพาหนะรถยนต์ ส่วนบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้เข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาลแห่งเดียวกันในฐานะผู้รับจ้างทำโคมไฟแขวนประดับ ตามบันทึกตกลงจ้างลงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๔๗

กรณีของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ปรากฏว่าเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้าได้เคยนำยานพาหนะรถยนต์เข้ามาใช้บริการซ่อมแซมเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่องและอื่นๆ ตั้งแต่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้บริหารกิจการ และก่อนที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๑ จะดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้า ได้ให้บุตรของตนประกอบกิจการแทน ทั้งปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ยังคงพักอาศัยในบ้านและมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเดียวกับบุตรดังกล่าวด้วย จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีที่ ๑ มีส่วนร่วมรู้เห็นในสัญญาที่บุตรของตนทำกับเทศบาลฯ จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญาที่บุตรของตนเข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาลฯ ตามมาตรา ๑๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖)^๖ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

กรณีของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ นั้น ปรากฏว่านายกเทศมนตรีตำบลห้วยข้าวกล้าได้ตกลงว่าจ้างบุตรของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งทำโคมไฟแขวนประดับแต่เพียงผู้เดียวเพื่อใช้จัดงานประเพณีลอยกระทง ปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ของเทศบาล และการที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ยังได้รับเงินค่าจ้างแทนบุตรก่อนที่บุตรของตนจะเข้าทำสัญญากับเทศบาล อีกทั้ง ยังพักอาศัยในบ้านเดียวกับบุตรของตนด้วย จึงฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ มีส่วนร่วมรู้เห็นในสัญญาที่บุตรได้ทำสัญญากับเทศบาลตำบลห้วยข้าวกล้า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นผู้มีส่วนได้เสียทางอ้อมในสัญญาที่บุตรของตนเข้าเป็นคู่สัญญากับเทศบาลฯ ตามมาตรา ๑๘ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาลฯ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลของผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๖) แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

ดังนั้น คำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่วินิจฉัยให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลของผู้ฟ้องคดีทั้งสองสิ้นสุดลงจึงชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๗-อ.๑๒๘/๒๕๕๒)

๓.๓.๓ กรณีการพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือเสื่อมเสียทางศีลธรรม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^๖ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๘ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ ทวิ

ฯลฯ

ฯลฯ

๓.๓.๔ การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุขาดประชุมสภาติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๓.๕ การพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุที่ประชุมสภาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นลงมติไม่ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

การเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล ต้องทำตามแบบและต้องเสนอโดยผู้มีอำนาจตามที่กฎหมายกำหนด การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ดำเนินการตามแบบที่กำหนดไว้ย่อมไม่อาจรับฟังได้ว่าเป็นการเสนอญัตติโดยชอบด้วยกฎหมาย และการที่รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอญัตติตามแบบที่กำหนดโดยไม่ได้รับมอบอำนาจจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และมีใช้กรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ย่อมเป็นการยื่นญัตติโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน ดังนั้น การที่ที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายที่เสนอโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงไม่มีผลทำให้คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องพ้นจากตำแหน่ง และไม่มีการเลือกตั้งดำเนินการเลือกคณะผู้บริหารชุดใหม่แต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลฟ้องว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบรรมือได้ส่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๖ ที่คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลได้พิจารณาเสร็จแล้วต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบรรมือเพื่อบรรจุเข้าสู่วาระการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบรรมือ สมัยสามัญ สมัยที่ ๓ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งประธานสภาฯ ได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ธุรการแจกจ่ายร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่ได้ส่งสำเนาแบบเสนอญัตติและระเบียบวาระการประชุมไปด้วย ต่อมา รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบรรมือ ได้ทำหนังสือขอเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ต่อประธานสภาฯ เพื่อพิจารณาบรรจุเข้าในระเบียบวาระการประชุม โดยมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน ๒ ราย เป็นผู้รับรองตามแบบที่กำหนด แต่ไม่ปรากฏว่าได้รับมอบหมายจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นผู้ดำเนินการแทนแต่อย่างใด ประธานสภาฯ ได้นำญัตติดังกล่าวเข้าสู่ที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ ผลปรากฏว่าที่ประชุมเสียงข้างมากมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ทำให้คณะผู้บริหารต้องพ้นจากตำแหน่ง และต้องดำเนินการเลือกตั้งผู้บริหารชุดใหม่ภายใน ๑๕ วัน ซึ่งที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติ

ให้ดำเนินการเลือกตั้งในวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ โดยปรากฏว่านาย ว. เป็นผู้ได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด ประธานสภาฯ จึงรายงานผลการเลือกตั้งให้นายอำเภอบรบือ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ทราบต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องเรียนต่อผู้ถูกฟ้องคดีขอให้ระงับการแต่งตั้งคณะผู้บริหารชุดใหม่ และขอให้มีคำสั่งว่าการประชุมในวันที่ ๑๔ และวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ในระเบียบวาระที่ ๓ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ให้ผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง โดยคณะกรรมการมีความเห็นว่าการดำเนินการจัดประชุมพิจารณางบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมฯ เป็นไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ดำเนินการแต่งตั้งนาย ว. และคณะผู้บริหารชุดใหม่ นาย ว. จึงฟ้องต่อศาลปกครองขอนแก่น โดยศาลปกครองขอนแก่นมีคำพิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้มีคำสั่งเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือชุดใหม่อย่างใดอย่างหนึ่งตามดุลพินิจให้แล้วเสร็จ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งแต่งตั้งนาย ว. เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบรบือ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายที่คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอ ย่อมมีผลทำให้คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง (๘)^๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ ซึ่งกระบวนกรก่อนที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีมติดังกล่าว คณะผู้บริหารจะต้องดำเนินการตามมาตรา ๘๗ วรรคหนึ่ง^๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่กำหนดให้การเสนอ

^๗ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๖๔ คณะผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๘) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีหรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่คณะผู้บริหารเสนอและผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณดังกล่าวด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ฯลฯ

ฯลฯ

^๘ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๘๗ งบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดทำเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล และจะเสนอได้ก็แต่โดยคณะผู้บริหารตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล จะเสนอได้ก็แต่โดยคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และมาตรา ๕๘^๙ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน กำหนดให้คณะผู้บริหารประกอบด้วยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่ง และรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสองคน โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทนตามมาตรา ๖๐ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และโดยที่ข้อ ๔๙^{๑๑} ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ กำหนดว่า ญัตติร่างข้อบังคับตำบลว่าด้วยงบประมาณ ให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยื่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามแบบและวิธีการภายในเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และข้อ ๑๐๑^{๑๒} กำหนดว่าการเสนอญัตติใดๆ ที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ ให้อนุโลมใช้ตามแบบทำข้อมบังคับนี้

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีในฐานะนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ ส่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อบรรจุเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบรือสมัยสามัญ สมัยที่ ๓ ประจำปี ๒๕๔๖ โดยไม่มีข้อความที่ระบุอย่างชัดเจนว่าผู้ฟ้องคดีมีความประสงค์

^{๙-๑๐} พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๕๘ คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนสองคน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง

การประชุมและการดำเนินงานของคณะผู้บริหารให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๖๐ ให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตามลำดับที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทน

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑-๑๒} ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๔๙ ญัตติร่างข้อบังคับตำบลว่าด้วยงบประมาณ ให้คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลยื่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามแบบและวิธีการภายในเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๑๐๑ การเสนอญัตติใดๆ ที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ รวมทั้งญัตติร่างข้อบังคับตำบล การตั้งกระทู้ถาม การแปรญัตติ ให้อนุโลมใช้ตามแบบทำข้อมบังคับนี้

จะขอเสนอญัตติ ประกอบกับในการเสนอญัตติที่ต้องเสนอล่วงหน้าเป็นหนังสือ นั้น โดยปกติต้องทำตามแบบขอเสนอญัตติตามที่กำหนดไว้ทำยข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘ เห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีเจตนาขอเสนอญัตติ กรณีจึงไม่อาจฟังได้ว่า หนังสือลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๖ ของผู้ฟ้องคดี เป็นการเสนอญัตติเพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลบริือพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ แต่อย่างใด ส่วนการที่รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ยื่นแบบขอเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ลงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ ต่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยไม่ปรากฏว่าได้รับมอบหมายจากผู้ฟ้องคดี และไม่ใช้กรณีผู้ฟ้องคดีไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ การยื่นญัตติของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว มิได้เป็นการยื่นโดยคณะผู้บริหาร จึงเป็นการยื่นโดยไม่ชอบด้วยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๑ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจึงไม่มีอำนาจพิจารณาบรรจุญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ในระเบียบวาระการประชุม ประกอบกับการที่รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ยื่นเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ต่อประธานสภาฯ เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ และสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ประชุมเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติดังกล่าวในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ แล้วมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ในวันเดียวกัน นั้น เป็นการกระทำที่ขัดต่อข้อ ๓๕ วรรคสอง^{๓๓} ของข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลฯ ที่กำหนดให้ประธานสภาฯ ตรวจสอบความถูกต้องของญัตติที่ได้รับแล้วส่งสำเนาให้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลล่วงหน้าอย่างน้อยสามวันก่อนวันประชุม เว้นแต่จะเป็นการด่วน ซึ่งข้อกำหนดเกี่ยวกับระยะเวลาดังกล่าวมีความมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีเวลาเตรียมตัวเพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ให้เกิดความรอบคอบก่อนการประชุม อันเป็นรูปแบบ ขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้ให้ต้องกระทำ เมื่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ได้ส่งสำเนาญัตติพร้อมร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวันก่อนวันประชุม และไม่ปรากฏว่าเป็นกรณีเร่งด่วน กระบวนการจัดการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในวันที่ ๑๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ เพื่อพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณฯ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย มติของที่ประชุมดังกล่าวจึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย และย่อมไม่มีผลทำให้

^{๓๓} ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๘

ข้อ ๓๕

ขลข

ขลข

เมื่อประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับญัตติร่างข้อบังคับตำบลที่เสนอมาและตรวจเห็นถูกต้องตามระเบียบการประชุมแล้ว ให้ส่งสำเนาแก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลล่วงหน้าอย่างน้อยสามวันก่อนวันประชุม เว้นแต่เป็นการด่วน

คณะผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องพ้นจากตำแหน่ง ดังนั้น การประชุมเพื่อเลือกคณะผู้บริหารชุดใหม่จึงไม่อาจกระทำได้ เนื่องจากยังไม่มีตำแหน่งคณะผู้บริหารว่างลง การที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติเลือกคณะผู้บริหารชุดใหม่ ในการประชุมวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีได้นำมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งสองครั้งดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งแต่งตั้งคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลชุดใหม่ คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๐๑/๒๕๕๒)

๓.๓.๖ การพ้นจากตำแหน่งกรณีถูกศาลมีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

กรณีที่กฎหมายบัญญัติให้บุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี ต้องห้ามใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และกำหนดให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ดังนั้น เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษาให้สมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดตกเป็นบุคคลล้มละลาย สมาชิกสภาเทศบาลผู้นั้นต้องพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตั้งแต่วันที่ศาลล้มละลายกลางได้มีคำพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย มิใช่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลบึงบูรพ์ จังหวัดศรีสะเกษ ศาลล้มละลายกลางได้มีคำพิพากษาเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ ให้ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลาย ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลเนื่องจากเป็นบุคคลล้มละลายตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ นับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด คือ วันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อกระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเพิกถอนคำวินิจฉัยเดิมแล้ววินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คดียังไม่ถึงที่สุดโดยอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลฎีกา การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ วินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งห้าชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามมาตรา ๑๙ วรรคหนึ่ง (๔)^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ซึ่งมาตรา ๒๑ (๓)^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๙๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๒๓ ที่ใช้บังคับในขณะนั้นบัญญัติห้ามมิให้บุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดีใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง จึงเห็นได้ว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลจะสิ้นสุดลงเมื่อเป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี ประกอบกับมาตรา ๑๙ วรรคสอง^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ บัญญัติให้ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็วในกรณีที่มีข้อสงสัยเกี่ยวกับการสิ้นสุดลงของสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล เมื่อศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลายเมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นบุคคลล้มละลายในวันดังกล่าว การที่ศาลมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ลูกหนี้เด็ดขาดเป็นเพียงคำสั่งชั้นหนึ่งก่อนที่จะพิพากษาให้ลูกหนี้ล้มละลาย ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงต้องพ้นสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตั้งแต่วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ฟ้องคดีเป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลตั้งแต่

^{๑๔} พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๙ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามสำหรับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๕} พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๙๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๘) พ.ศ. ๒๕๒๓

มาตรา ๒๑ ผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย ซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๖} พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๙

ฯลฯ

ฯลฯ

เมื่อมีกรณีสงสัยว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว

ฯลฯ

ฯลฯ

วันดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย และไม่เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ส่วนการดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ หลังจากที่ศาลล้มละลายกลางมีคำพิพากษาให้ผู้ฟ้องคดี เป็นบุคคลล้มละลายแล้ว เป็นเพียงกระบวนการหรือการดำเนินการของเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ซึ่งไม่มีผลต่อการเป็นบุคคลล้มละลายของผู้ฟ้องคดี พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครอง สูงสุดที่ อ.๒๒๙/๒๕๕๒)

๓.๔ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่าง

มติของสภาเทศบาลตำบลที่ให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่ง ถือเป็นคำสั่งทางปกครอง ซึ่งตราบใดที่มติดังกล่าวยังไม่ถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลลง โดยเงื่อนไขหรือโดยเหตุอื่น มติดังกล่าวย่อมมีผลอยู่ เทศบาลจึงมีหน้าที่ตามกฎหมายที่ต้อง จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่าง และเมื่อเทศบาลได้ดำเนินการ จัดให้มีการเลือกตั้งตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายโดยชอบ แม้ต่อมาศาลปกครองจะมีคำสั่งให้เพิกถอนมติของสภาเทศบาลดังกล่าว ก็ไม่ทำให้ การดำเนินการจัดการเลือกตั้งของเทศบาลเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้สมัครรับเลือกตั้ง แต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลนากลาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้ออกประกาศเมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๕๖ รับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๖ ผู้ฟ้องคดีได้สมัครเพื่อรับการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๖ จากนั้น ได้ดำเนินการหาเสียงโดยการจัดทำป้ายโฆษณาโปสเตอร์และบัตรเล็ก รวมทั้งใช้รถยนต์เปิดเตป หาเสียงภายในเขตเลือกตั้ง ระหว่างนั้นมีสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง ๒ คน ซึ่งออกจาก ตำแหน่งตามมติของสภาเทศบาลตำบลนากลางฟ้องต่อศาลปกครองชั้นต้น ขอให้ศาลมีคำสั่ง เพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลางในการประชุมสมัยสามัญ สมัยที่ ๓ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๕๖ ซึ่งมีมติให้บุคคลทั้งสองออกจากตำแหน่งและขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดวิธีการ เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของตนโดยให้ระงับการเลือกตั้งในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๕๖ แทนตำแหน่ง ของตนไว้ก่อนจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ กำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีระหว่างพิจารณา โดยสั่งระงับการดำเนินการ

เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งของบุคคลทั้งสองที่จะมีขึ้นในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๖ ไว้ชั่วคราวจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นอย่างอื่น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีประกาศเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๖ งดการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๖ ไว้ก่อนตามคำสั่งศาล ต่อมา ศาลปกครองชั้นต้นมีคำพิพากษาให้เพิกถอนมติสภาเทศบาลตำบลนากลาง และให้คำสั่งกำหนดวิธีการเพื่อคุ้มครองประโยชน์ระหว่างพิจารณาคงมีผลบังคับใช้ต่อไป จนกว่าคดีจะถึงที่สุด และคดีถึงที่สุดโดยศาลปกครองสูงสุดมีคำสั่งยืนตามคำสั่งศาลปกครองชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์คำพิพากษาไว้พิจารณาเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีประกาศรับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายจากการเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกิดจากการหาเสียงเลือกตั้ง จึงฟ้องต่อศาลขอให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดเชยค่าเสียหาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กำหนดการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างนี้ถือเป็นกรณีที่สมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ กล่าวคือเพราะมีมติให้ออกจากตำแหน่ง จึงต้องเลือกตั้งสมาชิกอื่นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงตามมาตรา ๑๖^{๑๗} แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีกำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๖ จึงเป็นการกำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่สภาเทศบาลตำบลนากลางมีมติให้สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางออกจากตำแหน่ง อีกทั้ง ประกาศรับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางดังกล่าวได้กำหนดระยะเวลารับสมัครเลือกตั้งในระหว่างวันที่ ๗ ถึงวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๔๖ จึงเป็นการกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสิบห้าวัน และได้กำหนดวันสุดท้ายของระยะเวลารับสมัครไว้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวันตาม

^{๑๗} พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๖ สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปี ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระ ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระของสมาชิกสภาเทศบาลจะเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกสภาเทศบาลผู้เข้ามาแทนตามวรรคหนึ่งให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๖^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๑ นอกจากนี้ การเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนเมื่อมีตำแหน่งว่างลงนั้น กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศก่อนพ้นสัปดาห์วันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงตามนัยมาตรา ๙^{๑๙} ประกอบกับมาตรา ๘ วรรคสอง^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออกประกาศรับสมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางภายในกำหนดสัปดาห์วันนับแต่วันที่สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่งจึงเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยชอบตามกฎหมาย และเมื่อผู้ถูกฟ้องคดีออกประกาศให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ ก่อนที่สมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลาง ๒ คน จะฟ้องสภาเทศบาลตำบลนากลาง และประธานสภาเทศบาลตำบลนากลางต่อศาลปกครองชั้นต้นเมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๔๖ อีกทั้ง เมื่อมติของสภาเทศบาลตำบลนากลางที่ให้สมาชิกสภาเทศบาลออกจากตำแหน่งเป็นคำสั่งทางปกครอง ตราบใดที่มติดังกล่าวยังไม่ถูกเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น มติดังกล่าวย่อมมีผลอยู่ตามมาตรา ๔๒ วรรคสอง^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยต้องจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลแทนตำแหน่งที่ว่าง หากไม่ดำเนินการตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดก็จะเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ นอกจากนี้ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้สมัครเพื่อเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลตำบลนากลางแทนตำแหน่งที่ว่างในลักษณะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเช่นนี้ กรณีเท่ากับผู้ฟ้องคดีสมัครใจในการยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

^{๑๙-๒๐} พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ฉบับที่ ๑๐) พ.ศ. ๒๕๔๑

มาตรา ๖ ระยะเวลารับสมัครเลือกตั้งจะต้องกำหนดไว้ไม่น้อยกว่าเจ็ดวันและไม่เกินสัปดาห์วัน โดยกำหนดวันสุดท้ายของระยะเวลารับสมัครไว้ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน

ฯลฯ

มาตรา ๘

ฯลฯ

ในการเลือกตั้งใหม่นี้ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศก่อนพ้นสัปดาห์วันนับจากวันที่เลือกตั้งครั้งสุดท้าย โดยระบุวันเลือกตั้งและระยะเวลาสมัครรับเลือกตั้งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖

ฯลฯ

มาตรา ๙ ในกรณีเลือกตั้งสมาชิกขึ้นแทนเมื่อมีตำแหน่งว่าง ให้เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะประกาศให้มีการเลือกตั้งเฉพาะในเขตเลือกตั้งที่ตำแหน่งสมาชิกได้ว่างลงนั้น และให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ วรรค ๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

^{๒๐} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๒

ฯลฯ

คำสั่งทางปกครองย่อมมีผลตราบเท่าที่ยังไม่มีการเพิกถอนหรือสิ้นผลลงโดยเงื่อนไขเวลาหรือโดยเหตุอื่น

ฯลฯ

ในความเสียหายใดๆ อันเนื่องมาจากการที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลในครั้งนั้น ซึ่งแม้แต่ในกรณีการเลือกตั้งปกติทั่วไปหากผู้สมัครเข้ารับการเลือกตั้งบุคคลใดไม่ได้รับการเลือกตั้ง ในกิจกรรมทางการเมือง ก็ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดให้เรียกร้องค่าเสียหายจากทางราชการได้ การออกประกาศดังกล่าวจึงไม่เป็นการจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่น โดยผิดกฎหมายอันจะมีผลเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่ผู้ฟ้องคดี ศาลพิพากษาให้ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๔/๒๕๕๒ และที่ อ.๒๐๘/๒๕๕๒ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)

๓.๕ การประชุมสภาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๕.๑ กรณีการแจ้งยุติการประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๕.๒ กรณีการเปิดอภิปรายในที่ประชุมสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการถอดถอนสมาชิกภาพของสมาชิกสภาท้องถิ่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓๓

คดีปกครองเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลภาครัฐ

๑. กรณีเกี่ยวกับการสรรหาและคัดเลือก

๑.๑ การใช้ดุลพินิจกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้ารับราชการ หรือเข้ารับการคัดเลือกเป็นข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การพิจารณาคุณสมบัติของผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการ อัยการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการสรรหาบุคลากรภาครัฐ

๑.๓.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การคัดเลือกเพื่อแต่งตั้งให้บุคคลดำรง ตำแหน่งในส่วนราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๒ การกำหนดหลักเกณฑ์การสอบแข่งขันเข้ารับราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๓.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์คุณสมบัติของบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรง ตำแหน่งในส่วนราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๔ การดำเนินการสรรหาบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

การที่คณะกรรมการสรรหาคณะบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ ได้มีมติกำหนดแบบเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณะบดีตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการสรรหาคณะบดี พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ใช้บังคับในขณะนั้น แม้ต่อมาได้มีการแก้ไขข้อบังคับใหม่ แต่ความในข้อบังคับฉบับใหม่ยังคงกำหนดให้คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้กำหนดแบบการเสนอชื่อ และข้อบังคับที่แก้ไขใหม่ก็มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ประกาศเป็นต้นไป โดยไม่ได้ระบุให้ยกเลิกการดำเนินการสรรหาที่ได้ดำเนินการไปตามข้อบังคับเดิมแล้ว ดำเนินการสรรหาตามข้อบังคับใหม่ทั้งหมด การดำเนินการสรรหาที่ดำเนินการไปแล้ว โดยชอบตามข้อบังคับซึ่งใช้อยู่ในขณะนั้นจึงยังคงสามารถใช้ได้ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับในระหว่างการดำเนินการสรรหายังไม่เสร็จสิ้น มีผลเพียงว่าเฉพาะขั้นตอนการสรรหาที่ยังมิได้ดำเนินการเท่านั้นที่ต้องดำเนินการภายใต้บังคับของข้อบังคับฉบับที่ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

สภามหาวิทยาลัยมหิดล (ผู้ถูกฟ้องคดี) จัดให้มีการสรรหาคณะบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล แทนคณะบดีคณะทันตแพทยศาสตร์คนปัจจุบันที่จะครบกำหนดเกษียณอายุ ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสรรหา โดยคณะกรรมการสรรหาได้ประชุมในวันที่ ๕ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อซักซ้อมความเข้าใจรายละเอียดขั้นตอนของการสรรหา และมอบหมายให้คณะทันตแพทยศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเสนอชื่อนอกจากนี้ คณะกรรมการสรรหาได้อาศัยอำนาจตามข้อ ๑๑ วรรคสาม ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการสรรหาคณะบดี แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดแบบบัตรเพื่อเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณะบดี กำหนดวันให้ผู้มีสิทธิเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณะบดี และกำหนดวันเปิดหีบบัตร รวมทั้งได้กำหนดให้การทาบถามผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อจะทาบถามเฉพาะผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อตั้งแต่ ๑๐ ชื่อขึ้นไปมาสัมภาษณ์ แต่ปรากฏว่าก่อนที่คณะทันตแพทยศาสตร์จะได้จัดให้มีการเสนอชื่อ สภาคณาจารย์คณะทันตแพทยศาสตร์ได้จัดให้มีการแสดงวิสัยทัศน์ในฐานะคณะบดี โดยได้เชิญผู้ฟ้องคดีเข้าร่วมด้วย แต่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ตอบรับการแสดงวิสัยทัศน์แต่อย่างใด ต่อมาในระหว่างที่ดำเนินกระบวนการสรรหาคณะบดี ได้มีการแก้ไขข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการสรรหาคณะบดี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗ ยกเลิกความในข้อ ๑๒ ของข้อบังคับของมหาวิทยาลัยมหิดลว่าด้วยการสรรหาคณะบดี พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการสรรหา จึงมีประกาศกำหนดแบบและวิธีการสรรหาผู้สมควรดำรง

ตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ โดยอาศัยอำนาจตามความในข้อ ๑๒ (๑) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการสรรหาคณบดี พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗ และมติที่ประชุมคณะกรรมการสรรหาคณบดีเมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๔๗ (กำหนดแบบและวิธีการสรรหาคณบดี) โดยมอบหมายให้คณะทันตแพทยศาสตร์เป็นผู้ดำเนินการ ในการนี้คณะทันตแพทยศาสตร์ได้จัดให้มีการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดี ซึ่งมีผู้ได้รับการเสนอชื่อเกิน ๑๐ ชื่อขึ้นไป จำนวน ๓ คน โดยคณะกรรมการสรรหาฯ ได้ทาบถามบุคคลดังกล่าวมาสัมภาษณ์ และมีมติเลือกผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฐ. เป็นผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ คณะกรรมการสรรหาฯ จึงได้เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีได้แต่งตั้งบุคคลดังกล่าวเป็นคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการดำเนินการสรรหาคณบดีดังกล่าวไม่ชอบด้วยข้อ ๑๒ (๑) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการสรรหาคณบดี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗ และการที่คณะกรรมการสรรหาฯ ไม่เชิญผู้ได้รับการเสนอชื่อทุกคนรวมทั้งผู้ฟ้องคดีด้วยมาสัมภาษณ์เป็นการไม่เป็นธรรมตามความในข้อ ๑๐ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการสรรหาคณบดีฯ นอกจากนี้ การจัดให้มีการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งมิได้ดำเนินการโดยคณะกรรมการสรรหาฯ แต่ดำเนินการโดยคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ ซึ่งไม่มีกฎหมายให้อำนาจคณบดีเป็นผู้ดำเนินการจัดให้มีการเสนอชื่อ จึงเป็นการสรรหาคณบดีซึ่งดำเนินการโดยไม่ชอบ เมื่อคณะกรรมการสรรหาฯ ได้เสนอชื่อผู้ช่วยศาสตราจารย์ ฐ. เป็นผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ และผู้ถูกฟ้องคดีมีมติเห็นควรแต่งตั้งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ และมีคำสั่งแต่งตั้งเป็นคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์จึงเป็นการไม่ชอบ ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อ ๑๒ (๑) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการสรรหาคณบดี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดให้คณะจัดให้ผู้มีสิทธิเสนอชื่อตาม ข้อ ๑๑ เสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดีคณะ ๑ ชื่อ ตามแบบที่คณะกรรมการกำหนด คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ ได้มีประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดี ประกอบกับประธานกรรมการสรรหาฯ ได้มีหนังสือถึงคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ ให้คณะดำเนินการจัดให้มีการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ เมื่อคณะทันตแพทยศาสตร์มีคณบดีเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการบริหารงานตามมาตรา ๒๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติ

^๑ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๓๐

มาตรา ๒๗ ในคณะให้มีคณบดีคนหนึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการบริหารงานของคณะ คณะอาจมีรองคณบดีเพื่อปฏิบัติราชการแทนคณบดีตามที่คณบดีจะมอบหมาย

มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. ๒๕๓๐ คณบดีจึงมีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงาน ในคณะหรือกิจการอื่นที่มีการมอบหมายให้คณะดำเนินการ ดังนั้น ประกาศคณะทันตแพทยศาสตร์ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดี เมื่อวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ จึงเป็นการกระทำโดยมีอำนาจ และประกาศดังกล่าวไม่มีข้อความขัดหรือแย้งกับ ข้อบังคับของสภามหาวิทยาลัยมหิดล จึงเป็นประกาศที่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับการดำเนินการสรรหาคณบดี นั้น เมื่อคณะกรรมการสรรหาฯ ได้ประชุมมีมติกำหนดแบบเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดี อันเป็นการดำเนินการ ตามข้อ ๑๒ (๑) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการสรรหาคณบดี พ.ศ. ๒๕๔๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อบังคับฯ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่ใช้บังคับในขณะนั้น แต่ต่อมาเมื่อได้มีการแก้ไขข้อบังคับใหม่ โดยข้อ ๑๒ (๑) ของข้อบังคับกำหนดให้คณะจัดให้มีผู้มีสิทธิเสนอชื่อ ผู้สมควรดำรงตำแหน่งคณบดีคนละ ๑ ชื่อ ตามแบบที่คณะกรรมการสรรหาฯ เป็นผู้กำหนด ซึ่งข้อบังคับที่แก้ไขใหม่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันที่ประกาศเป็นต้นไป โดยไม่ได้ระบุ ให้ยกเลิกการดำเนินการสรรหาที่ได้ดำเนินการไปตามข้อบังคับเดิมแล้วดำเนินการสรรหาตาม ข้อบังคับใหม่ทั้งหมด การดำเนินการสรรหาที่ดำเนินการไปแล้วโดยชอบตามข้อบังคับซึ่งใช้อยู่ ในขณะนั้นจึงยังคงสามารถใช้ได้ ถือได้ว่าคณะกรรมการสรรหาฯ ได้มีการกำหนดแบบเสนอชื่อ แล้ว เฉพาะขั้นตอนการสรรหาที่ยังมิได้ดำเนินการเท่านั้นที่ต้องดำเนินการภายใต้บังคับของ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการสรรหาคณบดี (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๗ ซึ่งคณะกรรมการ สรรหาฯ ได้ดำเนินการประกาศ (ฉบับที่ ๒) ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๔๗ โดยมีเนื้อหาเป็นการ กำหนดแบบ และวิธีการเสนอชื่อไปด้วยแล้ว ซึ่งมีเนื้อหาเช่นเดียวกับประกาศคณะกรรมการ สรรหาฯ ฉบับแรก ลงวันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๗ การจัดให้มีการเสนอชื่อผู้สมควรดำรงตำแหน่ง คณบดีคณะทันตแพทยศาสตร์ของคณะกรรมการสรรหาฯ จึงเป็นการดำเนินการโดยชอบ ด้วยข้อบังคับดังกล่าวข้างต้นแล้ว ส่วนการพิจารณาโดยนับความถี่และเลือกสัมภาษณ์เฉพาะ ผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อเกิน ๑๐ ชื่อ นั้น แม้ข้อ ๑๒ (๒) ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหิดล ว่าด้วยการสรรหาคณบดี (ฉบับที่ ๓)ฯ ได้กำหนดเรื่องการไม่นับความถี่ก็ตาม แต่กรณีดังกล่าว เป็นขั้นตอนการตรวจรายชื่อผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อ ส่วนการพิจารณาผู้สมควรดำรงตำแหน่ง เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสรรหาฯ โดยข้อ ๑๐ กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาฯ มีหน้าที่ กลั่นกรองและเฟ้นหาบุคคลที่เหมาะสมและสมควรที่จะดำรงตำแหน่งคณบดีด้วยความเป็นธรรม และอิสระ ซึ่งข้อ ๑๒ (๒) กำหนดให้คณะกรรมการสรรหาฯ อาจเชิญผู้ที่ได้รับการเสนอชื่อทั้งหมด หรือบางคนมาสัมภาษณ์ ทั้งนี้ เป็นดุลพินิจของคณะกรรมการสรรหาฯ ดังนั้น การที่ คณะกรรมการสัมภาษณ์เฉพาะผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุด ๓ ราย จึงไม่ขัดต่อข้อบังคับดังกล่าว

แต่อย่างไร การดำเนินการสรรหาคนดีคนะทันตแพทยศาสตร์ตามคดีนี้ดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๘/๒๕๕๒)

๒. กรณีเกี่ยวกับการย้าย และการส่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่

๒.๑ การส่งย้ายข้าราชการ

๒.๑.๑ การออกคำสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ข้าราชการเพื่อสับเปลี่ยนหมุนเวียนการปฏิบัติราชการและเพื่อประโยชน์ของทางราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๑.๒ การออกคำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งสายงานแพทย์ให้ไปดำรงตำแหน่งในสายงานอื่น

การพิจารณาโยกย้ายข้าราชการเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาตามความเหมาะสม การที่ข้าราชการทหารได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม และได้ทำงานในสายงานแพทย์ซึ่งเป็นสายงานวิชาชีพมาแต่เดิม มิใช่ข้อจำกัดอำนาจตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาแต่งตั้งหรือโยกย้ายข้าราชการให้ไปดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานวิชาชีพดังกล่าวแต่อย่างใด ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดบัญญัติห้ามผู้บังคับบัญชามีให้โยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งสายงานแพทย์ให้ไปดำรงตำแหน่งสายงานอื่น เมื่อตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งไม่ได้กระทบกระเทือนต่อชั้นยศหรืออัตราเงินเดือนของผู้ได้รับแต่งตั้งให้ลดต่ำกว่าเดิม รวมทั้งยังทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะได้รับการเลื่อนยศเลื่อนตำแหน่งและปรับเงินเดือนขึ้นดังเดิม คำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานแพทย์ทหาร สำนักผู้บัญชาการทหารสูงสุด ต่อมา ได้รับคำสั่งย้ายให้ไปดำรงตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบกตามประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง ให้นำทหารรับราชการ ที่มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการประกอบวิชาชีพเวชกรรม ตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาการได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๓๘ ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับเงินประจำตำแหน่งประเภทวิชาชีพเฉพาะตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาฉบับดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือ

ขอความเป็นธรรมต่อผู้เกี่ยวข้องหลายครั้ง แต่จนกระทั่งเมื่อได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง แต่งตั้งให้นายทหารรับราชการ มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๘ ผู้ฟ้องคดีก็ยังไม่ได้รับการพิจารณาให้มีสิทธิและหน้าที่ตามความชำนาญ ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๔๘ ขอความเป็นธรรมต่อผู้บัญชาการทหารบก ซึ่งเจ้ากรมกำลังพลทหารบกได้มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีชี้แจงหลักเกณฑ์ทั่วไปการปรับย้าย และแต่งตั้งนายทหารสัญญาบัตรของกองทัพบก (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ว่าได้กำหนดแนวทางการพิจารณาปรับย้ายและแต่งตั้งกำลังพลทุกระดับโดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน ความอาวุโส และความเหมาะสมของผู้ที่จะดำรง ตำแหน่งโดยคณะกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยผ่านการพิจารณาและความเห็นชอบของ กองบัญชาการทหารสูงสุด สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และผ่านนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อนำรายชื่อที่ผ่านการพิจารณาขึ้นกราบบังคมทูล พระมหากษัตริย์เพื่อทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ต่อไป ภายหลังผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือร้องทุกข์ ขอความเป็นธรรมต่อผู้บัญชาการทหารบกอีกครั้งหนึ่งและได้ยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้กระทรวงกลาโหม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในตำแหน่งหน้าที่สาขาวิชาชีพเฉพาะทางการแพทย์ตามความชำนาญ การทหารเหล่าแพทย์ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามจำนวนเงินที่ผู้ฟ้องคดี ควรจะพึงมีพึงได้ตามสิทธิและหน้าที่ในการประกอบวิชาชีพเวชกรรมตามพระราชกฤษฎีกา การได้รับเงินประจำตำแหน่งของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งผู้บริหารซึ่งไม่เป็นข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๘

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เพื่อให้รับราชการในตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่ง ได้ดำเนินการโดยมี คณะกรรมการตามแนวทางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กำหนด โดยพิจารณาจากความรู้ความสามารถ ตามตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงานที่ผ่านมา ความอาวุโส และความเหมาะสมของ ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งประกอบกัน เมื่อตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบกและตำแหน่งผู้อำนวยการ สำนักงานแพทย์ทหารเป็นตำแหน่งในอัตราพลตรีเช่นกันทั้งสองตำแหน่ง การที่ผู้ฟ้องคดี เคยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักงานแพทย์ทหาร และต่อมาได้รับแต่งตั้ง

ให้ดำรงตำแหน่งผู้ทรงคุณวุฒิกองทัพบก จึงไม่กระทบกระเทือนต่อชั้นยศหรืออัตราเงินเดือน ให้ลดต่ำกว่าเดิม รวมทั้งยังทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะได้รับการเลื่อนยศเลื่อนตำแหน่งและปรับเงินเดือนขึ้นดังเดิม การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงเป็นการกระทำภายในกรอบอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๑๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑ ประกอบข้อ ๕ (๒) ค.^๓ ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการบรรจุปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งข้าราชการกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๒ กำหนดไว้แล้ว อีกทั้งเมื่อไม่มีบทบัญญัติมาตราใดห้ามผู้บังคับบัญชามิให้โยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งสายงานแพทย์ให้ไปดำรงตำแหน่งสายงานอื่น และตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้งไม่ได้กระทบกระเทือนต่อชั้นยศหรืออัตราเงินเดือนของผู้ได้รับแต่งตั้งให้ลดต่ำกว่าเดิม การพิจารณาโยกย้ายจึงเป็นดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาตามความเหมาะสม การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเวชกรรม และได้ทำงานในสายงานแพทย์ซึ่งเป็นสายงานวิชาชีพมาแต่เดิม จึงมิใช่ข้อจำกัดอำนาจตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาที่จะพิจารณาแต่งตั้งหรือโยกย้ายผู้ฟ้องคดีให้ไปดำรงตำแหน่งอื่นที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานวิชาชีพดังกล่าวแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๔๘ เรื่อง ให้นายทหารรับราชการ โดยไม่พิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ในวิชาชีพเวชกรรมในสถานพยาบาลของรัฐ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗๘/๒๕๕๒)

^๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๑๑ การแต่งตั้ง การเลื่อนหรือลดตำแหน่ง การย้าย การโอน การเลื่อนชั้นเงินเดือน และการออกจากราชการของข้าราชการทหาร ให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่ง และระเบียบแบบแผนของกระทรวงกลาโหม ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่นักเรียนในสังกัดกระทรวงกลาโหมด้วยโดยอนุโลม การเลื่อนชั้นเงินเดือนของทหารกองประจำการ ให้เป็นไปตามกระทรวงกลาโหมกำหนด

^๓ ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการบรรจุ ปลด ย้าย เลื่อน และลดตำแหน่งข้าราชการกลาโหม พ.ศ. ๒๕๐๒

ข้อ ๕ ผู้มีอำนาจสั่งย้าย เลื่อน และลดตำแหน่ง ข้าราชการกลาโหม คือ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ตำแหน่งชั้นสัญญาบัตร

ฯลฯ

ฯลฯ

ค. ตั้งแต่ชั้นผู้บัญชาการกองพล ผู้บังคับการกองเรือ ผู้บัญชาการกองพลบิน หรือเทียบเท่าขึ้นไป พระมหากษัตริย์จะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ

ฯลฯ

ฯลฯ

๒.๑.๓ การออกคำสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ให้ข้าราชการดำรงตำแหน่งโดยไม่มีอำนาจ

แม้ผู้อำนวยการโรงพยาบาลในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและลูกจ้างภายในโรงพยาบาลสามารถมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานตามความจำเป็นและตามอำนาจบังคับบัญชาที่มีอยู่ แต่การมอบหมายดังกล่าวจะต้องมีความเหมาะสม มีเหตุผล และมีกำหนดระยะเวลาตามสมควร ดังนั้น การที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลมีคำสั่งให้ผู้ดำรงตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ระดับ ๗ ซึ่งเดิมดำรงตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล ไปปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าผู้ป่วยนอกซึ่งเป็นตำแหน่งที่ต่ำกว่าตำแหน่งที่ครองอยู่เดิม โดยมีได้กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ไว้ และให้บุคคลอื่นมาปฏิบัติหน้าที่แทนตำแหน่งเดิม เป็นการออกคำสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ที่ไม่ชอบตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

สรุปข้อเท็จจริง

ในคดีที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ๗ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล (พยาบาลวิชาชีพ ๗) กลุ่มงานการพยาบาล ต่อมาผู้อำนวยการโรงพยาบาลนาดี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานในหน้าที่หัวหน้างานผู้ป่วยนอก ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นการกลั่นแกล้งตน ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือร้องขอความเป็นธรรมต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เนื่องจากการเปลี่ยนตำแหน่งการปฏิบัติงานและลดชั้นตำแหน่งของผู้ฟ้องคดีจากหัวหน้าฝ่ายเป็นหัวหน้างาน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งผู้ฟ้องคดีว่า ได้ตรวจสอบข้อเท็จจริงตามที่ร้องเรียนแล้ว การปรับเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นไปเพื่อประโยชน์ของทางราชการในการบริหารจัดการภายในโรงพยาบาล การปรับเปลี่ยนหน้าที่ความรับผิดชอบมีเหตุผลอันสมควร ไม่ได้เป็นการกลั่นแกล้งตามข้อกล่าวหาแต่ประการใด ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการโรงพยาบาลนาดี โดยให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานผู้ป่วยนอก ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสองคำสั่ง ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากเป็นคำสั่งเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดยเฉพาะ จึงฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสองคำสั่งดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้าดำรงตำแหน่งหัวหน้าพยาบาลตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โรงพยาบาลนาดีเป็นโรงพยาบาลชุมชนในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งเป็นราชการส่วนภูมิภาค อำนาจในการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลให้ดำรง

ตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมา เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๗)^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และตามคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๑๗๙๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๒ และคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรีที่ ๘๗๑/๒๕๔๕ ลงวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ที่มอบอำนาจให้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดมีอำนาจในการสั่งอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่น โดยไม่รวมถึง การปฏิบัติราชการ ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดสงวนไว้โดยเฉพาะ และต้องนำเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด ได้แก่ ข้อ ๓.๑.๔ การบริหารงานบุคคลที่เกี่ยวกับการบรรจุแต่งตั้ง การพิจารณาความดีความชอบ และการพิจารณาโทษทางวินัย

คดีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปดำรงตำแหน่งหัวหน้าพยาบาล (พยาบาลวิชาชีพ ๗) (ด้านการพยาบาล) กลุ่มงานการพยาบาล โดยตัดโอนตำแหน่งและอัตราเงินเดือน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาผู้ฟ้องคดี มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานผู้ป่วยนอก ซึ่งตำแหน่งดังกล่าวมีข้าราชการระดับ ๖ ถือครองอยู่ โดยให้เหตุผลว่าเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพและสัมฤทธิ์ผล และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้แต่งตั้งให้ข้าราชการระดับ ๗ รายอื่นมาปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลแทนผู้ฟ้องคดี และให้ข้าราชการระดับ ๗ อีก ๒ คนทำหน้าที่รองหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล ซึ่งตำแหน่งรองหัวหน้าดังกล่าวไม่มีกำหนดไว้ในกรอบอัตรากำลังของโรงพยาบาล และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานผู้ป่วยนอก โดยลดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบลง แม้ว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานผู้ป่วยนอกดังกล่าวจะเป็นกรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้บังคับบัญชาของข้าราชการและลูกจ้างภายในโรงพยาบาลมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานภายในหน่วยงานตามความจำเป็นและตามอำนาจบังคับบัญชาที่มีอยู่ อันเป็นอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะกำหนดได้ แต่การมอบหมายงานดังกล่าวจะต้องมีความเหมาะสม มีเหตุผล และมีกำหนดระยะเวลาตามสมควร เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่ง

^๔ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๕๒ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งให้ดำเนินการตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖ แล้วแต่กรณี และให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๗) การบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๔๖ และการแต่งตั้งตามมาตรา ๕๗ ให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมา ในราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งมีใช้หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

ที่ต่ำกว่าตำแหน่งที่ครองอยู่ โดยมีได้กำหนดระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ไว้ และให้บุคคลอื่น มาปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ฟ้องคดี ย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ประสงค์จะให้ ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งเดิมอีกต่อไป กรณีจึงถือว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้ง (ย้าย) ผู้ฟ้องคดี คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่มีอำนาจ ตามมาตรา ๕๒ วรรคหนึ่ง (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ประกอบคำสั่งจังหวัดปราจีนบุรี ที่ ๑๗๙๒/๒๕๔๒ ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๔๒ นอกจากนี้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการภายในโรงพยาบาล โดยให้ ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานผู้ป่วยนอก ตามคำสั่งเดิมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย นั้น คำสั่งดังกล่าวของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษาให้ เพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ทั้งสองคำสั่ง และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มอบหมายให้ผู้ฟ้องคดี ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้าพยาบาลตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๒/๒๕๕๒)

๒.๒ การสั่งให้ข้าราชการไปปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงานอื่น

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

๓.๑ หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๒ หลักเกณฑ์และวิธีการในการแจ้งการประเมินและผลการประเมินเพื่อพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน

การจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างผู้ประเมินกับผู้รับการประเมิน และการแจ้งผลการประเมินรายบุคคลให้ผู้รับการประเมินทราบ เพื่อเปิดโอกาสให้ข้าราชการ ดังกล่าวได้ชี้แจง ให้ความเห็น หรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมิน ถือเป็นหลักการ สำคัญในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบเปิด อันจะทำให้ผู้ประเมินและผู้รับ การประเมินมีโอกาสทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของผลงานที่จะประเมินและ หลักเกณฑ์ในการประเมินร่วมกัน ก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และก่อให้เกิด ความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ธุรการ ระดับ ๓ องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน ประจำปีงบประมาณ ๒๕๔๘ ครั้งที่ ๑ ให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้เหตุผลว่าผลงานของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามเป้าหมายของทางราชการ ขาดความตั้งใจในการทำงาน ไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่เต็มความสามารถ ไม่ปฏิบัติตามราชการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลแก่องค์กร โดยในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี ผู้บังคับบัญชาไม่มีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน และไม่ปรากฏหลักฐานว่าผู้บังคับบัญชาชั้นต้นที่เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีแจ้งการประเมินและผลการประเมินให้ผู้ฟ้องคดีทราบก่อนมีคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน ผู้ฟ้องคดีจึงได้ร้องทุกข์ต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่ไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดี และให้สั่งเลื่อนขั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามสิทธิที่ผู้ฟ้องคดีควรได้รับต่อไป

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดนครพนม ได้ประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ ซึ่งข้อ ๓๐๒^๕ กำหนดว่า ให้มีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน และข้อ ๓๐๕^๖ กำหนดให้นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดสำหรับข้าราชการพลเรือน ซึ่งหลักการสำคัญในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนในระบบเปิดตามหนังสือเวียนของสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗/๐๘.๑/ว๑๖ ลงวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๔๐ นั้น มีสาระสำคัญว่า ผู้ประเมินจะต้องแจ้งการประเมินและผลการประเมินให้ผู้ถูกประเมินทราบเป็นรายบุคคลทุกครั้งที่มีการประเมิน และผู้ประเมินต้องเปิดโอกาสให้ผู้ถูกประเมินได้ชี้แจง

^๕ ประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครพนม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕

ข้อ ๓๐๒ ให้มีการกำหนดข้อตกลงเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้ประเมินและผู้รับการประเมิน เช่น แผนงาน โครงการ หรือ ผลงานที่กำหนดในการมอบหมายงาน เป็นต้น ทั้งนี้ ให้พิจารณาจากข้อตกลงการบริหารงานของส่วนราชการหรือภารกิจหลักที่ได้มีการกำหนดไว้ตามที่ ก.จ.จ. กำหนดขึ้นด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๓๐๕ ให้นำระบบเปิดมาใช้ในการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดสำหรับข้าราชการพลเรือน ทั้งนี้ ให้นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด หรือผู้บังคับบัญชาที่ได้รับมอบหมายประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีเด่น ในที่เปิดเผยให้ข้าราชการได้ทราบโดยทั่วกัน

ให้ความเห็นหรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินและผลการประเมินดังกล่าวก่อนมีคำสั่งเลื่อนชั้นเงินเดือน โดยเฉพาะผู้ที่ไม่อยู่ในข่ายได้รับการเสนอเพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือนให้มีสิทธิพบผู้บังคับบัญชาได้ทันทีที่รับทราบผลการประเมินดังกล่าว และให้มีการประกาศรายชื่อผู้ที่มีผลการประเมินแต่ละครั้งอยู่ในระดับดีและดีเด่น ในที่เปิดเผยเพื่อให้ข้าราชการทราบโดยทั่วกัน

คดีนี้เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าผู้บังคับบัญชาชั้นต้นได้ทำการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้ฟ้องคดีตามแบบประเมินเพื่อพิจารณาเลื่อนชั้นเงินเดือน โดยมีได้มีการจัดทำข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาชั้นต้นและผู้ฟ้องคดีว่าผู้ฟ้องคดีต้องปฏิบัติงานใด และมีหลักเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานดังกล่าวอย่างไร ทั้งการเสนอความเห็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นว่า ผลงานของผู้ฟ้องคดีไม่เป็นไปตามเป้าหมายของทางราชการ ขาดความตั้งใจในการทำงาน ต้องได้รับการพัฒนาทุกด้าน จึงไม่สมควรเลื่อนชั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยมีได้มีการแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบผลการประเมิน กรณีจึงมิได้มีการเปิดโอกาสให้ผู้ฟ้องคดีได้ชี้แจง ให้ความเห็น หรือขอคำปรึกษาเกี่ยวกับการประเมินก่อนที่จะมีคำสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือน ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวถือเป็นสาระสำคัญของการประเมินเลื่อนชั้นเงินเดือนในระบบเปิด เนื่องจากทำให้ผู้ประเมินและผู้ถูกประเมินมีโอกาสทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของผลงานที่จะประเมินและหลักเกณฑ์ในการประเมินร่วมกัน อันจะก่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน และก่อให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การออกคำสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีดังกล่าว จึงเป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน หรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๓๐๒ และข้อ ๓๐๕ ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด นครพนม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ ๓๐ ตุลาคม ๒๕๔๕ คำสั่งไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้แก่ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ไม่เลื่อนชั้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดี โดยให้มีผลย้อนหลังนับแต่วันที่ออกคำสั่ง และให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการประเมินเลื่อนชั้นเงินเดือนให้ผู้ฟ้องคดีใหม่ให้ถูกต้องตามระเบียบกฎหมายต่อไป (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๐๙/๒๕๕๒)

๓.๓ การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับของข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔. กรณีเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้งกลับเข้ารับราชการ

๔.๑ การพิจารณาคำขอลกลับเข้ารับราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ การใช้ดุลพินิจสั่งบรรจุและแต่งตั้งบุคคลกลับเข้ารับราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๕. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาอุทธรณ์หรือร้องทุกข์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๖. กรณีเกี่ยวกับการลงเวลาปฏิบัติราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๗. กรณีเกี่ยวกับการบรรจุและแต่งตั้ง

หน่วยงานทางปกครองต้องผูกพันตามข้อกำหนดในประกาศของตนเอง เมื่อประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลภายนอกเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง พนักงานของหน่วยงานดังกล่าว และประกาศผลการสอบคัดเลือกบุคคลภายนอก เพื่อบรรจุให้ดำรงตำแหน่งตามประกาศข้างต้น มีสาระสำคัญว่าจะขึ้นบัญชีผู้ผ่านการสอบคัดเลือกไว้สองปีนับจากวันประกาศผลสอบ และจะเรียกบรรจุแต่งตั้งผู้ผ่านการสอบคัดเลือกตามลำดับเมื่อมีอัตราว่าง การที่หน่วยงานทางปกครองดังกล่าวไม่เรียกบรรจุแต่งตั้งบุคคลภายนอกผู้สอบคัดเลือกได้ที่ขึ้นบัญชีไว้เมื่อมีอัตราว่างตามที่ได้ กำหนดในประกาศข้างต้น จึงเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ ต้องปฏิบัติ

สรุปข้อเท็จจริง

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีประกาศ เรื่อง การรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานธุรการ ๒ - ๓ สาขา แม่ฮ่องสอน ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ โดยระบุว่า จะประกาศรายชื่อผู้ที่สอบคัดเลือกได้ตามลำดับคะแนนเพื่อเรียกบรรจุและแต่งตั้งเป็นพนักงานเมื่อมีอัตราว่างต่อไป ปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้สอบคัดเลือกได้ลำดับที่ ๓ ตามประกาศ เรื่อง ผลการสอบคัดเลือกบุคคลภายนอกเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานธุรการ ๒ - ๓ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยประกาศดังกล่าวกำหนดว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะขึ้นบัญชีผู้ผ่านการสอบคัดเลือกไว้สองปีนับจากวันประกาศผลสอบ และจะเรียกผู้ผ่านการสอบคัดเลือกตามลำดับเมื่อมีอัตราว่าง ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งบรรจุแต่งตั้งผู้สอบคัดเลือกได้ในลำดับที่ ๑ และลำดับที่ ๒ เข้าทำงานที่สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในระหว่างนั้นผู้ถูกฟ้องคดีได้มีประกาศเมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๖ ประกาศรายชื่อผู้ผ่านการสอบคัดเลือกพนักงานเพื่อเลื่อนตำแหน่งเป็นพนักงานธุรการ ๑ - ๓ สาขา และสำนักงานใหญ่ ปี ๒๕๔๖ โดยประกาศดังกล่าวกำหนดว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะพิจารณาแต่งตั้งผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเรียงตามลำดับตามอัตราที่ว่างในแต่ละภาค หลังจากการพิจารณาปรับเปลี่ยน โยกย้ายพนักงานแล้ว ตามหลักเกณฑ์การแต่งตั้งพนักงานที่ผ่านการสอบคัดเลือกและคุณสมบัติของผู้ได้รับการแต่งตั้ง ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งนาย ว. ซึ่งเป็นผู้สอบได้ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดี ลงวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๖ ให้ดำรงตำแหน่งพนักงานธุรการ ๒ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป และได้มีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อนุญาตให้นาง ช. พนักงานธุรการ ๓ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลาออกตั้งแต่วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๗ เป็นต้นไป ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีชี้แจงว่า การแต่งตั้งนาย ว. เป็นการแต่งตั้งเลื่อนระดับพนักงานภายในของผู้ถูกฟ้องคดีตามระเบียบวิธีปฏิบัติ เมื่อมีอัตราว่างจะพิจารณาแต่งตั้งโยกย้ายปรับเปลี่ยนพนักงานภายในก่อน หลังจากนั้นจึงจะเรียกบรรจุแต่งตั้งบุคคลภายนอก และเมื่อได้มีการแต่งตั้งนาย ว. แล้ว จึงมีผลให้ตำแหน่งของนาง ช. เดิมไม่ว่าง ทำให้ไม่สามารถเรียกผู้ฟ้องคดีบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งพนักงานธุรการ ๒ - ๓ ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีสั่งบรรจุแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดี ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

บทบัญญัติในมาตรา ๒๒^{๗๘} และมาตรา ๒๔ (๑)^{๗๙} แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ กำหนดให้ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีหน้าที่บริหารกิจการของธนาคารให้เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับของธนาคาร และมีอำนาจบรรจุแต่งตั้งพนักงานและลูกจ้างได้ภายใต้ข้อบังคับของธนาคารอันเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะบรรจุแต่งตั้งพนักงานและลูกจ้างของผู้ถูกฟ้องคดีได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาตามประกาศรับสมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานธุรการ ๒ - ๓ สาขาแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๔๕ และประกาศผลการสอบคัดเลือกบุคคลภายนอกเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานธุรการ ๒ - ๓ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ ที่กำหนดว่า ผู้ถูกฟ้องคดีจะประกาศรายชื่อผู้สอบได้เรียงตามลำดับคะแนนเพื่อเรียกบรรจุและแต่งตั้งเป็นพนักงานเมื่อมีอัตราว่าง โดยจะขึ้นบัญชีผู้ผ่านการสอบคัดเลือกไว้สองปีนับจากวันประกาศผลสอบ และจะเรียกผู้ผ่านการสอบคัดเลือกตามลำดับเมื่อมีอัตราว่างโดยมิได้มีข้อกำหนดว่า ผู้ถูกฟ้องคดีจะพิจารณาแต่งตั้งผู้ผ่านการสอบคัดเลือกตามอัตราที่ว่างหลังจากการพิจารณาเปลี่ยนแปลงโยกย้ายพนักงานแล้ว รวมถึงการจะพิจารณาจากพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่สอบคัดเลือกเพื่อเลื่อนตำแหน่งได้ก่อน จึงจะทำการพิจารณาจากบุคคลภายนอกผู้ผ่านการสอบคัดเลือก ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีในการแต่งตั้งพนักงานแต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่อาจกล่าวอ้างหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นระเบียบภายในมาใช้บังคับกับผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นบุคคลภายนอกได้ และเพื่อเป็นการคุ้มครองความเชื่อมั่นในความคงอยู่ของประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองฉบับดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องผูกพันตามข้อกำหนดในประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะขึ้นบัญชีผู้ผ่านการสอบคัดเลือกไว้สองปีนับจากวันประกาศผลสอบ และจะเรียก

^{๗๘} พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙

มาตรา ๒๒ ผู้จัดการมีหน้าที่บริหารกิจการของธนาคารให้เป็นไปตามนโยบายและข้อบังคับของธนาคาร และมีอำนาจบังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของธนาคารทุกตำแหน่งผู้จัดการต้องรับผิดชอบต่อคณะกรรมการในการบริหารกิจการของธนาคาร

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๔ ผู้จัดการมีอำนาจ

(๑) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนตำแหน่งหรือเงินเดือน ลงโทษทางวินัย หรือถอดถอนพนักงานและลูกจ้างของธนาคาร ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับของธนาคาร แต่ถ้าวางตำแหน่งหรือถอดถอนผู้จัดการ ที่ปรึกษา หัวหน้าฝ่ายหรือตำแหน่งซึ่งเทียบเท่าต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการก่อน

ฯลฯ

ฯลฯ

บรรจุแต่งตั้งผู้ผ่านการสอบคัดเลือกตามลำดับเมื่อมีอัตราว่าง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในเวลาต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีได้อนุญาตให้นาง ช. ซึ่งเป็นผู้สอบได้ในลำดับที่ ๒ ตามบัญชีผู้ผ่านการคัดเลือกดังกล่าว ลาออกจากการเป็นพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดี โดยขณะนั้นยังอยู่ในระยะเวลาการขึ้นบัญชีผู้ผ่านการสอบคัดเลือกสองปีนับจากวันประกาศผลสอบ ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดี ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหน้าที่ต้องพิจารณาเพื่อเรียกผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้สอบได้ในลำดับถัดไปเพื่อบรรจุแต่งตั้งในตำแหน่งที่ว่างดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดในประกาศลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งบรรจุแต่งตั้งนาย ว. ให้ดำรงตำแหน่งพนักงานธุรการ ๒ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑๔๘/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เพื่อบรรจุในตำแหน่งพนักงานธุรการ สำนักงาน ธ.ก.ส. จังหวัดแม่ฮ่องสอน ก่อนที่จะมีคำสั่ง ที่ ๑๖๖/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อนุญาตให้นาง ช. ลาออก แสดงให้เห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีเจตนาที่จะหลีกเลี่ยงการแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว และเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙

พิพากษาให้ผู้ถูกฟ้องคดีดำเนินการตามมาตรา ๒๒ และมาตรา ๒๔ (๑) แห่งพระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙ เพื่อบรรจุแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานธุรการ ๒ - ๓ ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดี ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่มิได้คำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๒/๒๕๕๒)

๘. การเลื่อนระดับของข้าราชการ

๘.๑ การกำหนดหลักเกณฑ์การเลื่อนระดับของข้าราชการ

ในการกำหนดหลักเกณฑ์การสรรหาข้าราชการเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้นนั้น แม้ว่า ก.พ. จะให้อำนาจหน่วยงานวางหลักเกณฑ์เพิ่มเติมได้ในเรื่ององค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาหรือแนวทางการดำเนินการคัดเลือกก็ตาม แต่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมโดยชอบด้วยกฎหมายและต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ ก.พ. กำหนด

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๗ หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป สำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย กรณีที่ปลัดกระทรวงมหาดไทย

(ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น จำนวน ๑๘ ราย โดยเป็นการเลื่อนจากผู้ที่ผ่านการประเมินผลงาน เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) ระดับ ๗ว หรือ ๘ว เป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากการคัดเลือกข้าราชการพลเรือนสามัญ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยเพื่อประเมินและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าว มิได้เป็นไปตามแนวทางปฏิบัติที่กำหนดไว้ตามข้อ ๒.๒ ของหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๔/ว๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๘ คือ มิได้ดำเนินการให้ข้าราชการในสังกัด ได้ทราบเป็นการล่วงหน้าตามสมควร ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์ต่อประธาน อ.ก.พ. กระทรวงมหาดไทย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ขอให้ยกเลิกการดำเนินการดังกล่าว และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ดำเนินการสรรหาและแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) ระดับ ๘ว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยืนยันว่าดำเนินการโดยชอบแล้ว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มิได้จัดทำประกาศเรื่องการสรรหาหรือรับสมัครคัดเลือกข้าราชการพลเรือนสามัญเพื่อประเมินและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) ดังเช่นที่เคยปฏิบัติมา และไม่เป็นไปตามหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ มท ๐๒๐๓.๒/ว๑๑๗๐ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๑ ที่แจ้งให้หน่วยงานในสังกัดทราบและถือปฏิบัติเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงฟ้องคดีขอให้ศาลพิพากษาเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งข้าราชการในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้บัญญัติให้การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนสามัญในกรณีต่างๆ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนด ซึ่ง ก.พ. ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๗๐๘.๔/ว๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๘ เรื่อง การประเมินบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ (ตำแหน่งประเภททั่วไป) ตำแหน่งประเภทวิชาชีพและตำแหน่งประเภทเชี่ยวชาญเฉพาะ กำหนดแนวทางการพิจารณาคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งข้างต้นไว้ และสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกบุคคลที่จะเข้ารับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำหรับผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ตามหนังสือที่ มท ๐๒๐๓.๒/ว๑๑๗๐ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๑ โดยอ้างถึงหนังสือของสำนักงาน ก.พ. ฉบับดังกล่าวข้างต้น และหลักเกณฑ์ดังกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติในการบริหารงานบุคคลของกระทรวงมหาดไทยมาโดยตลอด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น อันเป็นมูลพิพาทในคดีนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

เห็นว่า มีตำแหน่งเจ้าหน้าที่นโยบายและแผน ๘ และบุคลากร ๘ ว่างเพียงจำนวนน้อย เพื่อให้การคัดเลือกเป็นไปด้วยความเรียบร้อยโดยคำนึงถึงประโยชน์ของทางราชการและความเป็นธรรม อีกทั้ง เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ ก.พ. กำหนด จึงได้กำหนดกรอบการคัดเลือกข้าราชการให้อยู่ในข่ายการพิจารณาในอัตราส่วน ๓ คนต่อ ๑ ตำแหน่งว่าง และหากดำเนินการสรรหาโดยวิธีเปิดรับสมัครจะต้องใช้ระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ เดือน ซึ่งจะล่าช้า และมีผลกระทบต่อการทำงานในภาพรวมเป็นอย่างมาก จึงได้เสนอหลักเกณฑ์การแต่งตั้งข้าราชการระดับ ๗ และระดับ ๘ และบัญชีแต่งตั้งข้าราชการระดับ ๗ และระดับ ๘ ต่อคณะกรรมการบริหารงานบุคคลระดับกลางเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งได้รับความเห็นชอบแล้ว เมื่อพิจารณาหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกบุคคลที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนดขึ้น ในกรณีนี้ จะเห็นได้ว่ามิได้ใช้วิธีการเปิดรับสมัครบุคคลผู้มีสิทธิซึ่งมีคุณสมบัติเข้าหลักเกณฑ์การพิจารณา อันเป็นการกำหนดที่ไม่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์เดิมที่ให้ข้าราชการในสังกัดได้ทราบล่วงหน้าตามที่เห็นสมควรตามหนังสือ สำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๔/ว๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๘ โดยสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทยได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้เป็นไปตามที่ ก.พ. กำหนดไว้ตามหนังสือ ที่ มท ๐๒๐๓.๒/ว๑๑๗๐ ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๑ ในข้อ ๒.๑ เรื่อง ประกาศรับสมัครผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วน ประกอบ ข้อ ๒.๒ ให้กำหนดวันรับสมัครผู้เข้ารับการคัดเลือกไม่น้อยกว่า ๗ วัน แม้ว่า ก.พ. จะให้อำนาจในการวางหลักเกณฑ์เพิ่มเติมในเรื่ององค์ประกอบที่ใช้ในการพิจารณาหรือแนวทางการดำเนินการคัดเลือกก็ตาม แต่ต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานเดิมโดยชอบด้วยกฎหมายและต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ ก.พ. กำหนด โดยต้องดำเนินการให้ข้าราชการในสังกัดได้ทราบเป็นการล่วงหน้าตามที่เห็นสมควรเพื่อความเป็นธรรมและความโปร่งใส ฉะนั้น การกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกตามฟ้องจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับการกำหนดคุณสมบัติในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเข้ารับการประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่นโยบายและแผน ๘ กำหนดว่า ต้องเป็นข้าราชการที่ครองระดับ ๗ ไม่น้อยกว่า ๓ ปี ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าขั้น ๒๒,๘๓๐ บาท นั้น เห็นว่า การกำหนดหลักเกณฑ์เงินเดือนเพิ่มจากเดิมทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครเข้ารับการประเมินเพื่อรับการแต่งตั้ง ทั้งที่เดิมผู้ฟ้องคดีเคยมีสิทธิเข้ารับการประเมินเพื่อรับการแต่งตั้งตามประกาศฉบับลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ ซึ่งกำหนดอัตราเงินเดือน ๑๗,๕๕๐ บาท มาแล้ว แต่ไม่ผ่านการประเมิน ในกรณีเช่นนี้ หากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จะยกเลิกหลักเกณฑ์เงินเดือนที่กำหนดไว้เดิมและจะกำหนดหลักเกณฑ์เงินเดือนขั้นใหม่ที่มีสาระสำคัญแตกต่างไปจากเดิมโดยนัยที่สำคัญเช่นนี้ จะต้องกำหนดเป็นบทเฉพาะกาลเพื่อรองรับสิทธิของผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลอื่นที่มีสิทธิในหลักเกณฑ์เกี่ยวกับเงินเดือนที่ใช้บังคับอยู่เดิมไว้ด้วย การกำหนดหลักเกณฑ์

เงินเดือนใหม่จึงกระทบต่อสิทธิของผู้ฟ้องคดีซึ่งมีอัตราเงินเดือน ๒๑,๕๕๐ บาท ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

การที่ ก.พ. ซึ่งเป็นองค์กรบริหารงานบุคคลภาครัฐได้กำหนดแนวทางการพิจารณาคัดเลือกบุคคลไว้ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๔/ว๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๓๘ ก็เพื่อให้การสรรหาหรือคัดเลือกข้าราชการเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้นมีความโปร่งใสทำให้การบริหารงานบุคคลเป็นไปตามระบบคุณธรรมตลอดจนได้ผู้มีความรู้ความสามารถที่แท้จริงเหมาะสมที่สุดกับตำแหน่งหน้าที่ กับมีความเสมอภาคในโอกาสและเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติราชการ จึงมีความจำเป็นที่จะต้องให้ข้าราชการในสังกัดได้ทราบถึงองค์ประกอบหรือหลักเกณฑ์ที่จะใช้เป็นข้อพิจารณาในการสรรหาหรือคัดเลือกที่ส่วนราชการได้กำหนดไว้แล้ว เพื่อให้ผู้สมัครเข้ารับการสรรหาหรือสมัครเข้ารับการคัดเลือกทราบล่วงหน้าและเข้าใจเป็นอย่างดีว่ามีหลักเกณฑ์ในการเลือกสรร วิธีการในการประเมิน และขั้นตอนในการคัดเลือกอย่างไร เพื่อจะได้เตรียมข้อมูลและเอกสารที่แสดงออกถึงความรู้ความสามารถและความเหมาะสมของผู้สมัครได้อย่างสมบูรณ์ประกอบใบสมัคร ซึ่งสำนักงาน ก.พ. ได้กำหนดแนวทางและระบุไว้อย่างชัดเจนว่าให้ส่วนราชการทราบและถือปฏิบัติ และกระทรวงมหาดไทยก็ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการประกาศรับสมัคร กำหนดวันรับสมัคร และการประกาศรายชื่อผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกก่อนวันคัดเลือกไว้เช่นกัน เมื่อแต่เดิมในการสรรหาหรือคัดเลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ก็ได้ดำเนินการให้ข้าราชการในสังกัดได้ทราบล่วงหน้าตามที่เห็นสมควรตลอดมา ข้อกล่าวอ้างของผู้ถูกฟ้องคดีตามคดีนี้ ซึ่งมีกรณีที่ยังชี้ว่ามีความมุ่งหมายที่ไม่เหมาะสมเพื่อเอื้อประโยชน์ข้าราชการในสังกัดเฉพาะกลุ่มในเชิงอุปถัมภ์ เป็นไปตามอำเภอใจ ไม่สอดคล้องกับคุณธรรมในทางบริหาร จึงเป็นการกล่าวอ้างเพื่อแสวงหาความชอบธรรมโดยไม่ได้อยู่บนรากฐานของความสมเหตุสมผลโดยไม่มีอำนาจและเป็นการฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ที่วางไว้เอง

เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่แต่งตั้งข้าราชการในสังกัดให้ดำรงตำแหน่งตามหลักเกณฑ์และแนวทางที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด เป็นการดำเนินการที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการอันเป็นสาระสำคัญ และไม่ถูกต้องตามกฎหมายและมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม อันเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้นมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ตามฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๑/๒๕๕๒)

๘.๒ การพิจารณาแต่งตั้งข้าราชการเพื่อให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น

การที่คณะกรรมการคัดเลือกและประเมินบุคคลได้ประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกข้าราชการที่มีคุณสมบัติและผ่านการทดสอบความรู้เพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ที่ว่างอยู่ แล้วเห็นว่าข้าราชการดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งที่จะแต่งตั้ง จึงมีมติไม่คัดเลือกข้าราชการผู้ผ่านการทดสอบความรู้เพื่อเลื่อนขึ้นแต่งตั้งเป็นข้าราชการในระดับ ๗ แต่ได้เสนอชื่อข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ อยู่ก่อนแล้วมาดำรงตำแหน่งดังกล่าว กรณีเป็นการเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้งตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้ย้ายข้าราชการ เมื่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจบรรจุแต่งตั้ง ได้ร่วมพิจารณาและมีมติในการประชุมของคณะกรรมการคัดเลือกและประเมินบุคคล และได้มีคำสั่งย้ายข้าราชการตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการดังกล่าว จึงถือว่าเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เมื่อการพิจารณาย้ายข้าราชการดังกล่าวไม่ปรากฏว่ากระทำโดยไม่สุจริต คำสั่งดังกล่าวจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

อธิบดีกรมสุขภาพจิต (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้ประกาศรับสมัครทดสอบความรู้เพื่อเลื่อนข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ โดยมีตำแหน่งว่างอยู่จำนวน ๒ ตำแหน่ง คือ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ประจำโรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต และตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ประจำโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ จังหวัดอุบลราชธานี ปรากฏว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งบุคคลที่ผ่านการคัดเลือกให้ขึ้นดำรงตำแหน่งที่โรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ แต่ยังไม่แต่งตั้งผู้ใดให้ดำรงตำแหน่งที่โรงพยาบาลราชานุกูล เนื่องจากเห็นว่ามิบุคคลที่ผ่านการทดสอบที่สังกัดโรงพยาบาลราชานุกูลเพียงจำนวน ๒ คน ซึ่งมีผู้ฟ้องคดีรวมอยู่ด้วย แต่ยังไม่ผู้ใดมีคุณสมบัติเหมาะสม คณะกรรมการคัดเลือกและประเมินบุคคลจึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้มีหนังสือแจ้งข้าราชการที่มีคุณสมบัติแต่ไม่ได้สังกัดโรงพยาบาลราชานุกูล แจ้งความประสงค์ที่จะมาดำรงตำแหน่ง ปรากฏว่า มีผู้สมัครเข้ามาดำรงตำแหน่งดังกล่าวจำนวน ๗ ราย รวมทั้งผู้ฟ้องคดีด้วย แต่คณะกรรมการฯ เห็นว่ายังไม่ผู้ที่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งดังกล่าว จึงได้ใช้วิธีการพิจารณาข้าราชการรายอื่น ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ อยู่แล้ว มาดำรงตำแหน่งนี้แทน โดยเห็นว่า นาย อ. ซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ประจำศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาการเด็กภาคเหนือเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสม จึงเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ให้ย้ายบุคคลดังกล่าวมาบรรจุและแต่งตั้งในตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ โรงพยาบาล

ราชานุกูลที่ว่างอยู่ และมีมติแต่งตั้งให้นาย ข. เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ปฏิบัติหน้าที่ประจำศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือ ซึ่งเป็นผู้ที่ผ่านการทดสอบความรู้คร่าวเดียวกันกับผู้ฟ้องคดีให้เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ แทนตำแหน่งที่ว่างอยู่นั้น ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมจึงร้องทุกข์ต่อ อ.ก.พ. กระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ไม่ได้รับการพิจารณา จึงฟ้องขอให้ศาลพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งดังกล่าว โดยระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกคำร้องทุกข์ของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อคณะกรรมการคัดเลือกและประเมินบุคคลได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาคัดเลือกข้าราชการที่มีคุณสมบัติและผ่านการทดสอบความรู้ตามประกาศของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ฉบับลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๔๔ เพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ โรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต ที่ว่างอยู่ แล้วเห็นว่า ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ ที่ได้ผ่านการทดสอบความรู้แล้วรวมทั้งมีความประสงค์จะปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลราชานุกูล ยังไม่มีความเหมาะสมกับตำแหน่งในด้านความสามารถและทักษะประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในตำแหน่งดังกล่าว คณะกรรมการฯ จะมีมติไม่คัดเลือกข้าราชการผู้ผ่านการทดสอบความรู้ตามบัญชีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งดังกล่าวก็ได้ สำหรับการที่คณะกรรมการฯ ได้เสนอชื่อข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ อยู่ก่อนแล้วมาดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ โรงพยาบาลราชานุกูล นั้น ไม่ใช่การคัดเลือกและประเมินบุคคลเพื่อเลื่อนระดับให้สูงขึ้นตามหน้าที่ของตน แต่เป็นการเสนอความเห็นต่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุแต่งตั้งตามมาตรา ๕๒ (๖)^๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้ย้ายข้าราชการ และเมื่อคณะกรรมการคัดเลือกและประเมินบุคคลที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตั้งขึ้นมีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นประธานกรรมการ และรองอธิบดีร่วมเป็นกรรมการด้วย โดยที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งตามมาตรา ๕๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ซึ่งได้ร่วมพิจารณาและมีมติให้ย้ายนาย อ. ในการประชุมดังกล่าว และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

^๙ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๕๒ การบรรจุบุคคลเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งให้ดำเนินการตามมาตรา ๔๖ มาตรา ๕๐ มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๗ มาตรา ๕๘ มาตรา ๕๙ มาตรา ๖๐ มาตรา ๖๑ มาตรา ๖๒ มาตรา ๖๓ มาตรา ๖๔ มาตรา ๖๕ หรือมาตรา ๖๖ แล้วแต่กรณี และให้ผู้มีอำนาจดังต่อไปนี้เป็นผู้สั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๖) การบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมาให้อธิบดีผู้บังคับบัญชาหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากอธิบดีตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.พ. กำหนดเป็นผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง

ฯลฯ

ฯลฯ

ได้มีคำสั่งย้ายนาย อ. ตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ กรณีถือว่าเป็นการกระทำตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนด เมื่อการพิจารณาย้ายข้าราชการดังกล่าวไม่ปรากฏว่ากระทำโดยไม่สุจริต คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ย้ายนาย อ. ดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ โรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับการที่คณะกรรมการคัดเลือกและประเมินบุคคลได้เสนอให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้ง ย้าย นาย อ. ไปดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ โรงพยาบาลราชานุกูล ทำให้ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือว่างลง คณะกรรมการฯ จึงได้พิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้ผ่านการทดสอบความรู้ตามบัญชีของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ฟ้องคดีมีรายชื่อผ่านการทดสอบดังกล่าวด้วย โดยเห็นว่านาย ข. เป็นผู้มีความเหมาะสมที่จะได้เลื่อนขึ้นแต่งตั้งในตำแหน่งที่ว่างอยู่ จึงมีมติคัดเลือกนาย ข. เลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งดังกล่าวเสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งเลื่อนตำแหน่งนาย ข. ตามมติดังกล่าว แม้คณะกรรมการฯ จะไม่ได้ดำเนินการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมกับตำแหน่งดังกล่าว จำนวนไม่เกิน ๕ คน แต่ไม่น้อยกว่า ๒ คน เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อพิจารณาตามแนวทางที่ ก.พ. กำหนดในหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร ๐๗๐๘.๑/ว ๒๒ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๐ ก็ตาม แต่คณะกรรมการฯ ก็ได้พิจารณาถึงความเหมาะสมโดยได้เสนอชื่อผู้ผ่านการทดสอบความรู้และได้มีการเปรียบเทียบข้อมูลบุคคลแล้ว อีกทั้ง เมื่อผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งร่วมเป็นประธานกรรมการในคณะกรรมการดังกล่าวด้วย กรณีย่อมเห็นได้ว่าผู้มีอำนาจสั่งบรรจุและแต่งตั้งได้พิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ของผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเพื่อเลื่อนขึ้นดำรงตำแหน่งที่สูงขึ้น โดยได้เปรียบเทียบข้อมูลบุคคลในคราวเดียวกันแล้ว ดังนั้น การพิจารณาของคณะกรรมการฯ แม้ไม่ได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับแนวทางที่ ก.พ. กำหนดไว้ก็ตาม แต่ก็ไม่ใช่การกระทำในส่วนที่เป็นสาระสำคัญอันถึงขนาดที่จะเป็นเหตุให้การดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าวเสียไปแต่อย่างใด คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งให้เลื่อนตำแหน่งของนาย ข. จากตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๖ เป็นเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๗ ศูนย์ส่งเสริมพัฒนาการเด็กภาคเหนือจึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๓/๒๕๕๒)

บทที่ ๓๔

คดีปกครองเกี่ยวกับวินัยข้าราชการ

๑. กรณีเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

๑.๑ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยโดยนำกฎหมายอื่นมาบังคับใช้
โดยอนุโลม

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

๑.๒.๑ การไม่แจ้งคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยให้ผู้ถูกกล่าวหา
ได้รับทราบ

โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งนำมาใช้บังคับกับการดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาลหรือลูกจ้างของเทศบาลโดยอนุโลม กำหนดให้ในกรณีที่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาหรือมีเหตุอันควรสงสัยว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการและผู้มีอำนาจสั่งบรรจุเห็นว่ากรณีมีมูล ถ้าให้รับราชการต่อไป จะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ให้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ จะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาดังกล่าวด้วย ประกอบกับกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนดให้ผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่ต้องแจ้งคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมิได้แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยตรง ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้สิทธิคัดค้านกรรมการสอบสวน จึงถือไม่ได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งคำสั่งโดยชอบ แต่เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อมาว่าคณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและให้สิทธิในการแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาทุกประการ โดยมีได้คัดค้านคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน จึงเป็นกรณีที่ปรากฏชัดแจ้งอันไม่จำต้อง

สอบสวนตามวิธีการและขั้นตอนตามที่กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ดังกล่าว กำหนดไว้ กรณีจึงถือได้ว่าการดำเนินการเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการเป็นไปตามขั้นตอน และวิธีการที่กฎหมายกำหนดแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นลูกจ้างประจำ ตำแหน่งพนักงานขับรถยนต์ สังกัดงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย สำนักปลัดเทศบาล เทศบาลนครลำปาง ถูกกล่าวหาว่าละทิ้งหน้าที่ราชการ ไม่อยู่เวรเตรียมพร้อมที่จุดเสี่ยงภัยการเกิดอัคคีภัยในเทศกาลตรุษจีนตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา นายกเทศมนตรีนครลำปาง (ผู้ถูกฟ้องคดี) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง กรณีดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการดำเนินการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้วมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยฐานไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ฐานไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ และละทิ้งหน้าที่ในการอยู่เวรเตรียมพร้อมผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งลงโทษลดขั้นค่าจ้างผู้ฟ้องคดี ๑ ขั้น และรายงานการลงโทษทางวินัยดังกล่าวต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดลำปาง ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ ถือเป็นผู้บกพร่องในหน้าที่ราชการ ถ้าให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการได้ จึงให้ผู้ถูกฟ้องคดีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อประกอบการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งในการสอบสวนดังกล่าวผู้ฟ้องคดีได้ลงลายมือชื่อรับทราบและรับสารภาพว่ากระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหาทุกประการ คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดทางวินัยมาแล้วหลายครั้ง พฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ ไม่อุทิศเวลาของตนให้แก่ราชการ ละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงมีมติเห็นชอบให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและให้รับบำเหน็จ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้ร้องทุกข์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดลำปาง แต่คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดลำปางพิจารณาแล้วยืนยันตามมติเดิม ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการข้างต้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เนื่องจากขณะเกิดเหตุพิพาท คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดลำปาง ยังมิได้มีการออกหลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของพนักงานเทศบาล หรือลูกจ้างของเทศบาล ดังนั้น การดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับลูกจ้างของเทศบาลจึงอยู่ในบังคับของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ้างลูกจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. ๒๕๓๖ ตามนัยมาตรา ๓๙^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งข้อ ๒๐^๒ ข้อ ๒๖^๓ และข้อ ๓๗^๔ วรรคหนึ่ง (๓)^๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว กำหนดให้ผู้บริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ลูกจ้างออกจากราชการ เมื่อปรากฏว่าลูกจ้างผู้ใดหย่อนความสามารถด้วยเหตุใดในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน หรือประพฤติหน้าที่ของตน หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่หรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุอันใด

^๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๓๙ ให้ดำเนินการจัดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการกลางข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น และสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐานการบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ในระหว่างที่ยังไม่มีคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้การบริหารงานบุคคลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจนกว่าจะมีคณะกรรมการข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้

ในระหว่างที่ยังไม่มีการกำหนดมาตรฐานกลาง มาตรฐานทั่วไป หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด พนักงานเทศบาล พนักงานส่วนตำบล และพนักงานเมืองพัทยา ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ยังคงใช้บังคับได้ต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้

^{๒-๔} ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ้างลูกจ้างของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๖

ข้อ ๒๐ วินัยของลูกจ้างให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม เว้นแต่ในระเบียบนี้จะได้กำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๒๖ ลูกจ้างผู้ใดมีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง และนายองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายเทศมนตรี ประธานกรรมการสุขาภิบาล ปลัดเมืองพัทยา ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล ปลัดสุขาภิบาล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้อำนวยการสำนัก ผู้อำนวยการกองหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งมีระดับตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ ๗ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาเห็นว่ากรณีมีมูลที่ควรสอบสวนให้ผู้บังคับบัญชาตั้งกล่าวแล้วแต่กรณีแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนทางวินัยโดยไม่ชักช้า ในการสอบสวนนี้จะต้องแจ้งข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบ โดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้ และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย

หลักเกณฑ์และวิธีการที่เกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณาเพื่อให้ได้ความจริงและยุติธรรม ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนโดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๓๗ ผู้บริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้ลูกจ้างออกจากราชการ เมื่อปรากฏว่า

ฯลฯ

ฯลฯ

(๓) ลูกจ้างผู้ใดหย่อนความสามารถด้วยเหตุใดในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ของตน หรือประพฤติหน้าที่ของตน หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่หรือบกพร่องในหน้าที่ด้วยเหตุอันใด และผู้บริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเห็นว่าถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ก็ให้ผู้บริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า หลักเกณฑ์และวิธีการสอบสวนให้เป็นไปตามข้อ ๒๖ โดยอนุโลม

ฯลฯ

ฯลฯ

และผู้บริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเห็นว่าถ้าให้รับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ทางราชการ ให้ผู้บริหารของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นดังกล่าวแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวนโดยไม่ชักช้า ซึ่งในการสอบสวนจะต้องแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาโดยจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำพยานหลักฐานเข้าสืบแก้ข้อกล่าวหาได้ด้วย ส่วนหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการสอบสวนพิจารณาดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติไว้ ซึ่งนำมาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้น เมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี กรณีถูกกล่าวหาว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ หากรับราชการต่อไปจะเป็นการเสียหายแก่ราชการ ซึ่งข้อ ๕ (๑)^๕ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีในฐานะผู้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนมีหน้าที่ต้องแจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยเร็ว โดยผู้ฟ้องคดีจะต้องลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบคำสั่งไว้เป็นหลักฐานด้วย แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีมิได้แจ้งคำสั่งดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยตรง เนื่องจากมีผู้อื่นรับคำสั่งดังกล่าวแทนผู้ฟ้องคดี อันทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่อาจใช้สิทธิคัดค้านกรรมการสอบสวนตามข้อ ๘^๖ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ กรณีจึงถือไม่ได้ว่า

^{๕-๖} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา

ข้อ ๕ เมื่อมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็ว โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันที่รับทราบไว้เป็นหลักฐาน ในการนี้ให้มอบสำเนาคำสั่งให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับด้วย ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมรับทราบคำสั่งหรือไม่อาจแจ้งให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบได้ ให้ส่งสำเนาคำสั่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหาซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ ในกรณีเช่นนี้ เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ส่งสำเนาคำสั่งดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแล้ว

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๘ ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิคัดค้านผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวน ถ้าผู้นั้นมีเหตุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(๑) รู้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่กระทำการตามเรื่องที่ถูกกล่าวหา

(๒) มีประโยชน์ได้เสียในเรื่องที่สอบสวน

(๓) มีสาเหตุหรือเกี่ยวข้องกับผู้ถูกกล่าวหา

(๔) เป็นผู้กล่าวหาหรือเป็นคู่สมรส บุพการี ผู้สืบสันดาน หรือพี่น้องร่วมบิดา มารดา หรือร่วมบิดาหรือมารดาของ

ผู้กล่าวหา

(๕) มีเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การสอบสวนเสียความเป็นธรรม

การคัดค้านผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นกรรมการสอบสวน ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่อผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนภายในเจ็ดวันนับแต่วันรับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือวันทราบเหตุแห่งการคัดค้านโดยแสดงข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งการคัดค้านไว้ในหนังสือคัดค้านด้วยว่าจะทำให้การสอบสวนไม่ได้ความจริงและความยุติธรรมอย่างไร ในการนี้ให้ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนส่งสำเนาหนังสือคัดค้านและแจ้งวันที่ได้รับหนังสือคัดค้านดังกล่าวให้ประธานกรรมการทราบและรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนด้วย

ผู้ถูกฟ้องคดีได้แจ้งคำสั่งโดยชอบตามข้อ ๕ (๑) ของ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ๫ อย่างไรก็ตาม ปรากฏข้อเท็จจริงว่าคณะกรรมการสอบสวนได้เรียกผู้ฟ้องคดีเข้าไปให้ถ้อยคำ โดยได้แจ้งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบและให้สิทธิในการแก้ข้อกล่าวหาแล้ว ซึ่งผู้ฟ้องคดี ยอมรับว่าได้กระทำผิดตามข้อกล่าวหาทุกประการ โดยมีได้คัดค้านคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนแต่อย่างใด และโดยที่ข้อ ๒ (๒)^๗ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความ ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีหย่อนความสามารถในอันที่จะ ปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ราชการ ที่ปรากฏชัดแจ้ง กำหนดว่า ในกรณีที่ถูกล่ามholmว่าหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติ หน้าที่ราชการ หรือบกพร่องต่อหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ ราชการและได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำรับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่ สืบสวนหรือต่อคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และ ได้มีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือ ให้ถือเป็นกรณีที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งจะดำเนินการ ตามมาตรา ๑๑๕ โดยไม่สอบสวนก็ได้ ดังนั้น เมื่อกรณีนี้ข้อเท็จจริงปรากฏว่าในขณะที่ให้ถ้อยคำ ต่อคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีได้รับสารภาพและมีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพ จึงเป็นกรณีที่ ปรากฏชัดแจ้ง ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่จำเป็นต้องสอบสวนตามวิธีการและขั้นตอนตามที่ข้อ ๕ (๑) ของกฎ ก.พ.

ในการพิจารณาเรื่องการคัดค้าน ผู้ซึ่งถูกคัดค้านอาจทำคำชี้แจงได้ หากผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า หนังสือคัดค้านมีเหตุผลรับฟังได้ ให้สั่งให้ผู้ซึ่งคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนหากเห็นว่าหนังสือคัดค้านไม่มีเหตุผลที่จะ รับฟังได้ ให้สั่งยกคำคัดค้านนั้น โดยให้สั่งการภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือคัดค้าน ทั้งนี้ ให้แสดงผลในการพิจารณา สั่งการดังกล่าวด้วยพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้คัดค้านทราบแล้วส่งเรื่องให้คณะกรรมการสอบสวนรวมไว้ในสำนวนการสอบสวนโดยเร็ว การสั่งยกคำคัดค้านให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่ผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนไม่สั่งการอย่างหนึ่งอย่างใด ภายในสิบห้าวันตามวรรคสาม ให้ถือว่าผู้ซึ่งถูกคัดค้านพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนและให้เลขานุการรายงานไปยังผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน เพื่อดำเนินการตามข้อ ๑๐ ต่อไป

การพ้นจากการเป็นกรรมการสอบสวนไม่กระทบถึงการสอบสวนที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

^๗ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ ที่ปรากฏชัดแจ้ง

ข้อ ๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ และผู้มีอำนาจตามมาตรา ๕๒ เห็นว่าถ้าให้ผู้นั้นรับราชการต่อไปจะเป็นการ เสียหายแก่ราชการในกรณีดังต่อไปนี้ ถือเป็นกรณีที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งจะดำเนินการตามมาตรา ๑๑๕ โดยไม่สอบสวนก็ได้

๫๗๗

๫๗๗

(๒) มีกรณีหย่อนความสามารถอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับ ตำแหน่งหน้าที่ราชการ และได้รับสารภาพเป็นหนังสือต่อผู้บังคับบัญชา หรือให้ถ้อยคำรับสารภาพต่อผู้มีหน้าที่สืบสวนหรือ ต่อคณะกรรมการสอบสวนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และได้มีการบันทึกถ้อยคำรับสารภาพเป็นหนังสือ

ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ กำหนดไว้แต่อย่างใด กรณีจึงถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กฎหมายกำหนดเพื่อมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการแล้ว ส่วนการใช้ดุลพินิจของผู้ถูกฟ้องคดีในการออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ นั้นเมื่อปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ซึ่งได้ทำการสอบสวนทั้งพยานบุคคลและผู้บังคับบัญชาชั้นต้นของผู้ฟ้องคดี รวมทั้งพยานเอกสารต่าง ๆ แล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ละทิ้งหน้าที่โดยไม่อยู่เวรเตรียมพร้อมจนถูกลงโทษทางวินัยมาแล้วถึงสี่ครั้ง เป็นการจงใจไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการ และแสดงถึงความเป็นผู้บกพร่องในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หากให้รับราชการต่อไปอาจเกิดความเสียหายแก่สาธารณชนและราชการได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและได้รับบำเหน็จ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่เหมาะสมแล้ว คำสั่งดังกล่าวจึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๐/๒๕๕๒)

๑.๓ การใช้อำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

๑.๓.๑ การออกคำสั่งยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างไม่มีรายแรง แล้วออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงโดยอาศัยเหตุอย่างเดียวกัน

แม้กฎหมายจะกำหนดให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานเทศบาลผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้งกรณีที่เป็นความผิดวินัยอย่างไม่มีรายแรงและความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ก็ไม่อาจเลือกดำเนินการทางวินัยทั้งกรณีความผิดวินัยอย่างไม่มีรายแรงและความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในความผิดกรณีเดียวกันได้ตามอำเภอใจ ดังนั้น การที่นายกเทศมนตรีพิจารณาผลความผิดแล้วเห็นว่าเป็นความผิดวินัยอย่างไม่มีรายแรง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่มีรายแรง แต่ต่อมากลับพิจารณาว่าผลความผิดข้างต้นอาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยที่ไม่มีข้อเท็จจริงใด ๆ เพิ่มเติมแตกต่างจากการแต่งตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่มีรายแรงในครั้งแรก การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงในมูลกรณีที่กล่าวหาว่าเป็นความผิดวินัยอย่างไม่มีรายแรง จึงเป็นการใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

นายกเทศมนตรีตำบลท่านา (ผู้ถูกฟ้องคดี) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่มีรายแรงผู้ฟ้องคดี กรณีถูกกล่าวหาว่าขณะที่ดำรงตำแหน่งปลัดเทศบาลตำบลโคกกลอย และทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการตรวจการจ้างก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็กของเทศบาลฯ ได้ตรวจรับงานจ้างซึ่งภายหลังพบว่าผู้รับจ้างไม่ได้ก่อสร้างตามแบบรูปที่กำหนด

ซึ่งถือเป็นการละเว้นไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๓๕ แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า การแต่งตั้งกรรมการสอบสวนฯ ดังกล่าว อาจทำให้การดำเนินการทางวินัยเสียความเป็นธรรม เนื่องจากกรรมการสอบสวนฯ บางราย เป็นกรรมการสอบสวนทางวินัยเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจรับงานจ้างก่อสร้างร่วมกับผู้ฟ้องคดี ซึ่งถูกกล่าวหา ในข้อหาเดียวกันและกรรมการสอบสวนได้มีความเห็นให้ลงโทษตัดเงินเดือนเจ้าหน้าที่ดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงมีหนังสือคัดค้านไปยังผู้ถูกฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้มีคำสั่งตามคำร้องคัดค้าน แต่อย่างใด จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีเปลี่ยนแปลงกรรมการสอบสวนตามคำคัดค้านของผู้ฟ้องคดี ต่อมา ภายหลังจากยื่นฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงเพิ่มเติม โดยเห็นว่าหนังสือคัดค้านของผู้ฟ้องคดีไม่มี เหตุผลพอที่จะรับฟังได้ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการสอบสวนฯ ผู้ถูกคัดค้านข้างต้นเป็นกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงเช่นเดิม นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีได้พิจารณาว่าการปฏิบัติหน้าที่ กรรมการตรวจรับงานจ้างของผู้ฟ้องคดี เป็นการละเว้นไม่ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นฯ ซึ่งนอกจากจะเข้าข่ายความผิดฐาน ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรี หรือนโยบายของรัฐบาลอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรงแล้ว อาจจะเข้าข่ายความผิดฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ โดยมีขอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงด้วย ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีคำสั่งยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงข้างต้น แล้วมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีในมูลกรณีเดียวกัน โดยมีคณะกรรมการชุดเดียวกัน ทั้งนี้ ในระหว่างการสอบสวนทาง วินัย ผู้ถูกฟ้องคดีได้ขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพังงาให้สั่งพัก ราชการผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการฯ พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณียังไม่ครบองค์ประกอบที่จะสั่งพัก ราชการได้ แต่เนื่องจากเป็นเรื่องความขัดแย้งในการบริหารงานระหว่างผู้บริหารกับพนักงาน เทศบาล หากให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจะเกิดความเสียหาย จึงมีมติให้ผู้ฟ้องคดีไปประจำ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพังงา ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าการกระทำดังกล่าว มีเจตนาถ่วงถ่วงผู้ฟ้องคดี จึงได้ร้องทุกข์ต่อคณะกรรมการพนักงานเทศบาล แต่คณะกรรมการฯ มีมติยกคำร้องทุกข์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงและเพิกถอนการอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงตาม คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดี อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากฟ้องคดีผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งตามความเห็นของ คณะกรรมการสอบสวนฯ ที่เห็นว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง จึงให้ลงโทษ

ภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ดังกล่าวและยื่นฟ้องคดีต่อศาล เพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษของผู้ถูกฟ้องคดีเป็นอีกคดีหนึ่งด้วย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่ประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดพังงา เรื่อง หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๔๔ กำหนดให้นายกเทศมนตรีมีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่พนักงานเทศบาล โดยในกรณีที่มีการกล่าวหาว่าพนักงานเทศบาลกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงนั้นให้นายกเทศมนตรีดำเนินการสอบสวนตามวิธีการที่เห็นสมควร แต่ถ้าเป็นกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง การดำเนินการทางวินัยจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นทำการสอบสวน และถ้าพบว่ามี การกระทำผิดวินัย ก็ให้สั่งลงโทษในสถานโทษและอัตราโทษตามที่กำหนด ดังนั้นแม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีอำนาจในการดำเนินการทางวินัยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งกรณีที่เป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีไม่อาจเลือกดำเนินการทางวินัยทั้งกรณีความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงและความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในความผิดกรณีเดียวกันได้ตามอำเภอใจ เนื่องจากหลักเกณฑ์การสอบสวน การลงโทษทางวินัย กำหนดว่าการตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงต้องเป็นกรณีที่กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีพิจารณาว่าการที่ผู้ฟ้องคดีตรวจรับงานจ้างที่ผู้รับจ้างไม่ทำตามแบบเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรง แต่ต่อมากลับพิจารณาว่ากรณีของผู้ฟ้องคดีอาจเป็นความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ โดยที่ไม่มิชอบเท็จจริงใดๆ เพิ่มเติมแตกต่างจากการแต่งตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างไม่ร้ายแรงในครั้งแรก การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดีในมูลกรณีดังกล่าวว่าเป็นความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จึงเป็นการใช้อำนาจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับคำขอที่ผู้ฟ้องคดีขอให้เพิกถอนการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงตามคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงนั้น เนื่องจากผู้ฟ้องคดีมิได้แสดงข้อเท็จจริงและเหตุผลในการคัดค้านคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นในประเด็นดังกล่าว จึงเป็นคำอุทธรณ์ที่ไม่ชอบตามข้อ ๑๐๑^๔ ของระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณา

^๔ ระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

ข้อ ๑๐๑ คำอุทธรณ์ให้ทำเป็นหนังสือและอย่างน้อยต้องระบุ

(๑) ชื่อผู้อุทธรณ์และคู่กรณีในอุทธรณ์

(๒) ข้อคัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองชั้นต้น

(๓) คำขอของผู้อุทธรณ์

(๔) ลายมือชื่อผู้อุทธรณ์

คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๕๓ และโดยที่ข้อเท็จจริงปรากฏภายหลังการฟ้องคดีว่าผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษภาคทัณฑ์ผู้ฟ้องคดีตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงจึงสิ้นผลลง ศาลไม่จำเป็นต้องมีคำสั่งโดยให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวอีก จึงพิพากษาแก้คำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้จำหน่ายคดีออกจากสารบบความ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๕/๒๕๕๒)

๒. กรณีเกี่ยวกับการดำเนินการสอบสวนทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวน

๒.๑ การแจ้งข้อกล่าวหาและการให้โอกาสแก้ข้อกล่าวหา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๒ ระยะเวลาดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๒.๓ การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาได้มีโอกาสดำเนินการและแสดงพยานหลักฐาน

๒.๓.๑ การลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ หรือแบบ สว.๓

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ และแบบ สว.๓ ให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบแล้ว การที่ผู้ถูกกล่าวหาจะลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ หรือแบบ สว.๓ ดังกล่าวหรือไม่นั้น เป็นสิทธิของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งหากผู้ถูกกล่าวหาไม่ยอมลงลายมือชื่อ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา เพียงแต่กำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนฯ บันทึกกรณีดังกล่าวไว้ในรายงานการสอบสวนเท่านั้น ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ถูกกล่าวหาที่ว่ามีการปลอมลายมือชื่อของผู้ถูกกล่าวหาในเอกสารสอบสวนนั้น ศาลจึงไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ทราบลายมือชื่อว่ามีมีการปลอมลายมือชื่อของผู้ถูกกล่าวหาตามข้ออ้างดังกล่าว

ข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่จะยกขึ้นอ้างในการยื่นคำอุทธรณ์นั้น ผู้อุทธรณ์จะต้องกล่าวไว้โดยชัดแจ้งในคำอุทธรณ์ และต้องเป็นข้อที่โต้แย้งกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น แต่ถ้าปัญหาข้อใดเป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ผู้อุทธรณ์จะยกปัญหาข้อนั้นขึ้นกล่าวในคำอุทธรณ์หรือในชั้นอุทธรณ์ก็ได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเดิมเป็นข้าราชการตำรวจฟ้องว่า ขณะที่ผู้ฟ้องคดีเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวไปยังจังหวัดราชบุรี ได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรเรียกให้ผู้ฟ้องคดีหยุดรถและแจ้งข้อหาว่าขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร (ไฟแดง) และสั่งให้ผู้ฟ้องคดีไปพบพนักงานสอบสวนที่สถานีตำรวจ แต่ผู้ฟ้องคดีได้ขับรถออกไปจากที่เกิดเหตุ เจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรดังกล่าวจึงกระโดดขึ้นเกาะบนฝากระโปรงหน้ารถซึ่งรถวิ่งต่อไปได้ประมาณ ๒๐๐ เมตร ก็มีรถยนต์ของตำรวจจอดขวางหน้า ผู้ฟ้องคดีจึงหยุดรถและถูกจับกุม และต่อมาก็ได้ถูกดำเนินคดีอาญา โดยถูกควบคุมตัวไว้ที่เรือนจำจังหวัด ผู้บัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และดำเนินการสอบสวนในขณะที่ผู้ฟ้องคดียังถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำจังหวัด คดีอาญาถึงที่สุดโดยศาลอุทธรณ์พิพากษาให้ลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๑ ปี และปรับ ๑๔,๐๐๐ บาท โดยโทษจำคุกไม่รอการลงโทษ ส่วนการดำเนินการทางวินัยนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้เสนอรายงานการดำเนินการทางวินัยของคณะกรรมการสอบสวนฯ ที่เห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการต่อ ก.ตร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) เพื่อพิจารณา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาขับรถชนเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งปฏิบัติการตามหน้าที่จนถูกดำเนินคดีและถูกศาลพิพากษาลงโทษจำคุกและปรับ พฤติการณ์ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จึงมีมติให้ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าตนไม่ได้กระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา จึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งพิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งให้ยกอุทธรณ์ รวมทั้งให้รับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่การดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการนั้น กฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้ผู้บังคับบัญชาซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุม กำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าว โดยมีได้จำกัดแต่เพียงการปฏิบัติในหน้าที่ราชการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุม ความประพฤติหรือพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลกระทบต่อหน้าที่ราชการ ภาพพจน์ชื่อเสียงของหน่วยงานราชการหรือองค์กรด้วย เมื่อกรณีนี้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี โดยคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ และแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ซึ่งผู้ฟ้องคดีลงนามรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานดังกล่าว และต่อมาคณะกรรมการ

สอบสวนฯ ได้มีความเห็นเสนอต่อผู้มีอำนาจ อันเป็นการดำเนินการตามขั้นตอนในการสอบสวนตามกฎหมาย ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา แล้ว สำหรับข้ออ้างที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้เรียกตัวผู้ฟ้องคดีมาชี้แจงหรือให้ถ้อยคำเพียงสองครั้งเท่านั้น และปฏิเสธว่ามีได้ลงลายมือชื่อในแบบ สว.๒ และแบบ สว.๓ นั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีรับว่าได้มีการเรียกตัวผู้ฟ้องคดี รวม ๒ ครั้ง โดยในครั้งแรกคณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งแบบ สว.๓ ให้ผู้ฟ้องคดีทราบ ส่วนครั้งที่สอง คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้แจ้งแบบ สว.๒ เพิ่มเติม และสอบปากคำผู้ฟ้องคดี ซึ่งตรงกับพยานเอกสารและหนังสือขออนุญาตสอบสวน จึงฟังได้ว่า คณะกรรมการสอบสวนฯ ได้ดำเนินการสอบสวนโดยแจ้งข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดีทราบโดยชอบแล้ว ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมีข้อโต้แย้งเรื่องลายมือชื่อโดยอ้างว่ามีใช้ลายมือชื่อของตนเองนั้น เมื่อพิจารณา กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๐)ฯ ว่าด้วยการสอบสวนพิจารณา แล้ว จะเห็นได้ว่าการลงลายมือชื่อรับทราบข้อกล่าวหาตามแบบ สว.๒ หรือแบบ สว.๓ หรือไม่ เป็นสิทธิของผู้ฟ้องคดีซึ่งสามารถที่จะลงลายมือชื่อในแบบดังกล่าวหรือไม่ก็ได้ โดยหากผู้ฟ้องคดีไม่ยอมลงลายมือชื่อคณะกรรมการสอบสวนฯ จะบันทึกกรณีดังกล่าวไว้ในรายงานการสอบสวน ดังนั้น ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีที่ว่ามีการปลอมลายมือชื่อของผู้ฟ้องคดีในเอกสารการสอบสวนนั้น ศาลไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ทราบลายมือชื่อว่าเป็นของผู้ฟ้องคดีหรือไม่ เมื่อศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกผู้ฟ้องคดี ๑ ปี และปรับ ๑๔,๐๐๐ บาท โดยโทษจำคุกไม่รอลงอาญา ผู้ฟ้องคดีจึงได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงซึ่งมีความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง^๙ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๙๐/๒๕๕๒)

^๙ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๘

ขลย

ขลย

การกระทำความผิดอาญาจนได้รับโทษจำคุก หรือโทษที่หนักกว่าจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก หรือได้รับโทษที่หนักกว่าจำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ หรือกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

๒.๓.๒ การไม่สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเพิ่มเติม ให้ข้าราชการผู้ถูกตั้งกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง ทราบตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

กรณีที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงมิได้สรุปถ้อยคำของพยานบุคคลที่ให้การสนับสนุนข้อกล่าวหาให้ผู้ถูกกล่าวหาทราบอย่างครบถ้วน และให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำหรือนำสืบแก้ข้อกล่าวหา และมีได้เรียกผู้ถูกกล่าวหามาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย (แบบ สว.๓) ความบกพร่องของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว ถือได้ว่าเป็นการไม่ได้ให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอ การที่หน่วยงานต้นสังกัดมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ถูกกล่าวหา ออกจากราชการตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนข้างต้น จึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการออกคำสั่งดังกล่าว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ถูกกล่าวหาว่า ร่วมกันเรียกร้องหรือยอมรับว่าจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น โดยมิชอบเพื่อกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือไม่ชอบด้วยหน้าที่ โดยผิดกฎหมาย องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง (ผู้ถูกฟ้องคดี) โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงจึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากความเป็นพนักงานส่วนตำบล ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ เพราะไม่มีพนักงานส่วนตำบลบ้านกงเป็นกรรมการสอบสวน และคณะกรรมการสอบสวนมิได้ดำเนินการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาตามที่ประกาศดังกล่าวกำหนด รวมทั้งมิได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาสอบสวนประเด็นที่เป็นปัญหาหรือปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องที่สอบสวนให้ได้ ข้อเท็จจริงครบถ้วนสมบูรณ์และสุจริต นอกจากนี้ คณะกรรมการสอบสวนยังมีได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีเข้าชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงและยื่นพยานหลักฐานต่าง ๆ ทั้งที่การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามคำสั่งของประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง อันถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามระเบียบ กฎหมาย และหนังสือสั่งการ

ทุกประการ จึงขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากความเป็นพนักงานส่วนตำบล

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้างว่า องค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งขึ้นตามคำสั่งองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๓ เมษายน ๒๕๔๕ เนื่องจากคณะกรรมการดังกล่าวไม่มีพนักงานส่วนตำบลบ้านกงร่วมเป็นกรรมการนั้น เห็นว่าตามข้อ ๓๓ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่นดังกล่าวมีความหมายว่า การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อสอบสวนกรณีพนักงานส่วนตำบล ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลต้องพิจารณาแต่งตั้งจากพนักงานส่วนตำบลก่อน แต่หากไม่มีพนักงานส่วนตำบลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมหรือมีเหตุจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนหรือเพื่อความยุติธรรม ให้พิจารณาแต่งตั้งจากข้าราชการฝ่ายพลเรือนหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นอื่นโดยได้รับความยินยอมจากต้นสังกัดก็ได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหาและจะต้องเป็นผู้ถูกสอบสวนดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบล รองจากนายกองค์การบริหารส่วนตำบล หากให้มีการแต่งตั้งพนักงานส่วนตำบลเป็นกรรมการสอบสวนในกรณีผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่การสอบสวนหรืออาจเสียความยุติธรรมได้ จึงถือได้ว่ามีเหตุจำเป็นต้องพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวจากข้าราชการพลเรือนและหรือพนักงานเทศบาล มิใช่พนักงานส่วนตำบล ดังนั้นเมื่อปรากฏว่าคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ประกอบด้วยเจ้าพนักงานปกครอง ๖ว ตำแหน่งหัวหน้ากลุ่มส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น อำเภอกุเวียง ซึ่งเป็นผู้มีชื่อในทะเบียนกรรมการสอบสวนทางวินัยพนักงานส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่น ตามมติ ก.อบต. จังหวัดขอนแก่น โดยระบุว่ามีความรู้คุณสมบัติในการเป็นกรรมการด้านการสอบสวน และเป็นผู้ได้รับปริญญาตรีทางกฎหมายเป็นประธานกรรมการ นอกจากนี้ ยังประกอบด้วยบุคลากร ๔ สังกัดเทศบาลตำบลหนองแคเป็นกรรมการ และบุคลากร ๕ สังกัดเทศบาลตำบลหนองเรือ เป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวจึงเป็นคณะกรรมการสอบสวนที่มีประธานกรรมการเป็นผู้ดำรงตำแหน่งระดับไม่ต่ำกว่าหรือเทียบเท่าได้ไม่ต่ำกว่าผู้ฟ้องคดีที่ดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง ระดับ ๕ ซึ่งเป็นผู้ถูกกล่าวหา และมีกรรมการอีก ๒ คน เป็นพนักงานเทศบาล มิใช่พนักงานส่วนตำบล คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง จึงชอบด้วยกฎหมาย

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่ากระบวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด เนื่องจากคณะกรรมการสอบสวนมิได้ดำเนินการสอบสวนให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่กำหนดตามประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น นั้น โดยที่ข้อ ๔๒ วรรคสอง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบล จังหวัดขอนแก่น ดังกล่าว กำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนไม่สามารถดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในกำหนดระยะเวลาตามที่กำหนด ให้คณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุที่ทำให้การสอบสวนไม่แล้วเสร็จต่อประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนเพื่อขอขยายระยะเวลาการสอบสวน ในกรณีเช่นนี้ให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนสั่งขยายระยะเวลาดำเนินการได้ตามความจำเป็นครั้งละไม่เกิน ๓๐ วัน และวรรคสาม กำหนดว่า การสอบสวนเรื่องใดที่คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการไม่แล้วเสร็จภายใน ๑๘๐ วัน ให้ประธานคณะกรรมการสอบสวนรายงานเหตุให้ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนรายงานให้คณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลทราบเพื่อติดตามเร่งรัดการสอบสวนต่อไป จึงเห็นว่าระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนตามที่กำหนดในประกาศดังกล่าวมิใช่ระยะเวลาที่มีลักษณะบังคับตายตัวว่าการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนต้องดำเนินการในแต่ละขั้นตอนเป็นระยะเวลาที่วัน และมีได้กำหนดให้การดำเนินการสอบสวนตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการสอบสวนต้องกระทำภายใน ๑๘๐ วัน ระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนตามประกาศดังกล่าว จึงเป็นเพียงระยะเวลาเร่งรัดเพื่อมิให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการล่าช้าจนทำให้ผู้ถูกสอบสวนเดือดร้อนเสียหายหรือสิทธิของบุคคลดังกล่าวถูกกระทบกระเทือนเกินควรแก่กรณีเท่านั้น เมื่อปรากฏว่ารวมระยะเวลาการดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนนับตั้งแต่วันที่คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนถึงวันที่คณะกรรมการสอบสวนทำรายงานการสอบสวนเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง รวมทั้งสิ้น ๒๑๖ วัน หรือนับแต่วันที่ประธานกรรมการสอบสวนได้รับทราบคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนถึงวันที่คณะกรรมการสอบสวนทำรายงานการสอบสวนเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง รวมทั้งสิ้น ๑๑๓ วัน การดำเนินการของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว ไม่ว่าจะได้เริ่มนับระยะเวลาเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ใดก็ตาม ก็ถือได้ว่าเป็นไปตามประกาศข้างต้นแล้ว

เมื่อพิจารณารายงานการสอบสวนที่คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเสนอต่อ นายอำเภอหนองเรือ และที่คณะกรรมการสอบสวนให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนสอบสวน ประกอบกับรายงานการสอบสวนที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงโดยตลอดแล้ว มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการพิจารณาวินิจฉัยว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น คณะกรรมการสอบสวนและผู้ถูกฟ้องคดีไม่ได้รับฟังแต่เฉพาะถ้อยคำของพยาน

ที่ให้ต่อคณะกรรมการสอบสวนเท่านั้น แต่ยังได้รับฟังถ้อยคำของบุคคลอื่นที่ให้ต่อคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วย แต่จากบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา มิได้มีการสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่ได้จากถ้อยคำของพยานบุคคลดังกล่าวที่ให้ต่อคณะกรรมการสอบสวน อันเป็นพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่มีอยู่ในสำนวนสอบสวนในวันที่คณะกรรมการสอบสวนจัดทำบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา (แบบ สว.๓) ดังกล่าวแต่อย่างใด นอกจากนั้น การที่คณะกรรมการสอบสวนได้เรียกบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกง และผู้ร่วมจับกุมผู้ฟ้องคดีมาให้ถ้อยคำเพิ่มเติม ซึ่งถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวล้วนแต่เป็นถ้อยคำที่ปรักปรำผู้ฟ้องคดีไม่โดยทางตรงก็โดยทางอ้อมทั้งสิ้น โดยคณะกรรมการสอบสวนมิได้สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาที่ได้เพิ่มเติมดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ และให้โอกาสผู้ฟ้องคดีที่จะให้ถ้อยคำหรือนำสืบแก้แต่อย่างใด กรณีจึงเห็นได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนมิได้สรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ผู้ฟ้องคดีทราบตามข้อ ๔๖ ของประกาศของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่นฯ อีกทั้ง ข้อเท็จจริงยังปรากฏตามรายงานการสอบสวนที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านกงด้วยว่า คณะกรรมการสอบสวนมิได้เรียกผู้ฟ้องคดีมาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามบันทึกการแจ้งและรับทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามข้อ ๔๓^{๑๐} ของมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และ

^{๑๐} ประกาศคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔

ข้อ ๔๓ เมื่อได้ดำเนินการตามข้อ ๔๒ แล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการประชุมเพื่อพิจารณาว่ามีพยานหลักฐานใดสนับสนุนข้อกล่าวหาว่าผู้ถูกกล่าวหาได้กระทำการใด เมื่อใด อย่างไร และเป็นความผิดวินัยกรณีใด ตามข้อใด หรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการ ตามข้อ ๔ ของมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ หรือไม่ อย่างไร แล้วให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกผู้ถูกกล่าวหาพบเพื่อแจ้งข้อกล่าวหาโดยระบุข้อกล่าวหาที่ปรากฏตามพยานหลักฐานว่าเป็นความผิดวินัยกรณีใดตามข้อใด หรือหย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือบกพร่องในหน้าที่ราชการ หรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ราชการตามข้อ ๔ ของมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับการให้ออกจากราชการ อย่างไร และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาเท่าที่มีให้ทราบโดยระบุวัน เวลา สถานที่ และการกระทำที่มีลักษณะเป็นการสนับสนุนข้อกล่าวหา สำหรับพยานบุคคลจะระบุหรือไม่ระบุชื่อพยานก็ได้

การแจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาตามวรรคหนึ่ง ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๓ ทำมาตรฐานทั่วไปนี้ โดยทำเป็นสองฉบับ เพื่อมอบให้ผู้ถูกกล่าวหาหนึ่งฉบับ เก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับและให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อและวันเดือนปีที่รับทราบไว้เป็นหลักฐานด้วย

เมื่อดำเนินการดังกล่าวแล้ว ให้คณะกรรมการสอบสวนถามผู้ถูกกล่าวหาว่าจะยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือหรือไม่ ถ้าผู้ถูกกล่าวหาประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้คณะกรรมการสอบสวนให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาเขียนคำชี้แจงภายในเวลาอันสมควร แต่อย่างช้าไม่เกินสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา และต้องให้

การดำเนินการทางวินัย (แบบ สว.๓) แต่ได้มอบให้กรรมการสอบสวนนำไปให้ผู้ฟ้องคดีลงชื่อรับทราบ และในการลงชื่อรับทราบดังกล่าวแม้จะได้มีการระบุไว้ในแบบ สว.๓ ว่า “ให้ผู้ฟ้องคดียื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการสอบสวนภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา หรือหากไม่ประสงค์ชี้แจงเป็นหนังสือให้ท่านมาพบคณะกรรมการสอบสวนเพื่อให้ถ้อยคำแก้ข้อกล่าวหา พร้อมนำพยานหลักฐานไปพบคณะกรรมการสอบสวน หากท่านจะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้ท่านแจ้งคณะกรรมการสอบสวนในวันดังกล่าวด้วย” และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาเป็นหนังสือต่อคณะกรรมการสอบสวนก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถถือว่าคณะกรรมการสอบสวนได้ปฏิบัติตามความในข้อ ๔๕ ของประกาศของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่นฯ อย่างถูกต้องและครบถ้วน ความบกพร่องของคณะกรรมการสอบสวนข้างต้นจึงเป็นเหตุที่ถือได้ว่าคณะกรรมการสอบสวนไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาอย่างเพียงพอ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการกระทำโดยไม่ถูกต้องตามขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับการออกคำสั่งดังกล่าว และเหตุเพียงเท่านี้ก็เพียงพอที่ทำให้ถือได้ว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตั้งแต่วันที่ มีคำสั่ง แต่ไม่ตัดอำนาจของผู้ถูกฟ้องคดีที่จะดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ดังที่กำหนดไว้ในประกาศของคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดขอนแก่นฯ ให้ถูกต้องใหม่ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๑๐/๒๕๕๒)

โอกาสผู้ถูกกล่าวหาที่จะให้ถ้อยคำเพิ่มเติมรวมทั้งนำสืบแก้ข้อกล่าวหาด้วย ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาไม่ประสงค์จะยื่นคำชี้แจงเป็นหนังสือ ให้คณะกรรมการสอบสวนดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหาโดยเร็ว

การนำสืบแก้ข้อกล่าวหา ผู้ถูกกล่าวหาจะนำพยานหลักฐานมาเอง หรือจะอ้างพยานหลักฐานแล้วขอให้คณะกรรมการสอบสวนเรียกพยานหลักฐานนั้นมาก็ได้

เมื่อคณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ เสร็จแล้ว ให้ดำเนินการตามข้อ ๕๗ และข้อ ๕๘ ต่อไป

ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหามาแล้วแต่ไม่ยอมลงลายมือชื่อรับทราบหรือไม่มารับทราบข้อกล่าวหา และสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา ให้คณะกรรมการสอบสวนส่งบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๓ ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปให้ผู้ถูกกล่าวหา ณ ที่อยู่ของผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งปรากฏตามหลักฐานของทางราชการ หรือสถานที่ติดต่อที่ผู้ถูกกล่าวหาแจ้งให้ทราบ พร้อมทั้งมีหนังสือขอให้ผู้ถูกกล่าวหาชี้แจง นัดมาให้ถ้อยคำและนำสืบแก้ข้อกล่าวหา การแจ้งในกรณีนี้ ให้ทำบันทึกมีสาระสำคัญตามแบบ สว.๓ เป็นสามฉบับ เพื่อเก็บไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ ส่งให้ผู้ถูกกล่าวหาสองฉบับ โดยให้ผู้ถูกกล่าวหาเก็บไว้หนึ่งฉบับ และให้ผู้ถูกกล่าวหาลงลายมือชื่อ และ วัน เดือน ปี ที่รับทราบส่งกลับคืนมารวมไว้ในสำนวนการสอบสวนหนึ่งฉบับ เมื่อล่วงพ้นสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้อำนาจการดังกล่าวแม้จะไม่ได้รับแบบ สว.๓ คืน หรือไม่ได้รับคำชี้แจงจากผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ถูกกล่าวหาไม่มาให้ถ้อยคำตามนัด ให้ถือว่าผู้ถูกกล่าวหาได้ทราบข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหาแล้ว และไม่ประสงค์จะแก้ข้อกล่าวหา ในกรณีเช่นนี้ คณะกรรมการสอบสวนจะไม่สอบสวนต่อไปก็ได้ หรือถ้าเห็นเป็นการสมควรที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม จะสอบสวนต่อไปตามควรแก่กรณีก็ได้แล้วดำเนินการตามข้อ ๕๗ และข้อ ๕๘ ต่อไป แต่ถ้าผู้ถูกกล่าวหา มาขอให้ถ้อยคำหรือยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา หรือขอให้นำสืบแก้ข้อกล่าวหา ก่อนที่คณะกรรมการสอบสวนจะเสนอสำนวนการสอบสวนตามข้อ ๕๘ โดยมีเหตุผลอันสมควร ให้คณะกรรมการสอบสวนให้โอกาสแก่ผู้ถูกกล่าวหาตามที่ผู้ถูกกล่าวหาร้องขอ

๓. กรณีเกี่ยวกับการพิจารณาความผิดและกำหนดโทษทางวินัย

๓.๑ การพิจารณาในข้อหากระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

๓.๑.๑ กรณีข้าราชการตำรวจเรียกรับเงินจากผู้ลักลอบนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร

ในการพิจารณาวินิจฉัยว่าข้าราชการผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ จะต้องใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักคำพยานหลักฐานทั้งปวงในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนว่าข้อไหนควรฟังได้หรือไม่เพียงใด แล้วรวบรวมมาสู่การวินิจฉัยชี้ขาดว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร โดยไม่ถูกผูกพันให้จำต้องรับฟังแต่เฉพาะถ้อยคำพยานที่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนเท่านั้น ถ้อยคำพยานที่ให้การต่อผู้สืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นก็อาจรับฟังเป็นข้อประกอบการพิจารณาได้ หากว่าได้มีการนำสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนด้วย ดังนั้น ผู้มีอำนาจออกคำสั่งลงโทษทางวินัยจึงสามารถรับฟังถ้อยคำของพยานที่ให้ในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นที่ได้นำเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานนอกสำนวนการสอบสวนแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ตำแหน่งผู้บังคับหมู่ (งานป้องกันปราบปราม) ถูกร้องเรียนว่าผู้ฟ้องคดีร่วมกับพันตำรวจโท ส. เรียกรับเงินจากผู้ลักลอบนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตและไม่ผ่านพิธีการทางศุลกากร ผลการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่ามีมูลตามที่ถูกกล่าวหา ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีกับพันตำรวจโท ส. ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนทำการสอบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีพยานหลักฐานใดที่จะสามารถยืนยันได้ว่าผู้ฟ้องคดีกับพันตำรวจโท ส. กระทำความผิดตามที่ถูกร้องเรียน จึงเสนอให้ยุติการสอบสวน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งเปลี่ยนคณะกรรมการสอบสวน และให้ทำการสอบสวนเพิ่มเติม หลังจากนั้น ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เสนอเรื่องดังกล่าวต่อ ก.ตร. เพื่อพิจารณา โดย อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัยพิจารณาแล้วเห็นว่า พฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทำให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่ว

อย่างร้ายแรง เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม^{๑๑} และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงมีมติไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่ง ก.ตร. มีมติเห็นชอบตามมติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ ก.ตร. มีมติยืนตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และ นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติ ก.ตร. ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ในการสอบสวนข้อเท็จจริงของคณะกรรมการได้ทำการสอบสวนเฉพาะผู้ร้องเรียนและพยาน ฝ่ายผู้ร้องเรียนเพียงฝ่ายเดียว โดยไม่ได้ทำการสอบสวนผู้ฟ้องคดีและไม่ได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจง เหตุผลหรือแสดงหลักฐานแก้ข้อกล่าวหาของผู้ร้องเรียน นอกจากนี้ ยังมีการรับฟังข้อเท็จจริง ในชั้นของการสืบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้น อันเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงนอกสำนวนการสอบสวน ทางวินัย จึงนำคดีมาฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ให้ยกอุทธรณ์

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการพิจารณาวินิจฉัยว่าข้าราชการตำรวจผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามที่ถูกกล่าวหาหรือไม่ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และ อ.ก.ตร. อุทธรณ์และ ร้องทุกข์ ซึ่งได้รับมอบหมายจาก ก.ตร. ทำหน้าที่ ก.พ. และ อ.ก.พ. กระทั่ง ย่อมจะต้อง ใช้ดุลพินิจวินิจฉัยซึ่งน้ำหนักคำพยานหลักฐานทั้งปวงในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ สอบสวนที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งขึ้นเพื่อทำการสอบสวนผู้ถูกกล่าวหาว่าข้อไหนควรฟังได้หรือไม่ เพียงใด แล้วรวบรวมมาสู่การวินิจฉัยชี้ขาดว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร โดยไม่ถูกผูกพันให้จำต้อง รับฟังแต่เฉพาะถ้อยคำพยานที่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนเท่านั้น ถ้อยคำพยานที่ให้การ ต่อผู้สืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นก็อาจรับฟังเป็นข้อประกอบการพิจารณาได้ หากได้มีการ นำสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงมาเป็นส่วนหนึ่งของสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ สอบสวนด้วย เมื่อปรากฏว่าสำนวนการสืบสวนข้อเท็จจริงในคดีนี้ถูกนำมาเป็นส่วนหนึ่งในสำนวน การสอบสวน และคณะกรรมการสอบสวนได้สรุปถ้อยคำพยานที่ให้ไว้ในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริง ให้ผู้ฟ้องคดีทราบแล้ว ทั้งยังได้ให้โอกาสผู้ฟ้องคดีชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาและนำสืบพยานหลักฐาน สนับสนุนคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาแล้ว อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และ อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ จึงสามารถรับฟังถ้อยคำของพยานที่ให้ในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงในเบื้องต้นได้ โดยไม่ถือว่าเป็นการรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานนอกสำนวนการสอบสวนทางวินัย

^{๑๑} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๒

๗๑๗

๗๑๗

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริต ต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

โดยไม่ได้ให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสโต้แย้งหรือคัดค้านตั้งที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง เมื่อในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงพยานต่างก็ให้การสอดคล้องต้องกันว่าได้มีเจ้าหน้าที่ตำรวจไปพบพยานที่บ้านแล้วเรียกเก็บเงินจากผู้ประสงค์จะค้าเส้นไหมคนละ ๒,๐๐๐ บาท โดยอ้างว่าจะนำไปให้พันตำรวจโท ส. เพื่อเป็นค่าเบิกทางในการนำเส้นไหมไปขาย โดยพยานได้ให้การด้วยว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจคนดังกล่าวคือผู้ฟ้องคดี แต่ในชั้นสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน พยานกลับให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนว่าไม่ได้เห็นผู้ฟ้องคดีไปเรียกเก็บเงิน เพียงแต่ทราบจากการบอกเล่าว่าผู้ฟ้องคดีเป็นคนไปเรียกเก็บเงิน การที่ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และ อ.ก.ตร. อุทธรณ์และร้องทุกข์ พิจารณาถ้อยคำพยานทั้งปวงในสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวน ทั้งที่ให้การในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงและที่ให้การต่อคณะกรรมการสอบสวนในชั้นสอบสวนแล้ว เชื่อตามถ้อยคำของพยานที่ให้การในชั้นสืบสวนข้อเท็จจริงว่าบุคคลที่ไปเรียกเก็บเงินจากผู้ประสงค์จะค้าเส้นไหมซึ่งนำเข้ามาจากประเทศกัมพูชาเพื่อนำไปให้แก่เจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อเป็นค่าเบิกทางในการนำเส้นไหมไปขายคือผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการใช้ดุลพินิจซึ่งน้ำหนักคำพยานหลักฐานที่ชอบด้วยเหตุผลแล้ว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติ ก.ตร. ที่เห็นชอบตามมติ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามมติ ก.ตร. จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๗/๒๕๕๒)

๓.๑.๒ กรณีข้าราชการตำรวจมีพฤติการณ์ช่วยเหลือจำเลยให้พ้นจากความผิด

การที่ผู้ฟ้องคดีแต่งเครื่องแบบตำรวจเข้าไปมีส่วนร่วมในการเข้าไปเจรจาเพื่อพาเด็กหญิงผู้เสียหายออกจากมูลนิธิฯ ก่อนที่เจ้าหน้าที่มูลนิธิฯ จะนำตัวเด็กหญิงผู้เสียหายไปเบิกความที่ศาล รวมทั้งยังมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารส่งไปยังศาลเพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคดีซึ่งมีข้อความในลักษณะยืนยันว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิงผู้เสียหายอันเป็นการช่วยเหลือจำเลยให้พ้นจากความผิดทางอาญานั้น ถือได้ว่าเป็นพฤติการณ์อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และนายกรัฐมนตรามีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณียื่นเอกสารอันเป็นเท็จต่อศาลเมืองออสนาบรุคค์ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานช่วยเหลือนาย ม. ซึ่งเป็นจำเลยในคดีข่มขืนกระทำชำเราเด็กหญิง ว. ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ แต่ ก.ตร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติให้ลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้มีคำสั่งลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วเห็นควรยกอุทธรณ์ และเสนอให้นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เสนอ นอกจากนั้น กองการเงิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีนำเงินบำเหน็จที่ได้รับไปแล้วทั้งหมดส่งคืน ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ลงโทษไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนหนังสือกองการเงิน สำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ให้ผู้ฟ้องคดีส่งคืนเงินบำเหน็จ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีแต่งเครื่องแบบยศพันตำรวจโทเดินทางไปรับเด็กหญิงผู้เสียหายก็เพื่อให้เจ้าหน้าที่มูลนิธิศุภนิพนธ์พิทักษ์สิทธิเด็กเชื่อถือและเกรงใจ และได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเข้าไปเจรจาเพื่อพาผู้เสียหายออกจากมูลนิธิ ก่อนที่เจ้าหน้าที่มูลนิธิ จะนำตัวเด็กหญิงผู้เสียหายและมารดาไปเบิกความที่ศาลเมืองออสนาบรุคค์ รวมทั้งยังมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารส่งไปยังศาลเมืองออสนาบรุคค์ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาคดีซึ่งมีข้อความในลักษณะยืนยันว่า จำเลยไม่ได้กระทำความผิด อันเป็นการช่วยเหลือจำเลยให้พ้นจากความผิดทางอาญานั้น ถือได้ว่าเป็นพฤติการณ์อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งไล่อผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ส่วนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดี

คืนเงินบำเหน็จที่รับไปแล้วนั้น เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิรับบำเหน็จบำนาญตามมาตรา ๘^๒ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้คืนเงินบำเหน็จ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๗/๒๕๕๒)

๓.๑.๓ กรณีข้าราชการตำรวจหยิบของในร้านค้าโดยไม่ชำระราคาสินค้า

การที่ผู้ฟ้องคดีได้หยิบฉวยของในร้านค้าโดยไม่ชำระเงินหลายครั้ง เมื่อเจ้าของร้านร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ฟ้องคดีก็ส่งพวกมาข่มขู่ เห็นได้ว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่มีลักษณะเป็นพฤติการณ์ที่เสื่อมเสีย ไม่รักษาชื่อเสียงของตน และไม่รักษาเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ จึงเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๓ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ภูธรจังหวัดสุรินทร์ เข้าไปหยิบของในร้านขายของชำ โดยไม่บอกกล่าวและไม่ชำระราคาหลายครั้ง ผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสุรินทร์ จึงมีคำสั่งให้ดำเนินการสืบสวนข้อเท็จจริงในกรณีดังกล่าวถึงสองครั้ง ซึ่งจากการสืบสวนข้อเท็จจริงทั้งสองครั้งได้ความตรงกันว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ดังที่ถูกล่ามำหาจริง อันถือได้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง กรณีนี้มีมูลอันอาจเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดสุรินทร์ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี ผลการสอบสวนปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีมี

^๒ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔

มาตรา ๘ บุคคลที่ระบุไว้ต่อไปนี้ไม่มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญปกติตามพระราชบัญญัตินี้

(๑) ข้าราชการซึ่งมีใช้ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการซึ่งถูกไล่ออกจากราชการเพราะมีความผิด

(๒) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ และข้าราชการอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ซึ่งถูกไล่ออกหรือปลดออกจากราชการเพราะมีความผิด

(๓) ข้าราชการวิสามัญหรือลูกจ้าง เว้นแต่ในกรณีที่มีข้อกำหนดให้บำเหน็จหรือบำนาญไว้ในหนังสือสัญญาจ้างตามความต้องการของรัฐบาล

(๔) ผู้ซึ่งรัฐบาลกำหนดเงินอย่างอื่นไว้ให้แทนบำเหน็จหรือบำนาญแล้ว

(๕) ผู้ซึ่งมีเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

(๖) ผู้ซึ่งไม่เคยรับราชการมาก่อน แต่ได้เป็นทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร เมื่อปลดเป็นกองหนุนแล้ว และได้เข้ารับราชการอีก โดยเวลารับราชการจะติดต่อกับเวลาราชการกองประจำการหรือไม่ก็ตามยังไม่ครบหนึ่งปีบริบูรณ์

พฤติการณ์ดังที่ถูกล่ามำ อันเป็นพฤติการณ์ที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ตำรวจภูธรภาค ๓ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งไปยังประธาน ก.ตร. แต่ ก.ตร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง เพิกถอนคำสั่งไล่ออกจากราชการ และคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อมีการร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ฟ้องคดีที่เป็นความผิดทางอาญา และผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีมีคำสั่งให้ดำเนินการสืบสวน ปรากฏว่ามีมูลตามที่ถูกล่ามำหาจริง ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยในการสอบสวนนั้น คณะกรรมการสอบสวนได้แจ้งคำสั่งและอธิบายข้อกล่าวหาให้ผู้ฟ้องคดี ทราบและให้โอกาสในการโต้แย้งข้อกล่าวหาแล้ว อีกทั้ง เมื่อได้ข้อสรุปจากการสอบสวน คณะกรรมการสอบสวนก็ได้แจ้งข้อกล่าวหาและสรุปพยานหลักฐานเพื่อสนับสนุนข้อกล่าวหา ให้ผู้ฟ้องคดีทราบอีกครั้งหนึ่ง โดยผู้ฟ้องคดียืนยันคำให้การว่าไม่อาจติดตามพยานมาให้การได้ และไม่ขออ้างพยานคนอื่นอีก ถือว่าคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการ อันเป็นสาระสำคัญของการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแล้ว นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ไม่มีเจตนาจะหยิบของในร้านขายของชำไปโดยไม่จ่ายเงิน แสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับว่า ในวันเกิดเหตุมีการหยิบของจากร้านขายของชำไปโดยไม่จ่ายเงินจริง เมื่อข้อเท็จจริงเป็นที่รับกัน ทั้งคำให้การของพยานฝ่ายบุคคลและผู้ฟ้องคดี ประกอบกับพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ได้จากการ สอบปากคำพยานหลายปากซึ่งเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้หยิบฉวยของในร้านค้าโดยไม่ชำระเงินบ่อยครั้ง เมื่อเจ้าของร้านได้ร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ฟ้องคดีก็ได้ส่งพวกมาข่มขู่ซึ่งผู้ใหญ่บ้านได้ ไปแจ้งความไว้เป็นหลักฐานแล้ว เห็นได้ว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำที่เสื่อมเสีย ไม่รักษาชื่อเสียงของตนเอง และเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่า เป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการ พลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงชอบ ด้วยกฎหมายแล้ว และมติยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน พิพากษา ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๐/๒๕๕๒)

๓.๑.๔ กรณีข้าราชการตำรวจดื่มสุราในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ และ ก่อเรื่องทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่น

การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจเสพสุราในเวลาราชการจนมีอาการ มึนเมาและทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่น ถือได้ว่าเป็นพฤติการณ์ที่สังคมรังเกียจและ เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ในหน้าที่ของตน จึงมีความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็น

ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แม้สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดระดับการลงทัณฑ์ (โทษ) ข้าราชการตำรวจในความผิดเกี่ยวกับการเสพสุราไว้ ก็เป็นเพียงแนวทางการประกอบการพิจารณาใช้ดุลพินิจในการลงโทษของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจพิจารณาตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ต้องด้วยแนวทางการลงทัณฑ์ (โทษ) ดังกล่าว ประกอบกับพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งผู้บังคับบัญชาอาจสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการได้ การที่ ก.ตร. มีมติให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากปลดออกจากราชการเป็นไล่ออกจากราชการ และนายกรัฐมนตรียังมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีรับราชการเป็นตำรวจตระเวนชายแดน ผู้ฟ้องคดีได้ดื่มสุราในเวลาราชการและก่อเรื่องทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่น ผู้กำกับกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๒๑ จึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีในเรื่องดังกล่าว ผลการสอบสวนปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยเสพเครื่องดื่มของเมาในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ราชการ และก่อเรื่องทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่น ไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจถือเป็นการกระทำการอื่นใดอันเชื่อได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนที่ ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ อ.ก.ตร. เกี่ยวกับอุทธรณ์และร้องทุกข์ ทำการแทน ก.ตร. พิจารณาแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานมีน้ำหนักเพียงพอเชื่อได้ว่า ผู้ฟ้องคดีเสพสุราในเวลาราชการ จนเป็นเหตุให้เมาสุราก่อเรื่องทะเลาะวิวาทแล้วทำร้ายร่างกายผู้อื่นอย่างรุนแรง พฤติกรรมและการกระทำถือได้ว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ซึ่งความร้ายแรงแห่งกรณีควรได้รับโทษไล่ออกจากราชการ จึงมีมติให้รายงานนายกรัฐมนตรีย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) เพื่อพิจารณาสั่งการ โดยเห็นควรให้ลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีจากปลดออกจากราชการเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของ ก.ตร. ที่เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ และให้กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนมีคำสั่งแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิม และในระหว่างการพิจารณาให้ผู้ฟ้องคดีได้รับสิทธิอันพึงมีพึงได้จากทางราชการตามระเบียบของทางราชการนับแต่วันที่คำสั่งปลดออกและไล่ออกถึงวันกลับเข้ารับราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เสพสุราในเวลาราชการจนมีอาการมีเมาและทะเลาะวิวาททำร้ายร่างกายผู้อื่น อันถือได้ว่าเป็นพฤติการณ์ที่สังคมรังเกียจและเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์

ในหน้าที่ของตน ผู้ฟ้องคดีจึงมีความผิดฐานประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรงอันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออกหรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (กรมตำรวจเดิม) ได้กำหนดระดับการลงทัณฑ์ (โทษ) ข้าราชการตำรวจเป็นแนวทางไว้ตามบัญชีแนบท้ายหนังสือ ตร. ที่ ๐๕๒๒.๔๑/๗๓๖๖ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๓๘ โดยระบุระดับการลงทัณฑ์ (โทษ) ข้าราชการตำรวจในความผิดเกี่ยวกับการเสพสุราไว้ในลำดับที่ ๘ แบ่งเป็น ๔ กรณีดังนี้ ๘.๑ เสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่หรือเมาสุราเสียราชการหรือเมาสุราในที่ชุมชนจนเกิดเรื่องเสียหายหรือเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ กำหนดระดับทัณฑ์ปลดออก ๘.๒ เมาสุราก้าวร้าว ทำทนายผู้บังคับบัญชา กำหนดระดับทัณฑ์ไล่ออก ๘.๓ เสพสุรามึนเมาจนไม่สามารถครองสติได้ซึ่งอาจทำให้เสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ (นอกจากข้อ ๘.๑) กำหนดระดับทัณฑ์ชั้นประทวนกักขัง ๑๕ วัน ชั้นสัญญาบัตรกักขัง ๑๕ วัน และ ๘.๔ เมาสุรายิงปืนด้วยความคึกคะนอง หรือยิงปืนด้วยความคึกคะนอง กำหนดระดับทัณฑ์ปลดออก ดังนั้น การพิจารณากำหนดโทษทางวินัยหรือระดับการลงโทษแก่ผู้ฟ้องคดีจึงต้องพิจารณาตามมาตรา ๑๐๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ และบัญชีแนบท้ายหนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติดังกล่าว แต่เมื่อพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีไม่ต้องด้วยแนวทางที่ระบุไว้ในบัญชีแนบท้ายลำดับที่ ๘.๑ ถึง ๘.๔ จึงไม่อาจพิจารณาแต่เพียงว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นกรณีใกล้เคียงกับที่กำหนดไว้ในลำดับที่ ๘.๑ ซึ่งกำหนดระดับทัณฑ์ (โทษ) ปลดออก เนื่องจากการระดับการลงทัณฑ์ (โทษ) ข้าราชการตำรวจในความผิดเกี่ยวกับการเสพสุราดังกล่าว เป็นเพียงแนวทางประกอบการพิจารณาใช้ดุลพินิจในการลงโทษของผู้บังคับบัญชาหรือผู้มีอำนาจพิจารณาตามกฎหมายเท่านั้น เมื่อพฤติการณ์และการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยที่มีความร้ายแรงแห่งการกระทำ ซึ่งผู้บังคับบัญชาอาจสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการได้ การที่ ก.ตร. มีมติให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีจากปลดออกจากราชการ เป็นไล่ออกจากราชการ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน **พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๑/๒๕๕๒)**

^{๑๓} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงให้ผู้บังคับบัญชาสั่งลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษก็ได้ แต่ห้ามมิให้ลดโทษลงต่ำกว่าปลดออก ทั้งนี้ ภายใต้งบับั้บวรรคสอง

๓.๑.๕ กรณีข้าราชการตำรวจเมาสุราและยิงปืนด้วยความคึกคะนอง

ระดับการลงโทษทางวินัยเป็นเพียงการกำหนดขอบเขต เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงพฤติการณ์การกระทำความผิดของข้าราชการตำรวจ และเป็น การวางมาตรฐานระดับการลงโทษว่าผู้กระทำความผิดในฐานเดียวกัน ต้องได้รับการลงโทษ สถานเดียวกันตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติกำหนด มิใช่เป็นกฎหมายที่จำกัดอำนาจของ ผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้กระทำ ความผิดทางอาญาตามมาตรา ๓๗๖ และมาตรา ๓๙๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา การสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ซึ่งเป็นการลงโทษที่มีระดับความรุนแรงเดียวกันกับการ กระทำความผิดวินัยฐานเมาสุรายิงปืนด้วยความคึกคะนอง หรือยิงปืนด้วยความคึกคะนอง ตามมาตรฐานระดับการลงโทษที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดไว้จึงชอบแล้ว แม้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในข่ายผู้มีสิทธิได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ แต่การล้างมลทิน เป็นการลบล้างประวัติการถูกลงโทษ หรือโทษทัณฑ์ทางวินัย โดยให้ถือว่า ไม่เคยถูกลงโทษเท่านั้น หากได้มีผลให้คำสั่งไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมายไม่ หรือก่อให้เกิดสิทธิใด ๆ แก่ผู้ได้รับการล้างมลทิน ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจ เรียกร้องสิทธิประโยชน์ที่เสียไปจากคำสั่งไล่ออกจากราชการ รวมถึงการเรียกร้องให้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติรับผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงานได้

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง โดยต้องหาคดีอาญาในข้อหายิงปืนโดยใช้เหตุในเมือง และทำให้ผู้อื่นตกใจกลัว ซึ่งศาลจังหวัดได้มี คำพิพากษาลงโทษผู้ฟ้องคดี โดยจำคุก ๑ เดือน และปรับ ๑,๐๐๐ บาท โทษจำคุกให้รอลงอาญา ๒ ปี ระหว่างนั้นผู้บังคับการตำรวจภูธรได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย และต่อมา ตำรวจภูธรภาค ๙ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้มีคำสั่งพักราชการผู้ฟ้องคดีเพื่อรอฟังผลการสอบสวน เมื่อการพิจารณาสอบสวนเสร็จสิ้นลง คณะกรรมการสอบสวนมีความเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้กระทำการ ที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามข้อกล่าวหา พฤติการณ์การกระทำเป็นความผิดฐานประพฤติดัง อย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งไล่ออกจากราชการนับตั้งแต่วันที่ให้ผู้ฟ้องคดีพักราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งไล่ออกจากราชการไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงนำคดีมาฟ้อง ต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อข้อเท็จจริงจากคำให้การของร้อยเวรปกครองป้องกันในคืนเกิดเหตุกับคำให้การของกำนันซึ่งได้ไปไกลเกลี่ยในคืนเกิดเหตุ ที่ได้ให้ไว้ในชั้นคดีอาญาและในชั้นคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย มีสาระสำคัญที่สอดคล้องกันกับคำร้องเรียนกล่าวหาผู้ฟ้องคดีและโดยที่บุคคลทั้งสองดังกล่าวเป็นบุคคลซึ่งมีความเป็นกลาง ไม่มีส่วนได้เสียกับผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหา จึงน่าเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำการตามที่ถูกกล่าวหาจริง ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเสียงปืนเกิดจากกระสุนปืนลั่นในตอนผู้ฟ้องคดีหกล้ม ก็เป็นข้อกล่าวอ้างที่ไม่มีพยานรู้เห็น เนื่องจากบุคคลที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าเป็นพยานรู้เห็นมิได้เห็นเหตุการณ์ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีสะดุดแล้วล้ม ประกอบกับอาวุธปืน เอ็ม ๑๖ เป็นอาวุธสงครามที่มีอำนาจร้ายแรงที่มีระบบการยิง ๒ จังหวะ คือยิงครั้งละ ๑ นัด กับ ยิงระบบอัตโนมัติ จึงไม่อาจเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจ ผ่านการฝึกใช้อาวุธปืนมาแล้ว จะนำซองที่บรรจุกระสุนเรียบร้อยแล้วใส่ไปในปืน และปลดล๊อคไปที่ระบบยิงอัตโนมัติซึ่งเป็นการเตรียมใช้อาวุธเพื่อที่จะยิง เพราะไม่ได้อยู่ในภาวะที่จะต้องทำเช่นนั้น ข้ออ้างดังกล่าวจึงมีอาจรับฟังได้ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมาตรา ๑๐๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สำหรับกรณีที่คำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไม่ได้ระบุฐานความผิดไว้ ทำให้ไม่อาจทราบได้ว่าคำสั่งดังกล่าวขัดแย้งกับพยานหลักฐานหรือไม่ นั้น ระดับการลงโทษทางวินัย เป็นเพียงการกำหนดขอบเขต เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาถึงพฤติการณ์การกระทำ ความผิดของข้าราชการตำรวจ และเป็นกรวางมาตรฐานระดับการลงโทษว่าผู้กระทำความผิดในฐานะเดียวกันต้องได้รับการลงโทษสถานเดียวกันตามที่สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) กำหนด มิใช่เป็นกฎหมายที่จำกัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาในการพิจารณาลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการตำรวจ เมื่อผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดอันเป็นความผิดทางอาญาตามมาตรา ๓๗๖^{๑๔} และมาตรา ๓๙๒^{๑๕} แห่งประมวลกฎหมายอาญา การสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งเป็นการลงโทษที่มีระดับความรุนแรงเดียวกันกับการกระทำผิดวินัย ฐานเมาสุรายิงปืนด้วยความคึกคะนองหรือยิงปืนด้วยความคึกคะนอง ตามมาตรฐานระดับการลงโทษที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กำหนดไว้

^{๑๔-๑๕} ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๗๖ ผู้ใดยิงปืนซึ่งใช้ดินระเบิดโดยใช่เหตุในเมือง หมู่บ้าน หรือที่ชุมชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวันหรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๙๒ ผู้ใดทำให้เกิดความกลัวหรือความตกใจโดยการขู่เข็ญ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

จึงชอบแล้ว และแม้ผู้ฟ้องคดีอยู่ในข่ายผู้มีสิทธิได้รับการล้างมลทินตามพระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐ แต่การล้างมลทินตามพระราชบัญญัตินี้ เป็นการลบล้างประวัติการถูกลงโทษ หรือโทษทัณฑ์ทางวินัย โดยให้ถือว่าไม่เคยถูกลงโทษเท่านั้น หากได้มีผลให้คำสั่งไล่ออกจากราชการเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ ทั้งนี้ ตามนัยมาตรา ๕^{๑๖} นอกจากนี้ มาตรา ๗^{๑๗} ยังได้บัญญัติว่าการล้างมลทินไม่ก่อให้เกิดสิทธิใดๆ แก่ผู้ได้รับการล้างมลทินทั้งสิ้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจอ้างพระราชบัญญัติล้างมลทินฯ เพื่อเรียกร้องสิทธิประโยชน์ที่เสียไปจากคำสั่งไล่ออกจากราชการ รวมถึงการเรียกร้องให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ รับผู้ฟ้องคดีกลับเข้าทำงานตามคำขอในคดีนี้ด้วย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๒๒/๒๕๕๒)

๓.๑.๖ กรณีข้าราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่าลักเงินของกลางในคดีอาญา

เมื่อข้อเท็จจริงตามรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยปรากฏแต่เพียงว่า มีพยานที่เห็นผู้ฟ้องคดีเข้าไปในห้องพนักงานสอบสวนและรื้อค้นลิ้นชักโต๊ะของพันตำรวจโท ส. แต่ไม่มีประจักษ์พยานยืนยันได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลักเงินสดของกลางในคดียาเสพติดตามที่พันตำรวจโท ส. กล่าวอ้าง รวมทั้งไม่ปรากฏว่าพบเงินดังกล่าวในความครอบครองของผู้ฟ้องคดี การที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗ อาศัยข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนข้างต้นซึ่งไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอและไม่มีเหตุผลเพียงพอไปประกอบการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาโทษผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจ ถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้ลักทรัพย์เงินสดของกลางคดียาเสพติดที่เก็บไว้ในลิ้นชักโต๊ะของพันตำรวจโท ส. ไป ซึ่งการดำเนินการทางอาญาพนักงานอัยการได้มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี ส่วนการดำเนินการทางวินัยนั้น มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงต่อผู้ฟ้องคดี ผลการสอบสวนปรากฏว่ามีพยานหลายคนได้ให้การสอดคล้องกันว่า ในวันเกิดเหตุมีนายตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ร้อยเวรสอบสวนในห้อง

^{๑๖-๑๗} พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐

มาตรา ๕ ให้ล้างมลทินให้แก่บรรดาผู้ถูกลงโทษทางวินัยในกรณีซึ่งได้กระทำก่อนหรือในวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ และได้รับโทษหรือรับทัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนไปก่อนหรือในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ โดยให้ถือว่าผู้นั้นมิได้เคยถูกลงโทษหรือลงทัณฑ์ทางวินัยในกรณีนั้นๆ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๗ การล้างมลทินตามมาตรา ๔ และมาตรา ๕ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิแก่ผู้ได้รับการล้างมลทินในอันที่จะเรียกร้องสิทธิหรือประโยชน์ใดๆ ทั้งสิ้น

พนักงานสอบสวนโดยมีนายตำรวจผู้น้อยอยู่ด้วย ต่อมา เมื่อเวลา ๑๙.๓๐ นาฬิกา นายตำรวจซึ่งปฏิบัติหน้าที่ร้อยเวรสอบสวนได้ออกไปรับประทานอาหารข้างนอก โดยไม่ได้ล็อกกุญแจห้องพนักงานสอบสวน จากนั้นเวลาประมาณ ๒๑.๓๐ นาฬิกา ผู้ฟ้องคดีได้เข้าไปในห้องพนักงานสอบสวนโดยอ้างว่าจะไปหาที่เย็บกระดาษ ซึ่งขณะที่ผู้ฟ้องคดีอยู่ในห้องพนักงานสอบสวนสิบตำรวจโท น. ได้มองเข้าไปและเห็นว่าผู้ฟ้องคดีรื้อลิ้นชักโต๊ะทำงานของพันตำรวจโท ส. อยู่แต่ไม่เห็นว่าผู้ฟ้องคดีหยิบฉวยอะไรออกไปหรือไม่ เมื่อพันตำรวจโท ส. ทราบว่าเงินสดของกลางที่เก็บไว้หายไป จึงได้มีการสืบสวนหาข้อเท็จจริง โดยในชั้นแรกผู้ฟ้องคดีปฏิเสธว่าไม่ได้เข้าไปรื้อโต๊ะของพันตำรวจโท ส. แต่ได้ยอมรับในภายหลังเมื่อทราบว่ามิพยานบุคคลยืนยันแต่ปฏิเสธว่าไม่ได้เอาเงินของกลางไป และปฏิเสธที่จะให้การเพิ่มเติมทั้งในคดีอาญาและการสอบสวนทางวินัย โดยจะขอไปให้การและแถลงข้อเท็จจริงในชั้นศาล เมื่อคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามที่ได้ถูกกล่าวหาจริงโดยพฤติการณ์ดังกล่าวเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤดิชั่วอย่างร้ายแรง จึงเสนอให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๗ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดจริง จึงมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้อง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อรายงานผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ปรากฏแต่เพียงว่า มิพยานที่เห็นผู้ฟ้องคดีเข้าไปในห้องพนักงานสอบสวนและรื้อลิ้นชักโต๊ะของพันตำรวจโท ส. แต่ไม่มีผู้ใดเห็นว่าผู้ฟ้องคดีนำสิ่งของออกมาจากห้องดังกล่าว เมื่อเกิดกรณีที่เงินของกลางที่เก็บไว้ในลิ้นชักโต๊ะของพันตำรวจโท ส. หายไป แม้กรณีจะเป็นที่น่าสงสัยอย่างยิ่งว่าผู้ฟ้องคดีลักทรัพย์ดังกล่าวไป แต่เนื่องจากไม่มีประจักษ์พยานยืนยันจึงมีอาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ลักทรัพย์เงินสดตามที่พันตำรวจโท ส. กล่าวอ้าง ประกอบกับข้อเท็จจริงปรากฏว่าการเก็บเงินสดของกลางดังกล่าวนั้นเป็นการเก็บที่ไม่ได้ทำให้ถูกต้องตามที่ระเบียบกำหนด รวมถึงห้องพนักงานสอบสวนยังเป็นสถานที่ที่บุคคลอื่นสามารถเข้า-ออกได้ นอกจากนี้ การกล่าวอ้างว่าเงินของกลางได้หายไป ก็เป็นการกล่าวอ้างของพันตำรวจโท ส. ผู้เดียว โดยไม่ได้มีการตรวจสอบว่าข้อกล่าวอ้างดังกล่าวเป็นจริงหรือไม่ รวมทั้งไม่ปรากฏว่าพบเงินดังกล่าวในความครอบครองของผู้ฟ้องคดี ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อาศัยข้อเท็จจริงที่ได้จากการสอบสวนข้างต้นมาพิจารณาลงโทษผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการนำข้อเท็จจริงซึ่งไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอและไม่มีเหตุผลเพียงพอไปประกอบการใช้ดุลพินิจในการพิจารณาโทษผู้ฟ้องคดี คำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

ดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย สำหรับการที่ผู้ฟ้องคดีปฏิเสธไม่ให้การในชั้นสอบสวนทั้งในคดีอาญาและการสอบสวนทางวินัยโดยขอไปให้การในชั้นศาลนั้นสามารถกระทำได้ เนื่องจากเป็นสิทธิของผู้ฟ้องคดี มีอาจถือว่าเป็นการประวิงเวลาตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อุทธรณ์ นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยอมรับแต่แรกว่าเข้าไปคั่นโต๊ะของพันตำรวจโท ส. จนกระทั่งทราบว่ามิพยานบุคคลยืนยัน แม้การคั่นโต๊ะของพันตำรวจโท ส. ดังกล่าวถือเป็นการคั่นโต๊ะโดยไม่มีเหตุอันสมควร แต่ข้อเท็จจริงที่ได้เพียงเท่านี้ยังไม่อาจถือได้ว่ามีน้ำหนักพอที่จะนำมาชักกล่าวหาผู้ฟ้องคดีว่าลักทรัพย์เป็นเงินสดของกลางตามคำกล่าวหาจริง ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีอาจใช้ข้อเท็จจริงข้างต้นเพื่อพิจารณาออกคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการและคำสั่งยกอุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ส่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายใน ๔๕ วัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๙๓/๒๕๕๒)

๓.๑.๗ กรณีข้าราชการตำรวจตีมสรุจหมิ่นเมาและขาดสติขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการ

การพิจารณาว่าการกระทำของข้าราชการผู้ใดเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงของตน และเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการมิให้เสื่อมเสีย อันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ นั้น ต้องพิจารณาว่ามีผลต่อชื่อเสียง ต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ และความรู้สึกของสังคมหรือไม่ เพียงใด หากมีผลกระทบมากก็เป็นความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบสุขของบ้านเมือง แต่กลับเสพสุราในขณะปฏิบัติหน้าที่จนมีเมมาอย่างหนักจนครองสติไม่ได้ และส่งเสียงดังก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับชาวบ้านข้างเคียง พฤติการณ์และการกระทำข้างต้นก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการและความรู้สึกของสังคม จึงเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีมีเมมาสุราอย่างหนักและทะเลาะวิวาทกับภรรยา สร้างความเดือดร้อนให้กับเพื่อนบ้านที่อาศัยใกล้เคียง ผู้บังคับบัญชาเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัย ฐานเสพเครื่องดอง

ของเมจจนเสียวกริยาหรือยาเสพติดให้โทษตามมาตรา ๕ (๙)^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัย ตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ จึงมีคำสั่งลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดี ๑๕ วัน และได้รายงานการลงทัณฑ์ ตามลำดับจนถึงผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๕ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ได้พิจารณา แล้วมีคำสั่งให้ตรวจสอบหลักฐานเพิ่มเติม และเห็นว่าในวันเกิดเหตุผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งจาก ผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นชุดคอยเหตุประจำสถานีตำรวจ มีหน้าที่เตรียมพร้อมและ สามารถเรียกตัวมาปฏิบัติหน้าที่ได้ทันทีเมื่อผู้บังคับบัญชาสั่งการ แต่กลับไปเสพสุราจนส่งผลให้ เสียราชการ เห็นควรให้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยผู้ฟ้องคดี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ฟ้องคดี พักราชการเพื่อรอฟังผลการพิจารณา คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ ถูกกล่าวหาจริง พฤติการณ์เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีให้การ รับสารภาพตลอดข้อกล่าวหาอันเป็นประโยชน์ต่อการสอบสวน และในการปฏิบัติหน้าที่ที่ผ่านมา ยังเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและประเทศชาติ อีกทั้ง เคยปฏิบัติหน้าที่ในถิ่นทุรกันดาร ทำงานเสี่ยงภัยอันตราย เข้าลักษณะการลดหย่อนโทษ จึงเห็นควรให้ลงโทษปลดออกจากราชการ แต่เมื่อคณะอนุกรรมการ ก.ตร. เกี่ยวกับการดำเนินการทางวินัย ได้พิจารณาผลการสอบสวน กลับมีความเห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง จึงมีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดี อุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการข้าราชการตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่า อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น จึงรายงานให้นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ซึ่งรองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติ ราชการแทนผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้มีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ คือให้ยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และให้มีการพิจารณาลงโทษสถานเบากว่าคำสั่งเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การปฏิบัติหน้าที่ชุดคอยเหตุประจำสถานีนั้น ผู้มีหน้าที่คอยเหตุไม่ต้องมาปฏิบัติ หน้าที่คอยเหตุที่สถานี ไม่ต้องลงประจำวัน และไม่มีกำหนดเวลาการปฏิบัติหน้าที่ แต่ต้องเป็น ชุดคอยเหตุประจำสถานีเพื่อรอเข้าเวรยามในผลัดต่อไป และพร้อมให้ผู้บังคับบัญชาเรียกมาปฏิบัติ หน้าที่หรือมาปฏิบัติหน้าที่ได้ทันทีเมื่อสั่ง และการที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งอยู่ในระหว่างปฏิบัติหน้าที่คอยเหตุ

^{๑๙} พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๕ การกระทำผิดวินัยตำรวจนั้น ท่านให้หมายความรวมถึงการกระทำดังจะกล่าวต่อไปนี้

๑.ลย

๑.ลย

(๙) เสพเครื่องดองของเมจจนเสียวกริยา หรือยาเสพติดให้โทษ

๑.ลย

๑.ลย

เมาสุราอย่างหนักจนไม่สามารถครองสติได้ พุดจาไม่รู้เรื่องส่งเสียงรบกวนและก่อความเดือดร้อนรำคาญให้กับชาวบ้านข้างเคียงเป็นเวลานาน จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีเสพสุราในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่จนเสียราชการ แม้ว่าในวันเวลาดังกล่าวผู้บังคับบัญชาจะมีได้เรียกตัวมาปฏิบัติหน้าที่หรือมิได้เกิดเหตุการณ์ใดๆ ที่จะเรียกตัวผู้ฟ้องคดีทันทีก็ตาม ส่วนการที่จะพิจารณาว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการไม่รักษาชื่อเสียงของตนและเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนมิให้เสื่อมเสียอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ นั้น เห็นว่าต้องพิจารณาจากรายละเอียดข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่องๆ ไป โดยต้องพิจารณาว่ามีผลต่อชื่อเสียง ต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการและความรู้สึกของสังคมหรือไม่ เพียงใด หากมีผลกระทบมากก็เป็นความผิดฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จากพฤติการณ์ดังกล่าวเห็นได้ว่า เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจมีหน้าที่รักษาความสงบสุขของบ้านเมือง บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้ราษฎร แต่มีพฤติการณ์และการกระทำข้างต้นก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการและความรู้สึกของสังคม จึงเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๕/๒๕๕๒)

๓.๒ การพิจารณาในข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

๓.๒.๑ กรณีข้าราชการตำรวจมีพฤติการณ์นำหลักทรัพย์ประกันไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

การดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีทางอาญามีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน กล่าวคือ มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการสอบสวนแยกต่างหากจากกัน อีกทั้ง การรับฟังพยานหลักฐานก็แตกต่างกัน การลงโทษทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นผู้เหมาะสมและสมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่การดำเนินการทางอาญาเป็นการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้กระทำผิด จึงต้องกระทำโดยมีพยานหลักฐานที่ประจักษ์แจ้ง ดังนั้น แม้ในคดีอาญาศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้องเนื่องจากไม่ปรากฏหลักฐานใดที่แสดงว่าผู้ถูกกล่าวหา นำเงินประกันตัวผู้ต้องหาไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวหรือของบุคคลอื่นก็ตาม แต่เมื่อรับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของทุกฝ่ายแล้ว หากเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดวินัยจริง ก็ย่อมลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองสารวัตรสอบสวน มีกรณีถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงโดยต้องหาคดีอาญา ในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดหรือปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต เป็นเจ้าพนักงานมีตำแหน่งหน้าที่ควบคุมดูแลผู้ต้องขังตามอำนาจของพนักงานสอบสวน กระทำการด้วยประการใด ๆ ให้ผู้ที่อยู่ในระหว่างการคุมขังนั้นหลุดพ้นจากการคุมขังไปและยกยอทรัพย์ ผู้บัญชาการกองบัญชาการตำรวจนครบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง และมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการไว้ก่อน จากการสอบสวนคณะกรรมการสอบสวนเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับในที่ประชุมพิจารณาประเมินผู้ฟ้องคดีเพื่อเป็นพนักงานสอบสวนระดับสารวัตรตามโครงการพนักงานสอบสวนเลื่อนไหลว่า ได้นำหลักทรัพย์ประกันไปใช้ในธุรกิจส่วนตัว ซึ่งถือเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และเป็นกรณีที่มีพยานหลักฐานชัดเจน จึงไม่มีความจำเป็นต้องรอผลการพิจารณาคดีอาญาเพื่อประกอบการพิจารณา เห็นควรไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงเสนอเรื่องให้ ก.ตร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ พิจารณาแล้วมีมติลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่นายกรัชมุนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) สั่งให้ยกอุทธรณ์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ไม่ชอบด้วยกฎหมายและไม่เป็นธรรม จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ เพิกถอนมติที่ยกอุทธรณ์ ใ้รับผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการ และชดใช้เงินเดือนแก่ผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

การที่ผู้ฟ้องคดีได้ยอมรับในที่ประชุมพิจารณาประเมินผู้ฟ้องคดีเพื่อเป็นพนักงานสอบสวนระดับสารวัตรตามโครงการพนักงานสอบสวนเลื่อนไหลว่า ได้นำหลักทรัพย์ประกันไปใช้ในธุรกิจส่วนตัว อีกทั้งยังบันทึกเสนอถอนตัวออกจากการประเมินโดยอ้างว่าไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอ และขาดความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ราชการ ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้กลับคำให้การในการให้ปากคำเพิ่มเติมในคดีอาญาว่า ไม่ได้นำหลักทรัพย์ประกันดังกล่าวไปใช้ในธุรกิจส่วนตัว แต่เนื่องจากผู้ฟ้องคดีคิดว่าหลักทรัพย์ประกันได้หายไป จึงอ้างว่านำเงินไปใช้ในธุรกิจส่วนตัว เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาเห็นใจ เมื่อทราบว่าภรรยาได้เก็บเงินไว้ที่ตู้নিরภัย จึงรีบนำเงินไปคืนแก่ทางราชการ ข้ออ้างดังกล่าวเป็นข้ออ้างที่ไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะรับฟังได้ อีกทั้งยังเป็นการยืนยันว่าผู้ฟ้องคดีได้นำหลักทรัพย์ประกันตัวผู้ต้องหาไปจริง และแม้ผู้ฟ้องคดีจะไม่ได้นำเงินดังกล่าวไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัวของผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลอื่น แต่การกระทำของผู้ฟ้องคดีที่นำเงินประกันตัว

ผู้ต้องหาติดตัวไปโดยมิได้ส่งมอบให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ เพื่อนำเงินประกันตัวผู้ต้องหาดังกล่าว ส่งให้แก่กรมตำรวจ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ก็อาจจะสันนิษฐานในเบื้องต้นได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนากระทำการโดยมิชอบเพื่อประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีหรือบุคคลอื่น อันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ แม้ว่าในคดีอาญา ศาลอาญาจะมีคำพิพากษายกฟ้องในคดีดังกล่าว แต่การดำเนินการทางวินัยและการดำเนินคดีทางอาญามีวัตถุประสงค์แตกต่างกัน กล่าวคือ มีกฎหมายกำหนดขั้นตอนและวิธีการสอบสวนแยกต่างหากจากกัน อีกทั้งการรับฟังพยานหลักฐานก็แตกต่างกัน การลงโทษทางวินัยมีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาระเบียบวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐให้เป็นผู้เหมาะสมและสมควรแก่ความไว้วางใจของสาธารณชนที่จะใช้อำนาจรัฐในการจัดทำบริการสาธารณะ แต่การดำเนินการทางอาญาเป็นการดำเนินการที่มีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพ ในชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้กระทำผิด จึงต้องกระทำโดยมีพยานหลักฐานที่ประจักษ์แจ้ง ดังนั้น เมื่อคณะกรรมการสอบสวนหรือผู้มีอำนาจสั่งลงโทษได้รับฟังข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของทุกฝ่ายแล้ว หากเชื่อว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำผิดวินัยจริง ก็ย่อมลงโทษทางวินัยแก่ผู้ถูกกล่าวหาได้ มิได้ผูกมัดที่จะต้องนำหลักยกประโยชน์แห่งความสงสัยให้แก่จำเลยมาปรับใช้แต่อย่างใด เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ดำเนินการให้ประกันตัวผู้ต้องหาไปโดยพลการ โดยสารวัตรสอบสวนผู้ได้รับมอบหมายมีอำนาจอนุญาตให้ประกันตัวยังมีได้พิจารณาสัญญาประกันและอนุญาตให้ประกันตัว ถือเป็น การไม่ดำเนินการตามขั้นตอนและวิธีการที่กำหนดไว้ในประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ว่าด้วยการปล่อยชั่วคราว และได้นำเอาเงินประกันตัวผู้ต้องหาไปโดยไม่มีเหตุอันสมควร จึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น คำสั่งไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และคำวินิจฉัยของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๔๖/๒๕๕๒)

๓.๒.๒ กรณีข้าราชการตำรวจมีพฤติการณ์ช่วยเหลือผู้ต้องหาให้หลบหนีไปจากการคุมขัง

การที่พนักงานสอบสวนได้รับมอบตัวผู้ต้องหาคดีการพนันพร้อมบันทึกการจับกุมจากรองสารวัตรป้องกันปราบปราม แต่ได้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไป โดยที่มิได้ลงบันทึกประจำวันตามระเบียบการของตำรวจเกี่ยวกับคดีในการคุมขัง และไม่ได้ดำเนินการสอบสวนผู้ต้องหาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ถือได้ว่าเป็นการทุจริตประพฤตินิชอบต่อหน้าที่ราชการ และมีเจตนาช่วยเหลือผู้กระทำผิดไม่ให้

รับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ พฤติการณ์จึงเป็นการทุจริตประพฤติกมิชอบต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ คำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งรองสารวัตร ปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวน ได้ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัย กรณีรับตัวผู้ต้องหาพร้อมของกลางในความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ และผู้ต้องหาในความผิดตามพระราชบัญญัติการพนันพร้อมของกลาง และได้ปล่อยตัวผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษหลบหนีไป อีกทั้งยังได้ปล่อยตัวผู้ต้องหาในคดีความผิดตามพระราชบัญญัติการพนันจากการคุมขังอีกด้วย โดยจากการสืบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดตามที่ถูกกล่าวหาจริง จึงมีการดำเนินการทั้งทางอาญาและทางวินัยต่อผู้ฟ้องคดี โดยในคดีอาญา คดีเป็นอันยุติเนื่องจากพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดี ส่วนในการดำเนินการทางวินัยนั้น สำนักงานตำรวจภูธรภาคได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ต่อมา ตำรวจภูธร ภาค ๘ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้พิจารณาผลการสอบสวน และมีคำสั่งลงโทษให้ลงทัณฑ์กักขัง พร้อมทั้งรายงานการลงโทษให้ ก.ตร. (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ทราบ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ โดย อ.ก.ตร. วินัย คณะที่ ๒ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเกี่ยวกับผู้ต้องหาคดียาเสพติดให้โทษ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดียังฟังไม่ได้ว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ส่วนกรณีเกี่ยวกับผู้ต้องหาคดีการพนันนั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติหน้าที่พนักงานสอบสวนโดยไม่ชอบด้วยขั้นตอนของกฎหมาย ถือเป็นกรปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นควรลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งเพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษแต่นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งยกอุทธรณ์ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ในการดำเนินคดีอาญานั้น เมื่อพนักงานสอบสวนได้รับมอบตัวผู้ต้องหา คดีอาญา พร้อมบันทึกการจับกุมจากผู้จับกุม พนักงานสอบสวนชอบที่จะรับคำร้องทุกข์ไว้ดำเนินคดี ส่วนหากจะปล่อยชั่วคราวก็ต้องพิจารณาดำเนินการตามความในภาค ๑ ลักษณะ ๕ หมวด ๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งผู้ถูกจับกุมก็จะมีฐานะเป็นผู้ต้องหาตามมาตรา ๒ (๒) หลังจากนั้นจึงดำเนินการสอบสวนตามกระบวนการขั้นตอนในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา

ความอาญา เพื่อหาตัวผู้กระทำผิดหรือพิสูจน์ความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา และเมื่อพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบเห็นว่าการสอบสวนเสร็จสิ้นลงก็จะดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งดังนี้ คือ งดสอบสวน หรือเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการว่าควรงดการสอบสวนหรือว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง แล้วแต่กรณี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้รับมอบตัวผู้ต้องหาคดีการพนันพร้อมบันทึก การจับกุมจากรองสารวัตรป้องกันปราบปราม และได้ปล่อยตัวผู้ต้องหาไป โดยที่มิได้ลงบันทึกประจำวัน ตามระเบียบการของตำรวจเกี่ยวกับคดีในการคุมขัง และไม่ได้ดำเนินการสอบสวนผู้ต้องหา อีกทั้ง ปรากฏในภายหลังว่าได้มีการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาดังกล่าวและศาลยุติธรรมได้ลงโทษผู้กระทำผิด ไปแล้ว การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการทุจริตประพฤตินิชอบต่อหน้าที่ราชการ และมีเจตนา ช่วยเหลือผู้กระทำผิดไม่ได้รับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๗ ถือได้ว่าพฤติการณ์ เป็นการประพฤตินิชอบอย่างร้ายแรง

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าการสืบสวนทราบว่าเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุม กลั่นแกล้งสร้างของกลางยึดยึดหรือจับผู้ต้องหา จึงปล่อยตัวผู้ต้องหาไปนั้น เห็นว่า เมื่อผู้ฟ้องคดี เห็นว่าเจ้าพนักงานตำรวจผู้จับกุมสร้างหลักฐานเพื่อจับกุมผู้ต้องหา ก็ควรบันทึกการสืบสวนไว้และ ดำเนินคดีกับตำรวจผู้กระทำความผิดตามกฎหมาย แต่ไม่ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ทำการดังกล่าว อีกทั้ง รัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และ ระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดี ก็มีได้ให้อำนาจผู้ฟ้องคดีปล่อยตัวผู้ต้องหาโดยไม่ดำเนินการตาม ขั้นตอนกฎหมายกำหนด ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจรับฟังได้ ดังนั้น พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการทุจริตประพฤตินิชอบต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ซึ่งออกตามมติ ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษา ยกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๖/๒๕๕๒)

๓.๒.๓ กรณีข้าราชการครูมีพฤติการณ์นำเงินโรงเรียนไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว

การดำเนินการจัดซื้อนมให้นักเรียนของข้าราชการครูในตำแหน่ง อาจารย์ใหญ่ โดยมีพฤติการณ์ไม่ว่าจะเป็นเบิกเงินจากบัญชีธนาคาร การจัดซื้อนม การติดต่อร้านค้าด้วยตนเอง เบิกเงินเก็บไว้และจ่ายให้ร้านค้าเอง รับนมจากร้านค้าและ เบิกจ่ายนม รวมทั้งจัดทำเอกสารในการจัดซื้อนมและให้คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจรับ โดยไม่มีพัสดุที่จัดซื้อจริง เป็นพฤติการณ์ที่มีเจตนาำเงินที่ต้องจัดซื้อนมไปใช้ประโยชน์ ส่วนตัว ซึ่งเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่เลขาธิการ

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคำสั่งลงโทษไล่ข้าราชการครูดังกล่าวออกจากราชการ จึงเหมาะสมแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนบ้านหนองสระหงส์ ต่อมา ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางวินัยรวม ๔ ข้อหา คือ (๑) ไปราชการของผู้บริหารโรงเรียน โดยไม่ขออนุญาตผู้บังคับบัญชา (๒) เอกสารการซื้ออาหารเสริม (นม) ปฏิบัติไม่ถูกต้อง เนื่องจาก กรรมการตรวจรับพัสดุไม่ลงนามในใบตรวจรับพัสดุ (๓) ไม่ดำเนินการให้นักเรียนได้ดื่มอาหารเสริม (นม) ระหว่างวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ถึงวันที่ ๑๘ มกราคม ๒๕๕๑ และ (๔) เรื่องโครงการ อาหารกลางวัน เมื่อจ่ายเงินแล้วไม่นำใบรับรองการจ่ายมาล้างหนี้และจ่ายเงินผิดวัตถุประสงค์ หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอเกษตรวิสัยพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง จึงมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕ % เป็นเวลา ๑ เดือน และรายงานการลงโทษต่อเลขาธิการ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) และ อ.ก.ค. สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ตามลำดับ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติให้ถอนเรื่อง ของผู้ฟ้องคดีออกจากการศึกษา และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนรายงานผลการสอบสวนว่า พฤติการณ์ ของผู้ฟ้องคดีเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ อันเป็นเหตุให้ เสียหายแก่ราชการแต่ไม่ถึงขั้นร้ายแรง สมควรลงโทษลดขั้นเงินเดือนผู้ฟ้องคดีจำนวน ๑ ขั้น แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เห็นควร เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ แล้วเสนอผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณา ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้วมีมติให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งเพิ่มโทษ ผู้ฟ้องคดีจากลงโทษตัดเงินเดือน เป็นลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่คณะกรรมการข้าราชการครู (ก.ค.) มีมติยกอุทธรณ์ และรองนายกรัฐมนตรีปฏิบัติราชการแทน นายกรัฐมนตรีมีคำสั่งให้ดำเนินการตามมติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ บัญญัติว่า การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยไม่ชอบ เพื่อให้ตนเอง หรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการและเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง เมื่อปรากฏว่าในการดำเนินการจัดซื้อนมให้นักเรียน ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นการเบิกเงินจากบัญชีธนาคาร การจัดซื้อนม การติดต่อร้านค้า เบิกเงินเก็บไว้และจ่ายให้ ร้านค้าเอง รับนมจากร้านค้าและเบิกจ่ายนม รวมทั้งจัดทำเอกสารในการจัดซื้อนมและให้

คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตรวจรับโดยไม่มีพัสดุที่จัดซื้อจริง จึงเห็นได้ว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดี มีเจตนานำเงินที่ต้องจัดซื้อไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการอันเป็น ความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเหมาะสมแล้ว ที่ผู้ฟ้องคดี กล่าวอ้างว่า เมื่อคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยมีความเห็นว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดวินัย อย่างไม่ร้ายแรง แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ กลับมีมติไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น เห็นว่า ความเห็นหรือข้อเสนอแนะต่างๆ ของคณะกรรมการสอบสวน ทางวินัย เป็นเพียงการรวบรวมรายละเอียดข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายต่างๆ ที่เสนอต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เท่านั้น หากมีผลผูกพันหรือบังคับให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ต้องมีมติตามความเห็นของคณะกรรมการ ดังกล่าวแต่อย่างใด เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เห็นว่าพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัย อย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ชอบที่จะมีมติเพิ่มโทษจากเดิมเป็นไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการได้ ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนฯ ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดี อุทธรณ์ว่า คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ระบุเลขมาตราที่ผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง แตกต่างกัน เป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชัดเจน คลุมเครือ ทำให้ผู้ฟ้องคดีหลงข้อต่อสู้ นั้น เป็นข้อที่มีได้ ยกขึ้นว่ากล่าวกันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ทั้งมิใช่เป็นปัญหาอันเกี่ยวด้วยความสงบ เรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ จึงต้องห้ามมิให้ยกขึ้นกล่าวอ้าง ในอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครองฯ พินิจพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗/๑/๒๕๕๒)

^{๑๔} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๔ ๗๗ ๗๗

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งตามมาตรา ๑๐๒ หรือผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม วรรคสี่ หรือวรรคห้า แล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออก หรือไล่ออก ให้ดำเนินการดังนี้

(๑) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๑๑ ลงมาถึงระดับ ๘ และสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมาที่กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงร่วมกับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๘ ขึ้นไป หรือที่นายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคห้า ในราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตาม มาตรา ๕๒ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. กระทรวง มีมติเป็นประการใด ให้นายกรัฐมนตรีหรือผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าว แล้วแต่กรณี ส่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

(๒) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมา ในราชการบริหารส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุ ตามมาตรา ๕๒ ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กรม ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. กรม มีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจ สั่งบรรจุดังกล่าวส่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น ทั้งนี้ ภายในบังคับ (๑)

(๓) สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งตั้งแต่ระดับ ๗ ลงมาในราชการบริหารส่วนภูมิภาคซึ่งมิใช่หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ (๕) ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. จังหวัด ซึ่งผู้ถูกกล่าวหาสังกัดอยู่พิจารณา และเมื่อ อ.ก.พ. จังหวัด มีมติเป็นประการใด ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุดังกล่าวส่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

๓.๒.๔ กรณีข้าราชการกรมทางหลวงใช้อำนาจข่มขู่ กลั่นแกล้ง และรีดไถเงินจากบริษัทผู้รับเหมาก่อสร้างที่เป็นคู่สัญญา

การที่ข้าราชการกรมทางหลวงตำแหน่งนายช่างของโครงการที่จ้างเหมาก่อสร้างได้รับเงินจากผู้รับจ้างเกินกว่าจำนวนเงินที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับใช้จ่ายเป็นค่าบริหารจัดการโครงการแทนผู้รับจ้างและนำไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว ถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น ทั้งนี้ แม้ในคดีอาญาศาลได้พิพากษายกฟ้องในคดีที่ข้าราชการผู้นั้นถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดในเรื่องดังกล่าวก็ไม่ใช่การตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะดำเนินการทางวินัย เนื่องจากการดำเนินการทางวินัยนั้น กฎหมายกำหนดหน้าที่และวิธีการสอบสวนไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา ดังนั้น เมื่อพฤติกรรมของข้าราชการข้างต้นเป็นการกระทำ ความผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่อธิบดีกรมทางหลวงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนตำแหน่งวิศวกรโยธา ๘ วช. สำนักก่อสร้างสะพาน กรมทางหลวง ฟ้องว่า เมื่อครั้งที่ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นนายช่างโครงการจ้างเหมาก่อสร้างสะพานข้ามทางรถไฟ ถูกบริษัทผู้รับจ้างก่อสร้างสะพานร้องทุกข์กล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีใช้อำนาจข่มขู่ กลั่นแกล้ง รีดไถเงินจากบริษัท โดยผู้ฟ้องคดีได้ไปพบและขอให้บริษัทจ่ายเงินประจำเดือนได้แก่ ค่าน้ำมันรถ ค่าคนขับรถ ค่าแม่บ้าน ค่าอาหาร ค่าน้ำชากาแฟ ค่าโทรศัพท์ เป็นเงินเดือนละ ๘๒,๐๐๐ บาท ต่อมา คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นความผิดอาญา อ.ก.พ. กระทรวงคมนาคม จึงมีมติให้ไล่ออกจากราชการตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีมติ และอธิบดีกรมทางหลวง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษดังกล่าว คณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีมติยกอุทธรณ์ และนายกรัฐมนตรีนายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) มีคำสั่งยกอุทธรณ์ตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ แต่ในคดีอาญาศาลได้พิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเมื่อคดีอาญาศาลได้มีคำพิพากษายกฟ้อง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีความผิดตามข้อกล่าวหา จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษไล่ออกจากราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ภายหลังจากผู้อำนวยการกองรับเรื่องราวร้องทุกข์ได้รับเรื่องร้องเรียน สำนักงาน ป.ป.ช. และคณะร่วมกับสารวัตรสืบสวนตำรวจภูธรจังหวัดพิจิตรจึงได้วางแผนจับกุมผู้ฟ้องคดีตามที่บริษัทผู้รับจ้างได้ร้องทุกข์ต่อสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองพิจิตร โดยนำธนบัตรฉบับละ ๑,๐๐๐ บาท จำนวน ๘๒ ฉบับ รวมเป็นเงิน ๘๒,๐๐๐ บาท เป็นค่าใช้จ่ายในการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการตรวจสอบการทำงานของผู้รับจ้าง ซึ่งเกินกว่าที่กำหนดในสัญญาจ้าง และนายช่างโครงการที่ปฏิบัติหน้าที่แทนผู้ฟ้องคดีให้ถ้อยคำว่า ค่าใช้จ่ายตามสัญญา นอกเหนือจากที่ผู้รับจ้างจัดหาไว้ให้แล้วไม่ควรจะเกินเดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ ยังปรากฏหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้เขียนบันทึกเบิกค่าใช้จ่ายในการเลี้ยงรับรองแขกผู้ใหญ่รวมทั้งทำบุญเลี้ยงปีใหม่จากผู้รับจ้าง อันเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น จึงน่าเชื่อได้ว่าการที่ผู้รับจ้างต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นจำนวนเงินที่สูงเกินจริง เกิดจากการเรียกร้องของผู้ฟ้องคดี มิใช่เกิดจากผู้รับจ้างเป็นผู้เสนอจำนวนเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามที่ผู้ฟ้องคดีกล่าวอ้าง เพราะหากผู้รับจ้างไม่จ่ายเงินตามจำนวนดังกล่าว ย่อมเป็นที่คาดหมายได้ว่าการดำเนินงานตามสัญญาจ้างจะมีปัญหาอุปสรรคจากการควบคุมงานก่อสร้างของผู้ฟ้องคดีได้ การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินจากผู้รับจ้างเกินกว่าจำนวนเงินที่เหมาะสมและจำเป็นสำหรับใช้จ่ายเป็นค่าบริหารจัดการโครงการแทนบริษัทผู้รับจ้าง และนำไปเป็นประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่ปรากฏพยานหลักฐานว่าผู้ฟ้องคดีได้คืนเงินที่เหลือจากการใช้จ่ายในแต่ละเดือนให้แก่ผู้รับจ้าง หรือนำเงินไปจ่ายให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ร่วมปฏิบัติงานกับผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด อันถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น แม้ในคดีอาญาศาลได้พิพากษายกฟ้องก็ไม่เป็นการตัดอำนาจของผู้บังคับบัญชาที่จะดำเนินการทางวินัยกับผู้ฟ้องคดี เนื่องจากการดำเนินการทางวินัยนั้น กฎหมายกำหนดหน้าที่และวิธีการสอบสวนไว้เป็นส่วนหนึ่งต่างหากจากการดำเนินคดีอาญา เมื่อพฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ได้ใช้เหตุผลเดียวกันในการพิจารณาคำอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีแล้วมีมติให้ยกอุทธรณ์ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๕ มีคำสั่งให้ยกอุทธรณ์ จึงเป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้วเช่นกัน พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๒๖/๒๕๕๖)

๓.๓ การพิจารณาความผิดตามที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ชี้มูล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๔ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการต้องหาคดีอาญา

๓.๔.๑ กรณีข้าราชการตำรวจถูกร้องทุกข์กล่าวโทษว่าต้องหาคดีอาญาในความผิดฐานร่วมกันหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น กระทำด้วยประการใด ๆ ให้ผู้อื่นปราศจากเสรีภาพในร่างกาย และเป็นเจ้าพนักงานละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ และอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องในคดีอาญา

การใช้อำนาจสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการเป็นการใช้ดุลพินิจตามพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนว่ามีมูลเหตุเพียงพอที่จะสั่งฟ้องได้หรือไม่ มิใช่เป็นการตัดสินว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิด และมีได้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้กรณีการสอบสวนวินัยในกรณีเดียวกันจะต้องผูกพันตามผลคดีอาญาแต่อย่างใด ดังนั้น การที่ ก.ตร. มีมติให้เพิ่มโทษเป็นสั่งปลดผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจออกจากราชการ และผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๒ มีคำสั่งให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการภายหลังจากที่พนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีกับพวกในความผิดที่มีการกล่าวหาว่าผู้ฟ้องคดีนำหมายจับของศาลไปจับกุมตัวผู้ร้องทุกข์แล้วมิได้นำตัวส่งเจ้าพนักงานตำรวจผู้มีหน้าที่ แต่ได้หน่วงเหนี่ยวและเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดให้มีการเจรจาระหว่างลูกหนึ่กับเจ้าหน้าที่ในมูลหนี้ทางแพ่งโดยลูกหนึ่ไม่เต็มใจและต้องยอมออกเช็คชำระหนี้ให้แก่เจ้าหน้าที่จึงได้รับการปล่อยตัวไปนั้น จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีรับราชการตำรวจได้ถูกนางสาว ส. แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนว่าผู้ฟ้องคดีได้ร่วมกับพวคนำตัวผู้ร้องทุกข์กับบุตรชายไปหน่วงเหนี่ยวกักขังไว้ในรถยนต์ และเรียกร้องให้พี่ชายของผู้ร้องทุกข์ส่งจ่ายเช็คเพื่อชำระหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ของผู้ร้องทุกข์ โดยผู้ฟ้องคดีกับพวกได้แสดงว่ามีหมายจับของศาล พี่ชายของผู้ร้องทุกข์จึงยินยอมจ่ายเช็คให้พนักงานสอบสวนรับแจ้งคดีไว้และทำการสอบสวนเป็นคดีอาญา พร้อมทั้งรายงานผู้บังคับบัญชาตามลำดับ ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดฉะเชิงเทรา มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี ต่อมา อัยการจังหวัดฉะเชิงเทราได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีกับพวก คณะกรรมการสอบสวนและผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๒ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑)

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยฐานประพฤติตนไม่สมควร ไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัด ต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของข้าราชการตำรวจ จึงมีคำสั่งลงทัณฑ์กักขังผู้ฟ้องคดีที่กำหนด ๑๕ วัน และได้ส่งเรื่องให้ ก.ตร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณา แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ พิจารณาแล้ว เห็นว่า พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีมีลักษณะเป็นการนำหมายจับเป็นเครื่องมือในการจับกุมเพื่อข่มขู่ ให้ตกลงค่าเสียหาย มิใช่ต้องการให้การดำเนินคดีเป็นไปตามขั้นตอนของกฎหมาย อันเป็นการ ส่อไปในทางแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง จึงมีมติให้ผู้ถูกฟ้องคดี ที่ ๑ เพิ่มโทษเป็นสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า คำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการขัดต่อข้อเท็จจริงในส่วนของคดีอาญาที่พนักงานอัยการ มีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ฟ้องคดีกับพวก จึงฟ้องคดีต่อศาล ขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาหรือ คำสั่งเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญาได้กำหนดความรับผิดชอบของ ผู้กระทำการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายไว้ นั่น เป็นบทบัญญัติที่ใช้บังคับกับทุกคนเพื่อรักษา ความสงบเรียบร้อยในสังคม ส่วนพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่กำหนดกรอบการปฏิบัติตนที่เหมาะสมของข้าราชการ โดยหาก ข้าราชการผู้ใดฝ่าฝืนก็จะต้องได้รับโทษวินัย บทบัญญัติของกฎหมายทั้งสองแม้ว่าจะมีลักษณะ คล้ายกัน แต่ก็มีความแตกต่างกันที่ลักษณะของความผิด บุคคลผู้อยู่ภายใต้บังคับ โทษที่จะลง รวมทั้งขั้นตอนดำเนินการเพื่อลงโทษ อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายใดกำหนดให้การดำเนินการ ในกรณีหนึ่งจะต้องฟังข้อเท็จจริงในการดำเนินการของอีกกรณีหนึ่ง เมื่อผู้ฟ้องคดีถูกร้องทุกข์ กล่าวโทษว่าต้องหาคดีอาญา และถูกดำเนินการทางวินัยเนื่องจากเหตุเดียวกัน การใช้อำนาจสั่งไม่ฟ้อง ของพนักงานอัยการเป็นการใช้ดุลพินิจตามพยานหลักฐานในสำนวนการสอบสวนว่ามีมูลเหตุ เพียงพอที่จะสั่งฟ้องได้หรือไม่ มิใช่เป็นการตัดสินว่าผู้ฟ้องคดีมิได้กระทำความผิด นอกจากนี้ กรณีดังกล่าวหาได้มีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้กรณีการสอบสวนวินัยในกรณีเดียวกัน จะต้องผูกพันตามผลคดีอาญาแต่อย่างใด เมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจมีอำนาจหน้าที่ในการ รักษาความสงบเรียบร้อยตามกฎหมาย และเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา การที่ ผู้ฟ้องคดีนำหมายจับของศาลไปจับกุมตัวผู้ร้องทุกข์แล้วนำตัวขึ้นรถยนต์ไปโดยมิได้นำตัว ส่งเจ้าพนักงานตำรวจผู้มีหน้าที่ในทันทีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ได้ หน่วงเหนี่ยวและเข้าไปมีส่วนร่วมในการเจรจาระหว่างลูกหนึ่กับเจ้าหนึ่ในมูลหนึ่ทางแพ่ง โดยลูกหนึ่ ไม่เต็มใจและต้องยอมออกเช็คชำระหนึ่ให้แก่เจ้าหนึ่แล้วจึงปล่อยตัวไป การกระทำของผู้ฟ้องคดี ไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย แต่มีพฤติกรรมส่อไปในทางทุจริต การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒

มีมติให้เพิ่มโทษเป็นสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะผู้รับมอบอำนาจจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) มีคำสั่งปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๗/๒๕๕๒)

๓.๔.๒ กรณีข้าราชการครูถูกกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจากผู้ปกครองนักเรียน และถูกดำเนินคดีอาญาโดยศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์มีคำพิพากษาให้จำคุก แต่ในชั้นศาลฎีกาได้มีการถอนคำร้องทุกข์

ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครูถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาเรียกรับเงินจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนได้เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน และเข้าเรียนตามโครงการ พสวท. และศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นที่พิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑^{๒๐} ลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๒ ปี และให้คืนเงินแก่ผู้ปกครองนักเรียน และต่อมาผู้ฟ้องคดีได้คืนเงินแก่ผู้ปกครองนักเรียน อันเป็นเหตุให้ผู้ปกครองนักเรียนทั้งสองรายถอนคำร้องทุกข์ นั้น แม้ในชั้นของการพิจารณาคดีอาญาจะมีการปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา แต่จากข้อเท็จจริงข้างต้นเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ตามที่ถูกร้องเรียน เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวิญญ์อย่างร้ายแรง ทั้งนี้ แม้ว่าการดำเนินการทางอาญาจะยุติลงเนื่องจากการถอนคำร้องทุกข์ แต่การดำเนินการในทางอาญากับการดำเนินการทางวินัยเป็นคนละส่วนกัน การดำเนินการทางวินัยไม่อาจยอมความกันได้ และไม่มีกฎหมายกำหนดให้การสอบสวนและการลงโทษทางวินัยต้องยุติตามผลในทางคดีอาญา รวมทั้งไม่เป็นเหตุที่จะนำมาลดหย่อนโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี การที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

^{๒๐} ประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา ๓๔๑ ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้น ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หรือบุคคลที่สาม หรือ ทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

สรุปข้อเท็จจริง

ขณะผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการครู ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงรวม ๒ กรณี คือ เรียกรับเงินจากผู้ปกครองนักเรียนโดยอ้างว่าสามารถช่วยเหลือให้นักเรียนได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่ผู้ปกครองนักเรียนต้องการได้ แต่ดำเนินการไม่สำเร็จและไม่ยอมคืนเงินให้แก่ผู้ปกครองนักเรียน จนมีการร้องทุกข์และถูกฟ้องเป็นคดีอาญา ต่อมา ภายหลังจากได้มีการถอนคำร้องทุกข์เนื่องจากเจ้าทุกข์ได้รับเงินคืนจนเป็นที่พอใจแล้ว ผู้อำนวยการสามัญศึกษา กรุงเทพมหานครมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง โดยผลการสืบสวนข้อเท็จจริงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์เรียกรับเงินจริง เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดี ผลการสอบสวนสรุปว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดตามที่ถูกกล่าวหา อ.ก.ค.ศ. จึงมีมติให้ลงโทษไล่ออกจากราชการผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) มีมติยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาล ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อมีกรณีที่ผู้ฟ้องคดีถูกกล่าวหาว่าเรียกรับเงินจากผู้ปกครองนักเรียนโดยอ้างว่าจะช่วยเหลือให้เข้าเรียนในโรงเรียนที่ต้องการได้ แต่ดำเนินการไม่สำเร็จและไม่ยอมคืนเงินจำนวนดังกล่าว อันเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง โดยได้ดำเนินการตามที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดไว้ ต่อมา คณะกรรมการสอบสวนได้รวบรวมพยานหลักฐานและได้ประชุมจนมีมติว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง นั้น แม้ผู้ฟ้องคดีจะปฏิเสธว่ามีได้มีพฤติการณ์เรียกรับเงินจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนได้เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน และเข้าเรียนตามโครงการ พสวท. ตามข้อกล่าวหาทั้งสองกรณีก็ตาม แต่การที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นที่พิพากษาว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๔๑ ลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๒ ปี และให้คืนเงินแก่ผู้ปกครองนักเรียน และต่อมาผู้ฟ้องคดีและสามีผู้ฟ้องคดีได้คืนเงินแก่ผู้ปกครองนักเรียนดังกล่าว อันเป็นเหตุให้ผู้ปกครองนักเรียนทั้งสองรายถอนคำร้องทุกข์ จึงเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ตามที่ถูกร้องเรียนกล่าวหา เป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์พิพากษาจำคุกผู้ฟ้องคดี เนื่องจากพยานที่ผู้ร้องเรียนนำสืบนั้นเป็นเท็จนั้น ผู้ฟ้องคดีก็ชอบที่จะยกเป็นข้อต่อสู้ต่อศาลยุติธรรมซึ่งมีอำนาจพิจารณาในขณะนั้น และการดำเนินการในทางอาญากับการดำเนินการทางวินัยเป็นคนละส่วนกัน การดำเนินการทางวินัยไม่อาจยกความกันได้ และไม่มีความหมายกำหนดให้การสอบสวนและการลงโทษทางวินัยต้องยุติตามผลในทางคดีอาญา รวมทั้งไม่เป็นเหตุที่จะนำมา

ลดหย่อนโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี ฉะนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งลงโทษไล่ออกผู้ฟ้องคดี ออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาเห็นชอบ ตามมติของ อ.ก.ค.ศ. วิสามัญ เกี่ยวกับการอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ในการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลปกครองนั้น นอกจากศาลมีอำนาจ แสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสมแล้ว การที่คู่กรณีอ้างความได้เปรียบในด้านกฎหมาย ของคู่กรณีอีกฝ่าย ก็เป็นดุลพินิจของศาลที่จะยกข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องในคดีขึ้นพิจารณาวินิจฉัย เองได้ โดยยึดหลักความยุติธรรมและเป็นธรรมอย่างเสมอภาค สำหรับข้ออ้างในอุทธรณ์ที่ขอให้ ศาลปกครองสูงสุดเปรียบเทียบคดีนี้กับคดีของผู้อำนวยการโรงเรียนสตรีนนทบุรี นั้น เป็นข้อเท็จจริง ที่มีได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น และกรณีไม่ได้เป็นปัญหาอันเกี่ยวกับ ความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือปัญหาเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อาจ ยกข้อเท็จจริงดังกล่าวขึ้นอ้างได้ในชั้นอุทธรณ์ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสอง แห่งระเบียบฯ ว่าด้วย วิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๗๗/๒๕๕๒)

๓.๕ การลงโทษทางวินัยแก่ผู้บังคับบัญชากรณีไม่ควบคุมการปฏิบัติงานของ ผู้ใต้บังคับบัญชา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๖ การพิจารณาสั่งการของผู้มีอำนาจ ภายหลังการสอบสวนของคณะกรรมการ สอบสวนทางวินัยแล้วเสร็จ

การดำเนินการเพื่อพิจารณาออกคำสั่งลงโทษทางวินัยแก่ข้าราชการ หากมีเหตุ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง หรือมีเหตุ แห่งความไม่เป็นกลางในทางเนื้อหา หรือโดยสภาพภายในของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการ ที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครอง เป็นการพิจารณาทางปกครองที่ไม่ชอบ ด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

เมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีรับราชการ ตำแหน่งนักบริหารทั่วไป ระดับ ๖ สังกัดกองกิจการ สภาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) นายกองัดการการบริหารส่วนจังหวัด เชียงราย (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี กรณีมีผู้ชี้ชื่อว่า “ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย” ส่งหนังสือสนทนาร้องเรียนว่า

ผู้ฟ้องคดีใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยไม่ชอบ คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดจริงควรได้รับโทษปลดออกจากราชการ คณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวน ต่อมา คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย (ก.จ.จ. เชียงราย) มีมติลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงยื่นอุทธรณ์คำสั่งต่อคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔) แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ และเห็นว่าคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหาย จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ชดใช้ค่าเสียหายอันเกิดจากการออกคำสั่งดังกล่าว และให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

หลังจากที่คณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงได้สอบสวนพิจารณาและเห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง กรณีใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยมิได้อาศัยอยู่เป็นประจำในบ้านเช่าพิพาท โดยเสนอให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ คณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ ซึ่งมีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ในฐานะประธานและทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุม ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง จึงเสนอเรื่องพร้อมความเห็นไปยัง ก.จ.จ. เชียงราย ซึ่งในการประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย มีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุม ได้พิจารณาและมีมติเห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ตามความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ ต่อมา เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติ ก.จ.จ. เชียงราย ดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ต่อ ก.จ.จ. เชียงราย และในการประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย ซึ่งมีนาย ศ. รองผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย และทำหน้าที่เป็นประธานในการประชุมเช่นเดียวกัน ได้มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี กรณีจึงเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมของนาย ศ. ทั้งในคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ และใน ก.จ.จ. เชียงราย เป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ควบคุมการประชุมและพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดี ทั้งในขั้นตอนการพิจารณาเสนอความเห็นโดยคณะอนุกรรมการ การพิจารณาและมีมติเห็นชอบให้สั่งลงโทษและการพิจารณาวินิจฉัยยกอุทธรณ์โดย ก.จ.จ. เชียงราย จึงเป็นกรณีที่มีเหตุแห่งความไม่เป็นกลาง

ในทางรูปแบบหรือโดยสภาพภายนอกของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครองและไม่ชอบตามข้อ ๖๘ วรรคสี่^{๒๐} ของประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ และข้อ ๗๐ วรรคสี่ ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงราย เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวนการลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๕ นอกจากนั้น ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าในการพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีไม่ได้มีการพิจารณาถึงพยานหลักฐานที่สนับสนุนข้อกล่าวหา หรือที่โต้แย้งหักล้างข้อกล่าวหาแต่อย่างใดทั้งสิ้น คงมีเพียงนาย ศ. ซึ่งทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมได้กล่าวว่าการขอเบิกค่าเช่าบ้านของผู้ฟ้องคดีเป็นการปกปิดผู้บังคับบัญชาและเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง และรวบรัดตัดความให้ที่ประชุมยกมือลงมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัย และการให้ออกจากราชการที่เสนอให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และรีบปิดประชุม

^{๒๐} ประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔

ข้อ ๖๘ ภายใต้งบับวรรคสองแห่งข้อนี้ ข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้นายกองการบริหารส่วนจังหวัดสั่งลงโทษ ปลดออก หรือไล่ออกตามความร้ายแรงแห่งกรณี ถ้ามีเหตุอันควรลดหย่อนจะนำมาประกอบการพิจารณาได้แต่ห้ามมิให้ลงโทษต่ำกว่าปลดออก

ในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนที่แต่งตั้งตามข้อ ๒๒ วรรคสาม หรือนายกองการบริหารส่วนจังหวัด แล้วแต่กรณี เห็นว่าข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดผู้ใดกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง สมควรลงโทษปลดออกหรือไล่ออก ให้นายกองการบริหารส่วนจังหวัดเสนอคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อส่งเรื่องให้คณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ ซึ่งผู้นั้นสังกัดอยู่พิจารณาให้ความเห็นเสนอ และเมื่อคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติเป็นประการใด ให้นายกองการบริหารส่วนจังหวัดสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

ผู้ใดถูกลงโทษปลดออกตามข้อนี้ ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญเสมือนว่าผู้นั้นลาออกจากราชการ

คณะกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการตามวรรคสอง ต้องไม่เป็นกรรมการในคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ตามข้อ ๒ ของมาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับสิทธิการอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ และให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

- (๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดหรือหัวหน้าส่วนราชการในจังหวัดที่เห็นสมควร
- (๒) นายอำเภอหรือหัวหน้าส่วนราชการหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ปฏิบัติหน้าที่ในจังหวัด
- (๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารหรือข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- (๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานบุคคลหรือเป็นผู้มีประสบการณ์การทำงานทางวินัย

คณะกรรมการตามวรรคสี่ ให้มีกรรมการตาม (๑) และ (๒) ฝ่ายหนึ่ง กรรมการตาม (๓) ฝ่ายหนึ่ง และกรรมการตาม (๔) ฝ่ายหนึ่ง จำนวนฝ่ายละเท่าๆ กัน

หลักเกณฑ์และวิธีการตั้งคณะกรรมการตามวรรคสี่ ให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดกำหนด

หลังจากที่หัวหน้าสำนักปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงรายชี้แจงขั้นตอนการออกคำสั่งตามมติดังกล่าว กรณีจึงเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ของนาย ศ. ซึ่งมีส่วนร่วมในการเป็นประธานการประชุมเพื่อพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีทุกชั้นตอน ทั้งในการพิจารณาเสนอความเห็น การพิจารณาเห็นชอบให้สั่งลงโทษ และการวินิจฉัยยกอุทธรณ์ รวมทั้งการให้ข้อมูล ความเห็น หรือการดำเนินการใดๆ ในที่ประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย ในลักษณะที่เป็นการปกป้องความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการที่ตนเองเคยทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมมาก่อน อันทำให้เกิดผลในทางลบต่อผู้ฟ้องคดี ถือเป็น การพิจารณาทางปกครองของคณะกรรมการที่มีเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการ ซึ่งมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลางหรือมีเหตุแห่งความไม่เป็นกลางในทางเนื้อหา หรือโดยสภาพภายในของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครอง อันเป็นการพิจารณาทางปกครองที่ไม่ชอบ ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งนำมาบังคับใช้ตามมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง^{๒๓} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว นอกจากนี้ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

^{๒๒-๒๓} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๑๖ ในกรณีมีเหตุอันใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่หรือกรรมการผู้นั้น จะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๔} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๕ ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดแต่ละแห่ง ให้มีคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดคณะหนึ่ง ประกอบด้วย

(๑) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

(๒) หัวหน้าส่วนราชการประจำจังหวัดจำนวนสามคนจากส่วนราชการในจังหวัดนั้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศกำหนดว่าเป็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคล ผู้ว่าราชการจังหวัดจะประกาศเปลี่ยนแปลงการกำหนดส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเมื่อใดก็ได้

(๓) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวนสี่คน ประกอบด้วย นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดคัดเลือกจำนวนหนึ่งคน ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้แทนข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดซึ่งคัดเลือกกันเองจำนวนหนึ่งคน

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งคัดเลือกจากบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานท้องถิ่น ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านระบบราชการ ด้านการบริหารและการจัดการหรือด้านอื่นที่จะเป็นประโยชน์แก่การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกรรมการทั้งหมดรวม ๑๒ คน แต่ในการประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย ที่พิจารณาเรื่องวินัยของผู้ฟ้องคดี มีกรรมการมาประชุมจำนวน ๙ คน โดยในจำนวนผู้มาประชุมมีผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสีย รวมทั้งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย ที่ถูกผู้ฟ้องคดีคัดค้านรวมอยู่ด้วย ที่ประชุมจึงให้บุคคลทั้งสามออกจากที่ประชุม ทำให้มีกรรมการเหลืออยู่ในที่ประชุมเพื่อร่วมพิจารณาเพียง ๖ คน เมื่อการทำหน้าที่ของนาย ศ. ในฐานะประธานกรรมการ ไม่ชอบด้วยกฎหมายอีกคนหนึ่ง จึงคงเหลือจำนวนกรรมการที่ทำหน้าที่โดยชอบเพียง ๕ คน ซึ่งเป็นจำนวนที่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทำให้การประชุมครั้งดังกล่าวของ ก.จ.จ. เชียงราย มีจำนวนกรรมการไม่ครบองค์ประชุมตามมาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มติของ ก.จ.จ. เชียงราย ที่เห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมทั้งคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว และมติ ก.จ.จ. เชียงราย ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดียอมเป็นคำสั่งและมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย และเมื่อผู้ฟ้องคดียื่นอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ว่ามติ ก.จ.จ. ดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยเห็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และ ก.จ.จ. เชียงรายดำเนินการทางวินัยโดยชอบตามมาตรฐานทั่วไปและชอบด้วยกฎหมายแล้วนั้น จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกัน คำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความเสียหายที่ต้องถูกปลดออกจากราชการ จึงถือเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะหน่วยงานของรัฐที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ สังกัดอยู่ จะต้องรับผิดชอบผู้ฟ้องคดีในผลแห่งละเมิดที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยการออกคำสั่งดังกล่าว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๒๐^{๒๖} แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประกอบมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง^{๒๗} แห่งพระราชบัญญัติ

^{๒๕} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๑๐ การประชุมของคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๒๖} ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

^{๒๗} พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๕ หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายในผลแห่งละเมิดที่เจ้าหน้าที่ของตนได้กระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ในกรณีนี้ผู้เสียหายอาจฟ้องหน่วยงานของรัฐดังกล่าวได้โดยตรง แต่จะฟ้องเจ้าหน้าที่ไม่ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ พินิจพิจารณาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๔ ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๔๘ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งและมติดังกล่าว มีผลบังคับ และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จ่ายเงินเดือนคืนให้แก่ผู้ฟ้องคดีตามจำนวนที่เคยได้รับ เดือนสุดท้ายก่อนที่จะถูกปลดออกจากราชการ นับแต่วันที่ถูกลดออกจากราชการจนกว่าจะได้ กลับเข้ารับราชการอีกครั้ง รวมทั้งเงินค่าตอบแทนในฐานะผู้แทนข้าราชการองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดเชียงรายใน ก.จ.จ. เชียงราย จำนวน ๑๕,๐๐๐ บาท (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๔๕- อ.๒๔๖/๒๕๕๒)

๓.๗ การเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓.๘ การสั่งลงโทษทางวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการ

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจไม่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการในช่วง วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ และวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึง วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ รวมเป็นเวลา ๑๓ วัน โดยอ้างถึงอาการเจ็บป่วย แต่ไม่ปรากฏหลักฐานใบรับรองแพทย์มาแสดงและไม่ยื่นใบลาป่วยในวันแรกที่มาปฏิบัติ ราชการนั้น เป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุอันสมควรเป็นเวลา ไม่เกิน ๑๕ วัน พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวเป็นเพียงไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบ ของทางราชการ โดยไม่ได้ยื่นใบลาป่วยในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการตามมาตรา ๙๑^{๒๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่อุทิสเวลาของตน ให้แก่ราชการโดยละทิ้งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง^{๒๕} แห่งพระราชบัญญัติ เดียวกัน ซึ่งเป็นเพียงความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง การที่ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

^{๒๔-๒๕} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๙๑ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องถือและปฏิบัติตามระเบียบและแบบธรรมเนียมของทางราชการ และ จรรยาบรรณของข้าราชการพลเรือนตามข้อบังคับที่ ก.พ. กำหนด

มาตรา ๙๒ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องอุทิสเวลาของตนให้แก่ราชการจะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำรวจ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เนื่องจากเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ รองสารวัตรป้องกันปราบปรามได้เรียกตรวจแถวข้าราชการในสังกัด ซึ่งมีหน้าที่เวรยาม ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติหน้าที่ จึงมอบหมายให้เจ้าหน้าที่ในสังกัดไปติดตามผู้ฟ้องคดีแต่ไม่สามารถติดต่อผู้ฟ้องคดีได้ ต่อมา วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีได้กลับมาปฏิบัติหน้าที่ตามปกติ แต่มิได้ยื่นใบลาตามระเบียบของทางราชการ ผู้บังคับบัญชาได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงผู้ฟ้องคดี โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่าสาเหตุที่ต้องขาดราชการเพราะมีอาการเจ็บป่วยโดยนำไปรับรองแพทย์มาแสดง แต่คณะกรรมการสอบสวนเห็นว่าจากการสอบปากคำแพทย์ซึ่งเป็นผู้ทำการรักษาผู้ฟ้องคดียืนยันว่าอาการป่วยของผู้ฟ้องคดีสามารถเดินทางไปในที่ต่างๆ ได้ ผู้ฟ้องคดียอมสามารถเดินทางมายื่นใบลาตามระเบียบได้ ประกอบกับใบรับรองแพทย์ให้ผู้ฟ้องคดีหยุดพักรักษาตัวเพียง ๑๐ วัน เท่านั้น แต่ผู้ฟ้องคดีขาดราชการถึง ๒๓ วัน พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในข้อหา ดื้อ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาทและระเบียบแบบแผนของตำรวจ เกียจคร้าน ละทิ้งหน้าที่ หรือเดินเล่อต่อหน้าที่ราชการ ตามมาตรา ๕ (๑) (ก) และ (๕)^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ และ มาตรา ๙๒ วรรคสอง^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ เห็นควรลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้บัญชาการตำรวจนครบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) จึงมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่นายกรัฐมนตรี (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) พิจารณาแล้วมีคำสั่งยกอุทธรณ์ตามมติของ ก.ตร. ผู้ฟ้องคดียอมรับว่าตนขาดราชการ

^{๑๐} พระราชบัญญัติว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗

มาตรา ๕ การกระทำผิดวินัยตำรวจนั้น ท่านให้หมายความรวมถึงการกระทำดังจะกล่าวต่อไปนี้

(๑) ดื้อ ขัดขืน หลีกเลียง หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาเหนือตนที่ชอบด้วยกฎหมาย

ฯลฯ

ฯลฯ

(ก) ไม่ประพฤติตนให้เคร่งครัดต่อมรรยาท และระเบียบแบบแผนของตำรวจ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๕) เกียจคร้าน ละทิ้ง หรือเดินเล่อต่อหน้าที่ราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๑๑} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๙๒

ฯลฯ

ฯลฯ

การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือ ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง

เกินกว่า ๑๕ วันจริง แต่ได้แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบแล้วว่ามีอาการเจ็บป่วยแล้ว และได้ยื่นใบลาป่วยตามระเบียบ แต่ผู้บังคับบัญชาไม่อนุญาตให้ลาป่วย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่เป็นธรรม จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการตามเดิม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๖๑^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑ กำหนดให้นำบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องวินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ และการอุทธรณ์มาใช้บังคับกับข้าราชการตำรวจ โดยอนุโลม ซึ่งมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ กำหนดให้ การละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง หรือละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง และข้อ ๔ (๒)^๓ ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง กำหนดว่า ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวัน และผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ ถือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏ

^๒ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๖๑ ในระหว่างที่ยังมิได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ ว่าด้วยวินัยตำรวจ พุทธศักราช ๒๔๗๗ให้นำบทบัญญัติในหมวด ๔ หมวด ๕ และหมวด ๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ มาใช้บังคับแก่เรื่องวินัยและการรักษาวินัยการออกจากราชการและการอุทธรณ์ของข้าราชการตำรวจตามพระราชบัญญัตินี้โดยอนุโลม โดยให้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ ทั้งนี้ โดยให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน หรืออำนาจหน้าที่ของผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นอำนาจหน้าที่ของ ก.ตร. หรือของผู้มีอำนาจตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัตินี้ แล้วแต่กรณี

^๓ กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๓๙) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง

ข้อ ๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงในกรณีดังต่อไปนี้ ถือเป็นกรณีความผิดที่ปรากฏชัดแจ้ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๐๙ โดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินสิบห้าวัน และผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการสืบสวนแล้วเห็นว่าไม่มีเหตุผลอันสมควรหรือมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ

ขัดแย้ง ซึ่งผู้บังคับบัญชาจะดำเนินการทางวินัยตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง หรือมาตรา ๑๐๙^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยไม่สอบสวนหรืองดการสอบสวนก็ได้

^{๓๔} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๐๙ เมื่อผู้บังคับบัญชาได้ดำเนินการทางวินัยตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะ หรือดำเนินการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๔ (๔) หรือมาตรา ๑๐๕ แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด หรือสั่งให้ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดออกจากราชการไปแล้ว ให้รายงานการดำเนินการทางวินัยหรือการสอบสวนหรือการสั่งให้ออกจากราชการต่อผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้นั้นตามลำดับจนถึงอธิบดี ในกรณีที่เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรีหรือราชบัณฑิตยสถาน ให้รายงานตามลำดับถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ทั้งนี้ ตามระเบียบว่าด้วยการรายงานการดำเนินการทางวินัยที่ ก.พ. วางไว้

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจตามมาตรา ๑๐๓ และมีตำแหน่งเหนือผู้ดำเนินการทางวินัยเห็นว่าการยุติเรื่อง การงดโทษ หรือการลดโทษที่มีใช่เป็นการลดโทษหรือลดโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะ และมีใช่เป็นการดำเนินการตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. จังหวัด เป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม ก็ให้มีอำนาจสั่งลงโทษ เพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้น ลดโทษลงเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่เบาลง งดโทษโดยให้ทำทัณฑ์บนเป็นหนังสือหรือว่ากล่าวตักเตือน หรือยกโทษให้ถูกต้องหรือเหมาะสมตามควรแก่กรณี ตลอดจนแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อความในคำสั่งเดิมให้เป็นการถูกต้องเหมาะสมได้ด้วย และในกรณีที่เห็นว่าควรดำเนินการอย่างใดเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาให้ได้รับความจริงและยุติธรรม ก็ให้มีอำนาจดำเนินการหรือสั่งดำเนินการได้ตามควรแก่กรณี ทั้งนี้ การสั่งลงโทษหรือเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้น ต้องไม่เกินอำนาจของตนตามมาตรา ๑๐๓ และการเพิ่มอัตราโทษเมื่อรวมกับอัตราโทษเดิมต้องไม่เกินอำนาจนั้นด้วย ถ้าเกินอำนาจของตนก็ให้รายงานต่อผู้บังคับบัญชาของผู้นั้นตามลำดับเพื่อให้พิจารณาดำเนินการตามควรแก่กรณี

ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาได้สั่งลงโทษหรือลดโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะหรือสั่งยุติเรื่อง งดโทษหรือสั่งลงโทษตามมาตรา ๑๐๓ หรือสั่งให้ออกจากราชการ ซึ่งมีใช่เป็นการดำเนินการตามมติของ อ.ก.พ. จังหวัด ตามมาตรา ๑๐๔ มาตรา ๑๐๕ (๔) มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ หรือมาตรา ๑๒๕ แก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไปแล้ว แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งเห็นว่ากรณีเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ก็ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรืออธิบดีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี มีอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม และมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง แต่ถ้าเป็นกรณีที่ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนตามมาตรา ๑๐๒ วรรคสาม แล้ว ก็ให้ดำเนินการตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง

ในกรณีที่อธิบดีที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งมีความเห็นขัดแย้งกับความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัด หรือความเห็นหรือมติของ อ.ก.พ. จังหวัด ตามมาตรา ๑๐๔ วรรคสอง มาตรา ๑๐๕ (๔) มาตรา ๑๐๕ มาตรา ๑๐๖ หรือมาตรา ๑๒๕ เกี่ยวกับการพิจารณาข้อเท็จจริงข้อกฎหมาย หรือการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะในทางเป็นโทษหรือเป็นคุณแก่ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใด ก็ให้ส่งเรื่องให้ อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้นั้นสังกัดอยู่พิจารณา เมื่อ อ.ก.พ. กระทรวง มีมติเป็นประการใด ให้อธิบดีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี สั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น และในกรณีที่จะต้องสั่งให้ผู้ซึ่งออกจากราชการไปแล้วกลับเข้ารับราชการตามมติของ อ.ก.พ. กระทรวง ก็ให้นำมาตรา ๑๐๗ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อได้มีคำสั่งเพิ่มโทษ ลดโทษ งดโทษ หรือยกโทษ ถ้าเพิ่มโทษเป็นสถานโทษที่หนักขึ้นหรือลดโทษเป็นสถานโทษที่เบาลง หรืองดโทษหรือยกโทษ คำสั่งลงโทษเดิมให้เป็นอันยกเลิก ถ้าลดโทษเป็นอัตราโทษที่เบาลง อัตราโทษส่วนที่เกินก็ให้เป็นอันยกเลิก ในกรณีที่คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนหรือลดขั้นเงินเดือนเป็นอันยกเลิก หรืออัตราโทษส่วนที่เกินเป็นอันยกเลิก ให้คืนเงินเดือนที่ได้ตัดหรือลดไปแล้วตามคำสั่งที่เป็นอันยกเลิก หรืออัตราโทษส่วนเกินที่เป็นอันยกเลิกนั้นให้แก่ผู้ถูกลงโทษ แต่ถ้าคำสั่งที่เป็นอันยกเลิกเป็นคำสั่งลงโทษหรือลดโทษตามกฎหมายว่าด้วยวินัยข้าราชการในส่วนราชการใดโดยเฉพาะ และผู้ถูกลงโทษหรือลดโทษที่ได้รับโทษหรือทัณฑ์นั้นไปแล้ว ก็ให้เป็นอันพับไป

กรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ และได้กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติเมื่อวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ โดยผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ยื่นใบลาป่วยแล้วในวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ นั้น การที่ผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจจะไม่อนุญาตการลา หรือจะเป็นกรณีผู้ฟ้องคดีไม่ได้ยื่นใบลาป่วยก็ตาม โดยพฤติการณ์ย่อมถือว่าผู้ฟ้องคดีได้ละทิ้งหน้าที่ราชการแล้ว ซึ่งจากหลักฐาน คือ ใบรับรองแพทย์ จำนวน ๒ ฉบับ โดยแพทย์ผู้ตรวจรักษามีความเห็นที่ผู้ฟ้องคดีป่วยเป็นโรคกล้ามเนื้อสันหลังอักเสบ ใบรับรองแพทย์ฉบับแรกให้ผู้ฟ้องคดีหยุดพักผอนตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ และใบรับรองแพทย์ฉบับที่สองให้ผู้ฟ้องคดีหยุดพักผอนตั้งแต่วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ รวม ๑๐ วัน ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการตั้งแต่วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ จึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการเพราะเหตุเจ็บป่วยโดยมีหลักฐาน คือ ใบรับรองแพทย์ จึงรับฟังได้ว่ามีเหตุผลอันสมควร แต่ในช่วงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ และวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ถึงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ รวมเป็นเวลา ๑๓ วัน ที่ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติราชการนั้น ถือเป็น การละทิ้งหน้าที่ราชการไปโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดี ละทิ้งหน้าที่ราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควรเป็นเวลาไม่เกินสิบห้าวัน พฤติการณ์แห่งการกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นเพียงไม่ถือและปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ โดยไม่ได้ยื่นใบลาป่วย ในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการตามมาตรา ๙๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน และไม่อุทิสเวลาของตนให้แก่ราชการโดยละทิ้งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๙๒ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งเป็นเพียงความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการจึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เมื่อคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่สั่งยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเช่นกัน พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และเพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ สั่งให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๙/๒๕๕๒)

เมื่ออธิบดีได้ดำเนินการทางวินัย หรือได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งและได้พิจารณาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่แล้ว ให้รายงานไปยัง อ.ก.พ. กระทรวง ซึ่งผู้ถูกดำเนินการทางวินัยสังกัดอยู่เพื่อพิจารณา ทั้งนี้ ตามกรณีที่กำหนดในระเบียบว่าด้วยการรายงานการดำเนินการทางวินัยที่ ก.พ. วางไว้

ในกรณีที่ อ.ก.พ. กระทรวง ที่ได้รับรายงานตามวรรคหนึ่งเห็นว่า การดำเนินการทางวินัยเป็นการไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสม และมีมติเป็นประการใด ให้อธิบดีสั่งหรือปฏิบัติให้เป็นไปตามนั้น

การที่ข้าราชการไม่มาปฏิบัติราชการโดยไม่ส่งใบลาตามระเบียบของทางราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวัน เนื่องจากถูกผู้บังคับบัญชาระดับสูงกระทำการล่วงละเมิดทางเพศ จนเป็นเหตุให้ได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างรุนแรงและเกิดความเครียดเรื้อรัง ทำให้เกิดปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนได้ตามปกติ ไม่อาจถือได้ว่าข้าราชการผู้นั้นกระทำผิดวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันโดยไม่มีความผิดอันสมควร

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ ระดับ ๕ สังกัดกลุ่มงานพิธีการทูต สำนักความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ต่อมา เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีจากตำแหน่งและสังกัดเดิมไปดำรงตำแหน่งที่กลุ่มงานกิจการพิเศษ สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ หลังจากผู้ฟ้องคดีย้ายมาปฏิบัติราชการที่กลุ่มงานกิจการพิเศษ ผู้ฟ้องคดีไม่ได้มาปฏิบัติหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่ได้ส่งใบลาป่วยหรือลาพักก่อนประจำปี ผู้อำนวยการสำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศจึงได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริง ผลการสอบสวนเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีมีเจตนาละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร จึงเสนอให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อดำเนินการสอบสวนเกี่ยวกับความผิดทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดีต่อไป จากนั้นผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ เนื่องจากเห็นว่าเป็นความผิดที่ปรากฏชัดแจ้งฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันเป็นเวลานานเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลสมควร ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวต่อคณะกรรมการข้าราชการฝ่ายรัฐสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ เห็นว่าเมื่อพิจารณาเหตุแวดล้อมอันเป็นเหตุให้ละทิ้งหน้าที่ราชการดังกล่าวแล้ว ผู้ฟ้องคดีไม่น่ากระทำโดยสันดานแต่เกิดจากภาวะจิตใจ การกระทำผิดครั้งนี้จึงควรได้รับการปรานีตามความเหมาะสม ฯลฯ กรณีมีเหตุผลที่ย่อนที่จะนำมาประกอบการพิจารณาลดโทษ จึงมีมติลดโทษให้แก่ผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ ตามหนังสือด่วนที่สุด ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๘ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร เรื่อง ลดโทษเป็นปลดออกจากราชการ ลงวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๔๘ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมในการพิจารณาของผู้บังคับบัญชา จึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ และให้ผู้ฟ้องคดีกลับเข้ารับราชการในตำแหน่งเดิมโดยนับอายุราชการต่อเนื่อง และไม่มีผลความผิดใดๆ ทั้งสิ้น

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อเท็จจริงรับฟังได้เป็นที่ยุติว่า มีกรณีที่เกิดขึ้นกับผู้ฟ้องคดีละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันแล้ว ปัญหาที่ต้องพิจารณาคงมีแต่เพียงว่าการละทิ้งหน้าที่ราชการของผู้ฟ้องคดีเป็นไปโดยมีเหตุผลอันสมควรหรือไม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้อ้างเหตุการณ์ขาดราชการดังกล่าวว่า เกิดจากเหตุสองประการประกอบกัน คือ กรณีผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีทั้งที่ตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติราชการในตำแหน่งเดิมมาเป็นเวลาห้าปีเศษ ผู้ฟ้องคดีตั้งใจทำงานและอุทิศเวลาให้กับงานอย่างเต็มที่จนได้รับการประเมินให้ได้รับขั้นพิเศษถึงสองครั้งและไม่เคยได้รับการลงโทษทัณฑ์ หรือถูกผู้บังคับบัญชาในสายงานตำหนิหรือตักเตือนแต่ประการใด และเมื่อย้ายมาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งใหม่แล้ว ผู้บังคับบัญชาก็ไม่ได้มอบหมายงานให้ทำอย่างเป็นกิจจะลักษณะ และกรณีผู้ดำรงตำแหน่งประธานสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้นและเป็นประธานรัฐสภา (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) โดยตำแหน่ง ปฏิบัติต่อผู้ฟ้องคดีในลักษณะที่ไม่เหมาะสม (ล่วงละเมิดทางเพศผู้ฟ้องคดี) หลายประการ เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีถูกบุคคลอื่นครหาจนทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความอับอาย สาเหตุทั้งสองประการดังกล่าวทำให้ผู้ฟ้องคดีเกิดความเครียดเรื้อรังจนป่วย และเสียขวัญกำลังใจในการทำงานเป็นเหตุให้ขาดราชการอยู่เนือง ๆ และเป็นเหตุให้ขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวัน นั้น พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งย้ายผู้ฟ้องคดีโดยมิได้ชี้แจงให้ผู้ฟ้องคดีเข้าใจว่ามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้มีความสามารถสูง ความรู้ดี และภาษาดีไปทำงานที่สำนักองค์การรัฐสภาระหว่างประเทศ อันจะทำให้ผู้ฟ้องคดีมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถได้อย่างเต็มที่และจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการมากกว่า อาจเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเสียขวัญและกำลังใจในการทำงานได้ แต่ไม่น่าเชื่อว่าการกระทำของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ดังกล่าวจะเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีเกิดความเครียดถึงขนาดที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตจนไม่อาจมาปฏิบัติราชการได้อย่างสม่ำเสมอ ต้องขาดราชการอยู่เนือง ๆ และขาดราชการติดต่อในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวันในที่สุด แต่กรณีที่ว่าถูกผู้บังคับบัญชาในระดับสูงกระทำการล่วงละเมิดทางเพศผู้ฟ้องคดีโดยอาศัยโอกาสจากการโทรศัพท์เรียกให้ผู้ฟ้องคดีนำภาพถ่ายเกี่ยวกับการเดินทางไปราชการไปให้ ซึ่งถือว่าเป็นการสั่งให้ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติงานในหน้าที่ และต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ติดตามผู้บังคับบัญชาดังกล่าวได้นำความข้อนี้ไปบอกเล่าให้บุคคลต่าง ๆ ฟังจนกระทั่งมีการซุบซิบนินทากันในหมู่ข้าราชการรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา นั้น หากเป็นความจริงย่อมทำให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างรุนแรงและเกิดความเครียดโดยมีพักต้องสงสัย และความเครียดที่เกิดขึ้นทุกวันที่ไปปฏิบัติราชการเนื่องจากเกรงว่าจะถูกผู้บังคับบัญชาในระดับสูงดังกล่าวเรียกไปใช้งานและอาศัยโอกาสจากการนั้นกระทำการล่วงละเมิดทางเพศตนอีก และจากความอับอายเพื่อนร่วมงาน เมื่อนานวันเข้าก็ย่อมจะสะสมเป็นความเครียดเรื้อรัง ทำให้เกิดอาการทางร่างกาย

และทางจิตใจ ความข้อนี้วิญญูชนทุกคนซึ่งเคยประสบความเครียดอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันย่อมคาดเห็นได้โดยไม่ต้องเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญแต่อย่างใด ซึ่งจากการประมวลข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานต่างๆ ในสำนวนคดี เชื่อได้ว่ามีกรณีของผู้บังคับบัญชาระดับสูง กระทำการล่วงละเมิดทางเพศผู้ฟ้องคดี และต่อมาได้มีผู้นำความข้อนี้ไปบอกเล่าให้บุคคลต่างๆ ฟัง จนกระทั่งมีการซุบซิบนิทนากันในหมู่ข้าราชการรัฐสภา สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีได้รับความกระทบกระเทือนทางจิตใจอย่างรุนแรงและเกิดความเครียดเรื้อรัง และต้องตกอยู่ในความเครียดเรื้อรังจนมีปัญหาด้านสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการของตนได้ตามปกติ และการที่ผู้ฟ้องคดีไม่มาปฏิบัติราชการโดยไม่ส่งใบลาตามระเบียบของทางราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเกินกว่าสิบห้าวันเป็นเพราะเหตุและผลอันเกิดจากเหตุดังกล่าวจริง กรณีจึงไม่อาจจะถือว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และเมื่อไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้กระทำความผิดวินัยฐานดังกล่าว การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการฐานละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้ลดโทษจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งให้ลดโทษผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกเป็นปลดออกจากราชการ ตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ดังกล่าว จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และเพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ลดโทษให้ผู้ฟ้องคดีจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ ทั้งนี้ ให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่ออกคำสั่ง และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ บรรจุผู้ฟ้องคดีเข้ารับราชการเป็นข้าราชการรัฐสภาสามัญและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งและระดับที่ไม่ต่ำกว่าเดิม และคืนสิทธิประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีพึงมีพึงได้ทั้งปวงหากไม่ถูกปลดออกจากราชการในระหว่างเวลาที่ถูกปลดออกจากราชการให้แก่ผู้ฟ้องคดี โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๓๕/๒๕๕๑)

๓.๙ การสั่งลงโทษทางวินัยกรณีข้าราชการไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความอดุสาหะ เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการ และประมาทเลินเล่อในหน้าที่ราชการ

๓.๙.๑ กรณีหัวหน้าฝ่ายท่าอากาศยานของกรมการขนส่งทางอากาศ เพิกเฉยปล่อยให้มีการลักลอบขูดดินในบริเวณท่าอากาศยานที่ตนมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบดูแล

ผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารท่าอากาศยานของกรมการขนส่งทางอากาศซึ่งมีหน้าที่ดูแล ซ่อมแซม บำรุงรักษาอาคารสถานที่ของท่าอากาศยาน เมื่อได้รับแจ้งเหตุว่ามีการลักลอบขูดดินในบริเวณท่าอากาศยาน ย่อมมีหน้าที่จะต้องตรวจสอบว่าการขูดดินดังกล่าวชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อปรากฏว่าไม่ได้ทำการตรวจสอบเพื่อหา

ข้อเท็จจริงตามที่ได้รับแจ้งเหตุจนเป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย จึงเป็นการเพิกเฉยไม่เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาสถานที่ตามหน้าที่ที่มีอยู่ และถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทปราศจากความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นพึงจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารของท่าอากาศยาน การที่อธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศมีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ๕% เป็นเวลาสองเดือน จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

กรมการขนส่งทางอากาศ (กรมการบินพาณิชย์ เดิม) ได้ว่าจ้างบริษัท ซ. ทำการก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ โดยอธิบดีกรมการขนส่งทางอากาศ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ได้แต่งตั้งผู้อำนวยการท่าอากาศยานเป็นคณะกรรมการตรวจรับงานจ้าง แต่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารท่าอากาศยานไม่ได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ใด ๆ ในระหว่างการก่อสร้าง มีผู้รายงานต่อผู้ฟ้องคดีว่ามีการลักลอบขุดดินในบริเวณท่าอากาศยานฯ แต่ผู้ฟ้องคดีก็ได้ดำเนินการใด ๆ ภายหลังมีผู้ร้องเรียนว่ามีการลักลอบขุดดินในที่ราชพัสดุบริเวณท่าอากาศยานฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการสืบสวนข้อเท็จจริง ซึ่งได้ข้อสรุปว่าในระหว่างการก่อสร้างนำเชื่อว่า บริษัท ซ. ได้ลักลอบขุดดินในที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบดูแลของท่าอากาศยานฯ เป็นเหตุให้ทางราชการได้รับความเสียหาย และในช่วงที่มีการขุดดินนั้น ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารซึ่งมีหน้าที่ต้องรับผิดชอบดูแลสถานที่ของท่าอากาศยานฯ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงผู้ที่เกี่ยวข้องรวมถึงผู้ฟ้องคดีด้วย โดยคณะกรรมการสอบสวนฯ เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ควรลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นเวลาสองเดือน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฯ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษต่อปลัดกระทรวงคมนาคม (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่สั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลาสองเดือน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิเคราะห์จากหน้าที่ของฝ่ายบริหารท่าอากาศยานตามคำสั่งของกรมการบินพาณิชย์ ที่ ๓๐๒/๒๕๒๘ ประกอบบันทึกสรุปการจัดทำแผนอัตรากำลัง ๓ ปี ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๓ - ๒๕๓๕ และตามหนังสือที่ คค ๐๕๐๑/ว ๑๖๔ เรื่อง อำนาจหน้าที่ของหัวหน้าฝ่ายบริหารท่าอากาศยานแล้ว เห็นว่าฝ่ายบริหารท่าอากาศยานมีหน้าที่รับผิดชอบงานหลายด้าน รวมทั้งการดูแล ซ่อมแซม บำรุงรักษาวัสดุครุภัณฑ์ อาคารสถานที่ และยานพาหนะของท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหารจึงมีหน้าที่ดูแลอาคารสถานที่ของ

ท่าอากาศยานฯ เมื่อปรากฏว่ามีการขุดดินในบริเวณท่าอากาศยานฯ แม้การขุดในบริเวณท่าอากาศยานฯ เกิดขึ้นในขณะที่มีการก่อสร้างตามสัญญาจ้างก่อสร้างโครงการพัฒนาท่าอากาศยานสุราษฎร์ธานี ก็ตาม ผู้ฟ้องคดีก็ยังคงมีหน้าที่ในการดูแลอาคารสถานที่ของท่าอากาศยานฯ อยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะมีการทำสัญญาจ้างให้มีการก่อสร้างในบริเวณท่าอากาศยานหรือไม่ และหน้าที่ดังกล่าว มิได้สิ้นสุดลงตามสัญญาจ้างก่อสร้างตามที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจแต่อย่างใด นอกจากนี้ การที่ผู้ฟ้องคดี รับว่าได้รับแจ้งจากผู้ใต้บังคับบัญชาว่า มีการลักลอบขุดดินในบริเวณท่าอากาศยานฯ ดังกล่าว ซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องตรวจสอบให้ได้ความว่าการขุดดินดังกล่าว ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทำการตรวจสอบเพื่อหาข้อเท็จจริงดังกล่าว จึงเป็นการเพิกเฉย ไม่เอาใจใส่ระมัดระวังรักษาสถานที่ของท่าอากาศยานฯ ตามหน้าที่ที่มีอยู่ และถือว่าเป็นการกระทำ ที่ปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นผู้ฟ้องคดีต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ในฐานะหัวหน้าฝ่ายบริหารของท่าอากาศยานฯ อีกทั้งไม่ปรากฏว่าความเห็นของคณะกรรมการ สอบสวนฯ เป็นการใช้ดุลพินิจโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฯ ที่เห็นว่าผู้ฟ้องคดีกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรงตามมาตรา ๘๔ วรรคหนึ่ง^{๓๕} แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ในฐานะ ผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีจึงมีอำนาจสั่งลงโทษทางวินัยดังกล่าวตามข้อ ๔^{๓๖} ของกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน ดังนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลาสองเดือนตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนฯ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๙๔/๒๕๕๒)

^{๓๕} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๘๔ ข้าราชการพลเรือนสามัญต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความสุจริตเอาใจใส่ระมัดระวังรักษาประโยชน์ของทางราชการและต้องไม่ประพฤติผิดในหน้าที่ราชการ

ฯลฯ

ฯลฯ

^{๓๖} กฎ ก.พ. ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๓๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ว่าด้วยอำนาจการลงโทษภาคทัณฑ์ ตัดเงินเดือน หรือลดขั้นเงินเดือน

ข้อ ๔ หัวหน้าส่วนราชการที่สูงกว่ากอง ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการพลเรือนสามัญผู้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง มีอำนาจสั่งลงโทษภาคทัณฑ์หรือตัดเงินเดือนครั้งหนึ่งไม่เกิน ๕ % และเป็นเวลาไม่เกินสองเดือน

๔. กรณีเกี่ยวกับการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย

๔.๑ การกำหนดความผิดในการลงโทษ กรณีคณะกรรมการสอบสวนได้ดำเนินการโดยชอบแล้ว

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๔.๒ กฎหมายเฉพาะมิได้กำหนดระยะเวลาในการพิจารณาอุทธรณ์

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

บทที่ ๓๕

คดีปกครองเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์และสวัสดิการ ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๑. กรณีเกี่ยวกับค่าเช่าบ้านข้าราชการ

๑.๑ ผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ

๑.๑.๑ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งโอนมาเป็น ข้าราชการพลเรือน

การรับราชการไม่ว่าจะสังกัดราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือ ราชการส่วนท้องถิ่น ย่อมต้องถือว่าเป็นการรับราชการทั้งสิ้น ดังนั้น เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญซึ่งรับราชการครั้งแรกในเขตท้องที่กรุงเทพมหานครโอนไปรับราชการในสังกัดของราชการส่วนท้องถิ่น และต่อมาได้โอนกลับมารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญอีกครั้ง แต่เป็นคนละท้องที่กับท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก จึงถือได้ว่าข้าราชการดังกล่าวได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ และเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกา ค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนิติกร ๖ว กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ เริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๔ ในสังกัดกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อยู่ในเขตท้องที่กรุงเทพมหานคร ต่อมา เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ โอนไปรับราชการในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลสาละวิน อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม จากนั้นได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลขยาย อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และเมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๑ ได้โอนกลับมาเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๔ เรือนจำกลางอุดรธานี รักษาการในตำแหน่งนิติกร ๔ กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ ต่อมา

เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ ผู้ฟ้องคดีได้เสนอเรื่องขอใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านตามพระราชกฤษฎีกา ค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ต่ออธิบดีกรมราชทัณฑ์ (ผู้ถูกฟ้องคดี) และได้รับการพิจารณา อนุมัติให้ได้รับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านมาโดยตลอด จากนั้นผู้ฟ้องคดีขอเปลี่ยนแปลงการใช้สิทธิ เบิกค่าเช่าบ้านจากการเบิกเงินค่าเช่าบ้านเป็นการกู้ยืมเงินเพื่อซื้อบ้าน เนื่องจากผู้ฟ้องคดี ได้ทำสัญญากู้เงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์เพื่อซื้อบ้านที่อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ผู้ถูกฟ้องคดีจึงมีหนังสือหารือกรมบัญชีกลาง ซึ่งกรมบัญชีกลางได้ตอบข้อหารือว่า เมื่อเริ่มรับราชการ ครั้งแรกผู้ฟ้องคดีมีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือน ต่อมา ผู้ฟ้องคดีโอนไปรับราชการที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น สถานภาพการเป็นข้าราชการพลเรือนจึงสิ้นสุดลง และเปลี่ยนเป็นพนักงาน ส่วนท้องถิ่น การที่ผู้ฟ้องคดีได้โอนมารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนที่กรมราชทัณฑ์ อำเภอ เมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ถือว่าเริ่มมีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนใหม่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อยังไม่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ จึงยังไม่เกิดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้าน ข้าราชการ กองคลัง กรมราชทัณฑ์ จึงแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าไม่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ จากทางราชการ ตามมาตรา ๔ ประกอบกับมาตรา ๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ พร้อมทั้งส่งเอกสารการขอใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านคืนแก่ผู้ฟ้องคดี ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์ คำสั่งระงับสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านต่อผู้ถูกฟ้องคดี และได้รับแจ้งผลการพิจารณาว่าผู้ฟ้องคดี ไม่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้สั่งการทำหนังสือกองคลัง กรมราชทัณฑ์ ลงวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๗ เห็นชอบตามที่กองคลังเสนอให้ระงับการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านพร้อมกับ เรียกเงินค่าเช่าบ้านจำนวน ๘๒,๓๐๐ บาท ที่ผู้ฟ้องคดีได้เบิกไปตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ คืน ผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์คำสั่งเรียกคืนเงินค่าเช่าบ้านพร้อมกับ ขอทุเลาการบังคับตามคำสั่งดังกล่าวต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่ผู้ถูกฟ้องคดีมิได้พิจารณาอุทธรณ์ของ ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าคำสั่งเรียกคืนเงินค่าเช่าบ้านของผู้ถูกฟ้องคดีไม่ชอบด้วย กฎหมาย เนื่องจากพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ ประกอบกับพระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มิได้มีบทบัญญัติว่า ผู้ที่จะมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านจะต้องมีสถานภาพ การเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญอย่างต่อเนื่องโดยตลอด อีกทั้งให้ถือเวลาราชการของผู้ที่โอนมา ในขณะที่เป็นข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่นอื่นนั้นเป็นเวลาราชการของข้าราชการพลเรือน สมัญด้วย จึงฟ้องคดีต่อศาลขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ระงับสิทธิการเบิกค่าเช่าบ้าน และสั่งเรียกคืนเงินค่าเช่าบ้านจำนวน ๘๒,๓๐๐ บาท และให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ ตามกฎหมายตามที่เคยได้รับมา

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้าราชการที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้นั้น จะต้องเป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน หรือข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยข้าราชการประเภทต่าง ๆ ตามมาตรา ๔^๑ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ ซึ่งใช้บังคับอยู่ในขณะนั้น ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนิติกร ๖ว กองการเจ้าหน้าที่ กรมราชทัณฑ์ จึงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีสถานะเป็นข้าราชการพลเรือน และผู้ฟ้องคดีเคยรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งนายช่างเทคนิค ๒ กองบริการเครื่องจักรกล กรมอาชีวศึกษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๔ ต่อมาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ฟ้องคดีได้โอนไปเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น และได้โอนกลับมาเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ ตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ๔ เรือนจำกลางอุดรธานี กรมราชทัณฑ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสถานะเป็นข้าราชการ ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวในขณะที่ขอใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการจากกรมราชทัณฑ์ แต่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิจะเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามมาตรา ๗^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวหรือไม่ ต้องพิจารณาว่าท้องที่ใดเป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก เมื่อผู้ฟ้องคดีได้เริ่มรับราชการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๓๔ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ กองบริการเครื่องจักรกล กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครจึงเป็นท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรก แม้ต่อมา

^{๑-๒} พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

“ข้าราชการ” หมายความว่า ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม ข้าราชการฝ่ายอัยการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัยตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการฝ่ายรัฐสภาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายรัฐสภา ข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ ข้าราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการทหารและข้าราชการครูตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว

(๒) มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระกับสถาบันการเงิน

(๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่

(๔) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง

ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนไม่ตรงกับที่กำหนดในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามส่วนของเงินเดือนโดยคำนวณตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ผู้ฟ้องคดีได้ออนไปรับราชการในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล ศาลายา อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม เมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ และได้ย้ายไปดำรงตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลขยาย อำเภอบางปะหัน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งเป็นราชการส่วนท้องถิ่น และได้โอนกลับมาเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญสังกัดกรมราชทัณฑ์ ตั้งอยู่ที่อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นราชการส่วนกลาง ผู้ฟ้องคดีจึงมีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนเมื่อเริ่มรับราชการครั้งแรก แต่ต่อมาได้ออนไปรับราชการเป็นพนักงานส่วนท้องถิ่น ไม่ได้เป็นข้าราชการพลเรือน แต่ต่อมาได้ออนกลับมาเป็นข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นข้าราชการใน ๘ ประเภท ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ โดยมีการนับอายุราชการต่อเนื่องตลอดมานับตั้งแต่รับราชการครั้งแรกที่กรมอาชีวศึกษา และในขณะที่ยื่นคำขอเบิกเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการ สถานภาพความเป็นข้าราชการของผู้ฟ้องคดีไม่ได้สิ้นสุดลงหรือเปลี่ยนแปลงไปเพราะการโอนย้ายสังกัดของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด โดยการรับราชการไม่ว่าจะสังกัดราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่นก็ตาม ย่อมต้องถือว่าเป็นการรับราชการทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อผู้ฟ้องคดีได้ออนมารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนที่กรมราชทัณฑ์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ซึ่งเป็นคนละท้องที่กับท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกที่กรุงเทพมหานคร จึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่แล้ว ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ ตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีความเห็นตามความเห็นของกรมบัญชีกลางว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้ออนไปรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนที่กรมราชทัณฑ์ อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี ถือว่าเริ่มมีสถานภาพเป็นข้าราชการพลเรือนใหม่อีกครั้งหนึ่ง เมื่อยังไม่ได้รับคำสั่งให้ไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ จึงยังไม่เกิดสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการ นั้น น่าจะไม่ชอบและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย ดังนั้นการที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ออมนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีไม่มีสิทธิเรียกเงินค่าเช่าบ้านที่ได้เบิกจ่ายไปแล้ว จำนวน ๘๒,๓๐๐ บาท คืนจากผู้ฟ้องคดี และต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีขอเปลี่ยนแปลงการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการจากกรณีเช่าบ้านเป็นกรณีเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น โดยนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้าน

ข้าราชการ ตามมาตรา ๑๖^๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ผู้ถูกฟ้องคดีจึงชอบที่จะอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามสิทธิต่อไป พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่มีคำสั่งให้ระงับสิทธิผู้ฟ้องคดีในการเบิกค่าเช่าบ้าน ข้าราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้เรียกคืนเงินค่าเช่าบ้านที่ผู้ฟ้องคดีได้เบิกจ่ายไปโดยไม่มีสิทธิตั้งแต่วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๓ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๖ จำนวน ๘๒,๓๐๐ บาท โดยให้ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ตามกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๕-อ.๗๖/๒๕๕๓)

๑.๑.๒ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านที่มีอยู่ก่อนที่กฎหมายกำหนดเหตุยกเว้นระงับสิทธิ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๓ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีทางราชการจัดที่พักอาศัยให้แก่คู่สมรส

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๔ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีมีเคหสถานเป็นของตนเองหรือคู่สมรส

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

^๓ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ตนเอง และสามีหรือภรรยา ได้ทำการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน อยู่เพียงหลังเดียวในท้องที่นั้น

(๒) จะต้องเป็นการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้กับสถาบันการเงิน หรือกับรัฐวิสาหกิจหรือสหกรณ์ที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการเคหะ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด หรือเป็นการผ่อนชำระเงินกู้กับกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเงินกู้ จะต้องได้รับความเห็นชอบตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) จะต้องไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปรับราชการในท้องที่นั้นอีก และเป็นการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ตามที่ได้เคยใช้สิทธิมาแล้ว

๑.๑.๕ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านกรณีได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ตามคำร้องขอของตนเอง

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๖ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการกรณีข้าราชการเช่าบ้านของมารดา

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๑.๗ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านของข้าราชการผู้มีสิทธิอยู่ก่อนพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ใช้บังคับ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒ การเป็นผู้มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านเพื่อชำระค่าเช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน

๑.๒.๑ สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๒ การจัดที่พักอาศัยให้ภายหลังจากที่ข้าราชการใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๓ การนำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่มาขอเบิกค่าเช่าบ้าน

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๑.๒.๔ กรณีข้าราชการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อชำระค่าเช่าซื้อบ้านที่มีได้ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ข้าราชการปฏิบัติราชการ

ข้าราชการที่ได้รับสิทธิให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการสำหรับบ้านเช่าที่ตั้งอยู่ต่างท้องที่กับท้องที่ที่สำนักงานใหม่ตั้งอยู่ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนจากการเช่าเป็นเช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อชำระราคาบ้านสำหรับบ้านที่ตั้งอยู่ในท้องที่ดังกล่าวเพื่อให้มีบ้านเป็นของ

ตนเอง ย่อมมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการต่อไปได้

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีรับราชการครั้งแรกในตำแหน่งนักวิชาการสรรพากร ๓ สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่เลย (สำนักงานสรรพากรจังหวัดเลย เดิม) ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้รับคำสั่งให้ย้ายไปดำรงตำแหน่งนิติกร ๔ สังกัดสำนักงานสรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ (สำนักงานสรรพากรจังหวัดบุรีรัมย์ เดิม) ซึ่งมีที่ทำการตั้งอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มาโดยตลอด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีได้กู้เงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์เพื่อปลูกสร้างบ้านสำหรับอยู่อาศัยในท้องที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ และนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านสำหรับบ้านหลังดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ แต่สรรพากรพื้นที่บุรีรัมย์ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ไม่อนุมัติโดยเห็นว่าบ้านที่ปลูกสร้างไม่ได้ตั้งอยู่ในท้องที่ที่ผู้ฟ้องคดีปฏิบัติราชการประจำ และไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยจึงอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าว แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ยืนยันตามคำสั่งเดิมพร้อมกับมีหนังสือหารือไปยังสรรพากรภาค ๙ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ซึ่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีหนังสือแจ้งตอบข้อหารือว่า กรณีการใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการของผู้ฟ้องคดีไม่เข้าหลักเกณฑ์ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีเห็นว่ามีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

มาตรา ๗^๔ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ กำหนดให้ข้าราชการที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่มีภาระเพิ่มขึ้นในการเช่าบ้าน

^๔ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๗ ข้าราชการผู้ใดได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่ที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการเท่าที่ ต้องจ่ายจริงตามที่สมควรแก่สภาพแห่งบ้าน แต่อย่างสูงไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการ ท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ทั้งนี้ เว้นแต่ผู้นั้น

(๑) ทางราชการได้จัดที่พักอาศัยให้อยู่แล้ว

(๒) มีเคหสถานอันเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองหรือคู่สมรสในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ โดยไม่มีหนี้ค้างชำระ กับสถานการณ์เงิน

(๓) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในท้องที่ที่เริ่มรับราชการครั้งแรกหรือท้องที่ที่กลับเข้ารับราชการใหม่

(๔) ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ในต่างท้องที่ตามคำร้องขอของตนเอง

ข้าราชการผู้ใดได้รับเงินเดือนไม่ตรงกับที่กำหนดในบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ให้ได้รับ ค่าเช่าบ้านข้าราชการตามส่วนของเงินเดือนโดยคำนวณตามวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ฯลฯ

ฯลฯ

เพื่ออยู่อาศัยในระหว่างการปฏิบัติหน้าที่ในต่างท้องที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ แม้ว่าบ้านที่ได้เช่าและใช้พักอาศัยนั้นจะตั้งอยู่ในต่างท้องที่กับท้องที่ที่สำนักงานใหม่ตั้งอยู่ก็ตาม ส่วนมาตรา ๑๗^๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาเดียวกัน เป็นการกำหนดให้กรณีข้าราชการที่มีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามมาตรา ๗ โดยสมบูรณ์แล้ว เมื่อได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระในท้องที่ที่ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานใหม่ และได้อาศัยอยู่จริงในบ้านที่เช่าซื้อหรือบ้านที่ผ่อนชำระเงินกู้ ให้มีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ ภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด อันเป็นกรณีที่กฎหมายต้องการจะสนับสนุนให้ข้าราชการได้มีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเอง และทำให้ทางราชการรับภาระค่าเช่าบ้านข้าราชการที่ต้องจ่ายให้แก่ข้าราชการผู้นั้นอย่างมีกำหนดระยะเวลาตามระยะเวลาของการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน ฉะนั้น ในกรณีที่ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปประจำสำนักงานในต่างท้องที่และได้เช่าบ้านของบุคคลอื่นเพื่อพักอาศัยอยู่จริงในต่างท้องที่กับท้องที่ที่สำนักงานใหม่ตั้งอยู่และได้รับสิทธิให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการสำหรับบ้านเช่าที่ตั้งอยู่ต่างท้องที่ดังกล่าวมาโดยตลอด จากนั้นข้าราชการผู้นั้นได้เปลี่ยนจากการเช่าบ้านเป็นเช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อชำระราคาบ้านเพื่อให้มีบ้านอยู่อาศัยเป็นของตนเองในท้องที่ที่เช่าบ้านซึ่งตนเคยได้รับสิทธิให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการมาโดยตลอด หากต้องถูกตัดสิทธิไม่ให้ให้นำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้าน

^๕ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ได้เช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกานี้ ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ตนเอง หรือคู่สมรส ได้ทำการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านในท้องที่นั้น จะเบิกจ่ายได้เฉพาะบ้านหลังแรกเท่านั้น เว้นแต่บ้านหลังที่เคยใช้สิทธิถูกทำลายหรือเสียหายเนื่องจากภัยพิบัติจนไม่สามารถพักอาศัยอยู่ได้

(๒) หากเช่าซื้อหรือกู้เงินเพื่อชำระราคาบ้านร่วมกับบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่คู่สมรสและมีกรรมสิทธิ์ร่วมกับบุคคลอื่นในบ้านนั้น จะเบิกจ่ายค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ได้ตามสัดส่วนแห่งกรรมสิทธิ์สำหรับบ้านหลังดังกล่าว

(๓) จะต้องเป็นการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านกับสถาบันการเงินและสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเงินกู้จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๔) จะต้องไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว เว้นแต่เป็นกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปรับราชการในท้องที่ที่เคยใช้สิทธินั้นอีก และเป็นการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ตามที่ได้เคยใช้สิทธิมาแล้ว หรือขณะที่ย้ายมารับราชการในท้องที่นั้นบ้านที่เคยใช้สิทธิได้โอนกรรมสิทธิ์ไปแล้ว

(๕) หากเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านสูงกว่าราคาบ้าน ให้นำค่าผ่อนชำระเงินกู้มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ โดยให้คำนวณตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงการคลังกำหนด

ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๙ ถึงมาตรา ๑๔ มาใช้บังคับกับการเช่าซื้อหรือการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน โดยอนุโลม

ข้าราชการ อันเป็นผลให้สิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการของข้าราชการผู้นั้นต้องสิ้นสุดลง โดยการตีความคำว่า “ห้องที่” ตามมาตรา ๔^๖ ประกอบมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ ย่อมก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ฟ้องคดีและไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย การที่ทางราชการต้องจ่ายเงินค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านให้ข้าราชการที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ มิได้มีความแตกต่างไปจากการที่ทางราชการต้องจ่ายเป็นค่าเช่าบ้าน ในการเช่าบ้านบุคคลอื่นอยู่อาศัยให้ข้าราชการผู้นั้น ซึ่งทางราชการก็ได้ต้องเสียหายหรือต้องเสียงบประมาณเพิ่มมากขึ้นแต่อย่างใด ดังนั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีได้รับอนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการซึ่งตั้งอยู่ในห้องที่อำเภอประโคนชัย จังหวัดบุรีรัมย์ มาตลอด ต่อมาได้กู้เงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์เพื่อปลูกบ้านสำหรับอยู่อาศัยเป็นของตนเองในห้องที่อำเภอประโคนชัย แม้จะไม่ใช้ห้องที่ตั้งสำนักงาน ผู้ฟ้องคดีย่อมมีสิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านสำหรับบ้านหลังดังกล่าว มาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้นับแต่วันที่ได้เข้าพักอาศัยอยู่จริง ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการฯ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ และยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ และคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี และให้ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ พิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีนำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๓/๒๕๕๒)

๑.๒.๕ กรณีใช้สิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระราคาบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินเกินหนึ่งหลังของพนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ข้อบังคับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ ๓๙ ว่าด้วยค่าเช่าบ้านพนักงาน มีเจตนารมณ์ที่จะช่วยเหลือพนักงานของธนาคารผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง ข้อบังคับฉบับข้างต้นจึงขยายสิทธิในการเบิกค่าเช่าบ้านให้คลุมไปถึงสิทธิในการนำเงินที่ต้องชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้

^๖ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๔ ในพระราชกฤษฎีกานี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“ห้องที่” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร อำเภอ กิ่งอำเภอ หรือท้องที่ของอำเภอ หรือกิ่งอำเภอที่กระทรวงการคลังประกาศกำหนดให้เป็นห้องที่เดียวกันตามมาตรา ๕

ฯลฯ

ฯลฯ

สำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินมาเบิกเงินค่าเช่าบ้าน แต่ข้อบังคับฉบับนี้ให้สิทธิพนักงาน เบิกค่าเช่าบ้านกรณีชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดิน ได้เพียงคนละหนึ่งหลัง เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนดเท่านั้น ดังนั้น กรณีที่พนักงาน ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านกรณีชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหรือ บ้านพร้อมที่ดินในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดอยู่แล้ว ต่อมา ได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติงานประจำ ท้องที่อื่น ได้ทำการเช่าซื้อหรือกู้เงินสำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินอีกหลังหนึ่ง จึงไม่มีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังที่สอง ในท้องที่ใหม่มาตั้งเบิกตามข้อบังคับข้างต้น

สำหรับปัญหาเรื่องความชอบด้วยกฎหมายของระเบียบ ฉบับที่ ๒๗ ว่าด้วย ค่าเช่าบ้านพนักงาน ข้อ ๕ (๒) นั้น เมื่อปรากฏว่า ระเบียบข้อดังกล่าวเป็นเพียงการนำ หลักการที่มีอยู่แล้วในข้อ ๑๐ (๓) ของข้อบังคับข้างต้น มาเรียบเรียงใหม่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เท่านั้น ระเบียบกับข้อบังคับข้างต้นจึงไม่ขัดแย้งกันแต่อย่างใด ระเบียบดังกล่าวจึงออก โดยชอบแล้ว

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นพนักงานของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้รับการบรรจุครั้งแรกที่สำนักงานใหญ่กรุงเทพมหานคร ต่อมา ได้ย้ายไปประจำยังต่างจังหวัดและ ได้นำหลักฐานการชำระเงินกู้จากกองทุนเคหะสงเคราะห์ของธนาคารเพื่อซื้อบ้านและที่ดินมาขอเบิก ค่าเช่าบ้าน ภายหลังผู้ฟ้องคดีได้ขายบ้านหลังดังกล่าว และนำเงินมาชำระเงินกู้จนหมด ต่อมา ผู้ฟ้องคดีกู้เงินจากธนาคารอาคารสงเคราะห์เพื่อซื้อบ้านและที่ดินในพื้นที่ที่ปฏิบัติงานอยู่ซึ่งเป็น คนละพื้นที่กับที่ได้ซื้อบ้านและที่ดินในครั้งแรก และยื่นคำขอเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อผ่อนชำระเงินกู้ แต่แผนกสวัสดิการ กองสวัสดิการและแรงงานสัมพันธ์ไม่อนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเบิกค่าเช่าบ้าน โดยให้ เหตุผลว่า กรณีของผู้ฟ้องคดีไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ในข้อ ๑๐ (๓) ของข้อบังคับ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ ๓๙ ว่าด้วยค่าเช่าบ้านพนักงาน จึงไม่มีสิทธิ เบิกค่าเช่าบ้านตามข้อ ๕ (๒) ของระเบียบ ฉบับที่ ๒๗ ว่าด้วยค่าเช่าบ้านพนักงาน ผู้ฟ้องคดีเห็นว่า ข้อ ๕ (๒) ของระเบียบดังกล่าวซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจข้อบังคับ ฉบับที่ ๓๙ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมีการตัดและเพิ่มข้อความในสาระสำคัญ อันเป็นการขัดกับข้อบังคับฉบับดังกล่าว ผู้ฟ้องคดี จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้ศาลเพิกถอนข้อ ๕ (๒) ของระเบียบ ฉบับที่ ๒๗ ว่าด้วย ค่าเช่าบ้านพนักงาน

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ข้อบังคับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ ๓๙ ว่าด้วย ค่าเช่าบ้านพนักงาน มีแนวความคิดพื้นฐานจากพระราชกฤษฎีกาเช่าบ้านข้าราชการ

พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งมีเจตนารมณ์ที่จะช่วยเหลือข้าราชการผู้มีรายได้น้อยให้มีที่อยู่อาศัยเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเอง โดยให้พนักงานมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินมาเบิกค่าเช่าบ้านได้ โดยพนักงานผู้นั้นต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติที่จะมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านตามข้อบังคับฉบับดังกล่าวก่อน อย่างไรก็ตาม ได้มีการกำหนดเงื่อนไขในการเบิกค่าเช่าบ้านในกรณีชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้ไว้ ๓ ประการ ตามข้อ ๑๐ (๑) ถึง (๓) ของข้อบังคับข้างต้น ซึ่งคดีนี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาเฉพาะเงื่อนไขข้อ ๑๐ (๓) ที่ว่า จะต้องไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว หรือเคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว ต่อมาบ้านหลังดังกล่าวนั้นประสบภัยธรรมชาติ ภัยพิบัติ หรือถูกเวนคืน จึงจะมีสิทธินำหลักฐานการเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังใหม่มาเบิกค่าเช่าบ้านได้ เมื่อพิจารณาเงื่อนไขของข้อบังคับดังกล่าวประกอบกับข้อ ๑๑ ของข้อบังคับฉบับเดียวกันแล้ว เห็นว่า ข้อบังคับฉบับนี้ได้ให้สิทธิพนักงานเบิกค่าเช่าบ้านกรณีชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินได้เพียงคนละหนึ่งหลัง เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นตามที่กำหนด ดังนั้น กรณีพนักงานที่ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน กรณีชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินในท้องที่หนึ่งท้องที่ใดอยู่แล้ว ต่อมา ได้รับคำสั่งให้เดินทางไปปฏิบัติงานประจำในท้องที่อื่นแล้วได้ทำการเช่าซื้อหรือกู้เงินสำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินอีกหลังหนึ่ง จึงไม่มีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังที่สองในท้องที่ใหม่มาเบิกได้ตามที่ผู้ฟ้องคดีเข้าใจ

สำหรับกรณีของข้อ ๕ (๒) ของระเบียบ ฉบับที่ ๒๗ ว่าด้วยค่าเช่าบ้านพนักงาน เห็นว่าเป็นเพียงการนำหลักการที่มีอยู่แล้วในข้อ ๑๐ (๓) ของข้อบังคับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ ๓๙ ว่าด้วยค่าเช่าบ้านพนักงาน มาเรียบเรียงใหม่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้นเท่านั้น โดยข้อ ๕ (๒) ของระเบียบดังกล่าว กำหนดให้สิทธิการเบิกค่าเช่าบ้านเมื่อการผ่อนชำระราคาบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินสำหรับบ้านหลังใดหลังหนึ่งสิ้นสุดลง เมื่อการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระราคาบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินสำหรับบ้านหลังใดหลังหนึ่งเสร็จสิ้นแล้ว ก็เป็นไปตามข้อ ๑๐ (๓) ของข้อบังคับดังกล่าว ที่กำหนดให้พนักงานใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านเพื่อชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหรือบ้านพร้อมที่ดินได้เพียงหลังเดียวเท่านั้น ข้อ ๕ (๒) ของระเบียบ ฉบับที่ ๒๗ ว่าด้วยค่าเช่าบ้านพนักงาน จึงมิได้ขัดหรือแย้งกับข้อ ๑๐ (๓) ของข้อบังคับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ฉบับที่ ๓๙ ว่าด้วยค่าเช่าบ้านพนักงาน ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๘/๒๕๕๒)

๑.๓ การอนุมัติให้ข้าราชการเบิกค่าเช่าบ้านโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ

การอนุมัติให้ข้าราชการเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ ทั้งที่รู้ว่ามีบ้านพักข้าราชการยังว่างอยู่ ถือเป็นกรจงใจกระทำผิดต่อกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ ผู้มีอำนาจอนุมัติต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนจากการกระทำละเมิดดังกล่าว ต่อหน่วยงานของรัฐที่เสียหาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) ให้เป็นผู้สั่งอนุมัติการเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านในสังกัดโรงเรียนสันกำแพง ต่อมา นางสาว ส. ซึ่งเป็นข้าราชการครูโรงเรียนเดียวกันมีหนังสือขออนุมัติเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่า บ้านพักครูเลขที่ ๑๗๐/๗ ไม่ว่างเนื่องจากได้ให้นักการภารโรงหญิงเข้าอยู่อาศัยชั่วคราว ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเห็นว่า บ้านพักมีสภาพชำรุดมากจึงอนุมัติให้นางสาว ส. เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการสำหรับผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ จนถึงเดือนกันยายน ๒๕๔๑ ต่อมา คณะกรรมการทบทวนการสำรวจการเข้าพักอาศัยบ้านพักครูโรงเรียนสันกำแพงพบว่า มีบ้านพักครูเลขที่ ๑๗๐/๗ ว่าง แต่มิได้จัดให้นางสาว ส. ซึ่งเบิกค่าเช่าบ้านเข้าพักอาศัย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต ๑ (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริง ความรับผิดชอบและรายงานผลให้กระทรวงการคลังพิจารณา ซึ่งกระทรวงการคลังโดยกรมบัญชีกลางพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติให้นางสาว ส. เบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการโดยไม่ใช้อำนาจบริหารจัดการให้เข้าพักอาศัยในบ้านพักครูเลขที่ ๑๗๐/๗ เป็นการใช้อำนาจที่ประมาทเลินเล่อทำให้ราชการได้รับความเสียหาย ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองจึงมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินเป็นจำนวนที่ทางราชการได้จ่ายไป ผู้ฟ้องคดีนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครอง ขอให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสอง

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้มีอำนาจอนุมัติการเบิกค่าเช่าบ้านสำหรับการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน จะต้องพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ นโยบายของรัฐบาลที่ให้ทุกส่วนราชการประหยัดงบประมาณด้านบุคลากรภาครัฐ และหลักเกณฑ์ของกระทรวงการคลัง ที่ให้หัวหน้าส่วนราชการต้องใช้ดุลพินิจจัดให้ข้าราชการที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการไม่ว่าจะเป็นผู้ที่กำลังใช้สิทธิอยู่หรือไม่ก็ตามให้เข้าพักอาศัยในบ้านพักข้าราชการที่ว่างอยู่ เพื่อให้บ้านพักของทางราชการถูกนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สำหรับบ้านพัก เมื่อปรากฏว่า ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะมีคำสั่งอนุมัติให้ นางสาว ส. ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการสำหรับผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน โดยผู้ฟ้องคดี รู้อยู่แล้วว่ามีบ้านพักครุว่างอยู่ แม้จะมีนักการภารโรงหญิงพักอาศัยชั่วคราวก็ตาม ผู้ฟ้องคดีจะต้อง จัดให้ข้าราชการครูเข้าอยู่อาศัยแทน เมื่อนางสาว ส. ยื่นคำร้องขออนุมัติเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ สำหรับผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน ผู้ฟ้องคดีกลับมิได้จัดให้นางสาว ส. เข้าพักอาศัย บ้านพักครุที่ว่างอยู่ดังกล่าว แต่อนุมัติให้เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการสำหรับผ่อนชำระเงินกู้ เพื่อชำระราคาบ้านมากกว่าข้าราชการครูคนอื่น ๆ ที่ได้ใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการอยู่แล้ว แต่เป็นเพียงการเช่าบ้านคนอื่นอยู่อาศัย ผู้ฟ้องคดีจะต้องใช้ดุลพินิจจัดให้ข้าราชการครูคนอื่นที่มีความจำเป็นน้อยกว่าดังกล่าว เข้าพักอาศัยในบ้านพักครุที่ว่างให้ครบทุกหลังจนกว่าจะไม่มี บ้านพักครุว่างเหลืออยู่แล้ว จึงจะสามารถอนุมัติให้นางสาว ส. หรือข้าราชการครูที่มีสิทธิเบิก ค่าเช่าบ้านข้าราชการรายอื่น ๆ ที่เหลืออยู่ให้ได้รับสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ การที่ผู้ฟ้องคดี มิได้ดำเนินการเช่นนั้น แต่ได้อนุมัติให้นางสาว ส. เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ กรณีจึงเห็นได้ว่า ผู้ฟ้องคดีจึงใจอนุมัติให้นางสาว ส. เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการทั้งที่มีบ้านพักครุว่างอยู่ตลอดเวลา โดยผู้ฟ้องคดีมิได้ใช้ดุลพินิจจัดให้ข้าราชการครูที่มีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการคนใดคนหนึ่ง เข้าพักอาศัยในบ้านหลังดังกล่าว และรู้อยู่แล้วว่าเป็นการอนุมัติที่ผิดระเบียบ พุทธิการณ์ของ ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการจงใจกระทำผิดต่อกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการทำให้ทางราชการได้รับความเสียหายอันถือว่าการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐^๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการที่ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติให้เบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านข้าราชการให้แก่ นางสาว ส. หรือ ข้าราชการครูคนอื่นเป็นประจำทุกเดือนตลอดมา ย่อมถือได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดซ้ำแล้วซ้ำเล่า ตราบเท่าที่ยังไม่มีการจัดให้ข้าราชการครูคนใดคนหนึ่งหรือนางสาว ส. แล้วแต่กรณี ให้เข้าพักอาศัย อยู่ในบ้านพักครุ ซึ่งความเสียหายที่เกิดจากการอนุมัติเบิกจ่ายเงินค่าเช่าบ้านในช่วงเวลาก่อนที่ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะมีผลใช้บังคับผู้ฟ้องคดีต้อง ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในมูลละเมิดดังกล่าวเต็มจำนวนตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมาย แพ่งและพาณิชย์ ส่วนความเสียหายจากการกระทำละเมิดที่เกิดขึ้นภายหลังพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับนั้น โดยที่การกระทำละเมิดของผู้ฟ้องคดี

^๗ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

มาตรา ๔๒๐ ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น

กระทำโดยความจงใจตามมาตรา ๘^๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และไม่ใช้กรณีที่ต้องตามวรรคสามและวรรคสี่ แห่งบทบัญญัติเดียวกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีใช้คำสินไหมทดแทนเต็มจำนวน จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

ส่วนกรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า บ้านพักครูเลขที่ ๑๗๐/๗ โดยสภาพที่แท้จริงไม่ว่างและทรุดโทรมไม่เหมาะสมที่จะใช้เป็นที่อยู่อาศัยของข้าราชการครูนั้น เป็นข้อกล่าวอ้างที่ผู้ฟ้องคดีหยิบยกขึ้นในภายหลังและขัดแย้งกับข้อเท็จจริงที่ผู้ฟ้องคดียืนยันและชี้แจงต่อกรมบัญชีกลางว่า บ้านพักครูเลขที่ ๑๗๐/๗ เป็นบ้านว่างและข้าราชการครูสามารถพักอาศัยอยู่ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ฟ้องคดีได้พิจารณาถึงสภาพข้อเท็จจริงแล้วว่าบ้านพักครูหลังดังกล่าวมีสภาพสมบูรณ์เหมาะสมที่จะให้ข้าราชการครูเข้าพักอาศัยอยู่ได้ ผู้ฟ้องคดีจึงได้ยืนยันมาตลอดว่าจะต้องให้ข้าราชการครูเข้าอยู่อาศัย แต่ที่ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติให้นางสาว ส. เบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการทั้งที่บ้านพักครูดังกล่าวว่างตลอดเวลาเนื่องจากผู้ฟ้องคดีเชื่อในคำรับรองของนางสาว ส.ว่าจะส่งคืนเงินทันทีหากมีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการ ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า แม้อันบ้านพักครูหลังดังกล่าวจะว่างลงก็ไม่จำเป็นต้องจัดให้นางสาว ส. เข้าอยู่อาศัยเพราะบุคคลดังกล่าวมีสิทธิเบิกค่าเช่าบ้านในลักษณะเช่าซื้อตามคำอนุมัติของผู้อำนวยการโรงเรียนสันกำแพงคนเดิม จึงสามารถใช้สิทธิเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ต่อไปนั้น เห็นว่า จะต้องเป็นกรณีที่บ้านพักครูว่างลงภายหลังจากที่นางสาว ส. ได้ใช้สิทธินำหลักฐานการผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการแล้ว แต่กรณีนี้สิทธิดังกล่าวของนางสาว ส. มิได้เกิดขึ้นตามคำอนุมัติของผู้อำนวยการโรงเรียนสันกำแพงคนเดิมแต่อย่างใด เพราะขณะนั้นนางสาว ส. ยังมิได้เข้าอยู่อาศัยจริงในบ้านที่จะซื้อเนื่องจากยังไม่มีกรอกสร้างบ้านโดยสิทธิดังกล่าวจะเกิดขึ้นนับตั้งแต่วันที่นางสาว ส. ได้เข้าพักอาศัยจริงภายหลังจากที่ได้รับมอบ

^๔ พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๘ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้คำสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้คำสินไหมทดแทนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

สิทธิเรียกให้ชดใช้คำสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำและความเป็นธรรมในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้

ถ้าการละเมิดเกิดจากความผิดหรือความบกพร่องของหน่วยงานของรัฐหรือระบบการดำเนินงานส่วนรวม ให้หักส่วนแห่งความรับผิดดังกล่าวออกด้วย

ในกรณีที่การละเมิดเกิดจากเจ้าหน้าที่หลายคน มิให้นำหลักเรื่องลูกหนี้ร่วมมาใช้บังคับและเจ้าหน้าที่แต่ละคนต้องรับผิดใช้คำสินไหมทดแทนเฉพาะส่วนของตนเท่านั้น

บ้านพร้อมที่ดินแล้วตามมาตรา ๑๖^๙ แห่งพระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗ ซึ่งในเวลาที่นางสาว ส. ได้เข้าพักอาศัยจริงในบ้านหลังดังกล่าว นักรการภารโรงหญิงได้ย้ายออกจากบ้านพักครูเลขที่ ๑๗๐/๗ ทำให้บ้านพักครูหลังดังกล่าวว่างอยู่ก่อนเป็นเวลานานแล้ว ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น นอกจากนี้ กรณีที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ต้องรับผิดชอบเพราะกรมบัญชีกลางเห็นว่าผู้ฟ้องคดีประมาณเงินเลอะธรรมดา นั้น กรณีผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดก่อนวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นวันที่พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มีผลใช้บังคับ ไม่ว่าผู้ฟ้องคดีจะจงใจหรือประมาณเงินเลอะ ผู้ฟ้องคดีจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการกระทำละเมิดตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เต็มจำนวนอยู่แล้ว ส่วนการกระทำละเมิดนับตั้งแต่วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๓๙ เป็นต้นไป แม้กรมบัญชีกลางจะระบุว่าผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดด้วยความประมาทเงินเลอะก็ตาม แต่พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดด้วยความจงใจอันมีผลทำให้ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา ๑๐^{๑๐} ประกอบมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ฯ จึงเป็นกรณีที่ศาลย่อมวินิจฉัยปรับบทกฎหมายให้ถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นได้

^๙ พระราชกฤษฎีกาค่าเช่าบ้านข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๒๗

มาตรา ๑๖ ในกรณีที่ข้าราชการซึ่งมีสิทธิได้รับค่าเช่าบ้านข้าราชการตามพระราชกฤษฎีกานี้ ได้เช่าซื้อบ้านหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้านที่ค้างชำระอยู่ในท้องที่ที่ไปประจำสำนักงานใหม่ เพื่อใช้เป็นที่อยู่อาศัยและได้อาศัยอยู่จริงในบ้านนั้น ให้ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ดังกล่าวมาเบิกค่าเช่าบ้านข้าราชการได้ไม่เกินจำนวนเงินที่กำหนดไว้ตามบัญชีอัตราค่าเช่าบ้านข้าราชการท้ายพระราชกฤษฎีกา ตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(๑) ตนเอง และสามีหรือภริยา ได้ทำการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้เพื่อชำระราคาบ้าน อยู่เพียงหลังเดียว ในท้องที่นั้น

(๒) จะต้องเป็นการผ่อนชำระค่าเช่าซื้อหรือผ่อนชำระเงินกู้กับสถาบันการเงิน หรือกับรัฐวิสาหกิจหรือสหกรณ์ที่ดำเนินกิจการเกี่ยวกับการเคหะ ทั้งนี้ ตามที่กระทรวงการคลังกำหนด และสัญญาเช่าซื้อหรือสัญญาเงินกู้จะต้องได้รับความเห็นชอบตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

(๓) จะต้องไม่เคยใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้สำหรับบ้านหลังหนึ่งหลังใดในท้องที่นั้นมาแล้ว เว้นแต่จะเป็นกรณีที่ได้รับแต่งตั้งให้กลับไปรับราชการในท้องที่นั้นอีก และเป็นการใช้สิทธินำหลักฐานการชำระค่าเช่าซื้อหรือค่าผ่อนชำระเงินกู้ตามที่ได้เคยใช้สิทธิมาแล้ว

^{๑๐} พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๑๐ ในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามิใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ทั้งสองประการตามวรรคหนึ่ง ให้มีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐรู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ ผู้จะพึงต้องใช้ค่าสินไหมทดแทน และกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่าเจ้าหน้าที่ผู้นั้นไม่ต้องรับผิดชอบ แต่กระทรวงการคลังตรวจสอบแล้วเห็นว่าต้องรับผิดชอบ ให้สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้นมีกำหนดอายุความหนึ่งปี นับแต่วันที่หน่วยงานของรัฐมีคำสั่งตามความเห็นของกระทรวงการคลัง

ข้อกล่าวอ้างของผู้ฟ้องคดีประเด็นนี้ฟังไม่ขึ้นเช่นเดียวกัน ศาลพิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๗/๒๕๕๒)

๒. กรณีเกี่ยวกับคำรักษาพยาบาล

ยังไม่มีข้อมูลเพิ่มเติม

๓. กรณีเกี่ยวกับบำเหน็จบำนาญ

๓.๑ สิทธิในการขอรับเงินบำเหน็จบำนาญ

สิทธิในการรับเงินบำเหน็จบำนาญของข้าราชการตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ จะเกิดขึ้นเมื่อออกจากราชการ ซึ่งการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญต้องพิจารณาตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ข้าราชการเพียงโอนไปรับราชการส่วนท้องถิ่นคงมีผลทำให้สิทธิประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีในฐานะสมาชิกภาพกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการสิ้นสุดลงเท่านั้น หากได้ทำให้สถานภาพความเป็นข้าราชการต้องสิ้นสุดไปด้วยไม่ข้าราชการดังกล่าวจึงยังไม่มีสิทธิรับเงินบำเหน็จแต่อย่างใด

สรุปข้อเท็จจริง

เดิมผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ และเป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ต่อมาเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีได้โอนไปเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น จึงได้ยื่นคำขอรับเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการต่อสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑) เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๕ โดยระบุในแบบคำขอว่าได้สิ้นสุดการเป็นสมาชิกของกองทุน นอกจากนี้ยังได้ทำบันทึกแจ้งว่ามีความประสงค์จะรับบำเหน็จตามพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ โดยไม่นับอายุราชการต่อเนื่องในการโอนไปเป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่น โดยสำนักงานคลังเขต ๔ ได้อนุมัติให้จ่ายเงินบำเหน็จให้แก่ผู้ฟ้องคดี ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับเงินดังกล่าวไปแล้ว ต่อมากรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) โดยสำนักงานคลังเขต ๔ ได้ยกเลิกการอนุมัติสั่งจ่ายเงินบำเหน็จสมาชิก กบข. ที่จ่ายให้แก่ผู้ฟ้องคดี เนื่องจากผู้ฟ้องคดีได้โอนไปรับราชการส่วนท้องถิ่น จึงยังไม่ถือว่าเป็นการพ้นจากราชการและสามารถนับเวลาราชการต่อเนื่องได้ จึงมีหนังสือแจ้งจังหวัดสกลนคร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ทราบและขอให้

เรียกเงินที่จ่ายผู้ฟ้องคดีไปแล้วคืน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ฟ้องคดีคืนเงินบำเหน็จดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีไม่เห็นด้วยกับคำสั่งดังกล่าว จึงฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่งเพิกถอนคำสั่งของกรมบัญชีกลาง (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓) ที่ยกเลิกการสั่งจ่ายเงินบำเหน็จของผู้ฟ้องคดีและหนังสือของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ที่ได้แจ้งผู้ฟ้องคดีให้คืนเงินบำเหน็จ

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามมาตรา ๔๔^{๑๑} และมาตรา ๔๕^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้สมาชิกมีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จบำนาญเมื่อสมาชิกภาพสิ้นสุดลงเมื่อออกจากราชการ ซึ่งการออกจากราชการของข้าราชการพลเรือนสามัญต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งเป็นกฎหมายทั่วไปที่ใช้บังคับกับข้าราชการพลเรือน เมื่อผู้ฟ้องคดีเพียงโอนไปรับราชการส่วนท้องถิ่น กรณีจึงไม่อาจถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้พ้นจากสถานภาพความเป็นข้าราชการแล้ว สิทธิในการรับเงินบำเหน็จของผู้ฟ้องคดีจึงยังไม่เกิดขึ้น แม้ว่าการโอนไปรับราชการส่วนท้องถิ่นของผู้ฟ้องคดีจะมีผลทำให้สมาชิกภาพกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการของผู้ฟ้องคดีสิ้นสุดลง เนื่องจากมิใช่ข้าราชการตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ ก็มีผลเพียงทำให้สิทธิประโยชน์ของผู้ฟ้องคดีในฐานะที่เป็นสมาชิกกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการต้องสิ้นสุดลงเท่านั้น โดยไม่ทำให้สถานภาพความเป็นข้าราชการของผู้ฟ้องคดีต้องสิ้นสุดลงไปด้วย ผู้ฟ้องคดีคงมีสิทธิที่จะได้รับเงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวเท่านั้น เมื่อผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิได้รับเงินบำเหน็จ ฉะนั้น คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่อนุมัติให้จ่ายเงินบำเหน็จแก่ผู้ฟ้องคดี จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งย่อมมีอำนาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๙^{๑๓}

^{๑๑-๑๒} พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อผู้นั้นออกจากราชการ เว้นแต่เป็นการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการนั้นๆ หรือการออกจากราชการของผู้ไปปฏิบัติงานตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการกำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ

มาตรา ๔๕ สมาชิกมีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ เงินสะสม เงินสมทบ เงินประเดิม เงินชดเชย และผลประโยชน์ตอบแทนเงินดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลง

^{๑๓} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๔๙ เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ในมาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวันนับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะทำได้ขึ้นเพราะการแสดงความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

และมาตรา ๕๑^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ที่ให้ยกเลิกการส่งจ่ายเงินบำเหน็จสมาชิก กบข. แก่ผู้ฟ้องคดีจึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย

สำหรับประเด็นว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ กระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาคำขอรับเงินบำเหน็จของผู้ฟ้องคดีล่าช้าหรือไม่ นั้น เห็นว่าเมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ รับเรื่องคำขอเบิกเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการของผู้ฟ้องคดีไว้ตั้งแต่วันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๔๕ แต่ไม่แน่ใจว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีสิทธิได้รับบำเหน็จหรือไม่ ประกอบกับเอกสารที่ยื่นไว้ไม่ครบถ้วน ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ผู้ฟ้องคดีได้ลงนามในแบบคำขอเบิกเงินบำเหน็จโดยแสดงเจตนาที่จะไม่นับอายุราชการต่อเนื่อง โดยเจ้าหน้าที่ได้ส่งคำขอดังกล่าวไปให้สำนักงานคลังเขต ๔ และจัดส่งเอกสารเพิ่มเติมจนครบถ้วนในวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ จึงต้องถือว่าวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๔๕ เป็นวันเริ่มต้นนับระยะเวลาในการดำเนินการพิจารณาสั่งคำขอรับบำเหน็จบำนาญ เมื่อเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ดำเนินการตรวจคำขอและพิจารณาคำขอดังกล่าวแล้วเสร็จเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๕ กรณีจึงเห็นได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓

^{๑๔} พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๕๑ การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้เงิน หรือให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์ที่อาจแบ่งแยกได้ ให้คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

ความเชื่อโดยสุจริตตามวรรคหนึ่งจะได้รับความคุ้มครองต่อเมื่อผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ใช้ประโยชน์อันเกิดจากคำสั่งทางปกครองหรือได้ดำเนินการเกี่ยวกับทรัพย์สินไปแล้วโดยไม่อาจแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้หรือการเปลี่ยนแปลงจะทำให้ผู้นั้นต้องเสียหายเกินควรแก่กรณี

ในกรณีดังต่อไปนี้ ผู้รับคำสั่งทางปกครองจะอ้างความเชื่อโดยสุจริตไม่ได้

(๑) ผู้นั้นได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง หรือข่มขู่ หรือชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือให้ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

(๒) ผู้นั้นได้ให้ข้อความซึ่งไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนในสาระสำคัญ

(๓) ผู้นั้นได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองในขณะที่ได้รับคำสั่งทางปกครองหรือการไม่รู้นั้นเป็นไปโดยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

ในกรณีที่เพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลัง การคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ไปให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยถ้าเมื่อใดผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองหรือควรได้รู้เช่นนั้นหากผู้นั้นมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ถือว่าผู้นั้นตกอยู่ในฐานะไม่สุจริตตั้งแต่นั้นเป็นต้นไป และในกรณีตามวรรคสาม ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

ได้พิจารณาคำขอแล้วเสร็จภายในระยะเวลาสี่สิบเอ็ดวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอตามมาตรา ๕๑^๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ กรณีจึงไม่ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ล่าช้า เกินสมควรแต่อย่างใด กรณีจึงไม่มีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่ามีการกระทำละเมิดหรือไม่ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๐-อ.๙๑/๒๕๕๒)

๓.๒ การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณเงินบำเหน็จบำนาญ

การนับเวลาราชการเพื่อคำนวณเงินบำเหน็จบำนาญ กรณีข้าราชการลาออกจากราชการเพื่อไปรับราชการทหารกองประจำการ และได้บรรจุกลับเข้ารับราชการในสังกัดเดิม ข้าราชการผู้นั้นมีสิทธิในระยะเวลาที่ออกไปรับราชการทหารมานับเป็นเวลาราชการในการคำนวณเงินประเดิมได้ แต่ระยะเวลาที่นับรวมดังกล่าวต้องไม่เกินไปกว่าระยะเวลาที่กฎหมายว่าด้วยรับราชการทหารกำหนดให้ทหารกองเกินต้องเข้าเป็นทหารกองประจำการ

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีเป็นสมาชิกของกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ผู้ถูกฟ้องคดี) เริ่มรับราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด เมื่อวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๒ ตำแหน่งพนักงานอนามัยวิสามัญชั่วคราว ชั้นจัตวา และเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๑๓ ได้รับตำแหน่งพนักงานอนามัย ชั้นจัตวา ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้รับอนุญาตให้ลาออกไปรับราชการทหารกองประจำการ ระหว่างวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๑๓ ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๑๕ และบรรจุกลับเข้ารับราชการในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราดอีกครั้งเมื่อวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ และรับราชการติดต่อมาจนถึงวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๔๗ และได้ลาออกจากราชการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดียื่นคำขอรับเงินตามสิทธิจากผู้ถูกฟ้องคดีโดยผ่านสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราด ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราดได้รวบรวมเอกสารส่งให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้ส่งจ่าย โดยเริ่มนับเวลาราชการในการคำนวณบำเหน็จบำนาญตั้งแต่วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ถึงวันที่ลาออกจากราชการ ผู้ฟ้องคดี

^๕ พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔

มาตรา ๕๑ เมื่อกระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการเจ้าสังกัดซึ่งมีฐานะไม่ต่ำกว่ากรม หรือจังหวัด แล้วแต่กรณี ได้รับเรื่องราวขอรับบำเหน็จหรือบำนาญแล้วให้รับตรวจสอบและนำส่งให้ถึงกระทรวงการคลังภายในสามสิบวันนับแต่วันรับ และให้กระทรวงการคลังรับพิจารณาส่งภายในสี่สิบเอ็ดวันนับแต่วันรับ ทั้งนี้ เว้นแต่ความล่าช้าเป็นเพราะความผิดของผู้ขอหรือส่วนราชการเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี

การขอให้ส่งจ่ายและการส่งจ่ายบำเหน็จหรือบำนาญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงการคลังกำหนด

เห็นว่าการคำนวณเวลาราชการของผู้ฟ้องคดีไม่ถูกต้อง จึงอุทธรณ์คำสั่งจ่ายเงินต่อผู้ถูกฟ้องคดี และสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดตราดได้แจ้งเปลี่ยนแปลงข้อมูลวันเริ่มรับราชการของผู้ฟ้องคดีเป็นวันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๒ ต่อมา ผู้ถูกฟ้องคดีได้จ่ายเงินประเดิมและผลประโยชน์เงินประเดิมเพิ่มให้ผู้ฟ้องคดีโดยนับเวลาราชการเพิ่มขึ้นตั้งแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๑๒ ถึงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๑๓ โดยไม่ได้นับเวลาราชการระหว่างที่ผู้ฟ้องคดีไปรับราชการทหารกองประจำการ ซึ่งผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ถูกต้อง จึงฟ้องต่อศาลปกครองขอให้ศาลสั่งให้ผู้ถูกฟ้องคดีจ่ายเงินผลประโยชน์ที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิได้รับให้ครบถ้วนตามกฎหมาย

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อพิจารณานิยามของคำว่า เงินประเดิม ตามมาตรา ๓^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับข้อ ๑ (๑)^{๑๗} และข้อ ๓^{๑๘} ของกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันแล้วเห็นว่า การนับเวลาราชการเพื่อคำนวณเงินประเดิมและผลประโยชน์จากเงินประเดิมต้องพิจารณาควบคู่ไปกับหลักเกณฑ์การนับเวลาราชการสำหรับคำนวณบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งตามมาตรา ๒๓ วรรคสี่^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติให้บุคคลที่ได้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ มีสิทธิได้รับประโยชน์ในการนับเวลาราชการได้ตั้งแต่วันที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญ อีกทั้ง ทหารกองประจำการยังได้รับเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนที่กำหนดตามบัญชีอัตราเงินเดือนตามมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง พ.ศ. ๒๕๓๘ จึงถือได้ว่าทหารกองประจำการ

^{๑๖} พระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

มาตรา ๓ ๗๗ ๗๗

“เงินประเดิม” หมายความว่า เงินที่รัฐบาลนำส่งเข้ากองทุนเพื่อจ่ายเพิ่มให้แก่สมาชิกซึ่งเป็นข้าราชการอยู่ก่อนวันที่บทบัญญัติแห่งหมวด ๓ ใช้บังคับและเลือกรับบำนาญ

^{๑๗-๑๘} กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๙

ข้อ ๑ สมาชิกดังต่อไปนี้มีสิทธิได้รับเงินประเดิม

(๑) ข้าราชการซึ่งรับราชการอยู่ก่อนวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๔๐

๗๗ ๗๗

ข้อ ๓ ในกรณีตามข้อ ๑

(๑) ให้นับเวลาราชการตั้งแต่วันที่เริ่มเข้ารับราชการโดยได้รับเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนต่อเนื่องกันจนถึงวันที่ ๒๖ มีนาคม ๒๕๔๐

๗๗ ๗๗

^{๑๙} พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๔๔

มาตรา ๒๓ ๗๗ ๗๗

ผู้ซึ่งได้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการ ให้มีสิทธินับเวลาราชการได้ตั้งแต่วันที่ขึ้นทะเบียนกองประจำการตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

เป็นผู้ได้รับเงินเดือนตามอัตราเงินเดือนจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนด้วย ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิได้รับประโยชน์ในการนับเวลาราชการในระหว่างที่ได้ขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการเพื่อคำนวณบำเหน็จบำนาญตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการฯ

นอกจากนี้ กรณีการออกจากราชการเพื่อไปรับราชการทหารยังมีการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนับวันรับราชการเพื่อประโยชน์ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการตามมาตรา ๑๑๘^{๒๐} และมาตรา ๖๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้ฟ้องคดีจึงมีสิทธิในระยะเวลาที่ออกไปรับราชการทหารมานับเป็นเวลาราชการในการคำนวณเงินประเดิมได้ นอกจากนี้ กรณีข้อเท็จจริงตามคดีนี้ ผู้ฟ้องคดียังสามารถนำเวลาในระหว่างรับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนวิสามัญชั่วคราว เพื่อทดลองให้ปฏิบัติราชการก่อนที่จะได้บรรจุและแต่งตั้งเป็นข้าราชการพลเรือนสามัญมาคำนวณเป็นวันรับราชการตามมาตรา ๒๓ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๕๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๗ อย่างไรก็ตามโดยที่มาตรา ๙^{๒๑} แห่งพระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๓๗ กำหนดให้ทหารกองเกินที่ต้องเข้ากองประจำการจะต้องรับราชการในกองประจำการมีกำหนดสองปี เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีลาไปรับราชการทหารเพื่อขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการและกลับมาเข้ารับราชการในสังกัดเดิมเป็นระยะเวลา ๒ ปี ๑ เดือน ซึ่งระยะเวลาที่เกินมา ๑ เดือน นั้น เป็นระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีถูกลงโทษให้ยึดการปลดเพื่อชดเชยวันขาดหนี้ราชการจำนวน ๑๐ วัน และระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีลาพักเพื่อการปลดและไม่มีการเบิกจ่ายเงินเดือนให้ ดังนั้น ระยะเวลาที่ผู้ฟ้องคดีขึ้นทะเบียนทหารกองประจำการที่จะนับเป็นเวลาราชการในการคำนวณเงินประเดิมจึงมีเพียง ๒ ปี

พิพากษาให้เพิกถอนการสั่งจ่ายเงินประเดิมของผู้ถูกฟ้องคดีเฉพาะส่วนที่หักเวลาราชการ จำนวน ๒ ปี ในระหว่างที่ไปรับราชการทหาร ออกจากเวลาราชการในการคำนวณเงินประเดิม และให้ผู้ถูกฟ้องคดีนำเวลาราชการจำนวน ๒ ปี ไปรวมคำนวณเงินประเดิมและ

^{๒๐} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

มาตรา ๑๑๘ เมื่อข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ สั่งให้ผู้นั้นออกจากราชการ

ผู้ใดถูกสั่งให้ออกจากราชการตามวรรคหนึ่ง และต่อมาปรากฏว่าผู้นั้นมีกรณีที่จะต้องถูกสั่งให้ออกจากราชการตามมาตราอื่นก่อนไปรับราชการทหาร ก็ให้ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุตามมาตรา ๕๒ มีอำนาจเปลี่ยนแปลงคำสั่งให้ออกจากราชการตามวรรคหนึ่งเป็นให้ออกจากราชการตามมาตราอื่นนั้นได้

^{๒๑} พระราชบัญญัติรับราชการทหาร พ.ศ. ๒๕๓๗

มาตรา ๙ ทหารกองเกินซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์และยังไม่ถึงสามสิบปีบริบูรณ์ เป็นผู้ที่อยู่ในระหว่างที่จะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ และเมื่อต้องเข้ากองประจำการจะต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการมีกำหนดสองปี ส่วนผู้ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษหรือเมื่อมีกรณีพิเศษ จะให้รับราชการทหารกองประจำการน้อยกว่าสองปีตามที่กำหนดในกฎกระทรวงก็ได้ แต่สำหรับผู้ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษนั้น จะอ้างสิทธิดังกล่าวได้ต่อเมื่อได้แสดงหลักฐานต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกหรือต่อหน่วยทหารที่ตนร้องขอเข้ารับราชการในวันร้องขอ

ผลประโยชน์จากเงินประเดิมดังกล่าวแล้วจ่ายเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕/๒๕๕๒)

๔. กรณีเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหาร

เมื่อหลักปฏิบัติในการจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหารกองประจำการ ผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยเลี้ยงจากหน่วยการเงินของหน่วยบังคับบัญชา คือ ผู้บังคับหน่วยผู้ขอเบิก ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อบังคับของกระทรวงกลาโหม ดังนั้น เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงว่า ขณะนั้นหน่วยงานที่ขอเบิกเงินเบี้ยเลี้ยงไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาสูงสุด การที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งดำรงตำแหน่งนายทหารรับจ่ายเงินได้จ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงดังกล่าวให้แก่นายทหารผู้มีอาวุโสสูงสุดซึ่งได้ทำการแทนในทุกเรื่องที่อยู่ในอำนาจของผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ขอเบิกดังกล่าว จึงเป็นการกระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย หากเป็นการกระทำละเมิดต่อหน่วยงานต้นสังกัดไม่

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีฟ้องว่า กองทัพเรือ (ผู้ถูกฟ้องคดี) มีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการร่วมกับนาวาเอก ว. และนาวาโท บ. (ยศในขณะที่มีคำสั่งดังกล่าว) ในกรณีที่นาวาเอก ว. ได้เรียกร้องและรับเงินประเภทต่างๆ จากทหารกองประจำการ ซึ่งไม่มีสิทธิที่จะได้รับเงินเดือนและเงินเบี้ยเลี้ยงโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยเห็นว่าผู้ฟ้องคดีในฐานะนายทหารรับจ่ายเงิน แผนกการเงิน กองบัญชาการฐานทัพเรือพังงา ได้จ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงให้แก่นาวาตรี บ. (ยศในขณะนั้น) ซึ่งไม่มีชื่อเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเนื่องจากไม่มีใบมอบฉันทะของผู้มีสิทธิรับเงินมาแสดง และไม่ได้รับการแต่งตั้งจากผู้บัญชาการฐานทัพเรือพังงา ในฐานะผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงิน ถือได้ว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีจึงอุทธรณ์คำสั่งต่อผู้ถูกฟ้องคดี แต่มิได้รับแจ้งผลการวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงฟ้องต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีมีหลักปฏิบัติในการจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหารกองประจำการ โดยให้หน่วยผู้ขอเบิกที่ส่งยอดกำลังพลต่อหน่วยบังคับบัญชาเพื่อขอเบิกเบี้ยเลี้ยงทหารเป็นผู้จัดทำใบสำคัญรับเงินเบี้ยเลี้ยงเป็นหลักฐานสำหรับขออนุมัติเบิกเงินเบี้ยเลี้ยงจากผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงิน อันเป็นขั้นตอนระหว่างหน่วยผู้ขอเบิกกับหน่วยการเงินของหน่วยบังคับบัญชา ซึ่งผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยเลี้ยงจากหน่วยการเงินของหน่วยบังคับบัญชา คือ ผู้บังคับหน่วยผู้ขอเบิก ทั้งนี้ ตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังหรือผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย พ.ศ. ๒๕๔๐ เมื่อผู้บังคับหน่วยผู้ขอเบิกได้รับเงินเบี้ยเลี้ยงทหารไปจากหน่วยการเงินแล้วจะต้องนำไปจ่ายให้ถูกต้องและถึงมือทหารกองประจำการผู้มีสิทธิรับเบี้ยเลี้ยง โดยใช้สมุดจ่ายเงิน

เบี้ยเลี้ยงเป็นหลักฐาน ถ้าทหารกองประจำการผู้ใดไม่สามารถมารับเงินด้วยตนเองได้ จะมอบฉันทะให้ผู้อื่นเป็นผู้รับแทน เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินแล้ว ก็ให้กระทำได้ ตามข้อ ๔๙^{๒๒} ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหมว่าด้วยการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๘ เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังเป็นที่ยุติว่า ขณะเกิดเหตุไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองขนส่ง ฐานทัพเรือพังงา นาวาตรี บ. ซึ่งดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกรถยนต์ และมีอาวุโสสูงสุด จึงได้ทำการแทนหัวหน้ากองขนส่งในทุกเรื่องที่อยู่ในอำนาจของหัวหน้ากองขนส่ง รวมทั้งการรับเงินเบี้ยเลี้ยงของทหารกองประจำการดังกล่าว นาวาตรี บ. จึงเป็นผู้มีสิทธิรับเงินเบี้ยเลี้ยงทหารกองประจำการในสังกัดกองขนส่งตามข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังและผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วย และการเบิกเงินเบี้ยเลี้ยงทหารดังกล่าวก็ได้รับอนุมัติจากผู้บัญชาการฐานทัพเรือพังงาผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินโดยถูกต้องแล้ว ดังนั้น การที่ผู้ฟ้องคดีได้จ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงทหารในชื่อของ พลทหาร ก. พลทหาร ช. และพลทหาร ส. ซึ่งเป็นทหารกองประจำการในสังกัดกองขนส่ง ฐานทัพเรือพังงา ให้แก่นาวาตรี บ. ผู้มีสิทธิรับเงิน จึงเป็นการจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงโดยชอบด้วยกฎหมายตามข้อ ๑๑^{๒๓} และข้อ ๔๓^{๒๔} ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๘

^{๒๒} ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๔๙ การจ่ายเงิน ถ้าข้าราชการ ลูกจ้าง หรือผู้รับบำนาญหรือเบี้ยหวัด ไม่สามารถรับเงินด้วยตนเองได้ จะมอบฉันทะให้ผู้อื่นเป็นผู้รับเงินแทน เมื่อได้รับอนุญาตจากผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินของส่วนราชการนั้นแล้วก็ให้กระทำได้ตามที่กระทรวงกลาโหมกำหนด

การจ่ายเงินให้บุคคลอื่นนอกจากที่กล่าวในวรรคหนึ่ง ในกรณีที่บุคคลนั้นไม่สามารถรับเงินด้วยตนเองได้ จะทำหนังสือมอบอำนาจให้บุคคลอื่นมารับเงินแทนก็ได้

การจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่ ในกรณีที่มีการโอนสิทธิเรียกร้องให้ปฏิบัติตามที่กระทรวงการคลังกำหนด

^{๒๓-๒๔} ข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๘

ข้อ ๑๑ นายทหารรับจ่ายเงิน มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

๑๑.๑ ดำเนินการเกี่ยวกับการรับจ่ายเงิน

๑๑.๒ รับเงินจากหัวหน้านายทหารการเงินเพื่อจ่ายให้แก่ผู้มีสิทธิรับเงิน

๑๑.๓ รับผิดชอบเงินที่รับและจ่าย

๑๑.๔ รับจ่ายเงินให้ถูกต้องตามหลักฐานการรับจ่ายและให้ลงลายมือชื่อพร้อมทั้ง วัน เดือน ปี ในหลักฐานนั้นโดยรับรองว่าได้รับหรือจ่ายเงินแล้วและคืนหลักฐานการรับจ่ายนั้นให้นายทหารบัญชี

๑๑.๕ สรุปยอดเงินรวมรับจ่ายประจำวันเสนอต่อหัวหน้านายทหารการเงินพร้อมทั้งส่งเงินที่เหลือจ่ายคืนในวันที่ได้รับจ่ายเงิน

๑๑.๖ จัดทำตรวจสอบเก็บรักษาหลักฐานการจ่ายเงินเดือน ค่าจ้างประจำ เบี้ยหวัด บำเหน็จ บำนาญ และหรือเงินอื่นที่จ่ายเป็นรายเดือน

๑๑.๗ จัดทำหลักฐานการนำส่งเงิน

ฯลฯ

ฯลฯ

ข้อ ๔๓ การจ่ายเงินราชการจะจ่ายได้เฉพาะตามที่ระเบียบแบบแผนของทางราชการกำหนดให้จ่ายได้และต้องให้ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินอนุมัติก่อนทุกรายโดยให้หัวหน้านายทหารการเงินเจ้าหน้าที่การเงินนายทหารบัญชี หรือนายทหารควบคุมการเบิกจ่าย แล้วแต่กรณี เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้องและลงลายมือชื่อรับรองก่อนเสนอขออนุมัติสั่งจ่าย

ประกอบข้อ ๖ ของข้อบังคับ ว่าด้วยเบี้ยเลี้ยงทหาร เบี้ยเลี้ยงผู้ต้องขังและผู้ถูกควบคุมตัว และค่าอาหารผู้เจ็บป่วยฯ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงมิได้เป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งนี้ การรับเงินของนาวาตรี บ. เป็นการรับเงินในฐานะผู้บังคับหน่วยผู้ขอเบิกกับหน่วยการเงินของหน่วยบังคับบัญชา ซึ่งเป็นคนละขั้นตอนกันกับการจ่ายเงินเบี้ยเลี้ยงให้แก่ทหารกองประจำการผู้มีสิทธิรับเงิน จึงไม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามข้อ ๔๙ ของข้อบังคับกระทรวงกลาโหม ว่าด้วยการเงิน พ.ศ. ๒๕๒๘ แต่อย่างใด ดังนั้น ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ถูกฟ้องคดี ตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ คำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ให้ผู้ฟ้องคดีร่วมกับนาวาเอก ว. และนาวาโท บ. รับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลแห่งการละเมิดแก่ทางราชการ (อย่างลูกหนี้ร่วม) จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าว เฉพาะส่วนที่สั่งให้ผู้ฟ้องคดีร่วมกันรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ทางราชการ (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๑๖/๒๕๕๒)

เงินรับตามฎีกาเบิกเงินที่ได้เบิกไปเพื่อการใด ให้นำไปจ่ายได้เฉพาะเพื่อการนั้นเท่านั้น จะนำไปจ่ายเพื่อการอื่นไม่ได้ การจ่ายเงินรับฝากเมื่อผู้ฝากขอลงคืน และเงินที่ได้รับตามฎีกาเบิกเงิน ให้หัวหน้านายทหารการเงิน หรือเจ้าหน้าที่การเงินจ่ายได้โดยไม่ต้องขออนุมัติผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงินสำหรับเงินเดือนและเงินอื่นที่กำหนดให้เบิกจ่ายในลักษณะเงินเดือน เบี้ยหวัด บำนาญ ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว เบี้ยเลี้ยงและเงินอื่นที่กำหนดให้เบิกจ่ายในลักษณะเบี้ยเลี้ยงให้จ่ายได้เมื่อถึงกำหนดต้องจ่าย

บทส่งท้าย

การนำหลักการจากคำวินิจฉัยของศาล มาปรับใช้กับการปฏิบัติงานของหน่วยงานทางปกครอง

ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำวินิจฉัยที่น่าสนใจ ซึ่งหน่วยงานทางปกครองได้นำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนทางปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการแล้ว ดังต่อไปนี้

๑. คำวินิจฉัยเกี่ยวกับการพาณิชย์และการอุตสาหกรรม

การกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน มอก.

หลักกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติราชการที่ได้จากคำวินิจฉัยของศาล

การกำหนดกฎหมายให้ประชาชนหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใดมีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใดฝ่าฝืนผู้นั้นจะต้องได้รับโทษ จะต้องมีความชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจได้ และจะต้องมีการประกาศกฎหมายนั้นให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน อีกทั้ง ตามหลักการตรากฎหมายไทยจะต้องกระทำเป็นภาษาไทยอีกด้วย ดังนั้น การที่มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน โดยอ้างถึงประกาศกระทรวงอุตสาหกรรมซึ่งกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าไว้ว่า ให้เป็นไปตามรายการละเอียดต่อท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าว ซึ่งในส่วนที่เป็นการกำหนดมาตรฐานการทดสอบ เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าวกำหนดไว้สั้น ๆ แต่เพียงว่า การทดสอบให้ปฏิบัติตาม IEC ๖๖๙-๑ โดยมีได้มีการนำมากำหนดไว้ในเอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าวว่า มาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ ที่อ้างถึงนั้นเป็นอย่างไร และมีได้มีการนำมาตรฐานการทดสอบดังกล่าวไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการได้มีโอกาสรับทราบ อีกทั้ง เอกสารที่กำหนดมาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ ก็ยังกำหนดไว้เป็นภาษาอังกฤษ ดังนั้น มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๓๑ ประกาศกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าไว้ว่าต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ ซึ่งมีการกำหนดรายละเอียดไว้ในเอกสารแนบท้ายประกาศดังกล่าว ต่อมาได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีทั้งสามซึ่งเป็นผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ เห็นว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย เนื่องจากมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ กำหนดให้ทดสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าตาม IEC ๖๖๙-๑ โดย IEC ๖๖๙-๑ กำหนดให้เปิดปิดสวิตซ์ไฟฟ้า ๔๐,๐๐๐ ครั้ง ต่อเนื่องกันที่แรงดันไฟฟ้า ๒๕๐ โวลต์ กระแสไฟฟ้า ๑๖ แอมแปร์ ซึ่งเป็นมาตรฐานที่สูงเกินความจำเป็น ส่งผลให้ผู้ประกอบการภายในประเทศต้องปิดกิจการลง อันเป็นการขัดต่อมาตรา ๔ มาตรา ๒๗ และมาตรา ๕๐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ อีกทั้ง IEC ๖๖๙-๑ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ เผยแพร่เป็นฉบับภาษาอังกฤษซึ่งผู้ประกอบการคนไทยไม่มีความแตกฉานในทางภาษา ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติและการทดสอบ ผู้ฟ้องคดีจึงยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ได้ตราขึ้นโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๗^๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ การตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวจึงมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้ เมื่อสวิตซ์ไฟฟ้าเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ใช้ติดต่อกระแสไฟฟ้าอันเป็นวัตถุอันตราย หากเปราะบางหรือชำรุดเสียหายได้โดยง่ายแล้ว ย่อมจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย รวมทั้งทรัพย์สินของผู้ใช้งานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ประกอบกับสวิตซ์ไฟฟ้ามักใช้ติดตั้งในโรงเรือนหรืออาคารต่าง ๆ อันเป็นสิ่งปลูกสร้างที่คงทน

^๑ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑

มาตรา ๑๗ เพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดแก่ประชาชน หรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศจะกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใดต้องเป็นไปตามมาตรฐานก็ได้

การกำหนดตามวรรคหนึ่งให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และระบุนับเริ่มใช้บังคับไม่น้อยกว่าหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถาวร สวิตซ์ไฟฟ้าที่ติดตั้งไว้จึงต้องมีอายุการใช้งานยาวนานพอสมควรเพื่อที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่โรงเรือนหรืออาคารเหล่านั้น รวมทั้งผู้พักอาศัยหรือใช้ประโยชน์ในโรงเรือนหรืออาคารดังกล่าว ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นที่จะต้องใช้วิธีการทดสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งกระทำในเวลาอันจำกัด แต่สามารถบ่งบอกถึงความคงทนถาวรในการใช้งานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นเวลานานได้ การที่มาตรา ๓^๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑)^๕ ซึ่งประกาศกระทรวงดังกล่าวกำหนดไว้ในรายการละเอียดต่อท้ายประกาศว่าการทดสอบให้ปฏิบัติตาม IEC ๖๖๙-๑ ซึ่งมาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ นี้กำหนดขึ้นโดยคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (ISO) ที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ด้วยนั้น ให้การยอมรับ จึงถือได้ว่าการทดสอบดังกล่าวเป็นที่ยอมรับกันในสากล เมื่อ IEC ๖๖๙-๑ กำหนดให้เปิดปิดสวิตซ์ไฟฟ้าต่อเนื่อง ๕๐,๐๐๐ ครั้ง ภายในเวลา ๒ วัน เพื่อแสดงว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าจะมีอายุการใช้งานประมาณ ๑๐ ปี ภายใต้ข้อสันนิษฐานว่า ใน ๑ วัน บุคคลทั่วไปจะเปิดปิดสวิตซ์ไฟฟ้าประมาณ ๑๐ ครั้ง หรือ ๒๐ ปี ภายใต้ข้อสันนิษฐานว่า ใน ๑ วัน บุคคลทั่วไปจะเปิดปิดสวิตซ์ไฟฟ้าประมาณ ๕ ครั้ง ซึ่งแน่นอนว่าวิธีการทดสอบ สวิตซ์ไฟฟ้าใน ๒ วัน นั้นย่อมไม่อาจนำวิธีการใช้งานสวิตซ์ไฟฟ้าตามปกติประจำวันของบุคคลทั่วไปมาใช้ได้ หากแต่จะต้องเป็นการใช้งานที่หนักกว่ามาก การใช้วิธีเปิดปิดสวิตซ์ไฟฟ้าต่อเนื่อง ๕๐,๐๐๐ ครั้ง จึงเป็นเรื่องที่สมเหตุผล ดังนั้น เมื่อมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ เป็นบทบัญญัติ ที่เป็นการจำกัดเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือการประกอบอาชีพโดยมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายให้อำนาจไว้ และเป็นการจำกัดเสรีภาพเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคและสวัสดิภาพของ

^๒ พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗

มาตรา ๓ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ เรื่อง กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๓๑

ประชาชน อันเป็นการจำกัดเสรีภาพเท่าที่จำเป็น จึงไม่ขัดต่อมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง^{๓๓} และ มาตรา ๕๐^{๓๔} ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

อย่างไรก็ตาม การที่มาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ โดยอ้างถึง ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๑๔๕๙ (พ.ศ. ๒๕๓๑)ฯ ซึ่งประกาศกระทรวงดังกล่าว กำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้า มาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๓๑ ไว้ว่า ให้เป็นไปตามรายการละเอียดต่อท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าว ซึ่งในส่วนที่เป็นการกำหนด มาตรฐานการทดสอบ เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าวกำหนดไว้ในข้อ ๕.๑๒ สั้น ๆ แต่เพียงว่าการทดสอบให้ปฏิบัติตาม IEC ๖๖๙-๑ โดยมีได้มีการนำมากำหนดไว้ใน เอกสารแนบท้ายประกาศกระทรวงดังกล่าวว่ามาตรฐานการทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ ที่อ้างถึงนั้น เป็นอย่างไร และมีได้มีการนำมาตรฐานการทดสอบดังกล่าวไปประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ประชาชนและผู้ประกอบการได้มีโอกาสทราบ อีกทั้งเอกสารที่กำหนดมาตรฐาน การทดสอบ IEC ๖๖๙-๑ ที่ผู้ฟ้องคดีได้มาจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ก็ยังกำหนดไว้เป็นภาษาอังกฤษ มิได้กำหนดเป็นภาษาไทย ซึ่งทำให้ผู้ประกอบการคนไทยที่ไม่มีความรู้ทางภาษาอังกฤษ ไม่สามารถทราบได้อย่างแน่ชัดว่ามาตรฐานการทดสอบที่ถูกต้องนั้นเป็นอย่างไร กรณีจึงเป็น การขัดต่อหลักกฎหมายทั่วไปที่ว่า การกำหนดกฎหมายให้ประชาชนหรือบุคคลกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด มีหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติตาม หากผู้ใดฝ่าฝืนผู้นั้นจะต้องได้รับโทษ จะต้องมีความชัดเจน เพียงพอที่จะทำให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจได้ และจะต้องมีการประกาศ กฎหมายนั้นให้ประชาชนหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบโดยทั่วกัน อีกทั้งยังเป็นการ ขัดต่อหลักการตรากฎหมายไทยที่ต้องกระทำเป็นภาษาไทยอีกด้วย ดังนั้น มาตรา ๓ แห่ง พระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาเพิกถอนมาตรา ๓ แห่งพระราชกฤษฎีกา

^{๓๓} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐

มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น และจะกระทบกระเทือน สาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะ เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษา ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขัดขวางไม่เป็นธรรม ในการแข่งขัน

กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งนี้ โดยให้มีผลเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีการประกาศผลแห่งคำพิพากษานี้ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว อนึ่ง เมื่อได้ประกาศผลแห่งคำพิพากษาในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา ๗๒ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ แล้ว ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสาม ควรดำเนินการให้มีการตราพระราชกฤษฎีกาในเรื่องนี้ขึ้นใหม่ให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว ข้างต้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ พ.๓๔/๒๕๕๐)

การดำเนินการของหน่วยงานทางปกครอง

ภายหลังจากมีการประกาศผลแห่งคำพิพากษาในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ผู้ถูกฟ้องคดี ทั้งสามได้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสวิตซ์ไฟฟ้าใช้ในที่อยู่อาศัย และสิ่งติดตั้งทางไฟฟ้ายึดกับที่ที่คล้ายกันต้องเป็นไปตามมาตรฐาน พ.ศ. ๒๕๕๑ โดยพระราช กฤษฎีกาดังกล่าวกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไฟฟ้า ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเลขที่ มอก. ๘๒๔-๒๕๕๑ ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ ๓๘๒๙ (พ.ศ. ๒๕๕๑)ฯ ซึ่งพระราชกฤษฎีกาฉบับนี้เป็นไปตามแนวทางในคำพิพากษาดังกล่าวแล้ว

๒. คำวินิจฉัยเกี่ยวกับภาษีอากรและค่าธรรมเนียม

การประกาศยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ลูกจ้างที่ได้รับเงินหรือ ผลประโยชน์ใด ๆ จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ

หลักกฎหมายหรือแนวทางปฏิบัติราชการที่ได้จากคำวินิจฉัยของศาล

ในการออกกฎหรือกำหนดหลักเกณฑ์ใดเพื่อใช้บังคับกับบุคคลที่มีลักษณะหรือ คุณสมบัติอย่างเดียวกัน หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องพิจารณาให้กฎ หรือหลักเกณฑ์ดังกล่าวมีผลบังคับใช้ต่อบุคคลข้างต้นโดยเท่าเทียมกัน ไม่เช่นนั้น ย่อมเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

สรุปข้อเท็จจริง

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพและต้องออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ฟ้องว่า อธิบดีกรมสรรพากร (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒) ได้อาศัยอำนาจตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ ๑๙๕ (พ.ศ. ๒๕๓๘) ออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วยการยกเว้นรัษฎากร ออกประกาศ อธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๕๒) ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ กำหนด

หลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการสำหรับยกเว้นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาให้แก่ลูกจ้างที่ได้รับเงินหรือผลประโยชน์ใดๆ จากกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ โดยกำหนดให้ลูกจ้างซึ่งออกจากงานเพราะเกษียณอายุที่จะมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ตามประกาศฉบับดังกล่าว จะต้องเป็นลูกจ้างที่เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีและมีอายุไม่ต่ำกว่าห้าสิบห้าปีบริบูรณ์ ต่อมารัฐวิสาหกิจหลายแห่งได้ร้องขอให้ทบทุนหลักเกณฑ์ข้างต้นใหม่ เนื่องจากมีลูกจ้างที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไปก่อนหน้าแต่ไม่อยู่ในเงื่อนไขได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ เพราะเกษียณอายุในขณะที่เป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่ครบห้าปี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงพิจารณาออกประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๕๙) ลงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๙ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ (ฉบับที่ ๕๒) โดยกำหนดให้ลูกจ้างที่ได้รับการยกเว้นภาษีต้องเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพระหว่างวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๗ (เป็นวันที่คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการร่างกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๙๕ (พ.ศ. ๒๕๓๘)) ถึงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ (เป็นวันที่ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ (ฉบับที่ ๕๒) มีผลใช้บังคับ) แม้ว่าจะเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่ครบห้าปีก็ตาม และต่อมาได้ออกประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๘๐) ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๓ เพื่อแก้ไขเพิ่มเติมประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ (ฉบับที่ ๕๙) โดยในข้อ ๑ (๑) (ข) ของประกาศฉบับดังกล่าว กำหนดให้ลูกจ้างที่จะมีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้กรณีออกจากงานเพราะเกษียณอายุต้องเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพระหว่างวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๗ ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๘ (เป็นวันที่ประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ (ฉบับที่ ๕๙) มีผลใช้บังคับ) และได้ออกจากงานเพราะเกษียณอายุโดยมีระยะเวลาทำงานกับนายจ้างก่อนเกษียณอายุไม่น้อยกว่าห้าปี แม้ว่าจะเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพไม่ครบห้าปีก็ตาม ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ต้องออกจากงานเพราะเกษียณอายุโดยมีระยะเวลาทำงานกับนายจ้างก่อนเกษียณอายุมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปีเช่นเดียวกัน แต่ไม่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีตามประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ (ฉบับที่ ๘๐) เนื่องจากสมัครเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภายหลังวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๘ จึงเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม

คำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด

ตามหลักเกณฑ์ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรฯ (ฉบับที่ ๘๐) เห็นได้ว่า ลูกจ้างซึ่งเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพที่มีอายุไม่ต่ำกว่าห้าสิบห้าปีบริบูรณ์ โดยทำงานอยู่กับนายจ้างมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และเกษียณอายุก่อนการเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพครบห้าปี แบ่งออกเป็น ๓ กลุ่ม คือ กลุ่มที่ ๑ ลูกจ้างที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพก่อนวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๗ กลุ่มที่ ๒ ลูกจ้างที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ระหว่างวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๗ ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๘ และกลุ่มที่ ๓ ลูกจ้างที่สมัครเป็นสมาชิก

กองทุนสำรองเลี้ยงชีพหลังวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๘ ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ประกาศกำหนดไว้ในข้อ (ข) ของประกาศฉบับดังกล่าว ให้ลูกจ้างกลุ่มที่ ๒ ที่สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพระหว่างวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๗ ถึงวันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๓๘ เท่านั้น มีสิทธิได้รับยกเว้นภาษีเงินได้เมื่อต้องออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ทั้งที่ลูกจ้างทั้งสามกลุ่มเกษียณอายุโดยมีอายุไม่ต่ำกว่าห้าสิบห้าปีบริบูรณ์ โดยทำงานกับนายจ้างมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี และได้ออกจากงานเพราะเกษียณอายุก่อนการเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพครบห้าปีเหมือนกัน จึงมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง^๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ ประกอบกับมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองฯ ซึ่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนข้อ (ข) ของประกาศข้างต้น โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่มิคำพิพากษาถึงที่สุด (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๔๘/๒๕๔๙)

การดำเนินการของหน่วยงานทางปกครอง

ภายหลังจากศาลปกครองได้มีคำพิพากษา ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้ออกประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๑๕๘) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการสำหรับกรณีลูกจ้างออกจากงานเพราะเกษียณอายุ ทุพพลภาพ หรือตาย ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๙ แก้ไขเพิ่มเติมความใน (๑) วรรคหนึ่งของข้อ ๑ ของประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๕๒)ฯ ลงวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๘๐) ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๔๓ และประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีเงินได้ (ฉบับที่ ๑๕๑) ลงวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๔๙ เพื่อให้เป็นไปตามคำพิพากษาของศาลปกครองสูงสุด โดยประกาศฉบับที่ออกขึ้นใหม่ให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ (๑) กรณีเกษียณอายุ ลูกจ้างผู้นั้นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๕๕ ปีบริบูรณ์ ซึ่งออกจากงานเพราะครบกำหนดหรือสิ้นกำหนดเวลาทำงานตามสัญญาจ้างแรงงานที่เป็นลายลักษณ์อักษรและเข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพตามกฎหมายว่าด้วยกองทุนสำรองเลี้ยงชีพมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี” ซึ่งประกาศฉบับใหม่มิได้มีการกำหนดเงื่อนไขในเรื่องของวันที่เข้าเป็นสมาชิกกองทุนสำรองเลี้ยงชีพแต่อย่างใด

^๕ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐

มาตรา ๓๐ บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน

ภาคผนวก

คำสั่งประธานศาลปกครองสูงสุด
ที่ ๑๔ / ๒๕๕๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง

ตามที่ได้มีการรวบรวมคำพิพากษาและคำสั่งศาลปกครองที่น่าสนใจ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - พ.ศ. ๒๕๕๒ จัดทำเป็นหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เพื่อเผยแพร่สำหรับ ตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง หน่วยงานของรัฐ สถาบันการศึกษา และบุคคลทั่วไป ในโอกาสครบรอบ ๙ ปี ในการเปิดทำการศาลปกครองเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๕๓ ไปแล้ว นั้น เพื่อให้ ข้อมูลของหนังสือดังกล่าวมีความสมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหนังสือ แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง เพื่อดำเนินการดังกล่าว โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

๑. นายเกษม	คมสัจย์ธรรม	ประธานกรรมการ
๒. นายไพบุลย์	เสียงก้อง	กรรมการ
๓. นายวิษณุ	วรัญญู	กรรมการ
๔. นายวรวิทย์	กังศศิเทียม	กรรมการ
๕. นายประสิทธิ์ศักดิ์	มีลาภ	กรรมการ
๖. นายสุชาติ	มงคลเลิศลพ	กรรมการ
๗. นางศิริวรรณ	จุลโพธิ์	กรรมการ
๘. นายไชยเดช	ตันติเวสส	กรรมการ
๙. นายไพโรจน์	มินเด็น	กรรมการ
๑๐. นางรดาวรรณ	วานิช	กรรมการ
๑๑. นายรังสิกร	อุปพงศ์	กรรมการ
๑๒. นางเพ็ญศรี	วงศ์เสรี	กรรมการ
๑๓. นายประยูร	ปรีดา	กรรมการ
๑๔. นายไกรรัช	געยวิจิตร	กรรมการ
๑๕. ผู้อำนวยการสำนักประธานศาลปกครองสูงสุด		กรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการ		กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาคดีปกครอง		กรรมการและเลขานุการ
๑๘. เจ้าหน้าที่สำนักวิจัยและวิชาการ ที่ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการมอบหมาย		
จำนวนไม่เกิน ๓ คน		ผู้ช่วยเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ในการรวบรวมข้อมูลคำพิพากษาและคำสั่งของศาลปกครอง และปรับปรุงหนังสือแนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง ให้มีข้อมูลที่สมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อประโยชน์ในการเผยแพร่เอกสารดังกล่าวแก่ตุลาการศาลปกครอง พนักงานคดีปกครอง ห้องสมุด ตลอดจนเจ้าหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

(นายอักษราทร จุฬารัตน)

ประธานศาลปกครองสูงสุด

คณะผู้จัดทำ

ประธานคณะผู้จัดทำ

ดร. ทัศนีย์ วิจิตรวิริยกุล ประธานศาลปกครองสูงสุด

คณะผู้จัดทำ

นายเกษม	คมสัจย์ธรรม	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองสูงสุด
นายไพบุลย์	เสียงก้อง	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นายวิษณุ	วรัญญู	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นายวรวิทย์	กังศศิเทียม	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นายประสิทธิ์ศักดิ์	มีลาภ	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นายสุชาติ	มงคลเลิศพล	ตุลาการศาลปกครองสูงสุด
นางศิริวรรณ	จุลโพธิ์	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นายไชยเดช	ตันติเวสส	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นายไพโรจน์	มินเด็น	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นางรดาวรรณ	วานิช	ตุลาการหัวหน้าคณะศาลปกครองกลาง
นายรังสิกร	อุพงษ์	ตุลาการศาลปกครองกลาง
นางเพ็ญศรี	วงศ์เสรี	ตุลาการศาลปกครองกลาง
นายประยูร	ปรีดา	ตุลาการศาลปกครองกลาง
นายไกรรัช	เงยวิจิตร	รองเลขาธิการสำนักงานศาลปกครอง
นายภักดพล	โลหะกุลวิช	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ สำนักประธานศาลปกครองสูงสุด
นายยุกุท	อนุกูล	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการ
นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ศูนย์ศึกษาคดีปกครอง

ผู้รวบรวมข้อมูล

นายวิรัช	ร่วมพงษ์พัฒนา	ตุลาการศาลปกครองกลาง
นายยุกุท	อนุกูล	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและวิชาการ
นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ศูนย์ศึกษาคดีปกครอง

นายปิยะศาสตร์	ไขว้พันธุ์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการพิเศษ
ร.อ. หญิงสุนธรา	ศรีภิรมย์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวณัฐชรี	รุจิเรข	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
ว่าที่ร้อยตรีวัชรศักดิ์	ทองโคกสี	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวอุมาภรณ์	สุนทรนันท์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวธันว์รัตน์	ธนพิทักษ์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นายยุทธนา	ทิณรัตน์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาววันวิสาข์	เนียมมณี	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวกันยารัตน์	รูปสมศรี	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นายไชยรัตน์	แขวงโสภา	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวอมรรัตน์	กันไชย	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นางสาวพจניים	แดนประเทือง	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางภัทราภรณ์	ประสารณ์กิตติคุณ	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวรรรณ	ชลินทรวัฒน์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวนุชนารถ	หนูสอน	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายสนั่น	มีแก้ว	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวสิรินาถ	วิสุทธิวัชรกุล	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวนฤมล	ขณะรัตน์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวกนกวรรณ	อิทธิวิภาต	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวศินี	ใจแจ่ม	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวกิงกาญจน์	กันทะวงศ์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายประพันธ์	เอี่ยมสำอางค์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
ส.อ. สันติ	กองภูมิน	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายบุญติด	สุรพัตร	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายวิจิตร	มีมาก	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาววิลาสินี	สันทัด	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายพรเทพ	สุขทรัพย์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายกีระณะ	ศิริกุล	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายพัชรพล	เตียวัฒนานนท์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวลักษณารีย์	จิรัชยานนท์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวปิยะพัทธ์	พรหมประภัสร์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ

นางสาวไอลวี	ใจเพชร	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายไมตรี	สามเมือง	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายกรณ์พงศ์	วงศ์สมบูรณ์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาววราพร	บุญสิน	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายภูมิพิสุทธิ์	ชวานคร	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวอมรรัตน์	สุรเกียรติชานุกูล	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายศรัณย์	ฉันทไทย	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายพิชัย	เงินคงพันธ์	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นายบันลือ	สามารถกุล	พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ
นางสาวปัทมธร	เพ็ญศิริพันธ์	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)
นางสาวนุศนา	แก้วมา	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)
นายสิทธิพงศ์	เอื้อตระกูลพานิช	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)
นางสาวพรทิพย์	เผ่าพหล	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)
นางสาวอาจารย์	นิตธิมมกุล	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)
นางสาววิฐู	ตันทเสน	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)
นางสาวอชิรญาณ์	จันทร์พูล	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)
นายสุรศักดิ์	รักช่อน	เจ้าหน้าที่ศาลปกครอง (ด้านงานกฎหมาย)

ฝ่ายเลขานุการ

นายวิริยะ	วัฒนสุชาติ	รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ ศูนย์ศึกษาคดีปกครอง
นางสาวธันว์รัตน์	ธนพิทักษ์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นายยุทธนา	ทิณรัตน์	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ
นายไชยรัตน์	แขวงโสภา	พนักงานคดีปกครองชำนาญการ

